

Bibliothek	Universitäts
MADRID	
Suid	a
Ex. nro.	9
Yabin	
	54

13. a. 6.
26.

1
20-119

Opera Juris ANDREA MENDO L.
in Præfata Causa, Supremi S.
Cassae, & in Collegio
Scientifico Professor, &c.
Lugdun.

1726

26

R-2539

*Composto el P. Pedro
de Montenegro
B.B.*

DE ORDINIBVS
MILITARIBVS
DISQVVSITIONES
CANONICÆ, THEOLOGICÆ MORALES, ET HISTORICÆ.

PRO FORO INTERNO, ET EXTERNO.

*Opus elaboratum ad praxim ipsorum Ordinum, necnon
De la Com. Jurisprudentum, & Confessariorum.
A. Mend. Mend.*

Authore Patre ANDREA MENDO Locruniensi, è Societate IESV,
in Prouincia Castellana, Supremi Sanctæ Inquisitionis Senatus
Censore, & olim in Collegio Salmantino Theologiæ
Scholasticæ Professore, ac Sacræ Scripturæ
Interprete.

SALMANTICAE
Cum priuilegio. Apud Sebastianum
Perez. Anno 1657.

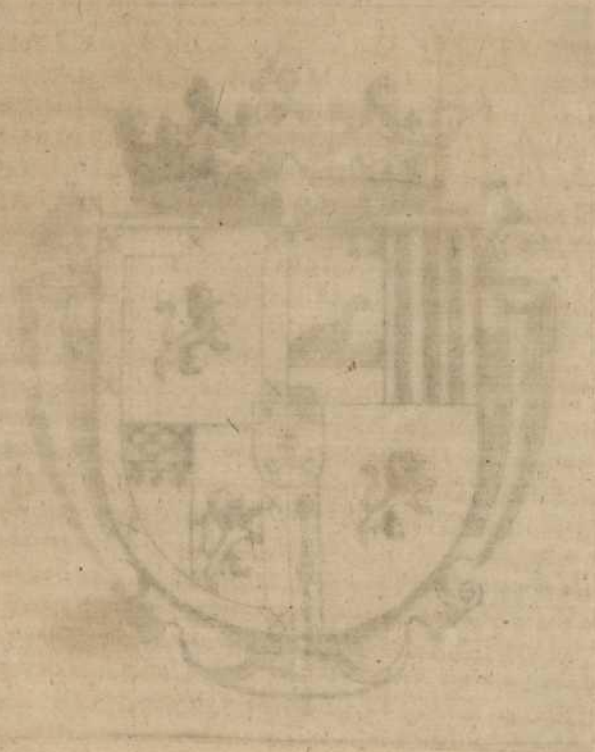

15-4021

Handwritten notes at the top left corner.

MILITARY
DISCIPLINE

THE HISTORY OF THE
MILITARY DISCIPLINE
IN THE ROMAN EMPIRE
AND THE MIDDLE AGES
BY
G. A. COOPER
LONDON
1880

SALMANTICANA
Cum privilegio. An. 1517.
Per. An. 1517.

DOMINO D. FERDINANDO
de Fonseca Ruyz de Contreras: Marchio-
ni de la Lapilla; Domino Oppidorum de
Fuenmayor, & Almanza: Equiti Iacobeo:
Potentissimo nostro Hispaniarum Regi
Philippo III. a Consilijs in Supremo Bel-
li, ac Indiarum Senatibus, & in Camera
Indica: necnon a Secretis in Consi-
lio Status, & in vniuersali nego-
tiorum intima expe-
ditione.

MILITARE OPVS (CLARISSIME HE-
ros) in tuum inuolat pectus Militari stem-
mate purpuratum; Nobilitatis equestris Idea
ab Equite nobilissimo patrocinium exambit;
Morales disquisitiones in sui præsidium solli-
citant Virum moribus efflorentem amans.
Omnia in te vnum confluxerunt; vnde vni Ti-
bi totum Opus sacratur; vt cui Hispani regi-
minis in expeditione moles incumbit, Hispani-
æ Militiarum Tractatus etiam tuto se cre-
dat benignè excipiendus. Res tua agitur dum
de Equestrium Ordinum, quorum vni nomen

dedisti, priuilegijs, excellentia, & Statutis differitur. Nec reuues religiosum
obsequium, qui indole ad gratiam composita, nullius vota, etiam cum animū
importunè fatigant, supercilio damnas; *Fixumque tibi, ac stabile est, multis prodesse.*
Illud esset verendum, nec ad Libri paginas leui manu euoluendas, Tibi tem-
pus permitti, qui Magno Regi nostro pergratus, nunquam ab eius obsequijs,
ab expeditione, à munere cessas; *Et syderum modo, quæ irrequieta semper cursus*
suos explicant, nunquam tibi licet nec subsistere, nec quidquam tuum facere. Audienda
sunt tot hominum millia; tot disponendi libelli: rantus verum ex toto Orbe accurrentium
congestus, vt possit per ordinem suum Principis animo subijci; Aded vt appareat, Tibi
vltra metam crescere dies, si ea, quæ sollertissimè geris, horarum mensura
videris; Gaudet perfectò diuina perpetuo motu, & iugi agitatione se vegetat aterni-
tas, & quid quid homines vocamus laborem, illius natura est. Coelestium perfectò sy-
derum xmulator existis, cum altera natura sit tibi labor strenuus; in quo is tuæ
mentis candor, prudentiæ specimen, industriæ dexteritas, experienciæ disci-
plina, consilij maturitas splendent, vt cuncti mirentur, & plaudant. Igitur in-
star perfecti ignis existimabis mutationem laboris. Tibi non erit ingratum, si Volumen
hoc per summa capita libes; & et ei succederit, si tantum nomen imponatur in

A Argote
de Molins
de la Vall
de la Vall
de la Vall

Don An
tonius S
re de Alas
con
mogenius

D. Naz
renus epist.
34.
Seneca de
consolatione
cap. 26.

Pdcatuy
in panegy.
ad Theodo
sum.

Plinius
in panegy.

fronte. Sed quia Equeſtres Militiæ, ad quas hæ litterariæ lucubrationes collimant, antiquiori, ac puriori ſemper Nobilitate vigerunt; par eſt, vt aucte tue Geniſ ſplendorem breui veluti compendio præſtringam, vt eluceat inde, quã vndique inſignem huic Operi Militari auxiliarem manum admouerim.

Euoluantur hiſtoriæ, perlegantur Annales, & cognomentuum *Contreras* ſuis ornamentis propè occupat omnia. Sortitus es inclytum Parentem Ioannem Ruyz de Contreras, Equitem Iacobæum, & Regiſ noſtri Hiſpaniarum à Conſilijs in Indico Supremo Senatu; Matrem verò illuſtrem Dominam Petronillam Gaitan de Ribera. Ipſe voces genus inſigne commendat. Exiit eius Auus Ferdinandus Ruyz de Contreras, tu ipſe alter. Auia autem Domina Maria Anna Tellez Velazquez. Nihil faminis maius, niſi ipſi Viri. Auus ſecundus Ioannes Ruyz de Contreras, Regiæ Domus Annõnæ Præſectus, foeliciter maritatus Domina Maria Ruyz de Aponte. Tertius auus Antonius Ruyz de Contreras, Calatrãenſis Eques, maiorque Regiſ Cenſor; coniugio copulatus cum Domina Eleonore de Acuña, & Auellaneda. Hinc inde a tua ſtirpe Regni Proceres centillant. Quartus auus Antonius Ruyz de Mir cum Domina Conſtantia de Contreras vxore coniunctus, Cenſorque maior Regiſ Catholici Ferdinandi, cuius geſta immortalia nulla obliuione delebit poſteritas. Quinti autem extiterè Sanctius de Contreras, & prima eius coniux Domina Maria de Contreras, vt ex vtroque parente tanti cognominis claritas deriuaretur in poſteros. Sexti autem Ferdinandus Gonzalez de Contreras Urbis Segouienſis Senator, & Domina Eleonor Vazquez de Cepeda. Septimi autem Didacus Gonzalez de Contreras, & Domina Angelina de Vngria, [1] filia Comitis Ioannis, neptiſque Regum Vngariæ. Nempè in tuis venis Regius, vel ſiquid vltra, ſanguis eſt feruet. Octauo tui autem Ferdinandus Gonzalez de Contreras, Segouienſis Ciuitatis Senator, in Regiſ Don Petri menſa ciborum præguſtator, & Domina Maria Garcia. Noni autem Gaſpar Gonzalez de Contreras, & Domina Conſtantia de Leyua. Non licet in ſingulis immorari, nam quæ ad id Volumina ſufficerent? Breuius iam agere cogor; Decimus tuus auus Ferdinandus Perez de Contreras. Vndecimus Gaſpar Gonzalez de Contreras. Duodecimus Ferdinandus Garcia de Contreras. Decimustertius Sanctius Fernandez de Contreras, ſortitus vxorem Dominam Annam Martinez de la Torre; Decimusquartus auus Martinus Gonzalez de Contreras, *Rico Ome Caſtellæ*, (non niſi Hiſpanè primores antiqui Caſtellæ ad amuſſim exprimuntur) Huic Rex Alphonſus IX. dominium Oppidi de Vellena Regia donatione conceſſit; Atque in inſtrumento publico in Oppido de *Almazan* exarato, Noniſ Ianuarij, anno Chriſti D. 1170. hæc verba Rex ipſe præfixit; *Martino Gundifaſui meo nimium dilecto Vaſallo, & militi*; Alijs eum Rex idem hæreditatibus locupletauit; Quarum donationis fuit inſtrumentum peractum, Calendis Maij, anno 1176. Ei nupſit Domina Maria, cuius nomen ſua dumtaxat celebritate comitatum reperitur in inſtrumento permutationis, [2] quam vterque præſtitit coniux cum Petro Eurgenti Epifcopo, die ſeptima Iduum Aprilis, anno 1181. Decimusquintus auus Garciaſ Martinez de Contreras, ex antiquis illis Caſtellæ Primoribus Diuitibus, indeque iuxta morem vetuſtum confirmauit Concordiam ſuper Oppido de Mercadillo inter Martinum Fernandez de Fita, [3] & Don Ioannem Abbatem Monafterij Sancti Dominici de Silos anno 1186. Vxor Garciaſ fuit Domina Anna Nuñez de Lara Non licet adhuc per antiquiores ire parentes, quorũ non pauci celebres Hiſtorici meminere. Suffecerit, quingentis annis familiam legitime propagatam per tot Viros, & Fœminas muneribus, & nobilitate vigentes propalatiæ; quippè deuentum eſt ad progenitores, qui inter Caſtellæ Primores Diuites homines reſeſebantur, nec inueſtigari poſſunt ſplendidiora natalia. [4] Fumofis imaginibus Domus reſerta Viros inclytos velut eſt fudit. O quot poſſem proferre, qui Munera publica, & bellica trophæa ſuis ſupra admirationem geſtis nobilitauere præclaris! Sed hunc alijs, non fanè vltro necus, narrationis permitto decurſum, quo ſua ſcripra commendent.

Ad tuum adhuc (Heros clariffime) patrociniũ, velut iuſtè, exorandum, natiuus conatus allexit, aut impulit ſpontaneum. Quippè foeliciffimè marita

1 Argote de Molina en la Nobleza de Andalucía, lib 1. cap. 133. folio 260.

2 Don Antonius Suarez de Alarcon, primogenitus Marchionis de Trocical, en ſus Relaciones Genealogicas, lib. 2. c. 7. fol. 149. Et in Appen dice, fol. 20. & 21.

3 Argote de Molina ubi ſupr. folio 259.

4 Salazar in Chronico delos Ponçes elogio 4. fol. 15.

maritaris Illustrissimæ Heroïnæ Domine Dom. Mariæ Philippæ de Fonseca, Marchionissæ de la Lapilla, ac Domine Oppidi de Fuenmayor, aliarumque ditiorum. Ea quidem in Vrbe Locruniensi, (in qua & ego sortitus sum ortu,) à Parentibus incolis, & Domo inibi propria potitis, exorta, Ciuitatem illam, Nobilissimam sanè, grandescere effecit, ipsiusque ex consanguineis per maritalia commercia filij progeniti cum meis etiam propinquis consanguinitatis vinculo constringuntur. Quis ignorauerit Domus de Fonseca claritudinem, frequentissimis monumentis conspicua, & Historiographorum paginas superantem? Fas sit, tuæ fortunatissimæ coniugali fœderi ingenitam nobilitatem intra epilogi metas includere.

Fidelitatis ideâ posteritati obtulit Petrus Ruiz de Fonseca, qui egrè pro sua indole ferens, Ioannem Magistrum Ordinis de Auis, Regem postea eo nomine Primum Lusitanicæ, illegitimum filium Regis Don Petri, regnum affectare, & ciere tumultibus, ad Castellam deuenit; partes Reginae Castellæ Beatricis sectatur, quæ iure sanguinis Lusitanum succedebat in Regnum. Possidebat equidem ille opulentas in Portugallia ditiores; Sed spreuit Oppida, redditus, opulentiam, ne sanguinis auiti splendorem fœdaret, si aduersus legitimam dominam armis militaret, aut nutu. Illustris hic Eques filius extitit Roderici Perez de Fonseca, & Domine Eleonoris Rodriguez de Nomaes. Nepos Petri Ruiz de Fonseca, & Domine Mariæ Perez de Beja; Secundus nepos Roderici Vazquez de Fonseca, & Domine Mariæ Gonzalez de Moreira. Tertius nepos Vasçi Mendez de Fonseca, & Domine Mariæ Martinez; obiit ille strenuè pugnans in prælio de Gouea. Quarta nepos Mendi Gonzalez de Fonseca, & Domine Mariæ de Tabares. Patronus is fuit Monasterij de Monfelos, suaque originaria gaudebat Domo in villa de Fonseca in Prouincia inter Durium, & Minium, olim sub Galleciæ Regno, nunc sub Lusitano recensita. [5] Ab hoc Equite Domus de Fonseca suam ducit originem. Eius Patrens asseritur primus, qui ad Lusitaniam migravit, inter alios Proceres obsequio prosequens familiari Comitem Don Henricum, Regem Lusitanicæ caput primæuum. [6] Dedit ergo Castella Lusitanicæ hos Proceres, quæ vel inuita ipsos Castellæ restituit, dum Petrus Ruiz de Fonseca, fidelitatis tenax huc transineauit. Quid iam mirum, Castellæ Regem Ioannem Primum suæ filium Custodiæ maiorem Præfectum designasse, cum nulli tutius se, & sua credere valuisset? Ab eiusdem Regis Consilijs fuit ipse, necnon præter alia munera Mensor diuersiorum Regis. Obiit, nunquam moriturus, anno 1419. & quinque Filios, in sui locum suffecit [7] ex coniuge Domina Agnete Diaz Botello. Hæc Beatricis Reginae Castellæ Ioanni Primo vxorata erat amita; [8] ne etiam & Regius sanguis in Fonsecais ab Agnete oriundis desideraretur. Ab Alardo, Procere Gallo, qui anno 1147. in Vllisyponis obsidione militauerat, Agnetis familia profluxerat.

En Fonsecaarum progenitores; ex quibus, cognomine seruato, recto progenituræ tramite, descendunt Comites Montis Regij, Comites de Ayala, Domini de Coca, & Alaejos, Marchiones de la Lapilla, Comites de Villanueva de Cañedo, ac Domini Oppidi del Cubo, in Salmantino tractu. Quos inter æternum perennabit tertius ille nepos Petri, & Agnetis, Illustrissimus Dominus Don Ildefonsus de Fonseca Compostellanus, & Toletanus Archiepiscopus, Comitatus de Fuentes Fundator, qui inter clarissima sui monumeta Collegium maius Salmantinum, quod ex eiusdem Archiepiscopi dignitate nomen desumpsit, ad Hispaniæ, & ad Orbis gloriam à primo lapide erexit. Similes produxit Domus Fonseca nepotes, qui Hispaniarum Magnatibus, & Dynastis sedere coniugiorum, continuo temporum filo, amicati suum illustrem sanguinem per omnes fere Optimatum familias propagarunt; vt iam libros integros non capiant, qui ex prolapia Fonseca progeniti, Toga, & Marte primos munerum apices sibi meritò vendicarunt.

His Maioribus debemus Tuam Clarissimam Coniugem Dominam Marchionissam de la Lapilla, ab illo Petro Ruiz de Fonseca, & Domina Agnete Diaz Botello, consanguinea Regina Beatricis, recto originis tramite pro-

probo dicit
 hoc, quod
 hoc, quod

5 El Con
 de Don Pe-
 dro tit. 66.
 de su Nobi-
 liario.

6 Aponte
 en su Nobi-
 liario, tit. de
 Fonseca.

7 El Con
 de Don Pe-
 dro tit. 44.
 fol. 286.

8 Alonso
 Lopez de
 Haro tom. 2
 de los Reyes,
 y titulos de
 España, lib.
 9. cap. 6.
 fol. 240.

creatam. Est quippe Filia Don Didaci de Fonseca Equitis Iacobæi, ducis Militiæ Urbis inclyte Locruniensis, ac ipsius tunc perpetui Senatoris, eiusque secundæ Vxoris Domina Anna Brasa, Neptis Domini Don Sebastiani de Villagomez Regis nostri à Consilijs, in Supremo Castellæ Senatu, & Domina Elisabethæ de Fonseca. Secunda neptis Don Antonij Bazan, & Domine Annæ de Fonseca. Tertia neptis Don Ioannis de Fonseca, & Domina Apolloniæ Visber de Augusta. Quarta neptis Don Ioannis Rodriguez de Fonseca, Præfecti Arcis de Magacela, Senatoris Urbis Tauri, & Domina Annæ de Villosa. Quinta neptis Don Petri Rodriguez de Fonseca, eiusdem Urbis Senatoris, & Domine Mariæ Manuel. Sexta neptis Don Ioannis Rodriguez de Fonseca Præfecti Custodiæ Regis, & Domine Mariæ Guillen de Villosa. Septima neptis Petri Ruyz de Fonseca, & Domina Agnetis Diaz Botello, quos primos ex Lusitania, quasi postliminij iure, sibi Castellæ reuendicauit.

Iam & Familiam de Fonseca, & Domum de Contreras, Regio sanguine purpurare, procul ab adulatione, ex limpidissimis historiarum, & Instrumentorum fontibus hauritur, liquet, innotescit. Nullum igitur Operi nobilissimis insudanti Militijs, nobilius valui aptare presidium; nullum ex meo munere foelicius; nullum omnibus gratius. Benigna iam manu, inclyte Ferdinande, suscipe obsequium, mihi que tuis obsequijs ex animo, ex debito, semper militaturo, in ipso opere faue. Nam & cunctis fauere aded est ingenitum tuæ indoli eximie, vt de te differuisse videatur Theodoretus; *Alius illum rapiens in auxilium trahit; alius iudicatus Patronum vocat; alius famelicus cibum orat, nudus vestem; alius dolens consolationem petit; alius ligatus solui postulat; alius peregrinus hospitium efflagitat; alius sese sistens debitum deplorat; alius arbitrum, & pacificatorem accersit; nec seruus ad alium fugit, amaram domini indignationem exponens; Vidua clamat, mi serere; alia viduitatem deplorat.* Multæ, ac varie mutationes illi in singulos pro singulis renatæ. *Rapitur quis in iudicium? Patronus ille. Fames vexat? & nutritor ex patrono fit. Dolore aliquis concidit, solatium adhibet; & omnia factus benignum se exhibet.* Captis insiste, eternumque vale; nam te diu viuere, & publica expedire momenta, nullos nisi improbos, poterit pœnitere. *Salmanicæ, die 20. Maij, anno Salutis 1657.*

Andreas Mendo.

Theodore
us apud Pho
tium, cod.

273

de Dono
de Dono
de Dono
de Dono

de Dono
de Dono
de Dono
de Dono

de Dono
de Dono
de Dono
de Dono

de Dono
de Dono
de Dono
de Dono

de Dono
de Dono
de Dono
de Dono

de Dono
de Dono
de Dono
de Dono

de Dono
de Dono
de Dono
de Dono

Hic familia de Fonseca, dicitur in Consuecto Dominij
Marchionis de laquila, in Puro Re de Fonseca & Domina Agne
te Diaz Botello, contra illa Regia Beasels, reuo originali familia pro

CENSURA REVERENDISSIMI
 P. Magistri Fr. Francisci de Rois, Phi-
 lippi IV. Hispaniarum Regis a sacris Cō-
 cionibus, Cathedræ Durandi in Acade-
 mia Salmantina Antecessoris, Ordinis
 Cisterciensis in Hispania Defi-
 nitoris Generalis.

ISSVM AB ILLVSTRISSIMO, ATQVE REVEREN-
 tissimo Domino Don Ioanne Perez Delgado Salmantinæ
 Diœcesis meritisimo Antistite iustrandum librum accepi,
 cui titularis fons, Disquisitiones historicae, & morales, pro
 Sacris Militaribus Ordinibus; Author vero R. P. M. An-
 dreas Mendo è Societate Iesu fausta proles, Sanctæ Inqui-
 sitionis Supremi Senatus Censor, in Collegio Salmanticensi
 Cathedrarum Theologiæ, & Scripturæ Sacræ olim Moderator, nunc Salmã-
 ticensium itidem Hibernorum Rector. Ecce iam inuitus sola nominis
 prolatione censuram Operis dedi, namque super æthera notus quid amplius
 pro laude quærat? quidquid aliud, quid ni ventosa cupido? Inuitus, inquam,
 quia ante obedientiam gratias meo Antistiti persolvere vellem, quod me pri-
 mum eligat, & in re ab omnibus optata nimis, me solum præferat omnibus,
 vt prior fruar, quod non posterior ambiebam. A prisco traditus ævo hic exta-
 bat ritus, in primo albescere lucis, contra solis ortum, montium contemplari
 cacumina, vt qui in primo limine prior Phœbeos radios aspiceret, prospera
 speraret securus. Ergo qui non in cardine tantum, sed & antequam lucem hau-
 riat, huius Operis luce perfundor, fatum sperabo serenum. Iam vidi, & legi,
 euolui, inuenique congeriem eruditione plenam, subtilitate celebrem, anti-
 quitate grauem, nouitate dulcem, Authoris denique perpetuo propriam.
Efinge aliquid, & excude, quod sit perpetuo tuum, (amico charo consulebat iunior
 Plinius,) *Nam reliqua rerum tuarum postea, alium, atque alium dominum sortiuntur,*
hoc tuum nunquam desinet esse, si semel ceperit. Cuius hæc erunt postea? Cuius ante
 fuere. Andreæ nostri solius, a quo singulariter elaborata, excussa, & incepta
 miror hucusque à nullo ex professo, & pro dignitate tractata; sed sine causa mi-
 ror; ceteris si quidem, vt bene Claudianus, *per attritas sit satis ire vias,* & no-
 stro soli seruetur Authori sine duce, sine luce, sicut florea rura, sic salebrosos
 percurrere tramites. Ita mihi visum, quando de lure Academico insalutatum
 antea per celebrem vulgavit librum; potiori iure hodie, cum tam nouo nexu,
 tamque amabili fœdere historica, & moralia copulantur. De nostris Cister-
 cienibus Equitibus orationi assidue incumbentibus, & armis legebat Rode-
 ricus Toletanus Archi Sacerdos illud 2. Etdræ 4. *Vna manu sua faciebat opus,* &
altera tenebat gladium; Cur non ego, & de suo historico Theologo, de suo mora-
 li historiographo in simili dicam, vna manu sua, id est, de dextera, a cunabulis,
 vsque ad cauitiens, à paultimento vsq; ad rectum, Opus construit militare, &
 contra pranos more doctrine gladium altera tenet, altera, sed non sinistra,
 æquè potens in ambabus, *vitur vtraque pro dextera.* Non enim insolitum, quod
 sicut in exercitu Dei, *Iudicum 3.* sic nouus resurgat Aod in Societate Iesu.
 Omnia, & singula in Volumine contenta placent; nihil à planta vsque ad ver-
 ticem non dignum luce reperio, & facultatem, quam optat, debitam pronun-
 tio. Salmanticæ, in nostro D. P. Bernardi Collegio, die 15 Iulij. Anno 1656.

Facultas R. Patris Martini de Lezaun
Prouincialis Societatis Iesu in
Prouincia Castellana.

GO Martinus de Lezaun, Prouincialis Societatis Iesu in Castellana Prouincia, potestate ad id mihi facta à Reuerendo admodum Patre nostro Gofvino Nichel Præposito Generali, facultatem facio, vt Tomus, qui inscribitur *De Ordinibus Militaribus* à Patre Andrea Mendo nostræ Societatis Sacræ Theologiæ Professore compositus, & eiusdem Societatis grauium, doctorumque hominum iudicio approbatus, Typis mandetur. In quorum fidem has litteras manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Matriti, die 13. Iunij; Anno 1657.

Martinus de Lezaun.

Licencia del Ordinario.

ON Iuan Perez Delgado por la gracia de Dios, y de la Santa Sede Apostolica Obispo de Salamanca, del Consejo de su Magestad, &c. Por la presente, por lo que à Nos toca, damos licencia, para que se pueda imprimir el libro intitulado, *De Ordinibus Militaribus*, compuesto por el Padre Andres Mendo de la Compañia de Iesus, Rector del Colegio de Irlandeses de la Vniuersidad desta Ciudad; a rento de la censura del Reuerendissimo P. Maestro Fr. Francisco de Rois, Predicador de su Magestad, Cathedratico de Theologia en la de Durando en esta dicha Vniuersidad, y Definidor General del Orden de S. Bernardo, consta, no tiene cosa contra nuestra Santa Fe Catholica, y buenas costumbres. Dada en la ciudad de Salamanca à 13. dias del mes de Iulio de 1656. años.

Iuan Obispo de Salamanca.

Por mandado del Obispo mi Señor.
Don Thomas Delgado.

SVMA DEL PRIVILEGIO.

TIENE privilegio el Padre Andres Mendo de la Compañia de Iesus, o quien su poder tuuiere, para imprimir este libro intitulado *De Ordinibus Militaribus*, por tiempo de diez años, con prohibicion, que nadie lo pueda imprimir sò las penas contenidas en el dicho Privilegio, como mas largamente cõta de su original despachado en el Oficio de Miguel Fernandez de Noriega Secretario de su Magestad: su fecha a diez y nuene dias del mes de Septiembre de mil y seiscientos y cinqueta y seis años.

Censura

Censura Licentiati Don Francisci de
Paniagua, & Zuñiga, in Collegio Ma-
iori Salmantino Archiepiscopi Toletani,
Togati, & in ea Academia Cathe-
dræ Institutionum Imperialium
Antecessoris.

VSSV Supremi Senatus librum *De Ordinibus Militaribus*; foelicibus productum auspicijs à R. Patre Magistro Andrea Mendo è Societate Iesu; Supremi Sanctæ Inquisitionis Senatus Censore, & olim in Collegio Salmanticensi Cathedrarum Theologiæ Scholasticæ, & Scripturæ Sacræ dignissimo Antecessore, sollicito studio, & sedula obseruatione perlustrauit. Cuius stylus tersus, ac elegans, qui florentis calami dexteritate permulcet, & suauitatem Authorem redolet: methodus mirabili serie disposita, ac eleganti claritate digesta: Argumentum valdè vtile, & egregium parans Hispaniæ nostræ decus: substantia etiam expolita eruditionis varietate commendata: speciosis antiquitatis Hispaniæ monumentis illustrata, ex peritissimis historiciæ fontibus electæ deducta; quibus plura, quæ in antiquitatis sina, ac situ iacebant, veteri nitore restituit: melioris similiter extat Iurisprudentiæ portione ornata, cuius difficiliore quæstiones dubio Marte à Principibus Iuris Interpretibus exagitatissimè expendit, non aridè, sed fertili eruditionis ornatu, & eas matura iudicij deliberatione decidit absque vtriusque iurisdictionis dispendio: splendet simul aurea, ac speciosa aliarum Professionum supelectilli: impendit enim sedulam operam Theologiæ moralis illustrationi, quibus selectioris, & solidioris doctrinæ documentis vtrique foro consulit, ac publicæ utilitatis bono laudabiliter deseruit, & ingentem gloriam sibi parat. Nihil omnino excogitari potest, nihil recipit tractationis natura, quod in suo libro non discernat acutè, & foeliciter expendat. Sed quid ego plura? Totum Opus docta varietate distinctum suo sibi pretio apud omnes gratiam conciliabit, cuius Authoris laudes omni honore, ac debitis elogijs libenter percurrerem, si possent breui pagina claudire: sit satis sinceræ laudis candore decantare ipsum non solum intra priuatos parietes, sed in publica ostentatione per bonas artes institutum ad summæ sapientiæ culmen euectum, inter prima suæ commendatissimæ Religionis ornamenta præfulgere. Deniq; nihil synceris moribus aduersum, ac à Catholica Religione deuium inueni, sed plura, & Ecclesiæ, & Reipublicæ valdè vtilia, eximia pietate commendata. Sic censeo. Matriti, die quarta Septembris. Anno 1656.

*Licenciatus Don Franciscus
Paniagua, & Zuñiga.*

ERRATA

Errata Insigniora.

PAG. 3. col. 2. lin. 15. dele manus. Pag. 38. col. 1. lin. 34. quatuor, dic, sexagintaduos. Pag. 42. col. 2. lin. 35. 414. dic, 144. Pag. 49. col. 2. lin. 39. Calatraua, dic, D. Jacobi. Pag. 53. col. 1. lin. 8. dinccens, dic, indecens. Pag. 57. col. 1. lin. 21. dele sciat. Pag. 64. col. 1. lin. 21. Pius Quintus, dic, Bonifacius VIII. Pag. 121. col. 2. lin. 12. Canalleria, dic, Caualleria. Pag. 133. col. 2. lin. 43. vt, adde ad. Pag. 142. col. 1. lin. 14. dele ad. Pag. 147. col. 2. lin. 6. bodis, dic, bonis. P. 178. col. 2. lin. 33. docent, dic, refert. Ibi lin. 34. &, adde, docet. Pag. 179. col. 1. lin. 30. 54. dic, 1654. Pag. 189. col. 1. lin. 53. inno, dic, anno. Pag. 194. col. 1. lin. 34. 7. dic, 17. Pag. 200. col. 2. lin. 33. folre, dic, fore. Ibi lin. 35. cognituerum, dic, cogniturum. Ibi lin. 36. Reg. dic, Regem. Pag. 216. col. 2. lin. 18. relatis, adde, & alij plures. Pag. 239 col. 2. lin. 6. 29. dic, 49. Pag. 250. col. 1. lin. 41. Maci, dic, Marci. Pag. 260. col. 1. lin. 3. Cisterciensib⁹, dic, Benedictinis. Pag. 283. col. 2. lin. 39. 1. dic, 2. Pag. 336. col. 1. lin. 20. necesse, adde est. Ibi col. 2. lin. vlt. Monachacor, dic, Monachorum. Pagin. 377. col. 1. lin. 7. solùm, adde, præstatur. Pag. 388. intit. Benedictini, dic, Benedicti. Pag. 403. col. 1. lin. 15. 17. dic, 7. Pag. 474. col. lin. 53. Quæstor, dic, Quæstor.

CÆTERA ERRATA.

PAG. 2. col. 2. lin. 32. aliaque, dic, aliaque. Pag. 5. col. 2. lin. 2. prætere, dic, prætereà. Pag. 14. col. 2. lin. 7. paganam, dic, paginam. Pag. 22. col. 1. lin. antepenult. Frioratibus, dic, Prioratibus. Pag. 63. col. 1. lin. 14. Commendarijs, dic, Commendatarijs. Pag. 24. col. 2. lin. 25. Hoyo, dic, Loyo. Pag. 25. col. 1. lin. vlt. ip. dic, ipse. Ibi lin. 43. prætereà, dic, præteream. Ibi col. 2. lin. 35. confirmata, dic, confirmat⁹. Ibi lin. 46. generale, dic, generalem. Pagin. 28. col. 2. lin. 32. Maur, dic, Mauri. Pag. 33. col. 2. lin. 30. Serna, dic, Serena. Pag. 40. col. 2. lin. vlt. huic, dic, hic. Pag. 41. col. 2. lin. 15. Mazagon, dic, Mazagan. Pag. 47. col. 2. lin. 35. radicum, dic, radicus. Pag. 59. col. 1. lin. 23. potuerunt, dic, poterunt. Pag. 62. col. 1. lin. 44. Bauadilla, dic, Bouadilla. Pag. 74. col. 2. lin. 34. Tribunalis, dic, Tribunali. Pag. 82. col. 2. lin. 23. querela, dic, querelam. Pag. 97. col. 2. lin. 44. intelligat, dic, intelligent. Pag. 132. col. 2. lin. 35. illis, dic, illius. Pag. 136. col. 1. lin. 46. dictandis, dic, ditandis. Pagin. 154. col. 2. lin. 29. Reyes, dic, Hoyos. Pagin. 158. col. 1. lin. 47. dominio, dic, domino. Pag. 161. col. 1. lin. 14. Fratres, dic, Frater. Pag. 199. col. 2. lin. 17. excipit, dic, excipi. Pag. 200. col. 2. lin. 34. Tribuna, dic, Tribunal. Ibi lin. 38. elegisse, dic, elegissent. Pag. 218. col. 2. lin. 48. possent, dic, posset. Pag. 255. col. 2. lin. 38. hi, dic, hic. Pag. 340 col. 1. lin. 7. Benefica, dic, Beneficia. Pag. 347. col. 2. lin. 3. cufu, dic, casu. Pag. 359. col. 2. lin. penult. substituend. dic, substituendi. Pag. 364. col. 1. lin. 30. teneretur, dic, tenerentur. Pag. 407. col. 1. lin. 1. debet, dic, debent. Pag. 409. col. 2. lin. 39. intenre, dic, intendere.

LIBER hic inscriptus *De Ordinibus Militaribus*, demptis hīs Erratis, responder suo Originali. Datum Salmanticæ, die 19. Iunij, anno 1657.

M. Antonius Aluarez Valuerdus
Vniuersitatis Corrector.

SVMA DE LA TASA.

TASARON los Señores del Consejo Real este libro intitulado *De Ordinibus Militaribus*, compuesto por el Padre Andres Mendo de la Compañia de Jesus à cinco maravedis cada pliego, y à este precio, mandaron, se vendiese, y no à mas, como consta de la certificacion, que dello dio Miguel Fernandez de Noriega Secretario de su Magestad. Su fecha à quatro de Julio, de mil y seyscientos y cinquenta y siete años.

ELENCHVS OPERIS!

- D**E Institutione, qualitate, & diuersitate
Ordinũ Militariũ, ac de Regio Patronatu.
De priuilegijs, foro, & iurisdictione eorundem
Ordinum.
De Informationibus, ingressu, Nouitiatu, & Pro
fessione,
De Voto Paupertatis.
De Voto Castitatis.
De Voto Obedientiæ.
De Administratore perpetuo Ordinum, Præla
tis, & Capitulis, eorumque potestate, & de
Regio Ordinum Senatu.
De Dignitatibus, & Officialibus.
De Monasterijs, & Collegijs.
De Commendis.
De Beneficijs, eorumque redditibus.
De Receptione Sacramentorum, ceremonijs,
ornatu, victu, & cultu Equitum, & Clerico
rum Fratrum.
De Orationibus recitandis.
De Monialibus Ordinum Militarium.
De bonis decedentiũ in Ordinibus Militaribus.
De Funeribus Equitum, & Clericorum Fratrum.
Praxis Regij Senatus Ordinum.

ELENCHI OPERIS

- De Institutione, disciplina & facultate
Ordinis Militaris de Regio Patronatus
- De privilegia, foro & iurisdictione eorum
- Ordinum
- De Institutionibus, ingenuis, & Pro
fectione
- De Vitis Pauperum
- De Vitis Ecclesiarum
- De Vitis Obedientie
- De Administratione per totum Ordinem Praes-
entis Capituli, eorumque potestate, & de
Rebus Ordinum seculi
- De Dignitatibus & Officialibus
- De Monasteriis & Collegiis
- De Commendis
- De Beneficiis, eorumque redditibus
- De Receptione Secretariorum, ceremoniis,
ornatu, vestu & cultu eorum, & Clerico-
rum Fratrum
- De Orationibus recitandis
- De Monialibus Ordinibus Militarium
- De bonis decedentium in Ordinibus Militariis
- De Funeribus Eorum, & Clericorum Fratrum
- Praes Regii Senatus Ordinum

LECTORI

Operis ratio, & methodus.

DERTIVS HIC TOMVS PRODIT
in lucem post duos alios DE BVLLA
CRVCIATÆ, AC DE IVRE ACADEMI-
CO; vt in eadem sorte fausta, qua il-
li, publicam mereatur æstimationem,
& plausum. Eum in meis Operibus ani-
mum semper foui, vt non his materijs
insisterem, de quibus plura iam inte-
gra volumina præ manibus versarentur, sed his, quæ non e-
xactè essent ex professo discussæ, vel paucioribus fuissent
Expositoribus illustratæ. Hinc Bullam Cruciatæ elucidavi,
quia ex innumeris Societatis IESV Authoribus nullus
id opus susceperat; qua ratione motus eodem ferè tempore
P. Franciscus Bardi Siculus idè Opus doctè perfecit. Post-
modùm de Iure Academico concinaui Tractatum, quem
nullus equidem prius ad amussim elaborauerat. Nunc ve-
rò DE ORDINIBVS MILITARIBVS, Disquisitiones Mora-
les, & Canonicas, pro foro, & polo in hunc librum digessi;
quarum plures, & si libatæ, aut dispersæ in Authoribus re-
periantur, attamen nec omnes, nec pro dignitate discussæ,
nec in ordinem redactæ inueniuntur. Integros sanè libros
historicos, & Apologeticos de his Ordinibus ad manum ha-
bebis; at simul ventilatas quæstiones, quæ ad Equites, & Fra-
tres Militiarum spectant, hoc vnum Opus tibi parauit. Pla-
rimum complectitur; scilicet agit de Institutione eorum Or-
dinum, priuilegijs, foro, iurisdictione, informationibus, in-
gressu, Nouitiatu, Professione, Votis, Patronatu, & Admi-
nistratione perpetua Regum Hispaniæ, Regio Ordinum Se-
natu, Prælatibus, Capitulis, Officialibus, Dignitatibus, Mo-
nasterijs, Collegijs, Commendis, Beneficijs, Ceremonijs,
ornatu, Orationibus, Monialibus, Bonis decedentium, Fu-
neribus, & alijs non ab similibus, quibus tota materies peni-
tùs exhaustitur, nec quidquam vltèriùs desiderabitur. Opus
equidem utilissimum ipsis Equitibus, & Fratribus Militia-
rum, Senatibus, Iudicibus, Advocatis, Iurisprudentibus, &
Theologis; vt lites, ac dubia dirimantur; quæstiones, & ca-

sus conscientie enodentur; & Confessarij noscant; quoniam
pacto se gerant in dignoscendis peccatis, & exonerandis
consciētij Equitum Militarium, & Fratrum; & cum adeo
numerus eorum fuerit in dies adauctus, frequentissimè de-
siderantur resolutiones, quas hic Tomus præferret. In eius
exordio Indicem Disquisitionum, & Quæstionum præponi-
mus, ut ob oculos tota rei series habeatur. Ad calcem verò
Indicem Rerum vberem annectimus, ex quo, inuestiganda
dumtaxat Disquisitione, & Numero, facile in rem quæsi-
tam deuenies. Quæ tibi arriserint, sequitor; quæ secus, piâ
manu corrigito; nam iudicij mei minimè tenax, à quouis sa-
piente gaudebo emendari, & Ecclesie arbitrio cuncta ex
animo subdo.

INDEX

Disquisitionum, & Quæstionum:

DISQUISITIO 1. De institutione, diuersitate, & qualitate Ordinum Militarium: ac de Patronatu Regio.

Quæstio 1. De fine institutionis Ordinum Militarium, in Hispania.

Quæst. 2. De Ordinibus Militaribus, & Militijs Equestribus institutis extra Hispaniam.

§. 1. Ordo Militiæ Constantinianæ equitum Angelicalium Aureatorum: olim apud Græciam, nunc in Italia.

§. 2. Ordo Militaris S. Antonij, in Æthiopia.

§. 3. Ordo Militaris S. Sepulchri, Hierosolymis.

§. 4. Ordo Militaris Frisorum, apud Frisonum Prouinciam.

§. 5. Ordo Militaris equitum S. Catharinæ in Græcia.

§. 6. Ordo equestris Militum Templi, vulgò *Templarios*, iam extinctus.

§. 7. Ordo equitum Iesu-Christi, sancti Sepulchri, in Anglia, iam extinctus.

§. 8. Ordo equitum Montis Gaudij, apud Hierosolymitanos.

§. 9. Ordo S. Mariæ Theutonicorum in Germania.

§. 10. Ordo equitum S. Mariæ matris Domini, qui nuncupantur *Gaudentes*, in Italia.

§. 11. Ordo equitum Nodi iam extinctus, Neapoli.

§. 12. Ordo equitum Balnei, in Anglia, iam extinctus.

§. 13. Ordo equitum Iesu-Christi, sub S. Dominico, apud Lombardos, & Tolosanos.

§. 14. Ordo equitum Iesu-Christi, & enium, apud Liouoniam, & Poloniam, iam extinctus.

§. 15. Ordo equestris S. Lazari, in Sabaudia, vnitus Ordini S. Mauritij.

§. 16. Ordo equitum S. Mauritij, & simul S. Lazari, in Sabaudia.

§. 17. Ordo equestris Martyrum, apud Palesstinam.

§. 18. Ordo equestris Lunæ crescentis, seu alias, stelle, in Sicilia.

§. 19. Ordo equestris S. Stephani, apud Florentinos.

§. 20. Ordo equitum Bricianorum, in Suecia.

§. 21. Ordo equitum S. Mariæ de Monte Carmelo, apud Gallos.

§. 22. Ordo equestris S. Georgij, in Germania.

§. 23. Ordo equitum S. Ioannis de Ancona, & S. Thomæ, iam aggregatus Ordini Melitensi.

§. 24. Ordo equitum Sancti Thomæ.

§. 25. Ordo equestris S. Spiritus, Romæ, & alius sub eodem titulo, in Gallia.

§. 26. Alij Ordines equestres à Summis Pontificibus instituti.

§. 27. Ordo equestris S. Georgij, in Carinthia, & Austria.

§. 28. Ordo Militaris S. Marci, apud Venetias.

§. 29. Ordo Militaris Redemptoris, in Mantua.

§. 30. Aliquæ Militiæ iam extinctæ, extra Hispaniam olim erectæ.

§. 31. Aliqui Ordines, seu Militiæ extra Hispaniam institutæ, non approbatæ, seu de quarum approbatione Pontificia non constat.

Quæst. 3. De Regia Militiæ equestri Velleris aurei: Hispaniæ, *del Tuson*.

Quæst. 4. De Ordinibus Militaribus, seu Militijs, in Hispania olim erectis, & iam extinctis.

Quæst. 5. De institutione Ordinis Militaris S. Ioannis Hierosolymitani.

Quæst. 6. De institutione, & confirmatione Ordinis Militaris S. Iacobi.

Quæst. 7. De institutione, & confirmatione Ordinis Militaris de Calatrua.

Quæst. 8. De institutione, & confirmatione Ordinis Militaris de Alcantara.

Quæst. 9. De institutione Ordinis equestris de Montesa, in Regno Valentia.

Quæst. 10. De institutione Ordinis Militaris de *Auis*, in Lusitania.

Quæst. 11. De institutione Ordinis Militaris Christi, in Lusitania.

Quæst. 12. De Patronatu Regio circa omnia Ecclesiastica spectantia ad Ordines Militares, quorum Rex est Administrator.

Index disquisitionum, & quaestionum.

§. 1. Stabilitur Regius Patronatus.
§. 2. An Rex ratione sui Patronatus possit ad se auocare prouisionem, seu praesentationem ab alijs fieri solitam quoad seruitium?

Quaest. 13. Exponuntur aliqua circa Regium Patronatum Ordinum Militarium.

Quaest. 14. An vendere Insignia Militaria, seu Habitus equestres, & Commendas, sit simonia, aut lethale peccatum?

Disquisitio 2. De Priuilegijs, foro, & iurisdictione Ordinum Militarium.

Quaest. 1. De iurisdictione Ordinum Militarium. Vbi plura de potestate Senatus Ordinum, & Priorum.

§. 1. Stabilitur iurisdictione circa Ecclesiasticos, & temporalis Regia circa proprias ditones.

§. 2. Stabilitur amplius iurisdictione Ordinum Militarium. Vbi plura de uisitatione Ecclesiarum.

§. 3. Illationes ex doctrina tradita de iurisdictione Ordinum Militarium.

Quaest. 3. De priuilegijs in communi Ordinum Militarium. Vbi de solutione Decimarum.

Quaest. 4. De potestate Ordinum Militarium ad eligendos Iudices Conservatores.

§. 1. Exponitur, & stabilitur potestas.

§. 2. Observationes circa Iudices Conservatores Ordinum Militarium.

Quaest. 2. An Equites Ordinum Militarium sint esempti à iurisdictione Regia in omnibus causis, & soli Senatus Ordinum subiecti? An sint simplices, & strictè Religiosi? An Ecclesiastici?

§. 1. Praemittuntur aliqua certa apud omnes.

§. 2. Proponuntur fundamenta sententiae affirmantis.

§. 3. Proponuntur fundamenta sententiae negantis.

§. 4. Illationes, quas deducunt Authores affirmantes.

§. 5. Traditur, ut constans, Clericos Fratrea esse strictè Religiosos, & eorum uota esse solemnia.

Disquisitio 3. De informationibus ingressu, Nouitiatu, & Professione in Ordinibus Militaribus.

Quaestio 1. Quis admittat ad Ordines Militares? Et de Informationibus ante

ingressum peragendis.

Quaest. 2. Exponuntur aliqua circa Informationes admittendorum ad Ordines Militares. Vbi de duellis.

Quaest. 3. Quo pacto testes deponere debeant in Informationibus Candidatorum Ordinum Militarium?

Quaest. 4. An is, qui scit, se impuro sanguine esse infectum, possit licite Professionem emittere in Ordinibus Militaribus, ac alimenta, & Commendas percipere?

Quaest. 5. Decernitur de aliquibus, an possint admitti ad Ordines Militares.

Quaest. 6. A quo debeant accipere Equites Habitus Militarem, & eorum quo Professionem emittere?

Quaest. 7. Ad quid teneantur Nouitij Ordinum Militarium tempore Nouitiatu?

Quaest. 8. De priuilegijs, quibus gaudent Nouitij Ordinum Militarium. Vbi de priuilegio Canonis.

Quaest. 9. Exponuntur uerba Professionis, quam emittunt Militares.

Quaest. 10. Quo modo intelligatur conuersio a bona in melius, emissa in Professione Alicantensium?

Quaest. 11. An Equites, & Clerici Fratres Militares, ex vi Professionis, ita ligentur, ut nequeant de se ipsis disponere absque licentia Ordinis?

Quaest. 12. An Regularis Militaris Professus, si ad aliam Religionem strictiorem transeat absque licentia superiorum Praelatorum, valide in illa Professionem emittat?

Quaest. 13. An Eques Professus Ordinis D. Ioannis possit ex dispensatione Pontificia transire ad statum Equitum aliorum Ordinum Militarium?

Quaest. 14. An, qui emittit uotum Religionis, ei satisfaciatur, assumendo habitum Equitum, aut Clericorum Fratrum Ordinum Militarium? Vbi alia dubia deciduntur.

Quaest. 15. An Professio possit emitti in articulo mortis a Regularibus Militaribus ante expletum annum Nouitiatu? Et an Nouitij doctores minoribus Ordinibus initiari a suo Priore?

Quaest. 16. An Equites conjugati indigeant licentia superiorum, ut ingrediantur Ordines Militares, & in eis Professionem emittant?

Quaest. 17.

Quaest. 17.

Index disquisitionum, & questionum.

Quest. 17. De dispensatione requisita, & sine intendendo in susceptione Habitūs Militaris, & in professione voti. *De dispensatione requisita, & sine intendendo in susceptione Habitūs Militaris, & in professione voti.*

Disquisitio 4. De voto Paupertatis Ordinis Militarium.

Questio 1. Ad quid teneantur Equites Militares ratione voti Paupertatis?

Quest. 2. An peccent Equites Militares contra votum Paupertatis, si non faciant inuicem arsum, aut sua bona in res illiças transfundant?

Quest. 3. An Fratres Clerici Ordinis Militarium possint, dum viuunt, de fructibus Beneficiorum, aliisque distributio nibus, & bonis similibus prohibito disponere?

§. 1. De Clericis Fratribus intra Monasteria, aut Collegia degentibus, & de sustentario ab eis conficiendo.

Quest. 2. Quomodo possint disponere, dum viuunt, de suis bonis Fratres Militarium extra Communis degentes?

Quest. 4. An Clerici Fratres Militarium valeant disponere, dum viuunt, de bonis immobilibus?

Quest. 5. An possint Clerici Fratres Militarium bona immobilia alieno nomine emere, aut suis alterius capite constituere, vsu fructum sibi referuantes?

Quest. 6. An Clerici Fratres Militarium expedites in vias illicitos bona, & de quibus disponendi facultatem habent, peccent contra votum paupertatis, & etiam contra iudicialia?

Quest. 7. An Clerici Fratres Militarium peccent contra votum paupertatis, aut contra aliam virtutem, si in illam pecuniam quādam tenent, & pretium superpellectilem habeant?

Quest. 8. An Fratres Clerici, & Jacobini propriam vitam bonorum retineant?

Quest. 9. An aliqua negotiatio licita Clericis Fratribus Ordinum Militarium sit?

Quest. 10. An Clerici Fratres succedere in bona, & in Malitias valeant?

Questio 11. An ex vi voti Paupertatis teneantur Equites Militares, & tradendum bonum suum Ordini, aut Regi, vt Administratori, si ab eis potestantur?

Disquisitio 5. De Voto Castitatis Ordinum Militarium.

Questio 1. An quid teneantur Equites Militares ratione Voti Castitatis?

Quest. 2. An, si Eques Militaris vouit in Professione Castitatem absolutam, etiam validum votum?

Questio 3. An matrimonium ratum diluatur per Professionem Equitum Militarium Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani?

Quest. 4. Exponuntur aliqua circa Votum Castitatis emittum in Ordinibus Militaribus.

Disquisitio 6. De Voto obedientie Ordinum Militarium.

Questio 1. Cui, & in quibus teneantur obedire Equites Militares, ratione voti Obedientie?

Quest. 2. Qua obligatione teneantur Equites, & Clerici Fratres Militarium ad seruandum Regulam, Statuta, & Definitiones suorum Ordinum? Vbi agitur, quid iuxta illas debeant soluere Dignitates, & Commendatarij.

Quest. 3. Cui teneantur obedire Clerici Fratres Militarium, ratione voti Obedientie?

Disquisitio 7. De Prelatis, & Capitulis Ordinum Militarium, eorumque potestate; & de Regis Ordinum Senatibus.

Questio 1. De Regibus Hispaniarum, Administratores perpetuis Ordinum Militarium, qui in his Regnis sunt instituti.

Quest. 2. De Capitulis generalibus Ordinum Militarium, eorumque potestate.

Quest. 3. De Senatu Regis Ordinum Militarium, eiusque iurisdictione.

Questio 4. An Priores Militares gaudeant iurisdictione in vtroque foro?

Quest. 5. Quam in Ordinibus Militariis, & Calatrava iurisdictione gaudeant in vtroque foro? Vbi de Prioribus Monasterij Montefis.

Questio 6. Qui Priores in Ordine Assentare gaudeant iurisdictione in vtroque foro, vt Pontificibus, solemniter benedicere, & Indulgentias conferre.

Quest. 7.

Index disquisitionum, & quaestionum.

Quest. 7. An Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes possint concedere omnibus subditis litteras dimissorias, vt Ordinibus initiuntur, & minores Ordines conferre eis, alijsque non subditis, litteras dimissorias à suis Prelatis afferentibus?

Quest. 8. An vacantibus Prioratibus Militarū, quibus annexa est iurisdictione quasi Episcopalis, Vicarij, vel Subpriors possint litteras dimissorias conferre subditis, vt Ordinibus initiuntur?

Quest. 9. An eques Militaris, si Ordinibus sit initiandus, teneatur postulare litteras dimissorias à Priore Monasterij sui Ordinis?

Quest. 10. An Priores Militares gaudentes iurisdictione, quasi Episcopali possint absoluerè omnes subditos à casibus reservatis, à quibus possunt suos subditos Episcopi absoluerè? Et an in irregularitate dispensare?

Quest. 11. An nomen Prioris Militaris iurisdictione, quasi Episcopali gaudentis apponendum sit, vbi in Missa dicitur, *Aniſte N.*?

§. 1. Proponitur sententia negans.

§. 2. Proponitur sententia affirmans, & nostrum iudicium.

Quest. 12. Exponuntur aliqua dubia circa potestatem, & obligationem Priorum Militarum iurisdictione quasi Episcopali gaudentium.

Quest. 13. Alia dubia deciduntur de potestate Priorum Militarum iurisdictione quasi Episcopali in suis territorijs gaudentium.

Quest. 14. De concordia Ordinis de Alcantara, cum Episcopo, & Ecclesia Cathedrali Cauriensi.

§. 1. Proponitur concordia.

§. 2. Observationes circa concordiam.

Quest. 15. De Visitatoribus Ordinum Militarum, eorumque iurisdictione, & potestate.

§. 1. De Visitatorum electione, & designatione.

§. 2. De potestate Visitatorum.

Quest. 16. An possint esse Priores Monasteriorum, aut Rectores Collegiorum Militarum Regulares, qui habent Dignitates intra ipsos Ordines equestres, siue Prioratus cum animarum cura? Et an ad Academias causa studiorum se conferre?

Quest. 17. An Rectores Collegiorum Militarum possint censuras, & precep-

ta obedientiae subditis Religiosis imponere? Vbi de eorum iurisdictione.

Quest. 18. De Subprioribus Monasteriorum Militarum, & de eorum potestate.

§. 1. Aliqua exponuntur. Vbi plura de potestate Priorum.

§. 2. Exponuntur alia dubia circa Subpriors Militares. Vbi etiam de Prioribus.

Quest. 19. De Vicarijs generalibus, & de Visitatoribus Priorum Militarum iurisdictione quasi Episcopali pro foro externo gaudentium.

Disquisitio 8. De Dignitatibus, & Officialibus Ordinum Militarum.

Questio 1. Quae, & quot sint Dignitates in Ordinibus Militaribus D. Iacobi, Calatranae, & Alcantarae?

Quest. 2. An Dignitates Ordinum Militarum propriae Fratrum Clericorum possint conferri equitibus, si sacris initiuntur?

Quest. 3. Quibus exemptionibus gaudeant Dignitates Ordinum Militarum?

Quest. 4. De Officialibus, seu officia, ac munera spiritualia gerentibus in Ordinibus Militaribus.

Disquisitio 9. De Monasterijs, & Collegijs Ordinum Militarum.

Quest. 1. Monasteriorum finis, & regimen.

Quest. 2. De Collegijs Ordinum Militarum.

Quest. 3. An Clerici Fratres Militares possint publice addiscere Ius civile? Vbi aliae quaestiones deciduntur.

Quest. 4. De Capellanijs, seu Missis institutis in Monasterijs, & Collegijs Militaribus aliqua dubia elucidantur.

Quest. 5. Alia dubia circa easdem Capellanas, seu Missas.

Quest. 6. Quibus obligationibus obstringatur Clericus Frater, si ad Episcopatum promoueat?

Quest. 7. An Clerici Fratres Militares possint assistere spectaculis agitationis Taurorum?

Quest. 8. Quo modo Clerici Fratres in Salmantinis Collegijs degentes Magistro Scholae subiciantur? Et an possint Gradu Doctoratus in Iure civili insigniri, & illud publice edocere?

Quest. 9. An Clericis Fratribus subditis Rectores sint assignaturi confessarios? Vbi de confessarijs Militaribus.

Quest. 10. Controversia circa Prioratum

Index disquisitionum, & questionum.

tum Monasterij de Calatraua refertur.

Quæst. 11. Referuntur aliqui Viri illustres, qui ex Monasterijs, & Collegijs trium Ordinum Militarium prodierunt.

Disquisitio 10. De Commendis Ordinum Militarium.

Quæst. 1. Quid sint Commendæ, & quo fine institutæ?

Quæst. 2. An, & quomodo possint habere Commendas Ordinum Militarium faming, aut ætate minores, aut hi, qui non sunt Regulares ipsorum Ordinum? Vbi de pluralitate Commendarum, alijs que concernentibus.

Quæst. 3. Quæ sint obligationes annexæ Commendis trium Ordinum Militarium?

Quæst. 4. De concursu eorum, qui ex Decreto Regio Commendas expectant.

Quæst. 5. An Commendatarijs ordinum Militarium debeantur primitiæ, & oblationes?

Quæst. 6. An Commendatarijs Ordinum Militarium debeantur Decime ex fructibus omnibus? Et an illi teneantur soluere subsidium, & excusatum?

Quæst. 7. Aliqua exponuntur de Commendatarijs Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani.

Disquisitio 11. De Beneficijs Ordinum Militarium, eorumque redditibus.

Quæst. 1. De examine, electione, & collatione ad Beneficia Militarium requisita.

Quæst. 2. An Beneficia Ordinum Militarium, quæ Fratres obtinent, sint amouibilia ad nutum?

Quæst. 3. An Clerici Fratres Ordinum Militarium possint obtinere, qua suis Capellanijs in Ecclesijs sui territorij sitas, etiam obtineri solitas à Clericis secularibus?

§. 1. Deciditur quæstio.

§. 2. Stabilitur ampliùs, posse Clericos Fratres Ordinum Militarium habere, quasuis Capellanijs in eorum Ordinum Ecclesijs sitas.

§. 3. Diluuntur argumenta contraria.

Quæst. 4. An Clerici Fratres Ordinum Militarium de licentia suorum Superiorum possint obtinere quaslibet Præbendas, & Beneficia secularia absque dispensatione Pontificis?

§. 1. Examinantur fundamenta sententiæ affirmantis.

§. 2. Expenduntur fundamenta sen-

tentiæ negantis.

§. 3. Fertur iudicium de fundamentis vtriusque sententiæ.

Quæst. 5. Præstringuntur obligationes Clericorum Fratrum Militarium, qui Parochi sunt.

Quæst. 6. Aliqui casus occurrentes circa Parochos, & eorum Vicarios in Ordinibus Militaribus exponuntur.

Quæst. 7. De resignatione, seu renunciatione Beneficiorum in Ordinibus Militaribus.

Disquisitio 12. De receptione Sacramentorum, ceremonijs, ornatu, victu, & cultu equitum, & Clericorum Fratrum Militarium.

Quæst. 1. An sub peccato mortali teneantur equites, Militarium gestare Habitum, seu Insigne suorum Ordinum, & quomodo?

Quæst. 2. An Religiosi Militares, dum administrant Sacramenta, possint vti toga Capitulari, loco superpellicei, aut Alba?

Quæst. 3. An Clerici Fratres Militares peccent lethaliter, & simul in excommunicationem incidant, si proprium Habitum non gestent?

Quæst. 4. An equites Militares debeant accinctos tenere enses, dum Sacramenta recipiunt?

Quæst. 5. De excommunicatione, que fertur in Monasterijs Calatraua, & Alcantara, die Dominica Palmarum.

Quæst. 6. Offenditur expediens, diem S. Benedicti institui Festum in territorijs Ordinis Alcantara. Vbi attinguntur Indulgentiæ Ordinum Militarium.

Quæst. 7. Cui confiteri teneantur equites, & Clerici Fratres Ordinum Militarium? Vbi de casuum reservatione.

Quæst. 8. An is, qui intendens adscribi Militiæ Iacobæ paratus est ad duellum acceptandum, sit absolueendus in Confessione?

Quæst. 9. De voto defendendi Immaculatam Conceptionem Deiparæ Virginis, quod emittitur in tribus Ordinibus Militaribus. Vbi aliqua de hoc Mysterio obseruantur.

Quæst. 10. An in Ecclesijs exemptis Ordinum Militarium sitis intra limites Diocesum Episcopaliū liceat peragere officium diuinum de sanctis specialibus earum Diocesum, & è conuerso?

Quæst. 11. An liceat Regularibus Militarium vti Altari portatili? Vbi de receptione

tione

Index disquisitionum, & questionum.

tionem Eucharistie, & de alijs.
Quest. 12. Exponitur aliqua circa
 viciam, & ornatum Equitum, & Cleri-
 corum Fratrum Militarium. Vbi de usu
 ouorum, & Lactiniorum tempore
 Quadragesime.

Disquisitio 13. De Orationibus reci-
 tandis in Ordinibus Militaribus.

Questio 1. Proponuntur Orationes re-
 citandæ a Regularibus Militarium.

Quest. 2. An Equites Militares te-
 neantur sub peccato recitare Orationes
 in suis statutis præscriptas? Idem queri-
 tur de Clericis Fratribus Militarium
 quoad Orationes aliquas. Vbi alia simi-
 lia deciduntur.

Disquisitio 14. De Monialibus Ordini
 Militarium.

Questio 1. Referuntur Monasteria
 Monialium Ordinum Militarium, & a-
 ffecta communiã supponuntur.

Quest. 2. Libantur alia in communi
 de Monialibus, quæ Militaribus sunt ap-
 tanda.

Quest. 3. Attinguntur alia commu-
 nia Monialibus, & aptanda Militaribus.

Quest. 4. Traduntur alia ad praxim
 opportuna de Monialibus, quæ respecti-
 ue Militaribus congruunt.

Quest. 5. Exponuntur aliqua de Con-
 fessorijs Monialium, atque etiam Reli-
 giosorum Militarium vtriusque sexus.

Quest. 6. De Informationibus Monia-
 lium Ordinum Militarium.

Quest. 7. De Clausura Monialium
 Ordinum Militarium.

§. 1. Libantur aliqua Monialibus cõ-
 muniã de Clausura.

§. 2. Attinguntur alia pro praxi circa
 Clausuram Monialium.

§. 3. De Clausura Monialium Milita-
 rium. Vbi aliqua circa ipsas exponuntur.

Disquisitio 15. De bonis decedentium
 in Ordinibus Militaribus.

Questio 1. An Equites Militares de
 omnibus suis bonis testari queant?

Quest. 2. An, & quomodo Equites,
 & Clerici Fratres Militie S. Iacobi testa-
 ri valeant?

Quest. 3. An, & de quibus bonis possit
 sint per vltimam voluntatem disponere
 Clerici Fratres Militarium Calatraue,
 & Alcantare?

Quest. 4. An Ordines Militares in suis
 Capitulis, aut Regijs Ordinatum Senatus
 possit innuare vltimas dispositiones
 bonorum, a Clericis Fratribus Militariũ
 Calatraue, & Alcantare relictas? Vbi ali-
 qua de Clericis Fratribus Ordinis S. Ia-
 cobi obseruantur.

Disquisitio 16. De Funeribus Equi-
 tum, & Clericorum Fratrum Milita-
 rium.

Quest. 1. De Habitu, & pompa, qua
 Regulares Militarium tumulari debent,
 & de ipsorum sepulturis.

Quest. 2. De Suffragijs, & Orationibus
 fundendis pro Defunctis Ordinum Mi-
 litarium.

Disquisitio 17. et vltima. Praxis Re-
 gij Senatus Ordinum.

Questio 1. Præstringuntur plura iam
 stabilita de munere, potestate, & iurisdic-
 tione Senatus Ordinum.

Quest. 2. Attinguntur ea, de quibus
 Senatus Regius Ordinum Regem no-
 strum, vt perpetuum Administratorem,
 consultat. Vbi alia exponuntur.

Quest. 3. De Informationum exami-
 ne, & approbatione ad Senatum Regium
 Ordinum spectantibus.

Quest. 4. Exponuntur aliqua, quæ
 præstantur, & alia, quæ præstari possunt
 a Senatu Regio Ordinum?

Quest. 5. et vltima. Ex quibus Perfor-
 nis constituatur Illustrissimus Senatus
 Regius Ordinum?

Questio 1. An Clerici Fratres Militie S. Iacobi testari valeant?
 Questio 2. An, & quomodo Equites, & Clerici Fratres Militie S. Iacobi testari valeant?
 Questio 3. An, & de quibus bonis possit sint per vltimam voluntatem disponere Clerici Fratres Militarium Calatraue, & Alcantare?
 Questio 4. An Ordines Militares in suis Capitulis, aut Regijs Ordinatum Senatus possit innuare vltimas dispositiones bonorum, a Clericis Fratribus Militariũ Calatraue, & Alcantare relictas?
 Disquisitio 16. De Funeribus Equitum, & Clericorum Fratrum Militarium.
 Questio 1. De Habitu, & pompa, qua Regulares Militarium tumulari debent, & de ipsorum sepulturis.
 Questio 2. De Suffragijs, & Orationibus fundendis pro Defunctis Ordinum Militarium.
 Disquisitio 17. et vltima. Praxis Regij Senatus Ordinum.
 Questio 1. Præstringuntur plura iam stabilita de munere, potestate, & iurisdictione Senatus Ordinum.
 Questio 2. Attinguntur ea, de quibus Senatus Regius Ordinum Regem nostrum, vt perpetuum Administratorem, consultat. Vbi alia exponuntur.
 Questio 3. De Informationum examine, & approbatione ad Senatum Regium Ordinum spectantibus.
 Questio 4. Exponuntur aliqua, quæ præstantur, & alia, quæ præstari possunt a Senatu Regio Ordinum?
 Questio 5. et vltima. Ex quibus Perfor nis constituatur Illustrissimus Senatus Regius Ordinum?
 Questio 1. An Clerici Fratres Militie S. Iacobi testari valeant?
 Questio 2. An, & quomodo Equites, & Clerici Fratres Militie S. Iacobi testari valeant?
 Questio 3. An, & de quibus bonis possit sint per vltimam voluntatem disponere Clerici Fratres Militarium Calatraue, & Alcantare?
 Questio 4. An Ordines Militares in suis Capitulis, aut Regijs Ordinatum Senatus possit innuare vltimas dispositiones bonorum, a Clericis Fratribus Militariũ Calatraue, & Alcantare relictas?
 Disquisitio 16. De Funeribus Equitum, & Clericorum Fratrum Militarium.
 Questio 1. De Habitu, & pompa, qua Regulares Militarium tumulari debent, & de ipsorum sepulturis.
 Questio 2. De Suffragijs, & Orationibus fundendis pro Defunctis Ordinum Militarium.
 Disquisitio 17. et vltima. Praxis Regij Senatus Ordinum.
 Questio 1. Præstringuntur plura iam stabilita de munere, potestate, & iurisdictione Senatus Ordinum.
 Questio 2. Attinguntur ea, de quibus Senatus Regius Ordinum Regem nostrum, vt perpetuum Administratorem, consultat. Vbi alia exponuntur.
 Questio 3. De Informationum examine, & approbatione ad Senatum Regium Ordinum spectantibus.
 Questio 4. Exponuntur aliqua, quæ præstantur, & alia, quæ præstari possunt a Senatu Regio Ordinum?
 Questio 5. et vltima. Ex quibus Perfor nis constituatur Illustrissimus Senatus Regius Ordinum?

DE ORDINIBVS MILITARIBVS.

DISQVISITIO

NES CANONICAE, THEOLOCI-
CAE MORALES, ET HISTORICAE,

DISQVISITIO I.

DE INSTITVTIONE

QUALITATE, ET DIVERSITATE ORDINVM
MILITARIVM; AC DE REGIO
PATRONATV.

NON EST ANIMVS, HISTORIAS EVOLVERE, annalia recensere, antiquitatem cuiusque Ordinis Militaris vindicare, seriem Magistrorum, & rerum gestarum atre-
xere; Hæc etenim integra volumina complent, à pluribus
agitata, ac discussa, nec spectant ad praxim, ad cuius sco-
pum hic Fractatus collimat. Quare supponenda sunt potius,
quàm ventilanda; Et, ne vel umbram offensionis cuiquam
suffundamus, nihil circa Historica decernemus, sed ab alijs
latè expensa libabimus, vt cuiusque sententia, & arbitrium
iusto suo libramine pensetur, quin ex breui epilogo, quo rem
presingemus, vis, aut præiudicium accrescat. Necessum
fuit tamen historica attingere, ne ieiunum hoc Opus euade-
ret; atque etiam, vt fundamenta iaciantur, quibus tota innixa Disquisitionum moles assurgat.

QVAESTIO I.

De fine Institutionis Ordinum Militarium in Hispania.

RASSABATUR per
Hispaniam totam Mau-
rorum infesta lues, quæ
ad eius excidium Atri-
ca euomuit, & postin-
foelicis Roderici Go-

thi miserabilem fortunam, ferè per cun-
ctas Prouincias superbè dominabatur.
Memores sui ipsorum Hispani, Pelagio
Duce, sæuam tyrannidem propulsa-
re ceperunt. Creuit in dies animus: res-
puit vigor: & restauratis viribus, Hispa-

norum arma ingentes Maurorum acies debellarunt; Vrbes, Oppida, & Prouincias obtinuerunt. Sed adhuc illi non exignam Hispaniæ portionem occupabāt, & continuo ad bellum accinti, incurſibus, rapinis, & prælijs Catholicos nostros inuadebant. Nondumtaxat de terreno Regno agebatur momentum, sed de Fide, de Religione, de Ecclesia, cuius conseruatio, & propagatio ab hostium expulſione pēdebat, ac illis caput extolentibus, periclitabatur.

2 Annuit pietissimus Deus communibus Fidelium votis, vt execrabilis adeo pestis eradicata ab Hispania ad suas Africanas oras ageretur; Et, qui diuersis temporibus, contra Ecclesiæ hostes, Religiones sacras denuo exorientes, vt firmissimas arces, opposuit, quæ scriptis, disceptationibus, & morum sanctimonia Fidei veræ inimicos deturbarent, opportuna exitialibus morbis medicamina parans; decreuit pariter suæ Fidei, & Ecclesiæ, nec non suæ omnino Hispaniæ, per aptissima media consulere. Sed quia bellum non vocibus, scriptis, & erroribus disseminatis gerebatur, sed armis, Militias sacras, & Regulares armavit, vt arma armis propellerentur, & insimul virtutum, & religiosæ disciplinæ vigore robur accresceret; vnde certiores obtinerētur victoriæ, ad quas simul cum armis Oratio, pœnitentia, & austerus vitæ tenor viam complanarēt.

3 Ad hunc finem, & scōpum Ordines Militares D. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, Montefæ, & alij in Hispania fere instituti, atque, vt adeo pij, salubres, & vtilis tum animabus proprijs, tum Fidei, & Ecclesiæ, ab Apostolica Sede approbationem, confirmationem, laudē augmentum, priuilegia, & immunitates obtinuerunt. Igitur eò tetendit Institutio, vt Regulares Milites profectum in virtutibus facerent, aduersus Fidei hostes militarent, & gloriosè pro Ecclesia ab illorum peste seruanda, vitam periculis belli exponerent.

4 Vt verò aptius huic fini insisterent, circa hostium dittonem degebanr, eorum incurſus, & excursus propulsando; &, dum armis onusti in acie non militabant, in suis versabantur Monasterijs, seu non longè ab illis, prout se ferebat occasio, ibique communem vitā agebāt Calatrauenses, & Alcantarenses, ac alij Milites, (Equites tamen D. Iacobi sem-

per potuerunt nuptias contrahere) Oratorionibus, & pijs Operibus dediti, linteo circa corpus minime vrētes, in proprioque Ordinum habitu, moderato cibo vitantes. Inde moti, cum Mauri inguebant, illico proficisciebantur, strenuè pugnaturi.

5 Quanta ex his Ordinibus Militaribus exinde bona prouenerint, nullus est, qui non legcrit, audiuerit, nouerit. Egregios, & insignes triumphos eorum auxiliares copiæ nostris Regibus attulerunt, quos sæpè miracula comprobarūt. Furentes Mauros frænauerunt, atque eos discere coegerunt, intra proprios terminos contineri. Eorum Ordinem iuueni ne valido paulatim fuerunt in angustias hostes redacti, donec demum à Regno Granatensi, quod vnica iā erat Iplorū sedes, per inclytos, & nunquā fatis laudatos Reges Catholicos Ferdinandū, & Elisabetham, Equitibus Militaribus suppetias ferentibus, fuerunt expulsi, & ab infestissimis, sæuis, & pertinacibus Fidei, & Ecclesiæ inimicis libera tandem Hispania respirauit.

6 Admittebantur insuper in Ordines Militares Clerici, quos nunc Fratres nuncupamus, qui in albū Religiosorū adscripti Diuinis Officijs vacabant, Choro assidebant, Sacramenta Equitibus, & vasallis, seu subditis Ordinum ministrabant, aliaque pietatis munia exercentes, armis spiritualibus validum præbebant Equitibus militantibus auxilium.

7 Rebus deinde immutatis, hostibus ab Hispaniæ oris expulsi, comuratoque à Sede Apostolica iustissimas ob causas voto absoluto Castitatis Equitū Calatrauensium, & Alcantarensium, Montefæ, & aliorū, extra Monasteriorum claustra vitā ducere ceperunt, ibi Fratribus remanentibus, dū legitime extra illa non forent occupati. Sed non ideo finis Institutionis Ordinū Militariū frustraneus fuit redditus; quippè eo animo esse debent, & sunt Equites Militares, vt, quotiescumque ad bellū contra hostes Ecclesiæ gerendū aduocentur à Magistro, seu Administratore Ordinū (scilicet nostro Hispaniarū Monarchia) seu quoties vexilla Ordinum à Comendatarijs Majoribus in publicū efferratur, prompti teneantur ad militiā, ac bellū proficisci, quibus & cæteri Comendatarij iuxta Comendatarum qualitatem, obstricti sunt milites alios secū comites gestare, quibus omnibus Rex

Rex noster stipendia ad victum opportuna suppeditet.

8 Indè dignoscitur pietas, & perfectio finis Institutionis Ordinum Militarium. Etenim Religiones sunt Fidei, & Ecclesiæ propugnacula; &, cum vndique à suis hostibus mater Ecclesia prouocetur, diuersisque armis lacessatur, expedit sanè, vt diuersis pariter armis Filij Catholici in eius defensionem accurrant. Hinc agmina Sacra parantur; Alij orationi, ac contemplationi dediti Deum exorant, vt triumphos aduersus infestos inimicos largiantur; Alij vitam contemplatiuam, & actiuam agentes, Deum placant, & salutè proximorum incumbunt, ne in errores, & vitia præcipitentur, atque à peccatis resipiscant; simulque scripto, & verbo conantur Ethnicos, Mahometanos, Hæreticos, ac barbaros quosque, etiam in remotissimis, & abditissimis regionibus degentes, ad fidem Catholicam, & meliorem vitæ frugem reuocare. Alij, vt Equites Militares, ex munere, & Instituto rebelles in Ecclesiam profligare tenentur. Ex his diuersis copiis cononus inter se, & firmissimè instructus formatur exercitus, vt nullo ex latere Ecclesiæ moenia, ac munimenta labefactari tententur, vbi præsto non sint validissimi Milites, qui iuxta hostilium qualitatem in eursuum, Orationibus, Disputationibus, Scriptis, Armis, ipsiusque proprii sanguinis effusione, impetus propulsent, & gloriola de hostibus trophæa reportent.

9 Cæterum cum Militares Ordines à Regibus obtinuerint plurimum Oppidorum ditiones, in quibus etiam, Pontificibus impertientibus, iurisdictionem Ecclesiasticam, & Beneficia, seu Prioratus, vel Rectoratus fuerunt adepti, hæc omnia per Fratres Militiarum Clericos & Presbyteros exercentur. Quare hi prius in Monasteriis degunt, postmodum in Collegijs ad scientias comparandas, & demum vel ad Monasteria redeunt, vel inde ad ea Ecclesiastica munera assumuntur. Itaque eorum Finis est, Choro, & orationi interessè, & proximorum incumberè salutè, Sacramenta administrando, Fideles instruendo, conuocando, omnibusq; alijs vijs assistendo, quæ ad animarum lucrum spectant. Vnde vitæ actiuæ, & contemplatiuæ annectunt. Quam perfectus autè sit Finis Religionum, quæ vtramq; vitæ complectuntur, adeo ex D.

Thoma, & omnibus Authoribus est conspicuum, vt id probare, & exornare, sicut esset facile, ita merito cæseretur superfluum. Quibus & muneris Episcopalis non pauci hi Fratres exercent, dum iurisdictione quasi Episcopali funguntur, vnde ad id etiã ipsorum Institutum destinatur, et iusq; exinde accrescit perfectio, cum Episcoporum Institutum sit perfectissimum, & qui ex eo quidquam participant, respectiue perfectionem mutuuntur.

10 In omnibus ferè Regnis Orbis Christiani Ordines Militares fuisse erectos, reperimus, vt auxilii Religiosorum manus manus ambide xtera, Orationibus, & Armis bono publico ferret suppeditas; seu ministerijs spiritualibus simul, ac temporalibus erga Fideles cuncta exerceret munia charitatis. Hispania vtrò nostra plures Militias Regulares, quæ singula alia Regna, dedit Ecclesiæ; nam quæ in munitissimâ Fidei arcè, ipsiusq; Ecclesiæ validissimū propugnaculum destinabatur, debuit plures spiritu, & corpore armatas copias intruere, quæ communes Fidei orthodoxæ hostes profligarent, ac indefessis vigilijs circumstantet, vndiq; ne inimica tela, Hæreses, Errores, Iudaismi scintilla, nec vlla alia zizania in desœcatam tegetem Hispaniæ irreperet, aut Fidei muros quoquo modo labefactarent. Indè Catholica disciplina in vastissimis, totumque Orbem amplectentibus, Hispaniarum Regnis, viget, extollitur, augetur, nec vllus triumphus, aut felicitas sollicitatur, quæ non sit cum Fidei incremento coniuncta. Quippè nostri Monarchæ norunt, se à Deo in Fidei specialissimos Defensores fuisse designatos, totisque animis, viribus, & facultatibus incubunt ei fouenda, erroribusq; penitus à sua amplissima ditione eradicandis. Cui intenti scopo ditissimos suos thesauros in Europa, Africa, Asia, & America veluti profundunt.

Diuersis autè temporibus, & diuersis in Regnis Hispaniæ, cum nondum cuncta sub vnius Monarchæ ditione regebatur, Ordines Militares sumplerunt exordium, scilicet sub Regibus Castellæ, & Legionis Ordines S. Iacobi, Calatravæ, & Alcátauæ; sub Rege Aragoniæ Ordo Motesæ; sub Regibus Lusitanæ Ordines Auis, & Christi. Hi quidem sex Militiarum Ordines Hispaniæ, nunc vigentes sunt speciales, & propriæ.

Quibus adnectere liceat Ordinem Militarem Sancti Ioannis Hierosolymitani. Etenim, quamuis non fuerit in Hispania institutus, Magistrumque magnum in Insula Melitensi habeat. Attamen Reges nostri, inter eosque Carolus V. Imperator Augustus, patrocinium, redditus, ditiones, & tutamen pacis, ac bello ei Ordini suppeditauere, robsequium Ecclesiæ præstantes, quam Militia hæc ab hostium incurribus semper defendere totis conatibus curauit, ac Maurorum infestissimam gentem terra, & mari coercere, ne in Catholicos sauiant, eosque direptis facultatibus, in acerbam redigant seruitutem. Quare in Hispania plures locos, & Ecclesias obtinet hic Ordo; Prioratibus, Commendis, ac Beneficijs potitur; Equites ad Prioratus maiores Regnorum, Munia honorifica Ordinis, & ad Commendas vocantur; Fratres vero Clerici ad Prioratus Ecclesiasticos, & Beneficia admittuntur, & insuper Monasteria, & Collegia eis sunt extructa, in quibus vitam in Communitate religiosè transigant, & Studijs litterarum incumbant; Ita tamen, vt nullus exterius, sed Hispani omnes prædictis omnibus in Hispania fruantur. Quare rectè asseruerim, non immeritò Ordinem Militarem S. Ioannis, quasi proprium Hispaniæ, posse cæteris annecti, estò non sit eo rigore, quo cæteri, proprium.

12 Hæc prima libri fronte libauerim in commendationem finis, & Instituti Ordinum Militarium, quod equidem libens lato calamo prosequeretur si exornatorio stylo foret agendum. Sed non fuit is animus, verùm difficiliora, ac utiliora percurrere, & rem fortasse penitus absoluerem. Ne autem quidquam intactum, etiam historicum, in Opere desideretur, breuiter Institutionem Ordinum Militarium enarrabo, nec quidquam circa id (quod præstiterem non pauci) in controuersiam vertam, sed quæ in Authoribus extat, breuissimò compendio præstringam. Et, vt aliquid curiosæ aliquorum indagini indulgeamus, non extra rem erit, si Ordines Militares extra Hispaniam erectos, qui vel adhuc vigent, vel eorum extant monumenta, aut vestigia, leui

manu recenseamus.

manu recenseamus.

Quæst. 2. De Ordinibus Militari-
bus, & Militijs Equestribus,
instituti extra His-
paniam.

13 Non possumus huius Tractatus quæstiones omnino aptare Ordinibus Militaribus extra Hispaniarum Regna, tum quia plures extant, diuersisque statutis, regulis, ac ceremonijs gubernantur, ad quas seorsim exponendas integra volumina desiderarentur, tum quia, quamuis apud aliquos Authores non pauca circa eos Ordines reperiantur, tamen nequit accuratè de illis agi, dum Religiosi ex illis docti, ac experti non consuluntur, & singulorum Ordinum statuta, Definitiones, Actus Capitulares, consuetudines, & praxis non examinantur, cum ab his omnibus pendeant dubia, ac decisiones. Quo modo autem consulat Viros illos doctos, singulorumque Ordinum praxim, ac statuta examinet, qui procul ab eis, in Hispaniæ Regione, in Vrbe Salmantica huic incumbit litterario labori? Id eirco è contra de Ordinibus Militaribus Hispaniis possumus accuratè disserere, quia in promptu sunt ea omnia, quæ ad eiusmodi dissertationem requiruntur, dum adsit industria, labor, sollicitudo, ac reconditarum vbiq; notitiarum indefessa exploratio.

14 Quin intra ipsam Hispaniã triplex Militaris Ordo, nempe Sancti Iacobi, Calatravæ, & Alcantaræ, præcipuam sibi vendicat huius tractatus vestigationem; De his enim Ordinibus plura apud Authores ventilantur; plures item sunt Equites, Fratres, Commendæ, Beneficia, iurisdicctio, ac facultates; plures lites, ac controuersiæ; frequentiora dubia moralia; maior item, & accuratior tum in Curia, tum Salmantica, de illis observatio, notitia, ac praxis, quàm de alijs Militaribus Ordinibus extra Castellæ ytriusque, ac Legionis Regna institutis. Attamen non pauca de Ordinibus Montefæ, Auissij, Christi, & Sancti Ioannis asseremus, & cum in pluribus conueniant cum triplici præfato Ordine, communes omnibus reddentur quæstiones, si in his, quæ in-
ter

tempore concordant, aptentur. Id ipsum circa Ordines Militares extra Hispaniā institutos observandum erit, quippe, ut in ipsorum Institutione, ac pluribus statutis, quæ legi, ac notari diligenter, animaduerri, multa retinent Hispanis Ordinibus præiulia communia, sanctionesque nondissimiles. Quare exteris etiam Nationibus Tractatus hic erit utilis, & opportunus. Operæpretium autem est, eorum Ordinum notitiam in præsentem præstringere.

§. 1. Ordo Militiæ Constantinianæ Equitum Angelicalium Aureatorum S. Georgii, olim apud Græciam, nunc in Italia.

15 ID prima fronte observauerim, me non decernere, aut discutere, utrum omnes Ordines Militares, quos in medium proferemus, sint strictè, & propriè Religiones, & an approbationes Pontificiæ eò tetenderint, ut statum Religiosum constituerent? Hæc enim disceptatio nostro instituto parum est opportuna, cum sufficiat id in uestigare, (quod præstabimus) de Ordinibus Militaribus in Hispania vigentibus. Id præmiserim, ne, cum recensero Ordines omnes, & Pontificias confirmationes, iudicet quisquam, eos à me, ut strictas Religiones præfigi. Igitur Constantinus Imperator traditur huius Militiæ Institutor, annuente Sancto Siluestro Pontifice, postquam circa annum 313. Maxentium tyrannum superavit, visa à se iuxta Solem Cruce, & audita ab Angelo voce. *In hoc signo vinces.* In cuius rei memoriam, ac gratitudinem Ordinem, qui eam Crucem veneraretur, & quam Militiæ ipsius alumni gestarent, instituit; Hi verò dicuntur *Constantiniani* ab ipso Constantino; *Angelicales* ab Angelo, qui Crucem attulit, & vocem protulit; *Aureati* à torquæ aurea, à qua Crux pendeat à Constantino solita præstari Ordinis sui Militibus, Vocatur autem Ordo Equitum Sancti Georgii, quia hic eius Patronus fuit communi suffragio nuncupatus, eo quòd, dum huius Ordinis Milites Hierosolymas expugnarent, Sanctus Georgius in equo albo equitans, ac pugnans, auxilium eis cœleste impertivit, quo Sanctam eam

Civitatem ab hostibus obtinuerunt: & prætere vivens regulam S. Basilij Ordini tradidit.

16 Confirmarunt hunc Ordinem, sub Regula S. Basilij, quæ ei est tradita, & privilegii stabilierunt plurimi Pontifices, Julius III. Callixtus III. Pius II. Sixtus IV. Innocentius VIII. Paulus III. Sixtus V. Clemens VIII. Pius V. Paulus V. Gregorius XV. Urbanus VIII. Et prius eum confirmaverant Sanctus Silvester, nec non Leo I. anno 1456. Illustrem hunc Ordinem reddidere plures ex illo Sanctorum fastis adscripi, nempe ipse Sanctus Georgius Ordinis Patronus, Sanctus Demetrius, Sanctus Procopius, Sanctus Theodorus, Sanctus Hypolitus, Sanctus Martinus, Sanctus Mercurius, Sanctus Meunas, Sanctus Vitalis, & alii. Celeberrimus etiam est Ordo, quia septuaginta duo Imperatores Græci, & Romani, illius extiterunt Magistri, & certatim eum insignibus privilegiis donarunt.

17 Finis huius Ordinis eò tedit, ut Milites, Christiani nominis, quod ad eò extēdere curavit Constantinus, essent defensores, illiusq; hoites insequerentur. Floruit Ordo apud Græciā, cum illuc transfulerit ad Byzantiū, seu Constantinopolim, suā Curiam Imperator Constantinus; nunc verò in Italia viget; ac Cœnobiū, sedemq; suam magni Magistrum habet in Oppido de *Briana*, propè *Venerias*. Cōmune Insigne in pectore, seu in latere sinistro gestatū est Crux holoserica rubra, liliata, quam intersecat labarum aureum in formā litteræ X. & in brachiis hæ litteræ *AC*, componuntur, quæ significant *Principiū*, & *Finis*; Toga vero est alba. Præcipui ex Ordine magnas Cruces gestāt, ita ut in medio Crux liliata, ad utrumq; latus duo Labara, & è media Cruce S. Georgius equitans conspicitur. Alii sunt famulantes, qui Crucem gestant vno ex latere non liliatam.

18 Obedientiæ, & Castitatis cōiugalibus emittūt vota; possunt obtinere Beneficia Ecclesiastica Curata; Magister, dū non sit aliquis ex progenie Constantini, eligitur ab Equitibus, qui magnis Crucibus ornatur. Si quis Commendā fundet, ipse, eiusque filii, ac ab eis progeniti, eā possident; & extincta linea in Ordinem recidit. In vexillo Ordinis ex vno latere *Deipara Virgo*, & Cruces magnæ simul

simul cū Sancto Georgio, apparent, eaque simul verba, *Constantine, in hoc signo vinces*; ex alio Insignia Magistri Ordinis, nempe Aquila biceps nigra coronata, & in medio pectore scutum, in quō alia sunt insignia specialia.

19 Magistri Ordinis sunt commensales Pontificum, à quibus fouentur, vt Benefactores Ecclesiæ, & Fundatores Templi Sancti Ioannis Lateranensis in Vrbe; Potentatus sunt, nulli Principi subiecti, indeque monetam eudūt, & titulos Principum, Comitum, similesque concedunt. Sanguinis puritas, & nobilitas in quatuor auis exigitur, vt quis in Ordinem admittatur. Clerici etiam in Ordinem recipiuntur, qui Orationibus, & Sacramentorum administratione iuuent militantes. Plura qui de hoc velit, legat Illescas in *historia Pontific. in vita Leonis X. fol. 184.* Iosephū Micheli Marquez, eiusdem Ordinis Vicecancellarium in *Thesauro Militiæ Equestris à fol. 1.* Statuta item, & Bullarium ipsius Ordinis.

§. 2. Ordo Militaris S. Antonii in Æthiopia.

20 **A**NNO 370. refertur, hunc Ordinem incepisse, fuisseque institutum ad debellandum Fidei Catholicæ hostes. Eum instituit Ioānes Imperator Abyssinus, seu Æthiopiæ, qui vulgò nuncupatur *Preste Iuan*; Regulam accepit à S. Basilio Magno; & sub aduocatione S. Antonii, qui illius Imperii est Patronus, Ordinem constituit, eiusque habitum Religionis tradidit; ita vt Clerici, ac Monachi super vestem nigrā afferrent insigne caruleum in formam T, vulgò *Tau*; Equites verò Milites Crucem superius, & ad latera liliatam, non verò inferius, filis tamen aureis circumdatam. Ipse D. Basilius approbavit hunc Ordinem, & postmodum Pius V. & iuxta aliquos S. Leo Pontifex.

21 Eadem statuta obseruant, ac Equites Constantiniani. Emittunt inter alia votum profundendi sanguinem, si necesse sit, pro Catholica Fide. Magister Ordinis, seu Magnus Abbas suam habet Sedem in Insula Meroe, ipsi subiecta; nec aliquis ex Imperatorio genere potest ad eam euchi Dignitatem, ne forte exinde recidat in Imperatorem. Am-

plissimis facultatibus Magister, & Ordo gaudent. Innumera profertur habere Monasteria, in quibus Abbates Spirituales Monachi, & Abbates Militares Equites degunt, & vnusquisque suos subditos in obedientia continet, dum Milites in bello non versantur, aut Imperij terminos non custodiunt. Cunctos ex Imperio (præter Medicos) asseritur teneri vnum ex filiis, qui non sit Maioratus, Ordini tradere, vel ad Monachatum, vel ad famulitium, ita vt ipse etiā Imperator ad id ipsum teneatur; & dūtaxat excipiuntur habitatores Insulæ Meroe, quibus, vt potè vassallis, potest prohibito vti magnus Abbas. Tenetur Ordo tria millia Equitum Imperatori suppeditare ad ipsius politicam assistentiam. Plura de magnitudine huius Ordinis, ritibus, & statutis attingunt, aut proferunt Franciscus Menen. in *delic. Equestribus fol. 82.* Petr^o Damasc. in *vita S. Basili, fol. 23.* Iosephus Micheli in *thesauro Militiarum à fol. 12.* P. Vrieta in *historia Abissin. fol. 705.* In Hispania nostra sunt aliqua Commendæ huius Ordinis, quas Fratres Clerici obtinent, & à Rege nostro presentantur, ac illi immediate subiacent Pontifici. Olim subdebantur Commendatario maiori, seu Abbati Ordinis in Germania, qui huc mittebat Commendatarios exteros; & cum iam diu exteros non posse potiri redditibus Ecclesiasticis in Hispania fuerit sancitum, hæ Commendæ separata fuerunt, & ad Reges nostros ius presentandi fuisse translatum, contenditur ex grauisimis fundamentis. Attamen scio, etiam si à Rege nostro hæ Commendæ presententur, à Pontifice etiam eas presentari, quasi quid ad se pertinens; & contentiones extitisse inter presentatos à Pontifice, & à Rege, Pontificemque non semel, & nunc temporis obtinuisse. Litis huius dissidium, non est nostrum, componere.

§. 3. Ordo Militaris Sancti Sepulchri, Hierosolymis

12 **H**Vius Ordinis originē à Sancto Iacobo Episcopo Hierosolymitano, ad annu 63. post Christi D. mortem, traxit Bartholomæus de Saligina, eiusdem Ordinis Eques, in *Itinerario Terre sanctæ.* Alij eam trahunt à S.

¶ S. Helena Constantini Magni matre, quam, aiunt, instituisse hos Equites ad defensionem Sancti Sepulchri, simulque ut vias tutas redderent peregrinantibus ad illud. Alii a Carolo Magno, qui asseritur, statuta huic Ordini designasse tunc temporis, cum Gothifredus de Bullon Hierosolymas ab infidelibus recuperavit. Demum alii probabilius affirmant, exordium huius Ordinis contigisse prope annum 1110. tempore Balduini, primi Hierosolymitani Regis.

23 Approbaverunt hunc Ordinem Innocentius III. & alii Pontifices. Eius est institutum, Sancto Sepulchro assistere, peregrinos tueri, elemosinas per totum Orbem poscere, ad redimendos Christianos captivos à Sarracenorum potestate. Admittebant in hunc Ordinem ex potestate Pontificia Guardiani S. Francisci Hierosolymitani; & admissi servabant regulam S. Basilii Magni, profitebanturque castitatem conjugalem. Eorum habitus erat toga alba, & in pectore scutum, in quo Crux rubea effigiabatur, quaternas alias Cruces in lateribus amplectens.

24 Penè extinctus fuit hic Ordo, nam, cum Hierosolymæ, & Provincia proxima fuissent obtentæ à Sarracenis, pauci Equites superfuere, Italianque advenarunt, Perugiæ suam sedem collocantes. At Innocentius VIII. eos adscripsit, & univit Ordini S. Iohannis; est non multis ab hinc annis aliqui ex his Equitibus per Belgium conseruantur. Videantur de hoc Ordine Iacobus Bossius, tom. 1. *histor. Melitensis*, lib. 5. anno 1143. Syluester Marullus, Mennenius, Petrus Bellogus, Eusebius, Ioseph Micheli, & Illelcas, quos affert Barbosa in *summa Apostolicar. decision. collectan.* 304.

§. 4. Ordo Militaris Frisorum, apud Frisonum Provinciam.

25 S Vperato Rege Longobardo, & Lombardia expugnata armis Caroli Magni, ipse, ut Milites suos nobiles premio donaret, & alios ad militiam contra Infideles moueret, instituit hunc Ordinem sub regula Sancti Basilii, ad quem admittendi ar-

mabantur Equites, & votum Obedientiæ emittebant. Obtulit Carolus hunc honorem omnibus, qui per quinquenniū sub ipsius vexillis, suis expensis militarent, unde ipse præmii per totum Imperium crevit numerus Militum atque ærarii decremento. Habitus est toga alba, & in pectore Corona aurea Imperialis. Institutum vero, militare pro Fide Catholica usque ad vitæ dispendiū. De hoc Ordine agunt Ioannes Becanus, Martinus Acon, Ioannes Episcopus de Traiecta, & Molanus, quos adducit Ioseph Micheli in *Thesauro Militiæ Equestris* fol. 16.

§. 5. Ordo Militaris Equitum S. Catharinae in Græcia.

26 A Liqui viri nobiles anno 1063 cœlitus illustrati instituerunt Ordinem Militarem sub Regula S. Basilii, eo fine, ut servarent Sepulchrum S. Catharinae in monte Sinai, & peregrinantes à Græcia, ad illud inuisendum, in viis tuerentur, & exciperent hospitio. Crevit eorum numerus, & Magistrum ex ipsis eligebant, pluribusque Commendis periebantur. Habitus erat albus, ac in pectore dimidium rotæ rubæ, quam ensis interfecabat. Profitebantur castitatem conjugalem, & unusquisque duplici anno Sepulchrū S. Catharinae custodiebat. Ferè iam abolitus fuit hic Ordo, cum Græcia in potestatem Infidelium fuisset redacta, & hi Equites expoliati. Abbates Monachorum S. Basilii, quibus custodia corporis S. Catharinae est commissa, admittere solebant vnum, vel alium in eum Militarem Ordinem, postquam Magistri esse desierunt. Hunc Ordinem memorat præfatus Ioseph Micheli *vbi supra* fol. 18. & refert, circa illum, Marianum Scotum, Lambertum Scarphlarbuc, & Guarinum.

§. 6. Ordo Equestri Militum Templi, vulgò Templariorum, iam extinctus.

27 A Nno 1096. Gottfredus de S. Adelfano simul cum octo aliis Equitibus se se dicarunt hos-

hospitandis peregrinis ad Sāctum Christi D. Sepulchrum confluentibus, & ad purgandas à prædonibus vias. Id voverunt solemniter coram Patriarcha Hierosolymitano, & simul pro defensione Fidei vitam profundere. Insigne Xenodochium hi Equites erexerunt, vt Instituto satisfacerent. Honorius Pontifex illud approbavit; Cisterciense eis Institutum, & S. Benedicti Regulam tradidit observandam, vestesque albas afferendas. Addidit Honorius III. ipsis Crucem rubram, eam in formam compactā, qua nunc efformatur Crux alba Equitū Sancti Ioannis. Crevit per totum Orbē hic Ordo: diuitijs plurimis est auctus, ita vt afferatur, redditus annuos illius fuisse duos milliones, præter quadraginta mille Commēdas ditissimas, quibus potiebatur. Exercebant se strenuē Equites in bello; Castitatem conjugalem profitebantur. A tempore Honorij III. Magistrum eligere cæperunt; isque deinde eligebatur ex illis, qui magnis Crucibus ornabantur, quorum prima erat series; secunda cæterorum Equitū; tertia Famulantium, qui dimidiā Crucem gestabant.

28 Floruit hic Ordo ducentis, & ampliùs annis vsque ad annum 1310. in quo eum Clemens V. penitus extinxit; Philippo IV. Rege Galliarum extinctionem fouente; Is autem Pontifex vocauit, X. Calendas Decembris, Pontificatus sui anno VI. Magistrum Ordinis D. Iacobi, vt ei Concilio assisteret; qui tamen non aditit. Plures Equites supplicio sunt affecti, cæteri Habitu spoliati. Circumferuntur grauisimæ culpæ, de quibus arcessiebantur, contra fidem, pudicitiam, religionem, bonosque mores; an verè, an ex odio, aut ex cupiditate facultatum, quibus gaudebant, adhuc sub opinione est. Eorum bona Regum rarijs, & alijs Sacris Militaribus Ordinibus fuerunt applicata, & in Hispania mitiùs cum eis, quam in alijs Prouincijs, fuit actum. Nam in Concilio Prouinciali in hac ciuitate Salmantina celebrato, illi fuerunt pronuntiati innoxij, & immunes à culpis, quæ ipsis impingebantur. At, Ordine extincto, Habitum dimiserunt; iubentibus tamen pijsimjs Regibus in Hispania dominantibus, ex Commendarum redditibus suppeditata fuerunt eis alimenta, dum vixerunt. Et postmodum bona ferè omnia inter

Ordines Militares Hispanos, ac Ordinem S. Ioannis fuere diuisa. Videantur Platina in *vita Gelasij II. P. Mariana tom. 2. hist. Hisp. anno 1310.* Ioannes Azor in *Annalibus, lib. 13.* Vitriacus in *hist. Oriental. cap. 65. & 66.* Don Laurentius Matheu de *regim. Regni Valentia, cap. 7. §. 4.* plures afferens Authores, qui de Temparijs tractant.

§. 7. Ordo Equitum Iesu Christi Sancti Sepulchri in Anglia, iam extinctus.

29 ANNO 1174. Hæricus Angliæ Rex, cū Sanctum Christi sepulchrum visitasset, ibiq; Equites Milites illud custodientes laudasset, ad eorum instar Ordinem in suo Regno erexit sub eodem titulo, pluresque Equitibus Commendas instituit, qui duobus primis annis commeantes ad urbem Hierosolymitanam Sanctum Sepulchrum custodiebant, ac deinde pro Ecclesiæ defensione præsto erant militaturi. Approbavit hanc Militiam Alexander III. sub Regula Sancti Basilij, & sub eisdem statutis, quæ Milites Sancti Sepulchri seruabant. Insigne eorum Crux erat viridis, in eam formam effigiata, quam Patriarchæ ante se gestant. Extinctus fuit hic Ordo simul cum Catholica Fide in Anglia, Equites verò Catholici superstites Melitensibus Sancti Ioannis se adiunxerunt. Legatur Iosephus Micheli in *Thesauro militari, fol. 35.* cum Voisio, & Viano ab ipso allatis.

§. 8. Ordo Equitum Montis Gaudij apud Hierosolymitanos.

30 EXTRA urbem Hierosolymam mons extat nuncupatus Mons gaudius. In eo prima sedes fuit horum Equitum, qui pio Religionis zelo Ordinem hunc instituerunt, vt eam Urbem, tunc à Catholicis possessam defenderent, & quocumque vocarentur ad pugnandum contra Infideles prompti pergerent. Confirmavit Institutum Alexander III. anno 1180. sub Regula Sancti Basilij. Habitus erat albus; insig-

nerubrum instar eius, quod Templarij gestabant; & si nõ eiusdem coloris. Pau- peritatem, Castitatem, & obedientiam vouebant. Ad Hispaniam pugnaturi cõ- tra Mauros accesserunt, & a Rege Alfonso IX. aliisque Principibus ditati sunt; didique Equites de Mofrac, quia in eo Oppido domum præcipuam habe- bant; In Valentia autem, & Catalaunia nuncupabantur Equites de Mongioa, quod idem est, ac Montis Gaudij. Tem- pore Regis Ferdinandi, cognomento Sã- cti, ipso annuente, vniti sunt hi Equites Calatrauensibus; Ordinis Montis Gau- dij meminerunt Tamburinus de iure Abbatum *rom. 2. disp. 24. quæst. 4. num. 96* Mennenius, Rades de Andrada, Hiero- nymus Roman, Ioseph Micheli, Barna- bas de Montaluo, Aubertus Miræus apud Barbosam *in summa Apostolicar. decif. collectan. 318.*

§. 9 Ordo S. Mariæ Theutoni-
corum in Germania.

31 **A** QVODAM viro nobili, Theu- tonico cuius nomen non prodi- tur, hunc Ordinem fuisse insti- tutum, asserit Barbofa *vbi nuper, collecta- nea 315.* Verum Ioseph Micheli *in The- sauro militari, pag. 37.* ait, fuisse institutum ab Imperatore Federico I. tunc cõ- auxiliaries copias contra Infideles ad vr- bem Hierosolymitanam duxit, eamque liberavit. Ibi anno 1184. in honorem Deiparæ templo constructo, Ordo fuit institutus pro natione Theutonica, ad li- berandum Catholicos a Barbarorum in- cursu, quem Celestinus III. approbavit sub regula S. Augustini, anno 1192. vo- tis emissis Obedientiæ, & Castitatis cõ- iugalis. Barbofa *vbi supra* ait, sub specie fodalitij incepisse prius hunc Ordinem anno 1119. ad recreandos peregrinos.

32 Captis Hierosolymis anno 1187. à Sultano Ægypti Saladino, Theu- tonici in Ptolemaide confederunt, & tunc temporis à Celestino Papa appro- batus fuit Ordo; dataque fuit Militibus pro tessera Crux nigra, cum limbo argẽ- teo in veste candida, & Magistro Ordinis Crux nigra, cum alia Cruce aurea eam intersecante. Forma autem Crucis est ad instar Crucis Equitum Sancti Ioan- nis. Postmodum capti Ptolemaide, qui supererant è Theutonicis, ad Europam

migrarunt, & vocati à Duce Moscouia Conrado, vt contra Prufios eius ditio- nem infestantes, bellarent, eis cõcessit, quidquid ex Prufiano dominio obtine- rent. Ipsi, duce Magistro Ordinis Her- manno Atza, Prufios debellarunt, & sub- inde Lithuanos, ac Tartaros, qui vltra Vistulam fluuium degebant. Urbem æ- dificarunt sub nomine Sanctissimæ Vir- ginis, in qua Magni Magistri est Sedes, ac præcipuum Monasterium, quod nun- cupatur *Sãcta Maria Mater Domini.* Plu- ribus intra Germaniam Commendis po- tiuntur. Eodem modo, ac Melitenles, armantur Equites, cum Habitum acci- piunt. De hac Militia agunt Sebastianus Munsterus *lib. 3. de Germania.* Titelman- nus, Brenderbacijs, Tyrius, Cromerius Tortellus, Thuanus, Enricus Valpot, a- pud Iosephum Micheli *vbi supra, P. A- zor, institut. moral. p. 1. lib. 13. cap. 5. quæst. 3. versu, sunt & alij.* Aldaña, Mennenius, Cassanæus, Polydorus, Virgilius, Sylue- ster, Marullus, Paulus Morigia, & plu- res alij apud Barbosam *vbi supra.*

§. 10 Ordo Equitum Sãctæ Ma-
riæ Matris Domini, qui nuncu-
pantur Gaudentes,
in Italia.

33 **C** IVILIBVS odijs vrbs Bono- niæ æstuabat; dedit strenuam operam eis sedandis Fr. Bar- tholomæus de Vicenza ex illustri Præ- dicatorum Familia; & Militiam Equi- tum instituit, qui & Catholicam Fidem defenderent, & componendis inimici- tijs, protegendisque miserabilibus va- carent, anno 1233. Confirmavit pium Institutum Urbanus IV. anno 1262. Quem aliqui Authores Fundatorẽ Or- dinis huius designant. Utuntur Equites tunica alba, subcinericea toga, & Cruce purpurea in campo albo, duabus supra- positis stellis, vt ait Barbofa, *supra colle- ctanea 320.* seu quatuor stellis auratis, ad quatuor Crucis extremitates affixis, vt affirmat Ioseph Micheli *in Thesuro Militari, fol. 37.* Vigent per Italiam sub nomine Sãctæ Mariæ Matris Domini, maximè Bononiæ, Mantuæ, & Mutinæ. Ante ingressum in Ordinem informa- tio de nobilitate paterna, & materna peragitur; Profitentur Castitatem con- iugalem,

ingalem, & obedientiam Magistro Ordinis; Aliquas Commendas intra Italiam possident. Vulgus eis nomē Gaudentium imposuit, quia pluribus commodis gaudent. De eis vide Baronium *tom. 13. annal. anno 1261. num. 12.* Guarini, Santouini, apud Iosephum Micheli; Tamburinum, Bofium, Carolum Sigonium, & Marullum apud Barbosam *vbi nuper.*

§. 11. Ordo Equitum Nodiam extinctus Neapoli.

34 **P**OST atrociam bella, pacatis rebus, Regina Neapolis Ioanna nupsit Ludouico Tarantino, & cōsentiente Clemente VI. Regia Corona fuerunt ornati die 26. Maij, anno 1351. Quo ipsodie in memoriam optatæ pacis hunc Ordinem instituerunt, cuius finis esset, Religionem Christianam defendere, Regumque Neapolis obedientiam fouere; septuaginta illic Viri illustres in eum sunt admisi, quorum tessera fuit nodus purpureus auro intertextus, super rogam albam. Cōfirmavit Militiam hanc idem Clemens VI. sub Regula Sancti Basilij. Floruerunt aliquandiu Milites, opulenti ditati Commendis, donec Regibus Neapolis extinctis, pariter cū illis hic Ordo defecit. Legatur Pandulfus Collenucius *lib. 5. histor. Neapolit.* Angelus Constantinus *lib. 6. histor. Neap.*

§. 12. Ordo Equitum Balnei in Anglia iam extinctus.

35 **H**ENRICVS IV. Angliæ Rex, cum in balneo recrearetur, monitus fuit à quodam Equite, ibi duas foeminas viduas instare, vt audirentur, ac ius, & æquum ipsis seruaretur. Profilijt à balneo Rex, nullā sibi recreationem reputans iucundiorē, quā subditis miseris subuenire. Inde excitatus Militiam instituit, cuius finis esset, Religionis Catholice protectio, & miserorum subleuatio, eumque Equitem, qui eum in balneo admonuit, primum in Militiam adsciuit, quæ exinde Militia balnei fuit nuncupata; & non nisi Nobiles in eam admittebantur. In

toga viridi tres aureas coronas gestabant, & sub illis hoc lemma, *Tria in vni,* vt denotaretur vniō seruanda ad tuendam Fidem, Regem, & Regnum. Plures Commendas Ordo possedit, sed eius cōfirmationem Pontificiam non reperio, quare Militia quædam, & non Ordo debet nuncupari. Defecit infœliciter à Catholica Fide illud Regnum, & simul huius Militiæ splendor euauit. De ea agit Guillelmus Cardenus *in dispositione Britannicæ.*

§. 13. Ordo Equitum Iesu Christi sub Sancto Dominico, apud Lombardos, & Tolosan.

36 **P**VGNABAT armis spiritualibus strenuè aduersus hæreticos in Lombardia, & Tolosa sanctus S. Dominicus, fulgentissimum Ecclesiæ, & Hispaniæ sydus, innumeros ad sanam mentem reduxit; & quia etiam armis temporalibus expediebat, eorum incursus frænare, instituit Ordinem Militarem Equitum Iesu Christi, ad instar eorum, quos instituerat Magnus Constantinus, vt hæreticos insequerentur; & sub ipsius S. Dominici Regula Ordinem approbavit Innocentius III. Magistrum ex ipsis eligebant, cui Obedientiā profitebantur, Habitus erat albus, & Inigne Crux partim nigra, partim alba liliata, qua nunc Ministri Tribunalium Sæcæ Fidei vtuntur. Agit de hoc Ordine Ioseph Micheli *in Thesauro militari fol. 47.* & Franciscus Mēenius apud ipsum.

§. 14. Ordo Equitum Iesu Christi, & Ensum, apud Livoniam, & Poloniam, iam extinctus.

37 **L**IVONIA, vicinisque Prouincijs in Fide nutantibus, Catholici aliqui sese coniunxerunt, vt Fidem aduersus hæreticos tutarentur, & anno 1197. erexerunt Monasterium sub titulo Deiparæ. accerūtque Religiosis, qui in Fide Livonios instruerent, ipsi armis contra hæreticos agebant. Primus Ordinis Magister fuit Volquinus,

quintus. Confirmavit illum Innocentius III. sub regula S. Basilij. Tessera fuit duplex enis rubeus in modum Crucis super togam candidam. Crevit plurimum Ordo tum in Litonia, tum in Polonia, floruitque per 357. annos. Inter Polonos, & Equites huius Ordinis; (qui Iesu Christi Milites appellabantur, & etiam Ensum, ratione tesserae, quam gestabant) bellum fuit saevum exoritur; Perierunt ex illis plurimi, & demum penitus fuerunt extincti circa annum 1550. id illis supplicium Deo iustissime infligente, eo quod a Fide Catholica, quam ex Instituto defendere tenebantur, defecerant, damnati Lutheri sectae addicti. Huius Militiae meminerunt Arnoldus Lubecensis lib. 7. cap. 9. Franciscus Menninius, Cromerus Lubecensis Episcopus, quos refert Ioseph Micheli Marquez in *Thesaurorum Militarium Equestrium*, fol. 52.

§ 15. Ordo Equestris Sancti Lazari in Sabaudia, unitus Ordini S. Mauritij.

38 **A**SSERITVR, hunc Ordinem à S. Basilio exordium habuisse anno 361. Confirmavit illum Honorius III. anno 1120. Approbavit ipsum Alexander IV. sub regula S. Augustini anno 1157. Et plures Pontifices maximis privilegijs auxerunt; ac Reges Galliae ingenter distarunt. Institutum proprium erat hospitalitas, & cura leproforum. Vouebant Castitatem conjugalem, & non nisi semel poterant nuptias contrahere. Ex decreto Innocentij VIII. anno 1490. ferè omnes Equites se coniunxerant Ordini Sancti Ioannis; Restaura vit Ordinem Pius IV. anno 1565. creas illius Magistrum Ianottum Castellionem Mediolanensem; quo mortuo, in Italia coniunctus est hic Ordo Equestri Ordini S. Mauritij, & per Galliam Ordini Equestri S. Mariae de Carmelo, iubente Paulo V. Domus praecipua Ordinis, post aduentum Equitum à Syria in Europam, Boniaci in Gallia vigeat. Insigne erat Crux viridis, specie similis Crucis Melitensi in toga alba. Nobilitas exigebatur per quatuor gradus ad ingressum in Ordinem. De quo vide S. Gregorium Nazianzenum *serm. 25. in laudem S. Basilij*; Petrum Belloium Tholosanum,

libello de Ordinibus Equestribus, tit. de his Equitibus; Lezana, Narbona, Tamburinum, Menninum, Marullum, Aubertum Miraxum, & alios apud Barbosam in *summa Apostolicæ decif. collect. 313.* & Santouinum de origine Equitum, tit. de Equitibus S. Lazari.

§ 16. Ordo Equitum S. Mauritij, & simul S. Lazari in Sabaudia.

39 **I**PSVM S. Mauritium Martyrem instituisse hunc Ordinem anno 1440. affirmat Ioseph Micheli in *Thesaurorum militari fol. 49.* Et adducit ex alijs Authoribus, institutum fuisse sub Regula S. Augustini ab Amadeo Duce Sabaudiae. Sed Barboza *vbi supra, collectan. 312.* asserit, institutum fuisse sub regula Cisterciensium ab Emanuele Philiberto Duce Sabaudiae, & confirmatum anno 1572. à Gregorio XIII. qui eundem Ducem, & eius Successores designavit Ordinis Magistros. Eius institutum est defensio Religionis Christianae; Vouent Equites Castitatem conjugalem, paupertatem, & Obedientiam. Duas habet Ordo Domus praecipuas; alteram Niceae in Prouenza, alteram Augustae Taurinorum, quae est Curia Ducum Sabaudiae. Gaudet Commendis opulentis. Insigne est Crux alba, cuspidibus in flores desinentibus, super vestem holosericanam ex tabino vndato purpureo; Et, quia huic Ordini adiunctus fuit Ordo S. Lazari, ut diximus §. *precedenti*, ei Crucis albae coniuncta est Crux viridis S. Lazari, ita ut intra hanc illa contineatur, extantibus eius ramis ad angulos, vbi stipites Crucis viridis inter se connectuntur.

40 Cum vnica foemina, & Virgine, possunt contrahere matrimonium, & adhuc ex indulto Clementis VIII. remanent capaces retinendi pensiones usque ad summam 400. ducatorum auri de Camera. De hoc Ordine videantur Paulus Morigia de *origin. Relig. lib. 4. cap. 7.* Borboius, Marullus, Santouinus, Menninius, Tamburinus, Belloius, & alij apud Barbosam, & Iosephum Micheli, *locis nuper relatis.*

(?)

§. 17. Ordo Equestris Martyrū
apud Palæstinam.

41 **N**obiles aliqui viri zelo pietatis inflammati in Palæstina xenodochium extruxerunt sub aduocatione SS. Martyrum Cosinæ, & Damiani, in quo erga aduenas, & peregrinos ægrotautes per omnia charitatis opera exercebantur, simul etiam pauperibus alijs opem præstabant, captiuos redimebant, & defunctos sepultura donabāt. Creuit numerus plerumque hominum, & inter se sociati à Monacho Ordinis S. Basilij regulam ipsius, & viuendi normam acceperunt, quam Ioannes XX. confirmauit, & pro tessera præstitit Crucem rubram æquis extremitatibus distantē, & in medio stipite SS. Martyres Cosimā, & Damianum intra circulum effigiatos. De hoc ordine tractant Annales Græci, Hieronymus Romanus, & alij apud Iosephum Micheli Marquez in thesauro militari, fol. 53.

§. 18. Ordo Equestris Lunæ crescentis, seu aliàs, stellæ, in Sicilia.

42 **C**arolus Rex Siciliae, & Hierosolymarum instituit hunc Ordinem in vrbe Messina, in Regno Siciliae, anno 1268. & pro tessera Equitibus præstitit torquem auream lilijs, & stellis (quæ erant ipsius Insignia) intextam, ab ipsaque Luna semicircularis crescens pendebat. Finis Ordinis fuit defensio Fidei, hospitium peregrinorū, & defunctorum sepulturæ cura. Nequibant in illum admitti, nisi nobiles, ac in bello probati. Clemens IV. hanc familiam Militarem confirmauit. Floruit equidem olim, sed iam non nisi Messinæ conseruatur sub nomine Equitum Stellæ; sumpta denominatione ab stellis, quæ in torque interfuerunt. Huius Ordinis meminit Franciscus Menenius in del. equestris. fol. 35.

§. 19. Ordo equestris Sancti Stephani apud Florentinos.

43 **I**nstituit hunc Ordinem Cosmas Medices magnus Etruriæ Dux anno 1560. vel iuxta alios, anno 1555. Eum confirmauit Pius IV. anno 1562. designans in Magistrum Ordinis eundem Ducem, & eius Successores; Magistri vices gerens, Ordinisque gubernator Pisis suam Sedem habet, simul cum alijs Ordinis Dignitatibus. Nobilitas in admittendis requiritur, eorumque institutum est, Turcas, & Mauros à mari Tyrreno propulsare: possunt nuptias contrahere, castitatem conjugalem, Obedientiam, & Charitatem vouent. Sub regula S. Benedicti militant, & sub patrocinio S. Stephani Papæ, & Martyris, Florentiæ Patroni.

44 **I**nsigne Equitum est Crux rubra cum limbo aureo, simili specie ac Melitensis, super vestem candidam ex serico undulato. Sunt in Ordine Equites: item & Sacerdotes Fratres: & hi qui dem alij nobiles, quibus Dignitates minores Ordinis conferuntur; alij inferiores, quibus beneficia simplicia præstantur. Sunt præterea alij, qui nuncupantur Seruientes; hi etiam sunt in duplici discrimine; alij in bello, & armis inserviunt: nobiles sunt, sed ad Commendas (quas Pisis, & in Liorno possidet Ordo) non admittuntur, nec eos splendore gaudent, quo primi Equites; Alij inserviunt in ministerijs inferioribus, & hi Crucem trimembrem gestant, abscisso superiori stipite. Equites huius Ordinis ex concessione Pauli V. non obstante matrimonio, & bigamia, possunt frui pensionibus Ecclesiasticis usque ad summam 400. ducatorum de Camera. De hoc Ordine videantur Gualterius in tabulis, seculo 16. pag. 745. Illescas in historia Pontific. p. 2. lib. 6. cap. 31. Carolus de Tapia in Authent. ingressi, Cod. de sacros. Eccles. verbo, Monasteria, c. 53. Et plures alij passim.

§. 20. Ordo Equitum Bricianorum in Suecia.

45 **S**ancta Brigitta Regina Sueciae pijsimè instituit hunc Ordinè anno 1396. & sub regula S. Augustini confirmavit Urbanus V. Institutum eius fuit, hæreticos ibi infestissimos debellare, hospitalitatem exercere, mortuos sepelire, viduas, & pupillos tutari. Tessera Crux cærulea ad instar Melitenis, sub qua lingua ignea iacet, in symbolum charitatis, qua erga proximos erat utendum. Extulit caput hæreticis in eo Regno; & hic Ordo deseruit suum Institutum, Equitesque solum in id intendunt, ut Commendas nanciscantur. Eius meminerunt Antonius Vianus in descript. Regni Sueciae; Antonius Boivius in geanol. Eremitar. S. Augustini.

§. 21. Ordo Equitum Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo apud Gallos.

46 **P**aulus V. instituit hunc Ordinem anno 1609. sub Regula S. Augustini, & sub aduocatione S. Mariæ de Monte Carmelo, in cuius honorem Equites feria tertia ab esu carniū se abstinēt; Coronam singulis diebus recitant, & Sabbatis Missam audiūt. Finis eorum est, pugnare contra hostes Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, votum castitatis conjugalis, & obedientiæ emittūt. Primus Ordinis Magister fuit Philibertus Nerectanus, Eques Ordinis Sancti Lazari, qui Ordo huic fuit incorporatus per Galliam. Insigne est Crux violacea simul cum effigie Virginis Mariæ de Monte Carmelo intra illam inclusa. Legantur Aubertus Miræus de origine Augustin. lib. 1. cap. 32. Marcus Antonius Alegré de Cassanate in paradiso Carmel. stat. 5. etate 18. cap. 100.

67 Verum Iosephus Micheli in Thesuro militari fol. 57. aliter ex Mennio Institutionem huius Ordinis recenset, affirmans, præfatum Philibertum Equitem S. Lazari obtinuisse à Paulo V. ut Ordo S. Lazari nuncuparetur deinceps Ordo Sanctæ Mariæ de Carmelo, & Crux deinceps violacei esset coloris cum effigie Deiparæ.

§ 22 Ordo Equestris S. Georgij in Germania.

48 **O**rdinem hunc instituit Imperator Maximilianus sub aduocatione S. Georgij, què in bellis aduersus Turcas propitium implorabat, ut Equites eiusdem patrocinio excitati infestos hostes prosternerēt, quod sanè præstiterunt. Confirmavit hæc Militiam sub Regula S. Augustini Urbanus VI. Emitteritur in ea votum Obedientiæ, & Castitatis conjugalis, finit que est Ecclesiæ Catholice defensio; Tessera autem Crux ad instar Crucis de Montesa, & desuper aurea Corona. Imperatores sunt Protectores Ordinis, & inter Equites eligitur Magister; statuta sunt penè eadem ac Equitum Constantinianorum S. Georgij, de quibus egimus supra. Legatur Lacijs, rerum Viennæ, lib. 3. Iosephus Micheli in Thesuro Militari, fol. 23.

§. 23. Ordo Equitum S. Ioannis de Ancona, & S. Thomæ, iam aggregatus Ordini Melitensi.

49 **F**loruit olim hic Ordo à Viris Illustribus institutus, & approbatus ab Alexandro IV. sub Regula S. Augustini, Insigne erat Crux rubra, instar Crucis de Montesa, & in ipsius medio effigies SS. Ioannis, & Thomæ, sub quorum patrocinio fuit Ordo erectus. Etiam in nostra Hispania floruit cum liqueat, Alfonso Regem, cognomento sapientem, plures ei diuitias testamento legasse. Paulatim defecit pro temporum varietate; & antequam extingueretur, aggregatus fuit Ordini Melitensi S. Ioannis. Huius Ordinis meminerunt Hieronymus Roman, Boterus, Mennius, & alij apud Micheli ubi supra fol. 61.

§. 24. Ordo Equitum S. Thomæ.

50 **H**I Equites forsā aliqui sunt ex prædictis nuper, qui se Melitensibus nō aggregarunt, nec enim inter hos, illosq; discrimen cerno, nisi quod in Cruce nulla effigies gestatur. In ceteris sunt omnino similes cum sub

Regula S. Augustini militent, & ab Alexandro IV. fuerint confirmati. Sed tamen ut diuersum Ordinem, Iosephus Micheli *vbi nuper*, illum recenset.

§ 25. *Ordo Equestris Sancti Spiritus, Romæ; Et alius sub eodem titulo in Gallia.*

51 **H**unc Ordinem Romæ erexit Innocentius III. anno 1198. Equites vocantur Fratres Hospitalis Sancti Spiritus, quod propè Tybrim extat; In quo de pueris expositis est cura; nec non de ægrotantibus, ac peregrinis, & egenis, qui nequeunt mendicare. Incumbit ea sollicitudo his Equitibus, quorum nobilitatis præcedit informatio, quamuis non armentur Equites, sicut cæteri aliorum Ordinum Militarium. Tria vota Religionis absoluta emittunt; habitu clericali incedunt ornati, & tessera est Crux alba Patriarchalis. Ordinis Superior dicitur Præceptor. Gaudent pluribus Commendis. Videatur Iosephus Micheli *vbi supra*.

52 Alius Ordo Militaris Sancti Spiritus in Gallia fuit institutus à Rege Henrico III. anno 1579. die prima Ianuarij, in signum grati animi erga Deum, quod vno, eodemque die Pentecostes, in Regem Poloniae sit electus, & in Gallia Regnum successerit. Confirmavit Ordinem Gregorius XIII. Toga capitularis Equitum est holloërica, flammis aureis, & argenteis distincta; E collo pendet torques aurea, intertexta lilijs, & flammis, appensa Cruce simili Melitensi, in cuius medio columba apparet. Ita Barboza *in summa Apostolicar. decis. collectanea* 322. Aliter rem enarrat Iosephus Micheli *in Thesauro militari* pag. 95. Scilicet hos Equites institutos fuisse à Rege Gallia Ludouico XI. anno 1469. in oppido Ambasia, & anno 1476. in oppido Plesia; ad defensionem Religionis Catholicæ, & solum sex & triginta posse admitti, Regesque Christianissimos esse Magistros. Sed, credo, aliquam a quo uocationem hunc Authorem pati; nam, cum titulum præfigat, *Collar de Sancti Spiritus en Francia*, & sub eo depingat Crucem continentem intra se columbam, nihilque aliud; postmodum in narratione, ait, hunc Ordinem Militarem Sancti Michaelis, & torquem interferi-

conchis maritimis, à qua pendet, non Crux, sed effigies Sancti Michaelis, cū epigraphè, *Immersi terror Oceant*, & hunc Ordinem, ait, erectum à Ludouico XI. Quorum omnium nihil competit Equitibus Sancti Spiritus. Quare mihi sua deo, errorem fuisse Typographi, inuertitque aliquam paganam.

§. 26. *Aliqui Ordines Equestris à summis Pontificibus instituti.*

53 **L**eo X. instituit Militiam Equitum SS. Petri, & Pauli, anno 1520. & Paulus III. eam confirmavit, ut Religionem Christianam aduersus Turcas defenderet. Pro tessera est effigies Apostolorum à torque pendens.

54 Alexander VI. similem in Instituto Militiam Equestram erexit sub aduocatione Sancti Georgij, cuius aduocatione Sancti Georgij, cuius effigies à torque pendens Equitum est Insigne.

55 Sub eadem aduocatione S. Georgij instituit Paulus III. alios Equites, qui Rauennæ habitarent, & maris Adriatici confinia tuta ab hostibus redderent; Eorum tessera Crux erat aurea, & desuper corona. Obiit Pontifex, pariter & extinctus fuit Ordo.

56 Sixtus V. erexit Ordinem Militarem Sanctissimæ Virginis de Loreto, cuius imago erat Equitum insigne, anno 1586. Breui tamen tempore cessauit splendor Ordinis, nondum tamen extincti.

57 Ioannes XXII. instituerat Ordinem Christi, eumque fuit, ac extendit Paulus V. Habitum huius Ordinis concedunt Summi Pontifices, eademque est tessera, & constitutiones, ac in Ordine Christi in Lusitania.

58 Urbanus VIII. erexit Ordinem Militarem sub titulo Conceptionis B. Mariæ Virginis, sub regula Sancti Francisci, & sub protectione S. Michaelis, & Sancti Basilij. Emittunt Equites vota, & iuramentum fidelitatis; contra Infideles, & Fidei hostes militant. Eligunt inter ipsos Magistrum; gaudent fori priuilegio; possunt adhuc coniugati, & bigami frui pensionibus Ecclesiasticis vsque ad trecentum scuta.

59 De his omnibus consulantur Bernardus Lucebergius in libro *Armarum Militar.* Alexander Sperellus in *decisionib. fori Ecclesiast. decis. 2. n. 120.* Ioseph Micheli in *Thesauro militari*, pag. 62. & Ibi Stephanus Pigius. Barbosa in *summa Apostolicar. decis. collectan. 3 83.*

§. 27. Ordo Equestris S. Georgij in Carinthia, & Austria.

60 **R** Odolphus Aspurg, seu, ut alij asserunt, Federicus III. Imperator, exordium dedit huic Ordini, cuius Institutum est, sub aduocatione S. Georgij, fidem Catholicam tueri, & pro ea sanguinem fundere, custodes esse noctu, diuque (si hostium periculum imminet) sacri Eucharistiae Sacramenti, ipsumque comitari, quoties publice defertur. Vouent Equites Castitatem coniugalem, & Obedientiam suo Magistro, qui suam habet Sedem Milestadij in Carinthia; atque, ut is locus esset celebrior, ipse. Federicus in eo Ecclesiam Cathedralem erexit, ac Canonicos decorauit eadem tessera, quam Equites gestant, nempe Cruce purpurea in formam Crucis de Montesa, supra togam candidam. Alexander VI. confirmauit Ordinem sub regula S. Augustini, Caesares sunt illius protectores. Gaudet pluribus Commendis, Equites insignes victorias à Turcis saepe reportarunt. Agunt de hoc Ordine Lazijs lib. 3. de reb. Viennens. Bernardus Luceburgius, de *Ordinib. Militar.* Flocus in suo *Elemosynario: Mennenius dedel. equestrib. fol. 80.* & alij plures.

§. 28. Ordo Militaris S. Marci apud Venetias.

61 **I**nitium habuit hic Ordo apud Venetos anno 1562. Eiusque finis fuit defensio Fidei Catholicae aduersus Turcas. Non nisi nobiles in eum admittuntur. Sub patrocinio degunt D. Marci Venetiarum Patroni, Duces Reipublicae sunt Magistri Ordinis. Tessera vero Leo coronatus, tenens in vna ex manibus gladium diriectum, in alia librum referatum, in quo sex litterae apparent, quae significant, *Pax tibi Marce Euangelista meus.* Vocantur vulgò hi Equites *de la Calza.* Agit de eis Mennenius *ubi supra.* Alij exordium huius Or-

dis fuisse aiunt, anno 1332.

§. 29. Ordo Militaris Redemptoris in Mantua.

62 **V** Incentius Gonzaga quartus Dux Maturae fundamenta huic Ordini iecit anno 1608. & eum approbavit Paulus V. Duces sunt Magistri. Institutum vero augmentum Religionis Christianae, & honor trium guttarum sanguinis Christi D. quae in tessera effigiantur intra pyxidem Eucharistiae pendente in ab aurea torque, quam flamma, & aureae virgae componunt, litteris D. P. inscriptis, quae significant *Domine probasti.* Videatur Iosephus Micheli in *Thesauro militari, fol. 94.*

§. 30. Aliqua Militia iam extincta, extra Hispaniam olim erecta.

63 **C** Arolus Gonzaga Dux Mantuae Militiam Virginis Annuntiationis crexit anno 1618. cuius insigne erat Crux caerulea, instar Melitensis, & circa ipsam inaurati radij, intus vero effigies Annuntiationis Deiparae. Approbavit eam Paulus V. sed breui interuallo fuit extincta. Eius meminit Mennenius *ubi supra fol. 90.*

64 Sub eodem titulo Virginis Annuntiationis Militiam instituit Amadeus sextus Comes Sabaudiae in memoriam victoriae, quam obtinuit aduersus Turcas Amadeus primus Comes defendens Insulam Rhodos; & inde pendebat pro tessera Crux alba, & imago Annuntiationis ex torque aurea, in qua haec litterae insculpebantur, *F. E. R. T.* id est, *Fortitudo eius Rhodum tenuit.* Duces Sabaudiae erant Militiae Magistri; Monasterium haec Militia habuit in Oppido de Petra Castella. Videatur Iosephus Micheli *ubi supra fol. 83.*

65 Reges Cypri, è familia Lusigniana Ordine Militare Cypri fundarunt, cuius tessera erat ex torque pendens ensis, quem amplectebatur littera S. significans *secretum*, quod in negotiis Regni seruare Equites profitebantur, & in cent. q. ipsius litterae inscribatur pro fide seruanda, quod ipsorum erat institutum; Degebant sub Regula Sancti Basilij;

octoque Reges fuerunt Ordinis Magistri. Sed obtenta Cypro à Turcis, extinctus est Ordo; De quo agit Stephanus Lusignianus *in sua genealogia*.

66 In Angliâ Eduardus Rrx, huius nominis III. anno 1350. vel, ut alij volunt, antiquius Ricardus I. instituit Militiam sub aduocatione S. Georgij, vulgò *de la Gantiera*, seu *de la Tarretena*, quæ adhuc, Fide collapsa, solum quo ad honorem permanet. Viginti sex tantum Equites nobiliores in eam admittuntur. Reges erant Magistri. Insigne est torques aurea in formam rosarum compacta, à qua effigies S. Georgij pendeat; & simul fascia carulea, in qua ea verba Anglicè inscripta leguntur, *Male vertat ei, qui male cogitat*; quam super genu præcinctam gestant. Lege Gulielmum Cadamum *de rebus Britannicis*.

67 Sigismundus Imperator, ut hæreses, & schismata propulsaret ab Vngaria, crexit anno 1400. Militiam *Draconis deuicti*, qui Draco tessera erat à viridi zona suspensus, in symbolum hæresis triangulata. Hinc Militiæ suum nomen dederunt Aragoniæ Reges, & plures Principes. De ea tractant. Beloius *de origin. Militiar. cap. 22*. Annales Gallici *in gestis Sigismundi, & Caroli IV.*

68 Militiam *Rutæ* in Scotia instituit Iacobus V. Rex eiusdem Scotiæ, cuius institutum fuit defensio Religionis Catholicæ, & pauperum patrocini. Insigne erat effigies S. Andreae Apostoli, & de super duo rutæ rami. Defecit in eo Regno Fides, & Militia. Videatur Ioannes Lesleus *in rebus Scoticis*.

69 In Gallia Militiam *Conche* à Regibus, quibus nominentur, fuisse fundatam, tradit Ioseph Micheli, *in Thesaur. Militari fol. 92.* eo fine, ut bellis Nauilibus contra Turcas dimicarent Equites qui nuncupantur Argonautæ, & sub regula Sancti Basilij militabant. Insigne fuit torques è conchis compacta, à qua maior alia concha pendeat.

70 Ordinem Militarem *Seraphinorum* Gothi in Suecia crexerunt, ut Fidem, & Regnum tutarentur. Tessera fuit torques è quatuor Seraphinis composita, inter quos Cruces Patriarchales intexebantur, & Crux alia ex illis pendeat. Fides ibi, & hic Ordo emarcuerunt. De quo agit Olaus Magnus *lib. 2. cap. 25.*

71 In eadem Suecia Reges aliam extruxerunt Militiam *Ensiu*; torques enim in enses desinebat, & ex ensibus conficiebatur. Lutheri hæresis in eo Regno, & Religionem Catholicam, & Militias huiusmodi derurpauit; teste Iosepho Micheli *ubi supra fol. 93.*

72 Ordinem militarem *Armillini muris* crexit Neapoli Rex Ferdinandus anno 1463. Insigne fuit torques ex auro, & luti effigie composita, pendeatque armillinus, eis verbis appositis, *Malo mori, quam fedari*. Meminerè illius Ioannes Pontanus *lib. 1. de bello Neapolit.* Angelus Paca *de Ordinib. & Societatib. Militar.*

73 Carolus VI. Rex Galliæ instituit Militiam *Hystricis*, anno 1430. ut Orbi demonstraret, se ab omnibus læcessitum, se solo defendendum, ad insulas hystricis, qui cuspides è toto corpore iaculatur contra circumdantes ipsam, quibus se protegit, & liber euadit; Institutum tamen Militiæ fuit defensio fidei; & tessera hystrix à torque pendens. Consule Ioachimum Camerarium *in Emblematis. fol. 5.*

§. 31. *Aliqui Ordines, seu Militiæ extra Hispaniam institute, non approbate, seu de quarum approbatione Pontificia non constat.*

74 Militiam Equestrem profanam crexit Arturus Catholicus Rex Angliæ *Equitum mensæ circularis*, ad quam, nisi viri insignes bello non assidebant, nec admittebantur. Nullum speciale Insigne eorum reperio. Vide Gotfredum *de rebus Scoticis lib. 9.*

75 In eodem Angliæ Regno, olim pijsimo Franciscus Primus Dux Britanniæ cum alijs Nobilibus suis manibus seruebant, & metebant triticum, ex quo hostiæ Eucharisticæ erant conficiendæ, & anno millesimo quadragesimo, & quinquagesimo, instituit Ordinem Militarem *spice*; Cuius Institutum fuit, illud ipsum præstare sacrum

Sacrum Eucharistiæ Sacramentum comitari, cum ad infirmos defereretur, & toto tempore tyrocinij, diu, noctuque ante ipsum Sacramentum diuissimam siftere. Sub regula S. Augustini debebant. Tessera fuit Crux ex spicis formata, & armillinus ex ea suspensus, super togam albam, & epigraphe *Potius mori*. Annales Britannia possunt consuli.

76 Bohemiae Reges, ut hæreticos frangerent, & Turcas terrent, erexerunt Ordinem Militarem *Disciplinae* sub regula S. Basilij, quamvis abique Apostolica approbatione; verum prius temporibus ante Concilium Lateranense approbatio Episcopi sufficiebat, quæ, utrum in hac, & alijs Militijs similibus fuerit obtenta, ignoratur. Tessera erat Aquila alba in Fidei symbolum. Agit de hac Militia Mennius *de del. Equestr. fol. 96.*

77 Militiam *Argonautarum* instituit Carolus III. Rex Neapolis, ut Religionem Christianam protegerent, & seditiones, quæ tunc sauebant, placarent. Insigne fuit Navis in tempestate fluctuans, & Epigraphe, *Non credo tempori*; super togam albam. Vix ille obiit, & Militia defecit. Ita Pandolphus Colenducius *lib. 5. hist. Neapolit.*

78 Equites *del Tusino* ab Archiducibus Austriae fuerunt instituti, ut omnes excitarentur ad propulsandos Turcas, & hæreticos ex eis Prouincijs. Profitebantur Castitatem coniugalem, & Obedientiam sub Regula S. Basilij. Tessera fuit super togam rubram Crux viridis informam Crucis de Montesa. Magistri fuerunt Archiduces. Meminit huius Militiæ Hieronymus Mesegerius *in Annalib. Austriac.*

79 Militiæ *Cygni* erector in Belgio fuit Salucius Brabon, eo fine, ut inter vicinos Principes maxime inter se dissidentes firmaretur vnio. Insigne fuit Cygnus super togam nigram. Ita Ricardus Vaaseburg, *in antiquitat. Belgic.*

80 Militiam *stellæ* sub patrocinio trium Regum Magorum erexit in Gallia eius Rex Ioannes Vallesius anno 1352. Cuius institutum fuit, fidem tueri, miseris succurrere, inuisere agrotos, & sepelire defunctos. Profitebantur Equites Castitatem coniugalem, & Obedientiam suo Magistro. Pro tessera gestabant stellam deauratam, & eam

incriptionem, *Monstrant Regibus astram viam*. Vide Mennium *vbi supra fol. 56.*

81 Non facile inuenies, quis fuerit Institutor Equitum *Calcaris*. Aliqui affirmant, à Constantino Magno originem eos ducere, ut potè qui calcaria ei ministrabant, & circa eum custodes aderant. Alij aiunt, institutos fuisse à Pio IV. anno 1560. nuncupatosque *Pios*; & destinatos ad ferculum Pontificis super laumeros deferendum. A Pontificibus Habitus conceditur, cuius insigne est Crux ex filijs aureis contexta, instar Melitensis, & circa extremitatem exiguum calcar. Hi Equites etiam appellati fuerunt *Commentales*. Vide Petrum Beloium *in origine Militiarum.*

82 Militiam *Ampullæ* in Gallia instituit Rex Clodoueus, ad cuius victionem in Regem, refertur, Angelum è caelis ei ampullam olei aduexisse, in cuius honorem sub patrocinio Sancti Remigij eos Equites designauit, qui comitarentur olei ampullam, quoties Reges essent vngendi; Quatuor omnino sunt, & filij parentibus in Equestri dignitate, & amplis redditibus iucundant. Vide Ludouicum Gotofredum apud Iosephum Micheli *in thesauro militari, fol. 77.*

83 Militiam Sancti Georgij apud Genueses Federicus II. erexit. Insigne est Crux rubra instar Crucis Montesa; Duces Reipublicæ sunt Magistri; sub regula Sancti Augustini fuit militia fundata, & sub aduocatione Sancti Georgij, eiusque institutum est, pro Fide Catholica, & suæ Reipublicæ defensione pugnare. In iuria temporum, & alicuius Ducum mutatione hæc militia mutata. Legatur Mennius *de del. Equestr. fol. 50.*

84 Militiam *de la Cinera*, quæ Hispanè est animalculum *Ardilla*, fundauit in Gallia Rex Carolus VI. anno 738. & tessera fuit idem animalculum à torque pendens, ut eius inquietam viuacitatem Equites amularentur in expellendis à Gallia Mauris, & Fide tuenda. Legatur Petrus Beloius *vbi supra, cap. 10.*

85 Militiæ S. Mariæ, & Elephantum in Dania Christianus IV. Rex, & simul Imperator dedit exordium

ad defendendum Religionem Catholicam, & Regni confinia. Torques ex Crucibus Patriarchalibus intexitur amplectentibus elephantem, à quo effigies Deiparæ pendet circumdata tribus saceris clavis Christi D. Consule Mennium *ubi supra fol. 77.*

86 Militiam *del Cardo*, seu S. Mariæ in Burgundia instituit, seu instauravit Ludouicus II. Dux eiusdem Burgundia, & pro tessera dedit Equitibus in Africa, quò ad pugnandum contra Mauros expeditionem parauit, strenuè bellantibus torquem ex auro, & argento compactam; pendebat effigies Deiparæ, & ad vtrumque latus asurgebant liliium, & cardus, & iuliper in Cruces desinebant. Meminit huius Militiæ Comnæus *lib. 2. cap. 8.*

87 Militiæ S. Blasij in Palæstina, seu aliàs S. Mariæ, sub Regula S. Blasij fundatæ Authorem non reperio. Institutum eius fuit, debellare Hæresiarchas, & fidem tutari; Tessera verò Crux rubra, & intra ipsam effigies S. Blasij. Legatur Iosephus Micheli *in suo Thesaur. fol. 77.*

88 Militiam *Canis*, qui symbolū est fidelitatis, ad Fidem protegendā erexit in Gallia Lisbius Montmorenciacus filius Regum Libiæ, & pro tessera dedit canem ex torque pendētem. Postmodum alia prodiit Militia *Galli Gallinacei*, qui è torque suspendebatur cum Epigraphe *Vigiles*; Coniunctæ sunt ambæ militiæ, Gallusque, & canis simul pendent à torque. Ita Petrus Beloius *in origine Milit. c. 111.*

89 Militiam foemineam *Funis* instituit in Anglia Regina Anna, vt foemina, de quarum nobilitate informatio præcedebat, accinctæ fune pro tessera ad Ecclesiam conuenirent, orationibus, & armis spiritualibus Hæresiarchas debellaræ. Extincta est ibi cum Fide hæc Cōgregatio, quam Militiam (locutio tamen est metaphorica) nuncupat Ioannes Ludouicus Gotofredus *in Archonologia Cosmica fol. 14. lib. 3.*

90 Pagani etiam, & Infideles suas Militias Equestres habent. In Iaponia sunt *Nengori* bello insignes, in quorum Oppida nulla foemina ingreditur, testante Emanuele Faria de Sousa *in Asia Lusitana, tom. 2. part. 3. cap. 7. num. 24.* Apud Turcas Imperator Magnatibus concedit torquem è Luna semicircula-

ri multiplicata contextam, à qua ipsius Imperatoris pendet effigies. Permanet etiā apud ipsos alia Militia *Luna Bizantina*, quam successores Constantini Magni sub Regula S. Basilij instituerant, & tessera fuerat labarum, & Luna semiple na à torque pendens; Turcæ Labarum sustulerunt, & Lunam afferunt. Ita Sansouinus *in histor. Turcar.* Apud Indos Limenses Imperatores Motezumæ Proceribus solum aureum concedebāt, quod pendebat ex auribus, & indè *Auriculares* nuncupabantur, qui soli cum Imperatoribus negotia grauiā gerebant. Sic Mennius *ubi supra fol. 32.* Qui etiam refert apud ipsos Limenses fuisse Equites *Teuclides*, quibus nares perforabantur, & ex vno latere rostrum aquilæ, & ex alio os tygridis gestabant, & in auribus aureas murenulas ex quibus singulis vnio pendebat.

Questio 3. De Regia Militia Equestri Velleris Aurei, Hispanæ del Tuson.

PHILIPPVS I. Dux Burgundia, qui ob eximias virtutes *Bonus* fuit cognominatus, anno 1430. in Oppido de Tomer, in Ecclesia S. Bertini, instituit egregiam Militiam Velleris aurei, quasi præ oculis habens vellus Gedeonis, eximij Israelitarum Ducis, in quo Deiparam Immaculatā, cui ipse Philippus erat addictissimus, fuisse adumbratam, Ecclesia concinit; quare in eius honorem sub patrocinio S. Andreæ Apostoli fundamenta Militiæ posuit, quæ strenuè pro Religione Catholica partes ageret, ipseque primus eius Magister, hoc munere suis successoribus reueruato, qui soli possent admittere in Militiam nobilissimos Dynastas; Tessera autem est torques aurea ex filicibus, & excussorijs aureis compacta, agnusque suo vellere ornatus ab illa pendens. Eam torquem prius solum ex filicibus aureis contextam Carolus Audax, secundus Ordinis Magister excussorijs adauxit, & hæc verba insculpsit; *Antè ferit, quàm flamma micet.*

92 Magistros habuit hæc Militia Philippum I. Ducem Burgundia; Carolum Audacem; Maximilianum Imperatorem; Carolum V. Reges Philip-

ptum I I. Philippum I I I. & Philippum I V. nunc, & vti nam diu, superstitem; quibus Magisterium obtigit ob legitimam successione in Ducatu Burgundia, illudque suis litteris Pontificijs cōfirmarunt Gregorius XII. & Clemens VIII.

93 Hæc Militia non est Ordo, seu Religio, cum in ea non emittantur tria vota substantialia; solummodo que in admissione emittitur iuramentū obediendi Magistro, ac fidelitatis, & cōseruandi magnitudinem, & splendorem Militiæ; In quam nequit admitti vllus, qui alium Ordinem Militarem profiteatur, exceptis Regibus, seu Principibus, qui aliorum Ordinum sunt Magistri, vel Administratores. Tenentur Equites in defensionem Magistri, seu, cum ille pro Religione Catholica bella gerit, arma suinere, & inuicem se se Equites iuuare, si aliquis iniuste offendarur. Alia etiam statuta Militia seruat, quæ in ingressu Equitibus custodienda proponuntur. Numerus admittendorum fuit olim exiguus; at Imperator Carolus V. cum Comitia generalia Militiæ Bruxellis celebraret, anno 1516. stabiliiuit, vt quinquaginta vnum Equites admitti possent. Ex priuilegio speciali gaudet proprio foro, ita vt solus Magister sit eorū iudex. Cum aliquis eorum migrat è vita, torques cum vellere aureo ad Regē, vt Magistrum, mittitur; ipseque, cum in Ordinem admittit, torquem concedit. Agunt de hac insigni Militia Pontus Euterus de *initus tumultuum Belgicor. lib. 1.* Mennenius de *del. Equestr. fol. 58.* Iosephus Miqueli Marquez in *Thesauro Militari Equestri fol. 85.* Sanlouinus, & plures alij.

Questio 4. De Ordinibus Militaribus, seu Militijs in Hispania olim erectis & iam extinctis.

94 **C** Artias Ximenez, primus, post Mauros à se deuictos, Naurra Rex instituit anno 722. Militiam nuncupatam *de la Encina*, cuius tessera fuit hæc ipsa arbor, & supra eam Crux rubra instar Crucis de Montesa; eo quod alleratur, ei cōtra Mauros bellum paranti Crucem supra quercum ap-

paruisse. Plures hanc Militiam secuti fuerunt, & ea Commendis ditabatur. De qua Iosephus Micheli in *Thesauro Militari, fol. 16.*

95 Militiam *liliorum* sub regula S. Basilij crexit Sanctius IV. Rex Naurra anno 1023. in honorem immaculatæ Deiparæ Virginis, vt Fidem Catholicam propugnaret aduersus Mauros. Tessera fuit supra togam albam effigies Annuntiationis Deiparæ intra duo lilia. Eius meminerunt Hieronymus Roman, Guarini, & alij.

96 Militiam, seu Ordinem Militarem *Saluatoris* in Aragonia fundauit Rex Alfonso Castellæ anno 1118. vt auxilium sibi cœleste pararet ad expellendum Mauros à Casar Augusta, & alijs Oppidis, quod obrinuit. Tessera fuit supra habitum candidum effigies Saluatoris. Profitebantur Equites Obedientiam, & Castitatem coniugalē. Sed de approbatione Pontificia non constat. Videantur Zurita in *vita Regis Alfonsi*, & Belouis de *rebus Aragoniæ.*

97 Militiam *Ale* instituit in Lusitania Alphonsus I. Rex, sub patrocinio S. Michaelis, vt Mauros Hispanenses sibi infestissimos subiugaret. Nobilitas sanguinis requirebatur in Equitibus, qui sub Instituto Cisterciensi, & regula S. Benedicti militabant; Insigne erat Ala (qua S. Michael ornatus depingitur) purpurea, intermicatibus radijs aureis. Institutio Militiæ fuit anno 1165. Ita Fr. Angelus Manrique in *Annalibus Cisterciens. tom. 2. anno 1167. cap. 8.* Brito, Brandonius, Aldanus allati à Barbosa in *summa Apostolicar. decif. collecta. 307.* Circa tessera effigiem, & institutionis annum disidet Iosephus Micheli *vbi supra fol. 35.*

98 Militiæ *Squamme* ignoratur Institutor; Aliqui suspicantur, fuisse Regem Ioannem II. circa annum 1420. vt nobiles Regni alliceret ad pugnandum contra Mauros; alij institutionis designant annum 1318. Insigne fuit super togam candidam Crux ex Squammis confecta. Vide Hieronym. Roman. 1. *part. Reip. lib. 7. cap. 12.*

100. Militiam, Ordinemque Militarem *B. Mariæ de Mercede* ad redimendum captiuos instituit Iacobus I Rex Aragoniæ, auxiliantibus S. Raymūdo de Peñafort, & S. Petro Nolasco anno 1218. & confirmauit Gregorius IX.

anno 1230. Admittentur Equites, qui profitebantur Castitatem conjugalem, Obedientiam, & Redemptionem Captiuorum. Iam verò hi defecerunt, & remansit, viguit, ac floret illustris Religio Beatæ Mariæ de Mercede, vndique clara. Vide Zuritam, P. Mariana, Micheli Marquez, & plures alios de eis Equitibus agentes. Aliqui hos duos Ordines in vnum confuderunt, sed diuersos esse, ostendit Benedictus Hæstrenus in *disquisitionibus monasticis, lib. 2. tract. 6. disquis. 5.* Videndus tamen Reu. F. Marcus Salmeron in libro *Recuerdos historicos, y Politicos, &c. præcipuè siglo 1. reuerdo 4.*

101 Militiam del Rosario erexit Toleti Rodericus Archiepiscopus Toletanus, sub Regula S. Dominici, vt Mauris eam urbem continuo inuadentibus obfisterent. Tessera fuit effigies B. Mariæ del Rosario, & infra ipsam Crux alba, & nigra, instar eius, quam gestant Ministri Tribunalium Sanctæ Fidei. Tenebantur Equites quotidie percurrere Rosarium in honorem Virginis. Vide Memenium *vbi supra, fol. 35.*

102 Equites nuncupati de Truxillo iuxta aliquos, originem ducunt ab anno 1227. à quo Institutore, non constat. Alfonsus Rex eis concessit Oppidum de Truxillo, & alia loca. Ait Iosephus Micheli in *Thesauro Militari, fol. 171.* hanc concessionem fuisse peractam Era Casaris 1233. Verum hic error Typographi fuerit, cum ea Era inciderit in annum 1195. quo, faretur ipse, adhuc hos Equites non fuisse institutos. Addit ipse, non nisi nobiles ad hanc Militiam admitti, & Regem in bellis tunc circumstare; De Tessera esse compertum, & aggregatos fuisse Militiæ Calatrauensi; Hæc ait Micheli, sed non satis rem euoluit. Etenim cum Alfonsus Rex Castellæ optaret, Equites, & Religiosos Sancti Iuliani del Pereyro (nunc vocatos Alcárenses) è Regno Legionis ad suam eoriam Castellam adducere, eis donauit Oppidum, & arcem de Truxillo, indeque Magister Ordinis vocabatur *Magister del Pereyro, y Truxillo.* Quare hi Equites erant Iulianei, nunc dicti Alcántarenses. Occupatum fuit illud Oppidum à Sarracenis intra biennium, & Equites inde pulsi. Ita Fr. Angelus Manrique *tom. 3. annal. Cisterciens. fol. 286. in fin. & fol. 307.* Reges deinde donarunt Ordini de

Alcantara, Oppidum de Magatela, loco Oppidi de Truxillo.

103 Militia S. Bernardi ignoratur quænam fuerit. P. Mariana *tom. 2. fol. 75.* mentionem facit de Magistro S. Bernardi, qui partes Henrici Regis secutus est, & ideo occisus à Rege Petro eius fratrem, ac ob neccem, ait, fuisse Regem à Pontifice excommunicatum. Addit verò, notitiam huius Militiæ fuisse extinctam, & in vnicuique Authore reperi confusam; Ipse verò coniecturaliter censet, aliquos populos, vulgo de *Behetria*, cum timerent, à Rege donari alijs ipsorum dominium, inter se cõuenisse, & constituisse Militiam, vt suam libertatem defenderet, & ad instar aliarum Militiarum elegisse Magistrum, & aduocationem, seu patrocinium simul S. Bernardi.

104 Militiam Columbe instituit Segouia in Ecclesia Matrice Ioannes I. Castellæ Rex anno 1383. (quanuis circa annum idem sit error apud Iosephum Micheli, *fol. 82.* ac nuper positus; nam ait, institutionem contigisse Era 1383, & anno Christi 1390. quæ non cohærent;) Tessera fuit columba radijs circumdata è torque dependens. Equites profitebantur Castitatem conjugalem, & defensionem Religionis Catholicæ contra Mauros. Ob eundem finem Rex ipse eodem anno erexit Militiam appellatam *de la Razon*, cui nomen, nisi nobiles notorie, non dabant, & cum Rex ad bellum procedebat, gestabant ipsi hastas, in quarum extremitate vexillum exiguum pendebat. Videatur Hieronymus Roman *lib. 7. de Repub.*

105 Militiam nuncupatam de la Tarra, seu de las Azuzenas erexit in Aragonia anno 1403. eius Rex Ferdinandus, dictus Infans de Antequera. Tessera fuit effigies Deiparæ de la Antigua, (quia in ipsius Templo in Oppido de *Mechin campense* fundamenta Militiæ iecit) inter duo Lilia, quæ in gryphes delinebāt, à torque aurea pendens. Institutum erat pugnare contra Mauros, & opem ferre pupillis, ac viduis. Ita Zurita *lib. 12. c. 30.* Hieronymus Roman *vbi nuper.*

106 Militiam Burgundie inter Hispanas recensemus, quia eius fuit Auctor inuictus Imperator Carolus V. anno 1535. in Africa, post subiugatum Regnum de *Tunex*, vt præmium militare Magnatibus indulgeret. Quare eis torquem

torquem auream concessit, à qua Crux Burgundiæ pendeat, & simul excusorium, ac flexis flammis circumdatus, & hæc vox subitabat, *Barbaria*. Meminit huius Militiæ Mennenius *vbi supra*, fol. 83.

107 **F**œminæ etiam Hispanæ Viros sunt æmulatæ, vt pro conditione, & statu, auxilium, quod possent, armis spiritalibus ministrarent, quibus Religio Catholica caput extolleret, Mauri subiugarentur, & adaugerentur triumphis. Hinc Tortosæ, in Catalaunia, cum fœminæ Mauros eam Urbem inuadentes, fœmineo ornatu reiecto, & virili assumpto, procul amandassent; in memoriam victoriæ, Don Ramon Berenguel vltimus Comes Barchinonæ earum fœminarum Congregationem, seu quasi militiam formauit, dictam *de la Hacha*, quia in capite gestabant purpuream facis formam. Exemit eas a tributis. Præcedebant ipsæ Viros in actibus publicis, aliisque privilegijs portebantur. Lege Franciscum Mortel de Luna *in historia Tortosæ*, lib. I. cap. 29.

Questio. 5. De Institutione Ordinis Militaris Sancti Ioannis Hierosolymitani.

108 **O**BTINUIT à Sarracenis urbem Hierosolymas Gotofredus Dux Lotharingiæ, & de Bullon, Regisq; corona, & nomine fuit donatus, eiusque successores per octoginta nouem annos Regnum Hierosolymitanum possederunt, nempe à die 15. Iulij, anni 1099. vsque ad diem secundam Octobris anni 1187. quo Saladinus, Ægypti dominus, urbem Sanctam cepit, nunquam deinceps à Christianis recuperatam. Eo igitur tempore, quo à Christianis Hierosolymæ possidebatur, ex toto Orbe ad loca Sacra inuisenda peregrinorum multitudo confluebat. Hinc pijsimo zelo certatim Viri nobiles Congregationes, seu Militias instituerunt, alij quidem, vt viam tutam ab hostibus redderent; alij, vt Sepulchrum Sanctum custodirent; alij, vt ægrotantibus subuenirent. Igitur Xenodochium Hierosolymitanum Sancto Ioanni Baptistæ dicatum, propè antiquum Salomonis Tem-

plum, donatum est Equitibus; qui peregrinorum infirmantium curam susciperent, dummodò ægritudini non inesset contagium; nam aliud Xenodochium, sub cura Equitum S. Lazari, destinatum fuit contagio laborantibus. In illo ergo Xenodochio institutus est Ordo S. Ioannis, sic nuncupatus à S. Ioanne Baptista, sub cuius aduocatione fuerat extractum Hospitalare; A quo etiam non semel Hospitalarij vocantur; & sub hoc nomine Equites S. Ioannis intelliguntur. Hospitalare ipsum fuisse erectum ab Institutore Ordinis, aliqui affirmant.

109 **I**nstitutor Ordinis fuit Gerardus, sanguine illustis, natione Galus, ex Prouincia Tolosana, anno 1099. Confirmatus fuit Ordo à Calixto II. anno 1120. & ab Honorio II. anno 1125. & deinde à sequentibus Pontificibus auctus, & donatus innumeris gratijs, & privilegijs, quæ possunt videri apud Barbofam *in summa Apostolicar. decis. collectan.* 314. & in Bullario ipsius Ordinis, nosque aliqua in hoc opere attingemus.

110 **O**ccupata à Saladino vrbe Hierosolymitana, exireque coactis his Equitibus, domicilium collocauerunt primum in vrbe de Tripoli, deinde in vrbe de Acre, olim dicta Ptolomaida, exindeque aliquandiu vocati fuerunt Equites de Acre. Iam tunc, qui in primo exordio de ægrotantibus dumtaxat curabant, cum numero creuissent, & Regum Christianorum fauore, donisque, ac diuitijs cumularentur, pluribus Viris Nobilibus vndique illuc cõuenientibus, vt pio adhuc Instituto, quod sub Regula S. Augustini fuit stabilitum, suum nomẽ darent, præter Infirmorum curam, arma aduersus Infideles sumpserunt, & agmine facto, pluries cum illis congressi insignes triumphos reportarunt; Et, cum eos iam illa Prouincia non caperet, tum ob Sarracenorum oppressionem, tum ob Equitum multitudinem, plures ad diuersa Regna commigrarunt, & Regum militiam comitantes, strenuè se cum hostibus gesserunt. Multi ad nostram aduenerunt Hispaniam, & Regibus suppeticas tulerunt aduersus Mauros, miserabili clade Regnum vexantes. Hinc Reges, & alij eos pluribus diuitijs, ditionibus, ac redditibus cumularunt, & in Hispania opulenti fuerunt ditati, in obsequiorum remunerationem.

111 **A** tota deinceps Palæstina

na expulsi anno 1291. cū pluribus Christianis ad insulam Cypri appulerunt Equites illi, qui in Orientalibus Prouincijs remanserant; & bellum per mare parantes insulam Rhodum vi armorū Turcis eripuerunt, anno 1308. Quamuis nō nulli enarrent, eam insulam à Christianis Occidentalibus obtentam, à Pontifice Clemente huic Ordini fuisse donatam. In ea suam præfixere præcipuam sedem, ibiq; constituerunt per annos 214: & Equites Rhodienses fuerunt nuncupati, nomine ab Insula desumpto. Cæterum die 25. Decēbris, anno 1522. Turcæ eam Insulam recuperarunt, post longam obsidionem, ad quam cunctas suas vires Africa parauit. Honorificis inde conditionibus exeuntes dono acceperunt ab inuicto Hispaniarum Rege Carolo V. Imperatore Insulam Melitensem, & in dominij traditi, & accepti signum, quorannis in feudum, auem venaticam, Hispanè *Azor*, mittunt ad Reges Hispaniæ, in Sicilia Regno eam tradentes; Episcopusque Melitensis à Rege nostro eligitur vnus ex tribus, quos ex suo Ordine magnus Magister præsentat. Ex ea Insula dicti sunt Equites Melitenses; seruato quippè nomine Equitum S. Ioānis, varia cognomina ex varijs sedibus mutuarunt.

112 In Insula igitur Melitensi, in mari Ionio, non longè ab Africa, & à Sicilia, sedem Ordo præfixit; Magister ibi magnus inhabitat, sub nullius alterius Principis potestate constitutus. Voce *Eminentiss.*, vt Cardinales, salutatur; insulæque dominus, & merum, ac mixtum Imperium erga omnes subditos habens, inde Ordinem gubernat. Insigne ibi Xenodochium pro ægrotantibus est constructum, vt primæuo Instituto semper Equites, ac Religiosi insistant, quare & nunc meritò Hospitalarij vocantur.

113 Auctus fuit elapsis temporibus hic Ordo, quia Innocentius VIII. suppressit, & ei vniuit Ordinem Militarem Sancti Sepulchri, & Ordinem S. Lazari Hierosolymitani, & Domum de Montemorillon, Ordinis S. Augustini in Pictauiensi diocesi, cum omnibus prædictorum Ordinum, & Domus redditibus, Magistratibus generalibus, Archiprioratibus, Prioratibus, Præceptorij, & omnibus alijs ad eos spectantib; Cuius aggregationis mentionē facit Pius

IV. in Bulla, quæ incipit, *Circumspecta*, & extat in Bullario Ordinis pag. 1. Præterea extinctis Templarijs, plurima eorum bona, maxime extra Hispaniam, huic Ordini ex Pontificia largitate accreuerunt.

114 Hinc per omnia Regna, & Prouincijs Ordo propagatus, pluribus, ac ingētib; redditibus, ditioribus, Donibus, Ecclesijs, iurisdictioneque ditatur. Diuisus Ordo est in octo linguas, siue Nationes; & in viginti Prioratus; sexcentas, quinquaginta tres Commendas possidet, & ex illis non paucas, nec exiguas in nostra Hispania, in qua etiam sunt Monasteria Clericorum Fratrum huius Ordinis, & Monialium; Collegium itidem Salmanticae habent, vt in prima Orbis Academia Salmantina litterarum studijs instruuntur. Duo etiam sunt Prioratus magni, alter Castellæ, alter Nauarræ. Officia autem Ordinis, vt refert Claudius Robertus in *Gallia Christiana, tit. de Generalib; Ordinibus*, sunt Magnus Magister, Magnus Commendatarius, Mariscalus, Hospitalarius, Thesaurarius, Magnus Baiuliuus, Cancellarius, & Prior Ecclesiæ Ordinis.

115 Constat Ordo Equitibus, & Fratribus Clericis, quorum Tessera est Crux alba, cuius quatuor brachia in extremitate extenduntur, & in rectam lineam desinunt. Sunt præterea alij, velut in famulantes admissi; Hispanè vocantur *Siruentes*, & hi quidem afferunt Crucem non ex quatuor, sed ex tribus brachijs compactam. Toga Capitularis Ordinis est nigra, supra quam Crux candida est affixa. Inter ipsos Equites sunt, qui Magnis Crucibus ornantur, è quorum numero Magister eligitur; Cæteros præcedunt, & ex Baiulijs constat Senatus supremus collareris magni Magistris; Hi quidem, & Priores Equites, & illi, quos *nuper* diximus, Officia Ordinis exercere, magnas Cruces afferunt, & speciali titulo vrbانيتatis salutantur. Præcepit autē Paulus V. in Bulla, quæ incipit *Accipimus*, & affertur à Laertio Cherub. tom. 3. Bullarj, pag. 217 vt in promotione ad magnam Crucem ratio meritorum magis, quam antiquitatis in Ordine habeatur.

116 Commendæ optantur ab antiquioribus, nullasque eorum est capax, qui in triremibus, quibus Equites Melitenses mare transeunt, vt Tur-

cas, ac pyratas propulsent, non militauerit, & fecerit, quod Hispanè dicimus, *las carabanas*; nisi Magistri magni familiaritio vacet, aut ab eo dispensetur; Ille etiam antiquitatis tempus solet aliquod donare, vt citius quis promoueatur ad Commendam.

117 Non solum Fratres Clerici, sed etiam Equites vouent Castitatē absolutam, & simul Obedientiam Magno Magistro, & Paupertatem, seu viuere sine proprio. Nec testamenta, cum obeunt, condere possunt; sed eorum bona, praeter ea, quae à Commendarijs relicta ad restorationem, & reparationē Commendarum debentur, ad Ordinem deuoluuntur, & ad ea recipienda, aliaq; exequenda munia Equites destinantur pro determinatis territorijs, qui vocantur Hispanè *Recebidores de S. Iuan.*

118 Ad Magistrum Ordinis spectat Beneficiorum collatio, & causarum cognitio, habet enim iurisdictionē spirituales, ac temporales erga omnes sui ipsius Ordinis Regulares, vt constat ex Bulla Pij IV. *supra relata.* Equites verò Melitenses à iurisdictione Ordinarij sunt exempti, quin eos, & à solutione decimarum *ibidem* Pontifex immunes reddit. Vbi autem iurisdictione spirituali, & tēporali gaudent, nequeunt Ordinarij se ad visitationem introducere, vt sacra Concilij Congregatio declarauit, teste Armendariz *in addition. ad recop. leg. Nauarrae lib. 1. tit. 6. de visit. §. 2. numer. 94.* At visitare posse Ecclesias Parochiales Ordinis, quo ad curam, & administrationem Sacramentorum, tanquam Sedis Apostolicae delegatos, etiā si Religio habeat temporalem iurisdictionem, decreuit Pius V. in Bulla, quae incipit, *Exposcit*, & extat in Bullario Ordinis, pag. 56. Quare ea declaratio Cardinalium ita intelligi debet, vt Ordinarij nequeant visitare eas Ecclesias, praecise quā Ordinarij sunt; cum quo stat, posse eas visitare, quā Sedis Apostolicae sunt delegati, & seruata forma designata à Pio V. de quo tamen *inferius.*

119 Ita autem exempti sunt Equites Melitenses ab Ordinarij, & aliorum iurisdictione, vt, licet quis ex illis percuteret Clericum subditum Episcopi, hic non valeret eum excommunicatum declarare, esto posset suis subditis praecipere, ne eum intra Ecclesiam admitterent, vt Sacra Congrega-

tio Concilij declarauit, quam refert Lezana *in summ. qq. Regular. tom. 2. cap. 5. n. 39.* Quin & si Eques Melitenis alassinij criminis reus foret, nec Iudex Laicus, nec Ecclesiasticus possent eum declarare eius delicti reum, sed cognitio spectat ad Superiores Ordinis, iuncto Episcopo loci: Ita Clemens VIII. in Bulla, quae incipit *Aequa*, expedita anno 1595. afferiturque à Laertio Cherub. *tom. 3. Bullarij, pag. 52.*

120 Possunt Equites Melitenses Iudices Conseruatores eligere, vt concessit Vrbanus VIII. in Bulla, quae incipit *Exponi*, edita die 17. Februarij, anno 1628. quam astat Angelus Maria Cherub. *tom. 3. Bullarij, pag. 92.* Aliquae circa eiusmodi Conseruatores difficultates videri possunt apud Lauret. de Franchis *de controuers. inter Episcop. & Regular. pag. 178.* Alexandrum Sperell. *in decis. fori Ecclesiast. decis. 21.* Et ac his omnibus *inferius* latè agemus.

121 Equites Melitenses esse proprie, & strictè Religiosos (quod de Equitibus alijs Militiarum sub lite est) docent plurimi, adhuc ex illis, qui ceasent, allarum Militiarum Equites, non vouentes Castitatem absolutam, non esse strictè Religiosos; Ita multi, quos refert, & sequitur P. Thom. Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 2. cap. 16. num. 11.* Nicolaus Garcia, Cenedo, Nouarius, Aloysius Riccius, & alij, qui referuntur à Barbosa *in summa Apostolic. decis. collect. 314. num. 19. de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 7. nu. 29.* & *in tract. de appellatiu. verborum signif. appell. 233. num. 6.* Hinc inferunt Ioannes Sanchez *in practic. disput. cap. 49. ex num. 11.* Nouarinus, Aloysius Riccius, Barbosa, & alij, posse hos Equites confiteri cum Sacerdote Regulari approbato à suo Superiore, & non ab Ordinarij, sicut possunt alij Regulares. Eos quidem strictè, ac proprie Religiosos esse, Ego tradidi *tomo in Bullam Cruciat. disp. 26. n. 27.* Exindè etiam comprehenduntur sub decreto Tridentini *sess. 25. de Regularib. capit. 15.* in quo declaratur nulla Professio eius, qui eam fecerit ante decimum sextum aetatis annum expletum, aut minori tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione versatus fuerit; & in decreto eiusdè Tridentini, c. 19. quo cauetur, ne quis Religiosus obtendens, se per vim, & metum, aut ante debitam aetatem Professionem emis-

se, aut quid simile, audiatur, nisi intra quinquēniū reclamauerit, docent Flaminus Parisius de *resignat. benef. lib. 6. quest. 2. n. 120.* Barbosa de *potest. Episcop. part. 3. allegat. 101. n. 8.* Gonzalez ad *reg. 8. Cancell. glos. 8. n. 62.* Maranta *tom. 2. resp. 6.* & alij afferentes duas declarationes Sacræ Congregationis Concilij. Alia etiam extat declaratio Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium, allata à Barbosa de *iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 44. n. 157.* qua deciditur, hos Equites comprehendī sub decreto, quo Regularibus prohibetur accessus ad Monasteria a Monialium.

122 De hoc Ordine tractant Iosephus Micheli in *Thesaurō Militari ex pag. 39. vbi ex pag. 41. recenset numerū, & seriem Magistrorum Ordinis vique ad annum 1642.* Ioannes Augustinus de Funes in *chronica huius Ordinis*; Ioannes Antonius Viperanus de *bello Melitensi*; Iacobus Bossius in *historia Melitensi*; Cathanæus, Polydorus Virgilius, Gualterus, Illefcas, Iacobus de Victoria, Hieronymus Roman, Venero, Paulus Morigia, Siluester Marullus, Aubertus Miraus, Mēnenius, Emanuel Rodriguez, P. Azor Marca, Hieronymus Rodriguez, Carolus de Tapia, Alfonso de Narbona, Ioannes de Carualho, Carrillo, Machado, Ferdinandus de Camargo, & alij, quos refert Barbosa in *summ. Apostolicar. decif. collectan. 304.* Gothofredus in *archontologia Cosmica lib. 3. n. 7.* Vidal in *arca morali.*

123 Ego quidem, quāuis præcipuè de Ordinibus Militaribus Hispanis in hoc Opere agam, non pauca attingam de Ordine Sancti Ioannis, cum in Hispania adeo sit propagatus; Plurimæque ei etiam adaptari valebunt, quæ de alijs Militijs erunt ventilanda; suo respectu, & proportione seruata, nam in pluribus differre, ex ipso Ordinum regimine, Regula, Statutis, ac Definitionibus est compertum.

Quest. 6. De Institutione, & Confirmatione Ordinis Militaris Sancti Iacobi.

124 **V**aria Historici circa Institutionem, & Foundationem Ordinis Sancti Iacobi scripserunt. Certiora compilauit D. D. Fran-

ciscus de Vergara, & Alaba, Regij Castellæ Senatus meritiissimus Fiscalis. Ea præstringam. Aliqui Viri Nobiles, quorum nomina ignorantur, Ordinis fundamenta iecere, in Regno Legionis, in partibus Galleciæ; Quo anno exordiū dederint, non constat; id tamen est certum, iam Ordinem hunc fuisse inceptū, anno 1030. vt constat ex verbis priuilegij cuiusdam in fauorem Monasterij Salmantini Sancti Spiritus, Monialium S. Iacobi; quod pro foribus Ecclesiæ litteris deauratis est transcriptum; quod eo anno expediuit Ferdinandus I. Rex Castellæ, Legionis, & Lusitanix, in quem Regna Castellæ, & Legionis, postmodū iterū diuisa, deuenere. Non comperitur, quibus Statutis, & Regulis caperit runc Ordo gubernari.

125 Tempore succedente, cū Equites animaduertent, non posse religiosè degere absque Clericis, de plurimum Preiatorum consilio, coniunxerunt se Canonicis Regularibus S. Augustini, Monasterij de Hoyo in Gallæcia, quibus vniti Constitutiones, ipsorum consilio, & iuuamine, quibus gubernarentur, cōcidere; Quas, & Ordinem primò confirmauit Cardinalis Don Hyacinthus Legatus Pontificis Alexandri III. in Hispania, & secum Romam tulit plures Equites, & Canonicos Ordinis, & huius Magistrum Don Petrum Fernandez de Fuecencalada, & ante Pontificem ratione reddita Ordinis, & Constitutionum, illum, & has Apostolica authoritate approbauit, & confirmauit, pluraque ei priuilegia indulgit, *tertio Nonas Iulij, anno 1175.* Quare confirmatio Ordinis saltem centum, & quadraginta quinque annis post eius exordium, & Institutionem contigit.

126 Non tamen hic præterea, Don Maurum de Castelferrer in *historia aduentus S. Iacobi ad Hispaniam*, & D. Ferdinandum de Aluia in *memoriali pro vrbe Locrunij ad obtinendum suffragium in Comitibus Regni*, asserere, ex traditione habitata maioribus, & satis confirmata, Ordinem Sancti Iacobi institutum fuisse à Ramiro I. Rege Legionis in nobilissima Vrbe Locrunio, in Ecclesia eiusdem Apostoli ibi extracta, statim ac ille Mauros posttrauit iuxta oppidum de *Clauijo*, suppetias ei ferente S. Iacobo; distat quippe ab hoc oppido Locrunium duabus dumtaxat leucis. Nec assentiunt hi

Authores nescio cui affirmanti, Ordinem fuisse institutum à Ramiro Rego in Eremitorio, in quo S. Iacobus iuxta Oppidum de Clauiso allocutus fuit ipsum Regem, & ad prælium excitauit, indeque translatum fuisse ad urbem Locruniensem, utpote quæ in eo territorio erat, & est celebrior, atq; illustrior, nec satis vnquam ab Scriptoribus commendata obstructuræ pulchritudinem, eximiam camporum amoenitatem, fidem erga Reges, feracitatem ingeniorum, nobilitatis itemmata, & antiquitatem; Quippè fundata extat à Brigo, qui fuit quartus nepos Noe, & quartus Hispaniæ Rex post Tubalem, anno 1905, ante Christi natiuitatem; deinde à Iulio Cæsare fuit reparata, & reedificata; Vnde à Iulio, & à Brigo Locrunium ab Authoribus vocatur Iuliobriga, Quod si non assentiatur Institutioni Ordinis Sancti Iacobi in vrbe Locruniensi, mihi in ipsa Vrbe nato suffecerit, hoc illius ornamentum ex traditione propalasse; cum legerim apud Diuum Chrysostomum; *Est traditio, Nihil quæras amplius.*

127 Ad Ordinis progressum post confirmationem redeamus. In vrbe Legionensi Hospitale fuerat extructum sub aduocatione Sancti Marci, quod spectabat ad Canonicos de Loyo, Ordini Sancti Iacobi incorporatos, & viuitos. Aderat ibi Canonicus, qui peregrinantibus Compostellam subsidium, & refugium præstabat. Paulatim Canonici, seu Fratres Ordinis ibidem numero, diuitijs, & autoritate creuerunt. Inde lites aduersus eos ortæ; Rexque Legionis totum Ordinem, Equites, Priorem, & Canonicos de Loyo à suo expulit Regno, in eorumque se immisit facultates. Ad Castellam illi denegare, & Alfonso Rex beneuolè eos acceptos ditauit, & inter alia concessit eis territorium de Vcles, ea conditione, ut ibi caput Ordinis deinceps existeret. Prior, & Canonici Monasterium, & templum extruxere eo in loco, in illoque vixerunt, Regi annuentes.

128 Proceres deinde Regni Legionensis, cum animaduertent, bona Xenodochij Sancti Marci esse dissipata, nec in eo solitam erogari elemosynam; a Rege Legionensi petierunt, ut ex Monasterio de Vcles aliquos illuc Canonicos aduocaret. Ita ip-

præstitit. Aliqui Canonici missi sunt à Priore de Vcles, qui inter eos Priorem designauit; Hi quidem temporis successu à Priore de Vcles, qui nihil de eo curauit, aut obistere non potuit, se diiunxerunt, & arbitrio suo admiserunt Fratres in Ordinem. Inter Monasterium verò de Vcles, & Equites discordiæ graues semel, & iterum fuerunt exortæ super redditibus, & decimis soluendis ab Equitibus in Monasterij subsidium, quas prius composuit Cardinalis Sanctæ Sabinae Don Ioannes de Aluaniilla Legatus Pontificis in Hispania, & postmodum tempore Magistri Don Pelagij Perez Correa iussit Nicolaus V. compositionem ab eo Cardinali peractam obseruari, & vique in præsens ea obseruatur.

129 Lusitani aliquando Magistratum specialem, seu Prælaturam Ordinis sibi vsurparunt, & contendunt saltem Magistrum in suo Regno specialem eligere; sed Bonifacius Octauus, & Ioannes Vigefimus secundus prohibuerunt, Bullis ad id expeditis, quòd specialis Magister esset in Lusitania, & præceperunt, ut omnes sub Ordine degentes Magistro Generali Castellæ subiacerent. De quo ad finem quæstionis sermo redibit.

130 Ante confirmationem Ordinis plures eius existerent Magistri, quorum nomina latent. Quia vero, cum fuit primò à Pontifice confirmata, Magister erat Petrus Fernandez de Fuentecalada, hic primus designatur Magister Ordinis iam approbati. Quadraginta recensentur Ordinis Magistri, quorum extremus fuit Don Alfonso de Cardenas, inter quem, & Don Rodericum Manrique fuit diuinitus Magistratus, Regibus Catholicis Ferdinando, & Enriabeta consentientibus, ita ut primus in Regno Legionensi, secundus in Castellæ Regno esset Magister. Obijt Manrique, & iuxta pactum inter vtrumque initum, Cardenas in Magistratum generale successit. Hoc verò extincto, ex concessione, ac Bulla Alexandri Sexti, Catholici Reges obierunt munus Administrationis Ordinis. Deinde, Regibus Catholicis vita functis, Leo Decimus. Administrationem Ordinis Imperatori Carolo Quinto Hispaniarum Regi impertiuit, & Adria-

& Adrianus VI. Pontifex eidem Carolo, & Regibus successoribus perpetuam administrationem concessit; Unde ea fungitur noster Magnus Philippus IV. qui Ordinis est quintus Administrator. Cæterum Magistri vocabantur hi, qui Militias Equeſtres regebant, sumpta ſimilitudine à Romanis, qui Magistros Equitum nuncupabant eos, qui Equitibus in militia præſciebantur.

131 Ordinem S. Iacobi tum re-
petita approbatione, & confirmatione,
tum ingentibus priuilegijs exemptio-
nibus, ac gratijs, Pontifices ſtabilierunt
& decorarunt; nempe Alexander III.
Lucius III. Vrbanus III. Innocentius
III. Honorius III. Gregorius IX. Inno-
centius IV. Alexander IV. Vrbanus IV.
Gregorius X. Nicolaus IV. Bonifacius
VIII. Clemens V. Ioannes XXII. Benedic-
tus XII. Clemens VI. Benedictus
XIII. Martinus V. Sixtus IV. Inno-
centius VIII. Paulus III. Iulius II. Clemens
VII. Iulius III. Eorum Bullas, & priuile-
gia, ac annos recenset prædictus D. D.
Franciscus de Vergara in *Statutis Ordinis
nouissimè editis*, à fol. 23. vsque ad 32.
Et nos non pauca decursu huius Operis
libabimus. Ibidem etiam à fol. 17. refer-
runtur nomina Magistrorum Ordinis, &
aliqua de illis libantur, serie annorum
seruata.

138 Nec minùs Reges Hispani-
æ Ordinem fouerunt, ei plurimas di-
tiones, Ecclesias, & loca concedentes,
& Regijs indultis, ac priuilegijs, largè
decorantes; scilicet Alfonsus Legionis,
& Gallæciæ Rex, eiusque vxor Beren-
guela; Alfonsus Nonus Rex Castellæ;
Ferdinandus Rex Legionensis; Don Fer-
dinandus, cognomenro *sanctus*, eiusque
filius Alfonsus, Castellæ, & Legionis
Rex, cognomèto *sapiens*; Huius item fi-
lius Don Sanctius, vulgò denominatus
el Bravo; Don Ferdinandus IV. Alfonsus
XI. Rex Dõ Petrus; Henricus II. Joanes
Primus, & demùm Magnus Rex noster
Philippus IV. Quorum priuilegia refe-
runtur in prædictis *Statutis Ordinis*, cap. 7.
à fol. 32. Eorum aliqua attingemus de-
cursu.

133 In Confirmatione Ordinis
Alexander III. iniunxit, quod Tredecim,
sen Tredecim Viri, essent inter alios,
qui cum Magistro ad consilia
sumenda, & decernenda versarentur,
vt regimini Ordinis prouideretur; mor-

tuo autem Magistro illi Tredecim al-
ium eligebant, & Sede Magistri vacante,
Prior Fratrum Clericorum gubernaba-
bat. Hi Tredecim adhuc designantur, &
in Capitulis Generalibus locum ha-
bent, vbi cum Rege, veluti perpetuo
Administratore, & cum alijs, qui in eis
suffragium habent, decernunt, ac stabili-
liunt, quæ opportuna sunt Ordini. In
ipsa autem Bulla Alexandri continetur
potestas, qua tempore Magistrorum hi
gaudebant, nempe ad remouendum, si
oporteret, aut corrigendum Magist-
rum; ad decidendum dissidia inter ip-
sum Magistrum, & Capitulum exor-
ta, aliaque similia; quæ potestas mag-
na ex parte est abolita, cum Magistri
sint extincti, & Hispaniæ Reges
sint perpetui Ordinis Administrato-
res.

134 De Ordine Sancti Iacobi
agunt Didacus de la Mota in libello *La-
tino de Confirmatione Ordinis*; & in libello
*Hispano, Del principio de la Orden de la Ca-
ualleria de Santiago*. Franciscus Caro de
Torres in *historia Ordinum Militarium*,
Ioannes Ramirez in *expositione bullæ A-
lexandri Tertij*; Frater Franciscus Rades
de Andrada, *De Ordinibus Militaribus*,
in chronico huius Ordinis. Castanæus, Po-
lydorus Virgilius, Gualterus, Maru-
llus, Paulus Morigia, Mennenius, An-
tonius Nebrixensis, Pater Marianus, Mar-
tinus Carrillo, Iacobus Boisius, Car-
olus de Tapia, Pater Azor, Le-
zana, Ioseph Micheli, Tamburinus, &
Machado, quos refert Barbosa in *sum-
ma Apostolicar. decisi. dec. 316*. Necnon
Lucas Tudensis, Didacus Valera, Am-
brosius de Morales, Illescas, Emanu-
el Rodriguez, & alij ab eodem Barbosa
relati vbi nuper à numero secundo. Rur-
sus D. Ferdinandus de Aluia allatus su-
pra; D. D. Ferdinandus Pizarro in *discur-
su Apologetico pro Ordinibus Militaribus*,
Araujo Peñafiel, & innumeri citati à
Ginelio Morote in *Parrocinio Ordinis de
Alcantara*. Diana, Pater Suarez, P. Tho-
mas Sanchez; Castro Palao; Pellizari-
us; Magister Isla; in *inferioribus* sæpè
adducendi. Ioannes Caruallus lib. de *u-
na*, & altera quarta; ad caput Raynaldus
de *testament. part. 1. numer. 349*. Don
Gregorius de Tapia in *memoriali de au-
tenticitate huius Ordinis*. Petrus Gonzar-
lez Cragera de *iure Ecclesiastico Ordini-
um Militarium*, parte prima, caput 17.

Luis Contarino in libro Italo, *Iluago Giur dino tract. delle Religioni, ex pagin. 452.* Et plurimi alij toto libro referendi.

135 Habitus, seu Insigne huius Ordinis est quidam ensis rubeus, eam in formam compactus, qua olim enses conflabantur. Affertur in pectore, & in parte sinistra pallij, qua brachium attingit. Toga verò Capitulæ est alba, & in ipsa affixum Insigne, quod ex materia lanæ conficitur, & iam etiam ex serica. Vestes Equitum in nullo à cæteris discriminantur. Vestes verò Fratrum Clericorum extra Monasteria, & Collegia degentium, conveniunt cum vestibus modestis, ac decentibus Clericorum sæcularium; Intra Monasteria autem superpelliceis rotundis circa collum ornati incedunt; in Collegio autem Salmantino intra domum togis utuntur subobscuri coloris; extra verò nigris, & super togas palliolo ornantur humeros circumdante, & addimidium usque corpus profluente. Vexillum Ordinis describit Mota in *regul. lib. 2. cap. 20.*

136 Apud Lusitanos idem Ordo Sancti Iacobi, absque alia Institutione, confirmatione, & exordio, viguit, ac viget; sed tempore Regis Dionisij (eum Institutorem Lusitani vocant), qui rem promovit, Equites Iacobæ Lusitani à Militiâ Castellæ desciverunt, & reclamantibus in Castellâ Magistris ab Apostolica Sede tunc protectis, illi speciales Magistros Ordinis elegerunt, & Sedem Ordinis collocaverunt in Oppido de *Palmella*, inter Vlysiþonem, & Setobrigam; Senatus etiam Ordinum fuit ibi constitutus.

137 Vltimus ibi Ordinis Magister fuit Don Georgius Dux Conimbricæ, & Auerij, Ioannis Secundi, Regis Lusitanæ filius. Quippè Pontifex Iulius Tertius concessit Ioanni III, eiusdem Lusitanæ Regi, ac omnibus Successoribus, perpetuam in suo Regno Ordinis Administrationem, Unde in eam cum Regno successerunt nostri Hispaniarum Reges Philippus Secundus, Tertius, & Quartus, Qui nunc temporis, ut potè legitimus, omnino Lusitanæ Rex, Ordinis Iacobæ ibi vigentis est perpetuus Administrator,

138 Discrimen aliquod est in Cruce, quam Lusitani, & cæteri Hispani gestant, nam in illis Crux rubra non refert aciem gladij, sed ex inferiori cuspide est liliata. Pro Fratribus Iacobæ in Lusitania ad studia litterarum Collegium fuit erectum in Conimbricensi Academia. Equitibus plures sunt designatæ Commendæ, quas obtinere possunt, postquam per quinquennium contra Infideles militaverint.

139 De his, quæ ad Ordinem Sancti Iacobi in Lusitania spectant, agunt Odoardus Nonius de Leano, Petrus Mauzius, Antonius de Vascoscellos, Benardus de Britto, Cabedo, Emanuel Faria de Sousa, Tamburinus, Ioseph Micheli, Machado, & Barbosa, qui eos omnes refert in *summa Apostolicarum decisionum, decisione 317.* Vbi etiam Bullas Pontificum in fauorem Lusitanæ Iacobæ Militiæ affert, & ad Laertium Cherubinum in Bullario remittit,

Quaest. 7. De Institutione, & confirmatione Ordinis Militaris de Calatrava.

140 S Vccinctè proferam, quæ latius traduntur in Definitionibus huius Ordinis à pag. 9. & ab Illustrissimo D. D. Hieronymo Mascareñas in *Apologia Historica* pro hoc ipso Ordine, à pag. 1. Regnum Castellæ, & Toleti Don Sanctius, vulgò *el Deseado* tenebat; Oppidum autem veteris Calatravæ, quod eius Genitor Imperator Alfonso à Mauris obtinuerat, simul cum alijs arcibus, Milites Templi, seu Templarij sibi donatum occupabant, ac defendebant; cum ecce rumor fuit exortus, Mauros ingentes copias parare, ut Calatravam expugnarent. Perterriti Templarij coram Rege ei ditioni renuntiauerunt. Ea in præmium offerebatur suscipienti tutamen; Audebat nemo. Aderat in Curia Raymundus Abbas Monasterij de Fitero in Navarra Regno propè Tudelam, quem socius Frater Didacus Velazquez, olim in sac-

culi militia versatus, omnino excitavit, ut facinus illud aggredieretur. Subscripsit ille; Regem conuenit; hic annuit; & anno 1158. donauit Raymundo, & Abbatibus de Fitero Oppidum de Calatraua. Is uero armis, & orationibus instructus, pluribus ei suppetias ferentibus, & sollertia in primis Frat. Didaci Velazquez, Calatrauam muniuit; Arces sibi creditas roboraui: terrorem incussit Mauris, quorum terras faustis incurfibus vexauit. Id accidisse anno 1157. (quod nec ipsi Calatrauenses contendunt) tradit Benedictus Hactenus in *disquisitionibus Monasticis lib. 2. tract. 6. disq. 5.*

141 Eo igitur anno 1158. annuente, ac fauente Rege Sanctio, Raymundus Monasterium Calatrauae confluxit tum suis Monachis Cisterciensibus, tum Equitibus, qui Habitu Religioso ornarentur, & strenue ea loca defenderent, Mahometanosque profligerent. Hæc extiterunt prima Ordinis fundamenta, supra quæ ingens adeo moles surrexit. Quinto Institutionis anno obiit Raymundus, sanctitate clarus; sepultusque fuit in Ecclesia Oppidi de Ciruelos, posteaque ad Cœnobium Sancti Bernardi extra Toletumuros translatus. Equites Calatrauenses elegerunt sibi Prælatum, qui Magistri nuncupatione eos regeret, Don Garciam; quibus iterum Rex Alfonso Octauus Calatrauam cum suo territorio donauit. Monachi uero, qui in Abbatem assumpserant Rodolphum (cui non sibi arridenti Equites obtemperare reuerunt, ideoque Magiltrum Garciam prefecere) Calatraua Monasterio relicto, ad alia se Cœnobia receperunt. Hinc Equites in Ordinem admiscere Clericos Fratres, ut eis Sacramenta administrarent tum in bello, tum in Cœnobio.

142 Cum autem recte animaduertent, non posse nouum Ordinem sine Regula, & sine Confirmatione subsistere, in Ordinem Cisterciensem sub Regula Sancti Benedicti, uoluerunt coaptari, & à Capitulo Generali Cisterciensi tunc fuerunt admissi, non ut subditi, sed ut Familiares, nempe per communicationem priuilegiorum, ac bonorum Operum; formamque viuendi opportunam Militibus ibidem acceperunt; quam Ordinis

Procuratores, à Rege Alfonso eximie commendati, Pontifici Alexandro III. supplices obtulerunt; qui, expedita Bulla, Ordinem Calatrauae confirmauit, septimo Kalendas Octobris, anno 1174. Hæc fuisse specialem Ordinis Calatrauae iam impletum, & separati ab Ordine Cisterciensi, approbationem, & confirmationem, docte, acriter, & eruditè probat D. D. Hieronymus Mascareñas in *Apologia relata.*

143 Vigineti tribus annis hic Ordo separatus à Cisterciensi extitit. Post uero quartus Magister Ordinis Don Nunius Perez de Quinones anno 1187. cupiens, Ordinem pluribus regulis communiri, à Capitulo Generali Cisterciensi poposcit; ut Statuta noua antiquis adderet, & sub obedientia Calatrauenses admitteret, ac alicui addiceret Monasterio, cuius esset filiatio Calatrauae Ordo. Ita sunt omnia præstita, & Monasterium Morimundi (ut potè ex quo Cœnobium de Fitero originem duxerat) designatum, cuius esset Filiatio, & deinceps, ut Ordinis Cisterciensis non modo Familiares, sed Fratres essent Calatrauenses. Totum Regulæ tenorem antiquum, & insuper aditum confirmauit Gregorius VIII. anno 1187.

144 Anno 1195. Mauri Oppidum Calatrauae expugnauerunt; quare Magister, & Fratres suam Sedem in arce de *Saluatierra* collocarunt; indeque aliquo tempore Magister, ac Ordo de *Saluatierra* fuerunt nuncupati; & ne mutatio nominis quidquam Ordini detraheret, iterum Magister Don Martinus Martinez petiit, ac obtinuit à Capitulo Generali Cisterciensi viuendi normam, quam confirmauit Innocentius Tertius, anno 1189. Postmodum Mauri arcem de *Saluatierra* debellarunt, anno 1210. Et Ordo aliquandiu absque sede præscripta per varia loca fuit diuagatus, donec, fauente Rege Alfonso, Calatrauam ueterem recuperauerunt; ibi paucis annis uersati sunt, ac tandem transtulere Monasterium ad Arcem, quam Calatrauam nouam nuncuparunt; iteratamque confirmationem Ordinis, & Regulæ impetrauerunt ab Innocentio Tertio, anno 1214.

145 Aliquos Ordines Militares aliquandiu sub se hic Ordo fouit, de

de quibus *inferius*. Triginta illius exiit
re Magistri, quorum extremus fuit D.
Garcias Lopez de Padilla; post quem
Administrationem Ordinis ab Inno-
centio Octavo obtinuerunt Catho-
lici Reges Ferdinandus Quintus, & Eli-
sabetha anno 1489. Post ipsum Carolus
V. antequam Imperator eligeretur, Ad-
ministrato perpetuus Ordinis fuit de-
signatus à Leone X. anno 1516. Et de-
mum Adrianus VI. anno 1523. Adminis-
trationem perpetuam concessit Hispa-
niarum Regibus, & Magisteria triū Or-
dinum D. Jacobi, Calatrae, & Alcantarae,
Regiae Coronae Castellae incorpora-
uit, anno 1523. Post Carolū V. Philippi
duo, II. & III. Ordinem Calatrae ad-
ministrarunt, & nunc ipsius quintus est
Administrator Magnus Rex noster, æ-
ternū victurus, Philippus IV.

146 Gaudet hic Ordo priuile-
giorum communicatione, quæ concessa
sunt Ordini Cisterciensi, & præterea
ipsi à Sede Apostolica plurima, ac insignia
priuilegia, gratiæ, & immunitates
fuerunt indultæ. Triginta septem Pon-
tifices recententur in Definitionibus
Ordinis pag. 54. qui eiusmodi priuilegia
expedierunt. Ibidem à pag. 55. refe-
runtur triginta vnum Reges, ac Princi-
pes Hispani, qui Ordini maxime faue-
runt, tum priuilegijs, tum donationi-
bus. Plures habet Commendas, Digni-
tates, ac Beneficia, de quibus, & alijs
adhunc Ordinem spectantibus, toto hu-
ius Tractatus decursu plurima attinge-
mus.

147 Primo Ordinis exordio
Habitus Religiosorum similis erat in
colore, & materia habitui Monachorū
Cisterciensium, sed in forma dissimilis,
vt potè ad equitandum, & militandum
opportunos, expeditos, ac vsu armo-
rum non impediens. Eum designat Ale-
xander III. in Bulla confirmationis Or-
dinis, in qua etiam continetur vitæ aus-
teritas, quam tunc Religiosi profite-
bantur, & succedente tempore oportuit
eam molliri, ac temperari. Tene-
bantur etenim vestiri, ac cincti dormi-
re; nec poterant vti operimentis lineis,
ad quod neuitquam iam, ex dispensa-
tione Pontificia, tenentur. Scapulare et-
iam prælongum commutatum est in
aliud exiguum, sub vestibus asseren-
dum. Contendit Benedictus hæste-
nus in *disquis. Monast. lib. 5. tract. 3. dis-*

quisit. 6. Habitum Calatraensium, &
Alcantarensem olim fuisse dumtaxat
scapulare; Verū constat ex Bulla Be-
nedicti XIII. qui mutauit habitum Al-
cantarensem, fuisse etiam cum scapu-
lari caputium. Addit *tractat. 7. dis-*
quisit. tertia in fin. Ea scapularia exigua
fuisse nuncupata *San Benitosillos*, & in-
dè ironicè vocari *San Benitos*, ea, quæ
gestant puniti à sacris Fidei Tribunali-
bus. Prohibito id videtur asseri, & ab-
que fundamento. Quod si translatio ironi-
ca esset desumenda, aptius diceretur,
Calatraentes, & Alcantarenses, dum iu-
rant, solitos esse dicere, manu super Cru-
cē imposita, *Por el Habito de San Benito*; &
cum ea Crux, & habitus summo sit ho-
nori, ac splendori, potuit ironicè vocari
vestis, quæ de decori est, ac ignomi-
niæ, ea voce *San Benito*. Iam vero in Or-
dine Calatrae Insigne proprium est
Crux rubra ex quadruplici latere lilia-
ta, supra pectus asserenda, ac in pallio su-
pra latus sinistrum. Vestes autem sunt
communes cæteris laicis non Militari-
bus. Fratres verò Clerici incedunt or-
nati, vt alij Clerici sæculares, modeste,
ac decenter; intra Monasterium autem,
vt Clerici modesti, ornati sua Cruce in-
cedunt; Intra Collegium instar Iacobæo-
rum specialibus togis superuestiuntur.

148 Non poterant olim Equi-
tes Calatraentes nuptias contrahere;
quæ tamen illis permixta sunt à Paulo
Tertio, anno 1540. Vnde prius Casti-
tam absolutam vouebant; postmodum
verò conjugalem. Nec valebant testa-
menta condere, sed id etiam à Pontifi-
cibus fuit eis concessum, & tandem con-
firmatum à Gregorio XIII. anno 1575.
De quibus omnibus agemus latius in
inferioribus.

149 Vexillum Ordinis est
sericum album; & in quadam facie
Imago Deiparæ Virginis apparet præ-
fixa, in aliâ verò Crux rubra Ordinis,
additis compedibus, quibus in stabulis
equorum pedes ligantur, nigri coloris,
vulgò *trabas*, allusione facta ad Oppi-
dum de Calatrana. Verum ego cen-
suerim cum Patre Ioanne Eusebio Nie-
remberg in *lib. de Victoriata misericordia*
Virginis, vbi id ex alijs Authoribus tra-
dit; compedes, seu vincula, quibus Ordi-
nes Calatrae, & Alcantarae vtuntur, in
primo exordio fuisse apposita in signum

feruitutis Deiparæ Virginis, cuius se feruos, & vinculis quasi obstrictos profitebantur omnes sub his Militijs degentes; vt sic innotescat, cum ipsis Ordinibus affectum specialem erga Deiparam fuisse initio congenitum, eis que augetibus, fuisse adauctum, vt latis eorū gesta conclamāt. De quo *disq. 12. quæst. 9. sermo redibit.*

150 De hoc insigni Ordine, seu de rebus ad ipsum spectantibus, agūt Polydorus Virgilius, Rodericus Archiepiscopus Toletanus, Franciscus Caro de Torres, Paulus Morigia, Syluester Marullus, Petrus Matthæus, Gualterus, Illescas, Hieronymus Roman, Martinus de Viriana, Sanlouinus, Mennenius, Lobera, P. Mariana, Aubertus Miræus, Barnabas Montaluo, Bernardus de Britto, Catolus Tapia, Emanuel Rodriguez Rades de Andrada, P. Azor, Argote de Molina, Yepes, Carrafa, Hieronymus Rodriguez, Afcianus Tamburinus, Ioānes de Caruall o, Iosephus Micheli, Illustrissimus Fr. Angelus Manrique, Ioānes Machado, & eos omnes referens Barbosa in *suma Apostolicarum decisionum, collectan. 306. Sanchez de rebus Hispanie lib. 4. cap. 20. Zeballos tom. 3. commun. contra commun. quæst. 799. n. 30. Azeuedo in leg. 7. num. 50. tit. 5. lib. 5. nouæ Recop. Gutierrez practic. qq. lib. 2. q. 111. Aldanus in compend. canon. resol. lib. tit. 19 de Relig. n. 51. Zambrana in allegat. iuris pro hoc Ordine D. D. Hieronymus Malcareñas in apologia pro hoc Ordine, in qua plures etiam Authores affert; D. D. Ferdinandus Pizarro in *Discursu Apologerico pro Ordinibus Militaribus*, P. Suarez, Thomas Sanchez, Pellizarius, Diana, Araujo Peñafiel, & alij decursu Operis referendi.*

151 Postquam hic Ordo Abbatum de Morimundo in visitationibus fuit subordinatus, duodecim Abbates inde in Hispaniam accedentes diuersis temporibus illum visitarunt ab anno 1283. vsque ad annum 1468. Quorum singuli diuersas Definitiones statuerunt ad Ordinis rectam gubernationem, iuxta exigentiam rerum, ac circumstantiarum. Præterea Abbates de Morimundo, cum ipsi Hispaniam aduenire nequirent, Commissarios designarunt, nēpe anno 1328. Abbatem de Rueda; anno 1425. Abbatem de Palazuelos; & demū inclytorū

Regum Catholicorum tempore, anno 1491. Abbatem Claraualis, qui etiam singuli Definitiones speciales stabiliuerunt.

152 Præterea, cum hic Ordo in Cisterciensem fuit coaptatus anno 1187. Capitulum Generale Cisterciense potestatem fecit Magistris Ordinis, condendi statuta vtilia, seu Definitiones; quarum extant alia condita à Magistro Don Petro Muñiz anno 1383. alia à Magistro Don Gundisaluo Nuñez de Guzman, anno 1397.

153 Capitula etiam generalia in hoc Ordine plurima fuerunt celebrata, & quamuis non prodierint in lucem aut amissi sint Actus Capitulares, seu statuta in illis peracta ante annum 1492. Attamen dubitari non posse videtur, ante eum annum plura fuisse congregata Capitula. Ab eo anno vsque ad annum 1560. decem Capitula generalia in diuersis locis Ordo celebravit, & Actus Capitulares ex eis de prompti circumferuntur in libro de *Origine Actuum Capitularium, & Definitionum huius Ordinis*. In quo fit etiam mentio, ac præstatur sufficiens notitia Visitationum, & Definitionum, quas nuper retulimus. Deinde recentiores Definitiones editæ sunt iuxta stabilita in Capitulo Generali celebrato Matriti anno 1600. Demum nouissimè alia iuxta Capitulum Matriti congregatum anno 1652. Vbi plures antiquæ renouantur, alia reformantur, alia nouæ statuuntur, ad quas statuendas Capitulum generale potestate pollet, vt dicemus *disquis. 7.*

154 Nec solum gaudet hic Ordo priuilegijs concessis, & concedendis Ordini Cisterciensi, verum & priuilegijs impertitis Ordini Militari D. Iacobi. Quæ priuilegia recententur in libro Definitionum huius Ordinis anni 1600 (quas Definitiones communiter in hoc Tractatu citabimus, quia nouissimæ adhuc sub prælo iacent, dum hæc scribimus) vbi à pag. 427. referuntur priuilegia, exemptiones, & gratiæ huius Ordinis decerptæ ex Bullis Pontificijs, quæ asseruantur in Archiuo Monasterij de Calatrava, & designantur scriinia, & numeri, sub quibus extant, vt facile valeant reperiri, Ibidem etiam à pag. 445. per Ordinem Alphabeti denotantur instrumenta publica spectantia ad ipsum Ordine

Ordinem, quæ in ipso Archiuo custodiuntur. Hæc omnia priuilegia Pontificia, & Regia extant præscripta in libro manuscripto, cui titulus est, *Autos Capitulares del Orden de Calatraua ex fol. 111. & ex fol. 153.* qui seruatur in Regio Archiuo de Simancas.

155 Hic obseruaueris, in albo Pontificum, qui hunc inelytum Ordinē priuilegijs, ac gratijs munierunt, inscribi quosdam tempore schismatis, Pontifices apud aliquas Prouincias nuncupatos, qui etiam, cum Prouinciæ, vbi hic Ordo degebat, Obedientiam eis præstitissent, suis priuilegijs Ordinem fouerunt. Etenim hæc priuilegia vim retinent, eo quod Pius II. & Iulius II. confirmauerint omnes gratias, & priuilegia concessa huic Ordini non solum à Pontificibus ritè, & canonicè electis, verum etiam ab AntiPapis. Extant hæc Bullæ in Archiuo Monasterij de Calatraua, in scripio sexto; & referuntur in præfato libro Definitionum anni 1600. pag. 428. Quare ex ea confirmatione Pontificia in tuo robore illa priuilegia vigent.

Questio 8. De Institutione, & confirmatione Militaris Ordinis de Alcantara

156 HUNC inelytum Ordinē fundatum fuisse anno 1156. docent, & probant F. Anronius de Yepes in *Chronic. Ordinis S. Benedicti* centur. 7. fol. 456. afferens Doctorem Rocco Campofrio, & Doctorem Valentia. Illustris. Fr. Angelus Manrique *tom. 2. Annal. Cisterciens. anno 1156. cap. 1. & 2. & in Laurea Salmantina. Illustris. S. Vitores in suo Sole Occidentis; Bernardus Britus lib. 5. cap. 5. Brandon part. 3. Monarchie Lusitanæ; lib. 10. cap. 37. Ægidius Gonzalez. in histor. Salmant. lib. 2. cap. 15. & in Theatro Ecclesiast. Eccles. Salmantine, fol. 456. Rodericus Mendez de Silua in lib. profapia de los Barrientos, cap. 3. Robles de Rocha in manuscriptis qq. Regularibus huius Ordinis, quæst. 10. Don Ginefius Morote in patrocinio Ordinis de Alcantara, ex fol. 5. Don Gabriel Bocangel in panegyri. Ordin. ad votum Conceptionis. Et id profatum refertur à Barbosa in summ. Apostolicar. decis. collectan. 308. num. 2. Et*

hunc annum Foundationis fuisse, ostendit Fr. Angelus Manrique ex Instrumento publico denuò reperto in Archiuo Monasterij de Alcouaza. Et quia id, & alia latuerant, communis existimatio annum Foundationis ad posterius tempus deuoluebat.

157 Iuxta hos Authores, grauissimos sanè, res ita se habuit. Dō Suerus Fernandez, Salmanticæ natus, simul cum fratre suo Gomecio, alijsque Equitibus, vt Maurorum incursionem fugarent, eosque prosternerent, de consilio Eremitæ, nomine Amandi, seu iuxta alios, Petri, Arcem construxerunt, de cæleucis ab vrbe Ciuitatensi, in loco, qui dictus est *San Iulian del Pereyro*. Ibi strenuè, & fœliciter pro fide, pro Ecclesia, pro Hispania pugnabāt; ac, Deo excitante, Ordinem Militarem erigere cogitarunt. Episcopus tunc Ciuitatensis, ob temporum calamitatem, non dabatur; Salmantinus eam regebat diocesim, Ordoñus ex Cisterciensi Ordine. Ad illum supplices Suerus, & comites confluxerunt: laudauit ille mentem: probauit animum: approbauit Ordinem, sub Regula S. Benedicti cum Statutis Cisterciensibus. Ab hoc tempore, & anno præfato Authores prædicti recensent hunc Ordinem fundatum, institutum, & approbatum; ea quidem approbatione, quæ tunc temporis, nempe ante Concilium Lateranense, sufficiebat, vt Ordo Regularis verè, & propriè approbatus existeret. De quo videantur Innocentius in cap. 1. de tempor. ordin. Abbas in cap. per tuas, desimon. lib. 3. num. 8. Decius in cap. cum diligenti, de elect. Marquez de Origine Eremitar. D. Augustini, lib. 12. §. 13. Thomas de Iesus antiquitat. Carmelit. cap. 7. Basilius Legionensis 1. part. variar. 3. quæst. cap. 7. Ioannes Pinto in Hierarch. Carmelit. tom. 2. cap. 21. Fr. Antonius Perez in prolog. Regul. S. Benedicti; P. Suarez de Relig. lib. 5. cap. 5. num. 17. P. Lesius de iust. lib. 2. cap. 41. num. 12.

158 Hæc Ordinis antiquitas firmatur. Nam primus Pontifex, qui eam confirmauit, & sub Apostolica protectione suscepit Alexander III. anno 1177 in sua prima Bulla supponit, hunc Ordinem iam vigere, & hac voce Ordinis eum nuncupat, quo impropriè vteretur, si adhuc non foret à Superiore competente approbatus, cum non rectè Ordo vocetur quædam Equitum Congregatio, dū non

non est approbata. Deinde Alexander in Bulla Confirmationis Regulam Ordini non tradit; supponebat ergo, iam sub Regula illum degere accepta à potente illam designare; aliàs ipse Pontifex Regulam tradidisset, cum nequeat absque Regula Ordo subsistere: Imò nec Instituti mentionem facit, sed aperte supponit, religiosos iam esse eos, qui in Sancto Iuliano degebant; Sic enim incipit; *Dilectis filiis Gomecio Priori S. Iuliani de Pereiro, eiusque Fratribus, tam presentibus, quam futuris, Religiosam vitam professis.* Idè que sæpè in Bulla supponit. Rursum ab Alexandro III. vsque ad Lucium III. nulla fuit Bulla expedita circa Ordinem Alcantaræ; Lucius verò anno 1183. Bullam expedit, in qua expressè affirmat, hunc Ordinem sub Regula S. Benedicti degere; ergo supponebat, Ordinem accepisse Regulam ab Episcopo didacefano approbante; cum à nullo Pontifice eam accepisset. Denum Innoçentius III. in Bulla expedita anno 1207. Equitibus del Pereiro confirmat decimas, quas, ait, *amplius* quadraginta annis obrinuerant. Deme ergò 40. annos ab anno 1207. sanè remanet annus 1167. Vnde saltem decem annis ante Bullam Confirmationis Alexandri III. expeditam anno 1177. supponit Innocentius, Ordinem del Pereiro extitisse, & decimis fuisse positum. Deme nunc aliquos præterea annos, quia id significat illa vox *amplius* quadraginta annis; Et incidet in tempus Foundationis, aut in vicinum; nec enim ipso die, quo approbatus fuit, sed postea, credendum est, decimas obtinuisse, ob præclara gesta pro Ecclesiæ defensione. Fundator Ordinis Suerus, Prior vocatus fuit; Successor verò Gomecius in demortui Fratris locum primus cognomè Magistri desumpsit. Et, quia prima Sedes fuit Arx illa Sancti Iuliani del Pereiro, sic dicti à Pyro arbore ante Ecclesiam consista, Ordo ipse fuit appellatus Sancti Iuliani del Pereiro. Prior autem vocatus fuit Suerus ab Episcopo Cisterciensi, quia nomen Abbaris non conveniebat laico: nomè autem Magistri nondum erat Cistercio cognitum, vt ait Fr. Angelus Manrique.

159 A primis ergo Natalibus fuit hic Ordo Cisterciensis, sub Regula S. Benedicti; Episcopus Cisterciensis eà primus approbavit; ita tuta sui tradidit

Ordinis; Lucius III. repetitò concessit approbationem Ordinis, Regula, & Statutorum, ea apposita moderatione, que eius fini, & instituto esset opportuna. Id ipsum cernitur in quinque Bullis Alexandri IV. quæ extant in Eullario ipsius Ordinis ex pag. 34. Eundem ferè habitum, ac Cistercienses, in primò uo. exordio Alcantarenses getabant, sed bellicis exercitijs inopportunum; Quare eum in caputia quadam, & rubras fascias, Hispanè *bandas* commutarunt. Et postmodum Benedictus XIII. nono Kalendas Aprilis eum habitum in Crucem viderem mutauit, addito scapulari sub veste interius afferendo. Benedictum autè, vt verum Pontificem, tunc Castella colebat. Permanent adhuc eius monumenta in maxima Orbis Academia Salmantina, cum pro foribus stent illius stigmata lapide insculpta, nempe semicirculus Lunæ, Tyara Pontificia, & clauibus Apostolicis circumdatus.

160 Succedente tempore, Rex Alfonso IX. Legionensis Oppidum, & Arcem de Alcantara à Mauris obtentam tradidit Don Martino Fernandez Magistro Ordinis de Calatraua, vt ibi Monasteriũ extrueret vltra illud, quod iam Calatraua fuerat erectum. Is verò difficile censuit, hinc confinia Castellæ, illinc vicinia Legionis simul tueri; quare, annuente Rege Alfonso, tradidit oppidum, & ditionem Alcantaræ, & bona alia in Reguo Legionis Ordini Sancti Iuliani del Pereiro, eiusque Magistro Dõ Nunio Fernandez, qui, & Successores vsque ad annum 1265. cognominati sunt Magistri del Pereiro, & de Alcantara. Id tamen, Rege confirmante, inter vtique Magistrum fuit initum pactum, & concordia, quod Magister Calatraua posset visitare Monasteria Sancti Iuliani, & Alcantaræ; Et quod Alcantarenses non tenerentur admittere Monachum Cisterciensem in eorum Conuentuum Priorem, sed eum ex domesticis, aut ex Calatrauensibus Fratribus posset eligere; At, vacante munere Magistri Calatraua, quod vocandus esset Magister del Pereiro, & de Alcantara ad iutragium ferendum in electione noui Magistri. Huic extremæ conditioni Ordo Calatrauensis defuit, nec ad Magistrum eligendum vocauit Alcantarensem. Hinc Ordo Alcantaræ pacto in sui fauorem inito, vt contendebat, iam dirupto,

rupto, stare noluit pacto in fauorem Calatrauensium præscripto; Visitatores ex eis non admisit, & ab eiusmodi se exemiit obsequio. Res fuit ad Iuliu II. delata, qui, causa cognita, in sua Bulla Ordinem Alcantaræ à Calatrauensi de clarat exemptum. Calatrauenses nihilominus contendunt, sibi deberi subiectionem, & penes Ordinem Calatrauæ ius visitandi Ordinem Alcantaræ permanere. Hinc in Definitionibus Calatrauæ, tit. 19. cap. 3. iniungitur visitatio Ordinis Alcantaræ peragenda, & in Capitulis designantur Visitatores. Cæterum Ordo Alcantaræ suis se munit exemptionibus, nec Visitatores admit- tit, & iam à tempore Iulij II. hac fuit exemptione potitus. Aliudè nunquam substitit Diæcesanis, vt constat ex Bulla Lucij III. allata in Bullario Ordinis, fol. 6. Nec præterea, est Cisterciensis, fuit sub Cistercio, in sui exordio, vt postea exitit; sic tradit Fr. Angelus Manrique, ubi supra. Sed tamen, cum Alcantara fuit huic Ordini sub prædicto pacto, & contractu tradita, pro arbori, quam pro stemmate Ordo gesta bat, addidit in utroque latere exiguas catenas, seu pendentia vincula, quæ vocantur Hispanè *Trabas*, quæ in suo etiã stemmate Calatrauenses afferebant; & adhuc sunt vtriusque communia, in amoris signum, in benevolentia: fraternæ vinculum; nec Alcantarense aliud per illas designari volunt.

161 Non diu persistere in Monasterio S. Iuliani del Pereiro Fratres Alcantarense, sed secuti primos tandem ad Alcantaræ Conuentum penitus migrarunt; Magistrique propterea solum sunt nuncupati deinceps Magistri de Alcantara; non tamen amisit tunc Ordo territorium, & bona S. Iuliani del Pereiro, sed ex eis Commenda Ordinis fuit constituta, & qui eam obtinebat, Commendatarius del Pereiro fuit nuncupatus. Verum tandem hæc periit Commenda. Quippe Dionisius Rex Lusitanæ Reginum Castellæ inuasit, vt faueret Ioãni Infanti, qui Regnum Legionis aduersus Ferdinandum, puerum adhuc, Castellæ Regem affectabat. Obtinuit Lusitanus territorium S. Iuliani præsidio Alcantarensem destitutū; Conati sunt hi recuperationem, sed frustra. Vnde illud ditiori Lusitanæ unitum, & a suo Rege fuit diuisum, atque donatum,

Nunc temporis partem agrorum possidet proximum Cisterciensium Monasterium, dictū *Nuestra Señora de Aguiar*; pars verò redacta est in Commendam Ordinis Christi. Extabat adhuc paucis adhinc annis, diruto Monasterio, Ecclesia, non quidem structurâ superbâ, sed vt antiquis temporibus templa frequētius construebantur; extra Ecclesiam verò aliqua sepulchra lapidea à terra assurgentia eminebāt. Aliud etiam Monasterium hic Ordo habuit in Oppido de Truxillo, quod fuit collapsum. *Superius quest. 4. Equitum de Truxillo meminimus.*

162 Triginta septem Magistri huic Ordini præfuerunt; quorum extremus fuit Ioannes de Zuñiga, filius Aluari de Zuñiga, Ducis primùm de Areualo, deinde Platentiæ, demùm de Bejar, eiusque vxoris Leonoris Pimentel. Eo Magistro, Ferdinandus Catholicus, Hispaniæ Rex, Bullam à Sede Apostolica impetrauit, qua ei fuit concessum, vt, Magistratu Ordinis vacante, ipse foret illius Administrator. Renuntiavit muneri suo Ioannes de Zuñiga anno 1495. sibi reseruans redditus, quos in territorio de la Serna Magistralis mensa possidebat; Construxit sibi Monasterium in Oppido de Villanueva, in quo aliquandiu vixit, paucis Equitibus, ac Clericis Fratribus comitatus. Postmodum ad Archiepiscopatum Hispalensem, & ad purpuram Cardinalitiâ fuit euectus. Obijt tandem in Cœnobio Hieronymiano de Guadalupe, & ad urbem Platentiæ eius fuit corpus translatum, vbi in Illustri Prædicatorum Cœnobio eius extat sepulchrum. Renuntiatione igitur ritu solemnè ab eo peracta, Magistratus vacauit: Catholicus Rex Ordinis administrationem suscepit; qua in perpetuum ab Apostolica Sede Regibus Hispaniarum concessa, in eam successerunt Carolus V. Imperator: Philippus II. Philippus III. Et nunc, ac vtinã diu, noster Magnus Philippus III. ea fungitur, quintus Ordinis Administrator.

163 Innumeris gratijs, & priuilegijs Apostolica Sedes hunc inclytū Ordinem itabiliuit, ac decorauit. In Bullario ipsius Ordinis transcriptæ afferuntur septuaginta Bullæ in eiusdem fauorem à septemdecim Pontificibus expeditæ. Extat ibi etiam Decretum in ipsius

Ipsius gratiam editum à Concilio Bafilienſi celebrato anno 1438. Gaudet præterea Ordo, utpotè Cisterciensis, omnibus priuilegijs, & gratijs concessis, & concedendis Ordini Cisterciensi; & cõmunicat omnia priuilegia Ordini D. Iacobi indulta, quare, ut propria Ordinis, afferantur in Bullario *ex pag. 181.* & in Definitionibus *ex pag. 222.* Sed de his latius agemus, dum priuilegia Ordinũ Militarium euoluamus, *disquis. 2.* & toto ferè Operis decursu. Vbi etiam attingemus priuilegia Regum huic Ordini donata, quæ sanè plurima, & ingentia sunt; quippè à primo eius exordio fauerunt ei Reges, ac pluribus territorijs, ditionibus, locis, redditibus, & Ecclesijs locupetarunt, ac specialibus exemptionibus instruxerunt, quæ in Definitionibus libantur, nec ab Scriptoribus prætermittuntur.

164 In vexillo militari Ordinis Crux effigiatur, quæ pro Insigni super velles affertur, serica, liliata; & præterea in equore, seu campo aureo Pyrus arbor, liccis ramis (non viridantibus ut ait Barbosa *ubi supra*) cõtextitur; propter pyrum conſitam in loco *del P. creyro*, prima Militiæ Sede. De quo videndus est P. Mariana *in historia Hispan. lib. 12. cap. 3.* Toga, seu vestis Capitularis Alcantarenſium est candida, & desuper Crux viridis eminet. Equites, præter Crucem, ut cæteri sæculares, incedunt ornati; Clerici Fratres extra Communitatem degentes, ut cæteri Clerici, decentia habitus retenta; In Collegio Salmantino eam vestium formam gestant, quam Iacobæos afferre, diximus *quæst. 6.* Intra Monasterium autè à Clericis honestis non differunt, Cruce tamen viridi semper ornantur.

165 Hæc de Ordinis Alcantaræ progressu ferè apud omnes Scriptores sunt communia, nec multum circa ea disſidetur. Exordium autem Ordinis non ad eò antiquum adstruitur. Etenim, non dum reperto Instrumento illo publico, quod in Monasterio Alcobacæ in extabat, à tempore expeditæ Bullæ Confirmationis ab Alexandro III. defumebatur Ordinis initium; Et, quamuis ex eiusdem contextu aliqui Scriptori obſeruaerent, antecedenter ad illam, Ordinem viguisse, tamen cum nec initium possent explorare, nec de alia antecedenti approbatione constaret ipsis, censue-

runt, tunc primum fuisse iudicandum Ordinem erectum, ut propriè talem, cum à Pontifice fuit confirmatus. Forſan etiam foundationem Ordinis non à Suero, sed à Gomecio desumpserunt, eo quòd hic primus extiterit Ordinis Magister, & hunc titulum cum Ordine cepisse, iudicauerint, sicut in alijs Ordinibus Militaribus cœpit. Hinc in ipsis Definitionibus à pag. 3. Fundatio adstruitur ex Gomecio; Ea quippè enarratio Foundationis à præcis temporibus exarata, absque vlla mutatione, in Definitionibus deinde in lucem editis fuit transcripta. Igitur in eis asseritur, Ordinem hunc fuisse institutum, dum Legionis Rex esset Ferdinandus II. qui in fauorem ipsius Ordinis priuilegium expedit anno 1174. Affirmatur autem cepisse regnare anno 1157. Sed rectius exacti Historici Fr. Prudentius de Sandoval *in histor. Imperatoris Alfonso;* & Colmenares *in histor. Segouie, anno 1154.* & alij initium Regni antecedenter designant; nam eo anno 1157. obiit eius pater Imperator Alfonsus, qui anno 1154 inter filios Sanctium, & Ferdinandum Regna diuisit. Primus Ordinis Fundator, Prior, & Magister designatur Don Gomecius Fernandez.

166 Proposui opiniones circa Ordinis huius exordium, quas accuratè explorati. Viginti vnum anni inter vtramque intercedunt. Expendant alij fundamentorum vim; Authoritatum robur; Instrumentorum fidem. Meum fuit, syncerè, & exactè proponere; Illorum erit, ferre iudicium.

167 De Ordine Alcantaræ Equitibus, Clericis, Fratribus, priuilegijs, & qualitatibus varia sunt inter Authores hinc inde dispersa. Ea attingunt Illustris. F. Angelus Manrique, Illustris, San Vitores, Bernardus Brito, Brandon, Fr. Antonius de Yepes, Barbosa, Rodericus Mendez de Sylua, Aigidius Gonzalez Dauila, Don Gineſius Morote, locis relatis *suprà*, & alibi sæpè.

168 Præterea Callanaus *in Cathalog. glor. mundi, part 3. consider. 9.* Polydorus Virgilius *de inuent. rer. lib. 7. cap. 15.* Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. quæst. 5.* & pluribus in locis. Ioanni Petrus Gutierrez *De origine Militum de Alcantara.* Ludouicus Contarinus *in lib. Italo, Iluago, è dilettuole giardino, traſtat. l. Origine delle Religioni, & Cavalieri,*

ex pag. 425. Carolus de Tapia *inauthent.*
ingressi, Cod. de Sacrosanct. Eccles. verbo,
Monasteria, cap. 50. Sancti Iohannis de origine
Equitum, lib. 2. tit. Alcantara. Hieronymus
Rodriguez in comp. qq. Reg. ref. 123.
 Paulus Morigia *de orig. Relig. lib. 4. cap. 6*
 Tamburinus *de iure Abbatum tom. 2. disp.*
 24. q. 5. Marullus *in Oceano Relig. lib. 3.*
 pag. 227. Caruallus *de vna, & altera quarta,*
ad cap. Raynaldus de testam. part. 1. nu.
 349. Martinus de Viriana *in Chronic. Val-*
entia, p. 3. tit. de Alcantara. Rades de An-
dada in Chronica Alcantara. Machado de
perf. Confessar. tom. 2. lib. 5. p. 4. tr. 2. docu-
men. 2. & sepe alibi. Mennenius in del. E-
quest. rit. Alcantara.

169 Demum Franciscus Caro
 de Torres *in histor. Ordin. Militar. D. Fer-*
dinandus Pizarro in Apolog. pro Ordinib.
Militarib. P. Araujo Penahiel de priuileg.
Ordin. Militar. Ioseph Micheli en el tesoro
Militar. fol. 20. Hieronymus Roman
de Rep. Christ. lib. 7. c. 9. Don Gabriel Bo-
cangel in eleganti panegyri Ordinis, Votum
Conceptionis Immaculate Deiparæ emitten-
tis. P. Azor, Diana, Pellizarius; Don Ioã-
nes de Solorzano, & plures alij decurij
Operis referendi. Videndus est Fr. An-
tonius de Yepes in Chronic. S. Benedicti,
tom. 7. centur. 7. anno 1156. pag. 458. Insti-
tutionem huius Illustrissimi Ordinis,
 traditionem Alcantaræ, pactum, & con-
 cordiam Alcantarensem cum Calatra-
 uensibus, dissidium inter utrosque, &
 familia latè recensens.

Questio 9. De Institutione Or-
 dinis Equestris de Monte-
 sa, in Valentia Regno.

170 EXTINCTO Ordine Milita-
 ri Templariorum in Conci-
 lio Viennensi à Clemente V.
 anno 1311, ad instantiam Régis Gallia,
 bona, quæ illi in Regno Valentia possi-
 debant, Ordini Sancti Iohannis à Pontifi-
 ce applicabatur. Renuit Rex Aragonia,
 & Valentia Iacobus II. ut potè optans,
 loco Templariorum, alios Equites insti-
 tui, qui Regnum Valentia, eiusque lit-
 tora defenderent aduersus Mauros ter-
 ra, marique infestissimos, & Religioni
 Catholica ferrent suppetias. Rem obti-
 nuit, Instituitque Ordinem Equestrum
 de Montesa, sic dictum ab Oppido de Mō-
 tesa in Regno Valentia, in quo primū

ac præcipuum domicilium, & Monaste-
 rium Ordo habuit. Institutionis annus
 variatur ab Authoribus, alijs designanti-
 bus annum 1316. alijs annum 1317. alijs
 demum annum 1319. Confirmauit Or-
 dinem Iohannes XXII. Cuius tessera est
 Crux rubra plana, seu simplex, toga ve-
 ro Capitularis alba. Alio olim habitu vi-
 si fuerunt Regulares huius Ordinis, quæ
 affert Don Laurentius Mattheu *de regi-*
mine Regni Valentia, cap. 7. §. 4. Vbi ostē-
dit, confirmatum fuisse hunc Ordinem
 à Clemente V. Martino V. Julio II. Gre-
 gorio VIII, Leone X. Gregorio XII. &
 Sixto V. concessūq; Ordini fuisse, quod
 omnibus priuilegijs Calatrauensis Mil-
 itia gauderet.

171 Erectus fuit hic Ordo sub
 regula S. Benedicti, sub norma Cisterciē-
 si, & sub Instituto Ordinis de Calatra-
 ua, & dependentia ab eo in spiritualibus,
 & temporalibus, ita vt Magister Calatra-
 uæ quotannis per se, aut per alios eum
 visitaret simul cum Abbate de Santas Cru-
 ces, aut Abbate de Baldigne, quorum o-
 pe, & consilio visitatio, & statuta pera-
 geretur; ipsis vero vocatis, & non adue-
 nientibus, Magister Calatrauæ, aut eius
 Commissarij soli visitationem perage-
 rent. Sic constat ex Bulla Confirmatio-
 nis, quæ affertur in Definitionibus Ordi-
 nis Montesa fol. 6. Hinc Don Garcias Lo-
 pez Magister Calatrauæ bis requisitus
 fuit à Rege Iacobo II. & ab Archiepisco-
 po Valentino, vt Ordinem visitaret, De-
 finitionesque, ac Statuta perficeret, ipse
 verò præpeditus alijs negotijs, cum non
 valuisset personaliter adesse, decem Fra-
 tres Clericos Calatrauenses misit Mon-
 tesam, qui Ordini normam, & Statuta
 præstarent; exindeque Ordo Calatrauæ
 visitauit hunc Ordinem, vt ex Defini-
 tionibus num. 4. constat; Quod ipsi Ordi-
 ni Calatrauæ concessit Eugenius IV. an-
 no 1436. cuius Bulla asseruatur in Archi-
 uo sacri Monasterij de Calatraua *scrinio*
 8. num. 18. Idque præstabant ipsi Magi-
 stri Ordinis Calatrauæ.

172 Hæc per Magistros visita-
 tio cessauit tēpore vltimi Magistri Or-
 dinis de Montesa, qui fuit Dō Petrus Lu-
 donicus Galceran de Borja, qui Magiste-
 rium in manibus Pontificis resignauit,
 vt dignaretur illud vnire Regia Coro-
 na Aragonia. Annuit Pontifex, & ex-
 pediuit Bullam, qua Reges Aragonia
 Administratores perpetuos Ordinis de-
 signa

signavit, & conuocato Capitulo Generali, Ordo accepit Bullam Pontificiam tempore Regis Philippi II. qui fuit primus Administrator, & post eum Philippus III. & demum potentissimus noster Rex Hispaniarum Philippus IV. est tertius Ordinis Administrator. Ceterum Ordo Calatrae designat Equitem, & Fratrem Calatrauenses, qui Ordinem Montefæ visitent,

173 Quatuordecim Magistros Ordo habuit. Tredecim possidere Commendas, aiunt; decem duntaxat apponit D. Laurentius Mattheu, qui rem exactius explorauerit. Præter Magistrum, seu Administratorem perpetuum, Dignitates Ordinis sunt Commendatarius maior; Clauiger; (hæc autem Dignitas in duas fuit diuisa Commendas) Gubernator, seu locum tenens Magistratus, quæ cum duplici Assessore ex Senatu in vrbe Valentia Rex noster, vt Administrator eligit, qui communiter Habitu Ordinis insigniuntur; & simul eligit Aduocatū Flicii; ac per hos Ordo regitur. Præterea in Curia ex Senatu Supremo Aragoniæ existit Generalis Assessor Ordinis. Modus autem, qui in criminum punitione exercetur, habetur in Definitionibus ipsius Ordinis cap. 70. Quinque sunt Prioratus, & plures Rectoriæ Clericis Fratribus destinatæ. Huic Ordini fuit vnitus alius, qui dicebatur S. Georgij de Alfama, quam nuncupationem desumpsit ab arce, seu castro vocato *Alfama*, quod situm est in Principatu Caralauniæ in litore maris Baleonariæ inter ostium Iberi fluminis, & collem Ballaguerij. Id castrum hodie est Prioratus Ordinis Montefæ. Ordo ille S. Georgij erectus fuit à Petro II. Rege Aragoniæ anno 1201. Quamuis confirmatio Pontificia non reperitur vsque ad annum 1369. quo eum approbavit Benedictus XIII. quem, vt legitimum Pontificem, Aragonij colebant: ipse vero postmodum, ne Ordo colaberetur, Ordini Montefæ eum vnuit.

174 Gaudet Ordo Montefæ omnibus priuilegijs concessis, & concedendis Ordinibus D. Iacobi, & Calatrae; vt constat ex Bulla Pauli III. expedita die 4. Augusti, anno 1544. & ex alia Gregorij XIII. data die 6. Decembris, anno 1588. Componitur Ordo ex Equitibus, & Fratribus Clericis. Vouent Paupertatem, Obedientiam, & castitatem; Equi-

tes quidem coniugalem; Fratres vero absolutam.

175 Et quidem, cum tam hic Ordo, quam Ordines de Auís, & Christi sint filiationes Ordinis Calatrauensis, & in substantia Instituti similes, nec multum ab similes in Constitutionibus, & Definitionibus; facillè eis aptaueris, quæcunque in hoc Tractatu discutimus, in quos sæpius mentio expressa fiet de Ordinibus D. Iacobi, Calatrae, & Alcantaræ; Plurima etiam de his ventlanda aptantur omnino Ordini D. Ioannis. Quæ autem in hoc, & in Ordinibus de Auís, Montefæ, & Christi sunt specialia, etiam attingemus, vt nihil omnino desideretur; Et est noster hic labor ad Ordines Militares, Hispaniæ proprios, præcipuè collimet, ea omnia, in quibus conueniunt Ordines Equestres extra Hispaniam instituti, eis etiam poterunt adaptari. Id tamen annotaueris, Regium Senatum Ordinum non extendi, nisi ad tres præfatos Ordines D. Iacobi, Calatrae, & Alcantaræ.

176 Ioannes Gotofredus in *Arcontologia Cosmica lib. 3. numer. 18. fol. 72.* ait, primam huius Ordinis confirmationem præstitam fuisse à Benedicto XIII. & postmodum à Martino V. Constat sane ex Diplomate Pontificio multò antè confirmatum fuisse à Ioanne XXII. Sed Authenti extero licuerit exacta caruisse notitia; Sicut etiam in hibernia dabitur, si aliqua circa Institutionem Ordinum qui extra Hispaniam sunt erecti, minùs congruè appotuerim; quippè non aliter valui de eis alloqui, quam ex Authoritatis testimonio, quos tamen plures accuratissimè euoluui.

177 Quæ de Ordine Montefæ præfixi, & alia plura sparsim congerunt D. Don Hieronymus de Malcareñas in *Apologia pro Ordine Calatrae ex pag. 162.* Iosephus Micheli in *Thesauro Militari, fol. 72.* Escolanus in *annalibus Valentia, lib. 5. cap. 13. & lib. 9. cap. 6. & 7.* Rodericus Mendez de Silua in *catalogo Regio, fol. 148.* Rades de Andrada in *Chronica Calatrae cap. 16.* Zurita in *annal. Regni Aragon. p. 2. lib. 6. cap. 26.* Illescas in *hist. Pontif. in vita Ioannis XXII. cap. 2.* Marín, Carrillo in *annalibus Bromola 10. lib. 4. anno 1317.* P. Mariana in *histor. Hispan. lib. 15. cap. 15.* P. Azor p. 1. *institution. moral. lib. 23 cap. 5. quæst. 3.* Tamburinus de *iure Abbat. tom. 2. disp. 24. quæst. 5. num. 22.* Machado

Chado de perfecto Confessario tom. 2. lib. 5. part. 4. tract. 3. docum. 4. Garibal in comp. hist. lib. 3. capit. 11. Cassanæus in catalog. glorie mundi p. 9. confid. 9. Argote de Molina lib. 1. sue historie, cap. 32. Barbosa in sum. Apostolicar. decis. collectan. 310. & apud ipsum Menchaca, Lobera, Barnabas Montaluo, Polydorus Virgilius, Silvester Marullus, Paulus Morigia, Martinus de Viriana, Petrus Andreas Beuter, Llamas, Carolus Tapia, Franciscus Hieronymus, Hieronymus Rodriguez, & Caruallo. Demum Illustris. Dom. F. Angelus Manrique tom. 3. Annal. Cisterc. anno 1158. Plura affert Doctissimus Don Laurentius Mattheu Sanz, tom. 2. de regimine Regni, & urbis Valentie, cap. 7. §. 14.

Questio 10. De Institutione Ordinis Militaris de Auis in Lusitania.

178 ALPHONSVS Henriquez Primus, Lusitaniæ Rex intuitu nunc Ordinem sub regula S. Benedicti, ac sub Iustituro Cisterciensi anno 1146. eo sine, vt Maurorum imperum frangeret, & Catholicam Religionem defenderet, Confirmavit primo Ordinem Humbaldus Cardinalis, Hostiensis Episcopus, Legatus Pontificis in Hispania, anno 1162. Approbavitque eodem anno Alexander III. & postmodum plures Pontifices confirmatione Apostolica, & privilegijs stabilierunt, Exordium Ordinis abique loco fixo, & absque nomine designato exiit, quippe vtrumque optabant Equites per arma comparare. Aliqui inuunt, sedem primam habuisse Conimbricæ in vico, qui adhuc vocatur da Freyria, ibique per quadriennium fuisse comoratos. Deinde, Eboræ a Sarracenis expugnata, ibi concilium contruxere, & nuncupati sunt Equites Eboreses, donec Alphonsus II. Rex Lusitaniæ eis donauit Oppidum de Auis in tractu Trãstano, triginta millia passuum ab Eboræ seiuncto, & illuc translatis, Ordo nomen Auis ab Oppido desumpsit, quamuis nō desit, qui nominis appellationem asserat fuisse desumptam à volatu auis Aquilæ in primo Ordinis exordio conspectæ, quam felix sibi aucupium aperarunt, Sed nec ad nominis artem ipse species superstitionis est admittenda. Exordium huius Ordinis anno 1147. con-

stituit Benedictus Haestemus in disquisit. monast. lib. 5. tract. 3. disq. 6.
179 Regulam, & Statuta Ordini præstiterunt duo Cistercienses Monachi ex Cœnobio Sancti Ioannis de Tarroca, nempe Ioannes Zirita, & Guicardus. Subdidit se Ordo Abbati Cisterciensi Clarauallis, vt constat ex Instrumēto, quod affert Bernar. Brit. lib. 1. Chron. Cisterc. c. 11. & afferunt Instauris Ordinis de Auis, cōfecto Erā 1200. qui est annus 1162. & in eo inter alios subscribitur primus Ordinis Magister Petrus, frater, vel iuxta alios, filius Regis Alphōsi I. Vnde minus accurate Ioseph Micheli in Thes. Mil. fa. 23. affirmat, primum Ordinis Magistrum fuisse Ferdinandam Monteiro.
180 Postmodum Ordo de Auis Militiæ Calatrauensi se subiecit, nec Lusitani recusarunt Castellæ iugum; Hęc vnio, seu filiatio adoptiua perfecta fuit ante annum 1201. nam exrat privilegium hoc anno expeditum ab Innocentio III. datum Laterani XVI. Kalen. Iunij, Pontificatus sui anno IV. cuius titulus est; Innocentius Episcopus, seruus seruorum Dei, dilectis filijs Magistris, & Fratibus Militiæ Eboræ, Ordinem Calatrauæ proferentibus, salutem, & Apostolicam benedictionem. Afferitur à F. Angelo Manrique tom. 2. Annal. Cister. anno Christi. 1166. fol. 427. Quare eo anno 1201. iā Equites de Auis Militiæ Calatrauensi subdebantur, minusque exactè asseruit Rades in Chron. Calat. c. 16. eam vnionem, seu filiationem contigisse anno 1213. Et miror D. D. Hieronymum Mascarenas defecata notitiæ Virū, huic asserto subscripsisse, & vt suo Calatrauensi Ordini, cuius acerrimus equo iure propugnator est, eam detraxisse gloriam, dū annos subiectionis Ordinis de Auis imminuit in Apolog. Hist. pro Ordine Calatrau. fol. 159. Nec asseri valet, Ordinem de Auis institutum fuisse sub regula Calatrauensi, sed absq; subiectione. Nā in Instrumēto institutionis nihil agitur de regula Calatrauensi; Et aliunde verba Ordinem Calatrauæ proferentibus, subiectionē sonāt.
181 Visitarunt Ordinem de Auis Magister Calatrauensis anno 1238. Et sub Ordine Calatrauensi ille militauit, donec Ioannes Rex Lusitaniæ, qui ante Regnū Magister fuerat Ordinis de Auis, præcepit, quod Calatrauenses non admitterentur ad visitationem, & reformationem Ordinis, sed hic ab ea subiectione subtraheretur. Ita præstitit, nec admi-

misit D. Gundifaluum Nuñez de Guzman Magistrum Calatrauensem, qui eum visitare conueniebat. Inde conuictus est Calatrauensis Ordo in Concilio Basilea, in quo stabilitum fuit, vt Ordo de Anis sub eadem filiatione Ordinis Calatrauensis subditus permaneret; Expedita est Bulla, quae asseruatur in archiuo Sacri Conuentus Calatrae *serinio 8.* Sed, ne inde, vt iuste timebatur, turbaretur pax inita inter Regna Castellae & Lusitaniae, abincepto destiteret Calatrauenses, & Ordo de Anis deinceps eis minimè subiucit. At primam subiectionem manifestè ostendunt Authores, Instrumenta, & Bullae Pontificum Innocentij III. Ioannis XII. Innocentij VII. Alexandri VI. & Iulij Secundi, quae in praedicto Monasterio Calatrae seruantur. *182* Ait Rades, *vbi supra*, & eum sequitur D. Don Hieronymus Mascareñas, Ordinem Calatrae donasid Ordini de Anis duas Arces (quarum vna Anis) & Xenodochium, quae ipse in Lusitania possidebat; sicut etiam nonnulli asserunt, Ordinem Calatrae concessisse Ordini de Alcantara locum, & ditionem Sancti Iuliani del Pereiro, quae fuit eius prima sedes. Attamen inter alia fundamenta, quibus haec enervantur, illud est firmum, quod constans est, Ordinem del Pereiro, nunc Alcantarae, non nisi post quatuor annos, quibus iam erat institutus Ordo, & sedem fixerat in Pereiro, Ordini Calatrae accessisse; Ordinemque Anis ei se submississe post aliquos annos, quibus iam Oppidum, & Arcem de Anis possidebat à Rege Lusitaniae ipsi donatam. Videatur Illustris. Dom. Fr. Angelus Manrique *supra*, fol. 527. ex numer. 10. vbi euerit fundamenta ab aduersantibus adducta, qui verbis quibusdam Pontificijs inniuntur, quae, si introspiciantur, minime adfaure, hic Author contendit.

183 Habitus Ordinis de Anis per duo secula fuit scapulare breue, cui assutum erat caputium, quod, quia praesertim impediens, à Bonifacio Nono viuae vocis Oraculo, mutatum est in scapulare breuius, & Crucem viridem, quae liliata est, & toga capitularis candida. Vota ceterum, quae in Ordine emittuntur, ea sunt, quae in Calatrauensi, & Alcantarensi Militia; Et

quidem, sicut in his, olim Castitas absoluta vouebatur, postmodum dumtaxat ab Equitibus conugalibus; à Fratribus vero Clericis absoluta; Pro quibus, vt in litteris progressus facerent, Collegium in Academia Conimbricensi fuit extractum, & promotum à Paulo V. vt constat ex eius Bulla, quae incipit *Ex inuincto*, expedita die 23. Augusti, anno 1605. quam refert Laertius Cherub. *tom. 3. pag. 208.*

184 Potitur hic Ordo in Regno Lusitaniae quadraginta duabus Commendis, quarum redditus adimplent summam 770350 ducatorum. Vt autem Equites Commendas assequantur, statuit Paulus V. in Bulla, quae incipit, *Maefta*, expedita die 21. Iulij, anno 1606. & asfertur à Laertio Cherub. *vbi nuper in Bullario, pag. 208.* vt prius per quinque annos aduersus haereticos, seu infideles in bello pugnarent.

185 Viginti septem extiterunt Ordinis Magistri, quorum vltimus fuit Georgius de Alencastro, filius illegitimus Ioannis II. Regis Lusitaniae, & Dux Conimbricensis, à quo Duces de *Atalaya*, atque de *Terrasnouas* ducunt originem, & insimul praesunt Militiae D. Iacobi in Regno illo. Deinde Ioannes III. Rex Lusitaniae designatus fuit Administrator Ordinis à Iulio III. anno 1550. Et paulò post ab eodem Pontifice impetrauit, vt hereditario iure Magistratus Ordinis Regiae Coronae Lusitanae aggregaretur, ipseque Habitum militarem Auisensem Vlisipone suscepit. Post Ioannem in Regnum, & Administrationem successerunt Sebastianus, & Henricus; Quibus vita functis, legitimo hereditatis iure Reges nostri Lusitanum Regnum obtinuerunt, & simul huius Ordinis Administrationem, in primis Philippus II. deinde Philippus III. ac demum Potentissimus noster Monarcha Philippus IV. qui legitime sextus est huius Ordinis Administrator.

186 Seriem omnium Magistrorum Ordinis de Anis praesigat Fr. Angelus Manrique *in tom. 2. Annal. Cisterc. in fin. pag. 46.* Vbi, (ne offendas) errorem Typographi obseruaueris, qui in titulis Magistrorum exarauit *Ioannes V.* cum sit Ioannes II. Et inferius, *Ioannes VI.* cum sit Ioannes III. Praeterea D. Don Hieronymus Mascareñas *in sua Apolog. historica, ex pag. 169.* refert Viros ex stirpe Regia,

gia, qui Magistratus Ordinum Calatrauæ, Alcantaræ, Auis, Christi, & Montese obtinuerunt, aut hos Ordines sunt professi, ut inde eorum Regius, vel si quid ultra, splendor appareat.

187 Vexillum militare Ordinis de Auis efformatur ex castello aureo in campo rubeo, cui duæ compedes adiunguntur castellum amplexantes, & duæ aquilæ in vtroque castelli latere effigiatæ. Castellum sanè illud memorat, quod Equites ab Alphonso Rege acceperunt in Eboræ vrbe, in quo suum collocare tunc domicilium; Compedes verò alludunt ad eas, quibus Militia Calatrauensis in suis Insignibus vitur, vulgò, *r. abas*; vt denoteretur amicitia, ac filiaris respectu eius Militiæ, Aquilæ autem duæ, in e duos pulli aquilarum duos illos demonstrant, qui in rupe, vbi nunc Anisium cernitur, in nido aquilæ inuenti sunt, cum Equites eum locum primò habitauerant; & fortasè inde locus vocatus est *Auis*, accentu in vltimam syllabam mutato, quia aquila Regina auium per antonomasiam potest auis nuncupari.

188 Omnibus priuilegijs, quæ concessa sunt Ordinibus Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, gaudet Ordo de Auis, ex concessione Gregorij Decimiterrij in Bulla, quæ incipit *ex Apostolicæ*, expedita anno 1575. Eam affert Laertius Cherub, tom. 3, *Bullarj*, pag. 398.

189 Præcedunt Informationes sanguinis, vt quis ad hunc Ordinem admittatur; Formæ verò admissionis, & Professionis eadem est, ac in ipso Calatrauæ Ordine. Et, cum eisdem ferè legibus gubernentur, quidquid in hoc tractatu de Calatrauensibus dixerimus, facile Auisijs adaptaueris.

190 Iosephus Micheli aliqua ex prædictis aliter enarrat *loco relato*, nempe Equites de Auis ante separationem ab Ordine Calatrauensi pro tessera attulisse Crucem rubeam, postea verò, vt ab eis discernerentur, Crucem viridè ex præcepto Regis Lusitani assumpsisse, effigiatæ infra ipsam duabus aibus. Ait præterea, separationem eam peractam tempore Petri Regis Lusitaniæ, qui victoriam dictam de *Aljubarrota* obrinuit. Vexillū autem militare Ordinis aliud designat; affirmat namque

ex vno latere in eo effigiatam esse Crucem viridem, duobus alitibus nigris subtantibus, ex alio verò Insignia Regū Lusitaniæ circumdata castelli, & desuper Coronam Regiam. Hæc attigerim, ne prætermittā videantur, quæ ab Historiographis referuntur; sed veriora censeo, quæ in mediū protuli, vt potè ab Authoribus melioris notæ, ex illisque non paucis Lusitanis, collecta.

191 De hoc Ordine, præter adductos in hæc quæst. agunt Antonius Brandon 3. part. *Monarch. Lusitan. lib. 1 c. 1*. Hieronym. Romæ *lib. 7. de rep. Sylua in Catalogo Regio. fol. 76*. Argote de Molina *lib. 1. de nobilit. Bethica, c. 32*. Rades in *Chronic. Calatrauæ c. 19*. Emanuel Faria in *epitom. hist. Lusitan. p. 4. c. 12*. Oduardus Nuñez do Leño, Petrus Mazizius, & Antonius Vaseoncellos in *hist. Lusitan. in Rege Alphonso I. Flavius Cherubinus in schol. ad Constitut. 32. Gregorij XIII. schol. 1. & 2*. Andreas Resende, in *tract. de institutione Ordinis Auisij. Lezana in s. m. 99. Regular. tom. 2. cap. 5. nu. 56*. Machado de perfect. *Confessar. tom. 2. lib. 5. part. 4. tr. 2. docum. 5*. Franciscus de Auellar, Emanuel Rodriguez, Renatus Choppinus, Arnoldus, Athanasius Lobera, Miennenius, Bernardus Brito, Antonius Blandinus, Aubertus Miræus, Cabedo, Gabriel Pereira, Pat. Azor, Ioannes de Caruallo, Hieronymus Rodriguez, & Tamburinus, quos refert Barbosa in *summa Apostolicar. decis. collect. 305*. Ioannes Ludouicus, Gothoffredus in *archontologia Cosmica lib. 3. num. 2 fol. 7*.

192 Hic obserua, Ordinem hunc in sui exordio nuncupatum fuisse *Novam Militiam*; non enim ei erat, vt notauī, *suprà*, fixa sedes, aut locus, donec Era 1204. qui est annus 1166. vt extat in *Historia Gothorum*, Eboræ capta fuit noctu à Giraldo, cognomento *Re pauore*, qui eam tradidit Alfonso Regi, hic verò præsidium illius Militiæ Nouæ commisit, & inde *Militia Eboræ* fuit appellata, quouique nomen mutauit ab Oppido *Auis* ipsi à Rege donato.

193 Obserua deindè, contentionē ac rem esse inter Ordinem Calatrauæ, & Ordinem de Auis, ex eo quòd Auisienses asserunt, ipsos vltioneos, & nulla donatione inuitatos, Calatrauæ se

submitisse, velut Militiæ formatæ per Ordinem Cisterciensem, quem ipsi etiam profitebantur, & in Instituto magis edoctæ. At Calatranenses affirmant, non spontaneam omnino fuisse vniõnem, ac filiationem Auissensium, sed, quasi dotem hæreditariam, eis contulisse Castra, & Xenodochium, quæ in Lusitania Ordo Calatrae possidebat. Quod, vt *superius* libaui, ex verbis quibusdam duplicis Bullæ Pontificiæ suadere conantur.

194 Ego quidem, vt in *proemio huius libri* præmonui, controversias has circa historica nõ dirimo; tum quia non eõ tendit præcipuus mei laboris conatus, qui hæc potius supponit enarrando, quam decidit, ne Opus hoc ieiunum ab Institutione Ordinum euadat; tum quia abstinere est animus ab his, quæ speciem odij valent ingenerare. Sane Illustrissimus Dom. Fr. Angelus Manrique alitè perpendit eiusmodi controuersiæ fundamenta, & enervata Calatrauensium ratione, verbisque Bullarum expositis, stat pro Auissis. Meo quidem iudicio, Calatranenses, dum contra eos contentio dirimitur, gloriosiores euadunt; eaque lis est, vt malle debeant esse victi, quam victores. Quid enim eorum splendori congruentius, quam Ordinem Auissis sponte in illos quæsiuisse, ambuisse, sollicitasse? Vtroneos se submitisse, & Obedientiam præstitisse spontaneos? Nisi Calatrae Ordo vndique tunc præfulgeret, neutiquam in eius sinum Equites alterius Militiæ confugerent. Id equidem æstimabilius est, quam donis allectos, veluti quodam contractu, Auissenses se Calatrauensibus obarrasse. Recta iudicij trutina pensetur, & fallor, nisi meo iudicio cuncti subscribant.

Quæstio 11. De Institutione Ordinis Militaris Christi in Lusitania.

195 **D**IONYSIUS Rex Lusitaniæ, Sanctæ Elisabethæ Regine maritus, hunc Illustrissimum Ordinem sub regula Sancti Benedicti, ac sub Instituto Cisterciensi erexit, anno 1316. vt aliqui volunt; alij 1319. alij demum anno 1320. Illum cõfirmavit Ioannes XII. die 14. Martij,

anno 1319. Vnde reijciuntur, qui Fudatione designant anno 1320. Extircti fuerant paulò ante Templarij, eorumque bona, præter alia plurima, huic Ordini fuerunt addicta, Pontifice indulgente, qui eiusmodi facultates Sedi Apostolicæ reseruauerat.

196 Institutus fuit hic Ordo ad pugnandum pro Catholica Religione, & præcipue contra Mauros Regni Hispalensis, qui continuis incursibus Lusitaniam vexabant. Primum domicilium Ordinis extructum fuit in Oppido de Castro Marin, in Regno Algarbiorum, & de inde translatum ad Oppidum de Tomar inter Conimbricam, & Vlyssiponem. Cõponitur Ordo ex Equitibus, ac Fratribus, sicut cæteri Ordines Militares Hispaniæ; Et a sui exordio, vt ex Bulla Confirmationis constat, sub Regula Ordinis Calatrae debebant, eius Constitutiones obseruando, Vnde Pontifex ipse designauit in Magistrum Ordinis Don Agidium Martinez, qui erat Magister Ordinis de Auissis, etiam militantis sub Regula Calatrauensium, & ab hoc Magisterio fuit absolutus, vt illum susciperet.

197 Tessera huius Ordinis est Crux rubra, cuius quatuor brachiorum extremitates linea candida interfecat, formata pariter alia Cruce candida; ita vt binæ Cruces appareant, rubra, & alba. Decem fuerunt huius Ordinis Magistri vsque ad Ducem Emanuelem etiam Magistrum, qui postea Rex fuit Lusitaniæ. Eius Filio Ioanni Tertio, concessa est Administratio huius Ordinis anno 1522. Et Iulius Tertius anno 1550. vniuit in perpetuum eam Administrationem Coronæ Regiæ Lusitaniæ. Administratores ergo fuerunt Reges legitimi illius Regni, nempe ipse Ioannes Tertius; Rex Sebastianus; Rex Henricus; & post illos nostri Reges, qui iure hæreditario in illud Regnum successerunt, Philippus Secundus; Philippus Tertius, & noster Magnus Monarcha Philippus Quartus, qui proprius, & legitimus est Rex Portugaliæ, & Ordinis Christi Administrator. Quare potest, quibus velit, Habitum Ordinis concedere, dum in ipsis qualitates sanguinis, & alia in Statutis Ordinis necessario exactæ, reperiantur. Communiter, non nisi Lusitanis, huic Habitus conceditur

198 Gaudet hic Ordo dominio plurium Oppidorum, iurisdictione, atque insignibus priuilegijs à Pontificibus, & Regibus, continua temporum serie, obtentis. Quatuorcentum, & quinquaginta quatuor Commendas habet, quarum in singulos annos dimidium millionis ducatorum sunt redditus. Deinde potitur omnibus decimis Ecclesiasticis cunctorum Regnorum, Prouinciarum, Insularum, & locorum, quæ ultra mare subiectæ sunt, & subiicienda Coronæ Lusitanæ, quæ extant in ambitu sex mille leucarum; omnem præterea iurisdictionem spiritualementem in prædictis Prouincijs, ac Regnis ultramarinis concessit huic Ordini Rex Don Duarte anno 1433. die 26. Octobris, & à Pontifice petijt, vt eam confirmaret. Maiori adhuc extensione stabilijuit donationem huiusmodi iurisdictionis Rex Alphonsus Quintus, & eam concessit, ac in perpetuum confirmauit Pontifex Callixtus Quartus anno 1455. ac declarauit, eam potestatem spiritualementem, ac iurisdictionem fore exercendam à Priore Maiori Ordinis, ita vt ipse concedat omnia, ac singula Beneficia Ecclesiastica Curata, ac simplicia, in cunctis præfatis Regnis ultramarinis vacantia, iam instituta, & in posterum instituenda; & possit censuras, interdictiones, & alias poenas Ecclesiasticas inibi infligere, & exercere iurisdictionem omnem spiritualementem eodem modo, ac illam exercent in suis Diocæsibus Ordinarij. Totum hoc in ea Bulla indulgetur.

199 Ex qua concessione, quidquid est in amplissimis illis Prouincijs ultramarinis Ecclesiasticum, huic Ordini fuit applicatum, cuius redditus, & fructus exinde in immensum exerescere, cernitur. Hæc temporis decursu non parum sunt immutata; Etenim, iuxta hanc concessionem in omnibus Regnis, & Prouincijs ultramarinis non possent esse Episcopi, nec sedes Episcopalis, nec Ecclesia Cathedralis dari (nisi solum velis, Titulares futuros) nihil enim illis iurisdictionis, potestatis, fructuum, ac reddituum remaneret, si omnia penes hunc Ordinem essent. Inde crediderim, cum ea concessio à Sede Apostolica emanauit, minime in mearem Pontificum uenisse, amplas adeò Prouincias, &

Regna in Indijs Orientalibus fore à Lusitanis subiuganda; Quæ, cum non possent Antistibus priuari, tum ob magnitudinem, & authoritatem, tum ob necessitatem ad ministranda Sacramenta Confirmationis, & Ordinis, atque ad alia munia Episcoporum priuatiuè propria, ei concessioni Pontificæ, saltem in pluribus est derogatum. Magnitudo tamen, & splendor huius Ordinis satis liquet ex dictis.

200 Admittendi ad Commendas prius debent suæ virtutis specimen ferre per triennium in Africanis præsijs Ceutæ, Tanger, & Mazagon. Sunt in Ordine plures Dignitates, vt Commendatarius Maximus, Clauiger, & alij. Fratres Religiosi Clerici nuncupantur vulgò in Lusitania *Frades de Tomar*; desumpta nuncupatione ab Oppido, vbi summi inigne Monasterium habent. Non poterant Equites nuptias contrahere, donec cum illis dispensatū est, sicut cum Calatrauentibus.

201 Prædicta omnia congerunt, vel attingunt Illustrissimi. D. Dou Hieronymus de Mascareñas in apologia pro Ordine Calatraue ex fol. 153. Michael Pacheco in Tractatu de hoc Ordine. Ioannes Ludouicus Gothofredus in Archontologia Cosmica, pagin. 7. numer. 19. Vbi de Equitibus huius Ordinis ait; Virtuti ipsorum debetur, quod Imperium Lusitanum, vsque in Orientem, & in Africa, Brasilia, alijsque Regionibus versus Occidentem propagatum fuit. Præterea Iosephus Micheli in Thesaurò Militari, fol. 63, Galuanus, Pina, Oduardus Nuñez, Petrus Narizius, Bernardus Brito, Antonius Valconcellos, Polydorus Virgilius, Castanæus, Illecas, Hieronymus Roman, Mennenius, Platina, Petrus Mathæus, Lobera, Martians Carrillo, Barnabas Montalno, Petrus Mazizius, Camilus Borrellus, Ferdinandus Camargo, Emanuel Faria, Rodericus de Acuna, Pater Mariana, Mastæus, Pater Azor, Machado, Tamburinius, Llamas, Cabedo, Carolus à Tapia, Sansouinus, Siluester, Marullus, Marta, Caruallo, & alij, quos refert Barbosa in summa Apostolicar. decis. collectan. 309. Denique Illustris. Fr. Angelus Manrique tom. 3. annual. Cisterc. anno 1158. Huic Ordini (vt annotauit circa Ordines Auis, & Monte) congruunt omnia ferè, quæ de Ordine

ne Calatrauensi, cuius est filiatio, in hoc Opere dicemus.

Questio 12. De Patronatu Regio circa omnia Ecclesiastica spectantia ad Ordines Militares, quorum Rex est Administrator.

S. 1. Stabilitur Regius Patronatus.

202 **C**ONSTANTISSIMUM est, Reges nostros esse Patronos Ecclesiarum, Beneficiorum, Commendarum, & cæterorum, quæ in Ordinibus Militaribus, quorum sunt perpetui Administratores, Ecclesiasticæ receduntur, indeque eis competere ius præsentandi ad Prioratus, Commendas, Beneficia, & Capellanias. Etenim in primis Magistris Ordinum, in quorum munus successerunt, is Patronatus competebat ex iure, & ex Indultis Pontificijs. Ex iure quidem, nam illi Ecclesias, & ditiones à Mauris occupatas restaurarunt, & obtinuerunt, simulque extruxerunt templa, & reedificauerunt; vel à Regibus ex donatione facta Ordinibus acceperunt cū suis omnibus iuribus, postquam ipsi Reges ab Infidelibus eas ditiones recuperauerant, & Ecclesias condiderant. Vnde in Magistris duplex coerebat titulus, alter acquisitionis, & obtentionis ditionum ab Infidelibus; alter fundationis, reedificationis, & dotationis Ecclesiarum, simul cum priuilegijs Pontificijs, ac Regijs, in quibus de donatione eis præstita constat.

203 Vtrumque autem titulum, seorsim adhuc sumptum, sufficere ad obtinendum Patronatum Ecclesiasticum, iuxta iuris dispositionem, constat ex Tridentino sess. 25. de reformat. cap. 9. Glossa in cap. pio mentis 16. quest. 6. ex leg. 14. tit. 3. lib. 1. Recop. leg. 3. tit. 6. ibid. Tradunt, & latè probant Nicolaus Garcia de benefic. 5. part. cap. 9. num. 36. Valenzuela consil. 188. num. 6. Martinus Magerus de aduoc. arm. c. 9. num. 11. & cap. 18. Cabedo de patronatu Regio cap. 2. Perez in leg. 3. tit. 3. lib. 1. ordina. Menchaca contr. 2. c. 51. n. 38. Berrellus de preslant. Reg. Cath. cap. 53. à num. 9. Victoria, Sotus, P. A-

zor, Lessius, & alij plures apud Menchacam ubi nuper. Atque ex his titulis Don Ioannes de Solorzano in Politica Indica lib. 4. cap. 2. probat, Reges Hispaniarum obtinuisse Patronatum Ecclesiasticum Indiarum, præter priuilegia Apostolica, quibus gaudent; & sanè omnia fundamēta, quæ eruditè affert, aptantur nostræ decisioni. Plura etiam ego attuli tom. de Iure Academico, lib. 1. à v. 5. Deinde id ius Patronatus firmatur ex concessionibus Pontificijs, Alexander III. illud concessit Magistris Ordinis D. Iacobi in Bulla confirmationis expedita anno 1175. In eadem expositione videatur Ioannes Ramirez à cap. 27. Id ipsum indulgit, & confirmauit Magistris Ordinis de Calatraua Innocentius III. anno 1199. Julius II. anno 1508. Pius II. in Bulla, quæ incipit, In eminenti, expedita anno 1462. Ius idem concesserunt Magistris de Alcantara Pontifices, dum eis Ecclesias, & decimas præstituerunt, eximentes ab Ordinarijs, & oronque dispositioni cuncta relinquentes, vt constat ex Bulla Innocentij III. pag. 15. Gregorij IX. pag. 20. & expressius ex Bulla Martini V. pag. 44. Innocentij VIII. pag. 60. Clementis VII. pag. 130. & ex pluribus alijs. Quæ omnia priuilegia clarè, & expresse Regibus nostris indulgit Adrianus VI. in Bulla, quæ incipit, Dū intra nostra, expedita anno 1523. quæ extat in Bullario Alcantaræ pag. 414. in qua Pōtife x vnijit Coronam Magistratus trium Ordinum, Regibusque nostris transtulit omnia iura, quibus gaudebant Magistri, tum circa secularia, tum circa Ecclesiastica, in amplissima forma. Quare ius Patronatus circa Ecclesias, Prioratus, Beneficia, Commendas, quæ ex bonis Ecclesiasticis etiam componuntur, vnice, & priuatiuè Regibus nostris competit.

105 Hinc ex Iuris Decisionibus, & ex grauiſſimorum Authorum doctrina, Don Ginesius Morote in patrocinio Ordinis de Alcantara ex fol. 24. tradit, Regem esse veluti Vicarium Generalem, aut Ducem Generalissimum in his Militijs sacris, & censendum esse velut Patriarcham, aut Episcopum in ordine ad regimen earum. Maius autem ius, quam Episcopi, habet, cum sit Patronus cum iure præsentandi omni tempore, quæcumque Ecclesiastica sint, aut eis annexa.

Vnde,

libr. Ozob. Vnde, cum anno 1632. durante Capitulo Generali trium Ordinum Militarium in Curia Matritensi coacto, dubitatum fuisset, an Capitulum Generale, & Senatus Regius Ordinum possent ad aliqua Beneficia presentare, & in medium adducerent aliquos actus presentationis, re in confesso speciali Virorum doctissimorum ventilata, nempe Illustrissimi D. D. Didaci de Arce, & Reynoso, Episcopi, & Quaritoris Generalis Fidei; Dom. D. Petri Pacheco Prefidis Senatus Cruciarum; & D. Don Francisci de Solis Quando, ac D. Don Francisci Ramos del Manzano, & Illustris D. Don Martini de Bonilla Episcopi nunc Abulensis, & aliorum Insignium Virorum, stabilitum fuit, priuatiue ad Regem spectare, vt Patronum, presentationem; vnde cernitur, actus in medium protatos fuisse precarios, & ad Regis beneplacitum. Nec dubium vertebatur de Prefecturis temporalibus, seu Commendis, quas ad Regem pertinere, nullus addubitabat, sed de Beneficijs Ecclesiasticis. Ceterum in praxi Rex Senatus Ordinum commisit, vt Beneficia minora concedat; reseruata sibi prouisione Dignitatum, similiumque Munerum. Præterea Commendatarij aliquas Sacritias præstant, & Priores Iacobæi de Vcles, & Sancti Marci Legionensis, aliqua Beneficia. Quod sanè emanat (est Pontificæ id confirmauerint) ex consuetudine, & consensu Patroni, seu Regis; qui est Patronus vniuersalissimus. Si verò celebratur Capitulum Generale Ordinis, ipsam, & Senatus consulunt Regem de quibusvis Beneficijs, aut Dignitatibus vacantibus. Obseruatum tamen, ante vniouem Magistratum, Priorem de Vcles, & Sancti Marci presentasse ad aliqua Beneficia, vt constat ex Bulla Eugeni IV. allata in Bullario Alcantaræ pag. 224. Id autem ideo credam fieri, vel quia Ordo a primo exordio concessit id Prioribus, vel quia consuetudine immemoriali ea potestas presentandi fuit firmata, non resistentibus Magistris, nec Regibus; aut etiam stabilita fuit confirmatione Pontificæ.

207 Quamæquo iure Pontifices concesserint, & confirmauerint Magistris Ordinum Militarium, & Regibus, eorum successoribus, id ius Patronatus, satis ostendunt gesta præclara, sumptus facti, sanguis effusus, vt ditio-

nes à Mauris obtinerentur, vt Ecclesiastica disciplina restitueretur, vt extruerentur templa, & Religio Catholica radices ageret, Infidelitate expulsa. Ob quas rationes etiam Pontifices concesserunt nostris Regibus Ius Patronatus circa Ecclesiastica in Regno Granatensi. Et ex his fundamentis, ac similibus, quæ ad præsens omnino concernunt, id ostendunt in Patronatu Regio respectu Indiarum, Frat. Ioannes Zapata Episcopus de Guatemalæ de iustit. distribut. p. 2. c. 14. Camilus Borrelus de præstant. Reg. Catholicæ. cap. 50. n. 29. Fratrescus de Alfaro, & alij, quos congerit, & exornat D. Ioannes de Solorzano tom. 2. de iure Indiar. lib. 3. cap. 2. Qui etiam in Politica Indica vbi supra, demonstrat Reges erga Indias esse velut Vicarios Pontificum, & Ministros eorum, nec id munus laicis repugnare, cum ex commissione, & delegatione Pontificis exercetur; nec iura spiritualia translata à Pontifice in laicum fieri laica, aut temporalia, sed spiritualia manere, cum non fundentur in laico, vt laicus est, sed vt Minister Pontificis est. Id ipsum doctè & agitat Don Ginclius Morote vbi supra.

208 Id etiam Ius Patronatus Regium in Statutis, & Definitionibus apertissime traditur. Sic in Statutis D. Iacobij, tit. 16. cap. 1. incipitur; Las presentaciones de los Beneficios Curados, y Capellanias de nuestra Orden pertenecen à Nos, por razon de nuestra dignidad Maestral, y como à verdadero, unico, y vniuersal Patron della, como parece por priuilegios, costumbres y establecimientos. Idem asseritur in Definitionibus Calatravæ tit. 12. cap. 6. & pluribus alijs in locis affirmatur, aut supponitur. Et in Definitionibus Alcantaræ tit. 11. cap. 15. ita asseritur; La prouision de los Beneficios Curados, y simples seruideros de las villas, y lugares de nuestra Orden, son à prouision del señor Maestro. Et in tit. 9. c. 2. asseritur siendo Patron su Magestad, y los Maestres, que por tiempo fueren de las Iglesias de la Orden. Vndique ergo, ex iure, priuilegijs, statutis, & consuetudine Ius Patronatus Regium remanet inconcussum quod latius, non

prosequimur, quia & est manifestum, & ex libatis sufficienter probatur.

[?]

5. An Rex ratione sui Patronatus possit ad se auocare provisionem, seu presentationem Beneficiorum ab alijs fieri solitam quoad seruitium?

209 **E**xemplum apponamus. In Ordine Alcantaræ, in territorio de Villanueva de la Serena, mori antiquo indulgens Rex (vt cerne-
re est in Definitionibus tit. 11. cap. 14.) concedit, quod oppida ipsa, vacantibus Beneficiorum seruitijs, vel amotis, duos Clericos presentent Priori de Magacela, qui eos examinet, & designet aptiorem, vt Beneficio inseruiat, eumque corrigat, cum opus fuerit, & remoueat, si causa poposcerint; ita tamē, vt nequeat collationem Beneficij vlli concedere, sed tantummodo licentiam ad Sacramēta administranda præbeat. In hoc casu, & quouis alio simili, quæstio proposita examinatur.

210 In eaque iudico, posse Regem presentare ad prædicta Beneficia Fratres Clericos ipsius Ordinis, vel Clericos sæculares, & tollere à prædictis Oppidis præfatam presentationē. Moucor, quia ex vno capite ius Regis ad presentandum ad ea Beneficia, sicut ad cætera alia, satis, superque est radicatum, & fundatum in Patronatu vniuersalissimo, quo gaudet; nec indiget alio titulo, aut priuilegio ad id presentandum; ex alio capite non præiudicat quidquam huic iuri illa antiqua consuetudo, & cōcessio à Rege renouata; ergo potest Rex presentare ad ea Beneficia. Et in ipsa Definitione relata id supponitur, ibi: *Los Beneficios de Villanueva de la Serena, y el Priorazgo de Zalamea son à proueer de su Alteza, como Administrador perpetuo, y de los Maestres, que por tiempo fueren.* Constat id ipsum ex Bulla Alexandri VI. in Bullario fol. 72. Nam iura ibi concessa vltimo Ordinis Magistro circa prædictas Ecclesias ad Reges translata sunt.

211 Et quidem in præfata Definitione tit. 11. nihil iuris tollitur à Rege; nam, vt attigimus §. precedenti, ad Regem priuatiue spectat ius presentan-

ti, quia Capitulum, aut Senatus Ordinum possint in id munus se immittere; atque adeo nec valent eius potestatem tollere, nec limitare; quare Rex cū Capitulo eam Definitionem sanxit, iudicans tunc, sic expedire ad rectum regimen, nihil verò suæ potestati derogans. Quia in ipsa inuenitur satis, reseruatæ sibi Regem ius presentandi, si vellet, cū præcipiatur Priori de Magacela, vt collationem Beneficiorum non præbet; quasi si Rex indicauerit, se pro suo arbitrio posse presentare; & nolle, vt difficilis reddatur hæc presentatio, si collatio fiat Beneficiorum; siquidem, estō Beneficia Regularia sint amouibilia, vt dicemus *disquis. 11.* tamen, cum fiunt collatiua, non possunt amoueri, nisi interueniant causæ sufficientes iuxta iuris, & Definitionum dispositiones. Præter cæteras Definitiones, quæ solum sunt instructio-
nes quædam ad rectum regimen, nihil potestati Regis detrahunt. Sic iuxta illa Prior Alcantaræ ad aliqua Beneficia præstat informationem de personis magis idoneis; & tamen Rex potest alios idoneos ad ea Beneficia presentare, & de facto ita præstare solet; sicut ergo hæc Definitio non ligat, aut limitat eius potestatem, ita nec Definitio *supra* appolita obstringit, aut minuit eius ius ex Patronatu proueniens.

212 Deinde in præiudicium Patronatus Regij, sicut nec lurium Regalium, nequit per vllam consuetudinem præscribi, etiam immemoriam; Ita docent Rebuffus tom. 3. ad leg. Gallie. tit. de mater. possess. in præfat. num. 133. Salgado de Regia protectione, 3. p. c. 10. n. 148. Menochius, Menchaca, & plures alij, quos refert, & sequitur Don Ioannes de Solorzano tom. 2. de Iure Indiar. vbi supra n. 25. Et in Politica, vbi supra, pag. 507. Hinc Rex Philippus II. anno 1574. in quadam Schemata expedita circa Patronatum Indiarum asserit; *Y otro si, que por costumbre, prescripcion, ni otro titulo, ningunas personas, ni Comunidades Ecclesiasticas, ni seglares, Iglesia, ni Monasterio, pueden usar de derecho de Patronazgo, sino fuere la persona, que en nuestro nombre, y con nuestro poder, y authoridad le exercitare.* Rex etiā Philippus III. anno 1620. in epistola data die 28. Martij ad Principem de Esquilache Proregem Regni Peruanij, ait; *Y su reparar en qualquier uso contrario; pues*

pues cōtra el dicho nuestro Patronax go nose admite, ni se puede llamar costumbre, &c. Plura huiusmodi possem afferre, quæ in præsentî nostro dubio omnino militant.

213 Et quidem ea consuetudo Oppidorum ad præsentandû, & Priorum ad eligendum vnum ex præsentatis, fuit, & est precaria, ad beneplacitû Magistrorum, seu Regum, indeque vlcaret; non enim ea dicitur consuetudo rîgorosè sumpta, & sufficiens ad præscribendum in his, quæ præscriptioni sunt capacia (nam in præsentî non datur capacitas præscriptionis) quæ pender à nutu alicuius, pro suo arbitrio eam permittentis. Esse autem precariam, constat, nam, vt diximus, Iuri Regio præsentandi nequit præiudicari; deinde, quia verba Definitionis *suprà* allatæ ostendunt, voluisse Regem conformare se ei consuetudini, non vero ad strictum esse adgerendum morem illi; Demùm, quia ibi asseritur, Regem, & Capitulum præcipere, vt deinceps Oppida præsentent, vt solebant; Quæ verba essent nugatoria, & inania, nisi penes Regem adhuc esset ius præsentandi; frustra namque præciperetur Oppidis præsentatio, & Prioribus electio, quibus ipsi Independentè ab ea Definitione, & à Regis beneplacito, potirentur; Aliudè qui præcipit, potest non præcipere, vnde si Rex, vt potuit, nolulit præcipere eiusmodi præsentationem, & electionem, eam in se ipso reseruasset.

214 Rursus Oppida non habent ius præsentandi ad Beneficia, sed Clericos amouibiles ad Sacramentorum administrationem. Tunc sic. Potest Rex ea Beneficia reddere collatiua, cum sit Patronus, ad eumque spectet sollicitudo Ecclesiarum, quarum interesse potest, vt Beneficiati sint perfecti, (dum non adsit Iuris, & Ordinis dispositio eos remouens) & non vt mercenarij conducti, sed vt pastores proprii de ouibus suis curent, indeque etiam vitentur pericula dissensionum inter Oppidorum habitatores; simonice, quæ interuenire queunt; præsentatio minus aptorum, si affectus in præsentantibus dominetur, & alia huiusmodi damna. At eo casu, quo fierent collatiua Beneficia, vt ab Ordine ipso reddita sunt collatiua plura Beneficia, quæ erat amouibilia ad nutû primis Ordinis temporibus, non haberent ea Oppida ius præsentandi ad illa,

nam id nunquam habuerunt, sed spectaret præsentatio ad Regem; ergo idem nunc contingit, & ea præsentatio, quæ gaudent, est ad Regis beneplacitum.

215 Rursus potest Capitulum & Senatus Ordinum aggregare vnum ex illis Beneficijs alteri, ex Regis consensu, sicut possunt Episcopi in suis Diocesis, cum Beneficia sunt exigua (maximè cum Senatus habeat se inlar Metropolitani, ad quem appellatur à Prioribus iurisdictione quæ Episcopali gaudentibus) & de facto in eo territorio de Villanueva de la Serena, in quo *suprà* exemplum quæstionis appotuiimus, aggregauit vnum Beneficium alteri ex Regis Patroni consensu; at tunc vnum ex Oppidis amittit facultatem præsentandi Clericos ad Sacramenta administranda; igitur penes Ordinem, & penes Regem residet potestas tollendi ab illis eam facultatem, vel sic aggregando Beneficia, vel si Rex sibi præsentationem reseruet. Penes Capitulum Generale Ordinis, cum resideat omnis potestas, residet etiam potestas aggregandi Beneficia, cum consensu tamen Regis, vt priuatim eorum Patroni.

216 Nec illa Oppida possunt ius suum præscriptione protegere; Tû quia non potuit bona fides adesse; Etenim vt tradam *disquis.* 11. omnes Ecclesiæ in eis territorijs litæ sunt Regulares & ipsius Ordinis, ipsiusque sunt, quæcumque Beneficia, & Capellanie ibi institutæ sint, & instituantur, Clericique sæculares subiecti sunt Ordini, ita vt absque licentia ipsius, nec possint inter se Capitula, vulgo *Cabildos*, formare, & iuxta Definitiones Alcantaræ, *tit.* 11. c. 19. nec Missa in illis celebrari absque licentia; Cum ergo ita ab Ordine, & Rege dependeat, nunquam potuerunt eam bonam fidem habere, quod, etiam inuito Rege, & Ordine, Oppida forent præsentatura Clericos; quin potius in eis eam fuisse persuasionem, est credendû, quod ex beneplacito Regis, & Ordinis id præstabant, ne alias notarentur, vt subiectioni ad Regem Patronum repugnantes; Tum quia Patronatus Regius est Ecclesiasticus (de quo *infra*) contra quæ sæculares nequeunt præscribere, iuxta doctrinam communem; indeque nec Capitula, nec Senatus Ordinum potuerunt obtinere ius præsentationis aliquorum Beneficiorum, esto plures pro se Actus pro-

produxerint, vt *suprà* attigimus. Demùm Rex non fuit prohibitus præsentare; præscriptio autem non procedit in iuribus, & actionibus, in quibus aliquid fieri posse negatur (vt in præsentati, si quis neget, Regem posse præsentare) nisi, postquam prohibeatur is, qui vult actum exercere, & prohibitus non contradicat, indeque consentiat. Vnde cõtra Regem nequit præscribi, cum adhuc non voluerit actum præsentandi exercere, nec prohibitus fuerit, nec acquiesuerit. Hanc doctrinam, vt communem, non exorno.

Questio 13. Exponuntur aliqua circa Regum Patronatum Ordinum Militarium.

217 **D** Vbitari potest, an hic Patronatus sit Ecclesiasticus, vel Laicus? Etenim in pluribus differunt inter se Patronatus Ecclesiastici, & Laici, vt videre est, inter innumeros alios, apud Iulianum Viuianum *de iure Patronatus lib. 1. cap. 3.* qui triginta octo casus præfigit, in quibus hi Patronatus discordant, & quindecim, in quibus Patroni Ecclesiastici, & Laici diuersificantur. Sed nostri instituti non est, eas differentias explanare, sed supponere.

218 Censeo igitur, Patronatum Regium respectu Ordinum Militarium esse Ecclesiasticum, & præterea ex priuilegijs Pontificijs, quæ Magistris Ordinum sunt concessa, & in Regiam Coronam translata, gaudere pluribus prærogatiuis, quæ sunt propria Patronatum Laicorum. Primam asserti partem videtur defensuri Reinoldo *obseruat. 54. n. 1. Mastrillo de Magistrat. lib. 5. c. 5. n. 10. Barbosa. in leg. quia tale, ff. soluto matrimonio, n. 95. ex Nauarro, Ioanne Andrea, & alijs, ac ex doctrina D. Thomæ 2. 2. quest. 87. art. 1. 2. Don Ginesius Morote in patrocinio Ordinis de Alcantara fol. 22. quatenus asserunt, rem Ecclesiasticam vnitam seculari remanere Ecclesiasticam, & in terminis loquens de Magistratibus Ordinum vnitis Coronæ Regiæ id tuentur Barbosa, & Morote, vnde eadē est ratio de Patronatibus, qui insunt, & annectuntur Magistratibus, & quia hos habet sibi vnitos Corona Regia, ha-*

bet illos. Quin Aragon. *in 2. 2. quest. 62. art. 2. propeudet in id*, quod omnes Patronatus Regij circa præsentationem ad Ecclesias sunt Ecclesiastici; quod potiori ratione tenendum est de Patronatu Ordinum, cum hic dicendus sit Ecclesiasticus ob speciale fundamentum statim proferendum, quantum illi essent Laici.

219 Fundamentum autē est. Hic Patronatus in Magistris Ordinum erat Ecclesiasticus; sed in Regibus eodē modo residet, ac in illis, & eodem prorsus modo ac si vnitus non fuisset Coronæ Regiæ; ergo in Regibus est Ecclesiasticus, naturamque non mutauit. Cõsequenter est recta. Maior etiam; nam Magistri erant Religiosi, & Ecclesiastica personæ; iuxta plurimum sententiam *infra disq. 2. examinandam*; & iuxta omnes, Religiosi strictè fuerunt ante dispensationem ad contrahenda matrimonia omnes illi Militares, qui Castitatem absolutam vouebant; & ex tunc Patronatus Magistris inherens suam desumpsit naturam, quin postea immutaretur, et tō recidisset in personas non Religiosas, nec Ecclesiasticas; Patronatus autem inherens ex se Dignitatibus Ecclesiasticis est Ecclesiasticus, maxime earum rerum, quæ etiam Ecclesiasticae sunt, vt potè Ecclesiæ, Monasteria, Beneficia, Prioratus, & similia; Quæ doctrina supponitur, vt constans à Don Ioanne de Solorzano *in Politica Indicalib. 4. cap. 3. numer. 1.*

220 Minor propositio rationi suadetur ex ipsis verbis Adriani VI. in Bulla, qua Magistratus Ordinum Regiæ Coronæ vnitus; *Et omnia, quæ ipsi Magistri, qui pro tempore fuerint, facere, & exercere, & Commendas ipsas, & Præceptorias, ac alia Beneficia Militarium huiusmodi personis idoneis conferat, liberè possint in omnibus, & per omnia, perinde ac si vnitus huiusmodi, quoad præmissa dumtaxat, minime facta fuisset.* Ecce potestas eligendi ad Commendas, Beneficia, & similia, quæ inuoluitur in Patronatu, manet immutata, & eodem modo ac in Magistris residet, & ac si vnitus non fuisset Regiæ Coronæ. Quæ verba satis ostendunt nostrum assertum; & firmatur amplius ex doctrina libata, quod res Ecclesiastica vnita secularibus non mutant naturam, sed Ecclesiastica remanent; quare, cum hi Patronatus in Magistris Ordinum essent Ecclesiasticus.

eclesiastici, & nunc in Regibus Ecclesiastici sunt.

221 Vnde, quamuis concedatur, Patronatum Regium in ordine ad presentandum Antistites, & alias Dignitates in Ecclesijs, & eum, quo fungitur respectu Regni Granatensis, & Indiarum quo ad omnia Ecclesiastica, esse laicum, vt pluribus contendit Dñs Ioannes de Solorzano *vbisupra*, tamen non militat eius fundamenta, & rationes in nostro casu, cum sit perspicua diuersitas. Etenim illi Patronatus Indiarum, & Regni Granatensis non fuerunt in suo exordio Ecclesiastici, nec ab aliquibus personis Ecclesiasticis translati ad Reges, nec perueherunt ad illos sub illa clausula expressa, *perinde ac si unio huiusmodi minime facta fuisset*, Quæ omnia in Patronatu Ordinum Militarium reperiri, asseruimus. Etenim ipsi Reges adquisuerunt illud ius Patronatus Indicum, & Granatense, obtinendo Regna ab infidelibus, Fidem immittendo, Ecclesias dotando, indeq; à Pontificibus confirmatum est id ius, quasi proprium ipsorum, & legitime ab ipsis, non ab alijs, obtentum.

222 Deinde ius Patronatus, quo Reges erga alias Ecclesias gaudent, ait Don Alphonus de Escobar *de Pontificia, & Regia iurisdictione, cap. 8. n. 7.* eis competere à tempore immemoriali, quin ad id concessione Pontificum fuerit opus; Ego tamen contra ipsum *romo de iure Academico, lib. 1. ex num. 161.* late probaui, & pluribus confirmaui. Authoribus, id ius aduersum Regibus opus habuisse indulto, consensu, & confirmatione Pontificiæ Sedis, nam, iuxta doctrinam Laurentij Landmeter *de re re Clericorum, & Monachor. victu, & discipl. lib. 2. cap. 2.* Ecclesia est Regnum spirituale distinctum à quolibet ciuili, & eius potestas non tendit ad finem temporalem, sed ad spiritualem, quare potestas hæc primario ipsi Ecclesiæ, eiusque capiti comperit, alienaque est à potestate temporali, ideoque ab Apostolica Sede deriuari debet; potestas autem presentandi Episcopos ad eum finem spirituale tendit. Vnde Reges ad Patronatum Granatensem, & Indicum indulta Apostolica obtinuerunt. Apposuerunt, quidem ipsi omnia requisita, vt eis ius hoc competeret, dum Fidem fundarunt Ecclesias restituerunt, crexerunt, & dotarunt; at independenter ab Apostolica

Sede nequiterunt plenè, & in exercitio Patronatu potiri. Tradit id Rodericus de Acuña *in cap. cum longè, dist. 63. n. 2.*

223 Sed tamen hoc ius Patronatus respectu Ecclesiarum sue conditionis, quoad presentandum Prelatos, quo nostri Reges gaudent, quam primò in ipsis competijt, nec aliunde est ad ipsos translatum, sed immediate ex indulto Pontificio in ipsis fuit radicatum, & confirmatum; quare potest esse laicum, sicut plures fruuntur Patronatu laico ad presentandum ad Beneficia, esto iuxta doctrinam *super libatam* semper supponatur consensus Apostolicæ Sedis, vnde potestas presentandi ducit originem. Ipsi autem Pontifices, cū immediate hoc ius Patronatus in laicis confirmat, reddunt illud laicum ratione personarum, quod aliter se habet, cum iam etiam ex indulto Pontificio factum est Ecclesiasticum, & deinde conceditur laicis, cōseruando illud in sua natura specifica, veluti si laicis non esset unitum, & concessum.

224 Ex his fir, Patronatum Regium respectu Ordinum Militarium non esse laicum; nam immediate non fuit Regibus adquisitus, & à Pontificibus confirmatus; quin Magistri Ordinum requisita apposuerunt, vt ipsis compararetur, ac à Sede Apostolica confirmaretur, vt *quæst. preced. tradidimus*, in eisque radicatum est, vt Ecclesiasticus; postmodum illud ipsum ius Patronatus ex concessione Pontificia unitum est Regiæ Coronæ, eodem modo ac illo fruebantur Magistri, sine vlla immutatione naturæ, & eo pacto cōseruatum, ac si non esset unitum. Vnde Ecclesiasticum non posse transire vnquam in laicum, tradidi *romo de iure Academico, lib. 1. q. 40. num. 641.*

225 Secunda pars asserti superioris præfixi, nempe quod hic Regius Patronatus gaudet prærogatiuis Patronatus laici, constat; nam in primis quouis tempore Rex presentat ad Prioratus, Commendas, ac Beneficia, vt præstabant Magistri, & Pontifices repetitò concesserunt. Patroni autem Ecclesiastici communiter non nisi de terminatis mensibus presentare queunt. Deinde Rex, postquam aliquem presentat, si non dum sit facta collatio, potest variare, & alium presentare, reuocans primam præ-

sentationem; quod solum Patronus laicus, non vero Ecclesiasticus, potest excipere; nam is, nisi presentatus renuntiet in manibus Episcopi, vel ipsius Patroni, presentationi suae, nequit variare, & alium presentare, iuxta *cap. cum autem, cap. pastoralis, de iure Patronatus*. Id late stabilium. *tom. de iure Academic. loco relato*. Vbi plures Authores dedit de hac materia tractantes, & diuersitatem inter Patronum Ecclesiasticum, & Laicum discutientes, quae repetere non licet.

226 Nec, quia Patronatus est Ecclesiasticus, est facile derogabilis; tamen quia includit in se, quasi contractum onerosum, ex sumptibus collatis ad obtinendas ditiones ab infidelibus, ad extruendas, dotandas, & conseruandas Ecclesias, ut satis exprimit Adrianus VI. in Bulla incorporationis Magistratum, saepe relata, & Alexander IV. in Bulla, quae incipit, *Deuotionis augmentum*, & extat in Bullario Ordinis de Alcantara, fol. 33. Gratia autem Pontificia inuoluentes contractum onerosum, nisi praeteretur satisfactio, si possit praestari, & causae sint urgentissimae, nequeunt reuocari, ut tradidi *tom. in Bull. Cruciat. disp. 2. ca. 6.* (quidquid in me, modestissimo semper itylo vrentem, acriter inuehatur Fr. Ioannes Martinez de Prado in opere moral. tr. de Bull. Cruciat. Sed pacato animo, alio in opere, quod in lucem proximè paro, ei satisfacere conabor. Videat interim Don Ioannem de Solorzano *Locis relatis*, eruditè idem assertum confirmantem; Don Franciscum de Ocampo plures Authores referentem in informatione pro exemptione Vicariorum Ordinis D. Iacobi.) Tum quia Patronatus Regij adeo sunt firmi, ut sub reservationibus, & derogationibus vniuersalibus non cadant, ut obseruant Couarrubias in *pract. c. 36. n. 5.* Hojeda, 1. p. c. 24. n. 1114. Cabedo de *Patronat. Reg. c. 1.* Salgado de *Regia protect. 1. p. c. 9. n. 114.* Menchaca *controu. 2. c. 1. n. 37.*

227 Hinc, quamuis Beneficia Ordinum Militarium, vel Dignitates, aut Commendae in Curia Romana vacarent, & quis illa à Pontifice obtineret, deberet iudicari collatio subreptitia, & ille intrusus, tenereturque ea relinquere, & fructus restituere, ut cum pluribus tradit Palacios Rubios de *benefic. vacant. in Curia §. 16.* Cabedo ubi nuper, *cap. 25.* & expressè A-

drianus VI. in Bulla vnionis prohibet, ne possint Beneficia, & Dignitates spectantes ad Magistratus Ordinum impetrari à Sede Apostolica, aut ab eius Legatis; & conicedit Regi, ut impediat effectum eiusmodi impetrationum; & Rodriguez, *tom. 1. qq. Regul. q. 36. art. 1.* affert Bullas plures Pontificum prohibentes impetrationem Beneficiorum Regularium. Imò aliunde nequeunt impetrari, quia nunquam re ipsa vacant; Sunt enim amouibilia ad nutum, ut ostendit *disquis. 11.* quare solum seruitium conceditur ad nutum, & proprietates Ordini reteruatur: Ita Glossa in *Clement. 1. de excessib. Praelat. verbo, ad mensam*. Inde etià in prouisione Beneficiorum ad eum Patronum spectantia non debent, nec possunt alij Praelati se immittere. Imò nec permutationes eiusmodi Beneficiorum, nec pensiones super illa à Pontifice possunt praestari, nisi Reges Patroni consensum praebent, ut tuentur Gigas de *pension. q. 13.* Couarrubias *suprà, c. 36. n. 9.* Cabedo *suprà cap. 11.* & plures, quos refert, & sequitur in simili casu D. Ioannes de Solorzano *tom. 2. de iure Indiar. lib. 2. cap. 3. n. 13.*

228 Ex vnione huius Regij Patronatus ad Coronam fit, eum nec posse alienari, nec ad alias personas transferri sicut nec aliae res, quae vocantur Regalia. De qua doctrina, quae est certissima, consulantur Ioannes Matienzo de *moderat. Reg. Peru. 1. p. c. 37.* Couarrubias *tom. 2. variar. c. 18. n. 10.* Valenzuela *consil. 99. n. 71.* Castillo de *tertys ca. 9. n. 27.* & plures alij passim.

229 Ceterum ex eo, quod Patronatus sit Regius, & Ecclesiasticus, fit, quod omnes lites, & causae quoquo modo ad eum spectantes in Senatu Regio Ordinum sint tractandae, qui est Tribunal iurisdictione Ecclesiastica gaudens, (de qua *infra disquis. 2.*) Etenim ex vno capite, quidquid ad alios Patronatus inferiores spectat, priuatim pertinet ad Iudices Ecclesiasticos; quare omnia conuergentia ad hunc Patronatum Ecclesiasticum ad personas iurisdictione Ecclesiastica gaudentes, ut Iudices, attinet; Ex alio vero, quae ad Regios Patronatus conducunt, tradit cum pluribus Don Ioannes de Solorzano in *Pellica Indica, lib. 4. cap. 3. pag. 513.* apud Tribunalia Regia Suprema saecularia esse ventilanda, & sic extat in *leg. 34. tit. 5. lib.*

lib. 2. Recop. Vnde ad Tribunal Regium Ecclesiastica iurisdictione gaudens, pertinebunt omnia ad Patronatum Regium Ecclesiasticum spectantia, cum paritas rationis recte inde huc trahatur. Et sane Ordinum Militarium est Supremum infra Pontifices Tribunal, quatenus Ecclesiasticum, hic Senatus, a quo, nisi ad Pontificem, non datur appellatio; & ex praxi liquet, in eo omnes huiusmodi causas peragi, saltē per appellationem a Prioribus iurisdictione quasi Episcopali gaudentibus, si hi de aliquibus ex illis in prima instantia cognoscant. Ceterum de cursu Tractatus redibit sæpè sermo de causis ad Senatum Ordinum spectantibus.

230. Fit rursus ex vniuersalitate eiusmodi Regij Patronatus, competere Regibus in omnibus Ordinibus Militarij conditionibus præsentare, & eligere ad omnia Ecclesiastica munera, ita vt nullum possit ab alio concedi; nisi ex ipsorum consensu olim, aut nuper obtento. Quod in Regno Granatensi, ratione Patronatus, Regij, ita esse in praxi, testatur Bouadilla lib. 2. cap. 2. n. 221. Hæc enim electio, & præsentatio est vnus ex præcipuis effectibus, & fructibus, vt ita loquar Patronatus, quem nihil Ecclesiasticum subterfugit. Fit etiam, subreptitias fore censendas litteras, si impetrentur, vt Beneficarij, & Parochi se eximant à iurisdictione Ordinis in causis spectantibus ad Patronatum; vel, vt sine consensu Regis, & Ordinis, in Ecclesijs ipsius erigantur Confraternitates, aut Capitula Clericorum seculariū. Quippe hæc aduersantur Patronatui; & præsumitur, velle se eximere à iurisdictione Ordinis, ne compellantur exequi onera, quæ eis incumbunt. Imò à Senatu Ordinum poterunt puniri, vt tentantes violare priuilegia ipsorum Ordinum, & Patronatus potestatem eneruare.

232. Fit adhuc, Regi competere, esse Protectorem Ordinum, & Ecclesiarum; id enim munus habet etiam respectu Ecclesiarum omnium, maxime Cathedralium sui Regni, ratione dominij territorij, in quo sunt extructæ. Cõsulatur D. Ioãnes de Solorzano, supra c. 2. initio, & Authores ibi in margine relati.

232. Fit demum, vt alia consecraria, & cuiuslibet per uia omittam, nõ posse in conditionibus Ordinum Militarium, extrui Ecclesias, Eremitoria, Xenodochia, aut

Capellas, quæ a Regio Patronatu subtrahantur; quod disq. 11. latius prosequemur. Imò ad ipsam materialem adificationem Ecclesiarum, & similium opus est licentia ipsorum Ordinum, eodem modo quo in alijs territorijs necessaria est licentia Ordinarij; Ea autem obtenta, potest quis in Capella, aut in Monasterio (si ali quod fundetur) Insignia suæ Familiæ sculperē, aut pingere; id enim non tollit iurisdictionem, & Patronatum rerum Ecclesiasticarum. Quod si Monasterium Religiosorum non Militarium fundetur, sanè exemptum manet, nisi quoad ea, in quibus Religiosi non Militares in alijs territorijs subsunt Episcopis, nempe in approbatione ad audiendas Confessiones, & concionandum, in quibus Religiosi in territorijs Ordinum Militariū subsunt Prioribus, si iurisdictione quasi Episcopali gaudeant. Praxis autem ea est ad fundandas Ecclesias, vel Confraternitates, vt Prior licentiam præstet, & Rex confirmet, ita vt primum sequens Capitulum generale deinde approbet. Ordo enim, penes quem est potestas, cū Rex sit Administrator, non dominus ipsius Ordinis, hæc, vt potuit, præfixit limitationes; quod non præiudicat Patronatui, qui, post confirmationem factam ab Ordine, suam vim integram retinet. Hinc Capitulum poscit a Monasterijs denovo fundatis, vt ostendant licentias, ad eas approbandas; idemque præstat respectu Ecclesiarum, Confraternitatum, & Capitulorum, a quibus etiam Visitatores Generales licentias sibi ostendi exigunt. Videatur D. Sebastianus Zambrana in inform. pro Ordine Calatravae, nu. 89. Aduerte tamen circa dicta, Priorem Alcantaræ non posse concedere eam licentiam, quæ Ordinarijs competit, ad extruendum Monasteria in suo territorio, quia id ad Episcopum Cauriensem attinet ex vi Concordiæ num. 8. quã afferam disq. 7. q. 14. Aduerte præterea, præter licentiam Ordinis ad extruenda Monasteria opus esse facultate Regis, eiusve Supremi Senatus Castellæ, quia

id est Regalia, vt in inferioribus asseremus.

Quæstio

Quaestio 14 An vendere Insignia Militaria, seu Habitus Equestris, & Commendas, sit simonia, aut lethale peccatum?

233 **N**on esse simoniam, iudico probabilius. Ita docent Aza-
gon 2. 2. *quast.* 100. *nu.* 4. Vi-
ctoria *in rel. et. de simon. num.* 45. Barbosa
de iure Eccles. tom. 2. *lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 9.
Emanuel Rodrig. *tom.* 2. *sim. cap.* 59. *con-*
cl. 11. *num.* 12. Villalobos 2. *p. sum. tract.*
33. *de simon. dif. c.* 14. P. Suarez *de Religio-*
ne lib. 4. *cap.* 27. *num.* 6. Cabedo *de Patro-*
natu Regiae Coronae, cap. 15. *n.* 15. Portel,
p. 3. *casu* 17. *nu.* 1. Bonacina *tom.* 1. *tract.*
de simon. dif. c. 1. *quast.* 4. *num.* 15. Diana
part. 3. *tra.* 1. 2. *de dubijs Regular. resolut.*
64. Pater Alfonsus de Peñafiel Araujo
in lib. de obligat. Ordin. Milit. ar. tract. 1.
cap. 11.

254 De Commendis id proba-
tur. Quippe non conferuntur propter
munus Ecclesiasticum, aut spirituale,
nec exigunt aliquem Ordinem, nec ad-
huc primam Tonuram in eo; qui illis
potitur, nec onus recitandi Horas Cano-
nicas ex eis confurgit; solumque praestit-
tur ob temporalem laborem militiae pre-
tio aestimabilem, quamvis hic ad divi-
num cultum, & Fidei propagationem
referatur; nihil ergo spirituale, aut an-
nexum spirituali confertur, ac proinde
pretium pro eis adquirere, procul est à
simoniae labe. Et, licet Commendae ex
fructibus Ecclesiasticis comparentur,
non inde fit (iuxta communem opinio-
nem, de qua redibit sermo *infra*) esse
Beneficia Ecclesiastica; cum plures ac-
cipiant redditus ex eiusmodi fructibus
ob temporalem laborem in Ecclesiae uti-
litate impensam, quin propterea Be-
neficijs gaudeant. Sic a conomus, Syndi-
cus cymbalorum pulsator, & alij suam reci-
piunt ex fructibus Ecclesiasticis por-
tionem.

235 Et quidem labores in bel-
lo tolerati pretio sunt compensabiles;
& immediatus finis, ob quem Commen-
dae conferuntur, est militia; quamvis fi-
nis mediatus sit Dei cultus, & honos;
hic enim, quoad praesens, non est inspi-
ciendus: alias plures emptiones, ac ven-
ditiones essent simoniacae; nec posset ab

artifice vendi calix, nec à mercatoribus
merces ad Ecclesiasticum ornatum, &
sic de innumeris alijs contractibus po-
test argumentum efformari.

236 De Insignibus autem Mili-
tarijs Equestribus idem assertum sua-
derur. Tum quia etiam conceduntur in-
tuitu finis immediati temporalis, nem-
pe ut quis militiae se deuoveat, & hono-
rem comparet, qui ex Insignibus Eque-
stribus accrescit, & praeterea capax sit
obtinendi Commendas. Tum quia emens
aliquod Insigne Equestre, esto Equites
iuxta sententiam plurimum essent Eccle-
siastici, ac strictè Religiosi, non inten-
dit emere Religionem, aut statum Ec-
clesiasticum, quin potius optaret liber
remanere à paupertatis, Castitatis, &
Obedientiae votis; solumque conatur
sibi honorem, & splendorem tempora-
lem comparare, qui ex Equestri Militia
in estimatione populi confurgit. Quod
sanè non aliter melius animaduertitur,
quam si attentè introspicatur, quid op-
tent hi, qui gratiam alicuius Militiae
Equestris ob temporalia sua, ac Maiorū
obsequia à Rege exposulāt. An eis pre-
cipue, & immediate in mentem venit,
se exinde cultui diuino tradendos? rem
spiritualem, aut Ecclesiasticam à se ad-
quirendam? Quis eorum animus? Quae
mens? Nihil de Religione communiter
cogitant: temporalem splendorem in-
hiant; inter ceteros eminere optant.
Quod autem postmodum (si sententiam
liberam sequantur) in iuratum Religio-
sum, aut Ecclesiasticum incidant, ex an-
nexionem huius status ad eos Habitus pro-
uenit. Nec id poterit instari, si unde qua-
que res pensetur, in honore Episcopatus,
aut alicuius Dignitatis Ecclesiasti-
cae, quam vendere, esset simonia; cum
nec in his honor reperitur purè tempo-
ralis, nec huic honori intento sit accessi-
oria Dignitas Ecclesiastica, quin a qua
quis Dignitatē, & honorem ambit; nec
finis immediatus sit quid temporale.
Nec, ob dicta, laudo, & approbo mentē, &
animum eorū, qui Habitus Militares ob
finem dumtaxat temporalem honoris,
& lucri suscipiunt. De quo redibit ser-
mo *disq.* 3. *quast.* 17.

237 Confirmatur, quia de facto
temporibus elapsis plures vendebant Ha-
bitus Equestris, quorum gratiam à Re-
ge obtinuerāt; Nec credi potest, id fuisse
publicè peractum, si simoniaca
esset

esset venditio. Et, quamvis id iam fuerit prohibitum, non tamen certo constat, prohibitionē ex eo emanasse, quod simoniaca fuerit iudicata eiusmodi venditio: cum plures aliæ rationes impellere iustissime valuerint ad eam venditionem penitus prohibendam; scilicet ne beneficia Regum, eorumque liberales gratiæ reddantur venales; ne homines ciuites, sed origine, ignobiles, emerent ea Insignia, idque in Militiæ Equestri dedecus redundaret: & ne alia etiam incommoda exorirentur. Rursus ea prohibitio inde potuit oriri, quia, etsi non sit simonia prædicta venditio, communiter iudicatur peccatum lethale iuxta dicenda *inferius*. Imo, & si ob simoniam vitandam, ea prohibitio prodisset, non enervatur nostrum iudicium; Quippe illud non ideo apud omnes est conitans, vt res hæc sub lite, ac opinione non sit, cum contrarium plures censeant *infra* referendi. Potuit ergo opinioni contrariæ inniti prohibitio, vt tutiori, & quæ maiorem decentiam, ac pietatem præsert, quod & ego fateor. Sed non proinde, inspecta re secundum se, eam veriorē censeo, sed nostram, quæ etiam grauium Authorū, quos iam dedimus, calculo firmatur.

238 Adhuc, posita etiam illa prohibitionē, nunc communiter gratiæ Habituum pretio æstimantur, consuevitque Rex eas largiri foeminis, vt ex eis dotem sibi adsciscant, ac matrimonium ineant cū viris, qui ijs Habitibus, seu Insignibus exornentur; & dum ad matrimonium vtrō, citroque foedera fiunt, Insigne Militare tradendum Viro nomine dotis, præscribitur, & duobus millibus ducatis, aut ampliori pretio estimatur. Id cuncti vident; nullus Sapiens reclamatur, nec illicitum arbitratur; signum ergo est manifestum, ea Insignia esse pretio estimabilia, & per consequens, dum semel non sit simonia, ea pretio taxari, & loco pretij transferri, nec simonia erit, ea vendere; siquidem simonia non respicit hunc contractum potius, quam alium, sed traditionem pretij temporalis pro re spirituali, vel ei annexa, quoquo modo pretium tradatur; siue per emptionem, siue per permutationē, aut nomine dotis, seu in quouis alio contractu. Quin id, quod nomine dotis confertur, iuxta Iuris dispositionem, ad dominium mariti irrevocabile transit, &

per modum emptionis dos à marito accipitur: quod vulgare est apud Iuris peritos. Ex his roboratur id, quod asseruimus, in collatione horū Insignium, eorumque petitione, non intendi quid religiosum, aut spirituale, sed immediatē, & omnino honorem, ac finem temporalem. Cum enim hæc gratiæ soleant conferri, vt foemina nuptias contrahant, quin constet adhuc, cum quibus sint contractura, earum electioni, & arbitrio relinquitur, quinam sint eo honore donandi; arbitrio autem tertij potest quidem committi honoris largitio, non verò voluntarium obsequium religiosum ab alio præstandum, quare foeminis indulgetur; vt eum honorem temporalem pro libito transferant, pretio æstimant, & nomine dotis in contractu designent, quasi quid separabile à substantiali spirituali, Religiosa, & Ecclesiastica, etiam si Equites Militiarum strictè religiosi censeantur.

239 Sententiam oppositam asserentem, esse simoniam, pretio vendere Commendas, seu Habitus Equestres Militares, tuentur Nicolaus Garcia de Beneficijs, tom. 1. part. 1. cap. 4. num. 7. Hieronymus de la Cruz in *Defensione Statutorū lib. 1. c. 17.* Cordoua in *Instruct. Confes. p. 2. num. 36.* Pater Azor tom. 1. in *lit. mor. lib. 13. c. 6. quæst. 3.* Mota in *Problemate, quomodo sit petendus Habitus militaris, ex pag. 86.* Franciscus Caro de Torres in *approbatione libri de obligat. Ordin. Militar. editi à Patre Peñañiel Araujo.*

267 Probant primò. Commendæ sunt beneficia Ecclesiastica; ergo earum venditio est simoniaca. Antecedens docetur à Patre Azor part. 2. lib. 3. cap. 26. quæst. 9. Raudens *const. 17. num. 19.* Marta de *iurisdic. part. 2. cap. 32. & part. 4. casu 24. num. 16.* Mendez à Castro in *praxi Lusitana, lib. 2. capit. 1. numer. 10.* Nauarro de *reddit. Ecclesiast. quæst. 1. mon. 54. memb. 6. & quæst. 3. numer. 27.* Mota de *confirmatione Ordin. Sancti Iacobi, lib. 2. cap. 2. §. 10. memb. 4.* Flamin. Paris. de *resignation. benefic. part. 1. cap. 4. numer. 6.* Etenim Commendatarij ex institutione Ecclesiastica redditus Commendarum percipiunt ob ministerium militandi aduersus Ecclesiæ hostes, eosque titulo perpetuo, dum viuunt, sibi comparant; deguntque intra Or-

Ordines à Sede Apostolica approbatos, quæ omnia ostendunt, eas Commendas esse Ecclesiastica Beneficia.

240 Nego antecedens (quod constabit inferius *disq. 10.*) Quippe, ut iam asserui, redditus huiusmodi titulo Ecclesiastico non comparantur, nec vltimus Ordo, nec prima tonsura in percipiente illos requiritur, ac propter hanc temporalem immediate exhibentur. Id docui *tomo in Bullam Cruciar. disp. 34. num. 166.* Et etiam *tomo de Iure Academico, lib. 3. num. 430.* Vbi prætrixi cum P. Thom. Sanchez, & alijs relatis à Diana *part. 5. tract. 8. resol. 30.* Commendas præstari titulo laico, seu ob militiam: indeque non peccare eos, qui fructus, seu redditus insumunt in usus profanos; cui tamen, quæ ex beneficijs Ecclesiasticis superiunt, quorum redditus sunt patrimonium Crucifixi, seu pauperum, nequeant in magna quantitate abique peccato in usus profanos expendi, ut cum Cardinali Lugo, & alijs docet Diana *part. 7. tract. 11. resol. 36. & 39.* Inde etiam addidi *tomo de Iure Academ. lib. 3. num. 210.* redditus Commendarum esse bona Castrensia, & etiam à filijs familias posse ludo exponi in qualibet quantitate. Caterum id, quod in argumento adijcitur de Commendatarijs, quod intra Ordines approbatos degant, ut Religiosi, in nostri asserui probatione præoccupauimus.

241 Probant secundo. Quia Pontifices recensent Commendas inter Ecclesiastica Beneficia; erit igitur simonia earum venditio. Assumptum constat ex varijs Bullis. In primis, cum à Pontifice Innocentio VIII. exposceretur, ut Commendam Ordinis de Alcantara, Oppidi de Valencia in Caurienti Dixce si applicaret Metæ Magistrati, ipse Bullam expediuit, quæ extat in *Bullario eius Ordinis, fol. 63.* Vbi ait; Nos igitur, qui dum inter alia volumus, quod petentes, Beneficia Ecclesiastica vniui, teneantur exprime annuum valorem secundum communem estimationem, extam Beneficij, cui aliud vniueretur, alioquin vni non valere. &c. Ecce Commendas, seu Præceptorias Beneficiorum, nuncupatione includit, cum in earum vnione eadem requisita exprimat, ac in vnione Beneficiorum. Deinde ea verba Innocentij repetit Alexander VI. in Bulla, quæ incipit, *Apostolicæ Sedis, num. 8.* & assertur in *Bullario Ordinis*

de Alcantara, fol. 72. Quibus alia similes possent afferri. Respondeo primo, à Pontificibus vocari Beneficia cuiusmodi Commendas, lata denominatione, non stricta quatenus earum fructus ex Ecclesijs proueniunt; nõ verò sit inde, esse Beneficia rigorosè, cum nullum Ordinem in percipientes ipsos requirant, & titulo militari, non Ecclesiastico præstentur. Respondeo secundo, sub opinione esse, an Commendæ sint Beneficia, nec ne; & Pontifices secutos fuisse partem affirmantem, ut potè probabilem, & suæ iurisdictioni amplius fauentem. Nos vero contrariæ sententiæ adhaeremus, innixi Authorum grauium iudicio, & fundamentis libatis. Caterum *disquis. 10.* de Commendis agemus latius, vbi ostendemus, earum bona non esse amumèranda inter secularia, cum spectent ad ipsos Ordines, qui ea possidebant, & postea diuiserunt illa, modo *ibi* libando.

243 Ad secundam quæstionis partem deueniendo, censent, esse peccatum lethale emptionem, ac venditionem Commendarum, & Habituum Equestrium, omnes illi, qui simoniam in hoc interuenire arbitrantur. Id ipsum ex Authoribus nostræ sententiæ indicant Villalobos *vbi supra*, Barbosa *supra num. 19* Mouentur, quia ea venditio contrariatur fini, ac intèntioni Fundatorum Ordinum Equestrium, qui voluerunt, Habitus, & Commendas gratis concedi his, qui Fide Catholicam, & Rempublicam Christianam defenderent. Deinde, quia est valde perniciosa bono publico illa venditio; si quidem, ut *supra* attigimus, Militares Habitus venderentur ignauis, & ignobilibus hominibus, quibus diues fortuna solet arridere, priuarenturque eo præmio Milites strenui, qui egestate premuntur. Quæ sanè ratio me in hoc flectit iudicium; Ex se enim res est obnoxia periculo deprimendi Habitus Militares, & defraudandi Milites, quauis aliquando contingenter venderentur Viris Nobilibus, ac in bello exercitis. Rursus id dedecere videtur Maiestati, & liberalitate Regiam, à qua præmia debent emanare, nec immediate, nec mediate, pretio adquiritur.

244 Nec obstat, pretio æstimari Habitus Militares, qui nomine dotis feminis adscribuntur. Etenim illi præstantur, ut Maiorum obsequia remuneretur, & gratias

tis à Rege conceduntur; ac deinde his fœminis, quæ ob suam Nobilitatem, nõ nisi Viris Nobilibus sint nupturæ, qui eis Habitibus ornentur in præmium cõiugij, & Maiorum, seu Progenitorum fœminarum, quæ eos quoad præmium fætorum repræsentant. Id autẽ nec indecorum, nec dinecens, nec bono publico est perniciosum. Doctrina tradita nõ est extendenda ad Habitus Fratrum Clericorum Militarium, quos vendere, aut emere, esset simonia; sicut esset, vendere Habitum Religionis non Militaris. In hac enim venditione, non adest finis temporalis, nec aliæ rationes *suprà* traditæ de Habitibus Equitum militanti; quare pretio præcipuè emeretur status Ecclesiasticus, & Religiosus; estò minùs principaliter simul connecterentur cõmoda temporalia. Admissionem autem ad statum Religiosum pretio venundari, prohibitum est in Concilio Nicæno H. Canon 19. In Lateranensi sub Alexandro III. part. 2. c. 10. In Oxoniensi sub Innocentio III. c. 32. in Treuerensi II. c. 12. Exornat id Renatus à Valle in *Hyparcho de Religioso negotiatore*, pag. 87.

Disquisitio 2. de Privilegijs, foro, & iurisdictione Ordinum Militarium.

Quæst. 1. De Iurisdictione Ordinum Militarium. Vbi plura de potestate Senatus Ordinum, & Priorum

§. 1. Stabilitur iurisdictione circa Ecclesiasticos, & temporalis Regia circa proprias ditiones,

Iurisdictione alia est Ecclesiastica, alia temporalis. Ecclesiastica verò alia pro foro interno dumtaxat, alia etiam pro foro externo, seu pro utroque foro; & rursum vel est in ordine ad purè spiritualia, aut in ordine ad alia, quæ spiritualia non sunt. Hæc præterea limitatur, aut extenditur, vel pro diversis subditorum statibus, nempe vel pro solis Regularibus, aut pro solis sæcularibus, seu pro vtrisque; vel etiam extenditur, siuè limitatur iuxta concessionem Superioris, à quo di-

manat, seu Pontificis, seu alterius. Vnaqueque autem iurisdictione, aut est ordinaria, aut est delegata, vel etiam subdelegata. Quas omnes divisiones passim exponunt Authores, & Ego non semel elucidavi *tom. 1. Bullam Cruciat. & tom. de Iure Academico*. Quare nunc non declaranda, sed supponenda sunt; eas tamen præfixi, ut clarius quæstionem propositam explicemus, sermonem de illis instituendo.

2. Igitur Ordines Militares gaudent in primis iurisdictione Ecclesiastica pro utroque foro, respectu omnium Regularium sibi subditorum, qui simpliciter sint Religiosi. (Etenim *quæst. 2. de Equitibus in speciali* agemus, circa quos est maxima controuersia) Id constat ex Bullis Pontificijs Confirmationis, & approbationis Ordinum, quas *suprà* in Institutione ipsorum adduximus, & ex alijs, quas Decursu totius Operis referimus, ac præcipuè *disq. 7. q. 3. ac in Ordinum Constitutionibus*, & Bullarijs adducuntur. Cõstat etiã, quia omnes Religiones approbatæ, hoc ipso, quod à Sede Apostolica cõfirmantur, ea iurisdictione erga subditos regulares pollent, eo quod absque illa nequeant hi gubernari, nec finem Instituti adipisci; Cũ ergo Ordines Militares sint Religiones approbatæ, & confirmatæ à Sede Apostolica, hoc ipso ab ea iurisdictione Ecclesiastica, & spiritualis pro utroque foro in eos dimanat erga subditos verè Regulares. Constat demum, quia Ordines Militares sunt exempti à qualibet iurisdictione Ecclesiastica, eo pacto, quo postmodum asseremus; sequitur ergo, quod in se iurisdictione Ecclesiasticam contineant erga subditos propriè Religiosos, & Ecclesiasticos, qui alicuius debent iurisdictioni subiacere; non autem alterius; sed ipsorum Ordinum. Hoc assertum posset Iuribus, & Authoribus, ac Concilijs exornari; sed in rebus manifestis, & obuijs, tempus teritur, dũ ad paginas adimplendas ea agglomerantur.

3. Deinde Ordines Militares iurisdictione temporali potiuntur erga suæ ditionis territoria, Oppida, loca, & vasallos ipsorum Ordinum. Etenim ipsi Ordines in primævis exordijs aliqua loca, & territoria per donationem à Regibus acceperunt, & quasi per contractum onerosum, vel ut Prouincias ab incurribus Sarracenorum defenderent, & essent velut muri, ac arces Regnorum Hispaniæ, eosque

34
eosque profligarent, ac terras ipsorum tyrannide vexatas, Hispaniæ, & Religio ni Catholice restituerent; vel in remuneracionem, seu gratitudinem illustriū gestorum, quibus eam infestissimam Christiano nomini eladem insequerantur, propellebant, Hispanumque Imperium vndique quassatum sub splendori reddebant. Præterea ipsi Ordines Militares plura obtinebant sibi loca, armorumque vi in suam potestatem redigebant, annuentibus Pontificibus, & Regibus, vt sic præmio debito ob præclara facinora, & plurimum sanguinem in pugnis animosè effusum, propter fidem, & Regnum, donarentur; & nouis stimulis ad alias gloriosas expeditiones incitati suo insisterent sanctissimo Instituto. Hinc Ordinibus accreuerunt ditiones, territoria, Oppida, vasalli, erga quæ iurisdictione fruuntur temporali, non tantum ac ceteri, qui domini sunt temporalis locorum, & iurisdictionis in ipsis. Hæc territoria, & Oppida diuisa fuerunt, ita vt plurima Magistris Ordinum sustentandis applicarentur, quæ nunc in Regum Hispaniæ dominio immediato, vt potè Administratorum ipsorum Ordinum, existunt, cum eis sint vnita, quæcumque ad Magistros spectabant; Alia verò ipsis Equitibus in Commendam, sunt concessa, ita tamen, vt iurisdictione penes Ordines remaneret.

4 Reges ergo, tanquam Domini prout Administratores, & Ordines ipsi, iurisdictionem temporalem in eis dititionibus exercent, constituuntque Gubernatores, Prætores, aut Iudices, aliosque Ministros, qui ius dicant, locaque gubernent. Ad Senatum autem Ordinum pertinet, Regem nostrum consulere de Gubernatoribus, qui sunt constituendi in territorijs, seu Oppidis Ordinum, ac ipsum, vt Administratorem spectantibus, vt ipse designet, quem malit. Et sane multo amplior iurisdictione, & ditio Ordinum foret, nisi plura Oppida fuissent alienata, transactis temporibus, quod Ordinum detrimentum vt præcaueatur, Bullæ expeditæ sunt à Pontificibus districtè prohibentibus quamcumque alienationem.

5 Hæc Ordinum iurisdictione temporalis ita exercetur, vt à sententijs, quas ferunt Iudices inferiores ipsorum Ordinum, detur appellatio, cum electione appellantis, vel ad Senatum Or-

dinum, vel ad Cancellarias Regias, cum causæ sunt temporales, exceptis his, de quibus §. 3. redibit sermo, à quibus priuariuè appellatur ad Senatum Ordinum. A sententijs autem prolatis à Senatu in causis temporalibus, nec non & in criminalibus vasallorum, appellatur ad Concessum Commissionum, qui constat ex duobus Senatoribus Tribunalis Regiæ Supremi Castellæ, & itidem ex duobus Senatoribus ipsius Tribunalis Ordinum. Præterea subordinata est hæc temporalis iurisdictione, quatenus concernit dominium, cum id non sit supremum, sed subiiciens Regibus Hispaniæ, tanquam supremis totius Regni dominis, vnde hi in territorijs Ordinum suis potantur Regalijs.

6 Demum Ordines Militares iurisdictione Ecclesiastica, & spiritali gaudent pro foro externo erga seculares, & Ecclesiasticos, qui in eorum territorijs versantur, quæ vel immediate exercetur à Senatu Regio quoad aliquamuniam Ecclesiasticam iurisdictionem exigentia, vel per Clericos Fratres Priores, aut Vicarios, vel etiam per Visitatores; de quibus omnibus agemus disq. 7. Et plura circa hanc iurisdictionem, & eius usum enodabimus. Quippe seu iniuria temporum, seu incuria eorum, quibus id munus competeat, seu consuetudine in aliquibus territorijs, vel Oppidis, valde fuit immutata cuiusmodi iurisdictione; in alijs tamen omnino viget, vt cernere est in Ordine Alcantaræ in Prioratu de Magacela, Zalamea, & Rollan; In ipso autem Ordine, ob continuas lites vitandas, concordia fuit peracta inter Ordinem quoad territorium Prioris de Alcantara, & Episcopum, ac Ecclesiam Cathedralē Caurientem. In Ordine autem D. Iacobi, & Calatravæ multæ diuiles agitaræ sunt, & agitantur adhuc super vsu, in varijs munij, iurisdictionis, in diuersis territorijs, ac Oppidis. Quippe Antistites Ecclesiarum contendunt, ad ipsos spectare saltem hunc, vel illum iurisdictionis vsu, quæ ipsis concedere Ordines, & Priores, aut Vicarij renuunt. Plurimè, ac doctè super his vtrinque prodierunt in lucem iuris allegationes. Pro Ordine D. Iacobi scripsit D. Franciscus de Ocampo super litibus exortis inter Eminentiss. Cardinalem Archiepiscopum Toletanum, & Vicarios Campi de Montiel, ac de Alcedo, & Totana. Pro Ordine Calatravæ doctiss.

doctissimè informationem exaravit D. Sebastianus de Zambrana in lite cū Dignitate Archiepiscopali Toletana, & Visitatoribus eius Ordinis. Huiusmodi plures aliæ circumferuntur; maximè his temporibus, quibus plures super hoc cōtentiones existunt. Et quidem ad suam defendendam iurisdictionem Ecclesiasticam aduersus Antistites, Rex noster, vt Administrator Ordinum, designauit Conseruatorem Don Petrum de Velasco, Regiæ Capellæ Iudicem, Virum omni litteratura insignem. Sed nec vacat, nec congruit, in hoc opere singulos articulos super iurisdictione exorientes vtilare; nobis namque solùm incumbit, fundamenta iacere, principia stabilire, & doctrinam solidiorem tradere. An vero in hoc, aut illo casu, in hac, vel illa diocesi, seu Oppido, detur aliqua exceptio doctrinæ generalis, ratione consuetudinis, siuè priuilegij, aut ex alio capite, sunt quidem euentus specialissimi, quos nec omnino complecti, fieri valet, nec integra volumina ad id præstandum sufficerent. Attamen quietè suam iurisdictionem exercent Priores de Vcles, & S. Marci Legionensis, per se, & per suos Vicarios. Cum aliquibus autem Vicarijs Ordinum D. Iacobi, & Calatrauæ, qui non à Prioribus, sed à Rege designantur ad territoria eis Prioribus non subiecta, hæc lites exoriuntur. Illi quidem non habent eadē priuilegia, ac Priores quoad omnia, sed quia Ordines ipsi, qui iurisdictione Ecclesiastica gaudent circa sua territoria, his Vicarijs eam concedunt, illis aptanda esse contenditur proportionatè, quæ de Prioribus quoad iurisdictionem asseremus.

7. Iam verò iurisdictionem præfatam spiritualem pro foro externo in proprijs territorijs esse apud Ordines Militares, certo certius est; nam ea repetitò, manifestè, & expressè continetur in Bullis Pontificijs tum superius relatis, tum inferius referendis. Ea etiam in diuersis casibus fuit stabilita per Decisiones Rotæ, & Declarationes Sacræ Congregationis Concilij, vt videre est pluribus in locis apud Barbosam in *Remiss. ad Trident.* & Farinaclum in *Declarat. & Decis. ad Trident. volum. 4.* Præterea per plura sæcula Ordines hanc exercuerunt, & exercent iurisdictionem, iurisque legitime acquisiti datur immemorialis possessio.

8. Hinc Ordines ex Iure communi debent visitare sua territoria, iuxta *Clementin. Attendentes, §. hoc igitur, de statu monach. ibi: At exempta alia per alios, quibus subsunt, annis singulis debeant visitari.* Videantur Socinus de *visitat. num. 11.* Barbosa de *iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 17. ex num. 22.* Huc etiam faciunt textus in *c. in singulis, versic. Ordinentur, cap. final. de statu monachor. cap. Abbates in fin. de priuileg. lib. 6. cap. luminoso, 18. quæst. 2. Glossa in Clement. 1. verbo, proprij, de reb. Eccl. no alien.* Et quidem ea territoria pleno iure subiecta sunt Ordinibus, hoc ipso, quòd sint eorum propria, & exempta; & hæc exemptio est plenissima, non solum personalis, nec solum localis, sed personalis, & localis simul; quare iurdictio est omnimoda, & iuxta Bullas Pontificias, priuatiua circa omnia, etiam ea, quæ ad curam animarum, & administrationem Sacramentorum spectant. Quare eam accumulatiuam non esse cum Episcopis, tradunt Menochius *lib. 2. presump. 18. num. 17. & 22.* sic explicans Tridentinum *ses. 6. cap. 3. & ses. 23. de regularib. c. 24.* Ludouitius Pap. *decis. 4. ex num. 6. & decis. 8. n. 2.*

9. Etenim hæc iurdictio exercetur per Priores Militares, qui sunt veluti Abbates exempti, vt dicam *disq. 7.* Abbates autem in suis territorijs æquiparantur Episcopis, iuxta *cap. final. de officio Ordinarij.* Docetque cum alijs Tamburinus de *iure Abbat. disput. 1. quæst. 5.* & indè omnimoda iurisdictione ordinaria gaudēt, iuxta *c. dilectus, de officio Ordinarij; cap. persona, 11. quæst. 1.* cum alijs vulgaris; quod latius prosequemur *disq. 7. quæst. 4.*

§. 2. Stabilitur amplius iurdictio Ecclesiastica Ordinum Militarium. Vbi de visitatione Ecclesiarum.

10. CERNITVR, ex dictis, nullum esse actum iurisdictionis Ecclesiasticæ ordinariæ, qui ab Ordinibus Militaribus nequeat exerceri, dum non spectet priuatiuè ad Episcopos. Et quidem pro actu visitandi sua territoria, præter iam allata, stant non pauca iura, ex quibus inferitur, nempe *cap. 1. §. hanc autem. de censibus, lib. 5. Extraua*

gans 1. tit. de censibus. Adfunt Decisiones Rotæ, quas affert Farinacius 1. tom. decis. 394. & tom. 2. decis. 493. num. 2. & p. 1. recentiorum decis. 346. num. 2. Suffragatur Zerola in praxi Epif. verbo, visitatio, vers. 22. Ritus in praxi aurea, tom. 2. res. sol. 301. Renatus Copinus Monasticon lib. 1. tit. 2. num. 12. Flores de Mena, Coquier, Barbosa, & alij supra relati. Et quidem, ut sæpè repetimus in hoc Opere, omnis iurisdictio, quæ erat penes Magistrum Ordinum, residet in Rege nostro, cuius Coronæ sunt uniti Magistratus, ut eam exerceat, si sit spiritualis, per Regulares ipsius Ordinis ab ipso deputandos; Magistri autem plena iurisdictione gaudebant ad omnes causas spirituales, matrimoniales, decimales, curam animarum concernentes, & similes, quam per se, vel per alios exercebant, ut constat ex innumeris Bullis Pontificijs, & tradit Suarez de Paz in pract. tom. 2. prælud. 1. ex num. 3. Vbi circa visitationem priuativè Ordinibus competentem, cum exclusione alterius diocesanæ, iam fuisse iudicatum in Senatu Regio affirmat; nec non Emanuel Rodriguez, Pereyra, Villalobos, uterque Barbosa, Ledesma, Campanilius, Flores de Mena, Cenedo, Ioannes Ramirez, Zuevallos, Cabedo, Navarrus, apud Don Sebastianum Zambrana ubi supra ex num. 94.

11 Valdè roboratur iurisdictio hæc spiritualis in Ordine Calatrauensi, & Alcantarense Bullis Clementis VII. expeditis anno 1524. & 1525. in quibus confirmat privilegia exemptionis concessa à suis Prædecessoribus, addens, ea deinceps robur habere, quamvis hucusque in praxi, & usu non fuerint, & quod nunquam derogari deinde valeant; & signatè includens omnes causas decimales, Beneficiales, ac matrimoniales, designat formam, qua usque ad tertiam appellationem in Senatu Ordinum sunt tractandæ; & indulget Calatrauensi Ordini, ut in tribus territorijs, & in alijs deputer cum omnimoda iurisdictione spirituali Vicarios. Ab hac Bulla, contendit Dignitas Archiepiscopalis Tolitana, supplicatum per ipsam fuisse, illaque apud Senatum Regium esse retentam. Don Sebastianus Zambrana supra ex num. 107. responder, non obstante retentione, Ordinem possidere suam iurisdictionem, & ex ea Bulla titulum iustum revalidari, ac ex alijs anterioribus, ac po-

sterioribus eum esse firmum; maxime cum anno sequenti Pontifex præceperit, quod partes Romæ comparerent, & interim Ordo in sua possessione conservaretur. Hæc, & plura alia affert hic Author eruditissimus, argumetaque plura contraria dissolvit; de quibus, ac de ea lite, ut superius annotavi, iudicium non fero, sed tantummodò principia generalia iacio; quæ si consuetudine, aut iudicio non labefactentur, suam vim retinent.

12 In Ordine Calatrauensi inter alias Bullas extat quadam Pontificis Leonis Decimi, in qua ipse Pontifex eximit Regulares subditos ab omni iurisdictione, & potestate Antistitiatum, & Iudicium; & immediatè Sedi Apostolicæ subijcit. Nec posse privilegia Ordinum Militarium Cisterciensium derogari per derogationem in communem, sed necessum esse, ut fiat de illis specialis mentio, ita ut Cistercienses Militares, nec per rescripta Pontificia possint conveniri, nisi fiat de illis specialis mentio, docet Navarrus lib. 3. consil. tit. de Regularibus, cons. 21. num. 4. (extendens id ad Regulares S. Ioannis) & item Flores de Mena, & Emanuel Rodriguez, qui sic interpretantur Decreta Concilij, ut videre est apud Dom. Zambrana num. 136. & fauet textus in cap. cum Ordinem, de rescript. lib. 6. Præterea Ordinem Alcantarensem Sedi Apostolicæ immediatè subiectum reddiderunt Lucius III. & alij Pontifices usque ad Gregorium IV. qui, Ecclesias esse proprias ipsius Ordinis, statuit. Videatur eorum Bullæ in Bullario Alcantaræ ex fol. 6. & ex fol. 22. Sermo est de Regularibus propriè talibus, dum exemptos ab omni alia iurisdictione pronuntiamus; nam statim erit sermo de Equitibus, de quibus dubitatur, an sint Ecclesiastici, & Religiosi strictè?

13 In Ordine D. Jacobi extant plurimum Pontificum Bullæ, quas affert Mota de Confirmat. eius Ordinis, lib. 2. capit. 1. §. 9. probatione 7. quæ etiam communicantur, sicut & alia privilegia, Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, & in illis Pontifices confirmant iurisdictionem Magistri, immediatè solum Sedi Apostolicæ subiectam, in quam respectu eorum Ordinum successit Rex noster, qui est Administrator, ut ait Pontifex, in temporalibus, & spiritualibus, quæ per alium ab ipso deputandum sunt exer-

cenda; Eamque iurisdictionem retinet in omnibus territorijs, & Oppidis Ordinum, quamvis Oppida sint in aliena diocesi. Nam aliud est, locum esse in diocesi, aliud, locum esse de diocesi; nam esse de diocesi, significat esse territorium Episcopi, quod non significat hoc, quod est, esse locum in diocesi. Cum ergo locus, & personæ à iurisdictione Episcopi sunt exempta, non dicitur locus de Diocesi, quod dumtaxat denotat situm eius loci. Ita Truchus in *practic. verbo Diocesis, concl. 45. n. 5.* Farinacius cum pluribus à se relatis, *decis. 324. num. 3. part. 1.* Taburinus de iure *Abbat. disp. 15. quæst. 9. numer. 4.* Cum ergo locus non est de Diocesi, priuatiuè competit iurisdictione ei, cui subiacet, & inde ea loca nuncupantur nullius Diocesis, quia de Diocesi non sunt, sicut alia exempta extra Diocesim fiat.

Hinc, vt assertur ab Emanuele Rodríguez *tom. 1. qq. Regul. quæst. 36. art. 5. in fin.* Rex Catholicus Philippus II. simul cum tribus Senatoribus, Castellæ, Indiarum, & Ordinum, auctoritate cuiusdam Breuis Gregorij XIII. protulit sententiam die 24. Iulij, anno 1591. quod Oppidum de Rollan, & Cõmenda Magdalena, quæ est in Diocesi Salmantina, soli Priori Aleantarensi de Rollan, vt Iudici Ordinario, subiaceret; cui sententia obediuit post varias instantias Episcopus Salmantinus anno 1595. die 13. Maij; & Prior de Rollan suum Tribunal ibi habet, & sua vtitur iurisdictione, & Clericis secularibus de gentibus intra territorium eius Cõmendæ dimissorias præbet. Vnde ea Cõmenda est nullius Diocesis, & non de Diocesi Salmantina. Ceterum Prior de Rollan operatur ex vi eorum, quæ statuta sunt à Rege Philippo II. & tribus præfatis Senatoribus, quorum Tribunal appellatum fuit *Iunta Apostolica*. Amplius hæc iurisdictione spiritualis (quæ maximè in visitatione territorij, & locorum conspicitur) potest firmari ex sententijs obtentis, quas referre, esset prolixum. Extat etiam Decretum Regium expeditum anno 1556 præcipiens, ne Archipræsul Toletanus, aut eius Vicarij se intromittant in iurisdictionem Ordinum Militarium, nec in causas Regularium, etiam in ea Diocesi Beneficia obtinentium; non obstantibus dispositionibus Concilij Tridenti-

ni, eo quod ab illo disposita non comprehendant tres Ordines Militares; (id ipsum late probat Zambrana *ex num. 132.*) Quod Decretum Dignitas Archiepiscopalis acceptauit. Præterea, cum Ioannes Cauallero, Toletanus Vicarius de Ciudad Real excommunicasset Doctorem Ruyz Priorem Oppidi de Manzanares Calatrauensis Ordinis, eo quod Clericis non ministraret necessaria ad celebrandam Missam, & cum ab hoc appellaretur per viam violentiæ ad Senatum Regium Castellæ, Senatus sua sententia declarauit, die nona Iulij, anno 1566. prædictum Vicarium inferre vim, atque ad eò causa delata fuit ad Senatum Ordinum, in cuius crinijs asseruatur. Et præterea Paulus III. in Bulla *Laudanda Sedis*, data die 3. Nouembris, anno 1542. declarauit, Ecclesias, & territoria triu Ordinum Militarium non fore visitanda ab Antistite, seu Archipræsule; quasi visitationem prius ipse Pontifex ei indulerat, eo quod sibi relatum fuisset, ab Ordinibus Militaribus viros parum idoneos constitui in Vicarios, & Beneficiarios; Reclamatum fuit à Carolo V. Imperatore, & Ordinum Administratore, Pontifex rem cognouit; & primum indultum reuocauit, in quo concesserat Archipræsuli visitationem.

Et quidem ex Tridentino non desumuntur fundamenta efficacia ad euertendam hanc iurisdictionem spirituales, tot Pontificum auctoritate, praxi, consuetudine, possessione, sententijs, & Authorum subscriptione vallatam. Vbi enim Episcopis concedit, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, quod visitent opera pia, præterquam quod id nõ intelligitur de Operibus pijs habentibus alium Superiorem exemptum; additur *ses. 22. cap. 8. de reform. Non tamen, quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia.* Constat autem, omnia loca, Ecclesias, & Opera pia Ordinum Militarium esse sub immediata protectione Regia, vt circa Patronatû asseruimã *disq. 1.* & ex vniõne Magistratû ad Cõronam Regiam id omnino innotescit. Sanè mens Tridentini ea fuit, ne vilius sub aliquo prætextu visitationem subterfugeret, indeque mores non corrigerentur; at non intendit innumeris Pontificum Bullis circa Ordines Militares derogare; quod ex inde cernitur, quia post Tridentinum plures Decisiones Ro-

ta, & Declarationes Sacrae Congregationis Concilij extrant circa iurisdictionem spiritualement Ordinum priuatiuam. Post illud etiam Ordines eam pacifice exercent in cunctis ferè suis territorijs & Oppidis, si excipias aliquas lites super no nullis exortas. Post illud demum innumeri graues Authores pro hac stant iurisdictione priuatiua, cum exclusione Diocesanoꝝ, Quos in praedicta allegatione Iuris congerit Dom. Zambra- na, vbi ad singula Tridentini Decreta, quae opponuntur, respondet, ibique sunt videnda, ne transferibamus. Plurimos etiam Authores, & fundamenta affert D. Franciscus de Ocampo *in Memoriali pro Vicarijs Campi de Montiel, de Aledo, & Totana, Ordinis Iacobaei*. Nec pauca huic concernunt ex allatis à Do Ginesio Morote *in patrocinio Ordinis Alcantarae*. Videndus Emanuel Rodriguez, qui respondet Decretis Tridentini. tom. 1. qq. Reg. q. 36. art. 3. & saepe alibi. Et quidem Tridentinum exinde fuit motum, vt constat ex eius verbis, cap. 3. *ses. 25. de regular. ad cedendum Episcopo potestatem, vt licetiam ipse praebat ad fundanda Monasteria Regularium (ex quo etiam capite iurisdictione spiritualis Ordinum intenditur labefactari) quia supponebat, Episcopum habere rationem reddituum, & fructuum sui territorij, indeque voluit ab eo examinari, an in sua Diocesi possent Monasteria edificanda sustentari. At in territorijs Ordinum ea ratio fructuum non pertinet ad Episcopum, sed priuatiue ad Ordines; vnde cessante causa, & motiuo substantiali, cessat effectus. Hac rationem exornat Molina *de primogenijs lib. 1. cap. 5. num. 13.* & infertur ex cap. cũ cessante, de appellat. ex leg. adigere, §. quamuis, de iure patronat. Glossa, verbo, auocandum in leg. mancipia, Codic. de seruis fugitiuis.*

17 Nec par est, credi, Concilium voluisse imminuere potestatem, & splendorem Illustrissimorum Ordinum Militarium, qui illum in obsequium Ecclesiae, & Fidei proprio suorum Equitum sanguine plurimo effuso compararunt. Etenim iure belli iussi aduersus Sarracenos gesti, vel à Regibus donantibus, Ordines sua territoria obtinuerunt, indeque dominium apud ipsos remansit, iuxta leg. si quid bello, de captiuis: §. item ea, insitit. de rerum diuis. leg. 20. tit. 28. partic. 3. Docent, & exornant Couarrubias *regu-*

la, peccatum, 2. part. ex §. 9. Valenzuela *de iure belli, part. 2. concl. 3. ex num. 22.* Patet Molina *de iust. & iur. tract. 2. disp. 118.* Don Ioannes de Solorzano *de iure Indiar. lib. 2. cap. 5. num. 28.* Et plures ab eisdem allati. Inde ergo, & quia Ordines in eis territorijs Fidem plantauerunt, & Ecclesias fundauerunt, post confirmationem domini temporalis à Regibus indulta, Pontifices eandem potestatem temporalem confirmauerunt, & simul spirituale eis concesserunt. Et merito; nam, si Episcopus populos alterius Diocesis ad Fidem conuertat, iurisdictionem spiritualem erga eos obtinet, dum per triennium illam praescribat, imò per sex menses, dum prius Episcopum illius Diocesis mouerit, vt ex Iure probant Couarrubias *regula, possessor. 2. part. §. 11. numer. 8.* Menchaca *controuers. illustr. cap. 72. num. 6.* Barbosa *in collectan. ad cap. 1. de prescription. ex num. 1.* Anastasius Germonius *animaduers. cap. 20. num. 2.* à fortiori profecto, ea iurisdictione Ordinibus fuit indulta, cum & Oppida à ditione, & tyrannide Maurorum indefessis laboribus exonerauerint, & Religionem Catholicam ibi introduxerint, quae deinde altas egit radices, ipsorum vigilantia, & toller-
tia.

18 Quid? quod iurisdictione, & exemptio Ordinibus concessa est quasi quidam contractus priuilegiatus, & remuneratio obsequiorum; priuilegia autem concessa ob remunerationem non censentur reuocata per Tridentinum, vbi de visitatione Ecclesiarum exemptarum agit. Videantur Barbosa *in collect. ad Tridentinum, ses. 7. de reformat. capit. 7. num. 40.* P. Thom. Sanchez *in precep. de eal. lib. 7. cap. 29. num. 191.* Flores de Menalib. 1. *variar. quae est. 10. num. 46.* Ex pluribus autem Bullis Pontificijs constat, ea priuilegia exemptionis ob remunerationem Ordinibus indulgendi. Eleganter, & dilucide inter alios Martinus V. Iacobaeos affatur; *Gloriosa Religionis vestrae Militaria, qua aduersus Christiani nominis amulos certando vos, & vestra exponitis intrepide, cure indefessae, & sinceraeque deuotionis affectus, quem ad nos, & Romanam Ecclesiam geritis, comprobauit, meretur non indigne, vt ea vobis favorabiliter concedamus, per quae singulis oppressiõibus abiectis, corde tranquillo in huiusmodi certamine feruentius, & quietius possitis Altissimo militare. Nos igitur ex praemissis, &c. Lucius III. in Bulla er-*

ga Ordinem Alcantaræ allata in Bulla-
rio fol. 6. ait; Cum locus vester in Sarraceno-
rum faucibus constitutus, &c. Ut eo liberius,
& libentius defensionem Christianitatis pro vi-
ribus, & alijs diuinis obsequijs insudetis,
quâto à Romana Ecclesia in iustis petitioni-
bus fueritis exauditi. &c. Idem Lucius
III. Bullam similem expediuit erga Ia-
cobæos, quæ incipit *Attendentes*. Similia
plura testimoniâ possem proferre tum
respectu Ordinis D. Iacobi, tum Calatra-
uensis, & Alcantarensis. Et quidem Pius
V. post Tridentinum anno 1566. expedi-
uit Bullam confirmans aliam Pauli III.
& de nouo concedens Ordini Iacobæo
omni modam exemptionem, Magistroque,
seu Administratori supremam super-
rioritatem.

19 Cum autem datur hæc su-
perioritas, tenetur ipse Administrator
per alios, cum per se non possit, Eccle-
sias, & territoria visitare. Indè ergo nõ
potuerunt alij Prælati id munus obire;
nam, cum ait Tridentinum, Episcopos,
tanquam Sedis Apostolicæ Delegatos,
posse visitare loca exempta, intelligen-
dum esse de locis non subiectis alte-
ri Prælato, qualia sunt territoria Ordini
Militarium, docent Barbosa de po-
restat. Episcop. 3. part. allegact. 74. numer.
2. Cochier de iurisdictione Ordinarij in ex-
ptos part. 4. quæst. 23. Aldana in compend.
Canonic. lib. 8. tit. 8. num. 41. Vbi ait, ita
in Roma fuisse decisum. Gabriel Pereira
de manu Regia tom. 2. cap. 58. num. 6. Ema-
niel Rodriguez 1. tom. 97. regul. quæstion.
36. act. 3. & 4. Cenedo in qq. Canonic. 9.
26. num. 25. Farinacius, & Barbosa, qui
asserunt pures declarationes Cardinaliu,
in notis ad Trid. sess. 7. c. 5. Don Ioannes de
Solorzano tom. 2. lib. 3. cap. 17. ex numer.
45. Erudita etiam inter alias circumfer-
tur allegatio Iuris à Doctore Perlinese
laborata, in causa visitationis Ecclesiæ
pertinentis ad Ordinem Militarem D.
Ioannis in Diocesi Ciuitatensi. In qua
latè probat, visitationem Ecclesiarum
Ordinum Militarium ad ipsos priuatim
spectare; nec ex vi Tridentini posse Episc-
pos munus id visitandi prætere-
re, quod plurimorum Doctorum authoritate,
Decisionibus, & Declarationibus cõ-
firmat. Hancque doctrinam tradit etiã
respectu Ecclesiarum Ordinis S. Ioannis;
Circæ quas variæ Declarationes extant
libatæ supra disq. 1. quæst. 5. Etenim, vt
libaui, Tridentini intentio ea fuit, vt

nullus visitatione liberaretur.

20 Scio, vt superius dixi in ali-
quibus Dioccesibus, maximè in Toleta-
na, ingentes esse lites, & contentiones
inter Præfules, & Ordines Diui Iacobi,
& Calatrauensi, ac S. Ioannis, super iurisdic-
tione, & visitatione; & Archiepiscopum
Toletanum visitare plures Eccle-
sias, & territoria (non verò personas ip-
sas Fratrum Clericorum) & vel priuati-
um in aliquibus muneribus, vel cumu-
latum in alijs, vsum iurisdictionis re-
tinere; in alijs etiam Dioccesibus iimita-
tam esse eorum Ordinum iurisdictionem
spiritualem. De quibus controuersijs ni-
hil omnino profero; sua cuique maneat
illibata defensio. In singulis enim litibus
sua sunt specialia fundamenta desumpta
à consuetudine, à possessione, ab indultis
Põtificijs, & ab alijs rationibus, quæ nec
integro hoc volumine possent compre-
hendi. Id circò supplex libellus ad Regem
nostrum à Capitulo Generali Ordinis
Calatrauæ fuit oblatus, in quo ab eo po-
poscit, vt curaret, Romæ has omnes de
iurisdictione ipsius Ordinis quæstiones
decerni. Ordo autem Alcantaræ concor-
diam cum Episcopo, & Ecclesia Cauriẽ
si sanciuit respectu Prioris de Alcantara,
de qua agemus disq. 7. Cæteri verò
Ordinis Priores tranquille sua iurisdic-
tione potiuntur. Quæ praxis, & possessio
validè roborant hucusq; dicta. Hinc
Prior Alcantarensis de Rollan, cum An-
ristes Salmanrinus contenderet, interdi-
ctum à se promulgatum comprehendere
Ecclesiam B. Mariæ Magdalena ei
Priori subiectam, restitit acriter ventila-
ta est lis; & suam exemptionem fori ob-
stinuit, sententia prolata ab Illu-
strissimo Hispaniarum Nuntio
die 21. Augusti, anno 1634.

Quam ego ipse perlegi,

totamque litem

euolui.

(?)

QVÆS-

Quaestio 2. An Equites Ordinum Militarium sint exempti à iurisdictione Regia in omnibus causis, & soli Senatui Ordinum subiecti? An simpliciter, & strictè Religiosi? An Ecclesiastici?

§. 1. *Premittuntur aliqua certa apud omnes.*

21 **I**N vnam adnecto quaestionem dubia in titulo praefixa, quia inter se sunt omnino connexa. Quippe, si Equites Militares sint strictè, & simpliciter Religiosi, sanè à iurisdictione Regia erunt exempti, sicut sunt ceteri Religiosi Ordinum non Militarium, & gaudere debent privilegio fori, sicut illi gaudet; atque adeo soli Senatui Ordinum subiacent, qui constitutus est, ut iurisdictionem erga tres Ordines Militares exerceat; Gaudet enim hic Senatus iurisdictione Ecclesiastica iuxta Bullas plurimum Pontificum afferendas *disq. 7. quaestio. 3.* Et, cum Alexander VI. Regiae Coronae incorporavit, ac univit Magistratus Ordinum, concessit Regibus Hispaniarum, ut omnia, quae Magistris olim licebant, exercerent, ac exequerentur; dum tamen designarent aliquos ex Ordinibus ipsis, qui spiritualia, & annexa spiritualibus forent exercituri. Reges autem nostri designaverunt Senatui Ordinum, per quem iurisdictione exerceatur circa ea omnia, quae non sunt merè spiritualia, nec Clericalem statum requirunt; nam ad haec Clerici Fratres designantur.

22 Præterea, si Equites Militares sint Ecclesiastici simpliciter, & propriè, non subiacent iurisdictioni Regiae temporali; (exceptis his, quae competunt Regibus iure dominij erga omnes Vasallos, adhuc Clericos) & quidè potest quis esse Ecclesiasticus, quin sit Religiosus, ut ex terminis constat; At tamen in ordine ad gaudendum privilegio fori Ecclesiastici, vnum è duobus requiritur; aut esse strictè Religiosum, aut habere qualitates in Tridentino requisitas, nempe Beneficium Ecclesiasticum, vel Ordinem Sacrum, vel denum

primam Tonsuram, seu etiam minores Ordines cum deputatione ad aliquam Ecclesiam per Episcopum praestita, & cum habitu, ac tonsura Clericali. Vnde, cum circa Equites Militares non sit quaestio, an gaudeant privilegio fori Ecclesiastici, si habeant qualitates à Tridentino requisitas, (idenim est citra dubium) nec restet alius titulus ad gaudendum eo foro, nisi titulus Religionis strictè in ipsis reperta; tota contentio vertitur ad explorandum, an sint strictè Religiosi; & fortasse ideo vnam quaestionem cum alia confundit Petrus Gregorius *libr. 15. syntagmat. cap. 34. num. 3.* Scio, aliquos esse Authores, qui negant Equites Militares esse strictè Religiosos, & timentur, esse personas Ecclesiasticas. Verùm eorum fundamenta, vel eò tendunt, ut illos Religiosos constituent; vel everruntur ex stabilitis in Tridentino necessarijs ad gaudendum privilegio fori Ecclesiastici, vel demùm dumtaxat suadent, eos esse personas Ecclesiasticas non strictè, & simpliciter, sed secundum quid; eò modo, quo Authores inficiantes, illos esse simpliciter Religiosos, fatètur, esse Religiosos secundum quid; quatenus Vota solemnia Paupertatis, Obedientiae, & Castitatis conjugalis emittunt; Habitum specialem gestant; Dei obsequio, & Ecclesiae defensionem mancipantur; sub Regula, & specialibus statutis degunt, hisque similia. Nihilominus contendit non pauci Authores, Equites praedictos esse personas Ecclesiasticas, quatenus Religiosi non sint, gaudentes privilegio fori; Quorum fundamenta §. sequenti proponemus.

23 Deinde supponendum est, ut constans, Ordines Militares, secundum se inspectos, esse simpliciter, & strictè veras, ac proprias Religiones. Etenim, ut tales, approbatae, & confirmatae sunt à plurimis summis Pontificibus, ut constat ex dictis in ipsorum Institutione *disq. 1.* & sapientissimè toto huius Operis decursu. Nec id vllus negabit; sicut nullus negat, Clericos Fratres praedictorum Ordinum esse strictè, & simpliciter Religiosos in Religionibus strictè talibus; nequit enim quis esse strictè, ac propriè Religiosus, nisi profiteatur sub aliqua Religione approbata, propriè tali. Cum hoc tamen stat controuersia de Equilibus; nam aliud est, Religionem aliquam esse approbatam, & propriè talem; aliud

esse propriè, & strictè Religiosos omnes eos, qui sub eius obedientia militant; nam in Religionibus non Militaribus hi, quos Hispanè vocamus *Donados*, non sunt strictè, & propriè Religiosi, & tamen obsequio Religionum addicti sunt, & Obedientiam vouent. Quare contentio in præsentem non est de Ordinibus Militaribus secundum se sumptis, sed solum de Equitibus; nam Fratres Clericos exemptos esse à iurisdictione Regia, & gaudere priuilegio fori, est manifestum.

24 Rursus sermo non est de Equitibus Militiæ Sancti Ioannis Hierosolymitani, quos esse strictè, & propriè Religiosos, omnes fatentur; & cum Votum Castitatis absolutæ emittant, nec restari valeant, nec eorum bona ad hæredes transferantur, non militant aduersus illos præcipua fundamenta, quibus Equites aliorum Ordinum oppugnantur. Hinc eorum causæ criminales ad proprios Iudices spectant; imò & causæ ciuiles, cum sunt Rei, si quidem ad proprium forum trahunt Actorem; nec aliter se habent respectu sui fori, ac Ecclesiasticæ personæ respectu fori Ecclesiastici.

25 Cæterum sermo est in hac disputatione non solum de Equitibus Militiarum Sancti Iacobi, Calatranæ, & Alcantaræ, qui subiacent Senatui Ordinum; verum & de Equitibus Militiarum Montefæ, de Aujs, Christi, & Sancti Iacobi in Lusitania; quorum Ordinum Magistratus etiam Regiæ Coronæ Hispaniarum sunt vniti; (quin Magistratum Ordinis Sancti Iacobi in Lusitania non fuisse diuersum à Magistratu Castellæ, ac Legionis *alibi* ostendimus *disq. 1. quæst. 6.*) & respectu eorum etiam constituta sunt Tribunalia, seu Iudices à nostris Regibus, quibus illi subduntur, sicut Equites trium Militiarum Senatui Ordinum. Est autem de omnibus eadem ratio, cum omnes possint nuptias contrahere, testari, & munera publica exercere, non secus ac cæteri seculares laici.

26 Præterea adhuc in sententia negante, Equites Militiarum esse Religiosos, & Ecclesiasticos simpliciter, certum est, eos subiei Senatui Ordinum; cum à Regibus nostris is constitutus sit Senatus, vt Superioris munus exerceat non solum erga Clericos Fra-

tres, sed etiam erga Equites tum Nouitios, tum Professos; & Equites in Professione Obedientiam vouent Magistro, seu Administratori perpetuo, nempe Regi nostro, qui in sui locum constituit Senatuum Ordinum, & hic cum Rege vnum Tribunal constituit quoad subditos, quare hi tenentur obedire Senatui in his, quæ sunt iuxta ipsorum statum, & Regulam, eique in prædictis subduntur. Non tamen propterea controuersia præsens euanescit. Quippe duplex reuidet iurisdictione in Senatuum Ordinum; alia Ecclesiastica erga eos, qui sunt strictè Ecclesiastici, seu Religiosi; alia Regia, & temporalis, à Regibus nostris dimanans, & prima etiam emanat à Regibus, quatenus his est concessa à Pontificibus, ea tamen conditione, vt designent Regulares Ordinum, qui spiritalia, & annexa spiritalibus exercent. Olim quidem, cum dabantur Magistri Ordinum, iurisdictione in eis temporalis respectu suarum ditionum, & Vassallorum fuit reperia, à Regibus nostris concessa, aut confirmata in his, quæ iure belli de consensu ipsorum Regum sibi obtinebant. Hæc iurisdictione in vnione Magistratuum ad Reges nostros reuocata est, & dominio apud ipsos manente, concessa fuit Senatui Ordinum, apud quem sortitur naturam iurisdictionis temporalis, & Regiæ; vnde Iudices, & Gubernatores in ditionibus Ordinum constituti iurisdictionem temporalem, ac Regiam exercent.

27 Attamen contentio est, vt rùm Senatus Ordinum respectu Equitum Militarium in causis criminalibus vtatur solum iurisdictione Ecclesiastica, an solum iurisdictione Regiæ? Nam Authores defendentes, Equites esse simpliciter Religiosos, iurisdictionis Ecclesiasticæ erga illos exercitium tuerunt, & hæc iurisdictione à Sede Apostolica dimanat; licet à Regibus nostris pendeat designatio eorum, per quos est exercenda. Consequenter hi auctores, non posse Tribunalia secularia cognoscere de de eis causis. E contra vero Authores, qui affirmant, Equites Militares non esse Religiosos, nec Ecclesiasticos simpliciter, asserunt, Senatuum Ordinum vt iurisdictione Regiæ, & temporali erga illos; quæ à nostris Regibus ei est concessa, indeque ab ipsis Regibus posse reuocari, aut limitari, Et hinc Senatuum

Regium Castella, in quo residet suprema iurisdictione Regia, in aliquibus casibus, qui ad ipsam, vel per viam violentiæ, gubernationis, aut competentiam deferuntur, ad se, aut ad alios Iudices Regios causas criminales Equitum atrocitate quandoque, & aliquando eas aut ab ipso Senatu Ordinum, aut à Iudicibus ipsorum Ordinum decidendas esse, decernere, iuxta causarum qualitates, & circumstantias. His præiactis, dilucide ad questionem peruenimus, ex cuius fundamentis hinc inde contrariis competentiam, & contentiones oriuntur.

§. 2. Proponuntur fundamenta, quibus Authores sententiæ affirmantis probant, Equites Militares esse strictè Religiosos, & Ecclesiasticos, ac à iurisdictione Regia temporali in causis criminalibus, & mixtis exemptos.

28 **A**UTHORES huius sententiæ sunt Navarrus in *Apolog. Monit.* 55. *question. 1. & tractat. de redditibus, question. 3. monit. 27. & 28. & part. 1. libr. 1. titul. de his, quæ vi, num. 6. consil. 5. & libr. 3. titul. de regular. consil. 13. & consil. 41. Dignus Antonius, Syluester, Fortunius Garillas, Humadas, Gualcanus, Molina Turisperitus, Oldradus, Burgos de Paz, Montaluo, Girona (qui Equites in causis criminalibus ad suos iudices esse remittendos asserit,) Azevedo, Belluga, Bouadilla, & Emanuel Rodriguez, quos refert, & sequitur Garillas Maltrillo in *Decisionibus Confistorij Siciliæ, decis. 290.* Calderon in *question. Vtrum Milites de Aleantara debeant ferre Habitum sub peccato mortali?* Gutierrez *libr. 2. practic. qq. quest. 111. numer. 2.* Bauadilla in *politie. lib. 2. cap. 19. numer. 11.* Mendez de Castro in *praxi Lusitana, lib. 2. cap. 1. numer. 10.* Nicolaus Garcia de Bene *l. c. part. 1. capit. 4. numer. 15.* Basilus Legionensis de *impediment. matrimon. capit. 19. §. 4.* Ioannes Valerus de *differentia viriusque iuris, verbo, munera,**

differentia 1. num. 22. Antonius de Marinis *resolut. quotidian. lib. 1. c. 44.* Vbi refert pro hac sententia Menchacam, Menochium, Couarrubias, Salcedo, & alios. Cenedo in *tract. de paupert. Relig. dub. 60. ex num. 12.* Martinus de Ayala in *declarat. Reg. Ordinis S. Iacobi ex cap. 1.* Magister Isla in *tract. super eadem Regul. Vega in summ. 1. part. capit. 85. casu 147.* P. Thomas Sanchez in *precept. Decal. tom. 1. cap. 16. numer. 11.* Gabriel Verardi de *visitat. seculari cap. 3. numer. 46.* Domin. Don Ferdinandus Pizarro in *discursu Apologet. in gratiam Ordin. Militar. Pater Rebellus de obligation. iust. part. 2. capit. 1. numer. 10.* Michael de Medina de *sacrorum hominum continentia, libr. 4. controuers. 7. capit. 39.* Michael à Marañon in *tractatu de hac ipsa questione.* Petrus Nuñez de Auendaño *capit. 26. Prætor. libr. 2. numer. 11.* Doctor Ioannes Ramirez in *Bull. Confirmation. Diui Iacobi.* Hieronymus Roman in *Republic. Christian. capit. 2.* Thomas del Bene, plures referens *part. 1. tract. de immunit. Eccles. cap. 1. dubit. 11.* Didacus Mota de *Confirmat. Ordinis Sancti Iacobi lib. 2. Vbi capit. 2. asserit pro hac sententia Martinum Garnica, Gregorium Satorres, & Hieronymum Cabanillas; Et ex pagin. 325. refert verbatim sententias Virorum sui æui doctissimorum, qui huic sententiæ subscriperunt; Illi autem sunt Pater Gabriel Vazquez, Frater Franciscus Martinez, Ignatius Lopez de Salcedo, Ludouicus Tena, Aluarus Villegas, Ludouicus Montefinos, Frater Ioannes Marquez, Emanuel Rodriguez, Pater Ludouicus Turrianus, Pater Michael Marcos, Doctor Orduña, Pater Hieronymus de Florencia, Ioannes Pardos, Andreas Perez de Arenas, Pater Christophorus de Castro, Martinus Yañez, Stephanus Izquierdo, Ildephonsus Valdinieso, Frater Iosephus Aguayo, Alphonus Coloma, Frater Franciscus de Molina, Frater Michael Salon, Antistes Vincentius Iustinianus, Frater Didacus Mas, Frater Michael de Carranza, Frater Baltasar Poncius, Ioannes Trilleus, & Petrus de Castañeda; qui omnes enuntiarunt, Equites Militarium esse strictè, & simpliciter Religiosos. Denum Pater Aratjo Peñafiel, & alij centum septuaginta duo Authores (quorum plures sunt ex iam relatis) asseruntur a Don Ginefro Moro-*

Morote Blasquez *in patrocinio Ordinis de Alcantara ex fol. 13.* enuntiantes, Equites Militiarum esse exemptos à iurisdictione Regia, & proprio foro gaudere. Pro eodem foro stant Carleual *tom. 1. de iudic. disput. 2. quæstion. section. 3.* Domin. Ioannes de Larrea *in allegat. Fiscal.* Don Laurentius Matheu *de regimin. Regni Valentia, capit. 7. §. 4. numer. 21.* Vbi eruditè tractat, quomodo decidentur competentia in Ordine Montesa, quæ causæ ad ipsum Ordinem spectent, & his similia. Demùm nouissimè Alexander Sperellus *tom. 2. decis. 2.*

29 Præcipua horum Authorum fundamenta sunt plurimæ Bullæ Pontificiæ, in quibus approbantur, & confirmantur Religiones hæ Militum, & ipsi Milites à Pontificibus, absque addito diminuente, vocantur Religiosi, & eximuntur ab omnibus Iudiciis, nisi à proprijs ipsorum Ordinum. Pro Ordine, & Militibus Diui Iacobi has Bullas expedierunt Alexander Tertius, Lucius Tertius, Iulius Secundus, Innocentius Tertius, & Quartus, Martinus Quintus, & alij, quorum verba referunt, & expendunt Didacus Mota, Ioannes Ramirez, & Domin. Pizarro *suprà relati, & Don Franciscus de Ocampo in Informatione super Vicaria de Aledo, & Totana, in margine, ex fol. 1.* Pro Ordine, & Militibus Calatrana extant Bullæ Alexandri Tertij, Pauli Tertij, Pij Quinti, & aliorum plurium, quas obseruant Don Barnabas de Resa *in Allegatione pro Prioratu Calatrana;* Domin. Don Sebastianus Zambrana *in Allegatione super visitatione Campi de Calatrana, ex fol. 10.* Pro Ordine Alcantara, eiusque Militibus Bullæ emanarunt ab Alexandro Tertio, Gregorio Nono, Innocentio Octauo, quæ adducuntur in Bullario ipsius Ordinis, *fol. 4. & 21. & 64.*

30 Et quidem ex his Bullis deducitur, Clericos Fratres esse strictè Religiosos, ac à iurisdictione Regia exemptos, proprioque foro gaudentes; ergo à fortiori debet deduci, Equites Militares eisdem qualitatibus affici. Probant consequentiam, tum quia eodem filo, & tenore verborum, absque discrimine vilo, Pontifices includunt, & expriment Commendatarios, Milites, & Fratres Clericos; tum quia hi Ordines Militares primario, & præcipuè pro Militibus sunt instituti,

tamquam pro personis constituentibus ipsos Ordines, & Instituto primario eorum satisfaciendes, quibus additi sunt Clerici Fratres, qui Sacramenta ministrarent ipsis, & populis suarum ditonum, & iurisdictionem spirituales exercerent. Hinc, si ex eis Bullis non deducitur, Equites esse strictè Religiosos, nec deduci poterit, Clericos Fratres esse simpliciter Religiosos; imò consequenter erit negandum, Ordines Militares esse proprie Relegiones, si hi, pro quibus Bullæ confirmationis, & exemptionis fuerunt expeditæ, strictè Religiosi non sunt.

31 Confirmant id ipsum; Nam plurimæ Bullæ Conseruatoriæ, potestatem concedentes ad eligendos Iudices Conseruatores, & amplissima quidem, concessæ fuerunt à Pontificibus non solum pro Fratribus Clericis, verum etiam pro Commendatarijs, & alijs Equitibus Militaribus, qui clarè, & apertè in ipsis exprimentur, vt ex verbis ipsarum contabit *infra quæstion. quarta.* Ergo Commendatarij, & ceteri Equites sunt strictè Religiosi, & Ecclesiastici, ac à iurisdictione Regia exempti; nam, si sæculares essent, non posset eis potestas concedi ad eligendos Iudices Conseruatores, qui solum conceduntur Religiosis, & Ecclesiasticis personis, seu pro bonis Ecclesiasticis.

32 Rursus Equites Militares communicant priuilegia, & gratias aliarum Religionum non Militarum ex concessionibus plurium Pontificum, adducendis *infra quæstion. tertia.* At hæc communicatio conceditur eis, vt Religiosis simpliciter; nec etenim ampla aded communicatio in priuilegijs Religionum conceditur, nisi Religiosis; ergo Religiosi sunt simpliciter, & absolute. Roborant id ex alijs Bullis Pontificum, nempe ex Bullis Confirmationis Ordinis Diui Iacobi, & ex Bulla Innocentij Tertij, respectu Calatranaensium, ac ex Bulla Alexandri Tertij, & Innocentij Quarti, respectu Alcantarensium, quæ extant in Bullario Alcantara *fol. 4. & 94.* in quibus Pontifices prohibent, ne vllus ex Ordinibus Professus, siue Miles, siue Clericus Frater, valeat ad aliam Religionem, nisi arctiorem transire; Quæ prohibicio non poterat competere, nisi personis ve

rè, & simpliciter Religiosis, sicut videre est in simili decisione, in *cap. licet, de Regularibus, lib. 6.*

33 Adhuc vrgent ex Bullis Innocentij Secundi, Lucij Tertij, Urbani Tertij, Gregorij Noni, quæ afferuntur in Bullario Ordinis de Alcantara *fol. 24. & fol. 57.* & ex Bulla Gregorij Decimi Tertij expedita die 20. Octobris, anno 1503. quam affert *in sua allegation. num. 66.* Dom. Don Bernardus de Ipeñarrieta; in quibus Pontifices eximunt Equites Militares ab omnibus Iudicibus secularibus, & Actus iudiciales ab his confectos declarant esse nullos; prohibentquè eis, vt iurisdictioni seculari se submittant, & vt fideiussores sint secularium; ac demùm, si quis ex illis delictum capitale committat, brachio seculari relaxandum esse, decernunt. Deindè Pius Quintus in Bulla, quæ incipit *In Eminentissimo* expedita in gratiam Calatruuensium, & Lucius III, Innocentius Octauus, Bonifacius Octauus, Martinus Quintus in Bullis allatis in Bullario Ordinis de Alcantara *fol. 6. & 67. & 192.* eximunt Equites Militares, vt personas Religiosas, & Ecclesiasticas, à tributis, & decimis solvendis; inter quos Pius Quintus excommunicat tum eos, qui vectigalia ab Equitibus poscunt, tum ipsos, si soluant; & Lucius Tertius concedit immunitatis libertatem personis, bonis, & Monasterijs Ordinis Alcantaræ. Item Leo Decimus in Bulla adducta in Bullario Alcantaræ *fol. 111.* prohibet omnibus Iudicibus Ecclesiasticis, quod possint excommunicare personas Ordinis, nisi Iudices sint ex ipso Ordine, aut ab eo constituti. Rursus Pontifices in pluribus Bullis, dum aliquid statuunt circa veros Religiosos, solent excipere Equites Militarium, vt cernere est in Bulla Cruciatæ circa esum ouorum, & lacticiniorum; in Bullis, in quibus prohibetur Religiosis assistentia ad spectacula Tauro-rum, & in similibus; & quidem inutilis esset ea exceptio, si non essent propriè Religiosi; Quos tamen Pontifices, tanquam laxioris disciplinæ professores, nolunt sub rigida aliorum norma comprehendere.

34 Quòd si asseratur, Bullas omnes præfatas non fuisse admittas, seu ab illis fuisse supplicatum ad Pontifices à Senatu Supremo Castellæ, cuiusque

Fiscalem retinuisse illas, adèque non debere executioni mandari; Respondent Authores huius sententiæ affirmatis, plures ex Bullis superioribus expeditas fuisse ferè quingentis abhinc annis, alias verò longo abhinc tempore, & tunc nec retentas fuisse, nec ab illis supplicatum, indeque esse scum suum fuisse sortitas, & Equites Militares in legitima possessione suorum priuilegiorum versari. Deindè dum Pontifex declarat, aliquam Congregationem, seu cœtum esse veram Religionem, & personas militantes sub illa esse verè, & simpliciter Religiosos, eosque approbat, & confirmat; possunt quidem Reges nō admittere illos intra sua Regna; cum sint supremi domini temporales ditionum, & locorum; non verò possunt facere, quòd illi non sint verè Religiosi; Vnde, si eos admittant intra suam ditionem, ea qualitate affectos admittunt. Potuerunt ergo Reges impedire, ne in suis ditionibus Ordines Militares fundarentur, & erigerentur, non verò, quòd iam erecti, approbati, & confirmati à Sede Apostolica, ipsis Regibus annuentibus, & optantibus, non sint strictè Religiones, & Equites strictè Religiosi, dum à Pontificibus, vt tales, recensentur, & approbantur. Sed nec Reges impedierunt, quin potius ad Regis Philippi Secundi instantiam vna ex prædictis Bullis, in qua Equites etiam eximuntur in criminalibus causis à iurisdictione temporali Regia, fuit expedita. Quin ad instantiam aliorum Regum similes Bullæ concessæ fuerunt.

35 Si autem replicetur, olim sanè Equites in primæua Ordinum fundatione fuisse verè, & simpliciter Religiosos, cum Instituto suo omnino erant intenti, nec splendoris causa Habitum suscipiebant, sed vt Ecclesiæ obsequijs per plurimos labores in bello tolerato se manciparent, nec licebat, nisi iacobæis, ducere vxores; Nunc verò nec Habitum suscipiunt, vt Deo, & Ecclesiæ militent, sed vt splendorem familiæ augeant, nec in bello occupantur; & aliundè dispensatum est cum illis, vt vxores ducant, indeque familiæ curam, & non secus, ac ceteri seculares, foueant; Quare Pontifex sic dispensans, & præterea facultatem testandi indulgens, eos à ratione strictæ Religionis absoluit, cum qua non stat nup: iaru

contrahendarum potestas, & bonorum omnium dominium cum facultate disponendi, & testandi; & præterea vix datur. Obedientiæ materia, cum non nisi raro aliquando quidquam eis præcipiatur; quare eorum vota cum ingenti adeo laxitate, & dispensatione emissa, nequeunt veram, & propriam Religionem constituere.

Respondent Authores prædicti, Equites Iacobæos ab exordio Ordinis potuisse matrimonium contrahere, & tamen tunc fuisse verè, & simpliciter Religiosos, ergo Calatrauenses, & cæteri, etiam sunt verè, ac simpliciter Religiosi, postquam ex dispensatione Pontificia valent contrahere matrimonium, siquidem Pontifices constituunt eos in ratum Equitum Ordinis Diui Iacobi, & id in Bullis exprimit. Deinde ante hanc dispensationem Pontificiam erant strictè, & verè Religiosi; ergo & post illam. Probant consequentiam, nam Pontifices non immutarunt statum Religiosum Equitum Militarium, nec illum abolerunt, sed præcisè dispensauerunt quoad nuptias, & in reliquis nihil abstulerunt, aut mutarunt, quin cætera sarta tecta reliquerunt. Sic Paulus III. allatus in Bullario Alcantaræ fol. 153. asserit; *Ipsique Magistri, Præceptores, Milites, & Fratres futuri, etiam postquam matrimonium contraxerint iuxta statuta, & stabilimenta Militiæ Sancti Iacobi prædictæ, ut præfertur, omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, gratijs, libertatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, eis, antequam matrimonium huiusmodi cõtraherent, ratione illarum de Calatrava, & Alcantara Militiarum huiusmodi, quam professi fuerint, quomodolibet concessis, & quibus, antequam contractum matrimonium prædictum, detur, vel consuetudine utebantur, & gaudebãt, ac uti, potiri, & gaudere poterant, in omnibus & per omnia, perinde ac si matrimonium non contraxissent, uti, potiri, & gaudere, &c.* Hanc autem Bullam acceptatam esse, est certum, cū ex vi illius Equites Calatrauæ, & Alcantaræ nuptias contrahant; Nec videtur, posse asseri, admissam, & acceptatam fuisse quoad dispensationem circa nuptias, non verò quoad cætera; cum ad id non extet solidum fundamentum.

37 Præterea aiunt, Religionis veræ, & strictæ naturam stare cum ma-

trimonio, quando id non opponitur finis, & Instituto Religionis, ut contingit in presenti, cum Institutum sit, militare pro fide, & Ecclesia; Et deinde rationi Religionis secundum se non repugnare rerum dominium; Vtrumque autem probat Basilius Legionensis *de matrimonio lib. 7. ex cap. 13.* ubi ostendit, primis sæculis constituisse veros Religiosos cum retentione dominij rerum, & cum eo saluari veram Religionem, dummodo Religiosi se abdicent vsu dominij, nisi licentia Prælati accedat, quod præstat ab Equitibus Militarium; Ibi etiam ostendit, saluari veram Religionem cum voto castitatis coniugalis; & Ordo quidem Iacobæus ab initio cum eo voto fuit approbatus, & confirmatus. Quod autem nunc Obedientiam Equites non frequenter exerceant, nec militiæ incumbant, laxamque vitam normam teneant, & Habitum ad splendorem proprium ambiant, aiunt, provenire tum ex defectu materiæ, cum iam intra Hispaniam Saraceni nullum locum occupent, ad quos debellandos primævis temporibus Equites militabant; nec adeo inuiscerata, & frequentia sint bella intra ipsam Hispaniam, ac Sarracenorum misera tempestate; tum etiam, quia aliqua relaxatio inducta est respectu Equitum Militarium, qui abutuntur fine, quem insuscipiendo Habitu debeat in animo habere, nec adeo obseruantes sunt sui Instituti, & Regula, ac erant primævis temporibus, quod & dolendum est, & reparandum. Quod autem relaxatio aliqua, aut abusus sit inductus ob hominum fragilitatem, & calamitatem temporum, non probat; Religionem fuisse abolitam, nec statum Religiosum Equitum reuocatum. Addunt Authores huius sententiæ, Equites Militares gaudere priuilegio Canonis, quod etiam in Bulla Pontificia circa Iacobæos est expressum; quod suadet, eos esse Ecclesiasticas personas, & à iurisdictione Regia exemptas. Quam exemptionem, & cætera priuilegia extendunt, ad Equites Nouitios, cum Nouitij iuxta receptam valde sententiam gaudeant priuilegijs Religiosorum.

38 Vrgent fundamentum exemptionis, quia, esto Equites non essent Religiosi, Ecclesiasticæ tamen personæ sunt; Quod, ait Matrillo *es decisio*

290. nullum negasse, nisi Sarmiento, etiam ex contrarijs Authoribus; & id probat latè Nauarrus *monitor.* 27. & 55 ubi suæ modestiæ meminisse non videtur, dùm Sarmientum impugnat. Expressè id pronũtiavit Innocentius VIII allatus in Bullario Alcãtaræ fol. 67. ibi; *Nos igitur attendentes, quòd Magister, Præceptores, & Fratres predicti Ecclesiastica persone, prout sunt, merito sint censendi, debeantque gaudere Ecclesiastica libertate, in qua laicis nulla iurisdicção, vel potestas est, quomodolibet attributa.* Idem enuntiat Alexander. III. in Bulla confirmationis Ordinis D. Iacobi. Vndè Equites omnibus priuilegijs Clericalibus gaudere docent P. Thomas Sanchez, Emanuel Rodriguez, Velasco, Mendez à Castro, Hieronymus Rodriguez, Flores de Mena, Nicolatus Garcia, P. Lessius, & plurimi alij, quibus subscribit Diana *part. 1. tit. 2. ref. 50. & 73. Part. 3. tit. 1. ref. 61. Part. 4. tract. 1. ref. 36. & 86. Part. 5. tit. 1. ref. 18. & tract. 13. ref. 44. Part. 6. tract. 8. ref. 6.* Confirmant. Senatus Ordinum gaudet iurisdicção Ecclesiastica, cum absque illa non posset causas Clericorum Fratrum, etiam criminales, & alias, quæ manifestè sunt Ecclesiasticæ, decernere; ergo Senatores, qui sunt Equites Militares, strictè Religiosi sunt; aut saltem personæ Ecclesiasticæ; aliter enim iuxta plurimum sententiam, minimè capaces essent iurisdicçãois Ecclesiasticæ? Nec possunt prestare laici iudices ea, quæ ipsi præstant; igitur ipsi non sunt laici. Nec extat Bulla, qua Pontifex illis, vt laicis, concedat (vt potest) iurisdicçãoem Ecclesiasticam. Sed respondent Authores oppositi, Pontificem posse iurisdicçãoem Ecclesiasticam concedere laicis, de quo *disq. 7. quest. 3.* concessisse autem eam Senatui Ordinum constat ex Bullis, quibus eius iurisdicçãoem approbarunt Pontifices afferendi *disq. 7. n. 24.* Vtèrius insistant, Pius V. abtulit ab Equitibus Militaribus licentiam restandi, quam postmodum Gregorius XIII. eis restituit. Si autem non essent strictè Religiosi ad quid erat restituenda licentia, & quomodo Pontifex potuisset ab illis eam licentiam auferre? Abstulit autem, quia Religiosorum omnium Generalissimus est Pontifex; & supposuit, eos esse strictè Religiosos. Rursus in Concordia Ordinis de Alcantara cum

Episcopo, & Ecclesia Cauriensi, quam transcribam *disq. 7. quest. 14.* stabiluit Rex Philippus II. Episcopos Caurienses, *No han de tener juridiccion alguna en los Religiosos, ni Caualleros de la Orden en primera, ni segunda instancia, siendo Reos; sino que dicha juridiccion ha de ser de la Ordẽ, è del Consejo de las Ordenes priuatiuamente, assi en ciuile, como en criminal indistinctamente, &c.* Ecce mentem Regis designati à Pontifice ad componendas discordias inter Ordinem Alcantara, & Caurienses Antistites. Præterea cum Gregorius XIII. emolliuisset Breuè Pij V. circa prohibitionem factam Ecclesiasticis ad assistendum spectaculo agitationis taurorum, tamen renouat censuras contra Religiosos ei spectaculo assistentes; & excipit Equites Ordinis Militarium, qui sacris non essent initiati, à censurarum incursum, etiam si assistant. Ergo in hac exceptione supposuit, eos Equites esse simpliciter Religiosos; nam, si absolute essent laici, superuacaneè exciperentur, cum respectu laicorum non proferrentur censuræ, nec prohibitio.

39 Aliud horum Authorum fundamentum desumitur à legibus nostri Regni, quæ proprium forum Equitum Militarium tuentur; nempe *lex 12. tit. 16. lib. 2. ordinam. lex 4. tit. 17. part. 3. Pragmatica sanctio promulgata die 19. Ianuarij, anno 1609.* In qua omnes causas criminales, & mixtas Equitum in prima instantia decidendas esse in Senatu Ordinum Philippus III. Rex noster sanciuit, & præcepit obseruari Bullam Clementis VIII. expeditam anno 1600. & aliam Pauli V. datam anno 1608. Quas Regias litteras transcripsit Mastrillo *ubi supra num. 165.* Easque, & alias Regni leges expendunt Dom. Don Bernardus de Ipeñarrieta in *defensione Ordinum Militarium numer. 38. & 54.* Don Ginesius Morote in *Patrocinio Ordinis Alcantara fol. 43.* Sed de supplicatione facta à Fiscali Senatus Regij Castellæ ab his litteris Regijs redibit sermo *§. sequenti.*

40 Adhuc id probant *ex leg. 14. tit. 5. lib. 3. Recopil.* (quam Authores contrarij pro opposita sententiã afferunt) In qua Rex noster Philippus II. præcipit, nullum Religiosum, nec Equites Ordinis S. Ioannis posse excere munera Prætorum, Præfectorum Arcium, Senatorum urbium, & similia;

sed tamen posse ea exercere Equites trium Militiarum. Sanè hæc est exceptio eius vniuersalitatís, qua Religiosi prohibentur ab his muneribus; ergo Equites recententur Religiosi; nam, si tales non essent, supra quid ea exceptio caderet? aut vnde prohiberentur exercere ea munera? Quin, si Equites essent sæculares, sufficeret præcipere, Religiosos non exercere munera eiusmodi, vt maneret fixum, Equites Militares posse ea exercere; nam exceptio firmat regulam in contrarium; ergo, si Religiosi à muneribus excipiuntur, & Equites non sunt Religiosi, hi munia illa exercere valent, quin esset opus, eos exprimere. De hac tamen lege redibit sermo *infra* §. 3.

41 Instant in id ipsum. Etenim Rex noster Philippus II. qui optauerat huic controuersie finem apponere, id in suo Codicillo aperuit, suumque animum propalauit, nempe quod cause omnes ciuiles Ordinum, & criminales vasallorum deciderentur in prima instantia à Senatu Ordinum, ac ipsorum Senioribus inibi adstantibus, à quo posset appellari ad quatuor Iudices, duos quidem è Senatu Supremo Castellæ, duos verò ex ipso Senatu Ordinum. Illic autem ac in Regnum successit Rex Philippus III. Legato suo in Curia Romana præcepit, vt à Pontifice Breue impetraret, quo paternæ voluntati indulgeretur. Expediuit illud Clemens VIII. die 31. Ianuarij, anno 1600. & ipsum Breue declarauit, ac confirmauit Paulus V. die 5. Nouembris, anno 1608. Quo supposito, sic arguunt. Necessaria fuit concessio Pontificia ad hoc, vt duo Senatores è Supremo Castellæ Senatu simul cum alijs duobus Senatoribus Ordinum in Confessu commissionum cognoscerent in gradu appellationis de causis ciuilibus Ordinum, & de criminalibus vasallorum; ergo quia cause Ordinum sunt Ecclesiasticæ, & Senatores Ordinum iurisdictionem Ecclesiasticam exercent, à qua nequit appellari ad Iudices sæculares (non est sermo per viam violentiæ, quod huc non attinet) nam alias nõ foret opus Breui Pontificio, si quidem Reges ipsi possent constituere Tribunal sæculare ad causas sæculares; at non potuisse constituere illud, ostenditur ex impretratione indulti Pontificij. De his tamen adhuc §. sequenti ser-

monem repetemus, dum oppositam sententiam proponamus. Vrgent; Ad eum Confessum commissionum non feruntur cause criminales Equitum Militarium in secunda instantia, sed ad Pontificem; ergo, quia duo Iudices sæculares in eo assilentes nequeunt eas cognoscere, vt potest Equitum, qui strictè sunt Religiosi.

42 Confirmant hanc doctrinam pluribus exemplis Regum, & Iudicum sæcularium, qui ob defectum potestatis abstinerunt se à cognitione causarum ad Equites Militares spectantium, vel de cognitione à se habita poenituerunt. Celebre est illud; Regem Ioannem II. absolutionem sibi, & suo Regio Senatui à Pontifice petiisse, eo quod causam tractauerint, & capite damnauerint D. Aluarum de Luna Magistrum Ordinis D. Iacobi; in quo tamen Ordine à primæua institutione Equites valuerunt nuptias contrahere. Frequentes etiam casus afferunt Authores hi, in quibus cause criminales Equitum ad Senatum Ordinum remittuntur ex diuersis Prouincijs, & Regnis. Quin, cum priuilegium exemptionis Ordinum sit Pontificium, & Pontificia potestas vigeat in omnibus Prouincijs Catholicis, inde Equitem delinquentem adhuc in Prouincia Regi nostro non subiecta debere ad ad Senatum Ordinum, vt ad proprium forum, remitti, contenditur. Quare, cum Mantuæ deliquisset Flaminius Paleologus Eques Iacobæus, Rex noster Philippus II. tanquam Ordinis Administrator, seu Magister, litteris datis 20. Maij, anno 1564. à Duce Mantuæ poposcit, eum sibi remitti. Plura afferunt, & obseruant Carleual *tom. 1. disp. 2. q. 6. sect. 3. num. 430.* Carolus de Grasis *de effectibus clericat. effect. 1. n. 116.* Salazar de Mendoza *in histor. Cardinalis D. Petri Gonzalez, lib. 1. §. 7.* Don Ginefius Morote *vbi supra ex fol. 44.* P. Araujo Peñafiel *de priuileg. Ordinum Milit. tract. 4. fol. 188.* Dom. Don Ioannes de Larrea *in allegat. Fiscal.* Ioannes Nuñez de Villasan *in Chronic. Regis Alfonso cap. 48.* Caro de Torres *in histor. Ordin. D. Iacobi lib. 1. cap. 4. §. vlt. & cap. 9. ac cap. 52.* Callanate *in alleg. Turis pro exempt. Ord. Milit. P. Mariana in histor. Hispan. lib. 17. cap. 1.* Antonius de Nebrija *in Chronic. Regis Don Petri, cap. 51.* Rades *in histor. Ordin. D. Iacobi cap.*

33. ex fol. 45. & c. 17. f. l. 201. & fo. 24. & 51. ac. 54. & 70. Montaluo ad leg. 1. tit. 7. part. 1. Quin addunt, quamuis aliquando Reges, aut ex eorum commissione Iudices seculares cognouerint de causis Commendatariorum, qui in suis Commendis iurisdictione erga vasallos exercent; non propterea suaderi, eos Commendatarios non esse personas Ecclesiasticas; Quippe aliqui casus sunt, in quibus Reges possunt cognoscere de causis Ecclesiasticorum, qui vasallos habent; vt videre est apud P. Suarez *contra Regem Anglie disp. 34. n. 26.* & sepe in eodem tomo, Deinde aiunt, aliquando Iudices seculares cognouisse de causis Equitum; verum id praestitisse per viam violentiae; Hispanè *por via de fuerza*; De qua, inter alios, eam approbans scripsit Nauarrus in *pralect. ad cap. si quando, cap. cum contingat, de rescript.* Quae praedictiones Romae ab editionibus huius Authoris fuerunt ablate; extant vero in antiquioribus, & seorsim etiam excusae reperuntur.

43 Pro hac rursus sententia Authores sic decertant. Equites Militares ita sunt Ordinibus suis perpetuo adstricti, vt post emissam Professionem nequeant ab eis egredi, nisi Religionis arctioris causa; ergo sunt personae Religiosae; cum enim resilire non valeant, & quos Vororum sentiant, debent pariter commodum Religionis, fori, & exemptionis sentire. Haec ex Cardinali, Bartolo, Paulo, & alijs exornat Gregorius Lopez ad leg. 1. tit. 7. part. 1. Vbi hanc controuersiam pro ytraque parte exagitat, & suam sententiam non depromit: In quo, ait Mastrillo *ea decis. 290. num. 164.* cum *sagaciter* se habuisse.

44 Confirmant rationem hanc Equites Militares emittunt in Professione tria Vota solennia constituenta veram Religionem; degunt sub Regula approbata in Ecclesia; degunt sub Regula approbata in Ecclesia; nempè Iacobaei sub Regula S. Augustini; ceteri vero sub Regula S. Benedicti, sub Insti. uero tamè Cisterciensi; quam Regulam Pontifices eis designarunt in Confirmatione Ordinum; Quod si in votis aliqua est laxitas, id ex Pontificis dispensatione dimanat; qui potuit Religionis verae naturam conseruare adhuc post praestitam dispensationem. Praeterea Equites praedicti subsunt proprijs Prelatis; ad statuta, Definitiones, & Regulam obseruandam tenentur, & dum violant, puniuntur; Confel-

farii proprijs eis designantur; Capitula generalia, vt in ceteris Religionibus, celebrantur, in quibus destinati sunt, qui ius habent suffragij; Habitum proprium gestare debent, & eo ornati, cum è viuis decedunt, sepeliri; Quae omnia, & similia suadent, eos esse Religiosos, & à iurisdictione Regia exemptos, proprioque foro gaudentes. Haec late ex Nauarro, Vazquez, Bouadilla, & alijs exornat Mastrillo *vbi supra ex num. 32.* Et profecto recte subsistit Religio ex fine militandi ad defendendam Fidem, & Ecclesiam, cum is finis Deo sit gratissimus. Deinde cum veris Religiosis posse dispensare Pontificem, vt, retento statu, ducant uxores, asserit Mastrillo *supra num. 134.* esse veriore, & communiorem opinionem, proeaque asserit Innocentium, Caietanum, Scorum, Nauarrum, & alios, & *num. 141.* ostendit, Clericos Graecos, & Orientales, adhuc Presbyteros, quamuis coniugati sint, gaudere privilegio fori, & Canonis.

45 Accedit, quòd Senatus Ordinum nequit punire Equites Militares poena capitali, quod signum est, contra eos, tanquam Ecclesiasticas personas, procedi; Vnde Nauarrus *consil. 13. de regul. vrb. ait*, quemdam Equitem Militarem, quem ob crimen grauissimum cupiebat Rex capite damnari, à Iudicibus Ordinis fuisse à morte liberatum, & relegatum in Africam ad pugnandum aduersus Sarracenos. Alia his similia asseruntur à relictis Authoribus.

46 Denum aiunt, ex consuetudine, optima legum interprete, (de qua sequenti iterum agemus) constare, Equites Militares esse verè Religiosos, ac exemptos à iurisdictione seculari. Hinc Nauarrus *tract. de reddit.* affirmat, se in Lusitania, vbi per quindecim annos Cathedram rexerat, tanquam rem notoriam semper hoc intellexisse. Ad stipulatur Mastrillo *vbi supra, num. 82.* Addit Nauarrus *consil. 5. de his, quae vi, num. 61.* adeò certam iudicari hanc sententiam ab omnibus, quòd opinio Soti contrariu tuencis fuerit noua, & scandalosa in Hispania. Alij verò magis temperatè loquendo enuntiant, non fore tenendam sententiam oppositam ab his, qui attentè vident Bullas, & Constitutiones Ordinum Militarium, ad quas videndas remisit Gregorius Lopez *vbi supra*, vt iudicium de controuersia ferretur.

47 Pro Ordinibus Auis, & Christi militant proportionatè fundamenta ab Authoribus allata, & Bullæ pro eis expeditæ, quarum meminimus *disquis. 1. quæst. 10. & 11.* Pro Ordine Montefæ stat Bulla confirmationis expedita anno 1436. & Gregorij XIII. ac Sixti V. qui eum vocant Ecclesiasticum Ordinem. Videantur Franciscus Calaf *in allegatione pro Prioratu Monasterij de Montefæ*; Dom. Pizarro *in sua Apologia, num. 73.* D. Laurentius Matheu Sanz *tom. 2. de regimine Regni Valentie, cap. 7. §. 4.*

§. 3. *Proponuntur fundamenta, quibus Authores sententiæ negantis probant, Equites Militares non esse strictè, & propriè Religiosos, nec personas Ecclesiasticas nec à iurisdictione Regia in causis ullis exemptos.*

48 **A**UTHORES censentes, Militiarum Equites non esse propriè Religiosos, sunt, Sotus *in 4. dist. 27. quæst. 1. art. 4. & de iustit. lib. 7. quæst. 5. art. 3.* Don Franciscus Sarmiento *de reddit. Eccles. part. 4. cap. 1.* Ioannes Andreas, Ledelma, P. Azor, Cenedo, Burgos de Paz, Montaluo, Auendaño, Alcozer, Marta, P. Sa, Gutierrez, Ioannes de la Cruz (qui tamen ait, eos gaudere priuilegio Canonis ex indulto Alexandri III.) & alij, quos refert Don Garcias Mastrillo *decision. 29.* Lafarte *de decim. cap. 19. n. 29.* Girona *de gabell. part. 7. num. 47.* (estò asserat, illorum causas criminales ad Iudices Ordinum esse remittendas) Aragon 2. 2. *quæst. 88. art. 11. ad ult. arg.* Azeuedo *lib. 14. num. 3. tit. 5. lib. 3. noue Recopil.* Iacobus de Graffis *tom. 1 lib. 3. consil. 11.* Viuianus *in praxi iuris patronat. p. 2. lib. 6. cap. 2. num. 17.* Barbosa *tom. 2. de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 7.* (Qui ait, oppositum sibi probabilius fuisse iudicatum, sed id esse receptius) P. Molina *de iustit. tract. 2. disp. 141. & tom. 4. tract. 3. disp. 3. n. 5.* P. Valentia *tom. 3. in 2. 2. dubio 10. q. 4.* P. Lessius *de iustit. lib. 2. cap. 41. n. 7.*

P. Reginaldus *tom. 2. praxis fori poenitent. lib. 18. tract. 4. cap. 24. num. 365.* P. Quintanadueñas *in iubilæo duplicis hebdomadæ cap. 17. num. 50.* & alij relati à Dom. Ferdinando Pizarro *in Apologia pro Ordin. Militar.* Ludouicus Posti⁹ *de manutenendo decis. 326.* Lambertus Ortiz *in allegatione pro Regio Fisco.* Acalij, quos refert Petrus Gonzalez Gragera *in allegatione pro præcedentia Clericorum Fratrum Hispalensium, num. 14.* vbi se ipsum citat *in lib. de Iure Ecclesiastico Ordinum Militarium, part. 2. cap. 2. §. 1.* Quem librum diligenter quæsiui, nec in eum offendi. Propter tot Virorum auctoritatem extrinsecam, Ego non semel *tom. in Bullam Cruciatæ, & tom. de Iure Academico,* non discutens, nec decidens controuerfiam, sed hanc sententiam supponens, aliqua stabiliui, quæ ei innituntur; nam ea autoritas sufficit, vt quæ ei sunt innixa, tuto in praxi executioni mandentur. Ex his tamen Authoribus aliqui tenent, Equites Militares esse personas Ecclesiasticas, & in causis criminalibus, ac mixtis in proprio foro esse conueniendos, vt *superius obseruauit.*

49 Cæterùm fundamenta, quibus Authores probant, præfatos Equites non esse propriè, & simpliciter Religiosos, nec personas Ecclesiasticas, nec à iurisdictione Regia temporali exemptos, sunt. In primis ad Religionis statum proprium requiruntur tria vota substantialia Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ; ita vt simul cum voto solemnè Paupertatis non detur rerum dominium, nec cum voto Castitatis potestas contrahendi nuptias, vt colligitur *ex cap. cum ad Monasterium, de statu regular. & docet post D. Augustinum S. Thomas 2. 2. quæst. 186. art. 1. & 4.* Exornant Abbas, Hostiensis, Calderinus, Vazquez, Nauarra, Sarmiento, Sotus, Ioannes Andreas, Socinus, Gregorius Lopez, & alij apud Mastrillo *suprà ex num. 1.* Et quidem, quomodo Dei obsequijs intendant, qui diuitias, & patrimonialia curant, & fouent? qui matrimonij delicijs irretiuntur? qui vxoris, & filiorum amore sollicitantur? qui in sæculo degentes, non aliter, quàm alij sæculares, honores, munera, & diuitias ambiunt, negotijsque temporalibus incumbunt? qui, cum non sint suorum corporum domini, dum

vxorati sunt, nequeunt expediti esse ad obediendum; qui nunquam intra Claustra degunt, nec Prælaturum, qui frequenter eos exerceat, habent, sed raro quidquam ab illo ipsis iniungitur? Hæc omnia impedimenta sunt ad finem Religionis assequendum, ad perfectionem Euangelicam sectandam; ad statum autem Religiosum requiritur abstractio eorum, per quæ homo impeditur, quo minus omnino in Deum feratur. Vnde ex Apostolo Paulo, D. Augustino, & D. Thoma probat Gregorius Lopez *vbi supra litt. H.* delectationes huiusmodi sollicitare animum, & ex se illum retrahere ab obsequio Dei, atque ad terrena conuertere. Quis autem, si vitam Equitum Militarium perpendat, non indicet, similem esse seculari, & propius accedere ad vitam laicalem, quam ad Religiosam? ergo absolutè, vt laici, sunt habendi quo ad statum, & forum.

50 Confirmant hoc fundamentum Authores *ex cap. duo genera, 12. q. 1.* vbi traditur, duo esse Cristianorum genera; aliud mancipatum diuinis Officijs, deditum contemplationi, & orationi, ac spirituali, & corporali proximorum vtilitati; & cessans ab strepitu rerum temporalium, indeque homines huius generis sunt omnino conuersi ad Deum; aliud genus sunt laici. Sed Equites Militares non sunt ad Deum sic conuersi; quin strepitu rerum temporalium illaqueantur, ergo absolutè sunt laici; Quæ ratione Abbas; Fredericus; Guillelmus de Monte Laudato, Ancharanus, & Calderinus apud Gregoriũ Lopez *vbi supra* censuerunt, Milites Gaudentes, seu S. Mariæ, & Fratres de Pœnitentia non esse propriè Religiosos, nec personas Ecclesiasticas, nec gaudere priuilegio fori, nec Canonis. Confirmant amplius ex Innocentio *in cap. significantibus, de offic. deleg. & in cap. 2. de maiorit. & obed.* vbi ait, Clericos idè esse exemptos à iurisdictione Imperatoris, quia sunt res spirituales, & ex toto corpus, & animam Christi obsequio sacrarunt; igitur, ea ratione cessante, vt in Equitibus cessat, non sunt hi exempti à iurisdictione Regia. Et, quânis modum viuendi à Sede Apostolica approbatum habeant, non fiunt inde exempti, vt à paritate constat in Tertiarijs Ordinis S. Francisci, qui sub Ordine vero, approbato, & confirmato, de-

gunt, modumque vitæ etiam approbatum retinent, & tamen exempti non sunt, nec strictè Religiosi, aut personæ Ecclesiasticæ, sed lato modo, & secundum quid; eo quòd contrahant matrimonium, & dominio rerum gaudeant cum libera facultate disponendi de illis. Similiter ergo in Equitibus contingit, quamuis sub Ordinibus veris, approbatis, & confirmatis degant, & certum viuendi modum approbatum obseruent. Hinc iuxta praxim Equites excõmunicantur ab Episcopis, sicut alij laici; & Ordinibus ab eisdem initiantur, quia litteras dimissorias à Prælati Ordinum Militarium afferant; quæ præstari nequirent, si essent strictè Religiosi, sicut nequeunt præstari respectu Regularium non Militarium.

51 Probant præterea hi Authores suam sententiam. Nam duplex est exemptio; alia de iure diuino, qualis est Clericorum saltem in spiritualibus; alia de iure Pontificio, merè positiuo, cum nempe à Pontifice exemptio imperatur; contra primam nequit præscribi, sic verò contra secundam. Hinc asserunt, licet Equites à Pontificibus exemptionem habuerint, potuisse consuetudine præscribi contra exemptionem; Hanc autem consuetudinem dari probant ex temporum decursu, quod de causis criminalibus, & mixtis Senatus Regius Castellæ, & Iudices sæculares cognouerunt, quoties iuxta qualitates, & circumstantias causarum, hæc non fuerunt remissæ ad Senatum, & Iudices Ordinum. Cum ergo Senatus Supremus Castellæ suo recto arbitrio quandoque de eis causis cognoscat, quandoque eas remittat, iam inducta est consuetudo contra exemptionem. Hinc asseruit Gregorius Lopez; *In istos Commendatores S. Iacobi de Spata de consuetudine antiqua Rex Hispaniæ vsus est sua iurisdictione, & in tali est possessione.*

52 Vltèrius, si Equites Militares teneantur ad gabellas soluendas, non possunt dici personæ Ecclesiasticæ, iuxta *cap. quanquam, de censib. Clementin. 1. eodem tit.* Tenentur autem ad eas soluendas. Vnde, cum in *leg. 6. tit. 18. lib. 9. Recopil.* fuerit dispositum, quòd gabella, Hispanè *Alcauala*, non perfoluatur ab Ecclesijs, Monasterijs, Clericis, & Prælati; Rex noster Philippus II. immediate *legem 9. eodem tit. condidit*

dit, qua præcipit, quòd Commendatarij trium Ordinum Militarium eam persoluant ex omnibus rebus, quas venderent, exceptis fructibus, & redditibus Commendarum, nisi ubi esset consuetudo, quòd ex his etiam fructibus solueretur. Iudicavit ergo prudens Rex, eos esse laicos, cum Ecclesiastici ab eo onere solutionis sint exempti. Unde, quamvis exemptionem obtinuissent à gabellis solvendis, etiam illa per consuetudinem potuit abrogari. Quin subdant hi Authores, exemptionem à iurisdictione seculari (cum non prouenit ex iure diuino) solum habere vim in præiudicium concedentis illam, non verò in præiudicium tertij; nempe Principis secularis, à cuius iurisdictione Pontifex non eximit laicum subditum, vt tradunt Innocentius, & alij in cap. 2. de maioritat. & obedient.

53 Firmant idem assertum ex Ordinatione inuictissimi Imperatoris Caroli V. quam vocant Concordiam Comitum de Olorno, cum non tam concordia fuerit, quam medium quoddam ab Imperatore iniunctum ad dirimenda dubia, quæ ipsi proposuerat Capitulum Ordinis D. Iacobi anno 1527. Et afferitur inter Ordinationes Tribunalis Regij Vallisoletanæ tit. 1. fol. 7. Ex cuius præfatione constat, Fiscalem Supremi Senatus Castellæ supplicasse à Bullis Pontificijs expeditis in fauorem Ordinis D. Iacobi; ac Imperator supponens, illas non esse acceptatas, & Regibus fauere possessionem, & consuetudinem cognoscendi de omnibus causis ciuilibus Equitum Militarium, decreuit, quòd deinceps omnes causæ ciuiles Equitum ad Iudices Regios spectarent, & simul etiam plures causæ criminales; alia vero ex his à Iudicibus proprijs Ordinibus cognoscerentur; easque illis permisit, eo quòd Magistratus vniti iam essent Regiæ Coronæ, & ab ipsis Regibus forent designandi Iudices Ordinibus; nec vllas his causas aliter permisisset. Dicunt Authores primæ sententiæ, hanc Concordiam non fuisse admittam ab Ordine, huncque reclamasse, & in statutis ipsius Ordinis à Regibus subscriptis declarari eam Concordiam nullam, & inualidam. Sed respondent secundæ sententiæ alicubi, eam non fuisse Concordiam, vt præmissi; & adhuc vigere, ac iuxta illam à Senatu Supremo

Castellæ decerni communiter competentias, ac illasam inter Ordinationes Regias afferri. Quòd autem statutis Reges subscribant, non obstat; nam Rex noster duplicis personæ vices gerit, nempe Regis, & Magistri Ordinum; Quatenus Magister, subscribit his, quæ à Capitulis sibi proponuntur; Quatenus Rex, suam supremam, ac Regiam iurisdictionem tuctur; habetque se, ac si aliq̃ esset Magister subscribens statutis, ipse verò perpendens, inde suæ Regiæ iurisdictioni præiudicari, non vult ratum habere, quòd alius, si distinctus Magister daretur, subscribit; & quò ad hoc eodem modo res sunt expendendæ, ac, si de facto distinctus foret Magister.

54 Postmodum Rex Philippus II. suam mentem exposuit, cum gabellas solui iussit à Commendatarijs Ordinum: Deinde, quamvis Rex Philippus III. impetrauerit Breuia à Clemente VIII. & Paulo V. ad Confessum Commissionum erigendum, in quo duo Senatores Supremi Senatus Castellæ cum duobus Senatoribus Ordinum assisterent, vt post primam instantiam circa omnes ciuiles causas in Senatu Ordinum ipsorum habitam, de illis in secunda instantia cognoscerent, & per sanctionem Regiam præceperit, ea Breuia Apostolica obseruari, & causas criminales Equitum Militarium à Senatu Ordinum cognosci, prout etiam in Breuibus Pontificijs continebatur; Tamen Dom. Melchior de Molina, Fisca is tunc Supremi Senatus Castellæ, & postmodum Senator, ac vnus è Camera Regia Castellæ, vir equidem sapientissimus, supplicauit ad Pontificem à prædictis Breuibus; & ad ipsum Regem à sua sanctione, tanquam præiudicante iurisdictioni Regiæ; indeque Rex super se dit; ac Senatus Supremus Castellæ retinuit potestatem cognoscendi de causis criminalibus in prima instantiâ, seu remittendi eas ad Iudices Regios, cum id videtur expediens, aliaque eiusmodi causas Senatu Ordinum remittit, aut ad se non adiocat. Quare pro varietate euentuum in competentijs nunc vnum ex his, nunc aliud decernit. Idemque præstat, si Equites eligant Conservatores, & per viam violentiæ causa ad ipsum afferatur, nã aliquando decernit, Conservatores vi vti, & causam à Iudice seculari tractandam esse, declarat; aliquando

verò eam Iudicibus Ordinis remittit, quin iurisdictionem Conservatorum admittat. Ecce, inquit hi Authores, vna serie, ac filo Reges steterunt pro iurisdictione sua Regia, nec admisisse exemptionem Equitum Militarium, ac consequenter iudicasse, eos non esse simpliciter Religiosos, & personas Ecclesiasticas; aliter pro sua summa pietate, iustitia, & veneratione Ecclesiarum, ac Religionum, secus se habuissent; nec rem grauissimam, nisi Viris doctioribus consultis, ita tractarent. De Potentissimo autem Rege nostro Philippo I V. infra sermo instituetur. Obseruant tamen hi Authores circa Breuia relata, ideò, quia Pontifices antecessores concesserant Equitibus præfatis omnimodam exemptionem à iurisdictione sæculari, modo supra dicto, Pontifices Clementem, & Paulum quoad eum Contestum reuocasse illam exemptionem; idque intendisse operari per Breuia; & sic fatistat obiectioni, quæ §. 2. contendebat, ideò necessaria fuisse Breuia Pontificia ad Iudices sæculares admittendos, quia Equites strictè sunt Religiosi, & Ecclesiasticae personæ. Et quidem, cum causæ ciuiles Equitum Militarium apud Iudices sæculares communiter venissent, quid opus fuit dispensatione Pontificia, vt duo Senatores e Supremo Castellæ Senatu simul cum alijs duobus ex Senatu Ordinum de causis ciuilibus, & de criminalibus etiam vassallorum Ordinum in gradu supplicationis, aut appellationis cognoscerent?

55 Insistunt adhuc sup sententiæ probandæ. Equites Militares in causis ciuilibus conueniuntur apud Iudices Regios, ergo non gaudent privilegio fori, & exemptionis, nec sunt Religiosi strictè, nec personæ Ecclesiasticæ; Cum sit constans, Clericos, & Religiosos, cū Rei sunt, trahere Actorem ad suum proprium forum, nam Actor sequitur Forum Rei. Si dicatur, id contingere ex consensu Pontificum, & ipsorum Ordinum Militarium, ac ex tolerantia. Contrà, nam de tali consensu neutiquàm constat; & in re adeò grauè, qualis etiet celsio fori proprii, non absque Pontificijs Bullis foret operandum. Rursus, si non obstante proprio foro, ex tolerantia cognoscunt Iudices Regij de omnibus causis ciuilibus Equitum Militarium,

cur non asseratur, etiam ex tolerantia eos cognoscere de causis criminalibus, ac mixtis illorum? Quare aliqui Viri sapientissimi sentiunt, independenter ab eo, quòd Equites Militares sint Religiosi strictè, aut latè, vel secundum quid, decidendam esse quæstionem de cognitione causarum, quæ ad illos spectant, & asserendum, ex communi tolerantia pertinere ad Iudices Regios cognitionem eiusmodi; hancque tolerantiam inductam fuisse à congruentijs, & à necessitate. Etenim, cum numerus Equitum Militarium adeò creuerit, & per distantissima Regna, & Prouincijs dispersi illi sint, & solummodo in Curia Matritensi sit Senatus Ordinum, nec alibi vsquam dentur Iudices proprii Equitum Ordinum, quo pacto Equitum crimina in singulis locis, Prouincijs, & Regnis puniantur? An impunè delinquere sunt illi permittendi? Si respondeatur, posse, ac debere delinquentes apprehendi à Iudicibus Regijs, & causas ad Senatum Ordinum remitti; Equidem, si qualibet causa criminalis, etiam si crimina sint exigua, ex distantissimis locis sit ad Senatum Ordinum mittenda, satius censebitur, culpam impunitam relinquere, quàm in his delationibus tempus, & sumptus impedere; Ac in executione plures sese offerunt difficultates, quæ proximè impedirent.

56 Hinc in Prouincijs distantibus, ipsi Authores primæ sententiæ fatentur, causas criminales Equitum Militarium apud Iudices sæculares tractari; Id in Regno Neapolitano esse in praxi, testatur Carleual *ibi supra nu. 438.* Sed ait, exindè provenire, vel quia ibi privilegium Apostolicum exemptionis non habet Regium *exequatur*; vel quia, absente Iudice proprio, vt in eo Regno abest Iudex Equitum Militarium Hispaniæ, Rex est Iudex exemptorum. Verum hac ipsa solutione ostendit Carleual, exemptionem Equitum Militarium non esse de iure Diuino, saltem Canonico; (qualis est exemptio Clericorum, hæc enim non indiget Regio *exequatur*) sed esse de iure Pontificio merè positiuo, nempe concessam ex privilegio à Pontificibus respectu Equitum Militarium, quamuis ipsi non sint strictè Religiosi, nec Ecclesiasticae personæ; & hæc exemptio, cum sit in præ-

iudicium iurisdictionis Regiæ, dum ipse Rex non annuit, & assensum præbet, nullū robur habet. Deinde, si Equites exempti essent à iurisdictione Regiæ, non rectè prouisum fuisset ab Ordinibus, dum in quavis Prouincia distantī non designassent aliquem ex ipsis Ordinibus inibi commorantem, ad quem causæ criminales Equitum deferrentur, ne Iudices Regij ob absentiam proprii Iudicis de eis causis cognoscerent, & inde contra fori priuilegium præscriberetur. Rursus, si causæ omnes criminales in Senatu Ordinum sint tractandæ, cum ab eo detur ad Pontificem appellatio, tamè crimina grauissima longo tempore impunita manebunt, & communiter, cum à Pontifice Iudices designentur in Hispania, post longam moram minora delicta apprehendant, & minori poenâ coercerentur. Quod contra rectam gubernationem tendere, contemnitur.

57 Aliud fundamentum politici, cum hi Authores producant. Nempè Equites Militares esse præcipuam, & clarissimam Regni partem, cum Habitu Militari ornentur Dynastæ, Magnates, Belli Imperatores, Senatores, & plurimi alij munere, & nobilitate conspicui. Absurdum autem videtur, à Regis iurisdictione eos esse immunes, & principalem ad eodē Regni portionem subterfugere potestatem supremam Regiæ iurisdictionis. Quæ absurditas magis eminet, si inspicatur, Equites inter ceteros seculares absque vlla distinctione commemorari, splendidas habere familias, primos esse in ludis, & spectaculis fouendis, in temporalibus rebus tractandis, in vitæ deliciosa luxu; & hi tanquam Religiosi non subdantur iurisdictioni Regiæ?

58 Plura etiam ostendunt, reperi in Militarium Equitibus, quæ prohibita sunt Religiosis. Hi enim nequeunt publicè adire ius Ciuile, nec esse causarum Aduocati vniuersaliter, nec Iudices in causis ciuilibus, & criminalibus laicorum, & alia huiusmodi; Quæ omnia ab Equitibus præfatis executioni mandantur, quin impetratæ ad id fuerint dispensationes Pontificiæ. Rursus peracto anno Nouitiatus in ætate legitima, Religiosi debent Professionem emittere, nec hæc differtur nisi ex urgente causa ad breue tempus; Equites autem Militares plurimis annis transactis ab Habitu receptione Professionem emittere solent, & plures totam vitam transigunt, quin e-

mittant illam, vel ob negligentiam, vel ob commoda temporalia, Præterea alij Religiosi tempore Nouitiatus rigidiorē vitæ normam sectantur, & Religionum onera subeunt, vt probent, an ea possint tolerare per vitæ decursum, & Religionem ipsam dignoscant, an illi vitæ Religiosæ sint apti. Nihil autem horum præliatur circa Equites Militares Nouitios, qui non secus ac alij seculares viuunt; imo non secus ac ipsi vivebant ante susceptionem Habitus; pecuniæque redimunt breue tempus, quod in Monasterijs erant versaturi. Quæ ergo est hæc Nouitiatus norma? Et, quantumuis Ordines sint Militares, nec adeo austeri, ac ceteri, tamen aliquid debere in Nouitio reperiri, quod eos a ceteris discriminet, si Nouitiatus dirigeretur ad assumendum statum strictè, & simpliciter Religiosum. Deinde, quamuis Habitus Equitum Militarium de facto non vendantur, posse tamen absque simoniæ labe diuendi, plurimi Authores tutantur, de quo *supra* *disquis.* 1. q. 14. & tamen non possunt pretio estimari Habitus Clericorum Fratrum, ergo ideo est, quia hi sunt strictè Religiosi, non illi, nam alias non facile discrimen solidum excogitabitur.

59 Alio fundamento, tanquam à posteriori, vtuntur, scilicet Romanum Tribunal Rotæ, apud quod causæ Ecclesiasticæ tractantur, sequi hanc sententiam, quod Equites Militares non sint strictè Religiosi, nec personæ Ecclesiasticæ. Ita testatur Ludouicus Postius *de mantenendo, decis.* 326. Et, cum omnia Tribunalia curent suam promouere iurisdictionem, eamque factam rectam conseruare, & Rota Sacra iurisdictionem suam Ecclesiasticam ad Equites eiusmodi non extendi fateatur, eos non esse personas Ecclesiasticas, cuius videtur. Quod id fuisse decisum in ipsa Sacra Rota coram Dom. Seraphino, die 4. Iunij, anno 1582. affirmat Viuanus *in paxi nouissima iuris patronatus, part. 2. lib. 6. cap. 2. num. 17.* Id ipsum declarauit die 10 Nouembris, anno 1609. Sacra Congregatio Cardinalium, vt asserit Diana *tract. 2. de dub. Regular. resol. 64.* Præterea adducunt *legem 14. tit. 15. lib. 3. Recopil.* in qua decernitur, nullum Religiosum, nec Equites S. Ioannis ad munera publica assumi; posse autem ad ea assumi Equites trium Ordinum Militarium. Quæ additio non fuit exemptio eorum a generali decreto erga Religiosos, sed declaratio,

tio, quod intra numerum Religioforum non essent recensendi, ne quisquam censens, eos esse strictè Religiosos, incapaces iudicaret munerum eiusmodi.

60 Hinc, vt alia omitramus, quæ latè afferuntur à Don Francisco Sarmiento, & ab alijs *suprà* relatis, concludunt, à Pontificibus non fuisse postulatam iurisdictionem erga Equites Militares, post vnionem Magistratum Ordinum Coronæ Regiæ factam, nam erga eos, Reges iurisdictione, ac potestate gaudebant, qua possent illos regere, ac in suo officio continere, & delinquentes punire; ex tunc autem, quia etiam in Reges recidit immediata temporalis iurisdictione in ditiones Ordinum; (qua fruebantur olim Magistri) Gubernatores, & Prefecti earum ditionem vtuntur iurisdictione Regiæ; spiritualia verò, & Ecclesiastica exercentur per Clericos Fratres ipsorum Ordinum, & Ecclesiastica iurisdictione penes Senatam Ordinum residet, præter iurisdictionem Regiam, qua hæc Senatus fungitur tum respectu ditionum Militarium, tum respectu Equitum Militarium, respectu quorum (iuxta hos Authores) iurisdictione Regiæ, non Ecclesiastica vtitur. Inde causa, qua per viam appellationis olim à iudicibus temporalibus Ordinum ad Regias Cancellarias deferbantur, nunc cum electione ad illas, vel ad Senatam Ordinum, dum est in Curia, deferuntur; postquam institutus fuit; & causæ Ecclesiasticæ ad ipsum Senatam tantum. In gradu autem supplicationis à Senatu Ordinum causæ temporales non criminales deferuntur ad Confessum Commissionum; Ecclesiasticæ verò in gradu appellationis ad Pontificem, & etiam ad ipsum criminales, que in Senatu Ordinum fuerint tractatæ. In Regibus itaque nostris residet iurisdictione Regiæ, & iurisdictione erga Ordines, ac potestas designandi Ministros ex illis, per quos spiritualia, & eis annexa gerantur. Reges verò illos designant, & Senatui Ordinum, cui post designationem competit iurisdictione Ecclesiastica, simul conferunt iurisdictionem Regiam, qua vtatur erga temporalia Ordinum, & erga Equites Militares; Vnde iurisdictione Senatus Ordinum est duplex, vocarique potest mixta subiectiue, quia in eisdem subiectis vtraque residet; non obiectiue, quia respectu eiusdem causæ, vel perso-

næ non vtraque simul exercetur, sed pro varietate causarum vnaquæque viget. Ita Authores huius sententia, & alij expressiùs post illos, qui hac tempestate hanc sententiam tenent, & quidem grauissimi, ac doctissimi, quos ego accuratè tum in Curia, tum Salmanticæ contului.

61 Cæterum, cum anno 1652 Matriti coacta fuissent Capitula Generalia trium Ordinum Militarium, & valde opræsient, contentioneibus, & competentijs finem apponi, ac suam iurisdictionem erga Equites in criminalibus, ac mixtis, Regiæ auctoritate stabiliri, simul que eorum exemptionem à iurisdictione seculari Regiæ; Regi notitro Magno Philippo IV. libellum supplicem obtulerunt, in quo fundamentis, & rationibus pro sua iurisdictione libatis, enixè postulabant, vt eam firmiter stabiliret. Commisit Rex grauissimo Consilio rem examinandam; in quo, cum animaduertetur, de Regiæ imminuenda iurisdictione agi, iudicatum fuit, ad Senatam Supremam Castellæ deducendam etiam fore controuersiam; ne fuit præstitum, Rege nostro annuente. Mature in eo Insigni Senatu fuit discussa contentio, & iniunctum Fiscali, vt rem totam examinaret. Fiscalis munere potiebatur Dominus Don Hieronymus de Camarugo, nunc in eodem Supremo Castellæ Tribunalis Senator, Vir supra inuidiam maior, supra admirationem sapientior, qui doctissimam consultationem exornauit, momentis vndique libatis, cuius is erat scopus, vt nihil innouaretur, sed cuncta, vt hucusque, se deinceps haberent, in gratiam iurisdictionis Regiæ; pro qua plura ex *superius* allatis proposuit. Obtulit Senatus ipsi Regi nostro eam consultationem, à se prius expensam, & approbatam. Qua à piissimo, ac iustissimo Rege perspecta, distulit decidere controuersiam, & Capitulis Generalibus respondit, ea posse dissolui, remque hanc mature à se fore introspiciendam. Et quidem eam introspici curat, tum ab ipso Senatu Regio Castellæ, quem iterato de re indicanda admonuit, tum à grauissimo Consilio, quem designauit; In eo autem sunt Illustrissimus Dominus Don Viduus de Arce & Reinoso, Episcopus olim Plasentis, nunc Fidei Questor Generalis; Dominus Don

Petrus Pacheco, Tribunalis S. Cruciatę Praefes; Reuerendissimus P. M. Fr. Ioannes Martinez Confessarius Regius; & ex Senatu Regio Castellę Illustr. Dom. D. Martinus Bonilla, nunc Episcopus Abulensis; Dom. Don Franciscus de Solis; Domin. Don Franciscus Ramos del Manzano; & Reuerendissimus Pater Magister Nicolaus Baptista ex Carmelitano sacro Ordine, Regius Concionator, Quęstionem ergo, quam Rex ipse distulit adhuc authoritatiuę decidere, nec mihi licet opinatiuę decernere; vt sic & Regis nostri, & Administratoris perpetui Ordinum nutui debitam venerationem, & cultum exhibeam.

§. 4. Illationes, quas ex sua doctrina apposita §. 2. deducunt Authores affirmantes, Equites Militares esse strictę Religiosos, & exemptos. Vbi de personis, quibus competunt priuilegia Militarium.

62 **I**NFERUNT primò, non posse vllum reum, Militarium Ordinum in causis criminalibus conueniri coram Iudice seculari, aut Ecclesiastico, qui non sit ipsius Ordinis ad id deputatus. Indè nec vllum ex his Iudicibus posse eum aliqua pena mulctare, nec Actus iudiciales aduersus illum exercere, & quicumque fiant, esse inuálidos, ac Iudices, qui eos exereuerint, incidere in penas designatas à Iure, & in Bullis in fauorem ipsorum Ordinum expeditis aduersus Iudices violantes immunitatem, ac exemptionem Ecclesiasticam, & Religiosam. Id enim commune est respectu omnium Religiosorum, & eorum, qui sunt Ecclesiastici. Ex suis autem fundamentis constare, aiunt, Equites, & Clericos Fratres Militares esse verè, ac propriè Religiosos, & personas Ecclesiasticas, priuilegioque fori proprii gaudentes.

63 Inferunt secundo, casu quo à Iudicibus alijs Equites comprehenderentur in aliquo delicto, ob quod congrueret, illico eos in custodia detineri, fore remittendos ad Iudices proprios de delicto monitos; cum id ipsum cum

alijs Regularibus, & personis Ecclesiasticis peragatur, qui in delicto, quod vocant, *fraganti*, deprehensi possunt custodię tradi, & debent ad proprium Iudicem remitti. Circa hanc illationem videantur Don Ferdinandus Pizarro *in suo Discursu Apologetico*; & Ginesius Morote *in patrocinio Ordinis Alcantarę, conclusionē tertiā*. Plura circa hæc possunt, vt concernentia, exornari ex dictis à *Metom. de Iure Academico, libr. 1. quęstion. 3. à §. 4. & libr. 3. ex quęstion. 2.* Vbi latè egi de foro Studiosorum, & de his, quibus tum fori priuilegium, tum alia immunitates competunt.

64 Inferunt tertio, ex se, & priuilegijs, ac statutis Ordinum inspectis, Equites Militares etiam fore conueniendos in causis ciuilibus coram Iudicibus proprijs ipsorum Ordinum; cum enim Actor debeat sequi forum Rei, vt est vulgatum, & conitans, in suo proprio foro deberent conueniri Equites Militares, cum essent Rei. Forum quippè non solum est pro causis criminalibus, sed etiam pro ciuilibus, vt videre est in alijs personis Ecclesiasticis, in Religiosis, in Studiosis, & in similibus proprio foro gaudentibus, qui in illo etiam in causis ciuilibus conueniuntur; & quidem asserunt, Bullas, ac priuilegia Ordinum Militarium forum, & exemptionem, ac immunitatem non limitare; nec minora esse, ac sunt ea, quibus gaudent alij Ordines non Militares, sed amplissima, & omnimodam exemptionem in omnibus causis ab alijs Iudicibus, concedentia.

65 Verum addunt, Ordinibus ipsis annuentibus, ita dispositum esse, vt Equites Militares conueniantur in causis ciuilibus coram Iudicibus secularibus, non secus ac alij seculares, & id fuisse expediens; etenim, cum Equites sint per varia loca dispersi, non possent absque ingenti grauamine, & sumptibus Actorum, coram proprio Iudice conueniri, indeque plures defraudari contingeret iuribus, bonis, & actionibus, dum non valentes facere eos sumptus, à litibus intentandis abstinerent, vel si postulario, vt sæpè contingit, emolumento non ingenti esset intentanda, id refugerent, cum maiores essent peragendi sumptus, quam foret summa utilitatis. Aliundè etiam, cum Tribunal proprium Equitum trium Ordinum

Militarium (idem respectu de cæteris asserito) sit Senatus Regius Ordinum, qui ad plura, & grauissima, negotia totam curam impendit, non posset de tot, tamque innumeris litibus curare, audire, & decernere. Nec præterea pro singulis Equitibus in quolibet Oppido ad frequentissima negotia posset Iudex specialis ex Ordine designari; id enim ex ipsa propositione terminorum cernitur, fieri non posse, cum mille vndique in conuenientia obsistant; Rursus, cum Equites Militares dominium rerum habeant, in Maioratus succedant, testamenta condant, cæteraque perficere queant circa bona, & actiones, quæ cæteri sæculares possunt, & eisdem prorsus legibus eorum lites sint decernendæ, congruum fuit, coram eisdem Iudicibus conueniri. Plures tamen adhuc sunt exceptiones, in quibus nequeunt Iudices sæculares de causis ciuilibus Ordinum, & Equitum cognoscere, vt annotaui *suprà*.

66 Si eis opponatur, non posse eos, qui proprio foro gaudent, ei renuntiare, vt cernitur in alijs Religiosis, & personis Ecclesiasticis; ergo nec Equites Militares, si proprio foro potantur. Et Equites suis priuilegijs renuntiare non posse, docet Mota in *regulam Ordin. Diui Iacobi, libr. 2. capit. 15*. Duplici via huic incommodo eunt obuiam, ita vt non admittant, Ordines Militares suo foro renuntiasse. Prima est, asserendo, ipsos Ordines Militares veluti designasse in Iudices, ad causas ciuiles Equitum, in omnibus instantijs, adhuc per viam appellationis, Iudices sæculares, qui de causis aliorum sæcularium cognoscunt; dum enim ob rationes *nuper* libatas, aliter fieri non posse, cognouerunt, ad id annuentes, sese habuerunt, ac si expressè eos Iudices designarent; Nec refert, quod illi sæculares sint, siquidem non est opus, vt causæ ciuiles Ecclesiasticorum coram Iudice Ecclesiastico tractentur. Patet; nam si Ecclesia, aut Monasterium, vel personæ Ecclesiasticæ, sint Actores, & sæculares personæ sint Rei, coram Iudicibus secularibus lites intentant, ab eisque hæ decernuntur; ergo non est contra rationem status Religiosi, & Ecclesiastici, vt eorum causæ ciuiles a Iudice seculari dirimantur; nam id præcisè, quod est, lites ab eo Iudice dirimi,

eodem modo accidit, quando sunt Actores, ac si essent Rei. Quod si adhuc scrupulus non quiescat, addunt secundam viam, qua id sine renuntiatione fori contingit; nempe per consensum Pontificum, quibus scientibus, & annuentibus, id peragitur, quasi quadam ipsorum dispensatione, ob rationes, & causas iustissimas *suprà* allatas, exhibitæ.

67 Cæterum, cum Fratres Clerici Militares sunt Rei in causis ciuilibus, conueniendi sunt, vel coram Priore, aut Vicario gaudente iurisdictione quasi Episcopali externa in eo territorio, in quo degunt; vel, si nulli Priori, aut Vicario Ordinis subduntur, conueniendi sunt apud Senatum Regium Ordinum. Nec in hoc versantur incommoda *suprà* attracta, tum quia non sunt tot Clerici Fratres extra territorium Ordinibus subiectum; tum quia pauciores lites ciuiles contra eos agitantur, cum non habeant illud amplum dominium rerum, maioratus, ac similia, quæ Equites habere possunt, & ex quibus controuersia, ac lites dimanant. Hinc Dō Sebastianus Zambrana in *sua allegat. iur. ex numer. 143*. probat, Episcopos non posse cognoscere de Clericis Fratribus, nec ratione Officij, nec Beneficij, & ad id Regia Decreta asserit. Idem tenetur Emanuel Rodriguez *tom. 1. quaestionum Regularium. quaestion. 36. articulo. quarto*. Quod nos sæpe in hoc Opere repetimus, & probamus ex exemptione, qua illi gaudent.

68 Iudices verò proprios Equitum Militarium trium Ordinum in causis criminalibus, enuntiant hi Authores, esse Senatum Regium Ordinum, simul cum duobus senioribus eius Ordinis, cuius est Reus; ad quos attinget, punire, damnare, & si delictum postulet, ad brachium saeculare delinquentem relaxare, nisi à Rege, vt Administratore, designetur Iudex cum potestate damnandi capitaliter, & ab eorum sententiâ ad Summum Pontificem dumtaxat, tuentur, dari appellacionem. Respectu Equitum de Montesa designatus est Senator, eiusdem Ordinis, in Supremo Regio Aragoniæ Senatu, qui de causis criminalibus cognoscat, tanquam Assessor generalis Ordinis, cuius Tribunal est Valentia, vt libauimus, *disquisition. prima, quaestion. vltima. Rel.*

Respectu Regularium Sancti Ioannis sunt etiam in Curia Regia Equites ipsius Ordinis à Magno Magistro deputati, in Asamblea, qui id munus, & alia exequentur. In Lusitania etiam suus est Senatus Ordinum, & Senatores, quibus competunt causæ Ordinum Diui Jacobi, Auis, & Christi. Clerici autem Fratres Militares in causis criminalibus, dum versantur in territorio subdito Priori, aut Vicario Ordinis, coram illo conveniuntur; si alibi visitent, coram Senatu Ordinum, & duobus senioribus, sicut Equites, Attamen, quid possint præstare Rectores Collegiorum Militarium Salmaticensium in causis criminalibus respectu subditorum, & quid Visitatores respectu Equitum, & Fratrum Clericorum, quos visitant, asseremus *inferius disquisition. 7. & disquisition. 9.*

99 Inferunt quartò prædicti Authores, quibus personis competat priuilegium fori Ordinum Militarium, nempe competere in primis omnibus Professis, siue Equitibus, siue Clericis Fratribus, cum hi sint, qui Ordines constituant, & iuxta hanc sententiam utriusque sint Religiosi perfectè. Pariter competere Monialibus Professis Ordinum Militarium, quæ ipsis Ordinibus subduntur, atque, ut eorum membra, priuilegia omnia ipsorum respectuè participant, inter quæ primum, & quasi fundamentale est hoc priuilegium fori.

70 Deindè docent, competere priuilegium fori Nouitijs, siue nouitijs sint Equites, aut Clerici Fratres, seu Moniales, quia Nouitijs gaudent priuilegijs, & foro Religiosorum, iuxta dicendalatiùs *disq. 3.* & præter Authores *ibi* referendos ex Ginesio Morote, & alijs, vide plures apud Dom. Pizarro in *discursu Apolog. pro Ordinibus Militaribus num. 95. in max. me. litr. O.* Quò loci affirmat (quod inficiantur Authores oppositæ opinionis) hanc sententiam ferè semper admissam fuisse in Senatu Regio Castellæ in competentijs iurisdictionis, asseritque non pauca exemplaria; & cum sint res indicatæ à supremo Tribunali, ait, legis vim retinere. Ad id etiam expendit Bullas Martini V. Leonis X. & aliorum Pontificum eximentium Ordines Militares à iurisdictione quorumcumque iudicum; in illis enim

adèd generalis est sermo, ut Nouitijs comprehendi debeant. Ibidem etiam pro exemptione huiusmodi tum Professorum, tum Nouitiorum, asserit, videri sequelam manifestam, eos, qui iurisdictionem Ordinum Militarium impediuerint, aut turbauerint, incurrere in excommunicatione Bullæ in Cæna Domini. Præter priuilegium fori, competere Nouitijs priuilegium Canonis, & cætera Ordinum Militarium priuilegia, si hæc sententia defendatur, dicemus *disq. 3.* eo quòd Nouitijs in fauorabilibus nomine Religiosorum veniant, scilicet in odiosis.

71 Rursus priuilegium fori, & alia priuilegia respectuè, inquirunt, competere vxoribus Equitum Militarium, tum adhuc cum illis matrimonio copulatis, tum viduis. Ita Don Laurentius Mathieu de *regimine Regni Valentie, cap. 7. §. 4. num. 51.* plures Authores referens; Don Ginesius Morote in *patrocinio Ordinis Alcantare, fol. 28. numer. 119.* Pater Quintanadueñas *tom. 1. sing. tr. 8. sing. 16. num. 6.* ex Menochio, Rebuffo, Tiraquello, Cruz, Trullench, & alijs, Thomas del Bene *part. 1. tractat. de immunitate Ecclesiast. capit. 1. dub. 11.* vbi notat, Patrem Thomam Sanchez oppositum sensisse de viduis in *tractatu de matrimon. & postea se ipsum correxisse in opuscul. Videatur Diana part. 8. tract. 7. resolut. 23. & part. 9. tract. 4. resolut. 7.* Probant assertum, nam in generali vxor sequitur forum mariti, *leg. cum quadam puella, ff. de iurisdictione omn. iudic. leg. 32. titul. 2. partit. 3.* Sunt etenim vir, & vxor vnum corpus, vnaque domus; *leg. 1. §. si vir, ff. ad Sylanianum;* in qua vnione forum dignioris est sequendum, iuxta *capit. quod in dubijs. de consecrat.* Et in generali priuilegia mariti communicantur vxori ex vi correlationis; *leg. non tantum, in fin. ff. de re iudicata;* Tradit Fontanellus de *pact. nuptial. clausul. 3. gloss. 3. pact. 15. num. 42.* Hinc vxor militis gaudet priuilegio mariti, ut docent Abbas, Immola, & alij in *titul. de foro competent. Vxor Familiaris Sancti Tribunalis Fidei eius potitur priuilegijs, ut exorant Paramo in defensione iurisdictionis Sancti Officij, capit. tertio, & Grafis de effectibus Clericatus, effect. 1. n. 156.* Vxor studiosi participat eius priuilegia, ut late tradidi *tom. de iure Academi- co, lib. 1. ex num. 344. & lib. 3. ex n. 26.*

Vbi plura iura, & Authores, tum pro vxoribus Studioforum, tum pro alijs quoad participationem priuilegiorum, quæ maritis conceduntur, attuli, & specialiter de viduis id exornauimus num. 28. Ibi videndus sum, nec eadem transcribam. Ex his sequi contendunt, Vxores Equitum Militarium, eorumque viduas gaudere ipsorum priuilegijs, cum plurima iura generaliter loquantur, & a paritate recta fiat illatio, nullumque sit fundamentum, ob quod eis negetur, quod cæteris indulgetur.

72 Famulis etiam Equitum, & Fratrum Clericorum Militarium, competere priuilegium fori, docet Ginesius vbi supra fol. 28. num. 121. & probat argumento textus in cap. final. de offic. Archidiaconi; cap. 1. de pœnis, lib. 6. c. Ecclesiarum seruos 12. quæst. 2. leg. 2. Codic. de Episcopis, & Cleric. Authentic. de Sanctiss. Episcopis, §. sportularum, leg. 51. tit. 6. partit. 1. Et generaliter famulos, & seruos perpetuos Clericorum gaudere eorum priuilegijs, docent Belletus, Graffis, Diana, & alij, quos refert, & sequitur Dom. Vrritigoyti. in Pastoralis Regularium, 3. part. voto 10. num. 6. & tradit ibidem gaudere etiam famulos conductios, & temporales, in his, quæ concernunt ad necessitatem dominorum, secus in alijs; ibique pro vtraque parte plures refert Authores. Idque faudent alij huius sententiæ affectæ ex doctrina communi, quod priuilegium domino concessum circa forum, communicatur famulis Cardinalium, Episcoporum, Militum, & similibus. Consultatur P. Suarez de legibus, lib. 11. Confirmant ex famulis Studioforum, quos iuxta lus comune eorum priuilegijs potiri, ex Soufa, Rebuffo, & Gotofredo, Ego tradidi tom. de Iure Academico lib. 1. num. 338. & stabilium ex constitutione 22. & 23. Martini V. ibidem lib. 3. num. 32. quamuis eo loco ostenderim per leg. 18. §. 7. tit. 7. lib. 1. Recop. famulos Studioforum non gaudere priuilegio fori, & hanc dispositionem ex Decreto Pontificio confirmauerim. Roborant id ipsum argumento leg. cum precario 22. ff. de precario, ibi: Cum precario quis rogat, vt ipsi in eo fundo morari liceat, superuacuum est adijci, ipsi, suisque, nam per ipsum suis quoque permissum vti videtur. Ex quibus verbis colligunt Doctores, famulos, qui inter suos, iue inter familiæ domesticos sunt recensendi,

gaudere priuilegijs dominorum.

73 Adhuc confirmant ex Bulla Leonis X. in fauorem Ordinis de Alcantara, quæ extat in Bullario eiusdem Ordinis pag. 108. Vbi Pontifex concedens Ordini de Alcantara omnia priuilegia in genere concessa, & concedenda Cisterciensibus, & præterea confirmans priuilegia indulta ab Honorio III. Martino V. Sixto IV. & Innocentio VIII. ac declarans, quibus personis ea omnia concedat, num. 6. ait; Magistro, seu Administratori pro tempore existenti, Prioribus, Preceptoribus, Militibus, Fratribus, & alijs personis dictæ Militiæ, illorumque vasallis, & seruatoribus, etiam pro tempore existentibus, ac eiusdem Militiæ virorum, & mulierum Monasterijs, & locis alijs, eorumque, ac in districtu, & dominio ipsius Militiæ virorum, & mulierum Monasterijs, & locis alijs, eorumque, ac in districtu, & dominio ipsius Militiæ consistentibus, Ecclesijs presentibus, & futuris, vt de cetero, perpetuis futuris temporibus, inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, subiectione, & decretis, ac litteris prædictis, ac alijs in eisdem litteris contentis, nec non omnibus, & singulis priuilegijs, concessionibus, immutationibus, gratijs, & indulgentijs, ac Indulgentijs etiam spiritualibus, ac temporalibus, ac peccatorum remissionibus, & c. vti, potiri, gaudere, liberè, & licitè valeant. Ecce, vbi omnia priuilegia Pontifex indulget seruatoribus, seu famulis omnium Equitum, & Fratrum, concessa, & concedenda Ordini Cisterciensi; inter quæ aiunt hi Authores, priuilegium fori, & exemptionis in primis esse recensendum, quod etiam satis in præfatis verbis exprimitur. Id priuilegium fori famulis Ordinis Cisterciensis amplissimum concessit Urbanus III. in Bulla, quæ incipit, Cum Ordo vestes, extatque in Bullario Ordinis Alcantaræ, folio 182.

74 Quin addunt, exemptiones, ac priuilegia in prædictis verbis concedi vasallis Ordinis de Alcantara, (idem dicunt de Ordine Calatrauæ, qui eadem priuilegia Ordinis Cisterciensis participat) & intuper asserunt, priuilegium fori, esto non competat eis, quatenus priuilegium est, competere tamen, quatenus omnes Rei debent in proprio foro conueniri; cum autem vasalli Ordinum sint eis subiecti, & eorum Iudicibus, nec alios Iudices habeant, exinde fit,

vt in proprio Foro Ordinum Militarium sint conueniendi. Exponunt propositionem hanc, omnes Reos in proprio Foro esse conueniendos, stando Iuri cōmuni; addendo, aliter posse contingere ex consuetudine, aut priuilegio; sic in diacepsi Salmantina ex consuetudine Clericus Actor trahit Reum ad suum Forum; & in Academia Salmantina ex speciali priuilegio Actor studiosus trahit Reum, dum sit intra diætas, ad suum Forum, quod vtrumque tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 1. num. 518. & num. 521.* Quid autem dicendum sit de priuilegiato litigante cum alio priuilegiato, exposui *ibidem, lib. 3. num. 24.* Itabiliens, Reum in proprio Foro esse conueniendum, nam, vbi paria sunt priuilegia, potior est causa Rei; iuxta *legem verum. 11. §. item queritur; leg. si minor. 24. ff. de minoribus.* Et hanc doctrinam latè tradunt ad eos textus Cuiacius, & Antonius Faber. Quando verò priuilegia non sunt paria, sed vnum ex illis potentius, & derogatorium alterius, potentiori est standum. *Ibidem retuli D. Alonsum de Escobar tract. de Pontificia, & Reg. iurisdic. in studijs gen. cap. 5. ex n. 18.* asserere, studiosum Salmantinum litigantem cum alio quouis priuilegiato Reo, qui sit intra diætas, trahere eum ad suum Forum, nam iurisdic. Magistri Scholæ Salmanticensis Conseruatoria exerceri potest in qualuis personas cuiuscumque dignitatis, ac conditionis existant; & concessio Pontificia eiusmodi iurisdictionis derogat priuilegia quæcumque. Id sanè ita praxis ostendit, atque adeo, vt *ibi num. 25* assero, siuè studiosus sit Actor, siuè Reus, in quauis causa criminali, aut ciuili, cōueniendus est, vt Reus, aut conuenire potest Reum apud suum Tribunal; etiam si ipse sit in causa criminali Reus, & actor sit Religiosus; nisi priuilegia eligendi Conseruatores ad eiusmodi causas in Religione sit potentius priuilegio studiosorum, & derogatorium illius. Hæc obiter dixerim, vt affine priuilegio Fori, de quo nunc est sermo. Id quotidie cernimus, studiosos Equites Militares conuenire, & conueniri Salmantiæ coram Magistro Scholæ, ipse enim eorum, vt studiosus sunt, est Iudex. Nec circa hoc inter illum, & Senatum Regium Ordinum sunt competentia; nec possent iuuenes regi, & cō-

tineri, si adhuc minutissima eorum culpa, quæuisque delicta ad Senatum Ordinum essent deferenda. Fateor, raro euenire delicta enormia eiusmodi studiosorum Equitum, nec me vllum auduisse octodecim annis, quibus Salmantice iam dego; Credam etenim, si casus hic eueniret, & pœna grauissima foret propter delictum infligenda, Senatum Ordinum postularum fore Reum, & competentiam inde exorturam. Et nisi aliquam Bullam Pontificiam, potentior, vt dixi, Senatus asseruet (plures enim à Sede Apostolica obtinuit ad suæ iurisdictionis exercitium, quæ non sunt prælo excusse) pro Magistro Scholæ Salmantino stat Bulla Conseruatoria, subscribit latè Escobar, nec Ego dissentio *loco relato.* Quid autem Magister Scholæ exequi valeat circa Clericos Fratres Collegiorum Militarium Salmanticensium, & in quibus ei ipsi subiaceant, discussi *eo tom. de Iure Academico, lib. 1. num. 173. & num. 486. & in inferioribus* hanc quætionem iterum attingam; & ostendam, an, & in quibus possit Magister Scholæ cognoscere de illis.

75 Obseruant præfati Authores in presenti, si famulo alicuius Equitis, aut Clerici Fratris, contemplatione domini fieret iniuria, quamuis non concederetur famulis prædictum Fori priuilegium, tamen dominis tunc illud competere in causa famuli, nam eo casu non agitur ex huius persona, sed ex persona dominorum. Quæ doctrina est cōmunis Doctorum circa famulos cuiusq; priuilegiati, cum domini contemplatione, afficiuntur illi iniuria.

76 De filijs Equitum Militarium poterat dubitari, an eis competere priuilegium Fori? Si extra patriam potestatem sint, indubium est, illis non competere, sicut non competit filijs emancipatis Doctorum Forum paternum, cum tamen Doctores circa extensionem Fori plurimis gaudeant priuilegijs. Si in patria potestate versentur, cum pater semper causas filij sequatur, quæstio videtur inutilis; attamen causæ sunt aliquæ, quæ ipsorum filiorum nomine peraguntur, & maxime criminales, cum Rei sunt alicuius delicti. Non reperio in Bullis, & Constitutionibus Ordinum priuilegium de extensione Fori, nec item consuetudinem, aut praxim eis adfauentem.

77 Circa dicta in hoc §. duo sunt advertenda. Primum, cum asseritur, privilegia Equitum, & Fratrum Clericorum his, aut illis personis competere, intelligendum esse respectivè, & proportionè servata, & non de privilegijs, vt ita dicam, personalissimis, v. g. Si Equites privilegium habeant, ne hac poena, vel illa ob delictum multentur, aut ne ob hanc, vel illam causam custodia publicè tradantur, etiam a proprio Iudice, id privilegium in specialem honorem personarum tendit, & ad famulos extendi non potest, quamvis Foro dominorum gauderent, nam in eis non est fundamentum, nec capacitas orta ex preminentijs, & dignitate, vt eis competat idem privilegium. Secundum; Vidras Equitum Militarium, si ad alias nuptias transeant, illico amittere privilegia, quibus ratione primi conjugij gaudebant; Etenim radicata in ipsis durabant, & per secundum matrimonium eradantur, cum tunc in se illæ feminæ non conferuent primorum memoriam maritorum, nec possint iam iudicari personæ coniunctæ cum maritis demortuis, sicut iudicabantur ante nuptias secundas, dum in viduitate honestè degabant. Hanc materiam exornavi *relato tomo de Iure Academico, lib. 1. ex num. 348.*

78 Inferunt quintò, quid dicendum sit, si Eques Militaris commisit delictum, antequam Habitum susciperet; an dum novitius est, possit eius causa criminalis incipi, aut incepta finire apud Iudices sæculares? Supponunt, novitios gaudere privilegio Fori, & Canonis, quæ latè, & doctè exornat Carleual *vbi supra, ex num. 439.* Iam hic casus satis superque est ventilatus, annis elapsis, & de eo extant eruditæ Allegationes iuris, quæ non semel in hoc opere referimus. Carleual *suprà* asserit, si delinquens in fraudem iurisdictionis sæcularis accipiat Habitum, non eximi à Iudicibus sæcularibus in eodem delicto quoad bona, (nam quoad personam remanet exemptus) ne dolus, aut fraus ei patrocinetur; si verò absque dolo, & fraude Habitum suscepit, causam pertinere ad proprium Forum Ordinum. Id suadet tum ex pluribus Authoribus; tum ex paritate, cum quis post commissum delictum sit Clericus, aut Monachus, ostenditque, non esse irritam Pro-

fessionem eius, qui in sæculo fuit criminofus; nam, & si eam irritaverit Sixtus V. in Bulla expedita anno 1586 quæ est 71. inter eius Bullas, attamen Clemens VIII. in Bulla edita anno 1602. derogavit eam dispositionem, & ad terminos Iuris communis reuocavit. Videatur P. Thom. Sanchez *in summ. lib. 4. cap. 19. num. 7. & ex num. 21.*

79 Inferunt sextò, non posse Regulares Ordinum Militarium subtrahere se à iurisdictione eorumdè Ordinum, nec renuntiare suo Foro, quia huius privilegium non est concessum in favorem singulorum, sed Ordinum, & hæc est regula generalis in Iure, *cap. si diligenti, cap. significasti, de Foro competent. Docent Valenzuela conf. 95. Garcia de cif. 58. num. 25. & ex num. 28. Cochier de iurisdic. part. 2. quest. 7. ex num. 2.*

80 Inferunt septimò, Equites Militares absque renuntiatione Fori conveniri, vt Reos, in causis civilibus apud Iudices sæculares, propter dicta *suprà*. Nec præterea conveniendos esse iuxta praxim in proprio Foro propter delicta concernentia Officium publicum, quod susceperunt, sed subiacere Iudicibus sæcularibus, non tamen ita vt possint puniri poena capitali, aut corporali, sed pecuniaria, aut suspensionis, vel privationis ab officio; ita Bouadilla, Pereira, Marius Giurba, Villadiego, Volano, Carolus Tapia, Caranita, Amendola, & alij, quos refert, & sequitur Carleual, *vbi supra num. 453.* asserens, se in Commissionibus aliquibus hanc praxim, absque resistantia, fuisse sequutum. Et quotidie cernimus, residentiæ lites Prætorum Equitum Militarium apud Senatum Regium Castellæ tractari. Imò & Clericos in similibus causis subiacere sæcularibus Iudicibus, docent P. Salas *de legibus disp. 14. sec. 1. num. 123.* Bouadilla, Salcedo, Pereira, Borrellus, & alij relati ab eodem Carleual *vbi nuper.* Estò asserant, id non iure, sed consuetudine inductum. Idem in hoc casu affirmant, scilicet Iure non licere Iudicibus sæcularibus cognoscere de eiusmodi delictis, sed consuetudine, & consensu ipsorum Ordinum, ac Regis, vt Administratoris, necnon & Pontificum. Et hinc non contrariantur suæ sententiæ *superius* expentæ tuenti, non posse Iudices sæculares de eis delictis cognoscere, à qua sunt Diana 1. p.

tract. 2. resol. 19. & par. 4. tract. 1. resol. 39. Couarrubias, Belletus, Giurba, Riccius, Vincentius de Franchis, Marra, Narbona, & alij relati à Carleual *vbi supra*, num. 454. Est enim his Authoribus sermo, loquendo de iure, nam ipsi fatentur praxim contrariam. Similes Studiosorum causas, non in ipsorū foro, quantumuis privilegiato, sed apud Iudices sæculares esse tractandas, docui *tomo de Iure Academico, lib. tertio, num. 21.*

81 Extenditur casus prædictus ad violationem alicuius pragmatice, aut prohibitionis Regie sub pœna amissionis rei, quæ prohibetur; nempe si prohibeantur talia armorū, aut vestium genera, vel ne merces tales ex alijs Regnis, aut ex Indijs absque manifestatione afferantur, tunc enim, si Eques in fragranti deprehendatur, etiam iuxta hos Authores, potest Iudex sæcularis pœnam exequi. Id enim etiam respectu Clerici, aut Religiosi ei licet; cum non agat contra personā, sed contra rem prohibitam. At, si pœna pragmatice non in curritur ipso iure, nec Religiosus Militaris in fragranti deprehenditur, dicunt hi ipsi Authores, remittendum esse ad proprium Iudicem ob culpam violationis, vt remittendus esset Clericus. Ita Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. reg. q. 62. ar. 16.* Couarrubias, & Bouadilla, quos sequitur Caleual *vbi supra*, num. 457. & exemplaria *ibi* huius praxis adducit.

82 Inferunt octauo, etiam in crimine occisionis Clerici, vel assassinationis, gaudere suo foro Equites Militares, & Regulares ceteros; nam eorum exemptio est amplissima, nec limitatur ex aliquo capite; & cum priuilegia eam concedant absque restrictione in causis criminalibus, vniuersim sunt accipienda de quouis crimine; adduntque, sic sepe iudicatum fuisse in Senatu Supremo Castellæ in causis competentiarum super eiusmodi delictis; teste Carleual *vbi supra*, num. 458. Indeque non esse audiendos Bouadilla, Villadiego, & Rodriguez relatos ab ipso num. 457. cententes, amittere priuilegium fori Regulares Militarium ob id delictum. Etenim ob illud non desinunt esse Religiosi, (insistendo huic sententiæ) sicut Clerici non desinunt ob simile crimen esse Clerici; &, sicut hi non amittunt

suum forum, ita nec illi. Nec obstare, inquiunt *cap. 2. de pœnit. & remis.* quod aduersantes opponunt; Nam, præterquam *ibi* non est sermo de foro, de quo agitur in præsentī, sed de foro pœnitentiāli, vt explicant Innocentius, & Panormitanus; adhuc inibi solum denotatur, posse Iudicem Ecclesiasticum cognoscere de laico ratione sacrilegij, & militi occidenti Clericum instigare pœnam priuationis militiæ, vt interpretantur Salzedo *ad pract. crimin. cap. 87. litt. B.* & alij.

83 Inferunt nono, si Actor in causis ciuilibus velit conuenire Equitem Militarem apud Ordinum Iudices, nempe in Senatu Regio Ordinum, non posse illum declinare forum; nam forum illud solum respectu Actoris est voluntariū, non vero respectu Equitis Rei; &, cum datur duplex forum respectu Rei, penes Actorem est electio vnius præ alio; Senatum autem Ordinum esse etiā forum in ciuilibus, intendunt, constare ex Bullis Pontificum Martini V. Si xti IV. Pij V. quas refert Mora *de confirm. Ordin. D. Iacobi, lib. 1. cap. 4. §. 29. 31. & 42.* & ex pluribus alijs Bullis Pontificum concedentium Ordinibus Militaribus iurisdictionem in omnibus causis, siue criminalibus, siue ciuilibus; quæ iurisdictione non se abdicarunt, permittendo, Equites Militares Reos in causis ciuilibus conueniri posse apud Iudices sæculares. Quin, si Actor, & Reus sint Equites Ordinum Militarium, statuta est pœna in stabilitimentis Ordinum, contra Actorem, qui Reum sui, vel alterius ex tribus Ordinibus, conuenit apud Iudices sæculares, & non apud Senatum Ordinum. Sic stat in Statutis nouissimis Ordinis D. Iacobi *tit. 21. cap. 3. & in Definitionibus Ordinis de Alcantara tit. 31. cap. 7.* Imò sic præcepit Alcantarensis Innocentius VIII. in Bulla, cuius fit mentio in præfatis Definitionibus, *tit. 37. pag. 332. ad finem.*

84 Respectu Equitum D. Ioannis praxis non est, vt in causis ciuilibus possint apud Iudices seculares conueniri, sed tam in criminalibus, quam in ciuilibus conueniendi sunt in proprio foro, nempe in quadam Congregatione, nempe Assembla; Ita constat ex consuetudine, & tradunt Mastrillus *de Magistratibus lib. 2. cap. 6. num. 35.* Marra, Bouadilla, Emanuel Rodriguez, Mainardus

nardus, & alij apud Carleual *ubi supra*, *num. 451*. De Confratribus Ordinis S. Iohannis, qui dimidiam Crucem albam gestant, quæ vocatur *Tau*, dubitari poterat, an gauderent privilegio fori in causis civilibus, & criminalibus; & quamvis Riccius in *praxi part. 4. resol. 177*. affirmaverit, gaudere; attamen in nullis causis fori privilegium eis suffragari, tuentur Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. regul. quest. 62. art. 18*. Azcuedo, Giurba, Villadiego, Volaño, & Bouadilla, quos refert, & sectatur Carleual *ubi supra*, *num. 455*. Et hæc decisio est conformis Bullæ Gregorij XIII. quæ est *67. in tom. 2. Bullarj nouissimi*, edita die 25. Nouembris, anno 1580. & quidem illi censentur merè sæculares; neque enim emittunt vota, aut sunt Oblati, aut Hospitalibus, vel Monasterijs assistunt; atque adeo, ut potè non Religiosi, privilegij Religiosorum minime gaudent.

85 Inferunt decimò, adeò à se reputari verum, iurisdictionem in causis civilibus Equitum Militarium residere penes Ordines, ipsisque annuentibus, Iudices sæculares cognoscere de illis, quarum *superius* meminimus, ut Ordines ipsi reseruauerint sibi plures causas. Nam in primis hi Authores tradunt, iuxta iam dicta, Actorem posse conuenire Equitem Militarem Reum, adhuc in prima instantia, coram Senatu Regio Ordinum. Deindè est constans à sententijs, quas pronuntiant in prima instantia Iudices Ordinarij ditionis Ordinum, posse appellari vel ad Cancellarias, vel ad ipsum Senatum; Præterea à prima, & secunda sententia iam pronuntiata ab ipso Senatu in quacumque causâ civili supplicari ad Confessum Commissionum, quem diximus coalescere ex duobus Senatoribus Consilij Supremi Castellæ, alijsq; duobus ipsius Consilij Ordinum. Attamen aliæ sunt causæ civiles, quæ coram Iudicibus sæcularibus; aut Cancellarijs, vel Audientijs neutiquam sunt tractandæ, & continentur in diuersis Schedulis Regijs, quæ transcriptæ reperiuntur in alia Regia Scheda post ipsas expedita Burgis die 24. Iunij, anno 1603. & affertur in Definitionibus Calatraux *tit. de iudicij*, & in Definitionibus Alcantaræ *tit. 31. cap. 9.*

86 Iuxta quam Schedulam Regiam, postquam Confessus Commissio-

num litteras executorias in quavis causa expediuit, si ab executione appelletur, ad eundem Confessum deferenda est querela, & appellatio, in eoque finienda. Rursus appellationes in causis, quæ apud Visitatores Ordinum ventilantur; & in causis peractis apud Iudices Ordinarios ipsorum Ordinum super rebus spectantibus ad dispositiones Cõmentariorum, Equitum, ac Fratrum Clericorum; & appellationes à Mandatis, & sententijs pronuntiatis in Residentijs publicis, & secretis aduersus quoslibet Iudices, vel Gubernatores ditionis Ordinum; Item appellationes à sententijs, quas protulerint Iudices Commissionis, seu Iudices speciales, vulgò *Pesquisidores*, à Senatu Ordinum designati; omnes, inquam, has appellationes priuatimè in ea Scheda decernitur esse deferendas ad ipsum Senatum Ordinum; quòd si in designatione aliquorũ Iudicum specialium partes conquerantur, querela ad prædictum ipsum Senatum, & non ad Confessum deferri debere.

87 Adhuc appellationes à Iudicibus residentia, vel Ordinarijs Ordinum ipsorum in causis pertinentibus ad redditus, iura, præminentias, & alia huiusmodi spectantia ad mensas Magistrales trium Ordinum, & ad Cõmendas, Conuentus, Monasteria, Hospitalia, Eremitoria, Confraternitates & alia, quæ secum annexum spirituale quiddam inuoluant, necnon in causis spectantibus ad impositiones, ac mercium singularia, & reseruata commercia, vulgò *estancos*, (in quibus vltimis causis olim poterat appellari elediuè, vel ad Senatum Ordinum, vel ad Tribunalia Regia) ad Senatum ipsum Ordinum priuatimè esse appellandum, in eadem Scheda Regia statuitur; Nec posse has causas ad Tribunalia sæcularia adduci per modum querelæ criminalis, vulgò *Caso de Corte*, nec per vllam aliam viam.

88 Deindè *ibi* additur, querelas, aut accusationes contra Gubernatores, eorumque substitutos, & quosuis alios Iudices Ordinum, non posse ad vlla Tribunalia ferri, nisi ad Senatum Regium Ordinum. Quæ omnia in fauorem Ordinum Militarium in dicta Scheda nostri Regis Philippi III. continentur.

89 Inferunt denique, penes quos resideat iurisdicatio Ordinum Militarium respectiuè; nempe penes Reges nostros,

nostros, vt eorum perpetuos Admini-
stratores; penes Capitula Generalia;
penes Senatuum Regium Ordinum; ac
penes Visitatores, Priores, & Recto-
res. Quæ autem ad singulos iurisdic-
tio pertineat, in toto hoc Opere contine-
tur. Hæ omnes illationes consecrariæ
sunt ad sententiam propositam supra §.
2. ex num. 28. quas ea parte, qua con-
trariantur sententiæ oppositæ, ac ex-
pense §. 3. ex n. 48. non admittent
Authores sententiæ huius, & eas funda-
mentis præiactis propulsabunt. Nec
meum est, id decernere, vt num. 61.
pronuntiaui.

90 Obseruare tamen iuxta om-
nes oportet, nec Equites, nec Regula-
res Militares exemptos esse à iurisdic-
tione Tribunalium Sanctæ Fidei in
causis ad ea priuatimè pertinentibus.
Constat id ex pluribus Bullis, & colligunt
Authores ex cap. Inquisitores, §.
denique, de heret. lib. 6. ex extrauaganti,
Mathæus, eodem titulo; ex Tridenti-
no sess. 24. cap. 5. de reform. Docent Vil-
ladiego, Simancas, Emanuel Rodrigue-
z, & innumeri apud Dianam part. 4.
tract. 8. resolut. 21. & 22. Veracruz,
Ioannes Baptista, & alij apud Don Ioan-
nem Solorzano tom. 2. de Iure Indiar.
lib. 2. cap. 4. num. 55. & in Politica In-
dica, lib. 4. cap. 24. pag. 706. Vbi præ-
scribit, quam attentè cum Regularibus
Militaribus, & alijs non Militaribus,
(ad quos omnes extenditur iurisdic-
tio eiusmodi Tribunalium) se gerere de-
beant; & ita præstant.

§. 5. Traditur, vt constans, ac
manifestum, Clericos Fratres
Ordinum Militarium esse pro-
priè, absolute, ac strictè Re-
ligiosos, eorumq; vota
esse solemnia.

19 **N**ON tamen id probandum,
quàm supponendum, ne in
rebus certis inmoremur.
Etenim nec illi ipsi, qui de Equitibus
Militaribus proferunt, non esse Re-
ligiosos, ad Fratres Militarium suum
extenderunt prolatum, nec erga hos
militant fundamenta, quibus vtuntur.
Quare, quorquot de illis differunt, co-

cent, eos esse absolutè, & strictè Reli-
giosos; inter quos, Emanuel Rodrig.
tom. 2. qq. regular. quest. 1. art. 6. Mi-
randa de Ordine Tertiariorum, cap. 6.
Sayrus in Clau Regia, lib. 6. cap. 9. n. 10.
Nicolaus Garcia in addit. ad tom. de be-
neficijs, par. 7. cap. 10. num. 37. Barbosa
tom. 2. de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 7. n.
15. Villalobos tom. 2. sum. tract. 12.
diffic. 20. in fine, & tract. 37. diffic. 14.
num. 1. Sotus de iustit. & iur. quest. 5.
art. 3. pag. 640. P. Azor instit. mor. lib.
13. cap. 3. quest. 2. vers. sciendum Pater
Thom. Sanchez de matrim. lib. 2. disp.
18. num. 7. P. Quintanadueñas in Iu-
bil. eo duplicis hebdomadæ, cap. 19. n. 51.
Et Ego id sæpè libaui, & asserui tom.
super Bull. Cruciat. & tomo de Iure Aca-
demico.

92 Etenim hi Fratres Professio-
nem coram Prælato emittunt, triaque
vota substantialia absolutè profitentur,
& iuxta Institutum, & Regulas suas
degunt in Ordinibus à Sede Apostolica
approbatis, & confirmatis, non secus,
ac ceteri Religiosi, de quibus, nefas
esset, dubitare, an strictè sint Religio-
si. Quæ omnia constant ex Bullis Pon-
tificijs, ex Instituto, ac Regulis, ac
ex Formula Professionis. Nihil autem
aliud desideratur, vt sint in omni rigo-
re Religiosi. Nec obstat, si dicatur, eos
gaudere redditibus suorum Beneficio-
rum, & de bonis suis posse disponere.
Qui ppè in inferioribus ostendemus, id
non esse contra Paupertatis votum,
eosq; de licentia Prælatorum operari,
adeoque longè abesse à proprietatis pe-
riculo.

93 Hinc sequitur, vota emis-
sa à prædictis Fratribus esse solemnia,
in eo sensu, quo sumitur rigorosè so-
lemnitas votorum, quæ consistit in tra-
ditione, & acceptatione cum perpetui-
tate ex parte tradentis se, & acceptan-
tis traditionem. Non enim est sermo
de solemnitate extrinseca accidentali,
quæ consistit in aliquibus circumstantijs
extrinsecis, v. g. quod vota emittan-
tur publicè, in die festo, aut similibus.

94 Vt autem constet, ea vota
esse solemnia, supponendum est, in so-
la Religione Societatis lesu, inter ce-
teras alias, ab Scholaribus approbatis
post biennium, & à Coadiutoribus spi-
ritualibus, & temporalibus tum post
biennium Novitiatus, tum postmodum
cum

eum formantur, & incorporantur, non emitti vota solemnia, (postea emittuntur ab his, qui Professionem faciunt) sed simplicia, quibus ipsi quidem Religioni obligantur, Religio verò eis obligata non remanet, sed si causæ graves, ac sufficientes intercedant, possunt à Præposito Generali, non ab alio, è Societate expelli; at tamen, emissis votis simplicibus, verè, & propriè, ac strictissime sunt Religiosi, vt euidenter constat ex Bulla Gregorij XIII. quæ incipit; *Ascendente Domino*. Hæc ceterum dispositio est specialis in Societate Iesu iuxta ipsius Constitutiones, & Institutum à Sanctissimo Parente Ignatio conditum, & à Sede Apostolica, ac à Concilio Tridentino iteratò approbatum.

95 Quo supposito, sic ostenditur superius assumptum. In omnibus Religionibus approbatis (excepta Societate Iesu propter specialem dispositionem Pontificiam) Vota, quæ emittuntur, exacto Nouitiatu, sunt solemnia, de quo nequit dubitari; ergo in Religionibus Militariibus approbatis à Sede Apostolica, in quibus nulla est dispositio similis ei, quæ in Societate Iesu datur, vota post Nouitiatum emissã sunt solemnia; nec vllum discrimen poterit reperiri inter Professionem aliorum Regularium, & Fratrum huiusmodi Ordinum Militarium. Scio, aliquem asseuerasse, Moniales Iacobæas solum emittere votum simplex Castitatis absolute. Sed de hoc agemus latè *disq. 14. quest. 8.*

96 Deinde Fratres Militiarum emittunt vota in manibus Prælati, eorumque traditio ab eò acceptatur, cum ea perpetuitate, quæ in alijs Sacris Religionibus datur; igitur nihil ad votorum desideratur solemnitatem. Demum omnes effectus, & proprietates votorum solemnium reperiuntur in votis prædictis, vt cuilibet perpendenti patebit; ergo vota sunt solemnia. Ex his etiam in sententia asserente, adhuc Equites Militares esse strictè, & propriè Religiosos, tenendum est, eos emittere vota solemnia, cum simili ter in eis vim habeant fundamenta præiacta. Nec obstat, per ea vota non dirimi subsequens matrimonium; Etenim hi (exceptis Equitibus Ordinis Sancti Ioannis) non emittunt, nisi votum Castitatis conjugalis; & semel posito,

quòd id votum cum duobus alijs Paupertatis, & Obedientiæ, est sufficiens, vt sint propriè, ac strictè Religiosi, consequens est, vt vota ea sint solemnia; imò potest solemnitas alicuius voti stare absque Religione, vt in accipiente Ordinem sacrum votum Castitatis solenne reperitur; non verò potest quis, absque speciali dispositione Pontificia, esse Religiosus in Ordine approbato à Sede Apostolica, quin post Nouitiatum vota solemnia emittat, cum Religionibus eo modo approbentur, vt in votorum emissionè adit mutua, & perpetua traditio, & acceptatio inter vouentem, & Prælatum; &, vt aliter id eueniat, necessum est, quod specialiter id Sedes Apostolica statuat, vt præstitit erga Societatem Iesu.

97 Dicat aliquis, vnum, vel alium ex Ordinibus Militariibus non fuisse approbatum, saltem in sui exordio à Sede Apostolica, sed ab Episcopis; vt Ordo Alcantarensis ab Episcopo Salmantino tunc fuit approbatus; ergo vota in illis emissã non sunt solemnia; nam solemnizare vota, videtur excedere facultatem Episcoporum; maxime cum votum solenne Castitatis dirimat subsequens matrimonium; Episcopi autem quomodo valeant inducere impedimentum dirimens matrimonium? & præterea per vota solemnia vinculum indissolubile contrahitur; Episcopus autem nequit reddere vinculum indissolubile id, quod ex se non est tale; sicut, si matrimonium non esset indissolubile vinculum, non posset tale ab Episcopo reddi.

98 Sed in primis hoc argumentum ad summum posset contendere, vota solemnia emissã in exordio eiusmodi Ordinum non fuisse solemnia; non verò, nunc solemnia non esse, siquidem hi Ordines admissi, & approbati sunt à Sede Apostolica; quare post hanc approbationem, & confirmationem omnino destituitur vi ea ratiocinatio, vt ex se liquet.

99 Deinde nec suadet, non fuisse vota solemnia in primo horum Ordinum exordio. Etenim ante Concilium Generale Lateranense sufficiebat ad Confirmationem Religionum approbatio Episcoporum, vt constat de Religionibus Sancti Benedicti, Sancti Basilij, & Sancti Augustini, quæ ve-

ra, & propria Religiones extiterunt, etiam cum a solis Episcopis fuerunt approbate ante Pontificias Confirmationes, quas postmodum obtinuerunt; ut docent M. Fr. Antonius Perez in *Comment. regul. Sancti Benedicti de titul. & inscript. regulæ, numer. 31. fol. 12.* Pater Suarez tom. 3. de *Religion. lib. 2. cap. 16. num. 17.* P. Vazquez in 1. 2. *disp. 165. c. 4. à num. 39.*

100 Episcopi autem possunt in sua Diocesi, quod Summus Pontifex in tota Ecclesia, nisi ab illo prohibeantur; unde valebant imponere impedimenta irritantia matrimonium, ut cum pluribus tradit P. Thom. Sanchez *lib. 7. de matrim. disp. 1. in fin. & per consequens solemnizare vota; necnon instituere vinculum Religionis indissolubile, ut affirmat Pater Suarez ubi nuper, capit. 17. à numer. 28.* Poterant etiam Episcopi tunc non prohibiti a Pontifice reprobare novam Religionem, atque adeo a contrario sensu poterant illam approbare; in qua approbatione concedebatur potestas Prælati ad acceptandum vota subditorum cum perpetuitate, indeque solemnia reddebantur. Iam vero ab Episcopis ablata est eiusmodi potestas, seu eius usus. Solemnitatem autem votorum incepisse anno 1139. in Concilio Romano sub Innocentio II. docet cum alijs Basilius Legionensis *lib. 7. de matrim. cap. 14. num. 3. & cap. 22. num. 4.* Iuxta quam sententiam, ex eo tempore Vota in Religionibus approbatis cum facta sunt solemnia.

Quæstio 3. De privilegijs in communi Ordinum Militarium.

Vbi de solutione decimarum.

101 OMNES Sacras Religiones pluribus privilegijs, & gratijs Summi Pontifices, & Reges, ac Principes sunt profecti, tum in anstui grati signum ob eximia erga Fidem, & Ecclesiam cum lata obsequia, atque ob ingentes sudores, & labores in vinea Domini, & animarum sollicita cura transactos; tum ut ad eadem obsequia profectu, & promouenda Religiosi incitarentur, alijque eorum inhererent vestigijs, alleciti a cumulo ingenti gra-

tiarum, quod alacrius, & facilius suo muneri satisfacerent, & copiosiora Beatitudinis premia mererentur; tum denum, ut Religionum regimen esset opportunius, nullisque prepediretur obitaculis, quominus ad scopum in suis Institutis propositum collimaret. Eadem sane extiterè motiua, ut ipsi Summi Pontifices, ac Principes seculares ingentibus privilegijs, exemptionibus, gratijs, & indulgentijs Ordines Militares stabilirent, firmarent, & munirent; ex quibus specialis in eos affectus, beneuolentia, & desiderium incrementi ipsorum dilucidè animaduertitur. Aliqua de his in Institutione ipsorum Ordinum, & in superioribus libauimus; nec in præfati singula speciatim privilegijs, & gratijs intendimus recensere; quippe ad id nec integrum volumen supveteret; & præterea in toto Operis decursu, pro renata privilegijs, & gratijs, accurate inspectas, & rationis pondere libratas proferimus. Quare in præfati Remissiones eiusmodi privilegijs, & gratiarum attingemus, ut possit ea, qui quis velit, adire, perlegere, & addiscere. Quin totum integrum de privilegijs Regularium nouissime edidit in lucem Bruno Chafain; quæ proportionatè aptari queunt Ordinibus Militaribus, eorumque Regularibus. Et de ipsorum Ordinum privilegijs in speciali agit P. Peñafiel de *Ordinib. Militari. tract. 5.*

102 Igitur privilegia Pontificum erga Ordinem Diui Iacobi referuntur in Statutis nouissimis eiusdem Ordinis ex fol. 23. usque ad 32. & capit. 6. Et in Bullario Ordinis de Alcantara ex pagin. 221. Privilegia autem Regum Castellæ, & Legionis concessa ipsi Ordini recententur *ibidem capit. 7. ex fol. 32. usque ad 39.* Præterea ibi ex fol. 1. & ad finem fol. 217. alia Bulla, ac privilegia transcribuntur. Plura alia affert Didacus de la Mota *lib. de Confirmation. Ordinis Diui Iacobi;* Et in alio libello: *De modo postulandi Habitum Ordinum Militarium. Isla De Regula Ordinis Diui Iacobi;* Ioannes Ramirez super Bullam Confirmationis Ordinis; Diana; Araujo; Pater Peñafiel; Carleual; Caro de Torres; Domin. Pizarro; Domin. Zambrana; Ocampo; Machado; & cæteri, quos supra quæstion. prima, & secunda, attulimus. Præterea Ioseph Micheli Marquez, & alij, quorum

meminimus suprà *disq.* 1. in Institutione huius Ordinis.

103 Privilegia Pontificum, & Regum concessa Ordini de Calatrava extant digesta per Ordinem Alphabeti in Definitionibus eiusdem Ordinis à *pagin.* 427. usque ad *paginam* 456. & præterea *ibidem* ex *pagin.* 9. Plures Bullæ Pontificum expeditæ simul in eiusdem favore, ac Ordinis Alcantarenfis, imò & Ordinis Divi Iacobi afferuntur in Bullario Alcantaræ. Deindè in libro Actuum Capitularium edito anno 1568. extat ex *pagin.* 20. index Pontificum, qui Bullas erga Ordinem expediuerunt, quarum aliquæ typis excussæ fuerunt. Denique de eiusmodi privilegijs videndi sunt Authores *numer. precedent.* allati, & Illustrissimus Domin. Don Hieronymus Matcareñas in *sua Apologia pro hoc Ordine*; & in *vita Raymundi Abbatis, Fundatoris Ordinis.* Don Barnabas de Resa in *Memoriali, aut allegat. Iuris pro Prioratu Sacri Conventus de Calatrava*; & Illustrissimus Dominus Don Fr. Angelus Manrique agens de hoc Ordine, & de alijs Militaribus Cisterciensibus, locis relatis, suprà *disquisit.* 1. circa ipsorum Institutionem.

104 Bullæ continententes privilegia, & gratias indultas Ordini de Alcantara transcriptæ afferuntur in speciali Bullario eiusdem Ordinis ex *pagina tertia*, usque ad 172. Et, quia Ordo Alcantarenfis, sicut & Calatraensis sunt Ordines Cistercienses, indeque Pontifices declararunt, Cisterciensium privilegia eis competere, apponuntur in eodem Bullario ex *pag.* 181. usque ad 222. privilegia Cisterciensia; quibus gaudent. Deindè Paulus Tertius in Bulla, quæ adducitur in eodem Bullario *pagina* 153. concessit Ordinibus Calatrae, & Alcantaræ communicationem privilegiorum Ordinis Divi Iacobi, & hæc privilegia *ibidem* transcribuntur ex *pagina* 222. Præterea in Definitionibus Alcantaræ titulus 37. privilegia, ac exemptiones continet à Pontificibus, & Regibus concessas. Plura circa ea attingit Don Ginesius Morote in *Patrocinio Ordinis de Alcantara*, necnon de ipsis agunt Authores *numer. precedentibus* relati, & alij, quos attulimus *disq.* 1. circa Institutionem huius Ordinis.

105 Ordines Montefæ, de Anis, & Christi gaudent privilegijs Cisterciensium, utpotè Ordines Cistercienses; insuper participant privilegia Ordinis de Calatrava, utpotè sub eius Institutione erecti, vel in eius filiationem adoptati. Deindè speciales Bullæ à Pontificibus in eorum favorem emanarunt, quarum aliquas attingimus *disquisit. prima*, in Institutione horum Ordinum. Aliæ afferuntur in Constitutionibus ipsorum, simulque plura privilegia Regia, Non pauca ex his libat Illustrissimus Dominus Don Hieronymus Matcareñas in *sua Apologia pro Ordine Calatrae* ex *fol.* 153. Videantur præterea de his tractantes Authores relati *ea disquisition. prima*. Et novissime doctissimus Don Laurentius Matheu *tom. de regimine Regni Valentie, capit.* 7. §. 4.

106 Ordo Sancti Ioannis ingentibus potitur immunitatibus, & privilegijs. Extant plura in libello, cui titulus est, *Li Privilegij della Sacra Religione di S. Gio Gerosolimitano*; in quo Bullæ Pontificum transcribuntur; Præterea in *libr. Statutorum ipsius Ordinis*; Et in alio, in quo continentur Statuta, & Ordinationes in Capitulis Generalibus promulgatæ ab anno 1555. usque ad annum 1574. Videantur Authores relati *disquisition. prima* circa huius Ordinis Institutionem. Præterea Barbosa in *remiss. ad Concilium Tridentinum*, & Prosper Farinacius in *Decision. & declaration. ad idem Tridentinum*, afferunt plures Declarationes Sacræ Congregationis Concilij, & Decisiones Rotæ, quibus confirmantur exemptiones, immunitates, & privilegia Ordinis Sancti Ioannis; necnon etiam Ordinum Divi Iacobi, Calatrae, & Alcantaræ, ac aliorum Militarium. Extat etiã Allegatio Doctoris Perlines pro hoc Ordine, eius afferens privilegia.

107 Cæterum Ordines Militares Cistercienses eadem privilegia aliorum Ordinum communicant, quæ ipse Ordo Cisterciensis, cum ex ipso sint. Erga Ordinem autem Cisterciensem expediuit Bullam Gregorius XIV. die 28. Iunij, anno 1591. allatam ab Emanuele Rodriguez *tom. 1. quæst. 10. nib. regular. quæst.* 55. *art.* 7. in qua concedit Congregationi Cisterciensi, ut potitur, participet, & cõmunicet. Omnia, & singula

„ singula priuilegia, prerogatiuas, con-
 „ celsiones, antelationes, fauores, facul-
 „ tates, declarationes, absolutiones, rela-
 „ xationes, dispensationes, Stationes, in-
 „ dulgentias, etiam plenarias, ac pecca-
 „ torum remissiones, Conseruatorias, im-
 „ munitates, exemptiones, libertates,
 „ præminentias, & indulta cuiusuis ge-
 „ neris existentia, cæterasque gratias spi-
 „ rituales, & temporales, tam eisdem Ci-
 „ sterciensi, eiusque Abbati, & Capitulo,
 „ etiam Generali, ac quibusuis illorum
 „ Monasteriorum Abbatibus, etiam qua-
 „ tuor primis de Firmitate, Pontiniaco,
 „ Claraualle, & Morimundo, quam etiam
 „ S. Benedicti, ac quibusuis alijs similibus
 „ vel dissimilibus Ordinibus, & Religio-
 „ nibus sub quibusuis regulis, constitutio-
 „ nibus, aut ordinationibus degentibus,
 „ seu militantibus, & quibusuis illorum
 „ respectiue Congregationibus, Militijs,
 „ eorumque professoribus, atque vtrius-
 „ que sexus eorum Monasterijs, Domibus
 „ Ecclesijs, necnon Collegijs, Vniuersita-
 „ tibus, Confraternitatibus, pijs, & chari-
 „ tatiuis locis, eorumque in quibusuis
 „ Festiuitatibus, ac alijs diebus Ecclesias
 „ visitantibus, ac eorumdem Religionum
 „ Generalibus, Præsidentibus, & quibus-
 „ uis Superioribus, Prælatibus, ac Capitulis
 „ etiam Generalibus, Prouincialibus, seu
 „ intermedijs, eorumque Definitorijs,
 „ Abbatibus, Prioribus, Definitorijs, Co-
 „ siliarijs, & quibusuis Officialibus, Rec-
 „ toribus, Ministris, Monachis, Nouitijs,
 „ monialibus, fratribus, conuerijs, confra-
 „ tribus, procuratoribus, benefactoribus,
 „ ac eorum, & earum vtriusque sexus
 „ quibusuis Regularibus personis, tam
 „ in Vrbe, quam in quibuscumque mundi
 „ partibus consistentia, seu consistentibus,
 „ etiam illarum inuitu, aut alias quomo-
 „ dolibet concessa, quibus de iure, vlu, &
 „ contuetudine, vel priuilegio, seu consti-
 „ tutione Apostolica, vel Imperiali, Ar-
 „ chiepiscopali, Episcopali, in genere, vel
 „ in specie, ac tam coniunctim, quam diui-
 „ sim, etiam per solam signaturam, vel vi-
 „ uæ vocis oraculo, aut per viam commu-
 „ nicationis, & extensionis, aut proprio
 „ motu, aut alijs quomodolibet vtuntur,
 „ potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, poti-
 „ ri, & gaudere quomodolibet possunt,
 „ quorum tenores haberi volumus pro ex-
 „ pressis, ac de verbo ad verbum insertis,
 „ etiam si talia essent, vel forent, que spe-
 „ cialem, & indiuiduam requirerent men-

tionem, seu particularem insertionem,
 &c.

108

Prosequitur Pontifex
 asserens, se ea omnia priuilegia conce-
 dere omnibus Regularibus Cisterciensibus,
 Professis, ac Nouitijs vtriusque
 sexus, necnon Conuerijs, oblatibus, fami-
 liaribus, confratribus, procuratori-
 bus, aut negotiorum gestoribus, & be-
 nefactoribus existentibus, & extituri-
 s, tum quoad personas, tum quoad
 bona; eodem modo, ac si omnia illis,
 & eorum singulis principaliter, imme-
 diate, & expresse, ac non ad instar,
 Apostolica sedes concessisset; addi-
 que ingentes firmitates. Hinc Eman-
 uel Rodriguez asseruit; *Hoc priuile-
 gium vidi sub sigillo authentico; Et post
 hanc notabilem priuilegijs communicationem,
 quia aliam similem non inueni. Ego
 quidem præfatas clausulas transcripsi,
 vt ex ipsis melius res ipsa constaret.
 Nec solum participant Cistercienses
 omnia priuilegia concessa, sed etiam
 concedenda Pontificibus, vt ex Bul-
 lis Apostolicis in eorum fauorem ex-
 peditis, aperte constat. In presenti au-
 tem obseruandum est, quamuis non
 sit idem communicatio Indulgentiarum,
 ac communicatio priuilegijs, ne hac
 concessa, illa intelligatur indulta;
 attamen Ordines Militares commu-
 nicare etiam indulgentias, quibus
 gaudent alia sacra Religiones, nam in-
 ter has ipsas dari communicationem
 indulgentiarum ex pluribus Bullis Pon-
 tificijs constat; De quibus videatur Pa-
 ter Quintanadueñas tom. 1. singular. in
 appendic. tractat. 4. ex dub. 7. Vbi plures
 ex Indulgentijs recenset. Nos de eis a-
 gemus disq. 12. quæst. 6.*

109

Cæteri etiam Ordines Mendicantes communicant priuilegia concessa Ordinibus Militarijs, vt late ostendit Emanuel Rodriguez *ubi supra, tota quæstion 5. & id supponit articulo vigesimo secundo.* Ibi etiam recenset priuilegijs communicationem, quæ Ordinibus non Mendicantibus est concessa; eaque omnia ex Bullis Pontificum liquent. Tractat etiam *ibidem*, quomodo sit priuilegijs communicationem? an, quæ ea participant, possint eis vti aduersus illos, a quibus participant? Et plura alia huiusmodi, quæ non sunt nostri instituti specialis, sed omnibus Religioni-

bus, & Religiosis communia; quæ autem ita se habent, ad Tractatus de statu Religioso, & de Regularibus spectant, & sua proportione, ac respectu seruato, applicanda sunt Ordinibus, & Religiosis Militaribus.

110 Id tamen præ oculis est habendum, nullam Religionem posse communicare priuilegia alterius, quæ proprio Instituto, & obseruantia repugnant; cuiusmodi sunt plura concessa Ordinibus Militaribus, verbi gratia, posse Equites contrahere nuptias, testari, aliaque similia; Quæ quis non videat opponi cæteris Sacris Religionibus? Quare, cum à Pontificibus communicatio priuilegiorum conceditur, subintelligi debet, dummodo obseruantia proprie regulari non contrarientur; & hæc limitatio, quamuis expressè non apponatur, implicite apposita est censenda; Quippe Pontifices concedunt priuilegia in fauorem ipsorum Ordinum, cui fit concessio; non autem esset fauor, sed odium, & dispendium Religionum, quod in earum laxationem, & dissipationem tenderet; quod autem ad fauorem est introductum, nequit ad odium retorqueri, contra ipsam rationem naturalem, & sacrorum Canonum Decreta.

111 Inquires, an Ordines Militares communicent priuilegia Societatis IESV? Hoc dubium excitat idem Emanuel Rodriguez *ubi supra, articulo 17.* de omnibus Ordinibus Mendicantibus, & de eis, qui Mendicantium priuilegia communicant. Ratio dubitandi est, quia aliqua priuilegia concessa sunt Religiosis Societatis IESV à Sede Apostolica, ea limitatione apposita, vt alijs Sacrorum Ordinum Regularibus minimè communicentur, & de his est controuersia; nam alia sanè participantur, quamuis concessa fuerint post Bullas communicationis priuilegiorum expeditas in fauorem sacrarum Religionum; in his enim conceditur communicatio priuilegiorum, tum eorum, quæ hactenus concessa sunt, tum illorum, quæ deinceps sunt concedenda; præterquam quod post concessa priuilegia Societati IESV, aliqua Bulla expedita sunt à Pontificibus erga Sacros Ordines, in quibus eorum priuilegia confirmantur; vnum autem ex priuilegijs est prædicta communicatio.

Afferret eas Bullas Emanuel Rodriguez *ubi supra.*

112 Ipse verò Author f. c. c. tur, præfarum dubium sibi, & alijs apparere difficile, & congruum fore, vt mens Sedis Apostolicæ circa id exprimenda postularetur. Quare nequit firma stabiliri decisio. Etenim ex vno capite ea limitatio à Pontificibus prefixa, nempe quod illa priuilegia alijs Religiosis non communicentur, ita exponi debet, vt non sit inanis, ac frustranea, & vt aliquid operetur; Si autem eodem modo daretur communicatio eiusmodi priuilegiorum, ac cæterorum, inquiri, quam vim, aut effectum ea clausula limitationis haberet? Hoc mihi non exiguam vim ingerit. Ex alio capite, cum Successores eorum Pontificum, qui illam limitationem prefixerunt, confirmauerint aliquibus Religionibus sacris omnia sua priuilegia, & communicationem gratiarum (quin & addendo, etiam Societatis IESV) & rursus hæc nouæ confirmationes ad omnes Religiones, quæ communicant priuilegia aliarum, extendantur, videtur, Pontifices voluisse, vt ea etiam priuilegia sub limitatione expedita communicentur, dum contrarium expressè non constat; si quidem beneficium Principis latè est interpretandum. Sic sentit Emanuel Rodriguez *suprà vers. At circa.* iuxta quem sentiendi modum Ordines Militares priuilegia Societatis IESV communicabunt.

113 Circa priuilegium non soluendi decimas postemus integrum Tractatum conficere. Iam diu id sub contentione est. Quippe Equites Militares ad non soluendum decimas ex suis bonis ostendunt plures Bullas Pontificum, qui id priuilegium ipsis concesserunt, seu declararunt, ab illis non esse soluendas; Et in sententia tuente, eos strictè Religiosos, adhuc nonum indè sibi patrociniū parant. Variæ Iuris allegationes super hoc prodierunt; & in fauorem Ordinum Militarium doctissimo pro suo more, & genio scripsit Dom. D. Michael de Luna & Arellano Regij Senatus Ordinū Consiliarius. At tamè nūc Equites Militares è suis bonis non secūs, ac alij laici, decimas persolunt. Hic stylus est; qui sanè persistet, dū aliud per Iudices supremos non de-

claretur. Vnde, cum ad hanc quæstionem exornandam plura hinc inde non exiguo conatu pararem, frustraneum duxi laborem; nam his, quæ consuetudo iam fert, & quæ sublite sunt, nihil roboris ad decisionem, seu ad praxim superadditur, si approbentur ab vno, vel alio Authore, nec è contra mutantur; si reprobentur. Quare decreui inani labore paginas non adimplere, cum hoc opus concinnetur ad praxim; nec intendam iuris allegationem pro sententia litis obtinendæ conficere, cum id non sit instituti præsentis. Mota in reg. Ord. D. Iacobi, libr. 2. capit. 4. Bullas Pontificias affert, quibus Equites Iacobæi Monasterijs Ordinis decimas soluere præcipiuntur.

114 Sed quid dicendum, si Frater Clericus ante Professionem bonorum suorum proprietati renūtians sibi vsum fructum referret, an ex eo decimas sit soluturus? Supponendumque est, de licentia Prælati posse Clericos Fratres vsum fructum sibi reseruare, quin Paupertatis votum violent; Dico ergo, in decimis persoluendis à Religioso forum Monasterijs esse varias consuetudines, concordias, & lites pro singulis diœcesibus, & Prouincijs. Quare consuetudini erit standum; vnde, si Monasterium non soluat decimas ex bonis, quæ de nouo acquirit per renuntiationem illorum factam à Religioso in fauorem Monasterijs; nec debebunt solui decime ex illorum vusu fructu, qui absolute est Monasterijs, seu Ordinis, de cuius licentia eo gaudet Clericus Frater. Si verò consuetudo sit, vt ex prædictis bonis de nouo acquisitis decimæ soluantur, pariter ex illo vusu fructu erunt soluenda.

Quæstio 4. De potestate Ordinum Militarium ad eligendos Iudices Conseruatores.

§. 1. Exponitur, & stabilitur potestas.

115 AD clariorem rei notitiam, breuiter suppono, Iudicem Conseruatores institutum fuisse à Iure, vt aliquem, vel aliquos defendat à manifestis violentijs; & iniu-

rijs. Ita in cap. 1. & vltim. de officio Iudic. deleg. lib. 6. Censent aliqui, eius potestatem esse ordinariam, & inde sequitur, posse eam delegare, iuxta c. inter cætera, de officio deleg. c. cum Episcopus, de officio ordinariar. lib. 6. leg. more, §. ff. de iurisdic. omn. iudic. leg. cognitis, §. cum proprium, ff. de officio eius, & c. Receptor tamen sententia tenet, esse Iudicem delegatum, nisi expressè Ius, aut Pontifex eum constituerit Ordinarium; sicut Pius Quintus, & Gregorius XIII. constituerunt Conseruatores nostræ Societatis IESV; de quo Pater Molina de iust. tom. 6. disputat. 29. num. 1. Quare communiter Conseruator suam iurisdictionem delegare nequit, nisi in casibus in Iure permissis. Amplissima est iurisdicatio Conseruatorum ex Iure, vt constat ex eo cap. 1. & vltim. de officio delegat. lib. 6. & tradunt Portel de dubijs Regular. verbo, Conseruatores. Barbosa de possessat. Episcop. 3. part. allegation. 106. num. 2. Sed Tridentinum eam restrinxit sess. 14. cap. 1. de reform. At declarauit, restrictionem non intelligi circa Conseruatores Academicarum, Collegiorum, Religionum, & Hospitalium, quibus dispositionem Iuris communis illibatam relinquit.

116 Iuxta prædictum Ius in cap. vltim. de officio delegat. lib. 6. & in cap. statutum, de rescript. lib. 6. possunt esse Conseruatores Episcopi, & eorum Superiores, Abbates, & Dignitates Ecclesiarum. Videatur Sylueller in summ. verbo, Conseruatores, num. 2. Canonicos Ecclesiarum Cathedralium posse esse Conseruatores, negant aliqui Authores, sed affirmant Speculum, Rodriguez, Gomez, & alij, quos refert, & sequitur Barbosa vbi supra ex num. 10. Machado tom. 1. de perfect. Confessat. lib. 4. part. 3. tractat. 1. document. 2. numer. 2. Imò & Canonicos Ecclesiarum Collegialium in Iudices Conseruatores eligi possunt, eo quod in pluribus hæc Ecclesia equi parentur Cathedralibus, contra aliquos defendunt Riccius in praxi fori Ecclesiastic. decis. 637. Seraphinus decis. 22. part. 1. Nec dissentit Machado vbi nuper numer. 3. Rursus aliqui negant, Vicarios Generales Episcoporum, seu Capitulorum, Sede vacante, posse esse Conseruatores, eo quod non habeant Dignitatem Ecclesiasticam, vt exigitur a Iure; at id affirmant Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. regular. quæstion. 65. articul. 13.

Panin. de potest. Cap. p. 2. q. 10. n. 6. & alij. Id communiter docetur, non posse quē esse Iudicem Conseruatorem illius, in cuius territorio temporali, aut spirituali versatur. Constat ex prædicto cap. vlt. de Ofic. deleg. lib. 6. & cum communi tradit Petrus Gregorius lib. 4. syntag. c. 22, num. 8.

117 Circa hæc aliqua obseruanda sunt. Primò, nomine Episcoporum, ac Prælatorum, qui possunt in Conseruatores eligi, comprehendendi etiam Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali pro foro externo gaudentes. Secundo, etiam si quis nequeat esse Conseruator illius, in cuius territorio versatur, hanc tamen prohibitionem non extendi ad Conseruatores Regum, cum Reges non aliundè aduocare debeant Conseruatores, quàm a suo Regno; & hinc pro iurisdictione, qua Rex noster, vt Administrator Ordinum Militarium gaudet, Conseruator nunc temporis in Curia ab ipso electus existit.

118 Obseruandum est tertio, de Prælati Regularibus esse contentionem, an possint esse Iudices Conseruatores; Negat Diana part. 9. tract. 9. resol. 26. afferens Breue Innocentij X. & præterea Dom. Don Didacus Frances de Vrritigoyti Episcopus de Barbastro in Pastoralis Regul. p. 1. claus. 2. num. 3. & claus. 3. ac 4. addit, nec posse Religiosos esse Conseruatores, quamuis sint Canonici Ecclesiarum Cathedralium. Ibidem docet, Canonicos Ecclesiarum Collegiatarum non posse in Conseruatores eligi, Attamen posse Prælatos Regulares eligi in Iudices Conseruatores, tunc Imola, Bonacina, P. Thomas Sanchez, quos refert Machado vbi supra numer. 5. necnon vterque Rodriguez, Moneta, Miranda, Armilla, Cochier, & Bartholomæus Fumus, apud Dom. Vrritigoyti, vbi nuper, P. Quintanaduenas tom. 2. in Append. tract. 3. singul. 7. num. 7. Et quidem praxis id ita fert; & in nostra Salmanticensi Ciuitate vidi Rectorem Collegij Alcantarenfis, qui solum est Prælati Regularis, pacificè gerentem munus Conseruatoris. Videatur Bruno Conaing. in priuileg. Regular.

119 Obseruandum est quarto, Coadiutores Canonicoꝝ posse eligi in Conseruatores, iuxta sententiam Patris Castro Palao, Acosta, & Machado apud eundem Dom. Vrritigoyti su-

præ clausul. 5. num. 17. Qui tamen cum Nicolao Garcia, & alijs defendit oppositum. Ipse autem part. 2. quæst. 26. cum Dom. Salgado tuetur, si non dentur Viri in Dignitate Ecclesiastica constituti, & in Synodo designati (quæ est conditio requisita) posse alios eligi in Conseruatores; idque posse prestari à Religiosis Societatis IESV, iuxta Bullam Gregorij XV. quæ incipit, In supereminenti.

120 Obseruandum est quinto, Gregorium XV. in sua Bulla expedita die 20. Septembris, anno 1621. præfixisse normam Conseruatorum, & causarum, ac iudicij. In ea ergo præscribit, coram Conseruatoribus non posse Regulares esse Actores, sed dumtaxat Reos; Idque intelligi adhuc in causis ciuilibus, tenent Diana, Barbosa, Bordonus, Cochier, Céspedes, & P. Pellizarius, quos refert, & sequitur Dom. Vrritigoyti supra, Clausula 8. num. 3. Rursus ibidem statuitur, si competentia oriatur inter Iudicem Conseruatorem, & Ordinarium, iudicandam esse controuersiam per arbitros in forma Iuris electos. Præterea Pontifex solum permittit, eligi Conseruatores ad manifestas violentias, & iniurias; Et hæc Gregorij Bulla est reuocatoria omnium Conseruatoriarum. Plurimæ circa Conseruatores quæstiones ventilantur, quæ apud Authores relatos possunt recolligi.

121 His prælibatis, cum olim Ordines Militares aliquibus vexarentur violentijs contra sua priuilegia, immunitates, & ditiones, Pontifices id ægrè ferentes, diuersis temporibus, speciales litteras Conseruatorias expedierunt, committentes personis determinatis Ecclesiasticis, vt Ordines, eorumque Regulares, ditiones, & loca ab omnibus inuasionibus, iniurijs, & violentijs defenderent, armis Ecclesiasticis vtendo, ac sententias pronuntiando, à quibus solum ad Pontificiam Sedem appellatio daretur. Sic in fauorem Ordinis Alcantaræ litteras expediuit Gregorius IX. quæ afferuntur in Bullario Alcantaræ pag. 17. & pag. 26. & Alexander IV. pag. 31. & alij Pontifices. Postmodum vero in ampliori forma, atque limitatione casuum, & materia, & plures designando, qui Conseruatores esse possent, ac reuocando alia priuilegia alijs indulta contra Iudices Conseruatores, Bullas expedierunt ad eiuſmodi Conseruatores

res eligendos, plenissima eis potestate, ac iurisdictione commissa. & quamuis singuli Ordines Militares specialibus ad id Bullis gaudeant, vnusquisque tamen fruitur extensionibus, & indultis alteri concessis, ratione communicationis priuilegiorum; Pontifices enim expriment, ita ad inuicem ea communicari, ac si specialiter expressè, & de verbo ad verbum fuissent singulis concessa.

122 Igitur in fauorem Ordinis D. Iacobi expedierunt Bullas Conservatorias Leo X. anno 1514. Clemens VII. cuius, & Leonis X. mentionem exprimit in sua Bulla Conservatoria amplissima Pius V. quæ affertur in Bullario Alcantare, pag. 229. In qua repetit Pontifex id ipsum, quod alij Pontifices respectu aliorum Ordinum Militarium in concessione priuilegiorum frequenter pronuntiant, nempe ea priuilegia esse remuneratoria, indeque nos non semel inferimus, subire naturam quasi contractus onerosi; Verba Pij V. sunt; *Dum attentius inter mentis arcana recolinus egregiam operam, antiquitus per eos, qui pro tempore fuerunt, Magistros, & Administratores, ac dilectos filios Conuentum, Milites, & personas Militie S. Iacobi de Spatha, sub regula S. Augustini, in Mauris, & alijs, qui magnam Hispanie partem occupauerant, Infidelibus, ab auitis sedibus non solum arcendis, sed etiam post plures peniculosas pugnas, tandem cum Domini exercituum adiutorio profligandis, & à patria expellendis, Deo, & Ecclesie Sponse suæ, patrieque, varijs temporibus hactenus impensum, & quam impigre, quoties sese ad id offert occasio, impendere conantur, dignum, quin potius debitum, existimamus, ut exemptiones, & priuilegia, quæ illis, virtutum, laborumque suorum intuitu, per Sedem Apostolicam concessa sunt, quò firmitus illibata persistant, autoritatè nostræ presidio roboremus, &c. Plurima similia possem afferre, nisi breuitati cōsulerem.*

123 In fauorem Ordinis de Calatraua expediuit Bullam Innocentius VIII. anno 1488. die 1. Iulij, quæ incipit, *Venerabilibus Patribus.* In qua facultatem, & iurisdictionem Conservatoriam indulget, grauiusque dolet, ac conqueritur de violentijs, & iniurijs illatis Ordini, contra ipsius exemptiones, & priuilegia. Eundem dolo-

rem, acremque querelam grauissimis verbis manifestant Pontifices allati supra ob violentias illatas Ordini Alcantaræ, eiusque Regularibus.

124 In fauorem eiusdem Ordinis de Alcantara, præter Bullas vbi nuper relatas, expedierunt Bullas Conservatorias in amplissima forma Clemens VII. cuius litteræ afferuntur in Bullario Alcantaræ pag. 120. & Clemens VIII. die 11. Nouembris anno 1595. quæ incipit *Vniuersis singulis,* & refertur ab Emanuele Rodriguez tom. 1. qq. Reg. quæst. 27. art. 22. Deinde Ordinibus Militaribus Cisterciensibus competunt Bullæ Conservatoriæ expeditæ erga ipsum Ordinem Cisterciensem.

125 In fauorem Ordinis Sancti Ioannis extat inter alias celebris Bulla Pij V. quæ incipit, *Circumspecta,* expedita anno 1560. & alia Urbani VIII. expedita anno 1624. Idem anno 1629. confirmauit omnia priuilegia Ordinis, id ipsum præstiterat Gregorius XV. anno 1621. & affertur in Bullario eiusdem Ordinis, ex pag. 3. vbi ex pag. 40. potestas eligendi Conservatores continetur.

126 Optarunt enixè Pontifices, vt priuilegia concessa Religionibus omnibus inuiolata seruari, & similiter priuilegia Ordinum Militarium; Inde Pius V. in Bulla supra relata ait; *Nos igitur, qui salubrem Religionum quarumlibet, & maxime Militiarum, ac Catholicorum Regum preces, per Sedem eandem institutarum, directionem, ac immunitatum, & priuilegiorum, sibi, tanquam de Republica Christiana benemeritis, per dictam Sedem concessioem, & præseruationem sincero desideramus affectu, &c. Hinc etiam in alijs Bullis conqueruntur acerbè Pontifices, quòd, cum Sedes Apostolica Ordinibus Militaribus maiora, quam alijs, indullerit priuilegia, ipsius Sedis votis, & animo resistatur, dum ea violantur. An autem Equites trium Ordinum Militarium possint eligere Iudices Conservatores, philoso-*

127 Hi autem Iudices designantur ad propulstandas iniurias, aut violentias, quæ contra privilegia, & exemptiones Ordinum Militarium intenduntur ab his, qui conveniri non possunt coram Iudicibus proprijs Ordinum, nec coram ipsorum Senatu, eo quod in illos non detur, iurisdictione. Unde, si litem moueat aliquis Episcopus, aut Ecclesia Cathedralis, vel Monasterium, & intendat quidquam contra privilegia Ordinum, aut Concordias cum eis peradas, *v. g.* super decimis, visitatione Ecclesiarum, iurisdictione, reddituum perceptione, & similibus alijs, quæcumque sint, nec defensio liceat ipsi Administratori, vel Ordini, aut suis Prioribus, Vicarijs, Conuentibus, Collegijs, seu Comendatarijs, coram proprijs Ordinis Iudicibus; Conservator, aut Conservatores designantur virtute tot Bullarum, & Indultorum Sedis Apostolicæ, qui per iurisdictionem ab ipsa dimanantem eos omnino tueantur. Audi Pium V. *Et insuper statuimus, & ordinamus, quod deinceps in perpetuum Philippus Rex, & pro tempore existens Magister, seu Administrator, ac Priores, Preceptores, Fratres, Officiales, familiares, seruitores, vasalli, & alij, vt præfertur, expressi, ubicumque sint, vel degant, aut permaneant, ratione præmissorum, aut quorumcumque aliorum in ipsis litteris contentorum, coram alijs, quam supradictis suis Conservatoribus, aut ad alios conveniendos compelli; nec ab eis, aut eorum gestis, præterquam à definitiuis sententijs, seu iudicij definitivæ habentibus appellari; & tunc appellationum causæ, tam in personalibus, quam realibus, ex mixtis causis, tam actiue, quam passivè interponendarum, non nisi ad Sedem præfatam immèdiatè; & non alibi referri; ac inibi dumtaxat audiri, & terminari possint, &c.*

228 Ecce exprimuntur personæ, pro quibus eligi queunt, & debent Conservatores, & ab horum gestis, ac sententijs nullà datur appellatio; à definitiuis autem, siuè Actores, siuè Rei appellent, immèdiatè ad summum Pontificem, & non ad alium, est appellandum. Hinc, cum Nuntius Summi Pontificis cæpisset agnoscere de causis spectantibus ad Vicarios ditionum Ordinis D. Iacobi, requisitus per litteras Conservatorias se inhibuit, & à cognitione destitit, vt videre est apud Don

Franciscum de Ocampo in *Allegatione Iuris, seu Memoriali pro Vicarijs de Alcedo, & Torana, & Campi de Montiel*, vbi hanc materiam latè exornat, & argumentis, ac authoritatibus Pontificum firmat.

129 Ibidem Pius V. sub excommunicatione latæ sententiæ, ac sub alijs gravissimis pœnis prohibet, ne vlli alij Iudices, quicumque sint, quovis prætextu præsumant ad suum Tribunal trahere quemquam ex his, pro quibus Conservatores eligendi potestas Ordinibus indulgetur; & denegat, ac reuocat quælibet privilegia contraria, sub quolibet tenore concessa, ac ea expressis habet, non secus ac si de verbo ad verbum exprimerentur; nullamque firmitatem, aut robur omittit, vt suis animus, voluntas, & concessio intelligantur, vt integrè, ac inuiolabiliter obseruentur. Idem continetur in Bullis Conservatorijs Ordinum Calatrae, & Alcantaræ.

130 Materia autem, circa quam Conservatores eligi possunt, est latissima, scilicet si violentia, aut iniuria, aut violatio a quoquâ fiat, Tam ratione personarum, quam Magistratus Preceptoriarum, seu Baiuluarum, Conuentuum, Prioratum, Ecclesiarum, & locorum quorumcumque, nec non honorum, fructuum, proventuum, emolumentorum, privilegiorum, exemptionum, rerum, & iurium, ac iurisdictionum, necnon præminentiarum omnium, & singulorum, &c. Ita Pius V. Idem ait Innocentius VIII. respectu Casatrauensium; Super restitutione huiusmodi castrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, iurisdictionum, iurium, & honorum mobilium, & immobilium, reddituum quoque, & proventuum, & aliorum quorumcumque honorum, necnon de quibuslibet molestijs, atque damnis presentibus, & futuris, &c. Latius eadem habet Clemens VII. respectu Ordinis Alcantaræ; Super restitutione huiusmodi castrorum, villarum, oppidorum, & aliorum locorum, terrarum, domorum, possessionum, legatarum, decimarum, donationum, iurium, iurisdictionum, feudorum, dominiorum, & bonorum mobilium, & immobilium, fructuum quoque, reddituum, proventuum, & aliorum honorum, necnon responsionum, & pecuniarum summarum, ac rerum aliarum eis pro tempore debitarum huiusmodi solutionem, ac privilegiorum, exemptionum, & indultorum predictorum, nunc, & pro tempore

pare eis concessorum observatione, nec non de quibuslibet molestijs, iniurijs, atque damnis praesentibus, & futuris, &c. Hæc ipsa pronuntiat Pius IV. respectu Ordinis D. Ioannis. Nihil ergo, quo Ordines Militares, eiusque Regulares, vasalli, capellani, famuli, loca, bona, iura, & Ecclesiæ molestari possunt, subterfugit potestatem, & iurisdictionem Conservatorum.

131 Hi autem omnibus remedijs Iuris, poenis, & Ecclesiasticis censuris uti valent contra Occupatores, seu detentores, praesumptores, molestatores, & iniuriatores huiusmodi, necnon contraditores quoslibet, & rebelles, cuiuscumque Dignitatis, status, gradus, Ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Similia habentur in Bullis Conservatorij a-liorum Ordinum Militarium supra relatis. Unde conspicuum est, nullam personam Ecclesiasticam, aut secularem, in quacumque Dignitate, Prælatu- ra, aut munere constitutam à Conser-uatoribus Militiarum eximi posse, hos- que in omnes absque vlla distinctione posse procedere.

132 Facultas autem eligendi, ac designandi Iudices Conservatores, aliunde habiles, & capaces conceditur, tum Ordini, tum Communitatibus, tum demum personis. Hinc loquens Clemens VII. in Bulla Alcantaren- sibus indulta cum Conservatoribus de- signandis, eis præcipit, ut à quolibet requisiti suum munus obeant; *Factura dictis Carolo, & pro tempore existenti Ad- ministratori, seu Magistro, Prioribus, Præ- ceptoribus, Militibus, Fratribus, personis, capellanis, familiaribus, seruatoribus, & vasallis predictis, cum ab eis, vel procura- toribus suis, vel eorum aliquo fueritis re- quisiti, &c.* Itaque, cum initio Bullæ Pontifex potestatem, & iurisdictionem Conservatoriam respectu Ordinis Al- cantaren- sis comiserit Archiepiscopis, & Episcopis, Abbatibus, Prioribus, & alijs personis in Dignitate Ecclesiastica constitutis necnon Metropolitanarum, & aliarum Ec- clesiarum Canonice, ac eorumdem Archie- piscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicarijs, in spiritualibus, generalibus, vbi libet constitutis; In inferioribus sub-

ijcit, quòd statim, ac requirantur, ex-erceant iurisdictionem Conservato-riam. Quare illi omnes, & illorum sin- guli à Pontifice designantur Conserva- tores *in potentia*; &, ut sint Conserva- tores *actu*, nulla alia electio, seu desig- natio requiritur, nisi quòd ex illis qui- libet, cum omnes sint habiles, requira- tur ab eis, vel ab eo, qui ad sui defen- sionem indiguerit Conservatoria iurif- dictione; eo quòd nequeat coram Iudi- cibus proprijs Ordinis sua iura rueri, & molestias, aut iniurias propulsare. Si- milia extant in Bullis Conservatorij a- liorum Militiarum.

§. 2. Observationes circa Iudices Conservato- res Ordinum Mi- litarium.

133 **O**BSERVA primò, ex dictis liquido inferri, à quibus possint in Ordinibus eligi Conservatores, seu potius determina- ri persone ex habilibus ad id munus ex-ercendum. Et in primis Rex noster pluribus titulis Conservatores Ordinum designare potest; tum quia Magi- stri, Administratores, Rex Hispania- rum, & Successores exprimentur in Bullis Conservatorij, ad eosque præ- cipue immediate diriguntur; tum quia, præterquam quòd est Admini- strator, Caput, & Prælatus Supremus Militiarum, quæ intra Hispaniam fue- runt institutæ, est Patronus, & Prote- ctor earum, cui incumbit eorum utili- tati, priuilegijs, & exemptionibus se- dulo prospicere. De quo *disq.* 1. Hinc de facto Iudices Conservatores solet designare, & nunc temporis pro litibus Vicariorum Ordinis D. Iacobi Senato- res, & Viros eruditissimos, & integer- rimos, alias Ecclesiasticos, & habiles designavit. Capitula etiam Generalia, Senatus Regius Ordinum, Monasteria, & Collegia Militaria, seu eorum Superiores, Priores quilibet, Commenda- tarij, & cætere alia personæ in verbis Pontificis supra relatis contentæ, pos- sunt determinare personas, easque Bul- lis ipsis requirere, ut Conservatorum munus exerceant. At vero, ut obser- uavi, electio Conservatorum in pluri- bus

bus euentibus non admittitur à Senatu Regio Castellæ, ne iurisdictioni Regiæ præiudicetur; cum per viam violentiæ causa ad illum adducitur. Videnda sunt, & supponenda dicta *superius*, iuxta quæ sunt intelligenda, quæ in hac questione proferimus.

134 Obserua secundò, in verbis Pontificijs adductis *suprà* contineri, quinam sint habiles, vt Conseruatoriã iurisdictionem exerceant. Attamen, cum in nullis litteris Conseruatorijs plures exprimantur personæ, quàm in illis, & adhuc sub opinionibus sit, an sub eis alij non expressi includantur implicite, vel per æquiparationem, vt libauimus n. 83. fit, quòd opiniones turtæ, & probabiles circa Conseruatores in communi, pariter aptentur Conseruatoribus Militarum. Hinc poterunt esse Conseruatores illarum Canonici Ecclesiarum Collegialium iuxta dicta *suprà*. Et id firmatur, quia in litteris Conseruatorijs, de quibus *suprà* assentitur *Necnon Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum Canoniceis*; vbi vox *aliarum* non debet restringi ad Cathedrales, cū in sensu proprio, & rigoroso etiam includat Collegiales Ecclesias; imò & si exprimerentur Cathedrales, per æquiparationem posset ampliari, & extendi (cum non sit odium, sed fauor) ad Collegiales, vt ampliatur ab Authoribus *suprà* relatis; cum autem non exprimatur, multò vrgentior est ratio, vt etiã Ecclesiæ Collegiales comprehensæ iudicentur. Id etiam mihi suadeo, nam Bullæ Conseruatoriæ Ordinum Militarium ampliores sunt, quàm aliqua aliæ litteræ Conseruatoriæ, vnde plures etiam personas expressè Pontifices reddunt habiles ad munus Conseruatorium; Hoc cernitur adhuc, nam, vt attingimus *superius*, etiam est controuersia de Vicarijs Generalibus Episcoporum, an possint esse Conseruatores; & tamen ea controuersia locum non habet respectu Ordinum Militarium, cū exprimantur in ipsis litteris Conseruatorijs, *vbi supra*.

135 Prætereà iuxta asserta *superius* poterunt Superiores locales Monasteriorum esse Conseruatores Ordinum Militarium, & à fortiori Prælati mediati, qui sunt ipsorum Superiores. Vndè obiter obseruaueris, Priores, & Rectores Monasteriorum, & Collegio-

rum Militarum posse esse Iudices Conseruatores respectu eorum, qui in eorum territorio, aut potestate spirituali, vel temporali non degunt; nempe Prior, aut Rector Iacobæus potest eligi in Conseruatorem alterius Ordinis Militaris, vel Religionis, & sic adinui-cem; Etenim Superiores locales Regularium sunt. Quin & aliqui Priores, scilicet de Vcles, S. Marci, Alcantaræ, de Magacela, de Rollan, & similes in Dignitate Ecclesiastica sunt constituti. Quare in praxi ita obseruatur, & nunc temporis, cum hæc elaboro, Fr. Don Martinus de Aponte, & Zuñiga, Vir, præter sanguinis stemmata, litteris, & prudentia conspicuus, & in rebus Ordinum Militarium apprime versatus, Rector Collegij Alcantarensis Salernitini, munus Conseruatoris respectu quorum Ordinum exercet. Et, quamuis iuxta dicta *num. 83.* plures sint Constitutiones Pontificiæ, quæ prohibent, Regulares esse Conseruatores, & in Iure sunt præfixi hi, qui id munus gerere possunt, cum aliorum exclusione, & præfati Regulares ibi non præfiguntur, attamē pro eisstant Authores *ibi* relati, & in Indijs, ac in Hispania munus Conseruatorum gerunt. Et opinio eam im accipit ex eo, quod docet Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. regular. quest. 65. art. 3.* Superiores locales Regulares posse esse Conseruatores, quia sunt in Dignitate Ecclesiastica constituti; quod est requisitum præfixum in Iure. Demùm per Bullas, & privilegia concessa Ordinibus Mendicantibus, quæ ipsi omnes, & Militares participant, posse Superiores Regulares eligi in Conseruatores, docet, pluribus allatis, nouissimè Fr. Ioannes de S. Sacramento, *de officio, & potest. Prioris Clausuralis, parte 3. num. 310.*

136 Ex prælibatis etiam inferitur, Indices Conseruatores non fore eligendos ex his, qui in territorio spirituali, aut temporali versantur; excepto territorio Regum respectu ipsorum; nam, si Rex, vt Administrator Ordinis, velit eligere Conseruatorem suæ iurisdictionis, aut bonorum mensæ Magistrails, vel similibus, quem eligat, qui in eius territorio non degat? At, si Capitulum Generale v. g. Ordinis D. Iacobi velit designare Conseruatorem suæ iurisdictionis, nequit designare Priorem

Priorem de Vcles, aut S. Marci, & sic de cæteris. Attamen introspicendum est, ad quid designetur Conseruator; Nam Commendatarius v. g. Ordinis Alcantarenfis potest Conseruatorem eligere, vel vt decimas sibi debitas defendat, vel in sententia tuente, Equites esse strictè Religiosos, vt iniuriam personalem iuridicè vendicet. Si ad primum sit designandus Conseruator, cen-
seo, non posse designare Priorem, aut Rectorem Alcantarensem, nam tunc defenditur ius, & iurisdicção Ordinis, (estò Commendatarius pro tunc eis iuribus gaudeat) sub Ordine autem sunt, & ei omnino subiecti Rector, & quilibet Prior; id autem in Conseruatoribus non permittitur, & merito, quia nemo debet, nec potest esse Iudex in causa propria contra alium alienum, & quasi exterum; causas autem Ordinis, vt suas, & proprias, habet quilibet ex Ordine, ynde suspectus indicaretur. Ad secundum verò euentum, arbitrator, posse designari eum Priorem, aut Rectorem in Conseruatores; nam ea non est causa Ordinis, vt Ordo est, sed personalis cuiusdam ex Ordine, nec militat ratio *nuper* adducta, nec ille Prior, aut Rector versatur in territorio spirituali, vel temporali eiusmodi Commendatarij.

137 Obserua tertio, ad eligendos communiter Iudices Conseruatores, opus esse manifestis iniurijs, & violentijs, & licet id requisitum subintelligendum esse videatur in litteris Conseruatorijs Ordinum Militarium; at Conseruatores Ordinum eiusmodi, ac personarum, aliquis contendat, posse eligi, quamuis violentiæ, aut iniuriæ non sint manifestæ; Hinc ait Pius V. in Bulla *supra* relata; Conseruatores debere procedere *Contra inferentes iniurias, seu grauamina, vel damna super bonis, iuribus, priuilegijs, & indultis, &c.* Et Innocentius VIII. erga Calatrauenses, iubet Conseruatoribus, ne permittant, eos, aut eorum famulos super suis bonis, & iuribus *Indebitè molestari, vel eis grauamina, seu damna, vel iniurias irrogari;* Et notanda est ratio motiua concedendi iurisdictionem Conseruatoriam, quam ibi Clemens affert, nempe *molestantibus iura, & priuilegia Ordinis resistere, & Ordini remedio subuenire, per quod ipsorum compefcatur temeritas, & alijs*

aditus committendi similia præcludatur. Eadem prorsus verba repetuntur in Bulla Clementis VII. erga Alcantarenfes.

138 Itaque iuxta Ius commune in cap. 1. & cap. fin. de officio delegati, lib. 6. exemptis solitum est, designari Conseruatores ad defendendos eos contra manifestas iniurias. At Pontifices Ordinibus Militaribus eos concedunt simpliciter, & absque addito, ad quauis iniurias, & molestias, imò ad quacumque causas contra Archiepiscopos, Episcopos, & similes, de quibus nequeunt cognoscere Senatus Ordinum, nec alij ipsorum Ordinum proprij Iudices. Hincque non esse necessum, vt iniuriæ sint manifestæ, potest aliquis conari. Quantum autem se extendat ea dictio *Pro quibuscumque causis* contenta in litteris Conseruatorijs, videatur apud Barbofam in dictionar. tract. dict. 317. num. 3. est enim yniuersalis, comprehendens omnia, & casus etiam improprijs, ac omnem litem, & quæstionem. Hinc probat Ocampo *vbi supra* littera K. à Pontificibus fuisse concessos Militijs non meros Conseruatores (prout in Iure sumuntur) sed Iudices suarum causarum Pontifici immediatos. Quod *lit. S.* etiam probat, quia meri Conseruatores, iuxta Ius commune, nequeunt se ingerere in his, quæ requirunt iudicalem indaginem, nec possunt defendere, nisi Reos; At Conseruatores Ordinum possunt iuridicè procedere, & sententias definitiuas pronuntiare, vt in litteris Conseruatorijs continetur; Et deinde etiam possunt suum munus exercere, cum defendendi ab illis sunt Actores, & trahunt Reos ad ipsorum Tribunal, vt expressè *ibidem* asseritur.

139 Obserua quarto consequenter ad *nuper* dicta, Ordinibus Militaribus, vtpotè à sui prima fundatione, & institutione exemptis, competuisse potestatem eligendi Conseruatores ex Iure communi, adhuc antequam Bullæ *superius* relatae fuissent in ipsorum fauorem expeditæ. Quare de facto, priscis illis temporibus, Iudices Conseruatores erga Ordinem de Alcantara extitisse, mihi constitit ex varijs Instrumentis antiquissimis, quorum transcripta fideliter extracta vidi, ac perlegi.

140 Obserua quintò, Pium V. in Bulla, de qua *suprà*, præmittere ante concessionem amplissimæ iurisdictionis Conseruatoriæ; *Saluis tamen decretis Concilij Tridentini de Conseruatoribus, & exemptis loquentibus*; Verùm in primis limitationes in Tridentino appositæ Conseruatoribus, vt *suprà* præmisi, non apponuntur ab eo respectu Conseruatorum Ordinum, & Monasteriorum. Deindè Ocampo *vbi supra*, littera Q. contendit, eam clausulam appositam fuisse ex stylo Notariorum Curie Romanæ, & non esse limitatiuam concessionis. Etenim immediatè post illam concedit Pontifex amplissimam, & omnimodam iurisdictionem Conseruatoribus Ordinis Iacobæi, & Commendatariorum, Equitum, Fratrum, vassaliorum, & aliarum eiusmodi personarum; Quæ concessio locum non haberet, si per eam clausulam limitaretur. Omnino autem absurdum est, existimare, in vna, eademque Bulla Pontificem concessisse indultum, & ei ipsi impedimentum apponuisse, ne ad effectum posset perducì; & insuper geminasse clausulas fauorabiles, & ingens priuilegium significantes, ac has nihil operari; cum in priuilegijs exemptionum nec vna syllaba vacare debeat, & quælibet minima dictio suum debeat effectum operari, iuxta *cap. si Papa, versu, cum enim, de priuileg. lib. 6. Videatur Riccius in præxi tom. 1. part. 2. resol. 269.*

141 Nec priuilegijs amplissimis Conseruatorijs Militarum quidquam detrahunt Constitutio Clementis VIII. expedita anno 1592. quæ incipit *Sanctissimus*, nec alia Gregorij XV. quæ eadem voce *Sanctissimus* incipit, data anno 1621. quas affert Barbosa *de potest. Episc. 3. part. allegat. 106. ex num. 54.* Quippè in eis continentur derogationes generales, per quas exemptionibus non censetur derogatum, cum obstat regula de iure qualito, vt tradunt Tambarinus *de iure Abbat. disp. 17. quæst. 4.* Idem Barbosa *ibidem, allegat. 123. n. 40.* Seraphinus *decis. 182. num. 4.* Loderus *de re Beneficiar. lib. 11. quæst. 24. num. 257.* & ei regulæ per huiusmodi Constitutiones non derogatur; maxime cum Pius V. in Bulla Conseruatoria asserat, indultum à se, & à Prædecessoribus præstitum nullis alijs priuilegijs concessionibus, reuoca-

tionibus, suspensionibus, modificationibus, derogationibus, alijsque contrarijs dispositionibus, etiam motu proprio, ex certa scientia, de plenitudine potestatis, consistorialiter, ad instantiam Imperatorum, & Regum, seu eorum contemplatione, ex quibusvis quâ tumcumque vrgentissimis causis, & iustissimis, quomodolibet, & sub quibuscumque clausulis, formis, tenoribus, etiam vim contractus, legis, aut statuti perpetui retinentibus, editis, ac edendis, *Aliquantenus comprehendi, neque illis vllò vnquam tempore, etiam per Sedem præfatam, derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de toto tenore, & datis præsentibus expressa mentio habita, & derogatio, suspensio, limitatio, reuocatio, aliaque præfata de Militie huiusmodi Administratoris expresso consensu* (qui contentus, nec expressus, nec tacitus interfuic, quin ipse Administrator vltus est potestate sibi concessa à Pio V. adhuc post illas Constitutiones) factæ fuerint; Et, si aliter derogari, reuocari, suspendi, & limitari contigerit, derogationem, reuocationem, suspensionem, & limitationes præfatas nullas esse roboris, vel momenti, & quoties ille emanabunt, toties in præstium, & validissimum statum restituta, & de nouo etiam sub quacumque data per ipsam Administratorem eligenda concessa esse, & censeri, ac vim validi, & stipulati contractus inter Sedem, & Militias præfatas habere, &c. Quid firmitus, clarus, & fauorabilis?

142 Ex his vltimis verbis amplius stabilitur id ipsū, quod Nos *disq. 1.* & non semel in hoc Opere premimus, & nuper libauimus, hoc priuilegium Conseruatorium, & alia concessa Ordinibus Militaribus habere vim *validi, & stipulati contractus*, seu quasi contractus onerosi, ac remuneratorii; Priuilegia autem concessa ob benemerita, ac obsequia, & beneficia in Ecclesiam collata, communiter absque ingenti causa, & seruatis aliquibus conditionibus, reuocari nequeunt, vt docent Tiraquelus *in leg. si vnquam, num. 24. Cod. de reuocand. donat.* Menochius *causæ Ferrariensis respons. 2. art. 11.* Fragoletus, Oldraldus, Azeuedo, Afflictis, & alij relati ab Ocampo *vbi supra littera B.* & à Me *dicta disq. 1.* & probari potest *ex cap. ceterum, de rescriptis; cap. ex parte, de priuilegijs, cap. 2. de dolo, & contumacia.* Videatur Federicus de Senis *conf. 233.*

143 Ex dictis deducitur, Ordines Militares posse Iudices Conservatores designare omnes eos, quos retulim⁹ ad quamlibet causam, siue possessionis, siue proprietatis, circa Ecclesiarū visitationem, iurisdictionē, decimas, & quæcumque alia pertinentia ad mensam Magistralem, Administratorem, Conuentus, Collegia, Prioratus, Commendas, Beneficia, Vicarias, Capellanas, & personas Ecclesiasticas Ordinis; & non posse Nuntium Pontificis, nec vllum Archiepiscopum, vel Episcopum compellere, aut trahere ad suum Tribunal quempiam ex illis propter vllam causam, litē, querelam, aut contentionem; Et a Conservatoribus fore sententias definitivas pronuntiandas, à quibus ad solum Romanum Pontificem Immediate, & non ad Nuntium Apostolicum, potest appellari; & hæc priuilegia esse amplissima, & nequaquam restringenda, nec reuocata vlatenus esse, nec reuocanda. Hæc est summa totius rei, satis ex solidis fundamentis Bullarum stabilita, quæ sunt obseruanda, vt votis, animo, & desiderio Pontificum indulgeatur, eorumque strictis mandatis obtemperetur. Hæc in cōmuni, & ex vi Bullarum sunt certa. In speciali autem, quid tenendum sit in libris exortis cum Ordinarijs, pendet ex speciali iure, quod est expendendum, & introspectienda consuetudo, possessio, & alia eiusmodi. Cæterum competentia in Ordinibus Militaribus eodem modo sunt sequenda, ac cum Iudicibus Ecclesiasticis; Eligitur Conservator, & ipse se Iudicem declarat, causaque ventilatur apud ipsam; Ita docent Carleual de iudic. lib. 1. tit. 1. quæst. 6. disp. 2. Zaballos de las fuerzas, 2. part. quæst. 149. Morote in patrocinio Ordinis de Alcantara, fol. 27. & Thomas del Bene apud ipsum n. 117.

144 Circa Conservatores plurimæ, ac variæ solent quæstiones ventilari, sed non sunt specialis nostri instituti, verum communes omnibus Conservatoribus, quæ longos sibi vendicant tractatus, à quibus in presenti supersedendum est. Videantur Moneta de Conservatoribus; Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. Regul. q. 65. per viginti articulos. Omnes Summæ verbo, Conservatores, Barbosa, Machado, Riceius, & alij in locis in hac q. relatis; Carleual, Zaballos, Thomas del Bene allati à Ginesio Morote in Patrocinio Ordinis de Alcantara, n. 117. & Ego la

tè egi de Conservatoribus tom. de Iure Academico lib. 1. ex n. 516. & num. 557. & 684. & lib. 3. n. 9. Vbi plures retuli Auctores. Tractatum de eis exornauit P. Iosephus Aldrete in libello, cui titulus Dicoologia.

Disquisitio 3. De ingressu, Nominatu, & Professione in Ordinibus Militaribus.

Quest. 1. Quis admittat ad Ordines Militares? Et de Informationibus ante ingressum peragendis.

Gratia admissionis Equitum ad quemuis ex Ordinibus Militaribus in Hispania institutis fit à Rege nostro, vt Administratore perpetuo eorū, sicut olim fiebat à Magistris. Post gratiā præstitā, Prætes Senatus Regij Ordinū designat Equitem, & Fratrem Clericum, (vel duos Equites in Regnis longinquis, vbi Fratres Clerici non adsunt) qui informationes de qualitatibus, & requisitis peragāt, quæ deinde à Senatu ipso leguntur, ac examinantur, & post earum approbationē, solutis his, quæ ab admittendis ad Ordines debentur, Rex noster cōmittit personis determinatis, vt Habitū concedant; vel is in Monasterijs ipsorū Ordinum, iuxta Definitiones, & Statuta præstatur; de quo agemus infra q. 6. Vbi etiam de admissione Fratrum Clericorum, quorū admissio iuxta Definitiones, & Statuta est specialis.

2 Ad Ordinem S. Ioannis gratia admissionis pertinet ad Magnum Magistrum, vel de eius commissione ad Alsemblæ. Quin summos Pontifices solere admittere aliquos, supponitur in ipsius Ordinis Statutis anni 1574. tit. 2. n. 44. ibi; Quicumque auctoritate Summorum Pontificum Ordinem nostrum professi fuerint, intelligat, se legibus nostris esse adstrictos. Præterea, cum in aliqua Ecclesia Cōmende Ordinis deficit Parochus, aut Capellanus, (qui solet vocari Prior) Cōmendatarius, ad quē Ecclesia pertinet, potest recipere Clericū Sacerdotē, qui Ecclesiæ inseruiat, præsertans illū Capitulo Provinciali, seu Alsēblee, ex cui⁹ cōmissione nec examinatur, & postmodū informatio

nes requisitæ fuit, quibus approbatis, ex eadem commissione ad Ordinem admittitur. Ita extat ubi supra n. 25. & 26. Hi autem Clerici Fratres designati à Commendatarijs non degunt in Monasterio, tēpore nouitiatus; sed ab ipso Capitulo Prouinciali, vel Assemblea, deputatur illis pro Nouitiatu obsequiū Ecclesiæ, cuius seruitio destinantur; atq; adeo ibi exercentes munus suum tranligunt annum nouitiatus, & eo transacto, Professionem emittunt coram Religioſo Ordinis ab ipsa Assemblea deputato. Quod ita esse in praxi, mihi constat.

3 Præter Equites, & Fratres Clericos in Ordine S. Ioannis sunt Confratres, seu Donati, qui pro signo afferunt in vestis parte sinistra tria tantū brachia Crucis, dempta parte superiori; Hi uero Religionis non emittunt, sed tantū spōdent amorem erga omnes Regulares ipsius Ordinis, eosq; ac eorum bona defendere, & quæq; nociua manifestare. Sed nec isti possunt ad Ordinē admitti absq; licentia, seu commissione Magistri. Ita in Statutis tit. 2. n. 30. 31. & 32. Preterea *ibidem* tit. n. 11. stabilitur, nullum admitti in Ordinem, siue Militem, siue Fratrem Clericum, qui non attigerit decimum octauum ætatis annum; (in quo non difficile dispensari video) Magister tamen potest ad suum domesticum obsequium admittere in Ordinem sex pueros quatuordecim annos natos. De Monalib^o tā huius, quam aliorū Ordinum Militariū, quoad admissionē, informationes, Professionem, & cætera ad ipsas spectantia, agemus *disq.* 14.

4 Ad Ordines Militares nullus admitti valet, qui ex utroque parente sanguinis puritate non uigeat. Et Sixtus IV. in Bulla, quæ incipit, *Ad turamē*, expedita anno 1483. quæ affertur in Bullario Alcantaræ, pag. 50. prohibet sub pena excommunicationis latæ sententiæ, aliquem in Ordinem Alcantaræsem admitti, qui sanguine infecto laboret, eoquod ad finē Ordinis, nempe ad impugandum Infideles, & orthodoxam Fidei tutandam non sint adeo idonei, qui sanguine inquinato fedantur; Quo motu præfixo, ait Pontifex; *Nos igitur, qui Militiam ipsam, eiusque honorem, & incrementum nostris gerimus uisceribus charitatis, ac continuè agitamus, qualiter Fides Catholica uigere, & augeri possit, quod eiusdem Militiæ, & illius personarū, auxilio, & industria*

fieri posse confidimus, &c. Motu proprio, non ad alicuius suprà hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed ex nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod deinceps nullus in Fratrem, uel Militem dictæ Militiæ assumatur, nisi de antiquo Christianorum genere ex utroque parēte fuerit procreatus. Districte inhibentes Magistro, seu Administratori pro tempore existenti dictæ Militiæ, ac illius Fratribus, sub excommunicationis pena, quam, si secus fecerint, eorum quælibet ipso facto incurrisse, harum serie decernimus, ne aliquem contra tenorem statuti, & ordinationis huiusmodi in Fratrem, uel Militem dictæ Militiæ recipere quoquo modo præsumant; Ac decernentes, quæcumque receptiones, quas contra tenorem ipsum fieri contigerit, & quæcumque pro tempore inde secuta, irrita, & inania, nulliusque fore roboris, & momenti. Hæc excommunicatio est latæ sententiæ, ut ex ipsius uerbis manifestè constat. Verum circa illam aliqua dubitari queunt.

5 Primo, quas personas comprehendat? Respondeo, comprehendere eos, qui ad admissionem alicuius infecti sanguinis cooperantur ex munere; scilicet Senatores Ordinum, quibus examen informationum Rex noster committit, & cum eas approbant, effeclū, & principaliter in admissionem cooperantur. Deinde ipsum Regem, ut Administratorem, si monitus de informationibus, & de sanguinis defectu, iuberet, nihilominus, aliquem ad Ordinem admitti (quod neutiquam unquam cōtingit, nec continget) uel si gratiam Habitū præstaret ei, quem prænosceret sanguine infectum. Demum Priorem Monasterij de Alcantara, & eos, qui cum ipso Fratribus gratiam admissionis conferunt, si ipsis adhuc ante Informationes (quæ peractæ ad Senatum Regium Ordinum mittuntur) constaret, illos sanguinis nota laborare. Quin & suscipientes Informationes, si notam sanguinis à reſibus acceptā occultarent; in hac excommunicatio-nem incidere, arbitror; quia eis à Rege & Senatu Regio Ordinum ficitur, ut hanc qualitatem explorent, atque adeo sunt causæ principales admissionis. Verum, si aliud requisitum occultarent, in eam censuram non incidere, quia illa solum est circa sanguinis puritatem, nec potest ampliari.

6 Secundò dubitari potest, an hæc censura Sixti IV. ad alios Ordines Militariū

Militares extendatur? Ratio dubitandi est, quia in fauorē Ordinis fuit præfixa, indeque videtur esse priuilegium, & cō sequenter fore ab illis Ordinibus communicandum. Nihilominus censeo, non communicari. Qui opē ipsorum Ordinū est proprium Statutum, quod admittēdi ad illos puritatem sanguinis foueant, hæc autem censura dirigitur ad firmitatem eius Statuti, quare secundum se nō est iudicandum speciale priuilegiū, sed specialis pena inducta ad firmiorem Statuti obseruantiam. Attamen motuum Pontificis equē omnes Ordines Militares respicit in ordine ad puritatem sanguinis.

7 Tertiō dubitari valet, quomodo intelligatur ea irritatio, & inualiditas eorum, quæ secus fuerint peracta, à Pontifice præfixa? Respondeo in primis, si constaret Ordini post admissionem, imo post Professionē expressam, aliquē esse infecti sanguinis, posse, & debere iuxta Statuta, Habitum ab ipso tollere; indeq; interrogantur in admissione omnes, an hoc pacto velint Habitum suscipere, ipsiq; respondent, velle. Sic extat in Statutis D. Iacobi *tit. 4. pag. 86.* In Definitionibus Calatrae *tit. 6. cap. 13. pag. 217.* In Definitionib; Alcantarae *tit. 13. c. 9. pag. 144.* In Ordine D. Ioannis intra quinquēniū potest circa statutū quæstio contra Regularem moueri, & is, qui mouet, si non probauerit, rationis pœnā subit, & post quinquēniū nulli potest super statu, & gradu quæstio moueri. Quod si quis receptus contra statutorū formam reperitur, si sit Miles, redigitur in Fratrem seruientem armorum; Si Capellanus, in Fratrem obedientiæ; Si Frater seruientis armorum, in Fratrem officij; & redduntur inhabiles ad Cōmendas, & bona Ordinis. Ita in Statutis Ordinis *tit. 2. n. 18. & 19.* Respondeo deindē, ipsū, qui admissus fuit ad Ordinem, si maculæ sui sanguinis sit conscius, non tamen denuntiatur, minimē teneri ad dimittēdū Habitum; nemo enim tenetur se ipsum prodere, accusare, & ignominia suæ, ac ruina sui honoris causæ ille; maximē cū no sequatur inde perniciēs Reipublice, Ordinis, aut Communitatis, siquidē ea macula sanguinis nec publicē constat, nec in aliorum detrimentū graue redundat, omnibus rectē inspectis. Quin nec Pontifex excommunicationem præfatam voluit extendere ad ipsos admittendos in

Ordinem, quasi præcauens, durum esse, nec obligatorium, quemquam se ipsum dehonore, nisi in aliquo raro euentu, qualis in præfenti non adest. Quæ doctrina ex principijs communibus moralib; apertē inferitur.

8 Iam igitur, vt ad Informationes omnium Ordinū accedamus, si sermo sit de Militibus, seu Equitib;, debet probari per testes, eos ex vtroq; parere, & quatuor auis esse omnino puro sanguine procreatos, nec ab aliquo ex Iudaïs, Sarracenis, Conuersis, aut quoquo modo à S. Fidei Tribunalib; puritatis; Et pretereà eos esse nobiles, non quidē ex priuilegio, sed sanguine auis, & auis paternæ, ac maternæ; ita vt ex quatuor, vt dicunt, lateribus, sint sanguine nobiles; Hispanè *hyos dalgo de sanre de quatro costados* & quauis in Ordine D. Iacobi permittetur olim, vt auis materna, dum puritate sanguinis esset prædita, non esset nobilis, id reformatum est in Capitulo Generali anni 1653. & redactum ad terminos, & requisita aliorum Ordinū, indeque id expressum in interrogatorio ad Informationes, quod extat in Statutis nouissimis *tit. 2. c. 1. n. 5. pag. 60.* Potuit autē Capitulum innouare id circa Informationes, ita vt statim vim legis in Ordine retineret; cum Capitulo, iuxta dicenda *inferius* sit potestas condendi de nouo statuta, ac leges, aut eas immutandi, dummodo non opponantur Sacris Canonib;, & Decretis Pontificijs; ac semel condita illico authoritate Pontificia roborata esse censentur. Id autem statutum nō est oppositum Sacris Canonib;, nec Eulij Pontificum, nec demum Regulæ ipsius Ordinis Iacobei; sed est quid super additum ad Statuta primæua. In Interrogatorio Ordinis de Alcantara, vt constat ex Definitionibus *tit. 13. c. 6. n. 5.* nullus gradus etiā remotus, qui non sit nobilis admittitur; at, si nobilis extra quartam generationem fuerit à Tribunali S. Fidei puritus, non officit descendentiū admisioni; Sic enim interrogatur; *Que no les toca raza, ni mezcla de Iudío, Moro, ni conuerso, ni herege, ni villano en ningun grado, por remato que sea, ni de penitenciado por el S. Oficio por cosas de Fe, hasta la quarta generacion.* Idem queritur de admittendis ad Ordinem D. Iacobi, vt constat ex *tit. 2. c. 1. n. 10.* quoad punitionem à Tribunalibus Fidei inflictam.

9 Requiritur etiam, vt constat

ex interrogatorijs trium Ordinum, vt admittēdi sint ex legitimo matrimonio procreati; vt nullam infamiā ex delicto contraxerint; vt nec ipse, nec patres, aut aui (in Ordine Alcantaræ de ipso, & de patribus interrogatio fit, vt constat ex *loco relat. n. 6.*) mercimoniā exercuerint nec aliud simile officium, & multò minùs vile aliquod, aut mechanicum; ne lucris, aut cambijs fuerint addicti; vt corporis sanitate sint præditi, ad hoc vt militiæ valeant inferuire; & in Ordinibus Calatranæ, & Alcantaræ additur, & interrogatur, an alicuius Optimatis fuerint economi, aut ministri hi, qui admittēdi sunt, vnde rationem facultatum reddere teneantur. Alia similia in prædictis Interrogatorijs inquiruntur.

10 In Ordine D. Ioannis nobilitas etiā auita requiritur; nec admitti possunt illegitimi, præter Comitum, aut maioris gradus, & tituli Dominorum filios, dummodò sint ex ingenua matre nati; Ita asseritur in Statutis *tit. 8. n. 5. & 6.* & additur *n. 38.* hos debere esse progenitos patre, auo, & pro auo paterno secularibus, usque illustri genere natis. Insuper qui matrimonium contraxerint, & consummauerint, nequeunt admitti; Ita *ibidem num. 9.* vnde, cum exceptio firmet regulam in contrarium, poterit admitti quis post matrimonium ratum, & non consummatum; dummodò aliundè non sit impeditus. Nec admitti valet, qui homicidium patrauerit, vt extat *ibi n. 10.* Aliæque conditiones, & qualitates admittendorum toto eo titulo 2. continentur.

11 Vt verò quis admittatur in Fratrem Clericum in Ordine Diui Iacobi præcedunt informationes de puritate sanguinis in quatuor auis requisita; de legitimitate, & de officijs, ita vt nec admittēdus, nec patres, aut aui fuerint infitiores, nec cambia exercuerint, per se, aut per alios, nec alij vili, vel mechanico officio operã dederint; Præterea inquiritur, an aui vsq; ad quartam generationem inclusiue fuerint à Tribunali S. Inquisitionis puniti; & an admittendus aliam Religionem prius fuerit ingressus; Ita in Statutis *tit. 3. c. 2.*

12 Eadem inquiruntur de Fratribus Clericis admittendis ad Ordinem Calatranæ; Additur autem, debere esse nobiles sanguine, sicut Equites ex linea paterna, quæ tamen nobilitas suppletur, si admittendus receperit iam Gradum

Bacchalaureatus in Facultate Canonum, Theologiæ, aut Artium in Academia aliqua ex approbatis, & sunt designatæ Academia in Capitulo Generali anni 1653. Præterea non limitatur, quòd vsque ad quartum gradum inclusiue non sit punitus à Tribunali S. Fidei quisquã ex ascendentibus, vnde etiã in remoto gradu eam qualitatem inquiri, aliquis contendat. Verum si in Equitibus non requiritur ea qualitas, nec in Clericis Fratribus requiri, videtur rationi conformius; idque forsã est omisium, quia supponebatur. Demum, si pater admittendi benemeritus esset itã, vt officium aliquod ab auo exercitum, par esset, dissimulari, id permittitur. Ita in Definitionibus *tit. 6. c. 8. pag. 210.*

13 Ad Fratrum Clericorum admissionem in Ordine Alcantaræ requiritur legitimitas, puritas sanguinis; & quòd ascendentes vsq; ad quartam generationem inclusiue non fuerint à S. Fidei Tribunali puniti; Quòd sint nobiles sanguine ex linea paterna, sicut Equites, quæ nobilitas supplebatur, si Gradum Licentiatum in Theologia, aut Iure Canonico suscepissent in Academia approbata. Olim non admittebatur hoc supplementum; Appositum autem fuit in Capitulo Generali anno 1600. & iam fuit ablatum in Capitulo generali anni 1653. & res redacta ad primam, & antiquam consuetudinem. Nec illis quinquaginta tribus annis quisquam Habitum Clerici Fratris, qui non esset ex linea paterna nobilis, accepit. Decem et octo anni requiruntur in admittendo; sufficit autem, esse inceptos, cum sit fauor admissio, indeq; ampliandus; hæc autem Definitio de ætate nõ est in praxi. In Capitulo autem anni 1653. additum est Statutum, quòd vsq; ad quatuor auos inclusiue nullus ascendens exercuerit vile officium; quòd requisitu simul cum indispensabili paterna nobilitate in nulla alia Comunitate Hispaniæ reperitur, nisi in Monasterio Alcantaræ. Aliæ similes qualitates exiguntur, quæ extant in Definitionibus *tit. 4. c. 1. & c. 3.* His autem, qui admittuntur in præfatos Ordines, suggeritur, fore ex illis expellendos, si puritatis sanguinis defectus, aut supplicium inflictum à S. Inquisitionis Tribunali exploretur, etiã postquam Professionem emiserint, vt constat ex locis relatis. Aduerte si legitimitas deüt, opus esse dispensatione Pontifi-

Pontificis ad admissionem; eaque fuit impetrata, vt filius naturalis Comitiss de Peñafiorida admitteretur in Fratrem Clericum Alcantarensem.

14. Qui admittuntur in Fratres Capellanos, aut Fratres seruientes armorum in Ordine D. Ioannis, puritate omnimoda sanguinis debent esse prædicti, honestis parentibus nati, in liberalibus versati officijs; Requiritur etiam, quod nec ipsi, nec patres, aut matres exercitio vili, aut fordido, & mechanico officio ministrauerint. Quod parentum requisitum suppletur, si admittendus sit Doctor, Licenciatus, aut Baccalaureus in Theologia, Iure Cæsareo, vel Pontificio, aut Magister in Artibus. Vel si in Fratrem seruientem Armorum admittatur, dum eius virtus in re militari, aut in præclaris ipsius Ordinis obsequijs enituerit. Cæterum, vt quis in Donatū, vel Confratrem eiusdem Ordinis admittatur, debet prius constare, eum esse honestis natalibus procreatum, & à ludæis, Sarracenis, seu Mahometanis non ducere originem; probè, ac non flagitiose semper vixisse, nullā per se ipsum exercuisse artem fordidam, aut mechanicam. Præterea tenetur aliquam partem bonorum suorum ipsi Ordini offerre; & admissus signum Donatorum vestibus infutum publicè deferre, alias in numero eorum non habendus, nec ipsorum priuilegijs potiturus. Ab hoc vltimo excipiuntur Confratres Commendæ de Modica, qui ex antiquissima consuetudine aliud obseruant. Ita in Statutis tit. 2. n. 40. & 41.

Questio 2. Exponuntur aliqua circa Informationes admittendorum ad Ordines Militares. Vbi de duellis.

15. ILLVD in primis difficultatem ingerit, quod in Interrogatorio Informationum Equitum Diui Jacobi num. 8. extat, nempe; *Item, si saben, que el dicho N. ha sido recado; y si los refijos dijeren, que lo ha sido, declaren, si saben como, y de que manera se saluo del reto, &c.* Idem legi Evangelicæ aduersari videtur, in qua iubeimur inimicos diligere, benefacere persequentibus nos, orare pro calumniantibus, iniurias re-

mittere, vindictam non sumere de offensis, percutienti vnam maxillam præbere alteram percutiendam, & alijs innumeris præceptis, & consilijs Dominicis; Deinde etiam directè opponitur Statutis Canonicis, Ecclesiasticis, & Pontificijs prohibētibus duella publica, & priuata, etiam sub anathematis censura. Quomodo ergo potest esse oblitaculum, vt quis recipiatur in Religionē, vbi vota emittuntur, perfectio Euāgelica proponitur obtinenda, & seuerioris Christianæ disciplinæ vigor seruetur, quod quis prouocatus noluerit ad duellū conuenire, aut remittere iniuriam, seu non sumere vindictam? Id sanè durum ex terminis apparet.

16. Idcirco vt hæc durities emolliatur, aliquibus posse vijs occurrere existimaui. Primo, non futurum esse oblitaculum, si quis prouocatus, remiserit vindictam, aut iniuriam, propter Deū; examinari tamen, an propter ignauiam omiserit duellum, vnde dignoscatur, an sit aptus Ordini, cuius Institutum est, militare, & præliari, ad quod animi robur, & virtus requiritur, & ignauius non est militiæ idoneus. Itaque ex ea interrogatione intenditur dignosci, an admittendus sit animo ignauius, non verò intenditur, quod obliet ei, si propter Deum iniuriam, vindictam, aut duellum omiserit, id enim dignissimum esset præmio. Et, quamuis non intercessisset culpa in ignauiā, attamen absque culpa propria potest quis esse ineptus ad Ordinem, vt videre est in illegitimo, in infirmo, in filio mercatoris, & in alijs.

17. Vel dicito secundo, in ea interrogatione non explorari cautam, sed effectum; siue causam inquiri, vt de effectu constet. Etenim ea iam apud huius sæculi homines suasio inuulsi inuē inualuit, vt reputetur infamis, qui prouocatus non iniuit duellū, aut in his, vel illis casibus non prouocauit, aut vindictā non sumpsit. O cæcam, & indignā Christianis animis perihationē! Verum id iam apud illos vni præsefert. Quare interrogatur, an quis ex omissione duelli, aut vindictæ infamia sit notatus; nā, & si absque eius culpa infamis existimetur, posita iam infamia, vnde cumq; processerit, non iudicatur aptus ad Ordinem, qui non vult infames à iure, aut ex facto, etiam inculpabili, fouere. Sicut in Ordinibus Calatrauensi, Alcantarensi, & alijs, in-

quiritur in informationibus, an admittendus ex aliquo euentu, vel facto, quodcumque illud sit, infamis remaneat? Attamen, si quis propter Deum omisisset duellum, vel vindictam, non esset attendendum, ad opinionem hominum reputantium illum infamem; Exulent hi ab hominibus, & ab orbe Christiano. Ille non infamis, sed clarissima fama, egregioque nomine dignus est habendus à viris prudentibus, timoratis, & Christianis; & sic à Senatu Regio Ordinum, cum Informationes legantur, omnino, & indubiè, & absque vlla tergiversatione est indicandū; aliter diuine leges conculcabuntur; quod longissimè abest à iustitia, pietate, ac Christiana integritate, & zelo illustrissimi illius Senatus. Hæc scripseram, cum hanc secundam solutionem reperi apud P. Quintanadueñas *tom. 2. singular. tract. 3. singulari 12.* Tertio aliter potest occurri. Quippè prouocare, aut acceptare duellum ob grauissimæ repulsionem iniuriæ, esse licitum, tenent Diana, Azor, Valentia, Filiucius, Vazquez, Layman, Hurtado de Mendoza apud eundem Quintanadueñas *singulari 11.* indeque infert, non esse in statu peccati, qui eo animo est, vt ad duellum concurrat, ea causâ grauissima existente. Hinc ergo potest inquiri in Informationibus, an admittendus ad Ordinem duellum prædictum recusaerit, vtpotè licitum. Et quidem de alijs duellis non esse sermonem, constat, nam à pijsimis Regibus, & Capitulis Generalibus fuerunt conditæ, & confirmatæ interrogationes; & ipse Philippus II. qui eas confirmauit, prohibuit duella *leg. 10. tit. 8. lib. 9. Recop.* Et, quamuis plures leges Partitarum duella permittant, illas abrogatas esse per Tridentinum, censent communiter Authores Iurisperiti apud eundem Quintanadueñas *singulari 12.* Qui tamen rectè ostendit, censuras super hoc inflictas solum extendi ad duella illicita. Deinde demonstrat ex ipsis Orationibus, quæ recitantur, in admissione ad Ordinem D. Iacobi, longè ab eiusdem Ordinis intentione esse, de duellis iniustis, & vindictam sapientibus interrogare. Demùm *singulari 13.* vias indicat, quibus possit quis absque infamiæ nota duellum fugere, adhuc prouocatus. De duellis tractaui *tomo de Iure Academico,*

lib. 3. à num. 306. Solutionem etiam, aut expositionem *suprà* positam de infamia, quæ ex duello non accepto sequitur, & intenditur vitari, ne ad illustrem adeò Ordinem infamis vllus admittatur, libatam reperi (estò alia via obscuriori) à Ioanne Ramirez, *de confirmat. Ord. D. Iacobi pag. 79. ex n. 40.* probante *ex leg. 4. tit. 3. part. 7.* non posse quem ad duellum prouocari nisi ob causam prodicionis, aut alleuosæ, quæ infamiam inuoluit, nisi per duellum purgetur; Et de hoc duello esse sermonem; nam ex illo, si quis non se purgauerit, dignoscitur, an sit proditor, aut alleuosus; quòd si id probetur, meritò ad Ordinem non admittitur. Aliqui Authores censuerunt, hanc institutam fuisse interrogationem in Ordinis exordio de duello cum Maioribus, quod iniure licebat prouocato, alias ignauia, & infamiæ reus censebatur. Videantur P. Granado, & P. Hurtado de Mendoza, *de Charit. dip. 170. §. 92.*

18 Rursus circa Informationes id est dubium practicum, an peccent, & restituere teneantur hi, qui eas peragunt, si, præter stipendia pro labore designata, quidquam ab admittendis accipiant? Supponiturque emitti ab ipsis iuramentum, quòd se fideliter, & integrè gerent, cui integritati, & fidelitati munera, ac pecuniæ opponuntur, vtpotè quæ animum corrumpunt. In primis, si post peractas Informationes, & Senatui Regio Ordinum traditas, ac relatione de illis facta, aliquod munus (de quo non extiterat promissio, aut pactum) Informantibus præbeatur in symbolum gratitudinis, potest licitè accipi, cum non sit vllum caput, ex quo prohibitio acceptionis emanet, nec id opponatur præstito iuramento.

19 At, si ante Informationes accipiatur, lethalis culpa in acceptione intercedit; nam directè id iuramento aduersatur; deinde nullus est titulus acceptionis; Et demùm inde plura damna sequuntur; fit venalis nobilitas: via paratur eo prauo exemplo alijs, qui id præstant; minùs accuratè Informationes peraguntur cum ingenti Ordinis detrimento; ostenditur non zelus consulendi bono, & splendori Ordinis, sed cupiditas quæritus, & lucri inordinata, aliaque plura damna sequuntur. Nec obest, quòd ipse Candidatus Or-

dinis

diuis nō exoratus, spontē illū quæstū offerat; Etenim ita præstat, vel vt suam redimat vexationem, censens non aliter expediendas, & peragendas fore suas Informationes ea breuitate temporis, quæ par est, sed ei plures molestias fore inferendas vel in prolixitate temporis protendendi, vel in alijs; Aut munera confert, dubius de requisitis ad Habitū, aut concius, aliquod libi deficere, & intendit sibi suppleri. In primo casu absolute est inuitus circa substantiam quantitatis, & vellet illam non donare, eamque non accipi; quare accipit quis ab eo rem alienā, inuito domino. In secundo casu, intenditur, vt Informantes muneri suo non satisfaciant, violent iuramentum, & Ordini detrimentum inferant, quæ actiones sunt grauiter iniustæ, atque adeo intentio eas exequendi, quæ in acceptione munerum inuoluitur, peccatum graue est. Nec friuolè quis dicat, iam in vsu, & praxi esse, vt Candidati præbeant Informantibus, præter stipendiā, sumptus ad itinera, ac alia similia. Idenim perperam, & incite nuncupatur praxis, & vsus, cum sit abusus, corruptela, detrimentum, perniciēs, & vexatio, quæ (si fortè eueniant) acerbè essent punienda, & penitus eradicanda. Iudices sanè, qui munera accipiunt, denuntiantur, plectuntur, & deponuntur; & liceat Equitibus, qui continent, se esse strictè Religiosos, examinantibus qualitatem admittendorum ad Ordinis tyrocinium, vt, eo examine præcedente, de eis iudicium feratur, munera accipere, & inde corruptos censeri? Hæc in nobiles, & Religiosos animos non cadunt.

20 Exindè cenſeo, Clericos Fratres Milites, si quidquam accipiant, peccare contra votum Paupertatis; nam contra id delinquitur, quoties haberi, aut accipi aliquid expressè prohibetur à Prælatiſ, eorumque non datur nec expressus, nec tacitus, aut implicitus consensus non solum circa modum, sed nec circa substantiam. Quod in præſenti respectu Clericorum Fratrum contingere, exploratum habeo, eamque esse mentè Prælatorum, nemo ibit inficias, qui prænouerit Ordinum regimen, & Statuta. Equites autem, estò grauiter etiam peccent, non tamen contra Votum Paupertatis, nam Ordines illis permisèrunt liberam omnium bonorum dispositionē,

quin curent de his, quæ accipiunt, donant, amittunt, aut dissipant; Quare, & si Eques Professus iniustitiam in aliquo contractu committeret, vel rem alienā vsurparet, non peccaret contra Votum Paupertatis, sed contra virtutem Iustitiæ. Pariter ergo res se habet in euentu proposito, vt inspicienti constabit. Alia sanè est ratio de Fratribus Clericis, vt toto hoc Opere fiet manifestum, quibus strictior iniungitur paupertas, & subordinatione maiori in ordine ad dispositionem bonorum, quam Equites, sunt obstricti.

21 Circa restitutionis obligationem præsciendum est, an acceperit quis pecuniam ob aliquid iniuste exercendum, an ob suum munus rectè peragendum? In primo casu non tenetur quidquam restituere Informans ipsis cedentibus; nam actiones ipsæ, pro quibus pretiū accipit, industria in illis, discrimina, quibus obijcitur, & similes circumstantiæ, sunt æstimabiles pretio, vnde non operatur contra iustitiam. Deinde in his Informationibus non datur alius litigans, cui præiudicium inferatur, sicut datur, cum Iudex pretio accepto, sententiam iniustam pro aliquo contra alium pronuntiat; vnde ex eo capite non debetur restitutio. Imò quando in similibus casibus restituendum est, nō restituitur pretiū acceptum pro iniustitia, sed damnum illatum alteri, siue sit ingens, siue exiguum. Ceterum Fratres Clerici Militares tenentur restituere ipsis Ordinibus id, quod acceperint; Etenim, vt *suprà* asseruimus, id retinent contra Paupertatis votum, renuentibus quoad substantiam Prælatiſ; id autem, quod quilibet Religiosus habet contra voluntatem Superioris, si alteri non debeat, vt in præſenti non debetur, proprium est Religionis; quare illi tenebuntur restituere id Monasterijs, aut Collegijs, in quibus degunt, vel Ecclesijs Ordinum, ita vt in eorum cedat utilitatem. Resolutionem traditam late firmavi, contra aliquos censentes, acceptum ob turpem causam debere restitui, *tom. in Bullam Cruciat. disp. 34. cap. 6. Vbi specialiter num. 73.* in simili valde casu attuli pro decisione Cardinalem Lugo, P. Thom. Sanchez, Molinam, Rebellum, Machado, Bonacinam, & alios.

(vt secundo casui faciamus satis) dari obligationem restituendi id, quod accipitur pro munere rectè gerendo, quin iniustitia, aut turpitudine intercedat, Quæ est sententia communior, estò aliqui oppositum arbitrentur. Nam supponimus, accipientem iam aliunde suo potiri stipendio propter laborem, & ex officio ille tenetur rectè suum munus gerere; non ergo est titulus ad eam acceptionem, cum pro eodem actu non debeat duplicari stipendium, siquidem congruum iam, & sufficiens est designatum; neque quis, quod aliunde exequi debet, exigere potest, vt diuerso stipendio sibi compensetur, quod non spontè datur, & si appareat, vltro non concedi; quare illud, nec gratuito, nec ex debito, nec ob rem indebitam conceditur; quo ergo titulo quis accipit, usurpat, & retinet? Videnda sunt plura, quæ loco relato congeisi.

23 Non tamen adeò scrupulosè hæc doctrina est capienda, vt culpæ damnetur, & restitutioni obnoxius censetur is, qui quæcumque, & in quavis circumstantia acceperit; quippè possunt occurrere circumstantiæ, in quibus possunt aliqua accipi absque reatu; v.g. si Informantes (ita eos communiter vocamus) accedant ad loca incommoda, in quibus nec hospitia, nec cibi superant; & Candidatus curet, eis hospitia parari, cibosque deferri; sanè id vrbantati, ac necessitati est tribuendum, nec scrupulum iniiciam accipientibus eiusmodi victum, & hospitium. Deindè si aliquod munusculum cibarium eis offeratur, adhuc dum sunt in locis abundantibus, semel, aut iterum, non multum de eo est curandum; Quippè rectè animaduertitur, rebus adhuc exiguis animos nobiles non corrumpi, nec flecti; nec ea minuunt communes sumptus ab Informantibus peragendos, ita vt videatur, eos duplicatum reportare stipendium. In his equidem prudens quisque potest arbitrari.

24 Circa Informationes Equitum, & Fratrum Clericorum obserua, inductum extitisse ex sanctione Regia, subscribentibus Ordinibus, vt Informationes peragi possent per actus positivos (vt aiunt) & etiam aliquando in Curia, vt in patria communi. Vtrumque autem reuocatum est quoad tres Ordines Militares, D. Iacobi, Cala-

trauæ, & Alcantaræ, à Rege nostro Philippo IV. & Capitulis Generalibus eorundem Ordinù celebratis anno 1653. Et à Rege reuocata est pragmatice sanctione de Actibus positivis admittendis, quæ extat in l. 35. & 36. & 37. tit. 7. lib. 1. Recop. Legatur in statutis nouissimis Ordinù D. Iacobi caput 7. tit. 2. Idem in Definitionibus Ordinù Calatrauæ, & Alcantaræ, quæ nunc in lucem prodierunt, exarabitur; sed adhuc Typis excussa non prodierunt, nec mihi eas videre licuit.

25 Plura circa Informationes decernuntur in statutis, & Definitionibus Ordinù, circa eos, qui in testes sunt assumendi; circa loca, quæ sunt ad eunda; circa ea, quæ testes possunt deponere; circa secundas Informationes nullatenus peragendas; in quo dispensari solet; de potestate compellendi testes ad deponendum; de forma, qua Informationes sunt inspiciendæ; de mittendis ipsis ad Monasteria Ordinù, vt in serinijs afferentur, aliæque plura huiusmodi, quæ in titulis Statutorum, & Definitionum superius relatis videri possunt; Nec etenim quidquam est specialis exagitatione opus habens, cum sint omnia dilucida, & per frequentem praxim constantia; ideoq; ab illis transcribendis superiedeo. De congruentia Statutorum puritatis sanguinis in Ordinibus, Collegijs, & Ecclesijs videantur cum pluribus à se allatis Cenedo, Barboza, Didacus Velazquez, F. Hieronymus à Cruze, D. Ioannes de Escobar del Corro, Bouadilla, Valenzuela, quos refert D. Ioannes de Solorzano, tom. 2. de Iure Indiar. lib. 3. cap. 19. n. 4. & in Politica Indica lib. 4. cap. 19. Præterea quomodo sumenda sit nobilitas sanguinis; quæ officia vilia excludantur; quamnam legitimitas requiratur, latè tractant Orator, & Ioannes Garcia de Nobilitate, Tiraquellus, & alij communiter, qui scripserunt super leges Regni, in quibus de his disertè. Idem etiam exagitant modum iuridicum, quo Senatus, & Informantes se debent gerere in his Informationibus summarijs. Et quidem, quia summaria sunt, acceptæque absque parte, & Fiscali, iudicatum fortè fuit, quod per Actus positivos Habitus non concederentur, cum possit in Informationibus aliquid deesse, ob defectum accusatio-

nis, & partis, indeque non censetur quoad alios res iudicata. Hic obiter nota, ex Decreto Regio esse in praxi, vt Instrumenta originaria, quæ sunt necessaria ad probationem nobilitatis, ad Senatum ab Informantibus deferantur, extrahendo illa à quavis Ecclesia, etiã Cathedrali, ab Urbibus, & Communitatibus. Hęc materia de puritate, nobilitate, ac Informationibus integrum Volumen exposceret, sed à pluribus est apprimè discussa, nec à nobis repetenda. Aliade Informationibus inferius expediemus; Et de iudicio ferendo à Senatoribus Ordinum circa Informationes agemus *disq. 17. quest. 3.*

Questio 3. Quo pacto testes deponere debeant in Informationibus Candidatorum Ordinum Militarium?

26 **P**IETATIS aliqui speciem præferunt, dum parati sunt de omnibus indiscriminatim honorificè testificari, quamuis labe aliqua, aut defectu inquinentur, id proclamantes, se nolle causam ministrare, vt quisquam amittat splendoris, & honoris incrementa. Alij è contrà, vel nimium scrupulosi, vel fortasse odio, inuidia, aut genio sinistro ducti, obstaculo sunt sua testificatione, quominus liquido, & expedite Informationes peragantur, Vtèrque scopulus est vitandus, vt nec Ordinum Militarium splendori, nec Candidatorum famæ detrahant, nec demùm testium conscientia onerentur. Quare rem aliquibus propositionibus elucidabo.

27 Supponendum est, nobilitatem, & puritatem sanguinis in Statutis Ordinum requisitas ex communi hominum existimatione, voce, fama, ac opinione esse desumendas; cum id sit, quod splendorem Ordinum conseruat, ac promouet; nec illis acrescit aliquod dedecus, vel ignominia ex labe, quæ re ipsa detur, sed ignoretur à populo; sicut è contrà, quamuis nulla labe re ipsa sit, si in communi existimatione esse censeatur, sufficit ad reiiciendum Candidatum, cum ea labe communitè credita cederet in Ordinum dede-

cus, ac ignominiam.

Id constat ex Definitione nobilitatis tradita à Bartolo *tract. de nobilit. in leg. si vt proponitis, Cod. de dignit. lib 12.* qui sic eam definit; *Nobilitas est qualitas, qua quis, ultra honestos plebeios, acceptus ostenditur.* Vnde asseruit Pater Molina *de Iustitia, & Iure tract. 2. disp. 614.* in rebus honoris, dum res est occulta, nec infamia ex ea oritur, perinde rem se habere, ac si non esset. Huc tendit commune axioma, *Quod error publicus facit ius*, iuxta vulgatissimam *leg. Barbarius Philippus, ff. de offic. Prætor. & Baldus, ac Doctores omnes docent in leg. arbiter, Cod. de sentent. interlocut.* Nobilitas autem requisita ad Ordines Militares est nobilitas, non ex privilegio, vt aiunt, sed nobilitas sanguinis ex genere, iuxta Hispaniæ morem, de qua late Authores de nobilitate tractantes, *suprà à Me relati.*

28 Igitur testis sub iuramento ab Informantibus interrogatus (qui ex commissione sibi tradita possunt cōpellere quoslibet capaces ad testificandum) de qualitate sanguinis Candidati, si iuxta communem populi existimationem, & opinionem, aliquam ille labem, aut defectum suslineat, tenetur sub peccato graui periurij deponere de labe, aut defectu. Etenim alias iuramentum esset falsum, & consequenter periurium, nec amphibologia est locus, aut equiuocationi; nam hæc locum non habent, vbi quis iuridicè, seu legitime interrogatur, & nō tenetur aliud rem occultare; quod in præfenti contingit, cum legitima sit interrogatio, & non detur obligatio occultandi labem, seu defectum, quin potius detur manifestandi, ne indignus admittatur ad Ordinem Militarem, cum huius dedecore. Non autem est licita æquiuocatio, seu amphibologia, nisi adit iusta causa defensionis propriæ vitæ, honoris, aut bonorum, vt tradit cum communi P. Thomas Sanchez *lib. 3. sum. cap. 7. num. 1.* Imò si licere amphibologiam absque peccato mortali sine iusta causa concedamus cum Bonacina, P. Lessio, Filiucio, & aliquibus apud Dianam *2. part. tit. 25. res. 25.* tamen ipsi excipiunt, quando iuramentum emittitur in iudicio, & quando vergit in præiudicium alterius; quod vtrumque in præfenti concurrat, nempe interroga-

tio in iudicio legitimo, & præiudicium inferendum Ordinibus Militaribus. Nec censenda est iusta causa, nolle damnum inferre proximo; nam, etsi interueniat causa pietatis, aut subleuationis pauperum, aut alia similis, iuramentum falsum non honestatur, sed est graue peccatum, vt docet P. Fagundez in 2. *preceptum Decalogi*, lib. 2. cap. 6. num. 18. cum Caetano, Nauarro, Sayro, Soto, Cardinali Toletio, Suario, & communi.

29 Hinc multò minùs licet, corrumpi pecunia testem, vt falsum deponat. Quippè tunc duo peccata grauius testis committit; tum accipiendo pretium pro re iniusta; tum falsum iurando. An autem restituere teneatur acceptum, latè discussi, & non teneri, tradidit, iuxta turam, ac probabilem sententiam, tom. in *Bullam Cruciat. disp.* 34. cap. 6. Et ibidem cap. 9. ex num. 114. proposui varios casus, in quibus testis iniquè operatur, qui sunt videndi, ne eadem repetantur.

30 Deindè, si quis in existimatione communi, voce, ac opinione populi, puri sanguinis, aut etiam nobilis qualitate affectus censeatur, quamuis testis sciat oppositum ex aliqua notitia singulari, aut Instrumento occulto, potest, & tenetur iurare, eius genus, & sanguinem purum esse, vel etiam nobilem. Possit probatur. Etenim non tenetur quis deponere, quando iuridicè, aut legitime non interrogatur; sed non interrogatur iuridicè, nec legitime de labe, aut defectu occulto; siquidem is, iuxta dicta, est, quasi non esset, & non officit ingressui in Ordines Militares, nec ad eos requiritur nisi puritas, & nobilitas, prout in communi existimatione, opinione, & voce; ergo non tenetur testis respondere, & deponere occultam labem, & defectum. Hæc doctrina est expressa D. Thomæ 2. 2. *quest.* 70. art. 1. ibi; *Si autem exigatur ab eo testimonium in alijs, puta, in occultis, de quibus infamia non præcessit, non tenetur ad testificandum.* Instituerat autem questionem de teste interrogato secundum ordinem iuris, & præmiserat, teneri eum ad testificandum verum in manifestis, & in his, de quibus infamia præcessit; quod nos iuxta hanc doctrinam superiori etiam asserto tradidimus.

31 Confirmant nostram deci-

sionem Syluester, Sotus, Nauarra, Ledesma, quos refert, & sequitur Pater Thom. Sanchez tom. 2. *summ. cap.* 28. num. 18. 13. & 25. P. Lessius de *Iustit.* lib. 2. cap. 29. *dub.* 3. num. 109. Qui ait, testem in hoc casu, rectè iurare, se nescire quidquam, intelligendo tacitè, se nescire eo modo, vt teneatur patefacere. Nec obstat, quod Informationum formula in interrogationibus ea est, *si saben, creen, y oyeron dezir, &c.* Nam hæc non appellat supra scientiam priuatam, & occultam, nec supra singularem credibilitatem, & existimationem, sed supra publicam; vnde additur, *Que el padre, y la madre, &c. son auidos, y tenidos, y comunmente reputados, &c.* Vnde interrogatio ad publicam opinionem, & vocem collimat; nam scientia vnius est scientia nullius, iuxta commune proloquium.

32 Tunc autem labe, aut defectus est occultus, & celari potest à teste, tum, si idoneis testibus moraliter probari nequit; tum quando pauci illi nouerunt, & tergiversatione aliqua potest celari, ita vt communis vox, & existimatio oppositum censeat, & proferat, vt tradunt Syluester, & Angelus *verbo, occultum.* Abbas Panormitanus, & alij quippè *publica opinio ponit quasi in possessione*, iuxta Decium in *leg. si emancipati, Cod. de collat. num.* 4. Si verò defectus aut labe iam laboret infamia in existimatione hominum, estò non sit penitus notoria, non potest à teste occultari, sed tenetur eum defectum, aut labem deponere. Etenim si similia non deberent à teste declarari, omnino impedirentur iudicia, nec crimina, & defectus possent explorari, & dignosci, siquidem notoriavt plurimum non inuestigantur; Informationesque communiter de qualibet re tunc fiunt, quando res diffamari capit, estò non sit notoria. Ita cum communi docet Nauarra de *restit. lib.* 2. cap. 3. *dub.* 11. n. 249. Hinc P. Thom. Sanchez de *matrimonio, lib.* 8. *disp.* 34. num. 55. loquens de impedimenti occultis matrimonij docet, tunc non esse occultum impedimentum, quando, licet in ciuitate non sit notorium, aut publicum, est tamen in maiori parte vicinæ, Parochiæ, vel Collegij manifestum.

33 Redeo ad secundam partem asserti propositi *suprà num.* 26 nempe testem

testem teneri sub culpa mortali ad non manifestandum labem, aut defectum occultum. Ita docent Alcozer *in summ. verbo, testis*; Navarra *ubi supra* Pater Lessius *supra num. 111.* Nauarrus, & plures alij. Probatur; quia testis nullum ius habet patefaciendi illam labem occultam, grauemque iniuriam infert Candidato, qui est in sui honoris possessione per communem opinionem, & vocem; & nec Iudex, nec Informantes habent vllum ius ad interrogandum de labe occulta; At manifestans labem alterius occultam, cum nec in interrogante, nec in iplo datur ius ad manifestationem, peccat grauiter contra virtutem iustitiæ, auferens ab illo, quod suum est, nempe honorem, quem, vt suum, possidet; ergo testis nequit eam labem, seu defectum aperire, sed tenetur celare. Hinc, si manifestet, tenetur restituere honorem, non secus ac si falso illum abstulisset, cum enim in vtroque casu contra virtutem iustitiæ delinquat, debet compensare vsque ad equalitatem, vt inæqualitas resarciatur. De forma autem restitutionis honoris, & detrimetorum videantur passim Authores, id enim non est nostri instituti.

34 Præterea, si testis audiuit rumores aliquos absque fundamento contra qualitatem sanguinis Candidati à personis, quibus prudenter non potest adhiberi fides, si communis existimatio prudentium, ac timoratorum sit contraria, poterit iurare, se nihil scire contra illius opinionem, & famam; Etenim ea, quæ sciuit, & audiuit, falsa esse cognoscit; quæ autem falsa sunt, aut inani fundamento inniuntur, perinde debent existimari, ac si non essent cognita, aut audita, siquidem illa non extenuant, nec infirmant veritatem, quæ ex communi prudentum opinione confurgit, cuius opinionis indagatio est Informationum scopus. Vnde cum Soto, & alijs tenet P. Thom. Sanchez *lib. 3. summ. cap. 7. num. 5.* testem in hoc casu non opus habere amphibologia ad iuramentum, quia ille vere nescit, quæ sic nescit. Et potest sumi argumentum ex *leg. Paulus, ff. de verbor. signific. ibi, Nullum testimonium dicitur, quod falsum est.*

35 Rursus, si testis nullam notitiam de qualitate haberet Candidati, & is ipse instrumenta illi ostenderet, ac

Viros prudentes, & timoratos adduceret, qui ipsum certiore redderent de puritate, ac nobilitate sanguinis, poterit in eius fauorem iurare. Quippe sufficiens est ea rei cognitio, vt vere, ac honeste iuret, cum satis prudens sit ea persuasio, quin adsit vlla ratio probabiliter dubitandi. Sic docent P. Hurtado de Mendoza *in 2. 2. disp. 173. §. 200.* & alij, quos sequitur Diana *part. 5. tit. 7. resol. 10.*

36 Candidatus autem, vel alius pro eo agens, potest inducere testes ad deponendum eo modo, quo diximus, illos posse deponere; nam, quæ licita sunt testibus, non est, cur ipsis nequeat suaderi, vt exequantur. Sed inquiri, an si testis ignoret defectum Candidati, & is noscat, se habere defectum, possit inducere illum, vt iuret in fauorem ipsius? Basilius Legionensis, P. Suarez, & Azor allati à Diana *part. 5. tit. 7. resol. 14.* censuerunt, non posse; quia nequit vllus induci ad actum etiam materialiter prauum, quale esset illud iuramentum, quod re ipsa esset falsum, quamuis testis ob suam ignorantiam illius defectus censeret, esse verum. At, tamen posse, tenent Diana *ibidem*, & P. Hurrado de Mendoza *ubi supra §. 199.* Etenim ille actus, seu iuramentum nec materialiter est malum; Ratio est, quia testis non interrogatur de re secundum se, sed de sua existimatione, dictamine, & iudicio; & cum iurat, id solum iurat, nempe ita rem esse, prout ipse existimat; at, prout ipse existimat, res ita est; ergo illud iuramentum non solum formaliter, sed materialiter est verum. Idque discrimen est inter rem iuratum, & alias res prauas, quod hæc, seu earum exercitia, vt materialiter sint mala, non pendet ab existimatione, ita vt restringantur, prout quis existimat; Sic crapula est mala, & quamuis quis per inuincibilem ignorantiam censeat, esse licitam, vel non aduertat ad malitiam, seu non præueniat illam, si inebrietur, formaliter actus non erit malus, sic vero materialiter, & ideo non potest quis induci ad crapulam. At vero, vt res iuret cum veritate, satis est, si id, quod exprimitur, correspondeat conceptui interno, & dum sic correspondet, nec materialiter falso iuratur; Iurans autem in nostro casu exprimit, se existimare Candidatum nobilem v. g. si er-

go sic eum existimat, correspondet res iurata conceptui, & nec mendacium materiale datur. Nec tenetur Candidatus aperire testi veritatem; Si enim cum graui damno proprio non tenetur quis (cui ex officio non incumbit) vitare alterius peccatum, multò minus tenebitur vitare, & tollere eius ignorantiam.

37 Aduerte, in aliquibus Ordinibus Militaribus requiri, quòd ascendentes vsque ad determinatum gradum non fuerint à Sancto Inquisitionis Tribunali puniti; & quòd vsque ad talem gradum aliqua Officia non exercuerint. Hinc, si fortè Informantes interrogarent id ipsum de progenitoribus in vltiori gradu, quamuis ea in illis reperirentur, non teneretur testis ea deponere, sed etiam sciens illa posset negare, vtendo restrictione mentali *superius* apposita. Quippe tunc legitime non interrogatur, nec de requisito necessario ad finem Informationem, nec ad ingressum in eos Ordines; Informantesque tunc excederent ius, quod habet ad examen accipiendum; Non autem tenetur quis respondere, quod nescit, cum legitime non interrogatur. Et quidem ex ea interrogatione nihil oritur concludens ad finem, qui intenditur; & aliud indè sequeretur Candidati ignominia, que vitari omnino debet.

38 Miror, Patrem Quintanaeñas tom. 2. sing. tract. 3. sing. 17. n. 4. doctrinæ traditæ adhaerentem, sic eam exposuisse; Tunc, si ad eiusmodi admissionem Informationes fiant, poterit testis iurare, illum, de quo sunt, & quem scit descendere ex progenitoribus Iudæis, vel Mauris, aut à S. Inquisitione punitis ante quartam generationem, esse Christianum veterem, & à Iudæis, Mauris, vel Hereticis non descendere, &c. Audisti aliquando, non esse Iudæum, sed Christianum veterem eum, cuius atavus fuit Iudæus; aut non esse ex genere Maurum eum, cuius omnes progenitores vsque ad quartam generationem fuerunt Mauri? Sanguis, & genus per omnes descendentes deriuatur, & is, cuius progenitores vsque ad quartam generationem fuerunt Iudæi, aut Mauri, ex genere Iudæorum, aut Maurorum est, & necessario etiam eius progenitores immediati fuerunt ex eodem genere. Itaque res confundit hic Author. Potest quis puniri à S.

Tribunali Inquisitionis, cum sit ex puro, vel etiam ex nobili sanguine, v. g. Si duas simul uxores habeat; si fauorem hæreticis dederit, & plures ob alias culpas; Illa punitio non mutat eius genus, & sanguinem; atamen macula est, que velut abstergi, obliterari, & obliuione damnari per quatuor generationes debet, vt descendentes admittantur in eos Ordines; Et de hac macula fit interrogatio, an intra quartam generationem detur? At, si progenitores sint Iudæi ex genere, macula est in ipso genere, & sanguine, quæ, dum sanguis propagatus durat, nequit abstergi, nec obliterari, nec sistit in aliquo, cum ab infecto sanguine nequeat purus deriuari; Quod verum est, etiam si per plures generationes progenitores non iudæizauerint, nec vnquam puniti fuerint à Sancto Inquisitionis Tribunale; nam esse Iudæum, est macula, & infamia, non culpa; ea autem macula, dum genus illud fuerit propagatum, in ipsa sanguinis propagatione extenditur. Quare non interrogatur, an macula sanguinis Iudæi intra quartam generationem non inueniatur, licet extra illam in progenitoribus inuenta fuerit? esset enim stulta interrogatio: Sed absolute inquiritur, an sit ex genere, & sanguine Iudæorum, vel purus ab illo?

*Quæstio 4. An is, qui scit, se impuro sanguine esse infectum, possit licite Professionem emitte-
re in Ordinibus Militaribus,
ac alimenta, & Com-
mendas percipere?*

39 SUPPOSITIS Statutis Nobilitatis, & puritatis sanguinis, que in Ordinibus Militaribus dantur, & à Sede Apostolica sunt confirmata; & etiam supposita ea interrogatione, quæ fit, quando quis ad Ordinem admittitur, nempe an ei contlet de Statu, & ratum habeat, fore expellendum, quoties liqueat defectus puritatis, aut nobilitatis; hæc quæstio est agitanda.

40 Dicendum est primò, si communiter quis reputetur puritate, & nobilitate sanguinis præditus, quamuis

uis ipse aliquā in se labem, seu defectum dignoscat, posse poscere Habitum, emitte Profelsionem, & gaudere stipendijs, ac Commendis. Etenim habet eam puritatem, aut nobilitatem, quæ sufficit, requiritur, & intenditur ab Ordine, nempe quæ secundum populi communem consensum existimatur, nec legitimo famæ rumore inficitur. Quare solum in Statutis iniungitur, non fore admittendum eum, de quo noscatur, esse impuri sanguinis, aut minimè nobilis, & expellendum, si quando noscatur, eos in illo defectus dari; ergo, quando non noscitur, sed oppositum existimatur apud populum, nihil est in eo, quod Statutis contrarietur; sed datur, quod ab eis requiritur.

41 **Quin**, si contra ipsum rumusculi ferantur, tamen eius labes, aut defectus nobilitatis non credatur, nec affirmetur certitudine morali, ipse, quantum est ex se, potest intendere admitti in Ordinem, & approbatis Informationibus, suscipere Habitum, & Profiteri. Etenim ante admissionem non est, cur ipse se condemnet, estò res esset sub dubio; nam quoad ipsum, & quoad poscendum Habitum, meliorem debet reputare conditionem sui ipsius possidentis, contra quem aliquid adhuc non est probatum; Et prætereà dubitari de genere alicuius, idem ferè est, ac ignorari, iuxta *leg. manifestè, §. si autem, Codic. de furt.* Docent *Gamma in Lusitan. Decision. 91. num. 1.* *Surdus Decision. 265. num. 17.* Et quidem ignorantia præsumitur, nisi scientia probeatur, ut traditur in *leg. verius, ff. de probation. cap. præsumitur 47. de regul. iuris, lib. 6.* Exornat Antonius Gabriel, Menochius, Mascardus, Sayrus, Azevedo Sanchez, Tuscus, Simon Barbosa, & alij, quos refert Pater *Quintanaduenas tom. 2. singul. tract. 3. singul. 18. num. 5.* Et postquam Informationes à Senatu approbatae sunt, habet ille pro se id iudicium grauisissimi Senatus cum possessione bonæ opinionis externæ, nec adstringendus est ad se ipsum diffamandum, atque adeò potest accipere Habitum, profiteri, & gaudere Commendis.

42 **Nec** Statutorum, ac Definitionum verba irritant Profelsionem emissam ab illo, qui noscit se infectum, aut nobilitate orbatum; solum

enim iniungunt, non admitti eum, qui non sit sanguine puro, aut etiam nobili, & expelli illum, de quo hi defectus noscantur. Hæc autem verba tendunt ad splendorem Ordinis, conseruandum, per admissionem, & Profelsionem eorum, qui in communi existimatione puri, & nobiles sint; Nam in his, & similibus materijs existimatio communis totum momentum continet. Inde, etiam si quis re ipsa puro sanguine sit præditus, si communi existimatione infectus censetur, nequibit in Ordines admitti; ergo è conuerso, quamuis infectus re ipsa sit, si communis existimatio contrarium iudicet, admitti valebit; Nam hæc existimatio est, quæ conducit ad finem, qui intenditur; nempe ut nullum accreseat Ordini dedecus.

43 **Adhuc** addo, si quis admissus est in Ordinem Militarem, cum esset publicus eius defectus sanguinis (quod nunquam prorsus continget) vel post admissionem defectus publicatus est, posse eum perieuerare, & omnia Ordinis emolumenta percipere. Nam, estò possit ab Ordine expelli, ipse verò non tenetur defectus suos denuntiare Senatui Ordinum, aut Capitulo Generali, vel Regi nostro, ut expellatur; nullus enim tenetur manifestare se ipsum, aut tuos defectus, cum graue inde nocumentum ei sit inferendum, ut concors fert Doctorum sententia, & pluribus posset exemplis comprobari; Et non solum ipsi, sed toti familiæ ex expulsionè grauisima nota esset inurenda, eo authentico testimonio dedecoris pro palato. Nec nobis in præsentem sermo est de criminibus ad fidei nocumentum, & grauisimum Reipublicæ damnum spectantibus, in quibus, quomodo sit philosophandum, non est nostri Instituti proferre; sed loquimur de præfatis defectibus, ex quibus non hæc nocumenta exoriuntur.

44 **An** verò interrogatus quis de defectibus publicis à Superiore, & Iudice legitimo, possit amphibologicè iurando negare, huc non attinet disquirere; quia in Ordinibus Militaribus, si ageretur de aliquo expellendo, non itaretur eius dicto, nec ab eo id interrogaretur. Videantur *Abbas, Angel, Syluester, Armill. Alcozer,*

Nauarrus, Vega, Nauarra, P. Lefius, Filicius, & alij apud P. Fagundez in 8. *precept. Decalog. lib. 8. cap. 31. ex n. 11.* qui adhuc crimen publicum posse negari à Reo per iuramentum amphibologicum tuentur.

45 Dicendum est secundò contra P. Quintanaduénas *ubi supra numer. 4.* eum, cuius defectus sanguinis essent publici, si tamen ab Ordine non expellatur, posse gaudere Commendis, Beneficijs, ac emolumentis proprijs Ordinis, absque onere restitutionis. Quippe eius Professio de facto non fuit irrita, cum expectetur Ordinis voluntas, vt irrita censetur, & ab eo ille expellatur; nec amplius Statuta iniungunt, quàm quòd Ordo possit eum expellere, non verò indicunt, quòd ipse debeat exire; ergo, dum non expellitur, vnus è Religione est, & iudicatur; ac consequenter potest percipere omnia emolumenta. Deinde etiam sibi, & familiaræ conciliaret granem infamiam, si Commendam obtentam repelleret, aut sibi concessam, vel oblatam repudiaret; ad quod non tenetur, siquidem iuxta doctrinam ipsius Authoris, non tenetur ille ad desistendum à Religione, nec ad denuntiandos suos defectus publicos Prelato, etiam si interrogetur; ergo nec ad dimittendam Commendam; igitur illam licitè obtinet, si autem licitè possidet, consequens est, vt fructus valeat percipere.

46 Ait ille, cum non esse verè Religiosum, atque adeò non posse frui his, quæ vero Religioso deputantur. Sanè credam, eum supponere (quod satis innuit *singular. 19. num. 4.* quamuis oppositum videatur docere *singular. 18. num. 6.*) dari in Statutis, ac Definitionibus Ordinum clausulam, quæ de facto irritet Professionem, adhuc ante sententiam Ordinis ipsius; ex qua suppositione rectè eius doctrina dimanat. Sed suppositio à nobis negatur, & inficiamur, eos non esse veros Religionis alumnos. Nec Pontifex, qui excommunicationis censuram tulit aduentus admittentes in Ordinem Alcantaræ (de quo alibi) eum, qui sanguine infecto laborauit, ibi irritauit Professionem ab eo emissam, ante sententiam declarationem eius nullitatem. Fatetur tamen Pater Quintanaduénas, posse illum absque restitutionis onere percipere Com-

mendas, si hæc illi à Rege concessæ sint propter merita, & obsequia propria, aut parentum in bello; & probat, quia Rex has Commendas propter ea obsequia solet conferre aliquibus, qui non sunt ex Ordine. Sanè non rectè calluit hanc materiam. Quippe Rex non confert, nec conferre potest eas Commendas alijs, qui ex Ordine non sunt, absque dispensatione Pontificia; At in presenti casu ea dispensatio non datur, ergo, vt consequenter loqueretur hic Author, debebat affirmare, neque in hoc casu posse percipi fructus Commendarum, cum supponat, non esse Religionis alumnum, eum, qui illis gaudet. Vel è conuerso sic contra illum arguo; potest is percipere fructus Commendarum, ergo vnus è Religione est; nec eius Professio irrita est ipso iure; nam percipere illos non posset absque dispensatione, si non esset Regularis ex eo Ordine, cuius est Commenda.

47 Sed quid dicendum, si quis sciens defectus sui sanguinis, qui essent publici, compulsiuè per vim, fraudem, dolum, aut per munera, testes, vt eum purum, & nobilem esse, testificarentur, & obtinuisset Habitum? Supponitur culpa grauis in his actionibus; & dubium est, an possit percipere Commendas? In non dissimili casu Pater Thomas Sanchez *tom. 1. consil. lib. 2. dub. 46. ex numer. 4.* asserit, eum, qui per vim, aut fraudem probauit suam nobilitatem, & exemit se à solutione collectarum, quas non nobiles soluunt, indeque collectæ crescunt respectu aliorum, teneri restituere eam partem, quam ipse erat soluturus, si fraus non intercessisset. Hinc à paritate videtur dicendum in casu proposito, prædictum teneri restituere fructus Commendæ, & eam non acceptare, quamuis inde sequeretur ei aliqua nota, quam sibi imputare debet, cum causam adeò culpabilem præstiterit. Quia tamen præiudicium non fit personæ determinatæ, cui fiat restitutio, (nisi in Ordine Sancti Ioannis, in quo fit præiudicium successuro in Commendam) ea Ordini debetur; si quidem ille possidet malo titulo, & fide, nec potest retinere, & Ordini præiudicat.

48 Aliquis huic doctrinæ assentiatur. Sed mihi adhuc difficultas apparet; Nam ille, suscepto Habitu, & emis-

missa Professione, iam quidem vnus e Religione est, vt supra allerebamus in casu, quo absque vi, & fraude, occulta fuisset labe publica; si enim Professio non irritatur in eo casu, nec in hoc; cum idem sit fundamentum ad irritationem, nempe defectus publicus nobilitatis, aut puritatis. Quod autem intercedat fraus, aut vis, addit culpā, non impedimentum; quia Habitus non confertur per vim, aut fraudem, sed supposita vi, aut fraude; & hęc quidem supponitur eodem modo in vtroque casu quoad substantians, esto quoad accidentia non se res habeat eodem modo. Nam de mus, conspirasse populum spontaneē in testificandum honorificē de Viros sanguinis infecti; Senatus Ordinum approbat Informationes, Habitus conceditur, qui tamen non concederetur, si veritas fuisset provalata, & constitisset de labe; ergo quoad substantiam eadem est deceptio in hoc casu, ac si vis illata esset ei populo ad testificandum honorificē. Iam igitur, si ille verē Religionis alumnus est, poterit retinere Commendam, & fructus, vt superius asseruimus. Tota hęc doctrina firmatur ex his, quæ latē docui tom. de Iure Academico, lib. 2. quaest. 21. tradens eum, qui admittus est in Collegium, cum ei deficeret aliquod ex requisitis in Statutis à Fundatore appositis, nihil teneri restituere Collegio, ob alimenta, quæ ab illo percipit, dum in ipso ver fatur.

Quaest. 5. Decernitur de aliquibus, an possint admitti ad Ordines Militares.

49 **N**EQVEVNT in illos admitti Expositi. Ita loquendo generaliter de Communitatibus, in quibus viget Statutum sanguinis, tuentur Garcias Gironda de priuilegiis ex num. 143. Lara de Capellan. lib. 2. cap. 4. ex num. 37. Ludouicus Brocherus tractat. de Expositis num. 6. fol. 16. Barbosa de potestat. Episcop. allegat. 51. num. 151. Etenim, licet in dubio Expositi præsumendi sint puri, & nobiles, at qualitas præsumpta nihil operatur, quando requiritur qualitas positua, vt docent Otalora, Marcellinus, Ayron, Rolandus, Brunorus à Sole, Dacianus, Matien

zo, & Baprista Laderchus, quos refert, & sequitur Lara supra num. 38. & probat ex leg. Lucius, ff. de condit. & demonstr. Statuta autem Ordinum Militarium qualitatem posituam requirunt. Deinde necessum est iuxta illa, Candidati parentes agnosci, nam interrogatur, an à parentibus puris, seu nobilibus descendat; si autem illi ignorentur, nullus poterit iuramento affirmare, à talibus descendere. Rursus fit informatio de puritate, aut nobilitate, quæ per publicam famā, Instrumenta, & Munera constat; quæ de Expositis nequeunt constare; Neque præsumptio potest stabilire nobilitatem. Adde, quod Expositi non reputantur filij legitimi, & legitimitas etiam est requisitum ad ingrediendum Ordines Militares; nisi in Ordine Diui Jacobi, qui non excludit filios naturalis, sic verò spurios.

50 Hinc credam, nec dispensandum vnquam fore cum Expositis, vt admittantur in Ordines Militares; nam licet possit Pontifex de plenitudine potestatis in eo Statuto sanguinis dispensare, sicut potest in omnibus legibus Apostolica autoritate conditis, vt tradunt P. Azor tom. 1. lib. 5. cap. 15. quaest. 5. Pater Salas de legib. disput. 20. sect. 3. numer. 16. Bonacina, & alij communiter; tamen cum Expositorum parentes omnino ignorentur, nec de eorum qualitate villo modo constat, durissimū esset, eos admittere in Ordines, qui qualitatem posituam quatuor auorum requirunt. Nec Pontifex dispensat in aliquo ex requisitis, nisi poscente Rege, aut Senatu Ordinum, quos non fore petitorios eam dispensationem, certissimum apparet. Et præterea nunquam petita est, nec cōcessa dispensatio circa defectum puritatis sanguinis, (Imò nec circa nobilitatē auorum) qui autem dispensaret cum Expositis, ibi impleret dispensaret in defectu puritatis sanguinis, si forte re ipsa daretur.

51 **P**, Quintranadueñas tom. 2. singul. tr. 16. singul. 10. alium casum notabilem proponit. At enim, si quis probaret, se ex ea familia Hebræorum descendere, quæ nullo modo morti Christi D. assensum præbuisset, sed contradixisset, nec incidisset in Iudaismū post legem gratiæ promulgatam, posse admitti ad Ordines Militares, & ad Dignitates Ecclesiasticas, & ad alias Religiones, quæ exigunt

exigunt sanguinis puritatem. Probat; nā genus Hebræorum ex se nobilissimum est, cum nobilissimum fuisse Christum D. eiusque Sacratissimam Matrem, & Progenitores, de fide sit ex cap. 1. *Matthei*. Macula autem, & nota inusta est Hebræis, eo quod Christo D. necem intulerint, & postmodum in Iudaismo perseverauerint; nulla autem nota inusta est his, qui nec neci consenserunt, nec legem Iudaicam deinceps professi sunt. Fuisse autem in Hispania aliquos ex his, affirmat Flavius Dexter in anno Christi 37. his verbis; *Iudæi Hispani, maxime Carpentani (qui litteras Solymorum Pontificum petentium ab eis assensum in mortem Christi, missis litteris, execrati erant) libentissime prædicationem Sancti Iacobi percipientes conuertuntur.* Id ipsum affirmat Iulianus Petrus, Archiepiscopus Sanctæ Iustæ Toletanæ in *historia Alphonsi VI.* Addit P. Quintanadueñas se audisse, Nobiles Equites Urbis Toletanæ, & Zamorensis potuisse probare, se descendere ex Hebræis, qui restiterunt morti Christi, & statim, ac lex gratiæ in Hispania fuit promulgata, fuerunt eam amplexi, quin descendentes unquam iudaizarent, indeque asecutos fuisse Habitum Ordinis Diui Iacobi. Profecto mihi probatio moraliter impossibilis videtur. Nam ex quibus Instrumentis post mille sexcentos, & amplius annos id constet? Quænam vox, fama, aut opinio per tot sæcula fuerit constanter deriuata, cum Hispania spatio adeo longo temporum fuerit sub potestate Imperatorum Romæ, aliorum Regum, Gothorum, Sarracenorum, & postmodum restaurata à Gothis; nihilque fixum remanserit, sed omnia in uerba, mutataque fuerint, & vel ipsæ Vrbes, & Oppida plurima fuerint excisa, aut collapsa? Sanè id mirabile est, quod, cum nullus adhuc probare potuerit se descendere ab illis Christianis non Iudæis, qui Diui Iacobi prædicationem susceperunt, aliqui potuerint probare, se descendere ab Hebræis, qui eam susceperunt, & per litteras missas ad Urbem Hierosolymitanam necem Christo D. illatam execrati sunt. Non tamen ideò aliquid intendo detrahere eis, qui id facilliter probarunt, quos saltem nullus Christianos nouos nuncupabit, cum habeant mille sexcentos, & amplius annos Christianitatis continuatæ.

Questio 6. A quo debeant accipere Equites, & Clerici Fratres Habitum Militarem, & coram quo Professionem emittere?

52 **A**D Hispaniarum Reges, ut dicebamus *quæst. 1.* spectat priuatim, designare viros, qui sint admittendi ad Ordines Militares, Regnorum Hispaniæ proprios; quare ea gratia, ac beneficium concessionis, ut quis possit ad illos admitti, præiis informationibus de sanguinis puritate, seu etiam nobilitate, & alijs requisitis, non ab aliquo nisi à Regibus nostris præstari valet; Quippe id ab exordio ipsis Ordinibus, ut ex Bullis Pontificijs constat, & deinde ex eorum consensu Magistris Ordinum competebat, & à Pontificibus indultum est Hispaniæ Regibus, cum eos in Administratores perpetuos Ordinum Militarium constituerunt, & designarunt, concedentes, ut exequi valeat, quidquid Magistri valebant, ea solum limitatione, ut per Religiosos earundem Militiarum ab ipsis deputandos præstent ea, quæ ad spiritualia concernunt. Gratiæ autem admissionis ad Ordines Equites non est quid spirituale, ut *disq. 1. q. 14.* statuimus, atque adeo immediate per se ipsos à Regibus conceditur, ut à Magistris Ordinum concedebatur, quibus Alexander III. & Lucius III. indulerunt in Ordine Alcantaræ, ut possent ad illum admittere, quos vellent, laicos, aut Clericos; Extant eorum Bullæ in Ordinis ipsius Bullario, pag. 4. & 6. & similes Bullæ respectu aliorum Ordinum Militarium expeditæ fuerunt à varijs Pontificibus.

53 **C**æterum post Informationes peractas Habitum Equitum concedendus est à Regularibus ipsorum Ordinum designatis à Senatu Regio Ordinum (ad quæ post gratiâ à Rege factam, cætera spectant) Quod ita executioni mandatur; quippe id committitur Equiti Professio Ordinis, cuius est Habitum, & simul Fratri Professio. Nā cum actualis admissio in Ordinem post gratiam factam sit quid spirituale, non ab alijs præstanda est, nisi ab eo, qui est capax potestatis spiritualis, hæcque ei traditur. Quod vim habet in sententia asserente, Equites esse strictè Religiosos. Accedit, oportet

oportere, Fratrem assistentem admissioni Equitis, esse Presbyterum, cum enim in admissione benedictiones Habitus præcedant, hæ non nisi a Presbytero sunt impertiende; indeque cernitur, remibi spirituatem exerceri, saltem quoad benedictiones. Cæterum iuxta Statuta Ordinum Habitus concedendus est in Monasterijs a Prioribus; in quo communiter iam dispensatur, & in dispensatione subsidium pecuniarium Equitibus imponitur. Quod subsidium impenditur in opera pia intra Ordinem, sicut subsidium, quod ob dispensationem in Professione extra Monasterium erogatur.

54 Ob rationem nuper positam Equitum Professio facienda est coram Religioso Professo ipsius Ordinis designato a Regio Ordinum Senatu, qui nomine Magistri Ordinis vota acceptet, eique ut locum, ac vices Magistri gerenti, Eques promittat Obedientiam, ac cætera, quæ in Professione continetur, iuxta formulam in vnoquoque Ordine præscriptam.

55 Scio, Bartholomeum de Bechis in *praxi inquit. disputation. 12. dub. prima, num. 17.* Villalobos in *summ. tom. secundo, tractat. 35, difficul. 20. a numer. quinto & alios, quos refert, & sequitur Diana part. tertia, tractat. 2, ac dub. Regular. resolution. 70, asserere, ex commissione Prælati posse quemvis Religiosum, aut Clericum, aut etiam laicum, admittere Professionem, ac eam acceptare, tunc enim ille nihil spirituale exercet, sed quasi testis, vel Procurator est, coram quo Religiosus promittit Deo, & Prælato Obedientiam, aliaque emittit vota; illeque se habet, quasi merè passivè, & nomine alieno agit, ac si interlocutor foret, qui Prælato referret, Religiosum promississe ipsi Obedientiam iuxta Ordinis Statuta cum cæteris votis, & postmodum referre Equiti, Prælatum ea vota acceptasse; Sic enim res, veluti crassa Minerva, exponitur.*

56 Iuxta hanc sententiam poterit in aliquo raro euentu (nempe distantie, aegritudinis, aut occupationis Equitis) dispensari, ut nomine, & commissione Magistri Ordinis aliquis alius, qui non sit Regularis ipsius Ordinis, Professionem concedat, & acceptet. Et à fortiori in simili raro euentu,

valebit dispensari in eo, quod Habitus concedat, & in Ordinem admittat Equitem aliquis, qui non sit ex ipso Ordine. Professio enim quid maius est, & proximius ad ipsam Religionem, quam admissio in Novitiatum, ut ex terminis constat; unde si valet dispensari, ut aliquis extra Ordinem ex commissione, & nomine Magistri acceptet Professionem, etiam valet dispensari, ut ex eadem commissione, & nomine Prælati admittat in Ordinem. Cum tamen benedictiones sint impertiendæ Habitu, curandum erit in eo casu, ut assistat Presbyter, qui eum benedicat, aut saltem antecedenter fiat præstitæ benedictiones a Presbytero, si hic assistere nequeat admissioni Equitis in Ordinem Militarem.

57 In Ordine Divi Iacobi potestas admittendi Fratres Clericos ad Ordinem Prioribus simul cum Capitulis Monasteriorum commissa videtur a Regibus, & ab Ordine ipso, siquidem a Capitulo generali limitatur, ne ex eodem loco possint admitti plusquam tres Fratres, in vnoquoque Monasterio. Sic extat in Statutis *titul. 12. capit. 12. pagin. 131.* In Ordine Calatravæ Prior, seu Administrator Monasterij, simul cum Senioribus ex commissione Regis, & ipsius Ordinis debet admittere Fratres Clericos, ut innuitur in Definitionibus *titul. secundo, capit. 25.* Vbi iniungitur, vestes, quibus ornabatur Eques, aut Frater Clericus, cum in Monasterio Habitus accipit, Sacristia maiori fore applicandas. Quod si ex dispensatione Regis Eques extra Monasterium Habitus accipiat, (que dispensatio necessaria est Equitibus Ordinum, qui in eos admittuntur) debet solvere viginti ducata, & si simul accipiat Commendam, quadraginta pro redemptione vestium, que applicantur ornatui Sacristie, & Reliquiarum. In Ordine autem Alcantaræ, ut constat ex Definitionibus *titul. 4. capit. secundo.* Prior Monasterij facultatem habet acceptam ab Ordine, ut simul cum Senioribus examinet Fratres Clericos admittendos, & post informationes peractas a Fratre quodam Presbytero, seniore, & timorato, eos in Ordinem admittat; prius tamen Informationes mittenda sunt ad Senatum Regium Ordinum, & ab illo approbande; & admittend

di etiam de consilio Prioris, & Seniorum mittendi sunt ad eum Senatum, ut de idoneitate ante admissionem examinentur. Preterea cap. 4. statuitur, quinam debeant in admissionis gratia alios precedere, ceteris paribus. Itaque Prioribus simul cum suis Capitulis, aut Senioribus competit facultas admittendi Fratres Clericos, ex ipsorum Ordinum Statutis: nec à Rege solo potest absque dispensatione Pontificia ea potestas tolli. Et Fratres, quidem semper intra Monasteria admittuntur; Unde, cum in Curia hoc saeculo petisset Vir quidam in Regis obsequio detentus admitti in Ordinem Calatrauentem, ut Frater Clericus, quin ad Monasterium pergeret, consultus Rex sententiam à Monasterio posci imperavit, à quo omnino res fuit impedita. Ceterum soli Priores admittere possunt, & non Subpriors, illis deficientibus, nam his non conceditur expressè hæc potestas in Statutis, & Definitionibus; Et hæc in his Ordinibus norma feruatur, ut Subpriorum potestas, deficientibus Prioribus, exprimat.

58   *Attentis Statutis, ac Definitionibus Ordinum Militarium, omnes Equites tenentur Professionem emittere in Monasterio coram Magistro, aut Priore, vel eo deficiente, coram Subpriore, & Equitum probatio ibidem præcedit, per designatos dies, informatioque meritorum cuiusque conficitur à Prioribus, ad quæ omnia adhuc Definitiones nunc vigentes vrgent; Verum ob varias causas non difficulter dispensatur in his à Senatu Regio Ordinum, eaque opera commutantur in subsidium pecuniarium. Videantur tum circa hæc, tum circa alia, quæ Professionem Equitum, & Fratrum comitantur in Statutis Ordinis Dni Iacobi titul. 5. In Definitionibus Calatraue titul. 7. capit. 2. & 6. In Definitionibus Alcantarae tit. 15. per totum. Clerici Fratres Professionem emittunt coram Prelato Monasterij, Regis, prout Magistri, vices gerenti. Ne tibi dissonet, etiam Clericos Fratres emittere Professionem Regi, aut alteri ex eius nomine, de quo redibit sermo disquisit. 9. Etenim Fratres Hospitalis Regij Burgenfis emittunt Professionem Abbatisse Monasterij de las Huelgas; & olim erant quidam Capellani Religiosi Cistercienses de-*

putati Monialibus, qui Abbatissis Professionem emittebant, ut testatur Illustrissimus Fr. Angelus Marique in Memoriali pro Prioratu Calatraua, pag. 31. numer. 8. Itaque laicis personis potest emitti Professio, atque adeo & Regi.

Questio 7. Ad quid teneantur Nouiti, Ordinum Militarium tempore nouitiatus?

59   **I**N primis certum est, non obstringi votis, cum ea adhuc non emiserint. Deinde assero, non teneri illos ad observationem Regularum, & Definitionum. Sic cum pluribus docet Pater Thomas Sanchez, tomo tertio sum. lib. 6. cap. 10. numer. septimo, & Ego plures Authores referens tradidi tomo in Bull. Cruciate disputat. quarta, numer. 22. ex eo quod nomine Religiosorum nouitij nõ comprehendantur; Unde non censetur Apostata nouitius à Religione recedens. Preterea Regula, & Definitiones Religionum non obligant, nisi eos, qui ratione Professionis sunt veri Religiosi, atque se ipsos illis subiecerunt; Nouitij autem nondum in sodalium, & contubernium Religiosorum sunt admissi, sed in probatione versantur, ad experiendum, utrum admittendi sint. Confirmatur; nam Cathecumini non tenentur legibus Ecclesie, donec perfecte per Baptismum admittantur in Ecclesie gremium; similiter ergo nec Nouitij legibus Ordinum adstringuntur, donec per Professionem in eos admittantur.

60   Deinde iuxta Tridentinum ante Professionem integer annus probationis debet omnino præcedere, nec ante decimum sextum ætatis annum completum potest ullus Professionem emittere, quod commune est omnibus Religiosis. Rursus in Ordinibus Dni Iacobi, & Calatraue tenentur Nouitij per sex menses in tridem militare, ut Institutum Ordinum militandi contra hostes Fidei experiantur, & deinceps in Monasterijs per integrum mensem debent versari, ut ceremonias, & Regulas addiscant, ac norma disciplina Religiosæ eis innotescat, & assuefiant inde regulari viuendi tenori.

Quod

Quod, si cum Equitibus Calatrauensibus dispensetur in militia triremium, per tres menses tenentur in Monasterio Calatrauæ versari, nisi adhuc ob urgentes causas a Rege nostro eximantur ab hac obligatione. Ita hæc extant in *Sarutis Diui Iacobi tit. 5. cap. 8.* & in *Definitionibus Calatrauæ tit. 7. cap. 1.* In Ordine Alcantaræ, vt constat ex *Definitionibus tit. 15. cap. 1.* & 2. Nouitij Equites tenentur de gere in probatione in Monasterio Alcantaræ per triginta dies, ibique modestis vestibus, & absque vllis armis incedere, obedientiæque Prioris omnino subesse. Ibidem alia stabiliuntur ab eis obseruanda, & poena infligitur violatoribus, & simul Priori, & Subpriori, aut Presidi consentienti violationem, & nõ punienti Equites, qui in primo Capitulo ipsius Monasterij monendi sunt de his, quæ in probatione tenentur obseruare. In triremibus etiam militare debent, ex Ordinis præscripto, sicut Nouitij Iacobæi, & Calatrauenses, quamuis id in Definitionibus non contineatur.

62 Cæterum Fratres Clerici in ipso Monasterio per integrum annum Nouitatus tenentur versari, Choro assistere, & cæteris Communitatis Actibus, qui non sunt proprii Professorum; Atque hoc tempore probantur, & exercentur; & sanè per omnia humilitatis, obedientiæ, & asperæ vitæ media, vt peracto anno, possint ad Professionem admitti, præcedentibus omnibus requisitis in vnoquoque Ordine, & Monasterio designatis; maxime approbatione Prioris, & Seniorum, nam absque illa nequeunt Professionem emittere, & duplici mente ante illius emissionem, renuntiationem tenentur facere bonorum suorum.

63 Frequentissimè iam cum Equitibus dispensatur in assistentiâ ad triemes, & in probatione peragenda in Monasterijs, quæ in subsidium pecuniarium commutantur, exigentibus id circumstantijs occurrentibus, & indigentia eiusmodi subsidij ad Bellum contra Infideles peragendû, ac ad alia opera pia propria ipsorum Ordinum præstanda; & cum iustæ causæ interueniant, potest Rex, vt Administrator, ac de eius Commissionem Senatûs Regiûs Ordinû in his dispensare. Cæterum differre Pro

fessionem post annum peractum Nouitatus, non est peccatum lethale; Ita P. Peñafiel *de Ordinibus Militaribus tit. 2. cap. 2.* Qui rectè ibi probat, Tridentinum non obligare ad emittendam Professionem, finito Nouitatu, & declarationem Cardinalium ad id assert; nec Statuta, & Definitiones Ordinum Militarium obligant sub lethali ad Professionem faciendam; sed sub poena. Praxis etiam Virorum timoratorum id iuadet. Expediit tamen omnino, Professionem emitti, Nouitatu peracto. Sed iam laxius, quam par erat, in hoc, & in alis non paucis Equites Militares se habent, & a primæua disciplina deciscunt; Quod dolens expendit P. Peñafiel *suprà tract. 5. cap. 7.*

Quæstio 8. De privilegijs quibus gaudent Nouitij Ordinum Militarium. Vbi de privilegio Canonis.

64 FRVVNTVR Nouitij fauoribus Religionum. Ita habetur in *Clementina 1. de privilegijs; cap. Religioso de sentent. excomm. in 6.* Docent Tiraquellus, Mandosius, Nauarrus, Sarmiento, Corduba, & alij, quos retuli *tom. in Bullam Cruciat. disp. 4. num. 22.* Hinc Nouitios Ordinum Militarium, horum fauoribus gaudere, tenendum est, vt expressè tradit P. Peñafiel Araujo *de obligat. Ordinum Militar. tract. 6. cap. 3.* Exindè Ego ibi intuli cum Rodriguez, Trullench, Ledesma, Fernandez, Diana, P. Henriquez, Suarez, & alijs, Nouitios vti posse Bulla Cruciatæ, vt potè fauorabili, etiam renuente Prelato, adhuc quoad abolutionem à casibus reservatis, si in proprio Ordine dentur, (nulli autem dantur in Ordinibus Militaribus) Etenim reservatio in Religionibus non se extendit ad Nouitios, cum sit officiosa, & in odiosis Nouitij non comprehendantur nomine Religiosorum; Quapropter Pontificum dispositio, qua Regularibus interdicitur vsus Bullæ Cruciatæ, ad hoc vt absoluantur à casibus in Religione reservatis, non est ad Nouitios extendenda. Id loco relato, *disputatione 24. à num. 171.* latè tradidit cũ præ-

prefatis Authoribus, & cum Acosta, Villalobos, Ludouico à Cruce, Ludouico Lopez, Emanuele Rodriguez; Leandro de Sacramento, Vega, P. Sa, Azor, & alijs. Et, quamuis Priores ob iurisdictionem quasi Episcopalem possint referuare peccata, subditorum, siuè laici sint, siuè Nouitij, tamen nequeunt referuare casus Nouitiorum, prout præcisè Prælari regulares sunt, independentè à prædicta iurisdictione. A casibus autem Episcopo referuatis, & consequenter à referuatis ei, qui iurisdictione quasi Episcopali gaudet, posse virtute Bullæ absolutionem præitari, docui *ibidem disp. 23. cap. 4. & disp. 25. num. 40.*

65 Gaudere præterea Nouitios, etiam Equites Ordinum Militarium priuilegio fori, docent P. Peña-fiel *vbi supra num. 12. D. Laurentius Matheu de regimine Regni Valentie, cap. 7. §. 4. num. 47.* Vbi etiam eos gaudere priuilegio Canonis tuetur; de quo *infra.* Præterea Mota, Syluester, Nauarrus, Valenzuela Velazquez, Diana, Riccius, Carlebal, Escatía, Ioannes Andreas, Hostiensis, Donatus de Marinis, Grafis, Maceratenfis, P. Filiucius, Barboza senior, & iunior, Viuianus, P. Henriquez, Marius Antonius, Ambrosius Machinus, Thomas del Bene, Capicius Latro, Costa, Dom. Pizarro, Cochier, Octanius Caracius, Dom. Larrea, & alij propè centum Authores, quos refert, & sequitur D. Ginesius Morote *in defensione Ordinis de Alcantara, conclus. 2. à fol. 34.* Probant, nam is est fauor Ordinum, & fauoribus potiuntur Nouitij, qui, quamuis statum perfectum Religionis non sint adepti, intra eam tamen sunt, & corpus mysticum illius componunt, veluti partes, estò imperfectæ. Quomodo autem hæc quæstio circa forum Nouitijs adapte-tur, recolenda sunt ea, quæ diximus *disq. 2. quæst. 2.*

66 Rursus gaudere etiam Equites priuilegio Canonis, *Si quis suadente diabolo*, ex principio præiacto deducitur in sententia asserente, Equites esse strictè Religiosos; & colligitur ex præfato cap. *Religioso desentent. excommuni. in 6.* Et quidem satis vulgatum est in iure, adhærentia Religiosis esse religiosa, *leg. que Religiosis, ff. de rei vindicat.* Et, cum Nouitij Religiosis ad-

hæreant, Religiosi in fauorabilibus sunt iudicandi; Quam doctrinam latè firmant Archidiaconus, Panormitanus, Nauarrus, P. Leisius, & innumeri alij, ac Glossa *in cap. beneficium, de Regularibus lib. 6.* Hinc percussor Equitis, aut Fratris Militaris Nouitij, incurret sententiam excommunicationis, sicut incurrit quilibet violentas manus iniiciens in Equites Professos, vt Alexander IV. declarauit in Bulla, quæ incipit, *Paci, & quieti*, & asseritur in Bullario Ordinis de Alcantara, pag. 223. expedita in fauorem Ordinis S. Iacobi, cuius priuilegia participant Ordines Calatrae, & Alcantaræ.

67 Id priuilegium Canonis etiam Calatrauensibus, & Alcantaren-sibus competere, declararunt Innocentius III. & Gregorius IX. in Bullis allatis in eodem Bullario, pag. 17. & 93. Id ipsum roborat Mota respectu Iacobæorum *in reg. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 48. & de confirmat. Ordin. ex §. 20.* Vbi asserit Bullas Urbani IV. Sixti IV. Alexandri IV. & aliorum Pontificum. Bonacina *tom. 1. disp. 2. de excommuni. quæst. 4. punct. 3. ex num. 8.* docet, Equites Ordinis S. Ioannis, vt potè strictè Religiosos, & Equites Iacobæos ob priuilegium Bullæ Alexandri IV. gaudere priuilegio Canonis; nõ verò alios Equites Militares, eo quod non sint strictè Religiosi. Sed tamen ob communicationem priuilegiorum, quamuis asseratur, eos Religiosos simpliciter nõ esse, videtur eis competere id priuilegium. Verùm recolenda sunt, quæ discussimus *dicta disq. 2. quæst. 2.* Denique dicendum est, Nouitios gaudere omnibus Indulgentijs, gratijs, ac priuilegijs concessis in fauorem suorum Ordinum, quæ non sunt annexa Professioni, aut hanc expressè non requirunt. Et quidem, vt tam Professi, qui strictè Religiosi sunt, quàm Nouitij, Indulgentias lucentur suis Ordinibus concessas, aut per communicationem participatas, non indigent Bulla Cruciatæ, vt docet P. Quintanaduenas *tom. 1. singular. in appendic. tract. 4. dubio 12. num. 9.* & Ego tradidit *tom. in Bullam Cruciatæ disp. 39. cap. 37.*

Questio 9. Exponuntur verba
Professionis, quam emit-
tunt Militares.

68 **E**XPONEMVS *quest. sequen-*
ti verba quædam specialia,
quæ in Professione Alcantar-
rensium proferuntur; Nunc alia verba
communiora elucidabimus, quæ forma-
liter, aut æquiualeuter in omnium Mi-
litarium Professione pronuntiantur.
Vota quidem Paupertatis, Castitatis,
& Obedientiæ tribus sequentibus dis-
quisitionibus exponemus; Votum ve-
rò quartum, quod in Professione emit-
tunt Regulares trium Ordinum Mi-
litarium, explicabimus *disquis. 12. que-*
sione 9.

69 Igitur in Ordine D. Iacobi
in Professione emittuntur Vota *secun-*
dum Regulam Ordinis; In Ordine autem
Calatranæ, & Alcantaræ, *secundum Re-*
gulam S. Benedicti. Quæ formula respec-
tatiuè in pluribus Sacris Ordinibus vti-
tatur, vt videre est apud P. Suarez *lib.*
10. de Relig. cap. 7. num. 5. tom. 3. Vbi
diuersas affert formulas Professionis;
Et in Professione Religiosorū illustri
Familiæ Prædicatorum promitti Obe-
dientiam secundum Regulam, refert
D. Thomas 2. 2. *quest. 186. art. 6.* Sig-
nificatur autem his verbis, Profitentē
se obligari ad seruanda vota iuxta præ-
scripta in ea speciali Regula, & Institu-
to, & non aliter. Sic Equites Iacobæi
vouent Castitatem coniugalem, & Pau-
pertatem iuxta Regulam, & priuilegia
sui Ordinis; quare ex vi Professionis
non tenentur seruare Castitatem abso-
lutam, nec Paupertatem, eo modo quo
seruatur in Ordine S. Dominici, S. Frā-
ciscei, & in alijs Religionibus. Calatra-
uenses, & Alcantarenses *secundum Re-*
gulam S. Benedicti profitentur, & ea ver-
ba cadunt supra Obedientiam promissam,
ita vt non aliter obedire obstringantur,
nisi mandata secundum Regulam sint.

70 Optimè id exposuit Diuus
Bernardus *de præcept. & dispens. cap. 7.*
inquiens; *Non parum Prælati præscribi-*
tur voluntati, quod is, qui profitetur, spon-
det quidem Obedientiam, non tamen omni-
modam, sed determinatè secundum Regulam;
nec aliam, quam S. Benedicti; vt oporteat,

eum, qui præest, non freno suæ laxare vo-
luntati super subditos, sed præfixam ex Re-
gula sibi scire mensuram, & sic demùm sua
imperia moderari circa id solum, quod rectè
esse constiterit Proinde si Professo secundum
illam Regulam Abbas meus mihi aliud forte
imponere ventauerit, quod non sit secundum
Regulam, aut etiam quod non sit secundum
ista Instituta, verbi causa, Basili, Augustini,
Pachomy; quænam mihi, quæso, in hac re
necessitas imminet obsequendi? Solum quip-
pè id à me posse exigi arbitror, quod promi-
si. Videtis iam ergo Obedientiæ limites, quos
requiritis; si modus est Obeditionis, tenor
Professionis; nec se valeat extendere potestas
imperantis, nisi quatenus attigerit votum
Profitentis. Nihil potest superaddi.

71 Hinc cernitur, quomodo
sint intelligendæ diuersæ formulæ Pro-
fessionum, nempe, Promitto conuersio-
nem morum secundum Regulam. Quæ ver-
ba explicat D. Thomas quod *lib. 1. art.*
20. loquens de Professione statuta à S.
Benedicto; *Hoc est dictum, vt secundum*
Regulam dirigat mores suos. Contra quod
facit, si vel ea, quæ præcepta sunt in Regula,
transgrediatur, vel etiam contemnat Regu-
lam, secundum eam dirigere actus suos om-
nino recusans. Deinde, Promitto Obedien-
tiam secundum Regulam, iam nuper ex-
positum est; & D. Thomas docet, id esse,
ita vouere, vt Professioni non con-
trarietur, nec sit peccatum gratæ, nisi
quod est contra præceptum Regulæ.
Rursus, Promitto seruare Regulam; Quæ
verba exponit ipse Diuus Thomas 2. 2.
quest. 186. art. 9. ad primum, inquiens;
Ille, qui profitetur Regulam, non vouet ser-
uare omnia, quæ sunt in Regula; sed vouet
Regularem vitam, quæ essentialiter consistit
in tribus votis. Demùm, Promitto Obe-
dientiam sub Regula, idem est, ac secundum
Regulam, nam, qui sub aliqua Regula
viuunt, & non secundum illam, tanè
materialiter, & non formaliter sub ea
degunt, vt rectè tradit, varias exposi-
tiones huiusmodi formularum propo-
nens, Benedictus Haefrenius, *in disqui-*
sitionibus Monasticis, lib. 4. tract. 6. dis-
quis. 2.

72 A Regularibus Militarium
Calatranæ, & Alcantaræ interrogat is,
qui Professionem nomine Ordinis ab
eis acceptat, Quid promittant? Ipsi ve-
rò respondent, *Estabilidad, y Firmeza.*
Etenim olim aliqui Monachorum habi-
tum gestantes semper yagi, & nunquã
stables

stabiles per diuersas Prouincias, & diuersorum cellas hospitantur; Alij verò in Monasterio degentes, etiam post Professionem, impune de canobio ad canobium transmeabant, vt refert Hæstenus *ubi nuper, disquis. 4.* Vtrumque multus erat damnis, & incommodis obnoxium, quibus occurrere cupiēs S. Benedictus, eam promissionem stabilitatis suis Monachis indixit, ipseque de Nouitio agens cap. 58. ait; *Suscipiantur in Congregatione sciens, lege Regule constitutum, quod e ex illa die non liceat de Monasterio egredi, nec collum excutere de sub iugo Regule, quam sub tam morosa deliberatione licuit recusare, aut suscipere.* In idem tendit S. Bernardus *epist. 7.* inquit; *Sic te stabilem in loco exhibeas, vt Abbati subijci non contemnas, & sic obediās subiectus Abbati, vt stabilitatem loci non amittas.* Itaque stabilitas est perseverantia in loco Professionis, quandiu ea non obest perfectiori vitæ, aut repugnat obedientiæ; vt explicat Seruatius Lairuelz *in Catechesi Nouitior. tom. 1. lect. 112.*

73 Nec tamen huic stabilitatis promissioni contrariatur migratio ad vitam perfectiorem: nec egressio ad studia litterarū addiscenda; nec ad alia Monasteria, seu loca, de licentia Superioris; nec alia huiusmodi, quæ latè prolequitur Benedictus Hæstenus *ubi supra disquis. 4.* Ceterum stabilitas rectè à pluribus Authoribus sumitur pro perseverantia in statu Religioso; nam vt ait Panormitanus *in cap. ex rescripto, de iureiurando, ex num. 3.* & apud eum Innocentius, *ubicumque fuerit Monachus, dummodo sit sub obedientia Abbatis, semper fingitur esse in claustro.* Atque id colligitur argumento textus *in cap. insinuante, qui Clerici, vel vouentes; cap. cum illorum, de sentent. excommun.*

74 Hinc Militares Equites non promittunt stabilitatem in loco, cum non sit instituti ipsorum, in Monasterijs permanere; sed stabilitatem in statu Religioso. Clerici autem Fratres & eandem promittunt stabilitatem, & præterea eam in Monasterijs, dum Prælati ipsis licentiam exeundi non concedant, seu in his Muneribus occupent, quæ extra Monasteria sunt exequenda; aliàs debent intra ipsa degere. Vnde, si absque licentia à Monasterijs exirent, vt vagarentur, aut rebus temporalibus intenderent, alijs vè, absque Ordinis præ-

cripto, stabilitatis promissionem violarent, non secus ac Monachi sub Regula S. Benedicti militantes; multoque magis, si habitu dimisso, redirent ad tæculum. De quibus videndi sunt D. Basilus *in Constitut. Monast. cap. 20.* Bernardus Calsinensis *in speculo, p. 1. cap. 2.* Turcremata *in Regula S. Benedicti tr. 128.* Dionysius Carthusianus *de Profess. Monast. arr. 5.* Beda *in histor. Angliæ, lib. 4. cap. 5.* D. Bernardus *epist. 7. & ex 65. vsque ad 68. & 293.* præclare de stabilitate, atque eius oppositis differentes. An autem violetur stabilitas, si Militaris absque licentia Superioris ad perfectiorem vitam in strictiori Religione transeat, discutiemus *infra, quest. 12.*

75 In Ordine S. Benedicti non fit mentio Castitatis, & Paupertatis in Professione, sed solum Obedientiæ secundum Regulam. Idem euenit in Ordinibus Carthusiensium, Cluniacensium, Camaldulensium, & aliorum, quorū mentionem faciunt Petrus Dorlandus *serm. de signifi. habit. Carthus.* Seruatius Lairuel *ubi supra, lect. 123.* Ioannes Soreth. *part. 6. Constit. Prædic. dist. 1. cap. 15.* Benedictus Hæstenus *ubi supra disquis. 6.* Verum in Ordinibus D. Iacobi, & Calatravæ tria vota exprimuntur, voto Paupertatis explicato sub voce *viuendi sine proprio;* At in Ordine Alcantaræ expressè non promittitur Paupertas, nec viuere sine proprio, sed Obedientia, Castitas, & Conuersio morum secundum Regulam S. Benedicti. Nullus addubitauit, in eiusmodi formulis Professionis emitti tria vota Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, quamuis non omnia exprimantur, continerique in verbis, quibus fit Professio. Sicut, cum quis Sacrum Ordinem Subdiaconatus recipit, constans est, e-mittere votum solemne Castitatis per ipsam Ordinis receptionem, quamuis expressè illud non emittat.

76 Bernardus Calsinensis *in Specul. part. 1. cap. 10.* quem sequitur Boerius, docet, in Conuersione morum includi Paupertatem, & Castitatem, nam per eam Conuersionem abdicat quis à se potestatem proprii corporis, & rerum omnium; quia cum hac potestate non staret morum Conuersio; Nam, qui renuntiat vni, renuntiat omnibus, quæ ex illo sequuntur; & qui veteres mores perfectè conuertit, nec luxuriam

xuria feruit, nec auaritia, quæ duo vitia ad veterem hominẽ pertinent. Hinc *lib. 3. Decretal. titulus 32. est, de Conuersione coniugatorum*; quo titulo agitur de Religiosa coniugatorum Professione, & de eorum Paupertate, ac Continentia, quæ sub illa Conuersione includuntur. Hunc dicendi modum sectatur Dorlandus *vbi supra*, & Carolus Fernandus *in Specul. lib. 1. cap. 27.* Sed non videntur rem exponere; nam eisdem rationibus poterant suadere, sub Conuersione morum includi humilitatem, temperantiam, mansuetudinem, & alias virtutes; siquidem vitia capitalia superbiæ, gulæ, iræ, & similia ad veterem hominẽ spectant, nec is, qui illis inferuit, potest perfectè conuerti; ac proportionatè aptantur omnes rationes factæ pro Paupertate, & Castitate inclusis in Conuersione morum.

77 Rectius ergo est dicendum, vota, quæ non exprimuntur, contineri sub voto Obedientiæ, quod semper exprimitur. Ita S. Thomas 2. 2. *questione 186. art. 8. in corpore*, asserens; *Votum Obedientiæ continet sub se alia vota; Nam Religiosus, etsi teneatur ex voto Continentiam seruare, & Paupertatem, tamen hæc etiam sub Obedientiâ cadunt.* Sequuntur hunc dicendi modum Turrecremata *in Regula S. Benedicti*; Sernatius *vbi supra lect. 121.* Petrus Sutor *lib. 1. de vita Carthus, tract. 3. cap. 11.* Haetfenus *vbi supra*; Qui simul specialem rationem tradit, cur S. Benedictus solum appouerit in forma Professionis stabilitatẽ, Conuersionem morum, & Obedientiã; scilicet quia voluit distinguere suos Monachos à tribus alijs Monachorum generibus, qui olim dabantur; Gyrouaggi, qui huc inde absque certa sede vagabantur, à quibus per stabilitatem distinctio dignoscitur; Anachoretæ, qui in solitudine degebant sub nullius Prælati regimine; à quibus per Obedientiã diuersitas apparet; Sarabaitæ, quibus opponitur Conuersio morum. Quippè de his S. Benedictus *cap. 1. Regul. fatur; Tertium Monachorum terribilissimum genus est Sarabaitarum, qui nulla Regula approbati, experientia magistra, sicut aurum fornacis; sed in plumbi natura molliti, adhuc operibus seruantes seculo fidem mentiri Deo pertonsuram noscuntur.* Alia de illis addit; eosque valde vituperant Cassianus, D. Hieronymus; D. Isidorus Hispalen-

sis, Beda, Cælius Rhodiglus, Maurinus Victorius, S. Odo, Abbas Cluniacensis, allati à Benedicto Haetfeno *in disquisition. Monast. lib. tract. 2. disq. 2. 78.* Restat, vt de Conuersione

Morum in Professione Ordinis S. Benedicti præfixa, & ab Alcantarensisibus etiam in Professione expressa, aliqua proponamus, alia circa eadem exornaturi *quest. sequenti.* D. Anselmus *de mundi contemptu, & Monachorum vita*, pijs carminibus monet Monachos, qui vouerunt conuersionem morum, indè iam nunquam fore peccaturos; sed prius superbos humilitatem, luxuriosos Castitatem, auaros Paupertatem, ambitiosos sui despectum, gulæ deditos paritatem debere sectari. Dionysius Carthusianus *de profess. Monach. art. 6.* in idem tendit, asserens, vitia antiqua in virtutes fore mutanda, vt homo se totum animo, & corpore ad Dei cultum, amorem, & honorem conuertat, quin aliquid sui sibi relinquat, cum ab ipso Deo, quod est, & quod habet, acceperit. Collimat in id ipsum Vualloncapellius *in institution. Monast. lib. 3. cap. 7.* asserens, mores conuertere eum, qui studet odio habere, quod fuit; & incipit amare, quod esse debet; & exteriori vetustate deposita, in Domini seruitute nouus homo iuuenescit; de tepore animi ad feruorem transiens, ac de voluptate ad continentiam, ferturque totus ad anteriora, posteriora relinquens.

79 B. Aelredus *in specul. charitat. lib. 3. cap. 35.* sentit, conuersionem morum prædictam valde generalẽ esse, & in Euangelio omnibus Christianis indictam; quare conuersionem morum, ait, consistere in parumonia cibi, vestium asperitate, inieunijs, vigilijs, & alijs, quæ in Regula S. Benedicti præscribuntur. Vnde generaliter qui conuersionem morum proficitur, offert seruare vota essentialia, vtendo his medijs, quæ in Regula, & Instituto, quod sequitur, continentur; & ad votorum obseruantiam conducunt; nec peccat contra votum ex eo, quod ex fragilitate Regulæ violet, nisi contemnat Regulam, aut præcepta sub culpa graui in illa transgrediat, quæ est doctrina D. Thomæ allati *supra num. 138.*

80 Petrus Sutor *vbi supra lib. 2. tract. 5. cap. 1.* Turrecremata *in regula*

gula S. Benedicti tract. 129. ferè id ipsum asserunt; neipè promittentes conuersionem morum teneri ad agendum vitæ regularem sub habitu Regulari, eamq; in statuendam secundum regularem disciplinam, suos mores iuxta eam componendo. Rigorosè autem loquendo, iuxta D. Thomam, ex vi prædictæ promissionis solum tenetur quis ad seruanda ea, quæ sunt Religionis substantialia, & ea, quæ in Regula præcipiuntur, tanquam necessaria media, sine quibus substantialia seruari nequeunt. Addit Vuallonecapellius *vbi supra* ex S. Bernardo *de præcept. & discip. cap. 20.* eam morum conuersionem solum obligare ad ea, quæ tempore Professionis in Religione obseruantur; *Quisquis ergo tenet, quod teneri inuenerit bonum, profecto uiuit, sicut promittit*

81 Nec in his verbis promittitur conuersio morum quasi iam peracta, sed studium illius. Quod tamen studium si cesset, non quomodocumque grauius peccatur. Hinc docet P. Thomas Sanchez *lib. 6. sum. cap. 5.* Religiosum, qui proponeret seruare vota, & Regulas continentis præceptum, & non seruare alias, solum uenialiter peccare, nisi inde immineret periculum uolandi vota, aut præcepta; Peccaret autem grauius, si Regulas contemneret, aut nollet amplecti tanquam inutiles, & uanas; aut si intenderet non attingere perfectionem vitæ Religiosæ, & finem illius; nam, esto grauius non teneatur attingere perfectionem, & finem, tenetur non habere intentionem politiuam contrariam, ut tradit Corduba in *Regul. S. Francisci cap. 2. quæst. 3.* Longè ab ea intentione debet esse Religiosus, ne conuersionem morum offerens uacuum uirtute gerat speciem pietatis, ut monet S. Bernardus *serm. in cap. ieiunij.*

Questio 10. Quomodo intelligatur promissio conuersionis morum à bono in melius emissa in Professione Alcantarensum?

82 **I**N formula Professionis Alcantarensum, quæ asseritur in Definitionibus *tit. 15. cap. 5.* proferuntur hæc uerba dicenda ab eo,

qui Professionem emittit; *Hago profesion à Dios, y al señor Maestro, y à Vos, que estais en su nombre, y os prometo Obediencia, Castidad (coniugal, additur ab Equitibus) y conuertiemento de mis costumbres de bien en mejor por todos los dias de mi vida hasta la muerte, segun la regla de S. Benito, y manera de uiuir concedida à esta Orden de Alcantara.* Meminit huius formulæ Professionis P. Maximilianus Sandeus *tom. 4. Militiæ Christianæ, lib. 2. commentatione 4. membro 3.* Quem nouissimè scribentem uidi, cum hæc quæstio Typis mandabatur. Vnde non ualui eum referre in Institutionibus Ordinum Militarium *disquis. 1. appositis, Quos omnes ipse breuiter, sed distinctè, recenset eo lib. 2. ex commentatione 2.* Igitur ad præfatam formulam rectè capiendam, Votum Obedientiæ, & Castitatis exponitur *disquis. 5. & 6.* Promissio eiusmodi conuersionis morum aliquibus iniecit scrupulos, quare ea uerba operepretium erit, elucidare. Aliqua de illa præfiximus *quæst. præcedenti;* ad cætera deueniamus.

83 Censeo, nullam obligationem specialem in prædictis uerbis includi, quæ non contineatur in uoto Obedientiæ iuxta Regulam S. Benedicti, sed eam ipsam exprimi. Et in primis in Ordine Cisterciensi non sic emittitur Professio, ut uerba præfata includat, sed hisce uerbis; *Ego frater N. (laicus, vel Clericus) pronitto stabilitatem meam, & conuersionem morum meorum, & Obedientiam tibi Reuerendo Patri Fratri N. Abbati, & successoribus tuis secundum regulam S. Benedicti Abbatis coram Deo, & Sanctis eius, &c.* Ita in Definitionibus Ordinis anni 1635. *cap. 27. pag. 65.* Ea autem conuersio est morum facti, qui in Religione medijs uoris emendantur, & perficiuntur. Et sanè hac eadem formula Alcantarenses uti deberent, cum eorum Ordo sit Cisterciensis; Ac crederem, id ipsum, quod in hac includitur formula, uoluisse in Alcantarensum Professione significari, eos, qui illam adstruxerunt, quamuis superaddiderint eas uoces *de bien en mejor,* quasi æquiualentia, uel expressiora, quin intenderent aliam maiorem obligationem inducere. Quis enim sibi periuadeat in Ordine Militari, ex se minus stricto, quàm Monachali, strictiorem per Professionem concipi obligationem? ergo non

non alia specialis obligatio per verba praedicta inducitur, quam in ipso Ordine Monachali Cisterciensi, & quam ea, quae per Votorum emissionem contrahitur.

84 Deinde id suadet, quia intelligibilis non est alia obligatio; primo, nam, cum non praescribatur, in qua materia de bono in melius esset procedendum, nec quomodo illud melius sit capiendum, res esset omnino lubrica, scrupulis obnoxia, & anxietatibus opportuna. Nec, si a Professis inquiras, quid specialiter per ea verba vouerint, tibi respondere valebunt. Quomodo igitur obligatio contrahatur ignorando, quid voueatur, aut quam obligationem quis sibi imponat, cum de essentia voti sit deliberatio, quae imbibit libertatem, ad qua cognitio requiritur? Secundo, nam, si forte contenderet aliquis, voueri conuersionem morum de bono in melius in omnibus virtutum materijs, cum hoc sit votum non ad tempus, sed perpetuum, sane esset votum, vel non obligans, vel moraliter impossibile. Sicut enim non obligat ad mortale votum non peccandi vnquam venialiter, nec votum rei leuis, etiam quotidie adimplenda, vt cum Diana, Caramuel, Patre Tannero, & alijs docui tom. in Bull. Cruciat. disput. 26. numer. 9. Et non est validum votum de nunquam peccando, etiam ex subreptione venialiter, vt cum communitur Eligius Bassæus in summ. verbo, Votum 2. numer. 4. Ita votum operandi semper melius, & de bono in melius procedendi, aut non obligat sub mortali, aut nullo modo, sed est inualidum, eo quod sit moraliter impossibile. Pariter, quia in eo voto includitur votum non peccandi venialiter, quod ad mortale non obligat, & votum non peccandi venialiter adhuc ex subreptione, quod est inualidum; quippe si quis committat peccatum veniale quomodo cumque, sane de bono in melius tunc non procederet, sed a bono tantisper deuiaret, seu in bono tepide se haberet. Non ergo in praefatis verbis continetur votum procedendi absolute de bono in melius in omnibus actionibus; praeterquam quod etiam in strictioribus Religionibus Votum eiusmodi, nec simile emittitur, nec datur adeo stricta obligatio, multo igitur minus in Ordine

ne Militari, qui ex se benignior est, potest admitti.

85 Suadetur amplius, quia formula emittendi Professionem in Ordine Calatraua, vt extat in Definitionibus tit. 7. cap. 6. haec est; Señor, yo N. hago Profesion a Dios, y al señor Maestro, y a Vos, que estais en su nombre, y prometo Obediencia, y castidad (conjugal, addunt Equites,) y viuir sin proprio, segun la regla del señor San Benito, estatutos, y privilegios de la Orden, y Canalleria de Calatraua, de la Orden del Cister. Vbi nihil additur circa conuersionem morum de bono in melius; Cum ergo Ordo Alcantarae sub eodem Instituto, & Regula, ac Ordo Calatraua militet, & vterque sit Cisterciensis, nec in substantialibus quidquam differant, imò & in accidentalibus plurimum conueniant, fit, vt nullam maiorem obligationem Professi in vno, quam in alio contrahant ex vi Votorum; alias magnam inter vtrumque versaretur discrimen, si specialis obligatio, & quidem strictissima, in Professione contraheretur ab Alcantarensis, a qua Calatrauenses sunt immunes. Quid autem significetur per conuersionem morum, satis exposuimus q. praeced. scilicet studium emendandi vitam, corrigendi, & perficiendi mores; quod per votorum adimplentionem praestatur.

Quaestio 11. An Equites, & Fratres Clerici Militares ex vi Professionis ita ligentur, vt nequeant de seipsis disponere, absque licentia Ordinis?

86 S Vbi ieiuntur per Professionem Ordinibus Militaribus, eorumque Prae-latis tam Equites, quam Clerici Fratres, cum Obedientiam voueant, & membra Ordinū fiant. Inde dubium praefixum exoritur. Et quidē variè possunt de seipsis disponere Regulares Militares, vel in aliam Religionem ingrediendo, (de quo seorsim agem⁹ q. 12.) vel si Equites sint cœlibes, & nuptias intēdant contrahere; vel si ad exterarum Prouincias migrent, vt in Italiā, Germaniā, Galliā, & similes, ibi ratione Muneris, Militiae, Dignitatis, matrimonij, aut alterius cause versaturi, quod respectu Equitum, & Clericorum Fratrum est contingens.

87 Equites D. Iacobi nequeunt nuptias contrahere absque Regis licentia, ut Administratoris, in scriptis habitas; alias annus poenitentiae eis iniungitur. Id in Tredecemviris speciali exigitur ratione; nam informationes prius peragenda sunt de foeminis, cum quibus sunt matrimonium contracturi. Quae informationes de qualitate foeminarum peraguntur etiam respectu omnium Senatorum Regij Tribunalis Ordinum. Tredecemviri autem, qui absque licentia nuptias contrahunt, munus Tredecemvirorum amittunt. Ita in Statutis, tit. 2. cap. 6. & tit. 5. c. 6.

88 Calatrae Equites etiam tenentur licentiam in scriptis habere, ut matrimonio copulentur; aliter dimidium poenitentiae annum in Monasterio Calatrae subituri; & decernitur in Definitionibus tit. 29. cap. 2. quod informationes fiant de puritate sanguinis foeminarum; Si vero Eques, aut Commendatarius foeminae copuletur impuri sanguinis, obnoxius remanet amissioni Commende, quam habet; aut, si non habet, spes habendi ei tollitur. Munus autem Procuratoris Generalis, aut Fiscalis Ordinis nullus potest habere, quin vxoris (si vxoratus sit) qualitas prius per informationes constet, peragenda eo modo, quo de Senatorum vxoribus peraguntur.

89 In Definitionibus Alcantarae solum exigitur, quod Fiscalis, & Eques Procurator Generalis, substitutus Procuratorum Generalium, licentiam modo iam praefato possint, ut matrimonium ineant; & informationes de puritate sanguinis vxorum fiant; sicut de vxoribus Senatorum est stabilitum, eo quod illi sint membra Senatus Ordinum. Ita tit. 29. c. 4.

90 Certum est, praedictas prohibitiones non reddere inualida matrimonia, imò nec illicita, sunt enim solummodo poenales; &, ut non semel in hoc Opere defendimus, Statuta, & Definitiones Ordinis non obligant ad culpam, sed ad poenam, ubi in ipsis non exprimitur obligatio ad culpam, ratione praeccepti in virtute sanctae obedientiae, aut censurae inflatae a legitima potestate.

91 Dices, Calatraensibus, & Alcantarensis concessisse Paulum III. facultatem, ut possint nuptias con-

trahere; qua facultate à Supremo Superiore obtenta, non est necessaria alia facultas, nec potest prohiberi, quod Pontifex concessit. Respondeo, ante indultum Pontificium non potuisse eos Equites Professos nuptias contrahere nec licite, nec valide, cum emitterent votum solenne Castitatis absolutae, quod est impedimentum impediens, & dirimens matrimonium. Pontifex ergo abstulit hoc impedimentum, seu indulgit, ne votum Castitatis absolutae emitterent Equites, ut liberi ab eo impedimento manerent, non secus ac ceteri laici; quare eos constituit in eo statu, in quo se per extiterunt Equites Iacobaei, qui diutaxat ab Ordinis exordio votum Castitatis conjugalis emittunt. Sicut igitur Equitibus Iacobaeis potest Ordo prohibere nuptias, poena apposita, nisi licentiam possint; ita & Calatraensibus, ac Alcantarensis, adhuc post Bullam praefatam, in qua exprimitur, eos permanere in eodem statu, ac Iacobaeos. Quin Rex prohibet omnibus Senatoribus, & Consiliarijs, ne absque ipsius licentia nuptias contrahant, quamvis illi aliunde nulla prohibitionem ligentur; sic etiam potest eas prohibere Equitibus, estò ratione voti non prohibeantur. Vnde prohibitio non tendit solum ad Professos, sed etiam ad Novitios.

92 Ratio autem est, quia ea prohibitio in primis non reddit inualida matrimonia, vnde non opponitur dispositioni Pontificiae, quae ea valida reliquit, & solum tendit ad politicam, ac rectam Ordinum gubernationem; scilicet ne Equites, si foeminis impuri sanguinis copulentur, Ordinis splendore detrimentum inferant, & filios procreent, qui indigni sint in eundem Ordinem admitti, ac alia Munera obire. Quod maxime vim habet in Senatoribus, Tredecemviris, & alijs huiusmodi, quibus incumbit, in Capitulo, vel in Senatu Ordinum Regio promovere puritatem sanguinis requisitam in admittendis ad Ordinem; is enim, qui in proprijs filijs sanguinis maculam inspicit, non videtur zelaturus in alijs maculae defectus, nec in eos toto animo invehendus. Itaque ex dictis liquet, Pontificem indulgisse, ut Equites ita Professionem emitterent, quod non impedirentur ratione illius nuptias contrahere; non vero abstulisse quominus ipsi

Fratres Professi validè ad alias Religiones strictiores transeunt, vt præmissimus; ergo, cū in hoc priuilegio æquales sint omnes Ordines Militares, vel priuilegium respectu nullius vim iam retinet; vel eo non obstante, æqualiter omnium eorum Ordinum, etiam Sancti Ioannis, Religiosi valent ad arctiorem Ordinem transire. Ex his etiam diluitur alia obiectio, nempe quod Sedes Apostolica confirmauerit Ordinem S. Ioannis simul cum eo voto nõ transeundi ad aliam Religionem. Etenim confirmatio ex se tendit ad Institutum, & substantialia Ordinis; cætera vero, quæ per Definitiones, & Statuta stabiliuntur, habent ex Confirmatione id robur, cuius sunt capacia, & quo indigent ad tuam maiorem firmitatem, iuxta interpretationem, & acceptionem receptam. Ostendimus autem praxim, decisiones, & fundamenta ei voto penitus opposita, quin illa confirmatio, quæ obijcitur, praxi, & decisionibus contrarijs fuerit obex. Quin adde, vt dixi num. 114. plures Authores censere, votum non transeundi ad Religionem strictiorem non esse obligatorium.

116 Vrgent adhuc ex Bulla Pauli III. in fauorem Societatis Iesu expedita, de qua supra, §. 1. quæ aiunt communicare omnes Religiones, in qua irritatur Professio facta in alia Religione, præter Carthusiensem, à Religioso Societatis absque licentia. Respondeo, id priuilegium non communicari ab alijs Sacris Religionibus participantibus priuilegia aliorum Ordinum, vt Gregorius XIII. stabiliuit, & notarunt vbi supra, P. Suarez, Thomas Sanchez, & Pellizarius. Deinde respondeo, non minùs ceteros Ordines Militares communicare priuilegia aliarum Religionum, quam Ordinem S. Ioannis, & nihilominus, vt nuper repetebam, plures ex illis ad alias Religiones transeunt, quin irritetur Professio, idemque passim contingere vidimus in Religiosis Ordinis S. Ioannis; ergo priuilegium Pauli III. ab eis non participatur.

117 Ad hæc, iuxta plures Authores, communicatio priuilegiorum non operatur, cum in praxi non est. Sat autem ostendimus, non esse in praxi, quod Regulares Militiarum, etiam S. Ioannis, nequeant absque licentia transire vali-

dè ad arctiorem Religionem. Quin admittamus, opus esse illis licentia, iam hæc datur generalis expressa, cum in iudicio contradictorio fuerit obtenta, vt constat ex num. 64. Et sic possunt P. Thomas Sanchez, & alij Authores cum nostra sententia conciliari. Et quidem in casu Equitis Ordinis D. Ioannis, qui in Indijs Habitum arctioris Religionis suscepit, præter eam licentiam generalem, alia specialis tacita reperitur. Etenim Ordo, qui se illius ministerio priuauit, indulgens, quod ad remotissimas regiones pergeret, ipsum quasi suo arbitrio permittit. Nec credibile est, Ordinem permittere, quod ille distantissimus ab eius obsequijs in procurandis commodis temporalibus totam vitam transigeret, & non permittere, quod commodo suo spirituali consuleret, maiorem vitæ perfectionem sectando.

118 Deinde respondeo, in ea Bulla Urbani contineri priuilegium ad instar; priuilegium autem ad instar, quæ in re graui valdè difficulter concedi solet, vt potè reuocatio Iuris communis, non communicatur alijs, quamuis priuilegio communicationis gaudeant; Ita obseruant Doctores in leg. 1. ff. de leg. 1. Butrius consil. 19. num. 9. Pacianus de probationib. lib. 1. cap. 27. num. 28. Rota decis. 55. num. 14. diuersorum; Caualerius decis. 161. n. 3. Nogueroles tom. 1. allegat. iur. allegat. 39. num. 16. Id factis denotat ipse Urbanus in eis verbis Bullæ præfatæ; Quibus omnibus, & singulis, illorum omnium tenore presentibus pro planè, & sufficienter expressis habentes, illis alijs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus. Vbi aduerto, permanere in suo robore dispositionem Iuris communis quoad alias Religiones; aliter si omnes aliarum Religiones id Urbani priuilegium communicarent, absolute, & penitus illud Ius commune derogaretur, & non suppeteret yllus, respectu cuius in suo robore permaneret. Et quidem, dum per aliquod priuilegium speciale reuocatur Ius commune, aut dispositio Concilij Tridentini, non extendenda est ad alios reuocatio, nisi ad eos, quibus conceditur; alias absolute reuocaretur, si omnes, quibus competere potest, includerentur, & iam illud Ius commune non vigeret, sed esset antiquatum per nouum Ius commune, tale enim esset

set censendum, & non priuilegium speciale, id, quod omnibus competeret. Hinc Gregorius VIII. vt §. 1. libauimus, declarauit, priuilegia *ibi* apposita, in fauorem Societatis iesu expedita, non fore extendenda ad alias Religiones, quantumuis communicantes priuilegia; Quæ declaratio implicite continetur in similibus specialibus priuilegijs derogantibus ius commune, aut aliquam Tridentini dispositionem. Demum, cum constans sit, alios Ordines Militares non communicare illud Urbani priuilegium, siquidem valide Professionem Regulares Militiarum in alijs Religionibus emittunt, vellem scire, quid speciale quoad hoc habeat Ordo S. Ioannis; nam ego non reperio.

119 Obijciunt quartò Bullam Pij V. quæ incipit, *Quæcumque sacrarum*, allata tom. 2. Bullarj fol. 288. in qua annullantur Professiones factæ in alijs Religionibus, absque licentia prioris Prælati. Accedit Decretum Sacre Congregationis sub Urbano VIII. allatum tom. 4. Bullar. fol. 65. anno 1624. statuens, vt apostatandi opportunitas præcipiatur Regularibus, nullum permitendum ad aliam Religionem transire, nisi Superiori constiterit legitimè, eam Religionem esse paratam ad eum admittendum. Respondeo cum P. Thoma Sanchez lib. 6. sum. cap. 7. num. 2. Pium V. solum irritasse Professiones factas vigore priuilegiorum, & præter Iuris communis dispositionem, quod exprimit ipse Pius V. in Bulla §. 2. vt sic licentia vagandi, & periculum apostatandi è medio tollerentur; Professiones autem, quæ in strictiori Religione fiunt, seruatis requisitis essentialibus in Iuris dispositione præfixis minimè irritauit. Congregationis autem Decretum nihil nouum constituit, cum id ipsum, quod continet, vel sit requisitum licentiæ repetitò iam expositum, vel potius nihil circa licentiam itabiliat, sed in fauorem Religionis, quæ admittitur est Regularum transseuntem ad illam, ne scilicet hæc damnificetur admittendo aliquem, de quo ei non constet, an sit inobediens, incorrigibilis, aut nequam; vt autem id dignoscat, alterius Superioris notitia deponitur, qui possit de eo informationem præbere, ac non patiat, Religiosum abire, & vagari, donec sciat, illam aliam Religionem paratam esse

ad illum admittendum. Quæ omnia in Religiosis Militaribus locum non habet, cum hi ferè omnes extra Claustra viuant, nec detur illud periculum vagandi, & apostatandi; nec informatio de illis à Superioribus sit poscenda, cū ab alijs possit vt plurimum exactior haberi; nec den. ū sit opus, eos intra Claustra contineri, dum Religio alia parata est ipsos admittere. Præterea nihil in eo Decreto Congregationis includitur circa annulationem Professionis, de quo est nostra præcipua disputatio.

§. 4. *Illationes ex doctrina tradita circa transitum Religiosorum Militariū ad alias Religiones strictiores.*

120 **I**NFERO primò ex dictis, (quidquid sit de alijs Religiosis non Militaribus, respectu quorum diuersæ dantur circumstantiæ, vt num. præced. libauimus) in transitu Religiosi Militaris ad aliam Religionem, concurrentibus requisitis apposis §. 1. etiam absque licentia expressa, non interuenire peccatum. Est enim, vt superius annotaui, licentia tacita, aut præsumpta datur respectu Regularium Militarium; estò non detur respectu aliorum non Militarum ob rationes libatas; eam autem licentiam sufficere, iam attigimus. Et quidem, cum respectu aliorum Regularium licentiam petitam, & non obtentam sufficere, teneant Caietanus in 2. 2. quæst. 32. art. 8. Barbosa in Collectan. ad Tridentinum, fol. 431. n. 32. & alij, quantum magis sufficere licentia tacita, aut præsumpta; siquidem ibi datur negatiuolientie, cum non obtinetur; hæc licentiæ concessio, quamuis nõ petatur; & magis præponderat concessio licentiæ, quàm petitiõ; nam si Superior concederet licentiam subdito, quem videret propensum ad Ordinem strictiorem, vt ad eum transiret, quamuis subditus eam non posceret, sufficeret ad transitum ea concessio absque petitione, ergo si datur concessio licentiæ tacita, aut præsumpta, estò nõ poscatur, sufficere, & magis, vel æquè præponderabit petitioni absque obtentione.

Ipsi Ordines praescriberent circumstantias extrinsecas requisitas ad contrahendum, quae ad substantiam matrimonij non spectarent; nam, quae ad eam pertinent, sub Ordinum potestate non cadunt.

93 Circa absentiam, supponendum est, Fratres Clericos, dum in Monasterijs, & Collegijs degunt, non posse ab illis ad alia loca pergere absq; licentia Senatus Ordinum; nisi ex Collegijs ad Monasteria redeant, vel ad peragendas Informationes ex praescripto Praesidis Senatus Ordinum proficiantur. Quod ex Statutis, & Definitionibus expressè constat. Nec Communitatè licet deserere, nisi ratione alicuius Beneficij, Capellaniae honorariae, Administrationis, aut Muneris, a Rege nostro, vel ab ipso Senatu concessi; Nec licet Beneficia, aut praedicta muneris relinquere, absque eiusdem Regis, vel Senatus licentia. Vnde nullus est euentus, in quo Clerici Fratres possint de se ipsis disponere, ad alia Regna transmeando absq; Praelatorum venia, siue intra Communitatem existant, siue extra illam.

94 De Equitibus ergo Militiarum poterat hoc dubium ventilari. In quo censeo primò, attento rigore Iuris Statutorum, Definitionum, & Instituti, non posse illos absq; licentia Regis nostri, aut saltem Senatus Ordinum, qui eius vices gerit, ad exteras Prouincias proficisci, nec longinquas expeditiones inire, vt ad Indias, vel Flandriam. Etenim ratione Obedientiae, quam profitentur, parati semper esse debent, vt Rex noster ipsos ad bellum contra Infideles conuocet, quod est eorum proprium Institutum; quomodo ergo accintos, promptosq; ad militiam eos reperiat, si in Germania, vel in Indijs versentur? Deinde potest Rex, vt Administrator, singulorum ministerio vt ad res Ordinibus ipsis congruentes, vt ad Capitula, ad Visitationes, Informationes, & similia; qui usus ab eo tollitur, si adeò peregrè proficiantur. Denum ex terminis liquet, subditum non posse se ad eam redigere dispositionem, in qua nequeat Praelatis obedire, eorumque mandata omnino subterfugiat, nec suo Instituto satisfacere valeat.

95 Attamen consuetudine indutum est, scientibus nostris Regibus, & non resistentibus, indeq; licentiam tacitam, ac beneplacitum praestantibus, vt

Equites Militares, quò velint, pergant, non secus ac alij laici; ita vt, si laici non possint licentiam ad commeandum ad hanc, vel illam Prouinciam, seu Regnum, nec illi eam possint, secus vero, si etiam laici non possint ad aliquod Regnum pergere, absque licentia obtenta à Rege nostro, vel à Supremo Senatu Indiarum, vel ab alio. Quae tamen consuetudo non extat circa eos Equites Militiarum, qui in speciali Munere Regio, seu ipsorum Ordinum sunt occupati, quod absque expressa licentia nequeunt omittere; vt sunt Praesides, Senatores, Visitatores, Fiscales, Procuratores generales, Praetores, Gubernatores, & alij eiusmodi, qui ex Ordinibus Militaribus sunt; sicut etiam alij eiusmodi, vel similia Muneragerentes, qui non sunt ex Militijs Equestribus, nequeunt ea relinquere absque expressa licentia.

96 Ex dictis colligitur, Equites Militares, attento Instituto, non posse sine licentia Sacris Ordinibus initiari, nã hoc ipso redduntur inhabiles ad militandum contra Infideles, nec potest Rex eorum ministerio ad praeliandum vt. Ceterum in inferioribus agemus, an Equites praedicti possint de facto absq; dispensatione Pontificia obtinere Beneficia Ecclesiastica; nam, si possint, pariter valebunt Sacros Ordines suscipere; Qui enim concedit antecedens, concedit, & consequens ei annexum; Beneficium autem habens Sacris Ordinibus debet initiari, seu paratus esse ad eos suscipiendos.

Quaestio 12. An Regularis Militaris Professus, si ad aliam Religionem strictiorem trãseat absq; licentia suorum Praelatorum, valide in illa Professionem emittat?

§. 2. Supponitur aliqua ad quaestionis decisionem.

97 C Elebris fuit haec quaestio anno 1656. circa Equitè Professum Ordinis S. Ioannis, qui in Indijs in Ciuitate Limensi absque licentia sui Ordinis sacram Religionem Minorem fuit ingressus, ac in ea Professione

emissit. Pro eius nullitate allegationē edidit doctus Iurisperitus Hispalensis, cui Thomas Hurtado è Sacro Clericorū Regularium Minorum Ordine subscripsit, & post illum aliqui Salmantini DD. Pro eius validitate rē longius discussit Fr. Ioannes de Quiros ex Religione Seraphica; Cuius decissioni subscripserūt plures Magistri, ac Doctores Salmanticenses; & consultus Ego de eo casu meum etiam assensum præstiti, ac sententiam exornavi. Nuncvtriusq; partis fundamenta proponam; sed vt *infra* ostendam, eadē est difficultas, (in sententia asserēte, Equites aliorum Ordinum esse strictē Religiosos; iuxta quā philosophabimur in hac quæstione) de quouis Equite Professo aliorū Ordinū Militariū; imò de quouis Clerico Fratre ipsorum Ordinum, & Ordinis S. Ioannis, ideoq; quæstionem, vt omnibus communem, proposui.

98 At, vt clariùs ad assertum deveniam, supponēdum est, alios Sacros Ordines non Militares vt plurimū esse strictiores, quàm Militares; cum semper in illis intra Claustra viuatur, Habitus sit asperior, paupertas rigidior, obedientia immediatior, oratio frequentior, maceratio corporis durior; cura minor de rebus temporalibus, & non adeò familiaris inter seculares conuersatio. Nec loquimur de Monialibus Militaribus, eas cum alijs conferendo; quippè Moniales Militiarum non parū strictam vitæ normā profitentur. Ex his fit, nobis agendum in præsentem non esse de transitu à Religione strictiori ad laxiorē, nec equali ad equalē, siquidē sermo instituitur de transitu Ordinum Militarium ad alios; & supponim, Ordines Militares respectu Virorum non esse strictiores, quàm alios, nec equales illis in austeritate, sed suauiores ac mitiores. Ac in præsentem præ oculis habendum est (ne odiosam quæstionē reddam) esse difficile, probare quænam Religio sit perfectior; vnaquæq; enim contēdet, suam perfectionem esse æqualē, aut maiorem cæteris. Inde attendit Ecclesiā ad maiorē asperitatem, vt transitum cōcedat, & ideo ad Ordinē Carthusiensem patet Religiosis transitus (cū limitationibus in vnoquoq; Ordine seruandis) quia asperior est in abstinētia, cilicio, clausura, & similibus. Hinc ego, quin aliquid detrahā de eximia perfectione Ordinis Militarium, solum loquor in hac quæstione de maiori perfectione, quæ ex se

comitatur vitam arctiorē, & asperiorē.

99 Igitur dubium solum est de transitu ad Religionem strictiorē; In primis ex se transitus hic ad Religionē strictiorem, maiori perfectionis obtinendæ causa, licitus est, & honestus, vt docet D. Thom. 2. 2. q. 189. art. 8. Et traditur in c. *Licet de Regularibus*. Apponuntur autē quatuor conditiones in iure; Prima, ne quis ex temeritate, vel leuitate, nec fidele, sed verè ad frugem melioris vitæ velit transmigrare; Quare transitus ob leuitatem, temeritatē, aut ob fugienda supplicia debita ob culpas patratas prohibetur à Pio V. in Bulla, quæ incipit, *Quæcumq; sacrum*, & extat in tom. 2. *Bullary*, fol. 288 & ab Eugenio IV. in Bulla, quæ incipit, *Regularē vitam*, & assertur tom. 1. *Bullary* atq; ita etiam intelligendum est Decretum Sacræ Congregationis Concilij sub Urbano VIII. allatum tom. 4. fol. 63. Quādo autem transitus præsumatur peragi ob aliquod ex præfatis motiuis, facile colligitur ex circumstantijs, de quibus agunt Bonacina tom. 1. q. punct. 6. Et in tr. ad var. q. tit. de claus. & in respon. p. 2. cas. 10. P. Tom. Sauch. tom. 2. sum. lib. 6. c. 7. & notat Bonacina, in dubio præsumendum esse pro eo, qui ad strictiorem transitit Religionem. Igitur ad nostram quæstionem supponi debet, transitum non fieri ob vllum ex præfatis motiuis prauis, cum solummodo licentiæ defectum vtilem, & cætera requisita adesse ponamus.

100 Secunda conditio est, quod transitus ad aliam Religionem fiat, sine notabili damno, vel infamia prioris Religionis. Id enim exigit ratio iustitiæ; quare Gregorius XIII. in Bulla, quæ incipit, *In specula*, asserturq; in *Bullar.* fol. 417. prohibet, ne Regulares Cōgregationis Clericorum S. Pauli ad aliam Religionē transeant, etiam strictiorē, eo quod hic Ordo in suis subditis alendis, & varijs sciētijs exornandis, plurimum laborem, & sumptus impendat, indeq; dānificetur, si post modum à sua Religione ad aliā transeāt. Hinc F. Ioannes de Quiros ubi *suprà* n. 7. existimat, Paulum III. in Bulla, quæ incipit, *Licet debitū Pastoralis*, & assertur tom. 1. *Bullar.* fol. 774. iniū xii. c. ne Religiosi Societatis Ictu ad aliam Religionē strictiorem, excepta Carthusienē transeāt, *Porque esta Religion, q mas se esmera en criar sugetos, no padeciese detrimento alguno perdiendolos*. Postmodum Gregorius Decimus

cinustertius in Bulla, quæ incipit, *Cum aliàs*, iniungit, etiam ad transitum in Carthusiensem Ordinem esse necessariam licentiam Præpositi Generalis Societatis, & sufficere hanc etiam ad transitum in alias Religiones. Extat ea Bulla tom. 2. Bull. fol. 459. Ipse Pontifex in Bulla, quæ incipit, *Exponi nobis*, sub pena excommunicationis latæ, & reservatæ Sedis Apostolicæ, aut ipsi Præposito Generali, prohibet, ne Religiosi Societatis, qui obtenta licentia, ad Carthusiam transierunt, si non perseverent, aut si intra tres menses eis præscriptos ad transitum non admittantur, possint iterum transire, sed teneantur in Societate perseverare. Videatur P. Franciscus Pellizarius in *Manuali Regularium*, tom. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 2. ex n. 126. & apud ipsum P. Suarez, & P. Thom. Sanchez. In præsentem autem quæstione, supponimus, Ordinibus Militaribus detrimentum graue, aut infamiam non acrescere ex transitu ad Religionem strictiorem; quod videtur satis manifestum.

101 Tertia conditio est ipsa suppositio in terminis quæstionis contenta, nempe quod transitus fiat ad strictiorem Religionem; Quæ autem sit strictior iudicanda, Authores discutiunt. Ad præsens dubium in opportuna est hæc discussio, cum iam *supra* attigerim, hanc conditionem in præsentem casu reperiri.

102 Quarta conditio (& quæ disputationi anteam ministrat) est, quod transitus fiat, licentia petita à Prælo, licet non obtineatur. Huc tendit quæstio, an hæc petitio licentiæ sit requisita pro forma, & essentialiter, ita ut inuálida reddatur Professio in alia Religione, ad quam sine licentia fit transitus; an solum requiratur, ut sit licitus transitus, ita ut valida sit Professio in alia Religione, est peccetur in transitu ad illam absque licentia? Id §. 2. in decisione quæstionis expediatur.

103 Addunt Authores quintam conditionem, scilicet quod in transitu non violetur priuilegium aliquod concessum à Sede Apostolica Religioni, à qua quis ad aliam transire conatur. Ex hoc etiam capite decisio quæstionis pendet, cum intendi possit ex priuilegio speciali Potestatis concessio alicui Ordini Militari, aut eis omnibus, vel aliis Religionibus, quarum priuilegia Ordines Militares communicent, transitum

prædictum nec licite, nec valide peragi. Quod in sequentibus discutiemus. Huc conditioni addenda est alia, scilicet quod Religio, ad quam transitus faciendus est, possit recipere transeuntem; nam in aliquibus Sacris Ordinibus, ut in nostra Societate IESV, est impedimentum dirimens, seu irritans, quod quis fuerit in alia Religione Nouitius, vel Professus, in quocumque Pontifex valet dispensare; Id tamen non intelligitur, si fuerint Equites Militares, & etiam S. Ioannis; sic verò, si fuerint Clerici Fratres Militiarum.

104 Supponendum præterea est, licentiam in quarta conditione requisitam posse multipliciter sumi, scilicet scriptam, aut verbalem; deinde expressam, tacitam, aut præsumptam. De quibus contuli possumus D. Thomas 2. 2. quæst. 32. art. 8. in solut. ad primum; Portel in respons. moral. part. 3. casu 45. num. 5. Diana tom. 1. tract. de paupertat. Religios. resol. 31. P. Suarez, & alij ab ipso Diana relati. Et quidem licentiam tacitam, aut præsumptam sæpè sufficere, ut licite aliquid peragatur, non pauci Authores tuentur, suis appositis limitationibus. De quo redibit *infra* sermo.

§. 2. Deciditur quæstio de transitu Regularium Militarium ad aliam Religionem strictiorem.

105 **A**stero igitur, valide Religiosos Militares Professos transire ad aliam Religionem strictiorem, & in ea Professionem validam emittere, quamvis licentiam à suis Prælatis non obtinuerint. Hæc conclusio satis stabilitur autoritate, & ratione. In primis extat expressa Decisio Rotæ pro illa, quæ affert Ludouicus Pothius *tr. de manutenendo*, decis. 164. Cum enim Regularis Professor Ordinis S. Ioannis absque licentia Prælatorum transisset ad Religionem Barnabitarum, & in illa emisisset Professionem, & illis exorta fuisset, Sacra Rota declarauit, Professionem esse validam, & manutenendos esse PP. Barnabitas. Addit præterea n. 33. (quod valde roborat nostrum assertum) *Omissio petitionis veniæ à primo Prælo nequaquam inobedientiæ, seu tumescentiæ adscribi debuit, sed potius consuetudini, cum passim Mi-*

lites Hierosolymitani in hoc, non secus ac seculares, nulla petita venia à magno Magistro, vel alio Superiore, se conferant, & recipiantur in Ordinibus Claustralibus, & signanter PP. Theatinorum, Carmelitarum, Discalceatorum, Capuccinorum, & aliorum sedulo humilitatis, & obedientiæ virtuti incumbentium.

106 Ex his firma desumitur secunda probatio alteri. Quippè consuetudo est optima legum interpretis; consuetudo autem, & praxis frequens est, ut Regulares Professi Militiarum absque licentia ingrediantur Religionem strictiorem, atque in ea quietè Professionem emittant. Quod constat ex verbis nuper allatis, ubi passim id fieri, exprimitur; & in nostra Hispania multi Equites Professi Militares, quin licentiam petierint, (non quidem ob contumaciam, vel contèptum, sed quia simpliciter necessaria non censetur in statutis) in alijs Religionibus Professionem emisserunt. Et, ne quis iuxta opinionem, quod Equites Ordinum Militarium (exceptis Equitibus Ordinis Sancti Ioannis) non sunt strictè, & rigorosè Religiosi, disparitatem inde, & solutionem huic probationi paret; Còtra est primo, nam eos Equites esse strictè Religiosos, plurimi tuentur. Contra secundo, nam nullus negat Equites Ordinis S. Ioannis esse strictè Religiosos; de his autem Rota decidit, posse transire validè ad Religionem strictiorem, & vidimus, eos passim id prestare absque vlla licentia. Còtra tertio, nam nemo dubitavit, nec dubitare potest, Clericos Fratres Militiarum esse strictè, ac propriè Religiosos; & etiam hi absque licentia ad alias Religiones transeunt strictiores, in eisque Professionem emittunt, quinde eius valore controuertatur; Milique constat, paucis abhinc annis duos Clericos Fratres Professos è Monasterio Calatrauæ, & alios à Collegio Alcantaranti Salmantino, absque vlla licentia ad alias strictiores Religiones transisse. Indè iam constat consuetudo approbata, quæ interpretatur, aut petitionem licentiæ requisitam, vel in iure, vel in Bullis, non esse necessariam respectu Regularium Militiarum; aut eam licentiam (saltem quoad substantiã) dari presumpnam, vel tacitam, & hanc sufficere ad transitum in aliam Religionem strictiorem.

107 Et quidem iustè præsumitur

de pietate Prælatorum Ordinũ Militarium, quod velint, quod sui subditi, in statu quidem perfectionis constitutos, sed validè rebus tēporalibus immixtos, & disciplina regularis laxioris obseruantes, frugem melioris, & strictioris vitæ sequantur, ut perfectiùs virtuti incumbant; eisque aptari possunt verba Innocentij III. in cap. licet, de Regularibus, ubi ait; Cum ergo R. Monachus vester ad Fratres Cisterciensis Ordinis transmigraverit, non, ut Ordini vestro aliquatenus derogaret, sed, ut apud eos vitam duceret arctiorem, mandamus, quatenus super eo, quod de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, fecisse dignoscitur, eum nullatenus molestetis, quia charitas est fons proprius, cui non communicat alienus.

108 Tertio probatur conclusio. Etenim, quamvis in prædicto c. licet, requiratur, ut licentia sit petenda ad transitum in Religionem strictiorem, tamè in eo prohibetur molestari, ut nuper vidimus, is, qui bona fide transit, neque irritatur Professio facta absque licentia, neque iniungitur, ut aliã Professionem faciat is, qui transit, ob inualiditatem prioris; ergo licentia non requiritur pro forma, & essentialiter ad valorem transitus, & Professio nisi, aliàs irritaretur Professio, & dispensaretur in eo, quod ille perseveraret in Religione, ad quã transit; nam cum impedimenta sunt essentialia, & dirimètia (ut cernitur in impedimentis dirimètib⁹ matrimonij) non sufficit bona fides, ut actus sit validus, sed requiritur impedimenti ablatio per dispensationem, & actus inualidè factus iterum reualidandus est. Pontifex autem Innocentius in c. licet, non concedit licentiam, quæ defuerat, ad transitum, neque inualidum significat, neque iniungit, reiterari Professionem, sed ex eo, quod bona fide ille transit, præcipit, quod non molestetur. Expendatur attentè hæc Pontificia decisio, & fallor, nisi rem conuincit.

109 Et sanè, dum alia requisita in iure adsint, defectus licentiæ est solum quædam quasi circumstantia extrinseca, quæ reddet illicitum transitum (nisi concurrant dicenda inferius) non autem inualidum; sicut plura in iure prohibentur, quæ tamen facta tenent, ut matrimonia contracta cum impedimento impediēte sunt prohibita, & tamen sunt valida. Quod etiam ex Statutis, & Definitionibus triũ Ordinũ Militariũ roboratur.

tur; quæ quidē, statim ac à Capitulo Generali stabiliuntur, ab Apostolica Sede approbata, & confirmata esse censentur, & quasi ab ipso Pontifice emanantia, vt *superius* libauimus, & *inferius* exponemus. In illis ergo prohibetur, Equites nuptias absque licentia contrahere, eo modo, quem *in hac disquis.* exponimus; nō tamen ideo inualidæ sunt nuptiæ, si absque licentia fiant. Hinc etiam, quamuis in Satusis eorūdem Ordinum, necnon Ordinis S. Ioannis, iungatur, ne transitus ad aliam Religionem, etiam arctiorem, fiat absque licentia, non propterea erit transitus, & Professio inualida in alia Religione; Vtrūq; enim eodē modo prohibetur, ergo, si matrimonium aliundē validum, non fit inualidum ratione prohibitionis, ita nec Professio, aliundē valida, ratione prohibitionis erit inualida. Hinc non sunt censendi contrarij nostrę sententię Didacus Mota, & Diana illum referens *part. 3. tract. 2. resol. 30.* dum asserunt, Religiosos Milites non posse transire ad aliam Religionem absque licentia magni Magistrī; loquuntur enim de im-
 potentia relata ad Definitiones, & Statuta prohibentia, quæ tamen non reddunt inualidum transitum, ac Professionem. Quod si aliud Intendant, manifestē reiiciuntur ex dictis, & dicendis.

110 Demum probatur, nam ex-
 rat alia decisio Bononiensis ante D. Merlinum, quæ Religiosos Militares absq; licentia suorum Superiorum valide in alia Religione strictiori emittere Professionem statuit; Eam adducit Barbo-
 ta *de vniuerso Iure Ecclesiastico. cap. 42. n. 64. lib. 1.* Et ipse ait; *Quoad Religiones vero Militares in Claustis vitam communem non degentes, certum est, quod absque licentia suorum Superiorum transire possint ad Ordines Claustrales.* Vbi illa verba *in Claustis vitam, &c.* non limitant assertum, ita vt Clerici Fratres nequeāt ad aliam Religionem transire absque licentia; nam hi non semper communem vitam in Claustis degunt; vnde, si ipsi, dum extra Claustra Monasterij, vel Collegij versantur, possunt absque licentia ad Religionem arctiorem transire, quare id non possint, dum intra Claustra versantur, cum non mutetur essentia, & substantia Religionis, & vtrobique Regem vt Administratorem, & Senatū Ordinum, pro Superioribus habeant

Itaque ea verba non limitatiuē, sed appositiuē intelligenda sunt; nempe Religiosos Militares, qui non semper intra Claustra vitam communem degunt, quin potius ex Instituto ad Beneficia, ad quæ parantur, & ad Dignitates, ac Munera, extra Claustra maius vitæ curriculum transigunt, posse absque licentia ad aliam Religionem transire. Quid autem operentur prohibitiones Definitionum, seu Satorum, ne ad alium Ordinem fiat transitus, *infra* dicemus.

111 Autoritate roboratur nostra decisio. Eam docent Barbo-
 ta *ubi nuper* afferens pro se Bartholomæum de Becchis; item Gofredus, Antonius de Butrio, Abbas, Innocentius *in cap. sanè de regularib.* Et ibi Glossa; necnon Glossa *in dicto cap. licet, verbo, licentiam;* Archidiaconus *in cap. 2. in princip. quest. 3.* Turrecremata *in cap. 1. & 19. quest. 3.* Carolus de Tapia *in Authentica, ingressi, Cod. de Sacrosanct. Eccles. cap. 9. num. 21.* D. Antoninus *in summ. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. Hęc autem.* Richardus *in 4. dist. 88. art. 4. quest. 1. ad 3. argum.* Paludanus *in 4. quest. 4. art. 4. num. 43.* Siluester *in summ. verbo, Religio 4. quest. 1. notab. 4.* Tabiena *verbo, Religio, quest. 24. num. 25.* Lessius *de iust. & iur. lib. 2. cap. 41. dubit. 15. num. 101.* Nauarrus, P. Azor, Sa, allati à Portel *in dub. Regular. verbo, Religionis transitus, num. 10.* Eusebius apud Ioannem Henriquez *in summ. sect. 73. quest. 29.* Monaldus *in summ. de Regularibus, §. si regularis, circa principium;* Ludouicus Possius, & Bonacina *locis supra relatis;* ac plures alij, necnon Magistri, & Doctores Salmanticensis, de quibus *supra;* cum Fratre Ioanne de Quiros, & Antonio Perez Iurisconsulto Hispanensi in casu iam relato.

§. 3. Solutio obiectionum, quibus contenditur, non posse Regulares Militiarum transire ad alias Religiones strictiores.

112 OBIICIUNT quidam primo D. Paulum 1. Corinth. cap. 7. ver. 22. aientem; *Vnusquisque, in quo vocatus est (Fratres) in hoc permaneat apud Deum.* Quibus ad-
 dunt

dunt verba Iob, *cap. 17. ver. 9. ibi; Et tenebit iustus viam suam.* Respondeo, in sensu litterali loqui D. Paulum de eo, qui post matrimonium suscepit Baptismum, & denotat, per Baptismum non annullari matrimonium; & de eo, qui, cum esset seruus, baptizatur, innuitq; cum ratione baptismi non consequi libertatem, sed adhuc in seruitute permanere. Sic exponunt D. Thomas in *predictum cap. lect. 3. & 4.* & etiam ibi D. Anselmus, Hieronymus, Chrysostomus, ac alij Patres. Preterea Iob verba solum significant, viam iusticie non fore deserendam; neutiquam autem eam deserit, qui ad maiorem virtutem, & perfectionem conatur, vt exponit ibidem Lyra, & ex terminis constat.

113 Obijciunt secundò textum in *cap. statuimus 3. 29. quest. 3.* & similes alios, in quibus prohibetur transitus ex vna ad aliam Religionem, absque licentia Superiorum in scriptis. Respondet clarè Cardinalis Caletanus; *Textus ille antiquus declaratus est per Innocentium III. in cap. licet, de Regularibus.* Idem docet Barbosa in *Collectan. ad Concilium Tridentin. sess. 25. cap. 19. num. 32.* vbi assertit pro eodem sensu expressam Declarationem Cardinalium. Illum autè textum in *cap. licet*, non obstare nostre decisioni, *statuimus §. precedenti.* Licentiam autem tacitam (saltem quoad substantiam) dari in transitu Religiosorum Militarium ad aliam Religionem, & hanc sufficere respectu ipsorum, vt satisfiat ordinationi factæ in *cap. licet*, constat ex dictis *supra*, & ex consuetudine sic interpretante illam, ac ex verbis Decisionis Rotæ, quam iam recitimus, vbi assertitur; *Videtur posse dici, quòd necdum perita, sed concessa fuerit quæcumque necessaria licentia, à Superioribus Hierosolymitanis.* Vbi Sacra Rota duo indicat; aliud, in transitu Religiosi Militaris dari licentiam tacitam Superiorum; aliud, hanc sufficere, vt non obstat ut decreto præfixo in *cap. licet, de regularibus.*

114 Obijciunt tertio specialiter pro Religiosis Ordinis S. Iohannis, eos in Professione sic promittere; *Alteriusque Religionis, nisi Hierosolymitani Ordinis Professionem non faciam;* ergo ex vi Professionis factæ nequeunt in alia Religione Professionem emittere. Respondet in primis, votum non ingredi-

di Religionem perfectiorem non esse obligatorium, cum non sit de meliori bono; Ita D. Thomas *2. 2. quest. 88. art. 10. & quest. 189. art. 2.* Portel in *dub. Regular. verbo, Religionis transitus, num. 18.* & cum pluribus Emanuel Rodriguez *tom. 3. quest. 32. art. 24.* Vbi ait; *Ex quo inferitur, quòd emittens potest transire ad Religionem, quæ secundum suas conditiones, & diplomata Apostolica, est strictior.* Dices, inde sequi, esse frustraneum illud votum; quòd videtur esse absurdum. Respondet non esse frustraneum; tum quia ex vi illius non potest quis ad Religionem laxiorem transire; tum quia votum potest tendere ad circuitantias, nempe ad petendum licentiam, & absque illa non transendum ad aliam Religionem; cui obligationi, vel satisfiat per licentiam tacitam, aut præsumptam; vel, si violetur, non petendo licentiam, non tamen propterea annullatur Professio facta in Religione strictiori; sicut per votum non nubendi à seculari emissum non irritatur matrimonium postea contractum.

115 Vrgent ex Bulla Anastasij IV. quæ incipit, *Christiana fidei*, & extat *tom. 1. Bullarum fol. 66.* vbi prohibet Pontifex Regularibus Ordinis Sancti Iohannis, ne transire possint ad Religionem etiam strictiorem; quod, vt gratiam, ac priuilegium in fauorem ipsius Ordinis indulget. Respondeo ex verbis Ludouici Postij *vbi supra, num. 24.* aientis; *Quia huiusmodi priuilegia concessa Hospitalariis, quales sunt Hierosolymitani, fuerunt postea declarata ab Innocentio III. in dicto cap. licet, quod non comprehendant casum, quo quis ad archiorem transit Religionem, sanctioris vite desiderio, & ita notant Canonistæ.* Itaque Innocentius III. posterior fuit Anastasio IV. cuiusq; decretum declarauit, & ad terminos Iuris communis, in quo Innocentij ordinatio continetur, reduxit. Preterea valide id confirmatur, quia, non obstante Anastasij priuilegio, passim Regulares Ordinis S. Iohannis ad alias Religiones transeunt; ergo id priuilegium in sua vi non permanet. Confirmatur secundò, quia Ordines Militares Hispani communicant priuilegia aliorum Ordinum, & simul Ordinis S. Iohannis; vnde & priuilegium Anastasij IV. si vigeret, communicarent; & nihilominus tam Equites, quam Clerici

121 Hæc licentia inde etiam præsumitur, quod cum adeo frequens sit, Regulares Militiarum, Equites, atque etiam Clericos Fratres alijs Religionibus suum nomen dare, nihil de hoc Ordines Militares sollicitantur, nec id specialiter præcauent; quin potius laudatur is, qui desiderio maioris perfectionis, ad vitam arctiorem Religiosam transit. Quod si opponas casum, quem attigimus initio quaestionis, sane credam, non reclamasse (sua sponte Ordinem S. Ioannis, sed Religiosum, qui ex illo ad Minorum sacram Familiam transierat, à fernore vocationis descivisse, & vnius, vel alterius opinione protectum, Ordinis Hierosolymitani patrocinium invocasse, huncque eius precibus motum, eique opinioni innixum, forsan illius suscepisse tutamen, Id equidem patet; tum quia Ordo Sancti Ioannis non reclamatur respectu aliorum, cum *passim*, non secus ac saeculares, ad alias Religiones transeant, ut aiebat ex Rotæ Decisione Ludovicus Postius *ubi supra*; tum quia ille Religiosus iam bis ex Peruano Regno ad Hispaniam aduentauerat, & diu in Curia Matritensi versatus fuerat, consocijs omnibus ex Ordine S. Ioannis, & illius virtutem laudantibus; igitur, si post plures annos reclamatum est, ipse sane effecit, ut reclamaretur.

122 Sed ais, in Statutis, & Definitionibus prohiberi transitum ex Ordinibus Militaribus ad alias Religiones; ergo peccatur in transitu. Respondeo, si semel ponatur, non reperiri culpam ob alios respectus, profecto nec reperietur ob oppositionem ad Statuta, & Definitiones; tum à paritate rationis; tum quia, ut *in inferioribus* declarabimus, Statuta, & Definitiones non obligant ad culpam, sed solum sunt directiva, aut pœnalis, dum in eis non contingatur præceptum Sanctæ Obedientiæ, aut censura; quæ circa præsentem materiam minime continentur. Quare eæ Ordinationes illuc tendunt, ut Religiosi Militares tutius, ac attentius operentur, dum suos Superiores consulunt, ac ab eis licentiam deprecant; inde etiam, si quis Religiosus Militaris deprehenderetur à suo Ordine, cum iam vltimò parat se ad transitum in aliam Religionem, forsan aliqua pœna mulctaretur, eo quod non petisset licentiam, & ad

petendam cogeretur; eaq; petita, quavis non obtenta, posset transire ad aliam arctiorem Religionem, iuxta dicta.

123 Per accidens tamen posset in eo transitu peccatum reperiri; nempe si Eques Militaris desereret bellum eo tempore, quo eius strenua virtus, experientia, & regimen aliorum maxime desiderarentur, cum tamen posset vsque ad belli finem sua pia desideria differre; Vel si Clericus Frater Beneficium Parochiale repente relinqueret, non monito Ordine, ut substitueret alium, eius loco, vnde animæ detrimentum caperent ob pastoris vigilantis defectum; Vel si Clericus etiam Frater à Monasterio, aut Collegio exiret, cum actu aliquod munus gereret, cui alius substituendus præstò non esset, indeq; Communitas damnum spirituale, vel temporale foret expertura; Vel si in tempesta nocte violans clausuram, paransque offendiculum, à Domo fugeret; Et similes alij casus possunt excogitari, in quibus ob damnum illatum, vel tumultum, molestiam, aut offendiculum ortum, peccatum daretur, & quidem graue, aut leue iuxta qualitatem effectus inde secuti, præuisi in causa moralis, nempe in eo transitu ad aliam Religionem. Hinc aliquando molestè ferrent Ordines, aliquem absque licentia transire ad aliam Religionem; vel quia eo opus haberent ad aliquod Munus: vel quia non ostendisset in modo, & circumstantijs debitam subiectionem; vel demùm quia significasset imprudenter minorem, quam par est, de perfectione, quæ obtineri potest in Ordinibus Militaribus, existimationem. Quare ob aliquam extrinsecam circumstantiam euenire potest, ut à prædictis Ordinibus transitus impediri curetur, seu ut examinetur, an adsint conditiones, quas §. 1. supposuimus.

124 Infero secundo, Religiosum Militarem, qui in alio Ordine strictiori Professionem emisit, non posse illum deserere, & ad suum primum Ordinem redire. Etenim in Tridentino *sess. 25. cap. 19.* cauetur, nullam posse post quinquennium reclamare ad Habitum dimittendum; intra quinquennium autem à die Professionis posse reclamare allegando causas coram suo Superiore, & Ordinario; Quod si Habitum spontè dimittat, decernit Tridentinum, non

non admitti ad allegandas causas, sed cogi ad Monasterium redire, & puniri, vt apostatam. Nec contra id decretum potest quidquam ab Ordinibus Militaribus, nec à Hierosolymitano, intendi; cum Urbanus VIII. in Bulla, quæ incipit, *Vniuersalis Ecclesie* allata tom. 4. Bullarj, declaret, dum priuilegia Ordinis Hierosolymitani confirmat, nullū ei fore suffragaturum in his, quæ dispositionibus Tridentini obstant. Idem declarat Innocentius X. in Bulla, quæ incipit etiam, *Vniuersalis Ecclesie regimini*, allata tom. 4. Bullarj, fol. 268.

125 Probatur deinde ex Clemente VIII. in Bulla, quæ incipit, *Pro nostro Pastoralis munere*, allata tom. 2. Bullarj, fol. 153. Vbi decernit, Cistercienses Religiosos, qui ad aliam Religionem transientes in ea Professionem emiserint, non posse absque licentia Apostolicæ Sedis ad Cistercium regredi, nec Capitulum ipsum Generale Cisterciense posse illos admittere, & irritat fecus facta. Hoc autem Bullæ priuilegium, quod est fauorabile Religionibus, nec iuri communi contrariatur, participatur ab eis omnibus, quæ priuilegiorum communicatione gaudent. Et obserua, hanc Bullam directè comprehendere Religiosos ex Ordinibus Militaribus Cisterciensibus, qui ad alias Religiones transierunt, & neququam possunt adhuc à suis Capitulis Generalibus iterum admitti, facto regressu, absque licentiâ Romani Pontificis.

126 Et quidem illatio præfixa apud Authores est valdè communis, atque eam ex P. Thoma Sanchez, Abbate, Hostienti, & alijs comprobat Bonacina *superius* allatus, ac num. 8. ait; *Respondeo, lite pendente, debere in posteriori Religione remanere. Ratio est, quia, sicut prædo in possessione tenendus est, donec de ipsius delicto constet, ita à fortiori danda est manutentio Religioni, donec constet, Religiosum ad priorem Religionem pertinere. Nec ius priori Religioni, quasi primò adquisitum, ei fauet; non enim datur ius, quando per aliud diuinum, aut posituum fortius extinguitur, aut impeditur; in præsentem autem iuxta ius diuinum, ac posituum valida fuit Professio in secunda Religione omilla, vt satis stabilimus, cum maior perfectio in Religione arctiori inquiri, & obtineri ex iure diuino, ac posituo liceat; & aliunde e-*

missa Professione, ius posituum impediatur, ad priorem Religionem regredi, quare huic nihil suum ius suffragatur. Quod maiorem vim adhuc retinet, si prior Religio diu tacuit, quippè tunc, vt docet Bonacina, propter omissionem, quidquid poterat prætere iuris, amittit. Id ipsum pluribus Authoribus confirmat Ludouicus Postius *tractat. de manutenendo, decis. 164. ex num. 1.* Vbi rectè ostendit, omne ius penes secundam Religionem residere circa Religiosum, quamuis ille sub aliquo prætextu clauis resiliat, seu ad priorem Ordinem fuerit regressus.

127 Exinde sequitur, si is regrediat ad priorem Religionem, aut resiliat absque licentia, aut non allegatis causis coram Superioribus legitimis, ac sententia pro regressu pronuntiat, eum esse apostatam, & incidere in pœnas contra apostatas inflictas. Et primò loquens D. Bernardus de eo, qui à perfectiori ad laxiorem Religionem regreditur, tom. 1. epistol. 1. ait; *Hoc proculdubio retrò aspicere est, præuaricari est, apostatare est.* Consonant D. Thomas 2. 2. quæst. 72. art. 2. & Caietanus ibi; Innocentius in cap. fin. de reuoc. & in cap. intelleximus, de etat. & qualit. Ordinand. ac plures alij. Etenim ille non solum fugitiuus est censendus, nec ei fauet, quod in priori Religione degat sub illis Prælatorum obedientia; fugitiuus namque ille dicitur, qui vagatur extra Religionem absque animo annullandi Professionem; quod in euentu proposito non contingit; deinde, quod in priori Religione versetur, non tollit, quod ab Ordine perfectiori non resiliat absque licentia, hoc autem præuaricari est, apostatare est. Rursus à Tridentino supra allato damnatur vt apostata, qui Habitum spontè dimiserit, & ad Monasterium redire cogitur. Id ipsum statuit Paulus IV. in Bulla, quæ incipit, *Postquam diuina bonitas*, allata tom. 1. Bullarj, fol. 822.

128 Quin addo, ex ea Bulla Pauli IV. sententiam excommunicationis ipso facto incurrere omnes eos, cuiuscumque status, gradus, Ordinis, conditionis, & præminentie existant, etiam si Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi sint, aut alia quauis dignitate præfulgeant, vel sint Duces, Marchiones, siue maiori honore insignien-

tur, qui eiusmodi apostatam receperint, vel nutrierint, seu ei favorē, auxilium, vel consilium præstare præsumpserit, seu moniti ab Ordinario loci, a præmissis non destiterint, ita vt exinde Apostata non illicò ad Religionem redeat. Ita exprimitur in ea Bulla §. 3. Ex his obiter obserua, Clericum Fratrem non posse transire ad statum Equitum intra ipsos Ordines Militares absque dispensatione Pontificia, cum laxior sit ille status, & Castitatis Votum sit conjugalis continentia, & Paupertas dominio coniungatur, Vota autem Clerici Fratris strictiora sunt; & solus Pontifex potest ea commutare. Econtra non est necessaria dispensatio, vt Eques transeat ad statum Fratrum Clericorum, qui sanè est strictior.

129 Audiatur, quicumque ad Religionem arctiorem transiens, & in ea Professus, ad laxiorem tendit, seu regreditur, vel quomodocumque mutationem Habitus parat, aut peragit, aurea verba Diui Bernardi *epistol. 1. ad Robertum*, qui Ordinem priorem deseruerat, *Attēde cor tuum, discute intentionem, cōsule veritatem. Tua tibi conscientia respondeat, cur abieris? cur Ordinem tuum, cur Fratres, cur locum, cur me, qui & tibi propinquus carne, & propinquior spiritu sum, deserueris? Si, vt arctius, vt rectius viueres, securus esto, quia non retrò aspexisti, sed & gloriare cum Apostolo dicens; Quæ retrò oblitus, & ad ea, quæ ante sunt, extentus, sequor ad palmam gloriæ. Sin aliàs, noli altum sapere, sed time, quoniam (vt cum venia tui dixerim) quidquid tibi amplius indulges in victu, vestituque superfluo, in verbis otiosis, in vacatione licentiosa, & curiosa, quam videlicet promissisti, quam apud nos tenuisti; hoc proculdubio retrò aspiceret, prauaricari est, apostatari est. Quid pulchrius, & opportunius?*

130 Omnem doctrinam traditam hæc verba amplectuntur. Primò conditio in iure appositæ, de qua §. 1. in eis includitur, nempe quòd quis ab vna ad aliam Religionem non transeat, leuitate animi, aut alio fine prauo ductus, nisi ob amplectendam vitam perfectiorem. Deinde, si quis ob finem maioris perfectionis ad Religionem aliã transeat, securum posse in ea esse, & gloriari cum Apostolo, à Diuo Bernardo docetur. Demùm si is finis non adsit, & laxior vita quærat, siue transiendo, si-

ue regrediendo ad aliam Religionem, prauaricatio, & apostasia contrahitur. Vbi etiam includitur conditio, & suppositio facta in hac quæstione, nempe quòd transitus debet ad Religionem arctiorem peragi, vt validè fiat, ac licitè.

131 Caterùm casus euenire potest, in quo transitus ad laxiorem Religionem sit licitus, & consulendus. Nempe, si fugitiuus, aut apostata à Religione arctiori reperiatur in Prouincijs remotis, vbi nullum sit tui Ordinis Monasterium, nec spes ei sit redeundi longo tempore ad suum Ordinem, poterit ad Religionem, quæ ibidem sit, etiam laxiorem transire, & in illa admitti. Nam Bullæ, & Decreta interdicens transitum ad Religionem laxiorem, & præcipientia reditum ad proprium Ordinem, intelligenda sunt regulariter, & quãdò possibilitas datur, quæ moraliter non adest in euentu dicto, & quidem melius est, tunc, in Religione adhuc laxiori disciplinam regularem sectari, quàm in sæculo degere fugitiuum, vel apostatam; rectèque interpretamur, id non opponi Decretis iuris communis, & Pontificij, quin potius esse iuxta eorum mentem; cum eò tendant, vt Religiosos intra debitos obseruantia terminos contineant; qui finis ab eo Religioso melius obtinebitur intra claustra Religionis adhuc laxioris, quàm inter sæculi illecebras, & pericula. Resolutionem hanc docent Rodriguez *tom. 3. qq. regul. q. 52. art. 14.* vbi pro se affert Gregorium Lopez; Portel *in dubijs regular.* & alij.

132 Hinc inferitur quasi à fortiori, Religiosum Militare, qui in remotis Prouincijs degeret, longè à suis Prelatis, optimo iure supponere, ac præsumere eorū licentiam, vt Ordinem arctiorem transeat; (adhuc casu negato, quòd Religiosi Militares potentes facile petere, & obtinere licentiam, debeant eam expressè postulare) etenim faciunt pro eorū rationes superius expensæ, & præterea difficultas in licentia impetranda, & periculum cadendi à proposito sectandæ maioris perfectionis, si diu licentiam expectet, interimque secularibus immixtus negotijs, & extra claustra degens longiùs sit à perfectione maiori sectanda. Quare tunc licentia Prelatorum rectè præsumitur, de eis que suadere sibi nullus poterit, fore inuitos, & nõ potius spontaneos assentientes. Etenim

sibi Religiosus existens fugitiuus à Religionē strictiori valet in arctiorem ingredi, & licentia presumitur, eo sine vt ille frugem maioris perfectionis sectetur, cum aliunde difficultas sit in redeundo ad suum Ordinem, & petendo licentiam; cur, seruata proportione (est non detur ea circumstantia fugæ, aut apostasie) idem non dicatur de Religioso Militari maiorem perfectionem sectari cupiente, cum cæteræ circumstantiæ concurrant? Adde, Ordinem tunc iam priuat se seipsum obsequio, & ministerio illius cum adeo longè à se, etiam per totam vitam, ire permiserit; ergo ei facultatem hoc ipso concessit, vt si vellet, perfectiorem vitæ tenorem sectaretur. Nam quo pacto presumi potest, Ordinem rati habere, quod ille rebus temporalibus per totam vitam longè ab ipso Ordine incumbat, & se totum in his insumat, & simul non rati habere, quod se ille Deo sacret in perfectiori vitæ statu?

133 Infertur rursus ex dictis peccare Prælatum, qui absque causa negaret licentiam subdito petenti ad transeundum in Religionem arctiorem; quippe teneretur eam concedere, iuxta dictum *cap. licet, de Regularibus*, vt cum alijs notat Portel *in dub. regular. verbo, Religionis transitus, num. 11*. E conuerso nequit Prælatum concedere licentiam subdito, (nisi detur speciale priuilegium) vt trahatur ad Religionem laxiorem, vt cauetur in Tridentino *session. 25. de Regularibus, capit. 19.* & obseruat Portel *vbi nuper, numer. 12*. Quare ad hunc transitum Pontificis dispensatio requiritur. Et, quamuis Emanuel Rodriguez *tom. 3. question. Regular. question. 52. articul. 9.* asserat ex Nauarro, posse Prælatum ex iusta causa dispensare, attamen ipse *in addition. ad summ. tom. 4. capit. 113. numer. 7.* id dictum retractauit. Quod si Religiones iudicentur æquales, & neutra strictior, declarauit Congregatio Cardinalium, quam asserunt Rodriguez, & Portel *vbi supra, numer. 14.* transitum de vna ad aliam non posse fieri absque licentia Capituli Generalis; quod hanc nequit concedere licentiam, nisi ob iustam, ac legitimam causam, vt docet Pater Azor *tom. 1. institution. moral. libr. 12. capit. 14. question. 9.* vbi adstruit, quænam sint censendæ causæ iustæ ad concessionem eiusmodi licen-

tia. In Religionibus autem, in quibus per speciale indultum Apostolicum id prohibetur, non licebit Capitulo, licentiam tribuere. Denique, cum subditus petit facultatem transeundi ad aliam Religionem vt strictiorem, & Prælatum negat, illam strictiorem esse, resque sub dubio versatur, neutrius iudicium standum est, sed aliorum virorum prudentum arbitrio, vt aduertunt Pater Azor *supra, question. 5.* Portel *supra numer. 13.*

Quæstio 13. An Eques Professus Ordinis Diui Ioannis possit ex dispensatione Pontificia transire ad statum Equitum aliorum Ordinum Militarium?

134 NON est dubium, posse Pontificem dispensare cum quouis Religioso, qui tria Vota absoluta emisit, vel solemnia, vel simplicia (vt in nostra Societate IESV, constituentia verum, & strictum statum Religiosum emittuntur ante Professionem) vt ad aliam Religionem, in qua eadem vota absoluta sunt, transeat. Verum, cum in Ordinibus Militaribus, saltem in nostra Hispania institutis (& idem in cæteris vt plurimum contingere, ex *disquisition. prima, constat*) Equites post Bullam Pontificiam dispensantem, & Iacobæi à fundationis initio, solum voueant Castitatem conjugalem, non absolutam; & præterea cum Voto Paupertatis proprietatem bonorum, & licentiam testandi retineant, dubium exoritur, an Pontifex possit dispensare cum Equitibus Ordinis Diui Ioannis, (qui Votum sollemnem Castitatis absolutæ emittunt, & item Paupertatis, quin proprium retineant, nec licentiam testandi habeant, nec in eorum bona heredes ex consanguinitate legitimi succedant) vt Equestrum statum aliorum Ordinum suscipiant, & nuptias contrahere queant, ac de suis bonis testari, vel ab intestato decedentibus sui, aut legitimi heredes in eorum bona succedant? Etenim id est, dispensare in Voto solenni emissio Castitatis absolutæ,

re, & Paupertatis abque proprio, ac tollere obligationem adimpletionis, re-
tenta dumtaxat obligatione, quæ cæ-
teros Equites Militares ex vi Votorum
vrget.

135 Hoc dubium facile dilui-
tur, si supponamus, solemnitate[m] vo-
torum fuisse iure Ecclesiastico inductã,
quod latè exornat, & probat Basilius
Legionensis in 99. Scholasticis part. 1. q.
3. Scholastica. Vbi ostendit, quo tempo-
re solemnitas habuerit exordium; Vi-
deantur Interpretes in cap. unico de voto,
lib. 6. & in Extrauaganti, Ascendente Do-
mino in nauiculam; Ex quibus Iuribus cõ-
stat, solemnitate[m] Votorum esse de Iu-
re positiuo, quæ doctrina fusã disquisi-
tioni campum aperiret, si nostri esset
instituti. Deinde Pontificem posse dis-
pensare in cæteris Votis nonsolemni-
bus, & in non constituentibus statum
Religiosum, constans est Doctorum o-
pinio, à quibus asseritur, Pontificem dis-
pensantem remittere nomine Dei obli-
gationem Voti; Nec maior obligatio re-
sultat ex voto solemnì, quàm ex simpli-
ci, ex parte vouentis, iuxta cap. rursus,
Qui Clerici, vel vouentes, eodemque mo-
do tenetur illud adimplere, qui simpli-
citer, ac qui solemniter illud emittit,
quin in hoc sit controuersia.

136 Quibus positis, deduci-
tur quæstionis decisio, nempe posse Põ-
tificem dispensare cum Equite Profes-
so Ordinis S. Ioannis, vt transeat ad sta-
tum Religiosum Equitis S. Iacobi, Ca-
latraue, Alcantaræ, Montefæ, & simi-
lium Ordinum Militarium. Ita cum a-
lijs à se allatis docet Diana par. 10. tract.
12. resol. 1. Etenim potest Pontifex dis-
pensare in Iure positiuo; at solemnitas
votorum est de Iure positiuo; ergo po-
test in solemnitate Voti Castitatis abso-
lutè, & Paupertatis abque proprio dis-
pensare, ita vt Eques S. Ioannis non ob-
stringatur eiusmodi Votis solemniter
à se emissis, sed alijs laxioribus de nouo
emittendis.

137 Neque obstat textus in
cap. cum ad Monasterium, de statu Mona-
chor. Vbi videtur doceri, non posse Pon-
tificem in votis solemnibus dispensare.
Etenim rectè respondet Basilius Legio-
nensis de matrimonio lib. 8. cap. 2. num. 13.
sensum eius textus esse; Statum religio-
sum constare essentialiter tribus Votis
Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ,

(Castitas autem conjugalis, & Pauper-
tas cum proprio, sublite esse, an suffi-
ciant, ostendimus superius disquisit. 2.
question. 2.) ex institutione Christi, &
ita non posse Pontificem efficere, vt il-
le status permaneat, aliquo ex illis Vo-
tis ablato. At in nostro casu nihil huius-
modi contingit.

138 Doctrina tradita tenet,
quamuis asseratur, Equites Iacobæos,
Calatrauenses, Alcantaræses, & similes
non esse proprie, & strictè Religiosos.
Nam semel posito, valere Pontificè dis-
pensare in Votis solemnibus, & eorum
obligationem remittere, sequitur, posse
dispensare, vt Eques Professus Ordinis
S. Ioannis transeat ad aliam Militiã
Equestrẽ, quamuis non sit assumptus
statu strictè, & proprie religiosum.
Quin & pariter sequitur, posse dispensa-
re, vt in sæculo permaneat liber ab om-
nium votorum obligatione, abque eo
quod ad alium Ordinem Militarem trã-
seat. Id confirmatur; nam in susceptione
Ordinis Sacri Subdiaconatus emittitur
Votum solemnẽ Castitatis; Põtifices au-
tem possunt dispensare, & de facto id
præstiterunt, vt Subdiaconus nuptias
contrahat, quin eo Voto maneat obstri-
ctus. Vnde hinc depromitur pro nostro
asserto fundamentum; scilicet potest
Pontifex dispensare, vt, qui votum so-
lemnẽ Castitatis emisit, nuptias contra-
hat, abque eo quod alijs Votis se ob-
stringat; potest item dispensare, vt reli-
giosus Professus à votis solemnibus li-
ber in sæculo permaneat; & ex Monacho
fiat non Monachus, vt tradit Basilius Le-
gionensis vbi supra. Ergo à fortiori dis-
pensare valet in eo, quod Eques Mili-
tiæ Diui Ioannis Professus transeat ad
Militiam aliam Equestrẽ, in qua Pro-
fessionem etiam emittat, quamuis non
adeo sint stricta Vota solemnia.

139 Roboratur doctrinæ fun-
damentum. Materia Voti Obedientiæ
est promissio facta homini, hoc est, Ordinis
Prælato, & ipsi Pontifici, qui est Ge-
neralissimus omnium Religionum, in-
dèque erga omnes Religiosos habet po-
testatem dominatiuã, qua ergo ceteros
fideles non gaudet, licet omnium sit Pa-
stor, Superior, & Prælatus supremus; Ea
autem promissio confirmatur voto in
Professione. Tunc sic; potest Pontifex
non acceptare promissionem; &, post-
quã acceptauit, potest eã rescire; in hoc

enim nulla est repugnantia, cum ab eius consensu, & beneplacito pendeat, & aliunde ipse sit supra ius positium Ecclesiasticum, quod potest tollere, ac relaxare; reiecta autem illa promissione, cessat obligatio Voti Obediencie; Sed cessante obligatione Voti Obediencie, cessat etiam obligatio Voti Castitatis, & Paupertatis; nam hæc duo solum promissa sunt in eo statu Obediencie; Ergo valet Pontifex remittere ea Vota, eorumque obligationem, reijciendo, aut non acceptando promissionem ei factam, & in iure Ecclesiastico solemnitate dispensando. Cæterum requiri causas iustas ad dispensandum validè, & quænam sint iustæ causæ, latissimè docetur ab Auctoribus passim, dum agunt de dispensationibus, & de dispensandi potestate.

Quæstio 14. An, qui emisit Votum Religionis, ei satisfiat assumendo Habitum Equestrem; aut Clericorum Fratrum Ordinum Militarium? Vbi alia dubia deciduntur.

140 **A**SSERO primò, eum, qui vouit Religionem, non satisfacere Voto, si fiat Eques Ordinum Diui Jacobi, Calatrauæ, Alcanta-ræ, Montisæ, Auis, & Christi. Etenim, quamuis asseratur, Equites horum Ordinum esse strictè Religiosos, tamen (proh dolor!) iam non optantur hi Ordines in Equestri statu, ad perfectionem sectandam, sed ambiuntur ad honorem consequendum, vt nullus inficiabitur. Is autem, qui vouit Religionem, ex animo acquirendi perfectionem, & vitandi sæculi illecebras, ac pericula, Votum emisit, & ad id se intendit obligare; quæ obligatio non relaxatur, si Eques Militaris fiat in Ordinibus, in quibus potest inire matrimonium, proprium retinere, & inter sæculi delicias irretiri, familiam retinendo, filios procreando, pro quibus dictandis sollicitetur. Hæc, crederim, introspectanti terminos erunt manifesta.

141 Non tamen negauerim, posse emitti Votum validum assumen-

di statum religiosum Equestrem prædictorū Ordinum, dum motiuum, & finis non sit consecutio honoris, & splendoris, & spes adipiscendi diuitias ex Commendis; nam hoc motiuum est impeditiuum maioris boni spiritualis, & conducentis ad perfectionem, nempe humilitatis Christianæ, & Paupertatis Euangelicæ. Si verò hæc motiua secludantur, Vota, quæ ab Equitibus Militaribus emittuntur in Professione, sanctissima sunt, Deo grata, & approbata ab Ecclesia; quare melius est, ea emittere, quam ea præcisè non emittere; seu melior est materia eiusmodi Votorum, quam eius oppositum; in quo sensu est maius bonum, atque adeo Votum ingrediendi, & assumendi eum statum, atque emittendi ea Vota, est Votum, seu promissio Deo facta & aliunde est de melioribono, hoc est, non impeditiuo maioris boni. Etenim, quamuis Votum nubendi (nisi in aliquo casu speciali) non sit validum, quia impedit maius bonum, nempe statum castitatis, & Castitatis; tamen Equites Militiarum, esto possint contrahere matrimonium, tamen ad id non tenentur, & possunt celibes permanere, & Castitatem seruare, ac præterea ad Religionem strictiores transire, modo apposito supra quæst. 12. Quare, qui vouet assumere statum religiosum Equestrem, non vouet quidquam impeditiuum maioris boni, scilicet Castitatis absolutæ, & Religionis austerioris, indeque Votum validum euadit.

142 Dubitabis verò, an id votum assumendi Habitum Equestrem sit reseruatum? Ego quidem *tom. in Bull. Cruciat. disputation. 26. num. 27.* asserui, non esse reseruatum, supponens ad id opinionem, quod Equites Militares simpliciter, & in omni rigore, non sint Religiosi; iuxta quam opinionem ea decisio est certa; nam reseruatio, vt potè odiosa, strictè est interpretanda, atque adeo reseruatio Voti Religionis debet intelligi de statu Religioso strictè, & simpliciter sumpto. Censeo ergo, in praxi vix posse contingere euentum, in quo validum Votum non sit inualidum, ex eo quod emittatur non ex fine perfectionis, vel, si validum sit, nõ possit quis ferre de qualitate eius Voti, iudicando non esse reseruatum. Quin quòd nõ facile potest obtineri ei consecutio, sed pluribus me-

medijs apposis, quæ ambitionis speciem, anxietatem animi, & sollicitudinem temporalem tecum afferunt, ad quæ ex virtute Religionis, & ex fine perfectionis, quis dicat, quempiam teneri?

143 Quod si casus apponatur, quo aliquis voueat statum religiosum Equestrem ex animo perfectionis sectandæ, ac virtutis amplectendæ; & quod facile illum sit adepturus, quin ambitionis specie alliciat, nec anxie de illo sollicitetur, aut media apponat, quæ nullam temporalem curæ umbram præferant, sed ex virtute Religionis valeant executioni mandari; Profecto asseram, casum esse speculatiuum, non practicū; & tunc reseruatam esse Votum, si quis assentiatur sententiæ affirmanti, Equites Militares esse strictè, ac simpliciter Religiosos, & nolit, aut non possit authoritati extrinsecæ opinionis oppositæ cum iudicio practico probabili conformari. Etenim in hoc euentu metaphysico nihil vniquæ desideratur ad reseruationem eiusmodi Voti, vt perpendenti contabit.

144 Affero secundo, eum, qui vouit Religionem, satisfacere Voto, si ingrediatur in Religionem Militarem, assumendo statum Clericorum Fratrum. Ita docent Corduba in *summ. quæstion. 148. Portel de dub. Regular. verbo, Religiosus, in addit. num. 4.* Pater Thomas Sanchez lib. 3. in *Decalog. cap. 16. num. 12.* Probat. Etenim iam stabilimus disquisit. 2. quæstion. 2. Clericos Fratres Militares esse strictè, & in omni rigore Religiosos, quin circa hoc vnquam fuerit vlla controuersia; ergo, qui eorum statum assumit, satisfacit Voto Religionis a se emissio. Et quidem, vt decursu huius Operis ostendimus, illi perfectione Euangelicam sectantur; Castitatem absolutam vouent; proprium non retinent; diu intra Communitatem degunt, tunc quidem disciplinæ regularis exactè obseruatores; in proximorum salutem spiritualem incumbunt, dum Parochi, & Priores, aut Vicarij sunt. Cur ergo Voto Religionis non faciat satis, qui eorum assumit statum? Et, quâuis is status non sit adeo austerus, ac est status aliorum Regularium nō Militarium, atamen qui vouit Religionem, non obstrinxit se ad austeriorem amplectendâ. & si designauerit in Voto Religionem

austeram, posse cum dispensatione Episcopi, aut alterius habentis priuilegium ad dispensandum, aut per commutationem qualitaris adiunctæ, factam virtute Bullæ Cruciatæ, laxiorem ingredi Religionem, eo quod qualitas Religionis non cadat sub reseruatione, docui tom. in Bull. Cruciat. disput. 26. num. 134. cum Emanuele Rodriguez, Sayro, Bartholomæo à S. Fausto, Patre Henriquez, Azor, & alijs. Ibi etiam plures casus appoiti, qui possunt in præsentem adaptari.

145 Addo, etiam satisfieri voto Religionis per ingressum, & assumptionem Status Equestris Ordinis Diui Ioannis. Quippè Equites huius Ordinis in omnium sententiâ sunt strictè, & simpliciter Religiosi; Castitatem absolutam vouent; proprium non retinent, nec testari valent. Vnde votum ingrediendi in Ordinem D. Ioannis esse reseruatam Pontifici, (sic, iuxta dicta, tenendum etiam est de Voto assumendi statum Religiosum Clericorum Fratrum Militarium;) tradidit tom. in Bull. Cruciat. disputation. 26. numer. 27. Et consequenter non posse Episcopum in eo dispensare, nec valere commutari per Bullam Cruciatam; quod idem est asserendum de voto status Religiosi eiusmodi Clericorum Fratrum assumendi.

146 Insuper addo, etiam satisfieri Voto Religionis per susceptionem Habitus Hospitalis Regij, additi Monasterio de las Huelgas iuxta Burgos; quia ibi tria Vota emittuntur, etiam Castitatis absolutæ; estque ipse Ordo Cisterciensis, sub quo militant, qui eo Habitu ornantur, & subiiciuntur Abbatibus Cisterciensi prædicti Monasterij de las Huelgas.

147 Cordoua ubi supra videtur innuere, rationem, ob quam satisficit voto Religionis assumendo statum Clericorum Fratrum, saltè partialem esse, quia hi in Communitate degunt. Sed esto hæc ratio deficeret, assertio nostra esset tenenda, quæ innititur in eo, quod Clerici Fratres sint strictè Religiosi, vouantque Castitatem absolutam, & Paupertatem absque proprio. Quare asserimus, etiam satisfieri voto Religionis assumendo statum Equestrem Ordinis Diui Ioannis, quamuis Equites in Communitate non degant. Præterea plures Clerici Fratres ex ipso D. Ioannis Ordine nunquam intra Communitatem versantur.

tur; illi nempe, quos Commendatarij designant ad suas Ecclesias regendas, nam, si Clerici seculares sint, à Commendatarijs presentantur coram Assemblea Ordinis, vt eos examinari, præcipiat, atque de puritate sanguinis ipsorum Informationes peragi, quibus peractis, & approbatis, illi Habitum assumunt, & illico Parochiæ interuiunt, quod seruitium loco Nouitiatus substituitur, & anno transacto, emittunt Professionem, quæ in vnquam intra Monasterium, aut Communitatem versentur. Rursus omnes alij Clerici Fratres, adhuc postquam à Communitate exeunt, nunquam ad illam redituri, sed residentiam in suis Beneficijs ex debito, & obligatione strictissima habituri, non minus strictè Religiosi sunt, & ad votorum substantiam adstricti, quam dum in Communitate degunt.

148 Hic obserua, ante illud tempus, quo Pontifices dispensarunt in Voto Castitatis absolutæ cum Ordinibus Calatrauæ, Alcantaræ, Montesa, & similibus, Voto Religionis satisfieri potuisse assumendo tunc statum Equitum eorum Ordinum, cum eodem modo se haberent, ac nunc Ordo S. Ioannis, nec tunc vllus dubitauit, Equites eorundem Ordinum fuisse in omni rigore Religiosos. Et quidem eis temporibus non adeo repererat feruor militandi contra Ecclesiæ hostes, & frequentior erat occasio preliandi, vitamque fundendi pro Ecclesiæ defensione; eaque exercitamenta bellica eo fine Religionis Catholicæ propagandæ ardua sanè erant, austerà, atque perfectà; quare & perfectum erat Votum sequendi id Institutum.

Quæstio 15. An Professio possit emitti à Regularibus Militiarum in articulo mortis ante expletum annum Nouitiatus? Et an Nouitiij Fratres Clerici possint minoribus Ordinibus initiari à suo Priore?

149 SÆPE in Iure repetitur, & in Tridentino stabilitur, Nouitios in Religione non posse emittere Professionem, nisi peracto omnino No-

uitiatu anno. At, si eo labente, Nouitius in periculum incidat mortis, concessit Pius V. in Motu proprio expedito die 23. Augusti, anno 1570, quod possit in articulo mortis Professionem emittere, vt sic lucretur indulgentias, & gratias, quæ in Professione obtinentur, & eas, quas obtinent Professi in articulo mortis; licet enim Nouitij, in valde probabilis opinione, etiam gaudeant priuilegijs, ac gratijs Religiosorum, qui Professi sunt; tuti tamè & extra opinionis contentionem, si Nouitius tunc profiteatur, eis gaudebit. Et, quamuis aliqui opponant huic concessioni Pij V. Bullam Gregorij XIII. quæ incipit, *In tanta negotiorum*; Attamen non fuisse eiusmodi concessionem reuocatam per hanc Bullam tuentur Emanuel Rodriguez, Henriquez, Bartholomæus à S. Fausto, Ludouicus Beja, & alij, quos refert, & sequitur Barbosa *in collectan. ad cap. ad Apostolicam*, 16. *de Regularib.* Cæterum, si Nouitius, qui in mortis periculo proximo Professionem emisit, mortem euadat, & conualescat, debet annum integrum probationis explere, & iterum profiteri, vt præfati Authores obseruant; qui etiam aduertunt, si ille Nouitius, Professione emissa, decedat à viuis, quin de suis bonis legitime disposuerit, Monasterium non succedere in illa, sed eos consanguineos, qui habent ius succedendi ab intestato in bonis illius; quia ea anticipata Professio non habet alium effectum externum, nisi eum, ad quem fuit concessa, nempe participationem priuilegijs, & gratiarum in ordine ad ipsum profitentem.

150 Hæc omnia prorsus congruunt Clericis Fratribus Nouitijs Militiæ Iacobæ. Equitibus tamen Militaribus, & Fratribus Clericis Calatrauæ, & Alcantaræ, ita competunt, vt tamen nequeant absque licentia ipsius Regis, Professionem emittere. Etenim Professio à Pio V. concessa, nequit propria auctoritate emitti, siquidem debet à Præfato acceptari, quod est ipsi Professioni solemni essentiale, quatenus solemnis est, quare nequit emitti, nisi Præfatus acceptet per se, aut per alium à se designatum, & consequenter præbeat facultatem ad eam emittendam. Quod late cum communi explicat Emanuel Rodriguez *tom. 1. quæstion. regul. q. 1. art. 2.* Vnde Clerici Fratres Iacobæ de licen-

tia suorum Priorum poterunt Professionem in articulo mortis emittere; nam, licet Professio Regi nostro, vt Magistro, seu Administratori perpetuo emittatur, tamen Priores Monasteriorum eius nomine acceptant Professionem, eiq; commissa sunt subditorum Professiones. At tamen in Definitionibus Calatrauæ tit. 7. cap. 2. statuitur, vt nec Fratres Clerici Professionem emittant, quin Rex noster de eorum meritis, ac sufficientia moneatur, & licentiam præbeat. Idem est de Fratribus Clericis Alcantarensibus. Vnde hæc sit regula generalis; Ille solus potest licentiam concedere ad emittendum Professionem in articulo mortis, qui potest eam concedere ad emittendum ipsam, peracto anno Nouitiatus, nam quoad hoc nihil Pius V. innouauit, aut concessit.

151 Vt autem ad secundam quæstionem in titulo præfixam accedamus, duplicem reperio sententiam. Prima est eorum, qui arbitrantur, Nouitios non posse tempore Nouitiatus nec prima Tonsura initiari. Ita Syluester, Lambertinus, P. Azor, & alij, quos refert Barbosa in *Collectanea ad cap. postulasti, de Regularibus*, & Angelus, verbo *Nouitiatus*, num. 2. Oppositum docent ipse Barbosa, P. Henriquez, Pater Suarez, quos refert, & sequitur Pater Thomas Sanchez lib. 6. in *Decalog. cap. 10. n. 19*. Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. *regular. quæst. 13. art. 4.* P. Pellizarius, & alij; qui non solum prima tonsura, sed omnibus Ordinibus Nouitios posse initiari tuentur. Quorum sententiam veram iudico, & in primis de prima Tonsura extat decisio Bonifacij VIII. in *cap. nullus de tempor. ordin. lib. 6.* Vbi ait, nullum Episcopum, aut quemuis alium posse Clericalem Tonsuram conferre infanti, nisi Religionem ingrediatur; ergo, si ingrediatur, poterit, cum adhuc sit Nouitius, siquidem infans nequit emittere Professionem. Quam doctrinam tradit ibi Glossa, verbo, *infanti*, & verbo, *intrare*. Deinde nullo iure prohibetur, Nouitios ad quoslibet Ordines promoueri, ergo possunt promoueri ad illos. Opponunt textum in *cap. Monasterij*, 19. *quæst. 3.* Verum Emanuel Rodriguez ait, dispositionem huius textus per contrariam consuetudinem fuisse abrogatam. Alij verò Au-

thores iunt, ibi non esse sermonem de Ordinibus, sed de Monachali Tonsura, & ritibus, qui sunt proprij eorum, qui iam Professionem emiserunt, & sunt absolute Religiosi.

152 In Ordinibus autem Religiosis sua specialia dantur Statuta circa tempus, in quo Religiosi possunt ad Ordines promoueri. Sic in Ordine D. Iacobi, vt Clericus Frater Subdiaconatus Ordinem suscipiat, post acceptionem Habitus duo anni transacti requiruntur; tres verò, antequam Diaconus fiat; & quatuor ante Presbyteratus Ordinem. Ita extat in Statutis tit. 12. cap. 12. pag. 132. In Ordine Calatrauæ duo anni post Habitus susceptum ante Subdiaconatum, quatuor ante Diaconatum, sex ante Presbyteratum requiruntur; nec attentis præcisè Statutis, Prior, aut Administrator potest licentiam, & Dimissorias ante id tempus præbere, cum ita ei præcipiatur à Capitulo Generali; quod si expediat, aliquem ante id tempus Ordines præfatos suscipere, monendus est Senatus Ordinum, vt licentiam concedat. Ita in Definitionibus tit. 2. cap. 10. Vbi maximè commendatur, vt cum Senioribus Monasterij prius inspiciantur, & examinentur mores, & sufficientia eius, qui ad Ordines est promouendus. In Ordine Alcantaræ tempus non restringitur; verum iniungitur Priori, vt licentiam non præbeat ad Ordines suscipiendos, nisi prius examinet promouendū, & is per suffragia secreta Seniorum aptus iudicetur, Cum autem ad Presbyteratum suffragia præstanda sunt, omnes suffragaturi prius eo die Sacrum celebrare tenentur. Promouendi autem ad Ordines, si suffragia ad promotionem directe, aut indirectè illicitis medijs ambiant, per duos annos prohibentur ad Ordines promoueri; Et Prior, si sciat, & non impediatur, per mensem vnum ab Officio suspenditur. Ita in Definitionibus pag. 78. Aduerte in præfenti, licentiam, vt ante tempus præfixum Clerici Fratres suscipiant Ordines Sacros, de facto à Superioribus Monasteriorum, causa iusta interueniente, concedi à Senatu Ordinum potest; Quod consuetudine inductum non egrè ferri à Senatu, iudicandum est.

153 Sed à quo Episcopo promouendus sit ad Ordines Nouitius, dubitatur. Ordinandum fore ab Episcopo proprio,

proprio, non secus, ac si Religionem non fuisset ingressus, tradit P. Henriquez lib. 10. de Sacram. Ordin. cap. 23. num. 5. lit. G. Cui sententia fauent Lupp^o, Paulus Francus Dominicus, Cardinalis, P. Suarez, & alii apud P. Thomam Sanchez lib. 6. in Decalog. cap. 10. qui tenentur, ratione Nouitiatus non adquiri domicilium, atque adeo, si Episcopus proprius non sit Episcopus loci, in quo Nouitius versatur, non posse ab Episcopo loci Ordinibus Initiari, sed à proprio Episcopo. Verum posse Nouitium ab Episcopo loci ordinari, quãuis non esset Episcopus proprius respectu ipsius, si non esset ingressus Religionem, absolute docet P. Thom. Sanchez loco relato, cum Ancharrano, Henrico, Antonio Cuceo, & alijs; Cui sententia adstipulantur hi, qui docent, ratione Nouitiatus adquiri domicilium, cum quis possit ordinari ab Episcopo domicilij; Illi autem sunt Gofredus, Hostiensis, Ioannes Andreas, & alij apud eundem Thomam Sanchez. Etenim, quamuis Nouitius probeat anno Nouitiatus, an sibi expediat, & congruat ille status Religiosus, & de eo ipso Religio experimentum capiat, tamen præsumitur Nouitius animum habere permanendi, qui animus habitus ab ipso tempore ingressus in Religionem sufficit ad constituendum domicilium, iuxta tradita à me tom. de Iure Academico, lib. 3. ex num. 445. Vbi plura circa domicilium discussi.

154 Exindè obseruant prædicti Authores, quorum sententia est probabilissima, non indigere Nouitios licentia, nec litteris dimissorijs Prælati Regularis, vt Ordinibus Initiatur; cum enim ordinandi sint à proprio Episcopo ratione domicilij, ad illum spectat, eis Ordines conferre; aut dimissorias tribuere, vt ab alio Episcopo non proprio ordinentur; &, cum aliundè Nouitij non adhuc sint Religiosi quoad onera, non tenentur eam licentiam, & dimissorias postulare, quatenus grauamen addunt supra id, quod ipsi haberent, si Nouitij non forent, cum tunc ab Episcopo domicilij, absque alia licentia possent Ordines suscipere.

155 Hæc tamen omnia procedunt independenter à priuilegijs, & facultatibus, quibus Religiosi Prælati gaudent, concedendi dimissorias suis

subditis, vt Ordinibus Initiatur à quolibet Episcopo, quin attendatur ad id, quod sit Episcopus proprius ratione originis, aut domicilij; quod praxis communis ostendit. Hinc, cum Nouitij gaudeant priuilegijs Religiosorum, vt tradidimus supra, quæst. 5. fit, Prælatos Regulares posse eis concedere dimissorias, vt à quocumque Episcopo ordinentur; Quod etiam docet P. Thomas Sanchez ubi supra, cap. 10. in fin. Id tamen intellige, seclusis specialibus Statutis cuiusque Religionis circa tempus, in quo possunt Religiosi Ordines suscipere, nam Prælati nequibunt aliter dimissorias concedere, nisi dispenset intra ipsam Religionem is, cui dispensandi in eius Statutis potestas competit; vt in Ordinibus Militaribus D. Iacobi, & Calatrauæ, Senatui Ordinum ea potestas est tradita.

156 Ex dictis sequitur, Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes posse primam Tonsuram, & quatuor Minores Ordines conferre subditis Nouitijs. Etenim in Statutis, & Definitionibus Ordinum non restringitur tempus circa primam Tonsuram, & quatuor Minores Ordines; aliundè Priores possunt eos conferre subditis Professis, ergo & Nouitijs, qui priuilegijs Professorum quoad hoc gaudent. Deindè Prior Monasterij S. Iacobi Hispalensis, & Administrator Monasterij Calatrauæ possunt litteras dimissorias Nouitijs subditis concedere, vt à quolibet Episcopo prima Tonsura, & quatuor minoribus Ordinibus Initiatur; Idem præstare possunt ipsi Priores, qui iurisdictione quasi Episcopali gaudent, si nolint ipsi suos Nouitios ordinare, sicut etiam possunt eas dimissorias Professis concedere. Demum Prior Alcantara valet concedere dimissorias Nouitijs subditis etiam ad sacros Ordines, præcedentibus requisitis supra appositis, cum respectu Alcantarensum non sit requisitum tempus determinatum Habitibus suscepti ad receptionem Sacrorum Ordinum, & aliundè Nouitij secundum se eos valeant suscipere. Communiter tamen non expedit, Nouitios ad Sacros Ordines promoueri; tum, ne Nouitiatus tempore extra Monasteria vagentur, vt ad eos suscipiendos accedant ad Episcopos; tum, ne, si fortè ab Ordine resipiscant, aut eiciantur,

tur, Ordinum susceptorum eos pœniteat; & alias ob causas, propter quas prudenter in Religionibus ferè omnibus statutum est, ne Religiosi Ordines Sacros suscipiant, nisi post tempus præfixum; quod etiam, vt asseruimus, sancitum est in Ordine D. Iacobi, & Calatrauæ. Alias quæstiones circa Ordines suscipiendos à Religiosis, & de Irregularitatibus, quæ per ingressum in Religionem tolluntur, & de his, in quibus Prælati Regulares possunt dispensare, aliaque huiusmodi, omnibus Religiosis sunt communia, quin aliquid speciale circa Regulares Militiarum sit obseruatione dignum; quare ea non discutimus; Videantur Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. Regular. quæst. 13. ex art. 3. Eusebius de Herrera de statu Religioso; Miranda, Lezana, Marchinus, Suarez, Thom. Sanchez, Castro Palao, Leander de Sacramento, Layman, Bonacina, Henriquez, Gaspar Hurtado, Pellizarius, & alij plures passim de Sacramento Ordinis, & de Religione tractantes.

157 Inquires, an Equites Militares, dum sunt Nouitij, prohibeantur Ordinibus initiari? Ex Iure nulla extat prohibitio, vt iam attigimus loquendo de omnibus Nouitijs. Nec prohibitio vlla datur, nec temporis coarctatio in Statutis, & Definitionibus Ordinũ; in quibus de solis Clericis Fratribus sermo est, cū de Ordinibus agitur. Verum Statuta, & Definitiones ideò de Equitibus nihil stabiliunt, quia, cum eorum Institutum sit militia pro Fidei, & Ecclesiæ defensione, cui Instituto opponuntur Ordines Sacri, siquidem Sacerdotum non est, milites adscribi, ideò de Equitibus ordinandis nihil cautum est in Statutis, & Definitionibus. Hinc censeo, ex se non posse Equites suscipere Ordines Sacros absque licentia Regis, aut Senatus Regij Ordinum. Quippe non possunt in eo se constituere statu, in quo nequeant inseruire suo Ordini, & satisfacere suo muneri, fini, & Instituto; in eo autem constituuntur, si Ordinibus Sacris initiuntur, cum non possint sic militare; Quare vel ipsum nomen Ordinibus Sacris repugnat, *Milities* enim sunt; Sic à Pontificibus appellantur; Sic in acceptione Habitus, & Professione eis indicitur obligatio militiae sequendæ; quomodo ergo stat, Sa-

cerdotum suscipere, & inhabiles se reddere ad obediendum suis Prælati circa ipsa munera, ad quæ ex Instituto tenentur?

158 Hinc ex se ea licentia ad Ordines suscipiendos non esset concedenda, nisi ex iusta causa, & veteranis, ac in Militia emeritis, aut debilibus. Nec ob eandem rationem Habitus Equestris ex se foret concedendus his, qui Sacris sunt initiati, aut Beneficijs Ecclesiasticis gaudent; nam nec ipsum nomen Militum Equestrium eis aptatur. Iam quidem ex consuetudine, vtu, & praxi, cum Equites Militares pecunijs redimant obsequia militaria ab ipsis præstanda, & iudicetur, non minus opportunum esse bello subsidium pecuniarium, quam personale, Habitus Equestres conferuntur his, qui statui Ecclesiastico addicuntur, aut litteras profitentur. Vnde ob hanc praxim, censeo, non peccare Equitem, qui absque licentia Ordines Sacros suscipit; poterit autem aliqua pœna mulctari à Senatu Regio Ordinum, eo quòd actum debitum, iuxta disciplinam regularem, obedientiæ omiserit, & de se ipso absque licentia in perpetuum disposuerit. Vide dicta supra quæst. 11. Ceterum *disquis.* 7. quæst. 9. docebimus, Equitem ad Ordines quosuis suscipiendos fore obtenturum litteras dimissorias à Priore Monasterij sui Ordinis; (si subscribatur sententiæ asserenti, eos esse strictè Religiosos) nam, iuxta præscripta in Iure, nullus Religiosus potest ordinari absque litteris dimissorijs sui Prælati Regularis, indeque tenentur illi eas à suo Prælato poscere; Rex autem, qui est Prælatus, & nequit per se spiritualia exercere, designat, iuxta Bullam Adriani VI. personam Ordinis, per quam merè spiritualia exerceantur; Ij autem sunt Priores Monasteriorum. Hinc, si Eques de licentia Prælatorum ordinetur, & ei congrua deficiat, non tenetur Episcopus, qui Ordines ministravit, ei congruam præstare, sed ipse Ordo Militaris, eiusq; Prælati; sicut respectu aliorum Regularium contingit. Aduerte tamen, Equites Militares, qui ab Episcopo dimissorias ad Ordines suscipiendos impetrant, & absq; dimissorijs proprii Prælati Regularis ordinantur, excusari, si sequantur sententiam, quòd non sunt propriè Religiosi. Aduerte secundo,

secundò, dum sunt Nonitij, non indigere dimissorijs Prioris, vt à proprio Episcopo ordinentur, sic verò, vt ab Episcopo non proprio, iuxta tradita *sup. ex n. 13*

Inquiris, an Clerici Fratres Calatravae, & Alcantarae, & alij sub Instituto Cistercij degentes possint initiari minoribus Ordinibus ab Abbatibus Cisterciensibus? Id dubium paucis abhinc annis consultum fuit Salmanticae cum Viris sapientissimis, qui responderunt, posse. Cum enim enim illi Institutum Cisterciensium sequantur, inter ipsos Monachos Cistercienses quoad ad id sunt recensendi; Et Abbatum potestas ad eos afferentes litteras dimissorias suorum Prælatorum æquo iure extendi indicatur, maximè cum Bullæ Pontificiæ non exiguum ad id præbeant fundamentum.

Questio 16. An Equites coniugati indigeant licentia vxorũ, vt ingrediantur Ordines Militares, & in eis Professionem emittant?

159 **I**N formula præscripta concedendi Habitus Militares (de Ordine S. Ioannis non est sermo in præsentibus) ea continetur interrogatio, an suscepturus illum ab vxore licentiam petierit? Vnde constat, licentiam vxoris desiderari. Et quidem rectè; cum enim ingrediens Ordinem Militarem obsequio Dei, & Ordinis se mancipet, & sub obedientia Magistri se constituat, vt de ipso quidquid ei libuerit iuxta Statuta Religionis, disponat, necessarium est, vt vxor cõsentiat, & cedat iuri, quod in maritum habet, non sanè omnino, sed quoad opus sit, vt ille oneri, quod in se suscipit, faciat satis, quin postmodum illa conqueri, aut reclamare valeat. Hinc Didacus Mota de *confirmat. Ord. D. Iacobi, lib. 2. cap. 2. §. 2. num. 13.* exponit verba D. Pauli docentis, Virum non habere potestatem sui corporis, sed mulierem; hæc enim suæ potestati, seu iuri cedit, dum licentiam præbet marito assumendi Habitus Militarem. Inde etiam *ex num. 5. ibidem* tradit, Equitem, post-

quam Deo, Ordini, & Magistro est deuinctus, non habere se vt liberum, sed tanquam sub aliena potestate existentem, & hinc vxorem non posse eo vti pro libito, sed dependenter ab aliena voluntate, cum ei licentiam concesserit ad tradendum se obedientiæ sub disciplina regulari.

160 Nec inuoluit repugnantiam, vt obseruat ipse Mota *ubi supra, cap. 2. §. 19. ex num. 4.* quod Ordo habeat ius in Equitem, & simul vxor ius etiam conseruet ad matrimonij vsum. Etenim hoc vxoris ius est alteri iuri subordinatum, hoc ipso quod illa ei cesserit; atque adeò est limitatum, & non absolutum extensiuè ad vtendum toties quoties matrimonio, sed ad vtendum, quoties Eques ex obedientia iusta non fuerit legitimè occupatus in adimplendo sui Ordinis Instituto, Regula, & disciplina. Hinc latè ostendit ipse Author, rectè inter se coherere, Equites esse propriè Religiosos, & simul esse coniugatos, ac habere familias, & bona, quæ in hæredes transferantur, cum & ipsi, & eorum bona subordinata sint Ordini, ac Magistro, seu Administratori, & aliundè sic à Pontificibus Ordines Militares, aut ex institutione, aut ex dispensatione confirmantur, & approbentur, tanquam veræ, & propriæ Religionis, quin sit contra earum essentiã, quod solummodò Castitatis votum sit coniugalis, & quod votum paupertatis cum facultate testandi, & disponendi de bonis coniungatur. Sed de vi huius rationis videantur dicta *disquis. 2. quest. 2.*

161 Dices primò, estò doctrina tradita sit vera de Equite, qui iam coniugatus suscepit Habitus Militarem, at nequit esse vera de eo, qui post Professionem duxit vxorem; cum enim iam tunc traditus sit Deo, & Ordini, nequit se tradere vxori, ita vt vera sit illa prolatio, *Do me tibi in sponsum*, quæ significat traditionem omnimodam corporis ad matrimonij vsum. Respondeo, certum esse, matrimonij vinculum constare ex mutuo cõsensu, quo coniuges ad inuicem sibi tradunt ius, & potestatem in sua corpora, iuxta *cap. sufficiat, 27. quest. 2.* Vnus autem actualis matrimonij non est de essentiã illius, cū ante hunc vsum fiet verum matrimonium, vt liquet ex *Concil. Florentino instruct.*

instruct. Armenorum, ex Tridentino sess. 24. & ex cap. ex parte; cap. veniens; cap. cum locum; cap. cum apud, de sponsalibus. Quin potest quis animum habere contrahendi matrimonium; & nō consummandi, iuxta cap. commissum, de sponsalibus. Iam ergo, cum per Professionem solemnem datur traditio actualis personæ, vt docet D. Thomas 2. 2. quæst. 189. art. 2. ad primum, & art. 5. necnon quodlib. 3. art. 18. fit, vt per matrimonium Eques tradat ius, & potestatem in suum corp^o in ordine ad vsum, qui possit stare cum ea actuali traditione primaria, seu iuxta Regulam, quam profiteretur, iuxta quam de licentia Magistri contrahit matrimonium; isque vsum limitari potest, cum vsum non sit de essentia matrimonij; Et id aueruit Mota *suprà* §. 19. n. 11. esse, dari vxori traditionem potentialem corporis, non actualement absolutam; nempe dari potestatem vtendi matrimonio iuxta Regulam, quam Eques professus est, & dependenter à voluntate Magistri, seu dum ipse iuste Equitem in bello, aut in obsequio Ordinis non detinet absentem ab vxore.

162 Nec vxor potest conqueri de iniuria suo iuri illata; cum enim Equiti Professio maritatur, cedit voluntarie iuri suo, & consentit in dominiū corporis mariti cum limitatione quoad vsum; nam hoc ipso quod consentiat coniugio cum Viro tradito solemniter Deo, Obedientiæ, ac Religioni, & eam traditionem nequeat ipsa reuocare, aut impedire, consequenter non aliam potestatem vult circa maritum, nisi eam, quæstat cum Religione, & Obedientiâ; vnde, cum voluntaria sit in ipso matrimonij contractu, & consentiat, nulla deinde scienti, & consentienti fit iniuria.

163 Dices secundò, si quis contrahat matrimonium cum ancilla, ea apponita conditione, vt ei reddat debitum solummodo, quando eius dominus voluerit, matrimonium erit irritū, & nullum iure naturali; sed hæc conditio virtualiter apponitur in coniugio cum Equite Professio, nempe vsum matrimonij non fore habendum, nisi cum Ordo illum permittat, aut non impediat; ergo irritum erit hoc matrimonium. Maior probatur ex cap. proposuit, de coniugio seruor. Vbi error seruitutis annullat matrimonium, non autem sup-

ponitur ibi, esse nullum ex lege Ecclesiastica, igitur ex lege naturali.

164 Respondeo, negando maiorem; ea enim conditio & semper includitur in coniugio seruorum, cum nō tollatur à domino potestas in illos, & eorū vsum, ratione cuius sæpè nequeat matrimonio vti; & aliunde hæc conditio non tollit mutuum *suprà* dictum consensum, in quo stat essentia matrimonij, & dumtaxat ea traditio corporum ad inuicem est limitata quoad vsum; matrimonium autem potest verè consistere, tum absque vsum, tum cum vsum limitato, & restricto, in quem voluntariè consentit seruus, aut ancilla, dum matrimonium contrahunt, siquidem suæ seruitutis naturam agnoscunt, quæ nō patitur vsum expeditum matrimonij, nec eo vti possunt toties, quoties voluerint. Sic etiam validum est matrimonium leprosi, & senis, quamuis ipsi nequeant reddere debitum semper, sed aliquando, ob ægritudinem, aut imbecillitatem naturæ, quod vxores supponunt. In nostro etiam casu, & in coniugij seruorum potest asseri, nullam, nec implicitam, conditionem inuolui, sed supponi in contractu matrimonij id, quod est annexum personæ, cum qua contrahitur, nempe statum Religionis, aut seruitutis, qui status non permittunt vsum matrimonij, quoties libuerit; pluribusque id ipsum posset exemplis confirmari.

165 Ad probationem respondet Mota *suprà* num. 24. illud coniugiū esse nullum non ex lege naturali, sed ex lege Ecclesiastica prolata in cap. si quis libe; 29 quæst. 2. Verum independenter ab hoc, eneruis est probatio, quæ supponit, intercessisse seruitutis errorem; nam hic error, cum sit circa substantialia, tollit voluntarium, indeq; laborans eo errore censetur rectè non consensisse in coniugio cum ea famina, quam alterius conditionis substantialis existimabat; sicut non censetur consentire is, qui laborat errore personæ, & contrahit matrimonium cum famina, quam omnino aliam esse existimabat; sine consensu autem non potest essentia matrimonij reperi. Id autem in nostro casu non datur; nam famina, quæ init matrimonium cum Equite Professio, nullo errore laborat circa substantialia, nec circa personam; quare exinde nequit matrimonium

niam irritum reddi. Quin addo, quamuis femina ignoraret, maritum, quem suscipit, esse Equitem Militarem, matrimonium fore validum. Ratio est, quia inde nequit præsumi, aut coniectari, illam, si sciret, non fuisse consenturam; sed potius iudicaturam, id sibi adhuc expedire magis, utpotè quid splendori; & decori familiæ valde conducens; quare nullus error ibi potest circa substantialia excogitari; cum id, quod ignoraret femina, in ipsius attestatione potius spectaret ad personæ augmentum, quam ad decrementum; & Habitum Militares in Viris potius alliciunt, quam retrahunt feminas à coniugijs, ut per se est notum, & constans.

166 Hinc cenfeo, licentiam, quam ab vxore postendam esse dixim⁹, ut maritus suscipiat Habitum Militarem, sufficere tacitam, & interpretatiuam, imò potius semper supponi; nunquam enim vxores inuitæ sunt circa hunc splendorem, & ornamentum Viris, & familiæ additum; qui illud exoptant, & communiter ambiunt. Vide, si femina v. g. existente in Indijs, & rem ignorante, Vir in Hispania degens susciperet Habitum Militarem, nihil contra eius ius fieret; cū deberet supponi, eam præbere licentiam, ac ratihabere, & iuri suo, modo *suprà* dicto voluntariè, & libenter cedere; & inde, cum rem nosceret, non conquesturam de iniuria sibi illata, sed sibi gratulaturam de honoris adquisito incremento. Hæc quisque expendat, & dissentire nō poterit, si res in praxi expendantur, & non aliter, quam regulariter contingunt, pensentur.

167 Nec noua licentia est necessaria ab vxore impetranda, ut Eques Professionem emitrat; nam licentia ad suscipiendum Habitum Militarem concessa extenditur consequenter ad Professionem emittendam, cum supponatur, peracto anno Nouitiatus esse obligationem profitendi; Et pariter, si femina ineat matrimonium cum Equite Nouitio, dum consentit in contractum cum illo, ut Ordinem iam ingresso, consequenter in eius Professionem præstat consensum. Quin huc adducenda sunt *nuper* libata; scilicet, et si opus esset noua licentia ad emittendam Professionem, hanc semper fore præsumendam. Etenim per Professionem Eques reddi-

tur habilis ad obsequia, & Munera, que vtilitatem, & splendorem ei, ac familiæ adijciant; nempe ad Commendas, & alia Munera Ordinis; ad Informationes de alijs Candidatis Habitibus peragendas, & ad similia, quorum non est capax Nouitius Eques. Præterea ipsi vxori maritale, ut ita dicam, emolumentum accrescit, cum Vir per votum Castitatis conjugalis nouo vinculo obstringatur non appetendi aliam feminam, nisi vxorem propriam; Et sanè id à culpa valde retrahit, cum præter legem diuinam, quæ vrget, votum etiam peccata luxuriæ longè amandari, iure suo poscat; ne Eques transgrediens illud, præter adulterium, etiam sacrilegium patret. Cum ergo hinc firmetur debita vxoribus fidelitas, quam illæ anxie desiderant, fit, libentissimas, etiã hoc titulo, fore circa Professionem. In his equidem casibus practicè philosophandum est, ut non aberretur à vero,

Questio 17. De dispositione requisita, & sine intendendo in susceptione Habitum Militaris, ac in Professione.

168 **N**E, cum in superioribus splendorem, & ornamentum, quod in susceptione Habitum Militaris, & in Professione accrescit, ingeminauimus, aliquis suspicetur, id esse præcipuum, quod in Ordinibus Militaribus intenditur, (& dolendum est, forsàn nihil aliud ab aliquibus intendi) oportet, rem hanc præ oculis obijcere, ut splendor ille, qui tanè maximus datur, & quem animo moderato exoptare, non est vitiosum, ut finis præcipuus neutrquam habeatur, sed ad eum collimetur scopum, ad què respiciunt ipsi Ordines, Institutores, & Pontifices confirmantes. De hac materia integrum libellum Hispanè edidit Didacus Mota, quem inscripsit; *Tratado sobre vn Problema, como se ha de pretender el Habito de las Ordenes Militares, &c.*

169. Igitur, cum Ordines Militares sint propriæ, & veræ Religionis à Pontificibus approbatæ, in eis, sicut in cæteris Religionibus, perfectio Evangelica intenditur per ea media,

quæ

quæ sunt opportuna Instituto; nec solū præcepta diuina debent adimpleri, id enim omnibus est commune, sed & consilia salutaria, & specialia statuta, ac regule, cum hæc sint media, quibus ad perfectionem tenditur. Qui ergo in Ordinem Militarem admitti exoptat, necesse est, attendat, à se assumi statum, in quo perfectio virtutum intenditur comparari; quare eo animo sit, vt se expeditum, & promptū reddat ad præcepta diuina adimplenda, consilia Euangelica iuxta Regulam sectanda, & speciales Ordinis obseruandas Regulas. Quippè hæc dispositio, & animus inesse debet omnib⁹, qui statum Religiosum amplectuntur. De quo videndi sunt D. Thom. & Caietan. 2. 2. q. 184. art. 5. ad 2. & q. 186. art. 9. D. Dac⁹s Murillo in *Scala perfectionis Euangelicæ*, lib. 1. cap. 19. & lib. 2. cap. 10. P. Hieronymus Plati de *bono status Religiosi*, ferè per totum; Venerabilis P. Ludouicus de la Puente tom. 3. de *perfectione in statib⁹*, per totum, & alij passim. Vnde Equites, qui Ordines Militares ambiūt, honoris, & lueri causa dumtaxat, si sequantur sententiam tuèrem, Equites esse strictè Religiosos, abutūtur eorum fine, & instituto; quod sanè eis proponitur, dum admittuntur, & Professionē emittunt; indèq; illicitè operantur, si nihil de perfectione cogitent, & in animo habeant, ad eam non tendere.

170 Huc tendunt Vota solemnia, quibus in Ordinibus Militaribus Equites, & Fratres Clerici Dei obsequio mācipantur, & ipsi, ac Ordini se tradūt; per ea etenim constituuntur in sententiā plurimum veri Religiosi, in eoq; statu remanent, qui exigit eos sollicitos de virtutib⁹, & perfectione sectandis. Et, cū quilibet sacer Ordo media ad suum finem opportuna exequatur, siuè soli vitæ contemplatiuæ incumbendo, siuè actiuæ, seu vtriq; diuersaq; exercendo ministeria ad salutē propriarum animarum, siuè ad utilitatem spiritalē, aut corporalē proximorum, & Ecclesiæ, ac Fidei exaltationē; Ita in Ordinibus Militaribus media adiunt opportuna, nempe militia ad defensionē Ecclesiæ, & Fidei, labores belli sustinendo, & vsq; ad sanguinis effusionem pugnando; necnon orationes speciales, ieiunia, ac cætera, quæ in Statutis, & Definitionib⁹ continentur; ac respectu Clericorum Fratrum, Cura animarum; De quibus aliqua attingimus *disq. 1. q. 1.*

& plura libabimus *disq. 1. 1. & Operis decursu*. Huc etiam respicit annus pro Nouitiatu designatus, in quo quis experietur, vtrum velit Institutum sequi, & ad perfectionem conari, & Ordo ipse obseruet, an ille sit aptus ad disciplinā regularem. Quare non secus ac in alijs Religionib⁹, probatur per annum integrum Nouitij Militarium. Et hinc ille annus non, vt quædam simplex ceremonia, est transigendus, (quod, nescio, an sit frequens Equitibus) sed Statuta Ordinis euoluendo, obseruationi eorum instando, obligationes status expendendo, vt in eo proficiantur accinti, ac dispositi ad munus suum exactè adimplendum.

171 Fit hinc, & si Habitus Militares non facile obtineantur; nec sufficiat petitio eorum, nec hi soli conatus, quibus habitus Religionum nō Militarium obtinetur, tamen Candidati eorum his medijs vti debent ad ipsos obtinendos, quæ immoderatam ambitionē, & animi intemperantiā non inuoluant. Sanè res eò deueniunt, vt potius videatur appeti honor, lucrum, & splendor in Equestri Habitu, quā alius finis; & qui eum obtinent, ferè non meminerint, se religiosos vllō modo esse, nisi forrè ad priuilegia obtinēda; & indè communiter docēt Authores, eum qui vult ingredi in Religionē, non fatistacere Voto per susceptionē Habitus Equestris, etiam in sententia tuente, Equites esse strictè Religiosos. Etenim, cum in Ordinibus Militaribus cōiugatur cum eo statu eximius honor, decus, ac ornamentum, homines pro affectu deprauatione, & innata honorum cupiditate, splendore alliciuntur, lucomouentur, & non, pro debito, ad præcipuum religiosi status finē respiciunt. Id præcaueri damnū oportet; nam quo pacto se religiosos dicant, qui de status religiosi obseruantia non curant?

172 Iam ergo, postquā quis Ordinē Militarē profiteretur, ita se gerere debet, vt religiosus dignoscatur. Vnde a iuramentis, & ludo immoderato absteineat; quod cauetur specialiter in Statutis, & Definitionib⁹ ipsorum Ordinū, penis in fidei contra iurantes, & immoderatè ludētes; & contra hos inuehitur Mota *vbi sup. ex pag. 29.* sed quoad obligationē cōscientiæ nimis rigidè; Nos rē discutiemus *disq. seq.* Vestes etiā honestæ afferenda in Statutis præfiguntur; sed facillè licentia ad quateumq; vestes gestandas poscitur,

& obtinetur ab Equitibus. Professi autē suavota seruare tenentur, vt Deo sint fideles, nec sacrilegij se culpa deturpēt. Animo sint prompto ad bellum cōtra Fidei, ac Ecclesię hostes gerendum, ne deficiāt in fine præcipuo, ad quem Ordines sunt erecti. Cætera verò, quę Equitibus incumbunt, (necnō Clericis Fratibus, ac Monialibus Militiarum, à quibus seuerior est disciplinæ norma tenenda) *toto Operis decursu* exponimus. Hęc nunc in communi attingite sufficiat.

*Disq. 4. De Voto Paupertatis
Ordinum Militarium.*

*Quæstio 1. Ad quid teneantur
Equites Militares ratione
Voti Paupertatis?*

CVM de Votis in communi ratiocinamur, non comprehendimus Equites Sancti Ioannis, in his, quę cæteris Equitibus Militaribus licent, eo quòd horum disciplina regularis nō adeo sit rigida, ac illorum, ob speciales dispensationes, ac indulta Pontificum, quę de facto obtenta sunt; Nec etenim nobis est sermo de his, quę olim in exordio Ordinum Militarium, & multis deinceps annis obseruabatur; Hęc enim ad praxim non conducunt, & iam solum historica sunt; quę varijs in locis breuiter præstringimus, vt rectiùs dicta à nobis stabiliantur.

2 Equites ergo Militares Votum Paupertatis in Professione emittunt, vel expressum, vel inclusum in Voto Obedientiæ, vt emittitur à Calatrauensibus & Alcantarensibus, qui vouent Obedientiã, & tenorem vitę iuxta regulam S. Benedicti, sub qua, est constãs, Paupertatem includi; ipsi enim Religiosi Benedictini non aliter vouent in Professione Paupertatem, nisi vouendo Obedientiã, ac vitę tenorem iuxta regulam sui Sanctissimi Parentis. De quo latè *superius*. Præterea, cum Equites accipiunt Habitum, monentur, se renuntiaturos fore suis bonis, cum Professionem faciant, futurosque pauperes spiritu, nihilque posituros absque licentiã sui Magistri.

3 Ex vi huius Voti tenentur Equites subordinare omnia sua bona Magistro, eiusve locum tenenti, Ordiniq; suo; ita vt, si eo essent animo, quòd contræ eorum voluntatem, suorum bonorū

sint habituri proprietatem, & vsum, absque vlla subordinatione, & dependentia virtuali, vel habituali, sanè lethali-ter delinquerent peccato sacrilegij contra Votum Paupertatis. Ratio est manifesta. Nam id Votum ad aliquid obligat Equites, cum non sit inutile, & frustraneum; sed nihil aliud excogitari potest, ad quod adminus eos obliget, nisi ad eã dependentiam, ac subordinationem in suis bonis; Ergo ad hanc grauiter, & sublethali culpa obligantur, cum sit materia grauis, & totalis Voti; vnde lethali-ter contra Votum delinquent, si animo eo sint, vt adhuc resistentibus Prælati, ipsoque Ordine, potituri sint suis bonis in quibuslibet circumstantijs.

4 Cæterum is animus non ex fragilitate, sed ex obstinata malitia oriretur, si quidem Equites non impediuntur à suo Ordine, quo minus suis bonis gaudeant, de eisq; liberè disponant. Quin potiùs ex dispensatione, & indulto Pontificū, Ordo eis permittit, vt gaudeant proprietate, dominio, necnon, & vsu omnium suarum Facultatum, & eas per contractus, & vltimas voluntates alienent, cæteraque omnia præstent, quę licent alijs Voto Paupertatis non obstrictis. Vt tamen se obstrictos profiteantur, & suam subordinationem manifestent, eis iniungitur, vt quotannis Inuentariū suorum bonorum conficiant, & id ipsum exequantur, cum ad bellum proficiscuntur, necnon cum è viuīs decedant. Limitatur etiam eis vsus vestium, ita vt nequeant absque licentiã ornamentis sericis, alijsque pretiosis vti.

5 Stat itaq; Votum Paupertatis emissum ab Equitibus cum eã libera administratione suarum facultatum. Pontificum enim autoritate, Prælati, & Ordines Militares concedunt eam omnimodam potestatem fruendi bonis, dum tamen hęc maneant ipsis subordinata, & Equites retineant animum dependentem, & subordinatum in dispositione bonorum. Quare Votum non reddit eos incapaces domini, vt docet P. Molina *romo 1. de iust. tract. 2. disp. 141.* solumque relinquit vsus domini ligatum, seu subordinatum Ordini in his, quę per eius Statuta, & consuetudinem fuerint inducta; cum alias ex privilegio Pontificio Equites suis bonis fruuntur, Maioratus, & Vincula, possint insituere, & in ea succedere, vendere, donare,

re, & omnia alia eiusmodi.

6 Hinc ait P. Thom. Sanch. Professionem Equitum, primo verborum sonitu, plus praeferre, quam est id, ad quod ex vi illius ipsi tenentur; cum obligatio Votorum solummodo urgeat iuxta Ordinum ipsorum consuetudinem, usum, & interpretationem, quae sane in concessionibus Pontificijs fundatur, & haec congruentissimae sunt; nam, cum hi Equites possint matrimonium inire, ac filios procreare, permittendum erat ipsis, bona possidere, quae ut propria, in filios transmitterent, atque ad id conarentur illa adaugere, simulque ut ex eis honeste iuxta suum nobilem statum cum vxoribus, & familia victitarent. Unde Voto Castitatis non absolutae, sed coniugalis, non fuit annexendum Votum Paupertatis tollens proprietatem bonorum, sed subordinans ea voluntati Praelatorum. Idcirco ex potestate, qua gaudent Equites Militiarum ad contrahendum matrimonium, etiam proprietate suarum facultatum potiri, colligunt Rodriguez tom. 3. 99. regul. 29. art. 3. Nicolaus Garcia de benefic. tom. 1. p. 7. c. 10. n. 9. Et quamuis aliqui non contrahant matrimonium, vel heredes non habeant; id per accidens est, cum potuerint nuptias contrahere, & heredes relinquere; quae ratio potuit impellere Pontifices, ut eam dispensationem concederent ad vendendum quoquo modo bonis. Et fortasse agnita fuere incommoda ingentia eo tempore, quo Equites Iacobici non poterant testari, nec proprietate bonorum gaudebant, & tamen ab exordio Ordinis potuerunt nuptias contrahere, & filios procreare, qui forsitan egestate laborabant; & his incommodis Pontifices occurrerunt.

7 Votum autem Paupertatis posse ita emitti, ut proprietatem permittat, constat, tum quia de facto ita Pontifices indulserunt Equitibus Militaribus, ut illud proferant; tum quia, cum materia alicuius Virtutis multiplex est, seu multipliciter potest exerceri, valet Votum vel extendi ad omnem materiam, vel ad aliquam; ad modum perfectissimum, vel minus perfectum; ad hunc, vel illum; & quoquo modo Votum fiat, est honestum, pius, & laudabile; perfectum, aut magis perfectum iuxta qualitatem ipsius. Sic Votum Castitatis potest emitti totale, aut partiale; idemque in alijs materijs continet. Similiter ergo potest quis vouere

paupertatem eo rigore, quo eam vouent Religiosi non Militares; & potest adhuc minus strictè tum in materia, tum in modo. Quis autem dubitet ad virtutem Paupertatis Evangelicae spectare, non uti bodis, nisi tali modo, scilicet cum subordinatione, & dependentia à Praelato; ita ut omnia bona id Votum respiciat, eomodo affecta? Ita erga vouent Equites Paupertatem, ut id votum sit proportionatum Voto Castitatis coniugalis, iuxta dicta.

8 Quin adhuc de alijs Religiosis loquens Petrus de Ledesma in tract. de statib. qui additus est tom. 2. sum. cap. 4. conclus. 3. diffic. 1. docet, non contradicere statum religioso, nec Voto Paupertatis, si quis auctoritate Praelatorum, praesertim Summi Pontificis, liberè adeo commutationes faciat, ut sit hic usus aequivalens dominio, ipseque uti possit bonis, ac si dominus esset illorum: Nam id, ait, eum à Voto Paupertatis non exonerat, cum bona Praelato subiecta remaneant, ipseque Religiosus subordinatus in ea dispositione sit ipsius Praelati voluntati. Ecce haec subordinatio Votum Paupertatis illa sum coteruat. Similis ergo datur in Equitibus subordinatio, & aliunde ex dispensatione Pontificia, & concessione Praelatorum suis bonis ita fruuntur, ut liberè valeant de eis disponere. Videatur Basilius Legionensis de matrim. lib. 7. & ex cap. 13. late probans, primis saeculis constituisse Religiosos retinentes bonorum dominium, & Religionem proprie saluari, si Religiosi se abdicent vsu dominij absque Praelati licentia, & etiam cum Castitate non absoluta, sed coniugali, Religionem stare late contendit.

9 Sed rogas, quid haec subordinatio operetur, & quos effectus producat? Respondeo, id operari, quod Equites sint parati ad infumendum redditus bonorum iuxta voluntatem Praelatorum, quatenus si ad Ordinis ipsius defensionem, & utilitatem, atque munera propria qualia sunt bella aduersus hostes Ecclesiae, sint omnino necessarii hi redditus, teneantur Equites illos praestare, dum praestatio iniungatur ab Ordine, penes quem extat dominium (ut ita dicam) altum, & supremum respectu eorum, estque penes Equites sit dominium ordinarium; Sicut in Rege extat dominium in supremum bonorum, quibus sui Vasalli potiuntur, & ad extremas, seu grauissimas necessitates Regni eius ty valet, quae

uis penes Vafallos fit dominium ordinarium, ipſiſque inuitis, nequit Rex pro libito ad alios vſus ea bona conuerrere.

10 Ceterum nequit Ordo Militaris auferre, aut cogere Equites ad præſtandum proprietatem ſuorum bonorū; id enim eſſet in præiudicium tertij, nēpè filiorum, qui ſuccedūt in Maioratus, Vincula, aliq; bona paterna, indēq; cū Equitibus eſt indultum, vt nuptias contrahant, ex conſequenti relicta eſt eis ſuorum bonorū proprietas, vt poſſit in filios, ſeu alios transferri; nec enim poſſunt parentes tollere à legitimis Succęſſoribus Maioratus, Vincula, aliq; bona; nec poterant in Ordinem admitti ſub ea conditione, vt ea tollerent à Succęſſoribus, ſi ipſi Ordini placeret; nam ea conditio non ſtat ſub poteſtate ipſorum Equitum. Excipe calum proponendum *infra quęſt. 11.*

Quęſtio 12. An peccent Equites Militares contra Votum Paupertatis, ſi non faciant Inuentarium; aut ſua bona in res illicitas inſumant?

11 **P** Thom. Sanch. *rom. 2. ſum. lib. 7. c. 8. n. 33.* & *Iſla in regul. Ordinis D. Iacobi in Comment. fol. 12.* docent, ſub peccato grauiter teneri Religioſos Militiarum ad faciendum legaliter Inuentarium bonorum, vt ſic conſtet, eos liberos eſſe ab affectu proprietatis, qui Paupertatis contrariatur Voto. Sed hæc reſolutio nimis rigida videtur, atq; ſcrupulis obnoxia, & ad ſummū poſſet defendi reſpectu Religioſorum Militarium, qui ſunt Fratres Clerici. Arbitror quidem, Equitem, qui Inuentariū non faciunt, nec apud ſe habent, aut præſtat Prælatiſ, ſeu perſoniſ ad id deſtinatiſ, poſſe puniri iuxta Statuta, & Definitioneſ, quod ex ſe eſt manifeſtū. In eiſ qui pè iuberur ea Inuentarij diſpoſitio; vt videre eſt in Statutiſ Ordiniſ D. Iacobi *tit. 5. c. 4.* & in Deſinit. Calatrauę *tit. 33. cap. 2.* Ac in Deſinit. Alcantarę *tit. 13. c. 9.* Deindē, ſi ex affectu proprietatiſ omittat Inuentarium nolēſ ſubordinare ſua bona Ordini, modo libato *q. præced.* etiā grauiter peccabit, vtpotē violāſ Votū Paupertatiſ in re eſſentiali, & præcipua, ad quam ex vi illiſ tenetur, iuxta ſuprà

dicta; quod peccatum non ex omiſſione Inuentarij ſecundū ſe, ſed ex animo, quo omittitur, deriuatur.

12 At, ſi iſ animuſ non adſit, ſed potiūſ oppoſituſ, cenſeo, non peccare lethaliter Equitem, qui ex negligentia, aut incuria, ſimilivē alia cauſa omittet Inuentarium. Et enim eiſ factio, cuſtodia, & traditio eſt quędam qualiſ caremonia, & ſubmiſſioniſ ſignuſ, quod nō conducit grauiter, nec ad regimen Ordiniſ, nec obſeruantiam præcipuam, & cū aliundē ſupponamur, non interuenire iſbi contemptuſ, nec affectuſ proprietatiſ, ſeu reſiſtentiam ſubordinationiſ, nō reſtat caput, ex quo malitiagruaiſ oriatur. Quod ita acceptuſ eſſe in ipſiſ Ordiniſ, ex interpretatione, vſu, & conſuetudine crediderim, nec ab Equitibus iudicari, omiſſionem Inuentarij eſſe graue peccatuſ; Et quidem, ſi ſummiſſionem in eo tradendo demaſ, vix reperieſ, ad quid vnquam proſit, cum adhuc, vt exiſtimo, non legatur; Nam qui, & quot ſufficerent ad legenda Inuentaria tot Equitum? vel quo fructu, aut vtilitate legerentur? Olim ſanē id faciliūſ poterat præſtari, cum multo pauciores eſſent Equiteſ in Ordiniſ. Et quidem in Ordine Alcantarę, præter Commendatarioſ ſolūſ ſexdecim Equiteſ admittebantur iuxta Definitioneſ. *tit. 13. c. 3.*

13 Itaque in Inuentario confi-ciendo intenditur ſubordinatio Equitiſ, quæ ſi internē deficiat, peccabit grauiter; ſi verō non deficiat, & Inuentarium non ordinet, poterit puniri. Antiquitūſ cum Ordineſ ſuccederent in bona Equitum, & illiſ non poſſent teſtari, grauior erat omiſſio Inuentarij; nunc verō videtur lenior; ſed conſulenda eſt omnino illiſ factio, quia expedit ad ſubordinationem manifeſtandam, & omiſſio eſt peccatuſ veniale.

14 Cenſeo prætereā, non peccare contra Votum Paupertatiſ Equiteſ, qui bona ſua in reſ illicitaſ expendunt; eſtō iuxta ſumptuum qualitatē, ac circumſtantiāſ peccent contra aliaſ Virtuteſ, non aliter ac hi, qui eiſmodi ſumptuſ faciunt, quin Voto Paupertatiſ obſtringantur. Ratio eſt, quia Equiteſ ſuorum bonorum proprietate gaudent, nec ſpecialiſ eoſ vrget prohibitio potiūſ, quam cæteroſ, ne eoſ ſumptuſ illicitoſ faciāſ; quare Voto Paupertatiſ non aduerſantur, ſiquidem illa

illa insumptio inhonesta bonorum non opponitur ex se, & formaliter subordinatiōi, & dependentiā, quam ratione Voti retinere tenentur; Sicut enim ei non opponitur consumptio bonorum ob finem honestum, ita neque ob finem turpem; cum finis, posita consumptione, non reddat actionem oppositam animo subordinanti sua bona Prælati, & Ordini. Latè hoc assertum probat, plures Aucthores referens, Thomas del Bene *par. 1 tract. de immun. Eccl. c. 1. dub. 11. sect. 2.*

15 Dices, Prælatos, & Ordine resistere insumptioni illicitæ, atq; adeo esse contra eorum voluntatem, & debitam subordinationem; sicut, si Religioso non Militari concessa fuisset à Prælato facultas disponendi de aliqua quantitate, non extenderetur ea facultas ad res illicitas, ad quas non posset Prælatas facultatem concedere, indeque sumptus præstiti ad res eiusmodi pugnarent contra Votum Paupertatis. Respondeo, eā insumptionem illicitam esse præter voluntatem Ordinis, & Prælatorum, nõ verò contra illam, quia de his Prælati non curant, cum Equites proprietatem bonorum retineant; & hi nõ aiter Paupertatem vovent, quā in suo Ordine ea servatur; votum autem in illo emissum ab Equitibus non obligat ad abstinendum à sumptibus adhuc illicitis, sicut non obligat ad non disperdendum in ludo ingentes quantitates, quæ non debent eis restitui à lucrantibus; deberent autem restitui, si illi nõ possent eas disperdere; esto similes quantitates debeant restitui alijs Religiosis, si eas amittat. In quo delictum inter utrosq; cernitur; & quod in ludo nimio ob quantitatem evenit, id accidit etiam in alijs sumptibus inhonestis. Hanc doctrinam tradunt Diana, & P. Dicastillo, quos retuli, & secutus sum *tom. in Bull. Cruciat. disp. 34. n. 166.*

16 Quin & Bartholomæus à S. Fausto *in spec. disp. q. 21. n. 5.* docet, si Superior præbeat facultatē subdito ad expendendam quantitatem pecuniæ, & ille eam illicitè expendat, v.g. in ludo, in quo ingēs summa iacturæ exponitur, non dari obligationem restitutionis in obtinente eam quantitatem, quia Superior non censetur inuitus quoad substantiam, sed quoad modum; Vnde substantia nõ est contra Votum Paupertatis; modus autem, Obedientiæ, non Paupertati, opponitur. Quæ doctrina si aptetur du-

bio præsentī, cum Equites habeant facultatem expendendi omnia sua bona, non peccabunt contra Votum Paupertatis faciendū illicitos sumptus.

17 Aduerte in præsentī, Equites D. Iacobi post petitam licentiam ad habendum bona, tradituros esse Inuentarium vno mēse ante, aut post Natale Domini in Curia Regia Capellani Ordinis; & Commendarios degentes extra Hispaniam satisfacere suo muneri, si illud tradant Priori Sancti Augustini, aut Sancti Dominici, aut Guardiano S. Francisci. Sic extat in Statutis *tit. 5. cap. 4.* Equites autem Calatrauenses, & Alcantarēnses illud apud se retinere tenentur, vt ostendant Visitatoribus.

Questio 3. An Clerici Fratres Ordinum Militarium possint, dum viuunt, de fructibus Beneficiorū, ac alijs distributionibus & bonis similibus prohibito disponere?

§. 1. De Clericis Fratribus intra Monasteria, aut Collegia degentibus; & de Inuentario ab eis consiciendo.

18 NON loquimur de dispositione vltimæ voluntatis præstita in testamentis, aut codicillis, nam de hac agemus *disquis. 15.* Clericos Fratres, qui intra Monasteria, aut Collegia commorantur, quin fructibus Ecclesiasticis, alijsvè redditibus similibus gaudeant, certum est, eos vt potè immediatè sub Prælati specialibus degentes, & strictiorem vitæ normam sectantes, non posse disponere de vlla quantitate, aut bonis absque licentia speciali, vel generali Prælatorum. Sic cauetur in Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit. 5. c. 11. num. 8.* In Ordine autem D. Iacobi licentia generalis à Clericis Fratribus poscitur vno mēse ante, aut post Natiuitatem Domini nostri Iesu Christi à Prioribus, quibus tunc traditur Inuentarium, nec alia licentia illi indigent ad disponendum

nendum de bonis, cum Ordo ipse id, & non aliud illis iniungat, vt extat in Statutis *tir. 5. cap. 4.* Vbi præfigitur modus obseruandi Votum Paupertatis, & asseritur, ei satisfieri petendo licentiam quotannis generalem, & tradendo Inventarium. In Collegio Militari Calatravæ Salmantino licentia specialis non postulatur à Rectore ad disponendum de quibusvis bonis mobilibus; quia generalis concessa ab Ordine, & Prælati ex usu, & praxi supponitur. In Collegio Alcantarensi quotannis pro eo anno licentia à Rectore petitur; hincque potest negari, aut limitari, quod tamen non præstatur; nec absque vrgenti causa æquum est, præstari.

19 Cæterum, seruata proportione, & respectu ad diuersitatem Institutorum, vitæque maiorem, aut minorem austeritatem, is sumptus, qui esset illicitus in Religioso non Militari habente licentiam generalē à suo Prælato ad expendendum aliquas quantitates, etiā erit illicitus in huiusmodi Clericis Fratribus. Adhuc tamen remanebit in eo casu dubium vtrisque commune, an supposita licentia Prælati, ille sumptus illicitus, præter malitiam, quam ex proprio obiecto sortitur, sit sacrilegium contra Votum Paupertatis? Nam alij affirmant; asserentes ad sumptus illicitos neque quoad modum, neque quoad substantiam, Prælatum esse voluntarium, sed inuitum; neque illum potuisse, aut posse concedere facultatem ad sumptus illicitos; in eiusque licentia generali non comprehendendi eos, cū in generali concessione nō cōtineatur, quod in speciali nō foret concedendum, iuxta vulgatam Iuris regulam. Alij negant, esse contra Votum Paupertatis, quia iam præstita est facultas, vt ea quantitas absolutè alienetur, & expendatur, vnde circa substantiam non est inuitus Prælati, sed circa modum, qui non militat contra Votum Paupertatis; modus enim est ipsa inhonestas, seu prauitas actionis, quæ alij virtuti contrariatur. V.g. si quis expenderet quantitatem ad alliciendum aliquem, vt in electione ad Dignitatem, vel munus pro ipso ferret suffragium, malitia actionis secundum se esset peccatū ambitionis. Prima sententia est tutior, & communior; secunda probabilis. De qua *suprà q. 2. & infra latè q. 6.*

20 Notandum est tamen, quod

aliquādo potest esse peccaminosa actio; pro qua expenditur aliqua quantitas, & tamen sumptus erit licitus. Vulgare est exemplum. Si quis cum foemina, quæ sui usum inhonestum facit venalem, habeat copulam, actus erit illicitus grauius, pretium verò licitè ei redditur, imò debetur; quare, supposito eo actu, is sumptus non est illicitus.

21 Notandum est etiam id, quod libauit, ex respectu ad diuersos Ordines Religiosos petendum esse, an sumptus sint liciti, aut illiciti, cum licitus possit esse sumptus respectu vnius, & illicitus respectu alterius; si quidem non omnia, quæ licent circa victum, vestitum, & vitæ normam, Religiosis vnius Ordinis, licent cæteris alijs; quod ex eorum specialibus Institutis debet diiudicari.

22 Nec Paupertati, quam profitentur prædicti Fratres, repugnat, potiri aliquibus distributionibus, emolumentis, seu redditibus, qui quotannis ipsis designantur, vt designati sunt in Ordine Alcantaræ, & constat ex *Definitionibus. 5. cap. 11. & c. 12.* sicut non repugnat alijs Fratribus Militiarum extra Monasteria, ac Collegia degentibus, gaudere redditibus Ecclesiasticis; etenim eos habent ex concessione, ac licentia Prælatorum, & cum subordinatione, ac dependentia ab ipsis, sicque est consuetudine introductum, & ab ipsis Ordinibus post accuratum examen, & consultationes cum Viris doctis, stabilitum. Nec etenim eo rigore Votū Paupertatis, quoad hoc, obstringit Religiosos Militares, ac non Militares; sicut etiam Canonicos Regulares non adeo rigorosè id Votum obligat; cum possint gaudere redditibus, & distributionibus; Sic enim accipitur id Votum in huiusmodi Ordinibus.

23 Stare autem cum Voto paupertatis, eos redditus, distributiones, ac emolumenta habere, docent Petrus de Ledesma *tract. de statib. qui extat in tom. 2. sum. c. 4.* Villalobos *tom. 2. sum. tract. 35. diffi. 30. in fin.* Nauarrus *in c. nullum, 18. q. 2.* Emanuel Rodriguez *tom. 2. quæst. regul. quæst. 6. art. 10.* Eusebius de Herrera *in decis. moral. status Relig. decis. 5. quæst. 8. fol. 165.* qui pro hac sententia refert Nauarrum, & alios, & asserit, Tridentini dispositionem, quæ negat Religiosis obentionem reddituum, coarctandam esse ad Religiosos non Militares, cum respectu

pectu Militarium, aut non fuerit acceptata, seu extensa, aut sic fuerit interpretatione donata. Eam etiam sententiam defendunt Basilius Legionensis 1 par. variar. disp. 49. scholast. cap. 2. Pater Vazquez in Opuscul. de reddit. Eccles. cap. 3. num. 15. P. Sanchez lib. 7. de Relig. cap. 22. num. 14. Diana tom. 1. tract. 6. resol. 32. vers. ex his patet. P. Reginaldus tom. 2. sum. lib. 18. n. 42.

24 Et sane, cum Ordines Militares non suppeditent omnia necessaria, neque possint, singulis, vt valeant moderatè victitare, conducens fuit, vt aliquibus redditibus, ac emolumentis potirentur, id enim ad decentiam ipsi? status Religiosi, & Regularium iuxta qualitatem gradus, & Dignitatis cuiusque spectat, vt asserit Basilius Legionensis ubi nuper. Quod si aliquis ea bona, & redditus tractet quasi proprios, id vitium erit ipsius prave affecti, non verò erit vitium modi viuendi, isque non erit reprehendendus, sed ille.

25 Vt autem Religiosus tuto procedat, nec Voto paupertatis deroget, ea obseruet, quæ à P. Reginaldo præscribuntur loco nuper relato. Nempe vt ita sit dispositus, quod si Ordo a Prælati, quoad Paupertatem, aliquando reformari intendatur, ipse reformationi non obstet; Deinde quod non possideat bona animo proprietario, eaque infumat in licitis, & honestis, quæ deceant pauperes Euangelicos; Preterea quod bona immobilia non acquirat, vt in hæredes transferat, cum hæc bona à Religioso aduersa Religioni adquirantur, (de quo tamen inferius) Demum, quod si propter nimia bona versetur in periculo proximo patrandi peccata lethalia, vel ea Prælati commendet, ac tradat, vel Confessarium doctum consulat, vt agnoscat, quid sit præstiturus, vt id periculum vitet.

26 Sed contra dicta, ac dicenda §. sequenti oppones. Fratres Clerici Militiæ Alcantarense, vt constat ex Professionis formula, profitentur Paupertatem in particulari, vt in Communitate viuant, cum quo non stat frui redditibus, distributionibus, aliisque emolumentis. Et quamuis ob bella, ac varias, & urgentes causas olim Fratres Alcantarense Monasterium deseruerint, eisque tunc necessaria ad sui victum fuerint seppeditata, attamen Reges Ca-

tholici Ferdinandus, & Elisabetha, postquam ex concessione Pontificia Magistratus trium Ordinum Militarium in Regium patrimonium fuerunt incorporati; ad Communitatem iterum reuocarunt eos Fratres, qui extra illam degebant; &, quia hi aliueter obtinendis suis redditibus, ac portionibus, recusabant, quo ad hoc, in Communi victitare, consulto in Professione eorum adiuncta fuit clausula, qua in Communi viuere vouent, ne deinceps contenderent, suas singulis portiones fore impediendas. (Et aliquis iudicaret expediens, eam clausulam viuendi in Communitate, præcidere ex verbis Professionis, cum iam cessauerit ratio, ob quam fuit adiuncta, & scrupulis sit obnoxia, cum tamen eandem Paupertatem profiteantur Alcantarense, ac Calatrauense).

27 Respondeo, ex dispositione ipsius Ordinis Militaris id fuisse aliquantulum immutatum. Etenim experientia, & vsus docuit, plurima esse in commoda, & non sufficere Facultates Monasterij, si singulis ex communi concederetur, quidquid ad sui ornatum, vestes, & cultum desiderabant; & forsitan plura, quam par erat, intumebantur, eo quod Communitas necessaria omnia præstaret. Ideirco expedire magis visum est, si singulis distributiones suppeditarentur, ex quibus necessaria sibi prouiderent. Quare, cum in Capitulis Ordinis sic fuerit stabilitum, & licentia Prælatorum adsit, nihil voto Paupertatis derogatur percipiendò ei? modi distributiones, & emolumenta; Quæ perceptio in Religionibus alijs non Militaribus neuiquam, adeo laxè saltem, toleratur, sicut nec toleratur perceptio fructuum Ecclesiasticorum à singulis obtenta, quia pro diuinitate Institutorum, Paupertatis voto aliter consulitur, & magis rigidè illud accipitur, ac obseruatur. Quare votum, quod emittitur, viuendi, in Communi, quo ad hoc, sic est accipiendum, vt denotet, paratum esse vouentem ad sic viuendū, si in Religione ita decernatur, & consuetudo introducta reuocetur, quod ab ipsa Religione, & eius Prælati fieri valet.

28 Obseruandum est primò in presenti, teneri Clericos Fratres in Communitate degentes facere bonorum Inventarium quotannis, & clausum tra-

dere Prælato; & in Ordinibus Calatra-
 uæ, & Alcantaræ feruntur censuræ in
 proprietarios; in quas incident, qui ex
 contemptu, vel, vt aliqua bona occultent,
 Inventarium non fecerint; Et qui
 in Inventario aliqua bona non incluse-
 rint, animo occultandi illa; Non verò
 hæ censuræ contrahuntur ab omittente
 Inventarium ob incuriam, oblivionem,
 aut occupationem; id enim & ratio sua-
 det, & in Capitulis, ac Definitionibus
 Ordinum ita est declaratum. Sic extat
 in Definitionibus Ordinis de Alcantara
 titulo 34. c. 1. & in tit. 22. cap. 4. for-
 ma præscribitur vltimi Inventarij, seu
 vltimæ voluntatis. Præterea in Defi-
 nitionibus Ordinis Calatrauæ; tit. 33.
 cap. 2. & cap. 1. excommunicatio fer-
 tur contra eos, qui à Dominica in Pal-
 mis vsque ad Dominicam in Albis, ex
 contemptu, aut malitia non fecerint In-
 ventarium. Hoc ipsum Inventarium
 facere tenentur Fratres Militares extra
 Communitatem degentes, & apud se
 retinere, vt, quando cumque è viujs
 decedant; innotescat Ordini, quæ bo-
 na habeant, & simul ita affectum pro-
 prietatis à se remoueant. Clerici autē
 Fratres Iacobæi tenentur Inventarium
 tradere Prioribus. Sic in Statutis, tit.
 5. cap. 4. Inquires in præfenti, an Prio-
 res Monasteriorum, & Rectores Col-
 legiorū possint aperire Inventaria, quæ
 ipsis traduntur à subditis? Non re-
 perio fundamentum ad negandum illis
 hanc potestatem, siquidem bona eis
 subordinata ostenduntur, per factionē,
 & traditionem Inventarij, & aliundè
 sunt verè Prælati eorum, qui Inventaria
 tradunt, quare possunt dignoscere, an
 rectè ea confecerint, vel quidquam oc-
 cultauerint, & saltem in Inventarijs re-
 lerandis non reperio peccatum, nisi si
 finis extrinsecus odij, aut vindictæ, seu
 similis alius vitij et actionem. Inquires,
 secundo, an, si Clerici Militares occultent
 aliquid, dum eorum Superiores
 scrutinia iuxta Regulam faciunt, pec-
 catum committant? In simili euentu
 quæstionem decernam inferius *disq. 4.*
num. 21.

29 Observandum est secundo,
 Clericos Fratres intra Communitatem
 degentes non posse absque expressa, vel
 virtuali licentia disponere de illis emo-
 lumentis, seu distributionibus, quæ eis
 præstatur. Expressa licentia tunc adest,

quando in speciali, vel in generali Præ-
 latus concedit subditis, vt possint de
 eis rebus disponere. Virtualis autem,
 quando inclusa censetur in alia, aut ex
 alia per consequentiam derivatur. Si-
 cut Prælatus concedens expresse subdi-
 tis præfatas distributiones, ac emolu-
 menta designata ad res necessarias sin-
 gulorum, virtualiter concedit illis fa-
 cultatem ad expendendum illa in eas
 res, quibus indigent; Nisi forè Præla-
 tus limitet id, & exprimat, se non con-
 cedere eam licentiam, imò eam sibi de-
 nuò reseruare, quamvis præfatas distri-
 bitiones suppeditet. Et sic fieri solet
 à Prælati Communitatum prædictorū
 Regularium (Iacobæis exceptis, qui
 ex Statutis licentiam habent). Ere-
 nim, cum pendeat à voluntate Præla-
 torum concessio facultatum, negatio, &
 limitatio; si ipsi expresse negent, aut
 limitent licentiam, quidquid in con-
 trarium fiat, eis iniuris, ac repugnantibus,
 exercetur, atque adeò sine licen-
 tia operabitur subditus, si sic bona ex-
 pendat: cum non adsit titulus, aut cap-
 ut, ratione cuius possit licitè eos sum-
 ptus facere, dum expresse resistit Præ-
 latus quoad substantiam, & modū. Ego
 tamen consulerem, Priores, & Recto-
 res non fore limitaturos licentiam ad
 expendendum emolumenta, & distri-
 bitiones, quæ singulis tribuuntur, si-
 quidem ad necessaria, ac vtilia, & ad
 libros eis suppeditantur; Et Ordo, qui
 ea præbet, simul videtur concedere li-
 centiam ad expendendum; quare indica-
 bit aliquis, esse contra Ordinis placitū,
 limitare, aut reseruare licentiam spe-
 cialem; estò absolute non sit.

30 Ceterum aliqui Clerici
 Fratres ratione Munerum, seu Officio-
 rum, quibus occupantur, gaudent emo-
 lumentis, quæ ab ipsis possunt in usus li-
 citos, & pios expendi; Sic enim de-
 claratum est in Capitulis ipsorum Ordini-
 um; Et extat in Definitionibus Ordini-
 nis de Alcantara tit. 5. cap. 11. num. 4.
 Eiusmodi sunt Sacrista, Æconomus,
 Infirmarius, ac similes. Id ipsum dicen-
 dum est de his stipendijs, quæ propter
 Informationes adquiruntur, cum mili-
 tet eadem ratio, & propter laborem
 personalem obtineantur; Quare ad ex-
 pendendum ea emolumenta, non est o-
 pus noua licentia, siquidem iam gene-
 raliter est concessa, & non est reuocata,
 nec

nec limitata. Aduerte, si Clericus Frater in Monasterio degat, & non numeretur in portionibus dotatis, sed ex redditibus suis victitet, perinde se habere quoad licentias, ac si extra Communitatem degeret, nec censendus est Conuentualis, cum per accidens ibi degat. Sic innuitur satis in Definitionibus Calatrauæ tit. 2. c. 4. & Alcantaræ, tit. 41. cap. 3. Idem dici potest de Collegijs, qui in Collegijs Salmantinis victitant proprijs expensis; Videtur enim ferè par ratio, & extendenda est, quoad hoc, fauorabilis dispositio, & interpretatio; estò aliqua diuersitas appareat. Aduerte præterea, si pecuniæ ex Informationibus, aut aliunde adquirenti in deposito seruentur ex Superiorum præscripto, vt contingit in Monasterio Calatrauæ, necessariam fore licentiam ad expendendum illas, quia eo ipso quòd Prælatus iniungit, eas apud depositarium seruari, videtur limitare vsum, & velle dignoscere, quomodo infumantur, nisi adhuc post depositum, in quo alij fines intendi possunt, licentiam generalem concesserit ad vtendum eis pecunijs.

§. 2. *Quomodo possint disponere, dum viuunt, de suis bonis Clerici Fratres Militares extra Communitatem degentes?*

31 **R**ELIGIOSI Militares extra Communitatem potiuntur redditibus Beneficiorum, aut alijs similibus, qui sunt destinati, vt ipsi eos obtineant; licet autem eis disponere ad vsus licitos, & honestos de eiusmodi bonis, cum Ordines ipsi, atq; Prælati annuant, licentiamque generalem ad id concesserint, satis declaratam, tum in Capitulis, ac Definitionibus, tum consuetudine præscripta, & non impugnata, nec reuocata. Tenentur tamen hi Inuentarium bonorum conficere, & saltem apud se retinere iuxta dicta superius.

32 Et, quamuis alij Clerici sæculares non sint dumtaxat Administratores, sed propriè domini bonorum, quæ ex Ecclesiasticis Beneficijs percipiunt, attamen Clerici Religiosi Militares, adhuc Iacobæi, ratione voti Pau-

peratis, in eo sensu, & eo animo emissi, quo ab ipsis emittitur, nequeunt bonorum proprietatem retinere, atque adeò non sunt propriè domini, sed vsu fructuarij, & Administratores bonorù ad sui honestam sustentationem, atque ad vsus pios; Et exindè non operantur contra votum Paupertatis in retentione Beneficiorum, & acquisitione vlufructuum.

33 Fr. Antonius Perez in *Comment. Regulæ S. Benedicti*, cap. 23. n. 57. vt ostendat, Religiosos Beneficia obtinentes non operari contra Votum Paupertatis, ait, Beneficia Ecclesiastica non reputari inter bona temporalia, sed inter spiritualia, quibus nõ renuntiat per Votum Paupertatis iuxta doctrinã D. Thomæ 2. 2. quæst. 86. art. 2. ad 4. Hinc Monachi ius habent ad eligendũ Abbatem, & ad alia sui status propria, quæ spiritualibus sunt annexa; Quod ius non dicitur dominium, aut proprietas, cum, iuxta Iurisconsultos in *Glossa in cap. conquestus, de foro competenti*, & in *leg. sequitur, §. si vnica, ff. de vsucapion. & leg. 3. ff. de acquirenda possess. dominiũ*, aut proprietas propriè solum in rebus corporalibus reperiatur; illudque ius solum sortitur nomen quasi proprietatis, aut quasi domini; estò in aliqua vsurpatione possit dici dominium, sicut homo dicitur dominus suarum actionũ spiritualium. Hoc autem, quidquid sit, non opponitur Voto Paupertatis.

34 Verùm in præsentì hæc doctrina, quam non exploramus, nentiquã est necessaria; Etenim facilius res expeditur, asserendo, Religiosos Clericos Militares solum esse dispensatores, vsufructuarios, & administratores reddituum cum facultate expressa Prælatorum, ad quorum nutum Beneficia, quæ obtinent, sunt amouibilia; atq; adeò nihil contra Votum Paupertatis agitur, quod ex concessione Pontificia, ex acceptatione Ordinum, & ex animo vouentium non excludit obtentionem Beneficiorum, & reddituum. Stare autem sic Votum Paupertatis proprium, & solemne, constat ex Superioribus, cum in quauis Religione, iuxta diuersum cuiusque Institutum, accedente Pontificia Confirmatione, possit Votũ rigide, aut minus rigide obligare vouentem, qui conscius Institutũ, non intendit per Professionem se amplius obligare

bligare, quàm vt in suo Ordine Statuta disponunt.

Quæstio 4. An Clerici Fratres Militiarum valeant disponere, dum viuunt, de bonis immobilibus?

35 **D**E dispositione vltima, cum obeunt, agendum est *disquisitio*. 15. Permissum est Fratribus Militiarum, bona immobilia possidere, ex fructibus Beneficiorum, alijs vè redditibus empta, aut per donationem, simili vè modo acquisita. Ceterum cum semel in ipsorum potestatem eiusmodi bona venerint, nequeunt (nisi ab his, de quibus *infra*) absque facultate speciali ab eis alienari. Etenim Religioni acquiruntur, quæcumque acquiruntur à Religioso, & nisi ipsa Religio ratum habeat, non potest ille de bonis acquisitis disponere, vt potè non suis. At Ordines Militares saltem Calatrauæ, & Alcantaræ ratam non habent, vt Fratres de bonis immobilibus disponant, non ergo disponere valent.

36 Minor suadetur. Primò, quia in Definitionibus, vbi eis conceditur facultas ad disponendum de aliquibus bonis, exprimuntur bona mobilia, redditus, fructus, distributiones, seu stipendia; & hæc ipsa expressio excludit immobilia bona. Quæ exclusio extat in Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit. 19. cap. 1. & 5.* Et expressè exclusa est dispositio eiusmodi bonorum *tit. 5. cap. 11. num. 13.* Et in Ordine Calatrauæ bona immobilia nec in morte possunt Fratres alijs relinquere, vnde nec dum viuunt; Sic, in Definitionibus *tit. 3. cap. 7.* exceptis Prioribus formati. Fratres autem Iacobæi non prohibentur de bonis immobilibus disponere, dummodò ea non pertineant ad ipsa Beneficia, Prioratus, aut Vicarias; quare poterunt ea alienare, quæ eiusmodi non sint. Secundò, quia de facto non pauci Fratres ex eis Ordinibus licentiã varijs temporibus postularunt ad disponendum de bonis immobilibus, eaque donandum; vnde inferitur, eam licentiã esse necessariam, alioqui non peteretur, si simul inclusa esset in licentiã

generali disponendi de bonis.

37 Et, vt alios casus prætermittam, anno 1560. Don Fr. Petrus Gutierrez ab Imperatore Carolo V. & à Capitulo Generali Ordinis de Alcantara facultatem poposcit disponendi de bonis immobilibus tum viuens, tum mortis in euentu. Et, cum eam impetrasset, ad procedendum tutissimè, confirmationem obtinuit à Pio IV. anno 1562. Rursus anno 1602. Prior de Magacela Alcantarensis petijt die prima Martij licentiã à Capitulo celebrato Matriti, vt consanguineo pauperi, & honesto largiretur domum, & vineam, quas emerat; allegauitque in sui gratiam, fuisse similem licentiã concessam Domino Fr. Francisco de Ribera, qui fuit demùm Episcopus Segouienfi. Capitulum autem, id explorari voluit, iudicans, hanc licentiã aduersari Definitionibus Ordinis, quibus statuitur, bona immobilia, nisi ob euidenter vtilitatem, non fore alienanda. Similes licentiã ad donandum quosdam domos consanguineis indigentibus petierunt, ac impetrarunt à Regio Senatu Ordinum Don Fr. Ioannes Fernandez de Reyes Prior Monasterij de Alcantara anno 1640. & Fr. Didacus Lopez de Moreta Archipresbiter de Valencia.

38 Et id sanè expediens valde est discipline Regulari, quam Clerici Fratres profiteantur; Sic enim præceditur occasio, ne bona immobilia emant, Vincula, & Maioratus fundent, vt suos ditent consanguineos, & desistant à pijs operibus exequendis, nec redditus, ac fructus in vsus pios, ad quos destinantur, infumant. Nec damno propterea facultatem, qua Iacobæi, & Priores formati Calatrauenses gaudent ad disponendum de bonis immobilibus; Id tamen quid laxius esse, quàm ea licentiã careere, nec adeò rigorosã disciplinæ Religiosæ conformem, ex terminis cernitur.

39 Nec obstat contra assertum Bulla Gregorij XIII. quæ incipit *Romani Pontificis*, expedita anno 1576. in qua concedit Militaribus facultatem ad disponendum, ac testandum de quibuscumque bonis, tum mobilibus, tum immobilibus. Nam, vt latius eam expendam *disquisitio*. 15. solum in ea sermo est de Equitibus Militiarum S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, non verò de Clericis Fratribus.

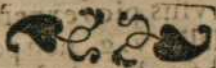

40 Aduertendum nihilominus est, casu, quo Clericus Frater Calatrapensis, aut Alcantarensis ære alieno grauaretur, nec haberet, vnde solueret creditoribus, posse ipsum absque speciali licentia, semota tamen fraude, vendere bona immobilia, que possidet, vt soluat. Etenim pro ære alieno omnia eius bona sunt obligata, & quasi alterius sunt, dum æquiualentem quantitatem debet, creditoresque ius habet in ea bona, vt debitis satisfiat; atque adeo in eis bonis Ordo ipse nullam utilitatem retinet, cum nihil re ipsa in eis habeat, siquidem ex iustitia præstanda sunt creditoribus. Hinc nihil Ordini detrahatur, nec eius utilitas minuitur; qua cessante, non datur ratio, quare nequeat Clericus Frater illa bona alienare, nec inuitus Ordo potest censeri.

41 Confirmatur. Nam si Clericus Frater ære alieno obæratuſ de- cedat, possunt Executores vltimæ eius voluntatis absque speciali licentia vendere bona immobilia, quæ apud defunctum extiterant, & soluere creditoribus; Et sic in ipsis Definitionibus Ordinum fuit stabilitum; vt extat sancitum in Ordine de Alcantara, in Definitionibus. tit. 19. c. 6. Ergo idem præstare potest Clericus Frater, dum viuit. Etenim non minus requiritur licentia ad disponendum de bonis immobilibus post obitum Clerici Fratris, quam dum ipse inter viuos agit, vt ostendemus *disquisit.* 15. Et tamen, hoc nõ obstante, possunt vendi bona immobilia absque speciali licentia post obitum; vt creditoribus

satisfiat; ergo & ante obitum; cum eadem prorsus militet ratio, vt Ordo ratum id habeat in vtroque casu. Prædicta omnia aptanda sunt, proportionè seruata,

Clericis Fratribus aliorum Ordinum Militarium.

Questio 5. An possint Clerici Fratres Militiarum bona immobilia alieno nomine emere, aut sub alterius capite constituere, vsu fructum sibi reſeruantes?

42 **D**VPLICITER potest hic casus euenire. Primò, si quis emat bona immobilia, & sub confidentia certissima, quod sibi, & Ordini restituentur, alteri tradat. Secundò, si ea ita tradat, vt post vsu fructum obtentum, proprietatem deindè ille alius sibi reſeruet, aut consanguineo, vel alij restituat. Imò & aliter valet euentus excogitari, nempè si illicò ea bona immobilia alteri tradat, vt eorum sit dominus, reſeruato sibi vsu fructu; vel is sit, cuius nomine ea bona emuntur, vt non speretur, facilè fore ab illo restitutionem præstandam, sed potiùs sibi reſernaturum esse proprietatem, quin eam velit semel sibi traditam reddere.

43 Vt dilucidè respondeamus, præiacienda est doctrina generalis, ex cuius principijs clariùs res decidatur. Igitur leges, & Constitutiones ita obseruandæ sunt, vt, quia non omnes euentus, & circumstantiæ potuerunt exprimi à Legislatoribus, per epicheiam eorum mens explicetur; cum iuxta Aristotelem *lib. 5. Ethicor. cap. 10.* epicheia sit emendatio legis ex ea parte, qua deficit. Epicheiæ tamen duo extrema contariantur; alterum est obseruantia superstitiosa, quando quis vult verba legis, etiam contra mentem Legislatoris, vt sonant, & iacent, adimplere; Quod vitium præcauetur *Eccles. 7. ibi; Noli esse iustus multum;* indeque promanarunt vulgaria proloquia; *Summum ius summa iniuria. Ne quid nimis.* Alterum extremum est fraudulentia; cum scilicèt solum apparenter verba legis seruantur & menti Legislatoris resistitur. Hinc *in leg. non dubium, ff. de legib. asseritur. Non dubium est, eum in legem committere, qui verba legis amplectens contra legis nititur voluntatem.* Et in *leg. cõtra, ff. eodem tit. pronuntiatur; Fraudem facit legi, qui, saluis verbis legis, mentem eius circumuenit.* Hanc doctrinam pluribus

bus exemplis illustratam latius profequitur Villalobos *tom. 1. summ. tract. 2. diffic. 36.*

44 Sciendum itidem est, si quis rem donans per instrumentum publicum, aut modo simili, post donationem retineat apud se rem ipsam, presumi pro foro externo, donationem esse fictam, ac simulatam. Ita extat *in leg. ficut. §. supernacuum, ff. quibus modis pignus, vel hypoteca, &c. leg. fin. §. penult. Cod. de nat. lib.* Et docent cum communi in Farinacius *quest. 162. num. 228. Menochius lib. 3. presumpt. 124. Qui docet, hanc esse presumptionem de iure; Ille verò tenet, esse presumptionem de falsitate.* Sic etiam presumitur simonia, si quis post resignationem Beneficii, eius redditibus potiatur, ut tenet Nicolaus Garcia *de benefic. tom. 2. p. 11. cap. num. 194. & à num. 197.*

45 His præactis, (& non est fermo de Fratibus Jacobæis, nec de Prioribus formatis Calatrae) Si Frater Militaris rem immobilem alieno nomine emat, cuius proprietatem ipsi, & Ordini non sit restituenda, peccat graviter contra Votum Paupertatis, & contra Iustitiam. Etenim, quamvis materialiter obseruet verba Constitutionis prohibentis donationem rei immobilis, tamen re ipsa illam donat, cum aliud præstet restituens proprietatem consanguineo, vel alteri; habetque se res, ac si Frater Clericus ipse bona immobilia ei consanguineo donaret; quod est contra mentem Legislatoris; adeoque operatur sine facultate Superiorum, et sine iuribus quoad substantiam, expendit res, & bona, quæ sunt ipsius Ordinis, atque inde contra Iustitiam etiam delinquit, debentque restitui Ordini eiusmodi bona a possessore, ut potè per donationem, & contractum invalidum obtenta; invalidum, inquam, saltem pro foro inferiori; nam contingere potest, non posse pro foro externo probari fraudem, quæ realiter reperitur in ea donatione. Quare non sufficit, iuxta prenotata, verba Constitutionis observari, ut sonant, si re ipsa menti Legislatoris contrahitur.

46 Rursus si Clericus Frater donet nummos alteri, ut rem immobilem emat, reservando sibi usufructum, ita tamen ut proprietatem illico penes alterum maneat; inspicendum est, an ea quan-

titas nummorum licite, & valide potuerit donari, (ut potest communiter) ita ut non sit sumptus illicitus. Si enim sic accidat, sanè non peccat contra Paupertatem, nec contra Iustitiam; Nummi enim, quos donat, sunt bona mobilia, de quibus disponere valet in licitis, & honestis; Ex eis autem donatarius, ut ex propriis iam bonis, colligit sumptus necessarios ad rem immobilem emendam proprio nomine, ita ut proprietatem penes ipsum maneat.

47 Id tamen præcauendum, quod ususfructus extinguatur, decedente Clerico Fratre, iuxta ipsius usufructus naturam; nam si res ita emeretur, ut ex ea redditus perpetui essent restituendi consanguineis Fratris, aut alijs ab ipso designatis, sanè id se haberet per modum census annui, & inter immobilia bona foret annumerandus, nisi aliter in Statutis explicetur. Ceterum solet declarari, an reputanda sint inter bona immobilia ea emolumenta, quæ ex capitalibus Regi traditis comparantur, vulgò *Iuros*; hæc enim in Ordine de Aleantara inter bona mobilia recensentur, ex ipsius Ordinis declaratione, atque etiam census annui, qui redimi possunt. Extat in Definitionibus *tit. 41. cap. 2.*

48 Sed dices; Si Frater Militaris possit nummos donare in quavis quantitate, quia sunt bona mobilia, ut consanguineus bona immobilia emat, poterit evenire, ut eo perveniat quantitas pecunie donata, quod valeat consanguineus inde ingentia bona emere, ac Vincula, & Maioratus fundare; Id autem est contra mentem Legislatoris. Responderet aliquis, ingentem adeo quantitatem pecunie non posse virtute licentiae generalis concedi ad eiusmodi usus. Nam sub ea licentia generali non veniunt nisi bona mobilia moderata, & quorum donatio, aut dispositio non deceat Religiosum Fratrem Militarem; Verosimiliter enim in speciali non esset concedenda eiusmodi facultas, quare non cadit sub concessione generali. Quin, si esset ingens quantitas, non posset adhuc in usus pios expendi absque licentia speciali; v. g. non posset Clericus Frater fundare insigne Xenodochium, aut simile aliud pium opus, in quo ingens summa esset expendenda. Nam, cum ea summa sit ipsius Ordinis, hic non censetur voluntarius in tam ingenti

genti sumptu, nec iudicatur velle alienare à se tantam quantitatem. A fortiori ergo resistit alienationi similis quantitatis ad vsus profanos, atque ad fundandum Maioratus, & Vincula.

49 Quòd si dicas; ergo, si quantitas pecuniæ non sit ingens, sed ea, quæ possit Clericus Frater in vsus pios expèdere, valebit illà donare cõsanguineo non indigenti, sed diuiti, vt bona immobilia emat, suasq; facultates adaugeat. Responderi possèt consequenter, tutius, & congruentius esse, ab his donationibus abstinere; vt bona Ordinis solùm ad vsus pios inseruiant; At non nimium scrupulosè in his casibus esse agèdum. Quippe plures adiunt tituli, ratione quorum possunt hæc donationes honestari, vt gratitudinis, benevolentia, honestæ amicitia, & similia; quibus existentibus iudicatur Ordo voluntarius in eiusmodi donationibus. Etenim ita concedit Clericis Fratibus licentiam generalem ad disponendum de bonis mobilibus, vt media dispositione consortium gratum; & beneuolum amicorũ, & cõsanguineorum conseruent. Et aliundè nullus est adeò diues cõsanguineus, qui pluribus non indigeat, vt honestè iuxta suum statum familiã alat, & filios in egestatè redigi non patiat. Quòd si adhuc, attentis circumstantijs, iudicaretur illicita donatio, non tamen excedens quantitatem, quam aliundè Clericus Frater possèt expèdere, quid dicendum sit, exponemus, generaliter loquendo, *quæst. sequen.* Hæc speciem veri præferunt, tamen dicendum est, in quauis quantitatè posse donari à Clericis Fratibus bona mobilia, quamuis donatarij ex illis immobilia emant, & Maioratus constituunt. Et quidem frequenter id cernimus, non repugnantibus Ordinibus. Etenim ea regula fixa est appõsita, vt de bonis mobilibus Clerici Fratres in vita, & obitu disponere valeant, non de immobilibus, quæcũque hæc, vel illa sint; Et id nõ est restrin-gendum, vt consuetudo suadet, alias innumeris esset scrupulis res obnoxia, & plures lites inter Ordinem, & Clericos Fratres, ac donatarios, seu legatarios orituræ, dum exploraretur, an illa, aut illa esset censenda ingens quantitas. Et cum Ordines id non limitauerint, nec nos limitare debemus. Nec potest credi, Ordines non præfixisse terminũ quantitatis, si voluisset, solùm vsque ad cer-

tam summam posse disponi de bonis mobilibus; indeque in eius licentia generali omnia bona includuntur.

50 Præterea, si Clericus Frater rem immobilem emat alieno nomine, sibi tamen reseruet proprietatem, & vsum fructum, donatio est ficta, ac simulata, & sic, adhuc pro foro externo, est præsumenda, iuxta dicta *superius*. Id tamen valet euenire tum absque culpa, tum culpate. Nam, si ideò res nomine alieno ematur, vt vel opportuniore pretio id alijs faciat, vel venditor, forsan cum Clerico Fratre inimicatus, non recuset venditionem, aut alia simili de causa, & post contractum celebratum ita proprietatem reseruetur, vt Ordinis sit, & ei sit prouentura post Clerici Fratris mortem, nullum est caput, vnde præsumenda sit culpa. At, si id ita præstetur, vt post obitum Clerici Fratris bona illa immobilia empta non perueniant ad Ordinem, nec is habeat titulum, aut instrumentum, vt ea vindicet, & recuperet, peccatum datur contra Paupertatem, & Iustitiam, vt *suprà* in simili asseruimus; Perinde enim est, proprietatem esse apud alium, vt post obitum Clerici Fratris tradatur cõsanguineo, ac proprietatem bonorũ apud se, dum viueret, retinuisse Clericum Fratrem, & quasi sit illius, cuius nomine fuit empta, restitui illi post Clerici Fratris ipsius mortem; & fraudem inibi interuenire, constat aperte.

51 Demum, si Clericus Frater rem immobilem alieno nomine, ob aliquam causam iustam ex dictis, velit emi, sed tamen proprietatem non fore sibi, & Ordini restituendam arbitretur, ob infidelitatem emptoris, cuius nomine contractus celebratur, nequit eam sic emere, nam exponit se periculo, saltem probabiliore, de fraudandi Ordinem eiusmodi bonis, eaque dissipat contra voluntatem Prælatorum quoad modum, & quoad substantiam. Secus est, si prænoscat ex genio, & fidelitate emptoris, vel Instrumento in ordine ad hoc confecto, sibi, & Ordini rem immobilem fore restituendam, vt iam asseruimus.

*Quaestio 6. An Clerici Fratres
Militarium expendentes in
usus illicitos bona, de quibus dispo-
nendi facultatem habent, peccent
contra Votum Paupertatis,
& etiam con-
tra Iustitiam?*

52 **H**ANC quaestionem agitavi
tom. in Bull. Cruciatæ, disput.
34. à numer. 163. loquens de
Religiosis in communi exponentibus lu-
do ingentem pecuniæ quantitatem, ita
ut ludus illicitus foret censendus re-
spectu illorum. Et à fortiori militantes ibi
dicta in alijs sumptibus manifestius illi-
citis, & tam in his, quam in eiusmodi
ludo eandem vim rationes retinent.
Ibi ergo asserui, probabiliter teneri ab
aliquibus Authoribus, eos sumptos il-
licitos non esse contra Votum Pauper-
tatis, nec contra Iustitiam, eo quod ob-
tenta licentia ad expendendam aliquam
quantitatem, Prælati non sunt inuiti
quo ad substantiam, sed quoad modum.

53 Attamen oppositum cen-
sui verius, quia in generali concessione
non censentur concessa, quæ specialiter
expressa denegantur, iuxta cap. *Quin-
tauallis, de iurciurando*; cap. *in generali, de
regulis iuris, lib. 6. leg. 3. ff. de evictionibus*.
Superior autem concedens licentiam ge-
neralem, non concederet, si exprimeretur
usus illicitus. Imò nec concedere
illam potest, cum sit Administrator, non
dissipator, nec dominus. Videndi sunt
Villalobos, Bartholomæus à Sancto Fau-
sto, Peyrinus, Angles, Ludovicus Lo-
pez, Machado, Pater Thomas Sanchez,
Pater Lessius, Pater Amicus *ibi* rela-
ti.

54 Iuxta hanc tutiorem, & mi-
hi veriore sententiam, cernitur, pec-
cari contra Votum Paupertatis in dissi-
patione bonorum ad usus illicitos, in-
teruenireque iniustitiam, dum aliena,
inuito dominio, disperduntur, cum Or-
do repugnet, cuius ea sunt bona; ideo-
que teneri eos, ad quos perueniunt, illa
restituere, seu in pristino statu relinque-
re, in quo erant, antequam ad ipsos per-
uenirent; non enim debent ad melio-

rem conditionem ipsa reuocare; quare
poterunt ipsi Religioso, & non Ordini,
tradere, ut si quid inde in compensatio-
nem sint habituri ex debito, ab illo obti-
neant. Videantur præter relatos nuper,
Corduba in sum. q. 54. P. Vazquez in O-
pusc. de redditib. cap. 3. num. 11. & dub. 8.
numer. 38. Pater Azor tom. 2. institution.
moral. lib. 3. cap. 26. quest. 2. in fin. Qui
satis ostendunt, non nisi in usus pios, ac
honestos posse, & deberi bona a Regu-
laribus expendi; & P. Thomas Sanchez
tom. 2. summ. lib. 7. capit. 8. numer. 38.
cum asseruisset, posse Fratres Militares
ludo exponere pecunias, addit; *Sed hoc
intelligo, quando est quid moderatum iuxta
illius Religionis usum, quia nec Superior po-
test aliam licentiam concedere, cum veri Re-
ligiosi sunt.* Hinc Alcozer lib. de ludo, ca-
pit. 39. docens generaliter, lucrantem
in ludo à Fratribus Militaribus extra
Monasterium degentibus quamlibet pe-
cuniæ quantitatem, non teneri restituere,
quia illi possunt liberè de suis bonis
disponere, non rectè pro te asserit Pa-
trem Thomam Sanchez, cum hic non
loquatur sub ea vniuersalitate, quin po-
tius limitationem ubi nuper præfixam ap-
ponat.

55 Et quidem, si res attentè in-
trospiciatur, quam consona rationi sit af-
sertio nostra, dignoscetur. Ex contraria
enim sequitur, posse Clericum Fratrem
tria, aut quatuor milia ducata in ludo,
etiam vna vice, disperdere; vel ea femi-
næ amariæ donare; Quo quid absurdius?
Quid statui Religioso, & Voto pauper-
tatis repugnantius? Quis credat, & Religio-
nem non esse inuitam, repugnantem, ac
obstantem huic dissipationi bonorum,
adhuc quo ad substantiam? Et ne? Bona
Religionis sacræ destinata ad usus pios
in ingenti adeò quantitate meretrici,
aut ludo dicari liceat, quin paupertas,
& iustitia violentur? Ego saltem, re arte-
tissimè excogitata, solidum et iugium
non reperio.

56 Dicta quidem tutiora sunt,
& ad meam doctrinam magis consequen-
tia. Verùm probabile est, non peccari
contra Paupertatem, nec contra iustitiã
in expendendo quævis bona in usus illici-
tos, estò peccetur contra aliam virtu-
tem. Primò, nam Ordo licentiam gene-
ralem præbet ad disponendum de omni-
bus bonis mobilibus, sicut præbet Equiti-
bus, & in hoc Clerici Fratres illis sunt pa-
res;

res; unde, licet sit præter intentionem Ordinis ea insumptio, non verò resistit Ordo; ne scrupulos immittat his, qui extra Cōmunitatem in seculo versantur. Secundò, quia Ordo Alcantaræ excipit, ne bona immobilia feminis amalijs, alijs que similibus (de quo *alibi*) tradantur, et go vbi non excipit alios vsus illicitos, quamuis non assentiat approbando illos, tamen non contradicit. Tertiò, quia iuxta Dianam, Zenardum, Thom. del Bene, & alios referendos in *inferiorib⁹*, Equites S. Ioannis non peccant contra Paupertatem, nec Iustitiam, dum expēdunt bona in vsus illicitos; ergo nec Fratres Militares, cum sint strictè hi, & illi Religiosi; imò illi strictiorem paupertatem profitentur, si quidem quadraginta diebus ante mortem nihil possunt de suis bonis disponere; secùs prædicti Clerici Fratres. Hoc assertum cum Bañez, & alijs tuetur Diana p. 3. tr. 2. ref. 65. & 98. Et p. 7. tract. 9. ref. 15. & tr. 11. ref. 22. In Definitionib⁹ Alcantaræ tit. 13. c. 17. & tit. 33. c. 2. pena infligitur Equitibus, & Clericis Fratrib⁹, qui ludis prohibitis ludunt, aut quantitatem prohibitam ludo expōnunt. Quæ leges sunt pœnales.

57 Sed in præsentī aliqua sunt obseruanda. Primò, etiam si quis sententiã laxiorem probabilem festari velit, nihilominus non posse bona immobilia in vsus illicitos expēdere. Id patet, quia vt *superius* stabiliuimus, nequeunt Fratres Militiarum Calatrae, & Alcantaræ de bonis immobilibus disponere, adhuc ad vsus nō illicitos (nisi Priores formati Calatrae) multò ergo minùs ad illicitos. Et præterea Authores asserentes, non esse contra Paupertatem, ac Iustitiam, expēdere bona in res illicitas, estò sit contra aliam virtutem, loquuntur de bonis, de quibus aliundè disponere Clerici Fratres possunt, nam ex ea licentiã generali disponendi colligunt suam doctrinam; At respectu bonorum immobilium eius modi licentiã non datur, quare nequit ad ea extendi doctrina.

58 Secundò obseruanda sunt verba appositã P. Thom. Sanch. *Quando est quid moderatum iuxta illi⁹ Religionis vsus*. Nã vt non semel in hoc Opere annotamus, nō eadem pariter licent, aut non licent omnibus Regularibus omnium Ordinũ, pluraq; non dedecent Religiosos Militiarũ quæ dedecent Regulares cæteros; nam illi minimè profitetur Institutum adeò

austerũ, ac ceteri, sed benignius, ac minùs rigidum. Hinc v.g. in ludo maiorem quantitatem exponere possunt, quam alij Religiosi, quin detur peccatum contra Votum paupertatis, nec cōtra virtutem Iustitiæ, nec lucrans teneatur eã restituere. Id enim vsus Ordinis patitur, & Prælati non inuiti cēsentur. Quãta autem possit esse hæc quãtitas iudicio prudentum est taxandum, attentis circumstantijs, nec nimis scrupulosè agendum; cū debeat recogitari, quid hic & nunc Ordo permittat iuxta vsus, stylũ, & cōsuetudinem; unde non erit censendus illicitus vsus, nam si in hac, aut illa materia, vel apertè sit illicitus, vel prudenter talis iudicetur, vim habet assertio tutior nostra *superius* appositã, siuè quãtitas difsi-pata sit ingens, siuè minor; eò dūtaxat discrimine, quòd non erit peccatum lethale, si quãtitas nō sit grauis, sed leuis. Grauitas autem quantitatis sufficiens ad peccatum lethale tum contra Votũ paupertatis, tum contra Iustitiam, non est in præsentī exploranda, cum id non spectet specialiter ad Religiosos Militiarum, & passim apud Authores, & Summistas explicetur in tr. de Iustit. & de Voto paupertatis.

56 Demùm obserua, in Statutis Ordinis D. Iacobi tit. 20. fol. 196. designari Fratrib⁹ Clericis degentibus in Collegio Salmantino aliquos ludos, quibus, & non alijs, possint recreari, nec ultra duas drachmas amittere; & statuitur, secùs facientem, *Sea castigado de culpa graue*. At crediderim, hanc legem esse purè pœnalem, solũque per eam intendi, iniungendam fore pœnam correspondentem culpæ graui in sua grauitate. Si cut sunt plures leges purè pœnales, quæ pœnam indicunt correspondentem culpæ graui, ita vt si hæc daretur, factis per eam pœnam compensaretur. Etenim Statutum præfatum, vt potè odiosum, non est ampliandum; verba autem non tendunt directè ad obligandum ad culpam, sed ad pœnam, quæ intenditur taxari, dum asseritur, debere esse pœnam culpæ grauis. Quare, si illi Fratres Clerici alijs ludis incumbant, aut maiorem quantitatem disperdant, independenter ab hoc Statuto pensanda erit culpa iuxta regulas generales qualitatis ludi, atque etiam excessus in quantitate, & circumstantiæ personæ Regularis. Etiam in Ordine Calatrae

trauæ in *Instructione* pag. 83. & titul. 31. cap. 1. & 2. Et in *Ordine Alcantaræ* titul. 5. cap. 14. & titul. 13. cap. 17. & titul. 33. cap. 2. prohibentur aliqui ludi, & taxatur quantitas exponenda ludo tum ab Equitibus, tum à Clericis Fratribus. Quæ leges pœnales sunt. His verò, qui intra Monasterium immoderatam quantitatem ludo exponunt, aptanda sunt dicta *superius*, de licentia disponendi, dum inibi degunt.

Questio 7. An Clerici Fratres Militiarum peccent contra Votum Paupertatis, aut contra aliam virtutem, si nimiam pecunie quantitatem, & pretiosam suppellectilem habeant?

60 **E**X dictis *quæst. præcedenti* dubiū hoc est decidendum. Etenim aut illa suppellex pretiosa, & summa ingens pecuniæ, est illicita respectu Fratris Militaris eam habentis, attendendo ad circumstantias loci, personæ, & dignitatis, vel non? Si non est illicita, contra nullam virtutem delinquitur. Si est illicita, philosophandum est eodem modo, ac *suprà* de sumptibus illicitis diserebamus; si quidem materialiter omnino se habet, quod sumptus fiat in hac materia, vel in illa; in ludo, vel in suppellectile, si supponatur illicitus, & rationes factæ eodem modo militant utrobique. Quare iuxta sententiam probabilem id non erit contra Votum paupertatis; erit verò iuxta sententiam tutiorem.

61 Attamen contra virtutem iustitiæ non peccabitur; quia nihil à Religione aufertur, cum ea suppellex, & pecunia sit ipsius Religionis, dum penes Regularem existit. Delinquitur autem in excessu contra Virtutem temperantiæ, quæ singulis personis, attento proprio statu, modum præfigit in habitu, cultu, ornatu, aliisque similibus. Et sanè Religiosus, & clericalis status summam exigit moderatiōem in cultu, ne Crucifixi patrimonium, & pauperum alimenta in usus profanos nimios conuertatur, & luxui, ac splendori mancipetur, quod

Ecclesia ad subueniendum pauperibus, & ad pia opera destinauit. Plura possem ex D. Hieronymo, Augustino, Bernardo, & alijs Patribus dare, quæ id exornarent, & satis ob oculos obijcerent, quàm alienum sit à Religioso, & Clericali Instituto, superbium luxum fouere. Sed missa facio, quia facile docti in ea testimonia inciderint. Vide Basilium Legionensem i. *part. variar. disp. q. 9. Scholastica*, latè expendentem Tridentinum, Concilia, & Patres circa paupertatem Religiosam, & insignem suppellectilem.

62 Itaque Fratres Militiarum bona sua expendere possunt in sui victū, ac ornatum decentem, in obsequium Ecclesiarum, in vtilitatem Ordinis, in alimenta consanguineorum pauperum; Et si quæ supersint, longè ab auaritia fugiant, eaque inter pauperes, quorum ingens est vbique copia, distribuant. Sic suo muneri satisficient, iuxta beneplacitum Ordinis, ac Prælatorum operabuntur, ædificationem in proximis nõ minuent, & à pluribus conscientie stimulantibus acriter scrupulis immunes euadent; quibus pungi, necesse est, illum, qui instar diuitum sæcularium, in memor disciplinæ Religiosæ, splendidas mentas fouet; superba suppellectili domum ornat; famulorum cateruam alit; recreationibus incumbit, quæ sumptibus sunt obnoxie, & Regulares dedecent

63 Non propterea rigidè adhuc cum illis ago, vt intendam, non alium ornatum ipsis licere, quàm qui licet alijs Religiosis non Militaribus, at tamen tenendum est medium inter extrema austeritatis, & relaxationis, & inspecta diuersitate Institutõrum, plus eis est indulgendum, non tamen omnia, quæ laicis, imò nec quæ Equitibus Militiarum permittuntur. Illi enim nec nuptias possunt contrahere, nec filios, quibus hæreditatem, ac alimenta necessaria ad statum proprium relinquunt, habere, & rigidiorē disciplinæ normam sectantur, quare eis omnia sunt aptanda, prudentum, & timorum iudicio. Non tamen indecens est cõsendum, Clericos Fratres extra Communitatem vestibus sericis modestis ornari; Cum honesti Clerici sæculares illis vtantur, quin iudicentur immodesti, & id consuetudo in eis permittat. Degentibus intra Monasteria hæ vestes non per-

permittuntur. His verò, qui in Collegijs degunt, consulendum est, ne interius eis vtantur, cum in Communitate, & non adhuc sæcularibus immixti vitam transigant, debeantque amplius ædificationi prospicere. Non verò damnabo eos peccati lethalis, si eis absque profano luxu vtantur.

64. Cæterum nequit designari, quæ & qualis suppellex, & ornatus unicuique liceat, cum pro varietate circumstantiarum sit diuersimodè loquendum. Vnde de centia ipsa, & dignitas exigunt, vt Fratres Militaris, qui v. g. sit Quaestor sacre Fidei, aut simile Munus exerceat, ampliore suppellectili ornentur, quam Clericus Frater, qui solùm est Ecclesie Ordinis Parochus. Et hinc, proportionè seruata, gradus in cæteris est faciendus; dum tamen vnusquisque eam seruet moderationem, qua dignoscatur, eum consulere bono Ordinis nomini, & meminisse proprii status.

65. Vt autem constet veritas doctrine tradite, & illicitum esse Regularibus Militiarum, superfluum, pretiosum, ac excessiuum ornatum retinere, talemque esse iudicandum eum, qui sæcularibus diuitibus liceret, si illi eum habeant, vide Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 2. de reformat. Diuum Antoninum 3. part. titul. 16. cap. 1. §. 11. Mendoza question. 8. Scholast. concl. vlt. Basilium Legionensem question. 9. cap. vltim. vers. denique. Eusebium de Herrera decif. 5. de paupert. question. 13. in tractat. de statu relig. P. Thomam Sanchez tom. 2. sum. lib. 7. cap. 22. num. 17. & communiter Authores in tractat. de Religione.

Questio 8. An Fratres Clerici Iacobei proprietatem bonorum retineant?

66. **D**VBIO huic circa Fratres Clericos Iacobæos specialiter præceteris ansam præbet licentia, qua gaudent ad testandum hi, qui extra Communitatem degunt, ac redditibus Ecclesiasticis fruuntur; De quo latè inferius disq. 15. Præterea Don Franciscus de Ocampo in responsione ad dubium de capacitate ad Beneficia sæcularia, præfixit, eiusmodi Fratres retinere proprium, &

indè intulit, posse Beneficia sæcularia obtinere; Quam illationem, adhuc casu negato, quod assumptum esset verum, nullam habere vim, probabimus infra disq. 11.

67. Supponendum quidem est, tam Equites, quam Clericos Fratres Iacobæos emittere in Professione Votum viuendi sine proprio, vt constat ex forma Professionis allata in Statutis rit. 5. cap. 3. Equites autem per id Votum non abdicant à se dominium rerum, sed vsum earum absque licentia Magistri, seu Administratoris perpetui, quam possunt singulis annis; & de ea, ac eius necessitate, & obligatione petendi illam supra egimus question. 2. Id autem sufficere, vt cum eiusmodi voto Religio essentialiter consistat, sæpè tradimus in hoc Opere, & olim Religiosos extitisse retinentes rerum dominium, latè docetur à Basilio Legionensi de matrimonio lib. 7. cap. 13. Et circa Equites trium Ordinum Militarium Gregorius Decimus tertius in Bulla, quæ incipit. Romani Pontificis, expedita die 6. Octobris, anno 1576. dispensauit, & indulgit, vt bonorum suorum dominium retinerent, de eisque liberè disponerent, ac testarentur. An autem Equites sint strictè Religiosi, ventilauimus disquisit. 2. question. 2.

68. Iam verò Votum illud viuendi sine proprio an eodem sensu à Fratribus Clericis Iacobæis emittatur, in præsentì discutimus. Sit nostrum assertum. Prædicti Fratres emittunt eiusmodi Votum abdicando à se rerum dominium, quod quidem nequiquam post Professionem retinent, sed quoad id eodem modo se habent, ac Clerici Fratres aliorum Ordinum Militarium. Hanc conclusionem docuit, & exornauit latè, quasi indubiam, & manifestam Didacus Mota, Fratres Clericus Iacobæus, in Confirmat. Ord. Diui Iacobi pluribus locis, præcipuè lib. 2. cap. 2. ex §. 17. Probatur. Id votum sonat, & inuoluit abdicacionem dominij, dummodò per speciale dispensacionem, & indultum non emolliatur, & limitetur, vt ex terminis est constans. At non datur respectu Clericorum Fratrum specialis dispensatio, seu indultum; ergo per illud Votum abdicant se bonorum dominio. Cōsequentiā est euident. Minorem latè diuersis locis huius operis, & disquisit. 15.

probamus, ostendendo, per Bullam Gregorij XIII. solummodo Equitibus fuisse concessam dispensationem retinendi dominium eorum, & laborari in equiuoco, nec vim propriam verborum Bullæ, illiusque contexturam intelligi, si etiã ad Clericos Fratres extendantur; maxime cum in illa æquè de Fratribus Clericis Ordinis D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ sit sermo; & tamen ad hos non extenditur licentia testandi, & retinendi dominium rerum, vt omnibus est in confessio, ergo nec ad Iacobæos extenditur; quæ consequentia nulla tergiversatione eludi potest. Nec præterea ex licentia testandi, quæ per alias Bullas Pontificias concessa est Clericis Fratribus Iacobæis, cum suis limitationibus, colligitur retentio dominij rerum; quod tum ex sequentibus fiet planum; tum ex eo, quia, vt ex dictis *suprà*, & dicendis *disq.* 15. liquet, etiam alijs Clericis Fratribus Calatrauæ, & Alcantaræ licentia cõceditur disponendi de suis bonis per vltimam voluntatem, modo *ibi* præscribendo, quin propterea dominium eorũ retineant; vnde potest stare facultas disponendi de bonis absque dominio.

69. Quin ex Bullis ipsis, in quibus licentia testandi conceditur Clericis Fratribus Iacobæis, id ipsum suaderi videtur; nam ex vno capite nihil in eis de rerum dominio agitur; ex alio verò supponi cernitur, eos non habere dominium rerum; si enim haberent, possent illud in alios transferre absque ea dispensatione, & licentia. Imò si per eam dispensationem dominium rerum eis præstaretur, sanè non indigerent licentia testandi ab Ordine petita quolibet triennio, & cæteris requisitis, sine quibus testamenta condere nequeunt. Deindè non tenerentur quintam partem bonorum Monasterio relinquere. Sicuti Equites, quia dominium retinent, nec indigent ea licentia testandi, nec debent quintam partem Monasterio, aut Ordini; & quauis intestati decedant, sui, & legitimi hæredes in eorum bona succedunt, non secus ac si essent sæculares; quod non cõringit in Clericis Fratribus Iacobæis, si licentiam testandi triennijs singulis non exposcant. Ingens ergo diuersitas dignoscitur inter Equites, & Clericos Fratres, & colligitur dominium illis relictum, non his; sed tantummodo his concessa est potestas testandi dependenter à

nutu, & limitationibus Ordinis, qui permittit, transferri per testamentum hæc bona, & nõ illa, sibi que aliqua referuat, & in aliquibus euentibus omnia bona capit, si conditiones non fuerint seruatae, quas ipse Ordo apposuit. Quæ non coherent cum dominio rerum, nec respectu Equitum dantur, eo quod hi dominio potantur bonorum.

70. Rursus, si Fratres Clerici dominium bonorum retinerent, cur hi, qui intra Communitatem degunt, non possent testamentum de illis condere? sanè rationi consonum non foret, dominio, quod haberent, priuari, & de proprijs omnino bonis disponere non permitti. Nec plus essent domini hi, qui extra Communitatem, quam qui intra degent; nam per Votum *viuendi sine proprio*, vel abdicant à se rerum dominium, vel non? Si primùm, sanè postquam à Communitate egrediuntur, vis eadem Votiviget, nec vlla fit in eo immutatio. Si secundum, ergo etiam dum intra Communitatem degunt, retinèt dominium; & iustè possent reclamare, & asserere, non abdicasse dominium per Professionem, atque adeò nulla obligatione teneri, quominus quod suum elicit, tanquam suum donarent, aut transferrent; alioquin quodnam esset dominium apud se retentum?

71. Præterea, vt *disquisit.* 15. ostendam, adhuc extra Communitatem degentes non possunt testari, nisi redditus Ecclesiasticos possideant; ergo dominio bonorum carent, siquidem euenire potest, non habere eiusmodi redditus, & frui alijs bonis ex industria, donatione, aut aliunde acquisitis, de quibus testari sanè possent, si dominium sibi rerum suarum referuassent. Etenim nequit dici, retinuisse dominium quo ad aliqua, non quo ad alia, cum per votum *viuendi sine proprio*, vel omnino abdicet quis se dominio bonorum, vt contendimus in Clericis Fratribus; vel omnino retento dominio, abdicet se quis vsu bonorum, nisi licentia generalis, aut specialis præcedat, vt contingit in Equitibus; nec vllum prorsus est fundamentum ad excogitandum medium inter vtrumque.

72. Don Fanciscus de Ocampo hac vtitur consequentia; *Possunt testari, ergo retinent proprium*; Ea autem non est legitima, nam ea licentia est quoddam pri-

privilegium à Papa concessum, cum dependentia ab Ordine; & non absolutum; sed cum pluribus limitationibus, quod non arguit proprietatem, sicut eam non arguit in alijs Clericis Fratribus potestas disponendi de bonis mobilibus, dum extra Communitatem degunt, & de immobilibus, si sint Priores formati Calatrava. Quin Covarrubias de testamentis, cap. 2. num. 10. ait; *Solet tamen Romanus Pontifex Monachis concedere ius testandi; Quod latè probat, & vindicat ab arguementis oppositis; non ergo novum est, cum Voto Paupertatis absque proprio, concedi privilegium transferendi bona propria Religionis per testamentum, consentiente ipsa Religione; sicut transferuntur ex eodem consensu, cum ab alijs Clericis Fratribus per ultimam voluntatem absque testamento de eis disponitur.*

73 Hæc confirmantur ex doctrina Basilij Legionensis de matrimonio, lib. 7. cap. 9. num. 5. Vbi distinguit solemnitatem essentialem Votorum constituentem veram, & essentialem Religionem à solemnitate essentiali legitima, & accidentali; Primam ait non suscipere magis, & minus, nec posse à Pontifice variari, retento proprio statu Religioso, eamque docet reperiri in Ordinibus Militaribus; At in solemnitate legitima posse à Pontifice aliquid immutari, retenta substantia status Religiosi. Inde infert, Pontificem immutasse solemnitatem, non essentialem, sed legitimam, & accidentalem in voto Castitatis, & Paupertatis Ordinum Militarium; in primo quidem, præscribendo Equitibus (non est sermo de Ordine S. Ioannis) Castitatem non absolutam, sed conjugalem; in secundo, concedendo licentiam testandi. Cæterum addit, in Clericis Regularibus Militiarum Vorum Paupertatis non esse ex omni parte legitime solemnem, cum testari possint, quando extra Conuentum Beneficia obtinent, certâ quadam moderatione adhibita. Votum vero Paupertatis, quoad Equites, non esse solemnem legitime. Aduerte diuersitatem inter vtrumque; primum dicitur non esse legitime ex omni parte solemnem, secundum absolutè non esse legitime solemnem; (estò vtrumque sit solemnem essentialiter) nimirum quia cum primo non stat dominium, sed solum licentiam testandi in aliquibus euentibus, stat ve-

rò cum secundo; hinc enim diuersitas est desumenda.

74 Obiter hic aduerte, aliquos Authores suposuisse, Fratres Clericos omnium Ordinum Militarium posse testari. Non explorarunt sanè singulorum statuta, & Definitiones, cum id solum Iacobæi aliqui præstare valeant. Vnde Basilus de Voto Paupertatis aliorum Clericorum Fratrum non posset asserere, non esse ex omni parte legitimum; cum id asserat ex eo, quod testandi potestas cum illo Voto coniungatur; Ergo, vbi non coniungitur, ex omni parte legitimum erit Votum. Quia ego censeo, ex facultate testandi non sequi, Votum non esse legitimum; quippe, vt ait Portel tom. 3. dub. Regul. lib. 7. cap. 8. num. 12. ex P. Thom. Sanchez, & ferè triginta Authoribus, potest Pontifex absque dispensatione in Voto Paupertatis concedere Religioso licentiam testandi; nam, sicut eam potest concedere, vt viuens expendat, & alienet bona in vsus licitos, & pios, sic potest, vt disponat per ultimam voluntatem in testamento; Et addit; *Et Monachus sic testans ex licentia Papæ non testatur ex proprijs bonis, sed auctoritate Papæ administrat aliena.* Ecce ex testandi licentia non infertur proprietas, nec aliquid minuens ex parte Votum Paupertatis.

75 Præterea efficaciter suadeo præcipuum assertum. Si Clerici Fratres Iacobæi retinerent dominium rerum, eodem modo subiecti essent controuersia, an sint proprie, & strictè Religiosi, ac sunt obnoxij ei contentioni Equites Militares; & iuxta opinionem eorum, qui aiunt, Equites non esse proprie Religiosos, eadem vi, & ratione, conuinceretur, illos non esse Religiosos proprie; At id nequit vlllo modo admitti, neque ipsi permittent, suæ Religionis strictæ ius esse sub controuersia; ergo ne utiquam rerum dominium retinent. Sequela in maiori propositione posita probatur. Duo sunt in Equitibus capita, ex quibus dubitandi ratio insurgit; & ex quibus mouentur plures, vt tueantur, non esse verè, & proprie Religiosos; Alterum est, non voueri ab illis Castitatem absolutam; alterum, eos non solum posse testari, sed retinere dominium bonorum; cum quo censent illi Authores, non stare Votum Paupertatis. Ita autem se habent hæc duo capita,

vt vnumquodque, etiam altero deficiēte, suggerat eandem vim probationi eius opinionis, cum non magis ex vno, quam ex alio moueantur, sed æquē ex singulis; & ex se innotescit, quod si singula non suadent intencum, neque coniuncta illud suadent; Ergo, si Fratres Clerici Iacobæi dominium bonorum supra facultatem testandi retinent, idē suggerunt motiuum, ac fundamentum, vt dicatur, Votum Paupertatis ab eis emissum non sufficere ad Religionem propriè sumptam, & eadem regula fore metiendos, ac Equites, & sub lite esse, aut sub opinione, an sint verè Religiosi. Quo quid absurdius? Non video disparitatem nec solidam solutionem, quæ possit diluere obiectionem.

76 Dices primò aduersus probationes asserti; Clericos Fratres adhuc in Communitate degentes retinere proprium, sed non licere eis vsum, qui potest à Prælatis denegari, cum se in Professione abdicauerint vsu, nisi cōcessa vtendi licentia. Contrà, quia, esto eis non liceret vsum bonorum, dum ibi viuerent, at, cum è viuīs decederent, quomodo posset eis negari, quod de bonis proprijs per testamentum disponent? & quare Monasterium in ea succederet, inuito adhuc eo, qui erat dominus, & suæ voluntati relictus mallet communiter fratribus, sororibus, aut parentibus ea relinquere? Sanè valde consulitur extreme voluntati, vt liberè quisque de suis bonis proprijs tunc disponat, cum sit iam vltimum velle illi; quare etiam minores viginti quinque annis, qui sub curatore sunt, nec administrationem, & vsum suorum bonorū habent, nisi quoad alimenta sibi designata, tamen morti proximi per mittuntur de suis bonis testari. Similiter ergo Fratres Clerici essent permittendi; alias ea proprietas esset nomine tenens, cū nullum sortiretur effectum; siquidē illi non amplius haberent, aut possent, ex retentione proprii, quàm si illud non retinerent. Et præterea si proprium haberent, succederent eis ab intestato decedentibus hæredes propinqui, sicut succedunt Equitibus. Et sanè, vt iam dixi, licentia testandi non probat proprietatem. Sicut in opinione (etsi minus vera) asserente, Clericos non habere dominium bonorum Ecclesiasticorum, adhuc non negatur eis facultas

testandi de illis ad vsus pios; Et Episcopis ea facultas conceditur à Pontifice.

77 Dices secundo, per oppositam viam incedendo, Fratres Clericos nihil proprium habere, dum intra Communitatem degunt; idēque non posse testari, sed proprium incipere retinere, dum extra Communitatem Beneficijs gaudeant. Contrà primò; ergo per votum Paupertatis non abdicarunt se potestate habendi proprii, siquidem deinceps illud habent; abdicatio autē proprietatis est reddere se perpetuò incapaces habendi proprii. Tunc sic, si nō se abdicarunt ea potestate in Professione, sanè etiam intra Communitatem degentes proprium retinebunt bonorū, quæ ex distributionibus, ex Informationibus, donatione, vel alia via acquisuerint; Quin retinebunt proprietatē bonorum, quæ in sæculo possidebant, cum non se abdicent illa, & consequenter non erit necessarium intra bimestre ante Professionem facere bonorum renuntiationem; nam cum eorum proprietatis dicatur capax Professus, non videtur æquum, vt cogatur dimittere, quæ iuxta proprium statum potest habere. Equidem hæc omnia sunt absurda. Contrà secundo, nam, si semel per Votum Paupertatis potestas habendi proprii fuit ablata, sanè ea non reuiuiscit ex eo, quod Frater Clericus exeat è Communitate; si verò ablata non fuit, absque fundamento asseritur, intra Communitatem non retineri; quid enim, ex ea suppositione resistit retentioni? Contrà tertio, nam, si Iacobæi Beneficium relinquunt, nec ex fructibus quidquam iam retineant, redeantque ad Communitatē, & intra illam obeant, nequeunt testari, etiam si alia bona habeant, cum licentia testandi nō extendatur ad hunc casum, iuxta dicta *superius*, & dicenda *disquis.* 15. ergo non cæperunt habere proprium, postquam primò è Communitate ad Beneficia sunt promoti; siquidem absque nouo Voto, & obligatione, cum secundo ad Communitatem redeunt, nec testari valent, nec proprium retinent.

78 Dices tertio, non rectè à nobis argui *suprà*, quasi supponendo, degentes extra Communitatem non posse testari, si redditibus Ecclesiasticis non fruuntur, cum non sit ratio, ob quā non possint. Huic obiectioni latè faciā

fatis inferius disquis. 15. Vbi ostendam, solummodo Fratres Clericos Iacobæos redditibus Ecclesiasticis gaudentes posse condere testamenta. Ita supponit Basilii Legionensis ubi supra.

79 Hic aduerte, quæ de Fratribus Clericis Iacobæis statuta sunt circa testamenti factionem, & quæ de Fratribus Clericis aliarum Militiarum circa dispositionem bonorum, tum, cum viuunt, tum cum è viujs decedant, nequaquam extendi ad Moniales Ordinū Militarium; quippè hæ circa votum Paupertatis eodem modo se habent, ac aliæ Moniales non Militares, de quibus agemus inferius disquis. 14. Et, quamuis Moniales gaudeant priuilegijs Religioforum sui Ordinis, at id intelligitur respectiue, proportionatè, & iuxta capacitatem, ac Institutum proprium; sicut Ordines Mendicantes gaudent per communicationem priuilegijs Ordinum Militarium, non tamen propterea gaudent licentia disponendi de bonis, viuendi extra Communitatem, fruendi redditibus Beneficiorum, & similibus; hæ enim disciplinam Regularem Mendicantium laxarent, & in eius præiudicium, ac damnum nõ debet cedere, nec conceditur priuilegiorum communicatio. Similiter Fratribus Clericis pluræ sunt concessa, eo quòd eorum Institutum sit, regere Ecclesias, extra Communitatem degere, læcularibus immixtos commorari, & alia eiusmodi, quæ ex se minorem asperitatem inuoluunt, & maiorem exigunt laxitatem; Ea autem nõ sunt propria Monialium, quæ seueriorem disciplinam, & à sæcularibus negotijs separatam sequuntur, Deo dicatæ, Choro addictæ, suis solum animabus intentæ; hæc autem disciplina detrimentum caperet, si eis liceret circa Paupertatem, quæ Fratribus Clericis; sicut nec circa Obedientiam eadem licent; cum semper sint subiectæ Superioris intra Monasteriorum claustra, Fratres autem Clerici extra Monasteria degentes non teneantur ea immediata obedientiæ obligatione, vt constabit disquis. 6. Obedientia autem præstanda Regi nostro, & Senatui Ordinum equè omnes vrget.

(;?)

Quæstio 9. An aliqua negotiatio sit licita Clericis Fratribus Ordinum Militarium?

80 **Q**VAMVIS hæc quæstio videatur omnibus Clericis, & Religiosis communis, actamen, quia Clerici Fratres inter sæculares degunt, temporalibusque immiscetur negotijs, cum aliunde Voto Paupertatis se obstrinxerint, nec proprium retineant, specialiter de eis ventilari potest, ne inter sæculi illecebras quidquam operentur, quo Paupertas, & Religio, quam profitentur, detrimentum aliquod patiantur.

81 Nec nobis sermo est de negotiatione Dignitatum, & Beneficiorum, per munera, hæc enim longissimè exulare debet, vt potè emptio sacrilega, & simonia grauis. Venalitas hæc omnino est fuganda; foedissima quippè auaritiæ labe contaminantur acceptantes munera; Et ambitionis sunt rei, qui ea elargiuntur, vt aliquid Ecclesiasticum, seu spirituale expifcentur. De captatione, & acceptance eiusmodi munerum vitandis differunt eleganter Philo de Iudicis officio; Isidorus Pelusiota lib. 5. epistol. 182. S. Augustinus cap. 15 Regulæ. Petrus Blefensis epistol. 10. in fin. Petrus Damianus opuscul. 31. Raymundus Iordanus, alias Idiota, in opere de oculo mystico cap. 6. ex num. 6. S. Bernardus de modo bene viuendi, serm. 61. S. Basilii in cap. 1. Esaie, ad illud, diligunt munera. S. Ambrosius in 1. Corint. 6. Plura concinnè congerit Renatus à Valle in suo Hipparcho de Religioso negotiatore §. 1.

82 Negotiatio, prout ad præsens spectat, multipliciter sumi valet. Primo strictissimè, quando merx emittitur, vt ad lucrum faciendum eadem nullatenus immutata reuendatur. Secundò, quando res empra, & mutata alteri venditur, ita vt pretium non solum pro re, sed pro artificio adquiratur; Sic ex ferro empto format artifex securim; faber lignarius ex ligno fenestram; & similes ceteri. Hæ dicuntur negotiationes lucratiuæ. Alia est negotiatio, quam vocat æconomicam Ioannes Medina Cod. de restitution. quæst. 31. nempe quam

quam quis exercet ad sustentandam familiam; vt qui ex redditibus suis vendit, quæ superflua, vt alia comparet sibi necessaria, & vtilia. Alia est negotiatio politica, qua iuxta P. Rebelleum 2. part. lib. 9. quæst. 18. sec. 1. num. 2. emuntur, quæ ad vitam sunt necessaria, aut res mutata reuenditur. Attamen negotiatio, qua superflua venduntur, & emuntur necessaria, latissimè dicitur negotiatio, vt aduertit Maior in 4. dist. 15. quæst. 40. Strictissima autem est, qua res non mutata venditur, siue id fiat per se ipsum, siue per alium. Media autem est, qua res mutata in aliam formam, aut in aliam meliorem venditur; vt de ferro, & de ligno diximus; idemque est de hædis, agnis, hisque similibus, qui emuntur, vt postmodum grandefcentes vendantur.

83 Assero iam primo loquendo in communi; negotiationem latissimam nullo iure esse prohibitam Religiosis, nec Clericis; Neque enim vitam transigere possunt, si non emant, quæ ad vitam sunt necessaria; neque eis suppetet, vnde illa emant, nisi diendant superflua, minus vè necessaria; quæ etiam inutiliter sinenda essent perire, aut certè liberaliter essent donanda non sine Monasterij, aut priuatorum damno, si non diuenderentur. Excipe, si specialia statuta id non impediunt; de quibus vide P. Suarium tom. 4. de Religios. tract. vlt. lib. 4. cap. 9. num. 12. P. Thom. Sanchez lib. 7. in Decalog. cap. 27. num. 4. Nullum autem statutum id impedit Monasterijs Militaribus, aut Clericis Fratribus extra Communitatem degentibus.

Assero secundo, posse Religiosos Militares, & quauis Monasteria vendere ea, quæ ad vsum suum emerant absque animo reuendendi, si superflua, aut inutilia vlti reddantur ob aliquam circumstantiam, quæ impedit vsum, aut si alia vendendi causa interueniat, etiam si non sint immutata, & carius vendantur, quam empta fuerunt. Ita docent Abulensis in cap. 15. Marth. quæst. 224. Gutierrez tract. de gabellis, quæst. 93. ex num. 16. P. Sa, verbo, Clericus, num. 20. P. Molina de iust. & iur. tract. 2. disp. 342. concl. 2. P. Rebelleus 2. part. lib. 9. quæst. vlt. num. 2. Nauarrus, Syluester, Laffarte, P. Arriaga, Oñate, Dicastillo, Lessius, Cardinalis

Lugo, & alij communiter. Etenim ea inuentibus prædictis iam sunt superflua; venditio autem superfluum quouis pretio iusto licita est Clericis, & Religiosis; titulus autem vendendi carius non fundatur in persona, nec ad id necessum est, vt quis sit ex instituto, aut officio mereator, sed fundatur in mutatione circumstantiarum temporis, loci, & aliarum huiusmodi, penes quas pretium variari, & crescere potest, sicut etiam decrescere; vt obseruat Sotus de iust. & iur. lib. 6. quæst. 2. art. 2. concl. 4.

Quin addo cum Ioanne Guierrez vbi supra num. 23. & Syluestro, verbo, excommunicatio 9. n. 46. ea, quæ empta sunt à Monasterio, aut Religioso, animo non reuendendi, si postea se offerat occasio vendendi carius, qua non oblat, ea apud se retinerent, & non venderent, non peccare, si vendant. Etenim animus iterato vendendi est veluti forma negotiationis sacris personis prohibita, eo quod illi sit annexa irritatio cupiditatis, & in res externas effusio. Cessant autem hæc incommoda, saltem primario, & formaliter, dum ille animus abfuit; Et sic accipiendus est Diana part. 1. tract. 1. res. 27. & alij apud ipsum; Necnon sic exponendum est Concilium Tarraconense celebratum sub Hormisda anno 517. Canone 2. ibi; Sicut Canonum Statutis firmatum est, quicumque in Clero esse voluerit, emendi vilius, vel vendendi carius studio non utatur. Certè, si voluerit hæc exercere, cohibeatur à Clero. En vox exercere denotat animum, & intentionem vendendi carius, quando emitur vilius, & id prohibetur. Plures casus negotiationis, quæ licita est Religiosis, ex declaratione Cardinalium asserti Dom. Vrritigoyti in Pastoralis Regularium, part. 2. quæst. 16. num. 13. Videantur apud ipsum.

84 Assero tertio, Clericos Fratres Militares non posse vti negotiatione strictissima, qua merces emuntur animo eas non immutatas reuendendi. Id enim prohibitum est Religiosis, & Clericis. Ita Iurisperiti ad cap. fornicari, dist. 88. Abbas, & Imola ad rap. vlt. de vira, & honest. Cleric. D. Thom. 2. 2. quæst. 77. art. 4. Emanuel Rodriguez tom. 3. qq. Regul. quæst. 74. art. 8. Prosper ab Augustino, verbo, vectigal. Comitolus lib. 1. Reip. quæst. 53. num. 1. Guierrez

tierez ubi supra, num. 16. & 47. P. Salas tract. de empr. & vendit. dub. 2. Cardinalis Toletus in summ. lib. de peccat. mort. cap. 53. P. Molina tract. 2. de iust. disp. 339. P. Rebellus de iust. 2. part. q. vlt. sec. 1. Renatus à Valle in Hipparcho de Religioso negotiatore ex num. 78. pag. 104.

85 Etenim, vt asseritur in cap. duo sunt, 12. quæst. 1. ex D. Hieronymo, personæ sacræ, & maximè Religiosæ, omnem secularium negotiationum curam deferere debent, vt soli Deo animum applicent, qui omnino distrahitur, dum temporalibus lucris per negotiationem inhiat. Immiscetur ibi avaritia, quæ penitus dedecet personas sacras. Claustra non sunt conuertenda in fora, non solum per lites, sed nec per negotiationem; idemque aptandum Clericis Fratribus extra Claustra degentibus. Aiebat Dauid Ps. 70. Quoniam non cognoui litteraturam, introibo in potentias Domini; legunt Hebraizantes, & Pagninus; Quoniam non cognoui numerationes, seu numeros. Legit D. Augustinus cum pluribus; Quoniam non cognoui negotiationem. Asserat id ipsum quilibet Religiosus. Adstipulantur plura Sacræ pagine testimonia, & Sancti Patres agmine dento, necnon Concilium Carthaginense 3. cap. 15. Concilium Forouil. sub Adriano I. cap. 5. Concilium Aquigranense sub Ludouico, cap. 93. Concilium Chalcedonense cap. 3. Conciliū Lateranense 3. sub Alexandro III. part. 27. cap. 3. Colonienſe III. p. 2. cap. 31. Treuerenſe anno 1549. tit. de Religiosis, sub finem Tridentinum sess. 22. cap. 1. de reformi.

86 Hinc in cap. consequens infligitur suspensio Clericis negotiatoribus. In cap. secundum instituta, de Cleric. vel Monach. anathemate feriuntur Clerici, & Religiosi, lucri causa, negotiantes. In Clementina 1. de vita, & honest. Clericor. vt tradunt aliqui Iurisperiti, & Summistæ videndi apud Comitolum lib. 1. respons. q. 53. num. 3. spoliantur priuilegio clericali, si præmissa triplici monitione non abstineant a negotiatione; vel iuxta P. Molinæ tract. 2. de iust. disp. 342. Suarium, Rebellum, Salas, & alios, priuantur priuilegio immunitatis ab exactionibus, & tributis soluedis, quo aliundè Clerici gaudent. Religiosos autem negotiatores grauius fore

puniendos, quàm Clericos seculares, decernitur in cap. sed nec, Ne Clerici, vel Monachi. Innouantur prædictæ poenæ in Tridentino sess. 22. cap. 2. de Regular. Extat etiam Decretum Sacræ Congregationis Visitationis Apostolicæ, iussu Urbani VIII. constitutæ, datum die 29. Augusti anno 1637. allatum à Renato de Valle in suo Hipparcho, pag. 220. quo poenæ grauissimæ imponuntur Ecclesiasticis, ac Religiosis quæstuosas artes exercentibus. Verum hoc Decretum dumtaxat expeditum fuit pro habitantibus Romæ, & in eius districtu.

87 Prædictas poenas non contrahunt Clerici non constituti in Sacris, si Beneficio careant; imò nec alij, si semel, aut iterum negotientur; nec prætereà, si grauis necessitas ad sui sustentationem eos excuset. Videantur Pater Layman lib. 3. tract. 4. cap. 17. §. 17. n. 39. Fumus verb. Clericus, num. 16. Deinde probabilis, & tuta sententia eos à culpa, & ab his poenis liberos facit, qui nò per se, sed per tertium negotiantur, ita vt ipsi solum pecuniam administrèt, & non sint causa, nec concausa principalis negotiationis, sed alius sit causa principalis, qui curas omnes, & sollicitudines absorbeat; sic enim illi non agitantur animo, nec irrequieti sunt. Docent id Aragon, Salonius, P. Molina, Lelsi^o, Rebellus, quos refert P. Salas tract. de empr. & vendit. dub. 2. num. 8. P. Valentia in 2. 2. disput. 5. quæst. 20. punct. 5. Stracha de mercat. part. 1. num. 26. Medina, Sa, Diana, & alij.

88 Assero demùm, negotiationem rerum, quæ in se, vel in suo statu mutata venduntur, licitam esse quoad aliquas res, illicitam verò quoad alias Clericis, & Religiosis, etiam Militaribus Fratribus. Nam, quæ indecentiam affert respectu status Religiosi, culpam mortalem inuoluit; v. g. si quis, etiam si in suis pascuis agnos aluisset, & ad statum meliorem immutasset, non posset carnem arietinam, eis occisis, vendere; An deceat esse caupones, vel tabernarios? Id prohibetur in Clementina de vita, & honestate Cleric. & in Canone 9. Trullano: Attamen aliæ negotiationes licitæ sunt, vtpotè quæ nec Religiosos dedecent, nec plerumque cum nimia anxietate, & dissipatione spiritus peraguntur, nec hæc sub prohibitione Iuris cadunt. Ita Emanuel Rodriguez

tom. 3. qq. Regul. quæst. 74. art. 8. Strachâ ubi supra, part. 3. num. 5.

89 Hinc infero primò, posse licitè Clericos Fratres Militares emere greges, seu armenta variarum pecudum, quæ in ipsorum pascuis, aut etiam in alijs pascantur, auferant, & meliorantur, quas deinde vendant. Id enim nec est negotiatio strictissima, prohibita in iure, nec est indecens. Nam cur dedecet Religiosum in sua domo extra Monasterium commorantem, quod non dedecet Communitatem ipsius Monasterij? aut cur indecentiam Clerico Fratri Militari impingat, quod non impingat indecentiam Carthusiensibus, & alijs strictis, & perfectissimis Religionibus? Similiter & ob easdem omnino rationes, possunt agriculturam fouere, & per famulos, ac operarios exerceri facere. Praxis vtrumque confirmat, quin doctis inde offendiculi causa ministratur, nec Prælati id punierint, aut prohibuerint.

90 Infero secundò, Clericis, & Religiosis honestam, & licitam esse negotiationem ex opere proprio manuum, vt inde victus operantibus, & conueniens subuentio pauperibus suppetat. Hanc esse sententiam communem, affirmat Nauarrus in *Manual. cap. 27. num. 128.* Ad stipulantur textus in *cap. Clerici, 11. quæst. 4. cap. Clericus, dist. 91. cap. numquam, de consecrat. dist. 5.* Concilium primum Moguntinum sub Leone III. *cap. 14.* S. Basilius ad *Regul. 37.* Calsianus *lib. 10. cap. 22.* Exemplum Apostoli suppeditarunt vendentes artefacta sua, *Aclor. cap. 18.* Sic enim habebant, vnde sine gramine cuiuspiam viram ducerent, & egenis de sua tenuitate beneficerent. Supponim⁹ tamen, decori Religionis consulendum esse in opificiorum genere, exindeque philosophandum, quænam deceant, aut dedecent, vt supra annotauimus, & docet S. Basilius *cap. 6. constit. Monast. & ad Regul. 38 fusarum.*

91 Infero tertio, similiter esse licitam Monialibus, sub quibus etiam veniunt Moniales Militares, negotiationem hanc latam, quæ interuentu operis manuum exercetur, dum sit citra indecentiam. Etenim eadem, & communis est ratio Monachis, & Monialibus, vt potè personis sacris, Deo dedicatis; sicque statuit D. Basilius in prologo

Afcticorum. Quare possunt conficere corporalia, & ornamenta ad ministeriū sacrum; & item artefacta opere plumario, aut phrygio; perstronata ad Ecclesiam sternendam; effigies sacras, & alia huiusmodi, quæ diuendant, vt vite otium, dum peragunt, & postea ex pretio lucrum reportent ad victum, ac Monasterij, & pauperum leuamen. Possunt præterea (nisi ad hæc omnia ab Instituto, & regulis prohibeantur) subministrata sibi materia, nudam operæ locationem ad consuendum linteorum varia genera apponere.

92 Duo tamen obseruanda sunt; Aliud, requiri prudens arbitrium, & directionem prouidam Prælatorum, ne Moniales nimium in his occupentur, nam obsecus, & iudicij imbecillitate leuioribus causæ eas auellere a Deo, spiritumque dissipare poterunt. Aliud, hereticos Mezialianos, seu Euchitas apud S. Epiphanium *heres. 80.* negauisse, fas esse Monachis, laborare manibus, contententes, eorum opus nunquam dimittendum esse orationem. Et è contra Vuclephum, Caluinum, Lutherum, & alios consimiles asseruisse, opus manuum esse Monachis in præcepto. Primos refellit S. Augustinus *lib. de oper. Monach.* Secundos S. Thomas *opuscul. 17. cap. ult. & sæpè alibi.* S. Bonaventura in *Expos. Regul. S. Francisci, cap. 5.* Cardinalis Bellarminus *lib. de Monach. cap. 45.* Id certum est, non ita incumbendum esse ei labori manuum, vt oratio deseratur, & spiritus tepescat.

93 Monitos sanè cupio Clericos Fratres Militares extra Clausura degentes, ac vt plurimum animarum Pastores in Ecclesijs Parochialibus; quod maximè expedit, ne latissima etiam negotiationi, nisi moderatissime incumbant. Christus illis suas oues commisit, & ait D. Augustinus *tract. 123. in Ioann. nomine ipsius Christi;* *Oues meas, sicut meas pascere, non sicut tuas; gloriam meam in eis quære, non tuam; lucra mea, non tua.* Parum de lucris proprijs sollicitatur, quæ lucris Christi operam impendit. Caueant, ne eis aptentur verba ipsius Augustini de *vita Eremitar. ad sororem, cap. 3.* scabiem auaritiæ quatumdam Monialium sic exponens; *Alia pecuniæ congregandæ, vel multiplicandis pecoribus inhiant, tantaque cum hæc sollicitudine in his extenduntur, vt eas Matres, vel Dominas familiarum*

familiarum existimes, non anachoretas. Querunt aliquibus pascua pastores, qui procurent, qui custodiant greges; fructus, vel pretium, vel pondus, vel numerum à custodibus expetunt. Sequitur emptio, & venditio, ut nummus nummo tumulum exigat, & avaritiæ sitim accendat. Fallit enim tales spiritus nequam pro impertiendis elemosinis, aut orphanis alendis; pro aduenientium, vel amicorum charitate. Sugeram illis tutum, & amplectendum negotiationis genus; scilicet animas Deo lucrari, & per eleemosynarum largitionem cœleste comparare regnum. Aiebat ideo Divus Bernardus epistol. 24. *Questuo sum sanè, honestum que commercium; illam, que præterit, pro illa dare, que permanet. Sic semper tibi negotiari detur.* Divus Augustinus serm. 29. de Sanctis, Apostolos vocat splendidissimos negotiatores. Et Divus Gregorius homil. 17. in Evangel. disserit; *Etenim dicit, Negotiamini, dum venio. Ecce iam venit. Ecce de nostro negotio lucrum querit; Quale ei animarum lucrum de nostra negotiatione monstrabimus? Quot eius conspectui animarum manipulos de predicationis nostre segere illaturi sumus? Audis, o Patroche, Gregorium? Arrige aures.*

Questio 10. An Clerici Fratres Militiarum succedere in Bona, & in Maioratus valeant?

94 **A**sertio sit: Si Fundator Maioratus prohibuit expressè, aut virtualiter, seu implicite, Religiosum succedere in illum, nequibunt succedere Clerici Fratres, estò aliunde; si non essent Religiosi, Maioratus eis cõpeteret; Et in hoc casu habent se prædicti, sicut ceteri Religiosi non Militares, quin aliquo privilegio, aut iure speciali gaudeant. Si verò Fundator successione Religiosi non prohibuit, sanè succedere valebunt, eo quòd Ordines Militares inter eas Religiones recentantur, quæ sunt capaces successione bonorum. In eo autem eventu Ordo ipse habebit proprietatem, ac usum fructum Maioratus; poteritq; usum fructum concedere, aut negare Clerico Fratri; proprietatem autem largiri ei non poterit; Ipso verò è vivis decedente, Maioratus in proximum successorem transit. Hęc est totius doctrine summa, quam ut probem, solum attingā

principia certiora, & communiora inter Iurisperitos, ex quibus legitimè deducuntur propositiones in altero præfixe. Nec etenim nostrum est, ea principia fuisse ventilare, nec nisi longissima possent tractatione expediri.

95 Igitur Maioratum constitutores possunt eis affigere clausulam expressam exclusivam Religiosi (idem dicitur de Religiosa Moniali) quippe in re propria quilibet est moderator, & arbiter; leg. in re mand. C. mādatur. cum vulgatis. Unde in donationib; etiam factis Ecclesie, potest apponi conditio, quòd res nō alienentur, alias in alterum transituræ, iuxta §. sanctiss. in auth. de nō alienan. &c. Et idē cernitur in institutione, & fundatione cuiusvis operis pij. Quin statutū, aut consuetudo prohibēs Clericos succedere in Maioratus, est valida, ut docēt plures cū Ioan. Andr. in reg. sine culpa, q. vlt. Deindē potest Fundator excludere feminas à Maioratu propter masculos, ut constantissimū est; ergo excludere Religiosos. Rursum valet pactū, quòd ingrediēs Religione non succedat in bona, ut probat Tello in leg. Tauri, n. 56. & testator potest excludere Monasterium à fidelicommisso expressè, ut tenet Decius conf. 419. n. 24 quæ Recentiores sectantur; sit ergo inde, excludi etiam posse Religiosum à successione in bona, & Maioratus, si fundator id inhibuit expressè. Hanc doctrinā tradunt Covarrub. lib. 1. resol. c. 19. n. 114 Ioan. Lopez in reper. vubr. de don. inter vir & vxor. §. 16. n. 4. & 14. Meres de Maioratus. 2. p. q. 3. Antonius Gomez, vterque Molina, & communiter recentiores, quæ Consilia, & decisiones elaborarūt. Si ergo Clausula expressa exclusiva sit appositā; Religiosi in bona, & Maioratus non succedunt.

96 Nec item succedunt, si implicite ea clausula præfigatur, nempe apposita alia, quæ requirat qualitatem, aut conditionem, quæ Religiosis nequit competere; v.g. si fundaretur Maioratus cum ea conditione, quòd succedentes in illū essent militiā professuri; vel (iuxta plurimum sententiam) quòd hæc, vel illa insignia pro foribus domus, & alijs in locis essent præfixuri; vel quòd ad cognominis, & familie perpetuitatē, hoc, vel illo cognomine nuncuparentur; aliavē huiusmodi (sed de hoc ultimo redibit sermo ad calcem quæstionis; cum oppositum sit mihi probabilius) cum e-

nim hæ conditiones apponi liberè valeant, & non aliter possit in Maioratum succedi; sanè Religiosus, qui eas adimplere nequit, non succedet in illum; nam, verbi gratia, nec miles esse valet; nec domum, vt propriam, in qua Insignia præfigat, retinere; nec cognomen sibi aptare, quod in familia perpetuetur; ipse enim mortuus sæculo est, nec personaliter quidem iam valet præstare conducens ad successionem; hæc enim, quando deferri potest, non ipsi, sed Religioni defertur; voluntasque testatoris in id tendit, cum cognomen tale pro conditione apposuit, vt in posteros in sæculo illud cognomen cum plenitudine, ac perpetuitate deriuaretur, quod non valet præstari per Religiosum.

97 Id ampliùs roboratur; nam Religiosus non potest succedere in Maioratum, cui annexa est iurisdictio, aut dignitas, regimen, vel gubernatio, seu quid splendorem, ac honorem externum, & sæcularem inuolvens; vt docent Molina *de primogenijs lib. 1. cap. 13. num. 81.* Antonius Gomez *ad leg. Tauri, in leg. 40. numer. 65.* cum pluribus alijs. Primo, quia ius Regni, Ducatus, aut Comitatus non transit ad Monasterium ratione Religiosi, iuxta Glossam *in capit. scripsit 27. question. 2. verbo, dignitate;* Et id docent innumeri Iurisprudentes. Vnde, si quando Regni necessitas exposulauit, a Pontifice fuit dispensatum, vt Religiosus, non Monasterium, in illud ius succederet. Secundò, quia Monasterium nequit succedere in oppida, & castra iurisdictionem habentia, iuxta *caput recolentes, de statu Monachorum, leg. 27. titul. 7. partit. prima.* Tertiò, nam Religiosus non valet succedere in feudum, quod habet annexum seruitium, cui ille nequit facere satis, iuxta *cap. qui Clericus, si de feudis fuerit controuersia, capit. primo de milit. Vassall. qui arma, &c.* Roboratur, nam legatum rei, cuius commercium nequit esse apud legatarium, ignorato eius impedimento a testatore, est nullum; *leg. sed si res, ff. de legat. primo.* Et quidem in his Maioratus potius Reipublicæ vtilitas, & habilitas successoris ad illam est inspicienda, quam propinquitas gradus; In Religioso autem est omnimoda inhabilitas. Et aliundè in Maioratum dispositionibus pro disposito habetur illud, quod vero-

similiter institutor disposuisset, si de eo interrogatus esset, iuxta *leg. Titius, §. Lucius, ff. de liberis, & posthumis,* cum alijs. Plura fundamenta prosequuntur Iureconsulti, & vendicant hoc atertum à rationibus, quæ illud videntur impugnare.

98 His prælibatis, colligitur, Clericos Fratres non posse succedere in Maioratus, quibus a Fundatore præfixa est clausula expressa, aut implicita exclusiua Religiosorum; aut quibus annexa est dignitas, iurisdictionis, regimen, aut onus quæ per Religiosos adimpleri nequeunt. Etenim illi simpliciter, ac in omni rigore sunt Religiosi; Castitatem absolutam, & cætera Vota emittunt; nequeunt habere proprium, nec dominium rerum, vt etiam de Fratibus Clericis Iacobæis *superius question. octaua, stabilimus.* Non ergo apparet caput, titulus, ratio, aut fundamentum, quare ipsi præ cæteris Religiosis non Militaribus, in eiusmodi Maioratus succedere queant. Etenim quòd aliquantò sit laxior eorum disciplina regularis, maximè cum extra Communitatem degunt, nec adeò immediata, & specialissima sit ipsorum Obedientia, & circa Paupertatem ampliori licentia gaudeant quoad bonorum vsum, quam alij Religiosi non Militares, id eos non extrahit à statu Religioso, simpliciter tali, nec tollit, quòd nequeant matrimonium contrahere, aut proprietatem, & dominium rerum habere; nec speciale eis ius tribuit, nec in Bullis Pontificijs, aut Statutis, & Definitionibus Ordinum quidquam est, quod aditum aperiat eiusmodi successioni. Eadem ergo quoad hoc metiendi sunt regula, qua cæteri Religiosi.

99 Pergo ad Maioratus, qui ex institutione sua non continent clausulam expressè, aut implicitè exclusiuam Religiosorum, nec inuolunt dignitatem, iurisdictionem, aut regimen. De his loquendo, communis, & celebris est distinctio inter Religiosos, quæ sunt incapaces successionis in bona, & inter eas, quæ sunt capaces. Etenim, si Religio incapax est successionis, Religiosus succedere nequit in Maioratum, siquidem per ipsum ille acquirendus erat Religioni; nam Religiosi per Votum Paupertatis abdicant

à se capacitatem retinēdi dominium, & transferunt in Religionem iura, quæ ip[s]is possunt obuenire; quare, si Religio in capax est successione, nō restat titulus, quo Maioratus adquiratur. Ita omnes. Incapacitas autem successione in Religionibus, ex proprijs ipsarum Institutis, & Regulis, ac Bullis Apostolicis est deducēda; verbi gratia, in Minoritarum Seraphica Religione non datur capacitas successione, quia nec datur capacitas dominij; In alijs autem sua quæque est specialis disciplinæ regularis norma.

100 Attamen sunt plures Religionēs successione capaces, & in his potest succedere Religiosus, ad quem Maioratus pertinet ratione sanguinis, & ratione ipsius Monasterium, aut Religio. Ita docent Molina de Hispanorum primogen. ubi supra n. 95. Antonius Gomez ubi supra, cum Alberico, & Bartolo ab ip[s]o adductis, Pelæz à Meres de maioratib. supra num. 16. cum Gregorio Lopez, Tiraquello, Lupo, Abbate, & alijs plurimis, quibus subscripserunt neotheci Scriptores. Probant, quia religiosi retinent iura sanguinis, & iuratis; aliūde Religio est capax successione, non ergo est, vnde à successione excludantur; sed penes Religionē erit maioratus pro tempore vitæ ipsius Religiosi, & post illam maioratus deueniet ad sequentem successorem iuxta voluntatem Fundatoris illius. Suadent id ipsum argumento textus in authentica, Ingressi, Cod. de sacrosanct. Eccles. leg. Statius Florus, §. Cornelio, ff. de iure fisci, leg. petro, §. prædium, ff. de legat. 2. leg. cum patet, §. hereditatem 1. eodem tit. leg. cum fisco, ff. ad Syllanian. cum pluribus alijs.

101 Ex qua doctrina fit, Clericos Fratres Ordinum Militarium (idem dicito de Equitibus Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani) posse succedere in eos Maioratus, de quibus nunc est sermo; nam Ordines Militares sunt capaces successione; & nec ex Instituto, nec ex Regulis, aut Constitutionibus incapacitas in eis datur, potius quàm in Ordinibus S. Dominici, S. Hieronymi, S. Augustini, & similibus. Imò maior datur capacitas succedendi in Militaribus Ordinibus; quàm in alijs Religionibus, si ad personas personas priuatas inspiciamus, si quidem Equites Militares D. Iacob, Calatrana, Alcantara, Montesa,

de Auis, & Christi, cum iure integro successione, proprietatis, & dominij remanent, & ex ip[s]is ad successores Maioratus, & bona ex testamento, & ab intestato perueniunt, quod in nulla Religione non Militari reperitur.

102 Quod si Clericus Frater succedat in Maioratum, is Ordini acquiritur, quod contingit in cæteris Religionibus, nec vllus est titulus, vt attigimus supra, cur penes Clericum Fratrem Religiosum, præ alijs Religiosis, maioratus persittat. Quare nec vsufructum ille retinebit absque licentia ipsius Ordinis; quæ non difficulter concedetur, saltem ad vsufructus partem, si ingens sit Maioratus; Cum enim concedatur Clericis Fratribus licentia disponendi de redditibus Beneficiorum, & de alijs bonis, quæ adquirunt, quia laxius cum eis circa paupertatem agitur; videtur pariter fore eis concedendum, quod vsufructu Maioratum gaudeant. Poterit tamen Ordo absolute id negare, vel partem referuare Monasterio, aut Collegio, aut alij pio loco, veluti xenodochio, vel Thesaurio Ordinis eam applicare. Si tamen Religiosus succedens in Maioratu degat in Monasterio, ei immediate acquiritur Maioratus, cum Religiosus eiusdem censeat filius, & ei Monasterio sit addictus, vsquedum ad Beneficium, Capellaniam, Dignitatem, aut Prælaturam promoueat; & præterea Monasteria, vt dicemus disq. 9. sunt Capita, & Sedes Ordinum.

103 A fortiori Religionēs capaces successione in bonis succedunt, quæ non sunt maioratus, & ad Religiosos spectant iure sanguinis, aut ex testamento; & quidem eorum bonorum proprietatis, ac dominium penes Religionem manet, etiam postquam obeunt Religiosi, per quos bona sunt adquisita. Quod si quis in vna Religione profiteatur, & ad aliam postea transeat, bona adquisita primo Monasterio non transeunt ad aliud, vt docet Bonacina tom. 1. tractat. de clausur. quæstion. secunda, punct. 9. §. 4. difficult. 2. nisi cogatur secundum Monasterium accipere Religiosum, tunc enim bona ad illud transeunt. Quod si quis habens filios Religionem ingrediatur, nec bona renuntiauerit, solū debentur filijs alimenta, quæ pater in sæculo manens eis foret concessurus; Et Monasterium potitur vsu-

fructu aliorum bonorum, dum pater viuit, quo extincto, bona ad filios trāseūt, ea scilicet, que necessario sunt ad eos deferenda; non illa, de quibus liberè poterat disponere pater, si ea in Monasterium renuntiauit. Ita Diana *part. 6. tractat. 7. resol. 55.* Contrarium tamen, scilicet quod legitima statim debeatur filijs post professionem patris, valde probabile est, & defenditur à Patre Suarez, & alijs ab ipso Diana allatis. In prima autem sententia, si Maioratum possidens ingreditur Religionem, nec ipse illum per renuntiationem transfert in successorem, Religio potietur fructibus maioratus, dum ipse viuat. Hęc omnia aptaueris Ordinibus Militaribus. Hic obserua, si legatum relinquatur Religioso sub ea conditione, quod nihil Monasterio adquiratur, validum esse, dum ab illo expendatur de licentia Superioris, quam si is neget, legatum resoluitur. Ita cum Molfelsio, & alijs Diana *p. 3. tr. 2. ref. 34.*

104 Nec offendas in id, quod *suprà* alleruimus, posse Ordines Militares concedere Clericis Fratribus, vt vsum fructum, & annuos redditus ex Maioratus percipiant, vel etiam ex alijs bonis, in quibus succedant. Etenim, vt constat ex dictis *hac disq.* & sæpè decursu Operis attingemus, Voto Paupertatis Clericorum Fratrum non derogatur, eo quod ex licentia Ordinis annuos redditus, quo ad vsum absque proprietate, obtineant, quod idem contingit in Equitibus Ordinis D. Ioannis, qui satis amplis redditibus gaudent.

105 Dices, Tridentinum *sess. 25. cap. 2. de Regular.* præcipit, nullum Regularem possidere, etiam nomine Conuentus, bona immobilia; & nullum Superiorem posse subditis concedere bona stabilia *etiam ad vsum fructum, vel vsum, vel administrationem, aut Commendam.* Et addit, ita eis permittendum esse vsum bonorum mobilium, vt nihil superfluum ipsis concedatur, nec permittatur pretiosa suppellex, statui Paupertatis, quem professi sunt, non conueniens. Hunc Tridentini locum doctè versat Basilius Legionensis *in varijs disput. 1. par. quæst. 9.* Et ibi *cap. 5.* inuehitur contra Religiosos, qui supellectili pretiosa cellas exornant, designatque, quemnam sit intelligenda pretiosa suppellex, ac Religiosis illicita. Et *cap. 4.* rectè ait,

duo in præsentem esse expendenda; alterū, quod ex vi natiua voti paupertatis oritur, nempe abdicatio proprietatis, & domini, ac item vsus absq; licentia; (quod tamen immutari, aut dispensari potest à Pontifice quo ad plura, vt cernitur respectu Equitum Ordinum Militariū, qui proprium retinent, præter Equites D. Ioannis.) Alterum, quod ex iure positivo dimanat. Ostendit autem, esse ius nouum posituum, quod à Tridentino stabilitur, cum ante illud liceret Religiosis, annuos redditus habere ex licentia Prælati, & contrarium à Concilio decernatur. Indè iudicat, non posse Religioso à Superiore permitti id, quod est contrariam obligationem Voti paupertatis; Attamen potuisse per consuetudinē abrogari illud ius nouum Tridentini quo ad annuos redditus; & tuchos de facto haberi à Religiosis Viris, & à Monialibus. Ex qua doctrina assero, Clericos Fratres Militares posse eos annuos redditus habere tum ex bonis, tū ex Beneficijs, aut Dignitatibus, vel Muneribus, Ordinibus consentientibus; cum id iam consuetudo præscriperit, & ipsi Pontifices annuant, dum eis concedunt, & designāt Beneficia ipsorum Ordinum, & dispositionē bonorum, quin & testamenti factionē Fratribus Clericis Iacobæis; & confirmant Statuta, ac Definitiones, in quibus hi redditus, & dispositiones præscribuntur. Huic doctrinæ subscribunt P. Th. Sanch. & alij, quos refert. & sequitur Diana *1. p. tr. 6. ref. 32*

Doctrinam *in hac q.* traditā exornat, & confirmat perdoctus F. Ludouicus de Conceptione *in examine Veritatis moralis tract. 2. cæf. 20. n. 11. pag. 170.* Verum ex P. Thoma Sanchez, & ex Emanuele Rodriguez addit, posse Religiosum, & eius nomine Monasterium, succedere in Maioratum, quamuis Institutō Maioratus petierit, suum nomen, & Insignia retineri; Quod ait, fuisse iam decisum in Regio Senatu Pinciano. Vterius docet ex Molina, Angulo, Rodriguez, Gutierrez & P. Thom. Sanchez, eum, qui instituit Maioratum ex tertio bonorum, non posse excludere Religiosum, casu quo non supersint alij descendentes. Rursus ex eodem P. Thom. Sanch. & alijs tenet, per solam præscriptionem, adhuc in memorialem, si per Instrumentum publicum non constet, non fore præsumendam clausulam excludentem Religiosos, aut

aut Clericos. Demum *ibi ex numer.* 1. cum pluribus Authoribus, necnon Doctoribus sapientissimis Complurenlibus, qui subscripserunt, tuetur, casu quo Religiosus renuntiavit Maioratum in fratrem, mortuo patre, & abq; liberis fratre ipso, non successurum fore in eum Maioratum alium fratrem, vel sorore, in cuius fauorem non renuntiavit, sed ipsum Religiosum, ac eius nomine Monasterium, seu Religionem. Quae omnia profecto mihi probantur, vt veritati consona; nec repeto probationes, & fundamenta, quia ab eo Authore erudite euoluuntur.

Questio 11. An ex vi Voti Paupertatis tenantur Equites Militares ad tradendum bona sua, etiam patrimonialia, Ordini, aut Regi, vt Administratori, si ab eis poscantur?

106 **A**FFIRMATIVAM partem late tuentur Ayala in *explicitat. Regul. Ordin. Diui Iacobi, cap. 3. fol. 3.* Didacus Mota de *Confirmat. Ordin. Diui Iacobi, lib. 2. cap. 2. §. 17. & §. 26.* Vbi tenet, posse Magistrum Ordinis bona Equitum in vsus pios conuerrere; & simul suadere conatur; dominium bonorum ab illis non retineri. Verum iam statuimus, Equites Militiarum gaudere dominio suarum facultatum, & illud stare cum Voto Paupertatis, & cum essentia Religionis, etiam si Religiosi strictè iudicentur. Ex dictis ergo in praecedentibus huius dubij decisio est colligenda, & tenenda quidem ea pars affirmatiua, adhibita expositione, & limitatione, quam consentaneè ad nostram doctrinam praescribemus.

107 Igitur verum Paupertatis Votum ab Equitibus emittitur, quod affert secum dependentiam à Magistro Ordinis in dominio, & vsu bonorum; nec enim est excogitabile aliquid minus, quod per id Votum offeratur; nec ea oblatio est fictitia, aut quaedam praecisa ceremonia, vt ex terminis cuiuslibet rem perpendenti constabit. Hinc fit, quod si casus detur, in quo Magister ad Ordinis vtilitatem bonis illis indigeat,

valeat ea expendere in vsus necessarios; alias inane, & frustraneum esset Votum, & ea dependentia solum daretur nomine tenens, si quidem in nullo casu posset Eques suis bonis nudari, & ea valeret retinere; atque eis vti, adhuc renuente, & contradicente Magistro. Vel dicat mihi aliquis, si in omnibus euentibus Eques ita retinet dominium bonorum, vt nequeant ab eo tolli, in quo consistit dependentia eius dominij? In quo Paupertatis Votum? Sanè non consistit dumtaxat in conficiendo Inuentario, & poscenda facultate ad vtendum bonis: nam, si id Inuentarium, & facultas inuunt, dominium ipsum esse dependens à Magistro; erunt quidem solummodo quaedam exterior ceremonia, qua deficiente adhuc, & negata ea licentia, poterit Eques vti suis bonis, dum eorum dominium sit à Magistro independentens. Quin haec dependentia ex Inuentario, & petitione licentiae satis colligitur; nam licentia potest negari ob causas iustas, & tunc vsus bonorum non esset licitus; alias ea licentiae petitio nihil ad Votum Paupertatis conducere, cum potius esset contra Votum; si quis, negata sibi licentia vtendi bonis, eis vteretur; ergo ea bona ita sunt à Magistro dependentia, vt ille possit de eis disponere, si quidem Equiti valeat ex causa iusta vsus eorum negare.

108 Id validè probatur ex formula poscendi à Rege licentiam, & conficiendi Inuentarium; ea enim esse solet; *N. Canallero del Orden de N. suplica à vuestra Magestad, le mande dar licencia, para poder distribuyr, y administrar este presente año todos los bienes, que tiene, asi de patrimonio, como intuito de su persona, y de la Orden, y rayces, muebles, y semovientes, &c.* Haec licentia ex vi Voti Paupertatis deponitur; ergo ex eadem vi, si negetur, non poterit Eques de suis bonis disponere; Eatenus autè valet ei dispositio negari, quatenus Magister de eis disponere indigeat; Verbaque ipsa denotant dependentiam in dominio.

109 Confirmatur, nam in Statutis Ordinis D. Iacobi (nec dominium in alijs Ordinibus Militaribus est minus dependens, quàm in eo) editis anno 1503. *cap. 1. tit. 1. aseritur; Si alguno negare alguna cosa en su memorial de lo que tuuiere,*

que por el mismo hecho pierda, lo que asi negare. En ab Ordine, iusta quadam de causa, tolluntur bona Equitum in Inuentario non præfixa; ergo, interueniente iusta causa, possunt Magister, & Ordo bona Equitum tollere, & de eis disponere. Nec quidquam circa Votum Paupertatis immutatum est in prædicto Ordine D. Iacobi, sed eo modo, quo tunc vigebat, nunc viget. Adhuc post relata verba in præfatis Statutis alia sunt clariora, quæ nostri Reges, vt Administratores perpetui Ordinum proferunt; nempe, *Declaramos, que podamos dar los tales bienes à otra persona, ò personas de la misma Orden, ò mandarlos gastar en cosas pias, è que no sean dados à persona seglar, ni gastados en vsos profanos.* Dices: ea bona tolli in pœnam culpæ, sicut à seculari possent bona auferri in pœnam delicti. Contra, nam id ipsum ostendit, bona ita esse dependentia à Magistro, & Ordine; vt nisi ea dependentia in Inuentario manifestetur, possint tolli, quasi retenta, inuito Ordine, & Magistro; Ecce ergo culpa, in cuius pœnam præfigitur ablatio bonorum, innuit, eorum dispositionem esse penes Magistrum, & Ordinem; alias non esset leuissime culpæ proportionata pœna; cum ablatio bonorum ex se supponat grauem culpam, & delictum, nec ea pœna propter leuem culpam sit imponenda. Quod firmatur ex doctrina superioris stabilita, nempe Inuentarij omissionem non esse peccatum; vnde, nisi bonorum dispositio penes Ordinem, & Magistrum essent, non posset ea pœna infligi; quæ tamè ideò iuste infligitur, quia violantur Statuta, & ostenditur animus nõ subijciendi bona Magistro, qui animus est prauus, & Voto paupertatis repugnans. Assertum traditum docet Nauarrus in apol. de reddit. quæst. 3. num. 13. Magister Isla, & Ayala in Commentar. Reg. Ord. D. Iacobi.

111 Quod rursus stabilitur, nam Pius V. reuocauit Equitibus Militaribus facultatem testandi de suis bonis, quam eis restituit Gregorius XIII. ad instantiam Regis nostri Philippi II. ergo Equites non ita independentia sua bona possident, vt non possit eis dispositio restringi, aut etiam negari, si quidem Pius V. testamenti factionem eis prohibebat, quam non posset prohibere, nisi essent Voto Paupertatis obstricti, & possiderent bona cum dependentia à

Prælati, & consequenter à Pontifice, qui est omnium Religionum Generalissimus. Quin olim (quod iam ab ipso Ordine reuocatum est) in Statutis Ordinis Diui Iacobi editis anno 1503. titul. 48. fol. 42. asseretur; *Los bienes inmuebles, que dejaren los Freyles de nuestra Orden, que murieren sin hijos legirimos, que queden libres, y exemplos para la dicha nuestra Orden, y dellos no puedan mandar, testar, ni disponer à persona alguna, que sea, de alguna manera; por que todo lo que el Religioso adquirir, à su Orden lo adquirir.* Quæ verba pro sua doctrina allegat Nauarrus in propugnaculo Apologiae de redditib. Et quaruuis nunc in omnia bona Equitum Militarium succedant hæredes ab intestato; tamen cernitur, id ab Ordinibus pependisse, & in Ordine Diui Iacobi, in quo Equites potuerunt à prima Institutione contrahere nuptias, (estò Magistri Ordinis per longum tempus non duxerint vxores, vt ostendit Motà vbi supra, lib. 2. cap. 1. §. 5.) restrictam fuisse testandi potestatem, & bona immobilia eorum, qui sine filiis legitimis decedebant, Ordini fuisse applicata, quod fieri non potuisset, nisi bona dispositioni Ordinis, & Magistri subiacerent, hisque liceret, ea ab Equitibus abdicare.

112 Oberuandum tamen est, non posse Magistrum, aut Ordinem prohibito facultates ab Equitibus abstrahere; illi enim solum emittunt Paupertatis Votum iuxta Regulam, & Statuta ipsorum Ordinum, & non aliter; sicut & Votum Obedientiæ; quare, sicut ex vi Voti Obedientiæ non tenentur obedire Prælati, nisi in his, quæ sunt iuxta Regulam, & Statuta; ita nec ex vi Voti Paupertatis debent abdicare à se bona, nisi in ordine ad res spectantes ad ipsos Ordines. Hinc, si Rex ad bella propria Ordinum Militarium, & in quibus ex Institutione Equites militare tenentur, vel ad defensionem ipsorum Ordinum, iurisdictionis, ditionum, priuilegiorum, & simillium, seu ad alia valde Ordinibus nec essaria, vel vtilia, indigeret bonis Equitum, hi tenerentur ea tradere; in quo seruanda foret æquitas, & iustitia distributiva. Hinc autem provenit, aliquando ab Equitibus Militaribus posci, & accipi aliquas pecuniæ summas pro sumptibus bellicorum; quæ praxis nostram roborat doctrinam. Casus verò rarus euenire, aut fingi posset, in quo non solum aliqua

pars bonorum, sed maxima eorum portio, aut integra summa esset necessaria, in quò idem foret asserendum; sed non videtur practicus euentus, omniaque alia media essent tentanda, antequam ad id deueniretur.

113 Oppones contra assertum, sequi exindè, posse destitui bonis familiam Equitis Militaris, & vxorem, ac liberos inopia premi, quod iniquum esse, apparet. Respondeo, tum id rarò posse contingere; tum Magistro, & Ordini incumbere, familiam Equitis providere, ac necessaria suppeditare. Nec enim res ad eas est angustias redigenda, vt nec ipse Rex, nec Ordo valeant subuenire familiæ; nam, si is casus contingeret, nullum ex se quela sequeretur absurdum; Sicut, si Regni extrema necessitas exigeret, vt Rex ad illud defendendum bona à suis vasallis exposceret, & belli sumptibus applicaret, aut tanquam dominus vtens dominio alto, & supremo, ea bona infumeret, ad res omnino necessarias, dum non posset ea compensare, vasalli suis bonis priuarentur, & familiæ ad inopiam peruenirent, absque absurdi nota. Idem euenit in nostro casu; ac ex exemplo allato constat, posse esse dominium bonorum in Equitibus, & simul in Magistro, & Ordine ius ad vtendum eis bonis, si necessitas, aut ingens valde vtilitas exposcat; sicut vasalli ceteri dominio bonorum suorum gaudent, quod non repugnat iuri, quod in ea bona Rex ipse, vt supremus dominus, habet.

114 Replicabis, id vergere in prejudicium tertij, nempe filiorum Equitis Militaris, quibus, si non sint ex eodem Ordine Regulares, non videtur posse bona patrimonialia subtrahi. Respondeo, etiam in grauissima necessitate, si Rex accipiat bona vasallorum, subtrahi filiis; quippe in vno, & alio euentu propter commune bonum non attenditur commodo speciali, sic suadente ratione, & recto regimine Reipublicæ, & Communitatis. Deindè, vt præiudicio occurratur, satis prouidetur, si Magister, & Ordo filiis Equitum proficiat, & decreta bonorum, prout res patiantur, compenset.

115 Urgebis, si bona Equitis sint Maioratus, de eorum natura esse, vt ad filios transferantur, idque institutorem ipsius maioratus expressè voluif

se, quare ea non videntur posse ad Ordinem transferri. Respondeo, vrgentiorè causam, ac necessitatem requiri, vt hæc bona ab Equite tollantur; eam scilicet, quæ sufficeret, vt Rex à vasallo seculari bona maioratus immobilia tolleret; quo casu, rarò contingenti, sicut ex hoc secundo nullum consurgeret absurdum, ita nec ex primo. In tabis adhuc, virtutem in mediocritate consistere; extremum autem est, & inordinatum, quòd Eques paterfamilias teneatur ex vi voti paupertatis sua bona tradere, indeque nec ipse, nec familia habeant, vnde vitam commodè transigant, ipsa naturæ iura violando. Respondeo, extrema sanè esse fugienda; non tamen esse extremum, neque inordinatum, quòd bona tradantur in obsequium Dei, Fidei, Ecclesiæ, & Religionis, quando aliud non potest damno occurrì, vt docet D. Thom. 2. 2. *quest.* 32. *art.* 6. quia damnum publicum priuato damno preponderat, & bonum commune vtilitati speciali; nature enim iura, & ratio pro bono publico præ priuato militant.

116 Nec cum restrictionibus appositis quidquam durum præfert assertio, tum quia non adeò emollita defenditur à Didaco Mota *vbi supra*, & ab alijs; tum quia ex se, Iure communi inspecto, bona, quæ Equites Professi acquirunt, Ordini forent acquisituri (si quidem quæcumque acquirit Monachus, Monasterio acquirit) nisi ipse Ordo renunciasset, & Pontifices approbassent; de quo videndus Cardinalis Bellarminus *lib.* 2. *de Monachis, cap.* 43. Quid ergo mirum, quòd Ordo ipse, & Magister possint in euentibus positis bona, adhuc patrimonialia, & immobilia ab Equitibus Professis abducere? Sanè omnia absurda, & incòmoda, quæ nunc proponuntur, validiorem haberent vim, si Ordines Militares non renuntiasent iuri suo, nec Pontifices dispensassent; quod potuit contingere.

118 Cæterum doctrina tradita locum non habet in Equitibus Nouitijs, qui in odiosis nomine Religiosorum non veniunt, nec Votum emiserunt Paupertatis; ex vi cuius teneantur bona à se abdicare; quatenus Equites Militares sunt; nam, quatenus vasalli Regis sunt, etiam Rex est bonorum supremus dominus, & in extremis Regni necessitatibus

tatibus potest eorum bonis vti, iure dominiij alti, supremi, & excellentiæ. Ex æquitate autem, si Ordo, aut Rex, tanquam Administrator, exigat ab eis aliquid, debent prompto animo tradere; tum quia honorem, & commodum in Habitu Militaris gestatione sentiunt, nec nimium est, si aliquod onus ad utilitatem ipsius Ordinis vergens experiantur, tum quia, cum suscipiunt Habitum, tacite consentiunt hisce oneribus subeundis, quæ communia esse Professis, & Nouitijs consuetudo, & praxis ostendunt, cui consuetudini subijciuntur; Indè cernimus, non fieri discrimen inter Equites Militares Professos, & Nouitios, dum aliquod subsidium pro belli sumptibus soluendum in Ordinibus Militaribus designatur, ac distribuitur.

119 Multo potiori iure ea, quæ tradidimus, aptanda sunt Clericis Fratribus Militarium, qui strictiorem Voti paupertatis obseruantiam profitentur. Et quidem hi, dum intra Communitatem degunt, quidquid acquirunt, Monasterio acquirunt; specialique, aut generali licentia Prælati, seu Ordinis indigent, vt de his, quæ habent, disponant, non secus ac in Religionibus non Militaribus; quod si ibi obeant, nequeunt de bonis disponere, sed ea Ordini acquirantur. Dum autem extra Claustra versantur, aliqui possunt testari, vt Iacobæi redditibus Ecclesiasticis gaudentes; alij verò neutiquam; Et ex his aliqui possunt de bonis immobilibus per vltimam voluntatem disponere, vt Priores formati in Ordine Calatrauæ, alij verò non possunt; De quibus aliqua libauimus *hæc disquis.* & plura dabimus *disquisit.* 13. Quod si Iacobæi ab intestato decedant, aut cæteri absque dispositione bonorum, vel non legitimè, & iuxta præscripta Ordinum testentur, seu de bonis disponant, Ordines succedunt in eorum bona, quorum Clerici Fratres proprietate non gaudent, vt in *superioribus* stabiliuimus. Quæ omnia satis apertè demonstrant, Ordinem, & Magistrum posse ea bona in utilitatem vrgentem ipsius Ordinis applicare, & inlumere, cum necessitas, ratio, & æquitas postulent; & tunc quidem nihil proprium ab eis auferent, sed vsum, & facultatem disponendi illis præstitam lubrarent.

Disquisitio 5. De Voto Castitatis Ordinum Militarium.

Questio 1. Ad quid teneantur Equites Militares ratione Voti Castitatis?

1 **E**QVITES Militiæ S. Ioannis, & Fratres Clerici omnium Militarium emittunt Votum absolutum Castitatis, sicut cæteri Religiosi non Militares, atq; adeo par illis, ac his, incumbit obligatio seruandi ipsum, ita vt quidquid contra Castitatem delinquant per actus exteriores, aut etiam per interiores dumtaxat, sit peccatum sacrilegij. Idq; Votum eos reddit incapaces ad contrahendum matrimonium, & est impedimentum impediens nuptias contrahendas, & dirimēs contractas.

2 Cæteri Equites Militares solum emittunt in Professione Votum Castitatis coniugalis, ita vt possint coniugium contrahere; vel, si iam sint matrimonio coniuncti, valeant in eo permanere, vxoremque cognoscere, ac si Votum non emisissent; eaque mortua, ad alias nuptias transire. At tamen ratione huius voti tenentur abstinere ab omnibus actibus interioribus, & exterioribus contra Castitatem, respectu cuiuscumque alterius, præter vxorem, non aliter ac cæteri, qui Votum absolutum Castitatis emittunt. Quare quidquid inhonestum patrent, interius, vel exterius, erit peccatum sacrilegij contra Votum emissum, quo se Deo obstrinxerunt; (excepta licita consuetudine coniugij) ad omnimodam puritatem. Hinc, pro praxi, Confessarij interrogant Equites Militares suam conscientiam expiantes in Confessione, an sint Professi? Vt indè dignoscant circumstantiam sacrilegij, quæ mutat speciem, & opponitur virtuti Religionis, in peccatis contra Castitatem. Quod etiam debent interrogare ab Equitibus Militiæ S. Ioannis, & a Fratribus Clericis Militarium; nam potest contingere, eos non adhuc esse Professos, & Clericos Fratres non esse Ordine sacro initiatos, simulque Nouitios; quo casu in peccatis contra Castitatem non interuenit circumstantia sacrilegij. Quin & ipsi Equi-

tes sunt monendi, vt suam Professionē in Confessione explanent, si peccata cōtra Castitatem commiserint, vt sic omnes circumstantias aperiant.

3 Inquires primò, an, si Eques cum ipsa sua vxore aliquid illicitum cōtra Castitatem peragat, leuiter, aut grauius, iuxta qualitatem actionis, committat sacrilegiū, leue etiam, vel graue iuxta naturam peccati? Respondeo affirmatiuè. Etenim, dum Castitatem coniugalem vouit, solum excepit eos actus coniugales, qui liciti sunt, non autem eos, qui ex se sunt illiciti; cum animus vouentis is sit, vt se obstringat nouo vinculo ad non patrandum ea, quæ alia lege diuina tenetur vitare. Id patet; nam is, qui vouet Castitatem absolutam, obligat se ad duo, nempe ad abstinendum ab actibus coniugalibus, qui aliundè ei erant liciti, & ad non patrandum quidquam contra virtutem Castitatis, quod ex se sit prauum, addens sibi nouum vinculum, præter legem diuinam, ad id præstandum. Is verò, qui vouet Castitatem coniugalem, non obstringit se ad abstinendum ab actibus coniugalibus, aliundè sibi licitis, in quo differt à primò; obligat se tamen ad abstinendum ab alijs, aliundè sibi non licitis, sicut primus, à quo in hoc non discriminetur. Vnde in his actibus illicitis cum coniuge, iuxta eorum grauitatem, eodem modo peccat contra Votum, ac si illud esset Castitatis absolutæ. Nec disputo nunc, qui actus inhonesti cum vxore sint peccata grauiora, vel leuiora; nam hæc quæstio communis est omnibus coniugatis, quamuis Votum nō emiserint. Scio, aliquos actus esse peccata grauiora indubitanter; alios verò esse sub disputatione Authorum; Nostra autem assertio supponit hanc quæstionem, quæ non est specialis ad Nos spectans, idque pronuntiat; esse peccatum sacrilegij actum inhonestum illicitum cum vxore propria respectu eius, qui vouit Castitatem coniugalem.

4 Quod firmatur. Ille actus illicitus non continetur sub Castitate coniugali; ergo continetur sub materia, ad quam tendit Votum Castitatis coniugalis. Antecedens supponitur; nam si ille actus est illicitus coniugibus ipsis, nequit contineri sub licentia liberè vtēdi coniuge, quæ sola licentia, & facultas excipitur à Voto Castitatis coniuga-

lis, & cætera sub illo comprehenduntur. Nec quis dubitabit de eo, si introspeciat attentè, quid ille voueat; Habet enim se, ac si expressè enuntiaret; *Præter coniugium, & actus licitos illius, voueo omnimodam Castitatem.* Si autem illi actus illiciti non essent contra Votum, haberet se, ac si diceret; *Præter coniugium, & actus licitos, & illicitos cum coniuge, voueo Castitatem;* Quod Votum nec emitti ita potest expressè; nec prætereà ita emittitur Votum Castitatis coniugalis, vt nihil decernatur de actibus illicitis cū coniuge, & nec sint materia excepta, nec inclusa in Voto; nam, si dicatur esse omissam; id valet perinde, ac si esset excepta; quare dixi, non posse emitti expressè Votum excipiendo eos actus. Etenim, licet quis valeat, cum voluntariè emittit Votum non absolutum Castitatis, comprehendere aliquam materiam determinatam, & non aliam, v. g. vouens non accedere ad feminam vxoratam, omittens alia, quæ diuina lege prohibentur, ipseque, licet non habeat propositum ea committendi, non vult se ad id nouo vinculo obstringere; At tamen in nostro casu non est liberum vouenti, hanc, aut illam materiam excludere; sed hoc ipso quòd in Ordine Militari velit Professionem emittere, tenetur ad comprehendendum sub Voto Castitatis omnem materiam, præter licitam coniugij; sicut cæteri Religiosi, si velint in suo Ordine profiteri, non possunt pro libito, hanc, vel illam materiã vouere, sed tenentur omnes, nulla excepta, sub Castitatis Voto absoluto cōplecti.

5 Inquires secundò, an Eques Professus peccet contra Votum Castitatis, si habeat delectationē morosam, quæ non sit respectu vxoris? (Nam de hac dubium est commune alijs Voto nō obstrictis?) Hoc dubium æquè militat respectu omnium, qui Votum Castitatis emittunt; sed quia est valdè practicum, non absque vtilitate erit in præsententi decidendum. F. Eusebius de Herrera in *dicis. moral. status Religios. decis. 6. de Castitate, §. 9.* docet eam delectationem, qua quis cogitans in rebus Veneris delectatur deliberatè, quin tamen consentiat in aliquem actum eiusmodi, vt à se patrandum, non esse contra Votum. Mouetur, quia is habet propositum seruandi suum Votum, quin consentiat

sentiat in actum, quo illud violetur; ergo in ea delectatione contra Votum nō delinquit; Sicut, si quis vouisset ire Hierosolymam, & delectaretur in quiete, ac otio, quo in sua domo gaudet, quin consentiret in actum, seu deliberationem non eundi, non peccaret in ea delectatione contra Votum.

6 Sed ab hoc ultimo incipiendo, vt paritatis imbecillitas cernatur, sic in isto. Illa delectatio in quiete, & otio, quo quis domi suæ gaudet, non est peccatum mortale; ergo nec delectatio morosa est peccatum mortale, præscindendo vtrobique à Voto. Valetne consequentia? Neutrquam sanè, & ipse Herrera tenet, eam delectationem morosam esse peccatum.

7 Exindè ergo probatur contrarium assertum, quod est tenendum. Ea delectatio morosa est peccatum lethale contra virtutem Castitatis; non enim est alia virtus, cui proximè specialiter opponatur; ergo qui emisit Votū Castitatis, peccat contra Castitatem; cum morosè delectatur; ergo contra Votum, siquidem vouit seruare Castitatem, quam non seruat, seu contra quā peccat.

8 Explicatur, præstando disparitatem argumento contrario Qui vouet ire Hierosolymam, solum vouet eū actum exteriorē eundi, quin voluntariè velit eum impedire; Cum quo stat delectatio in quiete domestica absque proposito verlandi semper in illa. At qui vouet Castitatem, vouet eam seruare interiùs, & exteriùs, & non solum nō frangere illam per actus exteriores, sed nec per interiores, adhuc non ordinatos ad externos; nam cum hi omnes actus sint contra Castitatem, dum hæc vouetur, simul necessariò vouetur abstinentia ab illis. Quare implicantia est in propositione assumpta in argumento opposito, nempe eum, qui morosè delectatur in rebus Venereis, habere propositum seruandi suum Votum; nam, dum sic delectatur, non seruat, siquidē operatur contra Castitatem in eo actu, & ipse vouit seruare Castitatem. Non enim est idem, habere propositum v. g. non peccandi cum fãmينا, & seruare Castitatem; nam cum eo proposito stat violatio Castitatis. Ratio à priori est; nam, cum quis tenetur ad plures diuersos actus pertinentes ad vnam virtutē,

& sub illa contentos, etiam si proponat seruare omnes præter vnum, in eo vno operatur contra id; ad quod tenetur. Vouens autem Castitatem tenetur ad vitandos omnes actus prauos contra Castitatem, vt videtur manifestum ex terminis rectè introspectis; delectatio autem morosa est contra virtutem Castitatis, vt etiam ex se liquet; ergo ex voto tenetur ad eam vitandam.

9 Hæc conclusio, quam certissimam censeo, docetur à P. Læcio de iust. & iur. lib. 2. cap. 42. dub. 9. n. 46. P. Vazquez; in 1. 2. tom. 2. disp. 122. cap. 2. P. Reginaldo in praxi fori pœnit. tom. 1. lib. 2. cap. 2. sec. 3. Bonacina de matrim. quæst. 4. punct. 8. num. 18. Diana, & pluribus alijs; Id ipsum senserunt olim omnes Salmanticenses Magistri super hoc dubio consulti.

Inquires, an filij Equitum Militarium Professorum sint sacrilegi? Affirmatiuè respondent Emanuel Rodríguez tom. 1. qq. Regul. q. 13. art. 2. & Diana part. 3. tract. 2. ref. 30. Ex quorum sententia hi filij ex parentibus solutis habiti non legitimarentur per subsequens matrimonium; sicut non legitimantur adulterini; & incestuosi; nec iudicarentur filij naturales in ordine ad successionem Maioratum, & bonorū, quorum possunt filij naturales esse capaces. Verum opposita sententia est verior; quam docent Didacus Mota in reg. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 20. num. 12. & Ioannes Gutierrez in qq. Canonic. lib. 2. quæst. 111. Et colligitur ex illo principio, quod indicandi sunt filij naturales hi, qui habiti sunt ex parentibus nullo impedimento dirimente impeditis tempore natiuitatis, aut conceptionis, ad matrimonium contrahendum; Quod principium exornat F. Ludonicus à Cõceptione in examine verit. moral. fol. 269 n. 4. Equites autem, adhuc Professi, & soluti, nullo impedimento dirimente prepediuntur; Eorumque Votum Castitatis, non est legitimè solemne (etsi substãtialiter sit solemne, vt ait Basili⁹ Legionensis de matrim. lib. 7. c. 9.) quatenus non cõprehendit totam materiã Castitatis; Indè ergo, licet Eques Professus sacrilegium patret, dum extra nuptias filium generat, sicut patraret alius Vir solutus, & Voto simplici Castitatis obstrictus; tamen filius non est sacrilegus, sicut non esset sacrilegus filius eiusmodi

eiusmodi alterius Viri; Nam sacrilegi solum sunt, qui procreantur à Religiosis Voto Castitatis totalis, & ex omni parte legitimè & solemnè obstrictis. Quare hi filij Equitum legitimantur per tubè quens matrimonium, & reputantur naturales, ac vt tales, in bona, & Maioratus succedunt, nempe in eos, quorum sunt capaces. Quod praxis confirmat, ac sic in Tribunalibus per sententias communiter decernitur.

Questio 2. An, si Eques Militaris vouisset in Professione Castitatem absolutam, esset validum Votum?

10 **S**UPPONO in primis, solemne, ac validum fuisse Votum Castitatis absolute emissum ab Equitibus Calatrauæ, & Alcantaræ, antequam Apostolica Sedes statuisset, vt id votum esset dumtaxat Castitatis coniugalis. Nec tunc sanè dispensauit cum his, qui iam in Professione Votû Castitatis absolute miserant, sed cum sequentibus, qui de postero in his Ordinibus Professionem facerent, vt constat ex Bullis Pontificijs. Sic extat in Bulla Pauli III. quæ incipit *Romanus Pontifex*, expedita anno 54. Habeturque in Bullario Ordinis de Alcantara pagin. 153. Indè, vt liquet ex prædicta Bulla, etiam coniugati in Ordines Militares admitti possunt. Et à tempore Eugenij IV. Equites Calatrauentes potuerunt contrahere matrimonium cum virgine, dummodò ad secundas nuptias transire non possent; idque impetrauit Don Ludouicus de Guzman Magister Ordinis. Postmodum absolute potuerunt nuptias cum qualibet femina contrahere. Deindè suppono, si de facto Eques in Professione voluntariè emitteret Votum Castitatis absolute, id non foret solemne, nisi pro ea parte, qua in eo includeretur Votum Castitatis coniugalis. Etenim solemnitas constituitur ex traditione, & acceptatione Prælatorum, Prælati autem non acceptant nisi id Votum, quod à Pontificibus est stabilitum, & in Statutis Ordinum præfixum ad Professionem, & ad statum, quem Equites assumunt; aliàs liberum esset Prælatis

acceptare alia diuersa Vota in Professione simul emissâ, & ad statum proprium vouentis non spectantia, quod ex se cer nitur absurdissimum. Dices, saltem in Bulla, in qua Ordini Alcantarensi commutatum est Votum Castitatis absolute in Castitatem coniugalem, liberum relinqui Equitibus, emittere Votum Castitatis absolute, cum dumtaxat asseratur, quod illi non teneantur, nec inuitti cogantur ad vouendum Castitatem absolutam. Respondeo, liberum esse illis, sicut cæteris omnibus, Castitatem absolutam vouere, sed non ita, vt id Votum sit solemne, & constitutum sui proprii status. Vota enim constituenta illum sunt fixa, & determinata; non vaga, hæc, aut illa; Determinatum est autem à Sede Apostolica Votum Castitatis coniugalis.

11 Ad quæstionem respondeo, si Votum illud emittatur ab Equite in Professione, animo se obligandi ad illud, sicut posset extra Professionem liberè emittere, & per accidens tunc emittit, ita vt non per errorem operatus fuerit, iudicans, id Votum esse essentiale ad professionem, aliter non emissurus illud; Eo, inquam, casu, fore validum Votum. Ex præiactis patet. Nam Eques Militaris non tenetur nuptias contrahere; ac liberè potest extra Professionem vouere Castitatem absolutam validè; & accidentale ad Professionem fuit, quod tunc eam voueret; igitur validum fuit Votum; sicut, si tunc feruore spiritus ductus vouisset quotidie audire Sacrum, quin censeret, id Votum esse necessarium ad Professionem, sanè voueret validè; non enim est caput, vnde infirmetur hæc Vota.

12 Sic censeo, exponendum fore Basilium Legionensem lib. 9. de matrim. cap. 7. à num. 8. asserentem, Equites Diui Iacobi non posse emittere Votum Castitatis perpetuæ, & absolute, & cum quidam Eques in Professione illud emisisset, & de eo fuisset agitatum in Capitulo eius Ordinis habito Matriti anno 1600. & consultus fuisset idem Basilus, respondit, inualidum esse eiusmodi Votum. Etenim arbitror, locutum fuisse in sensu libato in nostra resolutione, nempe quod Eques non per accidens, & concomitanter illud Votum in Professione miserit, sed vt essentiale, necessarium, & constitutum sui status;

status; Quo casu inualidum est, cum sit emissum per errorem. At quis abstulit ab Equitibus facultatem emittendi, si velint, votum simplex Castitatis absolutæ, quod est pium, ac honestum? Fateor, illud irritari posse à Prælatiis, si Equites censeantur strictè Religiosi; sicut possunt similia Vota subditorum Regularium non annexa statui Religioso à Superioribus irritari; at, dum non irritantur, valida sunt.

Quæstio 3. An Matrimonium ratum dissoluatur per Professionem Equitum Militarium Ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani?

13 **F**ACILE hoc dubium diluetur, si breuiter præiaciantur principia, quæ latè ab Authoribus discutuntur, & probantur. Votum solemne in Religione emissum est unum ex impedimentis impediens, & dirimentibus matrimonium; ita vt, si post emissam Professionem quis tentaret contrahere nuptias, hæc forent inualidæ, vt definitum est in *Clementina vnic. de consanguin. & in Trident. sess. 24. can. 9.* Idem est, post emissam Vota simplicia in Societate Iesu post biennium Nouitiatus, vt definiuit Gregorius XIII. in Bulla, *Ascendente Domino.* Eadem vim inualidandi matrimonium habet Votum solemne Castitatis emissum in receptione Ordinis Sacri, & eandem haberet aliud simile Votum Castitatis solemne, si extra prædicta institueretur de nouo ab Ecclesia, vt cum alijs docet P. Thom. Sanchez *lib. 2. de matrim. disp. 18.* Disputant autem Authores, an sit inualidum iure naturæ, vel Ecclesiastico matrimonium inirum post Votum solemne Castitatis, quod ad præsens, necessum non est, ventilari.

14 Post matrimonium ratum, & consummatum, si coniuges, aut alter ex illis ex mutuo consensu ingrediatur Religionem, & Professionem emittat, matrimonium non dirimitur, vt constat *ex cap. si quis coniugatus, 27. quest. 2.* Vnde alter ex coniugibus, quamuis non fiat Religiosus, non potest alias nuptias contrahere, cum sit adhuc ligatus; Estò, e-

missa Professione, non valeat copulari suæ coniugi non potenti iam petere, nec reddere debitum; Et quidem coniux contentiens, vt alter in Religione Professionem emittat, cedit iuri, quod erga illum habet.

15 Post matrimonium autem ratum, ante eius consummationem, datur bimestre vtrique coniugi, vt possit, si velit, Religionem ingredi quilibet ex illis, etiam altero inuito; vnde licet intra id tempus potest negare debitum, & Religioni suum nomen dare. Quod si id præstet, & emittat Professionem, matrimonium ratum dissoluitur, vt definitur in Tridentino *sess. 24. cap. 4.* Vnde potest coniux, qui in seculo remansit, alias nuptias contrahere, non enim durat ligamen, sed per Professionem soluitur, ante quam eas contrahere non licet. Secus contingit, si quis post matrimonium ratum, adhuc non consummatum, sacris Ordinibus initietur; tunc enim matrimonij vinculum non dissoluitur, vt *num. præced.* dicebamus de matrimonio consummato, quod non dissoluitur per Professionem. Tradocent Authores communiter apud P. Henriquez *lib. 11. cap. 8. num. 6.* P. Valentia *tom. 4. disp. 10. quest. 3. punct. 3.* P. Rebelum *lib. 1. sect. 2. num. 12.* Bonacinam *tom. 1. de impedim. matrim. quest. 3. punct. 4. num. 6.* Etenim Professioni congruit dirimere matrimonium ratum, ex priuilegio diuino, quod per Apostolos Ecclesia accepit, & retinet; Non verò congruit susceptioni Ordinis, & Voto solemnè ei annexo ex iure Ecclesiastico positivo. Vterius, si, elapso bimestri, post matrimonium ratum, nondum consummatum, quis neget debitum coniugi petenti, peccabit quidem; verum ingrediens Religionem validè emittet Professionem, ac per eam matrimonium illud ratum dissoluetur, cum hæc sit vis Professionis in Religione approbata, vt matrimonium ratum non consummatum absolutè dissoluatur; vt docent P. Thomas Sanchez *lib. 2. de matrim. disp. 27.* Basilius Legionensis, Ioannes Gutierrez, Coninch, & alij passim.

16 Iam ex his quæstio proposita deciditur. Quippè Equites Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani Professionem solemnè in Religione approbatam emittunt, & in ea pendent cum alijs

Votis essentialibus Votum Castitatis absolutæ, non secus ac cæteri Religiosi non Militares; Indè si post matrimonium ratum, non consummatum quis Professionem emittat, matrimonium dissoluetur; & si post eam Professionem matrimonium contrahatur, erit inualidum; vt inferitur ex doctrina præiacta, & docent Bonacina *ubi supra num. 5.* Ioannes Sanchez *in select. disp. 49. num. 10.* cum alijs ab ipso relatis; Cordoua, & Aragon, quos refert, & sequitur Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. quest. 1. art. 6.* Morta *de confirmat. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 2. §. 27. n. 5.* referens Petrum de Ledema, Quando, & alios; Basilius Legionensis *de matrimon. lib. 9. cap. 7.* Vbi refert Nauarrum, Azor, & alios. Ibi etiam affert pro opposita sententia Sarmientum de omnibus Ordinibus Militaribus secus sentientem, ac in sui fauorem trahentem Sotum, qui tamen id de Clericis Fratribus minime sensit. Nec audiendus est Sarmiento, qui periculosè fuit opinatus, & manifestè conuincitur ex dictis *in hac quest.* & ex discussis latius à Basilio Legionensi *suprà.* Cum quo aduerte, aliquos Equites Ordinis D. Ioannis Professos ex dispensatione Pontificia contraxisse matrimonium; nam, vltatè ille tueretur, Pontifex potest dispensare in Votis solemnibus, cum solemnitas iure Ecclesiastico fuerit inducta. Si verò post consummatum matrimonium emittatur Professio, non dissoluetur matrimonium quoad vinculum, sed quoad thorum. At in hoc casu, vt valida sit Professio, opus est, vt vxor consentiat, nam, si illa ignoret ingressum ad Religionem, vel per dolum consentiat, aut per metum grauem, Professio facta erit inualida. Ita in *in cap. notificasti 35. quest. 1. cap. veniens, de conuers. coniug.* nisi in casu, quo ille possit facere perpetuum diortium; tu nec enim vxore inuita, poterit validè Religionem ingredi, & profiteri, vt docent P. Thom. Sanchez *lib. 7. de matrimon. disp. 34. & 35.* Gutierrez, Rebellus, & alij. Quod si quis credens bona fide, vxorem è viuis decelsisse, ingredietur Religionem, & profiteatur, noscens postea eam viuere, debet ad illam reuerti, & reddere debitum, non autem potest petere; quia licet Professio sit nulla, Votum tamen Castitatis obligat in ratione Voti simplicis; obstringit enim, quantum poterat se obstringere vouens; Ita Authores relati.

17 Possè autem coniuges, post consummatum matrimonium ingredi Religionem ex mutuo consensu, constat, ex *cap. qui vxorem 33. quest. 5.* cum vulgaris. Possè verò alterum ingredi Religionem, altero manente in seculo, dum is sit prouectæ ætatis, & emittat Votum continentia, ac adit consensus Episcopi, qui nõ requiritur de necessitate Professionis, sed de præcepto, tueretur Tuleus *tom. 5. concl. 147. num. 8.* Coninch. *disp. 25. dub. 6.* P. Thom. Sanchez, Gutierrez, Filiucius, Sylueter, Rebellus, & alij.

18 A fortiori sponsalia, etiam iurata, dirimuntur per ingressum Religionis, adhuc Professione non secuta; & potest quis ingredi, etiam altero inuito; nec, si egrediatur è Religione, tenetur ea sponsalia adimplere; Quæ, & similia videantur apud Authores relatos à Bonacina *ubi supra, de sponsalibus, quest. 1. punct. 5. ex n. 1.*

19 Dicta adhuc omnino sunt aptanda Clericis Fratribus omnium Ordinum Militarum, si quidem in Professione emittunt Votum solemne Castitatis absolutæ. Secus est de aliorum Ordinum (præter Ordinem D. Ioannis) Militarum Equitibus. Nam in his non emittitur in Professione Votum Castitatis absolutæ, sed coniugalis; quare nihil circa coniugia immutatur, sed remanent Equites circa illa, ac si Professionem nõ emisissent. Vnde nec sponsalia antecedentia, nec matrimonium ratum dissoluntur; Quod si cælibes sint, possunt post Professionem inire matrimonium; quare, sicut ea Professio non annullat matrimonium contrahendum, ita neque dissoluit, & sicut non irritat sponsalia post ipsam celebrata, ita nec dissoluit celebrata ante ipsam. Etenim ex eodem principio oritur, dirimere matrimonium ratum antecedens, & sponsalia præcedentia, ac inualidare matrimonium, & sponsalia subsequentia, nempe ex Voto solemni Castitatis absolutæ, & vbi Votum solum est Castitatis coniugalis, sicut non præstat vtrumque simul effectum, ita nec vllum ex vtroque; nam seruari potest id Votum, quin matrimonium, aut sponsalia inita, vel incunda impediuntur.

*Questio 4. Exponuntur aliqua
circa Votum Castitatis emis-
sum in Ordinibus
Militaribus.*

20 **A** LIQUI pro praxi casus occurrunt, quos hac questione decidemus. Primo, si Eques Militaris Professus sit vxoratus, & cum ipsa sua coniuge aliquem actum Venereum illicitum habeat, in ea culpa datur circumstantia sacrilegij, & ideo necessario exponere debet in Confessione, se esse Professum, vt iam asseruimus *suprà ex num. 2.* & rursus confirmatur; Etenim id peccatum est contra Votum Castitatis conjugalis ab ipso emissum, vt obseruauit Mota in *regul. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 20. numer. 9.* Quippè castitas est abstinentia ab omnibus prauis delectationibus circa Venerea, vt cum Diuo Augustino *lib. de decem chordis, cap. 3.* & Diuo Thoma 2. 2. *question. 131. art. 1. & 2.* tradunt omnes Authores; neque potest stare vllà Castitas cum delectatione praua Venerea, & indè etiam Castitas conjugalis temeratur per eum actum, ac delectationem prauam. Vouens ergo Castitatem conjugalem vouet abstinere ab omnibus actibus Venereis, nisi ab his, qui in matrimonio sunt liciti; Castitas namque conjugalis comprehenditur sub Castitatis virtute, vt docuit Diuus Gregorius Nazianzenus in *oration. de paupertate seruanda, fol. 149.* solumque restringit materiam castitatis absolute; non verò secum patitur aliquem actum Venereum illicitum, quin potius illum excludit, eique opponitur. Et generaliter in hac materia hæc regula est obseruanda; Quoties coniugatus, qui non emisit Votum Castitatis conjugalis, peccat contra virtutem Castitatis, ille, qui emisit id votum, peccat etiam contra Votum, peccato sacrilegij; Sed coniugatus quilibet actus illicitos Venereos cum vxore habens peccat contra Castitatem; ergo coniugatus, qui emisit Votum Castitatis conjugalis, & similes actus habet, peccat contra Votum.

21 Hinc etiam, si peccata sint merè interna, & si propria vxor sit obiectum prauarum cogitationum, vel delectationum, sacrilegij culpa committe-

tur; nam supposito, tunc contra Castitatis virtutem peccari, necessario, iuxta dicta *suprà ex num. 5.* peccato contra Castitatem in coniugato Professio coniectitur circumstantia contra Votum exponenda in Confessione. Non autem huc spectat, exponere, quinam actus, cogitationes, ac delectationes respectu vxoris propriae sint illicitæ: cum id sit commune omnibus coniugatis, & passim ab Authoribus tradatur.

22 Secundo, in *Regula Ordinis Diui Iacobi, cap. 13.* præscribuntur dies, quibus Equites coniugati debent abstinere se ab vsu matrimonij, nempe in Festiuitatibus B. Mariæ Virginis, S. Ioannis Baptistæ, Apostolorum, in alijsque solemnioribus Festis, & eorum Vigilijs, ac in diebus ieiuniorum in *Regula præscriptis cap. 8.* Vbi præter Quadragesimam communem alia Quadragesima designatur à die octaua Nouembris; vsque ad Natiuitatem Domini; & in ungitur ieiunium omnibus sextis Ferijs a die 29. Septembris vsque ad Pentecostem.

23 Verum primò Innocentius IV. dispensauit in ieiunijs a die octaua Nouembris vsque ad Dominicam primam Aduentus, dum tamen Equites in bello militarent. Deindè Martinus Quintus in Bulla, quæ incipit, *Ad eximiam*, in fauorem belli dispensauit, quòd ad nulla alia ieiunia tenerentur Iacobæi, nisi ad ea, ad quæ ceteri Christi Fideles tenentur. Sed, cum adhuc dubitaretur, an non existeres in bello obligarentur ad ieiunia præfixa in *Regula*, & an sub obligatione peccati, Innocentius Octauus anno 1486. declarauit, & respondit, neutiquam teneri ad præfata ieiunia. Quæ tamen in Monasterijs obseruantur tempore Aduentus, & prædictis sextis Ferijs. Cum tamen adhuc Ordo Pontifici proponeret, plura in *Regula* contineri, quæ ad peccatum lethale obligabant, iuxta consuetudinem, & persuationem communem, nempe abstinere se ab vsu matrimonij; certis anni temporibus; singulis diebus præfixas Orationes recitare, & similia; quæ obligatio sub lethali valde erat rigida; ideoque moderationem illius ab Ordine exoptari; Innocentius Octauus in Bulla expedita pridie Idus Octobris, anno 1486. declarauit, non esse peccatum

sum graue, transgredi omnia prædicta Regulæ stabilimenta.

24 Vnde cernitur, estò ante hanc Innocentij Bullam fuisset lethale peccatum (de quo *disp. sequenti*) Equites iuas vxores cognoscere, diebus in Regula prohibitis, iam verò post eam dispensationem, & declarationem huiusmodi peccatum non dari. Sed dubitabis, an de tur peccatum veniale? Etenim in ea Bulla, quam transcribit Mota *in reg. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 5. pag. 128.* ait Pontifex, transgressiones huiusmodi, tamquam culpas leues, fore in Confessione aperendas, & penitentiam pro eis impostam esse adimplendam. Respondeo in primis, Pontificem non iniunxisse obligationem confitendi ex necessitate eas transgressiones, cum enim asserat, solum esse culpas leues, consequenter declarat, dumtaxat esse materiam voluntariam Confessionis. Deinde assero, cõmuniter nec culpam mortalem, nec veniale esse (nisi fortè ratione alicuius circumstantiæ, quæ potest concurrere) transgressionem cuiusvis Regulæ, quæ non inuoluit præceptum Obedientiæ, vt probabimus *infra disquis. 6. question. 2.* At verò cum Pontifex declarat in speciali, has esse culpas veniales, ei declarationi standum esse, & ex vi declarationis Regulam huiusmodi ad peccatum veniale obligare, docet P. Alfonso de Peñafiel Araujo, *de obligation. & excellent. Ordinum Militarium, tractat. 2. capit. primo, num. 13.*

25 In cuius sententia deducitur, quando sit peccatum veniale, Equites cum vxoribus conuenire, nempe in Festiuitatibus in Regula præfixis, & appositis *suprà num. 22.* At, cum in Regula iniungatur, abstinendum esse ab vsu matrimonij, cum Equites ieiunauerint, & ieiunia fuerint ablata, per dispensationem Pontificiam, præter ea, quæ ceteros Fideles obstringunt, sit in diebus ieiuniorum, quæ sunt ablata, non prohiberi vsuum matrimonij.

26 Ego tamen existimarem, nec ad peccatum veniale nunc obligare regulam abstinendi ab vsu matrimonij diebus prædictis; nam licet non inficer, eam obligationem ab Innocentio VIII. potuisse præscribi, & fuisse præscriptam, tamen praxis, & consuetudo obligationem abstulisse videtur; Namque crediderim, in toto Ordine Diui Iaco-

bi nullum esse Equitem Professum, qui torum separet ab vxore, diebus prædictis, ac in Festiuitatibus assignatis, earumque vigilijs, ac tempore Quadragesimæ: nec peccati venialis reos ideo se iudicant Equites timoratae conscientiæ. Sic ergo ex consuetudine probat Pater Thomas Sanchez *lib. 7. confitor. cap. 2. dub. 5.* non esse peccatum lethale, omitti ab Equitibus Militaribus recitationem precum, & Orationum, & Pater Peñafiel Araujo *ubi supra num. 15.* iuadet, Regulas Ordinis Diui Iacobi non obligare ad lethale, ex consuetudine, & persuasione communi habita in ipso Ordine; Ita etiam ex simili consuetudine, & praxi probatur, non esse peccatum veniale accessum ad propriam vxorem, præfatis diebus. Quippè, sicut consuetudo potest tollere obligationem grauem, ita & leuem; vim enim habet legis consuetudo; quare, sicut poterat nunc Pontifex lege sua declarare, non dari peccatum veniale in præfato vsu matrimonij, & poterat derogare legi iniunctæ ab Innocentio VIII. ita id ipsum potest præstare consuetudo; quæ ex natura sua non est illicita, nec ex se est contra bonos mores, qualis hæc est; cum ex se vsus matrimonij illis diebus non sit illicitus.

Disquisitio 6. De Voto Obedientiæ Ordinum Militarium.

Questio 1. Cui, & in quibus teneantur obedire Equites Militares, ratione Voti Obedientiæ?

NON est dubium Equites Militares Sancti Ioannis teneri obedire suo Magistro, ratione voti; est enim ille verè Religiosus, sicut Ipsi, & totius Ordinis Prælati, & votum Obedientiæ ei præstant; quando Professionem emittunt. Deinde certum est, ceteros Equites Militariū teneri obedire in temporalibus Regi nostro; vt potè perpetuò Administratori Ordinis Militariū; quod ita dispositum fuisse à Pontifice Adriano VI. qui eam Administrationem perpetuam Regibus Hispaniarum indul-

fit, constat ex eius Bulla, in qua eis iniungit, vt in ordine ad spiritualia, deputent personas Religiosas earumdem Militiarum, qui ea exercent. Vnde, cum exceptio firmet regulam in cōtrarium, fit, Regibus nostris specialiter teneri obedire Equites Militares ratione muneris Administratoris perpetui, in his, quæ spiritualia non sunt, siue illi præcipiant immediate, siue mediatè. Imò etiam si foemina in Regnum Hispaniæ succedat, conceditur ab ipso Pontifice, vt Administrationem Ordinum Militarium retineat. Hinc interrogatur ab accipientibus Habitum, an prompti sint ad obediendum Regi, vt Administratori perpetuo Ordinum, quod in eorum Definitionibus ita præscribitur, vt reperies in Statutis Ordinis Diui Iacobi, titul. 4. fol. 68. In Definitionibus Calatrauæ titul. 6. capit. 13. In Definitionibus Alcantaræ titul. 13. capit. 19. Quin Alcantarensibus Equitibus, & Clericis Fratribus olim nec ex Monasterio exire licebat absque licentia Magistri; Sic enim iurauerat Alexander Tertius, in Bulla, quæ incipit; *Quotiens illud*, quæ extat in Bullario Alcantaræ, pagin. 1.

2 Vt verò clariùs decidatur nostra quæstio, supponendum est, controuersi inter Authores, an foemine ex iure sint incapaces iurisdictionis Ecclesiasticæ, an verò capaces (si eis à Pontifice concedatur) infligendi censuras, & imponendi præcepta Obedientiæ, seu præcipiendi in virtute sanctæ Obedientiæ. Prima sententiâ affirmat, eas esse incapaces iurisdictionis. Sed contrariam, vel absolute, vel probabilem censent Paludanus in 4. dist. 18. quæst. 3. articul. 3. conclus. 5. Diuus Antoninus 3. part. titul. 27. cap. 4. versu, Nota. Siluester verbo, *suspensio*, quæst. 2. Vgolinus de censur. tab. 1. cap. 2. §. 7. num. 5. Villalobos tom. 1. summ. tract. 25. diffic. 3. num. 7. & tract. 16. diffic. 5. num. 11. Reginaldus tom. 1. praxis for. pœnit. lib. 9. cap. 7. sect. 2. num. 117. & alij. Et id in iure Canonico non exiguum habet fundamentum.

3 Hinc posse Abbatissas præcipere in virtute sanctæ Obedientiæ suis Monialibus, arbitrantur Cornejo in 3. part. tract. 5. de excom. disp. 2. dub. 5. q. 2. n. 2. Rodriguez in summ. tom. 1. cap. 3. num. 9. Lezana in quæst. regular. cap. 26.

num. 10. Naldus in summ. verbo, *Abbatissa*, num. 4. P. Salas de legibus. disp. 8. sect. 19. in pn. P. Azor tom. 1. instit. mor. lib. 13. c. 10. q. 7. in fn. & alij. Attamen sententiam oppositam, docent Sotus in 4. dist. 20. art. 4. quæst. 1. Portel in dub. regularibus, verbo, *Abbatissa*. Villalobus absolute in summ. tom. 1. tract. 25. diffic. 3. num. 8. Diana 5. part. tract. 9. resol. 16. cum plurimis alijs.

4 Supponendum est præterea, esse quid ad iurisdictionem Ecclesiasticam pertinens potestatem præcipiendi in virtute sanctæ Obedientiæ, ipsumque Votum emissum non præstare eiusmodi iurisdictionem, quæ aliunde dimanare debet, vt tradunt Villalobos ubi supra; P. Thom. Sanchez tom. 2. summ. lib. 6. cap. 1. à num. 17. & lib. 5. cap. 1. num. 20. P. Lessius de iustit. & iur. lib. 2. c. 41. num. 11.

5 His positis, dicendum est primo, Regem nostrum (idemque esset de Regina in Regnum succedente) de facto non posse quid præcipere Equitibus Militaribus in virtute sanctæ Obedientiæ. Probat. Nam hæc præcepta sunt quid spirituale, seu requirens iurisdictionem Ecclesiasticam; à Pontifice autem iniunctum est, vt Reges nostri designent aliquem Religiosum quoad spiritualia, & spiritualibus annexa, qui omnia hæc spectantia præcipiat, & peragat; vnde immediate per se illa præcepta nequeunt imponere. Confirmatur. Quippè non alia iurisdicção est in Regibus ratione Administrationis Ordinum, quam esset in foemina, si in Regno succederet; at hæc nequit imponere præcepta iuxta sententiam, quæ tenet, eam esse incapacem iurisdictionis Ecclesiasticæ requisitæ ad imponendum præcepta Obedientiæ; ergo iuxta eandem sententiam Reges nequeunt ea imponere. Firmatur amplius. Nam si quis seculari promittat Obedientiam, hæcque illi voueat, nequit ille præcepta spiritualia imponere; ergo neque Reges, cum sint seculares, & in nullo ex Ordinibus Militaribus sint Regulares Professi, nec eis expressè cōcessa fuerit iurisdicção Ecclesiastica immediata. Quod autem secularis eiusmodi nequeat præcepta imponere, docent Authores supra relati pro prima sententiâ, nisi Pontifex concederet ei expressè iurisdictionem Ecclesiasticam; Hanc autem non concessit immediatam Regibus

bus nostris, sed mediatam, quatenus eis indulget, ut designarent personas, per quas illa exerceretur. Quare media Regum designatione, a Pontifice ea iurisdictiono dimanat.

6 Dicendum est secundo, casu quo Pontifex concessisset Regibus, & Reginis haeredibus proprietarijs Regni potestatem, & iurisdictionem Ecclesiasticam pro foro externo, posse praecipua sanctae obedientiae Equitibus Militaribus imponere, & hos ex vi voti tunc fore obligandos ad obediendum illis. Quae conclusio ex ea hypothese, & ex suppositionibus praediatis liquet. Quin eam iurisdictionem Ecclesiasticam concessam fuisse viris laicis a Pontifice, dicendum est in sententia ruente, Equites Militares non esse strictè Religiosos, nec personas Ecclesiasticas; si quidem Senatores Consilij Regij Ordinum, qui sunt Equites Militares ea iurisdictione gaudent, & de causis, ac personis Ecclesiasticis cognoscunt: De quo *disquis. sequen. quest. 3.*

7 Dicendum est tertio, posse rem praecipua a Regibus, quae adeo grauis sit, ingentisque commodi, ac utilitatis, ut transgressio esset peccatum graue; quod absque potestate spirituali potest euenire; Sicut legislator saecularis absque potestate spirituali valet sub mortali obligare subditos, cum res ex natura sua summum commodum, & grauitatem importat, ut Authores asserunt in *tractat. de legibus*. Sic etiam Abbatissa posset praecipere rem, cuius qualitas adeo conduceret ad Monasterij decus, bonum, & Religionem, ut transgressio esset culpa grauis. Id tamen est discrimen, quod transgressio legis est peccatum in eo casu oppositum obedientiae, quae debetur ab omnibus potestati legislatrici; at violatio praecipui Abbatissae peccatum esset ob qualitatem materiae, cuius grauitas in eo praecipuo declararetur, cum loquamur in sententia probabiliter negante foeminae capacitatem ad imponenda praecipua spiritualia. Quare illud praecipuum non esset rigore tale, sed mandatum proueniens a potestate aeconomica, & tanquam a matre familias.

8 In Regibus autem duplex concurrat potestas ad praecipuum Equitibus Militaribus, alia suprema, quatenus Reges, domini, & legislatores sunt; alia specialis a Pontificibus concessa

sa respectu Ordinum Militarium. Quare transgressio eiusmodi mandati, cuius qualitas esset grauis, peccatum esset oppositum obedientiae, quam Equites debent Regibus, prout Valli sunt, & prout subditi immediate in his, quae spiritualia non sunt, ipsis Regibus, ut Administratoribus, sub eorum regimine, ac potestate degentes.

9 Dices primo. Equites Militares sunt Religiosi, iuxta plurimum sententiam, sed ceteris Religiosis nullus Praelatus, seu iudex saecularis potest quidquam praecipere obligans eos sub mortali, etiam in his, quae spiritualia non sunt; vel si aliquis potest, et Princeps supremus, qui potest eos cogere ad ea, quae spectant ad bonum publicum, sicut potest Ecclesiasticos, ratione supremi dominij, & gubernationis; imo, si delinquant, nequit eos punire, sed punitio a Praelatis proprijs est iniungenda; solumque valet eos priuare temporalitatibus (ut aiunt) sui regni; Ergo respectu Equitum Militarium neque praecipere possunt Reges immediate quidquam, nisi quatenus Principes supremi sunt, & res praecipua ad gubernationem, & bonum publicum Regni spectat, non vero utendo alia potestate immediata speciali.

10 Respondeo, negando conscientiam. Ratio discriminis est, quia Religiosi, & Ecclesiastici excepti sunt a Magistratibus laicis, ac saecularibus, & Religiosi praeterea sunt excepti a quibusuis Praelatis, nisi a proprijs suorum Ordinum. At Equites Militares, esto diceretur iuxta plurimum sententiam, esse exemptos ab alijs iudicibus saecularibus, & Praelatis Ecclesiasticis, nisi hi sint intra Ordines ipsos, tamen non sunt exempti a Rege nostro, prout Administratore perpetuo, qui a Pontifice habet acceptam potestatem omnem, quoad illos conducentem ad rectum Ordinum regimen, iuxta ipsorum statura (praeterquam immediata, in spiritualibus) sicut habebat Magistri; Ceterum respectu aliorum Regularium non Militarium, & respectu Ecclesiasticorum, nisi a Pontifice accipiat, non habet Rex aliam potestatem, nisi supremam, dominatiuam, & gubernatricem, Disparitas praescripta contabit amplius ex sequentibus.

11 Dices ergo secundo, ex Bulla Pontificia constare, Regi nostro solum concedi, ut deputet personas, per quas

exercenda sint, quæ Magistri Ordinum exercebant; ergo immediatè per se nihil potest exercere, nec præcipere, corrigere, aut visitare. Verba Bullæ sunt; *Ita tamen quod ipse Catholicus Rex in Imperatorem electus, eiusque Successores, Castellæ, & Legionis Reges pro tempore existentes, ea, quæ ad spiritualia concernunt, per personas dictarum Militiarum Religiosas, per ipsos Reges pro tempore existentes ad id deputandos, ad eorum nutum amovibiles, probè, & laudabiliter exerceri, facere debeant, & teneantur; quibus pro sic deputatis personis, gerendi, faciendi, mandandi, ordinandi, exercendi, exequendi, disponendi omnia, & singula, quæ dictarum Militiarum Magistri pro tempore existentes, de iure, vel de consuetudine, aut aliis quomodolibet facere, gerere, exercere, mandare, disponere, exequi poterant, & consueverant, autoritate, & tenore præmissis, plenam liberam, & omnimodam facultatem concedimus.*

12 Verùm nihil indè contra dicta, quin ex his verbis meum præiactum iudicium confirmo. Etenim expressè à Pontifice antecedenter præfigitur, *Ea, quæ ad spiritualia concernunt*; De quibus postmodum ait, per personas Religiosas à Regibus deputandas, fore tractanda, præcipienda, ac disponenda, non secus ac à Magistris Ordinum præstabantur. De alijs verò Pontifex conticet, non limitans potestatem Regum, sed potiùs per eam exceptionem spiritualium, firmat in Regibus potestatem ad quævis alia ad Ordines spectantia, quæ spiritualia non sint, alias non asseruisset, *Ea, quæ ad spiritualia concernunt*, sed absolutè statuisset, vt Reges omnia, & singula ad Ordines pertinentia, quæ per Magistros fieri consueverant, committerent personis à se deputatis facièda, disponenda, & mandada.

13 Instabis. Quæcumque spectant ad Equites Militares, ad spiritualia concernunt, si illi iudicentur strictè Religiosi; sed Reges immediatè per se ea nequeunt præstare; ergo nulla. Nego maiorem. Plura enim spectant ad eos Equites, quæ non requirunt potestatem, & iurisdictionem spiritualem, sed possunt per iurisdictionem secularem præcipi; supposito, quòd Pontifex erga eos, etiam si censeantur Religiosi, hanc iurisdictionem à Regibus solis exerceri concedat, vt Administratoribus. Sic non est opus potestate spirituali, vt iubeatur illis, ad bellum contra Infideles proficisci;

equos, & arma parata apud se habere; vrbeim, aut arceim custodire, & plura his similia; cum hæc secundùm se à potestate seculari possent exerceri; & aliundè erga Equites, Reges ex concessione Pontificia id valeant præstare, quin per quæcumq; exemptionem eorùm sit illa potestas prohibita, cùm in ordine ad ea, quæ nõ sunt spiritualia, nõ sint Equites exempti à potestate seculari Regum, prout Administratores. Et quidem esse alias res, quæ possunt præcipi Equitibus, & ad spiritualia non concernunt, constat ex verbis Pontificijs, qui non addidisset ea verba, *Quæ ad spiritualia concernunt*, si alia nõ essent, quæ non concernerent, sed absolutè de cunctis fuisset loquutus; nec ea verba essent necessaria absolutè, nec ad maiorem claritatem, siuè explanationè, si respectu Equitum cuncta concernerent ad spiritualia. Superfluum autem prædicta verba, & nihil per ipsa demonstrari, neuti quam valet admitti.

14 Dices, si Equites censeantur Religiosi, & personæ Ecclesiasticæ, omnia, quæ eis possunt præcipi, redduntur spiritualia ratione personarum, & ratione potestatis spiritualis, à qua debent oriri præcepta. Contra, nam id probat, nihil omnino posse præcipi Equitibus à Regibus, & nihil operari verba Pontificia exprimentia, posse ab eo præcipi, quidquid poterat à Magistris. Deindè attendenda est materia secundùm se, & si illa sit spiritualis, ac exigens potestatem spirituales, non valebit à Rege immediatè præcipi; si verò sit temporalis, poterit Rex eam præcipere; quia eam materia ex se non poscit potestatem spirituales; estò indifferens sit, vt per potestatem spirituales in alijs Religionibus præcipiatur, eo quòd in illis Prælati solam potestatem spirituales habeant. Licet autem Equites iudicentur personæ Ecclesiasticæ, Pontifex cum Rege dispensat, vt nihilominus illis præcipiat, quæ non fuerint ex se spiritualia, quia loco Magistrorum successit. Quo privilegio stante, non ad personas, sed ad materiam inspiciendum est; quæ, & si conducatur ad ipsos Ordines, ex se tamen potestesse temporales, vt est manifestum; Quæ omnia, si teneatur, Equites non esse strictè Religiosos, clariùs exponuntur, cum sic nec ratione personarum reddatur spiritualis materia.

15 Iam ergo dicendum est ultimo,

timò, teneri Equites Militares ex vi Voti obedientiæ obtemperare Senatui Regio Ordinum, qui constat ex Senatoribus, qui ipsorum Ordinum sunt Equites, (loquimur de tribus Castellæ, & Legionis Ordinibus Militaribus) Eos etenim deputavit Rex noster iuxta Pontificium Indultum, vt per ipsos gerantur temporalia, & Ecclesiastica, quæ nõ sunt merè spiritualia; quare possunt imponere præcepta, & pœnas circa res conducentes ad ipsos Ordines, iuxta ipsorum normam, ac Statuta. Præcepta enim possunt imponi ab habente iurisdictionem Ecclesiasticam, quæ etiam laicis concedi valet à Pontifice, iuxta dicta superius. Quin, vt *disquis. sequent.* ostendam, Senatus ab ipso Pontifice per plurimas Bullas iurisdictionem Ecclesiasticam confirmatam retinet, adhuc postquam Senatores, qui Equites sunt, valent nuptias contrahere; Vnde, quâuis non reputentur personæ Religiosæ, ac Ecclesiasticæ, iurisdictione Ecclesiastica à Pontificibus concessa potiuntur. Præterea præfari Senatores cetera munia ad Ordines spectantia præstant; Non tamen immediatè censuras infligunt, cum id sit merè spirituale, nec ad id à Pontificibus sit concessa expressa potestas, sed iuri communi idrelictum, in quo Ordo Clericalis requiritur ad infligendum Censuras. Verùm potestas est ad id ipsum mediata in Regio Senatu Ordinum, qui potest designare quemlibet Clericum, cui committat iurisdictionem imponendi censuras; Et sic iuxta praxim communem præstat. Etenim Rex valet designare personas, per quas etiam merè spiritualia exercentur; Senatui autem designationis præstandæ facultatem indulget, dum ei generalè potestatem præstat.

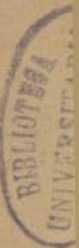
16 Tenentur etiam Equites obedire Superioribus Monasteriorum, dum ipsi Equites versantur in Monasterijs, vel ad Nouitiatum peragendum, vel ob pœnam delicti, reclusi; eosque possunt Priores, & Administrator Calatrauæ respectiue; censuris, & præceptis coercere. Hæc enim potestas illis competit ex Pontificia concessione, quatenus à Rege designantur, vt illam exercent; non solum circa Clericos Fratres subditos, sed circa Equites in Monasterijs versantes. Quod constat ex Definitionibus ipsorum Ordinum, qui-

bus Reges nostri annuerunt, & ab ipsis Ordinibus, penes quos residet potestas condendi sanctiones fuit statutum. Etiam Visitatoribus debent obedire in his, ad quæ illi potestatem ab Ordinibus accipiunt.

Questio 2. Qua obligatione teneantur Equites, & Fratres Militiarum ad seruandum Regulam, Statuta, & Definitiones suorum Ordinum? Ubi quid iuxta illas debeant soluere Dignitates, & Commendatarij.

17 **P**RÆSTRINGEND'A sunt aliqua principia, ex quibus dilucidè quæstio dirimatur. Tunc sanè lex, aut Statutum sub lethali culpa obligat, cum verba, quibus promulgatur, seu præscribitur, id indicat, & cum Legislator intendit sub mortali obligare, & aliunde qualitas materiæ id ipsum exposcit. Quod colligitur ex *cap. cum contingat, de iureiurando; ex Clementina, exiui, de verbor. signific. ex leg. si quis nec causam, leg. non omnis, ff. si certum petatur.* Docent D. Augustinus lib. 2. de baptismo, cap. 6. Theologi communiter cum D. Thoma 2. 2. q. 104. art. 6. & q. 147. art. 3. P. Suarez lib. 3. de legibus, à cap. 20. & lib. 4. cap. 18. Couarrubias in regul. peccatum, part. 2. §. 5. Nauarrus in summ. cap. 23. cum plurimis ab ipsis relatis.

18 Et quidem intentio, & voluntas Legislatoris est anima, & quasi substantia legis, vt loquar cum Bartolo in leg. nondubium, Cod. delegib. estque vulgare principium, legis habere vigorem id, quod Principi placuit; Et, cum lex sit actus moralis, necesse est, quod ab intentione Legislatoris pendeat, vt cernitur in obligatione Voti, & in administratione Sacramentorum, quæ, quia sunt actus morales, pendent ab intentione. Deindè materia est causa obiectiua legis, vnde nequit Legislator efficere, vt obligatio excedat capacitatem materiæ; id enim esset incidere in illud *Matthæi 23.* Christi D. pronuntiatum; *Alligant onera grauiâ, & importabilia.*

tabilia. Afferuitque rectè Innocentius III. lib. 1. de vita mortali, cap. 3. Quid enim magis inordinatum, quàm propter rem leuem obligare ad pœnam æternam? aut, quod perindè est, in re leui constituere salutis viam, seu medium ad illam? Etenim, si lex civilis pœnam imponeret mortis pro leui crimine, iniusta esset, & nulla; multò ergo magis iniusta lex erit, quæ imponeret reatum pœnæ æternæ in materia, quæ secundum rectam æstimationem apud Deum sit leuis; Sic ratiocinatur D. Augustinus ubi supra.

19 Demùm ex verbis, ac forma legis innuitur obligatio; Verba autem indicantia obligationem culpæ mortalis, iuxta communem sententiam sunt hæc, vel æquivalentia; *Strictè præcipimus; in virtute Sanctæ Obedientiæ iubem⁹; sub interminatione mortis æternæ; sub obligatione culpæ lethalis; Qui hoc fecerit, aut nõ fecerit, diuinam maledictionem incurrat, aut indignationem SS. Petri, & Pauli.*

20 His positis, dico primò, omnia Statuta, ac Definitiones Ordin. Militarium, quæ aliquid sub excommunicatione maiori iniungunt, obligare ad peccatum lethale, siuè excommunicatione sit lætæ sententiæ, siuè ferendæ; Etenim nequit inobediens in excommunicationem hanc incidere, nisi ob culpam lethalem, iuxta communiorè, & tutam sententiam; nec potest post inobedientiam ferri excommunicatio contra illum, nisi grauiter in inobediencia peccauerit; igitur obligant ad obediendum sub culpa lethali. Hæ autem excommunicationes supponuntur inflicte ab habentibus potestatem ferendi censuræ, de quo *disquis. 7.*

21 Deindè tenentur Equites, ac Clerici Fratres obedire sub peccato lethali, quoties aliquid præcipiatur in virtute Sanctæ Obedientiæ, siuè in Regula, Statutis, & Definitionibus, siuè à Prælati in his, quæ ad proprium Institutum spectant; id obseruando, quòd materia illa, quæ in Statutis, aut Definitionibus in virtute Sanctæ Obedientiæ præcipitur, semper est capax eiusmodi præcepti; stat enim præsumptio pro conditoribus Regula, aut Definitionum, qui non nisi materiam grauem, attentis circumstantijs, præcepto obedientiæ subijcerent. Et, quamuis pro Prælati eadem vt plurimum stet præsumptio, non tamen adeò firma, cum

faciliùs contingere queat, eos precipere in Virtute Sanctæ Obedientiæ aliquid, quod sit materia leuis. Obseruandum est præterea, materiam ex se leuè, ex circumstantijs fieri grauem. Exemplum sit; Pontifex Innocentius X. sub pœna excommunicationis præcepit, ne quis in diæcesi Salmantina intra Ecclesiæ fumeret tabachum puluerem, fumeum, aut quouis alio modo; (Et simile extat in alijs diæcesibus præceptum, à Pontifice, aut ab Antistite impositum) sumptio quidem tabachij materia est leuis; si verò ad circumstantias extrinsecas attendatur, est grauis; nam Ecclesiæ spurcantur, fatore corrumpuntur, Officia diuina, tussi, & stornutamētis interturbantur, quare, si singuli fumant tabachum, & plurimi in Ecclesiâ adsint, indecens resonat strepitus, attentio impeditur, &, vbi summa debet esse mundities, est ingens immunditia. Scio, in Ordine Cisterciensi, non sufficere, quòd in Definitionibus iniungatur aliquid in virtute Sanctæ Obedientiæ, vt ex eo præcisè sub culpa graui resultet obligatio. Sed id speciale est in eo Sacro Ordine, qui sub eis verbis præcisè non vult explicare præceptum rigorosum sub lethali obligans. At in Ordinibus Militaribus accipiuntur ea verba vt obligantia sub lethali, vt constat ex declaratione ipsorum, ac praxi; in qua statur communiore acceptioni, stylo, & praxi aliarum Religionum.

22 Rursus Equites, & Commendatarij sub peccato lethali tenentur, consulere vtilitati bonorum immobilium, & mobilium suorum Ordinum, eaque, quoties opus sit, defendere; & pro suorum Ordinum commodis omnè impendere sollicitudinem, si eorum auxilio sit opus. Sic iurant Equites Iacobæi, cum Habitum accipiunt, vt extat in Statutis *tit. 4. pag. 68.* Et id eis in virtute Sanctæ Obedientiæ præcipitur, *tit. 8. cap. 3.* Id ipsum vrget in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, vt ex eorum Bullis constat. Et ex Definitionibus Calatrauæ *tit. 6. cap. 13.* & Alcantaræ *tit. 13. cap. 10.* Et hæc quidem est obligatio naturalis; nam iuxta Nanarum, P. Molinam, Thomam Sanchez, Suarez, Azor, & alios, omnes Religiosi ex obligatione naturali debent prospicere bonis spiritualibus, & temporalibus suorum Ordinum.

23 Adhuc omnes Equites, & Fratres Clerici Professi (De Nouitijs egimus *disquis.* 3.) tenentur sub mortali scire substantiam Regularum, & Statutorum, que in suis Ordinibus obligant sub lethali, alias cum ignorantia culpabili exponuntur transgressioni; omnesque Authores tradunt gaudentes Officijs, Muneribus, ac Dignitatibus obstringi sub culpa mortali ad noscendum leges, ordinationes, & taxas, ad propria Officia pertinentes; nam alias nequibunt suo muneri satisfacere. Quæ doctrina aptanda est Fiscalibus, Thesaurarijs, Procuratoribus generalibus, & alijs Munera Ordinum exercentibus.

24 Commendatarij item Iacobæi debent sub lethali, vt in Ordine præscribitur, soluere decimas Clericis Fratribus eius Ordinis. Nam sustentatio Parochorum ex Iure diuino debetur; & ex Iure Ecclesiastico decimæ sustentationi applicantur, solutioque spectat ad virtutes iustitiæ, ac Religionis. Præterea Commendatarij sub lethali nequeunt commutare, vendere, aut alienare propria Commendarum bona, (non est sermo de redditibus) nec fidei iussores esse, ea bona in fidem apponendo, absque Superiorum licentia; Hæc enim in graue Ordinum præiudicium vergerent, vt tradunt cum alijs Nauarrus, P. Suarez, Thom. Sanchez, & Molina. Commendatarij etiam Iacobæi sub culpa graui tenentur soluere dimidiam annatam, sic enim Sixtus IV. sub pœna excommunicationis maioris iniunxit.

25 Rursus obligantur sub culpa graui Commendatarij Iacobæi ad insumendum dimidium reddituum ex Commendis perceptorum duplici primo anno in reparatione Domuum Commendæ. Sic stabilitur in Statutis D. Iacobi *tit. 15. cap. 23.* Calatrauenses verò tenentur ad eas reedificationes, que præscribuntur in Definitionibus, *In instructione pag. 83. & tit. 5. cap. 3. act. 22. cap. 2. & 3.* Alcántarenses autem Commendatarij, & Dignitates tenentur primo anno soluere tertiam partem reddituum Thesauro Ordinis; secundo verò anno eandem tertiam partem Depositarijs designatis, ad reparationem Commendarum, vt extat in Definitionibus *tit. 25. cap. 1.* Quæ obligatio, & similes ideo vrgent sub mortali, quia oriuntur

ex contractu oneroso inter Ordinem, & Commendatarios, ac Dignitates. Inde etiam tenentur Commendatarij omnium Ordinum conseruare Domos, ædificia, & bona immobilia Commendarum, nec non Ecclesias, prouidentes omnino, ne quid cultui diuino derogetur, & ornamenta, ac alia necessaria non desint; & demum onera Commendis annexa, siue quoad mensam Magistralem, siue quoad alia, adimplere debent, veluti solutionem congrua Parochis præstandam, (nisi hæc ex consuetudine, aut pacto sit soluenda à Parochianis) & similia, que promptè sunt erogaturi, quin super his lites moueantur; vel forsitan, ne cum Commendatarijs, qui sunt potentiores, litigetur, Ecclesiæ destituantur necessarijs ornatibus, & Parochi sua congrua, ac alij creditores suis debitis, que omnia iniuste retinebant Commendatarij, & cum onere restitutionis.

26 Aliæ præterea sunt materiæ, que ob sui grauitatem, à Pontificibus sunt in Bullis specialibus præceptæ, ac etiam in Definitionibus Ordinum expositæ; v. g. in Ordine Alcantaræ iniuncta est à Pontificibus Leone X. & Paulo III. norma, & modus insumendi bona, quæ in Thesauro Ordinis sunt, vt constat ex eorum Bullis *in Bullario Ordinis fol. 104. & fol. 138.* Vnde non licet, aliter ea bona insumere, quippe in graue præiudicium Ordinis aliter insumerentur. Id ipsum assero de obligatione seruandi Definitiones, quæ inuoluunt commodum, aut damnum tertij, v. g. eas, quæ designant modum soluendi decimas, tempus, ac loca ad pascendos greges, & similia.

27 Rursus aliæ Definitiones sunt, quæ inuoluunt materiam præceptam, aut prohibitam grauius alio titulo, seu lege; & hæc obligant ad mortale. V. g. Definitiones prohibentes Clericis Fratribus Calatrauæ, & Alcantaræ, disponere de bonis immobilibus, condere testamentum, & similia, sub lethali obligant, quia hæc Voto paupertatis ab ipsis emissio aduersantur. Definitiones, & Statuta prohibentia Fratribus Clericis trium Ordinum Militarium aduentare ad Curiam absque licentia, quatenus spectant ad Parochos, obligant sub mortali per id tempus, quo non possunt à sua residentia, iuxta ius Ecclesiasticum, abesse, nisi interueniât causæ ab ipso

ipso Iure designatæ. Definitiones designantes electores, & eligendos ad Collegia, Munera, & Dignitates, ac præscribentes idoneitatem, & qualitatem suffragiorum, & eligendorum, obligationem secum afferunt sub mortali, quia id est commune omnibus electionibus, in quibus personarum merita considerantur.

28 Demùm Regulæ, & Definitiones non æquè simul sumptæ omnes adstringunt, sed vnumquemque iuxta vitæ normam, quam retinet, & munus, quod exercet; nam alij intra Monasteria degunt, alij intra Collegia, alij verò extra Communitatem; deinde quidam sunt Prælati, alij Parochi, alij verò Dignitates, & plures Commendatarii, vel propria alia Ordinum munia exequentur, & pro singulis extant Regulæ, aut Statuta, vel Definitiones, in quarum obseruatione quisque, iuxta Regulæ traditas, dignoscet, quando sub mortali ad illam teneatur; nec enim fieri potest, vt in speciali cuncta tradantur, sed ex principijs generalibus, quæ stabilimus, debent pensari, & decidi singularia dubia, & euentus.

29 Id est animaduertendum, Magistros Ordinum, & consequenter Reges nostros, eorum loco succedentes, etiam teneri ad exequendum ea omnia, quæ mensæ Magistrali sunt annexa, soluendo debita, & redditus ipsi destinatos, Monasteria, & Collegia reparando; atque omnia necessaria eis impendendo tum ad victum, tum ad Ecclesias; nec non alijs Ecclesijs, arcibus, & Domibus, quæ ad eos attinent, omnino prouidendo, vt semper in sua firmitate, & splendore stent, atque seruentur. Idque præ oculis habendum, inter cætera debita soluenda ex Mensa Magistrali, & ab Equitibus Commendatarijs, ex natura sua, & ex Iure Ecclesiastico, anteponenda esse Ecclesiarum ornamenta, restaurationem earum, & Parochorum congruam sustentationem, quando hæc non pertinent ad Parochianos ex consuetudine, aut pacto. Quippè ex decimis, quas fideles persoluunt, omnia ea sunt peragenda, Iure communi inspecto. Scio tamen aliter posse consuetudine, aut pacto disponi. Sic à Monasterio sancti Iacobi de Vales conuenditur, decimas, quas percipit, immunes esse à contributione ad reparanda templa, &

ornamenta Ecclesiarum Ordinis, idque ipsi populis incumbere; ac inde nec mensam Magistralem, nec Commendatarios ad id teneri, ex consuetudine præscripta, & ex Statuto Ordinis, citatis ad id ipsi populis. De quo Iuris doctam allegationem anno 1656. in lucem edidit Don Sebastianus Arias Berenguillo, Prior eiusdem Monasterij de Vales.

30 Iam assero secundo, præter adhuc exposita, nihil esse in Regulis, Statutis, seu Definitionibus Ordinum Militarium, quod obliget sub peccato lethali. Probatur primo ex principijs præiactis. Etenim non dantur verba indicantia obligationem sub peccato lethali in prædictis Regulis, & Definitionibus, sed simpliciter asseritur; *Fiat hoc, aut illud. Exequantur id omnes. Abstineant ab hoc;* seu alia verba æquivalentia proferuntur; imò aliquando superadduntur verba conditionalia, quæ suauiter Regulæ præferunt; v. g. In Regula Ordinis Diui Iacobi *cap. 5.* asseritur; *Cada dia oyzan Missa, si pudiesen.* Et similia alibi reperiuntur. Nec etenim voluerunt Pontifices, & Ordines ipsi regere subditos in virga ferrea, nec metu, & coercitione, sed lenitate, ac mansuetudine, qua Viri nobiles, & illustres facilius sese Regulis, ac Statutis conformant, & aptant.

31 Probatur secundo ex intentione proferentium leges, Statuta, & Definitiones. Quippè nec Pontifices, nec ipsi Ordines intenderunt obligare subditos ad peccatum mortale; quod ex nuper dictis suadetur; nam, cum possent vti verbis inuentibus obligationem grauem, ab illis abstinuerunt; mens autem Legislatorum per verba ipsarum legum manifestatur; Quod ex inde firmatur, nam in alijs Statutis, vt in primo assero ostendimus, declaratur obligatio grauis per verba infligentia censuras, aut præceptum obedientiæ; ergo, vbi ea verba non dantur, nec materia est ex illis, quas *superius* designauimus, grauis obligatio non imponitur; alias non fuisset opus diuersis verbis vti in prædictis Regulis, & Statutis, si omnia hæc quibusuis verbis prolata sub lethali obiringerent.

32 Confirmatur; nam Innocentius VIII. & Martinus V. consulti de obligatione quintæ, sextæ, septimæ, & octauæ Regulæ Ordinis S. Iacobi, de quibus

quibus speciale erat dubium, declararunt, eas solum sub veniali peccato obligare. Penes Pontifices autem stat plena, ac indubitabilis potestas interpretandi intentionem Antecessorum, (qualis fuit Alexander III. qui eas Regulas confirmauit, & iniunxit normam in eis seruandis) & declarandi obligationem, quæ Religiosos vrget circa obseruantiam Regularum. Et obserua in presenti, Compilatore Regularum, & Statutorum Ordinis Diui Iacobi, quæ olim prodierunt (nam in nouissimis id non extat) appoluisse in margine, Innocencio Octauo, & Martino Quinto dispensan, para que no sea peccado mortal, estando en la guerra, dejar la obseruancia dellas. In qua nota, sanè per errorem, appoluit vocem dispensan, loco vocis declaran. Et præterea Pontifices non declararunt, eas regulas non obligare, eis terminis simpliciter vtendo, estando en la guerra; nam id à contrario sensu firmaret obligationem grauem, dum Equites non essent in bello; sed declararunt, absolute non obligare ad mortale, precipue in bello. Legatur Bulle, quas affert Burcardus, & hæc veritas contabit; nam *Impossibile est, nisi tota lege perspecta, vna, vel altera particula eius proposita iudicare*; vt asserunt Iurisprudetes. *Quin disq. preced. num. 26.* docui, quid sentiam de obligatione peccati venialis in adimplentione vnus ex præfatis Regulis circa vsum matrimonij in diebus ibi præfixis.

33 Probatur tertio ex materia Regularum, & Statutorum, quæ continent materiam vel valde perfectam, vel non grauem, cum ad minutissimas quasque actiones dirigendas spectet. Quò autem materia est perfectior, sub minori obligatione præscribitur; ne humanæ fragilitati ruine ansa præsteretur. Hinc nec ad peccatum veniale obligant, nisi, cum Pontifices id declarant, veluti in casibus nuper adductis, vel cum ipsæ res iniunctæ aliunde sortiuntur rationem peccati venialis, si violentur.

34 Confirmatur, nam Regule, quibus iubetur recitatio Orationum peragenda ab Equitibus, non obligant ad mortale, vt docet P. Thom. Sanch. lib. 7. *Confiliorum, cap. 2. dub. 5.* P. Peñañiel Araujo lib. de obligat. Ordin. Militar. tract. 2. cap. 1. num. 14. Et nos latius probabimus inferius disq. 13. Nec Regule præscribentes Communionem diebus determinatis,

sub peccato obstringunt, vt tuetur P. Antonius de Quintanadueñas tom. 2. *singul. tract. 8. sing. 6.* Ergo nullæ Regulæ, nec Statuta obligant ad mortale; nam, si aliqua, cur non illa? Maxime, cum illas in speciali præ alijs obligare ad mortale, asseruerit Isla, in *Commentar. Regul. Ordinis D. Iacobi, cap. 6.* iudicans, materiam recitandi esse grauem. Sed non recte; nam, vt ait P. Thom. Sanchez, consuetudo generalis, quæ est fundamentum obligationis Religiosorum ad recitandum, tantum obligat Professos Choro deputatos, vnde Equites, de quibus Isla loquitur, non ita obligantur, cum non sint destinati ad Chorum, sed ad militiam. De Fratribus Clericis Militiarum quid tenendum sit, dicemus disq. 13.

35 Probatur quarto ex consuetudine, optima legum interprete, cum in Ordinibus Militaribus inter viros sapientes, & probos, non iudicetur peccatum mortale nec veniale transgressio eiusmodi Regularum, & Definitionum; maxime dum extra Communitatem degunt; nam intra illam aliqua ad peccatum veniale adstringunt, id exigente ipsa norma Communitatis, & iurictioris Obedientiæ, ac paupertatis.

36 Quod si de Statutis, & Definitionibus Capitulorum Generalium seiunctis à Regulis loquamur, dum illæ præceptum Obedientiæ, aut Censuras non inuoluant, dilucide liquet nostrum asseritum. Quippe sunt pure pœnales, vt in earum contextu videre est, & expresse habetur in Definitionibus Ordinis de Alcantara, tit. 3. cap. 1. vbi asseritur; *Por que la intencion del Capitulo General no es, de poner obstaculo en las personas de nuestra Orden, en que caygan, y se enlazen en perjuicio de sus conciencias, declara el Capitulo, que su intencion en estas Definiciones no es, obligar a las personas de la Orden por el traspassamiento dellas, a culpa, sino a las penas en ellas contenidas, no las quebrantando por menofprecio, o malicia; excepto en los casos, que expresamente dixeren, que obligan a culpa.* In Definitionibus vero Ordinis de Calatrava tit. 36. cap. 5. hæc extat verba, quæ, & præcedentia in presenti transcribo, quia clarè nostra doctrina ex illis comprobatur; *Por quanto la intencion del Capitulo General no es, poner obstaculo, y lazos a las personas de esta Orden, en que incurran, y se enlazen en perjuicio de sus conciencias; declaramos, ser nuestra voluntad, que estas Definiciones,*

ciones, y Actos Capitulares no obliguen à las personas de la Orden, por el trasfiamiento dellas, à culpa, sino à pena solamente à las personas en ellas contenidas; saluo si las quebrantaren por malicia, ò menosciprecio. Y esto se entienda en las cosas, que no son directamente contra los tres Votos sustanciales, ni de precepto diuino, ni por si malas, sino por ser contra estas Definiciones, y Actos Capitulares, ò contra otros Estatutos de la Orden.

57 Tunc autem violatur aliqua lex per contemptum, quando positiuè, & quasi in actu signato, parui penditur. Tunc verò per malitiam, quando non ex fragilitate humana, sed consultò dumtaxat ob voluptatem in transgressione violatur, quod ita absque contemptu ob animi deprauationem, quæ raro euenire solet In his autem casibus actiones intrinsecè, & ex se sunt prauæ, possuntque malitiam peccati grauis fortiri, si contemptus sit formalis, & omnino deliberatus, quia in eo fit iniuria legislatoribus, & in nostro euentu, ipsis Ordinibus, eorumque Capitulis generalibus quæ probrosè contemnuntur. Cum autem malitiosè lex, aut Definitio violatur, & non ob solam humanam fragilitatem inspicienda est qualitas affectus, & ex obiecto, ac fine, grauitas culpæ erit pensanda.

Probatur demùm conclusio de Regula Ordinum Calatrauæ, Alcantaræ, Montelæ, & aliorum sub Instituto Cistercij degentium. Etenim hi omnes Regulam S. Benedicti profitentur; At hanc Regulam nec ipsos Benedictinos Monachos obligare ad peccatum veniale, (cũ materia non concernit Vota, seu essentialia Religionis) ab aliquibus non improbabilitè doceri, affirmat Benedictus Haetsenus in *disquisit. Monastic. lib. 2. tractat. 8. disq. 1. pag. 18-9. vers. & hæc quidem* Ergo à fortiori non obligabit ea Regula alumnos Ordinum Militarium ad peccatum veniale; cum hi non adeo strictam, ac perfectam vitæ normam sectentur, ac ipsi Monachi Benedictini; quorum adeò rigidus, ac sanctus est religiosæ disciplinæ tenor.

38 Cæterùm, quamuis Regula, Statuta, ac Definitiones nec ad culpam lethalem, nec venialem obligent, debent totis animis ab Equitibus, & Fratibus Clericis obseruari; Decet namque Ordinum alumnos de suo Instituto,

& norma viuendi gloriari, omninoque suo muneri facere satis. Laudabilis sane ille est, qui sollicitè exequitur, quæcumque ad se, seu unquam statum spectant; reprehensibilis verò, qui de his non curat. Nonne Eques secularis non Militaris in id collimat, vt, quæ sunt propria Equitum munia, sedulo exerceat, ne aliquid in eo inde deficiens taxetur? Cur ergo Eques Militaris, & Clericus Frater, nõ eodem conatu ad ea, quæ sunt ipsorum munera propria, intendant, cum nihil aliud præ oculis habere debeant, quam eum profèqui viuendi tenorem, qui eos alumnos Ordinum Militarium omnibù manifestet? An illos pudet sui Instituti? Id esset nefas. Cur ergo Instituti sui professores in habitu, in actionibus, in honestate, & Obedientia non se propalent? Dolendum equidem esset, si aliqui eius modi darentur, qui sui Ordinis, Instituti, & Professionis immemores, nihil penitus ab alijs secularibus differrent. Et ne obliuisci sunt, se ingressos fuisse Religionem approbatam, in eaque Vota Obedientia, Paupertatis, & Castitatis emississe, tenerique ad conformandam vitæ suæ normam Regulis, & Statutis Ordinis? Id de nullo crediderim, qui ppè nisi in singulis obseruantia vigeat, splendorem ipsi suo Ordini detrahent, & relaxationi viam parabunt, qua firma, & pulchra moles Ordinis dilabatur.

Questio 3. Cui teneantur obedire Clerici Fratres Militiarum ratione Voti Obedientia?

39 HIS ipsis, quibus tenentur Equites Militiarum obedire, quos iam recensuimus, pariter tenentur Clericos Fratres obedientiam præstare, est manifestum, ob eandem omnino rationem. Sed adhuc obstringuntur ex vi Voti ad obedientiam arctiorem; Cum enim dum Beneficia non obtinent, aut alio simili munere non occupantur, intra Communitatem degant, suis Prioribus, seu Rectoribus omnino subiacent, non secus ac suis Prælatibus subijciuntur Religiosi non Militares; par quippè ratio in omnibus militat; nec vlla causa eos à subiectione liberat. Igitur Priores Monasterio-

steriorum eadem iurisdictione spirituali circa subditos gaudent, qua ceteri Superiores non Militares circa suos subditos, (imò aliqui ampliori, seu quasi Episcopali, ut suo loco dicemus) indeque valent eos punire, præcepta, & censuras infligere, aliaque eiusmodi præstare, quæ, ut potè communia omnibus Superioribus Regularibus, non sunt à nobis discutienda, cum Volumina integra hanc materiam evolvant.

40 **Quin** Priores iurisdictione gaudent circa aliquos Clericos Fratres extra Monasterium degentes, quos ab eorum obedientia ipsi Ordines non subtraxerunt, quorum Definitionibus standum est. Sic Prior Monasterij de Alcantara subiectos sibi habet Clericos Fratres Parochos Beneficia obtinentes, ut constat ex Definitionibus eiusdem Ordinis tit. 11. cap. 6. fol. 112. Unde eis Censuras imponere potest, prout Iudex Ordinarius eorum, non verò ut Prælatus Regularis, quare ex vi voti Obedientiæ non tenentur ei obtemperare, sed, ut subditi tenentur Episcopo obedire, sic illi, Priori: qui ipsos semel in triennio visitat iuxta cap. 2. tit. 31. Definitionum:

41 **Debent** præterea Fratres Clerici in Collegiis causa studiorum videntes suis Rectoribus obedientiam præstare, ut infra latius dicem. Nec obstat, quòd in titulo, quo Rectorum munus à Rege, seu Regio Senatu Ordinum confertur, non exprimitur concessa eis potestas ad ferendum censuras, & imponenda subditis præcepta Obedientiæ: Etenim eis conceditur omnis potestas necessaria, & congruens ad rectam subditorum gubernationem, quæ non aliter valet exerceri, nisi simul potestas ad præcepta, & Censuras committatur; Et, cui iurisdictione data est, ea omnia videntur esse concessa, sine quibus iurisdictione explicari non potest, iuxta leg. 2. ff. de iurisdic. cap. pastoralis, cap. præterea, de officio iudicis delegati; Gloss. in cap. super, verbo, executorum; & in cap. final. verbo, commissam, eodem titulo; le. ad rem mobilem, §. qui procuratorem, ff. de procurat. Hinc P. Suarez de libertate Ecclesiastica, cap. 22. num. 4. in fin. docet, quemvis prudentem gubernatorem, qui alij suas vices, aut potestatem committit, vel delegat, consequenter ei concedere potestatem ad omnia conducentia ad finem commissum,

ut ratio naturalis, & Iura Canonica, ac Ciuilia disponunt. Illusoria autem ferè esset Rectorum iurisdictione, aut saltem insufficientis, vel, ut rectius dicam, non esset iurisdictione, sed regimen dumtaxat economicum, si nonungeretur potestate ad præcepta, & Censuras infligendas, quæ sunt arma spiritualia, quibus iurisdictione Ecclesiastica exercetur, iuxta c. 1. de officio iudicis delegati. & Gloss. in cap. ex litteris, verbo, si subdelegatus, eodem tit. Et aliunde Clerici Fratres Collegæ degerent in Communitate, vitam regularem in communi agentes, quin Prælatum haberent immediatum; quod ex terminis est absurdum, si introspectatur Institutum buorumuis Regularium intra Communitatum visitantium, qui semper Prælato immediato subsunt.

42 **Etenim**, ut infra repetam, (adhibendo aliquas limitationes, propter specialia Ordinum Statuta; nunc enim loquimur de his Communitatibus secundum se inspectis) Clerici Fratres Collegæ, præcipuè Calatrauenses, & Alcantarenses, iam non sunt subiecti Superioribus Monasteriorum, sed Rectori, si quæ designatur, ac constituitur à Regio Senatu Ordinum. Estò olim Priores Monasteriorum designarent tunc eos, qui præsi debant Collegijs, & nomine Præsidentium nuncupabantur, tunc Collegas; & in Ordine de Alcantara ita fieri solitum, constat ex Capitulo Generali eiusdem Ordinis celebrato Matriti anno 1552. Postea verò designatio Rectorum adscripta est Regi, ut Administratori, ac Senatu Ordinum, ut in ipso Ordine Alcantaræ fuit stabilitum in Capitulo Generali anno 1560. In Ordine D. Iacobi etiam pertinet ad Regem cum consultatione Senatus. Ita in Statutis tit. 20. c. 13.

42 **Nec obstat**, non posse Rectores præbere suis subditis litteras dimissorias, ut Ordinibus inueniantur, nec licentiam, seu approbationem ad audiendas Confessiones. Quippè nec id possunt plures alij Prælati Regulares non Militares iurisdictione quasi Episcopali non gaudentes; cum quousque, iurisdictione spirituali ad ferendum Censuras, & imponendum præcepta Obedientiæ, potiri, quæ separabilis est, & de facto reperitur separata à iurisdictione quasi Episcopali. Hanc autem quinam habeant in Ordinibus Militaribus, in inferioribus declarabimus, & exponem, an Rectores possint approba

re Confessarios ad audiendas subditorum Confessiones.

44 Nec demum obstat, quod soleat Rectoribus Collegiorum limitari potestas, ne subditis facultatem concedant, ut extra Collegium supra unum diem versentur, aliove discedant. Etenim in quavis Religione circa id dantur speciales Ordinationes, & limitationes, quae ab ipsis Capitulis, aut Praelatis Superioribus possunt apponi, & de facto in aliquibus Ordinibus nequeunt Superiores locales concedere licentiam ad discedendum e loco, ubi extant, nisi per tot dies, vel per tot leucas; & in omnibus Religionibus id suis limitationibus est circumscriptum. Quin & Generales sibi solent referuare concessionem facultatis ad eundem in loca aliqua, aut Prouincias; ita ut nec Prouinciales queant eam facultatem impertire; quin tamen exinde valeat inferri, Prouinciales, & Superiores locales destitutos esse iurisdictione spirituali ad precepta Obedientiae imponenda, & ad alia similia exequenda. Similiter ergo, quamuis Capitulum, aut Senatus Regius Ordinum limitauerit Rectoribus Collegiorum potestatem praefatam, sibi que, aut Prioribus iustas ob causas referuauerit, non potest argui, eos iurisdictione praedicta spirituali non potiri. Sed ex professio hanc Rectorum potestatem ostendemus *disq. sequen. qu. est. 7.*

45 Alij autem Clerici Fratres, qui nec in Monasterijs, aut Collegijs commorantur, nec ratione Beneficij, aut territorij Prioribus, ut Ordinarijs, subduntur, non alijs obedire tenentur, nisi his, quibus Equites obedientiam praestant; eo discrimine, quod in pluribus dependent a Regio Ordinum Senatu; sermoque est de Clericis Fratribus trium Militiarum Castellae, & Legionis. Simul etiam a Prioribus debent impetrare litteras dimissorias, ut Ordines suscipiant; & approbationem, ac iurisdictionem, ut in eorum territorijs Confessiones audiant; ac ut Regulares omnes ipsius Ordinis valeant absoluere, an vero ut audiant in alijs diecesibus, libabimur *in inferioribus*. Capellani autem honorarij Regis habent ab Ordine approbationem, ut Equitum ipsius Ordinis Confessiones excipiant. Sic extat in Definitionibus Alcantarae *tit. 5. c. 4. & 5.* Et in Definitionibus Calatrae *tit. 12. c. 4.* Sunt enim Parochi Equitum

in Curia degentium, ideoque debent ad id munus examinari, nisi coniter de eorum scientia. Visitationibus item generalibus, & specialibus obsequi, ac auscultare debent in his omnibus, in quibus, iuxta Visitationis munus, & Ordinum Statuta, ac Definitiones, iurisdictionem illi, ac Superioritatem exercent. De Visitationum autem potestate agemus *disq. sequenti.*

Disquisitio 7. De Praelatis, & Capitulis Ordinum Militarium, eorumque potestate, & de Regio Ordinum Senatu.

Quaestio 1. De Regibus Hispaniarum, Administratoribus perpetuis Ordinum Militarium, qui in Regnis his sunt instituti.

1 **F**ERE omnia, quae de Regibus nostris discutenda se offerunt circa Praelaturam, ac iurisdictionem, quam ergo omnes Ordines Militares intra Hispaniam institutos exercent, *in superioribus* exposuimus, & *inferius* pro quaestionum opportunitate exponemus. Vnde nunc breuiter aliqua erunt prastringenda. Igitur Reges nostri, ex vnione Magistratuum ad Coronam successerunt in locum Magistrorum Ordinum, ut constat ex Bullis Pontificijs sepius allatis, eandemque, quam Magistri, retinent potestatem, & iurisdictionem; nisi quod ad spiritualia munia exercenda tenentur designare Regulares ex ipsis Ordinibus, qui illa exerceant, & immediatè per se id praestare non valent.

2 Imò nec Magistri ipsi poterant immediatè ea munera exequi, quae Ordinem Clericatus exposcunt; ideoque designabant Priores Clericos Fratres, qui ea exequerentur tum respectu suorum Regularium, Equitum, ac Fratrum, tum respectu saecularium in ipsorum territorijs degentium. Attamen aliqua poterant praestare immediatè per se, quae nunc Reges nostri nequeunt; eo quod essent, & ipsi in Ordinibus Pro-

Professi, non verò sit in Regib⁹ hæc qualitas.

3 Etenim autem Reges nostri sunt Prælati, ut Regulares Militiarum teneantur eis obedire ex vi voti Obedientiæ, modo dicto *disquis. preced.* In qua plura circa hanc Prælaturam evolimus. Sunt præterea Reges Patroni, & Protectores Ordinum Militarium, iuxta asserta *disquis. 1.* Et ratione eiusmodi Patronatus concedunt privatiuè Habitibus, Commendas, Dignitates, Prioratus, Beneficia, Capellanas, & quælibet alia ad Ordines spectantia, exceptis his, quæ ex Statutis, Definitionibus, aut consuetudine conferuntur vel per suffragia, vel de consilio Seniorum, aut ab ipsis Commendatarijs præstantur, ut potè aliqua Capellaniam, aut similia, de quibus *disquis. 1. & disq. 10.* Et aliqua ex illis concedenda Senatui Regio Ordinum committunt.

4 Ratione præfatæ potestatis, & simul potestatis Regiæ, iuxta sententiam, de qua *disquis. 2.* egimus, Rex noster designat suum Regium Senatuum Ordinum, qui exerceat iurisdictionem in causis Equitum, ac Clericorum Fratrum, & vassallorum Ordinum modo dicto *disquis. 2.* Et simul Ordines suam potestatem Senatui præstant, ut dicemus *infra.* Pontificesque ei Senatui iurisdictionem Ecclesiasticam confirmarunt, ac concesserunt, ut latè *inferius.* Rex etiam eligit Priores gaudentes iurisdictione quasi Episcopali; Conuocat deinde Capitula Generalia Ordinum, quorum est caput, eisque præsidet, aut ipsius nomine alius, quem pro se substituit; & simul cum Capitulo generali vniuscuiusque Ordinis repræsentat totum Ordinem, & sic plurima præstare potest, quæ attingemus *question. sequenti.*

5 Gaudet, ratione Administrationis Ordinum, emolumentis, & redditibus; quibus Magistri potiebantur; eisdemque grauatür oneribus soluendi ex mensa Magistrali ea, quæ in Statutis, ac Definitionibus Ordinum continentur, & non pauca *in hoc Opere* libamus. Cæterum vocatur Administrator, ipsis Pontificibus hoc nomen ei aptantibus, quia, cum Regularis non sit ex Ordinibus Militaribus, Magistratus Dignitas, quæ Ecclesiastica est, non potuit ei in titulum conferri; sed in

Commendam, seu Administrationem; qua in idem recidunt; & ad id etiam dispensatione; & concessione Pontificia fuit opus; maximè cum ita fuerint vniuersi Magistratus Coronæ, quod etiam si infœminam Regnum deueniat; ea futura sit Administratrix Ordinum Militarium, ut expressit Adrianus Sextus in Bulla vniuersi Magistratuū. De huius dispensationis genere agemus *disquis. decima*, cum loquamur de dispensatione, ut fœminæ possint habere Commendas.

6 Ex his cernitur, quàm stricta sit Regum nostrorum obligatio consulendi Ordinibus Militaribus, prospiciendi ipsorum exemptionibus, & priuilegijs; sollicitè curandi de eorum Instituti obseruantia; eligendi ad Dignitates, Prioratus, Senatuum, & Munerum viros idoneos, ac in dotibus requisitis benè meritos; admittendi ad ipsos Ordines, illos, qui splendorem, & obseruantiam promoueant, aliaque eiusmodi exequendi. Etenim hæc obligatio maximè vrget Prælatos supremos cæterarum Religionum, & respectiuè eadem Regibus incumbit; Sed quia Regnorum, quorum clauum per quatuor mundi plagas tenet, sollicitudo non permittit, ut toti incumbant Ordinum Militarium regimini, quod poterant præstare Magistri; muneri suo satisfaciunt, si eos Viros ad gubernationem eligant, sub quorum cura rectè Ordines gubernentur; & præterea frequenter informationem capiant de his, quæ peraguntur, & consultationes sibi factas sedulo introspectant; atque ea, quæ per se ipsos exercent, Regio conamine moderentur.

7 De potestate, & iurisdictione Magistri, seu Administratoris Ordinum singulorum, plura attinguntur in Statutis Diui Iacobi, *in Regula Ordinis ex capit. 1.* In Definitionibus Calatrae *pagin. 36. capit. 8.* In Definitionibus Alcantaræ *ex fol. 1.* Et in Definitionibus aliorum Ordinum Militarium huius nostri Regni. Cæterum Magistri Ordinis Dignitatem esse Prælaturam Ecclesiasticam, eumque esse Prælatum Ecclesiasticum, & Ordinarium, docent vterque Barbosa, Emanuel Rodriguez, Ceuallos, Pereira, Nauarrus, Cauedo, & alij, quos refert lato calamo eruditus Domin. D. Sebastianus de Zambrana

in allegat. pro Ordine D. Iacobi, num. 95. Vbi ait, hanc ipsam potestatem residere in Rege nostro, tanquam in Ministro, nomine Papæ. Quod tamen intelligendum est iuxta dicta, scilicet vt per alios à se designandos exerceat spiritualia, & his concernentia.

Quæstio 2. De Capitulis Generalibus Ordinum Militarium, eorumque potestate.

CAPITVLA Generalia Ordinum representant ipsos Ordines, & constituuntur ex personis, quæ ius suffragij habent. Ea conuocare, & congregare, spectat ad Regem nostrum, vt Magistrum, seu Administratorem Ordinum, iuxta Bullam Sixti IV. quæ affertur in Bullario Alcantaræ, fol. 54. In Ordine Diui Iacobi tenentur Capitulo Generali adesse Priores, Commendatarij maiores, & Tredecemviri. Cæteri possunt adesse, sed non tenentur; Hi verò, qui degunt in loco, in quo celebratur Capitulum, siue Equites, siue Clerici Fratres, debent interesse Communioni Eucharistiæ pridie ante Capitulum celebrandæ, & actionibus, quæ prima, secunda, & tertia die peraguntur. Sic in Statutis titul. 10. capit. 2. & 4. Idem obseruant Calatrauenses, & Alcantarenses. In Ordine Calatrauæ ad Capitulum conuocantur Commendatarij maiores, Clauiger, Prior, si detur, Conuentus Calatrauæ, eiusque Procurator, Sacrista maior, Operarius, cæterique Commendatarij, Equites, Priores formati, & Capellani Regij Ordinis; necnon ex Decreto Capituli Generalis anni 1653. Procurator Collegij Calatrauensis Salmantini ab ipso Collegio eligendus. Cæteri nuper dicti, adsturi Capitulo, designantur in Definitionibus tit. 1. cap. 2. In Ordine Alcantaræ conuocantur Commendatarius maior, Clauiger, Prior Monasterij de Alcantara, eiusque Procurator, Prior de Magacela, Sacrista maior, & cæteri Commendatarij, & Equites, ac tres Capellani Regis; vt constat ex Definitionibus, tit. 1. cap. 2. & 12. Vt autem in Ordine Alcantaræ ius suffragij habeant Equites, & Fratres Clerici, prius visitati, iuxta

Ordinis ipsius Definitiones, esse tenentur. In Ordine Calatrauæ postmodum visitantur.

9 Rex, vt Administrator, Capitula conuocat, diemque designat; conuenit cum solis Iacobæis in templo, aut loco ad Capituli celebrationem destinato; At cum Calatrauensibus, & Alcantarenibus simul, qui prima die in vnum congregantur; expectant quidem Calatrauenses, latus dextrum occupantes, & Fratres Clerici Missam celebraturi solemnem, occupant Altare, Rex verò comitatus Alcantarenibus à Regia sua aula descendit, & cum ad templum acceditur, hi protestantur latus dextrum, & Altare iam præoccupatum sibi deberi, ac ex Regis iussu, qui (ex formula) pro ea vice ita imperat, locum sinistrum tenent, & testimonium poscunt. Priores vero, ac Clerici Fratres Alcantarenses sedem occupant, quam in alijs Actibus publicis, quibus Rex noster assisit, Episcopi sibi destinata habent. In Capitulis, & in alijs etiam Actibus, vbi Rex cum quouis ex his Ordinibus, vt eorum Administrator, assidet, omnes Regulares, Equites, & Fratres, sedent, & caput operiunt; Prior autem Alcantaræ non cum cæteris Fratribus Clericis assidet, sed cum Equitibus post Commendatarium maiorem.

10 Ex munere proponit Rex noster, quæ in Capitulis sunt ad rectum Ordinum regimen peragenda; & post primam sessionem quilibet Ordo seorsim congregatur, ac aliquibus de more peractis per tres dies in Ordine Diui Iacobi, omnes per Instrumenta publica potestatem suam transferunt in Regem nostrum, atque in eos, qui vel ex Ordinationibus sunt Definitores, vel à Capitulo eliguntur. Vnde recedentibus cæteris, manent in Ordine Diui Iacobi Tredecemviri, aut eorum substituti, Commendatarij maiores, & Priores de Vcles, ac S. Marci. In Ordinibus verò Calatrauæ, & Alcantaræ omnes ius suffragij habentes assident Capitulo generali, & eo finito, eliguntur à Rege in singulis duodecim Definitores, aut plures, si expediat, & inter eos duo debent esse Clerici Fratres; in Ordine Calatrauensi Prior, si sit, Calatrauæ, & Sacrista maior; in Ordine Alcantaræ Prior de Alcantara, & Prior de Magacela, seu Sacrista maior, aut eis deficientibus

tibus, alij in ipsorum locum suffecti; qui possint ad Stabilimenta peragēda in Definitorio strenuē iuuare. Hi etiam, scilicet Prior Alcantaræ, (quo deficiente, idem competeret Priori de Magacela, ut potè Prælo) & in suo Capitulo Prior de Veles, aut S. Marci (iuxta Prouinciā, in qua Capitulum celebratur,) comitati duobus Capellanis honorarijs, cū Rex noster ad templum prima die Capituli aduenit, munus exercent, quod competit Capellano maiori; cum Regis, ut Administratoris Ordinum, illi Capellani maiores reputentur; Quare cum ingredientē ad templum aqua iustrali adspargunt; & dum Missa celebrari incipitur, ante ipsū Confessionē, & ceteras Orationes incipiūt, aliaq; huiusmodi exercēt, protestante Ordine Calatrauensi, id munus, & sedem Clericorum Fratrum Alcantarensum sibi deberi. Prima autem die post celebratam Missam de Spiritu S. Calatrauenses, & Alcantarenses alternatiuē osculantur Regis manum, postquam vtriusque Ordinis lecta est quædam Definitio, & à Secretario Senatus Ordinū promulgantur Præsides Capitulorū, & Definitorij vtriusque Ordinis, & simul Rex confirmat omnia priuilegia Regia ipsorum Ordinum, poscentibus id Comendatarijs maioribus, cum eius manū osculantur.

11 Illi igitur, qui in vnoquoque Ordine ex iure, vel electione designati potestatem à ceteris accipiunt, rebus maturè perpensis, statuūt ea, quæ ad gubernationem spiritualem, politicam, & æconomicam spectant, simul cum Rege nostro, qui ut caput, de omnibus consulitur, omniaque rata habere debet, ut vim obligandi retineant; Quare Statuta, & Definitiones, à singulis Capitulis dispositæ primū ab ipso Rege subscribuntur; deindē à ceteris, quibus fuerit commissa potestas, nec vim habent, nisi à Rege subscribantur ut constat ex Bulla Clementis VII. allata in Bullario Alcantaræ pag. 25. Aliqua etiam ab ipsis Capitulis, non per viam dispositionis, sed postulationis, Regi proponuntur, ut ipse, si expedire arbitretur, vel iubeat, vel à Sede Apostolica impetret, vel declaret, ut constat ex consultationib⁹, quæ in Statutis nouissimis Ordinis Iacobæi afferuntur post cap. 11. tit. 22. ex fol. 206.

12 Ea quidem est præcipua, & maxima cuiusque Capituli Generalis pote-

tas, ut valeat Statuta antiqua reuocare, immutare, aut innouare, & noua condere, respectu Ordinum ipsorum, ditionū, vasallorum, & Clericorum Regulariū, qui Beneficia ipsorum Ordinū obtinent, & aliorum Clericorum in ditionibus ipsis degentium, quæ illicò Apostolica auctoritate, quin ad Pontificē accedatur, remanent stabilita, & firmata. Ita concessit Sixtus IV. in Bulla allata in Bullario Alcantaræ, pag. 54. Clemens VII. ibi pag. 128. (& in Definitionibus, pag. 25.) Paulus III. ibidem pag. 143. n. 4. Idem Paulus in alia Bulla pag. 156. n. 9. Et supponitur, ac exprimitur à Clemente VII. statuta corrigenda, seu condenda nō fore sacris Canonibus aduersantia, & approbanda esse à Magistro, seu Administratore. Nec Statutorum nomine Regula comprehenditur; hæc enim immutari non valet, nisi à Romano Pontifice, quod commune est omnibus Sacris Ordinibus; cū enim Regulæ totus Ordo, eiusque Institutum, ut fundamento, innitatur, eam immutare, esset sanè, Ordinem ipsum inuertere, cuius substantia semper debet esse fixa, & stabilis, nisi aliquid immutandum Pontificiæ Sedi videretur, quæ id præstare valeret; sicut in Ordinibus Militaribus Cisterciensibus immutauit Regulam, quoad nuptias contrahendas, & testandum de bonis. Extra Regulam autem sunt plura, quæ Capitulum potest præstare. Sic valet (quod idem competit Ordinum Senatū, ac Prioribus iurisdictione gaudentibus, & Visitatoribus) statuere in territorijs, & in Ecclesijs Ordinum, etiā sitis extra territoria, quæcumq; ad cultum Diuinum spectant, exequenda tum à Fratribus Clericis, tum ab alijs Clericis sæcularibus, nempe iniungere formam circa Missas, & Anniversaria debita celebranda; taxam præscribere stipendij Missarum, funerum, & simillium; eos cogere ad assistendum diebus Festis, aut etiam alijs, ad Missasolemnis celebrationem, vel adhuc ad Officia Diuina; prohibere, ne gaudeant distributionibus, aut Missam celebrent in præfatis Ecclesijs, nisi obseruent ea, quæ præcipiuntur, & omnia aliq ad rectum regimen stabilire. Nam, cum non sint ea Ecclesiæ, aut territoria subiecta Episcopis, & aliunde Rex, ut Administrator, sit Patronus, ac penes aliquem sit potestas ad ea omnia præcipienda, quis alius præcipiat, nisi Ca-

pitulum, Senatus Regius Ordinum, prædicti Priores, aut Visitatores Generales, penes quos est tota potestas? Quæ de singulis in hoc Opere probamus.

13 Rursus Martinus V. & Eugenius IV. prout refertur in *Compendio Cistercij. §. 1.* & ab Emanuele Rodríguez tom. 1. *question. Regular. quest. 68. art. 6.* Concesserunt Congregationi Cisterciensi (indeque Ordinibus Militaribus Cisterciensibus, iuxta sepè dicta) vt Generalis Reformator, & Capitulum Generale, saluis substantialibus regulæ, possint quascumque ambiguitates, obscuritates, & dubia occurrentia circa ipsam regulam in spiritualibus, & temporalibus declarare, elucidare, interpretari, & dispensare, necnō Statuta, Definitiones, & Ordinationes interpretatione donare, modificare, dirigere, reformare, mutare, variare, tollere, reuocare, cassare, & alterare; noua edere, condere, & facere. Vbi obserua, id, quod Pontifices concedunt Capitulo Generali, & Generali reformatori simul, non competere soli Senatui Regio Ordinum, etiamsi veluti Generalis eorum reputetur. Nec enim is potest solus reuocare Definitiones, & alias condere; id enim concessum est Generali, & Capitulo copulatiuè; vt consuetudo legum interpretis, in Ordine Cisterciensi, cui concessa est illa gratia *suprà* posita ostendit. Cum autem Capitulum Generale Militarum congregatur, Rex ipse, aut alius ab ipso designatus, præsidet, non Senatus.

14 Obserua deindè, cam concessionem Pontificum inter alia eò tendisse, vt vitarentur scrupuli, qui in his declarationibus possent exoriri; Vide de his apud Rodríguez *vbi suprà* Panormitanum in *cap. ex parte, de verbor. significat.* Innocentium in *cap. cum speciali, de appellat.* & plures alios antiquos, & recentes.

15 Ex prædictis deciditur aliæ quæstio agitari solita, vtrum scilicet Constitutiones factæ à Regularibus, auctoritate Apostolica confirmatæ, possint absque eiusdem Sedis auctoritate reuocari? De qua Emanuel Rodríguez *vbi suprà art. 5.* Resolutio autem in præsententi est manifesta, siquidem Capitulis Generalibus, ex immediata concessione Pontificum, aut ex communicatione priuilegiorum, competit potestas immutandi & cassandi quæuis Statuta, quæ

sanè supponuntur Apostolica auctoritate confirmata, siquidem illico ac in suo tempore edita fuerunt à Capitulo Generali, auctoritas Apostolica ea roborauit, vel si edita ab illo non fuerunt, sanè ab ipsa Sede immediatè emanarunt.

16 Posita in Capitulis Generalibus potestate ad immutandum, & ad condendum Statuta, ac Definitiones, cōsequens est, vt possint iniungere, ac præcipere, seu prohibere, quæcumque iusta fuerint, & ad regimen, ac gubernationem totius Ordinis spirituales, & temporales, nec non personarum, ac bonorum quoquo modo spectantia, & infligere pœnas transgredientibus. Indèque omnes tenentur eiusmodi Ordinationibus obedire, ex vi voti Obedientiæ, & transgressores contrahunt pœnā statutā pro qualitate præcepti, aut prohibitionis, personarum, & circumstantiarum. Ex quo principio generali deducitur facillè, quænam in speciali possint præcipi, aut prohiberi à Capitulis Generalibus.

17 Et quidem Capitula Generalia possunt præcepta sanctæ obedientiæ imponere, cum in eis resideat iurisdicctio spiritualis, Regularis, & Ecclesiastica; quare in Statutis, & Definitionibus Ordinum Militarum ea præcepta à Capitulis emanantia non semel inueniuntur, quæ non potuissent apponi absque ea iurisdictione. Difficilis est, an possint infligere censuras Ecclesiasticas? Alia sanè Capitula Generalia Religionum eas valent imponere; verum, cum Definitores Militares, & ius suffragij habentes, maiori ex parte non sint status Clericalis, & quæ à Capitulo fiunt, à maiori parte illius debeant fieri, vt commune est inter Authores, & ex Bullis Pontificijs probat Emanuel Rodríguez tom. 1. *question. Regular. quest. 41 art. 1.* fit, vt videatur non posse ea Capitula per se immediatè censuras infligere, posse tamen designare Clericum Fratrem, aut alium Clericum, qui eas infligat; Quo saluatur iurisdicctio omnimoda in Capitulo, nempe ad exercendam omnem potestatem spirituales per se immediatè, vel per alium, cui eam commiserit. Sanè si maior pars Capituli, aut Definitorij constaret ex personis status Clericalis, possent immediatè ferre censuras, non verò aliter, cum id non fuerit expressè concessum à Pontificibus, indèque Magistri Ordinum eas non ferebāt.

Nec id nouum est; nam omnia Capitula Generalia habent iurisdictionem spiritualem respectu absolutionis peccatorum, & possunt designare Sacerdotes, qui subditos à culpis absoluant, non tamen Capitula absolvere possunt, quia absolutio est actus personalis proprius Sacerdotis, non cætus, aut Congregatio; id verò non tollit, omnimodam iurisdictionem spiritualem respectu subditorum residere in Capitulis cuiusque Religionis. Sic ergo, quia actus ferendi censuras est actus proprius Clericalis personæ, vt statuit cum alijs P. Gaspar Hurtado *de censur. difficult. 4.* immediatè nequeunt Capitula constata maiori ex parte ex non Clericis ferre censuras, sed valent designare Clericum, qui eas ferat, quin inde iuridictio Capitulorum minuatur. Nisi velis, Pontifices concedentes omnem iurisdictionem spiritualem his Ordinibus, dispensasse, vt ferat censuras, quamuis status Clericalis non sint, quod sanè videtur dicendum, cum in Definitionibus præfixis à Capitulis non semel censuræ ferantur: & cum in Capitulis represententur ipsi Ordines, par erat, vt eis concederetur ea potestas ferendi censuras. Aliud contingit in Senatu Ordinum, qui non representat ipsos Ordines, sed est eorum Superior: de quo *infra, num. 30.*

18 Circa potestatem nuper libatam quoad absolutionem, obseruandum est, Eugenium IV. concessisse Ordini Cisterciensi, & Pium IV. Congregationi Montis Oliueti, quòd Capitula Generalia possint designare Sacerdotes, qui omnes Regulares subditos vtriusque sexus valeant absolvere toties quoties ab omnibus peccatis, etiam Apostolicæ Sedi reseruatis, & præterea dispensare super irregularitatibus omnibus (exceptis his, quæ proueniunt ex bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione membri) & omnem maculam, ac notam ex eis ortam abolere. Ita extat in Compendio Cistercij *tit. Capitulum, § 7.* Videatur Rodriguez *suprà art. 4.* In Definitionibus Calatrauæ affertur Bulla Clementis VII. *pag. 90.* in qua concedit facultatem absoluendi ab omnibus censuris, & tollendi irregularitates (sub limitatione adducta, quæ semper est sub intelligenda, vt obseruat Rodriguez *suprà*) respectu omnium, qui in Capitulo congregantur, quare publicè præstatur

absolutio à celebrante Missam, prima die Capituli. Peccatum hæresis semper iudicatur exceptum. Quare, etiam in libellis amplissimis, in quibus facultas datur ad absoluendum ab omnibus casibus reseruatis Sedi Apostolicæ, intelligitur hæresis excepta, nisi exprimat, eam non excipit. Et hanc esse mentem Apostolicæ Sedis, declarauit noster Pontifex Alexander X. hoc anno 1656. Et intimatum est Decretum omnibus Communitatibus Religiosis, cæterisque Cõfessarijs iussu Tribunalium Sanctæ Fidei, & ab eis præceptum, vt quotannis in Communitatibus, & in Capitulis Generalibus, ac Provincialibus legatur simul cum alijs Ordinationibus Tribunalis Supremi Sanctæ Fidei, legi iam solitis.

19 In eodem Compendio §. 5. refertur concessio Eugenij IV. facta Ordini Cisterciensi, quòd Capitulum Generale possit Abbates, (dic idem de Prioribus Monasteriorum Militarium, qui sunt quidam Abbates Militares) & Abbatissas c. xi Ordinis, certo modo, & forma seruatis, corrigere, suspendere, destituere, atque illorum loco alios deputare. Verùm, etsi Capitula Generalia, propter causas iustas, & urgentes, suspendent, vel deponerent (quod iuxta specialia Statuta cuiusque Ordinis, & non aliter, præstare possunt) Priores Militares Monasteriorum, vel Rectores Militarium Collegiorum Salmanticensium (erga quos eadè est potestas) alij eorum loco à Rege nostro, aut à Conuentibus essent designandi, ad quos hæc electio spectat, vt constat ex *disq. 1. & infra ex q. 4.*

20 Ceterùm alij Priores, non triennales, Ordinum Militarium, & Clerici Fratres Beneficiarij, nequeunt suis Dignitatibus, & Beneficijs priuari, nisi adint causa à lure requisita; & id præstetur iuxta statuta, & Definitiones cuiusque Ordinis; nam etiam Beneficia, vt pote Regularia, sint ad natum amouibilia, cause ad amouendum exiguntur, ob rationes, quàs expendemus *disq. 11.*

21 Obiter aduerte, in eodem Compendio Cistercij, *verbo, Capitulum Generale, §. 8.* referri Indulgentiam plenariam, quam Sixtus IV. concessit omnibus, qui Capitulo Generali assistunt, vel inseruiunt, applicandam à Sacerdotibus per Capitulum deputatis ad audiendas Confessiones, qui tamen intra vigin

ti dies immediatè ſequentes ſemel dūtaxat eam applicare valent, Confelſione Sacramentali præcedente; *Et ibidem § 9.* per communicationem cum Congregatione Montis Oliueti, eam indulgentiam plenariam obtinent omnes Regulares Ordinis, vbicumq; exiſtant, qui pœnitentes, & confelſi pro Capitulo Generali preces ad Deum fuderint. Quod memoria retineant omnes Militares, cum vel directè, vel per communicationem valeant adipiſci hanc indulgentiam; & plurimas etiã alias, quæ in Bullis erga ipſos expeditis continentur, atque in Compendio Ciſtercij, & in alijs Sacrarum Religionum, quæ euoluere, & callere, par eſſet, vt theſaurum ad eò ingentem, & eſtimabilem indulgentiarum lucrarentur; aut ſaltè Ciſtercij Compendium deberent habere præ manibus, vt conſcij eſſent eorū, quæ ad ipſos proximè pertinent, maxime ad Calatrauẽſes, Alcantarenſes, & alios ex Ordinibus Monteſe, & Chriſti.

22 In Capitulo Generali Ordinis D. Iacobi eliguntur Tredecem Viri in locum eorum, qui mortui ſunt, per ſuffragia maioris partis Tredecem Virorum, qui ſuperſtites ſunt, ſicut etiã & alij, qui vocantur *Emiendas*, & ſufficiunt loco Tredecem Virorum abſentium. De horum omnium electione, ſede, iuramento, & alijs huiusmodi agitur in Statutis *tit. 10. ex cap. 6.* Inter Tredecem Viros, & Priores deliberatur de Viſitatoribus Generalibus Ordinis designandis, quos, ſi idonei à Rege noſtro cenſeantur, ipſe confirmat. Ita *ibidem cap. 10. fol. 100. pag. 2. in fine.* In Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, Rex, vt Adminiſtrator, designat in Capitulo Generali Viſitatores Generales, & Definitores; Ita in Definitionibus Calatrauæ *tit. 19. cap. 1. & tit. 1. cap. 8. & 14.* & in Definitionibus Alcantaræ *tit. 1. cap. 14.* Capitula etiã eligunt Equites Fſcales, Procuratores generales, Theſaurarios, & alios ad varia munera.

23 Quamuis in Statutis, & Definitionibus Ordinum designetur tempus celebrandi Capitula Generalia, at tamen ob varia impedimenta, non poſſunt facilè ea congregari ad eò frequenter, ac eſt ſtabilitum. Proinde forma præſcribitur Capitulis particularibus celebrandis, quæ ſolus Rex conuocare

potèſt, in eis tamen nequeunt ea omnia præſtari, quæ in Capitulis Generalibus; Quænam autem poſſint in eis decerni, ſtauitur in Definitionibus Calatrauæ *tit. 1. cap. 15.* & in Definitionibus Alcantaræ *tit. 1. cap. 22. & tit. 23. cap. 7.* Ibi ea ſunt videnda, ſicut in *tit. de Capitulis Generalibus* legi poſſunt omnia, quæ ad illa ſpectant; ſunctiones, quæ exercentur, ſedes, ſuffragia, abſolutio, electiones officiorum, facultates, & cætera alia, quæ tranſcribere non vacat. Plura iam in præcedentibus circa hæc aſſeruimus & adhuc in ſequentibus non pauca præſtringemus.

Capitula itaque Generalia ad res omnes, quæ ad regimen Ordinum ſpectant, congregantur; nam res ad iuſtitiam pertinentes ad Senatū Regium Ordinum deferuntur; cui Pontifices, ac Reges noſtri iurisdictionem, ac poteſtatem ad eas omnes, atque alias, decurſu Operis libatas, conceſſerunt.

Scio, non exiguam fuiſſe controuerſiam inter Capitulum Generale Ordinis D. Iacobi, ac Senatū Regiū, contendente illo, dum eſſet congregatum anno 1652. omnia, quæ ad Ordinem ſpectarent, poſſe à ſe peragi, & ad ſe aduocari, vt potèſt penes quem eſſet poteſtas Ordinis ſuprema, & ſpeciatiim contendiſſe, in ſuis Inſtrumentis non ſolè uſurum papyro ſignata, vti Tribuna Eccleſiaſticum; Deinde fore cognitum de negotijs, in quibus inter Regnoſtrum, vt Magiſtrum Ordinis, & ipſum Ordinem eſſet aliqua controuerſia; Rurſus, cum Capitulum elegiſſet Viros ad aliqua Munera, quæ alij exercebant, & hi manuteneri poſtulaſſent in ſua poſſeſſione, huius cauſæ cognitionem ad ipſum ſpectare; Prætereà ipſum ſolum fore designatum ex Regia conceſſione, & collaturum Beneficia, & Vicarias Ordinis, ſimulque alia officia, quæ alia Capitula Generalia conceſſiſſe, aſſerebatur; Demum præſtiturum eſſe licentias ad Profeſſiones emitendas. Hæc latè ſub nomine Ordinis proponit, & exornat D. Didacus Antonius Fajardo in *memoriali ad Regem noſtrum*, exarato anno 1652. Dubia hæc Regi noſtro fuere propoſita, vt ipſe decerneret; Ipſius ergo Decretis omnino erit obtemperandum. Idemque aſſero de alio Memoriali ad Regem noſtrum delinmato, nomine Equitis Fſcalis Ordinis

dinis D. Iacobi, in quo iurisdictionem Capituli Generalis, nescio quis Author ex Bullis Pontificijs, & ex Actis aliorum Capitulorum promouere conatur. Et *ibidem* tradit, Clericos Fratres Iacobos ante Regem Catholicum Ferdinandum non fuisse subiectos Magistro Ordinis, sed suo Priori, & Sedi Apostolicae. Id iam ad praxim est inopportunum; Historica verò, saepe adnotauimus, à me libanda quidem esse, ne aliquid omitterem intactum, non verò ventilanda, cum ad nostrum Institutum praecipue conducatur, explorare, quid Iuris, & facti, nunc vigeat. Plura alia circa Capitula Ordinum sparsim in hoc Opere reperientur.

Questio 3. De Senatu Regio Ordinum, eiusque iurisdictione.

24 **P**OSTQVAM Magistratus Ordinum Regiae Coronae Hispaniarum fuerunt à Sede Apostolica vniti, Illustrissimus hic Senatus fuit erectus, cuius regimini, veluti firmissimo fulcro, insignis haec Militarium moles inniteretur. Eius splendor, praxis, & Ministrorum numerus constabit *disquis.* 17. De eo plurima attingimus, & exploramus totius Operis decursu. Nunc aliqua addemus.

Gaudet Senatus Regius Ordinum erga Militares ipsos Ordines Diui Iacobi, Calatrae, & Alcantarae iurisdictione. Haec iurisdictione est Ecclesiastica, & Regularis. Est praeterea suprema, seu nulli alij subiacens, nisi Apostolicae Sedi. Singula euoluamus. Sanè cum Pontifex Adrianus VI. nostris Regibus Hispaniae concesserit omnem iurisdictionem erga Ordines Militares, sub ea limitatione, quòd non per se, sed per alios ex ipsis Ordinibus agerent, quaecumque spiritualia sunt, aut spiritualibus annexa, ipsi verò per se cetera possent obire; Reges nostri designarunt Senatum Ordinum ex Viris insignibus, ac doctissimis ipsorum Ordinum constitutum, cui commiserunt exercendam tunc ea, quae ipsimet Reges per se exercere valent (aliquibus tamen rebus sibi ipsis reseruatis, ad quas adhuc peragendas communiter ipsius Senatus consultatio

praecedat, de quibus Operis decursu fit mentio) tum ea, quae iurisdictionem Ecclesiasticam exigunt, dum tamen non sint merè spiritualia [quales sunt Administratio Sacramentorum, collatio Ordinum, prolatio censurarum, & similia] quae nequeunt à Senatoribus exerceri; seu dum non sint eiusmodi, quae omnino debeant peragi ab his, qui sunt Status, ac Ordinis Clericalis, in quo Senatores ex se non sunt constituti. Ad haec autem exequenda alij designantur ex ipsis Ordinibus Clerici Fratres, vel etiam Clerici seculares ad aliqua, ab ipsis nostris Regibus, ex Senatus consultatione, aut ab ipso Senatu ex commissione generali, seu speciali ipsorum Regum. Ecce potitur iurisdictione Ecclesiastica Senatus à Pontificibus emanante, media Regum designatione, quae, vt conditio, requiritur; ea enim facta, Pontifices eiusmodi iurisdictionem Senatui concedunt. Constituit autem Senatus vnum cum Rege Tribunal; nisi quòd aliqua valet Senatus exercere, quae per se immediatè Rex nequit; nam ipsi Regi non est concessa à Pontifice immediata iurisdictione Ecclesiastica, siue ad ea, quae ad spiritualia concernunt, sed solùm mediata; exercenda per alios ex Ordinibus ab ipso deputandos.

25 Verum adhuc magis roborata, ac firmata est iurisdictione Senatus Ordinum. Quippe ipse Senatus, ipsaque iurisdictione approbata, stabilita, ac confirmata fuerunt à Clemente VII. anno 1524. & 1525. cuius Bullam affert Don Sebastianus Zambrana *in allegat. Iuris pro Iacobaeae iurisdictione.* fol. 17. ibique Pontifex includit omnes causas decimales, Beneficiales, matrimoniales, easque omnes, quae ad Episcopum, vt Ordinarium, pertinent; quas decernendas esse in Senatu Ordinum statuit; formamque praescribit appellationum, quae deferendae sunt ad eundem Senatum, vsque ad tertiam sententiam. Eadem iurisdictione roborata fuit à Paulo III. anno 1542. cuius Bulla affertur *ibidem* n. 117. A Julio III. anno 1553. cuius Bulla transcribitur in Bullario Ordinis Alcantarae fol. 225. A Pio V. in tribus Bullis, quae extant in eodem Bullario fol. 227. & ex fol. 163. Videndi sunt Carleual *de iudicijs*, tom. 1. lib. 1. tit. 1. quest. 6. Caro de Torres *in histor. Ordin. Militar.* lib. 3. cap. 1. Reynoso *observat.* 54. num. 108.

Dom. Zambrana *ubi nuper*. Et aliquæ ex his Bullis expeditæ fuerunt, postquam dispensatum fuerat cum Calatrauensibus, & Alcantarensibus, quod nuptias contraherent, quare supponebatur, posse Senatores esse vxoratos, & adhuc iurisdicção Ecclesiastica eis confirmatur.

36 Exercuit suam iurisdicçãonem Senatus Ordinum à sua prima erectione, exercitiumque illius à posteriori omnino suadet, illam in ipso residere; sicut à priori eam demonstrant Bullæ Pontificiæ, & designatio Regum. Iurisdicção autem hæc est ordinaria, tum quia ex munere proprio eam Senatus habet à Sede Apostolica emanantem; tum quia vnum cum Rege constituit Tribunal; Præterea est suprema ea Ecclesiastica iurisdicção in sensu *suprà* libato, quia in his quæ ad eam spectant, immediatè ad Pontificem appellatur; quod ex Bullis Pontificijs liquidò constat, & nos eas alibi adducimus.

Fit ex his, Senatum Ordinum esse Superiorem Ordinum Militarium, omnesque ex Ordinibus tam Equites, quàm Clericos Fratres, ac Vasallos, & ceteros Clericos sæculares in ditione Ordinum degentes, aut in ipsorum Ecclesijs Beneficijs, aut Capellanijs gaudentes, necnon Monasteria Virorum, & Monialium Militarium, & Collegia Salmantina Militarium, ac alia etiam Monasteria Monialium non Militarium Ordinibus subiecta, & omnes in illis versantes, subditos esse huius Senatus, ab eoque omnes posse incarcerari, corrigi, & puniri; tenerique ad exequendum mandata, & præcepta Senatus ex vi voti Obedientiæ, cum in eo adsit Prælatura, & iurisdicção regularis, & representet ille personam Magistri, seu Administratoris perpetui, ipsius vices gerens, ipsiusque nomine operans, vt potè qui ab eo potestatem eiusmodi communicat, & a Pontificibus habet acceptam, approbatam, & confirmatam.

37 Sed adhuc id accuratori inspectione indiget. Quippè dubitaueris, quomodo iurisdicção Ecclesiastica possit competere Senatui, qui constat ex Consiliarijs non habentibus statum Clericalem? Huic dubio planè, & apertissimè faciemus satis, iuxta omnium opiniones. Nam in primis, iuxta sententiam tuentem, Equites Militares esse strictè, propriè, & absolutè Religiosos,

ac personas Ecclesiasticas, quam satis enoluimus *disq. 2. quest. 2.* Senatores Ordinum, cum sint Equites Militarium, Religiosi strictè, & persone Ecclesiasticæ sunt, atque adeò capaces iurisdicçãois Ecclesiasticæ, & Regularis; Sicut in Religionibus approbatis; inquitus ex Instituto Superiores non sunt initiati Ordinibus, datur sanè iurisdicção in illis, qua puniunt subditos, ad Professionem admittunt, præcepta Obedientiæ imponunt, aliaque similia exercent. Et à fortiori iuxta hanc sententiam, iurisdicção Ecclesiastica in Senatoribus Ordinum, quatenus ex illis conflatur Senatus, residet, cum etiam iuxta oppositam sententiam idem omnino asserendum sit; vt iam ostendimus.

Igitur, adhuc insententia tuente, Equites Militares non esse personas Ecclesiasticas, nec strictè Religiosos, sed secundum quid, tenendum constanter est, iurisdicçãoem Ecclesiasticam dari in Senatu Ordinum coalescente ex Senatoribus, qui sunt Equites Militarium. Etenim supponi debet, posse Pontificem iurisdicçãoem Ecclesiasticam laicis concedere, quam exerceant, quasi nomine ipsius. Hæc assertio ventilanda non est, quia longam disputationem exigebat, & à pluribus est discussa. Pro ea plures Authores, & Iura assertit Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indiarum, lib. 4. cap. 2. pag. 509.* Id confirmatur à fortiori, nã adhuc fœminas esse capaces iurisdicçãois Ecclesiasticæ, tuerentur Paludanus, Syluester, Vgolinus, Diuus Antoninus, Villalobos, Cornejo, Emanuel Rodriguez, Pater Reginaldus, P. Azor, Miranda, Flores de Mena, & alij, quos retuli *disq. 6. num. 3. & 4. & infra* redibit sermo *num. 47.* Indèque aiunt, posse Abbatissas præcipere subditis in virtute sanctæ Obedientiæ, qui est actus iurisdicçãois; Et posse Pontificem ita tradere iurisdicçãoem Ecclesiasticam fœminis, vt ipsæ designent personas ad eam exercendam, quando actus personalis exercendi fœmina fuerit incapax. Nec probabilitas potest denegari huic sententiæ, ex qua fit argumentum à fortiori, vt laicis possit Pontifex iurisdicçãoem Ecclesiasticam concedere; quamuis enim laici non solum sint Indices incompetentes respectu Ecclesiasticorum, sed incapaces à lure; hoc tamè ius, cum sit posituum, potest à Pontifice reuocari, vt tradunt Pa-

Pater Suarez, & alij.

28 Iam exindè assumptum
suadeo. Etiam si Senatus Ordinum
coalescat ex Equitibus, qui sint laici,
potuit Sedes Apostolica ei iurisdictionem
Ecclesiasticam tribuere; at Senatus
de facto exercuit, & exercet eam iurisdictionem
Ecclesiasticam, & de potestate ad illam
exercendam dubitare, esset nefas; ergo
Sedes Apostolica de facto iurisdictionem
eiusmodi ei concessit. Maior liquet ex
num. precedent. Minor est manifesta, &
omnibus constans; Consequentia est
evidens; nam, in sententia tuente, Equites
Militares, & Senatores esse absolute
laicos, inquit, unde eis iurisdictione
Ecclesiastica possit competere, nisi ex
concessione Pontificia. Quam concessio-
nem luadent omnino tot Bullas Pontificias
suprà allata, confirmantes, ac roborantes
iurisdictionem Senatus, & insuper
designatio Regis iniuncta ab Adriano VI.
qui solū præcipit, ut per Regulares
Ordinum à Rege designandos iurisdictione
Ecclesiastica foret exercenda. Nomine
autè Regularium intelligi à Pontificibus
Equites (siuè velis esse Religiosos
strictè, siuè oppositum contendas) luce
clarius apparebit legenti Bullas
Pontificias, quæ eo homine Equites
semper, & ubicumque comprehendunt;
maximè cum aliqua ex illis, ut
suprà præmonui, expeditæ fuerint,
postquam Equites valent nuptias
contrahere, à quo tēpore caput
dubium, an sint strictè Religiosi.

Cæterum causæ, quæ à Senatu
Ordinum tractantur, & decernuntur,
nequeunt absque iurisdictione
Ecclesiastica peragi. Nam, ut ab
ineam à causis criminalibus
Equitum, de quibus *disquis. 2. quest. 2.*
ad Senatum Ordinū deferuntur
causæ criminales Clericorum
Fratrum, causæ decimales,
matrimoniales, & eæ, quæ ad
Patronatum Regium Ordinum,
& ad Ecclesias ipsorum
Ordinum, ac Beneficia spectant,
plurimæque similes, quæ
iurisdictionem Ecclesiasticam
exigunt. Præterea Senatus
peragit eà omnia, quæ toto
hoc Opere attingimus, quæ
absque eà iurisdictione
nequeunt executioni mandari.
Maneat ergo, eos etiam, qui
sentiunt, Senatores non esse
personas Ecclesiasticas, teneri
dicere, residere in Senatu
constante ex illis iurisdictionem
Ecclesiasticam;

nec potest aliqua evasio ab
ipsis excogitari.

29 In horum sententia, ut
asseruimus *ca. disq. 2. quest. 2.*
superadditur huic Senatu
alia iurisdictione Regia,
proueniens à Regibus, quæ
tales sunt, non verò quæ
Administratores sunt; quæ,
aiunt, vti, dum de causis
criminalibus Equitum
Militarium, quas Senatus
Supremus Castellæ ad se
non auocat, cognoscunt.
Verum adhuc in hac
sententia videtur sufficere
iurisdictione Regularis,
quæ pollet Senatus
Ordinū, ut de his causis
cognoscat. Etenim
Prelati Regulares
cognoscunt de causis
subditorum, quamuis
illæ causæ ex se non
sint Ecclesiasticæ, &
si darentur in laico,
cognosceretur de illis
à Iudice laico. Quin
ponamus casum, quod
essent crimina, de
quibus cum præuentione
possent cognoscere
Iudices Ecclesiastici,
& Iudices laici; sanè
illi iurisdictione
Ecclesiastica vterentur,
præuenientes causam.
Quod si Pontifex
reuocans Ius commune
positiuum, concessit
Iudici laico, ut
cognosceret cum
præuentione de aliquo
crimine Religiosorum,
Prelatus Regularis
præueniens causam,
& sua iurisdictione
Regulari vtens, posset
de eo crimine cognoscere,
quamuis subditus
Regularis potuisset
tunc per Iudicem
secularem iudicari,
& puniri. Hinc
adhuc in sententia
tuente, Equites
Militares non esse
emptos à iurisdictione
Regia, nequit negari,
eos esse subditos
Senatus Ordinum,
Regemque nostrum,
qui veluti Generalis
est Ordinum
Militarium, Superiorque
Prelatus, constituisse
sub obedientia
Senatus omnes
Equites Militares,
cum Senatum
loco sui designauerit,
& vnum hic cum eo
Tribunal constituat,
& vices eius gerat
respectu Ordinum,
sicuti singulos
cæteros eximios
Senatus respectu
Regnorum, aut
Provinciarum, aut
suæ gazæ Regiæ,
Superiores Rex
deputauit, & vnum
secum constituentes
Tribunal; Ergo,
quamuis Equitum
causæ criminales
possint deuolui
ad Senatum
Supremum Castellæ,
& ad Iudices
Regios, id non tollit,
quominus Senatus
Ordinum, quatenus
Superior, &
Prelaturam
illorum vice
Magistri gerens,
sua iurisdictione
Regulari
Ecclesiastica vtens
puniat Equites
Militares, & de
causis criminalibus
eorum cognoscat,
quin alia iurisdictione
Regia

Regia sæculari indigeat; sicut in casibus *nuper* ad similitudinem appositis cernitur.

Id magis liquet, quia Senatus Ordinum nequit punire capite, aut membri mutilatione Equites Militares, quamuis crimina eam pœnam exigant, quod est constans; ergo, cum de criminibus Equitum cognoscit, utitur iurisdictione Ecclesiastica, quæ non potest extendi ad eas pœnas infligendas. Patet in hac sententia; Nam in ea asseritur, Equites non esse personas Ecclesiasticas, ergo Equites possunt puniri pœna capitis, quin brachio sæculari tradantur, ut alij Clerici tradi debent prius degradandi, quàm morti tradantur. Rursum in hac sententia Senatus Ordinum constat Senatoribus, qui non sunt personæ Ecclesiasticæ; ergo, si iurisdictione Regia, & sæculari uterentur, dum puniunt Equites, possent eos capite punire, si crimen eam pœnam mereretur. Etenim quo ex capite impedirentur, quo minus possent eam pœnam capitis infligere? At non infligunt; ergo, quia iurisdictione Ecclesiastica in eis causis criminalibus Equitum utuntur; quæ ad eam pœnam nequit progredi.

Dices, id ita contingere, quia Senatus ipse Ordinum sequitur sententiam defendentem, Equites Militares esse strictè Religiosos, & personas Ecclesiasticas, & ipsosmet Senatores, ut potè etiam Equites, eundem statum Ecclesiasticum sortiri, indequè non posse ad pœnam capitis extendi. Bene; ergo iam concedis ei Senatui, quòd ea fide operatur, ut solam iurisdictionem Ecclesiasticam, & non Regiam temporalem, seu sæcularem exerceat, siquidem ea non indiget ad puniendos suos subditos. Id amplius roboratur; Quia Rex noster, ut Administrator perpetuus Ordinum, possit punire Equites Militares delinquentes, quatenus subditos sibi, ut Administratori, ut sic enim esse subditos Regis Equites, nullus valet inficiari; At Senatus potest circa id, quod potest Rex, quatenus Administrator, cum eius viçes gerat, ipsiusque nomine operetur, & vnum cum eo constituat Tribunal, sicut Proprætor cum Prætorè, Vicarius cum Episcopo; ergo potest Senatus Ordinum, nulla superaddita iurisdictione à Rege, quatenus Rex est, punire Equites Militares eo modo,

quo Rex possit eos punire, quatenus Magister, & Superior eorum est, independentè à sua Regia iurisdictione temporali.

Nec hic modus philosophandi, solidis ad eò fundamentis innixus, opponitur his, quæ *disq. 2. quest. 2.* discussimus; nam, etiam si asseratur, Equites Militares non esse exemptos à iurisdictione Regia temporali, doctrina tradita subsistit, ut constat ex dictis. Quòd si adhuc contendatur, iurisdictionem etiã Regiam dari simul cum Ecclesiastica circa Equites in Senatu Ordinũ; (nam indubium est, circa territoria, & vasallos, dari in Senatu Regio Ordinum iurisdictionem temporalem; de qua *ca. disq. 2. quest. 2.*) Ego quidem asseram, præfatam cognitionem causarum duplici iurisdictione posse à Senatu decerni; tum iurisdictione regulari Ecclesiastica, quæ ad subditos coercendos, & puniendos est sufficiens; tum Regia, quæ contenditur superaddi; atque ad eò in hac sententia tribuente Senatui Ordinum iurisdictionem huiusmodi, ampliori ille, & duplicatà iurisdictione gaudebit ex hoc capite, quamuis ex alio tollatur ab eo, quòd causæ criminales, & mixtæ Equitum Militarium priuativè ad ipsum pertineant, quod contendit opposita sententia defendens, Equites esse strictè Religiosos.

30 Iam, ut potestati, & iurisdictioni Senatus Ordinum insistamus; ille sanè potest præstare ea omnia, quæ ad iustitiam in ipsis Ordinibus spectant, & quæ ad ipsorum gubernationem spirituales, ac temporales conducunt, dum non sint merè spiritualia. Censuras sanè proferre non potest, iuxta dicta *suprà num. 17.* quia prolatio Censurarum, ut *alibi* asseruimus, exigit statum Clericalem in proferente; potest tamè designare Clericum, qui eas proferat, & quotidie id præstat. Nec Pontifex (esse asseratur, posse id concedere) concessit Senatui potestatem ferendi censuras immediatè, auferendo impedimentum, & incapacitatem, quam laici habent ex defectu status Clericalis requisiti; & dum expressè non conceditur ea potestas, non intelligitur concessa; indequè Senatus immediatè ea non utitur, sed mediatè. Et quidem, quamuis omnis iurisdictione spiritualis sit intra Ordines, id tamen respectivè, proportionatè,

natè, & sub terminis habilibus est desumendum. Sic nec Capitulum, nec Senatus possunt conferre litteras dimissorias subditis ad Ordines suscipiendos; possunt verò Priores iurisdictione quasi Episcopali gaudentes, quos Rex noster ad Prioratus euexerit; & similiter de alijs est philosophandum, vbi requiritur actio personalis, & specialis circumstantia in persona; sufficit enim à Pontificibus fuisse concessam eiusmodi iurisdictionem spiritualem omnimodam in fauorem Ordinum, estò ab his, vel illis personis exercendam, vt verè censetur, totam eam iurisdictionem in Ordinibus residere.

Ad Senatum Ordinum spectat, omnes res ad iustitiam pertinentes discernere; informationes Equitum, qui admittuntur ad Ordines ipsos, examinare, approbare, aut reprobare, necnon & Monialium Militarium; Informationes autem eiusmodi iam examinata clausa mittuntur ad Scrinia Monasteriorum de Vcles, Calatrauæ, & Alcantaræ, iuxta diuersitatem Habituum. Informationes verò Fratrum Clericorum an, & quomodo pertineant ad Senatum, & ad ipsa Monasteria, in inferioribus exponemus.

Ad Senatum etiam prædictum spectat, & non ad Senatum gazæ Regiæ, expedire schedulas, seu chirographa circa pecunias ex redditibus mensæ Magistralis persoluendas. Ita in Definitionibus Calatrauæ titul. 23. & in Definitionibus Ordinis Alcantaræ titul. 24. capit. octauo, atque etiam designare iudices, vel Receptores, qui eos redditus colligant. Pertinet etiam ad ipsum, dum aliqui ex Ordinibus decedunt è viujs, si Dispositores bonorum fuerint negligentes in adimplenda eorum postrema voluntate, designare, & mittere personas ad eam executionem, & ad impletionem præstandam. De quo agitur in Definitionibus Ordinis Alcantaræ, titul. 22. cap. 7.

31 Et generaliter loquendo, Senatus Ordinum, vt asserui, Regem nostrum, vt ipsorum Ordinum Magistrum, representat, atque adeo veiat vna cum illo persona, & sicuti Generalis eorumdem Ordinum exercet iurisdictionem erga Equites Militares, Clericos Fratres, Monasteria, Collegia, territoria, Ecclesias, Hospitalia, Eremito-

ria, Vasallos, & cæteros, qui in ditionibus Ordinum degunt, dum non sint alij Religiosi exempti. Et quidem de pluribus causis in prima instantia, de alijs autem in secunda cognoscit; Quippè ad Senatum appellatur ab omnibus Iudicibus Ecclesiasticis Ordinum; excepto Priore Alcantaræ, propter Concordiam Ordinis cum Episcopo Cauriensi, de qua inferius. Præterea appellatur cum electione ad illum, vel ad Cancellarias à Iudicibus secularibus Ordinum, & in aliquibus causis absque electione ad illum defertur appellatio; de quibus egimus disq. 2. quest. 2. Quin, si causa est grauis, in prima instantia solet Senatus eam ad se auocare, & mittere iudicem, qui eam exploret.

Insuper, per viam, vt aiunt, gubernationis in prima instantia præcipit, quæ iudicat expedire circa personas Ecclesiasticas in territorio Ordinis degentes, & circa seculares, necnon Cōfraternitates, seu Capitula Clericorum secularium erecta in Ecclesijs Ordinū, aliaque præstat iam libata *question. præcedent.* Rursus potest in prima instantia cognoscere de executione eorum, quæ in Definitionibus continentur, ad quæ etiam respectu territorij Alcantaræ non se extendit Concordia Alcantarensis, vt infra asseram. Ex dictis fit, non debere Senatum obseruare semper apices iuris, vt de Prælati Regularibus communiter dicitur, sed potest præcipere, & cogere ad ea, quæ expediunt; Verbi gratia, vt Commendatarius reedificet Ecclesiam Commendæ, congruam parochio designet, ornamenta cultui Diuino suppeditet, nisi hæc consuetudine, aut pacto ad Parochianos spectent; quos etiam ad ipsum poterit Senatus cogere, hæc enim per viam gubernationis expediuntur: Potest etiam punire Clericos, eisque pœnam imponere exitij, ac priuationis distributionum, aliaque iniuriales, si mereantur; cum plenum ius habeat, Et quidem, quæ ratione Patronatus Regi, competere Senatui Regio Indiarum circa Indias, etiam respectu Clericorum, pluribus locis probat D. Ioannes de Solorzano in *tom. de l'ue Indiarum, & in Politica*, a fortiori competet Senatu Ordinum, respectu ditionum, Ecclesiarum, & personarum, nam & datur idem Patronatus, & præterea iurisdicção Ecclesiastica, quæ non datur in Senatu Indiarum.

Illud maximè Senatui incumbit, Ordinum bono, & ſplendori ſedulò propicere; eorum immunitates, exemptiones, & priuilegia illèſa ſemper eſſe conuari; iurisdictionem, & forum tueri; & quidquid aduerſus priuilegia tenteretur, propulſare, Regemque noſtrum de his omnibus admonere, (quod etiam cauetur in *Definitionibus Alcantaræ tit. 37. cap. 3.*) vt, tamquam caput, Administrator, Patronus, & Protector Ordinum, ſuam Regiam admoueat authoritatem ad exemptiones, ac priuilegia eiſmodi facta tecta tuenda. Et ſanè, ſeruata proportione, obligationes quibus obſtrunguntur Prælati Religionum non Militariũ, vrgent Senatũ Ordinum, reſpectu gubernationis, & promotionis ipſorum Ordinum, & iuxta materiæ qualitatem, grauiter, aut leuiter peccabunt Senatores, qui huic muneri non ſatisficiant. Ex eis autem hi, qui ſunt ex vnoquoque Ordine, debent ei ſpecialiter conſulere, quamuis reſpectu aliorum nulla debeant incuria, aut negligentia laborare. Præſes autem eius Senatus in primis hoc ſibi vendicat munus; tum quia ipſe eſt caput Senatus, illumque regit; tum quia independenter à Senatu non pauca præſtat, in quibus attendenda, & matura exigitur conſideratio, Ordinumque nominis, ornamenti, & ſplendidæ famæ zelus, quin acceptio perſonarum vtilitatem publicam inturbet; nec priuata aliquorum commoda bono communi præferantur. Ex præſato munere regiminis vniuerſalis Ordinum incumbit Senatui cura, vt viſitentur Monasteria, Collegia, territoria, Eccleſiæ, & perſone; vt Parochi ſuis aſſistant Eccleſijs; vt in his cultus Diuinus vigeat, nec quidquam ad illum deſit; incumbit etiam ei, conſulere Regem noſtrum de perſonis idoneis ad Dignitates, & Munera maiora Ordinum; & conferre Beneficia Curata aptis, & dignis, & de eorum congrua ſuſtentatione ſatagere. Vide Reynoſum *obſeruat.*

54. Ocampo in *Memoriali pro Vicarijs Iacobæis pag. 7.* Cætera ad Senatũ pertinentia ſuis locis præfigimus.

[: :]

Quæſtio 4. An Priores Militares gaudeant iurisdictione in vtroque Foro?

32 **Q**UINAM ſint in ſpeciali Priores iurisdictione gaudentes, ſequentibus quæſtionibus exponemus. Nunc in communi inquirimus, an aliqui Priores Militarium ea gaudeant in vtroque foro? Concluſio affirmatiua eſt indubitabilis, ſi quidem de facto conſtat, Priores aliquos eiſmodi iurisdictionem exercere; eaque ex Bullis Pontificum, & ex Statutis, ac Definitionibus Ordinum ſatis aperte liquet.

33 Et in primis congruum, ac neceſſarium fuit, vt iurisdictione Regularis in Prioribus Clericis reſideret; nam, quoties Summus Pontifex reddit Religionem exemptam ab Episcoporum iurisdictione, immediatèq; ſubjectam Sedi Apoſtolicæ conſtituit, communicat Prælatiſ electis, iuxta Religionis ſanctiones, omnem poteſtatem neceſſariam ad rectum regimen ſpirituale, & directionem ſubditorum, quæ eſt non ſolum poteſtas dominatiua, ſed poteſtas clauium; quare illi ſunt proprii Parochi ſubditorum, eorumque Confeſſiones excipere valent, & delegare alijs poteſtatem audiendi ipſorum Confeſſiones; poſſunt etiam præcepta, & cenſuras imponere. Id enim rectus Ordo, ac ratio poſtulant; cum enim Summus Pontifex, cui immediatè ſubſunt, nequeat opportunè his omnibus providere, nec per ſe, nec per alium, oportuit, Prælatos Regulares ea poteſtate fungi, ne deſtituantur armis ſpirituilibus, ac remedijs congruentibus ad continendũ ſubditos in officio. Hanc doctrinam late proſequuntur Bañez in 2. 2. quæſt. 1. art. 1. dub. 8. concl. 2. Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. regular. quæſt. 17. art. 2. Carrasco ad leges Regni, cap. 9. num. 227. Diana part. 3. tract. 2. reſol. 2. P. Suarez tom. 4. de relig. lib. 2. cap. 1. à num. 7. P. Molina de iuſt. & iur. tom. 6. tract. 5. diſp. 7. num. 3. & diſp. 8. num. 6. P. Thomas Sanchez in ſumm. lib. 5. cap. 1. num. 20. P. Vazquez in 1. 2. diſp. 165. cap. num. 31. & alij.

34 Eidem aſſerto inſiſtentes aliter

aliter philosophantur Miranda in manua
li Prælator. tom. 1. quæstion. 3. articul. 4.
conclus. 1. Basilius Legionensis de matrimo-
nion. lib. 7. cap. 3. aiunt enim, institutio-
nem status Religiosi esse de iure diuino,
atque adeo precedente confirmatione
Ordinis per Sedem Apostolicam stabili-
ta, Christum Dominum communicare
Prælati Regularibus prædictam pote-
statem. At id quid metaphysicū est, nec
ad praxim necessarium, cum vtrinque
supponatur, potestatem, ac iurisdic-
tionem dari in Prælati, & dubium verta-
tur, à quo illa immediatè proueniat, an
à Christo D. an à Sede Apostolica.

35 Igitur olim Magister vniuf-
cuiusque Ordinis de consilio Seniorū,
aut Monasterij Fratres eligebant Prio-
rem Clericum, ad quem spectabat mu-
nus Parochi proprii, eo quod Magister
non esset Ordinis Clericalis; Hęc ele-
ctio post incorporationem Magistratuū
Ordinum in Hispania ad Regiam Coro-
nam pertinet ad Regem, vel ad ipsa Mo-
nasteria, electique ab illis Priores fruun-
tur iurisdictione in vtroque foro, tum
respectu Clericorum Fratrum sibi sub-
ditorum, tum respectu Ecclesiarum, &
territorij existentis sub eorum potesta-
te, quod nūcupatur *nullius diæcesis*, quia
immediatè non subest alijs Episcopo, aut
Archiepiscopo, nisi Priori, adeoque nō
est diæcesis propriè dicta.

36 Ceterum præcisè quate-
nūs Prælati Regulares sunt prædicti
Priores, solū indigebant potestate, ac
iurisdictione spiritali erga subditos
Religiosos, vt cernere est in Prælati
Ordinum non Militarium. At cum Or-
dinibus Militaribus plura oppida, & lo-
ca fuerint donata, Summi Pontifices eis
indulserunt iurisdictionem quasi Episcopa-
lem in ipsis, indeque pro foro inter-
no, & externo ea potiuntur tam respec-
tu subditorum Regularium, quam cæ-
rorum inibi commorantium, & aliunde
non exemptorum. Ita docent Barbosa de
Iure Ecclesiastic. lib. 1. cap. 17 referens plu-
res. Innocentius in c. *quia propter*, de elec.
Lupus alleg. 84. n. 11. Miranda de perfect.
Confess. tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 3. doc. 2.
Azor in lib. mor. p. 1. lib. 17. cap. 29. Sua-
rez tom. 4. de Relig. lib. 2. tr. 8. c. 2. num. 2.
Etenim de eis philosophandum est eo-
dem modo, ac de Abbatibus exemptis,
quibus ea iurisdictione quasi Episcopalis
competit, vt constat ex c. *Abbatibus*, & ibi

Gloss. de priuileg. in 6. cap. vt Apostolica, eo-
dem tit. cap. *decernimus*, de iudic. Quæ iurisdic-
tio in vtroque foro exercetur in ordi-
ne ad Ecclesias subditas, & ad regimen
subditorum tam Clericorum, quam sæ-
cularium. Consulendi sunt Barbosa de po-
rest. Episc. p. 3. alleg. 93. n. 9. & de iure Eccle-
siastic. lib. 1. c. 17. n. 48. Zerola in praxi Episc.
cop. part. 2. verbo, *Abbas*, vers. 2. Macha-
do vbi supra à docum. 1. cum pluribus ibi-
dem in margine relatis.

37 Hinc non est opus noua con-
firmatione Pontificis, cum quis in Prio-
rem eligitur à Magistro, seu Admini-
stratore Ordinis, vel à Fratribus Mona-
sterij, iuxta Ordinum speciales defini-
tiones, nam, posita electione, ac accep-
tatione, Pontifex ei iurisdictionem tri-
buit absque noua ipsius confirmatione.
Sicut electo Abbati Monasterij, v. g.
Sanctæ Mariæ de Najera Ordinis Bene-
dictini, aut Sancti Æmiliani de la Co-
golla, aliorumque similium, post solem-
nitates in ipso Ordine requisitas, Pon-
tifices concedunt iurisdictionem pro v-
troque foro in eorum territorijs, etiam
respectu subditorum non Regularium.
Idem præfatis Prioribus contingit, &
ea iurisdictionis concessio constat ex
Bullis Pontificijs allatis in Bullarijs Or-
dinum Militarium, quas hic repetere,
esset prolixum, & superfluum, cum om-
nibus peruenire sint.

38 Nec obstat textus in ca-
pit. *auaritia*, de electione, & *electi potesta-
te*, lib. sexto, in quo requiritur Pontifi-
cis confirmatio ad exercendam iurisdic-
tionem ab electo. Agitur enim ibi de
Episcopis, & alijs Dignitatibus, quibus
in iure prohibita erat administratio sua-
rum Ecclesiarum ante confirmationem
Pontificum. Prioribus autem non est
prohibita administratio, quin potius
concessa, absque eo quod confirma-
tio Pontificia desideretur; Sicut ille
textus non aduersatur Abbatibus Be-
nedictis, & Cisterciensibus, alijsque
similibus, qui iurisdictione quasi E-
piscopali gaudent in vtroque foro in
suis territorijs, & ad eam exercen-
dam non expectant confirmationem
Pontificiam. Et certè in præfati de-
cisione hæc est manifestissima instan-
tia.

39 Nec asseri potest, olim
Priores electos à Magistris Ordinum,
qui erant perpetui, confirmatos fuisse à

Pontificibus. Etenim similis confirmatio non extat, nec reperitur in Scrinijs ipsorum Ordinum. Quin etiam tunc Priores amoueri poterant à Magistris, si causæ darentur sufficientes iuxta ius commune; nec hi paterentur, confirmationem Pontificiam exposci, qua posita, non remaneret penes ipsorum arbitrium amouere à Munere Priores, dum concurrerēt causæ in Definitionibus Ordinum designatæ, aut insinuatæ; similes his, quæ designantur sufficientes ad tollendam à Commendatario Commendam.

40 Confirmatur adhuc tradita doctrina. Nam, designato in sua diocesi Officiali, & Vicario Generali ab Episcopo, absque alia confirmatione iurisdictio ei competit; idem est de Iudice Studij Salmantini ab Scholæ Magistro electo; idem etiam in pluribus Oppidis de Proprætore destinato à Prætore; Hi etenim designantur in vi potestatis, quam Ius Canonicum, Pontifices, aut leges Regiæ concedunt, à quibus censentur nominati hoc ipso, quod ab illis eligantur, atque adeo iurisdictione ordinaria gaudent, non delegata, ut docent Abbas, Narbona, & alij, quibus subscribant Pater Azor *tom. 2. institution. moral. lib. 3. cap. 43. question. 5. P. Thomas Sanchez de matrim. lib. 3. disputat. 29. num. 3.* Et id latè tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 1. question. 24.* Pariter ergo, designatis Prioribus à Rege nostro, aut à Monasterijs, quibus hæc designatio indulta est à Sede Apostolica, competit iurisdictio, non secus ac si ab ipsa Sedè immediatè nominarentur.

41 Itaque specialia territoria cum suis Ecclesijs subiecta sunt Ordinibus Militaribus, qui in suis Capitulis representantur; at, cum iurisdictio debeat continuò exerceri, ac per determinatas personas, & Capitula non semper sint cōgregata, ac sint quædam Communitates, seu plures personæ simul cōiunctæ, hinc fit, designari Priores, per quos iurisdictio exerceatur. Vnde proprietates huius iurisdictionis versatur penes Ordines ipsos, exercitium autem penes eos, quos Rex, ut Administrator, vel Monasteria, quæ ex Ordinis Statutis, habent ius eligendi Priores, designauerint. Hinc Priores visitare possunt, & debent sua territoria, & Ecclesias in illis sitas, Ordini-

busque subiectas, per se, aut per alios. Et præterea possunt Capitula Ordinū, aut etiam Administrator (cuiusdam Pontifice est indultum in concessione generali designandi Regulares, per quos spiritualia exerceantur) designare Visitatores generales, aut speciales. Etenim quamuis Prioribus concessa sit iurisdictio, Ordines tamen non abdicant à se liberam disponendi facultatem ad rectum regimen subditorum. Sic etiam in Ordinibus non Militaribus, etiam post designatos Superiores locales, ac Prouinciales, mitti solent Visitatores ab Ordine ipso, aut à Generali destinati.

42 Nec obstat, in aliquibus Bullis Pontifices loqui cum his, qui exercent iurisdictionem in Ordinibus Militaribus. Indè enim non inferitur, priuatim ad eos illam pertinere, seu eos à Pontificibus ita in suo munere confirmari, ut nequeant vel amoueri ab officio per Ordinem, seu Administratorem, vel non possit alius designari, qui eandem iurisdictionem exerceat. Etenim supponunt Pontifices, iam fuisse constitutos, qui huiusmodi iurisdictione fungantur, & cum sic constitutis, quicumque sint, loquuntur, quin tollat, quod Ordo ipse, exigentibus causis, eos amoueat, aut alijs committat iurisdictionis exercitium.

43 Visitatores autem possunt ab Ordinibus designari ad sua territoria quoad spiritualia, & temporalia, cum sit penes ipsos plenum dominium, & proprietates vtriusque iurisdictionis. Magister etiam, seu Administrator potest designare Visitatores speciales; De generalibus infra agemus. Administrator namque, ut non semel asserimus in hoc tractatu idem valet præstare, quod valebat Magister cuiusque Ordinis, eo solum animaduerso, quod nequit per se ipsum exercere iurisdictionem in his, quæ ad spiritualia concernunt, sed id est præstiturus per Regulares ipsorum Ordinum à se electos. Poterat autem Magister eos designare Visitatores in Ordine ad spiritualia, & temporalia, ut supremus Ordinis Prælatus. Obiter aduerte, Priores, & Visitatores generales, quibus iurisdictio competit, post designationem à Rege, aut à Monasterijs factam, debere esse Professos, ut statutum fuit à Pio V. in Bulla, quæ incipit, *Exponi nobis*, expedita anno 1567. & in alia, quæ etiam incipit, *Exponi nobis*, expedita ab ipso,

anno 1569. & extant in Bullario Ordinis de Alcantara, pagin. 163. & 165. Quin specialia requisita exiguntur, vt Priores eligantur. Videantur Statuta Ordinis Diui Iacobi titul. 12. capit. 1. Definitiones Calatrauæ titul. 2. capit. 3. Et Definitiones Alcantaræ, titul. 5. cap. 17.

44 Cæterum ad quos actus, & munia se extendat iurisdictione, quæ est in ipsis Ordinibus, in Prioribus, & in Visitatoribus, ex dictis *superius*, & ex dicendis decursu constabit, cum sanè amplissima sit, & Pontificum, ac Regum indultis plurima complectatur, vt in Bullis, & Diplomatis Regijs cernitur.

45 Ex his liquet, olim absque fundamento in Capitulo Generali Ordinis de Alcantara, anno 1600. proposuisse, ac contendisse Sacristam maiorem ipsius Ordinis, Priorem Monasterij de Alcantara non frui iurisdictione pro vtroque foro in suo territorio, nec item Priorem de Magacela in suo territorio Oppidi *de la Serena*, eo quod à Pontificibus non essent confirmati, proindeque oportere, Bullam à Sede Apostolica impetrari, in qua concederetur, vt electio Priorum à Rege facta simul esset confirmatio; Vt constat ex *Actibus Capitularibus*, fol. 14. 57. & 58. Etenim, vt *infra* asseremus, hi Priores sunt ex his, qui iurisdictione in vtroque foro gaudent, & ex dictis constat, non indigere noua Pontificum confirmatione, vt iurisdictionem exercent, sed sufficere electionem personarum in eo Ordine Alcantaræ à Rege factam. Hinc præfatam iurisdictionem in Prioribus Militaribus fatentur Paz *in præxi*, tom. 2. prælud. 1. num. 7. Narbona *ad leg.* 59. *Glos.* 1. num. 67. titul. 4. lib. 2. Emanuel Rodriguez *in question. regular. tom. 1. question. 36. à num. 6.* Diana *part. 3. tract. 2. resolut. 95.*

46 Nec id nouum est censendum, si attendatur id, quod difficilius apparet, & tamen docetur ab ipso Emanuele Rodriguez *in summ. tom. 1. lib. 9. cap. 49. num. 1.* Flores de Mena *in varijs question. quæ est. 10. num. 4.* Miranda *in manuali Prælat. tom. 2. de sacris monial. question. 6. articul. 5. concl. f. 4.* P. Reginaldo *in summ. tom. 1. lib. 9. capit. 7. section. 2. num. 117.* Plures scilicet Abbatissas Monialium gaudere iurisdictione

Ecclesiastica respectu suorum Vafallorum, quam per se ipsas nequeunt exercere, sed designant personas, vt eam exercent, & illis post designationem absque confirmatione Pontificis, & sine licentia alterius Prælati, eam exercent; quia à Pontifice derivatur in eos, hoc ipso, quod ab Abbatissis designentur, quæ designatio fit ex concessione, & priuilegio Sedis Apostolicæ. Inter quas Abbatissa Regij Cœnobij Ordinis Cisterciensis *de las Huelgas* propè Vrbem Burgos, pluribus vtitur indultis, tum designando Confessarios, qui in suo territorio Confessiones audiant, tum Visitatores aliorum Cœnobiorum, quæ ei subiecta sunt, & hi in Visitatione iurisdictionem spirituales exercent, præcepta, & Censuras imponendo. Attamen ego proprius loquendo, non asserem, eas Abbatissas gaudere iurisdictione spirituali, sed gaudere priuilegio, vt designent Viros Ecclesiasticos, qua designatione facta, illi à Pontifice eam iurisdictionem accipiunt. Quare Pontifex apponit vt conditionem, designationem personarum ab Abbatissis præstandam, qua conditione apposita, ac impleta, iurisdictionem eis personis concedit, non expectato alio requisito, nec confirmatione Pontificia. Sicut non asserimus Regem, aut Fratres Monasteriorum gaudere iurisdictione Ecclesiastica, quamuis Priores Militares possint ab eis eligi, qui statim illa gaudent.

47 Itaque id, quod de Abbatissis à prædictis Authoribus docetur, nos tradimus de Administratore perpetuo Ordinum Militarum, & de Prioribus ac Visitatoribus, qui ab ipso seorsim, vel simul à Capitulo Generali, aut à Monasterijs ex concessione Ordinis designantur, nempe hos frui iurisdictione in vtroque foro respectu proprii territorij, ad quod destinantur, quin sit necessaria noua confirmatio Pontificis, sicut est necessaria confirmatio Episcoporum, quos solum præsentandi ius habet Rex, nec ei est concessum, vt hi possint consecrari, aut transferri ad alios Episcopatus, absque confirmatione Pontificia, nec vt iurisdictione Episcopali. Et idem evenit in pluribus Dignitatibus non Regularibus, vt *suprà* libauimus. Secus autem contingit in nostro casu, iuxta iam stabiliã.

oll 487 Ad calcem huius quaſtionis obſeruandum eſt, conſentientibus, & iſta ſtatuentibus ipſiſ Ordinibus Militariſ in ſuiſ Capituliſ, electionem aliquorum Priorum (vtpotè in Ordine Diui Iacobi) ſpectare ad ipſa Monasteria; electionem vero Adminiſtratoris Calatrauæ, & Priorum Monasterij de Alcantara, de Magacela, de Zalamea, & de Rollan, ad Regem pertinere, qui ſolum eligit perſonas, in quaſ Ordo transfert iuriſdictionem à Pontificiſ acceptam, ipſique Pontifices eam conferunt perſoniſ ſic electiſ.

Quæſtio 5. *Quinã in Ordinibus D. Iacobi, & Calatrauæ iuriſdictione gaudeant in vtroque foro? Vbi de Prioratu Monasterij Monteſæ.*

49 P RIOR Monasterij de Vcles, ac Prior Sancti Marci Legionenſiſ, Ordiniſ Diui Iacobi, territoriſ, & iuriſdictione quaſi Episcopali gaudent pro foro externo, Iudiceſque ſunt Ordinarij cum eo iuriſdictioniſ vſu, quo Episcopi in ſuiſ diocæſiſ potuntur; de quo latè *in ſequentiſ* agemus. Veſtibſ Pontificaliſ ornati incedunt, & tituluſ Dominationiſ eiſ tribuitur, ſicut etiam, & Priori Monasterij de Alcantara. Prior autem Monasterij Diui Iacobi Hiſpalenſiſ non aliã potitur iuriſdictione, quã eã, quã competit Prælatiſ Regulariſ reſpectu ſubditorum Regularium. Hanc etiam habent ergã Religiouſ domeſticiſ, quorum ſunt Prælati immediati Prioreſ de Vcles, ac Sancti Marci, & Prior Alcantaræ, necnon Adminiſtrator Conuentuſ de Calatraua. De qua plura etiam decurſu trademus. Præter Prioreſ præfatoſ dantur Vicarię plureſ in Ordine Diui Iacobi, quaſ recenſebimus *diſquiſ. 8. quaſt. 4.* quæ etiam habent territoriuſ, & iuriſdictionem ordinariam quaſi Episcopalem. Quid autem in territoriſ eiſmodi poſſint præſtare Archiepiſcopuſ Toletanuſ, & alij Episcopi, ex praxi, & conſuetudine inſpiciendũ eſt, cum nequeat regula præſigi; Non enim exiguæ contentio-

nes olim, & nunc inter Præſuleſ Eccleſiarum, & Ordineſ Militareſ agitantur circa iuriſdictioniſ vſum, & exercitiũ; eſto Ordo Alcantarenſiſ nulla ferè lite turbetur, poſtquam inter Episcopuſ Caurienſem, ac Eccleſiæ Cathedraliſ Capituluſ, & Ordineſ Alcantaræ concordia fuit inita, quam fuſè *infra quaſt. 14.* exponemus. Nunc vero temporis, cum in Capitulo generali Ordiniſ D. Iacobi celebrato anno 1652. fuerit erecta ac inſtituta Vicaria *de Aledo, & Totana*, grauiſ inter Eminentiffimũ Cardinalẽ Archipræſuleſ Toletanuſ (Principem omni laude maiorem) & Ordineſ Iacobæuſ liſ eſt exorta. Vidi, & expendi allegationeſ Iuriſ valdè eruditaſ pro vtraque parte; at cum ad forum contentioſuſ cauſa ſit deducta, noſtruſ non eſt, ferre iudiciũ, ſed ab integerimiſ Iudicibſ expectare ſententiã, tum circa id, tum circa ſimileſ cum Episcopoiſ liteſ, quę variæ ſunt, nec poſſunt in compendiuſ redigi, nec abſque offenſione decidi. Quod mihi eſt omnino vitandũ; quare ſolum proponam ea, quę ex ſe, & generaliter competunt Prioriſ, dum aliqua exceptio, fundamentuſ, conſuetudo, aut ſpeciale iuſ non obſiſtant.

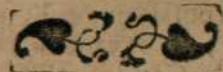
50 In Ordine Calatrauæ nulluſ eſt Prior iuriſdictione, & territorio gaudent. Quædam eſt Vicaria, nuncupata *de Martoſ*, in ipſo huiuſ nominis Oppido ſita, quæ iuriſdictione ordinaria gaudet, non verò omnimoda, cum aliqua ſpectent ad Episcopuſ Giennenſem, qui hoc ipſo tempore obtinuit litem exortam ſuper approbatione præſtanda Confeſſariſ, quam etiam ſubditis præſtare Vicario de Martoſ fuit denegatum, vt mihi ab ipſiſ Calatrauenſiſ fuit relatũ. In ſacro Conuentu Calatrauæ Prior non datur, ſed Adminiſtrator. Liſ namq; ſuper Prioratu vertitur; totam rei ſummam fuſè referam *infra diſquiſ. 9. quaſtion. 7.* Caterũ obtinuit Rex noſter Philipuſ III. Ordiniſ perpetuſ Adminiſtrator, à Pontifice facultateſ, vt, dum ſententiã proferretur, poſſet conſtituere Superiorẽ eiſ Conuentuſ non quidem ſub nomine Prioriſ, ſed Adminiſtratoriſ, quã voce r. c. t. e. designatur eiſ munuſ, eo quod in Adminiſtratione ſit Dignitaſ Prioraliſ. At tamen Adminiſtrator propriè, & ſtrictè eſt Prælatuſ Regulariſ eiſ Monasterij, vt obſerua-

nit Frater Ioannes de S. Sacramento (olim Calatrauensis Clericus Frater) de Priore claustrali, part. 2. n. 28. Quippe Prælati Regulares varijs nominibus possunt nuncupari, vt Abbas, Prior, Guardianus, Commendator, Corrector, Rector, Præpositus, & alijs similibus; Eo autem ipso quod iurisdictione ordinaria erga subditos Monasterij, Domus, & Collegij gaudeant, Prælati sunt Regulares, eisque competunt omnia, quæ decursu dicemus de Prælati Regularibus. Huiusmodi autem est Administrator Calatrauæ, cum ei comperat iurisdictione ordinaria; nec aliter recte fuisset prouisum regimini eius Conuentus; & ea ille præstat, quæ eius iurisdictionis sunt propria. At verò non gaudet his priuilegijs, & exemptionibus, quæ personalissimè Priori annectuntur; nec enim vti potest vestibus Pontificalibus, nec in Pontificalibus celebrare; nec suffragium habet in Capitulis Generalibus, nec in illis eamunia exercet, quæ pro Prioribus Calatrauæ in Definitionibus Ordinis sunt stabilita. Iurisdictione ordinaria in territorio non potitur; Capitulum autem Generale ei denuò commisit potestatem, & iurisdictionem ad corrigendum, & puniendum Clericos, qui in Campo Calatrauæ, Senatui Ordinis subiiciuntur. Subprior est in eodem Conuentu, de quo simul, ac de alijs Subprioribus plura dabimus infra quest. 18. De eo ait Fr. Ioannes de S. Sacramento *vbi supra*; adhuc præsentem Administratorem, posse bis, singulis hebdomadibus, cogere Conuentuale Capitulum; eidem præesse; culpas, ac excessus corrigere, poenitentiasque imponere, inuiolabiliter adimplendas.

51 Occasione litis super Prioratu Monasterij Calatrauæ, obiter obseruauerim; Monasterio Montesa in Regno Valentia Priorem constitui Monachum Cisterciensem è Conuentu, quem vocant de Sanctas Cruces; Ordinem verò contendere, Fratrem Clericum ex ipsa Religione Militari Montese in Priorem à Rege nostro, vt ipsius Ordinis perpetuo Administratore, debere designari. Libellum supplicem ipsi Regi destinatum circa id scripsit anno 1627. F. Franciscus Calaf, eiusdem Ordinis Clericus Frater, hæc fundamenta proponens; Nempè quod in Officijs non debet esse dispar professio; Id enim iuri,

& rationi videtur consonum; Quod in Tridentino sess. 14. de reformat. cap. 10. stabilitur, Beneficia Regularia vacantia Religiosis tantum illius Ordinis, & non alijs esse conferenda. Et sess. 25. de Regular. cap. 21. Tridentinum ait, se considerare, Pontificem Summum fore curaturum, vt Conuentibus Regulares Professi eiusdem Ordinis præficiantur; Et addit cap. 22. singula in Superioribus Decretis contenta fore obseruanda etiã à Religiosis Militiarum, non obstantibus priuilegijs, consuetudinibus, & prescriptionibus immemorabilibus; Quod in iure prohibitum est, alterius Ordinis Religiosum præfici in Monasterij Superiorem; in Clementin. 1. de elect. lib. 6. argumento textus in cap. nullus, cap. Metropolitanano, dist. 61 & in alijs. Rursus exemplum Ordinis Calatrauæ affert hic Author, in quo Prior Monachus non admittitur. Idem ait de Ordine Alcantara; sed in eo nunquam Prior Monachus extitit, sicut in Monasterio Calatrauæ. Affert etiam Bullam Sixti V. qua Magistratum Ordinis de Montesa Regiæ Coronæ incorporauit anno 1585, & in ea Pontifex iniungit, fore exercenda, Quæ spiritualia concernunt, per personas dictæ Militiæ de Montesa Regulares, à Rege scilicet de purandos. Demùm respondet fundamentis, quæ pro suo iure habet Conuentus de Sanctas Cruces; Nempè vnionem Ordinis de Montesa ad Cisterciensem, & iurisdictionem spiritualement reseruatam Capitulo Generali Cisterciensi; possessionem Conuentus de signandi Priorem Monachum, per trecentum annos, & amplius; Quæ possessio immemoralis est titulus ad presentandum ad quodcumque Beneficium, & Dignitatem Ecclesiasticam, iuxta Tridentinum sess. 24. cap. 12. & sess. 25. de reformat. cap. 9. Hæc, & alia profert, quæ ad notitiam liballe sufficiat.

Questio 6. Qui Priores in Ordine Alcantara gaudeant iurisdictione in utroque Foro; ac uti Pontificalibus, solemniter benedicere, & Indulgentias conferre possint?

32 **M**ONASTERII de Alcantara Prior iurisdictione gaudet in utroque foro tum in causis civilibus, tum in criminalibus respectu sui territorij, quod ab Ordine ipso est illi designatum. Etenim, cum penes Ordinem sit iurisdictionis proprietas, possitque eam, vel vni, vel pluribus impertire, ut commodius, ac opportunius exerceretur, eam inter aliquos Priores diuisit, cuiuslibet territoria propria Ordinis designando, absque dependentia vnus ab alio, & confirmationem à Sede Apostolica impetrauit priuilegiorum, quæ hanc iurisdictionem fouent, & commendant, ut vsum Pontificalium in Diuinis Officijs, & potestatem concedendi indulgentias, aliisque similia aliquibus Prioribus concessa, de quibus redibit sermo, & *superius* non pauca dedimus. *Infrà* autem de Concordia inter Priorem de Alcantara, & Episcopum, ac Ecclesiam Cauriensem, latè tractabimus.

53 Itaque Prior Alcantaræ non fungitur iurisdictione respectu omnium locorum, quæ Ordini subiacent, sed respectu eorum, quæ ei pro territorio proprio sunt designata. Attamen inter cæteros Priores sui Ordinis pluribus prærogatiuis potitur, cum sit primus ex illis loco, sede, & Dignitate; & Fratres in Monasterio degentes sint ei, ut Prælato Regulari, subiecti, nullusque alius Prior sit Fratrum Prælati; & ipse litteras dimissorias concedat cuiuslibet Fratri totius Ordinis, ut inietur Ordinibus, & alia possit exequi, quæ decursu constabunt, & extant in *Definitionibus Ordinis tit. 5*. Gaudet etiam iurisdictione spiritali erga Equites Ordinis, dum in Monasterio extiterint, vel ob Nouitiatum, vel in pœnam; ut constat ex *Definitionibus tit. 15. cap. 2*. Est iudex or-

dinarius Parochorum Militarium in territorio Alcantaræ circa omnes causas, & semel singulis triennijs eos visitat; Attamen non gaudet erga eos iurisdictione propria Prælati Regularis, sicut erga Fratres Clericos in Monasterio degentes; sed solum iurisdictione ordinaria quasi Episcopali.

54 Prior etiam de *Magacela*, alio nomine, de *Villanueva de la Serena*, fungitur iurisdictione ordinaria in utroque foro in Oppido de *la Serena*, eiusque territorio, & in locis de *Heliche*, & *Castilleja* ei annexis; quare statim ac à Rege nostro eligitur, & mittitur in possessionem, ei à Pontifice iurisdictione deriuatur iuxta dicta *superius*.

55 Sed contra hanc iurisdictionem, ut extat in *Actibus Capitularibus Ordinis anni 1600. fol. 14. & fol. 58*. opposuit olim Sacrista maior ipsius Ordinis Don Fr. Franciscus Becerra, non fore admittendam, eo quod Prior post electionem non esset confirmatus à Pontificibus. Sed id iam *superius* diluim⁹. Opposuit etiam, territorium de *la Serena*, & cætera Ordinis pertinere ad Priorem Monasterij de Alcantara, à quo nõ erat commissa iurisdictione Priori de *Magacela*. Sed id etiam *nuper* eneruauim⁹. Nam iurisdictione penes Ordinem extat, & cum totus Ordo eam exercere non velet, inter aliquos Priores distribuit, absque dependentia vnus ab alio, & solum cum subordinatione ad ipsum Ordinem, cui distributioni subscripserunt Pontifices, dum singulis Prioribus specialia priuilegia indulserunt, ut inter se independentibus, & inter alias constat ex Bulla Clementis VII. quæ incipit, *Romani Pontificis*, expedita anno 1530. & reperitur in *Bullario Ordinis, pag. 130*.

56 At ille adhuc instabat, non fuisse ab Ordine separatam iurisdictionem vtriusque Prioratus; nam Magister Ordinis Don Ioannes de Zuñiga impetrauit ab Alexandro VI. ut sibi liceret, erigere Monasteriũ in Oppido de *Villanueva de la Serena*, in quocum aliquibus Fratribus commoraretur, & Prior inibi existens exerceret iurisdictionem in eo territorio, quæ omnia, ipso Magistro obeunte, cessarunt; quare aiebat, illud territorium fuisse Priori de Alcantara restitutum.

57 Sed quidem iurisdictione in Priore

Priore de Magacela non sumpit exordium ab erectione predicti Monasterij in oppido de Villanueva; Quippe Ordo gaudens iurisdictione Ecclesiastica erga omnes Vasallos ex concessione Leonis X. aliorumque Pontificum, eam diuisit, ac diuersis Prioribus commisit, inter quos Priori de Magacela eandem iurisdictionem, qua nunc fungitur, multo ante concessit.

58 Id suadetur primò ex traditione immemoriali ipsius Ordinis. Secundò ex Visitationibus ab Ordine peractis, in quibus id apertissimè constat. Tertiò, quia in Capitulo Ordinis habito Merimæ anno 1504. relato in *Deuotionibus ipsius Ordinis, tit. 7. cap. 6.* Prior de Magacela Don Fr. Christophorus Brauo, qui in Monasterio de Villanueva cum Magistro Don Ioanne de Zuniga vitam egerat, allegauit, Antecessores suos fuisse Iudices Ordinarios in eo territorio, temporibus Magistrorum antecedentium. Quod à Capitulo non fuit reiectum, quin potius in eo stabilitum, vt in eo Priore, & successoribus conferuaretur iurisdictione spiritualis in territorio *de la Serena.*

59 Iurisdictione etiam spirituali gaudent Prior de Zalamea, in eo Oppido, eiusque territorio; ac Prior de Rollan in Oppido de Rollan, eiusque territorio, ac in Parochia Beate Mariæ Magdalene sita intra Urbem Salmantinam. Quatuor igitur predicti Priores, & non alius, iurisdictionem exercent ab ipso Ordine acceptam, & pluribus Bullis Pontificijs roboratam

60 Ex his duo primi, nempe Prior de Alcantara, & Prior de Magacela possunt vti Pontificalibus in diuinis Officijs celebrandis, in omnibus Ecclesijs suæ ditioni subiectis. Etenim anno 1523. in Capitulo celebrato Burgis Ordo poposcit ab Imperatore Carolo V. Administratore Ordinum Militariũ Hispaniæ, vt id efflagitaret à Romano Pontifice in gratiam Prioris de Alcantara. Et, quamuis tum mentio facta non fuit Prioris de Magacela, attamen Imperator in gratiam vtriusque Prioris vsus Pontificalium petijt à Clemente VII. Hic verò in sua Bulla, quæ incipit *Romani Pontificis*, expedita sexto Kalendas Maij, anno 1530. concessit Prioribus de Alcantara, & de Villanueva, seu Magacela (A diuersis quippè lo-

eis territorij hæc cognomina sortitur) eorumque successoribus; *Vt mitra, baculo Pastoralis, annulo, dalmatica, chirotecis, sandalijs, omnibusque alijs ornamentis, & Insignijs Pontificalibus, in Officijs diuinis vt; ac post Missarum, Vesperorum, & Matutinorum solemnias, populo ad diuina audienda inibi interessenti, tam in dictis Prioratibus, quam alijs Ecclesijs, etiam Parochialibus, & Capellis, eis pro tempore subiectis, & in quibus moderni Priores, & Successores prefati in Pontificalibus pro tempore celebrabunt, dummodo ibidem aliquis Antistes, seu Sedis Apostolicæ Legatus præsens non sit; vel, si præsens fuerit, eius ad id expressus accedat assensus, solemnè benedictione, &c.* Postmodum concedit eisdem Prioribus, vt valeant elargiri fidelibus, solemnè ipsorum benedictioni assistentibus, eandem indulgentiam, quam Antistites possunt, & consueuerunt concedere omnibus, qui eorum solemnè benedictioni interfunt.

61 Ex quibus verbis, & indulgentis constat primò, Priores prefatos posse Pontificalibus vti, vnumquemque in suo territorio, non verò alterum in alterius territorio absque eius licentia. Deindè in Ecclesijs, seu Capellis sibi subiectis vti illis possunt; quare, si in Oppidis ditionis ipsorum sint aliqua Ecclesiæ exemptæ, ac eis non subiectæ, nequeunt in illis Pontificalia exercere. Cæterum constans est, Priores de Alcantara, & de Magacela, tempore celebrationis Capituli Generalis in Curia Matritensi non semel fuisse Pontificalibus vsos in celebrandis Officijs diuinis, cum Capitulum interesset. Id tamen peractum est in Ecclesia Sancti Bernardi; & cum Ordo Alcantaræ Fraternitatem cum Ordine Cisterciensi retineat, ea Ecclesia reputatur ipsius Ordinis, non absolutè, sed tempore Capituli, quod illud Canobium, & Ecclesiam elegit ad Capituli celebrationem, in quo totus Ordo representatur; Abbas etiam eiusdem Canobij manifestè id ratum habuit, atque adeò absque vllius præiudicio ille vsus Pontificalium, aliundè concessus Prioribus, ibi fuit exercitus. Nec Toletanus Archiepiscopus potuit resistere, cum vsus Pontificalium non sit exercitium iurisdictionis contentiosæ, nec fiat cum strepitu iudiciali, nec in aliquam Ecclesiam ei subiectam se intromiserint Priores, sed in Ecclesia

exempta Pontificalibus fuerint vfi, quin aliquid derogauerint iurisdictioni, aut authoritati Archipræfultis Tolentani; sicut ipsi Abbates Ordinis S. Benedicti, & Cisterciensis possunt pariter Pontificalibus vti in suis Ecclesijs, ac de facto eis vtuntur, quin Antistites id impedire valeant. Pariter ergo resse habet in casu posito, dum celebratur Capitulum, & Ecclesia est exempta, annuitque Abbas Monasterij. Alij etiam Priores Ordinum in Ecclesijs exemptis non semel Pontificalia exercere in Missæ celebratione, vt omnibus innotescit.

62 Constat deindè, non posse eos Priores solemniter populo benedicere, si præsens adsit Legatus Sedis Apostolicæ, aut Antistes, quicumque is sit, & cuiuscumque diæcesis; hanc enim generalitatem præferunt verba relata Bullæ, *aliquis Antistes*. Poterunt tamen benedictionem solemnem imperitari, si expressè Legatus, aut Antistes assentiant.

63 Constat demùm, tunc, cum benedicunt solemniter populo, posse indulgentiam cōcedere, quam possunt Episcopi. Id est priuilegium speciale, nam potestas concessionis indulgentiarum de iure diuino in solo Pontifice Summo residet; Pontifices autem cum limitatione eam potestatem Episcopis præstiterunt, & dicitur in eis ordinaria, quia eorum Officio est annexa; non autem eam indulerunt Abbatibus, aut Prioribus gaudentibus quasi Episcopali iurisdictione. De his videantur Antonius Gomez *in explicat. Bullæ, cap. 4. P. Henriquez lib. 7. de indulgent. c. 31. n. 4. P. Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 55. Cardinalis Lugo tom. de pœnit. disputat. 27. sect. 8. Et Ego tom. in Bullam Cruciat. disputat. 6. à num. 17. Quare ex speciali priuilegio hac potestate concedendi præfatam indulgentiam Priores prædicti fruuntur. Etenim, vt loco nuper relato, num. 20. tradidi, potest Pontifex, cui maluerit, committere facultatem ad concedendas indulgentias, dū sit capax clauium, & de facto varijs personis pro diuersitate euentuum solet eam committere.*

64 Itaque illi Priores poterunt, dum solemniter benedicunt fidelibus, eis concedere quadraginta dies indulgentiæ; (Quid autem per hos indulgē-

tia dies significetur, docui *ea disput. 6. in Bullæ Cruciat. cap. 1.*) Etenim non amplius possunt Episcopi, nisi, cum sit dedicatio alicuius Ecclesiæ, nam pro eo die valent concedere vnum annum indulgentiæ. Sed id non est extendendum ad Priores, cum solum eis Pontifices tribuant facultatem concedendi indulgentiam assistentibus benedictioni tolemni, qualem Episcopi similiter assistentibus possunt cōcedere. At facultas concedendi vnum annum indulgentiæ non datur propter benedictionem Episcopalem; quare, etiam si Episcopus nō benedicat populo, nec sit in Ecclesia præsens, potest concedere, vt visitantes eo die ipsam Ecclesiam, vnum annum indulgentiæ lucrerentur.

65 Deindè Episcopus valet concedere indulgentiam quadraginta dierum ob varias causas, v. g. comitantibus Eucharistiam, cum ad infirmos defertur; erogantibus eleemosynam xenodochio; recitantibus Orationes aliquas ante Imagines sacras, & alijs huiusmodi. Id autem non valent Priores, quia limitatur priuilegium ad concedendas Indulgentias, dum solemnem benedictionem impertiuntur. Verba Bullæ sunt; *Nec non omnibus, & singulis vtriusque sexus fidelibus, eidem benedictioni interessentibus, verè pœnitentibus, & cōfessis, pro qualibet vice, qua interfuerint, quam Antistites in eorum Ciuitatibus, & Diæcesibus, Christi fidelibus benedictioni illorum interessentibus, concedere possunt, & consueuerunt, concedere, & largiri, libere, & licitè valeatis.*

66 Vbi obseruandum est primò, Prælates, Patriarchas, & Archiepiscopos posse in sua Diæcesi, nec non in tota sua Prouincia, dum eam visitant, octoginta dies indulgentiæ concedere. At non est extendenda potestas Priorum, vt totidem dies concedere valeant; licet enim, dum solemniter benedicunt fidelibus, possint eandem indulgentiam largiri, quam Antistites, & nomine Antistitis, seu Episcopi etiam in hac materia Archiepiscopus comprehendatur, vt colligitur ex *cap. nostro, de pœnit. & remiss.* tamen euident est, Pontificem solum voluisse cōcedere facultatem Prioribus, qua gaudent Episcopi, non qua Archiepiscopi; id enim exprimendum specialiter foret; nec præsumi potest, voluisse eis concedere ampliorempotestatem,

restatem, quam est ea, qua Episcopi funguntur; siquidem satis operatur privilegium, si æqua sit potestas; & adhuc in ipsa Bulla non concedatur Prioribus potestas concedendi indulgentias æqualis potestati Episcoporum, sed ad eam bene dictionis solemnibus limitata.

67. Observandum est secundo, requiri, ut sint verè poenitentes, & confessi, qui hanc Indulgentiam sint lucraturi. Quæstio autem celebris est, an requiratur confessio actualis, cum quis est conscius peccati lethalis, cum conceditur indulgentia *contritis*, & *confessis*, vel an sufficiat contritio, qua quis ad gratiæ statum revocetur, qui omnino est necessarius ad obtinendam quamlibet indulgentiam. Probabilis valdè sententia est, sufficere contritionem absque confessione actuali; Id tenent D. Antoninus, Gabriel, Paludanus, Cardinalis, Gerson, Ioannes Andreas, Abbas, Felinus, P. Suarez, Cardinalis Toletus, Filiucius, & Diana, quos retuli *tomo in Bullam Cruciat. disp. 6. num. 33.* Vbi contrariam sententiam amplexus sum cum Soto, Benzoni, Caietano, Nauarro, Villalobos, Antonio Gomez, Corduba, Truilench, Basilio Legionensi, Cardinali Bellarmino, P. Henriquez, Reginaldo, & alijs. Ibi sum videndus, nam latè remissibili, & repetitio esset proluxa.

68. Observandum est demùm, non obstat, quòd Priores fortassis non concesserint adhuc prædictam indulgentiam; nam privilegium non est ideo amissum, nec in hoc potest dari positiva consuetudo contraria, sed negativa, quæ nõ officit, nã cum quis potens facere quidquam, pro suo libito non facit, quin ei aliundè resistatur, non amittit faciendi potestatem, quod innumeris exemplis posset ostendi. Observa in præfenti, Priorem Alcantarae ab exordio Ordinis Parochum esse omnium personarum illius; nam, cum id munus Magistri non possent per se exercere; per Priorem a se designatum exequabantur. Indè Alexander IV. & Benedictus XIII. ut extat in Bullis allatis in Bullario Ordinis, fol. 35. & 40. concesserunt Priori potestatem ad absolvendum omnes ex Ordine à censuris reservatis Sedi Apostolicæ, & ad dispensandum cum illis in aliquibus irregularitatibus. Præterea Prior Alcantarae licen-

tiam præbet omnibus ex Ordine, vbi-cumque existant, ut possint audire Confessiones ipsorum Regularium Ordinis. Cæteri autem Priores non gaudent iurisdictione circa personas Ordinis, sed circa subditos sæculares.

Quæstio 7. An Priores Militiarum iurisdictione quasi Episcopali gaudentes possint concedere omnibus subditis litteras dimissorias, ut Ordinibus initiarentur, & minores Ordines conferre ipsis, alijsque non subditis litteras dimissorias à suis Prelatis afferentibus?

69. ANTE Concilium Tridentinum expediebantur litteræ dimissoriae ad Ordines à gaudentibus quasi Episcopali iurisdictione, quin eis Episcopi obliterent, aut saltè non aded, ac nunc, ipsis refragarentur. Post dispositionem verò Tridentini acris hinc inde fuit excitata controuersia; Quæ ut decidatur, præponere oportet verba Concilij. Igitur *sess. 23. cap. 10 de reformat.* sic ait; *Abbatibus, ac alijs quibuscumque; quantumvis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diocesis consistentibus, etiam si nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, curquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre. Nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, vel Capitula quæcumque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus; ut ab alijs ordinentur, concedant, sed horum omnium ordinatio, servatis omnibus, quæ in huius sacrosanctæ Synodi Decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum diocesis fines existant, vertineat.* Circa subditos Regulares nihil innouat Concilium, quin potius eos excipit (hincque Abbates Benedictini, & Cistercienses, ac similes Tonsuram, & minores Ordines suis subditis Regularibus concedunt) Quare Priores Militiarum, qui iurisdictione quasi Episcopali gaudent, & Monasterijs præstant, litteras dimissorias possunt subditis Regularibus concedere, ut à quouis Antiquitate ordinentur. *Quin Præ-*
lati

lati Regulares, mediati, aut immediati, iuxta cuiusq; Religionis præiudicia, possunt concedere subditis Religiosis, ut à quouis Antistite Ordines suscipiant; Et nostri Societati Iesu ampla circa hoc præiudicia concesserunt Paulus III. & Gregorius XIII. quæ extant in nostro Bullario pag. 36. & 131. & 212. ac in Compendio præiudiciorum Societatis, verbo, Ordines.

70 Itaque his est circa subditos sæculares, quibus post Tridentinum non posse litteras dimissorias concedi ab Abbatibus, seu Prioribus iurisdictione quasi Episcopali gaudentibus, tuentur Maiolus de irregularit. lib. 4. cap. 5. n. 5. & cap. 8. Rebuffus in praxi lib. 1. cap. 9. num. 6. Grassis p. 1. lib. 3. cap. 5. n. 14. & 156. Iguatius Lopez in addition. ad Bernardum Diaz, in praxi, verbo, sine licentia sui Præsulis, cap. 16. versu hodie. Miranda, in Manuali Prælat. tom. 1. quæst. 38. Zerola in praxi Episcop. 2. p. verbo dimissorie, §. 5. Antonius Cueus tom. 3. inst. lib. 8. fol. 261. column. 2. P. Henriquez in sum. lib. 10. cap. 22. in fin. & c. 25. num. 4. P. Azor institut. moral. tom. 2. lib. 3. cap. 49. q. 3. Fundamentum huius sententiæ est constitutio relata Tridentini. Idque mouet plures Antistites, ut nolint Ordinibus initiare eos, qui à prædictis afferunt litteras dimissorias.

71 Sed adhuc post Concilium Tridentinum, posse Abbates, & alios similes iurisdictione quasi Episcopali gaudentes, litteras dimissorias subditis sæcularibus concedere, est sententia valde communis, & mihi probabilior. Eam defendunt Stephanus Gratianus tom. 2. discep. forens. cap. 12. Tamburinus de iure Abbatum tom. 2. disp. 2. quæst. 16. Barbosa de porest. Episcop. 2. p. allegat. 7. num. 7. Et in Collectaneis Iur. Canon. tom. 1. cap. significasti, de officio Archidiaconi. Narbona ad legem 59. lib. 2. cap. 4. num. 64. Sayrus in clauis Regia lib. 6. cap. 11. num. 83. Villalobos in sum. 1. part. tract. 11. diffic. 9. num. 4. Hieronymus Rodriguez in comp. quæst. regular. resol. 1. num. 26. Ledesma in sum. tom. 1. de Sacram. pœnit. cap. 8. post secundam conclusionem. Emanuel Rodriguez tom. 1. quæst. 36. art. 6. Diana part. 3. tract. 2. resol. 9. & part. 4. tract. 2. miscellan. resol. 147. versu, Nota etiam. P. Thomas Sanchez tom. 2. consilior. cap. 1. dub. 19. num. 20.

Antonius Quintanadueñas in instruct. Confessar. p. 3. §. 5. num. 12. & tom. 1. singular. tract. 6. singular. 5. num. 4. Machado de perfecto Confessario, tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 3. docum. 3. Couarrubias lib. 4. variar. cap. 16. num. 6. Felinus in cap. nonnulli, de rescript. Archidiaconus in cap. 1. de constitut. in 6. Aragó. Ioannes de la Cruz, Ledesma, Molfesius apud P. Quintanadueñas ubi supra. Extatque Declaratio Cardinalium prætata die 29. Ianuarij anno 1600. à Cardinali Marthei subscripta, quæ atheruatur in archiuo de Vcles. Et probabile iudicet Florez Diaz de Mena in præti. quæst. cap. 24. Et in terminis loquendo de Prioribus Militaribus hanc sententiam docent Villalobos, Sayrus, & Emanuel Rodriguez locis relatis. Quin cum id dubium Salmanticæ consulere circa Alcantarensem Priorem de Rollam, eius potestati ad concedendum litteras dimissorias subscripserunt Illustris. Dom. Dō Martinus Lopez de Hontineros, in Academia Salmantina Primariæ Canonum Cathedræ Antecessor emeritus, nunc Episcopus Calagurritanus; Vir quidem sapientissimus; M. Fr. Gaspar de Quiedo, Augustinianus, Primarius Theologiæ Moderator insignis, & alij, quorum vidi sententias.

72 Non dubitant etiam ipsi aduersantes, ante Tridentinum potuisse prædictos Abbates, ac similes iurisdictione quasi Episcopali gaudentes expedire litteras dimissorias ad Ordines suscipiendos; ut habetur in cap. quoniam, dist. 69. & in cap. 1. de Clerico peregrinante. Et Prioribus Militaribus concessit id Eugenius IV. in Bulla expedita die 1. Maij, anno 1434. Quare non est necessum, aliter probare conclusionem, & sententiam nostram, nisi ostendendo, Tridentini dispositionem neutiquam esse contrariam, indeque simul fundamento aduersantium satisfiet. Primò igitur potest dici ex sententiâ aliquorū, Tridentinum solummodo prohibuisse, litteras dimissorias concedi ab Abbatibus, qui eas expedire intendebant ex vi suæ exceptionis, aut exemptionis. Atque non verò ad eos, qui, tanquam exercentes omnia, quæ ad Episcopum pertinet, & gerentes se, velut Episcopo, non debent includi sub illa generali dispositione, quæ solum restringenda est ad eos, quæ non sunt eiusdem generis.

73 Secundò, Tridentinum asserit, pertinere ad Episcopos, intra quorum diocesis fines existunt ordinarij, litteras dimissorias eis concedere; At subditi Priorum Militarium ut in plurimum non existunt intra fines alicuius diocesis, sed extra, & in territorio sciuncto, ac separato, quod vicinum est diocesis Episcoporum; quare cum his non est sermo Tridentini. Hinc etiã oritur, subditos eiusmodi Priorum, si ab his non acciperent litteras dimissorias, non habituros Ordinarium, a quo eas petcerent; nam volent territoria aequae esse confinia duabus, aut tribus diocesis, nec esset ratio, cur vnus potius Episcopus, quam alius eas concessurus foret, vel Ordines prestiturus; Et, cum a proprio Episcopo, quis debeat Ordinibus initiari, iuxta Tridentinum *session. 23. cap. 8.* nullus posset censeri Episcopus proprius; & aliundè non potest quis duos, aut tres Episcopos proprios habere.

74 Et quamuis subditi Priorum sint quasi intermixti in diocesi alicuius Episcopi, tamè formaliter non existunt intra fines diocesis illius, cum non sint eius subditi, atque adeò nõ erit, qui eis ut subditis; litteras dimissorias concedat, præter Priores. Quare Tridentinũ solum intendit videtur, quod Abbates qui ratione priuilegij, aut Dignitatis cõtendebant, posse expedire litteras dimissorias, etiam respectu subditorum Episcopi, eas deinceps non concederent; non vero loquitur cum his, qui iurisdictione quasi Episcopali gaudent, Etenim, si Tridentinum voluisset, quod subditi eiusmodi Abbatum, seu Priorum impetrarent litteras dimissorias ab Episcopis vicinis, quorum subditi non erant, pariter id ipsum disposuisset de subditis Capituli Sede vacante; quibus tamen non concedit, ut possint litteras dimissorias consequi ab Episcopo vicino; ea, ut credo, ratione, quia eius subditi non sunt; ergo pariter in presentia non disponit de subditis Priorum, qui subditi Episcoporum non sunt.

75 Tertiò consuetudo iuxta vulgata principia est optima legum interpretis. At post Tridentinum constanter Priores Militarium iurisdictione quasi Episcopali gaudentes concesserunt litteras dimissorias suis subditis ratione territorij, aut Beneficij, ut Ordinibus

initiarentur; ergo Tridentinum id non prohibuit; alias per tot annos in Hispania Tridentini obseruantissima id non fuisset toleratum a Nuntijs Apostolicis, nec a Viris sapientissimis subscriptum, & Apostolica Sedes, ac Sacra Congregatio Concilij huius rei conticia non permississent, ita executioni mandari. Et, quamuis plures Episcopi soleant rejicere eiusmodi litteras dimissorias, attamen non ideo Priores ab incepto destiterunt; illi quidem suam iurisdictionem, & potestatem promouere conantur, & opinioni probabilis insistant; hi vero pariter suam iurisdictionem tuentur, & sententiam plurimis Auctoribus firmatam sequuntur; quorum auctoritas sufficit, ut rectè operentur, & ut subditi vrentes eiusmodi litteris dimissorijs nullam poenam contrahant, ut adnotant Flores de Menis, & Emanuel Rodriguez *vbi supra*.

76 Quarto: plures Episcopi temporis decursu litteras dimissorias a Prioribus Militarium concessas admiserunt, & admittunt; quo facto firmatur Priorum iurisdictione. Et aliquando sanè nolunt initiare Ordinibus eos, qui illas afferunt simul cum aliqua Capellania Prioribus concessa; eo quod fraus interuenire soleat, cum illa admittatur dumtaxat ad titulum, ut quis ordinetur, & illico dimittatur; quo fit, ut eademmet Capellania pluribus breuissimo tempore conferatur, & singuli eam deferant. Quod omnino est contra sanctiones Canonicas, a Tridentino imputatas. Quare Episcopi rectè operantur, dum hanc fraudem explorant, nec ad Ordines admittunt eos, quos, vero similiter creditur, renuntiaturos fore Capellania, postquam Ordinibus fuerint initiati. Verum, si aliquando Priores absque sufficienti notitia eiusmodi fraudis litteras dimissorias expedierant, deinceps non id erit timendum, cum Ordines ipsi de hoc certiores facti, seuerè præceperint; quod non nisi rectè, debito modo, absque fraudis interuentu, & iuxta iuris dispositionem, litteræ eiusmodi imperciantur: quod sanè absque dubio obseruabitur.

Demum Tridentinum mentionem non facit priuilegij concessi Abbatibus, & Prioribus præfatis inserti in iure communi, & a Synodo generali stabili in *relato cap. quoniam, dist. 69. & in alijs capitibus*

pitibus ſuprà allatis. Quare illud non derogalle, eſt cenſendum. Hinc loquens de noſtra ſententia Machado *ubi ſuprà*, & eam probans, addit; *Lo qual tiene en eſtos tiempos tan admitido, y asentado la practica, uſo, y comun eſtilo, q̄ es, Nodum in ſcirpo querere, querere reducirla à diſputa, y controuerſia, ni es razon en las coſas tan asentadas, y practicadas en la Igleſia con tolerancia, y ciencia del Pontifice, que la gouierna.*

77 Ex his ſecunda etiam queſtio dirimitur. Tenendumque eſt, Priores iuriſdictione quaſi Episcopali gaudentes, ſi aliunde priuilegio gaudeant vtendi Pontificalibus (ſine quibus Ordines nequeunt conferri) poſſe conferre primam Tonſuram, & Ordines Minores ſuis ſubditis, etiam ſecularibus, nec non alijs quibuſcumque non ſubditis, ſi ad id litteras dimiſſorias à ſuis Prælatiſ afferant. Etenim iure communi id licet Abbatibus, & Prioribus exemptis, vt conſtat ex *cap. cum contingat, de ætate, & qualitate Ordin. cap. Abbatibus, de priuileg. num. 6.* Per Tridentinum autem non fuiſſe derogatam hanc poteſtatem, conſtat ex rationibus nuper libatis circa litteras dimiſſorias, cum omnino pariter in vtroque militent, & idcirco Authores eodem modo loquuntur. Quare pro hac conſuſione ſtant Couarrubias, Felinus, Archidiaconus, Machado, Pater Thomas Sanchez, & alij ſuperius adducti, nec non plures relati à Diana 4. part. tractat. 4. reſolut. 147. Et quidem ius commune, & Decreta Concilij generalis non cęſeri reuocata, niſi de illis ſpecificè fiat mentio, traditur à Couarrubias, Nauarro, Gregorio Lopez, & pluribus alijs, quos adducunt Pater Thomas Sanchez, & Pater Quintana dueñas *ubi ſuprà*: Qui hanc ſententiam tuetur eo tom. 1. ſingular. tractat. 2. ſingular. 5. num. 7.

78 Certè Episcopii, cum litteras dimiſſorias ad Minores Ordines concedunt, in eis aſſerere ſolent, ſe facultatem præbere, vt quis à quouis Antiftite Ordines accipiat, *Abbatibus excluſis*. Quà limitatione intendunt non ſuffragari poteſtati Abbatum, ſeu Priorum (vt ſuprà notauimus) ſed ſimul oftendunt, illos ſolere initiare Minoribus Ordinibus, aliàs fruſtranea eſſet illa limitatio; quare, dum exercitium poteſtatis eis addere nolunt, poteſtatem fatentur, ſal-

tem in communi exiſtimatione conſtanti, ſeu valdè probabilem. Quin etiam de hac poteſtate conferendi Ordines Minores, tanquam admiſſa, & conſuetudine recepta loquitur Machado in verbis ſuprà tranſcriptis, quæ cadunt ſuprà poteſtatem tum conferendi litteras dimiſſorias, tum Ordines Minores.

79 Sed oppones deciſionem Rotę ſtabilitam die 22. Februarij, anno 1631. qua declaratum fuit, ſubditos Abbatum, & ſimilium, qui ſunt nullius diœceſis, poſſe abſque eorum litteris dimiſſorijs ab Episcopo viciniore Ordines accipere; vnde fit, reſpectu Ordinum non ſubiacere Abbatibus, ſeu Prioribus, ac proinde nec poſſe ab illis litteras dimiſſorias impetrare, nec Ordines ſuſcipere. Adducit hanc deciſionem Bellamera in ſelect. cap. 19. num. 29. eam que refert Barboſa in collectan. ad Concil. Tridentin. ſeſſion. 23. cap. 10. de reformat. num. 11.

80 Reſpondeo in primis, de hac Deciſione non conſtare, nec authenticam fore iudicandam, dum ab vnico Authore refertur, cum vnus aſſerto non ſit neceſſario ſtandum in his euentibus, vt communiter Doctores animaduertunt. Deinde, eſtò ſit certa illa Deciſio, authoritas illius non eſt præceptiua, nec Sedis Apoſtolicæ eſt declaratio; quamuis ſit maximi ponderis, vt potè Doctiſſimorum Sacrę Rotę Auditorum, qui tamen vt Doctores Clariſſimi ſunt cenſendi, ac venerandi. Id autem non tollit, quòd ſententia appoſita ſit valdè probabilis, in praxi tuta, & ob authoritatem extrinſecam, præter fundamenta, quibus ſalcitur, adhuc probabilioſam, vt fatiſ ex dictis liquet. Ac proſectò, ſi à viciniore Episcopo poſſent liberè ordinari hi, qui ſunt nullius diœceſis, cum ſoleant eque diſtare à duobus vel tribus Episcopis, vt iam attigimus, non eſſet, cur potius ab vno, quam ab altero Ordines ſuſciperent, nec id poſſent diſcerni; & præterea tã ab vno, quã ab altero poſſe Ordinibus initiari, ex ſe apparet abſurdum, cum inde fieret, eſſe ſubditos plurium Episcoporum, quo ad Ordines, & plura habere capita, quod in corpore myſtico, nõ aliter ac in naturali mō ſtrum cenſetur; que abſurditas debet vitari, & in noſtra dumtaxat ſententia vitatur. Ad calcem obſerua, litteras di-

dimissorias concessas à Priore, etiam si hic moriatur, non expirare; quod de litteris concessis ab Episcopo, itidem est dicendum. Ita docent Emanuel Rodriguez, Ledesma, Velasco, Quaranta, Paquinus, Ioannes de la Cruz, P. Enriquez, & alij, quos refert, & sequitur P. Quintanaduenas tom. 1. singular. tract. 6. singular. 8. num. 4. Consequenter addicta possunt præfari Priores dispensare ex causa in interstitijs ad Ordines lucipien- dos, vt tenent Authores supra relati.

Questio 8. An, vacantibus Prioratibus Militiarum, quibus annexa est iurisdictio quasi Episcopalis, Vicarij, seu Subprioris possint litteras dimissorias conferre subditis, vt Ordinibus imitentur?

81 **A**SSERENDVM est, (stando iuri communi) nõ posse litteras dimissorias concedi subditis secularibus ab eiusmodi Vicarijs, seu substitutis. Quod si concedantur, ij incident in poenam suspensionis ipso iure ab officio, & Beneficio, dum intra annum à vacatione Prioratus eas concedant, nisi is, cui conceduntur, promotus sit ad Beneficium Ecclesiasticum, quod exigat Ordines, ad quos dimissoria expediuntur, vel arctatus sit ad Beneficium recipiendum. Illi autem, si acceptis dimissorijs intra annum, & non arctati occasione Beneficij Ecclesiastici recepti, aut recipiendi, ordinentur, & in minoribus Ordinibus constituantur, nullo privilegio Clericali, præsertim in criminalibus, gaudebunt; constituti vero in maioribus Ordinibus, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, manent ipso iure suspensi.

82 Ratio huius doctrinæ est, nõ hæc dispositio, & poenæ à Tridentino sunt stabilitæ sess. 7. cap. 10. de reformat. & sess. 23. cap. 10. de reformat. contra Administratorem Episcopatus, Sede vacante, & aduersus accipientes ab eo litteras dimissorias, & ordinos intra annum, nisi urgeat Beneficium, & præterea poenâ interdicti Capitulo, Sede vacante, indicitur à Tridentino ipso, si prædictas litteras dimissorias intra annum expediat.

At hæc dispositio eandem vim habet respectu Administratoris, Vicarij, aut Substituti Prioratus, cum sit similis omnino ratio, atque ad eò idem ius. Etenim ex similitudine in iurisdictione, quam Priores cum Episcopis habent, colligitur potestas expediendi litteras dimissorias; ergo pariter ex similitudine vacantis Prioratus, & vacantis Episcopatus, colligitur eadem dispositio tradita à Tridentino. Absurdumque esset, plus licere, vacante Prioratu, Vicario illius, quàm vacante Episcopatu, Capitulo, seu Vicarijs generalibus; neque est vnde maior potestas, aut privilegium valeat de promi, nec Pontifices id specia- liter Ordinibus Militaribus indulerunt, vt constat ex Bullis in fauorem ipsorum expeditis, vnde iuri, & dispositioni communi debet stari.

83 Et quidem idem finis prohibitionis statuta à Tridentino v- trobique reperitur; voluit quippe Con- cilium obuiare incommodis, quæ sequi possent, si litteræ dimissoriae ad Ordines suscipiendos expedirentur, Sede vacante; tunc enim minus rigide res solent dis- poni, nec ad eò accuratè apertudo, ac suf- ficientia examinari; vnde ne cresceret Ordinandorum multitudo, & fortas- sis parum idonei approbarentur, Tri- dentinum prohibuit, litteras dimissorias concedi; cum spatio vnus anni com- muniter soleat alius Episcopus succe- dere, qui pro suo munere, non perfun- toriè de Clericis idoneis Ecclesiæ pro- uideat; & aliunde supponitur, non vr- gere receptionem Beneficij, nec Eccle- sijs damnum inferri, si quidem hoc ca- su tam Capitulum, Sede vacante, quàm Vicarius Prioratus vacantis non prohi- bentur litteras dimissorias, concedere. Ecce militat respectu Episcopatum, & Prioratum vacantium idem finis, vnde & eadem dispositio vtrisque a- daptatur. Priores Monasterij de Alcan- tara, ob Concordiam eum Episcopo Cau- riensi non concedunt litteras dimisso- rias subditis secularibus, quare de Sub- prioribus eius Monasterij, vacante Prio- ratu, non est questio.

84 Sed oppones primò, præ- dictos Vicarios à Rege nostro, seu Re- gio Senatu, aut ex vi Definitionum desi- gnatos solitos fuisse litteras dimissorias ad Ordines conferre, atque ad eò id vi- deri consuetudine præscriptam. Respo-

deo, reclamatum fuisse à pluribus Viris doctis, quoties id prestabatur, & abique fundamento præsistum, cum nec Authores id posse fieri sentiant, nec in Ordinibus Militaribus extet aliquod indultum, aut Definitio, per quam liceat; vnde abusus potius, & corruptela, quam vsus, & consuetudo debet appellari. Quare in Capitulis Generalibus ipsorum Ordinum, qui celebrati sunt in Curia Matritensi anno 1652. prohibitum est eiusmodi Vicariis, concedere litteras dimissorias, quasi quid ipsorum potestatem excedens.

85 Oppones secundò. Prioratus Ordinum Militarium, vel sunt ad tempus, aut saltè amouibiles ad nutum; quare non tam respiciendum est ad eum, qui nomine, & titulo Prioris gaudet, quam ad eum, qui iurisdictionem exercet, cum autem Rex, seu Regius Ordinum Senatus, seu Ordo constituat Vicarios, qui iurisdictionem exerceant; & ad hanc spectet, expedire litteras dimissorias, parùm refert, quòd constitutus in eo munere sit Prior, aut Vicarius; maxime cum Pontifex eam iurisdictionem spiritualement conferat illi, qui à Rege, aut Ordine fuerit designatus, quin indigeat noua confirmatione impetrata ab ipso Pontifice.

86 Respondeo, iurisdictionem deriuari à Pontifice in eum, qui Prior designatur, in ordine ad concedendum litteras dimissorias, non in Vicarium; esto in hunc iurisdictionem ad alia munia deriuetur. Nam Pontifex concessit Regi Hispaniarum, vt Administratori perpetuo Ordinum, seu Ordinibus ipsis, quòd designarent personas Regulares ipsorum Ordinum, per quas iurisdictionem spiritualement exerceatur, tum Priores, tum Vicarios; quoniam autem iurisdictionem per singulos eiet exercenda, ab Apostolica Sede statuitur, sicut statuitur, quòd sit exercenda per Capitulum Sede vacante; nec liberum est Regi, aut Senatui, vel Ordini, vt quicumque, & quocumque titulo designetur ab ipsis, possit litteras dimissorias concedere, cum hæc iurisdictionem à Sede Apostolica dimanet, & limitata sit in Tridentino, ita vt Vicariis non competat. Quòd à paritate in casu non dissimili conitatur; nam liberum non est Regi, aut Senatui, vel Ordini designare Vicarium, cui competat potestas conferendi Ordines Minores, quamuis Prior

eos conferre possit; quia ea potestas à Sede Apostolica dimanans non extenditur ad Vicarios, & limitata est ad Priores, qui soli possunt Pontificalibus vti, (& quidem non omnes) & Ordines minores conferre. Itaque Regi, aut supradictis alijs incumbit, eligere hos, & illos Priores, ac Vicarios; his verò designatis, inspiciendum est, quòd potestas vnicuique competat concessa à Pontifice; nam Rex, vel Ordo potestatem spiritualement minimè concedit, sed eligit personas, quibus à Sede Apostolica potestas confertur.

87 Inquires, an Vicarij Prioratus vacantium possint dimissorias concedere ad Ordines suis subditis Regularibus? Respondeo, inspecto iure communi posse. Nam id à Tridentino non prohibetur; loquitur enim dumtaxat de subditis secularibus. In omnibus autem Religionibus id commune est, vt Prelati, siue Generales, siue Prouinciales, aut Superiores immediati (iuxta cuiusque Ordinis sanctiones) possint concedere subditis litteras dimissorias, vt Ordinibus intuentur à quouis Antistite. Ad autem competit etiam Vice-Prouincialibus, aut Vicarijs Generalium, seu his, qui vices gerunt eorum, qui Religionem gubernant, ad cuius regimen spectat, vt sit Superior, qui possit litteras dimissorias concedere; cum contingat, Domus, vel Monasteria ob varias circumstantias destitui Religiosis Ordinatis, qui Ministeria propria exequantur, vel speciale commodum Monasterij sit, quòd tali, aut tali tempore Religiosi ordinentur, vt vitentur sumptus faciendi, si ad aliud tempus differatur Ordinum susceptio, aut alij detrimento occurratur. Quòd pariter militat in Vicarijs designatis in Monasterijs Militarum, vt possint subditis Fratribus litteras dimissorias ad Ordines conferre. Quare intra annum etiam vacantis Prioratus eis competit prædicta potestas, quatenus Superiores Regulares sunt, & gerunt vices eorum Superiorum, qui litteras eiusmodi concedere possunt. Ita Tamburinus de iure Abbat. tom. 2. disp. 2. quæst. 28. Ioannes de Sacramento de Priore Australi, part. 3. numer. 236. Dixi, inspecto iure communi, nam Definitionibus Ordinum mandatum est, cum Senatus Ordinum, & Capitula possint hanc potestatem limitare; vt de facto limitant, & in euentibus specialibus

ibus solent committere Subprioribus, vt eas litteras concedant.

88 Cæterum post annum vacantis Prioratus poterunt Vicarij litteras dimissorias ad Ordines conferre omnibus subditis, sicut potest Capitulum Sede vacante, cui assimilantur; nam Tridētinum solummodo prohibet, eas litteras intra annū concedi, & exceptio firmat regulam in contrarium; quare extra annum expedita manet potestas ad concedendum eiusmodi litteras.

Questio 9. An Eques Militaris, si Ordinibus sit initiandus, teneatur postulare litteras dimissorias à Priore Monasterij sui Ordinis?

89 **P**ARS negans potest suaderi; quia Priores, quos supponim⁹ gaudere iurisdictione quasi Episcopali, non sunt Prælati Equitum, qui extra eorum territoria degunt, nec possunt in eos censuras ferre; nec tenentur hi obedire illis; ergo non tenentur, imò nec valent accipere ab illis litteras dimissorias, quas nequit concedere, nisi proprius Prælatus. Confirmatur, nam, Equites, cū causa penitentiæ, aut probationis degūt in Monasterijs, statuitur in Definitionibus Ordinum, debere obedientiam præstare Prioribus; ergo extra eorum obedientiam sunt, dum ibi nō degunt, cum exceptio firmet regulam in contrarium. Roboratur. Nam hi Equites, etiā dato casu, quod litteras dimissorias à Prioribus acciperent, à proprio Episcopo territorij, in quo habitant, aut in quo Beneficio Ecclesiastico potiūtur, debent ordinari, cum non videatur, posse liberè à quouis Episcopo Ordines recipere; ergo habent Episcopum, & Ordinariam propriam; non igitur opus est, confugere ad alium, nec simul possunt esse sub duobus Ordinarijs.

90 Adhuc stabilitur. Nam Episcopus loci, in quo suam habet sedem Eques, potest illum censuris coercere, cūque comprehendunt censure generales, quæ ab Episcopis feruntur contra facientes, aut omittentes hoc, vel illud; quod sibi persuasum habere Equites, credideris. Alias, si Episcopi non possent agere contra illos armis spiritalibus, nō esset

in illos coercitio, siquidem Rex, aut Senatus Regius Ordinum nequit attendere ad singulorum Equitum actiones; nec facile adiri possunt, vt singulos in suo munere contineant, maxime cum plurimi degant extra Hispaniam. Et quis dicat; Equitem Militarem in Insulis Philippinis nō posse ab Episcopo reprehēdi, coerceri, ac excommunicari, si v.g. scādalo-sè viueret; & expectandam fore correctionem à Senatu Regio Ordinum? Signum ergo est, Episcopū esse Prælatum, & Ordinarium Equitum.

91 Pars affirmans potest probari. Primò, quia Equites in plurium sententia, sunt strictè, & propriè Religiosi; ergo iuxta eam sententiam exempti ab Episcopis, sicut cæteri Religiosi non Militares; vnde subiacent Regi vt Administratori, qui, cum nequeat per se litteras dimissorias expedire, designat personā, à qua conferantur, iuxta potestatem Regi ab Adriano VI. concessam; hi autem, qui designantur, sunt Priores D. Iacobi de Vcles, & S. Marci Legionensis, erga Equites Ordinis D. Iacobi, respectu habito ad Prouincias, in quibus degunt; de quo Mota in reg. Ord. lib. 2. c. 4. n. 8. & Prior Calatravæ, si detur, & Alcantaræ, quos (quoad id munus) Rex Prælatos omnium Equitum Calatravensium, & Alcantarensium constituit. In hac sententiā (de qua egimus disq. 2. q. 2.) itur obuiā præcipuis fundamentis pro parte negante præiactis, & consequenter ad eam asseri debet, posse Equites à quouis Episcopo ordinari, sicut possunt cæteri Religiosi, acceptis litteris dimissorijs à suis Superioribus, & non posse censuris coerceri ab Episcopis, sicut cæteri Religiosi non possunt, nisi in casibus in iure expressis. Ita Miranda in Manual. Prælat. tom. 2. q. 35. art. 11. concl. 5. Inconueniēs autem propositum in Equitibus distantibus (nam respectu aliorum non difficulter aditur Rex noster, aut Senatus Regius Ordinum) alijs vijs potest præcaueri; tum quia Gubernatores sæculares possunt præstare erga Equites, quod ad vtilitatem publicam, & ad imminens dānum præcauendum spectat; tū quia Rex noster, ac Senatus suam iurisdictionem possunt committere tum Episcopis, tū Gubernatoribus Regionum distantium, & prouidere opportuna media, quibus Equites vbique in suo officio coercerantur.

92 Confirmatur. Quippè Priores ſunt Parochi generales, & patres ſpirituales, ſeu Superiores ad ſpiritualia deſignati Ordinum Militarium, ad id què munus fuerunt electi, & aſſumpti; vnde ad eos pertinet, litteras dimiſſorias omnibus intra Ordines concedere, ſicut pertinet ad Superiores aliarum Religionũ ob eam rationem; maxime cum Equites ſiant quoad hoc ſubditi Priorum. Roboratur; nam olim Equites, cum Magiſtris erant ſubditi, præcipue, qui intra Monasteria cum illis debebant, ſi ordinandi eſſent, à Prioribus litteras dimiſſorias erant accepturi (nam à quo alio?) Id autè priuilegium non eſt reuocatum, & Ordines perſeuerant ſub eodem Inſtituto, & eſſemptionibus, quare nunc idem eſt obſeruandum, cum idẽ præſtet Rex, ac Magiſtri; deſignatis præterea perſonis, qui ſpiritualia exercèant; & cur negetur Ordinibus Militaribus exemptis, quod cæteri ſacri Ordines exercent, cum circa eſſemptionem tot priuilegijs Põtificijs illi fruantur?

93 Dices, in Statutis Ordinis D. Iacobi, in *Regula cap. 4. fol. 41.* cum præſcribantur orationes quotidie perſoluendæ à Fratribus, & Equitibus, aſſeritur; *Por ſu Obiſſo dicitur vn Pater noſter.* Ergo Episcopum proprium habent. Reſpõdeo, id eſſe commune omnibus Religioſis, vt ſit ſuus Episcopus ille, qui eſt Episcopus territorij; in quo veſtantur; Et idẽ in Canone Miſſæ eum exprimunt in verbis, *Antiphite noſtro N.* Cui præterea in pluribus ſubduntur: nec enim abſq; eius approbatione poſſunt audire Confefſiones ſecularium ei ſubditorum iuxta Tridentinũ, quod expreſſè declarauit Innocentius X. & ego tradidi tom. in *Bull. Cruciat. diſp. 22.* Nec alia ſimilia valent exercere in eius territorio; cum quo ſtat eſſe eſſemptos ab illo. Id ipſum apraueſis Equitibus, & Fratribus Clericis Ordinum Militarium. Adde, Alexandrum III. in Bulla Confirmationis Ordinis D. Iacobi, exprimerẽ, quòd ſi in poteſtatẽ Ordinis aliquis locus deueniret, in quo Episcopus eſſe deberet, ille ibi remaneret percipiẽs ſuos fructus, & itidem Clerus ſuos perciperet, reliqua verò cederent in vſus Equitum. Ecce ergo caſum, in quo orationes pro Episcopò loci ſui eſſent fundendæ. Deinde in eadem Bulla deſignatur diocetanus Episcopus ad Ordines ab illo ſuſcipiendos, & ad u-

lia per ipſum præſtanda. Quare rectè in Statutis prouiſum eſt, vt Orationes pro Episcopò ſuo funderent Iacobei, quamuis ſtrictè Religioſi defendantur. Ceterum in ſententia tuente, Equites non eſſe ſtrictè Religioſos, dicendum eſt, ab Episcopò non eſſe exemptos, nec poſſe litteras dimiſſorias à Prioribus accipere, ſed vnumquemque à ſuo Antiphite fore Ordinibus initiandum.

Quæſtio 10. An Priores Militares gaudentes iuriſdictione quaſi Episcopali poſſint abſoluere omnes ſubditos à caſibus reſeruatis, à quibus poſſunt ſuos ſubditos Episcopii abſolvere? Et an in irregularitate diſpenſare?

94 LICET Episcopis, iuxta Tridentinum ſeſſ. 24. cap. 6. de reformatione, abſoluere ſuos ſubditos à quibuſcumque caſibus, etiam ſedi Apoftolicæ reſeruatis, per ſe ipſos, aut per Vicarium ad id ſpecialiter deputandum in foro conſcientiæ, dummodò ſint caſus occulti. Licet etiam ipſis, diſpenſare in irregularitatibus, omnibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto proueniẽtibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis his, quæ ad forum contentioſum ſunt deductæ.

95 Id ipſum licere Prioribus Militaribus reſpectu ſubditorum, eſt tenendum. Ita docent Sayrus in *Clau. Regia lib. 6. cap. 11. num. 83. in fin.* Emanuel Rodriguez tom. 2. ſumm. cap. 10. concluſion. 6. Barboſa in remiſſ. ad Trident. ſeſſ. 24. cap. 6. num. 2. Bonacina, & alij, quos refert Diana part. 4. tract. 4. miſcell. reſ. ſol. 121. P. Auila de cenſur. part. 7. diſput. 10. P. Thomas Sanchez lib. 8. de matrimon. diſp. 2. num. 22. cum alijs à ſe allatis: Moneta, Fragofus, Marchinus, Tamburinus, Martinus de S. Joſeph, P. Suarez, P. Caſtro Palao, quos refert, & ſequitur D. D. Vrritigoyti in *Pæſtorali intertenno*, tract. 2. quæſtion. 2. numer. 4. & 9. Qui loquuntur de omnibus Prælatiſ iuriſdictione quaſi Episcopali gaudentibus.

96 Probatur primò ex præxi. Sic enim præſtatur ab eiufmodi Prælatiſ;

latis; nec, si non liceret, præstaretur. Secundo, quia Decretum Tridentini, licet videatur restrictivum juris communis, iuxta quod Pontifex pro utroque foro absoluebat, & dispensabat (cui rationi innituntur Authores aliqui oppositi) tamen favorabile est respectu subditorum, proindeque ampliandam. Nec deterioris debent esse conditionis subditi Priorum Militarum, quam ceteri, ita ut hi possent absque recurso ad Pontificem absolvi, & dispensari in prædictis casibus, & non illi, cum nulli sub sint Episcopo; atque adeo non videtur mens esse Tridentini, excludere illos ab hoc favore. Confirmatur Tridentinum in ea dispositione constituit ius commune, unde dispositio etiam iuxta ius commune est intelligenda; sed iuxta ius commune præfati Priores veniunt nomine Episcoporum, ut, innumeris Authoribus relatis, docent Barbosa in pastor. allegat. 36. num. 11. Diana part. 7. tract. 2. resol. 5. P. Castro Palao tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1.

Consequenter dicendum est, posse Priores Militares dispensare in irregularitatibus occultis erga suos subditos, in quibus Episcopi possunt circa suos; Eadem enim militant rationes, idemque ius in præfati datur circa absolutionem, & dispensationem ex vi Tridentini. Sic docent Miranda in Manuali Prælator. tom. 2. quest. 31. art. 3. Ioannes de la Cruz de statu Regular. libro 1. cap. 6. dub. 5. concl. 6. Sigismundus à Bononia de elect. & potest. Prælator. Regul. dub. 87. n. 3. D. D. Vrritigoyti ubi supra num. 12. Emanuel Rodriguez tom. 1. quest. Regular. quest. 24. art. 17. versus; Et per consequens; & alij; Qui omnes loquuntur indistincte de omnibus Prælati, sive Abbatis, sive Prioribus; seu alio quovis nomine nuncupatis, qui territorium, & iurisdictionem quasi Episcopalem habeant. Quædam declaratio contraria afferunt à P. Suarez tom. 4. in 3. ip. disp. 30. sect. 2. num. 6. Sed vel de ea authenticè non constat, vel reuocata est; cum tot, tam gravèque Authores post illam tueantur nostrum assertum. (De irregularitatibus autem in quibus Priores possunt dispensare cum subditis, quatenus Prælati Regulares sunt, infra agemus, cum de Subprioribus loquamur.)

Ex his decidendum est, an

Priores prædicti valeant absoluere per se ipsos, non quidem per Vicarium, à crimine hæresis externæ occultæ, in foro conscientie. Etenim Tridentinum relato cap. 6. hanc potestatem absolventi concedit Episcopis, non eorum Vicariis. At dubium gravissimum exortum est, utrum in Prouincijs, in quibus dantur Sacræ Fidei Tribunalia, potestas illa sit reuocata, eo quod à Sede Apostolica priuatim sit concessa facultas absolventi ab hæresi Quæstoribus Sacræ Fidei. Hoc dubium latè exagitavi tom. in Bullam Cruciat. disp. 23. cap. 8. à num. 78. Vbi attuli plures, & graves Authores tuentes, posse adhuc Episcopos absoluere à crimine occulto hæresis; idque per eam authoritatem extrinsecam hæc probabile, videtur censendum. Ceterum contrariam sententiam tenui, eamque innumeris Authoribus, & validis fundamentis stabiliui, quæ non sunt repetenda, sed videnda. Et ad casum præsentem, quod de Episcopis asseritur, Prioribus Militaribus est apudandum; nempe, iuxta eam sententiam, non posse absoluere à crimine hæresis occultæ, si iurisdictionem exerceant in Prouincijs, in quibus sedem habent Tribunalia Fidei; nam, si in alijs ea iurisdictione gaudeant, sicut in illis absque controversia valent Episcopi absoluere à crimine hæresis occultæ iuxta Tridentinum, ita valebunt Priores Militares stando doctrinæ supra traditæ, dum tamen hanc absolventi potestatem per se ipsos, & non per Vicarium, exerceant, sic enim limitatur à Tridentino specialiter in absolutione ab hæresi occultæ; A publica autem nequeunt Episcopi absoluere, ut est constans; atque adeo nec Priores.

Scio; plures Authores, quos refert, & sequitur D. D. Didacus Frances de Vrritigoyti in Pastoralis internæ tract. 2. quest. 2. num. 11. tueri, dispositionem Tridentini non extendi ad Abbates, & Priores quoad absolutionem ab hæresi, ex eo quod ibi dicatur, committi absolutionem Episcopo tantum. Verùm vox tantum ibi est exclusiua Vicarij; ita ut sic intelligenda sit, quod Episcopus per se ipsum, & non eius Vicarius, possit absolutionem præstare. At cum prædicti Authores admittant, sub nomine Episcopi intelligi, quod alios casus, Abbates, & Priores gaudentes iuril.

iurisdictione quasi Episcopali, consequens est, ut etiam intelligantur quoad absolutionem ab hæresi, adhibita in ipsis limitatione, quæ in Episcopis adhibetur, per vocem tantum, nempe quod per se ipsos dumtaxat eam valeant absolutionem impertiri. Quare Priores posse absolvere ab hæresi occulta, si possint Episcopi, & dispensare in irregularitatibus, in quibus Episcopi possunt dispensationem impertiri, docent Pater Henricus, Thomas Sanchez, Auila, Emanuel Rodriguez, Flores de Mena, & alij, quos sequitur, & refert in marginè Machado de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 3. docum. 4. num. 3.

100 Sed tamen videndum est, an doctrina superius stabilita locum habeat de facto in Priore Monasterij, ac territorij de Alcantara, ob specialem rationem, quæ aduersus ipsum urget. Quippè inter Episcopum, Decanum, ac Capitulum Ecclesiæ Cauriensis concordia quædam intercessit eum Ordine Alcantaræ, ex qua videtur priuatiuè spectare ad prædictum Episcopum omnia munia ad Dignitatem Episcopalem pertinentia, intra fines diocesis Cauriensis, intra quos Prioratus de Alcantara iacet, atque adeo ad Episcopum priuatiuè pertinere facultatem supra dictam absoluendi, ac dispensandi, ut potè que est propria Dignitatis Episcopalis. Inferius autem Concordiam transcribemus.

101 Sed his non obstantibus, tenendum est, posse Priorem de Alcantara absolvere suos subditos, & dispensare, eo modo, quo Episcopi possunt. Quippè is Prior est Index Ecclesiasticus Ordinarius in toto suo territorio, ut constat ex præfata Concordia num. 2. Iuxta quam omnimoda iurisdictione ordinaria residet penes Priorem Alcantaræ in suo territorio, quin ea resideat penes Episcopum; sed potestas tradita absoluendi, & dispensandi fundatur in iurisdictione ordinaria Episcopali, aut quasi Episcopali; ergo ea potestas datur in Priore Alcantaræ.

102 Confirmatur à simili. Capitulum Sede vacante (committendo id specialibus personis) potest à casibus referuatis occultis absolvere; quæ tamen non valeat exercere Pontificalia; at Prior Alcantaræ eadem iurisdictione fungitur circa suos subditos in prima in-

stantia, quæ Capitulum gaudet erga suos, ut ex ipsa relata Concordia comitat; ergo Prior ille absolvere potest subditos à casibus referuatis, de quibus agimus. Prædictam autem potestatem esse in Capitulo, Sede vacante, defendunt Sayrus in clau. Regia, lib. 6. cap. 11. n. 84. Barbosa in remissionib. ad Tridentinum sess. 24. cap. 6. n. 5. Diana part. 4. tract. 4. miscell. resolut. 211. P. Thomas Sanchez tom. 2. sum. lib. 2. cap. 11. num. 4. Qui præscribit formam, qua id est præstandum, Et lib. 2. de matrimon. disput. 40. num. 17. docet, posse Episcopum suas vices, ac potestatem ad absoluendum alteri delegare, eo quod Tridentinum non eligat industriam personalem Episcopi, sed eius iurisdictionem. Inde etiam fit, posse Priorem Militarem eiusmodi potestatem delegare.

103 Confirmatur rursus alio simili. Nam Episcopus electus, ac confirmatus, adhuc non consecratus, quævis nequeat exercere Pontificalia, valet absolvere à prædictis casibus, ut tradunt Barbosa ubi supra num. 3. P. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. m. 4. P. Thom. Sanchez ubi supra num. 3. Ioannes Gutierrez, & alij; ergo similiter Prior Alcantaræ, esto nequeat ob Concordiam exercere Pontificalia, poterit absolvere à referuatis, siquidem iurisdictione ordinaria fungitur, ob quæ Episcopus confirmatus non consecratus ea potestate absoluendi à referuatis gaudet.

104 Nec oppositum suadet ex verbis prædictæ Concordiæ. Etenim, quamuis Episcopus Cauriensis ob Concordiam exerceat Pontificalia in territorio Alcantaræ, & alia exequatur in verbis Concordiæ contenta, tamen Prior suam iurisdictionem ordinariam retinet, & ratione huius potestas absoluendi ei competit. Nec obstat, quod causæ in secunda instantia ad Episcopum Cauriensem deferantur; sicut non obest Episcopis, quod ab eorum sententijs ad Metropolitanos appelletur; vtrumque enim præstatum absque iurisdictionis ordinariæ læsione; De quo videri potest Emanuel Rodriguez tom. 2. sum. c. 10. num. 6.

105 Iam verò ad doctrinam generalem in assertis positam redeundo, ex illa decidenda erit ea questio, an Priores Militares præfati possint dispen-

lare

fare pro foro interno in irregularitate proficiente ex infamia occulta, si procedat ab hæresi? Et quidem iuxta eam sententiam non possunt, cum iuxta eam non valeant absoluere ab hæresi in Regnis Hispaniarum, vbi Fidei Sacra Tribunalia vigent; pariter enim prohibitio militat in absoluteione ab hæresi, & irregularitate propter illam contracta, hæc enim inter se connectuntur quoad potestatem, à qua sunt exercenda. Sic docet Tamburinus *de iure Abbatum tom. 2. disp. 17. quæst. 7. à num. 8.* & plurimi alij. E contra verò, propter eandem rationem, in sententiâ tuente, posse prædictos Priores absoluere ab hæresi occulta pro foro interno, asserendum erit, valere etiam in eiusmodi irregularitate dispensare.

Ex eadem illa doctrina generali inferitur, posse Priores Militares præfatos absoluere suos subditos extra mortis articulum ab omnibus casibus in Bulla Cænæ contentis, & alibi reseruatæ Pontifici, (hæresim excipe, de qua iam diximus) quando subditi legitime impediti sunt adire Pontificem, quamvis casus non fiat occultus. Etenim in eo euentu possunt Episcopi suos subditos absoluere, de iure communi iuxta *cap. de cetero, de sentent. excomm.* & ibi Glossa, verbo, licet, & Panormitanus, Docet Nauarrus in *Manuali cap. 27. num. 89.* Saurus de *cenfur. lib. 3. cap. 28. num. 29.* Bonacina de *cenfur. disp. 2. q. 4. punct. 5.* P. Thom. Sanchez in *summ. lib. 2. cap. 13. num. 4.* Diana *part. 7. res. mor. tract. 10. miscell. resol. 23.* Et est communis Authorum sententia.

Vnde, cum Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali, ac territorio gaudentes, nomine Episcoporum quoad hanc potestatem iurisdictionis comprehendantur, fit, vt valeant suis subditis eam absoluteionem impertiri; Quod ita tradunt Duardus in *Bull. Cænæ, lib. 3. §. 2. q. 8. num. 52.* Illustris, & doctus Episcopus de Barastro D. V. mitigoyti in *pastorali interno, tract. 4. quæst. 4. num. 3.* Tamburinus *vbi supra, disp. 14. q. 15. num. 4.* Quod autem dicatur iustum impedimentum ad eundem Pontificem; & an cessante impedimento, teneantur subditi absoluti comparere coram Pontifice, ac alia similes quæstiones, non sunt speciales respectu Priorum Militiarum, sed communes

respectu Episcoporum, ideoque in præfenti non sunt discutienda. Videantur P. Layman *lib. 1. tract. 5. p. 2. cap. 6.* Hugolinus in *Bull. Cænæ 3. p. P. Henriquez, lib. 6. de excomm. cap. 10.* Ludouicus Calpenis in *curso Theologico tom. 2. tract. 25. disp. 2. sec. 12.* Barbosa in *Pastorali, alleg. 25.* & alij supra relati, qui plures Authores de hoc agentes allegant. Id obserua, ad Priores ex te pertinere approbare Sacerdotes ad audendas Confessiones in suis territorijs, nisi aliud cum Episcopis fuerit transactum; & sicut potest Episcopus de nouo adueniens obligare Sacerdotes, etiam Religiosos ad nouum examen ad concionandum, & audiendum Confessiones, vt tradit Ioan. Sanchez in *select. disput. 48. num. 50.* sic posse Priores id præstare.

Quæstio 12. An nomen Prioris Militaris iurisdictione quasi Episcopali gaudentis apponendum sit, vbi in Missa dicitur, Et Antistite N?

§. 1. Proponitur sententia negans.

108 I N Canone Missæ, statim in exordio, præces funduntur pro Pontifice, & Antistite, apponunturque nomina Pontificis, qui Ecclesiam regit, & Antistitis eius diocesis, in qua quis versatur, domicilium, aut quasi domicilium habens, quamvis casu, & per accidens, alicuius negotij causa in aliena diocesi per exiguum tempus celebrans existat. Deinde eadem nomina apponuntur in Collecta *et famulos tuos*, quam dici posse in Missa in Regno Hispaniæ, est priuilegium concessum à Sede Apostolica. Et quamvis aliqui existimauerint, peccare Sacerdotes, quæ eam Collectam semper, aut frequenter omitterent, attamen in omissione illius nec peccatum veniale interuenire, est tenendum, quod non vacat probare; sufficit adducere verba ex obseruationibus Gauanti, & Decretis Sacre Rituum Congregationis congestis à D. Laurentio Quander Hammen,

Vbi *part. 3. fol. 301.* hæc habet; *Additio hæc, Et famulos tuos, &c. ex concessione S. D. N. Pape Pij V. & Gregorij XIII. confirmatione, potest dici in omnibus Regnis Hispaniæ, tam per Sacerdotes seculares, quàm per Regulares, & tam in privatis Missis, quàm in Conventualibus, quàmvis sint ex solemnioribus, & colendis. Neq; obligat, sed ad libitum tantum, & dicitur in prima Oratione Missæ, in Secreta, & in Oratione post Communionem. Videat, qui velit, Patrem Antonium de Quintanadueñas tom. 1. singularium, tract. 7. singular. 35.* Vbi etiam agit, an Sacerdos Hispanus possit hanc Collectam in Missa dicere, si versetur extra Hispaniam:

109 In Canone Missæ loco Episcopi nequeunt Regulares apponere nomen Superioris sui Ordinis. Sic declaravit Congregatio Cardinalium die 17. Nouembris, anno 1615: consulta à Cæsare Episcopo Nouariensi, in Hispanijs Nuntio; quæ declaratio affertur ab Emanuele Rodriguez tom. 4. sum. cap. 51. num. 13. & ab alijs. Ex qua infert Diana 2. *part. tract. 14. resol. 40.* peccare mortaliter Religiosum, qui loco Episcopi Generalem suæ Religionis apponeret; Sed à mortali eum excusant plures allati à P. Quintanadueñas, *vbi nuper, singulari 36.* Nomen autem Generalis Ordinis nec in Collecta potest loco Episcopi præfigi, quod ob idem tatem rationis colligitur ex Declaratione præfata.

110 Iam ergo dubitum est, utrùm nomen Prioris Militaris esse empti, gaudentis iurisdictione quasi Episcopi erga subditos seculares, & Regulares, sit apponendum loco Episcopi in eius territorio, cum in eo non sit ullus Episcopus; qui in Canone, & Collecta apponantur? siquidem Ecclesia dirigit eas preces, vt Episcopus rectè suas oues gubernet, quæ ratio cessat respectu Episcoporum in prædicto territorio, cuius gubernatio ad eos non spectat.

111 Pro sententia negante, apponendum esse nomen Prioris (idem est de quouis Abbate esse empto) hæc proponuntur fundamenta. Primum, quia Congregatio Cardinalium in Declaratione relata addit; *Cum sit ad vnguè Missale obseruandum.* Vbi de medio tolluntur interpretationes, & rigor litteræ obseruari præcipitur; Vnde, cum nomen Antistitis rigorosè, in acceptio-

ne vsitata, solùm significet Patriarcham, Archiepiscopum, aut Episcopum, sit, vt nequeat sub nomine Episcopi nomen Prioris apponi.

112 Secundò, loquens in proprijs terminis Gauantus *part. 2. Rubricæ ad Miss. tit. 8. leg. 7.* & ex iplo Vander *part. 1. fol. 13.* aiunt; *Neque nominandus est Abbas exemptus, sed Episcopus vicinior, ad quem pro Ordinatione itur, neque enim Abbas est Antistes.* Quæ verba apposita iam prodierunt in Missalibus excusis Matriti anno 1637. Ex Typographia Regia, & deinceps; ac reperientur post Missas Sanctorum Hispaniæ in Rubricæ, quæ præfigitur ad Collectam, quæ addi potest ad Orationes communes. Vnde id videtur iam esse pro regula obseruanda præscriptum.

113 Hinc; si Abbatia, aut Prioratus sint exempti, dicat quis, omittenda esse illa verba, *Et Antistite N.* Nā Regula supra dicta solùm potest obseruari, in ordine ad hoc, quod Abbas, aut Prior non nominentur; at nequit obseruari in ordine ad nomen Episcopi apponendum. Primò, quia possunt esse æquè vicini duo Episcopi, aut plures, si territorium Prioris, vel Abbatis sit in confinio duarum, aut trium diocesium; non potest autem apponi nomen tot Episcoporum, nisi solùm vnus; non est verò ratio, cur potius vnus, quàm alterius nomen præfigatur, vnde nullus erit nominandus. Secundò, quia non itur ad Episcopum viciniorem pro Ordinibus accipiendis, siquidem Priores huiusmodi, & Abbates dimissorias concedunt subditis, vt à quocumque maluerint Catholico Antistite, Ordines suscipiant.

114 In hac tamen sententia obseruandum erit à subditis Ordinis de Alcantara in territorio Archipresbyteratuū de Alcantara, & Valencia, quod nomen Antistitis Cauriensis ab ipsis est præfigendum; eo quod ratione Concordiæ Antistes ille in his Archipresbyteratibus priuatim Ordines confert; quare ibi Regula superius apposita vim habet, quod nominandus est Episcopus vicinior, ad quem pro Ordinatione itur.

115 At verò adhuc in hac sententia, intra ipsum Monasterium de Alcantara Religiosi non tenentur apponere nomen Antistitis Cauriensis, sed possunt ea verba omitttere. Etenim, quàmuis

nis ea Regula soleat præfigi, (vt videre est apud Gauantum, Vander, Quintanadueñas, & alios supra allatos) quòd temper Antistes nominandus est etiam in *Monasterijs, Ecclesijs, & Capellis Regijs, vel exemptis*; attamen hæc exemptio intelligitur in presenti de communi exemptione, nō de specialissima, qualis reperitur in Monasterio de Alcantara. Rem explico. Salmantina Regularium Cænobia, esse mpta sunt ab Episcopo Salmantino; tamen omnes Religiosi in suis Ecclesijs celebrantes tenentur nominare Episcopum Salmantinum in Missa; Et præterea omnes subditi Episcopi, quāuis celebrent in Ecclesijs esse mptis, eius nomen apponere debent; & id præcipit ea Regula. Quippè is est Ordinarius loci; & ab eo obtinenda sunt licentia, vt Religiosi concionentur, & Confessiones audiant in ea diœcesi; & ea Cænobia obseruare debent interdictiones, ac cessationes à diuinis, quæ in eo loco ab Episcopo promulgantur, aliaque huiusmodi.

116 Alia est esse mptio specialior, cum scilicet aliqua Ecclesia ita sita est in aliquo territorio, vt perinde se habeat, & eadem priuilegia exemptionis omnimodæ conferuet, ac si ibi non esset sita. Monasterium autem de Alcantara sic se habet. Et in primis, quamuis propter Concordiam cum Episcopo Cauriensi subditi eius territorij Ordines ab illo sint suscepturi, attamen Religiosi Monasterij inde excipiuntur, & possunt a quocumque Antistite Ordinibus initiari, quare Regula superius præfixa de Antistite viciniore, ad quem pro Ordinatione itur, ne utiquam eos comprehendit. Deinde hoc Monasterium ad Alcantaram fuit translatum ex loco Sancti Iuliani del Pereiro, & omnia sua antiqua priuilegia, indulta, & concessionis Pontificias absque vlla controuersia cum Episcopis Cauriensibus retinuit; ex quibus liquet, non solum esse immediatum Sedi Apostolicæ, sed caput esse totius Ordinis, ad quod primario Bullæ diriguntur; priuilegiaque præstantur, quin Episcopus erga illud vlla iurisdictione fungatur, nec Monasterium teneatur vlla lege diœcesana. Quare intra Monasterium potest Prior exercere Pontificalia, & assistentibus ad benedictionem solemnem concedere quadraginta dies indulgentiæ.

117 Hinc Monasterium prædictum omnino, & specialissimè est exemptum, tum ratione personarum, tum ratione loci; cum se habeat, ac si alibi esset situm, & inibi possit Prior Pontificalia exercere, indulgentias concedere, & alia huiusmodi præstare, quæ non reperiuntur in alijs Monasterijs Regularibus exemptis, seu in alijs Ecclesijs exemptione gaudentibus. Vnde fit, Religiosos in eo Monasterio versantes non teneri apponere nomen Antistitis Cauriensis. Attamen alij Sacerdotes eius territorij, si in Ecclesia Monasterij celebrant, nomen eius Antistitis apponere tenentur, sicut dicebamus de his, qui per transitum sunt in aliena diœcesi, & suum proprium Antistitem apponere debent. Proportionatè autem eadem hic ratio militat.

118 Vt autem clariùs ea exemptio Monasterij de Alcantara constet, breuiter afferam aliquas priuilegiorum clausulas. Lucius III. in Bulla, quæ incipit, *Dilectis filijs*, ait; *Cum locus vester in Sarracenorum faucibus constitutus, sicut ex litteris Episcoporum, & aliorum Religiosorum nobis innotuit, nulli Pontifici hactenus fuerit diœcesana lege subiectus. Et inferiùs; Et locum vestrum, in quo diuino emancipati estis obsequio, in ius, & proprietatem B. Petri, Ecclesie Romanæ recipimus, & presentis scripti priuilegio communitimus. Statuentes, vt, præter Romanum Pontificem, nullus locum ipsum interdicto supponat, vel in Fratres in eo commorantes excommunicationis, vel suspensionis sententiam ferre presumat. Et infra; Chrysmum verò, Oleum Sanctum, Consecrationes Alvarium, seu Basilicarum, Ordinationes Clericorum, seu Monachorum, qui ad Sacros Ordines fuerint promouendi, à quocumque malueritis Catholico suscipiatis Episcopo. Gregorius IX. in Bulla, quæ incipit, *Religiosam*, inquit; *Insuper auctoritate Apostolica inhibemus, ne nullus Episcopus, vel quælibet alia persona ad Synodos, vel Conuentus Forenses vos ire, vel iudicium seculari de vestra propria substantia, possessionibus vestris subiicere compellat; nec ad Dòmos vestras causa Ordines celebrandi, & causas tractandi, vel aliquos publicos Conuentus conuocandi venire presumat. Clemens VII. in Bulla, quæ incipit, *Romani Pontificis*, fatetur; *Cum itaque, sicut accepimus, S. Benedicti de Alcantara, & eiusdem S. Benedicti de Villanueva, Militie de Alcantara, Cisterciensis Ordinis, nul-***

lius Diœceſis Prioratus, ab omni iuriſdictione ordinaria exempti ſint, & illorum Priores pro tempore exiſtentes, in iſſis Prioratibus iuriſdictionem, viſitationem, & correctionem habere conſueverint. Extant hæc Bullæ in Bullario Ordinis de Alcantara, fol. 6. 21. & 130. Ex quibus ſatis apertè liquet exemptio præiacta.

§. 2. Proponitur ſententia affirmans, nomen Prioris, ſeu Abbatis exempti apponendum eſſe in Miſſa; Noſtrumque iudicium.

119 **P**RO ſententia affirmante, in Canone Miſſæ, & in Collecta apponendum eſſe nomen Priorum Militarium, ſeu Abbatum, de quibus loquimur, id eſt fundamentum primum, quod hi ſunt Antiftites, & ſub hæc voce comprehenduntur, cum iuriſdictione quali Episcopali in ſuis territorijs gaudeant; indeque eos paſſim vocat Antiftites Caramuel in *Comment. Regule S. Benedicti*, nec non alij Authores ipſum nomen illis, vt proprium adaptant; ac ſepiſſimè D. Baſilius Abbates nuncupat Antiftites, vt videre eſt apud Benedictum Haertſenum in *diſq. Monastic. lib. 3. tract. 5. diſq. 2 num. 3.*

120 Secundum; Nam Eccleſia intendit à Deo exorare, vt Prælatiſ auxilium præbeat ad rectè gubernandū populū iſſis commiſſum, quod in Prælatorum, & populi vtilitatem cedit ingentem; vt tradit Gabriel Biel in *Canone Miſſæ, lect. 23. in fin.* Cum autem in eis territorijs non ſint alij Prælati, quā Abbates, ſeu Priores præfati, ſanè Eccleſiæ intentio videtur eſſe, vt pro illis preces in Miſſa fundantur; aliàs, ſi ea deprecatio omittitur, (ſiquidem, vt diximus, non eſt ratio, cur Episcopus extraneus, qui non regit illos populos, nominetur) fraudantur tum ipſi Prælati, tum ſubditi beneficijs à Deo per preces in Sacrificio Miſſæ appoſitas obtinendis, ſiuntque peioris conditionis, quàm cæteri alij ſubditi Episcoporum, cum tamen nihil cauſæ ſit penes illos, cur exortes reddantur harum Eccleſiæ precū, Quis enim inficietur, Deum à precibus

in Miſſis quotidianis, & frequentibus ſiſis moueri, ac allici, vt Prælatos dirigat, & ſpecialiter aſſiſtat, ad regendam ſalubriter gregem iſſis commiſſum; & hinc ſubditos ipſos magnam capere vtilitatem? Quid ergo commiſerunt ſubditi nullius diœceſis, vt his bonis priuètur, & Eccleſia eos ſub illis precibus nō includat? Etenim in ipſos redūdat Prælatorum zelus, ſpiritus, conſilium, & opportuna gubernatio.

121 Tertium, quia nullum verbum appoſitum in Canone Miſſæ eſt omittendum, cum abſque aliquo abſurdo pot eſt proferri; nullum autem eſt abſurdum in proferenda illa voce, *Antiftite noſtro*, apponendo nomen Prioris, aut Abbatis; quin potiùs, vt nuper aſſeuerauimus, in eo eſt magna vtilitas, pietas, ac executio intentionis Eccleſiæ. Imò, niſi expreſſa ſit Miſſalis Rubrica, aut Declaratio Pontificia, vel Sacre Congregationis Rituum, inſinmata, & publicata, ita vt de ea ſufficienter contiet, nō poteſt omitti aliquod verbum in Canone Miſſæ præfixum; aliàs exponetur arbitrio, & opinatiōi, an id, an illud verbum eſſet omittendum, quod ex ſe cernitur abſurdum. Nulla autem eſt in Miſſali Rubrica, nec declaratio Pontificia, aut Sacre Congregationis Rituum authenticè conſtans, per quam iniungatur, vt in territorijs nullius diœceſis omittatur illa vox *Antiftite noſtro*. Nam verba contrarium præcipientia, quæ in nouis Miſſalibus appoſita ſunt, ex Gauanto fuere deſumpta, nec conſtat, emanare à Sede Apoſtolica; nec à Sacra Rituum Congregatione; vnde vim obligandi non habere videntur.

122 Aliud eſt, cum Sedes Pontificalis, aut Episcopalis vacat; tunc enim omittuntur reſpectiuè ea verba, *Papa noſtro, N. Antiftite noſtro, N. Que* aptari nequeunt Capitulo, aut Conclauo, Sede vacante; & per exiguum tempus omittuntur, interimque Eccleſia alias preces fundit, vt Deus Paſtorem Optimum ſuo gregi provideat. At in territorijs nullius diœceſis, quæ ſunt plurima, & ampla, ſemper forent ea verba omittenda, quod non facile ſuſſineri valet. Ex his reſpondetur ad fundamenta primæ ſententiæ negantis; cum potiùs ad vnguem Miſſale obſeruetur, ſi apponatur nomen Prioris, vel Abbatis, qui in vſurpatione ſatis communi Antiftites

Rites appellatur; quàm si omittatur omni-
nino illa vox *Antiphona*: Omisio enim
hæc non est observatio ad vnguē; & præ-
terea sufficienter enervatur fundamen-
tum desumptum ex verbis Gauanti, &
Vander; quæ, non constat authenticè,
fuisse de prompta ex aliqua declaratio-
ne Congregationis sacre Rituum. Hanc
sententiam latè proponit, & firmat P.
Quintanadueñas *tom. 2. singular. tract. 2. singular. 6.* Vbi quendam Pontificis de-
clarationem ab Emanuele Rodríguez
attatam, & alia fundamenta pro opposi-
tâ opinione diluit, & plura assertio-
nis asseritum roborantia, quæ *ibi* sunt vi-
denda, ne transcribantur. Ob rationes
appositas pariter tenendum est, in terito-
rio Alcántaræ nomen Prioris esse etiam
præfigendum; quamvis enim ad Episco-
pum Caurientem pro Ordinibus susci-
plendis eatur, attamen vbi Prior est lu-
dex Ordinarius, propriasque oues ha-
bet, militant respectu eius fundamenta
proposita; cum aliunde iurisdictione
quasi Episcopali fungatur, & possit ea
omnia peragere, quæ attingemus *quest.*

14.

*Quæstio 12. Exponuntur ali-
qua dubia circa potestatem, &
obligationes Priorum Militarium,
iurisdictione quasi Episco-
pali gaudentium.*

123. **D**UBITABIS primò, an hi
Priores Militares possint
incedere ornati Insignibus
Episcopalibus? Respondeo ex se posse;
Etenim hi Priores sunt veluti Abbates
Militares, (ita loquitur Machado *tom.*
2. de perfect. Confessar. lib. 4. part. 6. tract.
3. docum. 2.) eisquæ competit, quid-
quid in iure Abbatibus exemptis gau-
dentibus iurisdictione quasi Episcopali
conceditur; Abbates autem eiusmodi
sunt propriè Prælati suatum Ecclesia-
rum, & subditorum, indeque Ecclesiæ,
eis deficientibus, dicuntur suis spon-
sibus viduata; & pro utroque foro eadem,
qua Episcopi, potestate funguntur,
præter ea, quæ Ordinis Episcopalis
sunt priuatim propria; indeque à iure
eis indulgetur, vt vestes, & ornatum
Episcopalem gestent. Constat id ex re-
lato *cap. Abbates, & ex cap. decernimus, de
iudicys.* Firmant Innocentius in *cap. quia*

*propter, de elect. P. Suarez tomo 4. de Re-
lig. lib. 2. tract. 8. cap. 2. P. Azor, Tam-
burinus, ac plurimi alij, quos congerit
Barbosa de iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 17.*
Ceterum de facto non omnes Priores
ita incedunt ornati; & ob desuetudinē
huius prærogatiuæ forsan speciale indul-
tum Pontificium deposcitur ad vsum
eiusmodi vestium.

124. **D**UBITABIS secundo, an
Priores Militares, cum per oppida ince-
dunt, possint benedictionem occurren-
tibus impertiri; sicut præstant Episco-
pi? Certum est, in Ecclesia posse solem-
niter benedicere populo post Missam so-
lemnem, Vesperas, & Matutinum, dum
ibi non adsit aliquis Episcopus, aut Su-
perior Prælati; habetur in *cap. deniq;*
21. distinct. c. ministrare 26. q. 6. Cete-
rum Barbosa *vbi nuper, lib. 1. c. 17.* af-
fert Declarationem Cardinalium in *vna
Burgensi, 24. Augusti, 1609.* ne valeant
Abbates extra Ecclesiam populo bene-
dicere. Cui standum est, nisi detur con-
suetudo contraria, quæ potest inducere
potestatem, non secus ac ipsæ leges pos-
sunt; vt communiter probatur *ex leg.
de quibus, ff. de legib. leg. 2. Cod. quæ sit lon-
ga consuetudo, ff. ex non scripto, instit. de iu-
renatur. gent. & civil. cap. consuetudo, di-
stinct. 1.* Hinc poterunt Priores Militares
extra Ecclesiam benedictionē præstare;
vbi id fuerit consuetudine inductum,
vt docet Machado *vbi supras, doc. 3. n. 2.*

125. **D**UBITABIS tertio, an Priores
Militares possint benedicere Ornamentis
ra omnium Ecclesiarum, quæ ipsi sub-
duntur, & præterea consecrare Calices,
Aras, Temples, & cymbala? Barbosa *vbi
suprà n. 61. & 64.* affert duas declara-
tiones Cardinalium negantes Abbatibus
exemptis hanc potestatem. In primis
asserit, benedictionem Ornamentorum
videri eis concessam in *c. vt Apostolica, de
privileg. in 6.* Nec est, cur illis id deneg-
getur, sicut non denegatur benedictio
solēnis populi; nec censeri debet quid
priuatim spectans ad potestatem Pontifi-
ficalem Episcopi, sicut ea populi benedi-
ctio nequaquam talis censetur. Quod etiam
evidenter constat, nā Prælati Religiosorum ex
privilegio Pontificio benediciunt Orna-
menta Ecclesiarum, vt res eiusmodi
privilegio iuxta normam communica-
tionis ipsius; igitur benedictio Orna-
mentorum non est quid priuatim per-
tinens ad potestatem Pontificalem
Episcopi;

Episcopi; quare, cum Prioribus prefatis liceat, quidquid Episcopus potest, dum non pertineant priuatiuè ad Ordinem Episcopatus, licebit sanè ornamento benedicere; Ita affirmant Syluester verbo, *benedictio*, num. 5. Emanuel Rodriguez, tom. 1. qq. regul. quæst. 59. art. 2. Miranda in *Manuali Prelatorum*, tom. 1. quæst. 4. art. 3. & alij plures; Facultas præterea benedicendi Ornamenta, & Ecclesias, quæ competit Prioribus, quia sunt Prelati Regulares Monasteriorum, constat infra quæst. 18. num. 232. *126*

Deindè assero, ex se; & ex munere suo posse etiam Priores Militares consecrare Vasa sacra, Aras, & Ecclesias, nec indigere ad id speciali priuilegio, vt vult Machado, *ubi supra docum.* 3. num. 3. Moueor ex principio generali præiacto, ex quo hæc infertur decisio. Quippè prædictis Prioribus Militaribus ex iure communi licent omnia, quæ Episcopis, eademque, qua illi iurisdictione, & potestate funguntur, nisi in his, quæ Ordinem Episcopalem exigunt; sed consecratio Calicis, Aræ, & similia non exigit eam potestatem, ergo competit potestas ad consecrandum his Prioribus. Minor probatur. Si eiusmodi consecrandi potestas esset priuatiuè propria Episcoporum, nullus alius, nisi ipsi, possent consecrare; alij autem, præter ipsos consecrant Aras, & similia, nempe Abbates Benedictini, & Cistercienses, ac similes, vt omnibus innotescit; Quare idem poterunt præstare Priores Militares, Quin id ipsum stabilitur amplius in Prioribus Calatruæ, & Alcantaræ, (estò nunc nullus Prior Calatruæ detur,) qui sunt veluti Abbates Cistercienses; vnde, quauis ex priuilegio competat ea potestas illis Abbatibus, poterunt ea vti Priores, quia Ordines Calatruæ, & Alcantaræ participant priuilegia Ordinis Cisterciensis, vt non semel repetimus; vnde, licet ex iure non congrueret eis potestas consecrandi, ex priuilegio speciali eis conueniret, quod Machado *ubi supra* desiderabat. Hinc Declarationibus Cardinalium vel per consuetudinem, vel per priuilegium obstat. Eas autem declarationes etiam asserit Dom. Vrritgoyti in *Pastorali Regularium part. 2. quæst. 18. n. 4.* & oppositam sententiam tuetur cū P. Suarez, & Tamburino. *127*

Dubitabis quare, an

Priores Militares gaudeant omnibus priuilegijs, quæ Episcopis sunt concessa? Respondeo ex præiacto principio, gaudere; exceptis his, quæ iam attigimus. Nam Priores in iure, seu Abbates exempti, gaudent eadem potestate, qua Episcopi; possunt in suo territorio idè, ac illi in suis, & assimilantur, ac æquantur ipsi in omnibus, quæ ad Dignitatem Pontificalem non spectant. *128*

Vnde Priores eiusmodi (quod ipsis adhuc expressè concessum est) possunt sibi eligere Confessarium. Constat ex cap. *omnis, de pœnit. & remis.* ibi; *Permittimus Episcopis, & alijs Superioribus, necnon minoribus Prelatis exemptis, vt etiam præter sui Superioris licentiam possint sibi discretim eligere Confessarium.* Qui Confessarius iuxta communiolem licentiam, quam docent P. Suarez de *pœnitent. disput. 27. sect. 1. num. 4.* P. Filiucius, & alij, accipit iurisdictionem à Pontifice, non ab ipso eligente illum; potestque absoluerè eum ab omnibus calibus, & dispensare cum illo in irregularitatibus, in quibus ipse potest dispensare, & à quibus potest absoluerè subditos. Sic docent Maiolus de *irregularit. lib. 2. cap. 2. num. 12.* P. Henriquez *lib. 14. de irregular. cap. 18. §. 3.* Pater Suarez de *cenfur. disput. 41. sect. 2. num. 9.* P. Thomas Sanchez de *matrim. lib. 8. disput. 3. num. 3.* Plures apud Barbosam in *addit. ad Concil. sess. 24. c. 6. num. 12.* Quidquid dicat Marius Alterius de *cenfur. tom. 2. disp. 8. cap. 3. concl. 4.* Attamen nequit Episcopus eligere Confessarium non subditum, qui non sit approbatus; Si enim sit aliquo modo subditus, ipse eum approbat quoad se, dum eum eligit. Ita docui tom. in *Bullam Cruciat. disp. 22. num. 16.* Possunt etiam Episcopi suam familiam excipere à proprio Parocho, vt dixi *ibidem num. 15.* Rursus expediunt dispensationes matrimoniales Romæ obtentas, vt exprimit Clemens VIII. in Bulla data die 3. Aprilis, anno 1596.

129 Deindè possunt Priores Militares in suis Domibus habere Oratoria, in quibus Missam celebrent; id enim Episcopis conceditur in cap. *quoniam, de priuileg. in 6.* Vbi glossa, & D. D. videantur. Rursus valent in itineribus vti altari portatili, vt constat ex *eo capite quoniam.* Quod videtur extendi ad hoc, vt possint eo vti altari intradomum,

mum, si nequeant aliter, v. g. ob egritudinem, celebrare, vel audire Sacrum, vt tenet Marchinus de Sacram. Ordin. tr. 3. p. 3. c. 9. n. 4. Et, quamuis de vsu horum priuilegiolorum dubitauerint Nauarrus *consil. 16. de priuileg. & alij*, eo quod Tridentinum *sess. 22. in Decreto de obseruand. in celebrat. Missar.* prohibuerit celebrari, nisi in locis ad id deputatis, qualia sunt templa; At tamen receptior sententia docet, ea priuilegia non fuisse reuocata. Ita Marchinus *vbiniuper*, n. 11. Vgolinus *de potest. Episc. c. 2. à n. 4.* P. Azor *tom. 1. institut. moral. lib. 10. c. 26. quæst. 4.* Quin contra Nauarrum tuetur Vgolinus, id posse præstare Episcopum etiam in aliena diocesi. Possunt præterea præfati Priores, sicut Episcopi, cum itinerantur, Missam celebrare vna hora ante Auroram, & alia post meridiem; Constat ex glossa *in c. vlt. de priuil. in 6.* & tuetur Marchinus *vbi supra* cum Nauarro, & alijs.

130 Rursus Priores Militares præfati non incurrunt in suspensionis, & interdici penam, cum hæc in iure infligitur in generali, quin exprimentur Episcopi. Qui ppè id Episcopis est concessum *in cap. quam periculosum, & ibi Glossa, de sent. excom. in 6. cap. si compromissarius, & huiusmodi, de elect. in 6.* Et quamuis *in eo cap. quam periculosum*, de suspensione ab Officio solum agatur, tamen extenditur ad suspensionem à Beneficio in prædicto *cap. si compromissarius*, & docet cum alijs Vgolinus *de offic. Episc. c. 2. §. 2. n. 4.* Quin Maiolus *lib. 1. de irregul. c. 1. n. 7.* tuetur, Episcopos non comprehendi sub poena excommunicationum maiorum, quæ in iure proferuntur, nec in irregularitatibus, si eorum expressa mentio non fiat. Verùm parti contrariæ assentiunt P. Gaspar Hurtado *de irregul. disp. 1. diffic. 7. n. 26.* P. Turrianus *de censur. lib. 8. disp. 59. dub. 1.* Diana *p. 4. tr. 2. ref. 53.*

131 Adhuc qui in Priores Militares manus violentas iniecerit, incurrit excommunicationem in Bulla Cenzæ contentam *const. 11.* contra iniicientes manus in Episcopos, & etiam contra insequentes eos hostiliter.

132 Præterea Domus prædictorum Priorum Militarium gaudet immunitate Ecclesiastica, sicut Palatia Episcoporum, quibus id conceditur *in c. id constituimus 17. q. 4.* An autem ea gaudeant, si ultra quadraginta passus ab Ec-

clesia Matrice distent, controuersia est inter Doctores, & ferè tot sunt pro parte affirmatiua, quot pro negatiua. Videatur Machado *tom. 2. de perf. Cõfess. lib. 4. p. 6. tr. 2. doc. 5. n. 3.* Et ego *tom. de iure Academ. lib. 3. n. 331.* Imò Diana *part. 4. t. 1. ref. 40.* docet cum aliquibus, Episcopi domum, si quam extra diocesim habeat, gaudere immunitate Ecclesiastica. Communior, & receptior sententia est opposita; de qua vide Marinis *quotid. resol. c. 180.* Peregrinum *de immunitate, c. 4. n. 73.*

133 Demum circa forum familiaris laicalis Priorum Militarium, & circa Ministros Tribunalis ipsorum, vt potè Fiscales, Notarios, Lictores, Custodes carceris, ac similes, tenendum erit, quod circa hos ipsos teneatur respectu Episcoporum. Etenim Pereyra *in tr. de manu Regia, p. 1. c. 19. n. 1.* Ceuallos *tr. de cognit. per viam violentie, p. 2. q. 58. n. 10.* docet, prædictos non gaudere foro Ecclesiastico, quia non includuntur inter illos, quæ ad gaudendum eo foro designatur à Tridentino *cap. 6. de reform. sess. 23.* Verùm pro sententia affirmante stant Belletus *in disquis. Cler. p. 1. tit. de fauore Cleric. §. 1. n. 13.* Sellius *in select. Canon. n. 25.* vbi tres Declarationes Cardinalium affert; Narbona *in 3. p. Recopilat. leg. 20. tit. 4. lib. 1.* Alij verò relati à Diana *vbi supra*, solos eos, qui intra domum Episcopo famulantur, gaudere eo foro contendunt. Ad nos non spectat, hanc controuersiam discutere, sed asserere, apud eum esse famulantibus, & Ministris Priorum Militarium, quæ de ipsiis circa Episcopos decidatur; & partem affirmatiuam esse probabilem, saltem ob authoritatem extrinsecam, & prædictas declarationes Cardinalium, videretur non posse negari.

134 Ceterum Priores nequeunt Sacramentum Confirmationis conferre. Abbates posse id præstare de licentia Episcopi loci docent Barboza *in Triad. sess. 7. c. 1. P. Quintanadueñas tom. 1. singul. tr. 2. sing. 5.* Qui addit, posse alium, quam Episcopum, esse Ministrum huius Sacramenti ex concessione Iuris, aut ex commissione Pontificis; Quod etiam plures Authores tradunt; Et praxis tuadet, cum in Indijs ex Pontificia commissione id præstiterint non pauci Sacerdotes. Verùm opinioni Barbozæ non subscribo. Quippè nunquam adhuc per re-

Interacta ſæcula vllus Epiſcopus delegauit poteſtatem ad Conſirmandum alicui Abbati, aut Priori Militari, cum tamen plures diœceſes ſint latiſſimæ, quæ nequeunt omnino percurri, & plures Epiſcopi ſenes, ac impediti, indeq; plurimi ex defectu Miniſtri hoc Sacramento careant; Signum ergo eſt, Epiſcopos nō poſſe hanc poteſtatem delegare, alias culpabiles eſſent, ac parum ſolliciti de ſuis Ombus, quod nequit de piſſimis, & doctiſſimis Epiſcopis præſumi. Vnde hæc praxiſ referenda eſt in impotentiam delegandi poteſtatem ad Conſirmandum, & ex ea praxi inferitur, hanc poteſtatem, quamuis ſit iuriſdictionis ordinarię, reſtrictam fuiſſe à Sede Apoſtolica, vt poſſuit reſtringi; ne ab Epiſcopis delegetur.

Dubitabis denique, quę ſint requiſita, & obligationes Priorum Militariũ? Epiſcopi vt eligantur, triginta ætatis annos debent habere; vt liquet ex *cap. cum in cunctis, §. inferiora, de elect.* Tridentin. ſeſſ. 24. *de reform. cap. 12.* Abbatibus autem, & Prioribus ætas non præſcribitur; quod ipſum oſtendere, ius eadem regula illos metiri, ac Epiſcopos, affirmant Panormitanus *in prædicto c. cum in cunctis num. 6.* Rebuffus *in praxi, tit. de non promouendis infra annum n. 25.* & plures Summiſſe *verbo, Abbas.* Attamen ſufficere in illis vigefimum quintum annum inceprum, tuetur cum alijs Tamburinus *tom. 1. de iure Abbat. diſp. 5. q. 9.* eo quod hæc ætas ſolum requiratur, vt quis Dignitatem Eccleſiaſticam cum animarum cura obtineat. Cui opinioni poterit ſe conformare eligens Priores Militares, ſi in ea ætate ſint apti; nam de qualitatibus aptitudinis debet exactè informatio fieri; ad modum quo in Conſiſtorio Pontificis fit Inquiſitio qualitatum eorum, qui in Abbates, ſeu Priores ſunt eligendi. De quo vide Barboſam *de iure Eccleſ. lib. 1. c. 8. & 17.* Obligationes autem Priorum Militarium ſunt eadem ferè, ac Epiſcoporum, ac ſanè ingentes, vt potè quibus incumbit cura omnium ſubditorum, & de illis ſunt rationem reddituri; & præterea vrgent eos ſpeciales obligationes ſuorũ Ordinum, maxime ſi ſint Priores Monafteriorum. Plura ex his iam attigimus, & alia decurſu attingemus. Id præ oculis habeant, quod Parochiſ ſumma diligentia enigilent, vt illi exactè ſuum munus obeant.

Quæſtio 13. Alia dubia deciduntur de poteſtate Priorum Militarium iuriſdictione quaſi Epiſcopali in ſuis territorijs gaudentium.

135 **C**irca poteſtatem Priorum Militarium, qui in ſuis territorijs iuriſdictione quaſi Epiſcopali funguntur, poſſunt alia dubia excitari, quę ſequentibus aſſertis elucidantur, & facile diluantur ex principio præiactò, quod prædicti Priores equi parantur Epiſcopis, in his, quæ ratione poteſtatis Ordinis, & Conſecrationis nō ſunt perſonaliter ipſorum Epiſcoporum propria; Vnde poſito, quod aliquid Epiſcopis competat, ſequitur, & Prioribus cōpetere.

136 Poſſunt ergo Priores (niſi à Senatu Ordinũ coarctentur, quæ conditio in pluribus eſt ſubintelligenda) Statuta, etiam pœnalia, in ſuis territorijs condere, excommunicationem, ſuſpenſionem, interdictionem, & ceſſationem à diuinis indicere. Id enim licet Epiſcopis in ſuis diœceſibus, vt colligitur ex *c. fin. de conſ. lib. 6. & ex c. omnes, de maiorit. & obed. & ibi docet communis.* Poſt mortem, aut amotionem Priorum, obligant cœſuram, & præcepta lata ab ipſis per modum Statuti, non verò alia edicta, & cœſuram aliter lata; iuxta *c. final. de offic. delegat. & argumento textus in c. cum ceſſante, de appell. & tradunt Vgolinus de offic. Epiſcopi cap. 47. §. 2. num. 2. P. Auila, & alij.*

137 Iuxta Tridentinum ſeſſ. 24. *cap. 2. de reform.* Epiſcopi poſſunt, & tenentur quotannis congregare Synodum diœceſanam, in qua ſtatuantur ea, quæ ad morum reformationem, & Eccleſiarum vtilitatem expedire iudicentur. Quod in aliquibus diœceſibus, vt in Quetenſi, quotannis præſtat; in alijs verò non adeo frequenter ob varias cauſas, quæ ſufficienter ceſſantur, vt Synodi protrahantur. Igitur id competere in ſuis territorijs Militarium Prioribus, eſt tenendum cum Ledelma *2. p. tr. 7. pag. 162. verſu, De la reſolution.* Ac de facto Priores congregant Synodos, & nūc in territorio de Vcles obſeruantur Conſtitutiones Synodi cœctæ anno 1578. Et quidem territoria Prio-

Priorum non debent esse peioris conditionis, quam alię diœceses, atque adeo curandum est per Statuta, & leges, ut mores in eis reformatur, ac Ecclesiasticæ disciplina promoueat. Id nequeunt ibi Episcopi præstare, cum territoria sint ab ipsis exempta; nec alius est, nisi Priores, quibus id incumbat, aliundeque iurisdictionem ordinariam habent ad ea Statuta in Synodis peragenda, ergo ad eos id spectat, Tridentinique lex eos vrget. Nisi fortè executionem obtendant ex eo, quod Senatus Ordinum præcipit, quæ videntur opportuna, ac necessaria ad eiusmodi gubernationem, & reformationem. Verum non addubito, cum proximius res intra ipsa territoria introspectantur, expedire, & debere quandoque Synodos congregari, monito prius Senatu Ordinum, a quo in rebus adeo grauibus debet expectari iudicium. An autem Religiosi exempti (nempe in eiusmodi territorijs non Militares) teneantur obseruare Statuta Synodalia, contentio est inter Authores; Ob decentiam, & ad vitandum scandalum, si inde sequeretur, teneri, non vero aliter, docet Pater Granado in 1. 2. *controvers.* 7. tract. 3. part. 1. *disputat.* 6. section. 3. num. 13, Lorca, Suarez, Diana, & alij; exceptis interdicitis, & diebus festis, quæ obseruare tenentur, vt habetur in Tridentino *sess.* 25. cap. 12. *de Regularibus*; At tamen per priuilegia, quæ reuocata non sunt, valent certis diebus festiuis in Religione non obseruare interdicita. Ita Pater Henriquez *liq.* 13. cap. 48. §. 1. Emanuel Rodriguez, Ioannes a Cruce, & alij. Videndus Ego *tom. in Bullam Cruciat.* *disp.* 15. n. 9.

138 Possunt Episcopi dispensare in impedimentis occultis matrimonij, dummodo non detur facilis recursus ad Pontificem, & timeatur scandalum, aut graue dānum ex separatione, (si impedimentum sit cognitum post contractas nuptias) & ante eas contractas, ex dilatione. Ita communiter Authores. Valent etiam dispensare ad petendum debitum cum eo, qui votum simplex Castitatis emisit, & absque dispensatione nuptias contraxit; & cum eo, qui consanguineā vxoris vsque ad secundum gradum illicitè cognouit, ac exinde affinitatem cum vxore contraxit. Ac generaliter loquendo Episcopi dispensare queunt

in iure positino ex iusta causa, tum si in iplo iure eis dispensatio committatur; tum, si nec committatur, nec prohibeatur, vt docent Cotarrubias in cap. *Alma mater.* 1. p. §. 7. n. 8. Sorus in 4. *dist.* 27. q. 1. art. 4. P. Castro Palao *tom.* 1. *tr.* 3. *disp.* 6. p. 4. n. 7. & plures apud Barbosa *de potest. Episc.* *allegat.* 23. n. 17. Quin etiam si in iplo iure prohibeatur Episcopo dispensatio, seu materia sit reseruata, in casu tamen extraordinario, & urgente graui necessitate, posse Episcopi dispensare; cum pluribus tueretur Machado *tom.* 2. *de perfect. Confess.* *lib.* 4. *par.* 6. *tr.* 6. *doc.* §. *ex n.* 4. Quando autem dubitat Episcopus, an possit dispensare, necne; & quando dubitatur an casus indigeat dispensatione, posse eū dispensare tueretur P. Thom. Sanchez *lib.* 4. *sum.* *cap.* 44. n. 10. Pater Layman *lib.* 1. *tractat.* 4. *cap.* 22. *num.* 4. & plures alij. Hæc omnia pariter licent prædictis Prioribus Militaribus.

139 Post Decretum Vrbanū VIII. nequeunt Episcopi instituere dies Festos in suis diœcesibus, præter dies Patroni diœcesis in tota diœcesi, & Patroni singulorum Oppidorum in ipsis oppidis. Ad Episcopos attinet, de consilio Virorum Sapientum, ac proborum, approbare Sanctorum miracula, iuxta Tridentinum *sess.* 25. *de inuocat. & venerat. Sanctor.* & non solum miracula Sanctorum, qui iam Ecclesiæ facti sunt adscripi, verum & Virorum, qui fama sanctitatis viguerunt, nec adhuc a Sede Apostolica inter Sanctos recententur, vt ex Declaratione Cardinalium affirmat Barbosa in *Collectaneis ad prædictum cap. Tridentin.* In eodem Tridentini loco committitur Episcopis facultas approbandi Reliquias Sanctorum; Quod intelligi de Reliquijs nouiter repertis alicuius Sancti iam ab Ecclesia culti, non vero aliter, docet ipse Barbosa *de potest. Episcop.* *allegation.* 97. *ex numer.* 11. Declarationem afferens Cardinalium. Hæc etiam pertinent ad Militares præfatos Priores.

140 Episcopo, vt Delegato Sedis Apostolicæ, conceisit Tridentinum *sess.* 22. *de reform.* *cap.* 6. & *sess.* 25. *de reform.* *cap.* 4. vt concurrente iur. a, & necessaria causa, possit commutare dispositiones Fundatorum circa Opera pia in alia æqualia, aut meliora. Atque Com-

2. particulam & in eis verbis *iuſta, & neceſſaria*, habere vim diſiunctiuæ, ita vt ſufficiat cauſa neceſſaria, aut iuſta; Quam autem hæc ſit, attentis omnibus circumſtantijs, penſanda eſt arbitrio ipſius Epilcopi; Aliquas cauſas affert Barboſa *de poteſt. Epilc. alleg. 83. ex num. 7.* An autẽ ad hanc commutationem neceſſarius ſit conſenſus hæredum, & Eccleſiæ, cuius in vtilitatem opus pium fuerat fundatũ, diſceptatur; Conſenſum requiri, cõmunis eſt ſententia; Quod ſi requiſiti conſentire renuant, poſſe ſolum Epilcopum peragere commutationem, docent Genuentiſ *in præct. cap. 19. n. 3.* Barboſa *vbi ſuprà, & alij.* Ipſum Tridentinum *ſeſſ. 5. cap. 2. in ſin. & ſeſſ. 21. cap. 9. de reformati* prohibuit, exigi eleemoſynas ad ſubleuandas neceſſitates publicas, vel priuatas, niſi Epilcopus, aut eius Vicarius, poſt examen cauſæ, licentiam præbuerint; ac aliter exigentes poſſunt ab eo excommunicari, & puniri. Similiter hæc Prioribus Militaribus territorio gaudẽtibus aptaueris

141 An Epilcopus poſſit familiam armatam habere ad iuſtitia executionem, vel debeat, quories opus ſit, ad id inuocare auxilium brachij ſæcularis, contendunt inter ſe Authores. Negant plures. Affirmant D. Ioannes de Solorza *no tom. 2. de iure Indiar. lib. 3. c. 7. n. 81.* D. Ioan. de Larrea *in diſcep. Granat. c. 1. n. 6.* Tuſcus, Barboſa, & alij vidẽdi apud Dianam *part. 4. tit. 1. ref. 17.* Tridentinum cõcedit Epilcopiſ *ſeſſ. 24. cap. 8. in ſin. & ſeſſ. 25. de reform. cap. 3. vt Fiſcum poſſint habere, cui applicentur aliquæ poenæ pecuniarię, expendendę in vius pios, & non in luſtentionẽ, aut ſtipendiũ Familiæ, vel Officialium, ne auaritia ſubrepat. Cæterũ, vbi Bulla Cruciatæ viget, vt in Hiſpania noſtra, ex Pontificum præcepto applicandæ ſunt poenæ Fiſci ad ſubſidium belli contra Infideles; ex his mediocritatem Philippus II. Rex Hiſpaniarum conceſſit ipſiſ Prælatiſ, vt eam pijs operibũ applicarent. Plura de hiſ tradi di *tom. in Bullam Cruciat. diſp. 37. ex num. 1.* Epilcopi ruruſ poſſunt ad cuſtodiam Reorum vincula, & carcereſ habere; ac inuocare auxilium Brachij ſæcularis; Iudiceſ autem ſæculares non teneri ad præſtandum auxilium, niſi per ſummarium reſcriptum eis conſtet de iuſtificatione cautæ, diſpoſitum eſt *in leg. 14. & 15. tit. 1. lib. 4. Recopilat.* Vbi etiam ſtatui-*

tur, Epilcopum, eiſque Miniſtroſ non poſſe abſque auxilio brachij ſæculariſ in carcereſ detrudere ſæculares perſonas, aut eorum bona perſequi. Prioribus Militaribus prædictiſ hæc cuncta conueniunt.

142 Non ſolum Epilcopus, ſed etiam eius Vicarius, abſque ſpeciali mandato, poteſt cenſuras proferre ob iuſtas cauſas, vt fert communior opinio. Videantur Gutierrez *in queſtionib. Canon. lib. 1. cap. 11. num. 8.* P. Suarez *de cenſur. diſputat. 20. ſection. 1.* Præcedere autem debent monitoria iuxta formam præſcriptam à Tridentino *ſeſſ. 25. de reform. cap. 3.* Aliàs erit illicita prolatio cenſurarũ; Non autem eſſe inuolidam, aliquibus contrariũ ſentientibus, tenent Nicolaus Garcia *in addit. ad tract. de benef. part. 3. cap. 5. n. 587.* Barboſa, & alij. Poteſt etiam Epilcopus ſententiam ſuſpenſionis proferre, iuxta *c. 1. de ſentent. ex com. lib. 6.* Interdictum perſonale, locale, aut mixtum, & hoc itidem totale, aut partiale indicere, vt habetur *in cap. queſuit, de hiſ, que ſunt à maiori parte Capituli;* Et conſuetudo obtinuit contra Iuriſ diſpoſitionem, ne ad id Capituli conſilium requiratur, vt docent cum alijs Eligius Baſſeus *in ſumm. verbo, Interdictum, 4. n. 1.* Bonacina, Nauarrus, & Filiuciuſ. Si interdictum à Prælato ſuperiore indicatur, ſitq; interdictum ab homine, nequit ab Epilcopo ſuſpendi; ſic verò, quando indicitur à Iure, vel ab ipſo Epilcopo, vt tuentur P. Suarez *de cenſur. diſput. 38. ſection. 3.* Diana *5. part. tract. 10. reſol. 69.* Similiter ceſſationem à diuinis (non niſi ex manifeſta, & grauiffima cauſa infligendam) valet Epilcopus imponere, vt liquet *ex cap. ſi Canonici, & cap. quamuis, de officio Ordinari. lib. 6.* Hæc omnia præſtare queunt relati Prioreſ Militareſ.

143 Poteſt Epilcopus Clericum deponere, iuxta Tridentinum *ſeſſ. 13. c. 4.* Depoſitio autẽ eſt poena ab Eccleſia impoſita priuans Clericũ omni officio, & beneficio Eccleſiaſtico abſque ſpe veniæ, quin tamen ille priuilegium fori Clericaliſ amittat. Quam poenam, ſumma tamen cum maturitate iudicij poſſunt infligere Prioreſ Militareſ, grauiſ enim adeo poteſt eſſe culpa Clerici ſubditi, vt non aliter condignè puniri poſſit; non autem excedit eorum ordinariam iuriſdictionem hæc poenitio. Tamẽ iudi-

iudicio, quamvis Episcopi, cum solemnitate prefixis in Tridentino ubi nuper, degradare possint Clericos in Sacris constitutos, non posse id à Prioribus præstari; Etenim degradare ex se videtur exigere potestatem iurisdictionis, & simul Ordinis Episcopalis, indeque Vicarius Generalis non potest degradare, quamvis eandem cum Episcopo iurisdictionem habeat. Præterea Priores Militares conferre non possunt Ordines Sacros, neque Gradum, in quo Ordines Sacri Clericum constituunt; ergo neque possunt degradare, seu ab eogradu removere quempiam; cum videatur, proportionate in omnibus materijs, remissi dissolvenda sit, per easdem causas dissolvi, per quas nascitur; nisi specialiter sit indulta potestas degradandi à Sede Apostolica alicui non potenti conferre Sacros Ordines; non autem indulta est Prioribus præfatis. Quare, si subditus Sacris initiatus relaxandus sit ad brachium sæculare à Priore Militari, is debet eum remittere alicui Episcopo, eique subdere, ut illum degradet; aut Senatuum Ordinum monere, ut id Episcopo committatur.

144. Quoad sæculares personas, quæ etiam sunt omnes Episcoporum curæ commissa, ipsi potestatem, ac iurisdictionem habent ad compellendum eos, ut media apponant, quibus animarum salus obtineatur, ac peccata, & scâdala vitentur; veluti ad prohibendum spectacula turpia, ornatus lascivos, separationes inter se coniugum; ad aliaque similia, quibus occurrere valent per censuras, & cætera iuris remedia. Videatur Vgolinus de potest. Episcop. cap. 8. Id ipsum Prioribus Militaribus competit in suis territorijs.

145. Episcopi agnoscunt de causis matrimonialibus, iuxta Tridentinum sess. 24. de reform. cap. 20. Et de causis natalium, ut potè quia legitimitas filiorum à legitimitate matrimonij pendet; iuxta cap. lator. §. cap. causam. quæ, 7. Qui filij sint legitimi; cap. tuam de ordine cognit. Cognoscunt etiam de causis temporalibus laicorum, si hi sint Actores, & Ecclesiastici sint Rei, cum Rei forum sequatur Actor. Præterea de causis pijs, & ad pauperes spectantibus cognitio spectat ad Episcopos; quin possunt compellere, ne victus ultra iustum pretium vendatur, ut pauperes famè non

periant. Sic observat Mantica de ambig. convent. lib. 4. tit. 4. num. 12. Cura executionis testamentorum, & cognitio ad Episcopos spectat; iuxta cap. nos quidè; cap. si heredes; cap. Ioannes; cap. tua nobis; de testam. Sunt etiam causæ criminales laicorum, quæ ad Episcopos privative spectant, ut vsura, simonia, & eiulmodi alia delicta; Aliquæ autem causæ sunt mixti fori, pertinentes æque ad forum Ecclesiasticum, ac sæculare, ut adulterium, accessus intra Monasteria Monialium ad finem turpem, & similia; De quibus consulatur Machado tom. 2. de perfect. Confess. lib. 4. part. 6. tract. 6. docum. 5. Et hæc omnia Prioribus Militaribus adæquaveris.

146. Gaudent Episcopi iurisdictione erga omnes Ecclesias (quæ non sint exemptæ) & eas possunt, ac debent per se, aut per alios visitare, & insinul ornamenta, altaria, Sacramenta, Confraternitates, libros, & quævis alia pertinentia ad Ecclesias ipsas, Xenodochia, & Opera pia. Possunt etiam vnire Beneficia Parochialia exigua, sine præiudicio Parochorum. Primam competit Prioribus Militaribus. Secundum ipsis Ordinibus. Cum enim sint Beneficia propria ipsorum Ordinum, hi sibi dispositionem circa illa reseruant.

147. Circa Religiosos suæ diocesis Episcopus potestate gaudet approbandi eos ad Confessiones sæcularium audiendas. Deinde Religiosi, ut in suis Domibus conuenerint, benedictionis ab Episcopo poscere tenentur; licentiam verò expressam, si sint conuenerint extra Ecclesias sui Ordinis, iuxta Tridentinum sess. 5. de reform. cap. 2. Idem aptandum in proprijs territorijs Prioribus Militaribus; Quibus etiam competit respectu Monialium exemptarum, quæ in prædictis territorijs existerint, ea, quæ disquis. 14. asserimus, competere Episcopis erga Moniales exemptas, ac ipsis non subditas. Iuxta Sacros Canones ius erat Episcoporum proprium Cathedralium, nempe duo lolla aurea, quæ eis singulæ Cathedralæ Episcopalis; sed iam id ferè nullibi esse in vsu, testatur D. Ioannes de Solorzano tom. 2. de iur. Indian. lib. 3. cap. 32. in fin. Videatur Fileiacus de Sacra Episcop. authoritat. cap. 18. Petrus Gregorius in par. tit. 2. Canon. lib. 5. cap. 2. tit. 2. Obserua

serua in presenti, in Sacris Fidei Tribunalibus Priores cum suffragio per se, vel per alios ab ipsis designatos, adfuturos ad causas Fidei, quæ pertineant ad sudditos sui territorij, sicut Episcopi ad causas suorum subditorum, cum semper requiratur in eis iudicijs assistentia Ordinarij.

Questio 14. De Concordia Ordinis de Alcantara cum Episcopo, & Ecclesia Matrice Cau-riensi.

§. 1. Proponitur Concordia.

DIV inter Episcopum, ac Ecclesiam Cathedralē Cau-riensem cum Ordine Alcantara lites controuersæ sunt super decimis, iurisdictione, & alijs causis, vt autē componerentur, Gregorius XIII. delegauit Regi Philippo II. & confirmauit Clemens VIII. vt definitiuam sententiam Concordia proferret. Ita præstitit; & ei deinceps vtraque pars stetit. Vt autem circa eam aliqua occurrentia exponamus, operæ pretium est, ipsam transcribere, quia à nullo Authore circumfertur, nec breuius possumus præstringere capita, quæ continent, quàm si de verbo ad verbum eam præfigamus. Sic se habet.

* Don Phelipe por la gracia de Dios, &c. Por quanto el Papa Gregorio Decimotercio de felice recordaciõ, siendo informado de los pleytos, è diferencias, que auia entre los Prelados, Cabildos, è otras personas Ecclesiasticas de estos Reynos, è Señorios con la Orden de Alcantara, Comendadores, Conuentos, Priores, Freyles, è otras personas della, assi en Corte Romana, como en otras partes, sobre diezmos, viuitas, Beneficios, iuridicion, y otros derechos, è preeminencias Ecclesiasticas, y espirituales, deseando su Santidad, q̄cõ amigable Concordia se acabasen dichos pleytos, por su Breue los suspendiõ, è remitiõ dicha Concordia, è composicion dellos à mi, como se contiene en dicho Breue, que fue confirmado por la Santidad del Papa Clemente Octauo, que de presen-

te preside en la Silla Apostolica; los qua, les dichos Breues fueron por mi acceptados. Y tratandose pleyto entre el Procurador General de dicha Orden de Alcantara de la vna parte, è Don Pedro Garcia de Galarza Obispo de Coria del mi Consejo, y el Cabildo de la Santa Iglesia de dicha Ciudad de la otra, sobre la iuridicion Ecclesiastica, y espiritual, diezmos, Beneficios, y viuitas, en los partidos de Alcantara, è Valencia de dicha Orden, è Sierra de Gata, è otras cosas deducidas en dicho pleyto, è auiendo yo dado sentencia de interim, quanto à la posesion en fauor de dicho Obispo, è Cabildo, por su parte se obtuuo Breue de la Santidad del Papa Sixto V. para que dicha causa se boluiese à la Rota, donde se auia introducido, y en virtud del pretendieron, ser nullo lo actuado despues de su intimacion; Y por parecer de dicha Orden se contradijo la pretension de dichos Obispo, y Cabildo, y la Santidad del Papa Clemente VIII. por dicho su Breue en confirmacion del de la Santidad del Papa Gregorio VIII. ni lo tornò à cometer, è cometio de nuevo, para que con dicha amigable Concordia se acabasen dichos pleytos, è queriendolos componer conforme à dichos Breues, para resoluerme con mas justificacion de dicha causa, è satisfacion de dichas partes, cometi à algunos de los de mi Consejo Real, è de Ordenes, que oyendolas, lo que dezir, y alegar quisiesen, se informasen de todo lo que era necesario, para tratar entre ellos de vna honesta Concordia. En cumplimiento de lo qual los dichos del mi Consejo mandaron citar, y citaron dichas partes, è se concluyõ dicho pleyto definitiuamente; è visto por los de mi Consejo, me consultaron, lo que de cerca dello debia mandar, y de terminar.

Vsando de dicha authoridad Apostolica à mi concedida por dichos Breues, y en execucion dellõs, auiedome enterado del derecho, è justicia de las partes; por la presente declaro, Que dicho Obispo, ni sus Successores nõ han de tener iuridicion alguna en los Religiosos, ni Caualleros de la Orden en primera, ni segunda instancia, siendo Reos; porque siendo Actores, han de seguir el fuero del Reo; sino que dicha iuridicion ha de ser de la Orden, è del Consejo

Consejo de las Ordenes priuatiamente asi en ciuil, como en criminal indistintamente; ni dicho Obispo, ni sus sucesores no han de tener jurisdiccion alguna en dichos Religiosos; ni por razon de officio, ni Beneficio de la Orden.

2. Item en lo que toca à los demas vasallos de la Orden, Clerigos de S. Pedro, toda la jurisdiccion ciuil, y criminal en primera instancia, de Tajo à la parte de Alcantara; è Valencia con mas quatro lugares de dicho Tajo à la parte de Coria, que son Zeclauin, Zarça, Piedras albas, y Estorninos, ha de quedar, y quede à dicha Orden priuatiamente, excepto en lo que toca à la cobranza de las rentas de dicho Obispo, è Cabildo, por que en quanto à esto se queda à dicho Obispo, è sus Successores toda la jurisdiccion en primera instancia priuatiamente. E declaro, q̄ dichos lugares son los siguiētes, Alcantara, Brozas, Mata, Aldea del Rey, Ventas del Madroño, Herrueruela, Salorino, Membrio, Carriajo, Valencia, Herrera, Santiago, San Vicente, Maiorça, Piedra buena, Azagala, Alcorneo. Y los quatro de Tajo à la parte de Coria, que, como està dicho, son Zeclauin, Zarça, Piedras albas, y Estorninos, con todos los terminos de dichos lugares, è lo que en ellos se poblare; por que en dichos lugares se da à la Orden dicha jurisdiccion en primera instancia, asi en causas ciuiles, como en criminales, matrimoniales, decimales, Beneficiales, excepto dicha cobranza.

3. Item declaro, que dicho Obispo, y sus Successores han de quedar con poder exercer en dichos lugares los actos Pontificales, como son, confirmar, bendecir, consagrar, hazer Ordenes, è dar Reuerendas para ordenar priuatiamente; con que las pœuas, que se viēren de hazer de la qualidades de los Ordenantes, las cometa dicho Obispo à los Iuezes de Orden; y siendo necesario acudir à Obispo, se ha de acudir à dicho Obispo de Coria, è no à otro alguno, en las cosas, que no pueden exercer los Ordinarios; y en el dar las Reuerendas à los Freyles Religiosos las den los Priores del Conuento.

4. Item de Tajo à la parte de Coria, excepto en los lugares sobredichos Zeclauin, Zarça, Piedras Albas, y Estorninos, se queda à dicho Obispo è sus Successores toda la jurisdiccion en pri-

mera instancia priuatiamente en los lugares siguiētes, Moraleja, Cilleros, Valverde, Gata, Torre, Santibañez, Majadas, Villasbuenas, Fresno, Cadahalso, Campo hernanperez, Torrecilla, Arquillo, Portezuelo, Azauche, con todos los terminos de dichos lugares, y con lo demas, que se poblare en dicho partido.

5. Item que dicho Obispo, y sus Successores, è su Visitador en los lugares, que quedan à la Orden, como arriba se contiene en el segundo capitulo, ha de visitar, y visite el Santissimo Sacramento, Oleos, Pila, baptifmal; abuelua los difuntos, y los Clerigos acompañen à dicho Obispo todos, y al Visitador los necesarios para su visita, so pena de doze reales, à los que no lo hizieren pudiendo; la execucion de la pena haga el Obispo, è su Visitador, y lleuen los derechos acostumbrados, è den les polada de gracia à el, è à sus Ministros. E de Tajo à la parte de Coria, en que se le queda la jurisdiccion, visite enteramente, como hasta aqui.

6. Item los Visitadores Generales de la Orden de Tajo à la parte de Coria visiten tambien las fabricas de las Iglesias, y sus hazienças, è romen quētas, è hagan alianças, è lo que han hecho hasta aqui, con que no visiten el Santissimo Sacramento, ni Santos Olios, ni Pila Baptifmal, ni den licencia, para administrar Sacramentos. Pero yendo Religioso de la Orden à dicha visita por Visitador, pueda hazer lo susodicho, excepto dar licencias, para administrar Sacramentos.

7. Item los Monasterios de Monjas, que son de la Obediencia del Obispo, quedan à su obediencia, è de sus Successores, es à saber el de Santa Clara de Zeclauin; y el de nuestra Señora del Remedio de Alcantara, en sus personas, regla, y conuentos, quedandose, en quanto à los pleytos de haziença, à la jurisdiccion de dicha Orden en primera instancia.

8. Item las Iglesias, hermitas, è Monasterios no se pueden edificar en la Orden sin licencia del Capitulo, è del Consejo de Ordenes, asi de vna parte del Tajo, como de la otra.

9. Item las apelaciones, è jurisdiccion en segunda instancia de las causas, de que han de conocer los Iuezes de

de la Orden en primera instancia, como dicho es, han de ir, y vayan à dicho Obispo, è sus Succesores en segunda instancia priuatiuamente, excepto en las causas de los Religiosos, que se ha de guardar lo dispuesto en el capitulo primero.

10. Item los diezmos se repartan, como hasta aqui en esta forma. De Salor alla lleuen el Obispo, y Cabildo la sesma. De Salor aca la tercia, dos partes el Obispo, è vna el Cabildo, segun è como hasta aqui se han repartido, è la Orden lleue lo demas, sin que dicho Obispo, y Cabildo sean obligados à contri buyr por dicha sesma, y tercias partes à las Fabricas, ni ornamentos, ni otros instrumentos de las Iglesias, ni à los Curas, ni à los mil ducados, ni corridos, que la Orden pedia, por que esto està à cargo de la Orden, por lleuar, como lleua, los nouenos de las Fabricas, y de los Curas.

11. Item de las dehesas de Encomiendas, que hasta agora no han pagado diezmos, no los paguen, ni el Obispo, è Cabildo se los puedan demandar; È las demas dehesas de Encomiendas, que hasta aora han pagado dichos diezmos, è los Caualleros, è Comendadores de dicha Orden sigan su justicia ante mi, è dichos mis luezes, que tengo nombrados, ò se nombraren por virtud de los dichos Breues, para que conozcan de semejantes causas, sobre si los deben pagar, ò no, ò de que modo los han de pagar.

12. Item à los Arciprestazgos, y Beneficios curados, è otros qualesquiera, que sean de presentacion de la Orden, de la vna, y otra parte del Tajo, presente la Orden, examine el Consejo de las Ordenes, è haga las colaciones el Obispo, è sus Succesores, como hasta aqui, sin lleuar derechos à los Freyles, è sin examen, ni condicion, ni juramento, mas que dicha colacion, è protestacion de la Fe, así à los Religiosos, como à los Sacerdotes de San Pedro; mas, que, como està dicho, à los Clerigos de San Pedro paeda lleuar derechos.

E mando, que dichas partes en quanto à lo susodicho se abstengan de la prosecucion de dicho pleyto, è de otro qualquiera, que sobre ello tuuieren ante qualesquiera luezes, sobre lo qual se les imponga perpetuo silencio; è que esta mi determinacion, è Concordia ten

gan por vltima sentencia, è no otra alguna, guardandola cada vno, en lo que le toca, inuiolablemente para siempre jamas. De lo qual mando, se le de à cada vno, que lo pidiere, carta executoria desta mi sentencia, para guarda de su derecho, que es dada en Madrid à doze dias del mes de Hebrero de 1594. años. * Hucusque sententia Concordiæ. Olim anno 1233. alia Concordia inter Episcopum, Ecclesiamque Cauriensem, & Ordinem Alcantaræ fuit perfecta; alia anno 1296. alia anno 1327. Quæ tunc obseruabantur. Alia anno 1553. tempore Caroli V. Imperatoris, quam Ordo non acceptauit. Alia anno 1579. tempore Philippi II. Regis, quæ non acceptarunt Episcopus, & Ecclesia. Quoad iurisdictionem dumtaxat in Roma Romana, vna fuit sententia lata in fauorem Episcopi, & Ecclesiæ; duplex verò in fauorem Ordinis. Hæc omnia vidi, & perlegi; sed cum iam solum vigeat Concordia nuper transcripta, superfluum esset referre in præfatis Concordijs contenta.

§. 2. Observationes circa Concordiam Ordinis de Alcantara cum Episcopo, & Ecclesia Matrice Cauriensi.

149 **O**BSERVANDVM est primò, si in aliquo euentu (qui non continget, cum sententia definitiua virtute litterarum Apostolicarum pronuntiata ab vtraque parte fuerit acceptata, & per sexaginta iam annos vigerit,) hæc Concordia violaretur, nec ei starent Episcopus, ac Ecclesia Cauriensis, Ordinem Alcantaræ adhuc fore potiturum his omnibus, quæ in ea ipsi conceduntur vt fauorabilia. Etenim Ordo priuilegia habet ad fruendum prædictis fauoribus, ex vi quorum, adhuc ante Concordiam, contendebat, sibi fore seruanda, imò & alios, qui Episcopo, ac Ecclesiæ in ea Concordia tribuuntur, ad quorum vsum priuilegijs Pontificijs & audet; Vnde ex vi illorum in præfato euentu ea omnia exerceret; atque vt ab vsu, & exercitio deturbaretur, opus esset sententia Iudicis competentis, & titulo probato

probato possessionis, seu proprietatis. Itaque in hac Concordia non concedit Rex Ordini quidquam, quod ipse Ordo non intenderet, sibi deberi ex vi privilegiorum; sed quia contra hæc, vel ratione possessionis, vel alijs titulis, lites exorta crudeliter pacem turbabant, & sumptibus immodicis ansam præbebant, res ad compositionem, & Concordiam fuit redacta.

130. Observandum est secundo, à sententia Visitatorum Generalium Ordinis, non appellari ad Episcopum Cauriensem, nec penes hunc residere iurisdictionem in secunda instantia respectu Visitatorum; quod constat ex præxi, & stilo nunquam interrupto, cum semper ad Senatum Regium Ordinum appellatur ab illorum sententia; & præterea in Concordia non permittitur Episcopo ea iurisdicção, nisi respectu Iudicum Ordinariorum, qui in territorio, & confinio Cauriensis diocesis suum habent stabile Tribunal.

131. Hinc pariter nec ullam iurisdictionem Episcopus habet circa ea omnia, quæ ad Ordinis Statuta, & Definitiones spectant; nec circa ea, quæ Rex, vt Administrator, Capitulum Generale, vel Senatus Regius Ordinum, præcipiunt suis subditis in prædictis territorijs, dummodo non sint expressa in præfata Concordia. Nec circa ea, quæ Prior Alcantaræ ex commissione specialii Regis; Capituli; aut Senatus; iniunxerit, aut etiam per censuras præceperit, in ordine ad gubernationem, in quibus non se habet vt Iudicem ordinarium, sed Delegatum, sicut si ea alius Religiosus, aut Visitator præstaret; atque adeo ea omnia sunt peragenda absque alio effugio, nisi ad ipsum Ordinem; hæc enim ad ipsius regimen attinent, nec sub Concordia includuntur; nec antè illam fuit vlla de eis lis; aut controuersia. In his autem, quæ sub lite non fuerunt, nihil est innouatum.

132. Observandum est tertio; in territorio Ordinis, adhuc in locis, quæ reseruata sunt in Concordia iurisdictioni Episcopi Cauriensis in prima instantia, non posse ipsum licentiam concedere ad ædificanda Monasteria, seu Ecclesias quascumque; Etenim id spectat ad Patronatum Regium, vt de eo loquens stabiliui *disquis.* 1. vbi libani præxi, quæ in extruendis Monasterijs,

Ecclesijs, Capellis, & Eremitarijs seruatur. Nec in Concordia aliquid circa hoc est derogatum. Et id ipsum expresse asseritur in Concordia num. 8. Hic obserua, *suprà disq.* 1. *quæst.* 13. n. 232. pag. 29. asseri, non posse absque licentia Episcopi ibi erigi Monasteria. Qui error fuit Amanuensis tranſcribentis Codicem, ac inturbantis marginem quamdam illius. Qui error, post excusam prælo illam paginam, apparuit.

133. Observandum est quarto; Priorem de Alcantara posse celebrare Sacrum in Pontificalibus in omnibus Ecclesijs sui territorij. Etenim licet in Concordia num. 3. asseratur, Episcopum priuatim exerciturum fore Actus Pontificales, non tamen intelligitur id de Missa in Pontificalibus celebrata; Quod suadetur primò ex verbis Concordiæ, in quibus designantur Actus Pontificales; qui competunt Episcopo Cauriensi, nempe consecrare; benedicere, Confirmare, Ordines conferre; & dimissorias præstare priuatim; nec fit de Missa verbum; ergo, quia ibi non comprehenditur; incredibile namque apparet, omisſum fuisse Actum Pontificalem frequentiore, & super quo plures possent exoriri controuersia; dum exprimentur alij Actus, etiã minus frequentes; qualis est consecratio. Confirmatur id ipsum ex mente Regis; ac Iudicum, qui hanc disposuere Concordiam; quippe, cum ad initiandum Ordinibus sacris, & ad confirmandum, necessarius esset Episcopus, & nequeant ea munia præstare Priores; stabilitum fuit in Concordia, nullum alium Episcopum fore aduocandum; sed Cauriensem id præstiturum; & simul alij Actus Pontificales ei annectuntur ibidem expressi, quæ expressio est exceptio cæterorum, quoad hoc vt ei priuatim competant.

134. Dices, si ex vi Concordiæ non competit priuatim Episcopo celebrare Missam in Pontificalibus in præfato territorio; ergo nullo modo id illi competet, nam quod circa Actus Pontificales ei ibi indulgetur, priuatim ipsi competens conceditur, atque adeo nulla circa id concessione gaudebit, & consequenter indigebit facultate Prioris ad celebrandum in Pontificalibus in eo territorio; quod dici non valet; si quidem Episcopus Cauriensis non solùm celebrat, quoties vult, in Pontificali-

bus ibi (non verò intra Monasterium ipsum Alcantaræ ob specialissimam exemptionem. Vide Bullam Gregorij IX. in Bullario fol. 24. & alias) verum & concedit, non posse Priorem de Alcantara in Pontificalibus celebrare. Sed in primis id contendit Episcopus censens, in ea concessione Concordiæ exercendi actus Pontificales, includi etiam celebrationem eiusmodi Missæ; & hos actus competere ei priuatim; at non includi, suadet ex dictis, & dicendis. Deinde respondeo, quamvis id competat Episcopo Cauriensi ex vi concessionis priuatim repertæ in Concordia, competere ex eo, quod in illo territorio iurisdictione gaudet Episcopus, etsi limitata, quod sufficit, ut Missam celebrare queat in Pontificalibus. Præterea in Concordia conceduntur ei expressè Actus Pontificales, quibus annexa est Missa eiusmodi; nam, si consecraret Ecclesiam, ut potest, Missam in Pontificalibus celebrare deberet; ubi ergo semel ei licet ita celebrare, non est, unde potestas limitetur. Demum, ut illico dicam, Episcopi, iuxta valde communem sententiam, possunt in aliena etiam diocesi Missam in Pontificali ornatu celebrare.

155 Suadetur secundo assertum positum, quasi per contrariam viam incedendo. Etenim communis valde sententia contra aliquos Authores tenet, Episcopum posse celebrare in Pontificalibus in aliena diocesi absque licentia Ordinarij; Ita docent Couarrub. lib. 3. *variæ. cap. 9.* Barbosa in *Collectan. tom. 3. lib. 5. tit. 7. Clem. 2. num. 6.* Tabiena verbo, *Patriarcha, num. 4.* Hostiensis ad *glos. in Clementin. Archiepiscopo, de pœnis, verbo, etiam celebrare.* P. Henriquez lib. 3. *cap. 6. num. 6.* Machado de *perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 6. tractat. 17. docum. 9. num. 2.* P. Layman lib. 1. *tractat. 4. cap. 5. n. 5.* Eorum fundamentum est, quia, estò Tridentinum *sess. 6. c. 5. dereform.* statuerit, Episcopos non posse exercere Actus Pontificales absque licentia Ordinarij in aliena diocesi, tamen hæc prohibitio intelligenda est de actibus pertinentibus priuatim ad Ordinem Episcopalem, quales sunt consecrare Chrysa, Ordinibus sacris initiare, & similes, qui sunt exercitium Pontificalium; at celebrare Missam huiusmodi non est appellandum exercitium, sed

usus Pontificalium, qui in Tridentino non prohibetur.

156 Ex hac sententia, (quam non examino) propter autoritatem tot Virorum grauium, & Sapientum, valde probabili, &, ut Machado ait, communiore, & magis recepta, inferret aliquis, posse Priores Militares, & Abbates exemptos iurisdictione quasi Episcopali gaudentes in aliena diocesi vi Pontificalibus in Missæ celebratione, absque licentia Ordinarij, quæ illatio, si doctrina introspectatur, & potestas Priorum, ac Abbatum attendatur, est legitima. Et, quamvis contraria sit consuetudo, posset dici, id provenire ex eo, quod Ordinarij contrariam sententiam, ut suæ iurisdictioni fauentem, sequuntur, atque adeò non permittere usum Pontificalium in sua diocesi absque sua licentia; indeque hanc exposci, ut vitentur lites, & contentiones, ac urbanitati consulatur.

157 Ex eadem sententia probatur, posse Episcopum Cauriensem, quoties voluerit, celebrare in Pontificalibus in territorio Alcantaræ. Nam licet in Concordia asseratur, pertinere ad Episcopum Cauriensem exercere Pontificalia; & nomine exercitij non comprehendatur prædictus usus in Missæ celebratione; tamen hic usus absque expressione licet. Consequenter ad hæc poterit Prior Alcantaræ assistere in suo territorio Horis Canonicis ornatus Pontificalibus; & post Vesperas, & Missam populo solemniter benedicere.

158 Demum plura diximus, concedentes, Episcopo Cauriensi competere priuatim, exercere Pontificalia. Verum aliter verba Concordiæ videntur intelligenda; Declarat enim Rex, quos actus possit Episcopus exercere; non quidem priuatim, sed liberè, & absque licentia Prioris Alcantaræ, quæ alias esset necessaria, ut in eius territorio eos exerceret, & addit, ei competere, dimissorias concedere priuatim; Quæ vox solum cadit supra concessionem dimissoriarum. Unde, cum ceteri actus Pontificales ei priuatim non competant, Prior liberè eos, quos ex munere potest, exercere valebit. Quod adhuc roboratur ex verbis sequentibus Concordiæ n. 3. quod in rebus, quas non potest ipse Prior peragere, non ad alium, nisi ad Episcopum Cauriensem, est confugiendum.

fugendum. Id autem certissimum est Priorem posse in suo Conuentu Alcantaræ celebrare in Pontificalibus, sicut Abbates Benedictini, & Cistercienses in suis Monasterijs, quamuis sint in alie na diœcesi, & non habeant iurisdictionem in territorio. De hoc enim non potuit esse controuersia, sicut nō est inter Episcopos, & Abbates, ac Priores Militares S. Marci, & de Vcles, qui sunt in diœcesibus Legionensi, & Conchensi.

159 Obseruandum est quintò, non tolli à Priore Alcantaræ potestatem benedicendi Ornamenta, & consecrandi aras, & similia ad cultum diuinum necessaria, tum ipsius Monasterij de Alcantara, tum aliarum Ecclesiarum; nam hac potestate gaudet, quatenus Prælatus Religiosus Cisterciensis est, & participans priuilegia Prælatorum Cisterciensium; Prælati autem Regulares ea potestate fruuntur, & Abbates Cistercienses benedicunt ornamenta cuiusuis Ecclesię, quæ ad eos deferuntur benedicenda: & consecrant aras, & similia. Quare in Concordia solum tenditur ad ea, quæ Prior contendebat, sibi competere, ratione iurisdictionis quasi Episcopalis respectu territorij, & subditorum extra Monasterium degentium; non verò ad ea, quæ illi competunt, præcisè quæ Prælatus Regularis Cisterciensis est. Hinc in ipsa Concordia, cum afferatur, Episcopum Cauriensem fore concessurum litteras dimissionarias, cauetur, Priorem eas prestiturum Fratribus Religiosis; quasi inuendo, id conuenire Prælatis Religiosis, quæ tales sunt, indeque circa id nihil fore immutandum respectu Prioris; Benedicere autem Ornamenta, ac consecrare aras, & similia, cōpetit ei, quia est Prælatus Cisterciensis.

160 Obseruandum est sextò, quid dicendum sit in ea quæstione, an à sententia interlocutoria (vulgò *autos interlocutorios*) Prioris de Alcantara appellandum sit ad Episcopum Cauriensem, an ad Senatam Regium Ordinum? Breuiter aliqua suppono. Primò de iure ciuili non dari appellationem à sententia interlocutoria, cuius grauamen potest in definitiuam reparari, secus, si reparari nequit, *leg. 2. de appellat. recip. l. ante sententiam, Cod. quorum appell. non recipiantur*, cum alijs, quas Doctores communiter afferunt. De iure autem Canonico antiquo appellatio dabatur, *cap. su-*

per eo, cap. vt debitus honor, de appellat. At in Tridentino id redactum est ad terminos Iuris Ciuilis, & impedita est appellatio, *in sess. 13. de reform. c. 1. in fin. & sess. 24. c. 20. & in Regul. 36. Cancellarię.* Videantur González *ibi, in annot. contra nullitates n. 17. & 189.* Ruginellus *tr. de appell. c. 3. n. 477.* Secundo suppono, Doctores assignare capita, ex quibus sit dignoscendum, quando sententia vim interlocutoria retineat, aut transeat ad definitiuam; nempe cum post ipsam alia sententia non expectatur; cum, ea pronuntiata, Iudex suum finit officium; cū non definitur articulus substantialis in causa principali; & demum cum sententia non continet, aliquid dari, vel fieri à parte.

161 His præiactis, videtur asserendum, nō dari appellationem à sententia interlocutoria Prioris de Alcantara ad Episcopum Cauriensem. Etenim id non continetur in Concordia, nisi ampla interpretatione donetur; non autem ample, sed strictè interpretandæ sunt compositiones; iuxta *leg. quidquid adstringendæ, in princ. ff. de verb. oblig. l. sub pretextu, 1. Cod. de transact. leg. qui cum tutoribus, §. 1. ff. de transact. c. sanè denuntiat.* Videatur Calderinus *consil. 5. de præbend. & alij.* Quare, postquam Iudices Ordinis cognouit de causa, in secunda instantia appellandum est ad Episcopum Cauriensem; & non prius, indeque gradatim à sententia interlocutoria, quæ potest in definitiuam reparari, ad Senatam Regium est appellandum, & post definitiuam ad Episcopum Cauriensem. Et sanè Concordia ad id tendit, vt discordię vitarentur, & tota causa usque ad definitiuam concluderetur apud Iudices Ordinis; aliàs anxia daretur, vt in Tribunali Cauriensi causæ differrentur, maximè interueniente iurisdictionis competentia.

162 Confirmatur, nam sententia definitiuam finem imponit primæ instantiæ, vt notant Doctores *ad leg. propterandum, Cod. de iudicijs; leg. cum querebatur, leg. cum lite mortua, ff. iudicatum solui;* vnde ante illam Concordiæ caput non adimpletur, nec cessat Prior Alcantaræ esse iudex, & donec ipse cesset, & finem faciat primæ instantiæ proferens definitiuam sententiam, non habet locum instantia secunda. Hinc ratione Concordiæ non valet Episcopus Cauriensis appellationem

appellationem præfatam admittere. Dices, eum se habere instar Metropolitanæ respectu Prioris de Alcántara; ad Metropolitanum autem appellatur à sententiâ interlocutoria suffraganeorum, iuxta *cap. persingulas, 2. cap. conquestus; 9. quæstion. 3. cap. duo, cap. pastoralis, de officio Ordinarij*; cum pluribus alijs. Respondeo, negando assumptum, nam in Concordia ita conceditur secunda instantia Episcopo Cauriensi, vt simul asseratur, eum non fore Superiorem Prioris, & Religiosorum de Alcántara, nec aduersus eos functurum esse iurisdictione ratione officij, vel Beneficij; quare ei denegatur ea Superioritas, qua gaudent Metropolitanæ erga suffraganeos; nec secunda instantia ei concessa debet mensurari absolutè cum his, qui sunt Iudices in secunda Instantia, siquidem per Concordiam, & compositionem limitationes conducentes appositæ sunt, nempe ne Episcopus Cauriensis sit Superior Prioris de Alcántara, nec de causis cognoscat, nisi finita prima instantia; & quæ, ea durante, eueniunt, Iudicibus Ordinis referuatur, adeoque appellatio à sententiâ interlocutoria ad Senatum Ordinum videtur deferenda. Hæc secundum se rationi consona videntur. Stylo tamen, & consuetudini est standum.

163 Obseruandum est septimò, Episcopum Cauriensem non posse penam excommunicationis infligere contra Priorem Alcántaræ, cum aduersus illum inhibitiones expedit. Etenim, quatenus Prælatus Regularis essentus est ab illius iurisdictione, vt ceteri Regulares, & hanc exemptionem in pluribus Bullis concedunt Regularibus Militiarum, & Alcántarensis Pontifices, vt passim videre est in *Bullar. Ordin.* Et præterea in Concordia cauetur, Episcopum Cauriensem nulla iurisdictione potiturum nec in prima, nec in secunda instantia in Priorem Alcántaræ, & Religionem. Vnde nullum restat caput, ex quo possit censuras ferre, cum hic esset actus iurisdictionis. Dices: posse ferre censuras contra illum, non quæ Prælatus Regularis, sed quæ Iudex est. Contra, nam quæ Iudex est, non subditur Prior Episcopo, nec habet se instar suffraganei respectu Metropolitanæ, siquidem ratione Officij, & Beneficij ab eius iurisdictione in Concordia est essentus; & ratione limi-

tationum, quæ in ea præfiguntur, ita secunda instantia manet apud Episcopum Cauriensem, vt nihil iurisdictionis possit exercere in Priorem. Dices, ad hanc secundam instantiam exequendam necessarium esse, censuras quandoque infligere; quare, cum illa Episcopo conceditur, pariter conceduntur, quæ sunt necessaria ad eius effectum. Respondeo, impositam esse penam pecuniariam non obseruanti Concordiam, & sub executione huius pœnæ, moneri posse Priorem Alcántaræ ab Episcopo Cauriensi, vt seruet Concordiæ pacta; & si ea violet, potest, interuentu Senatus Ordinis, qui Superior est Prioris, ad pœnam exequendam procedere. Dices demum, Episcopum ferre de facto censuras, & tulisse, hincque præscripsisse iurisdictionem. Respondeo, non tulisse censuras, quin à Prioribus reclamaretur, vt videre est in *Informatione iuridica* Petri Xarez Priorem defendentis; & præterea iurisdictione est propria Ordinis, cui non præiudicant Actus Priorum triennaliū, dum Ordo non annuit, quin potius repugnat; & Concordia cum ordine est facta; & sicut actus speciales Religiosorum in alijs Religionibus non præiudicant priuilegijs Religionum, ita in presenti contingit.

164 Obseruandum est octauò, Priorem Alcántaræ esse propriè Ordinarium in suo territorio, cum ad eum pertineant omnes causæ in prima instantia, excepto casu in Concordia designato n. 2. Quare Episcopus nequit nomen Ordinarij in præiudicium illius assumere, vt generaliter in simili docet Camillus Galinus *lib. 5. de verb. signific. c. 20. n. 271.* & plures alij; siquidem duntaxat est Iudex appellationum, & in secunda instantia, nisi in eis casibus singularibus exceptis. Et sicut Episcopus est Ordinarius in locis, in quibus habet primam instantiam iuxta Concordiam, sic & Prior in locis, in quibus eam habet.

165 Obseruandum est nonò, non posse appellari ad Episcopum Cauriensem à mandatis, quæ Prior Alcántaræ, aut Visitatores ab eo designati, proferunt, dum suum territorium visitant; (etiam si posset ab alijs Actibus, seu sententijs interlocutorijs ad eum appellari) quia hæc mandata, vulgò *autos*, non sunt prima instantia, post quam solū potest appellari ad Episcopum; quippè instantia includit tempus exercendi iudicij,

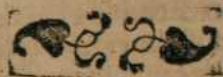

cij, quod incipit à contestatione litis, antequam nulla datur instantia, vt cū comuni docet Barbofa in leg. ad peremptorium, ff. de iudicijs, n. 9. Neque instantia datur, vbi ventilatio actionis non adest; In visitatione autem nec iudicium, nec ventilatio, nec sententia dantur, vnde nec instantia; quare ea mandata ex sua natura sunt executiua, & tendentia ad morum correctionem, vt colligitur ex Tridentino cap. 10. sess. 24. de reformat. Et cū multis docet Sigismundus Scaccia de appellat. q. 17. limitat. 26. Quare Episcopus executionem impedire nequit.

166 Caterum, cum id ipsum de Episcopis visitantibus respectu Metropolitanis sit tenendum, iuxta Tridentinum cap. 10. sess. 24. de reformat. obseruandum est tam respectu Episcoporum, quam Prioris Alcantaræ, dicta habere locum, si nõ procedatur iudicialiter, vt Sacra Congregatio Concilij declarauit. At, si appellatio interponatur, est deuolutiua causæ, non suspensiua visitationis, seu executionis; & solum post definitiuam appellatio conceditur. Quin si in causa adulterij, non recitationis Horarum, restitutionis fructuum, & similibus compiletur processus, & seruatis seruandis, iudicium formetur, non datur appellatio; vt docet Barbofa in declaratione Tridentini ubi supra. Et quamuis aliqui Authores apud ipsum in Remission. ibidem asserant, appellationem iustificatam suspendere executionem; Attamen Declarationi Congregationis ipse Author insisit. Ibi etiam asserit epistolam Pauli Quinti, datam die 29. Octobris, anno 1610. ad Episcopum Portucalensem, in qua asserit Pontifex, Episcopum visitantem non posse, quasi suspectum, recusari. Idem de Priore Alcantaræ (& de alijs similibus Prioribus) visitante dixeris.

Nam in ea epistola idẽ asserit Pontifex de Episcopo, & de alijs, quibus legitime visitatio competat.

[?]

Quæstio 15. De Visitatoribus Ordinum Militarium; eorumque iurisdictione, & potestate.

§. 1. De Visitatorum electione, & designatione.

167 **I**N Ordine Diui Iacobi numerus Visitatorum pendet ab arbitrio Regis, quatenus Administratoris perpetui, & Capituli generalis, ita vt pro qualibet Prouincia possint designari vnus, vel plures Equites in Visitatores, & simul cum illis Clerici Fratres; Quatuor autem Prouincijs Ordo continetur, scilicet Castellæ: Legionis: Castellæ veteris: & Aragoniæ: Ita in Statutis tit. 11. c. 2. Et hi quidem sunt Visitatores generales. Etenim Visitator Ecclesiasticus, qui est Vicarius generalis Prouinciæ Legionensis Iacobæ eligitur à Priore, & Capitulo Monasterij S. Marci, & confirmatur à Senatu Ordinum. Nec possunt visitare Prouisores Ecclesiastici, seu Officiales Ordinis, qui duo sunt, alter in vrbe Emeritensi, alter in Llerena, quos eligit, & amouet ad nutum Prior S. Marci.

168 In Ordine Calatrauæ, vt constat ex Definitionibus tit. 19. cap. 1. & 2. Magister, seu Administrator eligit Equitẽ, & Fratrem Clericum in Visitatores totius Ordinis extra Aragoniã, & Valentiã, & alium Equitem, ac Fratrem ad hæc duo Regna Aragoniæ, & Valentia. Sed quauis in Definitionibus non plures designentur Visitatores, tamen alij Equites, & Religiosi præter primos, in Visitatores generales à Rege eliguntur; inter quos, & primos diuiduntur Prouinciæ.

169 In Ordine Alcantaræ, vt extat in Definitionibus tit. 23. cap. 1. in Capitulo Generali designantur duo Equites, qui totum Ordinem visitent, nõ pẽ Monasteria, Collegium, Commendas, bona, personas, Ecclesias, & quidquid omnino ad ipsam Ordinem quoquo modo spectat. Et cap. 23. statuitur, quod Eques, cum visitat sacram Eucharistiam in Ecclesijs, teneatur secum ferre Fratrem Clericum Ordinis, siue ex Monasterio Alcantaræ, siue ex Parochis, qui administrant Beneficia ac Prioratus Ordinis; vt ambo simul togis Capitu-

pitularibus ornati reuerſenter, ac decen-
ter, munus adeo ſanctum obeant. Ca-
terum *tit. 1. cap. 14.* decernitur, quod
ante finem Capituli Generalis poſcatur
à Rege, vt deſignet Definitor, & Vi-
ſitatores, eos proponendo, qui videan-
tur magis idonei, vt ex illis eligere va-
leat, & ſimul Viſitatores Viſitatorum
eligat. Et *cap. 15.* ſtabilitur, quod vnus
ex Definitoribus antecedentibus ſit Vi-
ſitator, & vnus ſit Definitor, ex Viſita-
toribus, qui præceſſerunt. Et, quia hæc
Definitiones non videntur coherere cū
poſita *ſupra*, vbi Capitulo generali com-
petere deſignatio Viſitatorum aſſeri-
tur, dicendum eſt, vt inter ſe compo-
nantur, Regem eligere quidem Viſita-
tores, ſed id præſtare in Capitulo Gene-
rali, ac Præſide Capituli, & alijs ad id
deſignatis, proponentibus Viros ido-
neos, ex quibus Viſitatores ſint eligen-
di, ita vt Rex abſque Capitulo nequeat
eos deſignare: imò ſtylus Ordinis eſt
iuxta prædictum *cap. 23.* in quo recen-
tior Definitione continetur, vt Capitulum
Generale eos deſignet; & ipſum ſimul
cum Rege Inſtrumenta facultatis, ac po-
teſtatis eis concedat, Rexq; titulis ſub-
ſcribat. Quod ſi Viſitatores decedant,
aut ex cauſa iuſta munus ſuum nequeat
exequi, Rex cum Profeſſis Ordinis in
Curiâ exiſtentibus, & ad id deputatis in
Capitulo particulari deſignat Viſitato-
res, & ſimul cum illis Inſtrumentum po-
teſtatis eis concedit; Quæ eamdem vim
retinent, ac ſi in Capitulo Generali
fuiffent præſtita, vt conſtat ex *tit. 23.*
cap. 7. in Definitionibus.

170 In præſatis Statutis, &
Definitionibus præſcribuntur omnia,
quæ à Viſitatoribus ſunt obſeruanda;
Stipendia eis ſoluenda, & vnde præſtan-
da ſunt; Tempus, quo debent viſitatio-
nem incipere, finire, & iterum repete-
re; Interrogatoria, quibus ſunt uſuri;
Pœnæ, quas poſſunt infligere, & pecu-
nariæ, quibus ſint applicandæ; Mini-
ſtri, & Officiales, quos ſecum ferre va-
lent, aut deſtinare tenentur in territo-
rio, quod viſitant; Inſtrumenta publi-
ca faciendâ, & tranſcribendâ; Perſonæ,
& loca, ad quæ eorum extenditur iuriſ-
dictio; Modus corrigendi peccata oc-
cultâ, & deferendi grauiora ad Capitu-
lum Generale, vel Senatuum Ordinum,
aut etiam puniendi; Viſitationis totius
ſeries ad ipſum Capitulum reſeruandâ,

in quo bonorum, rerum, facultatum,
ac perſonarum diſtinctâ fiat, & exacta
relatio à Viſitatoribus, vt, quæ digna
ſint reformatione, reparentur, ſalubria-
que regimini Ordinum Statuta condan-
tur; & meritis cuiuſque attendatur, vt
munia commendentur. Hęc, & plura
alia inibi ſtabiliuntur, quæ tranſcribere,
eſſet prolixum, & ſuperfluum, ſuffi-
ciatque ad noſtrum Inſtitutum, ea libe-
re, & dubia inde exorientia decidere.

171 Præter Viſitatores Gene-
rales, Rex poteſt deſignare, vt præſtat,
Viſitatores ſpeciales, qui dignoſcant,
quomodo Equites, & Fratres Clerici
obſeruent Regulam, & Statuta ſui Or-
dinis, ac ſimul Monasteria, & Collegia
viſitent; Rex enim, vt Administrator
Ordinum, tenetur cognoscere, quo pa-
cto, & norma, ſubditi ſe habeant, & per
ſe, aut per alium eos corrigere, ſi delin-
quant; quæ quidem eſt ſpecialis viſita-
tio, non enim extenditur poteſtas horum
Viſitatorum ad ea omnia, ad quæ Gene-
ralium Viſitatorum facultas proroga-
tur. Et, quamuis in Definitionibus nihil
de his Viſitatoribus decernatur, ea iam
eſt conſuetudine recepta, vt à Rege deſig-
nentur, quod quidem eius poteſtatem
non excedit; ſi quidem Magiſter Ordi-
nis, vt Prælatuſ, poterat, & debebat, id
peragere; & in eius munus, & obliga-
tiones Reges ſucceſſerunt.

§. 2. De poteſtate Viſitatorum,

172 **A** MPLISSIMA eſt Viſitato-
rum Generalium poteſtas;
cum enim penes ipſos Ordi-
nes ſit iuriſdictio ſpiritualis, & tempo-
ralis, poſſunt eam illis committere, am-
pliare, & limitare pro arbitrio, iuxta
exigentiam recte gubernationis. Hinc,
vt in prædictis Statutis, & Definitioni-
bus cerni poteſt, eis committitur pote-
ſtas ad viſitandâ Collegia, Monasteria Vi-
rorum, & faminarum, Commendas,
ditiones, Eccleſias, Opera pia, & per-
ſonas, quin aliquid ſubterfugiat eorum
iuriſditionem. Et quidem reſpectu Ec-
cleſiarum, piorum Operum, & Cleri-
corum eamdem poteſtatem exercent in
territorijs, & Eccleſijs Ordinum, ac Vi-
ſitatores Episcoporum in ipſorum dice-
ſibus; & prætereâ circa temporalia po-
teſtate gaudent.

173 Quin olim aliqua Ordinum
ditiones

ditiones ex dispensatione Pontificia (nã per Bullas prohibita est alienatio rerum immobilium) alienatę fuerunt; & tamen spiritualia, quę ibi erant, sub Ordinum iurisdictione remanserunt, cum spiritualia vendi nequiverint, atque a deo hæc possunt, & debent visitari. Hinc in Instructione secreta, (cuiusmodi solent Visitatoribus à Regibus tribui) quam Rex Philippus II. præstitit die 23. Ianuarij, anno 1574. Don Ioanni de Acuña Visitatori Generali Ordinis de Alcantara (quam mihi videre licuit) asseritur, Don Rodericum Mexia Salmantinum emisisse quamdam Ordinis ditionem, & contendere, ideò ipsi deberi partem obligationis Ecclesię, quę in oppido de *Gara* solebat concedi Comendatario de *Villas buenas*; & additur; *Y porque en la venta no entrò la espiritualidad, mandareis al Cura de la dicha Iglesia de Gara, que no le acuda con la dicha ofrenda, y si ouiere pleyto sobre ello, lo siga.* Id ipsum extat in Definitionibus Alcantarę tit. 11. cap. 10.

174 Clerici etiam sæculares, qui intra territoria Ordinum degunt, & hi, qui in eorum Ecclesijs Beneficia, aut Capellanas obtinent, potestati Visitatorum subiacent, qui tenentur inquirere, quo pacto illi suo muneri satisfaciant, Militarum obligationes adimpleant, ceteraque exequantur ad ipsos spectantia; quamvis Capellanię sint ex his, quę iure sanguinis, aut aliter obtinentur; nam hoc ipso quòd in Ecclesijs Ordinum sint erectę, Ordinibus subiiciuntur, vt asseritur in Definitionibus Calatrarę tit. 19. cap. 1. Et nos latè probabimus *inferiùs disquis.* 11.

175 Valent Visitatores eas pœnas corporales, & pecuniarias infligere, quę in communi, vel in speciali designantur in Statutis, Definitionibus, & Instructionibus. In Ordinibus autem D. Iacobi, & Calatrarę, cum Fratres Clerici in Visitatione comitentur Equites, possunt centuras infligere, quoties fuerit opus, nam his Fratribus Clericis competit, ex commissione Ordinum, potestas ferendi censuras, cuius potestatis sunt capaces; Indeque valent absolutionem sibi referuare, & postmodum absoluere, aut absolutionem alij committere.

176 In Ordine Alcantarę Visitatores Equites absque Fratribus Cle-

ricis Visitationem peragunt, eosque dumtaxat aduocare debent, vt tabernacula, & pyxides sacrę Eucharistię visitent. Hinc nequeunt ferre censuras, cum Clerici non sunt. Et sanè (salua tanti Ordinis dispositione, quę in primis est probanda) videretur expediens, Equites simul, & Fratres Clericos esse Visitatores; sic enim vniformiter se haberent cum Ordinibus D. Iacobi, & Calatrarę; deindè, cum merè laicus sit incapax potestatis ferendi censuras, ex Iure Ecclesiastico, vt cum pluribus tradit P. Gaspar Hurtado *de censur. diff. c.* 4. atque in Visitatione oporteat aliquando, armis spiritualibus censurarum vti, Fratres Clerici eas ferrent, & ex hoc capite non remaneret quasi manca, & inermis Visitatorum Equitum potestas; sicut Visitatores Episcoporum potestatem etiam promulgandi censuras habent, quæ si carerent, vis plurima eis deficeret ad exequendum eã, quę expedire iudicantur; & cum Visitatores Ordinum eandem, & ampliorem iurisdictionem, ac Visitatores Episcoporum, retineant, par esset, vt præcipua adeò facultate non destituerentur; deindè, cum tot Ecclesię ab ipsis visitentur, & ad id Fratres aduocari debeant, satius videretur eos comites in cæteris habere. Addo, ab Equitibus Visitatoribus decentius res Ecclesiasticas peragendas, & ea omnia, quę ad statum Clericalem pertinent, si Frater Clericus eiusdem status Clericalis intersit, quod videtur ex terminis conspicuum; Et, cum ad Informationes peragendas, ad admittendos Equites, & Fratres in Ordinem, & etiam ad Professionem requiratur Frater Clericus, consentaneum valdè est Iuri, æquitati, & rationi, vt etiam Visitationi intersit, ac cum Equite noscatur, an admissi, & Professi exequantur ea, quę vouerunt, & quę in admissione eis fuerunt iniuncta; Atque etiam cum Fratres conferant collationem Commendarum Equitibus, ad eas visitandas, consonum est, vt assistant.

177 Hi Equites Visitatores præcepta Obedientię imponunt, cum res id exposcit. Etenim, iuxta dicta *suprà disquis.* 6. tum Senatus Regius Ordinum, tum Regulares ipsorum Ordinum ab eisdem, seu à Rege destinati, valent ea præcepta imponere; huius quippe potestatis non sunt incapaces, quam-

uis Clerici non ſint; Nec ad poteſtatem imponendi præcepta Obedientiæ requiritur Clericatus, vt patet in magno Magiſtro Ordinis S. Ioannis, & in Prælatiſ Ordinis Sancti Ioannis *de Dios*, qui Clerici non ſunt, & eos poſſe imponere præcepta Sanctæ Obedientiæ, eſt euident, cum nullus alius ſit in eo Ordine Prælatiſ, aut Superior, qui ea imponat, & voueant omnes Obedientiam ſuis Prælatiſ, quod Votum inane eſſet, ſi Prælatiſ non poſſent præcipere in virtute Obedientiæ, cum alias impoſſibile redderetur, illud Votum grauiter violari. Hæc doctrina ſit clarior in ſententia eorum, qui arbitrantur, Abbatiaſ poſſe præcipere ſuis Monialibus in virtute Obedientiæ; De quo *diſquiſit. 6. præcedenti*. Et olim Magiſtri Ordinum præcepta imponebant. Confirmatur, nam Paulus III. in Bulla, in qua diſpenſauit cum Calatrauenſibus, & Alcantarenſibus, vt nuptias poſſent contrahere, ait, Capitulis, & Ordinibus manere integram, & illęſam iuriſdictionem omnẽ, qua priuſ fungebantur. Sed antecederet ad hanc diſpenſationem Capitula potiebantur iuriſdictione Eccleſiaſtica; Ergo & poſt nuptias contractas ab Equitibus, ex quibus maiori ex parte Capitula, & Ordines conſtantur, gaudent eadem iuriſdictione; ac conſequenter Viſitatores, quamuis vxorati ſint, poſſunt ea iuriſdictione potiri. Nec id nouũ erit, ſi attendatur, ex diſpenſatione Pontificia aliquando Virum vxoratum fuiſſe Epicoſ Vicarium, aliaque huiusmodi videnda apud Paulum de Caſtro, Cardinalem Lugo, D.D. Ioannem de Solorzano, alioſque plures.

178 Sententia Viſitatorum tendit illico ad executionem, & ab hæc ſolum ad Senatũ Regium valet appellari. Quare in Ordine Alcantarę, quamuis à ſententia Prioris Alcantarę, ratione Concordiæ, ad Epicoſ Caurienſem appelleretur, non verò a ſententia Viſitatoris Generalis, vt oſtendit praxis, & conſuetudo nullo litigio interrupta, vt ſuperiũs iam præmonui.

179 Inquires, an poſſit à Capitulo Generali diſignari Frater Clericus ſolus in Viſitatoreẽ Generalem; vel in Ordine Alcantarę poſſit in Capitulo addi Frater Equitiſ? Reſpondeo, in primis ab ipſo Ordine, & Rege noſtro ſupponi, id poſſe fieri, nam in ſententia

Concordiæ, quam ex delegatione Pontificia Rex tulit anno 1594. inter Epicoſ, ac Eccleſiam Caurienſem, & Priorem de Alcantara, ſtabiluit, ne Viſitatores Generales Ordinis in certo territorio viſitent Tabernacula Eucharitiæ, Olea ſacra, & Fontem Baptiſmi; *Pero yendo Religioſo de la Orden à dicha Viſita por Viſitador, pueda hazer lo ſuſodicho*. Deindẽ cenſeo, poſſe Capitulum, iuxta facultatem, qua ex Bullis Pontificijs gaudet, immutare, & reuocare Definitiones, & Statuta antiqua, ac alia condere; quo poſito, valebit de nouo Definitionem ſtabilire de designando Fratre Clerico in Viſitatoreẽ; Imò hoc ipſo quòd illum designaret, cum ſupponatur in Capitulo notiſa Definitionum, quæ de facto dantur, videretur, Capitulum velle illas immutare, & in actu exercito aliaſ circa hoc ſtabilire. Sed conſultius omnino eſſet, expreſſam Definitionem nouam ſtatuerẽ. Quin cenſerem, poſſe Regem noſtrum in Capitulo particulari Viſitatores Fratres addere Equitibus, qui in Ordine Alcantarę ſunt Viſitatores generales; nam id non eſſet abſolutè Definitionem aliquam reuocare (quod Capitulo Generali reſeruatur) ſed perficere, & quid velut omiſſum exequi, exigente id Ordinis vtilitate.

180 Viſitatores designantur ad viſitandos ipſos Viſitatores; non quidem quatenus Viſitatores ſunt, ſed quatenus Equites Ordinis, & eo modo, quo cæteri Equites viſitantur; nam, quatenus Viſitatores ſunt, non ſubiacent Viſitationi, nec reſidentia, nec accuſationi, nec poſſunt à munere deponi. Poſſunt tamen Capitulum, & Senatus Ordinum de eis cognoſcere, eorumque actiones explorare, culpas punire, & cætera exequi, quæ reſpectu ſubditorum, habito reſpectu ad perſonas, & munera, poſſunt Ordo, & Prælatiſ peragere; nec enim Viſitatores iuriſdictionem ſui Ordinis ſubterfugiunt. Hinc poſſet deſiſctum Viſitatoris adeò excreſcere, vt etiam ſuo munere poſſet priuari, vt ex terminis liquet.

181 Id annotauerim, ardiſſimè tenerẽ Regem, Capitula, & Senatus Ordinum, ad inuigiandum viſitationi Ordinum, & curandum, vt tempore ſtatuto in Definitionibus Monasteria, Collegia, Eccleſiæ, territoria, & perſonæ

personæ visitentur; aliàs plura incommoda valent exoriri, & liberè quisque potest operari; vnde fit, vt disciplina Religiosè laxatio vires capiat in Communitatibus, & personis: bona Ordinis detrimentum sentiant, & plura alia nocumenta sentiantur. Quòd si vel non dentur Visitatores Generales, aut egritudine, senio, vel alio obstaculo prepediantur, tenetur Senatus Ordinum monere Regem nostrum, vt Visitatores particulares ad ea munera præstanda designet.

182 Hi Visitatores particulares ea potestate funguntur, quam Rex illis in titulo, aut in Instrumento Facultatum, vel etiam in Instructione concesserit. Cum enim eos possit designare, valet pariter designare ad hæc, vel illa munia exercenda, & non alia. Communiter autem omnis ea potestas illis permittitur, quæ residet in Visitatoribus Generalibus respectu Communitatum, aut personarum, ad quas Visitatores illi speciales destinantur.

183 Quando in Curia Regia Equites trium Ordinum visitantur, delignantur in Visitatores particulares Eques simul, & Frater Clericus. Extra Curiam verò, vt minuatur sumptus, designatur vel solus Eques, vel solus Clericus Frater. Et quidem in Definitionibus Ordinis de Alcantara tit. 12. cap. 3. num. 45. Rex cum Capitulo Generali præcipit Senatui Ordinum, vt quotannis mittat Equitem, vel Fratrem Clericum ad visitandum Collegium Salmantinum; summè namq; expedit, studia promoueri, & Collegas ad disciplinæ Regularis, & litterarum amorem excitari, vt inde exeuntes dignè Ordinis munera, ipsorum propria, exerceant, idoneiq; reddantur ad munia, quæ eis competunt. Oporteret autem (iuxta dicta superius) in Visitatorem particularem tum Monasteriorum, tum Collegiorum, Fratrem Clericum ex dignioribus, potius quam Equitem destinari. Etenim rectius potest dignoscere ea, quæ proprii Instituti sunt is, qui illud proficitur, quam alius; nam, etsi eodem in Ordine Equites, & Fratres militent, ij tamen seueriores disciplinam sectantur, & in pluribus vtrorumque vitæ norma dissident. Sic etiam status Clericalis cultui indulgetur, dum ex eodem statu Clericus de illius cura sol-

licitatur. Inde in Ordine D. Iacobi Fratres Clerici quolibet triennio mittuntur ad visitanda Monasteria, & Collegia. Quam sedem sint habituri Visitatores in Monasterijs, & Collegijs, dum intersunt Actibus Communitatum, non decernitur in Statutis, & Definitionibus. In Ordine Cisterciensi post Abbatem primam sedem occupant; Quæ norma videtur congruens Visitatoribus Militaribus Calatrauæ, Alcantaræ, Montesa, & Christi; In aliquibus alijs Ordinibus non Militaribus Visitatores præcedunt Superiores Monasteriorum, seu Domorum. Quare non alia regula fixa tradi potest, nisi quòd stetur consuetudini.

Quæstio 16. An possint esse Priores Monasteriorum, aut Rectores Collegiorum Militarium Regulares, qui habent Dignitates intra ipsos Ordines Equestres, siue Prioratus cum Animarum Cura? Et an ad Academias causa Study se conferre?

184 I NTRA Ordines Militares extant aliquæ Dignitates Regulares; v. g. in Ordine Calatrauæ, & Alcantaræ Sacrista maior Ordinis est Dignitas, quæ correspondet Dignitati Thesaurarij in Almis Ecclesijs, & sic de similibus. Deinde plures sunt Prioratus, quibus Cura animarum incumbit. De vtriusque ergo quærimus, an qui vel Dignitates, vel Priores, seu Rectores, aut Parochi sunt alicuius Ecclesiæ, seu loci, possint eligi in Priores Monasteriorum ipsorum Ordinum, ita vt simul vtramque Dignitatem, vel Prioratum retineant? nam si anteriori Dignitati, ac Prioratui renuntient, disputationi non est locus, nec adest dubitandi ratio; Nec item, si Dignitas, Prioratus anterior, aut Beneficium Ecclesiasticum auferatur ab habente ipsum, per Magistrum, vel Administratorem Ordinis; quippè omnia Beneficia Ordinum Militarium, quantumuis collatiua sint, esse amouibilia, & in hoc discriminari

discriminari ab alijs Beneficijs non Regularibus, inferius ostendemus, cum de Beneficijs agamus.

185 Sit prima conclusio. Habens Beneficium Curatum, seu Prioratum cum Animarum Cura, nequit simul esse Prior in Ordinibus D. Iacobi, & Alcantaræ, nec Administrator in Ordine Calatravæ Monasterij, aut Rector ullius Collegij Militaris, nisi in aliquo casu speciali infra exponendo. Probat, quia residentia utrobique nequit dari, cum tamen residentia in Beneficijs Curam animarum habentibus sit de Iure diuino, ut exponitur in Tridentino sess. 23. cap. 1. de reformat. ibi *Cum præcepto diuino mandatum est omnibus, quibus animarum Cura commissa est. Ex quibus, & sequentibus Concilij verbis, grauissimis sane, ac strictissimis, omnes Authores post Tridentinum colligunt residentiam esse de iure diuino. Idem confirmatur ex eodem Tridentino sess. 6. c. 2. de reformat. ibi: Episcopis inferiores queuis Beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue Commendam obtinentes ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis, pro bono Ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & qualitate personarum pensata, expediens videbitur, opportunis iuris remedijs residere cogantur; nullique priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis suffragentur.* Et quidem Parochos, ne residentie desint, non posse esse Visitatores, nec Vicarios Generales, seu Officiales Episcoporum, nec aliorum Prælatorum, tradunt Nicolaus Garcia de Beneficijs, 3. part. cap. 2. ex num. 40. referens Declarationes Cardinalium; Barbosa in Collectan. ad Trident. sess. 23. de reformat. c. 1. & de potest. Episc. part. 3. alleg. 53. n. 86. & de officio Parochi, part. 1. cap. 8. n. 23. Vbi adducit Bullas Pauli V. & Gregorij XV. id ipsum decernentes quoad Hispaniam.

186 Et quidem, ut ab ipso Tridentino, ea sess. 23. traditur, habentibus Curam animarum à Deo iniungitur, oues suas agnoscere, pro ijs sacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere: pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere; quæ omnia nequaquam ab ijs præ-

stari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assunt, sed mercenariorum more eum deserunt. Quare, qui oues suas derelinquit, ut delictijs, commodis, aut temporali honore, seu utilitate potiatur, audiat D. Hilarium in Comment. sup. Matth. cap. 26. assententem; *Quod si contuens longam Dei patientiam; quæ in profectum humane salutis extenditur, aduersus conseruos insolescat, & seculi malis, vitijque se tradat, presentium tantum curam in cultu ventris exercens, desperata die Dominus adueniet, eumque à bonis, quæ spondederat, diuidet, portionemque eius cum hypocritis in pœna eternitate constituet, quia aduentum desperauerit; quia mandatis non obtemperauerit; quia presentibus studuerit; quia vita gentium vixerit; quia desperatione iudicij commissam sibi familiam fame, siti, cædeque vexauerit.* Expende hæc vltima verba, ut inde cernas supplicium, quod imminet his, qui suas oues, & familiam commissam vexant, dum earum miserijs neutrquam inuigilando, nec eleemosynas, nec leuamen elargiuntur.

187 Deinde in cap. si quis translatus, 21. quest. 2. & in Clement. ne in agro, §. sanè, 2. de statu Monachorum, precipitur, ne permittatur Monachis Beneficia obtinentibus in Monasterio versari. Rursus in cap. cum singula, de præbend. lib. 6. statuitur, ne ullus possit duos Prioratus, aut Beneficia regularia simul habere; ibi *Presenti prohibemus edicto, ne aliqui Monachi, vel Religiosi, alijs pluribus Prioratibus, vel Ecclesijs Curam animarum habentibus, etiam si eadem Cura non per se ipsos, sed per Presbyteros ad eorum presentationem per Episcopos institutos, habeat, exerceri, absque Sedis Apostolicæ auctoritate, præesse præsumant.* Quod accipiendum est etiam de Prioratibus, quibus non est annexa Cura animarum, ut notauit Glossa, ibi, verbo Prioratus, & Felinus, in cap. causam, quæ est. 13. num. 4. vers. 7. Idque infertur, nam ea verba, *Curam animarum habentibus*, non cadant supra vocem Prioratibus, sed supra vocem Ecclesijs; & sic stabilitum est in Clement. 1. de Religios. domib. ibi; *Ac nihilominus in Prioratibus huiusmodi, & Ecclesijs, illud Bonifacij huiusmodi statutum, quod Religiosum quemcumque pluribus præesse prohibet Prioratibus, aut Ecclesijs Curam animarum habentibus (etiam si cura ipsa non per eum, sed per alium valeat exerceri) lo-*

cum sibi censuimus vendicare, licet etiam eiusmodi Prioratibus Cura non immincat supra dicta. Hinc asserit Nicolaus Garcia de Benefic. tom. 2. part. 11. cap. 5. num. 8. ita esse incompatibiles duas Dignitates Regulares, ut qui altera gaudens, aliam acceptet, amittat primam, quæ illico vacat.

188 Vnde fit secunda conclusio. Qui gaudet aliqua Dignitate Regulari intra Ordines Militares, non includente Curam animarum, potest eligi in Rectorem Collegij, non verò in Priorem Monasterij Militaris, nisi aliqua Definitio in ipso Ordine obstet, ut fit Rector. Hæc vltima pars suadetur. Nā Prioratus Monasterij Militaris est Dignitas Regularis cum iurisdictione quasi Episcopali; si vnum, vel alium excipias, sed nequeunt simul duæ Dignitates Regulares obtineri, ut nuper ex Iure probabamus; ergo nequit in Priorem assumi, qui alia gaudet Dignitate Regulari, simul vtrumq; munus retinendo. Confirmatur; quia absolute prohibitum est in Iure, duas Dignitates nancisci; & incompatible esse, decernitur in cap. multa, cap. referente, cap. præterea, de præbendis, & Dignitatibus, in Tridentino sess. 7. de reformat. cap. 4. & sess. 24. de reformat. cap. 17. Docet id latè P. Azor tom. 2. institut. mor. lib. 6. cap. 10. Ceterum Sacrista maior in Ordine Calatrauæ potest esse Administrator Monasterij, nam hic non est Dignitas intra Ordinem, nec in Capitulo Generali sedem habet.

189 Prima pars assertionis à contrario probatur. Etenim esse Rectorem Collegij Militaris non est Dignitas Regularis, nec talis iudicatur, nec correspondet alicui Dignitati in Almis Ecclesijs; habet namque se Rector, sicut Superior localis cuiusvis Monasterij non Militaris, qui, etsi iurisdictionem habeat in subditos domesticos, non tamen propterea Dignitas censetur, eo rigore, & sensu, quo Iura, & Tridentinum loquuntur. Ex hoc autem dumtaxat capite poterat probari incompatibilitas Dignitatis, & Rectoratus, cum aliud caput non appareat, si quidem supponimus, eam Dignitatem non exigere alicubi residentiam personalem; nam, si illam exigat, nequibunt illa duo coniungi ob rationes pro prima assertionem allatas, quæ proportionem seruata, aptantur eiusmodi euentui. Dixi in conclu-

sione, nisi aliqua Definitio in Ordine obstet. Nam Sacrista maior aliquibus functionibus debet interesse tum in Capitalibus Generalibus, tum in Monasterijs, quæ incompatibiles videntur cum residentia in Collegijs, nisi per Vicarium Collegia regantur, aut illæ functiones in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantare omnino omittantur, quod in commodis est obnoxium. Videantur Definitiones, verbo Sacristan mayor. Ob rationem nuper allatam circa Collegia, constat etiam, eum, qui est Dignitas intra Ordinem absque Cura animarum, posse esse simul Priorem Monasterij, quando hic Prioratus non est Dignitas iuxta Iuris requisita, nec iurisdictione quasi Episcopali in territorio gaudet; tunc enim non coniungentur in vnum duæ Dignitates, quæ sola coniunctio poterat esse obstaculo.

190 Sed contra assertiones positas arguat aliquis primo: non semel fuisse electos in Priores Cœnobiolorum aliquos, qui Prioratibus Ordinum fruebantur, hisque retentis, suum munus exercuisse, quod neququam fuisset permissum, si ea munera, seu Dignitates licite coniungi non possent. Respondeo, vel concurrisse aliquam ex causis designatis à Tridentino, & à Doctoribus, ratione quarum potest quis à residentia excusari; vel non plenam aduertentiam fuisse appositam ad incompatibilitatem eorum Prioratum. Etenim non rectè fuissent operati, nisi exindè excusarentur. Vnde, si Statutum, aut Definitio præciperet, aut permitteret, Parochos ad Officia Ordinis, aut Monasterij assumi, ita ut à suis Beneficijs forent absentes, contraria esset Iuri, & sacris Canonibus, contra quos Ordines non habent potestatem condendi Statuta, aut Definitiones, ut in ipsis Bullis Pontificijs in fauorem Ordinum expeditis cauetur.

191 Nec illi actus poterunt consuetudinem inducere; quia, ut est apud Authores constans, nequit consuetudo præscribi contra id, quod est de iure diuino, qualis est residentia in Prioratibus Curam animarum habentibus. Deindè, etsi residentia esset de Iure positiuo, consuetudo non potuisset induci; nam, ut consuetudo inducatur que vim legis habeat, debet esse rationabilis; cap. cum tanto, de consuetud. cap. erit autem

autem, distinct. 4. aliàs esset corruptela. Tunc autem dicitur consuetudo rationabilis, quando participat proprium finem Iuris; finis autem Iuris Canonici est felicitas animæ; finis verò Iuris Civilis est bonum publicum; quod si finis non sit rationabilis, nec consuetudo erit talis, vt tradit Panormitanus *in cap. fin. de consuetud.* At in non residendo in loco Beneficij nequit esse finis rationabilis felicitatis animæ, aut boni publici, vnde nec præscribi in eo consuetudo potest. Nam, quod aliquando bonum publicum animarum possit interuenire in absentia, solum suadet, tunc dari causam excusantem, à residentia; sed non ideò legem obligantem ad residendum per consuetudinem abrogari.

192 Rursus, vt consuetudo præscribatur, debent actus bona fide continuari, iuxta Regulam, *possessor, de regul. iuris, lib. 6.* In præsentia autem non extitit ea bona fides continuata; cum sepe de hoc dubio fuerit controuersum, cautum, & consultum. Anno 1603. eum destinatus fuisse in Priorem Conuentus de Alcantara Fr. Lupus Suarez de Trejo Parochus Sanctæ Mariæ de las Brozas, Capitulum Generale tunc congregatum commisit cuidam Viro graui eiusdem Ordinis, vt sedulo inquireret, an teneretur ille Beneficium Parochiale relinquere, vt de eo fieret ad Regem consultatio in Priorem Conuentus. Anno 1641. à Regio Ordinum Senatu deputatus fuit in Rectorem Collegij Alcantarensis Salmantini Fr. Ferdinandus Gallego Parochus Oppidi de la Zaza, sed sub ea conditione, vt ei Beneficio renuntiaret, quod sanè præstitit. D. Franciscum Merino de Castro, cum Monasterium S. Maci elegeret eum in Vicarium Generalem Prouinciæ Legionensis, Senatus Ordinum noluit confirmare, quia Parochus erat. Anno 1656. Don Ioannes Diaz de Chaves Rector Collegij Iacobæi Salmantini non valuit in munere permanere, eo quod fuit electus Prior Oppidi de Villar de Donas cum animarum Cura. Don Fr. Ioannes de Robles Rocha, Vir doctus, & in praxi Ordinum Militarium apprime versatus, noluit acceptare Beneficium Oppidi de Cilleros, quod ei conferebatur, eo quod in illo non posset residere, ratione muneris, quod in Conuentu de Alcantara exercebat. Don Didacus de

Neyra cum esset Prior, & Parochus de Santibañez, in Rectorem Collegij Alcantarensis Salmantini fuit electus, quin ipse id ambiret; Rem consuluit cum doctissimis Salmanticensibus, & cum eum à residentia non excusarent, Senatum Regium admonuit, & illo annuente, ad tuas oues bonus pastor redijt, illudque munus dimisit. Similes alios speciales euentus possem in medium proferre. Salmantica pluriès is casus inquisitus est à Viris doctioribus, qui à nostra assertionem semper steterunt. Non ergo potest probari bona fides continuata in actibus oppositis, ita vt inducatur consuetudo.

193 Limitauit primam conclusionem asserens, in aliquo casu posse coniungi cum Prioratu Monasterij, aut Rectoratu Beneficium cum animarum Cura. Etenim, si Monasterium, aut Collegium specialiter indigeat Prælatu doctibus præclaro, ætate maturo, ac industria tollenti, nec inueniatur aliquis, nisi Beneficium Curatū habens, eo quod omnes, qui id munus gerere possunt, Beneficia habeant, ceteri verò ætate, aut alijs requisitis non sint omnino præditi, tunc sanè Tridentino non videtur resisti, cum necessitas, aut vtilitas Ecclesie, seu Ordinis ad id cogat. Ita sanè præstitum est anno 1656. à Senatu Regio Ordinum, ac à Rege nostro, dum in Priorem Monasterij Alcantaræ constitutus est Don Ludouicus Velazquez de Zuñiga, Prior de Zalamea, hoc Prioratu retento; Vir quidem valde benemeritus; Quod sanè Senatus accuratè perpendit; cum tamen eo ipso tempore coegerit Don Alfonso Montano relinquere Vicariam de Martos, vt Administrator Monasterij de Calatraua designaretur.

194 Argues tamen; Beneficium Parochiale confertur in titulum, Prioratus verò in Commendam, si quidem perpetuus non est, sed triennalis, sicut & Prioratus Collegiorum Militarium; Non autem videtur incompatible, altero potiri Beneficio quoad proprietatem, & in titulum; altero verò ad tempus in Commendam.

165 Respondeo, Prioratus Militarium Conuentuum exigere residentiam in ipsis; Qui autem habet Beneficium, aut Dignitatem, in qua residentia exigitur, licet eam habeat in Commendam,

Commendam, tenetur ibi residere, ac consequenter nequit residere Prior Conuentus in loco Beneficij; quare abesse debet ab vno, vel alio loco, cum tamen in vno, & alio residere teneatur, & ideo non valet vtrumque retinere, siue in titulum sit alterum, siue in Commendam: vt constat ex verbis Tridentini supra allatis; *Beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue Commendam obtinentes, &c.*

196 Hinc in Extrauaganti *Execrabilis, de praebend. inter Communes*, rigide prohibetur, ne quis recipiat duas Dignitates, Officia, aut Beneficia Curam animarum habentia; ac corruptela vocatur, quidquid in contrarium fuerit peractum. Et quis non videat, triennium, quo Prioratus Conuentus durat, esse tempus notabile, vt quis possit a suo Beneficio abesse, oues suas deserere, & assistere alibi, vbi pariter residere tenetur? Cum tamen Tridentinum *sess. 23. cap. 2. de refor.* solum duos menses absentiae in anno Parochis concedat, & id ex graui causa, & cum licentia Episcopi inscriptis; & priuet fructibus Beneficij eos, qui aliter absunt. Quod si non habeat quis Beneficium Parochiale, sed Dignitatem Regularem, huic annexa sunt munera, & functiones aut in Capitulis exercendae, aut in ipsis Monasterijs, quibus nequit satisfacere, si Prior sit Monasterij.

197 Vltima quaestionis pars in titulo praefixa late fuit discussa a Me tom. de Iure Academico, *lib. 2. quaest. 24. & lib. 3. quaest. 20.* Quibus locis asserui, vnam ex causis a residentia excusantibus esse litterarum studia, & posse virtute Bullae Eugenij IV. vulgo *la Eugeniiana*, quoslibet accedere ad Salmantinam Academiam, causa studiorum, excusariq; a residentia Dignitates, Canonicos, ac Parochos, & facere fructus suos, dum idoneum Vicarium sui loco designent. Tradidi *ibidem*, quid liceat circa id, independenter a Bulla Eugeniiana, attento iure communi, & Tridentino. Quae omnia aptanda sunt Regularibus Militiarum, si post obtentum Beneficium, ad Salmantinam Academiam, vel ad aliam aduentent, vt studijs incumbant, discendo, aut publice docendo. Videnda sunt dicta *locis relatis*, ne eadem repetantur. Caeterum causa

alia excusantes a residentia recensentur a Barbofa in *Collectan. ad cap. Tridentini, supra allatum.*

Quaestio 17. An Rectores Collegiorum Militarium possint Censuras, & Praecepta Obedientiae subditis Religiosis imponere? Vbi de eorum iurisdictione.

19 DESIGNAT Rex noster, seu eius nomine Senatus Regius Ordinum Militarium, Viros, qui Collegijs Salmantinis Militaribus praesint; ac in Instrumento designationis strictè praecipit Religiosis pro tempore commorantibus in eis Collegijs, necnon Familiaribus, vt eis obediant, eorumque iussis obtemperent; praerogatiuis omnibus seruatis, quae numeri Rectorali annectuntur. Id ipsum cauetur in Statutis, & Definitionibus ipsorum Ordinum, in quibus iniungitur Rectoribus cura, & vigilantia in gubernandis subditis, & eorum honestate, ac moribus componendis, vt qua decet, virtute praefulgeant. Eadem facultate potiuntur Rectores Collegij S. Ioannis Hierosolymitani, a magno Magistro, & ex Ordinis Constitutionibus dimanante.

199 His positis, censeo, indubitabile esse, posse ex se, nisi iurisdictione ab Ordine limitetur, Rectores Collegiorum Militarium censuras ferre, ac Praecepta Obedientiae imponere suis subditis Regularibus, quoties recta ratio gubernationis, & causa iusta id expositat. Sic censuere de hoc dubio consulti Salmanticae anno 1628. circa Rectorem Collegij Alcantarensis Fr. Basilii Poncius, Doctor Balboa, & ex Sacro Praedicatorum Ordine Fr. Bernardinus de Ayala, Fr. Gabriel de la Pila, Illustris. Dom. Fr. Felix de Guzman, Episcopus postmodum de Orignuela; & ex nostra Societate Iesu P. Ludouicus de Roa, P. Barnabas de Marute, ac P. Hurtado de Mendoza; quorum omnium subscriptiones vidi, & apud me habui.

200 Suadet assertum. Rectores huiusmodi sunt verè, proprie, & strictè Praelati Regulares; sed Praelati

Prælati Regulares poſſunt erga ſuos ſubditos ferre cenſuras, & præcepta Obedientiæ imponere; ergo idemet valent hi Rectores præſtare. Conſequentia eſt legitima. Minor certa, & apud omnes Authores conſtans. Videatur inter alios P. Reginaldus *lib. 9. ſect. 6. n. 123.* Maiorſit manifeſta ex ſequentibus.

201 Etenim Collegæ Militares ſunt propriè, & ſtriçtè Religioſi, & alicui Prælato immediatè ſubiacent; non quidem Senatui Regio Ordinum, qui immediatè eos nongubernat, nec de ſingularum vitæ honeſtis moribus curat, nec de profectu ſpiritali in ſtatu Religioſo promouendo. Non item Prioribus Cœnobiorum Militarium (exceptis Fratribus S. Iacobi, de quibus *infra* dicemus;) nam Priores, poſtquam è Cœnobijs exeuntes illi ad Collegia tranſeunt, nullam erga illos iuriſdictionem exercere valent, niſi quoad litteras dimiſſorias ad Ordines ſuſcipiendos illis præſtandas, & approbationem impertiendam ad Confeſiones ſuſcipiendas; Quod ad Priores ſpectat, ratione dignitatis quaſi Episcopalis, qua funguntur, & poteſtatis ſibi traditæ, poſtquam in ea munera deſignantur. Reſtat ergo, vt immediatè Collegæ Rectoribus ſubiaceant, dum in Communitatibus Collegiorum commorantur; ſicut ſubiacent Prioribus, dum in Cœnobijs exiſtunt; & ſicut Regulares Ordinum non Militarium ſuis Prælatiſ ſubduntur. Vnde, cum præfati Priores, & cæteri Prælati Regulares valeant cenſuras, & Præcepta imponere, itidem valebunt Rectores.

202 Roboratur. Quippè omnis gubernatio temporalis, & ſpiritalis Collegiorum Militarium penes Rectores verſatur, nec alius adeſt, cui id munus incumbat; quod apertè conuincitur ex verbis, quibus Rex noſter ea Rectorum munia præſtat; & ex Conſtitutionibus ipſorum Ordinum, in quibus valdè commendatur Rectoribus, vt zelo, & vigilantia polleant, ac ſollicitè conentur ſubditos in virtute, & honeſtate continere, vt à vitæ religioſæ tramite non deuiant. Ex alio verò capite, cum ipſi Collegæ ſint ſtriçtè Religioſi, ac in Communitate degant, non ſolū politicè, & æconomicè regi debent, ſicuti in alijs Collegijs Togati à Recto-

ribus gubernantur, quin in eis ſit iuriſdictione ex ſe erga Togatos, vt probauit *rom. de Iure Academico, lib. 2. à num. 213.* ſed etiam in ſpiritalibus ſunt regendi, vt Vota ſua perfectè adimpleant; Ordinum Statuta exequantur: normam regularis diſciplinæ teneant, ac profectus in virtutibus faciant; Quæ omnia exigunt Prælatum immediatum, propriè talem, vt ſedulò inuigilet animabus ſubditorum.

203 Regimen autem Religioſorum exigit iuriſdictionem ad ferendum cenſuras, & Præcepta, quæ ſunt arma ſpiritalia, quibus Inſtitutum Regulare munitur, ac damna imminencia propulſantur; eiſque deficientibus, non eſſet vis, neque authoritas in Prælatiſ, vt poſſent ſubditos in officio continere; Ea enim eſt aliquando humana fragilitas, vt, niſi metu Præceptorum, aut cenſurarum quandoque coerceatur, facile dilabatur in culpas, & ſimplici mandato non obtemperet. Imò aliquando ea eſt materiæ grauitas, ac vtilitas, vt opus ſit cenſuris, vel Præceptiſ, quò longiùs à violatione ſint ſubditi. Hinc in omnibus ferè ſacris Ordinibus cenſuræ, aut Præcepta extant impoſita circa materias grauioreſ, vt abſque offeſſione, & maiori cum ædificatione diſciplina Regulariſ facta teçta ſeruetur; Ac in Prælatiſ datur iuriſdictione, vt pro re nata, prudenti conſilio, cenſuras proferant, ac Præcepta.

204 Quod certè magis, aut æquè neceſſarium eſt in Rectoribus prædictiſ; nam ex vno capite Collegæ ſunt ſtriçtè Religioſi; ex alio verò ipſa Collegia in pluribus inſtar Collegiorum ſæcularium ſe habent, tum in cæremonijs, tum in politico regimine; liberiùſque poſſunt ipſi Religioſi ſe gerere tum domi, tum foris, quàm ſi in ſuis Monafterijs degerent, & quàm alij Religioſi nō Militares ſe gerere valent. Vt ergo Religioſæ obſeruantia non officiat ea ſimilitudo ſæcularium Collegiorum, illaque expeditior libertas, hæcque ſtare poſſint ſimul cum regulariſ Inſtituti diſciplina, & norma, opus eſt authoritate coercitiua, quæ pro rerum opportunitate exerceatur; alias omnia ſe habebunt non aliter, ac in ſæcularibus Collegijs, quorum Rectores habent poteſtatem infligendi pœnas Togatiſ, & reprehendendi illos, ſi ab obſeruatione

Statutorum deficient. Aliquid ergo amplius indulgendum est Rectoribus Militaribus, ut non solum auctoritate æconomica, verum & regulari, Prælatorumque propria, subditos moderentur. Cæterum, cum Rectores absunt, potiuntur Vice-Rectores eadem iurisdictione, quia in eorum locum succedunt, ipsorumque gerunt vices. Poterunt autem, ob hanc ipsam rationem, Rectores limitare eis potestatem; sicut in alijs Religionibus in simili casu contingit.

205 Ex his sequitur, posse Rectores Militares circa suos subditos eandem potestatem exercere, proportionem servata, quam possunt circa suos cæteri Prælati locales Ordinum non Militarium; nempe circa absolutionem à peccatis, & censuris: irritationem votorum; facultatem ad utendum rebus, easque accipiendum, & donandum, ne voto Paupertatis derogetur, aliaque huiusmodi; dummodo non sint aliqua privilegia specialia, quibus alij Prælati respectu subditorum utantur, quæ concessa non sunt Prælati Militaribus, seu ab eis non participantur, cum sanè communicent omnia privilegia Religionum, iuxta *alibi* tradita, nisi expressè Pontifex participationem neget. Cæterum ea, quæ iure communi competunt Prælati Regularibus, ea etiam Militarium Ordinum Prælati conveniunt.

206 Cum quostat, non esse adeo severè gubernandos subditos Militares, ac gubernantur cæteri Religiosi. Etenim sicut inter ipsa Instituta Regularium diversitas intercedit, aliaque alijs sunt austeriora in victu, vestitu, clausura, & vitæ norma, atque etiam inter se differunt in fine immediato, ad quem ordinantur; alia quidem, ut propriæ animarum salutem, & proximorum bono incumbant; alia, ut vitam contemplativam sectentur; alia, ut Captivos redimant; alia, ut ægrotis medeantur, & sic de cæteris; Ita etiam Ordines Militares à reliquis discriminantur tum in fine immediato, tum in disciplinæ, ac vitæ norma, & hæc quidem non adeo rigida est, ac norma aliarum Religionum. Hinc ita regendi sunt subditi, ut suo Instituto satisfaciant, suumque munus adimpleant, nec aliud est superaddendum; sicut in cæteris

Religionibus contingit. Ac profectò in singulis potest virtutum perfectio obtineri, & sanctimonie specimen præstari, si iuxta proprias Regulas, & Constitutiones unusquisque operetur, easque observet exactè. Inde quod aliquibus Religiosis non licet, eos absque ulla offensionis, aut scandali labe decet; Quare plura licent Religiosis Militarium, quæ neutiquam licere valent cæteris non Militaribus, ut est omnibus manifestum. Regendi igitur sunt iuxta proprium Institutum; nec Prælati sua iurisdictione sunt vsuri, ut onera imponant ab eo aliena, aut rigidius cum illis se habeant, quam exigit is vite tenor, quem profitentur. Non tamen permittant, eos sui proprii status strictè Religiosi obliuisci, ut plus modestiæ deferant, quàm nimis urbano luxui, & fastui.

207 Ex dictis etiam sequitur, in Rectoribus prædictis iurisdictionem dari, ut possint de delictis suorum subditorum cognoscere iudicialiter, absque strepitu, & sententias proferre; id enim, iure communi, licet cæteris Prælati Regularibus. Quod etiam exprimitur in Constitutionibus ipsorum Ordinum Militarium. Sic in Definitionibus Ordinis de Alcantara, titul. 12. numer. 28. pagin. 128. asseritur; *Item, que el dicho Rector tenga autoridad, y le doy licencia, y cometo, que auiendo algun exceso en la dicha casa por los Religiosos, y Familiares della, los pueda prender, y castigar dentro del dicho Colegio, y para ello aya, y le sean dadas prisiones. Y quando la culpa fuere digna de embiarle al Conuento, de noticia al señor Maestro, Capitulo, o Consejo, para que se provea, lo que conuenga sobre ello.* Sermo autem est de Rectore Collegij Salmanticensis. Vbi cap. 3. fol. 122. iniungitur Rectori ingens, & sollicita cura circa subditos.

208 Vbi observo primò, Regem nostrum, iuxta Bullam Adriani Sexti, designare Rectorem, qui iurisdictionem exerceat erga Religiosos Ecclesiasticos, eamque à Pontifice dimanare. Quare, cum asserit Rex, se præbere licentiam ad puniendum, non exerceat, nec præstat iurisdictionem Ecclesiasticam, sed iuxta sibi committam facultatem designat Rectorem, qui ea fungatur; Idque in verbis præfatis significatur.

209 Observo secundo, ex di-

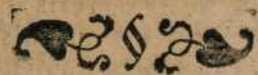
Et̄a clauſula colligi manifeſtè, quòd ſuprà prænotauimus, nempe Collegas Militares Alcantarenſes non eſſe ſubditos Prioris, ſed Reſtoris; indeque ſi delictum ſit graue, non eſt remittendum Priori, ſed Magiſtro, Senatui, aut Capitulo, vt decernant, quid ſit præſtandum. Idem eſt de Calatrauenſibus. Nec probari poteſt, non dari iuriſdictionem in Reſtoribus, ex eo, quòd iſſis præcipitur, vt delicta grauiora deferant præfatis. Etenim id omnibus Religionibus eſt commune, vt delicta grauiora Religioſorum deferantur ad Prouinciales, Viſitatores, Generales, Definitorium, aut Capitulum; vt ſic maturius decernatur de pœna, hancque merentes abſque tergiverſatione ſultineant; maximè cum ſæpè expediat, delinquentem ab vno in aliud Monasterium transferri, quod autoritate Prælati localis nequit præſtari. Attamen Reſtor prædictus informationem delicti ſuſcipere valebit, etiam cum illud eſt deferendum Magiſtro, Senatui, vel Capitulo.

210 Quòd autem Reſtores cum plena iuriſdictione deſignentur à Rege, qui eſt perpetuus Magiſter, ſeu Adminiſtrator Magiſtratum Ordinum Militarium noſtri Regni, conſtat ex Inſtrumento, ſeu Scheda ab ipſo, vel eius nomine à Rege ſenatu Ordinum iſſis conſeſſo, in qua hæc verba communiter continentur; *Por tanto conſiando en la ſuſficiencia, idoneidad, meritos, y buenas coſtumbre de Vos N. por la preſente os nombro por Reſtor del dicho Colegio, y mando, que reſidais en el por tiempo de tres años contados deſde el dia de la data deſta mi Prouiſion en adelante, y que los Colegiales, que ſon, ò fueren del dicho Colegio, Familiares, ſeruidores, y otras perſonas, que en el reſiden, os ayan, y tengan, honren, y obedezcan por tal Reſtor, y hagan, y cumplan, lo que por Vos les fuere mandado, y hagan guardar todas las honras, gracias, mercedes, franquexas, libertades, y eſſempciones, prerogatiuas, preeminencias, e inmunidades, que por raxon de ſer tal Reſtor de dicho Colegio deſeis auer, y gozar.* Iam ergo omnia, quæ ratione iuriſdictionis alijs Prælatiſ Regularibus congruunt, communia ſunt Reſtoribus Collegiorum Militarium; nec de eis à nobis eſt agendum, qui propria, & ſpecialia diſſerimus, illaque paſſim ſunt obuia. Ea verò, quæ

in hac quæſtione ſtabilimus, robur maius mutuatur ex his, quæ ſuprà diſquiſit. ſexta, quæſtion. ultim. circa id ipſum libauimus.

211 Aduerto tamen, in Ordine Sancti Iacobi, ex Statutiſ ſpecialibus limitatam fuiſſe poteſtatem Reſtori Collegij Salmantini; poſtmodum verò, vt conſtat ex iſſis Statutiſ, titul. 20. fol. 189. iniunctum eſſe Prioribus de Vcles, Legionenſi, & Hiſpalenſi, vt Reſtori committant poteſtatem imponendi præcepta, & cenſuras, & aliquas pœnitentias *ibi* deſignatas; dum tamen in cauſis grauioribus Reſtor informationem à ſe factam remittat Priori Domus, cuius eſt filius delinquens, vt ab illo pœna decernatur. Et quidem Priores Sancti Iacobi habent ſe, vt Prouinciales in alijs Ordinibus, qui, licèt ſubditi habeant Prælatos immediatos, adhuc iſſi remanent Superiores mediari, & poſſunt limitare, aut extendere Prælatiſ immediatiſ poteſtatem iuxta circumſtantias occurrentes, & Religionis Statuta. Secùs contingit in Adminiſtratore Calatrauæ, & Priore Alcantaræ; quorum deſinunt eſſe ſubditi hi, qui in Collegijs degunt, atque ad eò eorum Reſtores non accipiunt à Prioribus poteſtatem, nec poteſt hæc ab illiſ limitari, aut extendi; vt conſtat ex Definitionibus Alcantaræ, titul. 12. num. 28. & titul. 41. cap. 3. In Ordine Calatrauæ id ſtatutum eſt in Capitulo anni 1652.

nam ante illud Adminiſtrator Monasterij Sacri de Calatraua retinebat apud ſe poteſtatem erga Collegas, & eam delegabat Reſtoribus quoad Cenſuras, Præcepta, & deſignationem Confefſariorum. [?]

QVÆST.

Quæst. 18. De Subprioribus Monasteriorum Militarum, & eorum potestate.

§. 1. Aliqua exponuntur. Vbi plura de potestate Priorum.

212 **S**UBPRIORES instituti sunt, ut Priores in regiminis subditorum onere adiuent, & ex proprio munere cura domesticæ gubernationis, & obseruantia eis incumbit. In Monasterijs Iacobæis eliguntur Subpriores à Prioribus, & à Capitulis, ac à Rege nostro confirmantur, sicut etiam Magistri Nouitiorum. A Rege tamen eliguntur Subpriores Monasteriorum Calatrae, & Alcantaræ. Cæterum in Collegijs Salmantinis, vltra Rectores, non est alius Superior; Si verò ipsi absint, ad eos spectat designare Vice-Rectores; Quod si è viuis decedant, aut Munus absoluant, & Successor à Rege non sit designatus, antiquior è Collegio munus Vice-Rectoris obit; in Collegio autem Iacobæo antiquior ex illo Monasterio, ad quod tunc temporis attinet Rectortus; quippè vno triennio ad Monasterium de Vcles, alio ad Monasterium Sancti Marci Legionensis spectat, & Collegæ ex vtroque Monasterio, & ex Hispanensi in Collegio studijs incumbunt. Subpriori Militari aptabimus ea, quæ in cõmuni solent tradi de Priore, qui supra se habet Abbatè, vel de Subpriorè Claustrali, qui habet Priorem. Etenim eadè est de vtriusque ratio, ferè quoad omnia.

213 Subprior ratione sui officij propriam, & ordinariam habet potestatem circa regimen domesticum, quæ non est appellanda iurisdictio, cum sit solum potestas æconomica. Sic Tamburinus de iure Abbatum, tom. 2. disp. 1. quæst. 4. n. 4. Et, cum Prior potestate, & iurisdictione gaudeat ordinaria, potest eam Subpriori delegare, dū non sit in his, quæ dignitatè personalem concernūt; Et inde Subprior gaudebit iurisdictione delegata circa ea, ad quæ sibi commissa fuerit; Nec enim se habet, vt Vicarius Generalis Episcopi, nec vt Delegatus Supremi Principis ordinaria iurisdictione gaudens, sed datur Priori in adiutorium do-

mesticæ gubernationis; ex se verò ratione sui muneris nulla iurisdictione potitur. Ita Pater Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. cap. 7. num. 17. & tom. 4. lib. 2. cap. 2. num. 2. Et communis. Etenim ex Iure Vicario Generali conceditur, vt vnum cum Episcopo Tribunal constituat, & Propratori cum Prætorè; Ex Iure autem nihil eiusmodi Subpriori conceditur, atque adeò nec ex munere, nec aliunde ei iurisdictio provenit. Quare, nisi ei delegetur iurisdictio, nequit excommunicare, nec absoluere, nec præcepta Sanctæ Obedientiæ imponere, nec alium actum exercere iurisditionis; nec est Prælati propriè, cū Prælatu ra supponat iurisditionem; Vnde priuilegia concessa Prælati ad eum non extenduntur. Sic Pater Pellizarius in manual. Reg. tom. 2. tractat. 8. cap. 2. n. 48.

214 Fit etiam inde, non posse Subpriorem esse Iudicem Conseruato-rem, seu Delegatum Sedis Apostolicæ, quia non est Prælati, nec in Ecclesiastica Dignitate constitutus. Ita P. Thom. Sanchez tom. 2. in Decal. lib. 6. cap. 13. n. 25. Nec potest eligere Confessarium, potius quàm cæteri Religiosi subditi, vt contra Pasqualigum docet Diana part. 6. tractat. 8. ref. 15. & communis. Potest quidè Subprior subditis imperare, corrigere, & punire eis penis, quas mos Religionis ab illo infligi permittit, & Prior, cui subiacet, concedit; cum ab eius potestate, Subprioris potestas dependeat. Quod satis apertè colligitur ex capit. cum ad Monasterium, de statu Monach. & ex leg. 6. tituli 7. partit. 1. Non autem ita pendet à Priore, vt hi possit ei prohibere, ne gerat munia sui officij; id enim esset, impedire ei propriū munus, quod à Prælati maioribus est collatum, quorum legibus, & ordinationibus nequit Prior contraire, iuxta cap. cum inferior, de maiorit. & obedien. Subditi autem tenentur ex vi Voti obedientiæ parere Subpriori, & peccabunt grauiter non obediendo, si materia sit grauis, his concurrentibus requisitis, quæ afferam disq. 14. de Monialibus respectu Abbatissarum. Attamen cum potestas Subprioris sit circa spiritualium curam, indeq; spiritualis, & à subditis debeat ei obedientia, si hæc non adimpleatur in re graui, peccabitur contra virtutè Religionis, non contra quartum Decalogi præceptū, vt voluit Caramuel in reg. S. Benedicti ex n. 739.

215 Licet potestas in Subpriori sit dominatiua, est tamen limitata, & in ordine ad domesticam gubernationem, ad quam non est opus potestate irritandi vota, siquidem partialiter, & minus principaliter ad eum pertinet ea dominatiua potestas, quæ ad Priorem perfectè spectat, ideòq; nec ipse, nec item Magister nouitiorum, possunt vota subditorum irritare. Vel dicitur cum P. Thom. Sanch. in decal. lib. 4. cap. 33. num. 16. adius præcipiendi intra limites domestici regimini sufficere potestatem æconomiam, atque adeò dominatiuam non esse in Subpriori.

216 Illegitimus nequit esse Subprior; nam sæpè vices Prioris gerit; & præterea Subprioratus æquiparatur Personatui, qui est præcedentia, seu præeminentia absq; iurisdictione; illegitimi autem nequeunt, nisi dispensetur cum illis, obtinere Prælaturas, nec Personatus iuxta cap. 1. & cap. fin. de filiis Presbyter. Mortuo Priore, non expirat potestas Subprioris Militaris, nam eam habet ex munere, vt ait Pater Molina de iustit. tractat. 5. disput. 10. num. fin. Nec Prior cum ab officio amouere potest, quia ab eius electione non pependit in Monasterijs Calatravæ, & Alcantaræ, sed à Rege; in Iacobæis autem à Capitulo Monasteriorum, & à Rege; Et, cum nequeat ei impedire exercitia proprii muneris, multò minus valebit munus ipsum ab eo tollere.

217 Absente, seu deficiente Priore, Subprior iurisdictione ordinaria gaudet. Etenim tunc Statuta, & Definitiones eum designant in Superiorem; is autem est ordinarius iudex, qui ab ipsa lege constituitur. Ita Emanuel Rodriguez tom. 3. qq. Reg. quest. 38. art. 1. & ex pluribus Authoribus probat P. Quintanadueñas tom. 1. singul. in appendic. tr. 7. dub. 4. num. 4. Neque obstat, Subpriorem tunc gerere vices Prioris; Nam non gerit vices ab eo sibi delegatas; sed ratione officij facit ipsum id, quod Prior erat effecturus; & in hoc solum sensu dicitur, gerere vices illius. Itaq; quoties Statutum præcipit, Subpriorem præfici Monasterio, cum Prior abest, aut vacat, vel è vita cedit, (quamuis designatio in particulari pederet à Priore) iurisdictione ab Statuto, lure, & lege prouenit; attenditur enim principalis nominatio, seu nuncupatio, quæ tunc à lure fit. Hinc

Vice-Rectores, deficientibus Rectoribus in Collegijs Salmatinis, iurisdictione ordinaria potiuntur. Consequenter tunc Subprior est propriè Prælati Monasterij. Ita Glossa in Extrauaganti, executabilis, de præbendis, verbo, Prioratus. Syluester verbo, Prælati, num. 2. & alij.

218 Fit indè, Subpriorem, deficiente Priore, gaudere erga subditos Monasterij iurisdictione quali Episcopali, cum sit tunc propriè Prælati Regularis; Prælati autem Regulares erga subditos Religiosos iurisdictione quali Episcopali gaudent, vt docent Basilius Legionensis de matrimo. lib. 8. cap. 4. num. 11. P. Suarez, Thomas Sanchez, & alij, ex cap. Abbates, de priuileg. lib. 6. Dicitur autem quasi Episcopalis, quia non se extendit ad ea, ad quæ potestas Ordinis, & consecratio Episcoporum necessaria est. Attamen non æquè in omnibus Religionibus exercitium eius iurisdictionis Prælati localibus permittitur, sed limitari solet, quod etiam in Subprioribus Militaribus contingit, vt constabit ex dicendis. Et illi quidem in præfatis Monasterijs Militiarum Sedem Prioralem nunquam occupant, ea enim Priorum personis est reseruata, veluti sedes Episcopalis reseruatur Episcopis in Choro Ecclesiarum, quamuis absint illi, aut detur Sedes vacans. Nec Subpriori puluinar ante pedes apponitur, vt Priori, nec alia huiusmodi. Quod idem dicendum est, etiam si Subprior exerceat iurisdictionem ordinariam in territorio, ratione absentia, aut vacantis, Prioris.

219 Fit præterea, Subpriorem, deficiente Priore, habere potestatem directiuam, & coercitiuam, posseq; punire subditorum culpas, vt Prior poterat; infligere Censuras; imponere præcepta obedientia; administrare bona Monasterij; & alia eiusmodi peragere; nam, qui munus exercet ex lure, potest exequi omnia, quæ ad rectam administrationem iniuncti sibi muneris requiruntur, iuxta cap. præterea 5. de offic. & potest. iudic. delegat. leg. 2. ff. de iurisdiction. omnium iudic. Scio, teste Llamas 1. part. method. capit. 14. in Ordine Cisterciensi, absente, aut deficiente Abbate, ablatam esse Vicario potestatem ferendi Censuras; Verùm hæc restrictio non trāsit ad alios Ordines etiam ex Instituto Cistercienses,

sis, dum in illis non apponatur; sicut alię restrictiones, limitationes, & ordinationes nō transeūt ad illos. Sic licet in Ordine Cisterciensi referuētur Superiori casus, non intelliguntur ideō referuati in Ordinibus Calatraę, Alcantaraę, Montese, & aliorum, qui tamen Cistercienses iunt; Vnusquisque enim specialibus regitur ordinationibus, quę conducunt ad propriam obseruantiam.

220 Fit rursus, Subpriorem, deficiente Priore, posse cum subditis dispensare in his, quę poterat Prior, circa vota, irregularitates, Ecclesiastica pręcepta, obseruantias regulares, & pœnas à Religione taxatas; hæc enim omnia ad iurisdictionem spiritualem quasi Episcopalem Pręlatorum Regularium spectāt, vt fert communis Authorum sententia. Quare potest Vota subditorum ex potestate dominatiua irritare, vt tradunt P. Azor 1. p. *Instit. mor. lib. 11. c. 1.* Sayrus, P. Thom. Sanchez, Suarez, Villalobos, & alij; quamuis subditus emisisset votū de licentia Prioris; nam tunc Subprior succedit in locum eius, qui licentiā concessit; & Prior non potuit adimere potestatem à successore, si eam habeat à lege, cum par in parem nō habeat imperium, iuxta vulgata Iuris principia. Cæterum in omnibus irregularitatibus dispensare potest Subprior, in quibus possunt Prælati Regulares, & Priores, quatenus tales, ex priuilegijs concessis Ordini Cisterciensi, & alijs Ordinibus, quę participantur à Militaribus.

221 Irregularitates autem, in quibus dispensare hi valent, sunt; Ea, quę contrahitur ex homicidio voluntario, vel casuali, occultis, quę in foro contentioso conuinci nequeunt; Ita Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. *Regul. quest. 24. ar. 12.* Cordoua in *addit. ad Compend. verbo, Dispensatio, §. 24.* Nec restringendum est, cum Rodriguez, hoc priuilegium de dispensatione ad Ordines, non ad Pręlaturas; non enim est ratio ad eam restrictionem, cum in priuilegio non continetur, & concessa facultate absolute dispensandi in irregularitate, amplè debet ad omnes effectus intelligi concessa, dum non sit fundamentum oppositū. Hanc facultatem concessit Martinus V. Benedictino Priori Vallisoletano, (eo quippè tempore non pręerat Abbas, sed Prior ei Monasterio.)

222 Amplius priuilegium con-

cessit Paulus III. Benedictinis Vallisoletanis, de quo Portel in *dub. Regul. verbo, dispensare, in addit.* asserens, per communicationem competere id priuilegium Prælatis aliarum Religionum; Nempè priuilegium dispensandi super quacunque irregularitate, nulla prorsus excepta, & absq; limitatione quod sit publica, vel occulta, vel quod procedat ex delicto, aut aliundè; & non solum erga subditos Religiosos, sed erga quoscumque in Oppidulis, seu Grangijs (vt vocant) sibi subiectis commorantes, Monasterioq; inservientes. Vnde etiā, ait Portel, posse Prælatos dispensare in irregularitate cōtracta ex bigamia; & practicè verā hanc opinionem esse, asserit Diana 4. p. tr. 2. ref. 63. quamuis opposita ei tutior, & mēti Pontificum conformior videatur, cū iuxta stylum Curiaę semper excipiat irregularitas ex bigamia.

223 Hinc, quamuis Prælatis Regularibus erga subditos Religiosos nō liceat dispensare in irregularitatibus ex delicto occulto prouenientibus ex vi Tridentini *sess. 24. de refor. c. 6.* concedentis eam facultatem (nisi in casu homicidij voluntarij) Episcopis respectu subditorum; eo quod satis ibi exponatur, solis Episcopis in sua diocesi id concedi, & Prælatis regulares, præcisè quā tales, diocesim non habeant, in qua iurisdictionem exerceant; Quam doctrinam contra Emanuelem Rodriguez tradunt Pater Thomas Sanchez in *Decalog. lib. 2. cap. 11. num. 7.* Suarez, & alij; Attamen ex vi priuilegij Benedictini, quod amplius se extendit, Priores Militares possunt cum subditis Regularibus Monasterij tum in prædictis irregularitatibus, tum in alijs dispensare; & præterea Subpriores, Prioribus deficientibus, quia re vera tunc veri Prælati sunt, iurisdictione ordinaria gaudentes, in locum illorum erga subditos Monasterij succedentes, & solo nomine ab eis diuersi. Cum autem Pontifex priuilegium Prioribus concessit, eo nomine solum significauit illos, qui communiter Monasteria cum ordinaria iurisdictione regunt. Quare id priuilegium participatur ab alijs Prælatis Regularibus, quamuis non nuncupentur Priores.

224 Dispensatio autem in præceptis Ecclesiasticis ex causa cōpetit Episcopo respectu subditorū; cum passim occurre

re ſoleant euentus exigentes eiufmodi diſpenſationem. Religioſi autem exempti ſunt ab Episcopis, nec valent paſſim, & pro euentibus ſubitis adire Pontificem; vnde non ſatis conſultum eſſet eorum regimini, ſi ea poteſtas in Prælatiſ proprijs non daretur. Ea ergo poteſtas eſt in Subpriori Militari, deficiente Priore. Sic P. Thom. Sanchez loquens in generali, *tom. 2. Conſil. moral. lib. 5. cap. 1. dub. 5. num. 20.* A fortiori diſpenſare valent in obſeruantijs Regularibus tunc Subprioribus; ita Gloſſa in *cap. fin. 20. quæſt. vlt. & in cap. Carmen, de conſecrat. diſt. 5.* Quod tamen intelligo de obſeruantijs, quæ ad eſſentialia ſtatus non attinēt, ſed de hiſ, quæ frequenter occurrunt, quales ſunt circa ieiunia, orationes, pœnitentias, & ſimiles. Iuſta autem cauſa ſemper requiritur ad diſpenſationem, & de cauſis, quæ iuſtæ ſunt cenſendæ, tractat Lezana *tom. 1. cap. 7. num. 29.* Conſequentiſ etiam eſt, vt poſſint relaxare pœnas ob defectus, ſeu culpas, ex taxatione Statutorum debitas, dū modò non ſit reſeruata relaxatio eiufmodi pœnarum, nec cedat in alterius præiudiciũ, tunc enim reſeruata eſt cenſenda; v. g. ſi ſit pœna pecuniaria applicanda Hoſpitali, aut alijs Monafterijs, vel Collegijs indigentibus. Nequeunt autem relaxari pœnæ impoſitæ ab alio Superiore, vel equali, vel inequali, ne contemnatur Superiorum authoritas, vt colligitur ex Tridẽtino *ſeſſ. 14. de reform. cap. 1.* & ex Declaratione Cardinalium adducta à Barboſa in *Collectan. ad eum locum.* Poterunt tamen relaxare pœnas, noua exiſtente relaxationis cauſa; Et abſque hac limitatione poſſe, tueretur Ioannes Martinez de Prado in *qq. Theologic. Moral. cap. 4. quæſt. 4. §. 4.*

225 Licentiã, aut diſpenſationem negatã à Priore, eo deficiente, poteſt Subprior concedere, quia per negationem non abſtulit poteſtatem cõcedendi ipſam ab altero potente concedere; nec ea negatio habet ſe per modum ſententiæ condemnatoriæ, quæ prolata ab vno nequit ab alio æquali reuocari; quia ſententia obligationem adimpletionis inducit; negatio verò nullam affert obligationem. Ita Lezana in *qq. Regul. p. 3. verbo, diſpenſare, num. 2.* Quin ſi aliquã licentiã poteſt Subprior concedere ex munere, etiam præ-

ſente Priore, & ea à Priore negetur, poſſe adhuc à Subpriori concedi, quia non ideò ligata, aut minuta eſt inferioris poteſtas, docet in ſimili Portel in *dub. Regular. verbo, Diſpenſare, num. 18.*

§. 2. *Exponuntur alia dubia circa Subprioribus Militares. Ubi etiam de Prioribus.*

226 LICENTIÆ, aut diſpenſationes cõceſſæ à Priore, aut, eo deficiente, ſeu eo abſente, aut defuncto, indultæ à Subpriori, non expirant morte illius, nec eius Officio abſoluto, ſi indefinitè, & abſque limitatione temporis concedantur, quia eſt gratia facta, & in ſe perfecta, & veluti quædam donatio, quæ per mortem donantis non expirat; iuxta *cap. ſi cui nulla, de præbend. lib. 6. cap. ſi nuper gratia, 9. de offic. iud. deleg. eodem lib.* Docent cum communi Bonacina *de legib. diſp. 1. quæſt. 3. punct. 8. n. 19.* P. Layman *lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 18.* Si autem concedatur licentiã, aut diſpenſatio, ad beneplacitum, aut arbitrium concedentis, et ſi variæ aliæ formulæ apponantur, quid dicendum ſit, vide apud Me *tom. in Bull. Cruciat. diſput. 22. cap. 3. num. 59.* Vbi locutus ſum de varijs formulis approbandi Confeſſarios, quæ omnino hic aptantur. Poterunt autem Succeſſores reuocare eas licentiãs, aut diſpenſationes, ſi ita expedire iudicauerint, vt docet Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regular. quæſt. 17. art. 11.* & praxis id oſtendit.

227 Prior, & Subprior poſſunt ſecum diſpenſare in hiſ, quæ cum alijs poſſunt, & eos actus exequi, ad quos valent licentiã concedere; aliàs eſſent peioris conditionis, quàm ſubditi, maxime cum ad hæc non requiratur diſtinctio perſonarum, vt requiritur interdantem, & accipientem; & inde nequit ſibi quis conferre Beneficiũ. Videatur Baſilius Legionenſis *de matrim. lib. 8. cap. 4. num. 12.* Expedientiſ tamen eſt, alieno iudicio hære, & Superiorem committere vices alteri, vt cū eo diſpenſet. Sic aduertit P. Thomas Sanchez *lib. 8. de matrim. diſp. 3. num. 6.* Si Prior, aut Subprior ſecũ diſpenſent, & diſ-

& dispensatio non sit executioni mandata, potest mandari, finito officio; nam per dispensationem absoluitur à legis obligatione, quæ postea non reuiuiscit. Non verò possunt, finito officio, vti licentijs, quibus priùs poterant; nec, dùm officio gaudent, possunt sibi concedere licentias, quibus postea vtantur; nam, dum sunt Prælati, non operantur ex licentia, hæc enim distinctionem personarum requirit; sed operantur tanquàm domini suarum actionum, in quibus nõ est necessaria licentia Prælati Monasterij, nec datur prohibitio alterius Superioris, vt sic operentur; At finito officio, si in Monasterio subditi permaneant, non operantur tanquam domini actionum; ergo licentia indigent Superiorum; ipsi verò non fuerunt Superiores à seipsis distincti, vnde eam licentiam à nullo petitam, & concessam habent. Consule P. Suarium *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 14. num. 7.*

228 Hinc pro praxi, vt adnotat Cardinalis Lugo *de pœnitent. disput. 19. sect. 2. ex num. 41.* si Superior accepit dono vestes, aut libros, postea ad vtendum illis non indigebit noua licentia. Si verò expendebat antea nummos, v. g. vnum aureum singulis mensibus, non poterit postea absque licentia expendere; nam eam licentiam non potest sibi tribuere, neque licentiam ad absolendum post finitum officium, aut similes. An autem debeat durare causa dispensationis executioni non mandat, vt possit executioni mandari, contentio grauis est inter Authores, & probabilis vtraque sententia. Consulatur P. Grano *in 1. 2. tract. 3. part. 3. disp. 12. sect. 4.*

229 Subprior, deficiente Priore, potest absoluere subditos Regulares à censuris, & peccatis, à quibus Prior poterat, ob rationem supra libatam; & delegare suam iurisdictionem alij, vt absoluat, cum iurisdictione ordinaria sit delegabilis. Inter Militares nullum est peccatum Superiori Regulari reseruatum; at, si esset, valeret in euentu posito Subprior absoluere, & eligere Confessarium, qui ipsum absolueret. De quo latè egi *tom. in Bullam Cruciat. disp. 24. cap. 11.* Ibi etiam *ex cap. 1.* ostendi, posse Prælatos Regulares reseruare casus contentos in Breui Clementis VIII. Hinc possit Subprior eos reseruare, dũ-

modò absentia Prioris esset notabilis; nec enim hi casus frequenter accidunt, sed mora temporis requiritur, vt contingant; quod notauit Tamburinus *de iure Abbat. tom. 2. disp. 13. quæstio. 8. n. 3.* Nec enim ad breue tempus ea potest expedire reseruatio.

230 Præter sedem, quam Subpriors Militares non occupant, & præter alia, quæ Priorum sunt personalissima, cæteris prærogatiuis, & indultis, quibus Priores, gaudent. Ita Peyrinis *volum. 1. tom. 2. de Prælat. quæst. 1. c. 4. §. 4. num. 74.* Tamburinus, Azor, & alij. Attamen iniuria inflicta Subprioribus non esset adeò grauis, ac inflicta Prioribus, nam iniuria non solum ledit iurisdictionem, sed personam, quæ dignior est ob varias circumstantias; maximeq; hi Priores, qui territorium cum iurisdictione quasi Episcopali habent.

231 An possint Subpriors conferre subditis litteras dimissorias ad Ordines suscipiendos, deficiente Priore, *suprà ex num. 81.* discussimus. Cæterum, absente, aut deficiente Priore [idem dic, deficiente Administratore Monasterij Calatraue in omnibus casibus huius quæstionis] Subprior potest esse Iudex Conseruator, & Delegatus Sedis Apostolicæ. Etenim tunc ordinaria iurisdictione fungitur, indeq; est constitutus in Ecclesiastica Dignitate, eo modo, quo *disp. 2. quæst. 4. §. 2.* asseruimus Prælatos Regulares in ea esse constitutos, ac posse Conseruatores eligi; non enim sumitur Ecclesiastica Dignitas quoad hoc, prout significat Ecclesiasticum Beneficium, aut Munus; sed, prout importat administrationem, seu officium cum iurisdictione; & sic sumitur *in cap. 1. 2. & vlt. de offic. & potestat. Iudic. deleg. lib. 6.* Inde Farinacius *in praxi crimin. lib. 2. tit. 6. quæst. 60. n. 546.* ait, Priorem Religiosum venire sub nomine Prælatorum, quia & Prælatus dicitur, & Dignitatem habet. Hæc opinio de Subpriori Conseruatore pariter debet defendi ab his, qui tuentur, Prælatos Regulares posse esse Conseruatores, nempe P. Azor, Thom. Sanchez, Filiucius, Rodriguez, & alij; Et interminis de Subprioribus eam tradit Ioannes de S. Sacramento *de Priore claustrali, part. 3. ex num. 269. & ex num. 304.* & latè illam exornat.

232 Potest vterius Subprior, deficiente

deficiente Priore, benedicere quævis Ornamenta sacra. Probatur ex priuilegio concessio ab Innocentio VIII. Cisterciensibus Congregationis S. Iustine anno 1487. allato à P. Pellizzario in *Manual. Regular. tom. 2. tract. 8. n. 108.* (quo gaudent Militares Ordines, modo sæpè dicto,) in quo indulgetur Prioribus dicte Congregationis, & Vicarijs in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuscumque Monasterij, posse benedicere corporalia, vestimenta, cæteraque Ornamenta Ecclesiastica ad cultum diuinum pertinentia, tam sui Monasterij, quàm etiam vnicuique sint. Præterea in priuilegio concessio Minoritis à Leone X. quod affertur in supplemento Minorum *concess. 55.* indulgetur Prælati pro necessitate, & vsu suorum Monasteriorum facultas ad benedicendum Ecclesias, Capellas, Oratoria, & Cæmeteria, & consequenter ad reconciliandum ipsas Ecclesias pollutas. Qua facultate gaudebunt Subpriors, cum Prælati sunt, deficientibus Prioribus. Hinc etiam Rectores Militarum Collegiorum possunt benedicere Ornamenta ad cultum diuinum necessaria; cum sint verè, & propriè Superiores locales, iurisdictione erga suos subditos gaudentes.

233 Contra adhuc asserta opponitur graue argumentum; nempe sequi ex dictis, absente Prælato, duos dari Prælatos iurisdictione ordinaria gaudentes; & Subpriors tunc non subditi Prioribus, sed esse eis æquales. Vtramque sequelam admittit Ioannes de S. Sacramento *ubi supra ex num. 327. & ex num. 359.* Quod tamen durum videtur, & est contra praxim secunda sequela, nam Prælati absentes vtuntur iurisdictione erga suas Domos, & præcipiunt Vicarijs, & alijs, quidquid eis expedire cernitur. Ex qua praxi in sacris Religionibus satis frequenti, & à tot Viris doctissimis annuentibus confirmata, deducitur, negandam non esse Prælati absentis iurisdictionem ordinariam; quod etiam constat, nam si sex mensibus v. g. Prælati absit à Monasterio, vel Collegio, etiam ob causas Religionis, non supplentur illi alij sex menses ultra triennium gubernationis, sed, finito triennio, Successor eligitur, etiam si electio in Capitulo Ordinis non fiat; ergo, quia illis sex mensibus absentia Prælati e-

tiam fuit, iurisdictione ordinaria gaudentes.

234 Quare, cum tot sint aliunde, tamque graues Authores asserentes Subpriors à lege designatos in absentia Priorum esse propriè Prælatos, & gaudere iurisdictione ordinaria, sanè non est censendum absurdum (quod hi Authores concedere tenentur) duos Prælatos tunc per accidens dari iurisdictione ordinaria in Monasterio gaudentes; attamen cum aliqua subordinatione vnius ad alium; non quia iurisdictione à Prioribus delegetur, cum ea, iuxta dicta, à lege proueniat, & quoad subditos par sit, ac potestas, & iurisdictione Priorum; sed quia adhuc tunc Subpriors subiacent Prioribus, & hi eis, & cæteris subditis possunt præcipere; non tamen tollere à Subprioribus iurisdictionem, qua gaudent, cum ea à lege, non à Prioribus, dimanet. Et, sicut Generales, Prouinciales, & Prælati locales iurisdictione ordinaria singuli potiùt cum subordinatione vnius ad alium, sic respectiue suo modo contingit inter Subpriors, & Priores absentes; ac hi solum per accidens dicentur Prælati mediati, quia alij mediant subditi ipsis, nempe Subpriors, qui potestatem, ac iurisdictionem ordinariam tunc habent æqualem ei, qua ipsi Priores gaudent; eo excepto, quod Priores habent sibi subiectos eosdem Subpriors. Et ego quidem non inuenio absurdum, aut inconueniens (præcisè ex ratione iurisdictionis ordinariæ) in eo, quod Rex, v. g. designaret duos Iudices Ordinarios in aliquo oppido, ita vt respectu incolarum æqualem iurisdictionem haberent, vnus tamen esset Superior alio, & Iudex ordinarius respectu ipsius. Quod in præsentis euenit, in accidentali euenit Priorum absentium, quod scilicet à lege duo designantur Prælati cum subordinatione vnius ad alium; nam id necessarium fuit ad rectum regimen; tum designari à lege Vicarium Prioris ad causas occurrentes, absentia, mortis, & vacantis cum sufficienti iurisdictione ad gubernandum Monasterium; tum ipsum Priorem, si absens sit, non priuari sua iurisdictione, absentia tempore, nec eam esse in suspensio.

235 Aliter contingit in Religionibus, in quibus Prælati Regularis designat Subpriorem, aut Vicarium, & Statuta

Statuta non designant potestatem illi, nec iniungunt, quòd absente, aut deficiente Prælato ipse in locum eius succedat; Tunc enim Subprior, aut Vicarius delegatam à Prælato accipit iurisdictionem, cum parat ille absentiam, & ab eo potest iurisdictione iuxta placitum limitari, suspendi, reuocari; nec licet Subpriori, nisi quæ ex delegatione sibi conceduntur. Quare tunc non est Prælati, cum iurisdictione ordinaria careat, nec competunt illi ea, quæ superius ratione iurisdictionis ordinariæ competere Subprioribus, affirmauimus.

236 Attamen credam, in omnibus sacris Religionibus cautum esse, quis, titulo Vicarij, succedat in regimen Monasterij, aut Domus, deficiente Prælato; aliter non omnino necessitatibus occurrentibus fuisset consultum. Nam demus, Prælatum repentina morte obire; quid de gubernatione Monasterij fiat? Opus sanè est, vt à lege, Regula, aut Statutis dimanet alicui iurisdictione ordinaria ad gubernandum Monasterium; aliter, dum Prælati eligitur, (in cuius electione potest, & non infrequenter solet notabilis intercedere mora) non erit in Monasterio, qui possit præcepta imponere, censuras infligere, à referuatis absoluere, contractus celebrare, & alia similia exequi, sine quibus nequit stare obseruantia regularis, & regimen subditorum. In Monasterijs ergo Militaribus designati sunt à Regula, & Statutis Subpriori; sicut ergo hi in euentu mortis Priorum gaudent, iuxta omnes, iurisdictione ordinaria, (cum tunc à nullo Superiore eis delegetur) ita etiam illa fruuntur in casu absentia Priorum; si quidem eodem modo designati sunt Subpriori in Vicariis à lege, ad omnes euentus, in quibus Priores in Monasterio non dentur, siue per mortem, siue per absentiam, aut per Sedem vacantem. Et quamuis in Collegijs Salmantinis Calatrauæ, & Alcantaræ non sit designatus, qui succedat, in absentia Rectoris, dum hic est absens, tamen per eius obitum antiquior succedit ex consuetudine, Ordine annuente; & etiam, cum abest, Ordo velut designat, & iurisdictionem ordinariam ei confert, quem Rector deputauerit.

237 Ea omnia, quæ diximus de Subprioribus, qui à lege Vicarij de-

signantur, etiam competunt his, qui à Prælati supremis, vtputà Generalibus, deputati sunt. Et enim supponimus, Prælatos supremos ex munere suo posse Ordinarios Superiores, seu habentes iurisdictionem ordinariam creare, vt colligitur ex cap. in Iudicibus, 22. quæst. 64. nisi coarctata sit aliunde eorum potestas; cum ergo possint ordinariam iurisdictionem communicare, & in casu mortis, absentia, aut vacantis Priorum, eam communicent ad vniuersitatem causarum, censentur Subpriori constituti ab illis Ordinarij, non delegati; & in dubio, an conferens iurisdictionem concedat ordinariam, aut delegatam, iudicandum est concedere ordinariam; Ita P. Molinà de iust. tom. 6. tract. 5. disput. 14. num. 13. cum alijs. Et hinc etiam Subpriori Militares in prædictis casibus iurisdictione ordinaria gaudent; cum à Rege, qui est quasi Generalis Ordinum Militarium, & potens designare eos, per quos iurisdictione spiritualis ordinaria exerceatur, designantur, aut confirmantur, vt diximus num. 212708.

238 Inquiris, quantum temporis abesse debeat Prior à Monasterio, vt Subprior exerceat Prælatiuram? Loquendo in communi, ac præsciendè ab Statutis specialibus, & consuetudine Religionum, quæ possunt designare tempus absentia; sicut designant Subpriori in Vicariis; (In Ordinibus autem Militaribus non est prefixum tempus, ideoque standum est dispositioni communi) variæ opiniones circumferuntur. Sanè non dicitur abesse, qui breui est reuersurus, iuxta leg. diuortium 3. ff. de diuort. leg. postliminij. §. captiuus, leg. nihil, ff. de captiu. & postlim. reuers. Vnde generaliter sumpta regula tradita à Diana 3. part. tract. 2. de dub. Regul. res. 28. quòd sufficit, abesse Priorem, & non esse reuersurum eodem die, non videtur sustinenda; nam potest hora quinta post meridiem exire de Monasterio extra oppidum, & redire hora quinta matutina, quod spatium est valde breue, & non intra eundem diem; Nisi Dianam exponamus, de die viginti quatuor horarum enumerando ab hora, in qua Prælati exit, vsque ad horam, in qua redit, quæ diei acceptio non est iniurata; Et sic expositus accedit veritati, idque tempus viginti quatuor horarum absentia sufficere, tenent P. Pellizzarius ubi supra

præ tract. 8. cap. 2. n. 50. Lezana tom. 2. cap. 3. n. 41. Naldus, Peyrinus, Miranda, & alij. Et quidem, cum tempus absentie non sit à lure præfixum, standū que sit arbitrio Viri docti, ac prudentis, tutò horum Athorum, qui docti, & prudentes sunt, arbitrio, & iudicio stabitur.

Mortuo, aut amoto Priore, non cedit suo munere Subprior, quin tunc iurisdictione ordinaria incipit gaudere, ut potè à lege, & à supremo Prelato ad similes euentus ei concessa. Quod diuersimodè contingit in Vicario Episcopi, nam cum idem Tribunal cum Episcopo constituat, & indiuisibili cum eo iurisdictione gaudeat, eo mortuo, vel amoto, cedit suo officio Vicarius, cuius iurisdictione pendet à iurisdictione Episcopi, eique accessoriè adiungitur.

Obiter tamen nota, finito triennio Priorum Militarium, qui iurisdictione quasi Episcopali, & territorio gaudent, Vicarium Generalem non cedere suo officio, donec alius assignetur; nam eius iurisdictione manet à Rege nostro, cuius est designare, aut confirmare eum, per quem exercenda est. Etenim territorium, aut diocesis nequeunt absq; Iudicibus Ordinarijs esse, indeque Sede vacante Capitulum Ecclesiæ Cathedralis in id munus succedit; Quare, Priorum vacante Sede, aliquis debet designari, qui iurisdictionem ordinariam exerceat; aliter territoria destituta Iudicibus nequibunt gubernari, neque in officio, & disciplina Ecclesiastica contineri; Rex ergo, donec alium cum nouo Priore designet, aut confirmet, eundem Vicarium Generalem præcedentis Prioris cum iurisdictione ordinaria conseruat. Potest tamen anticipatò alium designare; quod si non præstet, censendus est conseruare eundem. In Capitulo Generali Ordinis de Alcantara coacto anno 1652. præstita fuit iurisdictione ordinaria in territorio Subpriori, aut Præsidenti Monasterij de Alcantara, quoties vacet Prioratus, aut Prior moriatur, seu absit à territorio, (nam, dum in territorio est, non absit; nec indiget alio habente iurisdictione ordinariam) Præsidentem autem idem præstat, quod Subprior, deficiente Priore, eiq; competunt dicta adhuc de Subpriori. Præsidentem verò est antiquior

Monasterij, cum Prior, & Subprior defunt; vel cum Prioratus vacat, potest quis à Rege nomine Præsidentis designari ad breue tempus.

Quæstio 19. De Vicarijs Generalibus, & de Visitatoribus Priorum Militarium iurisdictione quasi Episcopali pro foro externo gaudentium.

241 **Q**UID QUID de Vicarijs Generalibus, & Visitatoribus Episcoporum statuitur, his ipsis à Prioribus Militaribus deputatis est aptandum, si quidem in proprijs territorijs eadem iurisdictione potiuntur. Scripserunt de illis inter alios, Bertachius, & Sbrocius in tract. de Vicar. Episcop. Rebuffius in praxi, sub eodem titulo. Tuschus litt. 1. ex concl. 180. Zerola in praxi Episcop. verbo, Vicarius; Nicolaus Garcia de benefic. 5. part. cap. 8. Barbosa in Pastoralis, 3. part. alleg. 54. Don Ioannes de Solorzano tom. 2. de Iure Indiar. lib. 3. cap. 8. & in Politica Indiar. lib. 4. c. 8. Et Authores communiter ad tit. de officio Ordinarij, & de offic. Vicar. Quare in præsentem rem hanc latissimam summis velut labris libabimus, ne quidquam relinquamus intactum, esto non propriè nostri Instituti speciale, cum cæteris Vicarijs, & Visitatoribus sit commune. Vicarius alius est generalis: alius foraneus. Ille ad omnes causas deputatur, vnumque cum Episcopo, aut Priore constituit Tribunal, vnde non datur ab eo appellatio ad Episcopum, seu Priorem. Foraneus verò constituitur in aliquibus territorijs diocesum ad aliquas causas, non ad omnes, ab eoque datur appellatio ad Episcopum, cum quo non constituit idem Tribunal. Potest autem delinquentes incarcerare, quamuis causa eorum sint eiusmodi, ut de eis nequeat cognoscere; nempe ut ad Episcopum eos remittat.

242 Si Prior Militaris angusto territorio potiatur, & per se ipsum valeat negotia expedire, non tenetur designare Vicarium generalem; ut de Episcopis tradunt Boerius quæst. 347. n. 6. p. 2. Puteus lib. 2. ex decif. 43. Lan-
cellotus

cellotus lib. 1. instit. Iuris Canon. tit. de offic. Vicar. verbo, non potest. Tunc enim, cessante necessitate, finis Vicarij constituendi cessat. Secus erit, si per se ipsum ad regimen territorij nequeat accedere, & onera sibi imminencia subire, cum teneatur apponere media ad satisfaciendum muneri sibi commissio. Ita Glossa 4. in cap. petijsti, 7. quæst. 1. & in cap. 2. ne Prælati vices suas, &c. Abbas in cap. quoniam, de offic. Ordin. Putens ubi supra, num. 2. Nauarrus consil. 4. de offic. Ordinar. Moiconius de maiest. Eccles. lib. 1. cap. 10. Quaranta verbo, Archiepiscopi auctoritas, fol. 75. Et plures alij tradentes, Archiepiscopum posse constituere Vicarium generalem Episcopo, qui fuerit negligens in illo constituendo.

243 Prior Militaris potest constituere (vt communiter præstatur, nec aliter fieri valet in Vicario Generali Prioris Legionensis; & Senatus Ordinum potest compellere alios Priores, vt Clericos Fratres constituent) in Vicarium suum Clericum Fratrem sui Ordinis. Etenim, licet controuertatur, an Vicariorum munus possint Religiosi obtinere, & Mendicantes non posse, sit communis sententia videnda apud Rebuffum tit. de Vicar. num. 31. tamen ex vno capite, alios Religiosos non Mendicantes, de sui Prælati licentia, & præcipuè Canonicos Regulares, posse Vicarios Generales constitui, docent plures apud Barbosam in Collectan. ad cap. 1. de filijs presbyter. Rebuffus ubi nuper, n. 30. Guido Pap. decis. 563. Sbrocius tract. de Vicar. Episcop. lib. 1. quæst. 38. Segura Daualos in direct. Iud. Eccles. 1. part. cap. 12. num. 7. Doctores communiter in c. 1. cap. generaliter, cap. presentium, 16. q. 1. & in Clementina 2. de rescript. Glossa in cap. si quis, distinct. 58. Est id in Hispania raro, aut nunquã contingat, ne Religiosi intra Claustra victuri negotijs illaqueentur. Videndus P. Thom. Sanchez in summ. lib. 6. cap. 13. ex num. 88. Ceterum extat Decisio Congregationis Episcoporum, prohibens Episcopis ne per Regularem munus Vicarij exerceri permittant; Eam affert Aldanus in Compend. Canon. resol. lib. 1. tit. 83. num. 12. & Barbosa in summ. Apostolic. decis. verbo, Vicarius Generalis Episcopi, n. 1. Ex alio autem capite territoria Ordinum sunt destinata Militaribus, qui Priores, Parochi, & Rectores sunt; nec est ratio,

cur, cum ea munera obeant, nequeant munus Vicariorum gerere, si quidem iuxta proprium Institutum ad regendas Ecclesias destinantur; quare in hoc nulla potest esse controuersia; nec contra eos militant, si quæ rationes contra id munus alijs Religiosis conferendum excogitantur; Nec Decisio allata quidquã circa Priores Militares decernit. Indè Clerici Fratres Militares etiam Episcoporum possunt esse Vicarij Generales (vt solent esse) sicut possunt esse Senatores Regij, Quæsitores Sacre Fidei, & alia Munera similia exercere, quæ non possunt alijs Religiosi; nam, iuxta sæpè dicta, in his neutiquam eis assimilantur, sed vt Clerici sæculares, quoad hæc, sententur, nisi quod licentia Ordinis expressa, vel tacita expectatur.

244 Vicarius Generalis Prioris debet esse saltem prima tonsura initiatus, vt constans est. An verò debeat esse Sacris initiatus, non semel vidi controuersum, adhuc in hac Diocesi Salmantina, paucis ab hinc annis; Nam Clemens VIII. expediuit Bullam, in qua præcepit, omnes Prælatos debere esse constitutos in Sacris, & alias eorum electionem fore nullam. Hanc Bullam non fuisse acceptatam, nec publicatam in Hispania, ostendit D. D. Ioannes de Solorzano ubi supra, pag. 558. versu, Y se bien. Postmodum Urbanus VIII. in Bulla data die 16. Decembris, anno 1623. quæ incipit, Decet Romanum, quam refert Barbosa ubi supra, num. 2. & de Canon. & Dignitat. cap. 14. num. 54. stabilivit, non posse in Regnis Hispaniarum esse Vicarium Generalem, qui Ordine Sacerdotali non foret initiatus; Quam acceptatam fuisse non dubito, cum animaduertierim, eam fuisse allatam aduersus quemdam Vicarium generalem non initiatum Sacris. Verum forsitan per epicheiam, aut interpretationem, Vicarios constitui, qui Sacris non sunt initiati, non semel cernimus. Congruentius autem esse oppositum, multis ostendit Alanus Coccus dial. 1. cap. 21. pag. 138. Causas enim Sacerdotum à Sacerdote decet diiudicari.

245 Vicarius Generalis nequit esse Parochus. Ita declarauit Sacra Congregatio Concilij die 12. Maij, anno 1629. referente Bonfadino in Thesaur. Ecclesiasticar. decisionum, resol. 41. num. 2. Et nos superius id attigimus. Vicarius debet

debet præcedere in Sede in Ecclesijs omnes Rectores, & Parochos, sicut Vicarius Episcopi præcedit. In Monasterijs autem Vicarij Generales Priorum primam post ipsos sedem occupare debet; In simili plura inuenies apud Barbosam *suprà Collectan. 714.*

246 Nequeunt Vicario assignari aliqua pœna in sententijs infligere, iuxta Declarationem Congregationis Concilij, die 5. Februarij, anno 1618. quam refert Aldanus *ubi supra, tit. 43.* An possit Episcopus, aut Prior pro arbitrio suo remouere Vicarium Generalem, controuertitur inter Authores, & communior sententia tenet, non posse, absque graui causa, vt consulatur Vicariorum fama, & honori; Ita Boerius *decis. 49. num. 23.* Sbrocius *tract. de offic. Vicar. lib. 3. quæst. 32.* Gutierrez *3. practicar. c. 11. num. 4.* Mastrillo, Zeuallos, Burgos de Paz, Florez de Mena, & alij apud Dom. Valenzuelam *consil. 101. n. 7. & consil. 138. ex num. 38.* Dom. Don Ioannes Baptista de Larrea *in disceptat. Granat. cap. 2.* Et sanè cum Prioris Legionensis S. Marci, Ordinis D. Iacobi Vicarius Generalis confirmetur à Senatu Regio Ordinum, postquam à Capitulo Monasterij est electus, neuiquam potest reuocari à Priore, absque eiusdem Senatus Decreto. Præter hunc Vicarium Generalem, qui vices Prioris gerit in Prouincia, quam vocant Legionensem, & est in Estremadura, alios duos Officiales, seu *Prouisores*, vt Hispanè dicimus, eligit ipse Prior, quorum alter in Llerena, alter in Emerita residet; Et eorum territoria Vicarius Generalis visitat, cuius Munus, seu visitatio cessat, si Prior illuc adueniat, non verò munus Prouisorum; Etenim ille Vicarius loco Prioris constituitur ob magnam distantiam eius Prouinciæ à Legionem. Cæteri Priores de facto non habent Vicarium, sed per se ipsos negotia expediunt.

247 Vicarius Generalis Prioris potest territorium visitare, (maximè ex mandato speciali Prioris, contra cuius voluntatem id nequit exequi) quod est consonum Tridentino *sess. 24. de reform. cap. 3.* Et docent P. Azor, Vgolinus, Narbona, Rebuffus, Tuscus, & alij apud Barbosam *in pastor. 3. part. alleg. 73. num. 28.* & plures alij loquentes de Vicarijs Episcoporum; De quibus (idem

que aptandum est Vicarijs Generalibus Priorum) Barbofa *ubi supra, Collectan. 715.* ex pluribus Declarationibus, ac Decisionibus, statuit sequentia; Nempe posse excōmunicationes infligere, causa iusta eas exigente; Indicere Processiones, absente Episcopo cum consensu Capituli; & Synodum celebrare de illius consensu; Et è contra non posse mutare Constitutiones Synodales; nec prohibere, ne Officium diuinum, post signum datum, inchoetur, donec ipse accedat; nec præbere benedictionem Diacono ante Euangelium, nec Concionatori; nec, absque expresso Episcopi mandato, concedere licentiam ad Monasteria ædificanda; nec impedire, quòd Parochi absq; eorum licentia, denuntiationes faciant; nec absque eo mandato concedere licentiam alteri Episcopo, aut Priori ad exercendum Pontificalia in sua diocesi, siuè territorio; nec aliquam functionem Pontificalem peragere; nec remittere denuntiationes ad matrimonium, absque speciali mandato. Præterea pro dispensatione Matrimonialium nequit quidquam accipere etiam spontè datum. Alia demum nequit exequi *loco relato* videnda, quæ attinent ad Ecclesias Cathedralis, quæ in Prioratibus non dantur.

248 Incumbit Prioribus strictissimè onus visitandi suum territorium, quod pluribus in locis Tridentinum Episcopis respectu suarum diocesium commendat, & præcipit; Regesq; nostri id ipsum eis per rescripta ingeminant, vt in pluribus Schedulis Regijs videre est, præcipuè in quadam Typis excussa expedita apud S. Laurentium die 5. Augusti anno 1577. Quin hoc ipso anno 1656. noster SS. Pontifex Alexander VII. *in epistola ad Archiepiscopos, & Episcopos Hispanie*, piè, salubriter, & enixè monet, vt reformationi morum impensè incumbant; frequenter suas visitent dioceses; Concilia, & præcipuè Tridentinum, obseruari quoad omnia, conentur; Synodos celebrent, & cætera ad Pastorale munus spectantia totis conatibus exequantur. Sed quia Priores non possunt à Sede propria continuo abesse, quia inde regimini rotius territorij commodius, & vtilius operam impendunt, & qui simul Priores Monasteriorum sunt, nequeunt subditos deserere per longa temporis intervalla, idè

Visitatoribus,

Visitatoribus, quos eligere valent, interdum debent visitandi munus committere. Hi verò solertissimè debent munus sibi commissum exercere, procul ab avaritia, & cupiditate; int' etià corrigendis moribus; vitandis scandalis publicis: Clericis delinquentibus corrigendis: de cultus diuini celebratione in Ecclesijs promouenda solliciti: ad Altariũ, & ornamentorum munditiem curandam attentis; exigentes rationem de redditibus Fabricarum; de Missarum, quæ dotatæ sunt, persolutione; de Capellanis; de adimpletione Testamentorum; & de cæteris alijs, quæ Visitatoribus incumbunt; Quæ sanè latè, prudenter, & piè congesta sunt in diocesana Synodo Salmantina celebrata ab Illustrissimo Domino Don Petro Carrillo de Acuña Episcopo tunc Salmanticensi, nunc Archiepiscopo Compostellano, eximio sanè vnde quaque Prælato, anno 1654. titul. de Ecclesiarum visitatione. & in Instructione Visitatorum, ex pagin. 275. Eaque omnibus Visitatoribus vbique sunt communia.

249 Quòd autem Visitatores nequeant exigere, nec accipere, nisi quæ taxata sunt, nec penas in sententijs inflictas sibi applicare, statutum est in Tridentino *vbi supra*; & iam id stabilitum fuerat in Concilio VII. Toletano, relato in cap. 4. 10. *quest. 3.* & cauetur in cap. inter cætera, cap. cauendum, de offic. Ordinar. Et pariter in leg. 3. titul. fin. lib. 8. Recopilar. Tradunt Segura in direct. cap. 14. n. 18. & 36. Matienzo, Auendaño, & plures apud Sbrozium *vbi supra*, lib. 1. *question. 55.* & lib. 3. *question. 54. num. 3.* Flores de Mena lib. 1. *question. 8. ex num. 6.* Si autem ad congruam sustentationem non sufficiant Visitatoribus ea, quæ taxata iam sunt, tenebitur Prior cætera supplere. Et hinc aliquando Vicarij generales, & Visitatores, post defunctum Episcopum, à quo viuente stipendium annuum non audent exposcere, illud sibi ex spolio persolui in foro externo contendunt. De quo plura cumulat, & Regiam Pragmaticam circa hos, & similes casus refert Dom. Don Ioannes de Solorzano in *Politica Indiarum*, lib. 4. cap. 8. pagin. 561. ex *verf. Y con esta ocasion.* Et deinde optimè aduertit, curandum valde esse in Tribunalibus Ecclesiasticis, ne Notarij seu Vicarij, seu Visitatorum, stipendia vl-

tra taxam reportent; quin, si Notarij sint laici, (& laicos esse debere, nisi causa spiritalis tractetur, per leges Ecclesiasticas, & Regni, sancitum esse, ostendit) ait, posse puniri à Iudicibus secularibus, si excedant in exigendo stipendio; quod adeò prohibitorium est in legibus Regni, & Pragmaticis Regijs, quas *ibidem* congerit. Sed nescio, an hæc omnes prohibitiones sufficiant. Inuigilent illis Prælati.

250 Si Prior ipse visitet, potest visitationem inchoare ab Ecclesia, quæ sibi magis placuerit, seruat' iuribus, & absque præiudicio aliarum Ecclesiarum, nec eam tenetur concludere intra determinatum tempus, sed pro suo arbitrio, vt declaratum est à Sacra Congregatione Concilij relata à Sellio in *select. Canonic. cap. 52. num. 23.* & ab Aloysio Riccio in *praxi rerum fori Ecclesiastic. resolution. 608. in 2. edit.* At Visitatores inchoare debent ab Ecclesia, quam Prior designauerit, ac finire visitationem intra tempus ab illo, aut à consuetudine, vel statutis territorij præfixum. Semel autem visitatum territorium potest iterum Prior visitare, non tamen potest iterum punire ob eandem culpam illum, quem Visitator punierit, nec absolutum ab illo potest cogere, vt iterum suam innocentiam probe, iuxta Declarationem Congregationis Concilij allatam à Barbofa *vbi supra*, *collectan. 727.* Ac intra ipsum annum potest Prior per se, aut per Visitatores suos visitare Ecclesias sibi subiectas toties, quoties opus fuerit, si aliquid acciderit, quod iteratam visitationem exposcat, vt ex alia Declaratione docet Barbofa *ibidem*, numer. *decimo.*

251 Nequeunt Priores, aut Vicarij Militares, seu Visitatores vigore cuiusvis Decreti Concilij Tridentini, nec Constitutionis Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, Ecclesias Regularium non Militarium, quæ in eorum territorio sitæ sunt, (non loquor de Ecclesijs Monialium, quæ ipsis, vt Ordinarijs, sunt subiectæ) visitare, nec sacristias, ornamenta, vasa sacra, Altaria, tabernaculum Eucharistiæ, nec loca in quibus Confessiones audiuntur; Nec Capellas etiam per Confraternitates secularium erectas; dummodo in his Ecclesijs non detur simul Parochia. Extant de

de his plures Declarationes sacræ Congregationis Concilij, quas afferunt Flavius Cherubinus in *schol. 1. ad Constitut. 41. Pij V. Ildefonsus à Iesu Maria de priuileg. Fratrum de Monte Carmelo, pagin. 290. num. 5. Sellius ubi supra, cap. 6. num. 25. & ex num. 29. Barbola ubi supra collectan. 728. ex num. 12.* Possunt verò prædicti visitare Confraternitates laicorum in Monasterijs præfatorum Regularium existentes, in his dumtaxat, quæ ad Confratrum ipsorum administrationem spectant, vt ex Declaratione sacræ Congregationis Concilij tradit Barbola *ibidem n. 10.*

255 Idem Author *collect. 726.* varias Declarationes eius sacræ Congregationis affert ex Aldano, Piafeco, Bonfadino, Nicolao Garcia, & Armendariz, quibus aliqua obseruanda in Visitatione præscribuntur; Nempè, quòd, dum fit inquisitio, quæ præparatoria vocatur, non liceat sub excommunicationis pœna monere in edictis publicis, vt concilij criminum eorum, qui visitandi sunt, detegant; nec valeat visitans, etiam si Episcopus sit, censuris ad id compellere, neque exigere iuramentum à visitatis; sed debet in eis edictis in virtute sanctæ Obedientiæ præcipere subditis, vt ei denuntient, quæcumque digna correctione, & emendatione iudicauerint. Præterea, quòd Episcopus, (idem dic de Priore) dum per inquisitionem præparatoriam aggreditur visitationem, non possit, vt suspectus, recusari, nec per aliquam probationem, aut allegationem impediri, quominus visitatos afficere queat pœna extraordinaria, quæ morum emendationem, & correctionem respiciat. Plura alia de Visitationibus Ordinum Militarium iam dedimus. Communiter Priores, & Vicarius Generalis Prouinciæ Legionensis Ordinis S. Iacobi, alijque Vicarij iurisdictione gaudentes per seipso visitant, quin Visitatores designent; Et sanè, dum id præstare valent, exactius suum munus adimplent, & Tridentino morem gerunt. Plura de Vicarijs Priorum,

qui velit, adeat Patrem Quintanadueñas *tom. 1. singular. tract.*

6. *singul. 19. & tractat. 7.*

singul. 41. num. 8. &

sæpè alibi.

Disquisitio 8. de Dignitatibus, & Officialibus Ordinum Militarium.

Quæstio 1. Quæ, & quot sint Dignitates in Ordinibus Militaribus Diui Iacobi, Calatrana, et Alcantara?

DIGNITATES duplex subeunt discrimen; nam alie iuxta ius commune sunt, & cœsentur Dignitates; alie sunt tales iuxta ius municipale, ac proprium Ordinis, institutæ in ipso ad specialia munia obeunda, designata sede in Actibus Ordinis ipsius, & specialibus essempcionibus concessis. Potest autè concurrere in vna, eademque Dignitate vtraque ratio; Nam Priores de Vcles, Sancti Marci, Alcantara, & de Magacela in Ordine Alcantara, sunt Dignitates intra ipsos Ordines, & etiam iuxta ius commune, cum gaudeant iurisdictione quasi Episcopali in suis territorijs. Rursus potest quis esse Dignitas iuxta ius commune, quin sit Dignitas intra Ordinem; Sic Priores de Zalamea, & de Rollan, Alcantarenses, non sunt intra Ordinem Dignitates, sic verò extra Ordinem, cum iurisdictionem exerceant pro foro externo. E conuerso potest quis esse Dignitas intra Ordinem, non autem extra illum; Sic Sacrista maior in Ordinibus Calatrana, & Alcantara, est Dignitas intra ipsos, non verò extra, cum nec iurisdictione polleat, nec requisita à iure Communi ad Dignitatē habeat. Itaque in Ordinibus Militaribus ille sunt Dignitates iuxta ius commune, quæ iurisdictionē pro foro externo exercent. In Ordine Diui Iacobi Dignitates iuxta ius commune nuncupabuntur Vicarij proprietarij iurisdictione externa, & pro vtroque foro gaudentes. Et præter antiquos anno 1652. in Capitulo Generali institutus est Vicarius Oppidorū de Aledo, & Totana cū plena iurisdictione ab Ordine ei concessa. Sic in Statutis *titul. 16. cap. 14.* Et inde non exigua lis cum Archipræsule Toletano fuit exor-

ta circa Iurisdictionem, de qua varie Iuris allegationes circumferuntur. In presenti annotaueris, vocem *Dignitatis* communiter desumi pro Dignitate Ecclesiastica, quæ solis Ecclesiasticis personis confertur. At tamen aliqui ex Equitibus Militaribus vocantur Dignitates intra Ordines, quia in eis indicatur, Equites esse personas Ecclesiasticas; de quo *disq. 2. q. 2.*

2 Loquendo igitur de Dignitatibus intra Ordinem, in primis in Ordine D. Iacobi, non reperio in eius Constitutionibus, ac Definitionibus, hanc nuncupationem applicatam determinatis personis. Verum si attendamus ad rem significatam per eiusmodi vocem, & simul inspicimus, quinam dicantur Dignitates in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, possumus asserere, in Ordine Diui Iacobi esse Dignitates, ex Equitibus, Commendatarios maiores Castellæ, & Legionis; ex Fratribus Clericis, Priores de Vcles, & Sancti Marci Legionensis. Tredecemviri etiam Equites possent dici Dignitates, cum sint hi, quorum consilio, ac suffragio res Ordinis decernuntur, & post Priores, ac Commendatarios maiores assistunt semper Capitulis Generalibus, cæterosque præcedunt, & alijs exemptionibus gaudent, ex quibus omnibus videtur consilari ratio Dignitatis intra Ordinem. Videantur Statuta Ordinis *tit. 10. cap. 5.*

3 Dignitates intra Ordinem Calatrauæ sex annumerantur in Definitionibus anni 1600. in prologo, *pagin. 47.* Quatuor Equitibus sunt annexæ, duæ vero Clericis Fratribus. Sunt ergo; prima, Commendatarius maior; Secunda, Commendatarius maior Aragoniæ, vulgò *de Alcañiz*. Tertia, Clauiger, cui custodia Arcis, & Monasterij Ordinis erat commissa, cum Magistris ibi suam sedem habebant, & Patronus est Monasterij Monialium Assumptionis, & Hospitalis loci de *Almagro*, quod Don Gaspar de Padilla Commendatarius maior Ordinis fundauit. Quarta, Prior Monasterij Ordinis de Calatraua, qui nunc temporis non datur. Quinta, Sacrista maior, qui in Ecclesijs Cathedralibus nuncupatur Thesaurarius; debet esse ex Clericis Fratribus, eique incumbit custodia, ac cura Reliquiarum, Vasorum, & Ornamentorum,

quæ sunt sacro cultui dicata. Sexta, Operarius Ordinis, cuius munus est, attendere ad ædificia, & reedificationes, similiaque in Monasterio Ordinis necessaria, instrumentaque providere ad id opportuna; Sumptus autem ad illum non spectant. Dignitas hæc Equiti confertur.

4 In Ordine Alcantaræ sunt quinque Dignitates, (Nec recensemus tum in hoc Ordine, tum in alijs, Dignitatem supremam Magistri, hanc enim sub nomine Administrationis perpetuæ Reges Hispaniarum obtinent.) Prima, Commendatarius maior. Secunda, Prior Monasterij de Alcantara. Tertia, Clauiger, qui tempore Magistrorum Clauis Monasterij apud se habebat; & nunc ei incumbit, vnam ex Clauibus Archini retinere; & simul cum alijs personis ad ipsum deputatis, rationes dati, & accepti ab Æconomo Monasterij poscere, estque vnus ex Senioribus Ordinis; Et olim in absentia Commendatarij maioris, vel si ille, defuncto Magistro, intra triduum non conuocaret Ordinem ad noui Magistri electionem, ad eum conuocatio deuoluebatur. Quarta, Sacrista maior, qui idem præstat, ac Sacrista maior Calatrauæ, & vterque plura alia munia exercet, de quibus videantur Definitiones Calatrauæ *pagin. 124. & 128. & 134. ac 169. & 239.* necnon Definitiones Alcantaræ *fol. 36. & 41. ac 55. & 57. ac 89. & 91. & pluribus sequentibus.* Quinta est, Prior de Magacela. Ex his Prior de Alcantara, Sacrista maior, & Prior de Magacela debent esse Clerici Fratres. De Clauigero videri possunt ipsius Ordinis Definitiones *titul. 5. cap. 41. titul. 18. cap. 1. titul. 26. cap. 10. & tit. 41. cap. 1.*

5 Dignitates potiuntur redditibus, & facultatibus ipsorum Ordinum. Eas olim Magistri de consilio Seniorum eligebant; nunc Rex noster, vt Administrator, confert, potestate ad id facta Regibus Hispaniæ a Pontificibus, cum Coronæ Castellæ Magistratus incorporarunt. Cæterum electio Priorum de Vcles, & Diui Marci in Ordine Sancti Iacobi (sicut etiam Prioris Diui Iacobi Hispalensis, qui Dignitas non est) pertinet ad Fratres Clericos Monasteriorum, qui debent esse affecti requisitis, quæ designantur in Statutis, *tit. 12. cap.*

2. Confirmatur autem à Senatu Ordinum. In Monasterio Calatrauæ idem in Definitionibus Ordinis seruandum esse decernitur. Sed obseruandum est, Abbatem de Morimundo iam diu contendere, ad ipsum pertinere designationem Prioratus Monasterij de Calatraua; è contra Ordinem Bullis Pontificijs suffultum ostendere, hanc ei non deberi subordinationem; qua contentione extante ex indulto Pontificio electi fuerunt à Regibus nostris, & eliguntur Administratores prædicti Monasterij, Fratres Clerici, triennioq; durant, vt Priores Conuentuum Diui Iacobi, & Alcantaræ. Statuebatur facienda electio Canonica à Fratribus eiusdem Monasterij, in Definitionibus Ordinis, *tit. 2. cap. 3.* Verùm id innouatum est, & proponente Senatu Regio Ordinum tres Viros idoneos, Clericos Fratres, Rex noster designant ex illis vnum.

6. Secus res se habet in electione Prioris Monasterij de Alcantara, vt extat in Definitionibus Ordinis *tit. 5. c. 18.* Quippè ad vitanda incommoda, & detrimenta, quæ solent in electionibus euenire, stabilitum fuit, vt, conuulente Capitulo generali, aut Senatu Regio Ordinum Clericos Fratres idoneos, Rex noster eligeret Priorem, quod iam præstabat ante annum 1600. In quo celebratum est Capitulum generale Matriti, ex quo compilatæ sunt Definitiones editæ in lucem anno 1609. quas in hoc Opere citamus; nam nouissimè compilatæ ex Capitulo generali celebrato Matriti anno 1652. adhuc sub prælo sudant, cum hæc exaramus. Ad calcem obserua ex Isla in *Regula Ordinis Diui Iacobi, cap. 21.* olim Magistrum in Ordine Iacobæo in Prouincijs constituere solitum fuisse Commendatarium, qui Equitibus eius Prouinciæ præerat, & necessaria suppeditabat, & inuicem de Commendatariis maior fuit nuncupatus. Cessauit effectus. Nomen, & Dignitas man-
sit.

Questio 2. An Dignitates Ordinum Militarium propria Fratrum Clericorum possint conferri Equitibus, si Sacris iniungantur?

7. **A** LIQVÆ sunt Præbendæ, Personatus, seu Dignitates intra Ordines Militares, quæ Fratribus Clericis destinatæ sunt; adhuc præter ipsos Prioratus Monasteriorum: V. g. in Ordine Calatrauæ, & Alcantaræ Sacrista maior est Dignitas, habetque designatos redditus annuos copiosos, & locum specialè, ac sedem tum in Capitulis generalibus, tum intra Monasterium; estque velut Thesaurarius in Ecclesijs Matricibus. De hac ergo, & similibus Dignitatibus quæstionem facim⁹, vtrum Rex, cui competit, tanquam Administratori perpetuo Ordinum, ex indultis Pontificijs, eas conferre, valeat ipsas tribuere Equitibus ipsorum Ordinum, qui sint in Sacris constituti, initiatique sint his Ordinibus, quos illæ Dignitates exigunt?

8. Nec sermo est, accedente dispensatione Pontificia, qua posita, res manet indubia; cum enim diuisio, ac distinctio personarum, quibus conferenda sunt hæc, aut illa Beneficia, non sit de iure diuino, sed Ecclesiastico, fit, Pontificem posse mutare, & innouare, quidquid iudicauerit iustum, expediens, & opportunum.

9. Censeo sanè, non posse eas Præbendas, seu Dignitates designatas Fratribus Clericis conferri Equitibus. Moueor primò, quia passim in Statutis, ac Definitionibus Ordinum Militariũ stabilitur, aut supponitur, tanquam constans, Fratres Clericos habituros fore eiusmodi Præbendas; Videantur in Constitutionib⁹ Ordinis D. Iacobi *tit. 12.* In Definitionibus Calatrauæ *c. 9. prælogi, & tit. 2. c. 3.* In Definitionib⁹ Alcant. *tit. 5. & tit. 7. c. 2.* & sæpè alibi. Et circa prædictam Dignitatem Sacristæ maioris id extat in Definitionibus Alcantarensis Ordinis, *tit. 1. cap. 12. & tit. 5. cap. 11. §. 10. & 11. & tit. 6. cap. 2. & 3.* Quando autè Beneficia ex consuetudine, fundatione, statuto, aut priuilegio, certo generi personarũ destinata sunt, nequeunt alijs conferri, sed necessario eis sunt conferenda, quin hæc collatio sit libe-

ra, & spontanea, nullaque erit collatio fecus facta; Vt, si Beneficium ex Fundatione, aut Statuto tribuendum sit Sacerdoti, inualidè conferetur Clerico non Sacerdoti. Hanc doctrinam tradunt, & exornant Rebuffus *in praxi, tit. de collat. à num. p. Nicolaus Garcia de Beneficijs, tom. 2. part. 7. cap. 15. à num. 1. & num. 57. & tom. 1. part. 3. cap. 7. num. 73. Azevedo in leg. 14. titul. 3. lib. 1. Sese tom. 3. decis. 343. Barbola de potestate Episcopi par. 2. allegat. 44. num. 17. Et in remissionibz ad Tridentin. sess. 25. cap. 6. num. 6. Perez de Lara de anniuersar. & Capell. lib. 2. c. 2. Girona de priuil. n. 172. Gutierrez conf. 1. à num. 11. Castillo lib. 5. question. cap. 90. num. 38. Vbi plures Authores in confirmationem afferunt.*

10 Confirmatur. Nam eo titul. 5. cap. 11. §. 11. iniungitur, bona mobilia, & semouentia, de quibus Sacrista maior, ceterique Fratres in suo obitu non dissipauerint, ad Ordinem pertinere; ergo Sacrista maior nequit esse Eques; nam bona Equitum ab intestato decedentium non spectant ad Ordinem, sed ad eius hæredes, vt inferius asseremus, & docent Pater Azor tom. 1. institut. moral. lib. 3. cap. 4. question. 9. P. Thomas Sanchez *in summ. tract. de relig. lib. 7. cap. 8. à num. 28. Molina de primogen. lib. 2. cap. 9. num. 69. Diana 2. parte, tractat. 2. miscell. resolution. 94. & parte 3. tractat. 2. miscell. resolut. 94. & tractat. 3. resolut. 129. Et, quamuis expressè non aliteratur Sacristam maiorem futurum esse ex Clericis Fratribus, perinde est, id supponi ab Ordine, qui Definitiones stabiliiuit; nam, cum quis supponens, potest disponere circa illud, quod supponit, censetur disponere id ipsum, quod supponit; vt tradunt Tuscus tom. 6. conclus. 636. n. 25. Petrus Surdus lib. 4. conf. 402. à n. 26. Castillo vol. 5. c. 83. n. 3.*

11 Moueor secundo, quia prædictæ Dignitates annexæ sunt ex concessione Pontificia Fratribus Clericis, solumque indultum est Regi nostro, vt eligat ex illis idoneum, quem malit, ad eas obtinendas. Sic expressè docet P. Azor tom. 1. institution. moral. lib. 13. cap. 13. quest. 4. ibi Sunt in hisce Ordinibus multa Ecclesiæ, Romanorum Pontificum auctoritate, in perpetuum adiuncta, & annexæ, quibus omnibus Ecclesijs præsticiantur Clerici ipsorum Ordinum Militarium. Et paulo inferius, *Accedit his, quod Commen-*

da, vt vocantur, distinguuntur à Beneficijs ipsorum Ordinum, & ad Beneficia Clerici professi eliguntur, & promouentur; Commendæ Militibus committuntur. Nomine autem Beneficiorum etiã veniunt Dignitates; indè que, si hæ Equitibus constitutis in Sacris possent conferri, pariter possent Prioratus, & quælibet Beneficia ipsis tribui, cū eadem esset ratio. Quin in Ordine D. Iacobi ex Bulla Confirmationis (vt obseruat Mota in c. 33. Reg.) constat, Beneficia, & regimen Ecclesiarum Ordinis spectare ad Clericos Fratres; & cum hi essent Canonici Regulares de Loyo, dum se Iacobæis adiunxerunt, id inierunt pactum, vt ad se ipsos Prioratus, & gubernatio Monasteriorum pertinerent.

12 Moueor tertio, quia intra ipsos Ordines Militares diuersitas inter Equites, & Clericos Fratres datur, nec debent inter se confundi; quare Equites non habent suffragiũ intra Monasteriũ in Capitulis; habent verò illud Prior, Sacrista maior, & similes Dignitates; cū enim sit Sacrista maior Dignitas Ordinis, vt cõstans est, & satis colligitur ex Barbola *vbi supr. & de appel. verbo, Dignitas, n. 5. & ex Azor vbi supr. q. 6. ratione Dignitatis gaudet suffragio in Capitulis Monasterij; absurdum autè esset, Equitẽ, quamuis esset eiusdem Ordinis, diuersi tamẽ generis, seu status, simul cum Fratribus commisceri, & habere suffragium; Idq; non obscurè reprobatur in c. in noua 16. q. 7. c. Deus, qui, de vit. & hon. Cler. leg. 2 r. tit. 7. partit. 1. ibi: Cano es raxon, que en vn Monasterio sean homes de dos habitos, ni de dos Profesiones. Videantur Gonzalez ad reg. 8. Canc. glos. 8. à n. 98. Garcia de benef. tom. 2. p. 7. c. 10.*

13 Id indè roboratur, quia Commendæ, etiam in sententia asserente, esse Beneficia Ecclesiastica, non possunt dari Clericis Fratribus, eo quod sint destinata Militibus, qui ex eis sustententur, vt parati sint, omnibusq; necessarijs instructi, ad dimicandum contra Infideles; Sic statuitur in Definitionibz Ordinum; In Constit. D. Iacobi, tit. 7. & 15. Et in Desin. Calatraue tit. 11. c. 10. & in Desin. Alcantare tit. 18. c. 8. & probat Azor tom. 1. institut. moral. cap. 3. question. 4. ergo è conuerso Dignitates propriè Ecclesiasticæ nequeunt conferri Equitibus, eo quod destinata sint Fratribus Clericis, qui vel in Monasterijs degant, aut Ecclesiæ res tractent, cultum diuinum promoucant,

& de opportunis, ac necessarijs rebus ad illum curent, animarum saluti incumbant, Ecclesiasticam iurisdictionem exerceant, & in similibus alijs occupentur, quæ non sunt propria Equitum Militum, sed Fratrum Clericorum; sicut horum non est proprium, arma, & equos ad bellum paratos habere, sed Militum. Igitur non debent munia, & munera confundi, sed sua propria quibusq; sunt tribuenda, cum non sit maior ratio, aut absurditas in eo, quod Beneficia, ac Dignitates Equitibus conferantur, quam quod Commendæ Clericis Fratribus. Nec obest, supponi in hac quæstione, Equitem fore in Sacris constitutum, nam id per accidens omnino se habet; & fundamenta nostri asserti ad statum proprium Clericorum Fratrum respiciunt; Eques autem ob susceptionem Sacrorum Ordinum non transfertur ad statum Clericorum Fratrum, sed in eodem statu Equitum permanet, atque adeo capax est retinendæ Commendæ. Nec obest, in aliquo raro euentu, Clericum Fratrem obtinuisse Commendam, vt à Rege Philippo II. obtinuit Benedictus Arias Montanus, Clericus Frater Iacobus vir litteratura insignis; nam ex dictis supponendum est, impetratam fuisse dispensationem Pontificiam; quod vltèrius constat, quia ea Commenda fuit in perpetuum applicata Monasterio Hispani Diui Iacobi ab eodem Arias Montano, quod nequibat abtque dispensatione Pontificia præstari; in eius enim remunerationem Rex prudentissimus ad vtrumque dispensationem à Pontifice obtinuit.

14 Moueor quartò, quia consuetudo immemorialis extat de collatione eiusmodi Dignitatum facta semper Clericis Fratribus, & nunquã Equitibus. Vnde ex doctrina *suprà* libata non poterunt deinceps Equitibus conferri; cum ea Beneficia, quæ ex consuetudine legitimè præscripta certis personis destinantur, nequeant alijs conferri.

15 Confirmatur, nam Beneficia regularia, quæ ex consuetudine conferuntur Religiosis vnius Monasterij, nequeunt conferri alijs alterius Monasterij, quamuis sint eiusdem Ordinis; Ergo, licet Equites sint eiusdem Ordinis, cum sint alteri Instituto militiæ designati, nec ad Monasterium, tanquam Clerici Fratres, pertineant, non pore-

runt eis conferri Dignitates, seu Beneficia consueta Clericis Fratribus tribui. Antecedens probatur *ex cap. cum singula, §. prohibemus, de præbend. lib. 6. Et ex Clementina 1. de supplend. negligent. Prælator. Et sic intelligunt hæc iura Rebuffus in praxi benef. titul. de dispensat. cum regul. num. 2. Emanuel Rodriguez in quæstion. regul. tom. 1. quæst. 34. artic. 8. Nauarrus consil. 4. num. 23. in titul. de regulariis. Hieronymus Gonzalez ad regul. 8. Gloss. 8. à num. 96. P. Thomas Sanchez in summ. tract. de relig. lib. 7. cap. 29. n. 29. Qui aiunt, solummodo Pontificem posse dispensare in eo, quod prædicta Beneficia aliter conferantur.*

16 Nec ea consuetudo immemorialis erat necessaria, vt prædictæ Dignitates, seu Beneficia solis Clericis Fratribus possent conferri; tum quia iuxta plurimum doctrinam vltimus status in provisione Beneficiorum est attendendus, dum non sit violentè, aut per abusum stabilitus; tum quia consuetudo quadraginta annorum legitimè præscripta sufficit, vt Beneficia debeant conferri his personis, quibus eo tempore collata sunt, atque etiam est sufficiens, vt eorum natura mutetur, & à secularibus in regularia transeat, ac è conuerso, iuxta *cap. cum de Beneficio, de præbend. lib. 6. Videantur Rebuffus in praxi, titul. Quotuplex sit Beneficium, num. 5. Garcia de Benefic. tom. 2. part. 7. cap. 10. & tom. 1. part. 1. cap. 2. num. 114. Hieronymus Gonzalez ad regul. 8. Cancell. Gloss. 8. à num. 31. Cerola in praxi, verbo, Beneficium, 2. part. vers. 12. Sese tom. 3. decis. 843. num. 15. Zeballos tom. 3. quæstion. 768. à num. 8. Perez de Lara de Capellan. lib. 2. cap. 1. à num. 50. Noguero allegation. 28. num. 53. P. Thomas Sanchez vbi *suprà* lib. 7. cap. 29. à num. 14. P. Azor tom. 2. lib. 3. cap. 26. quæstion. 3.*

17 Moueor quintò. Si Eques Militaris non initiatur Sacris, non potest habere Dignitates, de quibus loquimur, vt omnibus est in confesso; ergo non potest, quamuis initiatur. Probo consequentiam; nam eatenus posset, quatenus est Regularis, & regularia beneficia regularibus sunt conferenda; sed non est magis regularis post Ordines Sacros, ac ante illos; ergo, quamuis eos accipiat, nequit habere eas Dignitates,

18 Roboratur apertissimè. Nam ex Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 6. de reformat.* regularia Beneficia regularibus, sæcularia sæcularibus sunt concedenda; sed saltem in ordine ad Beneficia Equites reputantur sæculares; ergo eis non possunt conferri prædicta Beneficia, & Dignitates Regulares. Probatur minor. Nam eos esse capaces Præbendarum, Dignitatum, & Beneficiorum sæcularium, declaratum est à Sacra Congregatione Cardinalium, quæ est Declaratio 254. inter eas, quas in lucem edidit Prosperus Farinacius. Docent id Barbosa *de potest. Episcop. allegat. 57. num. 174.* P. Azor *tom. 1. institut. mor. lib. 13. cap. 3. n. 2. in fin.* P. Thom. Sanchez *in sum. lib. 7. de relig. cap. 29. num. 103.* Garcia *de benefic. tom. 1. part. 1. cap. 4. à num. 17.* Qui addit decisionem Rotæ circa Equites de Alcantara. Hinc ergo nostrum assertum liquet, nã, si in ordine ad sæculares Dignitates, ac Beneficia Equites recensentur vt sæculares, sanè hoc ipso excluduntur à Beneficijs Regularibus, vt diuisio inter vtraque Beneficia seruetur; aliàs eisdem personis possent vtraque Beneficia conferri, & non stare, quòd Beneficia sæcularia his, regularia illis concederentur; quod manifestat distinctionem personarum, quibus sunt conferenda; ideoque confusio daretur, vbi à Tridentino inrenditur distinctio. Vnde obiter diluitur argumentum, quod pro opposita opinione ex Tridentino posset desumi, intendendo, Equites, vt potè Regulares, esse capaces Beneficiorum Regularium, quæ Regularibus sunt conferenda. Nec enim fauor ita est extendend⁹, vt absurdum sequatur, quale esset, posse Equites pariter vtraque Beneficia obtinere contra Tridētini dispositionem. Id fundamentum maiori adhuc vi pollet in sententia asserente, Equites non esse strictè Religiosos, sed secundum quid; De qua egimus *disq. 2. quæst. 2.*

19 Nec obstat, Equites esse capaces Commendarum, quæ adstruuntur ab aliquibus Beneficia Ecclesiastica, & olim poterant esse Magistri Ordinū; & quibus licet, quod est maius, licere debet, quod est minus. Etenim in plurimorum sententia Commendæ non sunt Beneficia Ecclesiastica, (de quo *infra*) licèt fructus, & bona ad Ordinem pertineant, ac sint bona Ecclesiastica, sicut

sunt redditus, & bona omnium Religionum. Imò, quamuis asseratur, eas esse Beneficia, tamen destinata sunt Equitibus; & sicut illa nequeunt dari Clericis Fratribus, ita neque Beneficia destinata Clericis Fratribus possunt dari Equitibus, ob naturam, & diuisionem ipsorum Beneficiorum ex sua Institutione, sine, & consuetudine, vt satis ostendimus.

20 Sed dices, in Definitionibus Ordinis Alcantarensis *cap. 1. tit. 6.* asseritur, Magistrum Ordinis collaturū fore Dignitatem Sacristæ maioris de consilio aliquorum, quin decernat, Clerico Fratri fore concedendam, & , vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, iuxta vulgare proloquium, & lex generaliter loquens generaliter est intelligenda, iuxta *leg. 1. §. generaliter, ff. de legatis præstand.* Et prætereà *tit. 18. cap. 7.* asseueratur, Commendas, & Beneficia vacantia concedenda esse Equitibus, & alijs personis senioribus Ordinis benemeritis; & cum vna determinatio (vt loquuntur Authores) respicit plura determinabilia, pariformiter determinat; Ita tradunt Velasco *de axiomatibus litt. D. num. 82.* Surdus *consil. 31. num. 15.* Menochius *consil. 4. n. 21. lib. 1.* Ergo cum non determinentur Clerici Fratres, vt eis Beneficia conferantur, poterunt Equitibus conferri.

21 Insto argumentum. Commendæ, & Beneficia conferenda sunt Equitibus, & alijs personis Ordinis benemeritis, quarum nomine includuntur Clerici Fratres; ergo, si Beneficia possunt conferri Equitibus, quia non determinantur personæ, etiam ob eandem rationem Commendæ poterunt concedi Clericis Fratribus. Idem ergo omnes respondere debemus, scilicèt intelligendam esse vtramque Definitionem, suppositis terminis habilibus, & singula singulis aptando. Tunc autem non est distinguendum, cum lex non distinguit, & non est restringenda, cum est generalis, quando exindè absurda non sequuntur, vt in presenti sequi, stabiliuimus; & quando non infertur alicui præiudicium, dum alius indebitè ad lucrum admittitur; vt in hoc casu indebitè patere, rentur damnum Fratres, & indebitè ad lucrum admitterentur Equites; & demum, quando diuersa ratio non militat, vt distinguatur lex; militare autem diuersas

uerfas rationes, iam patefecimus. Ea autem axiomata sub his limitationibus esse intelligenda, tradit Velasco *de axiomatibus litt. L. à num. 58.* Et est doctrina valde communis.

22 Dices rursus, id munus Sacristæ maioris in Ordine Calatrae, & Alcantaræ non debere reputari Beneficium Ecclesiasticum, atque adeò posse Equitibus conferri. Quippè munus Sacristæ temporale officium est, & non beneficium, vt docent Villalobos *in sum. tract. 37. diffic. 22.* P. Azor *tom. 1. lib. 13. cap. 3. quæst. 4.* P. Lessius *de iust. & iur. lib. 2. cap. 35. dub. 4. n. 26.* Quoniam ea portio ex bonis Ecclesiæ datur alieni ob munus docendi Grammaticam Clericos, aut pulsandi cymbala, & aperiendi, claudendique templi ianuas, seruandi vasa, & ornamenta, accendēdiq; lampades, quæ non sunt functiones sacræ; Id autem esse munus Sacristæ, constat *ex cap. 1. de offic. Sacristæ, leg. 6. tit. 6. part. 1.* & ibi tradit Barbosa, ac P. Azor *tom. 2. lib. 3. cap. 16. quæst. 4.* Id autem ipsum saltem ex parte pertinet ad Sacristas Ordinum, vt in Definitionibus Alcantaræ extat *tit. 6. cap. 2. & 3.* Nec munus Sacristæ est Dignitas, vt tuentur Tuscus *prælectar. conclus. tom. 2. conclus. 419. num. 24.* Barbosa *de appellat. verbo, Dignitas, num. 5.*

23 Respondeo, munus Sacristæ maioris in Ordine Calatrae, & Alcantaræ esse Dignitatem, Personatum, seu Beneficium, vt *in superioribus* attigim⁹, & exprimitur sæpè in Definitionibus eorundem Ordinum, & incunctanter à cunctis reputari Dignitatem, in Bullisque Pontificijs ita recenserì. Quòd autem munera, quæ exercentur, possent à seculari exerceri, & non sint sacræ, parum obest; nam sufficit, affinitatem, & propinquitatem ad res sacræ habere; indeque in Ecclesijs Matricibus plures Dignitates sunt institutæ, quarum functiones nō sunt sacræ, sed sacræ affines; Dignitas enim Theaurarij cœquatur muneri Sacristæ maioris. Munus Magistri Scholæ ex se est instruere in Fide Catholicos, & edocere Fidei ignaros; quod absolutè non est functio sacræ, idèòque docere scientiam Theologicā pretio accepto, non est simonia; in traditione autem Theologiæ, explicatio neque Scripturæ Sacræ doctrina, & instructio Fidei continentur; Et in Aca-

demijs saculares moderantur Cathedras Canonum, in quibus Ecclesiastica doctrina ex Concilijs, Patribus, & Fide traditur. Vide, quæ circa hec omnia asserui *tom. de Iure Academico, lib. 2. à n. 202. & à num. 99.*

24 Quin, etiam si vltro daremus, munus Sacristæ maioris esse temporale, adhuc non posset concedi Equitibus. Sicut enim Commendæ nequēt dari Clericis Fratibus, quamuis à pluribus asseratur, esse Beneficia Ecclesiastica, & Clerici Fratres sint capaces Beneficiorum; eo quòd iam ex Institutione, & consuetudine destinati sunt Equitibus; ita nec illud munus potest conferri Equitibus, estò hi forent illius capaces, quia ex Institutione, & consuetudine immemoriali destinatum est Clericis Fratibus, & magis proportionatum eis, quàm Equitibus. Aduertendumq; est, argumentum desumptum ex ratione muneris temporalis amplius probare, quàm in dubio præsentì intenditur, & indè minus roboris habere. Quippè, si Dignitas Sacristæ maioris posset conferri Equitibus, quia solum continet munus temporale, valeret sanè eis concedi, quamuis non essent Sacris Ordinibus initiati; ad munus enim præcisè temporale obeundum Ordines Sacri non requiruntur; dubium autè præsens (quod speciem difficultatis habet) est; an possit dari ea Sacristia maior, quæ Dignitas intra Ordinem reputatur constantè, & aliæ Dignitates, Equitibus constitutis in Sacris, nam de non constitutis, nullus, credo, adhuc dubitauit. Don Franciscus de Ocampo *in Allegat. pro obtinendis Benefic. secularib.* ait, Fratres Clericos Iacobæos posse obtinere Commendas, quia in Ordinis Definitione, seu Statuto asseneratur, quòd Fratres habeant Commendas. Sed legat Didacum Mota Clericum Fratrem Iacobæum *De confirm. Ordin. lib. 2. cap. 1. §. 3. pag. 147.* Vbi ex Bulla Confirmationis, & ex alijs manifestè demonstrat, vocem *Fratres* communem esse Equitibus, & Clericis Fratibus, & magis propriè supponere pro Equitibus; Et *num. 8.* addit; *Et ne in his immoremur, hoc est certum, quòd nomine Fratres aliquando non comprehenduntur Clerici; Et semper, & in omnibus locis Regule Sancti Iacobi, & Bullæ Confirmationis Alexandri III. in quibus ponitur hæc vox Fratres semper comprehenduntur Fra-*

tres Milites. Quare, ubi asseritur, Fratres habituros fore Commendas, sermo est de solis Equitibus, ut ex contextu, ex subiecta materia, ex Instituto, ex distributione Beneficiorum, & Commendarum, ex unione Canonorum de Lovo ad Iacobæos, ac ex innumeris alijs capitibus evidentissimè constat; idque amplius probare, esset temporis inane dispendium.

25 Maneat ergo, Equitibus, siuè initiatis sacris Ordinibus, siuè non, neutiquam posse absque dispensatione Pontificia Dignitates, ac Beneficia Ecclesiastica ipsorum Ordinū conferri; & à fortiori nec Prioratus Monasteriorū, seu quosuis alios iurisdictione quasi Episcopali gaudentes; sed Clericis Fratribus debere concedi.

Quæstio 3. Quibus exemptionibus gaudeant Dignitates Ordinum Militarium?

26 **L**IBAVIMVS superius munus Clauigeri, Sacristæ maioris, & Operarij. De Prioribus etiam plura dedimus. De Commendatarijs maioribus erit agendum infra disq. 10. Breuiter nunc harum Dignitatum exemptiones attingemus. In Capitulis Generalibus ius suffragij habent, quare ad illa debent conuocari. In ipsis autem Capitulis sedes primas occupant post Regem nostrum, seu Præsidentem Capituli à Rege designatum, præceduntque ceteros omnes Commendatarios, Equites, & Clericos Fratres. Nec solùm in præfatis Capitulis, verùm ubicumque Dignitates cum alijs eiusdem Ordinis concurrunt, eos debent sede, & loco præcedere, quamuis illi sint ætate maiores, aut in Ordine antiquiores; nisi fortè ratione alicuius muneris Regij his, qui non sunt Dignitates, præcedentia debeat accidentaliter.

27 In Ordine Alcantaræ omnes Dignitates sub nomine Seniorū, vulgò *Ancianos*, continentur. Olim autem plurimum Senioribus deferebatur, cum Magistri eorum vterentur consilio ad electiones, & ad grauiora Ordinis negotia peragenda. Illi etiam designabantur in Iudices causarum criminalium,

quarum Religiosi Ordinis erant Rei. Sacrista verò maior Secretarius Capituli, & sigillum Ordinis apud se habet. Priores autem Alcantaræ, & de Magacela assistunt Capitulis, & Definitorijs, non solùm quia sunt Dignitates intra Ordinem, sed quia Capitulis debebant olim assistere duo Abbates Cistercienses, ut præcepit Sixtus IV. in Bulla, quæ incipit, *Ad Sanctam*, & extat in Bullario Ordinis pag. 54. Prioribus autem prædictis id aprandum est, idemque munus gerunt, ac Abbates. Præterea in Ordine Calatrauæ Clauiger, & Sacrista maior exonerantur à soluendis aliquibus subsidijs Thesauri Ordinis. Ipse autem Clauiger, & Commendatarius maior proprium sigillum habent; In Commendatarij maioris sigillo Crux est insculpta; in sigillo autem Clauigeri Crux, compedes, & duplex clavis.

28 De his omnibus videantur Statuta Ordinis D. Iacobi tit. 10. cap. 5. & sæpè obiter. Definitiones Ordinis de Calatraua in prologo, cap. 9. & tit. 1. cap. 5. ac tit. 13. cap. 1. & titulo 24. cap. 7. Definitiones Ordinis de Alcantara pag. 22. Et in prologo cap. 4. & tit. 41. cap. 1. nec non pluribus alijs in locis.

Quæstio 4. De Officialibus, seu Officia, ac Munera spiritualia, & temporalia gerentibus in Ordinibus Militaribus. Vbi, an possint aliqua alienari?

29 **O**RDINES Militares, cum ampla adeo iurisdictione temporali, ultra spirituales, gaudeant, redditusque ingentes, ac bona cumulata possideant, ad rectam administrationem singulorum, plures, ac diuersos designant Officiales, seu Ministros, qui munia necessaria obeant, ac munera gerant. Et quidem alij à Rege nostro eliguntur, post consultationem Senatus Ordinum; alij ab ipso Senatu; alij demum à Capitulis Generalibus, & præfixum iam est in Statutis, & Definitionibus, ac ex consuetudine, & praxi, ad quem attingat cuiusque designatio, & electio. Priores, & Dignitates Ordinum iam recensuimus; De ipso Regno

Senatū Ordinum plura dedimus, & dābimus, præcipuè *disq. 17.* Iam breuiter ad alia pergamus. In Ordine D. Iacobi sequentes recensentur Vicarię iurisdictione spiritali gaudentes; nempe in Oppidis de Villanueva de los Infantes. Villarodrigo. Villalua. Estriana. Xerez. Emerita. Tudia. Ieste. Carauaca. Veas. Segura de la Sierra. Aledo, & Torana. Sunt in hoc Ordine centum, & octuoginta Beneficia Curata, & simplicia. Dominium Ordo habet trium Ciuitatum, & ducentorum ac septem Oppidorum. Duodecim ad ea regenda Gubernatores à Rege designantur, quorū quinque sunt ipsius Ordinis Equites; septem verò Iurisperiti. Duodecim insuper sunt Præfecturæ Arcium, ac Oppidorum, Hispanè *Alcaydias*. Numerabantur quinque abhinc annis millequingenti Equites Iacobæi, & ducenti Clerici Fratres.

31 In Ordine Calatrauæ ad ditiones, & territoria propria regenda quinque deputantur à Rege Gubernatores; ex illis duo sunt Equites ex ipso Ordine: tres verò Iurisperiti. Quædam est Vicaria in Oppido de Martos, iurisdictione spiritali gaudens, sed non omnimoda; nam aliqua in eo territorio spectant ad Episcopum Giennensem. Plurima Beneficia Ecclesiastica obtinet Ordo, ad quæ promotio datur, modo dicendo *inferius disq. 11.* At septemdecim Beneficia à Rege nostro conceduntur, consultatione Regij Senatus Ordinum præhabita, vocanturq; Prioratus; Et, qui illos obtinent, nuncupantur Priores formati, & vndecim ex ipsis substitutos in Ecclesijs, ad Curam animarum, habent, ac solum duobus mensibus in eis residere tenentur; Et quidem suspicor, ipsos se ab omni residetia deobligatos censere; quod forsitan consuetudo induxit; maxime cum hæc Beneficia sapiant naturam Beneficiorum simplicium, si quidem residentiam continuam, instar Curatorum, non exigunt. Alij sex Priores formati priuilegijs gaudent, non verò redditibus, nec ad residentiam tenentur. *Formati* autem nuncupantur, quia eo tempore, quo Commendæ fuerunt institutæ, Prioratus hi ab Ordine formati sunt, vt Clerici Fratres inibi Sacramenta Equitibus, & vassallis ministrarent. Suffragium in Capitulis Generalibus habent Priores formati, &

potestatem disponendi, ac testandi de bonis immobilibus. Sacrista maior Ordinis gaudet priuilegijs Prioris formati. Videatur Rades *in Chronica Calatraue cap. 9. & 32.* Vbi ostendit, aliquos Prioratus fuisse extinctos, & inde credam, nomen Priorum remansisse, absq; redditibus. In hoc Ordine sunt quinque Præfecturæ Arcium, & Oppidorum.

32 In Ordine Alcantaræ territoria, & Oppida, quinque subiacent Gubernatoribus à Rege electis, quorum duo debent esse Equites ex eodem Ordine, tres verò Iurisperiti. Septem item sunt Arcium, & Oppidorum Præfecturæ; Plurima item Beneficia Ecclesiastica, de quibus redibit sermo *disq. 11.* præter Prioratus, ac Dignitates, quos iam retulimus.

33 De Arcium munimine, & custodia olim ingens erat sollicitudo, de aliquibus nunc exigua, cum nec bella vicina immineant, & facile iam expugnari queant. Extant plures Ordinationes circa iuramentum fidelitatis præstandum à Præfectis; curam ab illis habendam: arma illuc immittenda; atq; vt non alij, nisi Equites ipsorum Ordinum, Præfecturas obtineant, & circa huiusmodi alia, in Statutis Iacobæis, *tit. 8. ex cap. 10.* In Definitionibus Calatrauæ *tit. 11. cap. 2.* In Definitionibus Alcantaræ *tit. 27.*

34 In singulis Ordinibus Militaribus eligitur Eques ex ipsis in Procuratorem Generalem, qui in Curia Regia assidet, & cuius sit, negotia sui Ordinis pertractare, promouere, atq; sollicitare, tum apud Regem nostrum, tum apud Ordinum Senatū; Procuratores autem Generales assident simul cum ipso Ordinum Senatu in Actibus publicis; & de eorum vxoribus Informationes de qualitate sanguinum fiunt, sicut etiam de vxoribus Equitum Fiscalium, vt *alibi* diximus. De eiusmodi Procuratorū electione, munere, stipendio, & obligationibus, consule in Statutis Iacobæis *tit. 21. cap. 11.* In Definitionibus Calatrauæ *tit. 17.* In Definitionibus Alcantaræ *tit. 29.* Vbi etiam statuitur, mittendos fore ad Curiam Romanam Procuratores pronegotijs cuiusque Ordinis; necnon ad Cancellarias Regias, in quibus solent lites aliquæ exagitari, quæ Ordines ipsos concernunt.

35 Similiter in vnoquoque

ex tribus Ordinibus Militaribus deputatur Eques Fiscalis, (qui alius est à Fiscalis Senatus Ordinum) cui incumbit sollicitudo indagandi, quo modo in suo Ordine Statuta, & Definitiones adimpleantur, iurisdictiones conseruentur, Commendæ detrimentum non capiant, Ecclesiæ Ministris, & cultu diuino non destituantur; & cætera alia, quæ ad regimen, & splendorem spectant; de quibus admonere tenetur, iuxta rerum qualitatem, Regem nostrum, aut Senatum Ordinum, vel etiam Capitula Generalia, cum celebrantur. Fiscales etiã cum Senatu ipso Ordinum in Actibus publicis sedem habent. De illis plura inueniuntur in Statutis D. Iacobi titulo 19. cap. 12. In Definitionibus Calatrae tit. 17. ex cap. 2. In Definitionibus Alcantaræ tit. 29. ex c. 4. Vbi stabilitur, quid in speciali ad eos spectet circa defunctos Ordinum, Hospitalium Administratores, Decreta, Schedules Regias, & alia eiusmodi. Præterea in præfatis Statutis, ac Definitionibus statuitur, debere varijs in locis pro necessitate negotiorum Sollicitatores constitui; Aduocatos causarum, cæterosque Officiales, Notarios, Tabelliones, & Procuratores spèciales designari, vt cuncta rectè, & debito modo peragantur; necnon Procuratores Generales, si fortè à Curia absint, (quod vitare tenentur, nisi causa vrgeat) alijs fore suas vices commissuros, ne sollicitudo negotiorum capiat detrimentum; atque apud ipsos, & Fiscales librum extitutum, in quo exarentur, quæ à Senatu Regio Ordinum circa ipsos Ordines expediuntur; Quæ omnia recta ratio gubernationis exposcit.

36 Administratores varij sunt in Ordinibus; Nam alij constituuntur in Monasterijs Monialium, ad quos attingit cura spiritalis ipsarum, Sacramentorumque administratio, & simul rei temporalis sollicitudo, ac promotio bonorum, quibus Monasteria gaudent. Sunt etiam Administratores Hospitalium Ordinum, quorum est, de redditibus, & eleemosynis curare, ac in ægrotantium leuamen, & assistentiam incumbere, ne in pijs adeò operibus quidquã desideretur. In Monasterijs ipsi Clericorum Fratres Administratores bonorum designantur; Rursus Administratores Commendarum vacantium, & earum,

quæ, sub lite est, ad quæ spectent; Necnon Administratores bonorum, quæ Eremitoria possident; præterea Administratores ad colligendas dimidias annatas, & alij similes; quorum munus, iuramentum fidelitatis, obligationes, stipendia, fideiussiones, varijs in titulis Statutorum, & Definitionum continentur, & sub verbo *Administrator* videri possunt.

37 In Ordinibus Militaribus summe applicatæ ad ipsorum communes expensas in vnam veluti massam congregantur, quæ vocatur Ordinis Thesaurus, & stabilitum iam est, quid ex Commendis, dimidijs annatis, & huiusmodi alijs ad Thesaurum spectet. Eques designatur ex singulis Ordinibus in Thesaurarium; Quomodo autem in Ordine D. Iacobi sit expendendus, & plura circa illum continentur in Statutis tit. 15. cap. 35. In Ordinibus Calatrae, & Alcantaræ Thesaurus constitutus est autoritate Pontificia, & Bullæ extant transcriptæ in Definitionibus Calatrae tit. 20. & in Definitionibus Alcantaræ tit. 24. c. 2. in quibus constitutio Thesauri Apostolica potestate approbatur, & decernitur, quibus in rebus debeat infumi; & facultas conceditur Administratoribus perpetuis de consilio Capituli Generalis, vel saltem Difinitorum, aut Seniorum in Curia Regia residentium, disponendi de bonis Thesauri ad expensas necessarias pro Ordine, Monasterijs, locis, fabricis, expeditione quarumcumque litterarum, etiam Apostolicarum, oneribus Ordinis, satisfactione, remuneratione, & compensatione illorum, qui in negotijs Ordinis occupantur, vt latius in ipsis litteris Pontificijs continetur.

38 Ibidem in Definitionibus prefiguntur qualitates Thesaurarij, fideiussiones præstandæ, rationes dati, & accepti reddendæ, tempus durationis huius muneris, stipendia, forma colligendi redditus, & tertias, hisque similia ad amussim obseruanda. In Capitulis Generalibus eliguntur Thesaurarij, Procuratores Generales, & Fiscales Equites.

39 Nec prætereundum hic est, quàm stricta sit in conscientia obligatio, expendendi Thesaurum in eas res, & opera, pro quibus est constitutus. Quare non licet bona illius alienare; nec

in alias res expendere, aut aliquo modo fraudare; cum id sit in præiudicium Ordinum, quibus grauis læsio infertur, necessario, & ex iustitia restituenda, & compensanda. Quod præ oculis habeant tum ipsi Thesaurarii, tum hi, ad quos spectat dispositio bonorum Thesauri; & quidem in litteris Apostolicis id distinctè iniungitur. Nomine autem bonorum Thesauri non solùm intelligo ea, quæ iam ad ipsum peruenerunt, sed etiam quæ iam destinata sunt, vt ei applicentur; nequeunt enim hæc ad vsus non debitos anticipatò preoccupari.

40 Sunt præterea in Ordinibus Militaribus alij Officiales, veluti Depositarii, apud quos bona deponuntur, quæ vel ad ipsos Ordines spectant, vel sub lite est, ad quem pertineant; Receptores, qui redditus, ac bona quouis titulo Ordinibus debita colligunt; Censores rationum, qui dati, & accepti rationes introspiciunt, ac recolunt. His omnibus, præfixum iam est, quid ex proprio munere incumbat. Ad Senatum verò Regium Ordinum, præter ipsos Iudices, seu Consiliarios, ac Fiscalem, conueniunt Aduocati pro causis civilibus, & criminalibus; Relatores, qui negotiorum, ac litium merita ex ipsis Instrumentis deprompta coram Senatu referunt; Procuratores, & alij similes, de quibus *disq.* 17. sermo redibit.

41 Ceterum ad quid teneantur in speciali singuli ex his, quorum in hac *quæst.* meminimus, ratione Officij, & muneris, longissimam desiderabat disputationem, sed non Instituti nostri propriam, quin potius communem omnibus, qui similia Officia, & munera exercent. De quibus, præter alios, latissimè tractant Machado *tom. 2. de perfecto Confessario*; P. Petrus de Oñate *tom. 2. de Contractibus*; Et ego plurima tradidi *romo in Bull. Cruciatæ, disput. 34. & 35.*

42 Potest in præsentem inquiri, an hæc Officia, seu aliqua ex illis possint alienari, seu vendi, aut conferri alicui, & simul duobus, vel tribus Successoribus ipsius? Suppono, bona propria Ordinis, Commendas, redditus Beneficiorum, decimas, & similia, vt potè bona Ecclesiastica, non posse absque licentia, & dispensatione Pontificia alienari; Extat autem Bulla antiqua Benedicti XII. qui præscripsit formam, & solemnitates ad alienandum bona immo-

bilis Ordinū, census, & redditus super Facultates Regias; quæ affertur, & expenditur in Definitionibus Calatrauæ *tit. 20. cap. 1.* Et ea alienatio prohibetur in Definitionibus Alcantaræ *tit. 7. cap. 7.* nisi præcedat informatio euidētis vtilitatis, & licentia Capituli Generalis, dum celebratur, aut aliàs Senatus Ordinum. De Officijs verò, quorum designatio ad Capitulum Generale spectat, decernitur in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit. 15. cap. 18.* vt nullum possit ab vno in alium renuntiarī, aliā eo ipso vacet.

43 Sed in primis censeo, aliqua esse Officia omnino temporalia, v.g. Thesaurarii, Depositarii, Receptoris, Procuratoris, Tabellionis, & similia. In his alienandis (si aliundè alienatio liceret) nulla simoniæ labe intercederet, cum non accipiatur pretium pro re spirituali, aut annexa rei spirituali, sed pro merè temporali. Quod euidenter patet, nam in Tribunalibus Ecclesiasticis Episcoporum, Officia Notariorum, & similia alienantur, & iure hæreditario in ea succeditur absque simoniæ labe; ergo pariter simoniæ non committeretur in eis Officijs alienandis.

44 Deindè arbitror, ea Officia, quæ Capitulum Generale simul cum Rege confert, non posse ab alterutro ex illis seorsim alienari, vendi, aut donari; Quippè Capitulum non stat absq; Rege, qui caput est illius, nihilque potest operari absque Capite, aut alio ipsius vices gerente; imò si aliquid ex dictis esset præstiturum, deberet Rex consuli, ei que consensus expectari; nam is, qui loco ipsius constituitur, vt præsideat, non censetur ad res extraordinarias potestate independentè à consensu expresso Regis gaudere; Quin omnia, quæ à Capitulo fiunt, postmodum Regi manifestantur, vt ipse subscribat. Rursus nec ipse Rex solus potest ea Officia alienare, aut conferre modo *suprà* appposito; quippè fieret Ordinibus præiudicium, ipsorumque iuri derogaretur, & vteretur Rex potestate, qua caret; cum ea Officia, vt supponimus, non spectent ad eum, quæ Rex est, sed quæ Administrator est Ordinum, & simul cum Capitulo Generali potest designare eos, qui illa sunt obtenturi. Quando autem ea Officia vacant, & Capitulum non est congregatū, in Statutis, ac Definitionibus præfigi-

tur, quomodo sint conferenda, & in quorum consortio Rex electurus est eos, qui illa exerceant; nisi ex Ordinum beneplacito tota potestas priuatiuè in eorum casu ad ipsum Regem deuoluatur; quod beneplacitum constare debet, nam præsumptio stat pro iure Ordinis.

45 Demùm iudico, adhuc Officia temporalia, quæ solus Rex ipse, vt Administrator, potest conferre, non posse à Rege alie nari absque dispensatione Pontificia, & Ordinum consensu; nam ea Officia sunt bona propria Ordinum, quorum Rex non est dominus, sed Administrator. Quod fundamentum latius firmabo *inferius disq. 17. q. 2. ex n. 24* Vbi pro re nata hanc difficultatem iterum euoluam.

Disquisitionis 9. de Monasterijs, & Collegijs Ordinum Militarium.

Questio 1. Monasteriorum finis, & regimen.

1 IN ipso Ordinum Militarium exordio sedem, ac domicilium sibi elegit vnusquisque ex illis, vbi cum Magistro omnes Militares degerebant, dum ad bella non properabant, nisi illi, qui ex Magistri ipsius consensu, aut mandato in alijs munijs detinebantur. Id præcipuè viguit in Ordinibus Militaribus sub Cisterciensi Instituto erectis, in quibus nec Equites poterant nuptias contrahere, donec succedentibus temporibus ab Apostolica Sede nuptiæ eis permittæ sunt. Iacobæi namque Equites cum à prima institutione, expediti fuissent ad matrimonia ineunda, dum eis à bello vacabat, suæ domi, & familiæ curam habebant, nec fas illis erat, vxores absque vrgenti causa deserere, vnde nequibant in Monasterijs continuò habitare. Liberi ab hac domestica sollicitudine Equites Cistercienses, & aliunde multo pauciores numero, quam nunc sunt, simul degerebant; & pariter Clerici Fratres, qui eis Sacramenta ministrabant, & Officia Ecclesiastica in Choro peragebant. Priori autem Monasterij incumberebat omnis spiritualis iurisdictio, de quo late *in superioribus*.

2

Exinde Monaste-

ria capita Ordinum exitere, vt potè præcipuè, ac vnica Ordinum sedes; vnde in eis Habitus concedebantur Professiones fiebant, congregabantur Capitula, Magistri magna ex parte residebant; quæ, & alia partim nunc etiam obseruari debent, nisi dispensetur, vt *disquisition. 3. attigimus*. In eis præterea scrinia Ordinum sunt, in quibus Bullæ, Priuilegia, Instrumenta publica, Informationes, & plura huiusmodi custodiuntur. Ipsi Ordines, præter Iacobæum, in Hispania suum nomen sunt sortiti ab Oppidis, seu territorijs, in quibus erecta fuerunt Monasteria; & Monasterio mutato, etiam nomen mutabatur, vt videre est in Ordine Alcantarensi, qui prius fuit nuncupatus Ordo Sancti Iuliani del Pereyro, ob Monasterium in territorio del Pereyro, situm; & postmodum Ordo Alcantaræ fuit appellatus ob Oppidum, & Monasterium Alcantaræ, quod, primo Monasterio extincto, viget; imò cum vtrumque permanebat, vocabatur Magister, & Ordo Sancti Iuliani, & Alcantaræ simul. De his plura dedimus *disquisition. prima, quæstion. octaua*.

3

Postmodum autem, cum Equitum Militarium numerus valde creuisset, & insuper dispensatum fuisset cum eis, vt nuptias inirent, non valuerunt intra Monasteria degere; hæcque deputata sunt Clericis Fratribus, qui etiam ab initio in eis fuerant commorati, vt ibi vitam Religiosam agerent, Ecclesiasticoque cultui inuigilarent, vt præstant, nec inde exeunt, nisi ad Collegia Salmantina, vt litteris incumbant, studia recolant, vel etiam publicè in Academia doceant, vel Beneficia, Capellania, aliaque munera ipsorum propria gerant, vt *disquisit. 3. tradidimus* Et quidem in præfatis Monasterijs Regularis floret disciplina, ac cultui diuino itrenuè inuigilatur. Dixi, Monasteria deputata esse Clericis Fratribus, quod intellige de redditibus Monasteriorum, qui ad eos alendos destinantur; nam in reliquis eodem modo se habent, ac olim, Monasteria; & per accidens est, quod ibi Equites non degant. His autem esse communia Monasteria, cernitur, quia ex Definitionibus debent Habitum in eis suscipere, Nouitiatum quoad aliquod tempus agere, Professionem emittere; & quoties Equi-

Aa

tes

res in eis versentur, suas sedes proprias in Choro, ac in Capitulis habent. Nec Monasteria essent Ordinum capita, si solum Fratribus Clericis, (qui soli Ordines non constituunt) destinarentur. Sunt ergo sedes singulorum Ordinum; & inde se habent ad instar Ecclesiarum Cathedralium, quae sunt sedes Episcoporum. Quare Crux Monasterij in Processionibus praecedit Cruces Ecclesiarum territorij, siue in his Parochi sint Clerici Fratres, siue Clerici seculares; & Processiones generales ab Ecclesijs Monasteriorum egrediuntur; ceteris illuc conuocatis. Demum iurisdictione Ordinum in Monasterijs est radicata, ut potest in proprijs, primis, ac praecipuis Ordinum sedibus.

4 In Ordine Diui Iacobi (praeter Monasterium de Palmella in Lusitania) tria sunt erecta; alterum Sancti Marci in vrbe Legionis, pro Regno Legionensi; alterum in loco de Vcles, pro Regno Castellae, aliud demum in Vrbe Hispalensi, D. Iacobi nomine nuncupatum. Erectum fuit anno 1400. a D. Laurentio Suarez de Figueroa, & ab Ordine exemptum ex Pontificijs Bullis. At Martinus V. anno 1429. sub obedientia Magistri solius illud constituit; Et anno 1480. fuit incorporatum Ordini in Capitulo Generali a Magistro D. Alfonso de Cardenas. In Ordine Calatrauensi Monasterium Calatrae; In Alcantarensi Monasterium Alcantarae; In Ordine de Montesa Monasterium Montese; In Ordine de Auis Monasterium in Oppido de Auis; & in Ordine Christi Monasterium in Oppido de Tamar. Ordo S. Ioannis, praeter Monasterium praecipuum, ac caput ipsius Ordinis, quod est insula Melitensi, non pauca alia in diuersis Regnis, ac maioribus Prioratibus habet; In Hispania Monasterium S. Mariae del Monte in diocesi Toletana; In Regno Nauarrae Monasterium in Oppido *Puente la Reyna*, & in Regno Aragoniae Monasterium de Calpe, & aliud in Lusitania.

5 Ea fuit semper inuiscerata Ordinum cura, ut Monasteria promouerentur, ac fouerentur, quasi bases, & fundamenta, quibus Religionis moles innititur, & haec firmiter stabit, dum illa vndique munita perseverent. Quare pro eorum recto regimine in singulis Ordinibus suae extant regulae, ac Definitiones; In Statutis Ordinis D. Iacobi, praeter ea, quae in Regula Ordinis continentur, da-

tur de Monasterijs *titulus 12.* Atque, ut concordia, & pax vigeat in illis, stabilitum est, ut in Monasterio de Vcles Prior alternatiue alter esset ex Prouincia, quae vocantur *Mancha*, alter ex ea, quae vocatur *la Ribera*, & *Campo de Montiel*; Et ex quadraginta quatuor Clericis Fratribus, quorum octo in Collegio Salmantino versantur; dimidia pars ex vna Prouincia, dimidia ex alia esset, ita tamen ut quatuor essent semper ex Capite de Montiel. Id in ipso Monasterio inter ipsos Clericos Fratres conuenit anno 1648. & Regem nostrum certiore fecerunt, ut ipse concordiam ratihaberet, & a Pontifice confirmationem exposculet. In Conuentu S. Marci Legionensis etiam extat concordia de Prioribus alternatiue eligendis ex Prouincia Legionensi, atque ex *Estremadura*. Quae recte statuta sunt, quidquid reclamer Barbosa in *praxi exigendi pens. lib. 2. voto 36.* contendens, sic auferri libertatem electionum. Sanè non auferitur, cum res ad vnum non redigatur; ut videre est in aliquibus Sacris Ordinibus; & in Cisterciensi ex duobus a Definitorio propositis cuiuslibet Monasterio eligitur Abbas. In Definitionibus Calatrae extat *tit. 2.* de Monasterio In Definitionibus Alcantarae *tit. 5.* In quibus stabilita sunt, quae cumque opportuna, ac necessaria videntur ad regularis disciplinae obseruantiam: diuinum cultum: electiones, designationes, ac numerum Fratrum Clericorum; poenitentias pro culpis infligendas: administrationem bonorum; regimen Equitum ibidem causa nouitatus, poenitentiae, aut similibus degentium, & ad caetera alia, quae occurrere valent. In quibus omnibus plura sunt, quae nullum in se dubium inuoluunt; quae vero alicui difficultati ansam praebent, varijs huius Operis locis elucidamus. De Monasterijs vero Monialium Militarium agemus *disq. 14.*

Quaestio 2. De Collegijs Ordinum Militarium.

6 CLERICI Fratres Militarium litterarum indigent ornamento, ut muneribus satisfaciant, ad quae destinantur; quippe eis incumbit Sacramentorum admi-

ministratio, animarum cura, regimen spirituale populorum, administratio Ecclesiarum, & non paucis iurisdicção quasi Episcopalis. Quanta autem doctrina, ac scientia ad hæc requiratur munera, ex ipsis terminis constat; Concilia, Patres, & Authores passim ingeminant. Plura affert in propria Fratrum Clericorum materia Didacus de la Mota in *Declaratione regule Ordinis Diui Jacobi, lib. 2. capit. 33. ex pagin. 215.* Et quidem omnes sacræ Religiones (si vnam, vel aliam excipias) ad litterarum studia vehementer incumbunt, vt sibi ipsis, Ecclesiæ, ac proximis singuli Religiosi sint salutare, & disciplinis instructi bono suarum animarum, ac vtilitati cæterorum consulant; indè olim in ipsis Monasterijs Vniuersitates, ac Studia Generalia includebantur, vt de Benedictinis referunt Illefcas in *vita Gregorij Secundi*, Hieronymus Roman in *Republica Christiana lib. 5. cap. 19. ac alij*; & deinceps semper in Monasterijs, aut Collegijs Religiosorum studia maximè floruerunt. Cum ergo Clerici Fratres Militarium sint etiam Religiosi in Ordinibus sacris approbati, & deputentur ad munitia, ad quæ alij Regulares, imò ad alia, cum munus Parochorum sint gesturi, & aliqui iurisdictionem quasi Episcopalem in Prioratibus, ac Vicarijs Ordinum exercituri, par omnino est, vt totis animis litteras ebibant, quibus ornati valeant Sacramenta administrare, concionari, populum docere, iudicaturam gerere, & exequi quæque alia ad Pastores animarum, ac Prælatos spectantia. Quin ad ipsorum Ordinum conducit splendorem, ac decentiam, vt litteræ in ipsis vigeant; quare singuli eas enixè promouere deberent; si zelo Religionis ducantur. Aliundè nequeunt decenter, ac strenuè regere populos sibi traditos, si dumtaxat vt eumque studia didicerint; nec enim illiterati homines nouerunt vitia reprehendere, & eradicare; Christi D. legem edocere: & subditos ad æternam beatitudinem stimulare. Caueant hæc incuriam Pastores animarum, memores, quòd S. Antoninus 2. part. *histor. lib. 16. cap. 14.* refert, Sacerdotem damnatum alij Sacerdoti apparuisse, epistolam à Principe tenebrarum subscriptam afferentem, ad Ecclesiasticos Rectores, qua eis quàm plures agebat gratias pro negligentia in concionibus

habendis, & vitijs obiurgandis, vnde tot ceteris deputabantur incendijs. Sed de his latius *disquisition. vndecima, question. quinta.*

7 Collegia ergo Militaria erecta sunt in locis aliquibus, vbi Academiae florent, vt in eis Fratres Clerici scientias ediscant, & recolant. Salmantica quidem Inuictissimus Imperator Carolus V. Hispaniarum Rex crexit tria Collegia pro tribus Ordinibus, Diui Jacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ; quæ de tanto Fundatore meritò gloriantur. Extat ibidem Collegium Ordinis Sancti Ioannis. Valentia erectum fuit Collegium Ordinis Montesc, quod Sancti Georgij nomen sortitur. Conimbricæ vigent Collegia Ordinis D. Jacobi, de Auis, & Christi.

8 Maximam impendunt ipsi Ordines curam, ac vigilantiam, vt hæc Collegia in dies augeantur, litteris, ac virtute emineant. Hinc pro eorum regimine, ac promotione Reges nostri, & Capitula generalia plurima condiderunt stabilimenta, quæ videri possunt in Statutis Ordinis Diui Jacobi *titul. 20.* In Definitionibus Calatrauæ, *titul. 3.* In Definitionibus Alcantaræ, *titul. 12.* Vbi agitur de Rectorum electione, ac iurisdictione, de eligendis Collegijs, eorumque numero, & tempore Collegij, de lectionibus audiendis, ac recolendis, de incessu, victu, ornatu, clausura, bonorum administratione, & de ceteris alijs, quæ isthuc conducunt. Senatus etiam Ordinum de Collegiorum cura sollicitatur, ne quidquam ad studia promouenda desideretur. Nos decursu huius Operis plura de illis pro re nata tractamus.

13 Ad Ius Canonicum, Artes, & Theologiam addiscendam designantur Collegia, ita vt hi ad hanc Facultatem, illi præscribantur ad illam à Senatu Ordinum, iuxta Statuta, & Definitiones; & singuli ei studio incumbere debent, quod est ipsis præfixum; alias grauius peccabunt, vt dicam *question. sequenti.* Et quidem non aliter à Senatu Ordinum in Collegijs permittentur, sed alij eorum loco forent designandi, quibus fit præiudicium; Et sane interuenit quasi quidam contractus, seu pactum inter Ordinem, & Collegas; quo hi se obstringunt ad Facultatem præscriptam addiscendam: ille verò ad eos

in Collegio alendos, dum id adimpleant. Ex alijs Collegijs exemplum, ac paritas rectè desumitur; In eis enim à Fundatoribus, seu in Statutis designatæ sunt rogæ vel præbendæ, tot pro Theologis, tot pro Iurisperitis; nequit autem ad Præbendam Theologam vacantem admitti Iurisperitus; Quòd si aliquando hæc fiat commutatio, dispensatio à Nuntio Apostolico poscitur, & non nisi pluribus conditionibus, ac limitationibus appositis, impetratur. Cum enim Statuta Collegiorum autoritate Apostolica sint confirmata, nefas, & iniquum censetur, ea violare in re grauissima, ac in præiudicium tertij vergente. Igitur, cum in Ordinibus Militaribus Statuta, & Definitiones, hoc ipso quòd à Capitulis generalibus edantur in lucem, Apostolica autoritate confirmantur, vt sæpè *alibi* asserimus, ac præterea accedat, Clericos Fratres esse sub Obedientia Prælatorum, & ab his iungi, ac præcipi, quam Præbendam sint obtenturi Collegæ, sit, grauem esse culpam, nomine tenus Præbendam Theologam nancisci, & Iuri Canonico ex professo vacare, vel è contrà; sicut si Theologus in aliud Collegium admitteretur ad Præbendam Iuri Canonico præfixam, asserendo omnino falsò, eum esse Iurisperitum.

10 Hinc Rectores Collegiorum sub lethali tenentur ad exequendum omnino, quòd singuli Collegæ Facultatem sibi præscriptam ex professo audiant, & addiscant, nec aliud permittere, aut coniuere, nisi à Senatu Ordinum dispensatio obtineatur, quæ non esse concedendam, aut valdè difficulter, mihi iuaserim; turbaretur enim Collegiorum, & studiorum forma, & ordo; & tollerentur de medio utilitates, quæ in vtraque Facultate à diuersis addiscenda, dignoscuntur.

11 Inquires tamen; demus, Collegam de facto diuersam Facultatè capisse addiscere, ab ea, ad quam est deputatus, in eaque tribus, vel quatuor annis fuisse versatum; tunc si Rector nouus ad Collegium adueniat, ad quid teneatur? In primis, si Collega vnum dūtaxat annum insumpserit in ea diuersa Facultate, sanè tenetur Rector eum cogere, vt ad suam Facultatem audiendam redeat; exiguum enim est illud tempus, quod in alia addiscenda insumpserit,

& superest tempus sufficiens Collegij; quo valeat propriæ scientiæ præscriptæ studere. Deindè in casu quæstionis rigidum, ac durum est, scientiam mutare, indè enim fieret, nec vnam, nec aliam addisci, cum tempus Collegij sit limitatum; idque damnum præualere videtur oppositæ obligationi. Aliundè prudenter interpretanda est voluntas Religionis, quæ pia est mater subditorum; & quamuis ægrè ferat, violatum fuisse statutum, ac Prælatorum obedientiam, ac, si res innotescat, puniat culpam; tamen censenda est, nolle, Collegam illum cum dedecore è Collegio repelli, vel ad aliam scientiam addiscendam cogi, ita vt exindè nullam calleat, oleumque, & operam perdiderit. Indè ergo Rector poterit dissimulare factū. Benigna sanè est hæc decisio, sed videtur tuta, ac æquitati consona. Nec absque fundamento aliquis altereret, tene-ri Rectorem admonere Senatum Ordinum; nec curandum de dedecore indè emanaturo Collegæ, cum ipse sua culpa causam suggererit.

12 Idem dixerim, si Collega per desidiam non incumbat studio. Et sanè sub mortali tenetur non omittere studium priuatum; De quo egi *tom. de Iure Academico lib. 3. ex num. 533.* loquendo de Scholasticis in communi; & rationes ibi adductæ proportionatè, & à fortiori militant in his Collegijs Religiosis. Quæ etiam, dum Cursus annuos litterarios peragunt, tenentur sub mortali audire lectiones in Statutis Academicæ designatas, vt tradidi *ibidem lib. 3. ex n. 156.* Vnde qui studium omitterent, aut lectiones non audirent, in statu peccati lethalis essent, à quo non possent absolui, nisi vel studio, & lectionibus vacarent, vel Collegium dimitterent. An autem restituere tenerentur, dicendum est idem, ac de illis, qui mutant studium scientiæ, ad quam deputantur, de quo *q. 3. n. 21.*

13 Cæterum non solum in Collegijs litterarum studijs incumbitur, verum etiam in Monasterijs Militarum, in quibus designantur, qui disciplinam moralem edoceant, vt in dies aptiores reddantur Clerici Fratres illic degentes ad munus Parochorum, cui accinguntur. Quare non perfunctoriè debet id præstari, Prioresque, ac Superiores tenentur conari, vt profectus in litteris fiant, & sua studia recolant; qui

quæ & Collegijs iterum ad Monasteria redeunt. Videatur Mota *vbi supra*, ex *pagin.* 212. latè exornans, & probans, vitam Religiosam, & monasticam rectè cum litterarum studio amari, quin inter se deuotio, clausura, ac obseruantia cum exercitijs litterarijs vllam gerant oppositionem. Plura circa id reperies apud Vincentium Iustinianum *in vita B. Ludouici Beltran. cap. 4. fol. 23.* Michaelém Salon *in vita Beat. Thomæ de Villanueva cap. 5. fol. 51.* P. Petrum de Ribadeneyra *in vita S. Parentis Ignatij, fol. 170.* Petrum Gregorium *in sintagmat. Iuris vniuers. part. 2. lib. 15. cap. 10.* & cum Diuo Thoma eius Interpretes 2. 2. *question. 188. articul. 5.* Ex his cernitur, valdè conducens fore, si in Monasterijs Cathedræ Artium, & Theologiæ erigerentur, vt florere litterarum studia, quæ ad eò necessaria sunt ad omnia munera à Clericis Fratribus exercenda; nec enim omnes in Collegijs possunt versari, & exindè eis doctrinæ traditio deficit, minùsque idonei reperiuntur ad Curam animarum exercendam, regendumque in spiritualibus populos, & ad alia eiusmodi. Quare deberent ipsi Ordines huic damno præcauere: Cathedras instituere: Magistros idoneos designare: redditus, seu stipendia illis provide-re; & totis conatibus, omnibusque vijs studia promouere, à quibus ingentes ad eò pendent vtilitates.

Questio 3. An Clerici Fratres possint publicè in Academijs addiscere Ius Ciuile? Vbi alia questiones deciduntur.

14 **R**ATIO dubitandi est, quia Religiosis prohibitum est sub pœna excommunicationis studere Iuri Ciuili, vt constat *ex cap. Non magno perè, Ne clerici, vel Monachi, cap. super specula, eodem titul.* Videndus sum Ego *tomo de Iure Academico, lib. 2. d. num. 370.* Vbi hanc prohibitionem latè exornauit. Quare absque dispensatione in hac lege Ecclesiastica non poterunt Clerici Fratres Militares Ius Ciuile publicè addiscere.

15 Propterea Iulius III. pri-

uilegium concessit Clericis Fratribus Militiæ Sancti Iacobi, dum non essent Sacerdotes, vt possent Ius Ciuile addiscere, & quidem publicè; nam priuatim non est prohibitum cuiquam vacare studio legum Ciuilium, vt latè tradidi *tomo de Iure Academico, loco nuper relato.* Extat id priuilegium Iulij Tertij in Regula, & Statutis nouissimis Ordinis Sancti Iacobi, editis anno 1655. *fol. 32.* Verum absque vlla limitatione Sacerdotum, aut non Sacerdotum, & respectu trium Ordinum Militarium Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, id priuilegium Clericis Fratribus concessit Gregorius XIII. ad instantiam Philippi II. Hispaniarum Regis, & Ordinum Administratoris; & quia Bulla non extat in Bullarijs Ordinum, sed in eorum scrinijs asseruatur, eam placuit transcribere. Sic se habet.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Vniuersalis regionis cura suscepta nos admo-
net, vt cunctorum Christi fidelium necessitatibus, ea, qua possumus, ratione succurramus. Exponi sane nobis nuper fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quòd cum ipse constringat diuersos Sancti Iacobi de Spata, de Alcantara, & Calatraua Fratres, Freylos, seu alios nuncupatos, in diuersis locis, & Collegijs etiam forsitan ad hoc institutis, Decretis, & Theologiæ incumbere, ac pro Decretorum intelligentia, necesse sit, etiam Iuri Ciuili aliquam operam dare, id facere nullo modo possunt absque Sedis Apostolicæ licentia. Quare idem Philippus Rex, qui dictarum Militiarum perpetuus Administrator per Sedem Apostolicam specialiter deputatus exiit, Nobis humiliter supplicari fecit, vt in premissis dictorum Studentium vtilitati consulere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos, qui Catholicorum Regum votis libenter annuimus, ipsius Philippi Regis supplicationibus huiusmodi inclinati, omnibus, & singulis Sancti Iacobi de Spata, & de Alcantara, ac Calatraua Fratribus, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, quos deinceps in Collegijs etiam ad hoc deputandis, aut alibi in Decretis studere contigerit, vt pro illorum faciliiori intelligentia, ad tempus congruum, arbitrio suorum Superiorum, Ius Ciuile audire, absque alicuius irregularitatis, vel pœnæ incursum, liberè, & licitè valeant, Apostolica autoritate, tenore presentium concedimus, & indulgemus. Non obstantibus Con-

stitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Militiarum prædictarum, & Ordinum, quorum illa existunt, iuramento, confirmatio-
ne Apostolica, vel quavis firmitate alia robo-
ratis, statutis, & consuetudinibus, ceteris-
que contrarijs quibuscumque. Datum Romæ,
apud Sanctum Marcum, sub anno Piscar-
toris, die VIII. Septembris, M. D. LXXIII.
Pontificatus nostri anno secundo. Cæsar Glo-
riofus. Fit mentio huius Bullæ in Defi-
nitionibus Ordinis Alcantaræ tit. 27.
Pag. 333.

16 Constat ex hac Bulla, posse prædictos Clericos Fratres publicè in Academijs studio Iuris Ciuilis operam nauare, & lectiones audire, in quibus Ius Cæsareum exponitur; attamen id præstari debet cum dependentia à Superiorum arbitrio. Inde Senatus Regius Ordinum, seu Monasteria designant Fratres, qui in Collegijs Militaribus Salmantinis degentes audiant Philosophiam, ac Theologiam, & alios, qui Iuri Canonico studeant; Hi autem eo ipso poterunt simul Ius Ciuile addiscere, vt rectius calleant Ecclesiasticas leges. Et, quia solum in ordine ad hunc scopum priuilegium fuit à Pontifice concessum, ideo ex professo, ac principaliter, seu seorsim à Iuris Canonici studio, nequeunt Iuri Ciuili operam nauare, ita vt dumtaxat illud addiscant.

17 Hinc Senatus Regius Ordinum, seu Monasteria non designant Fratres Clericos, qui in Collegijs destinentur ad audiendum Ius Cæsareum, id enim à Pontifice non est concessum; sed vt audiant Ius Canonicum, & simul vt valeant illud rectè callere, Ius Ciuile concomitanter, seu consequenter possint addiscere. Hinc etiam nequeunt prædicti Clerici Fratres, cum matriculæ, seu albo Academiae inscribuntur, nom en suum dare Iuri Ciuili, id enim esset incumbere principaliter studio Iuris Ciuilis, atque adeo nondarent operam Iuri Ciuili in ordine ad finem à Pontifice intentum, scilicet vt Ius Canonicum, cui addiscendo dicantur, rectius, ac perfectius intelligant.

18 Veruntamen cenfeo, post peractos quinque Curtus litterarios in Iure Canonico, & gradum Bachalareatus obrentum, posse illos matriculæ inscribi in Iure Ciuili, vt in vtroque Iure Gradum consequantur; Id enim est, doctrinam Canonicam iam au-

ditam perficere, & supponit præcipuum studium in Iure Ecclesiastico peractum. Quod sic explico. Supponamus Clericum Fratrem quinque Curtus litterarios ita impendisse Iuri Canonico, vt nihil Iuris Ciuilis didicerit; Hic sanè poterit, vno aut duobus annis solius Iuris Ciuilis lectiones audire eo fine, vt Ius Canonicum melius calleat, quod est omnino iuxta mentem Pontificis. Si autem id præstare potest, quid interest, quod matriculæ incribatur in Iure Ciuili, si quidem ei operam publicè nauat?

19 Dices, in eo ostendi, principaliter Clericum Fratrem ie tradere studio Iuris Ciuilis, cum albo Academiae inscribatur in illo. Respondeo, si cum primùm studia incipiat, id præstaret, habere vim hanc obiectiu-
culam, tunc enim manifestaretur animus, tradendi se Iuri Ciuili, quin esset caput, vnde constaret oppositum. At in euentu posito, cum præcessisset studium principale per quinque Curtus peractum in Iure Canonico, non posset is animus euinci, sed potius ostenderetur animus connectendi vtrumque Ius, & adiungendi disciplinam legum doctrinæ iam auditæ Canonum, vt sic doctior in hac auditor euaderet. Vnde consequenter, si Clericus Erater in Academia alia didicisset Ius Canonicum, posset in Salmantina matriculæ inscribi in Iure Cæsareo, sicut potest ipsum dumtaxat audire, quia totum id tendit, vt in Canonico sapientior euadat.

20 Cæterum in Statutis Ordinis Diui Iacobi tit. 20. cap. 2. & 3. stabilitur, eligendos esse per suffragia Prioris, & Fratrum, eos, qui ad Collegium Salmantinum sunt mittendi, ita vt ex Monasterio de Vcles octo eligantur, totidem ex Monasterio Sancti Marci Legionensis, duo ex Monasterio Hispalensi; Ex illis autem singulis octo debeant quinque Artibus, & Theologiæ studere, cæteri Canonicae disciplinæ incumbere; & ex duobus Hispalensibus alter primis associetur, alter secundis. In Definitionibus Calatraug tit. 3. cap. 3. & 6. statuitur, illico ac præbenda Collegæ Salmantini vacauerit, Priorem (seu Administratorem) simul cum quatuor Senioribus, & cum Moderatore Cathedre Monasterij, proponere debere Senatui

Regio Ordinum tres, vel quatuor Clericos Fratres, qui vigesimum quintum annum non excedant, vt Senatus designet ex illis vnum, qui Salmanticam pergat. Quod si intra decem dies à notitia Præbendæ vacantis Clerici Fratres non proponantur à Monasterio, Senatus iure deuoluto designat, quem velit. Ex Collegis autem totidem studio Artium, ac Theologiæ, & Canonice doctrinæ tenentur vacare. Debent autem hi, ad quos spectat, eligere, aut proponere magis idoneos, cum id conducatur ad Ordinum utilitatem, & in Definitionibus strictè caueatur, ac præiudicium fiat tertio, si, omisis aptioribus, minus aptos assumant. In Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit. 12. cap. 3.* insertum est Decretum Regis Philippi II. vt Administratoris, in quo præcipitur *num. 4. & 47.* quod Prior Monasterij de Alcantara proponat ipsi Regi, eiusque Senatui Ordinum Clericos Fratres habiles, quoties in Collegio Præbenda vacauerit, vt eligatur is, qui aptior fuerit iudicatus, in qua electione suffragium habet Visitator, qui, si absit, debet suum iudicium per litteras clausas exponere Senatui. Ex Collegis autem Alcantarensis debent audire Artes, & Theologiam, quot Facultatem Canonum. Cæterum, cum Ordo referuauit Regi electionem Rectoris Collegij Alcantarensis, simul ei referuauit electionem Collegarum, seu etiam Capitulo Generali, aut Senatui Regio Ordinum, apud quem nunc electio versatur.

21 Vbi præ oculis habendum est iuxta dicta *quæst. 1.* eum, qui designatur ad audiendas Artes, & Theologiam, cum ingreditur Collegium, non posse scientiam mutare, insumereque Collegij facultates, quæ ab Ordine destinatae sunt ad determinatas personas. Et sanè teneretur restituere, nisi inde excusaretur, quia Religiosus est, adhuc intra Communitatem degens, nihil proprium habens, nec adhuc redditus ex Beneficijs obtinens. Inde etiam excusari à restitutione videtur, quia eisdem sumptus, magis, minusve, facturus erat per idem tempus in Monasterio, ac in Collegio; Ordo autem, sub cuius dominio sunt facultates Monasterij, & Collegij, neuiquam credi potest prudenter, quod velit, restitutionem eam præstari in prædictis circumstantijs, quã-

uis ægrè ferat, & puniat Fratrem, qui deliquerit. Quod posset exemplis allatis ab alijs Sacris Religionibus comprobari, seruata proportione.

22 Animaduertendum etiam est obiter, posse Clericos Fratres Militares Gradum Magisterij in Academijs suscipere, in Artibus, & Theologia, sicut possunt alij Religiosi non Militares, quib⁹ in suis Ordinibus nõ prohibetur; nequaquam autem id prohibetur Religiosis Militaribus, sed expressè indulgetur. Quare in Statutis D. Iacobi *tit. 20. cap. 14.* designatur quantitas, quam Monasterium est erogaturum, si Frater Clericus Gradum Licentiatus, & Doctoratus accipiat in quauis Academia approbata, & in Salmantina.

23 Possunt etiam Gradum Doctoratus in Iure Canonico accipere; cū in ipsis Ordinibus id eis non prohibeatur, quin potius indulgeatur; (debent tamen licentiam ab Administratore Rege nostro, seu Senatu Ordinum exposcere, quod expressum extat in Statutis aliquorum Ordinum) & nullo iure cauetur, ne Religiosus eum Gradum accipiat; Quod latè tradidi, loquendo de omnibus Religiosis *tom. de Iure Academico, lib. 2. à num. 387.* Vbi à *num. 379.* differui, an Regulares valeant Gradum Doctoratus in Iure Ciuili insigniri; Et quidem posse, aliquibus limitationibus adhibitis, tutatus sum, quæ ibi sunt videndæ, & aptandæ Clericis Fratribus Militaribus; vnde possent eum Gradum accipere, si licentia eis ab Ordine concederetur, quam non, nisi in raro euentu, concedi debere, *ibidem* ostendi, & exornauit.

24 Consequenter quidem possunt Clerici Fratres Militares publicè docere Artes, Theologiam, ac Ius Canonicum, & ad Cathedras harum Facultatum opponi, easque moderari, vt de facto non pauci Viri insignes in Collegijs Militaribus Salmanticis extiterunt, qui Cathedras in Academia summo plausu obrinuerunt. An autem possint docere Ius Ciuile publicè, & ad Cathedras eiusmodi Iuris opponi, tractaui latè de omnibus Regularibus *loco nuper relato à num. 357. & 377.* agens itidem de Facultate Medicinæ, & alterui, attempto Iure communi, quamuis Religiosi prohibeantur audire publicè Ius Ciuile, & Medicinam, non vero prohiberi edo-

edocere has Facultates; nihilominus tamen, attenta consuetudine præscripta, & ipsarum Religionum prohibitionibus expressis, aut implicitis, ac status Religiosi decentia, & professione, non posse docere eiusmodi Facultates publicè.

25 Id aptandum est Clericis Fratribus Militiarum, in quarum Statutis, & Definitionibus satis id innuitur, dum, quoties de studio litterarum, quas illi sunt profecturi, & audituri, agitur, solum Artes, Theologia, & disciplina Canonica exprimitur; nec vllum verbum est de Iure Ciuili; vbi cernitur, voluisse Ordines propriæ professioni, & decentiæ consulere, & instar aliarum Religionum, consuetudinem non docendi eiusmodi Ius firmare.

26 Nec quidquam ex Bulla *suprà* transcripra potest in contrarium argui, inò potius ex ea nostra decisio roboratur, cum Pontifex supponat, studium Iuris Ciuilis ex profecto susceptum non decere Clericos Fratres, atq; adeò solum eis indulgeat, quòd illud possint audire, quatenus inde rectius calleant Ius Canonicum, quòd eorum Instituti est proprium. Dices, ex ea Bulla provenire, quòd Clerici Fratres possint in Senatores Regios designari (quòd pluries contigit) & in Senatibus sententiæ iuxta Ius Ciuile proferuntur, quare illud debet ad id ex professo nosci; ergo, si Iudices causarum ciuilium esse valent, etiam illud ipsum Ius Ciuile, quòd publicè in sententijs pronuntiant, poterunt edocere, cum eadem in utroque militet ratio. Respondeo, ex ea sanè Bulla non posse colligi dispensationem, aut priuilegium, vel rationè, vt Fratres in Iudices causarum ciuilium possint assumi, vt cuique eam legenti erit manifestum. Quare aliundè depromenda est ratio, vt honestè, ac licitè ea munera exerceant. De quo *disq.*

11. num. 6 1. Exindè ergo non fit argumentum vt possint publicè Ius Ciuile tradere.

Questio 4. De Capellanijs, seu Missis institutis in Militaribus Monasterijs, & Collegijs, aliqua dubia elucidantur.

27 **N**ihil ferè speciale occurrit circa Capellania, seu Missas institutas in Monasterijs, & Collegijs Militaribus, cum idem de illis tradendum sit, ac de alijs institutis in Monasterijs non Militaribus; Verum quia de aliquibus dubijs in hac materia consultus sum, non erit abs re breuiter ea decidere. Dupliciter potest esse instituta Capellania, vel Missarum onus. Primò, relictis redditibus, vt in Monasterio Missæ celebrentur, quin exprimentur hi, per quos sunt celebrandæ. Secundò, exprimendo personas, à quibus eæ Missæ sunt persoluendæ. In primo casu potest is, cui incumbit adimpletio, etiam per Clericos sæculares, quibus stipendium soluatur, Missas facere celebrari intra Monasterium, aut Collegium. Quippè sic satisfit voluntati Institutoris non amplius exigētis, nec onus ultra extendi debet, vt teneantur ad Missas celebrandas ipsi Clerici Fratres. Et quidem discrimen datur in ea Institutione ab Institutione secunda; non verò aliud potest excogitari, nisi quòd in secundo personæ determinatæ tenentur ad eas Missas celebrandas; secus in primo.

28 In secundo ergo casu, si Institutor iniunxit, vt Clerici Fratres eas Missas celebrarent, non satisfit, si alij eas celebrent. Hæc tutior, & valdè communis sententia est. (Opposita est probabilis, de qua *infra* num. 43.) Etenim Capellanus non potest per substitutum celebrare, quando in fundatione præfigitur clausula, Quòd Capellanus celebret *per se ipsum*. Cum sit contra mentem cedentis sub eo onere stipendium. De quo extant plures Declarationes Cardinalium, quas affert Nicolaus Garcia de *Benefic. tom. 2. c. 1. ex num. 87.* & Gonzalez ab ipso adductus plures Decisiones Rotæ conglomerauit. Subscribunt Nauarrus de *Cleric. non resident. consil. 6. num. 2.* Ioannes Sanchez in *select. disput. 50. num. 12.* & alij. Excipi debet casus, in quo Capellanus egrotaret, tunc enim

per

per alium Missæ possent celebrari.

29 Hinc deducitur, si Capellaniæ, Missæ institutæ sint celebrandæ in determinata Ecclesia, vel Altari, non satisfieri, si celebrentur in alio. Etenim si, determinata persona à Fundatore, ille, & non alius, debet celebrare Missas; ergo determinata Ecclesia, vel altari, in ipso, & non in alio Missæ sunt celebrandæ; neque vlla videtur esse disparitas. Ratio à priori est, quia Institutor Capellaniæ, & Missarum in aliquo loco, Ecclesia, & Altari determinatis, non solum intendit Sacrificiorum suffragiū, sed quasi æquè primò memoriæ perpetuitatem, & honestam sui nominis memoriam, vel etiam familiæ splendorem; Quæ non obtinentur, nisi illæ conditiones adimpleantur; ex illis enim positis sequitur, dignosci cum populi ædificatione, in illa Ecclesia, seu Altari Capellaniam, aut Missas perpetuas fuisse institutas, & in memoriam, ac notitiam Institutoris deuenitur. Præterea eius voluntas non potest mutari, (nisi accedat authoritas, potestas, & alia requisita, de quibus iam egimus *disq. 7.*) voluntas autem expressa supponitur retendisse ad illud Altare, seu Ecclesiam, quasi sedem monumenti per Missarum celebrationem perennaturi, & propter eius loci, aut Altaris venerationem. Demū id liquidum redditur ab inconuenienti; nam aliās omnes Capellaniæ transmurrerentur de loco in locum, de Ecclesia in Ecclesiam, nec maneret Institutorum memoria, nec firmiter constaret, vbi Missæ celebrarentur, nec Visitatores Ecclesiarum possent fieri conscij, iuxta sui muneris obligationem, an Missæ essent celebratæ, & Institutioni satisfactum, aliaque huiusmodi; Vnde fideles Tetraherentur à pia mente instituendi Capellaniæ, & Missas. Ac profectò, dū Capellaniæ acceptantur, contractus interuenit onerosus; Institutor etenim redditus præbet; & acceptans obligatur ad onera subeunda; quæ si non subeat, non restat titulus ad percipiendum redditus, & stipendia, non aliter relicta, nec relinquenda, nisi pro eiusmodi onerum adimplerione.

30 Hinc, si egrotet Capellanus, aut absens sit, tenetur per alium celebrare Missas in illo Altari determinato, nec satisfacit, si ipse absens alibi celebret. Quod si determinata sit persona, & Al-

tare, absentiaq; sit breuis, nec dies sint specialiter præfixi ad Missas celebrandas, v. g. si solum exigatur, vt octo, aut decem Missæ quolibet mense celebrentur, dum totidem dies, finito absentia tempore, supersint, ipsemet Capellanus tenetur Missas celebrare; Quippe vrget obligatio, & ipse potest adimplere, ergo tenetur. Quæ consequentia in materijs moralibus legitimè infertur. At, si nec per se ipsum, nec per alium eas Missas in eo mense celebrauit, tenebitur quamprimùm eas celebrare in illo determinato Altari, per se ipsum, si præsens sit; aut per alium, si absens. Attamen, si bona fide, dum abesset, eas ipse alibi celebrauit, iudicans, se obligationi satisfacere, quamuis postea certior fiat de obligatione prædicta, cenfeo, non teneri ad alias Missas repetendas; prudenter namque interpretamur voluntatem Institutoris, in hoc casu nolle obligare ad alias Missas persoluendas.

31 Aliqua tamen obseruanda sunt. Si Capellanus (idem est de Beneficiario) onus Missæ quotidianæ ratione Capellaniæ, aut Beneficij habeat, & per vnum mensem ægrotet, non tenetur Missas per alium supplere. Ita tenet Philibertus Machinus de *Sacram. Ordin. tract. 3. part. 2. cap. 23. num. 6.* affertq; pro hac sententia Nauarrum, Emanuelem Rodriguez, Couarrubias, Galleū, Riccium, Molfesum, Fraxinellum, Gaquantum, Barbofam, P. Fagundez, Layman, & alios; Verùm aliqui ex his solum ad quindecim dies id extendunt, vt videre est apud Bonacinam, Gasparem Hurtado, Dianam, ac alios relatos à P. Quintanaduénas *tom. 2. singul. tract. 2. sing. 18.* Pro vno mense stat Concilium Prouinciale Mediolanense VII. *titul. de Missis.* Quin probabile est, hanc sententiam posse ad duos menses extendi. Ita Nauarra *lib. 2. de restit. cap. 2. num. 210.* Barbofa *in aphorism. litt. C. verbo, Capellanus.* (Quamuis in *Collectan. ad lib. 3. Decretal. tit. 5. num. 8.* hanc sententiam restringat solum ad octo, vel decem dies) Peyrinis *in addit. part. 1. quæst. 1. Diana part. 5. tract. 13. resol. 5.* & cum alijs a se relatis Cardinalis Lugo de *Eucharist. disput. 21. sect. 1. num. 49.* Qui duo menses intelliguntur siuè continui, siuè interpolati; & siuè Capellanus sit diues, siuè pauper; quia id conceditur ob præsumptam Fundatoris voluntatem, non ob

ob titulum paupertatis, atque etiam censetur materia paruitas.

32 Quod si alternis diebus quis teneatur celebrare, vel ter, aut quater in hebdomada, non tenebitur supplere per alium Missas, si duobus mensibus agrotet; nam proportione seruata, eadē omnino est ratio, ac in casu antecedenti. Et sic tuetur P. Quintanadueñas *vbi supra num. 4.* Addendum insuper est, si quis teneatur quotidie celebrare, & velit semel singulis hebdomadis vacare à celebratione propter honestatem, ac venerationem Sacramenti, posse id præstare, quin teneatur Missas per alium supplere. Sic docet Marchinus *vbi supra num. 1.* afferens pro hoc asserto S. Antoninum, Nauarrum, Armillam, Syluestrum, Homobonum, Bonacinam, Ganantum, Cardinalem Toletum, Layman, & alios. Et addit, iuxta Nauarrum, licere per duos dies vacare; Quod laxissimum est. At verò, qui alternis diebus tenetur celebrare, vel bis in hebdomada, noquit aliquo ex his diebus omittere Missam; cessat enim ratio, cum liberi ei superlint dies, quibus ob venerationem Sacramenti vacet. Vterius adde, Capellanum, aut Beneficiarium, qui legitimo impedimento præpeditur alicuius grauis negotij, aut vrgentis necessitatis, nec potest commodè celebrare, non teneri ad Missas per alium supplendas, saltem duorum mensium spatium. Ita Ildephonsus Perez *de amniuers. lib. 2. cap. 8. num. 20.* P. Azor *part. 1. inst. moral. cap. 24. quæst. 7.* Philibertus Marchinus *vbi supra, num. 3.* Obserua etiam, eodie, qui permittitur ob honestatem vacans in hebdomada, non posse Capellanum pro alio celebrare; & absolute, si de facto celebret, tenetur Missam pro oneribus Capellaniam applicare.

33 Aduertendum adhuc est pro Monasterio S. Iacobi Hispalensi, & pro Militaribus, si in ea Vrbe Beneficia, aut Capellanias obtineant, concessum fuisse à Iulio III. in Bulla expedita pridie Kalendas Ianuarij, anno 1571. quæ incipit, *Iustis petentium*, quod omnes Beneficiarij, & Capellani Hispalenses, toto tempore, quò agrotauerint (nec tempus limitatur, vnde etiam ad annum extenditur) non teneantur supplere Missas per alios, & valeant percipere fructus. Id confirmatum fuit in Synodo Hispalensi celebrata ab Eminentissimo

D. Don Ferdinando Niño de Gueuara, *tit. de præbend. cap. 10.* Et quamuis lites fuerint exortæ, fuentibus eas Collectoribus Missarum, sententia semel, & iterum fuit pronuntiata in fauorem vsus priuilegij; Et vnam ex his sententijs Prior S. Iacobi Hispalensis, Iudex causæ ex commissione Apostolica, tulit. Latè P. Quintanadueñas *per plura singularia, ex singul. 18.* tuetur hoc priuilegium, & vindicat ab argumentis contrarijs, maxime ab eo, quod sequitur ex hoc priuilegio, fieri iniuriam Institutoribus Capellanarum, & Beneficiorum, & viuos, ac defunctos fraudari suffragijs. Videatur omnino. Ostendit etiam, hoc priuilegio frui quoscumque habentes Capellanias in Ecclesijs secularibus, & Regularibus, & in Ecclesia Ordinis S. Iacobi, & in quouis loco, aut pago ex his, quæ subiacent Vrbi Hispalenti. Quænam autem infirmitas sufficiat ad non celebrandum, fusè ipse Author tractat *singul. 24.* Sed melior regula est dispositio cuiusque; nemo enim rectius nouerit, quam ipsemet, an possit sine graui incommodo, aut salutis dispendio celebrare; vel Medicus eritis consulendus, aut prudentis arbitrio standum, iuxta cuiusque vires, firmitatem, aut imbecillitatē corporis.

34 Amplius adhuc extenditur priuilegium Bullæ Iulij III. scilicet, quod Beneficiarij, & Capellani Hispalenses non teneantur per alios supplere Missas, quando legitimis, veris, & non fictis impedimentis detinentur. Legitima autem impedimenta sunt tunc, quæ tendunt ad impotentiam, quasi moralem, tunc ea, quæ sufficerent, vt quis excusaretur ab audiendo Missam die festo. Ea latè exponit idem P. Quintanadueñas, *vbi, supra singul. 25.*

35 Doctrinæ adhuc traditæ valde consonat textus *in cap. significatum, de præbend. & dignitat.* Vbi, cum instituta fuisset quedam Præbenda, & collata Sacerdoti cum onere celebrandi quotidie Missam, Summus Pontifex eatenus institutionem confirmat; *Vt predictus Sacerdos, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, assidue debeat obsequium impendere Ecclesie memoratæ, & quando frequentius potest (salua honestate, & debita deuotione) Missarum solemnia celebrare.*

36 Ex dictis fit, si in Monasterio, aut Collegio Militari Prior, aut Rector,

ctor, vel alia persona determinata, sub-
 eat onus Capellaniæ, aut Missarum, in
 euentibus prædictis non teneri ad sup-
 plendas Missas per alios. Quòd si non sit
 aliquis ex Institutione determinatus,
 (vt nunc de facto non est, cum obligatio
 penes Monasteria, & Collegia sit,) sed
 Missæ celebrandæ sint ab hoc, vel illo,
 ex beneplacito Superioris, quamuis v-
 nus, vel alter absit, siuè ægrotet, dum
 tamen alij remaneant, qui possint cele-
 brare Missas, sanè his incumbet, eas Mis-
 sas persolvere. Si tamen Missæ deter-
 minatè ex Institutione à Fratribus Cle-
 ricis Monasterij essent persoluendæ, &
 omnes simul ægrotarent, non teneren-
 tur eas per alios supplere tempore *suprà*
 assignato. Quòd si Missæ institutæ tot
 essent, vt singuli Sacerdotes quotidie
 deberent celebrare, quouis ægrotante,
 aut legitimè impedito, per duos men-
 ses, non teneretur ipse eas Missas pro
 his mensibus per alios celebrare. Pro-
 portione seruata, excogitandi sunt cas-
 us, & decidendi ex tradita doctrina.

37 Fit præterea ex dictis, si
 Missæ ex Institutione dicende sint in ali-
 quo Altari Ecclesiæ Monasterij, non pos-
 se committi Clericis Fratribus absentibus,
 aut in Collegio commorantibus,
 vt eas persoluant, cum dicendæ sint in
 eo Altari, & non alibi; Secus erit, si non
 sint fixæ in Altari, sed ex institutione de-
 beant persolui à Fratribus Clericis, tunc
 enim siuè absentes, siuè in Collegio ver-
 santes poterunt eas celebrare, & satisfa-
 cere Institutori. Et quia his, qui intra
 Monasteria degunt, solent designari sin-
 gulis tot Missæ, in vnaquaq; hebdoma-
 da, aut mense dicendæ, si ipsi absentiam
 parent, adhuc ad Communitatem ipsam
 redituri (nam, cum exeunt non reditu-
 ri, liberantur ab onere Missarum Mona-
 sterij) tenentur in absentia tempore
 Missas persolvere, ita vt, si sint affixæ ali-
 cui Altari, eas per alios suppleant. Hinc
 piè, & rectè in Synodo Salmantina cele-
 brata anno 1634. lib. 3. tit. 2. constituitur,
 3. statuitur; *Ansi, mismo mandamos, que
 los Capellanes, que tienen Capellanias, las ser-
 uan, y digan las Missas, que son obligadas, en
 las Capillas, y Altares, que para ello fueron
 instituydos, so pena que las Missas, que dije-
 ren fuera de ellas, siendo à su cargo, no les sean
 contadas, y pierdan por rata; lo que auian de
 auer, à demas de la limosna de las Missas, que
 han de pagar, para que se byeluan à decir en*

los Altares de su situacion.

Verum hæc pro foro exter-
 no, quoad restitutionem, sunt intelligē-
 da; nam valde probabile est, eum, qui
 in alio Altari, aut Ecclesia Missas debi-
 tas persoluit, etsi grauiter peccet, non
 teneri ad restitutionem; nisi casu quo
 defunctus aliquo suffragio priuaretur,
 v. g. si Missæ essent sitæ in Altari priui-
 legiato, & eas in alio non priuilegiato
 celebraret. At non teneretur restituere,
 si in alio priuilegiato illas persolue-
 ret, vel habens aliquam Imagiunculam
 liberantem animam à Purgatorio cum
 Missæ celebratione, eas in quouis alio
 Altari offerret. Nec tenetur restituere,
 si Altare priuilegiatum, in quo erant
 Missæ sitæ, aliquem ob euentum foret
 ad celebrationem inutile, vel quia esset
 collapsum, vel quia aliquod opus in ip-
 so extrueretur, si tunc in alio Altari non
 priuilegiato celebret. Quin, si constet,
 Missas sitas fuisse à Fundatore in aliqua
 Ecclesia, vel Altari, non ratione suffra-
 gij, sed præcisè ob venerationem eius
 loci, atq; vt denotio Fidelium cresce-
 ret erga eum locum; aut in tali hora,
 v. g. diluculo, vt vbi Missa audiretur
 ab his, qui alia hora commodè nequeunt
 eam audire, sanè si in ea Ecclesia, aut
 Altari non possent Missæ aliquo tempore
 celebrari, vel quia collapsa est, &
 reedificatur, vel quia in ea cœditio à di-
 uinis est inflicta, non tenebitur Capel-
 lanus alibi Missas celebrare. Secus erit,
 si omnino collapsa sit Ecclesia, nec repa-
 retur, tunc enim Capellania transferen-
 da est ad aliam Ecclesiam, consulto Præ-
 lato, & de eius consensu.

38 Nec peccatum graue com-
 mittitur, qui in alio Altari, aut Eccle-
 sia celebrat Missas affixas alij loco, quo-
 ties id præstat, nam etiam in his parui-
 tas materia datur, vnde non erit pecca-
 tum lethale, bis, aut ter in alio loco ce-
 lebrare. Præterea, si teneatur quotidie
 pro Fundatore celebrare, non debet in
 die Natiuitatis Domini omnes tres Mis-
 sas pro eo applicare, sed vnam dumtaxat.
 Quin Marchinus asseruit, casu quo
 Fundator Capellaniæ iniunxit Missarum
 numerum, nec exegit expresse, vt pro
 ipso, aut pro consanguineis, aut alijs, ap-
 plicarentur, posse Capellanum eas ap-
 plicare pro quo maluerit, quin pro Fun-
 datore eas applicet. Sed id iustitiam
 non est, nam manifestè præsumitur, in-
 tentionem

tionem Fundatoris fuisse, vt pro ipso applicarentur. Dicta hoc num. & precedenti, videri possunt apud Bonacinam, Fraxinellum, Naldum, Homobonum, Lezanam, Nicolaum Garcia, quos, & plures alios, refert, & sequitur Diana part. 6. tract. 6. ref. 12. & 83. & part. 4. tract. 4. ref. 40. & 88. Et part. 2. tr. 14. ref. 28. & 29. Et part. 5. tract. ref. 33. & ibi tract. 13. ref. 51. Et iterum part. 6. tr. 6. ref. 12. Et part. 9. tract. 2. ref. 12. 13. 15. 16. & 19. Si ex institutione Capellaniæ, aut aliter, certis diebus debeat quis dicere Missam, v. g. de B. Maria, etiam accepto stipendio pro ea Missa, satisfacere, & non teneri restituere, quamuis his diebus celebret aliam Missam præscriptam in Missali, tuentur P. Fagundez, Nauarra, & alij, quos refert, & lectatur Diana part. 2. tr. 34. ref. 30. ac. 31. Et part. 3. tract. 6. ref. 62. Cæterum in hoc casu, & in alijs supra appositis, tutius, & consulendum est, seruare condiciones in Institutione præfixas, aut à concedente stipendium designatas. Hic obserua primò, vocari in Monasterijs Capellanas, quando Missæ sunt institutæ, & dotatæ; in rigore autem illæ non sunt Capellaniæ, cum in eis non sit collatio, seruitium, persona determinata ad illas, sed obligatio quædam celebrandi Missas per hunc, vel per aliū. Obserua secundò, teneri strictissimè Superiores ad curandum, vt Missæ debitæ celebrentur à Clericis Fratribus præsentibus, & absentibus, & explorare, quæ, & quot Missæ in Monasterijs, & Collegijs ex obligatione sint dicende, & andi cæ fuerint, vt obligationi satisfiat.

Questio 5. Alia dubia exponuntur circa Capellanas, seu Missas institutas in Monasterijs, & Collegijs Militaribus.

39 **S**TATVTVM erat in Tridentino, vt numerus Missarum ab Episcopis in Synodo (quod etiam competeat Prioribus Militaribus iurisdictione quasi Episcopali in suo territorio gaudentibus) certis conditionibus appositis posset imminui; idemque valeret præstari à Prælati Regularibus in suis Capitulis Generalibus. Postmo-

dum Sacra Congregatio Cardinalium Concilij decreuit, id Episcopis non licere, quamuis imminuti essent redditus Beneficij, aut Capellaniæ; nec vllum alium præstare id posse, nisi Summum Pontificem. Ita Farinacius volum. 4. decis. 174. ad Tridentin. sess. 25. de reformat. c. 4. Machado tom. 2. de perfecto Confessar. lib. 4. part. 6. tract. 16. doc. 7. Et id Episcopis, & alijs prohibuit iussu Urbani VIII. eadem Sacra Congregatio, vt videre est apud Eligium Bassæum verbo, *Missæ* 7.

40 Idem tamen Bassæus affert ex Peyrinis priuilegium Urbani VIII. concessum anno 1626. Sacro Ordini Minorum; in quo indulget, vt possint reducere Missas fundatas ad eum elemosynæ valorem, qui pro singulis sit pro capitali quinquaginta scutorum. Quod priuilegium, ex Diana, Marchino, & alijs, tradit Bassæus, extendi ad alias Religiones gaudentes communicatione priuilegiorum; esseq; velut reductionem ab ipso Pontifice præstitam. Hinc, cum Ordines Militares priuilegia aliarum Religionum communicent, poterunt Capitula Generalia, & Senatus Ordinum hanc reductionem Missarum exequi in Monasterijs, & Collegijs, si redditus decreuerint, censeturque reductio à Pontifice præstita. Non autem id valebunt præstare respectu Missarum, quæ in alijs Capellanijs Ecclesiarum Ordinum sunt institutæ; nam illud priuilegium tendit ad Missas ab ipsis Religiosis in suis Monasterijs, seu Communitatibus celebrandas.

41 Nec verò de numero Missarum pro quolibet decremento reddituum potest imminui. Nam pone, ducentum ducata fuisse relicta Monasterio, aut Capellano in singulos annos, solum cum onere celebrandi in anno triginta Missas; sanè, quamuis nimium redditus fuerint imminuti, ita vt v. g. centum ducata remanserint in singulos annos, Missæ non debent imminui, cum adeò paucæ sint, & stipendium, ac remuneratio sit sufficiens, etiam attento onere suscepto obligationis persoluendi illas. Pone autem contra, Capellaniam fuisse institutam cum onere Missæ quotidianæ, relicti redditibus vnus ducati, aut dimidij in singulos dies, si hi decrescant adeò, vt solum super sint due drachmæ in singulos dies, imminuend⁹

est numerus Missarum. Quippè, licet duæ drachmæ sint stipendium sufficiens pro vna Missa, at id stipendium potest à Capellano reperiri pro sua Missa, quin sit oneratus ea obligatione necessaria celebrandi pro intentione Institutoris Capellaniæ, quod onus, & obligatio aliquid vltra meretur; nam in Capellaniæ Institutione (idem dic de Institutione Missarum in Monasterio, aut Collegio, abiq; titulo Capellaniæ) interuenit contractus onerosus ex parte instituentis, & acceptantis Capellaniam; in quo Instituentis obligatur persolvere redditus, & acceptans obstringitur celebrare Missas pro eius intentione; qua obligatione oneratus nequit Missas illis diebus nec pro se, nec pro alijs dicere, nec potest aliam Capellaniam incompatibilem suscipere, quamuis sit commodior, & alia huiusmodi; quæ sunt ex se onus æstimabile; ac præterea ipso titulo Beneficij, aut Capellaniæ sibi collatæ, aliquid ei debetur, quod non correspondeat celebrationi Missarum. Sicut, iuxta communem sententiam, cum quis omittit recitationem Officij Canonici, non tenetur restituere omnes fructus, adhuc Beneficij simplicis nullum aliud onus habetis, sed potest partem sibi reservare titulo Beneficij; Vnde in præsentia aliquid etiam debet correspondere ei titulo, ad quem attendit Urbanus VIII. in privilegio relato.

42 Si autem in Institutione Capellaniæ, & Missarum, expresserit Institutor, v.g. centum Missas celebrandas esse, singulas pro quatuor drachmis in elemosinæ stipendium relictis, si redditus decrescant, non est necessaria auctoritas Prælati, vt imminuatur numerus Missarum, & illæ dicantur, quibus redditus in designata quantitate respondeant. Si verò non Capellaniæ, sed Missæ dumtaxat institutæ sint, designato earum numero, non verò stipendio, & redditus ita sint imminuti, vt vel non accedant ad quantitatem stipendij, quod communiter pro Missis erogatur, vel solum æquet illud, tunc interueniente auctoritate Pontificis, aut habentis ad id facultatem, Missæ sunt imminuendæ, nec enim datur obligatio celebrandi illas minori stipendio, nec etiam equali, cum onus dicendi eas semper, & conseruandi illam memoriam, & non admittendi alias Missas, dum illis celebrandis incubi-

tur, sit obligatio remuneratione digna.
43 Ex dictis infero, si Capellanus, aut Beneficiarius non teneatur per se ipsum celebrare Missas. posse eas alijs commendare, persoluendo solummodo stipendium commune pro illis, quamuis ipse plus percipiat, quia ille excessus cõceditur illi non præcisè in stipendium Missæ, sed titulo Capellaniæ, aut Beneficij, at propter obligationem, & onus susceptum dicendi eas Missas per se, aut per alium. Ita docent Philarchus, Posseni^{us}, Villalobos, quos sequitur Machado tom. 2. de perf. Conf. lib. 4. p. 1. tr. 12. doc. 10. & est sententia communis. Sic declarauit Congregatio Cardinaliũ apud Dianam p. 1. tr. 14. ref. 11. Vbi ait, Decretum Urbani VIII. de quo *infra*, prohibens id *superauit*, vt vocant, intelligi de alijs Sacerdotibus stipendium accipientibus. Hinc deciditur casus pro praxi. In Monasterio Calatrauæ, aut Alcantaræ v.g. iungitur cuius Sacerdoti, vt celebret duas, aut tres Missas, vel amplius in hebdomada pro adimplendo onere Missarum, quæ sunt in Monasterio institutæ; Accersit quis, & erogauit duas drachmas pro singulis Missis pro eo dicendis Clerico Fratri; Poteritne is commendare alij Sacerdoti, vt celebret eas Missas pro onere Monasterij sibi commissas, erogando illi pro singulis drachmam, & dimidiam, vt sic ipse possit dicere Missas pro illo alio, qui ipsi duas drachmas erogauit in singulas Missas? sic enim aliud quod lucrum percipit; cum duas accipiat, & solum vnam, & dimidiam persoluat. Facile respondeo. Si Missæ necessariò, iuxta dicta *in superioribus*, ex vltima Institutionis dicendæ sint per Clericos Fratres, non poterit eas commendare Clerico sæculari; sic verò alij Clerico Fratri; qui possit expedite eas dicere. Si verò non sit necessum celebrari per Clericos Fratres, poterit commendare eas etiam Sacerdoti sæculari. Etenim, quamuis Monasterium percipiat maius lucrum pro singulis illis Missis commissis Sacerdoti sæculari, quam est drachma, & dimidia illi concessa; tamen sufficienter satisfacit, vt supponimus, obligationi Institutionis, dicendo Missas per alios; aliundè supponimus, ibi esse sufficiens stipendium drachmam, & dimidiam, quam exempli gratia apposimus; demum maius lucrum, quo Monasterium potitur,

ei accrescit propter titulum Capellanix, aut onus, & obligationem acceptaram, quam exposuimus, ac propter beneficentiam, & affectum, quo ductus Institutor fundauit Capellanas, aut Missas in Monasterio, vel etiam in Collegio; ex nullo ergo capite est illicita ea Missarum quasi permutatio. Aduerte tamen, nos adhuc supposuisse, vt tutius, Capellanū teneri per se ipsum Missas celebrare, quando id Institutor exigit; Sic enim eius voluntas adimpletur. Verūm adhuc in hoc casu non teneri ad celebrandum per se ipsum, sed posse per alios satisfacere, docent Barboia, Bonacina, Homobonus, afferens Declarationem Cardinalium, Diana, & alij, quos sequitur Machado *suprà doc. 16.*

44 Hinc etiam deduco decisionem alterius dubij. Erogauit tibi, aut Monasterio quis stipendium pro centū Missis, tribus drachmis pro singulis collatis; Poteris ne eas Missas alij dicendas committere, erogando illi pro singulis commune stipendium duplicis drachmæ, aut vnus, & dimidiæ? Respondeo; Si ille erogauit id stipendium non solum intuitu suffragij Missæ, sed ex affectu speciali ad te, vel ad Monasterium, seu vt inde eleemosynam maiorem ad subleuandam inopiam perciperes, sanè poteris minus præstare; Quippè satisficit suffragio, & simul beneuolentiæ, ac pietati donantis, & hoc titulo ille excessus apud te remanere potest, quasi ex donatione perceptus. Si verò erogans non moueatur his affectibus, sed quæ tibi, ac cuilibet alij eam eleemosynam concederet, nihil ex illa poteris subtrahere. Ratio mihi est manifesta; nam nihil potest retineri absq; aliquo titulo, ex quo ius ad retentionem proueniat; sed in hoc casu nullus est prorsus titulus ad retentionem eius excessus, ergo nequit retineri. Etenim neq; titulo industriæ, quæ nulla datur, potest retineri; nec titulo donationis, quæ nec tacitè, nec interpretatiuè interuenit; siquidem erogans stipendium habuit se, ac si diceret; *Hoc stipendium erogo cuicumque celebranti has Missas.* Profer ergo titulum, ratione cuius is excessus pecuniæ possit accipi. Accedit, sic statutum fuisse à sacra Congregatione iussu Urbani VIII. die 22. Iunii, anno 1622. (Vbi etiam sub reatu culpæ grauis, & restitutionis prohibetur, accipi duo stipendia pro vna Missa.) Nostrū

assertum tenent Nauarrus, Aragon, Corduba, Maior, Ledesma relati à Machado *suprà doc. 10.* qui probabili^o id asserit. Fa-teor, oppositam opinionem esse valde probabilem, secluso Urbani Decreto, nā apud ipsum eam tenent Naldus, Fraxinellus, Sotus, Rodriguez, Sa, Suarez, Vazquez, & alij; dummodò non sit Collector Missarum, qui eas minori stipendio committit, sed Sacerdos, qui possit per se eas celebrare, & dominium stipendij adquisierit. Vbi fuerit acceptatum Urbani Decretū, nō remanet locus huic opinioni. De acceptatione dubitari, audiui, saltem generali; sed dum de opposito non constet, acceptatum fuisse, eū tenendum.

45 Inquires, an si in Monasterio, v.g. Calatrauensi, Missæ celebrentur, quæ dotatæ non sunt, sed ex Definitionibus obligatio oriatur, siuè dimanans ex Ordine Cisterciensi, siuè pro Defunctis Ordinis, Sacerdotes, qui ad eas dicendas designantur, satisfaciāt, quamuis primario Missas pro alijs offerant, etiam accepto ab illis stipendio; secundario autem, seu vt aiunt, ex secunda intentione ipsas offerant pro ea Ordinis, seu Monasterij obligatione? Exemplum profero. In primis Definitionibus confectis anno 1283. ab Abbate F. Ioanne (qui ex Monasterio Morimundi venit, vt sacrum Conuentum Calotruæ visitaret) *cap. 1 de libris, & Officijs diuinis*, extant hæc verba; *Et, dum numerus fuerit duodecim Sacerdotum, & ultra, quotidie celebrentur duæ Missæ, vna de Beata Maria Virgine, & alia pro Defunctis, & ad eas intulerentur duo Sacerdotes per Cantorem, prout est in Ordine consuetum.* Quæ verba ostendunt Ordinis Cisterciensis consuetudinē. Deinde in Definitionibus Capituli Generalis anni 1568. *tit. 2. c. 1. Et ibidem in Actibus Capitularibus tit. 23. c. 18.* maximè commendatur, vt satisfiat obligationi Missarum in Monasterio. Et in Catalogo Missarum, ad quas Monasteriū tenetur, apponuntur primo obligationes Ordinis, & inter eas prædicte duæ Missæ præfiguntur simul cū Missa maiori, & Missa Matutinali. De his ergo Missis, & similibus quæstio præfigitur.

47 In primis assero, quamuis primario illæ Missæ non applicentur pro intentione Ordinis, non peccari, nec dari obligationem restitutionis. Id secundum constat, quia pro his Missis non accipitur stipendium à Monasterio,

nec à priuatis, nec debentur ex obligatione iustitiæ ratione alicuius contractus, seu donationis bonorum factæ Monasterio, sub onere eiusmodi Missarum. Primum etiam liquet ex doctrinâ tradita *disquis. 6. quest. 2.* Vbi ostendimus, Regulam, Statuta, & Definitiones Ordinum Militarium non obligare sub culpa, nisi quando in ipsis exprimitur; non autem exprimitur in Definitionibus prædictis Calatrauæ; nec in Definitionibus anni 1600. in quibus *titulo 2.* agitur de celebratione Missarum. Deinde dico, animû, & mētē Ordinis esse, quòd Missa de Defunctis celebretur primario pro Defunctis Ordinis, aut generaliter pro animabus Purgatorij: Nam si id ita non præstetur, ad quid ea Missa esset designanda? aut si celebrans eam possit offerre pro quo maluerit, quæ utilitas reperta fuit in ea præfigenda: Nā de secunda intentione nec cogitauit Ordo, aut Prælatus, cum illam iniunxit. Etenim quoties Superior indicit subditis, vt aliquam Missam celebrent, primariam Missæ oblationem exigit; cum secunda intentio solum tendat in defectum primæ, & sæpius frustretur: Nam, si quis offert Missam primario pro anima realiter existente in Purgatorio, tota satisfactio erga illam intumitur; quid ergo prodest secunda intentio? hæc etenim non pergit ad impetrationem, cum in impetratione non sit necessaria prima, aut secunda intentio, sed possit quis orare Deum pro quolibet, intuitu eius Sacrificij, & Orationis mouendum, ad conferendum gratuito beneficia.

47 Dices, Missam maiorem, seu principalem, quamuis designetur celebraturus illam in Monasterio, posse ab eo applicari primario pro alia obligatione. Sit ita; verum discrimen est apertum, nam Missa maior designatur, vt cultus diuinus promoueatur, & consuetudini sacræ totius Ecclesiæ mos generetur, cum ædificatione fidelium, qui ex Officijs diuinis excitantur ad Deum colendum, qui finis obtinetur sola celebratione, quin intentio primaria requiratur, & idem dicito de Missa Matutinali respectiue, (vt abstinere ab obligatione Parochorum offerendi Missam pro populo, saltem diebus Dominicis) at in casu posito, si Missa non offertur pro defunctis in communi, non video utilitatem intentam ab Ordine eam iniungen-

te. Cæterum Missa maior solet ex obligatione Monasterij deberi, esseque vnus appositum, vel ratione Fûdatorum, aut Benefactorum; Quod in vnoquoque Monasterio inspiciendum est.

48 In alijs Missis, quæ non sunt de Defunctis, v.g. de B. Maria, cum non designetur, pro quo sit offerenda, vî detur, Ordinem solum intendisse cultum specialem Deiparæ, cui adeo impense Cistercienses sacrantur; indeque poterit celebrans eam offerre pro quo maluerit, primario, & secundario; nam obligatio est, quòd de B. Maria celebretur Missa, cui obligationi satisfit præcisè per eam externam celebrationem, & id obsequium præstatur Angelorum Regina, eaque mediatrice, possunt à Deo confidentius beneficia posci.

49 His ita positis, non inferior, casu quo Missa de Defunctis non sit offerenda primario pro Defunctis Ordinum, laudabile esse, eam pro eis offerre secundario; & item Missam de B. Maria offerre secundario pro augmento, & bono Ordinis, & pro omnibus Regularibus ex ipso Ordine viuis, ac defunctis; quæ videtur posse præsumi intentio ipsius Ordinis illam Missam designantis, nec aliud iniungentis. Et quidem ea intentio secundaria prodest, si prima effectum non sortiatur, casu quo anima, pro qua offertur, non sit in Purgatorio. Deinde id efficit ea intentio, quòd saltem recordetur celebrans commendare Deo eas animas, aut personas, vel Ordinis incrementa, pro quibus secundam intentionem applicat. Vbi etiam est aduertendum, in Catalogo Monasterij Calatrauæ, iniungi Sacerdotibus Fratribus celebrantibus Missam maiorem, Matutinalem, de Beata Maria, & pro Defunctis, quòd in eis Deum etiam orent pro Defunctis, qui Missas Monasterio commendant, vel in eo illas instituerunt, ad supplendam quamlibet negligentiam, aut omissionem, (quæ non constat) si fortè fuerit; quod pijsimum est, ac exequendum.

[?]

Questio 6. Quibus obligationibus obstringatur Frater Clericus Militaris, si ad Episcopatum promoueatur?

50 **S** Vpponendum est, Religiosos Militares, sicut & ceteros alios Religiosos, posse ad Episcopatum promoueri, (si speciale Religionis statutum non obstat, quod in Ordinibus Militaribus nullum impediens promotionem datur) iuxta *cap. statutum* 18. q. 1. Indigent autem Regulares licentia Prælati, vt acceptent Episcopatum, iuxta *cap. si Religiosus, de election. lib. 6.* & Prælati ille non quicumque, sed supremus esse debet, aut alius, cui ipse vices commiserit, vt decreuit Gregorius XIII. in Bulla, que incipit, *Apostolicæ*. Et credam, Generales distantes Prouincialibus suas vices commisisse, aut eam Bullam nõ fuisse acceptatam, seu non esse in praxi, cum frequenter à Religiosis Episcopatus acceptentur in Hispania, non expectata licentia Generalium, qui extra Hispaniam degunt. Cum autem supremus post Pontificem Prælati Ordinum Militarium sit Rex noster; ipseque ad omnes Episcopatus præsentet, sit, hoc ipso quod Clericum Fratrem præsentet, ei concedere licentiam ad acceptandum Episcopatum, nec indigere noua licentię petitione. Quin potest eum compellere, vt acceptet, sicut alij Prælati possunt ad id ipsum compellere subditos, aliundè non impeditos, iuxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. q. 185. art. 2. ad 3. quamuis oppositum doceat Emanuel Rodrig. tom. 3. qq. regul. q. 19. art. 8.

51 Religiosus ad Episcopatum promotus debet omnia sua bona, quæ dum promouetur, possidet, Religioni concedere, nam ea sunt Religionis, vt ex communi omnium sententia tradit Villalobos *par. 2. tract. 35. diff. 40. n. 4.* nisi ex speciali gratia Prælati vsum illorum ei concedat; Quam gratiam Religiosis Militaribus fieri, saltem tacite, videtur ex praxi certum. Cum autem decedunt è viuis alij Religiosi, ea bona ad Religionem redeunt, cum solus vñs concedatur Religiosis non Militaribus, qui, si decederent ex hac vita, quin Episcopi forent, non possent in morte de eis bonis disponere. At, cum Re-

ligiosi Militares, iuxta dicenda *disquisit. 15.* possint, dum extra Communitatem degunt, de suis bonis respectiue, & cum limitationibus *ibi* apponendis disponere, etiam videtur posse, si Episcopi eligantur, nam sicut, dum non sunt Episcopi, valent disponere, quamuis non sint domini proprietatis Clerici Fratres, iuxta dicta *disquisit. 4.* sic etiam, esse proprietatis eis non concedatur, cum ad Episcopatum assumuntur, sed tantum modo vsus, poterunt disponere eo ipso modo, ac si Episcopi non essent, cum deterioris conditionis non fiant propter Episcopatum.

52 Controversum est inter Authores, an Religiosus, qui ad Episcopatum promouetur, votis emisis in Professione obstrictus remaneat, an in eis à Pontifice dispensatus? Non est instituti nostri questionem hanc ventilare; Communior, & verior sententia docet, eum Votis obstrictum permanere. Ita docet D. Thomas 2. 2. q. 185. art. 8. D. Bonaventura in 4. *dist. 38. num. 47.* & cum eis innumeri Authores. Et quidem voto Obedientiæ ille non liberatur, sed materia defuit; sicut Generales Religionum à voto non absoluntur sed, quia non est Prælati Regularis, qui possit eis præcipere, materia obedienciæ deficit; vt tradit P. Azor *institut. moral. part. 1. lib. 12. c. 7. quest. 3.* Circa Votum Castitatis eodem modo se habet, ac si Episcopus non esset. Circa paupertatem autem, dum vita fungitur, pariter se gerit, ac ceteri Episcopi, & non aliter, quàm illi, potest bona administrare, & de illis disponere. De quo videantur Cardinalis in *Clementin. 2. §. sed & tales, de vita, & honest. Clericor.* Nauarrus *commentar. 2. de Regular. num. 10.* Sotus *de iustit. lib. 10. quest. 5. art. 7.* Roda *de spolijs, quest. 3. num. 17.* Emanuel Rodriguez tom. 3. qq. *Regular. quest. 69. articul. 8.* Sarmiento *de redditib. 1. part. cap. 1. ex n. 9.* P. Azor *vbisuprà, quest. 2.* P. Molina *de iustit. tom. 1. tract. 2. disp. 140.* & alij passim.

53 Si Frater Clericus Episcopus ab intestato decedat, bona, quæ ante Episcopatum habebat, & quæ postmodum aliundè, quàm ab ipso Episcopatu, adquisierit, Ordini, & Monasterio adquiruntur, quod ceteris Religiosis Episcopis est commune. Id ipsum dicto de Episcopo titulari, cuius omnia bo-

na ex industria acquisita cēsentur. Quare eodem modo quoad hoc se habet Clericus Frater Episcopus, ac illi, qui Episcopus non est, cuius bona ab intestato decedentis adquirentur Monasterio. Quæ doctrina vera est, adhuc in opinione asserentium, quemuis Religiosum Episcopum votis liberari, & consequenter testari posse de bonis industria sua acquisitis.

54 Clericus Frater Episcopus, postquam consecratus fuerit, potest succedere in bona hæreditaria, sicut alij Episcopi, iuxta *cap. statutum* 18. *question. 1.* Deinde ex præcepto non tenetur ad obseruantias Regulares Ordinis, solumque ex decencia debet eas equi; iuxta Glossam in dicto *cap. statutum*, verbo, *absoluit*; Et docent Abbas in *cap. Deus qui*, de *vita*, & *honestat. Clericor.* Turcremata, Emanuel Rodriguez, Villalobos, Barbosa, Pater Azor, & alij. Hinc de obligatur à ieiunijs, precibus specialibus, & alijs huiusmodi; quamuis congruum valde sit, vt sui religiosi status memor ædificationi fidelium consulat, dum perfectiora exequitur, cum sit in statu, qui perfectos requirit. Quin Pater Thomas Sanchez *tom. 2. summ. lib. 6. cap. 6.* docet, Episcopum Religiosum teneri ad obseruantias sui Ordinis, quæ non opponuntur Episcopali Dignitati; esto non subiaceat pœnis pro transgressione inflictis.

55 Tenetur Clericus Frater Militaris Habitum, seu Insigne sui Ordinis afferre, dum est Episcopus. Etenim omnes Religiosi tenentur ad Habitum sui Ordinis retinendum, cum in Episcopos assumuntur, iuxta *cap. Clerici officia*, de *vita*, & *honestat. Clericor. leg. 39. titul. 5. partita 1.* Et sic iniungitur in Ceremoniali Clementis VIII. *cap. 3. pagin. 11.* Præter Crucem autem Militarem in veste desuper contextam, cæteræ vestes, quæ Clericis sæcularibus Episcopis congruunt, etiam Militaribus conueniunt, cum hi verè Clerici sint, & ab alijs Clericis honestis solo Insigni Crucis discriminentur. Quare ea ornamenta, quæ Religiosis Episcopis prohibentur, neutiquam Clericis Militaribus interdiciuntur.

56 Tenetur etiam Clericus Frater Episcopus, in persoluendo Officio Canonico, Ecclesiæ, cui præest, coaptari, iuxta communem senten-

tiam; & sic declarauit Sacra Rituum Congregatio die 2. Iunij anno 1603. Priuilegijs autem, gratijs, & indulgentijs sui Ordinis gaudet; cum enim Religiosus permaneat, & Votis adstrictus, non est, cur eis non fruatur, & sentiat commodum, qui onus sentit. Oppositum docet Emanuel Rodriguez *tom. 2. questionū Regular. question. 80. articul. 3.* afferens Motum proprium Sixti IV. & P. Thomas Sanchez *vbi supra num. 33.* ac Mandosius de *priuileg. ad instar, Gloss. 3. num. 11.* sed nostrum asseritum tenent Villalobos *vbi supra. P. Quintanadueñas tom. 1. singular. in appendic. tr. 4. dub. 5. n. 3.* vbi respondet ad argumenta aduersarium; & nos ea, quia non sunt specialia respectu Clericorum Fratrum, prætermittimus. Apud illum videri possunt.

57 Dicta adhuc intelliguntur de Episcopo non solum electo (nam per electionem non absoluitur ab obseruantia regulari) sed saltem confirmato; tunc enim iurisdictione Episcopali incipit fungi, atque ad eam Prælati regularis obedientia absoluitur. Et statim ac confirmatur, si Parochus, Prior, aut Sacrista maior, vel Vicarius esset, hæc munera vacant, si quidem tunc ab obseruantijs regularibus liber euadit, & consequenter nequit esse in Ordine Prælati, aut prædicta munera obire, iuxta *leg. 65. titul. 1. partit. 1.* Idem, quod de Episcopo, tenendum est, seruata proportione, de Regulari Militari, si Cardinalitiam Dignitatem assuetur. Videantur Turcremata in *summ. lib. 1. cap. 80. & 83.* Lelius de *Re public. cap. de statu Cardinalium*; Antonius Cucus *lib. 2. institut. titul. 4. num. 28.* Quod si Religiosus quilibet ad Dignitatem supremam Pontificiam assumatur, nulla Religionis obligatione constringitur. De quo Caietanus *opuscul. de authoritat. Papæ, cap. 18. & 20.* Sotus *de iustit. lib. 7. question. 4. art. 2.* Nauarrus de *spolijs, §. 2.* Cordona *lib. 4. quest. 4.* P. Henriquez *tom. 2. lib. 10. cap. 24. n. 1.* & alij passim.

58 Si Frater Clericus Episcopus renuntiet Episcopatu, non tenetur ad Ordinis obedientiam redire, cum oneri, & exercitio, non Dignitati renuntiauerit; nec Prælati tenetur eum recipere, si redeat; Ita P. Henriquez *vbi nuper c. 32. n. 4.* P. Sa in *summ. verbo, Episcopus, n. 11.* Nauarrus, Villalobus, &

alij; quamuis aliqui tueantur, eum ad Ordinem fore rediturum, & eius Prælati subiiciendum. Sic Aragon *de iustit. q. 88. art. 11. ad 3. P. Azor 1. p. inst. mor. lib. 12. c. 7. n. 9.* si autem ad Ordinem redeat, non posse in illa Prælatum eligi, stabilit in sua Bulla Paulus IV. quam refert Villalobos *tract. 35. diffie. 43. n. 4.* De bonis autem sua industria acquisitis, dum obierit, poterit disponere eodem modo, ac si Episcopatum non renuntiasset, si quidem iuxta tutam, & mihi probabiliorem sententiam, ad Ordinem redire non tenetur, nec fit subditus Prælati Regularis, quamuis in Monasterio degat. Quæ de Fratribus Clericis diximus, aptanda sunt Equitibus Militaribus, si ad Episcopatum, aut Cardinalitiam Dignitatem promoucantur. Imò hi de bonis patrimonialibus, & de acquisitis industria sua, absque dubio in omni euentu possunt testari; quod si ab intestato decedant, proprii heredes in eis bonis succedant; illique, etiam ante consecrationem Episcoporum succedunt in bona hereditaria; non enim amittunt ius, & potestatem, quod habebant, antequam in Episcopos eueherentur; sicut cæteri Episcopi non amittunt.

*Questio 7. An Clerici Fratres
Militiarum possint assistere
spectaculis agitationis
Taurorum?*

59 **Q**UÆSTIONEM hanc loquendo de Magistris Salmantinis Regularibus, & generaliter de omnibus Religiosis, latè discussi *rom. de Iure Academico, lib. 2. q. 28* Vbi etiam de Clericis Fratribus Militaribus egi; Quare solum breuissimè enuntiabo, quæ *ibi* tradidi. Constitutionem Pij V. qua inflixit excommunicationis censuras contra quasvis personas Ecclesiasticas siuè Regulares, siuè seculares, emolliuit Gregorius XIII. tollens omnes censuras, & pœnas inflictas contra personas seculares, & contra Milites Equestrium Ordinum, dum non essent sacris Ordinibus initiati; nihil innouans respectu aliorum. Vnde saltem colligitur, Equites Militares, estò à pluribus iudicentur strictè Religiosi, posse impunè assistere his spectaculis. Deindè Cle-

mens VIII. pœnam excommunicationis, quæ non est sententiæ larg, sed ferendæ, in suo vigore retinuit, & renouauit respectu Monachorum, Fratrum Mendicantium, & cuiuscumque Instituti Regularium; respectu autem omnium aliorum eam pœnam reuocauit. Hinc stando Pontificum Constitutionibus nullus Religiosus absque labe peccati grauis poterit assistere agitationi Taurorum; Et sic docent Gutierrez, Emanuel Rodriguez, & P. Pellizarius à me *ibidè* adducti; & præterea P. Vazquez, Nauarra, & Espino, quos refert, & sequitur Villalobos *2. part. tract. 13. diffie. cult. 20. n. 13.*

60 Hinc Clerici Fratres Militiarum ex vi eiusmodi prohibitionum grauius peccarent, si interessent ei spectaculo; quod firmatur, quia Gregorius XIII. excepit à prohibitione Milites Ordinum Equestrium non initiatos Sacris; sed exceptio firmat regulam in contrarium; ergo Clerici Fratres, qui nomine Militum non includuntur, vt non semel *in hoc Opere* stabilio, & sunt propriè, & strictè Regulares, sub ea prohibitionem continentur. Quare eos absolutè non posse agitationi Taurorum interesse, expressè asserunt Emanuel Rodriguez *tom. 3. qq. regul. q. 68. art. 4.* Villalobos *suprà n. 19.*

61 Censui tamen *eo loco relato*, & cenfeo post Viros sapientissimos à me consultos, propter rationes *ibi* traditas *ex num. 322.* assistentiam ad spectacula Taurorum *per tolerantiam* licere his Religiosis, respectu quorum ea tolerantia datur. Quin independenter à tolerantia, non esse peccatum graue eam assistentiam, docet Ioannes Henriquez *in sum. sect. 27. quest. 7.* Vbi pro hac sententia affert Ledesinam, Vegam, & alios Authores suppreto nomine relatos à Petro Nauarra. Saltem ergo ratione tolerantia possunt Clerici Fratres interesse his spectaculis; tum quia si aliquibus Religiosis non Militaribus id concedit tolerata consuetudo, multo magis Clericis Fratribus, qui non profitentur strictam adeò disciplinæ regularis normam, ac Religiosi non Militares, atque adeo minùs potest timeri apud populum ædificationis, & reuerentiæ dispendium; tum quia plùs hi Clerici Fratres, quam alij Religiosi, eiusmodi spectaculis assistere consueuerunt, vnde pro illis stat aper-

tius tolerantia. Salmantica quidem aliquando interfuerunt aliqui Clerici Fratres agitationi Taurorū, quod mihi constat, quin inde eis fuerit detractum. Nunc temporis abstinent ab eiusmodi Taurorum ludis, quod esse Religioni congruentius, & ædificationi populi opportunius, nemo dubitabit. Non tamen eos damnarem peccati grauis, si illis interessent; nec credam, graue aduersus Ordines Militares detrimentum inde sequendum. Senatus autem Regius Ordinum potest id eis prohibere, cuius prohibitioni foret standum.

62 Inquires, an ex vi Constitutionum, quas Pontifices expedierunt, possint Equites Militares Sacris Ordinibus initiati spectaculis Taurorum adesse? Respondeo, ex vi Constitutionis Pij V. non posse (in sententia asserente Equites esse personas Ecclesiasticas, de qua *disq. 2. quæst. 2.*) cum ille id prohiberit omnibus personis Ecclesiasticis; & Equites Militares, adhuc Ordinibus non initiati, iudicentur in ea sententia personæ Ecclesiasticæ; posse verò ex vi Constitutionis Gregorij XIII. quatenus Equestris Militiæ sunt; cum eos ille excipiat; Et ex vi Bullæ Clementis VIII. quatenus sacris Ordinibus sunt initiati, nam Clemens reuocauit prohibitionem circa alios Clericos sacris Ordinibus initiatos, vnde illam reuocauit respectu Equitum Militarium; in quibus non titulus Ordinis Equestris, sed Ordinum Sacrorum poterat esse obstaculum, post Gregorij Bullam; & eo ablato, nullo obice præpediti remanserunt. Si autem contingat, Moniales Militares, & quales alias, esse extra Monasterium, possunt assistere spectaculis Taurorum; quia respectu earum nulla extat prohibitio, vt docet Villalobos *vbi supra.*

Quæstio 8. Quomodo Clerici Fratres Militares in Salmantinis Collegijs degentes Magistro Scholæ subijciantur? Et an possint Gradu Doctoratus in Iure Civili insigniri, & illud publicè docere?

63 **Q**uestionem primam in titulo præfixam, tū de Clericis Fratri-

bus Militiarum, tum de alijs Religiosis non Militaribus exagitaui *tom. de Iure Academ. lib. 1. ex n. 171. & ex n. 486. ac lib. 2. q. 31. & lib. 3. q. 3. in fin.* Tradidi inibi in primis, ad omnes causas ciuiles foro Magistri Scholæ gaudere Religiosos albo Academiae inscriptos, quod citra dubiū est, & praxis demonstrat. Deinde ostēdi, Magistrum Scholæ nullatenus posse cognoscere de culpis, & delictis Religiosorum, quæ non tenderent immediatè, & directè contra statum, & gubernationē ipsius Academiae; sed cognitionem de his spectare priuatim ad Prelatos Regulares; indeque eiusmodi causæ Clericorum Fratrum ad suos Prælatos immediatos, atque ad Senatum Ordinum omnino spectabunt. Rursus repetitò enuntiaui, cognitionem Religiosorum delinquentium immediatè contra statū, & gubernationem Academiae, fas esse, & omnimodæ equitati, ac rationi consonum, quod Magister Scholæ ad proprios Prælatos remitteret, prorsus ab eis abstinendo, vt sic ædificationi populi, paci, ac discipline Religiosæ, Ordinumque sacrorum bono nomini, & splendori consuleretur, ac vitarentur scandala, quæ aliunde oriri possent. Quæ limitationes omissa sunt in Memoriali edito hoc anno 1657. nomine Magistri Scholæ Salmantini pro sua iurisdictione erga Regulares, vbi Me bis in margine citat; verum si præfata limitationes fuissent superaddita, fini intento in eo Memoriali refragarentur.

64 Demum, sub his circumstantijs, & explanando, quænam delicta censenda sint contra statum, & gubernationem Academiae, quæ raro, aut nunquam à Religioso villo patrabuntur, asserui, cognitionem de his delictis ad Magistrum Scholæ pertinere. Attamen nullibi affirmavi, priuatim ad eum spectare; Quod etiā opus erat, vt meū iudicium potuisset adduci in prædicto Memoriali in fauorem asserti *ibidem* defensati; Nā Prælati Regularis causā *ibi* propositam subditi delinquentis præuenerat, & eum in carcerauerat, antequam Magister Scholæ de eo cognosceret. Cumulatim autē posse Prelatos Regulares cognoscere de his delictis subditorum, nunquam ego sum inficiatus; quin cum Pontifex Martinus V. concedat Episcopo Salmantino, vt ad præuentionem simul cū Magistro Scholæ, cognoscat de Clericis Salmant-

nis studentibus, sibi subditis, id ipsum saltem aptandum est Prælati Regularibus, vt cum præuentione de subditis delinquentibus cognoscant; tum quia in equi paratis dispositum de vno censetur de altero dispositum; tum quia essemptio Regularium innumeris Bullis est vallata, & non minùs hi Prælati respectu suorum subditorum, quàm Episcopi erga suos cõsõptionibus, ac iurisdictione ordinaria potiuntur, & validè ab Apostolica Sede fulciuntur, vt possint subditos in obseruantia regulari continere. Videantur Sotus in 4. dist. 27. q. 1. art. 4. Rodriguez, Victoria, P. Pellizarius, & alij passim. Quare cum Martinus V. concessit iurisdictionem Magistro Scholæ, non inhiuit Prælatos Regulares, sed cumulatiuam fuisse concessam, non priuatiuam, depromitur ex doctrina Surdi *consil. 56. n. 35. Tusci tom. 4. litt. G. n. 102. conclus. 36. Castillo lib. 5. quotid. controuer. cap. 95. n. 22. Gutierrez in qq. pract. lib. 3. q. 15. n. 6. Carleual de iudicijs, lib. 1. tit. 1. disp. 2. q. 2. sect. 2. n. 794. & q. 8. sect. 4. n. 1204. cum pluribus; & colligitur ex c. dubium 14. de præbend. lib. 6. Quin iuxta sententiam, de qua statim, ideo Martinus V. non expressit, circa cumulatiuam iurisdictionem, Prælatos Regulares, quia Magistro Scholæ nullam iurisdictionem concessit erga Religiosos in causis criminalibus.*

65 Docent ergo grauissimi Authores, Magistrum Scholæ neutiquam posse cognoscere de villo Religioso delincente. Authores, & fundamenta libabo inferius disquisit. 17. *question. 1. ex num. 5.* Nec pro opposita opinione reperio alium Authorem, nisi Don Alphonsum de Escobar; Egoque illi ex parte suffragium tuli *locis relatis de Iure Academico*, cum limitationibus tamen appositis, quibus seruatis, ea opinio non deduceretur ad praxim. Sed fateor (nec enim laboriosiori menti omnia in promptu sunt, nec innotescunt) vnam ex Bullis Pontificijs pro Regularibus non legeram, aliam non expenderam. Dicam ergo ea disquisit. 17. quæ postmodum intropexi, & euolui.

66 In præsentì obserua, etiam me tradidisse *tom. de Iure Academico, lib. 1. ex num. 484.* Priorem de Rollan Alcantarensem, & alios Militares, qui Salmantice in suis Parochijs iurisdictione quasi Episcopali gaudent, non potiri pri-

uilegio præuentionis cù Magistro Scholæ erga studiosos delinquentes, qui in præfatis Parochijs habitant. Vidi tamè postea causam studiosi delinquentis, ac habitantis intra Parochiam B. Mariæ Magdalena, quæ spectat ad Priorem de Rollan, ab ipso Priore inceptam, & à Magistro Scholæ ad se auocari tentatam, & cum indè competentialis fuisset orta, ex Senatus præscripto Prior de Rollan illam finiuit. Extat processus in archiuo prædictæ Parochiæ. Obserua secundò, sub pena præstiti iuramenti inflicta à Rectore Academiæ contra eos, qui ipsum diebus præfixis non comitantur, non comprehendi Clericos Fratres, sicut nec Togatos, nec alios Religiosos, cum ea solum infligatur erga Studentes, qui extra Communitatem degunt, quod est constans.

67 Quæstio secunda in titulo præfixa breuiter etiam est præstringenda. Iuris Ciuilis studium publicum Religiosis est prohibitum; verum cum Clericis Fratribus Militaribus à Pontifice in eo fuit dispensatum, cuius Bullam superius attulimus. Religiosis autem non esse prohibitum ex se, & attentò Iure communi, docere Ius Ciuile, & ad Cathedras, in quibus docetur, opponi; prohibitum autem esse per Statuta Religionum specialia, aut per consuetudinè earum, in qua obligatio prohibitionis intenditur, asserui *loco relato lib. 2. num. 378.* Fratribus autem Militaribus id etiam esse prohibitum, constat ex consuetudine immemoriali; & implicite prohibetur in Statutis, & Definitionibus, dum designantur Collegæ, qui Theologiæ, & Iuri Canonico studeant, quin de Iure Ciuili quidquam agant, quasi illud excludentes.

68 De licentia Prælatorum posse Religiosum, qui, dum in sæculo commorabatur, Iuri Ciuili studuit, Gradum Doctoratus in illo suscipere, tenent plures Authores *ibidem ex num. 379.* à me relati. Sed hanc licentiam, non nisi in raro euentu fore concedendam, asserui. Id Clericis Fratribus aptaueris. Eos autem posse Gradum Magisterij, & Doctoratus in Theologia, & in Iure Canonico suscipere, est certissimum, nullo iure prohibitum, & praxi ipsorum, & aliorum Regularium comprobatum. Et, quamuis alij Religiosi non Militares Iuri Canonico non studeant publice,

nec in illo Gradum Doctoratus suscipiant, id non ex Iuris prohibitione provenit, sed ex specialibus Religionum statutis, ac consuetudine, & quia communiter eorum Instituto non congruit, & saltem Theologiae scientia est ei opportunior; estò ob speciales rationes non semel laudabiliter Religiosi publice Ius Canonicum edocuerint. At Instituto Clericorum Fratrum Iuris Canonici facultas est valde opportuna: eius studium per Statuta, & Definitiones commendatum; susceptio Gradus in illo, & Cathedrarum moderatio approbata, ac consuetudine plurium, qui & Gradum, & Cathedras obtinuerunt, cum ingenti boni publici utilitate, & ipsorum Ordinum Militarium splendore, id licitum, decens, & congruum firmatur. Pariter possunt publice Philosophiam, Linguam Hebraeam, Graecam, Mathematicam, & similes Artes publice edocere; Gradum in illis suscipere, & ad Cathedras opponi; cum id Religiosis sit licitum, iuxta dicta *locorelato*, num. 389.

Questio 9. An Clericis Fratribus in Collegijs Militaribus commorantibus Rectores sint assignaturi Confessarios, & quosnam? Vbi alia de Confessarijs Militaribus.

69 HANC quaestionem ex praedictis *superius*, & ex traditis fuisse à Me *tomo in Bullam Cruciat. per plures disputationes*, breuiter praestringam. Igitur Rectores Collegiorum, ut iam stabiliuimus, sunt Superiores Collegiarum non secus ac alij Superiores locales non Militares respectu suorum subditorum, vnde eadem munia illis, ac his competunt. Hinc Rectores possunt, ac debent designare Confessarios Collegis; Et quidem sunt designandi plusquam vnus; Sic enim praecipit Clemens VIII. in sua Bulla, quam transcripsi *locorelato*, *diss. 24. cap. 1.* his verbis; *Superiores in singulis domibus deputent duos, ter, aut quatuor Confessarios pro subditorum numero maiori, vel minori; ijque sint docti, prudentes, & charitate praediti, &c.* Cum autem numerus Collegiarum in vnoquoque Collegio sit mediocris,

sufficiet duorum Confessariorum designatio.

70 Hi Confessarij possunt excipere Confessiones Clericorum Fratrum, quamuis non sint ab Ordinario approbati; nam approbatio requiritur à Tridentino ad audiendas Confessiones saecularium, non vero Regularium. At tamen ipsis Rectoribus constare debet de doctrina, ac prudentia, honestisque eorum moribus, iuxta Clementis VIII. praescriptum; nec possunt designare viros indoctos, & inidoneos in Confessarios; id enim esset, sua abuti potestate, eamque excedere. Quod si intra Collegia ipsa sint Collegae probati, experti, antiqui, & sufficienti doctrina praediti, ex illis erunt designandi Confessarij, sicut fit in alijs Monasterijs non Militaribus; id enim decentiae, & opportunitati congruit; Sin vero non commorentur in Collegijs, qui scientiam moralem calleant, caeterisq; requisitis polleant, par erit designare Viros Religiosos alicuius Monasterij, aut Collegij Salmantini; Quin poterunt Rectores constituere in Confessarios plures ex singulis Monasterijs, v. g. omnes Magistros, ac Professores Theologiae, omnes Superiores locales, & alios similes; nec enim in hoc, attentis rerum circumstantijs, vllum incommodum reperio, & aliunde liberior facultas patet, ut libentius forsitan Collegae Sacramentum Penitentiae frequentent.

71 Caeterum ipsi Collegae, si Bullam Cruciatam habeant, possunt eligere quemuis Confessarium, etiam si à Rectoribus non designetur; Cum enim in Ordinibus Militaribus nullus sit casus Superiori referuatus, & pro non referuatis in Bulla concedatur priuilegium eligendi Confessarium, adhuc Religiosis, fit, ut Collegae Militares eum valeant eligere, nec possint à Rectoribus proliberi, quominus eum eligant. Id tamen obseruandum erit, quod Confessarius eligendus per Bullam debet esse approbat⁹ ab Ordinario loci; non enim, nisi sub hac conditione, Pontifex in Bulla concedit priuilegium electionis Confessarij. Haec omnia tradidi *eo tome in Bull. Cruciat. diss. 24. cap. 18.* Hinc censerem, posse Rectores congruenter designare suis subditis omnes Confessarios approbatos ab Ordinario; nam omnes Collegae communiter Bulla Cruciatam gaudent,

gaudent, & possunt eos eligere; atque vt plurimum extra Collegia sua Confessarios questunt, (in quo cernitur discrimen ab alijs Religionis non Militaribus) quare non inuenio ingentem aliquam utilitatem in limitandis personis, qui sint Confessarij eorum. Possunt tamen Rectores, iuxta dicta, designare etiam alios doctos, & prudentes, qui non sint approbati ab Ordinario, & absque eadem designatione nequeunt confiteri cum non approbatis Collega. De Iacobæis agemus in inferioribus.

72 Hæc omnia pariter militat in Monasterijs, ac in Collegijs Militaribus; nisi quod in Monasterijs Militarum semper versantur Sacerdotes aliqui seniores, aut antiqui, docti, & prudentes, qui possunt designari in Confessarios, quin alij extra Monasteria designentur. Priores verò, & Rectores possunt sibi designare Confessarium, quem maluerint, etiam si non sit designatus pro subditis, dum sit doctus, prudens, & charitate præditus.

73 Ipsi Clerici Fratres, vt excipiant Confessiones sæcularium, debent esse approbati ab Ordinario loci, in quo eas excipiunt, iuxta tradita latissimè à Me loco relato disp. 22. Vbi, quæcumque circa approbationem dubia occurrant, reperientur discussa, & enodata. Itaque, si Clericus Frater intra territorium Prioris, qui approbat Confessarios Clericos sæculares, existat, ab eo approbationem debet obtinere; Sin verò, ab Ordinario loci, in quo versatur, ac Confessiones excipit.

74 Sed inquiris, an sufficiat approbatio Priorum Militarum, qui potestate quasi Episcopali pro vtroque foro gaudent, vt Clericus Frater excipiat Confessiones omnium Regularium eiusdem Ordinis? In primis, si extra territorium Prioris existat, & Regularis velit eum Confessarium eligere virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi, non poterit ille Confessionem excipere, sola ea gaudent approbatione; nam, iuxta dicta, requiritur ad hanc electionem approbatio Ordinarij loci. Deindè, si nullus sit casus, pro quo ea electio virtute Bullæ, aut Iubilæi sit necessaria, poterit excipere ille Clericus Frater Confessiones aliorum Fratrum Clericorum eiusdem Ordinis respectu, vbiuis existentium, tum subditorum eiusmodi

Priorum, tum non subditorum; nam, cum Ordo potestatem habeat designandi Confessarios respectu subditorum, non solum constituit Priores, vt Parochos vniuersales, & Confessarios omnium Religiosorum; verum eis concedit, & committit facultatem, ac iurisdictionem approbandi Confessarios pro subditis Religiosis ipsius Ordinis, quæuis hi aliunde non sint subditi Priorum. Etenim euidens est, dari in Ordine eam potestatem approbandi Confessarios: ergo alicui ab Ordine committitur, & conceditur; Cui autem, nisi Prioribus Monasteriorum, quæ sunt Capita Ordinum, & Administratori Conuentus Calatrauæ, qui Prioris vices gerit? Id autem & sic ipsi Ordines arbitrantur, & praxi, ac stylo est conforme.

Questio 10. Controuersia circa Prioratum Monasterij de Calatraua refertur.

§. 1.

75 **G**RAVIS hæc controuersia extitit, nec adhuc est decisa, inter Ordinè Militarem Calatrauæ, & Cisterciensem Abbatem de Morimundo, contendente hoc designare in Priorem sacri Conuentus Calatrauæ Monachum è suo Ordine; illo verò renuente illum admittere, & Clericum Fratrem in Priorem exposcente. Administrator interim à Rege nostro constituitur, qui regat Monasterium. Hinc inde quisque pro suo Iure plura fundamenta proponit; nec pauca allegationes, ac libelli supplices prodierunt; Pro Calatrauensi Ordine scripserunt Don Fr. Barnabas de Resa, Ceruera de la Torre, & recentius alij; Pro Cisterciensi Abbate Morimundi Illustris. Fr. Angelus Manrique latius, & alij breuius. Breuiter attingam singulorum momenta, quin vltra progrediar, cum nec mecum sit, rem decernere; nec qui vtrumque eximium Ordinem toto animo veneror, vni, aut alteri offensionem paro, à qua & meum Institutum, & genius abhorret. Ne tamen in hoc Opere aliquis hanc notitiam desideret, eam præstringere statui.

76 Pro Calatrauensibus differtur. Instituto Ordine, anno 1158. cum

cum discordiæ fuissent exorta inter Monachos, quos Raymundus Cisterciensis, primus Ordinis Gubernator, (cui non sunt aliqui Institutionem Ordinis tribuere, sed præcipuas partes in adiuuando Don Sanctium Regem, vulgò *el Desseada*, quem, aiunt, fuisse Institutorem) reliquerat Calatrauæ, adductos à Monasterio de *Enero*, vnde ipse Raymundus prodierat, & inter Equites Calatrauenses, qui tunc in Conuentu Calatrauæ degabant, Monachi ex Conuentu dilecti ferunt ad Oppidum de Ciruelos, sibiq; Abbatem elegere Rodolphum, Raymundi socium; Calatrauenses autem sub obedientia Magistri Don Garciæ admiserunt Clericos Fratres, qui ipsis Sacramenta ministrarent; Monachi litem intentarunt super Oppido Calatrauæ, & eius finibus, quasi sibi à Rege donatis; Calatrauenses, vt litem componerent, Domum S. Petri de Gumiel eis concesserunt; qua transactione peracta, illi iura se intentato cessere. Magister autem Don Garciæ, vt Ordo sub aliqua Regula approbaretur, eum in Cisterciensem incorporauit, & ab Alexandro III. approbationem impetrauit anno 1164. quin Pontifex quiddam de Prioratu statuerit. Obtena à Sarracenis Calatraua, Ordo in Cisterciensem secundò fuit coaptatus, & initum pactum cum Capitulo Generali Cisterciensi, quòd duo Monachi mitterentur ad Calatrauenses, cum eis commoraturi, dum in regula, & ceremonijs eos instruerent; hique Monachi à Monasterio Morimundi in Gallia ad id fuerunt missi.

77 Approbavit hanc incorporationem Gregorius VIII. anno 1187. quin de Monachis mittendis meminert, quin potiùs in Bulla asseruit; *Clerici verò Ordinis vestri Priorem habeant, cui Professionem faciant, & subiectionem impendant; Vbi non apposuit Priorem Monachum; At Clericum esse debere, expressit Innocentius III. approbans iterum Ordinem anno 1214. his verbis; Clerici verò Ordinis vestri Clericum Priorem habeant, cui &c. Ignoratur, Clericum Fratrem fuisse Priorem. Anno 1351. obiit Prior Monachus ex Morimundo. Rex Philippus II. impetrauit à Pio V. quòd esset Prior Monasterij Hispanus Fr. Ludouicus Aluarez de Solis Cisterciensis. Post sex annos in Prioratu habitos, ob varia incommoda, Rex ipse ei iussit, vt à Mo-*

nasterio abscederet, & potestatem administrandi munus alij Monacho committeret, & id ita ille præstitit. Obiit Ludouicus anno 1599. & Administratores Clerici Fratres fuerunt designati. Anno autem 1600. Capitulum Generale Ordinis stabiluit in suis Definitionibus, quòd Prior deinceps Clericus Frater per suffragia Religiosorum Monasterij eligeretur, & donec electio fieret, designarentur Administratores Clerici Fratres.

78 Ex qua facti contingentia (quam pars opposita non admittit) contenditur, proprietatem Prioratus esse, ac fuisse semper penes Ordinem Calatrauæ, tum ob ius commune statuens, Prælarum Ordinis fore ex personis ipsius eligendum; tum ob concessionem specialem Pontificiam decernentem, Priorem debere esse Clericum. Deindè Monachi Galli ius ad hanc Dignitatem habere prohibentur ex eo iure communi, & per leges nostri Regni exteri arcantur à Beneficijs Ecclesiasticis, aliundè que non probant præscriptionem, aut priuilegium Pontificium, vel dispensationem Regiam, aut titulum sufficientem ad proprietatis translationem; Monachis autem Hispaniæ nunquam id ius comperit. Nec Ordo Cisterciensis, aut Monasterium de Morimundo ius habent patronatus, cum nec dotauerint, nec ædificauerint Monasterium Calatrauæ; & quamuis illud dotauissent, ab omni iure recesserunt, posita transactione, & acceptione Domus S. Petri de Gumiel, cui pacto debent stare, cum fuerit contractus validus. Quòd autem post illum Monachi à Morimundo venerint, id præstitum fuit, vt instruerent Calatrauenses; indeque quasi ansam arripuerunt Muneris, vt proprii, continuato tempore gerendi. Si autem asseratur, Pontificem, qui secundam incorporationem approbavit, implicite confirmasse Monachorum aduentum ad Prioratum obtinendum; Sanè in ipsa Bulla enuntiat Pontifex, Priorem Clericum fore constituendum; vnde solùm approbavit ad summum Monachos instructores, & supplentes vices Clericorum Fratrum, dum hi instruerentur in Regula, & ceremonijs, vt Priorum munere fungi possent,

79 Additur, pactum mittendi Monachos in Priores nec fuisse perpetuum,

rum, vt suadetur ex dictis, nec potuissent esse; nam pactum vnionis perpetuum in iure est reprobatum; nec seruitus, aut onus adeo graue Ordini Calatrauensi imponi poterat; cum videatur esse contra ius diuinum præcipiens non arari in boue, & asino, nec indui vestimento ex lino, ac lana contexto; & contra rationem; cum diuersitas capituli à membris rationi non congruat, & diuersitatem corporum diuersitas sequatur animorum; & contra ius positium in Decretalibus, Clementinis, & in Tridentino prohibens è diuerso Ordine Prælatos alium. Imò, etsi pactum fuisset perpetuum, cum effectus ex eo secutus foret finis contrarius, illud annullaretur, si quidem pacta adhuc iurata, ad conseruationem partium inita, cassantur, si sit contrarius effectus; Ex eo autem pacto gratia incommodate sequuntur, tum dissimilitudo inter subditos, & Prælatum, tum idioma ad inuicem non intelligi, tum alia huiusmodi. Et, quamuis id pactum fuisset validum, cum fuit initum, iam inuolidum est redditum, si quidem finis instruendi Calatrauenses cessauit, cum hi iam sint optime instructi. Imò Monachus in Priorem electus indigeret instrui in ceremonijs, & Regula Calatrauensium, ac in Ordinis Definitionibus, quæ speciales sunt, & quàm plures sunt additæ; vnde Monachus non posset eas facere obseruari, nec iuxta illas gubernare subditos nosset. Ipsi quidem Pontifices iam diu supposuerunt, Calatrauenses non indigere instructione, si quidem eos approbarunt, vt possent visitare aliquos Ordines Militares Cistercienses, ad quod munus visitationis supponitur, illos esse optime instructos.

80 Cum autem proprietates huius Dignitatis Prioratus sit Ordinis Calatrauensis iuxta ius humanum, & diuinum, nequit Monasterium Morimundi gaudere priuilegio tollendi id ius; nam id priuilegium, si daretur, iuri naturali obstitit, & nullus potest alium priuare iure, quod habet ab ipso iure communi diuino, & humano. Nec præscriptio in contrarium debet admitti. Et, quauis aliqua iura oppositum innuant, exponuntur de præscriptione in constituendo Prælato vnus Monasterij in alio eisdem Ordinis, vel per nouum ius sunt derogata. Accedit, in ipso Ordine Cisterciensi dari priuilegium expeditum ab

Eugenio IV. anno 1438. quod nullus, qui non sit eiusdem Ordinis, cuiuscumque sit status, aut præminentia possit quomodolibet esse Prælatum intra Ordinem ipsum, quo priuilegio gaudet Ordo Calatrauensis: quare nullus, nisi Calatrauensis, potest esse Prælatum Calatrauensium.

81 Rursus non fauet Monasterio Morimundi præscriptio iuris ad Prioratum, quia nunquam possedit, sed virtute illius primi pacti mittendi Monachos, dum instruerentur Calatrauenses, proprii domini, detentionem quamdam solum precariam obtinuerunt, cum in eis non fuerit animus priorum domitorum, qui ad præscribendum requiritur; nam, si, vt proprii domini, illud ius possiderent, possessio fuisset clandestina, aut violenta, quæ præscriptioni repugnat. Quod si ex diuturna possessione allegetur error, quo, vt proprii domini, ius ad Prioratum possederunt, indeque bonam fidem intendant; sane is fuisset error iuris, qui illis non fauet; Quippe, estò possit dari bona fides cum errore iuris, non autem dari valet, resistente iure. Quod si error fuit, iudicantibus Monachis, pactum de mittendo Priore, qui instrueret, fuisse perpetuum, is error esset proprii facti, qui non præsumitur, nec ad præscriptionem prodest; nam, licet ignorantia proprii facti, si antiquissimus sit, præscriptionem non impediatur, id tamen locum non habet, si ingressus in possessionem fuerit vitiosus, vt in præfenti, si quidem post instructos iam Calatrauenses non erat opus Monachis, nec ipsi, vt proprii domini, valuerunt Prioratum assumere, qui duntaxat permissus fuit eis, dum instruerent Ordinem; Admissio autem eorum post instructionem factam fuit actus voluntarius Calatrauensium, qui, etsi innumeris annis persisteret, causam præscriptioni non suppeditaret.

82 Sed adhuc dato casu, quod Monasterium Morimundi aliquod ius quondam ad Prioratum habuerit, illud iam est amissum, & derogatum; Nam priuilegia, & iura concessa in graua non alterius amittuntur, si tempore legitimo cesset usus illorum, & grauatibus actibus exerceat, quo ostendat, se velle priuare illum iure, & suam libertatem immunè ab eo seruare. Quod in præfenti contingit, nam per plurimos annos Abbas Morimundi

Morimundi eo iure non fuit usus, nec Prioratem designavit; Et Ordo Calatrae Administratores Clericos Fratres obtinuit; & in suo Capitulo Generali stabilivit; eligi Clericum Fratrem in Priorem; quo manifestavit animum suae recuperandae libertatis. Nec Abbas potest reclamare, se a possessione violente fuisse expulsus, nec sciuisse; Ordinem intendere suae libertati restituere, ideoque non obtinuisse. Etenim in fauorem libertatis à Iure statutum est, vt ea praescribatur etiam aduersus eum, qui summus ignorat, & propter ignorantiam illud non defendit tempore legitimo, & praescriptio libertatis locum habet, quauis titulus praescribenti non addat, & violente in possessionem immittatur; nec ex Iure ciuili requiritur bona fides ad libertatis praescriptionem. Et licet in hoc casu requiratur, Calatrae uentis bona fide processerunt, siquidem Rex Philippus II. impetrauit à Pio V. designationem Prioris Monachi Hispani; unde bona fide in possessionem sunt immitti, nec postea debuerunt Monachos Morimundi admittere.

83 Præterea, si Monasterium Morimundi aliquod ius illis primis temporibus ad Prioratum obtinuit, id reuocatum fuit per Clementem V. in Concilio Vienensi anno 1311. vt extat in *Clementin. i. de election. vbi annullatur, & irritatur, ut potè contrarationem, electio quæ deinceps fieret Prælati vnus Ordinis ex alio Ordine, & Habitu. Nec potuit consuetudo contra hanc legem praescribi; nam, esto possit aliquando induci consuetudo aduersus legem irritatam, non tamen si sit consuetudo irrationabilis. Pontifex autè irritauit eiusmodi electiones, vt irrationabiles; ait enim; *Cum rationi non congruat, ut homines disparis Professionis, vel Habitus, simul in eisdem Monasterijs socientur.* Nec reperitur ratio, qua honestetur ea electio Prioris Monachi. Hinc nequit asseri, Clementem non irritasse consuetudines, qualis iam dabatur in designatione Prioris ex Morimundo. Etenim lex irritans actus futuros priuat iure, quomodolibet adquisito ad eos exercendos, maxime si prohibeantur vt rationi contrarij, cum tunc nullus titulus possit eis validitatem mutare. Nec dici potest, Ordinem Cisterciensem non esse disparis Professionis, seu Habitus à Calatraensi; Ete-*

nim, supposito quod Religiones in substantialibus votorum non differunt communiter, sed in Instituto, sine, Fundatore, Habitu, nomine, & similibus; disparitas inter utrumque Ordinem est constans; Cisterciensis vitam contemplatiuam profertur; penitentibus corporalibus disciplinam regularem munit; cucullus est Monachis Habitus; Propriè huiusmodi Ordinis Fundatore; nomen retinentur Monachorum; Nihil ex his competit Calatrae uentibus; respectu quorum rigor Benedictinae Regulæ fuit temperatus; Actiuam vitam profertur; in militia Equites, in administratione Sacramentorum, & populorum spirituali regimine Fratres; qui, vt Clerici, incedunt ornati; nec Monachi nuncupantur; lausque Ordini propriè est Fundator; Quæ ergo maior disparitas? *10019 21. 10019 1. 38. 260*

84 Adhuc in Tridentino *sess. 14. c. 8. de refor. & sess. 25. de regul. c. 7. & c. 21. decernitur, Beneficia Regularia Religiosis ipsius Ordinis dumtaxat conferri; & non esse Prælatum in Religione, qui in ea non fuerit Professus; ac annullantur electiones, quæ per Canonicam electionem non fuerint peractæ; totum ergo ius Morimundi per Tridentinum reuocatur; cum Prioratus Calatrae sit diuersi Ordinis; & ueniat sub nomine Beneficii Ecclesiastici Regularis. Inde quoque Capitulum generale, Priorem per electionem Canonicam assumi stabiluit. Et ipsum Tridentinum *sess. 25. de Regular. cap. 22. derogauit omnes consuetudines, priuilegia, Constitutiones, praescriptiones, etiam inmemorabiles in contrarium; idque confirmauit Pius IV. in Bulla, quæ incipit, In Principis Apostolorum; Quare nihil restat, quod Morimundo saneat.* *10118 2106. 10019 1.**

lius debet præponi, nel Monasterium Præ-
lato destituatur in Ordinis præiudiciũ.
Præterea Adrianus VI. concessit Regi-
bus Hispaniæ, vt designent personas,
per quas gerantur, quæcumque in Or-
dinibus Militaribus ad spiritualia spe-
ctant; Cum ergo non detur Prior Calat-
rauæ, qui spiritualia ad se pertinentia
exequatur; ex vi illius concessionis ge-
neralis poterit is, qui à Rege fuerit de-
signatus, spiritualia gerere in Monaste-
rio Calatrauæ. Quare in designatione
Administratoris non repugnatur volun-
tati Pontificiæ, sed ei mos geritur.

Ex dictis, alijsque simili-
bus, latè exornatis, contendit Ordo, &
Monasterium Calatrauæ, vt Prior eli-
gatur Clericus Frater; cum sic etiam
splendor huius Dignitatis Ordini accres-
cat; & Parochus proprius omnium per-
sonarum Ordinis, & in spiritualibus
Prælatus; iuxta Definitiones *titul. 1. cap.*
7. & 9. debeat constitui, cum id sit iux-
ta ius diuinum, & positium; & Mona-
stera Ordinum Diui Iacobi, & Alcanta-
ræ Priores Clericos Fratres habeant;
Ordoque Calatrauensis adeò benemerit-
us de Fide, de Ecclesia, de Hispania, nõ
debeat hoc iure priuari. Ad fundamen-
ta præiacta pro Calatrauensibus Cister-
ciensibus multis respondent; sicut etiam
Cisterciensium rationibus satisfacere
Calatrauenses conantur. Obiter tacitè
aliqua sunt libata argumenta contraria,
& alia vtriusque Ordinis in sequentibus
attingemus.

§. 3.

PRO Abbate, & Monasterio Mo-
rimundi è contra disseritur, &
factum, ac ius aliter enarratur.
Nempè S. Raymundus, simul cum Fr.
Didaco Velazquez Ordinem instituit
Calatrauensem, vterque Cisterciensis
ex Monasterio de Fitero, à quo, paucis
ibi relictis, armenta, greges, & cætera
mobilia simul cum Monachis ad Mona-
sterium Calatrauæ transtulerunt, teste
Archiepiscopo Don Roderico *lib. 7. cap.*
14. (Non tamè excluditur Rex Sanctius
ab Ordinis Fūdatione, sed Raymundus,
vt principalis cum ipso Fundator, & non
vt merum instrumentum apponitur.)
Ibi Abbas Raymundus in Ordinem ad-
mittebat Monachos, qui Choro inser-
uirent, & laicos Fratres, qui contra Sar-

racenos pugnant. Post quinque ani-
nos à fundatione, scilicet anno 1163, ad
Superos migravit Raymundus; quem
transfuisse Domum Fiterij ad Calatra-
uam, egrè tulerat Abbas Monasterij Sea-
læ Dei, (cuius filiatio erat Fiterum) eo
quod non fuisset de translatione contul-
tus. Tunc quippè Cistercium, non ve-
nunc, per Congregationes regebatur;
Sed Abbas eius Monasterij, à quo alia
Monasteria prodierant, filiationesq; vo-
cabantur, illa per se, aut per alios visita-
bat, vt Superior. In locum demortui Ab-
batis Raymundi, sibi Monachi præfere-
re Fr. Radulphũ; Milites vero in suum
Magistrum Fr. Don Garfiam. Monachi
quali iam ibi nihil agerent, alij se ad Fi-
terum restituerunt; alij ad oppidum de
Ciruelos, in quo corpus S. Raymundi ra-
cebat, aduentarunt, vnde demum ad Fi-
terum omnes migrare. Sanctitas cæ-
terum, & miracula S. Raymundi satis
manifestarunt eius sanam, & sinceram
mentem in translatione Domus Fiterij
ad Calatrauam; De qua habetur in anti-
quis eiusdem Domus memorijs; *Domus*
Fiterij minùs cautè se transfudit in Calatrauam;
cum inconsulto, & irrequisito patre suo, Abba
te Sealæ Dei, se propria auctoritate plenariè
transfudit sub Raymũdo Abbate primo Fiterij.

88 Lis à Monachis super bonis
temporalibus Calatrauæ intentata, de
qua Rades *in Chron. Calatrauæ c. 8.* & trá-
factio præstita, donata à Calatrauensibus
Domo S. Petri de Gumiel, non con-
ceditur ab Illustris. D. Fr. Angelo Man-
rique, eo quod alio titulo, multò post
acciderit eius Domus donatio. Et cito,
hæc transactio extiterit, sanè quoad iu-
ra temporalia contigit, non quoad spi-
ritualia designandi Priorem. Milites
tunc admiserunt Clericos Fratres, qui
eis administrarent Sacramenta, & à Ca-
pitulo Generali Cisterciensi postula-
runt, vt normam viuendi, ac Constitu-
tiones eis præscriberet, ac participes bo-
norum, & gratiarum Cistercij redderet.
Ita præstitum fuit anno 1164. nec tunc
vt subditi, sed vt Familiares Cistercij,
Calatrauenses remanserunt. Confirma-
uit id Alexander III. Postmodum anno
1187. Magister Fr. Don Nuñus Perez
de Quiñones, obtentis e pistolis ab Al-
fonso VIII. Rege, vulgò *el Bueno*, & à Ma-
gnatibus Castellæ, Capitulum Generale
Cistercij adiuit; petijt, vt Calatrauen-
ses admitterentur in Fratres; obtulit.

si posset deinceps, augere Monasteria Monachorum Cisterciensium in Hispania efflagitavit, ut designaretur Monasterium Cisterciense, cuius esset filiatio suus Sacer Conuentus Calatraue, iuxta styllum tunc in Ordine visitatum, (qui constat ex Charta Charitatis capit. 12.) cui Monasterio subijceretur Calatraua. Omnibus postulatis annuit Capitulum; & quia illustris adeo Conuentus Calatrauae Domum insignem in Matrem iure suo poscebat, delignatum fuit vnum ex quatuor primis Cistercij, Monasterium Morimundi; quia ex hoc prodierat Otho Abbas (ex Serenissima stirpe Austriaca) qui Monasterium Scalae Dei fundauerat; & ab hoc emanauit Fiterum; ac à Fitero Calatraua. Magister Don Nuñus, simul cum Monacho quodam Cisterciensi Romam profectus, & confirmationem omnium horum à Gregorio VIII. obtinuit; & de eius consilio Monachus impetrauit à Pontifice confirmationem omnium bonorum, & filiationum, quas Monasterium Morimundi habebat, ac inter eas apposita est Calatraua. Extant Bullae in archiuis Cistercij, & Morimundi; & transcripra authentica in Calatraue archiuo aileruantur. Constat id totum ex litteris, quas tunc Capitulum dedit Don Nuño Magistro; & ex epistola, quam Innocentio III. paucos post annos scripserunt duo Episcopi, Lingonensis, & Cabilonensis, & quatuor Abbates Cistercienses. Ex tunc ergo Calatrauenses, ut fratres, & Calatraua, ut filiatio, Cistercio fuerunt vnita.

89 Caro de Torres, & alij referunt, hanc incorporationem praestitam fuisse, quia Calatraua fuerat à Sarracenis obtenta, & Calatrauenses indigebant Cistercij iuuamine. Verum hæc vnio fuit peracta anno 1187. Calatraua verò fuit amissa anno 1195. atque adeo ante amissionem vnio contigit. In ea verò inter alia sic habetur; *Duo Monachi de eodem Monasterio, (scilicet de Morimundo) postquam constructum fuerit, quoties necesse fuerit, cum ipsis Fratribus morabuntur.* Ex his verbis aduersa pars insurgit, & ait, pactum de Monachis, solum dum necessarii fuerint, esse initum. Sed sanè ea verba non agunt de Monasterio Calatrauae iam constructo, sed de alijs Monachorum ædificandis iuxta id, quod Magister Don Nuñus obtulerat.

Contextus sic se habet; *Si Abbatias edificare poteritis, Dominus Morimundensis ordinet eas. Idem Abbas Morimundi prouideat, quomodo per se, vel per alium semel in anno visitentur. Duo Monachi de eodem Monasterio, postquam constructum fuerit, (illud nempe, quod in Abbatiam ædificabitur) quoties necesse fuerit, cum ipsis Fratribus morabuntur.* Et cum sermo sit cum Don Nuño, & Calatrauensibus, & in secunda persona *Vos, Vobis &c.* clausulae antecedant, non asseritur, *Vobiscum morabuntur*; quia in hac propositione agebatur de Fratribus, seu Monachis Monasterij, quod esset ædificandum. A tempore ergo l. vii. vnionis Abbas Morimundi per quadringentos annos misit Monachum in Priorem Calatrauae.

90 Obtenta à Sarracenis Calatraua, anno 1195. Calatrauenses absque sede fixa militantes, obtinuerunt anno 1198. arcem de Saluaterra; confederunt ibi, & nomen Calatraue cum nomine Saluaterra permutatum fuit; Et ne ex alio Ordine indicarentur ratione noue nuncupationis, Magister Ordinis Romam misit duos Commendatarios Equites, qui confirmationem omnium præteritorum à Pontifice impetrarent, & postea Capitulo Generali Cisterciensi interessent. Obseruauit Pontifex, omnes Calatrauenses status laicalis, & Clericalis professionem emittere Magistro Ordinis, (quod & nunc præstat) censuitque incommodum, Sacerdotes profiteri ei, qui non esset status Clericalis, indeque apposuit eam Clausulam; *Clerici quoque Ordinis vestri Clericum Priorem habeant, cui Professionem faciant, &c.* De quibus illico redidit sermo. Ab vrbe Romana Commendatarij ad Capitulum Cistercij conuenierunt, nouaque litteras, Constitutiones, & confirmationem vnionis, & Filiationis acceperunt; Quae litterae in archiuo Calatrauae extant. Hoc tempore Calatrauenses donauerunt iam Ordini Cisterciensi Domum Sancti Petri de Gumiel, quam prius Monachi Benedictini possederant; Inde in prædictis litteris Capituli enuntiatur; *In Abbatia verò Sancti Petri, quae per vos ordinata est, & fundata, eritis in Choro cum Monachis; in alijs autem Domibus, vel in retrochoro, vel in presbyterio, ubi vobis melius placuerit.* Ecce hæc Abbatia anno 1187. nondum erat donata à Calatrauensibus Ordini

Cisterciensi, cum in litteris à Capitulo Cistercij eo anno datis, non decernatur quidquam circa illam, sed supponendo nullam tunc fuisse adhuc à Calatrauensibus edificatam, in eis asseritur, *Si Abbas edificare poteritis*. In his autem secundis Capituli litteris de ea est sermo, quia ab anno 1187. vsq; ad annum 1199. in quo hæc secundæ litteræ expeditæ fuerunt, medio tempore, contrigit donatio; Non ergo in transactione inita inter Calatrauam, & Monachos, quæ recensetur à contrarijs ante annum 1187. Domus S. Petri fuit tradita Monachis.

91 Eiecit Rex Alfonso, ante insignem victoriam de *las Nauas de Tolosa*, Sarracenos à Calatraua anno 1212. reddidit eam Calatrauensibus, quorum Magister Don Rodericus Garces, seu Garcia, ab Innocentio III. nouam confirmationem Ordinis impetravit anno 1214. & in eius Bulla extat eadem clausula *Priorem Clericum habeant*. At sub voce *Clerici* non intellexit Clericum Fratrem Calatrauensem, sed Priorem status Clericalis, qui status competit etiam Monachis. Nec de Clerico Calatrauensi id intellexit ipse Ordo, cum quadringentos per annos illum non haberit Priorem, nec nominauerit, nec elegerit. Quin post hanc Bullam, anno 1218. cum inter se Ordines Calatrauæ, & Alcantaræ aliqua pacta iniuissent, vnum ex his fuit, quod Monasterium del Pereiro (tunc ibi erant Alcantarense) visitationem Magistri de Calatraua reciperet, *Sed quod nunquam recipiant Monachum pro Priore, nisi voluerint*. Vnde infertur, Calatrauenses tunc habere Priorem Monachum, & non precario, nec Monachum exclusum fuisse per Bullas Innocentij; alias ea clausula, & pactum omnino essent frustranea. Nec id pactum, debuit fieri cum Abbate Morimundi, quia Ordo Alcantaræ nunquam ei, nec Cistercio fuit subiectus; Factum itaque est cum Ordine Calatrauæ, à quo, si illud pactum permanisset, erat visitandus Ordo Alcantaræ, qui noluit, vt Magister Calatrauæ ex Monachis, qui in Conuentu Calatrauæ aderant, constitueret aliquem in Priorem Alcantarensem, sed his libera esset electio Prioris.

92 Per aliquod tempus Abbates Morimundi committebant Abbati bus Sancti Petri de Gumiel, vt visita-

rent Calatrauam, & Priorem Hispanum ibi constituerunt. Postmodum ipse Abbas Morimundi venit Calatrauam: Visitauit; & Monachos Gallos in Priorem, & Subpriorem constituit. Conquesti sunt Clerici Fratres coram Rege Don Ferdinando, vulgò *el Santo*, qui a Gregorio IX. petijt, non quidem vt Monachus non esset Prior, sed quod designandus esset in Priorem Monachus Hispanus, & quod Abbas Morimundi commissionem dari solitam non innouaret, vt incommoda inde pullulantiã vitaretur. Rescripsit Pontifex Abbati de Morimundo, Regis supplicationem proponens, eique præcipiens, quod, si ita esset, curaret ordinare, & statuere, *Quod inter eos plena charitas, & sinceritas vigeat, & idem Rex debito sibi, imò Christiana Fidei seruitio non fraudetur*. Ecce Calatrauenses dolebant de Priore Gallo; si ergo precario Monachos sustinebant, cur Priorem Clericum non postulabant? ad quid Rex Pontifici illud scriberet, & Pontifex rescriberet Abbati Morimundi? Extat ea epistola in regesto Vaticano tom. 5. *Decretalium Gregorij IX. epistola 305*: Rex Ferdinandus deponit de Priore, & Visitatore Monacho. Pontifex deponit de relatione Regis, & Abbati Morimundi moderatissimis verbis scribit, vt concordiam, & Regis seruitium procuret. Quin Pontifex ex Regis narratiua loquens cum Abbate Morimundi, ait, quod Abbas Sancti Petri à prædecessoribus tuis perpetuo datus fuerit Visitator; non ergo vnus solus Abbas Morimundi, sed saltem duo prædecessores Abbates Visitatorem, & Priorem designarunt, aut designationem commiserunt; cum autem inter Guidonem Abbatem, qui primus ex Capituli Generalis statuto Priorem designauit Calatrauæ, & Abbatem Connon, cui Pontifex rescribit, solus Arraldus Abbas interuenerit, vt constat ex Catalogo Abbatum Morimundi confecto à Claudio Roberto, fit, quod vsque ad illud tempus semper Monachi Priores extiterint, ab omnibus Abbatibus Morimundi, aut ex eorum commissione designati. Præterea Pontifex loquens de Calatrauensi Ordine cum eo Abbate, ait, *Preces eiusdem Militie, quæ tribus spiritualibus subesse dignoscitur, &c.*

93 Obediuit Pontifici Abbas Morimundi; sed audiri postulauit, ne sus-

mittendi, si vellet, Gallos Monachos in Priores sibi detraheretur; Pontifex causam Capitulo Generali commisit; In eo Abbas Sancti Petri de Guviel contendit, se præscripsisse ius visitandi Calatrauam, & constituendi ex suis Monachis Priorem. Non obtinuit. Missi sunt Calatrauam Monachi Galli; Hispani Monachi volebant eos admittere; elapsus est annus integer; causa ad Capitulum reuocata est; sententiaque iterum prolata pro Abbate Morimundi contra Abbatem Sancti Petri anno 1236. Eam anno sequenti Gregorius Nonus confirmavit, in Bulla, quæ incipit, *Quod iudicium*; Nec Regis Ferdinandi antecedens petitio iuri Morimundi potuit oblitescere. Nec ipse postea restitit; quin usque ad annum 1552. in quo obiit Prior Fr. Nicolaus Auennio, Galli Monachi continua ferie fuerunt Calatrauæ Priores.

94 Anno 1255. Abbas Monasterij Scalæ Dei contendit, ad se spectare, Visitatorem, & Priorem Calatrauæ constituere, eo quod Fiterum esset eius Filiario, & Fiterum ipsum translatum esset Calatrauam. Res in Capitulo Generali Cistercij ventilata est cum Abbate Morimundi; sed hic obtinuit, & confirmavit Alexander IV. Capituli sententiam anno 1256. in Bulla, quæ incipit, *Ex parte vestra*; In qua inserta est Definitio Capituli Generalis, & in ea inter alias hæc elausule continentur; *Cum filiaritio Fratrum de Calatraua ad Domum Morimundi, non solum diuturna temporis præscriptione, verum etiam ad petitionem Capituli Generalis iam auctoritate Apostolica confirmata, pleno iure pertinere noscatur, &c. Statuit, & ordinauit Capitulum Generale, quod Magister, & Fratres Calatrauenses Priori, & Subpriori Calatrauæ ibidem ab Abbate Morimundi promotis, vel promouendis, &c. consistantur.* Bullam hanc misit Regi nostro Philippo II. Cardinalis de Claraual Eminentiss. Domin. Don Hieronymus Socor, die 5. Septembris, anno 1578. quia Rex optauit dignoscere ius Morimundi. Ait Ceruera de la Torre, hanc Bullam solum missam fuisse simpliciter transcriptam, non authenticè. Quid inde? Poterit ex Regesto authenticè transcribi; & plus auctoritatis ei præbet Cardinalis, quam Notarius; eum Cardinalibus integra fides sit præstanda, iuxta Doctores in cap. *Nobilissimus*, 97. di-

stinct. Ecce super Prioratu Calatrauæ litigabant inter se Monachi; Calatrauenses tacebant; nec litigiū daretur, si præcario Priores admitterentur.

95 Anno 1265. Clerici Fratres Calatrauenses conquesti sunt coram Clemente IV. quod Magister Ordinis illos cogeret, Professionem ei emitte-re, non obstante, quod Priorē Monachū haberent (quali dicerēt. Non obstante, quod iuxta præceptum Innocentij III. Priorem Clericum, seu status Clericalis habemus) & item Subpriorem, & alium Monachum eorundem socios missos ab Abbate Morimundi. Pontifex expedit Bullam, quæ incipit *Conquerente*, & extat in Regesto Decretalium huius Pontificis, ac est 70. in qua ea querela continetur, & causa ad Capitulum Generale Cistercij remittitur. Ex ea colligitur, ipsos Calatrauenses iudicasse, se Priorem Clericum habere, dum Monachus Sacerdos illis præerat; quare non sunt conquesti de Priore, sed de Magistro; & Prior Monachus querelam reddebat iustam. Pontifex deinde, ut Magister amplius coleret Priorem Monachum, præcepit, hunc à Capitulo Generali Cistercij designari; Capitulum, ne usum iurisdictionis pristinae tolleret ab Abbate Morimundi, iterum ei electionē Prioris commisit. Accepit ille, & Pontifex confirmavit in Bulla, quæ incipit, *Cum nobis*, expedita anno 1268. & authentica seruat in archiuo Calatrauæ. Ait Ceruera, verba in illa contenta, quæ fauent Morimundo, pertinere ad narratiuam factam ab Abbate. Verum nec Pontifici falsum erat narrandum, nec falsū ab ipso in Bulla apponendum; Et præterea ipse expressè confirmat factum à Capitulo Generali, quod in narratiua continetur. Hoc ius à Capitulo Generali Cistercij secundò datum Abbati de Morimundo ad eligendum Priorem Calatrauæ confirmavit iterum Gregorius X. anno 1273. in Bulla, cuius transcriptum est in archiuo Calatrauæ; Et quaniuis Ceruera de la Torre asserat, non esse authenticè exaratum; Attamen non ibi fuisse appositum, si verè non daretur ea Bulla, quam dubitari nequit in archiuo Morimundi seruari, & eius meminisse Claudius Robertus loquens de Nicolao, vigesimo Abbate Morimundi, in cuius fauorem expedita fuit.

XXII. commississet Calatrauensibus, vt Monasterium Montefæ fundarent, & decem ex ipsis in eo assisterent tunc ad instruendos Fratres Ordinis Montefæ, non venit in mentem Calatrauensibus Clericum Fratrem in Priorem constituere, sed Abbas Monasterij de *Santas Cruces* designauit Monachum Priorem, & semper deinceps præstitit, eo quod Monasterium Montefæ ei subijciebatur. Et quamuis nostro æuo Clerici Fratres Montefæ à Magno Rege nostro Philippo IV. enixè petierint, sibi Clericum Fratrem præfici, non obtinuerunt. Calatrauenses itaque, etiam postquam erant instructi, & alios instruebant, non ideo de Clerico Fratre Priore cogitabant.

97 Igitur constanter postmodum Abbates Morimundi designarunt Priores. Anno autem 1552. Rex noster Philippus II. iura Morimundi explorauit, & oprauit, vt Abbas ipsi cederet ius designandi Priorem; aut saltem Hispanum Monachum eligeret. Interim per quatuordecim annos Prioratus fuit penes Administratorem. Abbas cedere renuit. Rex à Pio V. petijt, vt pro illa vice concederet, quod Frater Ludouicus Alvarez de Solis, qui Generalis fuerat Congregationis Hispanæ Cisterciensis, ab ipso in Priorem constitueretur, & in narratiua factus est, ius ad Morimundum spectare. Annuit Pontifex, derogans pro ea vice statutis, & consuetudinibus Ordinis. Bulla expedita fuit anno 1566. & incipit, *Exponi nobis*. Rexit ille Conuentum Calatrauæ per se, & per Administratores ab ipso deputatos vsque ad annum 1599. in quo è viuis decessit. Itaque quatuorcentum, & duodecim annis Monachi Cistercienses fuerunt Calatrauæ Priores; quod tempus fundat ius, & præscriptionem inconcusam. Deinceps Abbas Morimundi, cum videret, Gallum Monachum non admitti, nec vellent cedere suo iuri, noluit cum Regibus Hispaniæ, quibus summa ab omnibus veneratio præstatur, discordias gerere. Anno verò 1634. designauit in Priorem Illustr. D. Fr. Angelum Manrique, egregium vnde quaque Virum, Episcopum postea Pacensem. Sed admissus non est, & per Administratores Calatraua regitur.

98 Contendit Ordo Cisterciensis, sua sibi iura seruari; confirma-

tionibus stari Pontificijs; ad præscriptionem immemorabilem attendi; titulum, & bonam fidem semper ei fauisse; Calatrauenses ex debito, & non precario, admisisse Monachos in Priores; ab Abbate Morimundi designari, & designandos fore Monachos Hispanos, ne ex diuersa lingua, indole, & genio Gallorum obtendatur vlla excusatio non admittendi Priores Monachos. Proponit, Conuentum, & Ordinem esse absque proprio pastore, & Parocho, qui est Prior; qui defectus Parochi, & pastoris proprii nullibi, nec in vlllo loco permittitur. Respondet ad obiectionem ex Iure desumptam, nempe Prælaturam vnius Ordinis non posse præfici in alio; in primis instando manifestè, nam Prior Monasterij Montefæ est Monachus Cisterciensis; Deinde Calatrauenses esse Fratres Cisterciensium, & sub eodem Ordine Cistercij vtrosque degere in diuersis Hierarchijs, quæ sub vno, eodemque Ordine possunt dari; Ita in Definitionibus Calatrauæ in *summ. priuileg. in princip. ibi; Lo segundo se ha de aduertir, que por ser la Orden de Calatraua la misma, que la de Cister, llamada vulgarmente de San Bernardo, goza de todas las gracias, priuilegios, y libertades, exempciones, y prerrogatiuas concedidas à la Orden de Cister. Y aunque en esto no ay duda, por ser vna misma Orden, con todo eso el Papa Clemente VII. por su Bulla lo declaró así.*

99 Nec obstat Habitus diuersus, ex quo solum probatur, diuersas esse Hierarchias; sicut in ipso Ordine Calatrauæ, licet Insigne Crucis rubræ sit idem in omnibus, ornatus tamen, & vestitus Equitum, & Clericorum Fratrum, ac Magistrum (antiquis temporibus, cui Professionem emittebant Clerici Fratres) diuersus est. Idem cernitur in Eremitis Benedictinis Montis Serrati, qui diuerso Habitu, tamen non ex diuerso sunt Ordine; in Priore Montefæ, & in alijs; & olim Cisterciensium Monialium Capellani Religiosi eiusdem Ordinis in Habitu Clericali parum immutato dabantur, vt constat ex Cistercij historijs, & Constitutionibus. Nec obstat, in ipso Ordine Cisterciensi dari priuilegiū, quod nulli ex alio Ordine in ipso sit Prælatus, quo priuilegio gaudent Calatrauenses. Verū gaudent illo, quia sunt ex eodem Ordine Cisterciensi; non ergo dicant, renuege Priorem, quia est diuersi Ordinis, ne quo

duo contraria contingunt. Afferunt Calatrauenses, Morimundi Monasterium non litigasse cum Calatraua, sed cum Conuentibus Scalæ Dei, & S. Petri de Gumiel, ideòque sententias obtentas nihil prodesse. At non litigabat cum Calatraua, quia ius Monachi constituendi in Priorem erat certum, nec Calatraua reclamabat. Aiunt, possessionem fuisse clandestinam, violentam, & precariam. Sed si ita esset, cur conquerebantur, non de Monacho, sed de Monacho Gallo in Priorem electo? Cur post contradictionem, & Regis Ferdinandi fauorem, Gallos Monachos Priores admitterent? Facile possent eos non admittere; nam quis posset coactionem, & violentiam inferre?

100 Non item obstat Tridentinum, quod non intendit, dari electionem Prælati, ubi non dabatur, sed præscribit formam seruandam in electione, si detur. An Tridentino resistitur, dum Prior Monasterij de Alcantara designatur absq; electione Canonica? Inquiunt Calatrauenses, ius Cisterciensium extinctum fuisse per transactionem, qua eis Domus S. Petri de Gumiel fuit donata. Sed hæc obiectio *supra* est diluta. Opponitur Bulla incorporationis Magistratus Calatraue ad Coronam Regiam, in qua Pontifex concedit Regibus potestatem designandi aliquem ex Ordine, per quem spiritualia administrantur. Verùm hæc potestas est, quæ Magistris Ordinis competebat, nec alia præstatur; Magistri autem non poterant designare Priorem; nec, si potuissent, amitterent id ius. Afferitur, Abbatem Morimundi amisisse ius, cum multis annis non designauerit Priorem. At contra impeditum agere non procedit præscriptio, iuxta leg. 1. §. si quis, ff. de itin. actuque priuato. Abbatem impediuit Rex Philippus II. dum Priorem a Pio V. impetrauit, sed *pro hac vice dumtaxat, illis aliis in suo robore permansuris*; sic extat in Bulla. Nec inde Rex possessionem adquisiuit; petijt solummodo, pro illa vice immutari consuetudinem, & Pontifex ait, *Quoscumque defectus iuris, vel facti supplemus, necno pro potiori cautela, &c.* Postea Abbas Morimundi designauit Illustriss. D. Fr. Angelum Manrique; Si nec Gallus, nec Hispanus admittitur, quid ille præstet? Refugit litigium: Regi nostro offensionis ymbra parare nõ

vult. Quænam iam causæ obtendantur ad non admittendum Hispanum Monachum Priorem? Hæc Cistercienses; quæ etiam gratitudinem debitam S. Raymundo Ordinis Calatraue Erectori in medium producant, quæ obliuione damnari videtur, dum Monachi à Prioratu excluduntur.

§. 3.

101 **N**ON tamen adhuc Calatrauenses acquiescunt. In libello supplici, aut Memoriali, non admittitur S. Raymundus, vt Fundator, sed vt instrumentum Regis D. Sanctij præipientis. Oppositum traditur in ipsis Definitionibus Calatraua, in princip. cap. 1. & 2: & ab Archiepiscopo Roderico; à Rades in *Chronic. Calatraue* cap. 6. & ab alijs; Et estò Sanctius præceperit, non ideò S. Raymundus excludendus est; Fundatores sanè Religionum hi habentur, qui eas instituerunt, quamuis Deus institutionem eis expresse præceperit, (vt de aliquibus traditur) aut alij consilium, & fauorem præstiterint. Sic Cistercienses respondent.

102 Non admittunt Calatrauenses ea verba posita *supra* num. 89. scilicet; *Si Abbatias edificare, &c.* intelligi de Abbatijs Monachorum, sed Clericorum Fratrum Militarium, quorum Priores sunt quiddam Abbates Militares; maxime cum ibi asseratur, *cum ipsis Fratribus morabuntur*; Vbi vox *Fratribus* indicat Fratres Clericos, non Monachos; Si autem sic intelligatur id testimonium, actum est de iure Morimundi. Respondent Cistercienses; Abbatias nullo sensu proprio posse transferri ad Militarium Domos; nec ea voce fore vtendum, si Prioratus Militares significarentur, cum præsto esset vox *Prioratus*; nec pertinere ad Morimundum mittere Monachos ad Monasteria Militarium, quæ a Calatrauensibus edificarentur; & demum voce *Fratum* passim in Bullis Pontificijs Monachos nuncupari, ab Honorio III. Calixto II. Eugenio III. & ab alijs; & quidem vox *Fratis* valde vniuersalis est.

103 In eis verbis, *Clerici Ordinis vestri Priorem Clericum habeant*, contentendunt Calatrauenses, Monachum à Clerico condistingui, nec posse Priorem Clericum

ricum ad Priorem Monachum aptari. Quod ex varijs Iuribus fuadent. Respondent Cistercienses, valde vsitatum esse, sub nomine *Laicorum* intelligi omnes eos, qui Ordinibus non sunt initiati, quamuis Religiosi sint; & sub nomine *Clericorum* omnes, qui Ordines susceperunt, esto sint Religiosi. Sic plures Pontifices aiunt in suis Bullis; *Vniuersis Monachis, siue Clericis, siue laicis, sub regula S. Benedicti militantibus*. Sic etiam in Professione Cisterciensium ea est formula; *Ego Frater N. Clericus. Ego Erater N. laicus*. Vnde, cum sub voce *Prioris Clerici* possit optime venire Prior status Clericalis, quamuis sit Religiosus, & ex verborum contextu constet, Pontificem dumtaxat exclusisse Priorem laicum, ne ei emitteretur Professio, non colligitur ex eis verbis, Priorem debere esse Clericum Fratrem Militarem.

104 Conantur Calatrauenses ostendere, ius mittendi Priorem non adeo antiquum fuisse, ac Cistercienses affirmant, nam in Bulla multo tempore post erectionem Ordinis expedita ab Innocentio III. asseritur; *Abbas Morimundi duos transmisit Monachos, unum Priorem instituens, alium Subpriorem*. Vbi vox *instituens* denotat nouum factum, quod ille Abbas induxit. Respondetur a Cisterciensibus, designationes Priorum, etiam post quadringentos annos, sub voce *Institutionis* significari; Sic enim aiebat Abbas, cum designabat; *Te Priorem ipsius Domus, ac Conuentus Calatrauensis auctoritate nostra paterna instituiimus, & creamus*. Eodem verbo *instituendi* vtuntur Pontifices in Bullis ad significandam designationem Prioris; eaq; vox adeo est communis, quod omnia Beneficia indigeant Canonica *institutione*, vt obtineantur, iuxta *regul. Beneficium, de regul. iur. lib. 6*. Instant adhuc illi, Abbatem Morimundi, cum instituit Priorem Calatrauæ Illustris. D. Fr. Angelum Manrique, asseruisse; *Cum Domus Calatrauæ a primæua sua origine, a trecentis scilicet annis, & supra, nostri Morimundensis Cœnobij sit adeo specialis filia, vt nulli alteri ius competat in eadem Priorem instituendi*. Cum ergo transfacti fuissent supra quadringentos annos ab institutione Calatrauæ, cum hæc littere expeditæ fuerunt, sit, Priores multo post institutionem Ordinis ortum habuisse a Morimundo. Respondent Cistercienses, saltem colligi ex eo testimo-

nio possessionem instituendi Priores per trecentos annos, & amplius. Deinde illa vox & *supra* locum præbet extensioni temporis; & cum asseratur, *Domus Calatrauæ a primæua sua origine*, constat, tempus vsque ad primæuam originem extendi; aliàs antiquitati Ordinis Calatrauæ fiet præiudicium, nisi ea extensio admittatur. Demùm ex dictis *ex num. 79*. Inuadetur exordium instituendi Priores.

105 Ex pluribus Scripturæ testimonijs probant Calatrauenses, esse contra ius diuinum, Prælatum ex diuerso Ordine constitui. Respondent Cistercienses, si id esset contra ius diuinum, a Pontificibus non fuisse toties approbandum; nec permittendum nunc, quod Monachus sit Prior Monasterij Montisæ; nec esse ex diuerso Ordine, sed ex diuersa Hierarchia eiusdem Ordinis. Pariter respondent ad aliud argumentum contendens, id esse contra ius naturale. Instant illi, esse contra Ius Canonicum in *Clementin. 1. de elect.* Respondent hi; Eam Clementinam emanasse anno 1311. Vnde per illam ius antecedens, dum fuit inductum, non potuit annullari; sed nec pro tempore sequenti fuit reuocatum; nam priuilegium designandi Priorem Monachum fuit proprio Motu expeditum, & priuilegia huiusmodi non reuocantur, nisi de eis expressa mentio fiat. Deinde consuetudo post eam Clementinam per trecentos annos ferè, continuata, designandi Priorem, reddit ius firmum; nam, sicut lex posterior potuit eam Clementinam derogare, ita potuit consuetudo, maxime cum in illa non detur clausula irritans consuetudinem futuram, imò nec præteritam. Similiter alia Iura exponuntur.

106 Dicunt Calatrauenses, nullum fuisse titulum Cisterciensibus ad præscribendum ius instituendi Priorem. Respondent hi, titulum constare ex dictis *superius*, ex pacto cum Calatrauensibus, ex eorum acceptione, ex Pontificum approbatione, & confirmatione. Præscriptio autem in præsentì possessioni immemorabili ianitur; & quamuis noscatur, quo tempore initiu habuerit, attamen vocatur possessio immemorialis, quæ centum annos excedit, sic enim memoriã hominum superat. *Quin possessio per quadraginta, & amplius,*

amplius, annos; sufficit ad quamcumque prescriptionem, maxime cum bona fides, & titulus adfuerint; nec resisterint Calatravenses, nec precario admiserint Priores Monachos. Nec Abbas Mori mundi huic iuri renuntiavit, cum impeditus fuerit instituere Priores per id tempus, quo hi in Monasterio Calatravae defuerunt; Imò, quamvis ipse renuntiasset, Ordo Cisterciensis, ad quem ius primario, & per se spectat, ne utiquam renuntiavit. Hæc, & alia similia, exornata, & roborata pro utraque parte proferruntur; Sed, ne prolixius progrediamur, suffecerint ea, quæ, velut Calatravae, & Cistercij nomine, proposuimus, ut status controversiæ dignoscatur. Qui plura velit, allegationes pro utrisque editas consulat.

Quæstio 11. Recensentur aliqui Viri Illustres, qui ex Monasterijs, & Collegijs trium Ordinum Militarium prodierunt.

107 **S**I de Equitibus Militarium insignibus vel Index dumtaxat foret elaborandus, integri tomi non sufficerent ad recensendos Aristites, Proreges, Legatos, Magnates, Senatuum Præsides, Prouinciarum, & Urbium Gubernatores; Fidei sacre, & Ecclesiæ Ministros, Imperatores belli, Præfectos, & Duces; quorum humeris Mars, & toga, continua serie fuerunt innixa, nuncque temporis innituntur. At quis eos ignoraverit? Quis multitudinem, & magnitudinem non miretur? Equidem in Ordinibus Militariibus totus cumulatur splendor, & scelicitatum, semina iacta in vberes semper fructus erumpunt. Ipsa purpura Cardinalitiasæpè iam Ordines Militares ornauit, ut nihil in eis desideretur, quod decus adaugeat.

108 **C**æterum utraque manu Ordines pugnant, dum etiam statum Clericalem fastuosissime fouent. Hinc, ut Monasteriorum, & Collegiorum flores educatio innotescat, aliquos, plurimis omisis, Clericos Fratres inde prodeuntes retensebo, qui egregium ipsis Dominibus, ac Ordinibus mutuauerunt decorem.

109 **Ex Ordine S. Iacobi**
 Don Ferdinandus, primus Prior Iacobus, fuit Episcopus Lileensis.
 Don Petrus Carolus, Prior Monasterij de Vcles, Episcopus de Girona.
 Don Iulianus Ramirez eiusdem Monasterij Prior, Episcopus de Guadix.
 Don Franciscus de Abrego, Prior ibidem, Episcopus de Panama.
 Don Didacus Aponte, de Quinones, ibidem Prior, Episcopus Otretensis, & Matacitanus, & Visitor Regij Senatuum Ordinum.
 Benedictus Arias Montanus, ex Monasterio S. Marci Legionensis, Vir literis, & virtute præclarus, Prior S. Iacobi Hispalensis: Catholicis Principibus charissimus, & in primis Regi Philippo II. cuius iussibus Bibliam Regiam ordinavit, ac excudi fecit, ut potè tredecim linguas apprimè callens, inter quas Hebraicam, Chaldaeam, Græcam, & Syriacam. Plurimos scripsit eruditissimos libros, quorum numerum, & tractatus refert P. Antonius Possenus in Apparatu sacro, tom. 1. cap. 15. eumque valdè laudat in Bibliotheca selecta, lib. 2.
 Adstitit Concilio Tridentino, ut Doctor Theologus, cum Episcopo Segouienensi. Fuit patria Hispalensis, atque ob eximia merita Rex ei concessit Comendam de Pelay Correa, & simul licentiam, ut ipsam relinqueret Monasteria S. Iacobi Hispalensis, dispensatione Pontificia impetrata. Eum recenset inter Viros sui sæculi doctissimos Don Laurentius Vander in vita Regis Philippi II. fol. 191. Decipitur tamen, dum ait, illum fuisse Equitem Iacobæum, cum constet, fuisse Clericum Fratrem.
 Don Martinus Perez de Ayala, ex Monasterio S. Iacobi de Vcles, Episcopus de Guadix, deinde Segouia; quo tempore interfuit Tridentino; ac postmodum Archiepiscopus Valentia. Mirus sanè virtute, ac doctrina insignis. Scripsit de diuinis traditionibus; Ac in scriptis Expositionem Regulæ Ordinis S. Iacobi, & alios tractatus. Eum eximie commendat Dom. Don Ferdinandus Pizarro in Censura ad historiam Ordinum Militarium.
 Magister Isla, ex eodem Monasterio scripsit super Regulam Ordinis.
 Doctor Durando, Episcopus de Guadix.
 Don Ildesofus Martinez de la Torre, Prior S. Iacobi de Vcles, Episcopus

Ouetensis.

Didacus Mota, Vir litteris insignis, scripsit varios libros circa Regulam, & statum Ordinis D. Iacobi, ac modum debitum in petitione Habitus.

Doctor Ioannes Ramirez, ex Monasterio S. Marci, in Salmantina Academia Doctoris Gradu insignitus, & ibi quatuor Cathedralium Antecessor, Canonicus, & Magister Scholæ Ecclesiæ Burgensis: Sacræ Fidei in Supremo Senatu Quæstor. Scripsit *Tractatum circa Bullam Confirmationis Ordinis D. Iacobi.*

Don Ferdinandus de Azevedo, ex Monasterio S. Marci; Canonicus primum Legionensis: deinde Toletanus; Præses Senatus Supremi Castellæ: Episcopus Oxomensis, & Archiepiscopus Burgensis.

Don Petrus Alfonsus Prior Monasterij S. Iacobi de Vcles vitam virtutibus adeo cumulata transegit, vt dignè illam scripserit Don Martinus Perezus de Ayala, Archiepiscopus Valentinus.

Don Nicolaus de Carriazo, Prior Monasterij S. Marci, Episcopus Canariensis, deinde de Guadix.

Don Bartholomeus Perez ex eodem Monasterio, Episcopus Tunicensis.

Don Hieronymus de Leyua, & Venero, ex eodem itidem Monasterio, Abbas de la Seu in Ecclesia Conchensi, & Archiepiscopus de Monreal in Sicilia.

Don Antonius de Morales, & Molina, Dignitas, & Canonicus in Ecclesia Cordubensi; Episcopus de Mechoacan fuit consecratus anno 1556; & promotus anno 1572. ad Episcopatum *de la Puebla de los Angeles*, vt refertur in libello, *Noticias Reales, y sacras del Imperio de las Indias, &c.*

Don Ioannes de Artiaga, & Auëndatio, fuit primus Episcopus Ecclesiæ Cathedralis de Chiapa in Indijs, quæ erecta fuit anno 1541.

Don Lucas Duran, eiusdem Ecclesiæ de Chiapa Episcopus, ex anno 1604. & postmodum Episcopus de Albarracin.

Don Didacus de la Fuente ex Monasterio S. Marci Legionensi, Canonicus Ecclesiæ Hispalensis: Sacræ Fidei Quæstor in Tribunalibus Urbium Llerenæ, Granatæ, ac Hispalis: & Episcopus de Sidonia.

Don Toribius de Posada Valdés, ex eodem Monasterio, Administrator nunc Hospitalis Generalis in Curia; electus

Episcopus de Castelamar in Italia.

Don Laurentius de Sotomayor, ex eodem Monasterio, nunc temporis pro Tribunali Toletano Sacræ Fidei Quæstor in Curia.

Don Stephanus del Vado, ex Monasterio de Vcles, nunc eiusdem Sacræ Fidei Quæstor in Tribunali Conchensi.

110 Ex Ordine Militari Calatrauæ. Fr. Don Ferdinandus de Figueroa, electus Episcopus Canariensis; postmodum Zamorensis Antistes.

Fr. Don Petrus de Neyla, in Salmantina Academia Cathedræ Clementinarum, post alias, moderator: Iudex Monarchiæ in Sicilia: Regens Supremi Senatus Italiæ: electus Archiepiscopus Panormitanus: demum Episcopus Segouiensis.

Fr. Don Ioannes de Morales, Sacræ Fidei Quæstor in Tribunalibus Llerenæ, & Hispalis.

Fr. Don Rodericus de Paramo, in Academia Salmantina Cathedralium Candidatus; Sacræ Fidei Quæstor in Tribunalibus Llerenæ, Hispalis, & Toleti.

Fr. Don Martinus Alfonsus Adam, Sacræ Fidei Quæstor in Tribunalibus Llerenæ, Compostellæ, Conchæ, Cordubæ, & Hispalis.

Fr. Don Barnabas de Refa, Rector Collegij Calatrauensis Salmantini, & in ipsa Academia Cathedræ Decretalium maiorum antecessor.

Fr. Don Ildephonsus de Viuero, Rector eiusdem Collegij: Cathedræ Decretalium in eadem Academia moderator; Sacræ Fidei in Tribunali Hispalensi Quæstor; & Visitator generalis Regni Siciliæ.

111 Ex Ordine Militari Alcantaræ. Fr. Don Ildephonsus Manrique, Comitum de Oforno nepos: Canonicus Magistralis Plasentinus; & Archiepiscopus Burgensis.

Fr. Don Ioannes Roco de Campofrio, Archidiaconus Ecclesiæ Cauriensis: Vicarius generalis Regij exercitus in Flandria; Prouinciarum Belgij Visitator generalis; Sacræ Fidei in Supremo Senatu Quæstor; Visitator, ac Reformator Academiae Salmanticensis; Præses Senatus Gazæ Regiæ: Episcopus Zamorensis, Pacensis, & Cauriensis.

Fr. Don Franciscus de Ribera, in Supremo Sacræ Fidei Senatu Quæstor, & Episcopus Segouiensis.

Fr. Don Petrus Ordoñez Flores, Rector Alcantarenſis Collegij Salmantini; Sacræ Fidei Quæſitor in Tribunali Limentis in Indijs; & Archiepiſcopus Sanctæ Fidei in nouo Regno Granatenſi.

Fr. Don Bernardus Villela de Aldana, Prior Monasterij de Alcantara; Prior de Magaçela: Vicarius generalis Olasis Regiæ per Oceanum. Obijt electus Epitcopus de Guadix.

Fr. Don Gundisalvus de la Cerda, Capellanus honorarius Regis Philippi II. Obijt electus Epitcopus Eleridenſis. Edidit in lucem Commentaria in Epistolâ D. Pauli ad Romanos; quorum meminit P. Poſſeuſinus in Apparatu Sacro, lit. G.

Fr. Don Petrus Gutierrez Flores, Supremi Indiarum Senatus Conſiliarius; Præſes Tribunalis Hiſpalenſis Commercij Indicij; Viſitator generalis Regni Peruani, vbi ſingulis populis ſpeciales leges præfixit pro qualitate territorij, & incolarum.

Fr. Don Ildephonſus Becerra, Rector Alcantarenſis Collegij Salmantini; in Supremo Sanctæ Fidei Senatu Quæſitor.

Fr. Don Martinus de Viuanco, Rector eiusdem Collegij; Prior Monasterij de Alcantara: Index Monarchiæ in Regno Sicilia: Capellanus maior, & Eleemoſynarius Sereniſſimi Filiberti, Principis Sabaudia; Obijt electus Epitcopus Surgenti in Italia.

Fr. Don Antonius Gutierrez, Sacræ Fidei Quæſitor in Tribunali Limentis in Indijs; Viſitator, & Præſes Regij Tribunalis de las Charcas.

Fr. Don Ioannes Guillen, Fiscalis Tribunalis Sanctæ Fidei in ciuitate Ceſarauguſtana.

Fr. Don Antonius de Valencia, Sacriſta maior Ordinis Alcantaræ: Senator Granatenſis, & Valliſoletanus.

Fr. Don Gabriel de Arana, Fiscalis Tribunalis Sanctæ Fidei in ciuitate Locrunienſi.

Fr. Don Auguſtinus Velazquez de Tineo, nunc temporis electus Epitcopus de Popayan in Indijs.

Fr. Don Gregorius de la Serna, nunc in Tribunali Sacræ Fidei Locrunienſi Quæſitor.

Fr. Don Ioannes de la Laguna, nunc Abbas de Santillana.

112. Præter hos, & alios Viros illuſtres, qui è Monasterijs, & Colle-

gijs Militaribus prodierunt, non pauci olim pro Fidei deſenſione Martyrium à Sarracenis ſunt paſſi, quorum memoria recolitur in Calendarijs Monasteriorum S. Iacobi de Vcles, & S. Marci Legionenſis.

113. Plures ex Clericis Fratribus Alcantarenſibus, quos reſtulimus ſuprà, aſſert Caro de Torres in hiſtor. Ordinum Militarium. (eſt aliqua nomina mutauerit, quæ ego in ipsis libris Collegiorum inſpexi, & emendauit) Præterea alios refert Fr. Antonius de Yepes in Chronica Ordinis S. Benedicti, tom. 7. centuria 7. anno 156. ac anno S. Benedicti 676. pag. 463. & addit, præter eos, multos alios obtinuiſſe Dignitates, & Canonicatus in Eccleſijs Cathedralibus; alios inſignes eruditione, & Munerum adminiſtratione viguiſſe; Agitque eo loco de Ordine duntaxat Alcantaræ; quare, ſi aliorum Ordinum Militarium Clerici Fratres adiungantur Alcantarenſibus, maior multo numerus Virorum illuſtrium conſtaretur ab eo Authore; Quin & poſt eius ſcripta excuſſa anno 1621. plurimi ex illis emiſuerunt.

114. Idem Fr. Antonius de Yepes loco relato rectè expendit, quantum congruat bono publico Reipublicæ, Clericos Fratres Militares benemeritos, ac ſcientia, & animi doribus inſtructos, ad Munera ipsis proportionata euehi, idq; cure fore Regi noſtro, Supremiſque eiſus Miniſtris. Etenim quàm rectè ſe haberint in Dignitatibus, & Muneribus ſibi commiſſis tum hi, quos meminimus, tum alij, experientia teſtatur, & hiſtorie commendant; vnde merito idem de alijs eſt præſumendum, ac ſperandum. Deindè pro illis eſt qualitas ſanguinis, per accurata Informationum examina probati; obedientia, quam Regi noſtro, vt Adminiſtratori Ordinum, ex voto profitentur; religio, virtus, & honeſtas morum, quos intra Communitates Monasteriorum, & Collegiorum ſumma cum laude ebibunt, addiſcunt, & profitentur; demùm ſcientia, qua in Salmantina Academia per nouem continuos annos ferè omnes ex illis inſtruntur, & præter lectiones, quas publicè audiunt, domeſticis litterarijs exercitamentis continuo labore incumbunt; recolunt præterea ſtudia in ipsis Collegijs, ac deinceps in Monasterijs, aptique redduntur, ſaltem plures, ad quæuis Munera obeunda;

obeunda; quæ eis fundamentis præiactis
 rutò, ac decenter innituntur. Quia val
 de foret expediens, illos Munerum præ
 mijs excitare, ad studia litterarum im
 pensius, & avidius haurienda, indeque
 etiam disciplina regularis norma per
 fectius teneretur, fugato otio, & solli
 citudine aliarum rerum amandata; aliàs
 dum spes præmiorum abest, tepet stu
 diorum feruor; & conatus ad libros e
 uoluendos hebetantur; Et, dum aliqui
 solum ad Beneficia collinant; timeri
 potest, non multum fore de insigni litte
 ratura sollicitandos, cum ad ea obtinen
 da peruenire queant, quin indefessis la
 cubrationibus animum, & ingenium fa
 tigent. Huic damno, par est, occurri,
 ne Ordinibus splendor hic imminuatur,
 quem Antecessores compararunt; nec
 alia via occurri valet, quam si in Col
 legijs studia promoueantur; ibique Cle
 rici Fratres toti se dedant virtuti, & lit
 terario labori, vt pro dignitate deinde
 queant in Academia Salmantina legere
 publicè, & profiteri Theologiam, Ius
 Canonicum, ac Philosophiam, vnde ad
 Munera assumantur. Meo quidem iudi
 cio, grauissimum id est momentum,
 quod non perfunctoriè, sed attentissi
 mè à Capitulis Generalibus, & Senatu
 Regio Ordinum debet expendi, cum ex
 eo pendeant Religionis obseruantia ac
 curatior, procul à delicijs, & otio; Or
 dinum non exiguum ornamentum; Mu
 nerum, cum vtilitate communi, oppor
 tuna administratio; ipsarum Ecclesiarum
 Ordinum regimen decentissimum; Col
 legiorum decus, & honor; eorumdem
 que Clericorum Fratrum religiosa, &
 temporalia incrementa. Iphis pariter in
 cumbit, dum in Collegijs versantur,
 tempus non inaniter terere, sed animū
 studijs excolere; non mediocritate qua
 dam contenti, sed per omnes mentis co
 natus ad scientiam ebibendam auidi, ne
 à Maioribus dediscant, sed dignos se pro
 bent, qui possint litteraria Munera obi
 re. Hinc Collegiorum Rectores strictè
 tenentur ad promouendos in studijs sub
 ditos, & ad inuestigandum, quibus assi
 stant lectionibus; quid priuatè reco
 lant; quod tempus litteris infumant;
 quos profectus faciant; nec permittere
 valent domestica exercitamenta litte
 raria prætermitti. Etenim ea sollicitu
 do illis ex munere incumbit; vnde, si
 forsitan aliquis reperiretur deses, aut in

curiosus, nec sufficeret repetita corre
 ctio, obliuiscuntur in conscientia Sena
 rum Ordinum de illo monere, vt ex Col
 legio eijciatur; qui sibi tunc imputer
 imminens dedecus; aliàs ille sibi non
 proficit, & officit alijs cum iactura non
 leui, quæ debet omnino vitari.

115 Ad calcem huius epilogi,
 non licet, non meminisse sanctitatis in
 signis, qua floruit Infans Domina San
 ctia Alfonso, quæ Monialium Militariū
 Monasterio Ordinis D. Iacobi suum no
 men dedit, sæculo, eiusque pompis re
 nuntians, diuitias, & delicias calcans,
 omniaque temporalia bona, ac felicit
 ates nihili pendens. Deo se sacrauit
 sponsam in Cœnobio Sanctæ Euphemie
 de Cozollos, in Palætina diocesi, quod,
 succedente tempore, ad urbem Toleta
 nam fuit translatum, nuncque cogno
 minatur Monasterium de Santa Fe. Ibi
 ergo illa & subdita, & Abbatissa, nihil
 nisi Deum cogitans, egregium virtu
 tutum omnium specimen dedit; sæcu
 lum illud, vsque ad miraculum sua san
 ctitate illustrauit, posterisque mira
 exempla laudanda, & imitanda reliquit.
 Eius vitam scribere seorsim Dom. Don
 Ferdinandus de Pizarro, & P. Quintana
 nadeuñas.

116 Sanctæ Moniali Iacobæ
 meritò Sanctum Equitem Iacobæum ad
 iunxeris, B. Franciscum de Borja, Du
 cem de Gandia, Marchionem de Lom
 bay, Proregem Cataluniæ, Regum Ca
 tholicorum pronepotem, Imperatori
 Carolo V. in primis charum, qui calca
 tis sæculi honoribus, nostræ Societati
 Iesu adscriptus, tertius Prepositus Ge
 neralis ipsius, sua eximia sanctitate or
 bẽm, & Ecclesiam ornauit; inter Reg
 ni cœlestis Beatos iam ab Apostolica Se
 de recensitus, miraculis clarus; sui cor
 poris Reliquijs ab Vrbe Matritum tran
 slatis, Curiam, & Domum Professam So
 cietatis felicitat, clarioreque reddit
 omnes ferè Magnates, & Dynastas
 Hispaniæ, qui eo Progenitore glo
 riantur; & Militarem Ordinem
 D. Iacobi, quem fuit in
 Habitu Equestri pro
 fessus, nobilitat.

Disquisitio 10. De Commendis Ordinum Militarium.

Quaestio I. Quid sint Commenda, & quosine instituta?

VOCEM Commenda, ait Syluester in summa, verbo, Commenda, in princip. per syncopam fuisse contractam à voce Comedenda; eo quòd necessaria ad victum suppeditarentur, cum Beneficia, seu quavis alia prestabantur in administrationem, protectionem, seu commendam. Melius alij nomenclaturam huius vocis exponunt; In commendam enim accipere, aliquando significat, in custodiam, vel depositum rem sumere; aliquando sub patrocinio, defensione, fide, seu clientela suscipere; vt denotant lex commendare 186. ff. de verbor. signific. lex Thais 41. §. heredes, ff. de fideicommiss. libert. Cuiacius, Ræuardus, & plures, quos refert Domin. Don Ioannes de Solorzano lib. 2. de iure Indiar. cap. 1. num. 5. Hinc asserit Pater Iosephus de Acosta de procurand. Indor. salut. lib. 3. cap. 10. Commendatarios, & Commendas Indiarum fuisse dictas, ob curam, & prouidentiam, quam illi gerere debebant erga Indos, qui sub ipsorum fide, & patrocinio se constituerant. In Regno etiam Neapolitano, in Germania, & in alijs Prouincijs vocantur etiam Commendati, Recomendati, Affidati, homines quidam, qui, cum vasalli non sint, sub protectione, ac tutamine alicuius potentis Viri, seu Magnatis versantur; vt aduertunt Prætelus, & Calvinus verbo, Commendati; Maguerus de aduocatia armata, cap. 9. num. 692. In eadem significatione intelligenda sunt verba legis 8. titul. 6. lib. 1. Recopilat. ibi El Rey solo es Comendero de lo Abadengo, y de sus ciudades, villas, y lugares. Videatur Don Ioannes de Solorzano in Politica Indiar. lib. 3. cap. 1. & lib. 4. cap. 15. pagin. 626. column. 2. Præterea valde commune est in Iure Commendæ nomen in Beneficijs Ecclesiasticis, & in Dignitatibus, ac Prælaturis; & varia sunt genera Commendarum; alię perpetuæ sunt, alię temporales; quædam

compatibiles cum alio Beneficio in titulum, quædam incompatibiles; De quarum qualitatibus, & fructibus plura reperientur apud Barbosam de vniuerso Iure Ecclesiastico lib. tertio, cap. nono; Petrum Gregorium de rescriptis, lib. primo, cap. 17. Rodericum Acuña in Decretum distinct. 44. in princip. num. quarto. Vbi ait, Commendas Ordinum Militarium indè fuisse constitutas, quòd redditus plurium Ecclesiarum, & Ecclesiæ ipsę in Commendam, & administrationem Ordinibus traditæ sunt, & postmodum à Pontificibus fuerunt eis perpetuò fructus applicati, vt quomodo libet de eis disponerent; habendo tamen Ecclesiarum curam debitam, ita vt nihil ad eas, & cultum diuinum pertineat deficiat, & Parochus idoneus sustentetur. Profectò decimas Ecclesiarum Ordinum eis fuisse applicatas, constat ex pluribus Bullis Pontificijs, vnde Decimæ Commendatarijs comperunt; Pontifices autem ipsi, non Ordines soli, diuiserunt Commendas; aliàs ipsi Ordines, si potuissent eas diuidere, consequenter possent vnã alteri vnire; non tamen id possunt; Quare Innocentius VI. vniuit mensę Magistrali Commendam de Valentia, ad instantiam Ordinis de Alcantara, vt extat in eius Bullario pag. 63.

2. Isla in Commentar. regule Ordinis Sancti Iacobi, cap. 13. ait, initio Ordinis Iacobę nihil proprium Equites, ac Clericos Fratres possedisse, sed omnia bona acquisita, & quę denuò adquirebantur, communia fuisse ad sumptus Magistri, Fratrum, Equitum, vxorum, ac filiorum, necnon Monialium. In eis autem Oppidis, & Arcibus, quas Ordo possidebat, constituebatur Eques, aut Clericus Frater, qui eas, non vt proprias, sed in Commendam, vel administrationem haberent, de eis que curarent, quasi de bonis sibi commendatis. Hinc asserit, remansisse nomen Commendatum, etiam postquam illæ ad totum vitæ tempus conferuntur, ac vocari Commendatos eos, qui sub Commenda degunt. Firmatque suum profatum ex Alexandro Tertio, in Bulla Confirmationis Ordinis; In qua Pontifex laudat Iacobæos, quod absque proprio viuerent, & omnia bona redigerent in commune, instar Fideiium primitiuæ Ecclesię. Vnde eujus-

citur, Commendas fuisse administrationes bonorum, quæ non vt propria habebantur, sed vt communia Ordinis.

3 Eadem ergo vox *Commenda* in alijs Ordinibus Militaribus eodem sensu accipitur, pro territorio scilicet, Oppido, seu Arce, vel terris, quæ sunt ipsorum Ordinum propria, donatæ à Regibus, vel obtentæ à Sarracenis, simul cum Ecclesijs ibidem extantibus, vbi is, qui à Magistro, seu Administratore accipit Commendam, gaudet redditibus, vel etiam iurisdictione, & ad suæ vitæ tempus, cum libera ipsorum dispositione ea possidet; debetque Arces, domos, & Ecclesias sartas testas seruare, reparare, ac promouere; de Ecclesiæ cultu, ornatu, ac ministerio curare; congruam sustentationem, (nisi ex pacto à Parochianis debeatur) Parochotribuere, si aliundè ex ipsius Ecclesiæ emolumentis ille eam non habeat; aliaque sustinere tenetur onera, quæ decursu huius Operis attingimus, & infra declarabimus. Commendatario autem moriente, Commenda ad hæredes non transit, cum proprietas sit penes Ordinem, sed alteri ea à Rege nostro, Administratore Ordinum, conceditur.

4 Commendæ vocantur à Summis Pontificibus in suis Bullis *Preceptorie*, & *Commendatarij Preceptores*; Non inueni apud Authores, qui aliqua de Ordinibus tradunt, huius nomenclationis rationem. Crediderim, ita appellari; quia, cum primùm à Mauris fuerunt obtentæ ditiones, & Oppida, ea fuit præcipua cura Ordinibus Militaribus, vt fides Catholica radices ageret; Ecclesiæ edificarentur; Mahometica extirparetur perfidia; & Christiani in vera Religione instruerentur, ac firmarentur. Cum autem ea Oppida, & ditiones Equitibus darentur in Commendam, eis præcipuè incumbere sollicitudo, & vigilantia, vt commendati doctrinam veram ebiberent, ac depulsis ignorantibus, luce veritatis perfunderentur. Quæ etiam cura adhuc eos sollicitare debet, cum commendarij sub eorum patrocinio sint, teneanturque ipsorum bono, & vtilitati consulere, admonendo eos, qui Parochorum ibi munus exercent, vt sedulo animabus suarum ouium inuigilent; quare *Preceptorum*, seu *Magistrorum* nomen re-

tinent, quia per se, vel per alios edocendi Catholicam Fidem, & legis obseruantiam, suscipiunt. Addiderim, quod primis illis temporibus non pauci ad Fidem ex Paganis, aut Mauris conuertebantur, quos in doctrina Christiana edoceri, penes Commendatariorum erat sollicitudinem, cum ipsis commissi fuissent, ac in Commendam, & patrocinium constituti, qui in ipsorum ditionibus versabantur. Et id quidem cautum etiam est in Statutis Ordinis Sancti Ioannis titul. quarto, fol. *vigesimo septimo*, in Ordinationibus Italicè expeditis, ibi; *Item hanno ordinato, che li Cathecumeni, & Christiani conuertiti di nouo alla nostra sancta fede, siano amaestrati nella doctrina Christiana.* Aliquis censeat, *Preceptores* dici quasi *Perceptores*, eo quod percipiant fructus, & redditus. Vidi, nescio cui hanc derivationem vocis arridere, sed mihi omnino dissonat.

5 In eisdem Statutis Ordinis D. Ioannis tit. 5. n. 1. nomenclatura exponitur *Commendæ*; asseriturque, *Regulares Ordinis Sancti Ioannis nihil proprii, aut priuati iuris habere, sed proprietatem, & ius omne ad solum Ordinem spectare; Verum cum in communi relecti administra-ri non possent, propter locorum distantiam, & dissidentiam Nationum, Maiores nostri ea vicinim Fratribus per partes regiona commendarunt, (vnde nomen Commendarum sumpserunt) impostis annuis pensionibus, &c.* Concernit hæc expositio eam, quæ ex Isla tradidimus *numer. secundo.* *Commendis Ordinis Sancti Ioannis impostæ sunt annuæ pensiones, quæ à Commendatarijs persoluantur, & in commune inferuntur ararium; hæ autem appellantur responsiones, & impositiones.* Capitulum autem generale potestatem habet designandi, quota pars reddituum sit ab vnoquoque Commendatario persolueda; & priuationis Habitus poena est imposta his, qui noluerint obedire litteris, quibus per Priores, Castellanos, Empostæ, aut Capitula Prouincialia, pensiones Commendatarijs intimantur. Ita extat *titul. 5. numer. 1.*

6 Iam ergo ex dictis dignoscitur, quo fine fuerint institutæ *Commendæ*; scilicet cum bona, & ditiones Ordinum quotidie auferrentur in diuersis territorijs, necessum fuit, designari Administratores, qui de eis curam age-

agerent, vt conseruarentur, ac promouerentur in spiritalibus, & temporalibus. Diuisa itaque sunt, pro opportunitate rerum, territoria, & oppida, & singula singulis commendata; & quia dignus est operarius mercede sua, applicati sunt redditus ipsis Commendatarijs ad proprium victum, ita vt Ordinibus liberum semper fuerit, desumere ex eis, quod ad necessitates Ordinum ipsorum subleuandas esset necessarium, relicta Commendatarijs congrua sustentatione. Quippe, cum Equites ex communi victitabant, eos alere tenebantur ipsi Ordines, ac Magistri, (imò & nunc tenentur panem, & aquam eis suppeditare, & progredientes ad bellum alere) atque ad alimenta designabatur Commendæ aliquibus, ita vt omnes redditus sibi caperent, vel aliquos, iuxta eorum quantitatem, & reliquos Ordinibus tribuerent; quare etiam nunc Commendatarij soluunt lanceas, & alia, de quibus *inferius*. Ceterum eadivisio, & applicatio Commendarum non solum ad prædictam vtilitatem temporalem, sed præcipue ad commodum spirituale commendatorum, patrocinium, defensionem, & regimen politicum illorum fuit peracta. Id enim Ordinibus Sacris maxime incumbit, vt ad bonum spirituale tendat. Quare non possum non dolere, hunc finem esse velut obliuione damnatum, & Commendas ambiri ad splendorem, & vtilitatem propriam, quin aliud præ oculis habeatur, quasi Religiones sacræ Militares solum sollicitentur de suis Regularibus ditandis, nullo alio scopo sibi præfixo. Non quidem sic res se habent in ipsorum Ordinum exordio; aliter infederat animis, Catholicam Fidem, & Religionem promouere, & salutem, ac bono animarum, & populorum incumbere. Scio, Commendas in præmium militarium laborum ad vsus proprios conferri, liberamque esse bonorum dispositionem; Sed quis inficietur, Commendatarios, saltem vt nomen vacuum non gestent, commendatis sibi populis debere esse præsidium, defensionem, refugium; pauperibus succurrendo; de Ecclesijs curando; Parochijs inuigilando, & alia huiusmodi exercendo? Iam quidem nescio, an plures Commendis potiantur, qui, nec vbi illæ sint, calent; cum tamen cautum sit in Statutis, & Definitionibus Ordinum, quantum

temporis debeant quotannis Commendis assistere, quæ assistentiæ requiritur, vt prædicta omnia adimpleantur. Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. reg. quæst. 27. art. 12. ait, Commendatarios esse Prælatos, & gaudere iurisdictione spiritali. Non videri, unde hæc Prælatura, & iurisdictione proueniant, nec illi aliquem actum iurisdictionis circa suas Ecclesias exercent. Quod enim decime illis fuerint applicatæ, non suadet iurisdictionem, nec hæc data est illis in Commendam. De Commendatarijs Ordinis S. Ioannis circa hanc iurisdictionem diuersa est ratio, de quo *infra ex n. 52.*

7 Commendæ Ordinis Sancti Ioannis quomodo fuerint constitutæ in Hispania, & alijs Regnis, cum tamen hic Ordo fuerit Hierosolymis erectus, non erit iniucundum dignoscere. Feruebat olim in Catholicis deuotio erga loca Sancta, & Sepulchrum Christi D. Innumerum vndique ad illud visitandum confluebant; Inde adeo pium fuit habitum votum peregrinandi illuc, vt Apostolicæ Sedi fuerit, & sit reseruatam; Vnde è vita decedentes solebant in testamento relinquere, vt pro suorum peccatorum satisfactione peregrini, ipsorum expensis, Hierosolymas peterent; Inde aliqua Religiones (de quibus *disquis. 1.*) institutæ fuerunt ad pia exercitia custodiendi templum, & Sepulchrum Hierosolymitanum, defendendi peregrinos, eos si egrotarent curandi, & purgandi vias, ac maria ab hostibus. Inter quas Religio Sancti Ioannis fuit erecta, vt hospitio reciperet, & in Hospitali mederetur peregrinis agrotantibus. Plurimi quidem longo itinere defessi, & incommodis viarum fracti, infirma valetudine laborabāt, magnique sumptus ad eos curandos requirebatur, qui, nisi ex omnibus Prouincijs Christianis illuc reportarentur, non suppetebant aliunde. Hinc Reges, & Principes summa liberalitate ingentes mittebant pecuniarum summas, & præterea in suis Regnis, ac Prouincijs aliqua oppida, & ditiones ei Ordini donarunt, vnde redditus perciperet ad pia opera hospitalitatis, Xenodothijs, & defensionis peregrinorum exequenda. Alij etiā pij homines plurimis donis Ordinem ditarunt. Præterea cum Ordo Templariorum fuisset extinctus, qui valde erat diues possessionibus, in Gallia, & in nonnullis alijs Prouincijs bona eorum

applicata sunt Ordini Sancti Ioannis ex concessione Pontificis, & Principum, & aliqua etiam in Hispania; quam applicationem ideo censuerim fuisse præstitam, quia vterque Ordo ad eundem finem tendebat, nempe defendendi, ac hospitandi peregrinantes ad urbem Hierosolymitanam, & ob Instituti similitudinem collecta sunt in vnum plura bona, quæ vtrique Ordini prius sufficiebant. En quomodo vbiq; terrarum Ordo S. Ioannis adquisuerit, seu comparauerit facultates, possessiones, & oppida.

8 Iam ergo, quo pacto, & fine Commendæ fuerint institutæ, expressè in Statutis ipsius Ordinis tit. 5. num. 1. ostenditur. *Cum bona, & facultates, quæ Ordo noster possider, priorum hominum liberalitate collata sint ad sustinendas Hospitalitatis impensas, & propulsandos Christiani nominis hostes; certum est, Fratres nostros proprij in eis, aut priuati iuris nihil habere, sed eorum verum dominium, ac proprietatem, & eius omne ad solum ipsum Ordinem nostrum spectare. Verum cum in communi rectè administrari non possent propter locorum distantiam, & dissidentiam Nationum, Maiores nostri ea viritim Fratribus per partes regenda commendarunt (unde nomen Commendarum sumptulerunt) impositis annuis pensionibus, quæ augerentur, & minuerentur, prout & rei, & temporis, hoc est, necessitate conuenire, visum est.*

9 Cum autem bona Ordinis plurimum creuerint, & aliunde minores sumptus cum peregrinis fiant, eo quod pauci Hierosolymas à Sarracenis occupatas petant, & ex ea Vrbe exire fuerint compulsi Regulares S. Ioannis, Imò ex Insula Rhodiorum, quò aduenerant, ad Melitensem ab Imperatore Carolo V. donatam transuerint, hinc pensiones annuæ supra Commendas non sunt adactæ, quin potius Commendatarijs relicti sunt ferè omnes redditus ad honestam ipsorum sustentationem, cum libera facultate disponendi de illis, dum viuunt; in præmium etiam laborum, quos militantes in triremibus susluerunt, vt hostes Christiani nominis, maximè Turcas, & Mauros propulsarent à mari, & tutam nauigationem pararent Christianis, maximè euntibus Hierosolymas. Nullus quippè potest Commendam obtinere, qui in triremibus non militauerit, peregeritque, vt vulgò dicitur, *las Carabanas*. Commendæ

autem obtinentur ratione antiquitatis, sua seruata forma, & stylo constantibus ex Statutis, & consuetudine.

10 Postmodum Pontifices iurisdictionem spiritualem Ordini concesserunt in præfatis Commendis. Hinc in Ecclesijs, quæ sub illis sunt, Parochorū minus exercent Clerici Fratres eiusdè Ordinis, qui in Hispania à Congregatione, seu Tribunali, quod vocatur *Assemblea* approbantur. Id quippè Tribunal à magno Magistro, & ab ipso Ordine est constitutum, ac est Superius respectu omnium Equitum, ac Fratrum Clericorum, qui sub vnoquoque versantur; pro diuersis etenim Linguis, seu Nationibus diuersa Tribunalia, seu *Assembleæ* sunt instituta. Sunt autè octo lingue, seu Nationes; in Hispania quidem duæ: comprehendentes vtranque Castellam, & Lusitaniam; Regna Aragoniæ, & Navarra. Cæterum ad commune ærarium spectant spolia Commendatariorum decedentium; & item iura mortuarij (ita apud ipsos appellatur) & vacantis; ita vt pro mortuario, aut vacante Commendæ per promotionem, aut aliam causam ærarium recipiat redditus ipsius Commendæ à die obitus, seu vacantis vique ad diem proximum S. Ioannis Baptistæ. Quod idem seruatur respectu Priorū, Castellani Emposte, Baiuliorum, & aliorum Administratorum bonorum Ordinis. Ita in Statutis tit. 5. n. 4.

Questio 2 An, & quomodo possint habere Commendas Ordinum Militarium femina, aut etate minores, aut hi, qui non sunt Regulares ipsorum Ordinum? Vbi de pluralitate

Commendarum, & hysque concernentibus.

11 **V**IDIMVS aliquando, feminas potiri redditibus Commendarum, etiam si raro: indèque fit, pariter posse nonnumquam concedi minoribus etate Commendas, aut his, qui non sunt ex eisdem Militijs. Id autem quo iure fieri valeat, inquirimus,

mus. Ad obtinendum Commendam in Ordinibus Militaribus, opus est, vt quis sit eiusdem Ordinis, cuius est Commenda, Eques Professus. Ita constat ex Statutis D. Iacobi *tit. 15. cap. 2.* Ex Definitionibus Calatrae *tit. 11. cap. 2.* Ex Definitionibus Alcantaræ *tit. 18. cap. 5. & 8.* & in eisdem titulis cauetur, ne quis possit plures obtinere Commendas; ne successorem in eis exposcat; ne exteris Equitibus illa præsentur; ne quis ex vno Ordine Militari Commendam alterius Ordinis obtineat, nisi Habitum eiusdem prius suscipiat, & emittat Professionem; (& ante hanc solent Commendæ tribui) atque alia huiusmodi. Qui ppè hæ Commendæ constantur ex bonis, ex ditionibus, redditibus, ac decimis proprijs ipsorum Ordinum, institutæq; sunt ad Equitum sustentationem, & præmium, ac sub eo fine à Pontificibus approbatæ, quare ipsi, & non alijs ex iure, & Statutis licet eas impertiri; id enim esset, bona propria Ordinum extra illos distrahere, ac alienare, à fine intento in Commendarum constitutione omnino deflectere, Statutaq; in re grauissima violare. Videatur Bulla Iulij III. quæ extat in Bullario Alcantaræ *pag. 225.* in qua Commendas prohibet in Ordine D. Iacobi cum fructibus retineri nisi à Professis ipsorum Ordinum; & quod debeant esse ad pugnandum habiles, qui obtinuerint, statuit; vt finis inde Commendarum innotescat. Et licet Innocentius VIII. in Bulla, quæ affertur in eo Bullario *pagin. 58.* concesserit Don Ioanni de Stuniga Magistro Ordinis Alcantarensis, vt posset concedere Commendas personis, nondum Habitu suscepto, tamen id fuit privilegium soli illi concessum, & quia tunc in Ordine, citra negligentiam forsitan Magistrorum, non erant Equites idonei ad bellum; & præterea ea conditio fuit appositæ à Pontifice, vt intra annum susciperent Habitum hi, quibus Commendæ tribuerentur.

12 Hinc Commendæ nec ipsi Fratribus Clericis Ordinum possunt conferri, vt libauimus *suprà disq. 3. q. 2.* quia solis Equitibus ob militiam fuerunt institutæ; sicut nec Prioratus, Dignitates, ac Beneficia destinata Clericis Fratribus valent Equitibus concedi. Rursus nec minores sexdecim annorum, quamuis sint Equites ex ipsis Ordinibus, possunt eas Commendas adipisci; quia ante eam

etatem nequeunt emittere Professionem, & solus Professor potest eas obtinere. Deinde non possunt Commendæ his tribui, qui Habitum Ordinis non susceperunt; cum destinatae sint Regularibus ipsis, & non valeant extra Ordinem extrahi. Quin addo, Commendas ex vno capite esse bona Ecclesiastica, cum sint propria Religionum, gaudeantque omnibus exemptionibus, immunitatibus, ac priuilegijs, quibus fruuntur cætera bona Ecclesiastica, & Regularia, vt attigi *disq. 2.* Ex alio capite possunt quodammodo censerî Beneficia Ecclesiastica, cum constant earum redditus ex bonis Ecclesiæ, & ex decimis; & requirant, sicut Beneficia, collationem Ecclesiasticam cum impositione pilei, præstandam à Clericis Fratribus eorundem Ordinum, vt liquet ex titulis Statutorum, & Definitionum *suprà* allatis; Indeque vocantur Beneficia Ecclesiastica à pluribus Authoribus, nempè Corrasio, Gomez, Febo, Calderino, P. Azor, Seraphino, Nicolao Garcia, Duardo, Reynoso, Médez de Castro, Hieronymo de la Cruz, & Cordoua, quos refert, & sequitur D. Ginesius Morote *in patrocinio Ordinis de Alcantara num. 110. pag. 26.* Est in ea sententia strictè, & rigorosè essentiam Beneficij Ecclesiastici non sortiatur. At tamen in dicta usurpatione, & iuxta prædictos Authores, Commendæ inter Beneficia Ecclesiastica sunt connumerandæ. Id confirmatur, quia in Bulla Pauli III. quæ extat in Bullario Alcantaræ *pag. 144.* concedit, & dispensat Pontifex, vt bona Commendarum, & Beneficiorum possint locari per nouenniû, quod prius per quinquenniû solam ex iniuncto Pontificio licebat. Ipsum id concedit in alia Bulla *pagin. 152. ad finem,* respectu fructuum mensæ Magistralis. Ecce ea bona, quasi Ecclesiastica, Pontifex tractat. Tunc sic; Commendæ, quatenus Beneficiorum rationem sortiuntur, debent reputari Beneficia regularia, si quidem sunt propria Religionum Militariû, & ex suis ditionibus, Ecclesijs, & redditibus constantes, & præterea destinatæ à Pontificibus, & ab ipsis Religionibus ad suos Equites Regulares; non secus ac alia Beneficia Regularia Ordinum Militarium Clericis Fratribus conferri solita, ob easdem proportionatè rationes essentiam Beneficiorum Regularium omnino induunt. Cum ergo ex iure Bene-

ficia Regularia Regularibus, secularia secularibus conferenda sint, quod late prosequemur *disq. sequenti*, sit Commendas non posse conferri, nisi Regularibus ipsorum Ordinum. Dices, in Definitionibus Alcantaræ *titul. 18. cap. 5.*, inter alia, quæ Regi nostro Capitulum Ordinis proposuit, id esse; *Y particularmente recibiran muy señalada merced, en que no se prouean á personas, que no tengan el Habito.* Et sermo est de Dignitatibus, ac Commendis; ergo penes Regis arbitrium est, eas conferre alijs, qui ex Ordine non sunt; aliàs videretur superflua petitio. Respondeo, posse à Regi concedi gratiam Commendæ alicui extra Ordinē, dum dispensationem Pontificiam impetret; & Capitulum à Rege poposcit, ne id præstaret; fortasse quia iam aliquod exemplar erat, alicuius Commendæ, vnius ex tribus Ordinibus, collatæ alicui extra Ordinem cum dispensatione. Termini etenim habiles sunt supponēdi, vt ea Capituli petitio non sit innanis; nec aliter de illa possumus philosophari; cū tradita doctrina sit certa ex dictis, & dicendis.

14 Demum à fortiori nequeunt eas obtinere fœminæ, cum eis deficient omnia requisita præfixa. Et confirmatur; nam, si quando alicui fœminæ, aut inhabili, ratione defectus eiusmodi requisitorum Commenda fuit præstita, seu redditus illius, dispensatio à Sede Apostolica prius fuit petita, & impetrata, & dimidia annata eo casu Pontifici persoluitur, vt ex Marta, Surdo, & Menochio probat Morote *ubi supra n. 114.* ergo nequit propria auctoritate Rex noster, vt Ordinum Administrator, Commendam fœminæ conferre; aliàs dispensatione non indigeretur; Eam autem fuisse postulatam, & obtentam, constat ex Commenda *del Moral*, quæ præstita fuit Marchioni sc̄ de los Velz, & ex alijs. Obiter tamen cernitur, Commendas non esse rigorosè Beneficia Ecclesiastica eo sensu, quo communiter ea Beneficia usurpamus, sic enim accepta, quis vnquam dixerit, aut audierit, posse à fœminis obtineri, aut à Pontifice, vt obtineant, dispensari?

15 Ceterum, cum quis ex Iure est inhabilis ad aliquam Dignitatem, vel Beneficium Ecclesiasticum obtinendum, Pontifices dispensant, vt ab eo obtineatur Dignitas, vel Beneficium non in

titulum, sed in Commendam; Hinc Barbosa *de Iure Ecclesiastico, c. 9. n. 23.* asserit; *Huiusmodi commendæ via ad hoc per Summos Pontifices inuenta fuit, vt, qui non est habilis ad titulum, sit habilis ad commendam, veluti quia prouidetur alicui existenti in minori ætate, vel de Beneficio incompatibili, vel prouidetur Regulari de Beneficio seculari, & è contrario, vt aduertit Nicolaus Garcia *capit. 4. num. 24.* Vnde talis commendam dicitur dispensatio palliata ad obtinendum aliquod Beneficium, aliàs obtineri prohibitum. Rectè rem explanauit.*

16 Dispensationem etiam Pontificiã cōmuniter requiri, vt quis duas Commendas obtineat, arbitror; quippè sapiunt naturā Beneficiorum, aut Beneficia sunt, iuxta aliquorū placitū, & quidem incompatibilia, cum exigant residentiam iuxta Statuta, & Definitiones; Sic extat in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit. 15. c. 19.* vbi exiguntur saltē quatuor residentie menses. In Definitionibus Calatranæ *tit. 11. cap. 4.* duo menses residentie quotannis iniunguntur. In Definitionibus Alcantaræ *titul. 17. c. 1. & 2.* tres menses designantur. Et quidem Ordinum placitum, ac desiderium iderat, vt integro anno Commendatarij residerent in suis Commendis; sic etenim eas promouerent; arces, & domos instaurarēt; Ecclesiarū incolumitati, & ornatui, ac reedificationi consulerent. Deinde, vt ea dispensatio requiratur, aptari respectiue valet, quod de pluralitate Beneficiorum solet proferri. Demum extat prohibitio, ne quis plures Cōmēdas possideat. Ita in Statutis D. Iacobi *titul. 15. c. 4.* Vbi asseritur, irritam fore gratiam secundæ Commendæ, si præstetur. In Definitionibus Calatranæ *tit. 11. cap. 2.* vbi iuxta doctrinam libatam de Beneficijs, affirmatur, non posse, iuxta Iuris dispositionem, duas Cōmēdas obtineri, & in margine citatur *caput de multa, de præb.* Estò addatur, in euentu magnæ vtilitatis Ordinis, & id exigente generositate Commendatarij, posse Magistrum, seu Administratorem, cuius oneratur conscientia, plures Commendas eidem præbere. Vnde fit, in simili euentu, non fore necessariam dispensationem Pontificiam; qui euentus rarò præsumendus est, ne facillè inuertatur debitus, & reclusus modus distribuendi Commendas. Idcirco consultò apposui *suprà* necessariam esse communiter dispensationem; nam

nam in alijs euentibus non est liberum Magistro, plures Commendas impertiri. Idem, quod in Ordine Calatrauensi, statutum est in Alcantarenli, tit. 18. cap. 7.

17 Commendarum, Dignitatum, Prioratum, & Beneficiorum successiones nequeunt exposci, nec conferri, superstitibus his, qui ea obtinent. Sic cautum est in Statutis Ordinis D. Iacobi tit. 15. cap. 2. Et in Definitionibus Calatrauæ tit. 12. cap. 3. In quibus Ordinationibus declaratur inhabilis ad Commendam, Prioratum, vel Beneficium, qui eorum successione petierit. Quâ inhabilitatem solus Ordo, qui ipsam iniunxit, aut Summus Pontifex, poterunt auferre. Et merito ea prohibitio, ac pœna sunt inflictæ, vt nimix ambitioni, & cupiditati aditus occludatur. In Definitionibus Alcantaræ tit. 18. cap. 9. eadem continetur prohibitio; Et quia verba valdè conueniunt doctrinæ superiori de qualitate Commendarum, ideo ea transcribimus; *Por quanto por derecho Canonico està prohibido, que no se den expectatiuas de Beneficios Ecclesiasticos en vida, de los que los tienen, y poseen; consultado con su Magestad, mandamos, que lo mismo se guarde, y cumpla en las Dignidades, y Encomiendas de nuestra Orden.* Expende causalem huius Definitionis, quæ nullam haberet vim, nisi in communi sensu, & sententia ipsorum Ordinum, Dignitates, & Commendæ reputarentur Beneficia Ecclesiastica, vel saltem ad instar.

18 Obseruandum est in presenti, Regem nostrum, vt Administratorem Ordinum, concedere Dignitates, & Commendas; verùm in Ordine Calatrauæ, vt asseritur tit. 10. cap. 1. Commendatarium maiorem eligendum fuisse per suffragia, sic enim tempore Magistrorum Ordinis fiebat, & deinceps ita fieri, ibi statuitur. In Ordine Alcantaræ idem statuitur tit. 18. c. 2. & præterea, vt refertur in Definitionibus tit. 18. cap. 6. Capitulum à Rege poposcit, vt Dignitates Ordinis concederet de consilio Seniorum, & Senatus Ordinû, & Rex petitioni annuit. At ipse Commendas maiores, & Dignitates abique suffragijs, & consilio concedit; & ad id Bullam Pontificiam impetrauisse, mihi est relatum, & ex se est valdè credibile. Alia circa Commendas in prædictis Statutis, & Definitionibus referuntur, ini-

bi legenda, nam quæstioni non subiacent, nisi ea, quæ in hac disq. exponim; imo aliqua ad perfectiorem notitiam, non disputando, sed referendo, subteximus.

Quæstio 3. Quæ sint obligationes annexæ Commendarum Ordinum Militarium?

19 COMMENDATARIII omnes ex præscripto, & distributione ipsorum Ordinum tenentur soluere quotannis stipendia ad milites designata, vulgò *Lanzas*; & pro quantitate reddituum Commendarum hæc pensio est commensurata. In Ordine S. Iacobi, vt ex Statutis liquet tit. 9. cap. 1. sunt septuaginta septem Commendæ, quibus, & duobus etiam Prioratibus de Vcles, & S. Marci Legionensis, quatuorcentum triginta duæ lanceæ persoluendæ *ibidem* sunt distributæ. In Ordine Calatrauæ sunt quinquaginta sex Commendæ, annumeratis inter eas Dignitatibus Clauigeri, & Operarij; inter quas distributum persoluitur stipendium ad trecentum, & triginta lanceas. Ita reperitur in Definitionibus tit. 36. post. cap. 6. In Ordine Alcantaræ sunt triginta septem Commendæ simul cum munere Clauigeri, quibus, & etiam Sacristæ maioris Dignitati distributæ sunt centum triginta quatuor lanceæ persoluendæ, in Definitionibus tit. 40. Vbi aduertitur, stipendiû, quod Sacristæ maiori soluere incumbit, insuendum esse in Operibus Monasterij, eo quod ille sit persona status Clericalis. Obseruatur etiam *ibidem*, cum Commendatarij ipsi ad bellum contra Infidèles proficiscuntur, pro singulis stipendium vnus lanceæ fore minuendum, cum eo ipsi indigeant ad proprios sumptus. Ad id bellum destinantur omnes prædicti Milites, seu lanceæ; & Magistro, ad bellum proficiscenti id præstatur subsidium, vt potè militiam sustinerent. Nunc stipendium lancearum Ordinis de Alcantara, ex Pontificia Bulla, & indulto applicatum est sustentationi Collegij Alcantarenlis Salmantini.

20 Commendatarij Ordinis D. Iacobi tenentur etiam designatam elec-

eleemosynam erogate in locis Commendarum; Quare, si Commendatarius proprius adhuc non sit alicubi designatus, aut ob aliquam causam Administrator præficiatur Commendæ, is debet ex Commendæ redditibus eleemosynam illam largiri. Quod si quis sit Commendatarius titularis alicuius Commendæ alienatæ, cuius redditus non percipit, sed æquivalentes alibi destinatos, tenetur mittere eleemosynam ad se spectantem Fiscali Senatus Ordinum, ut Senatus ipse præcipiat, illam distribui in locis, quorum nomine Commendæ nuncupantur. Ita in Statutis Ordinis tit. 9. c. 3. Eadem obligatio videtur incumbere Commendatariis titularibus aliorum Ordinum.

21 In Ordinibus aliqui Commendatarii tenentur quotannis soluere aliquibus Prioribus ex Clericis Fratribus imò & alijs Clericis secularibus obtinentibus Beneficia, certam pecuniæ quantitatem. Quinam autem illi sint, & quantitas numeranda, continetur in Definitionibus Calatrauæ tit. 12. c. 2. & consuetudine est stabilita in alijs Ordinibus. Hæ autem omnes solutiones sub peccato graui, & sub onere restitutionis debentur, ut potè iustæ, ab Ordinibus præscriptæ, & Commendis, ac Dignitatibus iam annexæ.

22 In Ordine Alcantaræ Commendatarii, qui in sua ditione obtinent arces, seu castella, iuramentum fidelitatis debent præstare Magistro, seu Regi nostro, ut Administratori, ad idemque præstandum tenentur substituti, quos eis ipsi præfererint. Ita in Definitionibus tit. 27. cap. 2. Debent præterea omnes Commendatarii apud se habere transcripta Instrumenta publica, quæ ad suas spectant Commendas, publica fide, & autoritate confecta, quorum exemplaria in archiuo sacri Monasterij Alcantaræ asseruantur, nec ex eo aliquod potest extrahi, nisi centum ducata deponantur, ut sic citius, & diligentius illuc reportentur. Itatit. 25. cap. 11. § 13.

23 Commendatarii præterea omnium Ordinum, ut in superioribus attigimus, debent sollicitè conari, ne temporis iniuria arces, domus, & Ecclesiæ, vel Eremitoria, ac Xenodochia labantur, eorum instaurationi, reedificationi, & ornati incumbentes; cum ad singulos spectet, ne ea, quæ sub Commenda

da sunt, tuinam, detrimentum, aut imminutionem patiantur; Quin potius, pro zelo Ordinis, conari deberent, ut in dies incrementa caperent; ædificia firmitate, & decore donarentur; Ecclesiarum cultus decentior vigeret, & pauperum sollicitudo foret ingentior. Nec aliter sanè munerì, & Ordini faciunt satis. Demum Commendatarii tenentur Regem sequi in bello contra Infideles, expensis proprijs, nisi fortè fructus Commendæ tenues sint, nec sufficientes, ut cū pluribus docet Don Ioannes de Solorzano in *Politica Indica* lib. 3. cap. 25. pag. 422. At, si bona propria habeant, tam illi, quàm cæteri Equites Militares non Commendatarii, & grauis vrgeat necessitas, ac periculum Regni, tenentur ratione subordinationis bonorum, quam præstiterunt emittendo votum paupertatis, proprijs expensis ad bellum progredi iuxta suum Institutum. Vide dicta *disq. 4. quest. 1.*

24 Commendatarii non debent soluere decimas ex bonis Commendarum; tum quia ex bonis proprijs ipsorum Ordinum, qualia sunt bona Commendarum, decimæ non debentur, ut extat in pluribus Bullis Pontificijs expeditis erga ipsos Ordines; tum quia de Commendis extant Decisiones Rotæ, quas affert Seraphinus *dicis. 549. & 655.* Videantur Don Ioannes Beltran de Guevara in *allegatione contra Mosén Rubin de Bracamonte*, & Don Ioannes de Solorzano in *Politica Indica*, lib. 4. cap. 21. pag. 678.

Quæstio 4. De concursu eorum, qui ex Decreto Regio Commendas expectant.

25 **C**OMMENDAM vacantem solet Rex noster anticipatè concedere, & gratiam pro ea obtinenda expedire. Et, quia contingit, non vni soli, sed pluribus hoc beneficium expectatiuæ promeritis, & obsequijs conferri, inquirimus, quis inter eos primam Commendam vacantem sit obtenturus? Nam, si vnus duntaxat illam expectet, non est debiam, ipsum in eam succedere, cum non sit alius, qui concurrat, & ius aliquod præferat. Haec *quæstio.*

quæstionem de Commendis Indorum discussit eruditè Don Ioannes de Solorzana in *Politica Indica lib. 3. cap. 9.* simileque de utrisque est dubium, & decisio utrobique eadem.

26 Si gratia Commendæ vacatura exprimat aliquam in speciali, hæc gratia erit preferenda ceteris in generali concessis, esto in his asseratur, concedi primam Commendam vacaturam, quia specialis gratia præfertur generali; iuxta *leg. in toto, de reg. iur. cap. generi, de reg. iur. lib. 6. c. 1. in fin. de rescriptis*; Idem Solorzano id exornat *tom. 2. de Iur. Indiar. lib. 2. cap. 8. num. 4.* Et de expectatiuis id cernitur *in c. dudum, 14. vers. Præsertim, de præbend. lib. 6.* Atque de Commendis docet Valenzuela *consil. 83. num. 140.*

27 Quod si nulla in speciali designetur Commenda, tunc qui prior est tempore, potior est Iure, isque obtinebit primam, cui prius tempore gratia fuerit concessa; Id enim etiam in Iure disponitur circa litteras impetratas ad Beneficia, & Præbendas vacantes (quod enim de vacaturis Commendis asserimus, si gratia vnus ex Commendis vacantibus in generali fiat) Sic *in cap. si pro re; cap. tibi qui, de rescript. lib. 6. cap. qui prior, de regul. iur. eod. lib. leg. 27. c. 29. tit. 13. p. 5.* Exornant Velasco *in axiom. iur. litt. P. num. 163.* Dueñas *regul. 198.* Staphileus *de litter. gratiæ tit. de mandato de prouidend. §. idem dico.* Id firmatur ex chirographis, quæ expediuntur ad exactionem pecuniarum, nam quæ prius tempore data sunt, prius solui à Receptoribus debent, iuxta *leg. 12. tit. 14. lib. 2. Recop. & ibi Azeuedo.* Videatur Volanos *in Curia Philippica part. 2. lib. 2. cap. 12. num. 2.* Similiter in testamento primò vocatus præfertur ceteris, iuxta *leg. Publius 36. §. 1. ff. de cõdit. & demonstr. cum alijs pluribus allatis à Menochio lib. 4. præsump. 16.* Et circa præcedentias in Officijs, & Dignitatibus plura congerit Tiraquellus *de primog. quæst. 19. num. 2.*

28 Si in Commenda vacatura designentur redditus, v.g. si proferatur, concedi Commendam, cuius redditus non excedant duo mille ducata, ex vi eius Decreti nequibit obtineri Commenda opulentior, eamque summam excedens, cum gratia non ultra extendatur.

Quod si Commendæ Decretum contineat clausulam, qua proferatur, eam concedi, vt quis matrimonium ineat cum femina designata; Si is non ineat, videndum est, an ea fuerit causa finalis, & motiua concessioni, an impulsiva tantum, quod constabit ex ipso Decreto, si nempe alia merita, & obsequia referantur, ob quæ Commenda conceditur; Standumque erit doctrinæ communissimæ inter Authores, dum loquuntur de impetratione Bullarum, & dispensationum; Scilicet ea concessio Commendæ valida erit, quamuis non ineat ille matrimonium, si hæc dumtaxat fuit causa impulsiva; secus, si fuit motiua, & finalis. Sic in Commenda Indorum pronuntiatum fuit, in simili euentu, à Senatu Supremo Indiarum, teste Don Ioanne de Solorzano *in Politica Indica lib. 3. c. 9. pag. 313. §. Todo lo qual.*

29 Maior difficultas est, si Rex noster vnâ, eandemque in speciali Commendam vacantem, aut vacaturam concedat duobus, vni scilicet post alium, quis sit præferendus? Pro eo, cui posterius concessa est, militant aliquæ non leues rationes. Scilicet id, quod posterius decernitur, derogare, quod antè sit tuitur, quando vtrumque est incompatible, iuxta *leg. pacta nouissima, Cod. de pact. leg. de quibus, ff. de legib. §. posteriore, instit. quibus modis testam. infirmantur, cum alijs, quæ adducit Velasco in axiom. Iur. litt. P. num. 116.* Et sicut in testamentis, cum res eadem duobus legatur, per legatum posterius tenetur prius ademptum, vt cum communi exornat Couarrubias *in rubric. de testam. 2. part. n. 21.* Idem in rescriptis Principum videtur dicendum, quod scilicet posterius adimit prius. Idque maiori vi pollet, si secundus possessionem Commendæ prius apprehenderit; sicut in feudis, cum duo concurrunt, non inspicitur tempus gratiæ, sed possessionis, iuxta *cap. si facta, si de inuestitura fuerit controuersia, vbi Baldus; & Iason in leg. 4. Cod. de pactis, & plures alij.*

30 Pro primo autem sunt grauius fundamenta, vt anteponatur secundo. Etenim in prælatione rescriptorum debet attendi ad prioritatem expeditionis, vt *suprà* asseruimus, & docent Nauarrus *consil. 10. de maiorit. & obed.* Valenzuela, Staphileus, D. Ioannes de Solorzano, *superius* allati, & Don Ferdinandus

nandus Arias de Mesa in var. resol. lib. 2. Sic in iure, qui duobus suas operas conducit, primo obligatur, iuxta leg. in operis, 26. ff. locati. Sic etiam Beneficium concessum absenti, qui ratum habuit, quamvis non fuerit possessio apprehensa, nequit alteri concedi, iuxta cap. si tibi absenti, 17. de prebend. lib. 6. Et magis ad rem, in cap. cum ex parte, de offic. delegati, cum litteræ Pontificiæ ad Dignitatem Ecclesiasticam in fauorem duorum fuissent expeditæ, primas effectum sortiri, decernitur, ex eo quod secunde per obliuionem, aut inaduerentiam censeantur concessæ; quod nostro casui aptatur. Et quidem id in Beneficijs verum est, sicut in feudis, licet secundus possessionem apprehenderit, vt docent Ioannes Cochier de primarijs precibus, pagin. 23. Rosental de feudis cap. 6. concl. 12. Tunc enim solum possessio prodest, cum dubitatur de litterarum data, iuxta cap. si à sede, de prebend. lib. 6.

31 Nec credendum est, Regem velle reuocare primam gratiam, cum sapiat naturam contractus, eo quod fiat in remunerationem obsequiorum, vt docet Matienzo in leg. 6. tit. 10. lib. 5. Recop. gloss. 2. ex num. 29. Et, estò naturam fauoris, & beneficij dumtaxat imbibat, ea tamen est vis verbi, & concessionis Regiæ, vt primum præferat, & absque traditione, & possessione illum in dominium velut immittat, vt tradant Tuscus verbo, Donatio, conclus. 699. Cabedo decis. 39. num. 7. part. 2. Gregorius Lopez in leg. 6. tit. 26. partit. 4. Couarrubias lib. 2. variar. cap. 19. num. 3. Et plurimi apud Valenzuelam consil. 68. num. 66. Quare eadonatione facta, & translato dominio, nihil subsistit, quod secundo donari queat; Nisi fortè in secunda concessione reuocatio primæ gratiæ apponatur expressa; tunc enim censetur, Principem fuisse deceptum, & eam subreptitiè impetratam, vt obseruant Bartolus in leg. prædia, Cod. de locat. præd. ciu. lib. 11. Græueus lib. 2. obseru. 51. & 55. Seraphinus decis. 1171. & alij.

32 Nec in feudis possessionem fauere secundo, est communior sententia, quin potius opposita, quam tuentur Ioann. Faber in leg. quoties, Cod. de rei vindic. Antonius Gabriel lib. 1. comment. tit. de non toll. iur. concl. 2. num. 13. cum pluribus ab ipso relatis. Roman consil. 70. num. 3. Marsilius sing. 82. Rosental

de feudis, cap. 6. concl. 10. num. 3. Ex his omnibus rationes contrariæ diluuntur, & hæc secunda sententia fauens primo, qui gratiam obtinuit, verior apparet.

33 Cæterum aliqua sunt obseruanda. Primum, si vnus ex duobus aliquod obsequium pecuniarium præstitit, vt sibi Commenda concederetur, non quidem per modum emptionis, sed velut in obsequium, & subsidium, absque villo antecedenti pacto; hic videtur alteri præferendus; nam titulus fuit onerosus, atque ob vrgentes Fisci necessitates ea pecunia fuit acceptata; atque in remunerationem fuit concessa Commenda; quæ remuneratio tunc est proximior, & vrgentior, ac ea, quæ ob alia obsequia præstatur. Secundum præ oculis est habendum, si gratia primo fuerit concessa sub aliqua conditione, secundo verò purè, & absque conditione vlla, & antequam conditio adimpleatur, secundus immittatur in possessionem, hic sane erit præferendus; argumento textus in cap. si pro te, de rescript. lib. 6. cum alijs.

34 Deinde si primus, cui gratia est facta, post vacantem Commendam, negligens fuit in apprehendenda possessione, & in exequendo necessaria ad suum ius obtinendum, secundus in possessionem immisus erit manutenendus; cum sibi primus imputare debeat incuriam, iuxta cap. Capitulum Sanctæ Crucis, de rescript. lib. 6. Vbi Abbas, & Glossa questionem excitant de ea negligentia, nempe ex quibus signis sit dignoscenda, & intra quod tempus; pluraque in id adducit Menochius de arbitrar. cas. 572. ac decidit, id ex iure non constare, reliquendumque esse arbitrio prudentis iudicis, qui circumstantias penset. Id ipsum in negligentia circa possessionem feudorum, & Beneficiorum dissentiunt Rosental vbi supra, cap. 6. concl. 12. num. 2. Ioannes Cochier supra pag. 66. ad text. in cap. tibi qui, de rescript. lib. 6. Mascardus lib. 6. præsump. 23. Moneta de oper. can. c. 6. concl. 2. Ille verò, qui ex duobus Commendam amiserit, ius habet poscendi à Rege, vt alia æqualis sibi conferatur, ne frustratum euadat prorsus Decretum, & sua obsequia absque remuneratione; argumento textus in cap. inter cætera, 17. de prebend. vbi Glossa, & Doctores. Exornant Bartolus, Baldus, & Iasson in leg. quoties, Cod. de rei vindic. Rosental vbi supra, cap. 4. concl. 8.

cap. 6. conclus. 8. 6. & 12.

Questio 5. An Commendatarijs Ordinum Militarium debeant solui primitiæ, & Oblationes?

35 **D**E facto primitiæ, non aliter ac decimæ, Commendatarijs adquiruntur, & extat de hoc immemorialis consuetudo. Quare, estò debeantur Parochiis, tamen circa decimarum, ac primitiarum solutionem, consuetudini omnino est standum. In Statutis, & Definitionibus Ordinum nihil de primitijs stabilitur, nisi in Definitionibus Alcantaræ tit. 20. cap. 10. Vbi asseritur; *Y las primicias se paguen de lo que cogen en las dexmerias de los lugares, donde estan obligados à las pagar, por los Sacramentos, que reciben.* Et, quamvis non exprimat, cui sint soluendæ primitiæ, videtur insinuari, Parochiis deberi propter administrationem Sacramentorum, cum hæc illis incumbat. Et quidem ex se illis debentur; vt docent S. Thom. 2. 2. quest. 85. art. 3. P. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 8. cap. 3. Bonacina tom. 2. de præcept. Eccles. disput. ult. punct. ult. num. 3. & apud ipsum Molfesius, Moneta, P. Lessius, Reginaldus, Filiucius, Layman, Azor, & plures alij.

36 Hinc annis elapsis contenderunt Clerici Fratres Alcantarenses Parochi, sibi soluendas esse primitias; res à Rege nostro Senatui Ordinum fuit commissa; Is verò consuetudini attendens nihil immutauit; sed indictum est Parochiis, vt quilibet, si sufficientem non haberet congruam; eam coram ipso Senatu deposceret. Etenim, licet in Definitionibus sit præfixum stipendium, quod Commendatarij in singulos annos præstare debent; cum iam diu stipendij taxa fuerit designata, & rerum omnia pretia sint aucta, non exiguum eis ius fuit, vt stipendij incrementum deposcant, vbi ex Ecclesiæ ingressu congrua decens non coalescit.

37 Oblationes, quæ in Ecclesia sunt super defunctorum sepulchra, & propter officia quauis Ecclesiastica, Parochiis debentur, & soluntur; (in vnaquaque tamen Ecclesia, sua est con-

suetudo super portione, quæ spectat ad Beneficiarios, Capellanos, & Sacristã) Ita P. Azor instit. mor. lib. 7. cap. 38. Abbas in c. Pastoralis, de his, quæ sunt à Prelatis; P. Reginaldus in praxi for. panit. lib. 19. num. 85. Zerola in praxi Episcop. verbo, Parochia, versu, Ad quintum. Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. regular. q. 37. art. 7. Bonacina vbi supra, n. 5. & communis. Idque constat ex cap. ad audientiam, 1. de Ecclesiar. edificat. Clementina Dudum, de sepultur. Idemque dicendum est de anniuersarijs, de distributionibus quotidianis, alijsque similibus, quæ deputata sunt his, qui intersunt diuinis Officijs, ac persolunt anniuersaria, & subeunt onera, in quorum stipendium ea sunt designata.

38 Hinc fit, ea omnia non debere solui Commendatarijs, vt de facto non soluuntur. Ita docet Mora in regul. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. c. 30. Vbi ait, sic olim in Ordine Iacobæo plures Magistros statuisse. Et probatur; Quippè Pontifices, qui in Bullis Apostolicis applicarunt eis decimas, nullam de oblationibus, & anniuersarijs fecere mentionem, ea Parochiis, ad quos attinent, relinquendo; nec hæc veniunt sub nomine decimarum. Ita docet Emanuel Rodriguez vbi supra. Confirmatur; nam adhuc ipsi Clerici, si sint absentes, non percipiunt vt plurimum prædicta omnia, sed ea percipiunt, qui assitit, & Ecclesiastica Officia persoluit; iuxta cap. vnic. de Cleric. non resident. lib. 6. ergo multò minùs Commendatarij ea percipere debent, cum nec Officia Ecclesiastica persoluant, nec ex lure, & ex te sint illa deputata nisi Parochiis, & Ecclesiarum Ministris. Vnde, sicut ad percipiendas quotidianas distributiones in absentia est necessaria Pontificia dispensatio; vt cum alijs docet Ioannes Andreas in dicto cap. vnic. sic, vt Commendatarij perciperent oblationes, necessaria esset ea dispensatio, quæ tamen non extat in Bullis concedentibus decimas, vt ex ipsarum tenore constat. Nec obstat doctrina Felini asserentis in cap. dilectus, de offic. Ordinar. quoties Vicario assignatum est stipendium ratione officij, ad principalem pertinere decimas, & oblationes; Sed Parochiis designatum est stipendium, & Ecclesiæ vnitæ, ac incorporatæ sunt Ordinibus; ergo decimæ, & oblationes ex illis prouenientes pertinent ad Ordines, &

& Commendatarios. Contrà, quia Parochis assignatum est stipendium loco decimarum, quæ aliundè ad eos pertinebant, & applicatæ sunt Ordinibus, & Commendatarijs; non verò loco Oblationū, quæ à Pontificibus non sunt applicatæ, siquidem non exprimuntur in Bullis, & ex iure communi debentur Parochis; ea autem, quæ speciali nota sunt digna, & quæ ius commune violant, debent specialiter exprimi, aliàs non veniunt sub concessione, iuxta *leg. item apud Labbeonem, §. & generaliter, ff. de iniurijs*. Nec rectè Rodriguez *ubi supra*, vt à Felini argumento se expediret, asseruit, decimas esse applicatas Commendatarijs pro obsequijs belli in Ecclesiæ defensione, Ecclesias autem non esse vnitas Ordinibus; Sic enim ait; *Nec verum est dicere, quòd Ecclesiæ Parochiales sunt vnite Ordini, quia litteræ Apostolicæ hoc non dicunt; sed quòd Summus Pontifex erigit certas Preceptorias, quibus erectis applicat, & appropriat decimas Ecclesiarum Parochialium*. Huius doctrinæ in generali falsitatem latè in superioribus conuicimus; Constat quippè ex innumeris Bullis Apostolicis, & alijs fundamentis, eas Ecclesias vnitas, & incorporatas esse Ordinibus, eorumque proprias, cum plena, & priuariua iurisdictione Ecclesiastica erga illas. Quare non est audiendus Rodriguez, nec Aluarus Velascus *lib. 1. Consult. 14.* idem sentiens; nisi fortè solùm agant de Ordine Christi in Lusitani (& credo, eos id solùm attingere, quamuis titulus in quæstione præfixus à Rodriguez sit de omnibus Ordinibus Militaribus) Ibi autem quid circa Ecclesias Commendatariorum contingat, nec Authores, quos viderim, tractant; nec mihi explorare licuit. De Oblationibus plura sunt communia, nec nostri Tractatus specialia, videnda apud Authores *in hac quæst.* relatos.

Quæstio 6. An Commendatarijs Ordinum Militarium debeantur decimæ ex fructibus omnibus? Et an illi teneantur soluere subsidium, & Excusatum?

39 **C**OMMENDATARIIS applicatæ sunt decimæ eius di-

tionis, aut soli, in quo sitæ sunt Commendæ; quippè eis tradita, & commendata fuit cura Parochianorum, & Ecclesiarum, quibus consulere, ac providere tenentur, suppeditando congruam sustentationem Parochis, si inibi aliundè eam non habeant; & præterea de Ecclesiarum cultu, ornamentis, & reparatione curando. Potuisse autem has decimas à Pontificibus applicari Ordinibus, & Commendatarijs, indubitabile est, vt latè profequitur Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indica lib. 4. cap. 1. ex pag. 500.* Hinc in generali asserendū est, omnes decimas Commendatarijs deberi, cum generaliter hæ debeantur Parochis, iuxta *cap. cum contingat, de arbitr. cum vulgatis; Tridentinum sess. 25. cap. 12. de reform.* Et quidem decimæ quorumcumque fructuum debentur ad sustentationem Ministrorum Ecclesiæ, cultum, & ornamenta Ecclesiarum, ac pauperum subventionem, vt exprimitur *in leg. 2. lib. 1. tit. 5. de decimis, in lib. edito à Rege Philippo II. de Ordenanzas Reales.* Cum autem ex se ea omnia incumbant Commendatarijs, circa Ministrorum sustentationem, Ecclesiarum cultum, ac subventionem pauperum, consequens est, vt ipsis decimæ debeantur ex omnibus fructibus. Quia excommunicatio lata est *in cap. omnes decimæ, 16. quæst. 7. cap. peruenit; cap. non est; cap. non tua, de decimis,* contra non soluentes decimas, & eas sibi retinentes; ac in Tridentino *ubi nuper*, iniungitur, quòd non soluentes excommunicentur, & non, nisi plena restitutione secuta, absoluantur.

40 Attamen si in aliquo territorio consuetudo sit legitimè præscripta, quòd ex aliquo genere fructuum decimæ non solvantur, tum coloni non tenebuntur illas soluere Commendatarijs ex eiusmodi fructibus, siuè de nouo ibi fementur, siuè frequenter iam ibi colligantur. Ita Solorzano *ubi supra lib. 2. cap. 22. pag. 194.* Quod cautum est in tribus pragmaticis Regijs, Toleti, anno 1625; Matriti, anno 1528; Segouiz, anno 1532; & in hac vltima sic habetur; *Donde no se ha acostumbrado à pagar diezmos de pan, y yeruas, y otras cosas mieuas, no se pague; y los Prelados, y orros Inezes Ecclesiasticos, sopena de las temporalidades, no constriñan con censuras à ello, &c.* Si verò consuetudo sit, vt ex omnibus fructibus

bus decimae soluantur; & de nouo ali-
que fruges seminantur, aut vineae plan-
tentur, quae nunquam in eo solo, seu ter-
ritorio extiterant, sanè decimae debe-
buntur; quia quòd antecederet non fue-
rint solutae, non prouenit tunc ex con-
suetudine non soluendi, sed ex eo, quòd
ibi non fuerint antecederet illae fru-
ges, seu vineae, ex quibus possent solui,
cum aliundè ex cæteris alijs soluantur.
Hinc etiam, si quis vites è terra eradi-
cet, et ex quibus vini decimas soluebat,
& in eo fundo serat frumentum, aut pra-
tum conficiat, debet decimas frumen-
ti, seu herbae, dum consuetudo non ob-
stat decimis herbarum.

41 Si lis super decimis oria-
tus inter incolas loci, & Commendata-
rium, nequeunt ad Tribunal saeculare
confugere pro litis decisione, sed ne-
cessario ad Senatum Regium Ordini-
um, qui est Tribunal Ecclesiasticum,
ad quod, vt tale, spectant causae decima-
les Ordinum, in prima, aut in secunda
instantia, si prima fuerit habita coram
Prioribus, aut Vicarijs Militaribus;
Quippe causae decimales, siue sint de iu-
re ad decimas, siue sint de facto, ad Ec-
clesiasticos Iudices spectant; iuxta *cap.*
Parochia, cap. cum contingat, de arbitr. &
docent Moneta, Tuscus, Molfesius,
Reginaldus, Pater Suarez, & alij, quos
refert, & sequitur Bonacina *disputation.*
ultim. de decim. quaestio. 5. punct. 6. ex
numer. 1. Homobonus, Fulgosius, P. A-
zor, & alij, quos sectatur Diana *p. 1. tr. 2*
ref. 89. Ac in Bullis Pontificijs, saepe à no-
bis allatis, cognitio causarum decima-
lium ad Iudices Ordinum pertinere as-
seritur.

42 Hic aduerte, posse do-
minum fundi mutare eius culturam pro
suo arbitrio, quamvis ex mutatione val-
lor decimarum decrescat, imò etiam
si ex mutatione fieret, nullas decimas
solui; nec id potest illi prohibere Com-
mendatarius, aut Parochus; sicut e-
nim ille poterat nullo modo colere fun-
dum, nec esset ab illis cogendus, vt in-
uitus coleret, sic valet mutare cultu-
ram, vel in fundo domum aedificare,
quia in suo quisque fundo potest ope-
rari, quod malit, dum leges publicae
non obstant; vt tradunt Couarrubias,
Rebuffus, & alij, quos refert, & sequi-
tur Azuiedo in *nou. Recopilation. lib. pri-*
mo, titul. quinto, de decimis, leg. 2. n. 5.

43 Aduerte praeterea, in Con-
cilio Tridentino *session. 23. cap. 18. de*
reformation. praecipit, in singulis Cathed-
ralibus Ecclesijs Collegia, seu Semi-
naria puerorum institui; qui Ecclesia-
sticis ministerijs sint perpetuo manci-
pandi; & redditus ad eos alendos desu-
mi; cum distributione proportionata,
ex redditibus Ecclesiasticis mensae Epis-
copalis, Capituli, Abbatiarum, & Prio-
ratorum cuiuscumque qualitatis, etiam
Regularium, ne non Beneficiorum,
quamuis sint Regularia, iuris Patrona-
tus, exemptae, & nullius diocesis; Hos-
pitalium, piorum locorum; & additur;
Etiam ex decimis quacumque ratione ad
laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica so-
lent, & Milites cuiuscumque Militiae,
aut Ordinis pertinentibus, Fratribus San-
cti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat ex-
ceptis, partem aliquam, vel portionem de-
trahent. Vbi in primis cernis, decimas
Commendatarijs Militarum solui so-
litas à Tridentino approbari; deinde ca-
su quo de nouo fundentur aliqua Col-
legia, posse aliquam partem ex deci-
mis Commendarum applicari pueris
sibi educandis. Etenim, quamuis haec de-
cimae applicatae fuerint Ordinibus Mi-
litaribus in remunerationem obsequio-
rum, quae erga Ecclesiam praestiterunt,
& per modum quasi contractus onero-
si, qui reuocari nequit, nisi praestita
compensatione aequivalenti, si praestita
valeat, vt *alibi* asserimus; Atamen
non eo rigore id est intelligendum, vt
nequeant Pontifices, vt Administrato-
res bonorum Ecclesiasticorum, & de-
cimarum, quae ad Ecclesias spectant,
proter publicam, & ingentem utilita-
tem, limitare, aut aliquid ex concessio-
ne facta detrahere, cum ea utilitas,
& grauis necessitas in compensationem
veniant. Sic *tom. in Bullam Cruciat. disputa-*
tion. 2. cap. 6. asseruit, priuilegia Bul-
lae concedi per modum contractus onero-
si, & non posse reuocari pro eo tempo-
re, pro quo sunt concessa, nisi iusta de cau-
sa, & praestita, si fieri possit, satisfactio-
ne; tamen priuilegia eiusmodi semel,
aut iterum limitantur à Pontificibus;
Verbi gratia. In fauorem Cruciatæ con-
cessum est, ne quis iubilæa, aut Indul-
gentias possit absque Bulla lucrari; Et
tamen iubilæa duplicis hebdomadae, aut
vnius mensis, quale hoc anno 1656. con-
cessit noster Sanctissimus Alexander VII.

quæ ob grauissimas causas conceduntur, potest quilibet absque Bulla lucrari; & alia huiusmodi possint in exemplum adduci. Præterquam quod iustam causam, & grauem necessitatem interuenire in his limitationibus, & reuocationibus priuilegiorum nullus dubitabit, & aliunde Pontifices vel non habent, unde compensent, vel alia priuilegia, & indulgentia conferunt, quibus compensatio sufficere æquatur.

44 Rursus aduerte, in solutione primitiarum, quæ à decimis distinguuntur, varias existere consuetudines, quibus omnino est standum, & soluendæ sunt Commendatarijs in Parochijs, vbi extat consuetudo. Discrimen inter decimas, & primitias est vulgare illudque exposuit P. Lesius *lib. 2. de iust. cap. 39. dub. 6. n. 30.* inquit, primitias esse primos fructus terræ, qui immediatè offeruntur Deo in gratiarum actionem pro fructibus terræ, & deinde cedunt in usum Ministrorum; decimas vero esse decimam partem fructuum, quæ proximè datur Sacerdotibus in stipendium sustentationis ob ministerium spirituale.

45 Demum aduerte pro decimis, quæ soluantur Ordinibus Militarijs in locis, in quibus Episcopi iurisdictionem spirituales habent, esse casum reseruatam Episcopis retentionem decimarum in diocesis Hispalensi, Granatensi, Cordubensi, Salmantina, Giennensi, Malacitana, (de quibus mihi constat) & vt credo, in alijs communiter; & præterea excommunicatio lata est contra retentores decimarum, & infideles solventes in Synodo Hispalensi celebrata anno 1604. *tit. de decimis, c. 1.* Et in Synodo Salmanticensi celebrata anno 1654. *tit. 10. de decim. & oblationibus, constitut. 1.* Et in hac Constitutione Hispalensi, ac Salmantina fertur etiam excommunicatio contra non solventes primitias. Hinc in diocesi Hispalensi reseruatus est casus non soluendi primitias, quia licet non contineatur expressè inter casus reseruatos, at verò includitur in primo casu apposito in ipsa Synodo *titul. de penitent. & remission. cap. 7.* vbi reseruatur omnis excommunicatio maior à iure, vel ab homine; Et cum retentio primitiarum sit prohibita sub excommunicatione maiori in eadem Synodo, fit, vt sit casus reseruatus in ea diocesi. Et quidè promptissimè debent Fideles soluere

decimas, vtpotè Deo debitas, qui fructus fecundat, & elargitur; Nec id amittitur, quod ei offertur, verum inde bona multiplicantur. Plura de his vide apud D. Ioannem de Solorzano *vbi supra lib. 2. c. 22.*

49 Secunda pars quæstionis in titulo præfixæ breuiter erit decidenda, nam eam latius tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 1. quæstion. 37. ex num. 617.* in simili quæstione de Tertijs decimarum, quæ applicatæ sunt Academiae Salmantinae à Pontificibus, & à Regibus, quibus primùm fuerant à Sede Apostolica concessæ; & ibi dicta sunt aptanda in præfenti circa subsidium Ecclesiasticum, quod vocatur Hispanè *Subsidio, y Escusado*; Quorum originem, & plura concernentia dedi *tom. in Bull. Cruciat. disput. 38. à n. 8.*

47 Afferui ergo (& nunc idem affero) subsidium, & excusatum soluendum fore ex decimis, quæ applicatæ sunt quibuscumque personis, aut Communitatibus, & consequenter Commendatarijs. Latè ex Iure, consuetudine, & Authoribus id ibi confirmaui *ex n. 623.* Id etiam extat expressè in Bullis Pontificijs concessionis, & prorogationis subsidij, & excusati, quas affert Barboza *in sum. Apostolic. decif. verbo. Subsidium; Collectan. 687.* Id ipsum intelligitur de Prioratibus, & Beneficijs Ordinum Militarium, quæ soluere subsidium, & excusatum tenentur. Et id supponitur à Paulo III. dum in Bulla, quæ incipit, *Pastoralis*, & affertur in Bullario Alcantaræ *pagin. 141.* statuit, Procuratorem Generalem Militiæ Alcantaræ à Capitulo Generali Ordinis, seu à Senatu Ordinum deputandum interesse debere in omnibus Congregationibus Ecclesiarum factis ad distributionem subsidiorum, & aliarum Collectarum; simulque aliter facta Pontifex annullat. Deinde dico, ius percipiendi decimas, vt sibi debitas, esse spirituale, & non posse in laicos transferri; quare, cum decimæ his conceduntur, ius hoc penes Ecclesiam, & Pontificem manet; Ita *ibi numer. 624.* At, cum Ordines Militares sint Ecclesiastici, in eos potuit transferri id ius, & translatum est, ac præterea ab Ordinibus aut conceditur hoc ius Commendatarijs, aut potestas percipiendi decimas, philosophando iuxta varietatem sententiarum, circa Equites, an nempe sint per
sonæ

sonę Ecclesiasticę. De quo *disq. 2. quaest. 2.*
Vnde, cum ex dispensatione Pontificia
Commendę conferuntur personis laicis,
non transfertur in illas ius percipiendi
decimas, nam eius iuris sunt incapaces;
quare ius manet tunc penes Ordines,
& eis personis dumtaxat conceditur
potestas percipiendi decimas, quę ex
se debebatur Ecclesijs, & ex applica-
tione Pontificia, ipsis Ordinibus. Fit ex his,
hoc ius percipiendi decimas, & Commenda
ipsas non posse vendi ab Ordinibus,
tum quia nequeunt Ordines bona im-
mobilia alienare, nisi seruatim speciali-
bus requisitis, & licentijs; tum præci-
pue, quia est ius spirituale, quod vendi
non potest, cum id esset simonia manife-
sta.

48 Dices, ergo hi redditus ex
decimis sunt bona Ecclesiastica, etiam
quatenus à Commendatarijs percipiun-
tur. Quomodo igitur Commendatarij
possunt expendere hæc bona in vsus pro-
fanos, nec tenentur reliduum ex eis ero-
gare in opera pia? Aliundè bona Ecclesiasti-
ca non videntur, nam nullo titulo Eccle-
siastico ea percipiunt illi, vt docui *tom.*
de Iur. Academ. lib. 3. n. 210. & n. 437. &
tom. in Bull. Cruciat. disp. 34. n. 166. cum
P. Dicastillo, Diana, & alijs: Rem expo-
no, vt hic dubij scrupulus cesset. Milita-
re in exercitu, quamuis fiat in defen-
sionem Ecclesię, quid est temporale, non
Ecclesiasticum, ex se, nec fit Ecclesiasti-
cum, etiam si militans esset persona Ec-
clesiastica; non enim redditur Ecclesiasti-
cum aliquod exercitium, ex eo quod
fiat à persona Ecclesiastica. cum ex se est
temporale, & non aliter fit ab Ecclesiasti-
co, quam à laico. An scribere, equitare,
& legere, & alia huiusmodi exercitia
omnibus eque communia, sunt Ecclesiasti-
ca, quia a persona Ecclesiastica pera-
gantur? Minimè sanè: Cum ergo milita-
re pro Ecclesię defensione sit exercita-
mentum, quod & quę potest fieri à laicis,
& ab Equitibus Militaribus, quamuis hi
esset personę Ecclesiasticę, non est quid
Ecclesiasticum; sed merè temporale.
Hinc, cum Commendę fuerint applica-
te Ordinibus Militaribus à Sede Apo-
stolica, eo quod Equites strenuè pro defen-
sione Fidei, & Ecclesię, & pro Hispanię
restauracione militarent, vt sic eorū ob-
sequia remuneracione donarentur, sanè
titulus, ob quem decimis, & redditibus
Commendarum potiuntur, est titulus mi-

litaris, & temporalis, non spiritualis.
49 Nec inuoluit vllam repugnā-
tiam, ob titulum temporalem concedi à
Pontifice ius spirituale percipiendi eas
decimas, ac redditus ex sua natura Ec-
clesiasticos; Sicut Regi nostro ob simile ti-
tulum concessum est ius præsentandi ad
Prælaturas Ecclesiarum, quod spiritua-
le est. Etenim Administrator, & dispen-
sator honorum rectè se gerit, dum eis bo-
nis remunerat obsequia præstita eidē;
ex quibus bona percipiuntur. Nec Ec-
clesia eam ingratitude notā erat subitu-
ra, quod non remuneraret eos, qui pro
ipsius defensione pericula ingentia vique
ad sanguinis effusionem subirent. Qua-
re bona Ecclesiastica non solum rectè ex-
penduntur in Ministros Ecclesię, sed in
eos, qui ipsam Ecclesiam protegent. Se-
mel autem concessa ea bona, & non ob ti-
tulum Ecclesiasticū, possunt à domino
in quosuis vsus expendi, non secus ac si
essent bona secularia; quod innumeris
exemplis patet; Pontifex enim ex bonis
Ecclesię suos exercitus alit; ex ipsis au-
xilium suppeditat Principibus Christia-
nis, vt bella contra Infideles promoueat;
ea autē bona statim ac persoluuntur mi-
litibus, non secus ac alia bona, queunt in
quoscumque vsus conuerti; Nam ea que
Ecclesiastica, est denominatio designas,
vnde ortum habuerint ea bona, non ve-
rò est qualitas afficiens semper illa. Aliud
est, cum titulo Ecclesiastico acqui-
runtur, vt ab Episcopis, Canonicis, Prio-
ribus, Parochis, Beneficiarijs, & simili-
bus; tunc enim strictior est potestas dis-
ponendi de illis: titulus enim ille, ob quē
accipiuntur, ac possidentur, non permit-
tit laxam adeo facultatē, ac titulus me-
rè temporalis. Sic Episcopus, & Parochus
de bonis patrimonialibus possunt proli-
bito disponere, quia titulo temporali ea
possident; de bonis autem Ecclesiasticis
nequeunt cum tota ea amplitudine dis-
ponere, quia titulo Ecclesiastico eis po-
tiantur.

50 Quia tamen bona, & redditus Com-
mendarum, si Commendatarijs non fuis-
sent concessi, pertinerent ad Ecclesię
Ministros, & Fabricam; quibus incumbe-
ret, Ecclesiarum ornamenta, & ædificia
reparare, vt cultus diuinus promouere-
tur; pauperibusque subuenire; & præ-
terea Parochi ex illis forent sustentandi;
ideo ea bona, & redditus cum eodem or-
nare transeunt in Commendatarios; sed

enim onus necessariò est subeundum, nec suppetit aliunde, vnde possit sustineri; dum verò his obligationibus satisfactum fuerit, libera remanet dispositio bonorum, vt multis probat D. Ioannes de Solorzano in *Politiâ Indica* lib. 4. c. 1. pag. 500. & sequent. Hinc tradidi *tomode Iure Academico* lib. 3. num. 437. redditus Commendarum esse bona Castrensia, ac proinde filiosfamilias Commendatarios posse de illis testari; Et num. 210. docui, esto filij familias bona paterna, etiã sibi ad victum concessa, non possint exponere ludo, nisi cum limitationibus ibi appositis, tamen posse ludo exponere redditus perceptos ex Commenda; id ipsum etiam asserui *tom. in Bullam Cruciat. disp. 34. cap. 14. num. 166.* cum Diana, & P. Dicastillo. Et consequenter, qui lucratur à filio familias Commendatario in ludo etiam ingentem quantitatem, quæ sit ex redditibus Commendæ, nihil ei tenetur restituere.

51 Hinc audiendus non est Mora de confirm. Ordinis D. Iacobi, lib. 2. c. 2. pag. 278. n. 11. asserens, non solum Commendatarios, sed nec Equites Iacobæos habere dominium suorum bonorum patrimonialium, sed dumtaxat vsum de licentia Ordinis ad bonum familiæ; Quod ex Voto paupertatis colligit. Sed id a nobis disq. 4 & seq. alibi est reiectum. Verum Mora Iacobæus id sentiens de Equitibus, quid contra D. Franciscum de Ocampo assereret, docentem, etiam Clericos Fratres Iacobæos retinere proprium? Sed de hoc iam disseruimus loco relato.

52 Obseruandum est in præsentibus, quod superius libaui, ipsos Commendatarios Ordinum Militarium non debere decimas ex bonis Commendarum. Quod ex pluribus Bullis Pontificijs constat; & præterea ex varijs Decisionibus Rotæ, quas affert Seraphinus *decif. 549. & 655.* ac obseruat Solorzano *vbi supra lib. 4. c. 21. pag. 678. §. Y estas cedula.* Sic etiã nec Monasteria Militaria decimas ex suis bonis debent soluere; tum quia eorum exemptio à solutione ex Bullis Pontificijs amplissimis liquet; tum quia eorum bona non sunt minus Ecclesiastica, & essemptra, ac Ordinum propria, quam bona Commendarum; tum demum quia eis consuetudo fauet, quæ in solutione decimarum maximam habet vim; adeo vt si contraria sit consuetudo, præualeat priuilegijs; vt potè quæ vim ha-

bet abrogandi leges positivas.

Quaestio 7. Aliqua exponuntur de Commendatarijs Ordinis

S. Ioannis Hierosolymitani.

52 NON pauca de his specialia dedimus, alia nunc elucidabimus. Pius IV. in sua constitutione, quæ incipit *Circumspecta* expedita Calædis Iulij, anno 1560. quam affert Laertius Cherubinus *tom. 2. Bullarj, pag. 7.* & eius meminit Barboia in *summa Apostol. decif. collectan. 543. n. 2.* concessit Commendatarijs Ordinis S. Ioannis, quod intra limites sue iurisdictionis essent Ordinarij. Quare eos constituit Pontifex Iudices Ecclesiasticos sue diuisionis, aut territorij; sicut asseruimus in *superiorib. Senat. Regium Ordinum* per innumeras Bullas Pontificias esse Ecclesiasticum Tribunal, iurisdictione Ecclesiastica gaudens. Verum dicta de Senatu respectiue competunt Commendatarijs, ita vt hi non possint censuras ferre, nec litteras dimissorias ad Ordines conferre per se ipsos, cum hæ sint actiones propriæ Ordinarij constituti in statu Clericali. Vnde scio, quemdam Commendatarium eas contulisse, & grauiter à Superioribus obiurgatum desiruisse. Carorum, cum sint personæ Ecclesiasticæ, & strictè Religiosi, ac Pontifex eis iurisdictionem ordinariam concedat, illa sanè gaudebunt, atque erga Clericos subditos poterunt eã exercere. Eorum autè Ecclesias nõ posse ab Ordinarijs visitari, declaratum est à Sede Apostolica, teste Farinacio in *Decision. Tridentin. part. 4. sess. 21. de reform. cap. 8.* Ibidem *sess. 24. de reform. cap. 11.* tradit, Commendatarios, qui in suis Ecclesijs obtinendas Indulgentias à Pontifice impetrant, debere præsentare Bullas Ordinarij, in quibus sit concessio. Ibidem ostendit ex *Decisione* quadam, non posse ab eis litteras dimissorias concedi Clericis in ipsorum Ecclesijs inseruientibus. Cæterum pro exemptione Ecclesiarum, & Clericorum Fratrum Ordinis S. Ioannis Allegationem Iuris latè exornauit Doctor Perlines de Gueuara in lite exorta cum Episcopo Ciuitatensi.

53 Bonacina *tom. 1. tract. de his, que*

quæ ad priuatam Diuini Officij recitatione, &c. disp. 2. q. 2. punct. 4. n. 3. afferens pro se Molfesum, Nauarrũ, & alios, docet Equites Hierosolymitanos, & alios habentes Commendas Ecclesiasticas teneri ad persoluendum officium Canonicũ, quia dicuntur habere Beneficia Ecclesiastica. Hanc obligationem non dari in Commendatarijs, satis constat ex dictis *superius*. Nã, licet sint Ecclesiastica Commendarum bona, vtpotè ex decimis constituta, quæ Ecclesijs debentur, tamè hæc ita applicata sunt à Sede Apostolica Commendatarijs, vt ipsi per se munus Parochorum non sint prestituri, sed alij Parochi constituendi, eis congrua sustentatione designata; vnde decimæ applicantur, non tamen ita vt subeant rationem Beneficij, indeq; in Commendatarijs nullus Ordo, nec prima tonsura requiritur ad obtinendum Decimas, & Commendas, quod est manifestum signum, eos non esse Beneficiarios; sicuti si bona designata ad quoddam Beneficium constituendum applicentur à Pontifice Academia, vel Hospitali, nullum inde confurgit onus recitandi, & quamuis in communi locutione dicatur, Academiam, aut Hospitale frui hoc, aut illo Beneficio, propriè tamen nullus est Beneficiarius; sed bona, quæ prius habenti illud Beneficium conferrebatur, deinceps Academia, aut Hospitali conferuntur.

54 Dices, collationem Commendæ semper præcedere factam quidem à Clerico Fratris Ordinis (ex commissione Superioris) cuius est Commendæ; collatio autem non esset necessaria, si Commendæ non essent Beneficia Ecclesiastica. Respondeo, eam collationem esse ceremoniam quãdam stabilitam ab ipsis Ordinibus, qua, nomine Superioris fit traditio Commendæ; & quia bona, & fructus, quibus gaudendi potestas, aut ius datur Commendatario, sunt Ecclesiastica, & quæ Clerico Parocho per se erant deputata, nisi applicatio Pontificia accessisset, idè congruens fuit, per Clericum Ordinis fieri collationem. Verũ quis iudicet Beneficium Ecclesiasticũ conferri Commendatario, si nec ille prima tonsura est initiatus, nec obligationem grauem recitandi subit (quod omnibus Commendatarijs D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ est commune) nec fructus Commendæ, etiam si supersint ex congrua sustentatione, debeant in vsus

pios expendi, vt *superius* probauimus? Sanè Beneficium Ecclesiasticum exigit primam tonsuram; recitationem Officij Canonici; & sumptum fructuũ, qui supersunt, in vsus pios, ac titulum spiritualis Officij; & nihil horum esse necessarium Commendatarijs trium Ordinum Militarium, Authores communiter, & praxis ostendunt. Cum ergo præfatus Bonacina suum assertum extendat ad omnes Commendatarios, eoque cum Equitibus Hierosolymitanis æquiparet, si illi non tenentur ad recitationem Officij Canonici; nec hi tenebuntur; Nec ratio est, cur hæc potius Commendæ, quàm illæ sint rigorosè Beneficia Ecclesiastica; præcipuè cum omnes conferantur titulo militari, & temporali, vt *superius* exposuimus. Præterea, vt dicemus *infra* num. 64. iuxta doctrinam Bonacina, Commendæ non sunt materia simoniæ, ergo non sunt Beneficia Ecclesiastica.

55 Aliquid tamen agnoscit Bonacina in Commendis Ordinis S. Ioannis, quod in Commendis aliorum Ordinum supponit, non dari. Etenim *eo tome 1. tract. de obligat. Beneficiarium, disputat. 4. punct. 2. num. 25.* exprimens dumtaxat Commendatarios Ordinis Sancti Ioannis, docet, eos non posse expendere in vanos vsus ea, quæ ex redditibus Commendarum ipsorum congruæ sustentationi supersunt; Et eam rationem vrget, nempe quia illæ Commendæ reputantur Beneficia Ecclesiastica regularia, & traduntur cum onere officij recitandi, & consequenter titulo spirituali; atque adeò oneribus aliorum Beneficiorum subiiciuntur. Id confirmat, quia saltem negari nequit, fructus Commendarum esse redditus Ecclesiasticos, quos Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 1.* omnino interdicit, consanguineis, aut familiaribus tradi; nempe si non sint pauperes.

56 Sed iam ostendimus, fructus Commendarum, semel à Commendatarijs acquisitos posse in quoslibet vsus expendi, non secus ac alia bona. Et Tridentinum quidem loquitur de fructibus Ecclesiasticis ab Episcopis, Parochis, & Beneficiarijs acquisitis titulo spirituali. Etenim certum est, à Pontificibus applicatas esse plures Ecclesiarũ Decimas, aut Tertias personis laicis in remunerationem obsequiorum; & quã-

uis sint fructus Ecclesiastici ex se, non tenentur illi in vsus pios eos expendere, sed pro arbitrio suo; nam, vbi in ipsorum dominium transeunt, naturam aliorum bonorum subeunt; Nec hi laici dicuntur habere Beneficia Ecclesiastica, quauis Decimas obtineant, ex quibus fructus, & redditus Beneficiorum essent constituendi. Nec Beneficij sunt huiusmodi laici, quamuis persoluant subsidium, & excusatum; nam hæc persoluntur ratione ipsorum bonorum, quæ ex natura sua sunt Ecclesiastica, & applicantur laicis cum eo onere reali, quod in se habent, & quod erant persoluturi Parochi, aut Beneficij, qui ea bona forent obtenturi, nisi fuissent laicis applicata. Et inde asserui, ex Commendis deberi subsidium, & excusatum. Hinc ergo non reperio, quid speciale agnouerit Bonacina in Commendis Ordinis S. Ioannis, quod non detur in Commendis aliorum Ordinum; cum omnes fuerint constitutæ ex Decimis, & fructibus Ecclesiasticis; & à Pontificibus applicatæ titulo militari Commendatarijs, aut Hospitali S. Ioannis, seu ipsi Ordini ad subueniendum pauperibus, ac ægrotantibus. Vnde, si Commendatarij aliorum Ordinum possunt in quoslibet vsus redditus Commendarum expendere, poterunt pariter Commendatarij S. Ioannis, nisi à Prælatibus limitentur eis vsus, cui limitationi stare tenebuntur ratione Voti Obedientiæ, & Paupertatis; tunc tamen id ex voluntate Prælatorum proueniet, non autem ex eo, quod Commendæ sint rigorosè Beneficia Ecclesiastica, earumque fructus nequeant idèo expendi in vsus profanos, seu non pios.

57 Addit Bonacina *ibidem*, Commendatarios Ordinis S. Ioannis habere dominium aliarum pecuniarum, & fructuum perceptorum aliundè, quam ex Commendis, & inde posse pro arbitrio suo licitè de illis inter viuos disponere; nam facultas testandi eis non licet, tum ex suis Sarutis, tum ex Motu Pij V ab eo Ordine acceptato, vt liquet ex praxi. Mouetur ad hoc profatum, quia consuetudine, & experientia teste, non vouent rigidam Claustralium Religiosorum paupertatem, sed eam, quæ moribus apud ipsos seruetur. Afferit pro hac conclusione Patrem Molina, & Thom. Sanchez.

58 Assentio huic conclusioni; Sed obseruatum volo, iuxta Bonacina stare dominium rerum cum Voto Paupertatis, quod nos de Equitibus aliorum Ordinum probauimus. Cur ergo Bonacina ratione dominij neget, alios Equites esse strictè Religiosos, & id assermet de Hierosolymitanis? si quidem posito in his dominio rerum, etiam postest restari, nisi prohibitio ab ipsis acceptata accessisset, vt ipse supponit, eaq; prohibitio extrinsecè se habet ad naturam Voti paupertatis; ergo quoad hoc Votum, secundum se, æque se habent Equites Hierosolymitani, ac Equites aliorum Ordinum; vnde, si solum ad id Votum inspiciamus, non potius hi, quam illi, excludendi sunt à stricto, & proprio statu Religiosorum; si in doctrina tradita à Bonacina tenor consequentiæ seruetur. Aliter ergo philosophandum est, vt discriminentur hi Equites ab illis. De quo satis egimus *disquis. 2. quest. 2.*

59 Deinde, quod in alijs Equitibus Votum Castitatis sit coniugalis, & in Hierosolymitanis Castitatis absolute, non obstat, si præcisè attendamus consequentiæ doctrinæ eius Authoris; Etenim in alijs Religionibus non Militaribus, emissa Professione non comparitur cum Voto Paupertatis dominium in Religioso; nihilominus Bonacina ait, in Equitibus Hierosolymitanis stare dominium cum Voto paupertatis; eo quod non adeò rigidam paupertatem profiteantur, ac ceteri Religiosi, sed iuxta mores sui Ordinis, quin id obstat statui proprio, & rigoroso Religionis; ergo, quamuis in alijs Religionibus non fiet cum Voto Castitatis potestas ad matrimonium, poterit hæc stare in Ordinibus Militaribus cum Voto Castitatis, nempe coniugalis; quin id repugnet statui proprio Religiosorum; si quidem sic eis Votum præscriptum est à Sede Apostolica, quin statum Ordinum reuocauerit, aut annullauerit, postquam votum Castitatis absolute Ordinum Militarium Cisterciensium in Votum Castitatis coniugalis commutauit. Et quidem cur Bonacina dispensationem in rigore Voti paupertatis admittat, quin status rigorosus Religionis imminuatur, & non admittat dispensationem in Voto Castitatis absolute, absque Religionis imminutione, si quidem ad essentiam status Religionis tam spectat vnum Votum, quam

quam aliud? Non ergo videtur consequenter atterere vtrumque. Rem autem nunc non discutio, cum iam id presulterim loco relato, sed vim consequentia exploro.

60 Infert Bonacina ex sua doctrina, Commendatarios Ordinis S. Ioannis Baptiste, qui ultra sui status conditionem, pecuniam ex Commendis perceptam ludo exponunt, aut in vsus vanos expendunt, grauiter peccare, vtpote operantes contra strictum Tridentini preceptum, quamuis valide exponant, nec paupertatis Votum violent, cum illam non profiteantur adeo strictè, ac ceteri Religiosi claustrales. Rigida est hæc opinatio, esto à doctrina huius Authoris non dissona; cum enim censet, fructus Commendarum subire eadem naturam, ac fructus aliorum Beneficiorum, qui, dum supersunt, nequeunt in vsus vanos expendi, consequenter eadem regula illos metitur. Verum iuxta nostram doctrinam oppositum est tenendum, & dum aliunde peccatum prodigalitatibus, aut simile non interueniat (quod est commune etiam laicis suas diuitias expendentibus) tenendum est, eos Commendatarios in predictis sumptibus grauiter non peccare; & crediderim, ipsis sic esse persuasum, cum fructus Commendarum eodem modo, atque alios quosuis, expendant absque vilo discrimine; nec in ipso Ordine eis limitantur sumptus, nec praxis est opposita; sed, dum illi viuunt, non aliter, ac Commendatarij aliorum Ordinum, reputantur. Nec video, cur scrupulos Commendatarijs Ordinis S. Ioannis, potius quam alijs, iniiciamus, si quidem, vt est assertum, Commendæ eodem modo sunt institutæ, & applicatæ, & bona ad eas pertinentia pariter ex decimis, & alijs redditibus conflantur. Tridentini autem preceptum quo sensu vrgeat, iam supra asseruimus.

61 Hinc ergo, supposito, nullum discrimen reperiunt inter Commendas Ordinis S. Ioannis, & aliorum Ordinum, nostra doctrina confirmatur ex his ipsis, quæ Bonacina præmittit loco relato num. 24. Vbi, cum proposuisset dubium, an Commendatarij S. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & Florentini S. Stephani possent ad libitum bona Commendarum expendere, ac distrahere; hanc ad id rationem dubitandi profert, nem-

pè quia Commendæ sunt bona Ecclesiastica, quæ nequeunt pro libito distrahi; & aliunde illi sunt veri Religiosi, Voto paupertatis obstricti, cum quo non stat dominium bonorum; & pro hac ratione adducit Nauarrum, Mota, Ayala, & P. Azor. Nihilominus ait, eos Commendatarios peccare, dum peruersè insument bona Commendarum, quæ aliqua ratione dici possunt proventus Ecclesiastici, & etiam, quia alij seculares peccant suos redditus peruersè insumendo. Verum addit, hoc peccatum esse dumtaxat veniale, nisi grauitas ratione prauis finis, aut circumstantiæ superaddatur. Etenim, inquit, ea bona non sunt simpliciter Ecclesiastica, nec annexa sunt Ordinibus, & Equitibus titulo spiritualis officij, sed militari, ac temporali; Et Commendatarij sunt domini eiusmodi bonorum, cum paupertas sic apud ipsos seruetur; indeque grauiter non peccare expendendo bona in vsus non pios.

62 Ex his respondet hic Author ad rationem dubitandi, eas Commendas non esse Beneficia Ecclesiastica, cum non conferantur titulo spirituali. Et, quamuis bona Ecclesiastica dicantur, tamen valent quomodolibet expendi, sicut valent decimæ, quas Pontifex laicis potest applicare. Aliunde autem Votum paupertatis non emittitur ab illis in eo rigore, quo emittitur in Professione ab alijs Religiosis non Militarijs, sed, vt apud ipsos obseruatur. En nostram doctrinam; & quæ pariter Commendatarijs Ordinis S. Ioannis aptatur, cum Commendæ eodem modo se habeant, & bona illarum pariter ex decimis, ac similibus alijs redditibus coalescant; & præterea ipse Bonacina, cum de Commendatarijs Hierosolymitanis agit, asserit, dominium habere bonorum, quæ aliunde percipiunt, & cum domino stare Votum paupertatis, quam non profitentur rigidè, sicut alij Religiosi non Militares, sed vt apud ipsos moris est, obseruari. Igitur inconsequenter philosophatur, dum eos à cæteris Commendatarijs discriminat. Præterea ipse Bonacina tom. 2. disp. 3. de contract. q. 8. punct. 3. §. 3. num. 4. cum præmisisset, Equites Ordinum Militarium posse in feudis, & alijs bonis succedere, quamuis Religiosi sint, quia familiam conseruant, & successiorem habent; addit cum Tapia, Thom. Sanchez, & alijs, idem dicen-

dicendum esse de Equitibus Ordinis S. Ioannis, nam hi latum, & non strictum habent paupertatis Votum; splendide viuunt; familiae decus, honorem, & agnationem conseruant; quod non praestant alij Religiosi, ideoque a successione in bonis hi arcentur, non verò illi. Ecce Bonacina, quoad paupertatis latitudinem, æquat cum alijs Equitibus Militaribus Equites Ordinis S. Ioannis.

63 Amplius id ipsum firmatur, nam, iuxta doctrinam Bonacinae, Commendæ Equitum S. Ioannis, & Equitum aliorum Ordinum æquè sunt bona Ecclesiastica. Quare eo tom. 1. tract. de alienat. bonor. Ecclesiastic. disp. 2. quæst. vnic. cum supposuisset, bona Ecclesiastica non posse alienari, num. 13. ait; Nonò sequitur, Commendam S. Ioannis Hierosolymitanam, aliasque Commendas non posse absque assensu Apostolico alienari, quia censentur bona Ecclesiastica. Ita Couarrubias 1. variar. cap. 16. num. 3. & alij apud Ricciū decis. 76. & 79. Ecce eodem modo loquitur de Commendis Ordinis S. Ionnis, ac de alijs.

64 Ipse demùm Author eo tom. 1. tract. de simonia, disp. 1. quæst. 4. n. 15. quin excipiat Commendas Ordinis S. Ioannis, de omnibus Commendis Militaribus docet, non esse materiam simoniae, nec simoniacum, qui eas, pecunia data, curat obtinere; nam conferuntur titulo temporali; quod confirmat ex Victoria, Aragon, & P. Suarez. Et diluit, quæ obijci possunt; Nempè, etsi conferantur Religiosis Professis, Professionem non esse titulum collationis, sed conditionem à Pontifice appositam; nec ex vi Commendæ teneri Equites ad certas preces, sed ex vi Professionis, & Regulæ; & quamvis sit annexum eis ius presentandi Clericos ad Ecclesias Ordinis, tamen id ius habere rationem quãdam Iurispatronatus annexi Commendæ; & sicut ius presentandi annexum bonis temporalibus non reddit ea spiritalia, illaque possunt vendi, quia tunc id ius non censetur vendi, sed comitari bona, quæ ex se non erant annexa ei iuri, & absque eo poterant subsistere, sic etiam de Commendis est philosophandum. Hæc doctrina conformis est nostræ sententiæ traditæ *disquis. 1. quæst. 12.* Sed non rectè cohærere videtur cum cæteris assertis huius Authoris *suprà* expensis. Hanc eandem doctrinam docet

eum Auendaño, Emanuel Rodriguez tom. 1. 97. Regul. quæst. 1. art. 6. Vbi tradit, Commendatarios esse velut depositarios perpetuos, & Commendas non esse titulos Beneficiorum, sed hos titulos esse apud Rectores Ecclesiarum. Ex dictis repellendus est Nauarrus in cap. final. 16. q. 1. qui de dispositione fructuum Commendarum nimis rigide loquitur.

Disquisitio 11. De Beneficijs Ordinum Militarium.

Quæstio 1. De examine, electione, & collatione ad Beneficia Militarium requisita.

BENEFICIA Ordinum Militarium, scilicet quæ in eorū sunt Ecclesijs, Regularia sūt, ipsorumque Ordinum propria, & de iure Patronatus Regij, vt constat ex fundamentis, & plurimis Bullis Pontificijs allatis *disquis. 1.* & toto Operis decursu, ac *inferius* attingendis. Quare eorū distributio pertinet ad Regem, vt Patronum, & ad ipsum Ordinem, nempè vel ad Senatum Ordinum, vel ad Priores, seu Monasteria, ex concessione ipsius Regis, aut ex consuetudine; de quo *alibi* egimus. Beneficiorum Regularium natura, & qualitates communes sunt Beneficijs Ordinum Militarium; de illis autem integri extant apud Authores tractatus, & quæstiones, ad quas omnes discutiendas totus hic non sufficeret liber; ideo solum magis speciales, opportunas, ac necessarias attingam. De cæteris videantur Summistæ *verbo, Beneficium*; Nicolaus Garcia, Portel, Emanuel Rodriguez, Barbosa, Prosper Farinacius, Machado, Bonacina, P. Layman, Azor, Castro Palao, & innumeri alij passim, quos referre, esset prolixum.

2 Praxis, quæ in Ordinibus Militaribus obseruatur, hæc est. Quædam Beneficia ex illis conferuntur Clericis secularibus ob defectum Fratrum Clericorum, & ex ipsorum Ordinum beneplacito; quædam verò Clericis Fratribus. Ad prima præcedunt edita, & concursus Oppositorum, vel coram Senatu Regio Ordinum, vel coram Prioribus, respectu

respectu habito ad eos, ad quos pertinet electio; (Nec sermo est de Dignitatibus, de quibus egimus *disquisit. 8.*) Examinantur Oppositores, & eligitur is, qui iudicatur aptior, iuxta stabilita in Sacris Canonibus, & in Concilio Tridentino. Et satis ex illis, ac ex his, quæ communiter Authores proferunt, constat, arētissima obligatio constituendi in Pastores animarum, ac Parochos, Viros benemeritos, scientia instructos, prudentia, maturitate, & virtute præditos, ut potè quibus incumbit, oues pascere, docere, exemplo præire, in spiritualibus, & temporalibus indigentis iuuare, atque ad vitam æternam promouere. Quod præ oculis habere oportet eos, ad quos spectat eligere Parochos, ut omni affectu deposito, eos Rectores animarum constituant, qui magis expediant. Sic Pontifices, Concilia, Ecclesiæ Patres, & Authores repetitò præcipiunt, & hortantur; nec quidquam est accuratiori meditatione dignius.

3 Circa Beneficia, ad quæ promouentur ipsi Clerici Fratres, in vnoquoque Ordine specialis consuetudo seruatur. In Ordine D. Iacobi Priores de Vcles, & S. Marci Legionensis eligunt Regulares ad ea Beneficia, quorū distributio ad ipsos pertinet, iuxta dicta *disquisit. 1.* Examen autem idoneitatis præcedere debere, ex dicendis *infra* constabit. Cæterum cum Beneficia sunt in territorio Ordinis, ad ipsum spectat examen, & collatio; At, si in territorio sint Archiepiscopi Toletani, aut aliorum Episcoporum, Rex, ut Patronus, præsentat, & Antistes præstat collationem, quæ in sui exordio orrum habuit ex Regis commissione, & beneplacito, qui potest, cui velit, collationem committere; Quare aliquando, dum aliud consuetudine non est inductum, committit eam alii cui ex Ordine, & id semper præstat in Prioratu de Villar de Donas in diocesi Lucens; nam Beneficia Ordinum, licet sint in diocesi extranea, non sunt de diocesi. Rex autem, ut Patronus, præsentat; ut Superior verò, & vices Magistri gerens, collationem præstat per personas idoneas à se deputatas, in tribus Ordinibus; Quam collationem ad eum pertinere, liquet ex Bulla incorporationis Magistratum in sepè repetita, ibi; *Ac alia Beneficia Militiarum huiusmodi personis idoneis liberè conferre possit.* Et inferius; *Di. acesanorū*

locorum, ac quorumuis aliorum licentia, seu consensu minime requisitis. Vox autem *liberè* significat, sine alterius autoritate, consensu, requisitione, & grauamine, ut plurimis Decisionibus, & autoritatibus probat Barbosa *in tract. dictionum, dict. 190. num. 2. 3. & 10.* Constat illud ipsum ex Bulla Iulij II. expedita in gratiam Ordinis Calatrauensis. Et quæ collatio aliorum Beneficiorum, ad quæ Rex præsentat ut Patronus, veluti in Indijs, & alibi, collatio spectet ad Ordinarium; at ibi non præsentat, ut Superior, ac habens omnem iurisdictionem spiritualem exercendam per alium, sicut in Ordinibus Militaribus. Ut autem quis Clericus Frater Iacobæus ad Beneficium promoueatur, triginta ætatis annos debet habere, & examinari de idoneitate ab Examinatore deputato ab Ordine. Ita in Statutis *tit. 16. cap. 19.* Anni ibi requiruntur expleti; & etiam exigitur, ut in Monasterio, aut Collegio quatuor annis versatus fuerit; Additur autem, examinandum fore eum, qui Gradus non sit insignitus; unde iste examini non subiacet; Quod sanè durum est, & emolliendum aliqua via, iuxta asserenda *infra*. Qui velit dignoscere exemptionem Ordinis Iacobæi quoad omnia Beneficia, legat Bullam Martini V. quæ incipit *Gloriosa* expeditam anno 1427. & Iulij II. quæ incipit *Ex debito* expeditam anno 1509. vbi Ordini conceditur omnimoda iurisdicctio, & potestas circa Commendas, personas, Ecclesias, Prioratus, Vasallos, & alia similia ad ipsum Ordinem pertinentia.

4 In Ordine Calatrauz collatio Beneficiorum pertinet ad ipsum Ordinem, penes quem etiam est consequenter ius, ac debitum examinandi. Ad Beneficia autem assumuntur, & promouentur ratione antiquitatis Clerici Fratres; ita ut qui Habitu est antiquior, possit optare Beneficium vacans; & cum id sit priuilegium, & fauor, potest etiam ei cedere, & non optare, expectare que aliud vacaturum, dum tamen rationes sufficientes, ut se excuset, proponat, & exaudiatur à Rege, seu Senatu Ordinum; alias potest compelli ad acceptandum Beneficium, ut docet Emanuel Rodríguez *tom. 1. qq. Regul. quest. 34. art. 8.* Nam licet Beneficium non detur inuito, Regulares verò tenentur suis Superioribus obedientiam præsta-

re. Qui autem iam Beneficium obtinuerunt, si aliud commodius vacet, possunt etiam illud ratione antiquitatis acceptare, ita vt optent dumtaxat vna vice. Vacante autem Beneficio Commendę, tenetur Commendatarius requirere Superiorem, & Monasterium Calatrauę, vt ei designetur Clericus Fratres optans Beneficium, quem ipse iutra tres menses debet presentare Regi, seu Senatui Ordinum; Quod si nullus acceptet Beneficium, potest presentare Clericum secularem. At, si non presentet intra terminum prefixum, aut presentatus non sit idoneus, iure deuoluto pertinet ad Regem presentare, dum tamen requirat Superiorem, & Monasterium Calatrauę, sicut Commendatarius prestare tenebatur. Presentatus autem a Rege, seu a Senatu Ordinum, Rege subscribente, (quod semper prestatur circa horum omnium Ordinum Beneficia) remittitur ad Capellanum Regium ipsius Ordinis, qui illum examinet circa latinam linguam, peritiam cantus, & doctrinam requisitam ad Sacramenta administranda, iudiciumque suum inscriptis Senatui ipsi referat, vt ei Beneficium conferatur, si approbetur. Ita in Definitionibus *tit. 12. cap. 6. & 7.* Censeo autem, hanc optionem Beneficiorum in Ordine Calatrauę inductam, seu conseruatam fuisse ex consensu Regio; alias preiudicium fieret Patronatui, & iuri presentandi. De collatione autem dicendum est, quod premissimus *num. precedent.* nempe ad Ordinem spectare.

5 In Ordine Alcantarę Prior Monasterij quotannis Regem, seu Senatuum Ordinum informat de idoneitate Clericorum Fratrum, & Clericorum secularium, qui ad Beneficia Ordinis respectiue possunt assumi; Et commendatur vt expediens, ne alij, nisi qui in Collegio Alcantarensi Salmantino versati fuerint, ad Beneficia admittantur. Designata autem sunt pro Clericis Fratribus Beneficia, & congrua, que ad minus ad quinquaginta mille teruntios perueniat. Ita in Definitionibus *tit. 11. ex cap. 5.* Statim ac vacat Beneficium, quamuis ob notorietatem non prefigantur edicta, sit Oppositorum ex ipso Ordine concursus ante Priorem Alcantarę, qui eos examinat, & Senatuum Ordinum informat de vniuscuiusque meritis, in qua informatione tenetur antepone

digniores, vt Senatus eos eligat, & titulum prestat, Rege subscribente. Collatio autem Beneficiorum, si sit in territorio Alcantarę, pertinet ad Episcopum Caurientem, ratione Concordię, de qua egimus *disquisit. 7.* Si vero Beneficium extet in quouis alio Ordinis territorio, ad ipsum spectat collatio.

6 Collatio autem Beneficiorum, que prestantur Clericis secularibus in Ecclesijs Ordinum, que extra eorum territoria sunt, ad Episcopos diacesum (ex pristino Regum consensu, iuxta dicta *num. 3.*) pertinent, ab illisque examinantur; nisi in territorio Alcantarę, in quo Clerici seculares examini subduntur, sicut de Clericis Fratribus diximus, & collatio solummodo ad Caurientem Episcopum spectat, vt ex Concordia relata constat.

7 In Ordine D. Ioannis Hierosolymitani, Priores, Castellanus Emposta, Baiuliu, & Commendatarij habent ius presentandi ad Beneficia suorum Prioratum, seu Commendarum; (preter Beneficia, que ipse magnus Magister confert) Presentatio autem fit coram Capitulo Prouinciali, seu Assemblya, a qua committitur examen presentati alicui, vel aliquibus Viris docti, & prestatur collatio. Semper autem presentantur ad Beneficia Clerici Fratres ipsius Ordinis, aut alij, qui eo ipso in Ordinem admittantur, precedentibus Informationibus, & alijs requisitis, vt *disquisit. 3.* tetigimus. Sic extat in Statutis Ordinis *tit. 14. §. 18. cap. 60. & cap. 61. §. 1.*

8 Iam vero examen esse prorsus necessarium, vt queuis Beneficia in prefatis Ordinibus conferantur, mihi est certo certius. Etenim in Tridentino, *sess. 24. cap. 18. de reform. & sess. 25. cap. 9. de reform. & sess. 7. cap. 13. de reformat.* repetitio precipitur, vt examinentur omnes, qui ad Beneficia Curata promouentur, siue prouisio pertineat ad Episcopum, siue presententur a quocumque solumque excipiuntur hi, qui ab Vniuersitatibus, & Collegijs generalium studiorum presentantur; sane quia supponitur, presentari manifeste, ac notorie idoneos, seu eos, de quibus in ipsis Vniuersitatibus sufficiens probatio, examenque est habitum. Et quidem Tridentinum commendat strictissime id examen, iniungitque in idoneos esse repellendos;

pellendos; cum enim in Pastores animarum constituantur, opus est, ut ea doctrina, & morum probitate sint instructi, quæ ad tantum munus omnino exiguntur. Præterea, cum in Bulla incorporationis Magistratum conceditur Regi, ut conferat omnia Beneficia Ordinum, asserit Pontifex, conferenda esse personis idoneis; idoneitas autem per examē constare debet. Et quidem qua conscientie securitate possit in Pastorem animarum assumi is, de cuius scientia, & probitate non constat? An animarum regimen tumultuariè est commendandum, & animæ tradendæ alicui inscio, aut moribus probis non prædito? Hoc esset lupis eas obijcere, & absque pastore deferere. Quin in Statutis Iacobæis iniungitur, Beneficia esse conferenda dignioribus; Idemque in alijs Ordinibus desideratur.

9 Nec sufficit, eos, qui ad Beneficia assumuntur, insignitos esse Gradū Bacchalaureatus, Licentiatu, Doctoratus, aut Magisterij in Theologia, vel in Iure. Primò, quia hi Gradus non sufficiunt, quominus quis debeat examinari, & approbari, quamvis Regularis sit, ad audiendas Confessiones secularium, iuxta Tridentinum *sess. 23. cap. 16. de reform.* ita ut Gradus non exulet ab examine subeundo, ut cum Tamburino, Lezana, Leandro de Sacramento, P. Suarez, Filiucio, & pluribus alijs docui *tom. in Bull. Cruciat. disp. 22. ex cap. 2. & tom. de Iure Academico lib. 2. quest. 7.* Nec opinio contraria defendi potest, cū deleta fuerit ex Summa Hieronymi Llamas iussu Tribunalis Sanctæ Fidei in Indice Expurgatorio anni 1640. Tunc sic. Qui constituitur Parochus debet Confessiones secularium audire, ergo debet examinari, & approbari.

10 Secundò, quia valdè frequenter potest contingere, quem esse Gradu insignitum, maximè solius Bacchalaureatus, & non esse præditum eo genere disciplinæ moralis, quæ ad Curam animarum requiritur, unde opus est, ut examen fiat. Præterea Gradus non est probatio honestatis, & morum, qui, necessarium est ad Parochi munus, ut sint rectè compositi; adeò ut Farinacius in *Declarat. Trident. ad sess. 24. cap. 18. verbo, Maioribus, doctrina*, asserat; *Præferendus minus doctus, modo idoneus, quando eius mores sunt noti, & approbati, doctiori, cuius*

vita ignoratur. Ibidem plures Declarationes, & Decisiones asserit, ex quibus constat præfati examinis omnimoda necessitas. Firmat idem Barbosa *de officio Parochi cap. 2. num. 20.* referens Decisionem Rotæ circa examen ad Beneficia Regularium. Idem in *Remission. ad Trident. sess. 24. cap. 18.* asserit Declarationem Cardinalium, ex qua constat, non sufficere Gradum Doctoris, seu Magistri in Theologia, aut Iure Canonico, ut quis absque examine obtineat Beneficium Parochiale. Tradit id ipsum, pluribus congestis, Don Ioannes de Solorzano in *Politica Indica lib. 4. cap. 17. ex pag. 650.*

11 Quin, etsi quis examinatus, & approbatus sit ab alio Ordinario, non posse subterfugere examen Ordinarij, in cuius diæcesi, vel territorio situm est Beneficium, docet Farinacius *sess. 25. cap. 9. de reform. verbo, irrita sit*; Quod est consequens doctrinæ à me traditæ loco relato in *Bull. Cruciatæ*; nempe approbatum ab vno Ordinario, debere adhuc ab alio approbari, ut in eius diæcesi Confessiones excipiat; de quo datur expressa Bulla Innocentij X. quam asserit D. Didacus Frances Vrritigoyti in *Pastorali Regularium*, & extat in *tom. ult. Bullarj nouissimi.*

12 Addendum est ulterius, eum, qui ab vno Beneficio promouetur ad aliud, fore adhuc denuò examinandum; Ita decisum est in Rota, ut asseritur à Seraphino *tom. 2. decis. 1323.* Prodiit etiã Declaratio Cardinalium, quam referunt Farinacius, Marcilla, Gallemarcus ad *Trident. sess. 24. c. 18. de reform.* Docent Nicolaus Garcia de *Benefic. lib. 1. cap. 7. ex num. 1.* Nauarrus *de officio Ordin. consil. 5.* Rebuffus in *tract. nomin. quest. 18.* Flaminius Parisius *de resignat. lib. 8. q. 9. ex num. 77. & lib. 10. quest. 7.* Quaranta in *Bullar. pag. 93.* Lucarinus *acad. 2. obseru. 1.* Don Ioannes de Solorzano *tom. 2. de Iure Indiarum, lib. 3. cap. 17. num. 3. & 32. & in Politica Indica lib. 4. cap. 17. pag. 652.* Oldraldus *consil. 18.* Regerij *questionum diuersar. quest. 2. pag. 165.* & plures alij; loquentes de promouendis ad Beneficia Parochialia, siue sint Regulares, siue Clerici seculares. Et quidē si Beneficium denuò conferendum extet in diuersa diæcesi, ratio suadet, debere constare Ordinario, cui suas oues committat, ne temerè eas in dispendiū iactet.

iactet. Si autem in ipsa diæcesi sit Beneficium, in quo primum erat, adhuc examen prærequiritur; tum quia potest contingere, Beneficiatum alijs intentû, à libris destitisse, & ignauia, ac otio, seu ætate, & obliuione fuisse redditum ineptum, vt Curam animarum exerceat; Varia enim accidentia hinc indè suboriuntur, vt quis in deteriore qualitate scientiæ, & probitatis redigatur; nec id est infrequens, nec parùm dolendum; Tum quia aliquando maior scientia, doctrina, & dexteritas requiritur ad vnum Beneficium, quàm ad aliud; v. g. aptus potest quis censerî ad Curam animarum in oppido exiguo, seu rusticorum, minori doctrina instructus, quàm necessaria est ad eandem Curam in oppido frequenti, & mercimonijs pleno; atq; adèò examen etiàm ex hoc capite, necesse, vt adhibeatur.

13 Ex dictis infertur obligatio examinandi, & non quidem perfunctoriè, omnes Clericos Fratres, quibus Beneficia Parochialia conferuntur, siuè Gradu insigniantur, siuè non; atque etiàm, si ad Beneficium aliud promoueantur; Et repelli debent illi, qui in idonei fuerint iudicati, quamuis titulo antiquitatis aliundè ius ad Beneficia prætendant; Eatenus enim antiquioribus ius optandi Beneficia Statuta, ac Definitiones Ordinû possunt tribuere, quatenus subsint examini, quod requiritur pro forma ad obtentionem Beneficiorû, & ceteris qualitatibus sint præditi, quæ eos proximè habiles, & capaces reddât; supponitur enim capacitas, & habitas, vt antiquitas, & præsentatio prosint, aliàs neutiquam profutura. Et quidem, si examen non supponeretur præuium, illæ Definitiones essent Sacris Canonibus contrariæ, requirentibus examen; Quod dicendum non est, cum Capitula generalia possint quidem Statuta, & Definitiones edere, non verò aduersantes Sacris Canonibus, vt in Bullis Pontificijs expressè cauetur. Cæterum iam diximus, examen ex se pertinere ad ipsos Ordines, nisi Rex illud alijs committat, vel ex eius consensu supposito, seu præhabito ad aliqua Beneficia alij examinent.

14 Aduerte primò in præsentî, generaliter loquendo, quando quis resignat Beneficium Parochiale in aliû, si id impetretur, estò non sit necessarius

concurfus, esse tamen opus examine eius, in cuius fauorem resignatur; vident enim rationes iam traditæ, & firmat Farinacius in Declarat. ad Tridentinum *sess. 24. cap. 18. de reform. pag. 92. in fin.* Aduerte secundò cum eodem *pag. mihi 93.* in permutationibus Ecclesiarum Parochialium non requiri examen; nisi in duplici euentu; alius est, si permutantes non fuissent examinati tempore, quo Beneficia Parochialia obtinuerunt; alius est, si detur inæqualitas in numero Parochianorum; Quod prouenit ex libris *suprà num. 12.* quia ad plures Parochianos, & diuersa officia exercentes plus scientiæ, prudentiæ, ac dexteritatis exigitur, quàm ad pauciores, nec officijs, mercibus, aut administrationibus illaqueatos. In Ordinibus Militaribus resignatio, & permutatio Beneficiorum fit apud Senatam Ordinum absque consensu Episcoporum, quamuis Ecclesiæ sint materialiter in ipsorum diæcesi. Etenim hi non habent Beneficiorum destinationem circa personas esleptas, sed earum Superior; & aliundè Beneficia Regularia sunt amouibilia ad nutum Prælati, vnde ipsi incumbit, resignationes, & permutationes admittere. Aduerte tertio, non debere obseruari formam examinis ad Beneficia Regularia, quæ præscripta est ad examen Beneficiorum sæcularium, nempe quod saltè tres Examinatores assistant, & illi quidem in Synodo diæcesana designati; quare vnus sufficiet Examinator ad Beneficia Regularia; satis autem expedit, plures adesse, vt plenior cognitio habeatur. Eam autem examinis formam non esse necessariam, constat tum ex praxi, tum ex Decisionibus, ac Declarationibus allatis à Barbosa, & Farinacio *locis suprà relatis.*

Questio 2. An Beneficia Ordinum Militarium sint amouibilia ad nutum?

15 **R**ESPONDEO affirmatiuè contra Emanuelem Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. q. 34. art. 2. in fin.* Etenim omnia Beneficia Regularia sunt amouibilia ad nutum Superiorum, vt constat *ex cap. cum ad Monasterium, §. tales, de statu Monachorum. Clementin.*

mentin. 1. de supplend. neglig. Prælator. Vi
deantur Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss.
5. §. 6. n. 6. P. Azor tom. 2. inst. mor. lib. 3.
cap. 26. q. 2. P. Thom. Sanchez in summ.
lib. 7. de relig. cap. 29. ex n. 110. P. Lessius
de iust. lib. 2. cap. 41. dub. 12. n. 98. Ex-
tatque Bulla Pij V. id declarantis. Quod
etiam probatur ex Bullis, in quibus Pon-
tifices concesserunt Magistris Ordinum,
vt ea Beneficia Clericis Fratribus lar-
girentur. Ita constat ex Bulla Iulij II.
expedita anno 1508. respectu Calatra-
uensium. Et ex Bulla Innocentij VIII.
anno 1486. quæ incipit, *Sollicitudo Pa-*
storalis; In qua proponit petitionem Ma-
gistri Ordinis, nempe; *Cum sint nonnullæ*
Parochiales Ecclesiæ eidem Militiæ subie-
ctæ; quæ per Presbyteros seculares condu-
ctitios; & ad nutum Præceptorum Præcep-
toriarum; in quibus dictæ Ecclesiæ consi-
stunt; amouibiles, gubernari consueverunt; sicut
Ecclesiæ ipsæ deinceps etiam per Fratres dic-
tæ Militiæ in Presbyteratus Ordine consti-
tutos, pari modo ab eis amouibiles, gubernar-
entur; &c. Cui petitioni annuit Ponti-
fex.

16 Notaueris tamen obiter,
ea Beneficia fuisse propria Ordinis in-
deque solita fuisse conferri Presbyteris
seculares, qui ad nutum erant amou-
ibiles; Quare videbatur, non fuisse o-
pus indulto Pontificio, vt conferrentur
Clericis Fratribus; Verum quia tunc Cle-
rici Fratres vt plurimum intra Monaste-
ria versabantur ex Instituto, & stylo Or-
dinis, solùmque vnus aut alter extra
Claustra in Ecclesijs Ordinis versaba-
tur; hinc à Pontifice exoratum est, vt pos-
sent plures extra Claustra in Beneficijs
degere; idque etiam intentum fuit per
eiusmodi indultum, vt ius Ordinis erga
Beneficia amplius firmaretur. Ceterum
ab initio ipsius Ordinis Alcantaræ
iam Clerici Fratres Beneficia cum ani-
marum Cura obtinebant; nempe Prior
de Alcantara, qui simul regebat Paro-
chiam Sanctæ Mariæ de Almoconar: &
Priores del Pereyro, de Santiuanez, de
Valencia, & Magacela, quos dari anno
1224. legi in Instrumento D. Garciæ Fer-
nandez, Septimi Magistri eius Ordinis.

17 Redeo ad conclusionem.
Sanè, cum Clerici Fratres ea Beneficia
obtinentes sint strictè Religiosi, ad nu-
tum Superiorum, iuxta Regulam, Sta-
tuta, & Definitiones debent gubernari;
ac si expediat, vel ob ingens Ordinis

commodum; vel ob ipsorum culpas, suf-
ficientes iuxta ipsa Statuta, & Definitio-
nes; par est, vt possint à Beneficijs a-
moueri, vt sic Obsequentie Voto debi-
tè fiat satis. Dices. Hæc Beneficia
sunt collatiua; ergo non amouibilia.
Sciendum quidem est, ea non fuisse col-
latiua, quod satis eernitur in verbis Bul-
le adductis *numer. præcedent.* sed ab ipsis
Ordinibus reddita fuisse collatiua.
Tunc autem Beneficia collatiua non
sunt amouibilia, cum duo concurrunt,
nempe collationem ab Episcopis, aut si-
milibus præstari: Et Beneficiarios rema-
nere ipsis subiectos. Quando autem se-
cus contingit, possunt Beneficia remane-
re amouibilia; vt docet P. Lessius *de iust.*
lib. 2. cap. 41. dub. 12. n. 98. in fin. Clerici
autem Fratres, quamuis aliquorum Be-
neficiorum collatio eis præstetur ab E-
piscopis, eis non remanent vllò modo
nec ratione officij, nec Beneficij subie-
cti. Rursus Beneficium esse amouibile,
aut perpetuum, est quid de lure positi-
uo; Constat autem ex prædictis Bullis,
Pontifices constituisse, aut confirmasse
ea Beneficia amouibilia. Demum consue-
tudo legitime præscripta facit Ius;
Certum est autem, quadraginta, &
multò pluribus annis hunc morem in
Ordinibus Militaribus, nullo reclama-
nte, inualuisse; vt Beneficia sint a-
mouibilia, & aliquando nonnullos fuisse
amotos à Beneficijs; quod tamen
non nisi raro præstari debet; & causis
concurrentibus; quæ vel in Ordinum
ingentem vtilitatem cedant; vel indi-
gnos Beneficijs Clericos Fratres con-
uincant.

18 Quare Beneficia
esse ad nutum amouibilia in his Ordini-
bus, non est, pro solo nutu Administra-
toris perpetui Regis nostri, Capituli,
aut Senatus, posse ea amoueri; id enim
non esset æquitati, aut rationi consen-
sum; nec quid fixum Clerici Fratres
haberent; quod adhuc timendum foret,
in præiudicium animarum vergere, si
Parochi timentes, se facile, & pro nu-
do nutu posse remoueri, perfunctoriè
eis inuiligarent; & aliunde ipsi honoris
paterentur detrimentum, cum centeri
posset, ipsos causam dedisse amotioni.
Videatur Dominus Don Ioannes de
Solorzano *In Politica Indiarum lib. 4. ca-*
pit. 15. folio 628. Quare requiritur cau-
sa iusta, & rationalis, inspectis Statu-
tis,

tis, & Definitionibus Ordinum; & tunc ea causa præualeat detrimento amotionis. Id confirmatur à paritatibus; Nam Commendæ (quæ ab aliquibus censentur Beneficia Ecclesiastica, saltem latè, & sic nuncupantur in Definitionibus Caltraux *cap. 10. pagin. 49.*) nequeunt tolli à Commendatarijs, nisi præcedant causæ sufficientes iuxta Ordinum sanctiones. Nec in Religionibus sacris Prælatuæ inferiores possunt pro nutu Superiorum tolli, nisi dentur causæ in Constitutionibus expressæ, aut insinuatæ.

Questio 3. An Fratres Clerici Ordinum Militarium possint obtinere quasuis Capellanas in Ecclesijs sui territorij sitas, etiam solitas obtineri à Clericis secularibus?

§. 1. Deciditur questio.

19 **P**LURES sunt Ecclesiæ sitæ in Territorijs Ordinum Militariũ, & extra illa, subiectæ Prælati eorundem Ordinum, in quibus extant aliquæ Capellaniæ vel à præfatis temporibus erectæ, vel nostris sæculis stabilitæ, quæ vel iure sanguinis conferuntur his, qui ab hac, aut illa familia, & propagine descendunt; vel obtinentur per præsentationem illius, qui habet ius præsentandi, vel demùm conferri solent Clericis secularibus à Prælati ipsorum Ordinũ. Quærimus ergo, an Fratres Militariũ, absque vlla dispensatione Pontificia, capaces sint, ut iure sanguinis obtineant eas Capellanas, vel per præsentationem, vel demùm Prælati possint eas ipsis conferre, quantumuis sæculares Clerici soleant eas obtinere, eo quòd iure sanguinis ad eos pertinuerint, aut præsentati fuerint ad ipsas, vel electi, & nominati ab eiusmodi Prælati; ita ut, si Fratres prædicti quoquo modo ex præfatis eas Capellanas nanciscantur, nequeat à Clericis secularibus reclamari, eo quòd ab ipsis hætenus fuerint obtentæ?

20 Iam diu ventilata fuit hæc quæstio, & cum de ea consulerebatur anno 1617. Viri sapientissimi, parti affir-

matiua subscripserunt, eorumque censuram mihi videre licuit. Ab illa steterunt Salmantica Doctor Marcus Diez egregius Iurisconsultus, necnon omni litteratura insignis, Dom. D. Petrus de Vega, & Illust. Dom. D. Martinus de Bonilla, post primariam Iuris Canonici Cathedralis, à Regis nostri Consilijs, in supremo Castellæ Senatu, nunc Episcopus Abulensis. Et in vrbe Ciuitatensi Doctor Ioannes Gutierrez, ob suas Canonicas quæstiones celeberrimus. Hæc pars est omnino vera, & tenenda, quam operæ pretium erit, firmiter exornare, & comprobare; Eamque tenet Rodriguez *tom. 1. qq. Reg. 9. 34. art. 3.*

21 Etenim omnes Ecclesiæ sitæ intra territorium proprium Ordinũ Militarium, sunt ipsis subiectæ, atque adeo sunt Regulares, & omnia Beneficia, ac Capellaniæ in eis sitæ pariter sunt Regulares, indeque eisdem Clericis Fratribus Regularibus possunt conferri. Sicut enim rectè Episcopi suum ius, ac intentionem fundant, & stabiliunt in eo, quòd Ecclesiæ sint intra suũ territorium extructæ; ad hoc ut eis subijciantur, & præsumantur sæculares; *cap. omnes basilicæ, 16. q. 2. cum alijs; ita ius Ordinum Militarium rectè fundatur in continentia Ecclesiarum in proprio territorio. Quæ doctrina traditur ab Archidiacono, & pluribus DD. in cap. 1. ne Clerici, vel Monachi. Rebuffio in praxi, tit. quotuplex sit beneficium, num. 6 Mascard. 1. tom. conclus. 172. num. 17. Emanuele Rodriguez 1. tom. qq. regular. q. 34. Zeuallos quæst. 282. num. 12. Hoieda de incompatib. benefic. in præf. num. 6. Lambert. lib. 1. prim. glos. quæst. 11. art. 3. n. 5. Mandol. regul. 34. quæst. 17. num. 5. Gonzalez ad reg. 8. Cancellar. gloss. 7. num. 2. Nicol. Garcia de benef. 1. part. cap. 2. num. 67. §. 1. Et firmatur ex leg. 25. tit. 7. partit. 1. ibi; Mas si las Iglesias fuesen quietamente de los Monasterios con todos sus derechos, bien los pueden poner sus Mayoriales sin otorgamiento de los Obispos; y los Monges, que desta manera fuesen puestos en las Iglesias Parroquiales, pueden predicar en ellas, y bautizar, y facer todas las otras cosas, que pueden facer los otros Clerigos de Missa seculares en las Iglesias, que tienen.*

22 Cæterum territoria propria, seu Ecclesiæ Ordinibus Militarijs, eorumque Prælati concessæ sunt à Regibus, ut constat ex donationibus ab eisdem factis, quarum Instrumenta in Conuen-

tibus

tibus Militaribus asseruantur, & earum frequens fit mentio ab Authoribus, qui eiusmodi Ordinum institutionē, & progressum scripsere; quod, vt certissimū, in præfenti est supponendum. Sicut etiā quoad spiritualia, eadem territoria, seu Ecclesię concessa sunt Ordinibus à Pontificibus.

23 Deinde Rex, vt Administrator perpetuus Ordinum Militarium, est Patronus omnium Beneficiorū, & Capellaniarum, quæ in Ecclesijs eorundem sunt dotatę; necvllę dotari possunt, inuito Patrono, vt ex Iure est constans. Etenim ratione soli, & extructionis Ecclesię ius patronatus acquiritur, iuxta l. 1, tit. 15. partit. 1. & cum territorium sit Regis, quatenus domini, & Administratoris, ac concessum ipsis Ordinibus, qui & Ecclesias plures edificarunt, & ipsis incumbit earum restauratio, & reedificatio, simulq; eas visitat, & gubernant, fit, vt penes Regem, & Ordines sit Patronatus earum, neq; quidquam tollat, quominus Capellanijs possint suis Fratribus conferre, sicut lites super ipsis exortas valent decidere. Et quidem omnes Capellanie includuntur, ac continetur sub Ecclesijs præcipuis Ordinum, vt sub Matricibus, quare earum naturam sequi debent, & regulares censerī; indeque non sunt iudicandi, vt extranei, ac incapaces illarum Clerici Fratres Militarium. Videatur Gonzalez *vbi sup.* glos. 10. à n. 10 Magistrum autē, seu Regē, vt Administratorem, esse Patronum Ecclesiasticū eiusmodi Ecclesiarum cum iure præsentandi, constat ex Bulla Martini V. quæ extat in Bullario Alcantarę, pag. 44. Ecclesias autem proprias Ordinum esse, & contineri sub Ecclesijs Monasteriorum, quæ sunt Matrices, liquet ex Bulla Innocentij III. expedita anno 1214. confirmantis denuo Ordinem Calatravę; ac ex Bulla Gregorij IX. circa Ordinem de Alcantara, quæ extat in Bullario pag. 21. Et ex Definitionibus huius Ordinis tit. 5. c. 38. & tit. 11. c. 19. Et ex Bulla Confirmationis Ordinis D. Jacobi.

24 Rursus, Capellanijs fundatas in Ecclesijs regularibus esse regulares, stabilitum fuit in Rota decis. 15. sub. tit. de iur. patr. Quod à paritate roboratur, nam de Iure communi Ecclesię sita intra limites alicuius Parochiæ, Matricis, aut diocesis, semper eis censentur subiectę; iuxta c. 2. de Capell. monach. c. constituti

tus, de religiosis domib. Maxime cum præfata Ecclesię inclusæ sub Matrice regulari sint accessoriæ, & sequantur naturam principalis; leg. principalis, ff. de reg. iur. regula, accessorium, eodem tit. lib. 6. Et huius doctrine fundamentum optimum desumitur, ex cap. super, de præbend. lib. 6. vbi glossa, verbo, obuiet. Ex cap. cum singula 32. capit. quia sæpe, iuncta glossa, verbo, annexa, eodem titulo, & cap. cum super eo, de paroch. Docent Citadinis de iure patronat. 3. part. num. 79. Surdus consil. 188. lib. 1. numer. 16. & alij plures. Vnde communiter traditur, non esse gratiam subreptitiam, si quis impetret Beneficium, nulla facta mentione alterius ei annexi, quia hoc sequitur illius naturam, & sub illo expressum iudicatur.

Idipsum firmiter redditur ex Concilio Trident. sess. 25. cap. 9. de reformat. vbi Beneficia, quę alijs vniuntur, eiusdem naturæ fieri, & sub eodem iure patronatus constitui, statuitur. Et in leg. 4. tit. 12 partit. 1. asseritur de his; *Ca estonce aquella, que es sometida à la otra, debe viuir sola regla de aquella, à que se somete, y vsar de los privilegios della. E segun esto dijeron los Santos Padres, que la vna Iglesia enelga de la otra.* Videantur Ferretus consil. 236. n. 1. Ancharran. consil. 114. n. 2.

25 Adhuc confirmatur; nam membra debent suo capiti conformari, nec decet, ab eo disiungi; cum autem Ecclesię matrix sit natura regularis, & caput, consequens est, vt Capellanię, quę sunt membra, cum illa conformentur, nec diuersam subeant naturam; Quod desumitur ex c. non decet, 12. distinct. 6. celebritate 3. dist. 6. miramur 61. dist. vbi ea conformitas commendatur. Itaque ratione annexionis, accessorij, & constructionis Capellanię sunt Regulares, seu naturam sortiuntur regularium; atque etiam ratione continentię; nam contentum sequitur naturam continentis, iuxta leg. ar testium, §. fin. ff. de testament. leg. adeo, §. infra la, ff. de acquir. rer. domini. Capellanię autem sub Ecclesijs continentur; hincque fiunt regulares iuxta Ecclesiarum naturam. Cui rationi fauent Decisio Rote 15. & 16. de iur. patronat. Cabedo de patronatu Regio, capit. 2. numer. 2. cum alijs. Idque posset roborari pluribus paritatibus desumptis ex Iure Civili, & Canonico, à quibus supersedeo, ne rem protrahamus.

26 Sanè, quæ religiosis adherent,

religiosa esse, decernitur in l. *quæ religio-*
sis 43. ff. de rei vindic. vnde cum hæ Capel-
 lanie adhæreant Religiosis Ordinibus,
 & Regularibus Ecclesijs, erunt etiã Re-
 gulares, & valebunt Regularibus conce-
 di; vtpotè capacibus obtinendi absq; vl-
 la dispensatione Beneficia Regularia ip-
 sorum Ordinum. Præterea magis dignũ
 trahit ad se minũs dignum, iuxta leg. *in-*
stissimè, ff. de Adilitio edict. §. *si quis in alie-*
na tabula, instit. de rerum diuis. cap. *quod in*
dubijs, de consecr. Eccles. vel altar. cum au-
 tem Ecclesia matrix sit dignior, & maio-
 ri prærogatiua gaudeat, quàm Capella-
 niæ sitæ in ipsa, fit, vt illa has ad se, & ad
 suam naturam trahat; sicut Ecclesia sæ-
 cularis vnita Regulari fit Regularis iux-
 ta decis. 10. antiquam Rotæ, de Rebus Eccl.
 non alien.

27 Ceterum ex se etiam apparet
 absurdum, in Ecclesijs subiectis Ordini
 Militari, eiusq; Administratori, fundari
 Capellanas, & excludi ab eis Clericos
 Fratres ipsius Ordinis; quin potius illi-
 cè ac fundatæ sunt, subierunt leges, & na-
 turam eiusmodi Ecclesiarum. Quò facit
 Decisio Rotæ allata à Nicolao Garcia de
 Benef. 1. p. c. 2. n. 67. sic asserens; *Et ad pro-*
bandum, quòd sit Regularè, sufficit, quòd sit
fundatam in Ecclesia Monachali, cum aliàs
ibi secularis esse non possit. Quid clarius? Et
quidem Fundator Capellaniæ censetur
se velle conformare nature ipsius Ecclē-
się, in qua eam erigit; sicut testator præ-
sumitur voluisse se conformare cum
Statuto Ciuitatis, vt docet Bartolus, &
cum eo communior sententia in leg. ne-
ma potest, ff. ad Trebell.

28 Vrgetur amplius. Si Benefi-
 cium regulare Parochiale esset tenue,
 posset ei annexi Beneficiũ simplex, iux-
 ta Tridentinũ, situm in eadẽ Ecclesia; er-
 go tunc posset ei annexi Beneficium in-
 tra ipsam erectum, quamuis aliundè Cle-
 rici sæculares soliti essent illud obrine-
 re; igitur etiam si non fiat annexio, pote-
 rit illud Beneficiũ conferri Clerico Fra-
 tri Ordinis, seu Regulari, si quidem pri-
 mus casus ostendit, eum esse capacẽ ob-
 tinendi hoc Beneficium, idq; sequi natu-
 ram Beneficij Parochialis. Imò de facto
 Capellanas à sæcularibus olim habitas,
 annexas fuisse Prioratibus, aut similibus
 Beneficijs Ordinum Militarium, constat
 ex eorum Capitulis Generalibus, & De-
 finitionibus. Nam quòd Clerici sæcu-
 lares Beneficia eiusmodi, aut Capella;

nias possederint, solùm euincit, fuisse id
 permissum à Prælatibus Ordinum Milita-
 rium.

§. 2. *Stabilitur amplius, posse Cle-*
ricos Fratres Ordinum Milita-
riũ habere quasuis Capellanas
in Ecclesijs eorumdem Or-
dinum erectas.

29 **I**TIDEM stabilitur assertio nostra
 Quippè à Fundatoribus prædicta-
 rum Capellarum non excludun-
 tur Clerici Fratres Militarium; quin po-
 tius, cum in ipsorum Ecclesijs eas erexe-
 rint, videtur annuisse, vt illi eas possent
 obtinere; maximè cum non possint in
 his Ecclesijs erigi Capellaniæ absque sa-
 cultate ipsorum Ordinum, quam non est
 se concedendam cum exclusione Cleri-
 corum Fratrum, Fundatoribus debet
 esse compertum. Cum igitur nec exclu-
 dantur hi Fratres Clerici, nec prohibitiũ
 alicubi eis sit, præfatas Capellanas vel
 iure sanguinis, vel per præsentationem
 obtinere, fit, vt id ipsis liceat; nam regu-
 lariter quod non reperitur prohibitiũ,
 censetur permissum; iuxta leg. *in tantum*
 8. ff. de rer. diuis. vbi Glossa verbo, *rescripte-*
runt; leg. ad statuas, ff. de religiof. & sumpt.
funer. leg. necnon, §. quod eris, ff. ex quibus
caus. maior. cap. cum ordinem, de rescrip. cap.
cum apud, de sponsalib. cap. pie mentis, 16.
qu. est. 2. Imò omnia Monacho sunt per-
missa, quæ prohibita non inueniuntur
in regula; cap. sunt nonnulli, 16. qu. est. 1.
 & docent Cardinal. in Clement. 2. §. 1. de
 stor. Monach. Bertachin. verbo, *Monachus*
 1. num. 10. Felinus in cap. in nostra, de
 rescrip. n. 46.

30 Vt autem inhabiles cense-
 tur ad eas Capellanas Clerici Fratres
 Militariũ, prohibitiõ deberet probari;
 nam qui aliquem inhabilem dicit, etiã
 in Beneficijs obtinendis, debet ei inha-
 bilitatẽ probare in specie, & priuatiuè;
 vt tradunt Menoch. lib. 2. præsump. 10. n.
 26. Mascard. 2. tom. concl. 666. n. 8. Faci-
 lius autẽ probari posset, Clericos sæcu-
 lares esse incapaces obtinendi eas Capel-
 lanias, cum sitæ sint in Ecclesijs Regu-
 laribus subiectis Ordini Militari, quàm
 Clericos Fratres Militarium esse inca-
 paces.

31 **I**psi sanè Ordines Militares
 in

In ea semper mente fuerunt, vt iudicarent, ad se pertinere omnia Beneficia, & Capellanas sicut in suis Ecclesijs. Audi, vt alia omittam, verba ex cap. 15. & 19. sub Rubrica de los Arciprestas, y Beneficijs, in Definitionibus Ordinis de Alcantara ibi; *La prouision de los Beneficios Curados, y simples seruideros de las villas, y lugares de nuestra Orden son à prouision del señor Maestre.* Et ibi; *Por parte de los Concejos de las villas, y lugares de nuestra Orden fue hecha relacion, que muchos Clerigos de la Orden de S. Pedro, que residen en ellos, no han querido, ni quieren ayudar à los Curas, y Rectores de las tales villas, y lugares à las Visperas, y Missa que se dicen los dias de Fiesta en las Iglesias Parroquiales; y pues las Iglesias son de nuestra Orden, y ninguna persona puede en ellas decir Misa sin licencia del señor Maestre, ò del Beneficiado della, y que se les ha permitido, y tolerado de gozar de pitarças, y Capellanas, que en las tales Iglesias estan dotadas, perteneciendo todo à nuestra Orden.* Ecce, quod Clerici seculares obtinuerint Capellanas in Ecclesijs Militarium, fuit permissio Prælatorum, & illæ ad Ordines ipsos omnino spectant. Definitiones autem præfatæ à Sede Apostolica approbationem habent.

32 In primis verò verbis, vbi asseritur, omnia Beneficia ad Ordinem ipsum pertinere, etiam includuntur Capellania, tum ex idemitate rationis, tum quia nomine Beneficij etiam Capellania comprehenditur, vt constat ex cap. 1. & toto tit. de Capell. Monachor. & aduertunt Rebuffus in praxi, super reg. de infirm. resignant. glos. 1. verbo; aliquod Beneficium. Zuallos quæst. 693. num. 19. Garcia de benefic. 1. part. cap. 6. à num. 37. Quin si ad Capellaniam vocentur consanguinei, præferendus videtur, cæteris paribus, Frater Militaris Clerico seculari; cum natura Capellaniæ regularis, & in Ecclesia subiecta Ordini sita, potius ius ei tribuat, quam alteri, iuxta dicta, & dicenda. Et sane plurimi ex Ordinibus Militaribus prædictis Capellanijs potiuntur; atque in litibus, quæ super his fuerunt exortæ, semper victores euaserunt. Quare nostra controuersia solum tendit, vt constet de iure, quo res fuit iam iudicata.

33 Et certè Fratres Clerici Militarium, qui in suis Ecclesijs sunt Parochi, acquirant distributiones pro Annuarijs ibi fundatis à secularibus;

quare ergo, sicut has possunt percipere, non poterunt & Capellanas? Et cum valeant Beneficia Curata obtinere, cur non valeant simplicia? cum difficilius sit ad illa, quam ad hæc promoueri, vt tradit Parisius Flaminius de resignat. Benef. lib. 4. q. 1. n. 46.

34 Imò si concederemus, ea Beneficia esse secularia, non est, cur excludantur prædicti Fratres ab illis, nam si seculares Clerici sunt capaces Beneficiorum regularium, cur illi sint incapaces secularium, quæ in suis Ecclesijs sunt erecta? Nec inhabiles ad ea sunt cõfendi, argumento desumpto ex Concilio Tridentin. sess. 14. cap. 11. de reformat. Vbi loquens de Religioso translato de vno Ordine ad alium inquit; *At taliter translatus, etiam si Canonorum regularium fuerit, ad Beneficia secularia, etiam Curata, omnino incapax existat.* Ecce in pœnam statutam incapacitatem ad Beneficia secularia; ergo iure communi illi Canonici regulares capaces forent eiusmodi Beneficiorum; alias non esset pœna illa incapacitas. Quare solum posset contendere, Regulares esse incapaces Beneficiorum secularium, quæ in Ecclesijs secularibus sita sint, non verò eorum, quæ in Ecclesijs Regularibus, vt expressè docet Lambertinus lib. 2. 1. part. quæst. 2. in resolut. cõclus. fol. 63.

35 Hic aduerte, posse hæc Beneficia conferri Clericis Fratribus Nouitijs, qui non tenentur eis renuntiare, cum Professionem emittunt, sicut alijs Beneficijs, quæ sunt secularia ex sua natura. Etenim si possunt, vt ostendimus, Professi hæc Beneficia, & Capellanas, vt potè ex natura sua regulares, obtinere, quare dum Professionem emittunt, teneantur eis renuntiare, cum non debeant renuntiare, nisi his, quæ sunt incompatibilia cum statu Religioso? Hinc in Monasterio S. Marci Legionensis Nouitio Fratri contulit Capellaniam Prior, quæ ad ipsum iure deuoluto conferenda spectauit, & eam retinens Frater Clericus Professionem emisit; ac rectè id fuit peractum:

§. 3. *Diluantur argumenta contententia, non posse Clericos Fratres Militiarum obtinere in suis Ecclesijs Capellanas fundatas à secularibus, iure sanguinis, aut per presentationem.*

36 **A**RGVITVR primò ex quadam Declaratione Congregationis Concilij Tridentini adducta à Prospero Farinacio, quæ sic ait. *Congregatio Concilij censuit, Milites Regulares Militiæ Sancti Iacobi de Spatha, aliosque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicet Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, non esse incapaces Beneficiorum secularium siuè simplicium, siuè Curatorum, neque etiam Pensionum. Sed Clerici Fratres Militiarum emittunt ea vota substantialia, ergo à contrario sensu sunt incapaces Beneficiorum secularium.*

37 Respondeo primò, Beneficijs omnia sita in Ecclesijs Militiarum non esse secularia, sed regularia, ac propterea hanc declarationem nostræ assertioni non obstare. Respondeo secundo, non obstare etiã si daremus, aliqua Beneficia erecta in eis Ecclesijs esse secularia. Etenim ea Congregationis declaratio loquitur de Equitibus Militaribus, non de Fratribus Regularibus; & non agit de Beneficijs secularibus sitis in Ecclesijs Militiarum, sed de Beneficijs sitis in quibusvis Ecclesijs secularibus, quæ, declarat, posse ab eis obtineri; sicut de facto obtinentur; hæc autem non posse obtineri à Fratribus Militiarum, nostro asserto non contradicit, cum nos loquamur de Beneficijs, quæ extant in Ecclesijs Regularibus Ordinum Militarium. Ex eis autem Congregationis verbis solum potest inferri, quod nos non inficiamur in hoc asserto.

38 Quòd autem sermo sit de Equitibus, constat ex eis verbis *Milites Regulares*; nam nomen Militum Clericis Fratribus non competit. Constat præterea, quia Fratres Clerici emittunt tria vota substantialia, & ibi assertur, Milites non emittere votum Castitatis perfectum, & absolutum; cum tamen emittant votum Castitatis coniugalis, & quia hoc, & cetera vota censeantur à pluribus el

se sufficientia, vt sint Regulares strictè hi Equites, & nomine Regularium ipsa Congregatio eos nuncupat, inde exortum fuit dubium, an cum essent Milites Regulares, possent obtinere Beneficia secularia in quibusvis Ecclesijs; aliter non extirisset ansa dubitandi.

39 Arguitur secundo. Religiosi nequeunt obtinere Beneficia secularia, neque capaces sunt acquirendi fructus, cum Monasterio adquirant, quidquid adquirunt, iuxta *Authem. Ingressi, C. de sacrosanct. Eccl. & ratione voti Paupertatis* nequeunt dominio fructuum potiri; ergo Clerici Fratres Militiarum incapaces sunt eiusmodi Beneficiorum, cum strictè sint Religiosi. Confirmatur; nam per Professionem Religiosi vacat Beneficium obtentum, iuxta *cap. Beneficium, de regular. lib. 6.* Ergo à fortiori nequit illud obtinere.

40 Respondeo, Beneficia, & Capellanas, de quibus est nostra questio, non esse seculares, vt probauimus. Et præterea Regi concessum esse ab Innocentio VIII. vt omnia Beneficia sita in Ecclesijs Ordinum Militarium possit conferre siuè Fratribus Regularibus eorundem Ordinum; siuè alijs. Vnde confirmatio ruit, cum non sint incapaces obtinendi ea Beneficia, esto, si ante Professionem obtinissent aliquod Beneficium seculare in Ecclesia seculari, illud vacaret. Et cum voto Paupertatis fiat, quòd possint percipere, & administrare fructus eo modo, quo asseruimus *disq. 4. de voto Paupertatis* agentes. Cæterum hæc aduersantium ratio multum probat, atque adeò nihil, cum luadeat, Clericos Fratres Militiarum non posse habere Beneficia Curata suorum Ordinum. Atque est obseruandum in præsentibus, Clericos Fratres Militiarum non fore eo stricto iure metiendos, quo ceteri Religiosi, circa quos reperiuntur in iure Canonico plures dispositiones. Hi enim intra Claustra Monasterij debent degere; illi queunt extra illa in suis Beneficijs residere. Hi ratione prædicationis, & administrationis Sacramentorum duntaxat ad Beneficia Regularia admittuntur; illi tum ob eam rationem, tum quia Rex ex concessione Pontificia potest eis conferre omnia Beneficia Ordinum Militarium; etiam illa, quibus non est annexa Prædicatio, & Sacramentorum administratio. Alia discrimina dantur, qui-

quibus argumenta contraria infringuntur.

41 Arguitur tertio. Beneficium ex primævali institutione præsumitur sæculare; ergo sæcularibus est concedendum, iuxta *cap. cum de beneficio, de præbend. lib. 6. cap. 2. de stat. monach. cap. in noua actione, 16. quæst. 1.* Confirmatur primo; nam ut Beneficium fiat de sæculari regulare, requiritur præscriptio quadraginta annorum, quæ tamen non datur. Confirmatur secundo ex Motu proprio Pij V. expedito anno 1568. In quo ait; *Sed nec ulli Milites, aut Fratres, etiam simplices Clerici, vel Presbyteri, prætextu huiusmodi dispensationum, & gratiarum, aliqua simplicia, aut alia Beneficia Ecclesiastica sæcularia, aut aliorum Ordinum regularia, etiam nullum omnino onus, aut seruitium habentia, ut præstitionia, deinceps recipere, & retinere possint.*

42 Respondeo, præsumptionem cessare, cum Beneficium situm est intra Ecclesiam regularem; imò, sicut Beneficium situm in Ecclesia sæculari præsumitur sæculare, pari ratione situm in regulari præsumitur regulare, cum contrariorum sit eadem disciplina. Et non solum præsumi, sed esse regularia ea Beneficia, satis ostensum est. Inde ergo fit, posse illa conferri Regularibus, & esse id conformius ipsi naturæ Beneficiorum; ut liquet ex *Clementin. 1. de supplend. neglig. Prælator.* Ad primam confirmationem assero, sæcularium possessionem fuisse ad beneplacitum Ordinum, & quasi precariam, nec potuisse præscribere contra Beneficia, quæ sunt propria ipsorum Ordinum, atque adeò ea Beneficia non fieri de sæcularibus regularia, nec opus esse præscriptione ex parte Regularium; cum ex se sint Beneficia regularia; & sæculares pacificè non obtrinerint illa, tanquam sibi debita, nec bona fide; sed ex beneplacito Ordinum, & victi fuerint in iudicio, cum lite super eo instituerint; quare nunquam ea retinuerunt, aduersario inuito; nec tanquam suo iure vtentes cum scientia, & patientia domini; hincque nequeunt ad præscriptionem confugere.

43 Ad secundam confirmationem respondeo, fatendo, non posse Clericos Fratres Militarium obtinere absque dispensatione Beneficia sæcularia, in Ecclesijs maximè sæcularibus sita; nec Fratres Clericos vnius Ordinis posse potiri

Beneficijs alterius Ordinis; Quod solum decernit Pius V. Nos autem in præsentibus defendimus Clericos Fratres cuiusque Ordinis posse obtinere quauis Beneficia sita in Ecclesijs proprii Ordinis, precipuè cum ea omnia censenda sint regularia. De Militibus autem Equestribus ea dispositio Pij V. postmodum fuit reformata, cum obtinere valeant Beneficia sæcularia, iuxta *suprà dicta.*

Quæstio 4. An Clerici Fratres Ordinum Militarium de licentia suorum Superiorum possint obtinere quaslibet Præbendas, & Beneficia sæcularia absque dispensatione Pontificis?

§. 1. Examinantur fundamenta sententiæ affirmantis.

44 SUPPONIT quæstio, absque licentia Prælatorum explicita, aut implicita, sufficienti tamè ad significandum eorum consensum, nõ posse in Ecclesijs sæcularibus Dignitates, Canonicatus, Beneficia Curata, aut simplicia, vel Capellanas obtineri. Etenim, cum sint Religiosi, & à voluntate Superiorum dependentes, & nequeant de se ipsis disponere, maximè ut extra propriam Religionem occupentur, ita ut ab impendendo sese ipsos totos in eius obsequium abstrahantur, debent sanè beneplacitum Superiorum expectare; siuè Regis, siuè Capituli, aut Senatus Regij Ordinum, eorumvè, quos, ut Prælatos, habent.

45 Igitur sententiam affirmantem respectu Fratrum Clericorum Ordinis D. Iacobi stabilire conatur D. Franciscus de Ocampo Iacobæus in *responsione ad hanc quæstionem*; Cuius rationis aliqua sunt speciales pro suo Ordine, alia verò communes, quæ a quæ pro cæteris militant; Eas, & alias, quæ possunt proferri, euoluamus.

46 Supponit primò, Fratres Clericos Iacobæos retinere bonorum dominium; quod ex varijs capitibus interdicti suadere, & quia id non opponitur Voto paupertatis, ut ab ipsis emittitur, &

& quia testamenta cōdere possunt, indeque ait, non comprehendī sub Decretis Pontificijs, vbiq; prohibent bonorum dispositionem. Ex hoc fundamēto latè probato infert, posse eos obtinere quaslibet Præbendas, & Beneficia secularia.

47 Quidquid pronunc sit de fundamento, quod falsum esse ostendi *disq. 4. quest. 8.* fateor, me non potuisse callere vim illationis huius; habent dominium rerum, ergo possunt obtinere Beneficia secularia. Etenim id dominium non reddit eos seculares; cum remaneant verè, strictè, & propriè Religiosi; quod, vt firmum, ac constans, est præmittendum. Difficultas ergo est, quomodo Religiosi, siue habeant dominium, siue non; seu his qualitatibus afficiantur, seu illis, dummodò Religiosi permaneant, valeant Beneficia secularia obtinere, cum hæc ex iure communi non minùs priuatim videntur competere secularibus, quàm regularibus; illud autem dominium bonorum non reddit seculares Iacobæos, cum nunquam admittendum sit quidquam, quo ab essentia primaria Religiosorum deflectant. Itaq; id principium de dominio bonorum eatenus poterat assumi, quatenus ex eo inferretur, habentes dominium non esse propriè Religiosos, atque adeò reputandos esse veluti seculares, & consequenter capaces Beneficiorum secularium. Sic eo principio vtuntur plures *infra* referendi loquentes de Equitibus Militariibus; (sed an rectè de his ita philosophetur, *alibi* exponimus) Verùm cum de Fratribus Iacobæis nullus possit dicere, non esse verè Religiosos, illud principium omnino extra rem videtur desumi. Idque præ oculis habendum, non debere coniungi duo impossibilia, iuxta varietatem euentuum. Etenim, si agatur de essemptionibus, de foro, & pluribus alijs, mordicùs curatur à pluribus defendi, non solum Clericos Fratres, verùm & Equites Militiarum esse propriè Religiosos, & emittere tria vota substantialia constituentia rigorosè Religionem; Cum autem peruenitur ad casus, in quibus ratio Religiosorum obstat, aut obstat videretur, confugitur ad laxitatem Religionis, ad paupertatē, quæ non excludit bonorum dominium, & alia similia; indeque simul coniungi

curantur omnia fauorabilia Religiosorum simul & secularium, & excutuntur onera Religionis annexa. Opto sanè, in his omnibus consequentiæ filium atexti, quamuis fatear, plura competere Religiosis Militariibus, quæ neutiquam competunt non Militariibus; attamen ea debent esse, quibus Religionis propriæ, & veræ tenor omnino seruetur.

48 Sed ait ille Author secundò; Fratres Clericos Iacobæos non venire, nec comprehendī in odiosis sub nomine Religiosorum; atque adeò Beneficia secularia prohibita Religiosis, eis non esse prohibita. In primis id non minùs militat respectu Iacobæorum, quàm Fratrum Calatrauæ, Alcantaræ, Auissij, Montesæ, & Christi. Nam omnes hi non adeò strictam paupertatē profitentur, ac alij Religiosi; disponunt de suis bonis tum viuentes, vt asseruimus *disq. 4.* tum decedentes, eo modo, quo dicimus *disq. 15.* Gaudent redditibus Beneficiorum Ordinum; Ad plura munera ex se secularia euehuntur; Degunt extra Communitatem Ecclesijs addicti; secularibus immixti visitant, & secularia negotia tractantes, dissidentque solum exteriori specie per tesseram à reliquis Clericis secularibus. Quid igitur in Iacobæis reperitur, ratione cuius non comprehendantur sub nomine Religiosorum in odiosis, quod in ceteris non inueniatur? Etenim quòd illi præ ceteris dominium rerum retineant, (estò ita foret) quid refert ad præsens? Rursus, quamuis alij Clerici Fratres Militiarum dominium bonorum non retineant, non obstat quominus valeant Beneficiorum Ordinis redditus percipere, & de eis disponere, modo *inferius* assignando; Vnde ergo ex dominio retento, vel non retento, probatur, posse, aut non posse Beneficia secularia; eorumque redditus retineri, & discrimen versari inter Iacobæos, & alios Clericos Fratres Militiarum? Etenim, si semel suadeatur, Iacobæos posse ea Beneficia obtinere, idem de cæteris erit dicendum, cum his non obstat dominij abdicatio, si quidem absque dominio redditibus gaudent, & de illis disponunt, Ordinibus consentientibus; quare ipsi Ordines pariter possent licentiã, ac consentum præbere, vt de redditibus Beneficiorum secularium disponerent. eisq; fruerentur. Et sanè hi, qui ex cæteris Ordinibus

Ordinibus Militaribus, in Senatores, aut ad alia munera assumuntur, vel, cum dispensatione Pontificia, obtinent Præbendas, seu Beneficia sæcularia, de consensu Ordinum, & licentia generali, eisque annuentibus, liberè disponunt de redditibus, & fructibus. Vnde ex hoc capite nulla erit repugnantia, quominus omnes Fratres Clerici Militiarum Præbendas, & Beneficia sæcularia obtineant.

49 Id autem capere non valco, quòd Clerici Fratres eiusmodi generaliter, & absolutè in odiosis nomine Religiosorum non comprehendantur, asserendo simul, esse odiosam dispositionem illam, quòd Beneficia sæcularia Regularibus non conferantur. Id sanè est, quod *suprà* attigi de coniunctione incompossibiliù. Et in primis in his, quæ, rigorosè loquendo, odiosa sunt, comprehenduntur prædicti Fratres Clerici; nam non est ratio, cur excipiãtur, siquidem propriè Religiosi sunt, quantumvis normam laxiorem vitæ sequantur; sicut ceteri omnes Religiosi comprehenduntur, quamvis aliqui collati cum alijs laxiorem normam sectentur; Confer namque Carthusienses, Capucinos, & similes cum aliquibus, adhuc sanctissimum Institutum profitentibus, & animaduertes distantiam ingentem in austeritate habitus, rigore vitæ, penitentijs, cibo, cellis, itineribus, & alijs huiusmodi. Quamvis ergo Fratres Militares distent ab alijs Religiosis in vitæ tenore, attamen propriè, & strictè inter Religiosos sunt recensendi. Et quidem in suis Monasterijs austerum, & exactum vitæ retinent modum, & extra illa tenentur sui status meminisse, ædificationiq; populi, ac bono Religionis nomini in victu, & cæteris, consulere.

50 Præterea non sunt censenda odiosa ea, quæ ex Iure communi conueniunt omnibus Religiosis ratione statû; sunt enim dispositiones congruæ, & aptæ, ac veluti regulæ ab illis obseruandæ; Quod à posteriori constat; Etenim, si ea omnia, quæ in Iure communi Ecclesiastico prohibentur Religiosis (sicut prohibetur, habere Beneficia sæcularia, inter quam prohibitionem, & alias, nullum extat discrimen) essent odiosa, & ad ea non tenerentur Clerici Fratres Militares, fieret, vt ferè nulla lex, aut dispositio Ecclesiastica eos ligaret; nam leges,

& dispositiones prohibentes aliquid sæcularibus, quæ sæculares sunt, eos non ligant, quia in id insistant, nempe quòd sunt Religiosi, & essempti; aliundè cõtenditur, leges, & dispositiones prohibentes aliquid Religiosis eos non ligare, quia odiosa sunt, & ipsi in odiosis non comprehenduntur nomine Religiosorum; ergo vndique soluti sunt legibus, & dispositionibus Ecclesiasticis aliquod onus continentibus; &, qui sentiant onus Religiosorum, nec sæcularium, commoda vtrorumque sentire intendunt; &, qui ratione status strictioris legibus strictioribus subesse debent, solum sibi fauentes amplecti conantur, si fundamentum propositum vim habeat. Hæc autem omnia ex terminis sunt absurda.

52 Tertiò instat D. Franciscus de Ocampo; Iacobæos esse Canonicos Regulares, hosque non includi in prohibitione Concilij Lateranensis, quod solum Monachis vetuit, Beneficia sæcularia obtinere, imò & Monachos ad Beneficia Curata potuisse promoueri, statuit, *ex cap. quod Dei timorem, de statu monachor. iuxta quod Canonici Regulares ea valent obtinere Beneficia, & pro hac doctrina asserit Nicolaum Garcia, qui licet 7. part. de Benefic. cap. 10. ex n. 31. docuisset, nequire Canonicos Regulares prædicta Beneficia obtinere absque dispensatione Pontificia, mutauit sententiam in addit. ad cap. 4. lib. 1. n. 24. Addit, non obstare Constitutiones Gregorij XIII. & Pauli IV. qui eam expedit anno 1558. prohibentes, Beneficia sæcularia à Regularibus obtineri, eo quòd non exprimentur Iacobæi, qui in odiosis non comprehenduntur nomine Regularium; & quia Constitutio Pauli IV. derogata est per Constitutionem Pij IV. expeditam anno 1560. & res hæc relata est ad terminos Iuris communis.*

52 Verùm hæc non solidè stabiluntur. Nam in primis, est Constitutio Pauli IV. sit derogata, attamen Constitutio Gregorij XIII. derogata non est, quod *infra* constabit. Deinde Canonicos Regulares non posse obtinere Beneficia sæcularia, docet Gonzalez in regul. 8. Cancellar. glos. 7. ex num. 53. Ioannes Maria Nouarin, in lucerna Regul. verbo, Canonici Regulares, num. 1. Lezana in summ. tom. 2. cap. 2. num. 12. Barbosa de Iure

Iure Ecclesiastic. lib. 3. cap. 4. num. 79. Et in summa Apostolic. decis. collectan. 102. n. 9. Quaranta in summa Bullarj, verbo, Canonici Regularis. Extat expressa Declaratio Congregationis Sacrae Episcop. & Regul. quæ prodijt die 1. Sept. anno 1603. Cuius meminerunt Authores relati. Nec fauet Nicolaus Garcia loco predicto, nam loquitur de Equitibus Iacobæis, non de Canonicis Fratibus, de quo inferius. Et quidē hæc de Canonicis Regularibus est doctrina communis, saltem post Constitutiones nouissimas Pontificias, & Declarationes.

53 Rursus, si ad Ius antiquum attendatur, iuxta quod asseritur, Monachum posse promoueri ad Beneficia Curata, vel saltem ad Præposituram Ecclesie Cathedralis, aut Collegialis, vt ait Abbas in dicto cap. *Quod Dei timorem*, & refertur ab Emanuele Rodriguez tom. 1. qq. regul. q. 34. art. 4. Sanè id multū probat, atque adeo nihil; Probat namque, etiam nunc non solum Iacobæos, ac alios Regulares Militiarum posse ea Beneficia, aut Præposituras obtinere, sed etiam Monachos. At id nequit dici; ergo res non permanet in terminis eius Iuris antiqui; quod quidem eò tetendit, vt, cum non facile forsan reperirentur Clerici sæculares, qui officium prædicationis suscipere, alijsque qualitatibus Instruerentur ad eas Præposituras requisitis, ne illæ vacarent, & Ecclesie destituerentur Ministris sufficientibus, & idoneis, velut in casu necessitatis, stabilitum fuit, vt Monachi possent ad illas eligi; Sicut in casu simili possunt alia exequi, quæ ipsis aliunde sunt prohibita.

54 Quartò mouetur idem Author, nam sacra Congregatio Concilij die 10. Nouembris anno 1600. declarauit, *Milites Regulares Militie S. Iacobi de Spatha, aliosque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicet Paupertatis, Castitatis, & Obedientie non esse incapaces Beneficiorum secularium, siue simplicium, siue Curatorum, nec etiam Pensionum.* Quam declarationem afferunt Lezana, Nicolaus Garcia, & Barbosa in *summa Apostolicar. decis. collectan. 61. n. 20.* Per quam decisionem, ait Ocampo, cessare Constitutionem Gregorij XIII. supra relata. Canonicos autem Iacobæos nomine *Militum* in ea Declaratione intelligi, probat, quia etiam ipsi mi-

litare sunt parati, idemque illis, ac Equitibus pugnandi contra Infideles est animus, indeque gladium pro testera afferunt.

55 In multis offendit hæc probatio. Primò, quia hæc Declaratio loquitur de his, qui non emittunt tria vota substantialia, scilicet intelligendo, votum Castitatis coniugalis non esse strictè substantiale, iuxta plurium opinionem. Etenim Declaratio connectit prædictos Milites, & alios similes, &c. Videat ergo Ocampo, an Clerici Fratres Iacobei emittant tria vota substantialia, & sint propriè Religiosi, nam id implicite negare videtur, cum nullus adhuc negauerit. Et pariter posset eam Declarationem extendere ad alios Fratres Clericos Militiarum, asserendo, contineri sub illis verbis, & alios similes, &c. Quæ absurdissima sunt.

56 Deindè sub nomine *Militum* non intelliguntur Clerici Fratres, vt ostendam *disq. 15.* & constat ex alijs Bullis Pontificijs; alias etiam Fratres Clerici Calatrauenses, & Alcantarenses possent testari, quia Bulla extat concedens *Militibus Calatrauæ, & Alcantaræ facultatem testandi; Quod tamen nec ipsi, quorum is erat fauor, dicere aui sunt; ergo vox Militum ad eos non est extendenda, & quidem, cum Pontifices volunt, comprehendere Equites, & Fratres, non vtuntur voce Militum, sed voce Regularium Militie; Sic in Bulla Cruciatæ latina, cum conceditur eis privilegium edendi oua, & lacticinia diebus Quadragesimalibus, asseritur; Et sub hoc indulgentia vescendi carnibus, & onis, & lacticinij comprehenduntur omnes cuiusuis Militie Regularis; Et, quod mireris, hæc verba in Bulla Hispana sic extant; *Y todos los Caualleros de las Ordenes Militares; Quam versionem impugnaui Ego tom. in Bulla Cruciat. disp. 18. num. 16.* Vt inde saltè constet, *Milites* non significare Fratres Clericos; cum Viri graues, voce vniuersaliori, nempe *Regulares Militie*, eos non significari, adhuc censuerint.*

57 Nec ex suis Statutis potest ille Author quidquam pro se asserere, nisi quoties in illis asseritur, debere esse paratos *los Freyles* ad pugnandum contra Infideles, sermo est de Equitibus, qui eo nomine nuncupabantur, & ita eos vocat Alexander III. in Bulla Confirmationis Ordinis; & id euidenter ostendimus

mus supra *disq. 8. num. 24.* contra ipsum Ocampo. Certè Institutum Ordinis est, militare contra Infideles, & quia ad militandum, requiritur subsidium spirituale Orationum, & Sacramentorum, sub eodem Instituto degunt Fratres Clerici, quorum munus non est, arma exercere, sed Orationi, & animarum Curæ inuigilare; nisi in casu necessitatis extremæ, in quo etiam Clerici sæculares possunt aliqua munia exequi in bello; Quæ autem tum in eo casu, tum absque necessitate extrema possint, quin irregularitatem contrahant, exposui *tom in Bull. Cruciat. disp. 10.* Fratres verò Clericos Iacobæos, (quod Ocampo ait) debere esse paratos ad assistendum in bello, id quidem non est, ut pugnent, sed ut ministeria spiritualia exerceant, quæ belli tempore fuerint necessaria. Quod autem Clerici Fratres Iacobæi pro tel-feræ gladium gestent, non innuit, ipsos gladium in manibus gestaturos, quod omnino est absolum, sed id esse totius Ordinis, sub quo degunt, Insigne. Amplius adhuc enervabitur hæc probatio ex dicendis §. sequenti.

58 Addit Ocampo, inter Canonicos Iacobæos, & Clericos sæculares non agnosci discrimen notabile, aut professionis disparitatem, indeque hos admitti ad aliqua Beneficia Regularia Ordinis D. Iacobi, atque adeò ipsos pariter admittendos ad sæcularia Beneficia. Animus huius Authoris sanè fuit, solum probare, Canonicos Regulares Iacobæos posse obtinere Beneficia sæcularia, quasi id sit speciale eorum privilegium, & subolvit difficultates *infra* exponendas circa alios Fratres Clericos Militiarum; Attamen eius probationes (ut inde imbecilles esse, liqueat) pariter ceteros comprehendunt; nam etiã Clerici sæculares admittuntur ad aliqua Beneficia Regularia aliorum Ordinum Militiarum; neq̄ amplius inter se differunt ceteri Fratres Militiarum, & Clerici sæculares, quàm Iacobæi.

59 Præterea vi caret hæc confirmatio; Nam Clerici sæculares admittuntur ad Beneficia Regularia Ordinum, ex ipsorum Ordinum concessione, & electione, quibus hi Clerici eo ipso subduntur; & quia per Regulares non expedit, vel ob tenuitatem, vel ob alias causas eiusmodi Beneficia administrari, eis committitur administratio, Pontifi-

cibus annuentibus, & præbentibus ad id omnimodam potestatem Ordinibus ipsis. Secus contingit in apposito casu; nam Ius commune, & Episcopi non concedunt, imò resistunt, ut Clerici Regulares Beneficia sæcularia obtineant; Rursus, si ea obtineant, exemptionem amittunt, & Episcopis subduntur, (sicut Clerici sæculares habentes Beneficia Ordinum, eis manent subiecti) quod contra aut præter privilegia propriorum Ordinum speciem præferre videtur; Et quævis hæc absurda vitari videantur ex eo, quod supponitur, Ordines fore prius licentiam concessuros, attamen, etsi potestas Ordinum in concessione licentiæ exerceatur, semel ea concessa, negari nequit, iurisdictionem Ordinum erga subditos valde postmodum imminui; Et, quidquid de hoc sit, disparitas præstita est manifesta; maxime cum in Religiosorum Militarium defectum Clerici sæculares valeant obtinere Beneficia regularia, ut asserunt Nicolaus Garcia, & Gonzalez, relati à Barbosa *in remissionib. ad Trident. sess. 14. cap. 10.*

60 Adhuc Ocampo aliunde probare contendit, Clericos Fratres Iacobæos posse obtinere Beneficia non Curata sæcularia, siue simplicia sint, siue Dignitates, Præbendæ, aut Capellanicæ. Quippè ait, prohibitiones circa id circumferri solitas non debere extendi ad illos, eo quòd retineant bonorum dominium, & in odiosis sub nomine Religiosorum non comprehendantur. Sed hæc ratio satis ex superioribus eluditur.

61 Posset autem adhuc probari præfatum assertum affirmativum respectu omnium Fratrum Clericorum Militiarum, ex eo quòd, estò Religiosi sint, tamen quoad munia exequenda, pro sæcularibus recensentur. Hinc eliguntur in Quæsitores, & Fiscales Tribunalium Fidei: in Senatores omnium Senatuum Regiorum; in Visitatores, & Præsides eorumdem; & in Iudices Ecclesiasticos, & sæculares, quorum plures retulimus *disq. 9. quest. 11.* Hæc autem munera alij Religiosi non Militares exercere nequeunt; ergo discrimen quoad hæc inter eos est constituendum. Et quidem nunquam dispensatio Pontificia ad eiusmodi munera est desiderata, sed dumtaxat Ordinum licentia, ut subiectio ostendatur, cum nihil possint de seipsis Regulares disponere absque Prælatorum consensu.

senſu. Et aliqua ex dictis in his muneribus infringuntur; indeq; conſtare videtur, Fratres Militares, velut alios Clericos, reputari; ac ſæpè hoc nomine *Clericorum* eos Pontifices nuncupant in ſuis Bullis, & Conſtitutionibus, quaſi nulla habita ratione diſcriminis. Quòd ſi ad Ius commune conſugiatur, æque per illud prohibentur Religioſi ſæcularibus ſe negotijs immiſcere, & Iudices eſſe in cauſis ſaltem ciuilibus, ac obtinere Beneficia ſæcularia; ergo, ſicut Clerici Fratres Militares negotia ſæcularia pertractant, Senatores, ac Iudices ſunt, non obſtante Iure communi id prohibente Religioſis; ita etiam poterunt obtinere Beneficia ſæcularia, non obſtante ſimili Iure communi prohibente; nam quòd reſpondeo num eſt in primo euentu, reſpondebitur in ſecundo, nempe præſatos Clericos Militarium, ob ſui Inſtituti ſpeciale prerogatiuam, & ob viuenti normam non parum conuenientem normæ Clericorum ſæcularium, non comprehendi ſub illis prohibitionibus, quæ ſolum diriguntur ad alios Religioſos non Militares, cuius Inſtituti ratio poſcit, quòd intra Clauſtra degant, & ſæcularibus negotijs non ſe immiſceant, ſed ſtrictiorem vitæ normam ſequantur.

62 Hæc quidem aliquam ſpeciem roboris ad probandum aſſertum præferunt, attamen non conuincunt; nã eodem modo poteſt intendi, nihil omnino in legibus Eccleſiaſticis præfixum reſpectu Religioſorum obligare Fratres Clericos Militares, quare, ne in hoc abſurdum ſuprà expenſum deueniamus, fatendum eſt, aliquas ex his legibus reſpectu Religioſorum Militarium, ſcientibus, & conſentientibus Pontificibus, & conſuetudine legitime introducta, fuiſſe vel derogatas, vel benigniori modo acceptas, ac interpretatione donatas; non verò alias, in quibus nec conſuetudo præſcripta, nec conſensus Pontificius adſunt, imò reſiſtentiæ, lites, quaſtiones, & ſtylus contrarius. Qua diſtinctione, veluti principio generali, præiacta, facile diſcrimen apparebit inter ea, quæ in probatione facta adducuntur.

63 Etenim nullus dubitare poteſt de conſuetudine, qua promoti ſunt ad Senatus, Tribunalia Fidei, & ſimilia munera Clerici Fratres Militares, nullo reclamante, nec obſiſtente. Deindè nec dubitari valet de conſenſu Pontificio;

quippè Nuntij Pontificum in Hiſpania eam conſuetudinem rectè callent, indeque Pontifices, maxime cum in ipſis Italia regionibus Præfecturas illi obtinuerint, nempe Iudices Monarchiæ Siciliae aliquando fuerint.

64 Ea autem conſuetudo non extat, vt Beneficia ſæcularia obtineant, nec Pontificius conſensus, imò diſſenſus, cum Conſtitutiones nouæ circa id editæ ſint, & ſtylus Curia ſit, vt diſpenſatio poſcatur ad ea obtinenda. Hinc Alexander VI. in Bulla, quæ aſſertur in *Bullario Alcantara*, pag. 72. diſpenſauit, vt tres Clerici Fratres comitaturi Don Ioannem de Zuñiga, qui Magiſtratu Ordinis renuntiauit, poſſent obtinere Præbendas, & Beneficia ſæcularia; [Et obiter nota, ibi aſſerere, dum plura huiusmodi priuilegia concedit, *ſaluis votis ſubſtantialibus*; vt conſtet rectè cohære, Religioſos ſtrictè permanere, & ſimul eas obtinere Præbendas, ac Beneficia, ac de eorum fructibus diſponere, vt ibi indulgetur.] Vnde cernitur diuerſitas perſpicua inter alia munera, & Beneficia, cum reſpectu horum, & non illorum, Ius commune non ſit derogatum, ſed ad tollenda dubia renouatum.

65 Nec probatur conſuetudo in Beneficijs ſæcularibus obtinendis ex eo, quòd plures Clerici Fratres Dignitates, & Canonicatus in præcipuis Eccleſijs Hiſpaniæ obtinuerunt. Etenim diſpenſationem à Pontificibus impetrarunt, quòd mihi eſt compertum; idque potiùs refragatur, quàm fauet huic opinioni; cum omnes illi actus contrarij continuè exerciti ſententiam oppoſitam reddant certiore, & quaſi iure ſuo poſſidentem. Adde, quòd ipſum Capitulum Generale Ordinis Iacobæi anno 1600. & iterum anno 1652. Regem noſtrum conſuluit ſuper hoc, vt extat in Satutis nouiſſimis pag. 213. in hæc verba; *Suplico à ſu Mageſtad, ſe ſeruiſe de pedir à ſu Santidad diſpenſacion general, ò por via de declaracion, para que los Freyles Clerigos deſta Orden puedan obtener Dignidades, Prebendas, y penſiones, y Beneficios ſeculares.* Ecce Ordo totus in Capitulo Generali congregatus iudicat, neceſſariam eſſe diſpenſationem Pontificiam, aut ſaltem declarationem, ad conſcientiæ ſecuritatem, vt Præbendæ, & Beneficia ſæcularia obtineantur; Et Ocampo indubitatè decidit, non eſſe neceſſariam, contra

contra totius Ordinis sententiam. Sanè non alia impugnatione erat refutandus.

§. 2. Expenduntur fundamenta sententia negantis, posse Clericos Fratres Militiarum obtinere Præbendas, & Beneficia secularia.

66 PRIMVM fundamentum est; quia prædicti Fratres sunt verè, ac propriè Religiosi; his autem prohibitum est in iure obtinere Beneficia secularia, cum statuitur; Regularia Regularibus, secularia secularibus esse concedenda; Ita in cap. ut possessiones, de rebus Eccles. alienand. vel non; cap. cum de Beneficio 5. de præbend. in 6. Clementin. 1. de supplend. negligent. Prælat. & serè per totum titulum de statu Monachor. Cui iuri non est derogatum, sed potius confirmationes addite, ut notauimus §. præcedenti. Ita etiam statuitur in Tridentino sess. 14. cap. 10. de reform.

67 Secundum fundamentum est, (si ex dominio, ut intendit Ocampo, sequitur facultas ad obtinenda ea Beneficia) quia Clerici Fratres non retinent dominium, & proprietatem bonorum, ut disquisit. 4. quæst. 8. ostendimus, ergo nequeunt Beneficia secularia obtinere. Quam doctrinam tradit P. Azor tom. 1. institution. moral. lib. 13. cap. 3. Cuius verba truncat Ocampo, & cum sit contra ipsum, pro se illum assertit; & ut id constet, ecce verba, quæ transcribit Ocampo ex P. Azor; *Item Clerici, qui tria vota faciunt Castitatis simpliciter, Obedientiæ perpetuæ, & Paupertatis; sed Paupertatem ita laxam promittunt, ut iuxta suæ Regule professionem proprium habere permittantur, &c. Eiusmodi Clericus capax est Beneficij secularis, & Ecclesiasticæ pensionis. O quam bellè Azorium in sui sententiam traxit! Sed iterùm cum audiat, & quæ omisit, consideret; Vnde etiam Clerici, qui tria quidem Vota faciunt, Castitatis simpliciter, Obedientiæ perpetuæ, & Paupertatis; sed paupertatem ita laxam promittunt, ut iuxta suæ regule professionem proprium habere permittantur, non sunt verè, & propriè Religiosi; quoniam in cap. cum ad Monasterium de statu Monachorum, dicitur, sicut Religioni per se, & intrinsecus annexa est Castitas, ita etiam abdicatio proprietatis; ergo non est simpliciter Religiosus Clericus, qui iuxta suæ re-*

gule professionem permittitur habere proprium; & idè eiusmodi Clericus iure communi capax est Beneficij secularis, & Ecclesiasticæ pensionis. Hec P. Azor, qui idè capax Beneficij secularis facit Clericum habentem bonorū proprietatē, quia iudicat, eū simpliciter non esse Religiosū; quæ eius est ratio vnica motiua; quare à cōtrario sensu, is qui simpliciter sit Religiosus, incapax erit Beneficij secularis, iuxta expressam Azoris mentem. At in eodem cap. ait, Clericos Fratres Militares esse simpliciter Religiosos, ergo euidenter docet, eos esse incapaces Beneficij secularis. Videat iam D. Franciscus de Ocampo, quam pro se auctoritatem afferat, quæ ut ei faueat, debet prius fateri, Clericos Fratres Iacobæos non esse propriè, & simpliciter Religiosos; quod non poterit fateri, & aliundè id est expressè contra P. Azor, cuius auctoritate nititur.

68 Nec foelicius pro se transcribit verba P. Thomæ Sanchez tom. 2. summ. lib. 7. cap. 29. num. 103. Nam ibi ait; *Ceterum existimo, hos esse capaces Beneficij secularis. Sed audi, de quibus loquitur; ipse enim quæstionem instituerat num. 102. his verbis; De Militibus Commendatarijs autem Sancti Iacobi, Alcantare, Calatraue, & Diui Ioannis, & alijs eiusmodi Militibus difficultas est. Et pro sententia asserente, adhuc hos esse incapaces Beneficij secularis, assertit Nauarrum, Mandosium, Emanuelem Rodriguez, Gambaram, Gonzalez, & Lambertinum. Ipse verò immediatè num. 103. affirmat, eos esse capaces Beneficij secularis, & refert pro hac sententia Patrem Azor loco nuper adducto, eiusque veritur ratione. Quare non magis fauet P. Thom. Sanchi. quàm P. Azor præfatè opinionationi; Et clarè loquitur de Equitibus.*

69 Dices, falsò asserit P. Azor, non stare simpliciter Religionem cum proprietate, si quidem Equites Militares simpliciter sunt Religiosi, iuxta plurimum sententiam, & retinent proprium. De hoc egimus disquisit. 2. quæstion. 2. Nunc verò id non disputamus, sed asserimus, P. Azor, ex solo eo principio proprietatis reventæ inferre, non dari simpliciter essentia Religionis; & ex hoc, quòd quis non sit simpliciter Religiosus, inferre, esse capacē Beneficij secularis. Si autè principia nō admittantur, eo quòd falsa iudicentur, probabitur e-

riam, illationes esse falsas, & vi carere; atque adeò non poterit illatio vltima eius Authoris fauere Don Francisco de Ocampo non admittenti principium, ex quo P. Azor eam deduxit.

70 Tertium fundamentum est, quia omnes Clerici Fratres, saltem Calatrauenses, & Alcantarenfes, qui Canonicatus, Præbendas, & Beneficia sæcularia obtinuerunt, dispensationem Pontificiam, vel à Nuntio, si is ad id potestatem habeat, vt habet ad Capellánias sæculares, impetrarunt; ergo absque dispensatione nequeunt illa obtinere; aliter Ordines reclamassent, nec permisissent, postulari, cum inde suo iuri, ac priuilegijs derogaretur, & sumptus non exigui fierent; aut sanè super hoc quæstionē Pontifici proposuissent, & curassent, rē decidi; nihil autē horum fuit peractū. Cæterum dispensationem fuisse petitam, & impetratam ab illis, mihi constat; & hoc nostro tempore Calatrauenses Fratres eam petierunt. Quin, cum quidam in numerum Fratrum Clericorum Calatrauæ fuerit admissus, qui ante ingressum in Religionem Beneficio sæculari fruebatur, adhuc post octo annos, cum hæc scribo, Professionem non emisit, obtenta facultate non proficendi à Rege nostro, ac à Senatu Ordinū iustas ob causas; eo quòd per Professionem Beneficio priuaretur. Quin & ipsi Iacobei Fratres eam dispensationem frequenter postularunt, & circa eos videatur, quòd de consultatione Capituli Generalis diximus *suprà*.

71 Confirmatur. Ipsi Equites Calatrauæ, & Alcantarę gaudentes Præbendis, & Beneficijs sæcularibus consultò non emittunt Professionem, verentes, ne Beneficia indicentur vacantia, & ab alijs impetrentur; ergo à fortiori id militabit in Clericis Fratribus, pro quibus nec Declarationes, nec Authores sunt, qui pro illis stant. Sed hinc argues; Equites possunt ea Beneficia sæcularia obtinere, & tamen etiam dispensationem petunt, vt à libris, & controversijs abstineant; ergo ex eo, quòd Clerici Fratres dispensationem petant, non probatur, non posse obtinere eiusmodi Beneficia, sed id præstare, vt vitent lites, & contentiones, & ad maiorē conscientię securitatem. Vt disparitas innotescat, altius res est introspectienda.

72 Etenim Declaratio Conci-

lij transcripta *superius*, & stylus Curia Romanæ is est, vt Equites non emittentes tria vota substantialia Religionis minime indigeant dispensatione Pontificia. Quare, si Equites sequerentur opinionem assentium, eos non emittere tria vota substantialia, (quòd in ea Declaratione videtur supponi) possent tuto absque dispensatione Beneficia sæcularia retinere; Sed quia nolunt eam opinionem sequi, vt potè ipsi Ordinibus Militaribus odiosam, & consequenter nolunt assentire ei Declarationi, quatenus eos habere liberam potestatem obtinendi ea Beneficia ex eo alicui, quia supponit, non emittere tria vota substantialia, ideò dispensationem petunt; Quasi sic se habeant; Non indigent sanè dispensatione, qui tria Vota substantialia non emittunt; Nos verò ea emittimus; ergo ea dispensatione indigemus. Adhuc consequenter iudicant, casu quò absque dispensatione retinerent Beneficia, posse aliquem, vt ea impetraret, ita contra eos insurgere in Curia; Hi Equites fatentur, & protestantur, se emittere tria vota substantialia; ergo iuxta Declarationem Concilij nequeunt obtinere Beneficia sæcularia. Consequentia censeretur legitima; Equites nolent se defendere, impugnando antecedens, & negando, se emittere tria vota substantialia; Quare, tum ad conscientię securitatem, tum ad lites vitandas, dispensationem poscunt, vel Professionem non emittunt. Iam verò ex his nulla paritas fit ad Clericos Fratres, qui verè in omnium sententia, absque opinionum varietate, Religiosi sunt, ac tria vota substantialia emittunt, & per consequens non comprehenduntur nec expressè, nec implicite in præfata Declaratione Concilij.

73 Quartum fundamentum est impugnatio rationum pro contraria sententia, §. *precedenti* præfita; Impugnatio autem sequentibus continetur propositionibus. Nullo iure, seu ratione solida potest stabiliri, Beneficia, & Præbendas sæculares valere à Fratribus Clericis obtineri, ergo non valent. Rursus extat Declaratio expressa Sacræ Congregationis Concilij decernētis, nullos Regulares Clericos Ordinum Militarium fore admittēdos ad concursū Parochialium; Eam afferunt Barbosa *in summa Apostolicar. decif. collectan.* 623. num. 21. Nicolaus

colaus Garcia de Benef. p. 7. cap. 10. n. 32. Deinde stant pro hac sententia Authores communiter. Plures retulimus *superius*, & ab ipsis alij afferuntur; Et in speciali non posse predictos Fratres absque dispensatione obtinere Dignitates, Canonicatus, & Beneficia non habentia curam animarum, & generaliter Canonicos Regulares non esse habiles ad illa, tuetur, præter adductos, Abbas, Rochus, Selua, Bellamera, Lambertinus, Corrafius, & Nauarrus relati à Nicolao Garcia de Benefic. part. 70. cap. 10. num. 28. qui affert Decisionem Rotæ in vna Papiensi Iuris patronatus, die 6. Martij, anno 1598. in hæc verba; *Beneficium seculare non posse conferri Canonico Regulari, sine Apostolica dispensatione, nisi sit Parochiale.* Item Dom. Vrritigoyti in *pastorali Regularium*, part. 2. quæst. 22. Vbi affert plures Authores, & Declarationem Congregationis.

74 Et quidem ea omnia, quæ afferuntur de Clericis Fratribus Militaribus, nempe quod extra Claustra degunt, inter secularibus immixti, parum à Clericis secularibus dissidentes, & similia, cum eos non extrahant à vero statu Religiosorum, non suadent, posse ab ipsis obtineri Beneficia secularia absque dispensatione; suadent tamen, facile à suis Prælatiis concedendam eis fore licentiam ad eam dispensationem petendam, & non difficulter fore à Sede Apostolica impetrandam. In quo sufficiens diuersitas inter ipsos, & Religiosos non Militares adstruitur; nam his nec facile ea licentia concederetur, nec, nisi valde difficulter, Pontifices dispensarent. Unde ex hoc capite respectu Militarium Ius commune mollitur.

§. 3. Fertur iudicium de fundamentis utriusque sententiæ.

75 **F**UNDAMENTA sententiæ negantis certiora, & solidiora fatebitur, quisquis ingenuo captu utraq; pensauerit. Ego quidem meum iudiciũ sequentibus assertis proferam, Affero primò, in quocumque euentu, tutius esse, dispensationem Pontificiæ postulare, & impetrare ad eiusmodi Beneficia secularia obtinenda; nam,

quidquid defendatur, res est lubrica, dubijsque plena, vt ex antecedentibus constat; atque adeo tutiori via debet procedi, cum non satis queat animus quiescere, si ad opinionem affirmantem inflectatur; nec facile quis doctus, ac timoratus poterit pacata mente eam sectari, quin hinc inde contrariæ sententiæ rationes, ac scrupuli pangant. Quare id ego semper consuluerim.

76 Affero secundo, probabile speculatiuè esse, Clericos Fratres Iacobos posse obtinere Beneficia Curata absque dispensatione. Moueor primò, quia in Decisione Rotæ, *superius* allata, asseritur non posse Canonicos Regulares obtinere Beneficium seculare absque dispensatione, nisi sit Parochiale; ergo, si sit Parochiale, possunt, cum exceptio firmet regulam in contrarium. Iacobæi autem Fratres sunt Canonici Regulares, & non est, cur eis non competat, quod cæteris Canonicis Regularibus. Moueor secundo ab autoritate extrinseca Doctorũ, quos pro tertio asserto afferemus, qui à fortiori stant ab hac conclusione, cum difficilius sit, posse obtinere alias Præbendas, aut Beneficia simplicia, quàm Curata; & præterea Nauarrus nostram assertionem de Beneficijs Curatis tuetur *lib. 3. conf. 9. num. 2.* Esto ibi asserat; licet omnes dicant, cautius esse, vt id Episcopi dispensatione fiat. Vide, quàm cautè ipse loquatur, cum tamen fuerit Canonicus Regularis de Roncesualles. Attamen probabilius est oppositum, quod tuetur Prosper de Augustino, Veralus, Aloysius Riccius, P. Reginaldus allati à Barbosa in *remiss. ad Trident. sess. 14. c. 11. de reform.* Vbi affert Declarationem Sacræ Congregationis Cardinalium, qui exposuerunt, Canonicos Regulares non posse nec in perpetuum, nec ad tempus Beneficia Curata habere; & id in praxi obseruari testatur Gonzalez ad reg. 8. *Cancell. glos. 7. n. 53.*

77 Affero tertio, probabile esse, speculatiuè per autoritatẽ extrinsecam, predictos Canonicos Iacobos posse obtinere qualuis Præbendas, & Beneficia simplicia secularia, Etenim Garcia de Benefic. p. 7. cap. 4. n. 24. loquens de Canonis Regularibus Ecclesiæ del Burgo, affirmat, plures Iurisperitos cõsultos subscripsisse, *Dictos Canonicos del Burgo posse habere Beneficia secularia sine dispensatione;* vbi non distinguit inter Beneficia; & id ipsum aptandum est Canonicis Regularibus

ribus Iacobæis. Præterea Emanuel Rodríguez tom. 1. qq. *Regular. quest. 34. articul. 5. circa fin.* hæc habet; *Notandum etiam, quod Fratribus Sancti Ioannis Hierosolymitani, & Sancti Iacobi de Spatha Militiarum, & Religiosis Ordinis Beatæ Mariæ Theutonicorum, & Canonicis Monasterij Sancti Antonij, Vienensis diœcesis, & membrorum eiusdem Ordinis Sancti Augustini, nec datur, nec datur dispensatio ad obtinendum Beneficium.* Et quamvis prima fronte videatur asserere, quod dispensatio alijs dari solita, prædictis negatur, attamen id nequit ita intelligi; nam non est, cur eis negaretur dispensatio potius, quam alijs; Quare ego eum ita capio, ut significet, non dari dispensationem, quia necessaria illis non est iuxta styllum Curia; & si aliter intendatur, eum fore capiendum, non reperio, quomodo possit veritas verborum adstrui. Demum pro hoc asserto facit, quod in sequenti proferemus.

78 *Assero* quartò, speculatiuè posse non improbabiler defendi, cæteros Militiarum Clericos Fratres posse quæcumque Beneficia sæcularia, & Præbendas obtinere. Primò à paritate Canonicorum Regularium, & Iacobæorum; cum æquè sint omnes verè, & propriè Religiosi, & aliundè adèò similes in vitæ norma, ut nulla ratio his fauēs simul non faueat & illis; ac ubi eadem est ratio, eadem etiã videtur esse dispositio. Dices, Iacobæos retinere dominium rerum, quod cæteri Fratres Clerici non retinēt, & inde diuersitas debet statui. Cōtrà, nã id est falsum, & quidquid de hoc sit, ut §. 1. prænotauī, ex dominio, aut carentia domini, non infertur capacitas, seu incapacitas habendi Beneficia sæcularia, atq; adèò in assertis præcedentibus id principium non assumpsi. Nam id principium tunc rectè desumitur, cum ex eo probatur, illos, qui retinent dominium, non esse verè Religiosos, atque adèò, ut sæculares fore censendos, & capaces Beneficiorum sæcularium; & sic eo principio vtuntur P. Azor, & Thom. Sanchez *suprà* relati.

79 *Secundò*, nam & si maximè varient Authores in explicando, quæ nã dicenda sint odiosa, quæ nam fauorabilia in legibus, & dispositionibus, in id inclinat Emanuel Rodríguez tom. 1. qq. *Regular. quest. 11. art. 6. pag. 95.* eas dicendas esse odiosas, quæ priuant aliqua re,

(esto plurimè ab hac expositione dissideant) iuxta què dicendi modum dispositiones, & iura priuantia Religiosos facultate obtinendi Beneficia sæcularia, odiosa sunt censenda. Quo supposito, Religiosos Militares non comprehendi sub eis Constitutionibus, ex eo quod non comprehendantur in odiosis, quæ ad Religiosos spectant, defendi probabiliter valet. Quippè illos in odiosis non contineri, variæ Decisiones, Declarationes, & Authores pronuntiant; & id est principium generale, quod omnibus ac bet casib; aptari; & non est ratio, cur his Clericis Fratribus, potius quam illis competat.

80 *Et quidem* sub Decreto Tridentini *sess. 25. cap. 25. de Regular.* nullum Regularem Militarem comprehendi, quia non veniunt in odiosis, decidit Rotæ die 11. Decembris, anno 1570. & Congregatio Concilij coram Cardinali Alciato; ut videre est apud Barbosam *ibidè in Declarat.* Docet idem principium Portel *in dub. Regul. verbo, Religiosus, n. 2.* & pro eodem D. Franciscus Ocampo *loco relato, n. 3.* refert Quarantam, & Petrum de Aragon. Ac loquendo de Equitib; S. Ioannis idem affirmat Rodríguez tom. 1. qq. *Regul. quest. 1. art. 6.* Alias etiam Decisiones, & Declarationes, quibus Militares excipiuntur ab odiosis, asserit Prosper Farinacius *in Decis. Tridentin. volum. 4. frequenter.* Quo fundamento infringitur, aut mollitur inconueniēs §. 1. propositum, quod inde sequatur, Clericos Fratres Militiarum nec teneri legibus sæcularibus, nec Ecclesiasticis onerosis, & sentire commoda, non verò onera. Etenim idem de præfatis Equitib; docet Rodríguez; & de Nouitijs Religionum communiter idem ab Authoribus affirmatur; esto Nouitij, per se (nam per accidens aliter solet euenire) vno dumtaxat vel duplici anno, vtantur eo priuilegio, quod in præfati semper competere Fratribus Militaribus, contenditur; quod sanè latius, & amplius est priuilegium. Sed quis neget, potuisse illis à Sede Apostolica id concedi; tum ob Ordinum Militarium merita insignia erga Fidem & Ecclesiam; tum quia Fratres Clerici ex vno capite plus oneris, quàm sæculares, subeunt, cū votis adstringantur, & Ordinū Statutis ligentur; & ex alio, nō adèò austerè vitæ normã. nec sēper intra Claustram, vt alij Religiosi nō Militares, sequatur? Hinc

Hinc in odiosis, quæ speciale onus afferunt, & sunt velut supra normam vitæ, quam sectantur, non veniunt, secus in alijs; Quod prudenti iudicio, & circumstantijs omnibus inspectis, pensandum est; vt sic nec ab omnibus odiosis excipiantur, nec includantur in omnibus; Et inde cessabit inconueniens eo §. 1. ap-positum.

81 Assero quintò, rebus vt nunc exstantibus, non posse ad praxim deduci, vt prædicti Fratres Clerici cuiusvis Militiæ, etiam Iacobææ, Beneficia secularia absque dispensatione Apostolica obtineant. Quippè suum Ius, quodcumque illud sit, non est in Curia Romana stabilitum, imò nec controuersum, seu litigatum, quin potius stylus, & praxis Curiaë penitus opponuntur, cum dispensationes petantur, & impetrentur; atque adeò, si absque dispensatione aliquis Beneficium, aut Prebendam secularem obtineret, ea in Curia impetrarentur, & impetrantibus assisterent stylus, consuetudo, & praxis, quibus fundamentis in Beneficijs impetratis tutò persisterent. In his autem rebz, quæ vt deducantur ad praxim, non sufficit dictamen, & conscientia operantis, sed requiritur quid extrinsecum ab alterius dictamine, & arbitrio pendens, dum hoc resistit, nequeunt illæ ad praxim deduci; cum parùm intersit iudicium speculatiuè probabile, quòd Clerici Fratres valeant ex se obtinere Beneficia secularia, si ad eorum retentionem exigatur non resistètia Curiaë, styli, & praxis, & hæc oranino resistent. Quare meo iudicio, opinio intendens, eos posse obtinere prædicta Beneficia, re ipsa, & practicè (quòd exoptari poterat) parùm, aut nihil eis adfauet.

82 Obseruandum est in præsentem, Regem nostrum ex delegatione Pontificia, de qua agunt Emanuel Rodrig. tom. 1. qq. Regular. quest. 56. art. 11. & cū alijs Don Ioannes de Solorzano in *Politica Indica*, lib. 4. per plura capita, eligere Viros idoneos ad omnia Ecclesiastica munera in Indijs Occidentalibus. Ea verò in duplici sunt differentia; alia sunt Præbendæ, Canonicatus, Beneficia, & Dignitates; alia verò sunt Ecclesiæ, quæ absque titulo Beneficij dantur in Commendam, & vocatur vulgò *Doctrinas*, in quibus administrantur Sacramenta, & cura animarum habetur, ac Indi in Fi-

de instruuntur. Hæc vltima etiam Religiosis commendantur, tum ob Clericorum secularium defectum; tum quia illi ex munere tenentur meliùs exercere munus prædicationis. Ostendit autem Rodriguez *vbi nupèr*, licitè, & meritorie Religiosos inibi administrare Sacramenta, quin incidant in excommunicationem in Iure latam contra Religiosos imittentes se in administrationem Sacramentorum, quæ Parochis competunt; cum habita designatione, seu licentia à Rege nostro operante ex delegatione Pontificis, perindè res se habeat, ac si Pontifex immediatè, vt potest, eis hæc munera commisisset. Hinc fit, posse etiã Regem designare, ac eligere ad hoc munus Clericos Fratres Militiarum, sicut & ceteros Religiosos, quod ex terminis est manifestum.

83 Prima verò munera Dignitatum, Præbendarum, & Beneficiorum, eodem prorsus modo se habent respectu Clericorum Fratrum Militarium, ac alia Beneficia, & Præbendæ, quæ non sunt Patronatus Regij. Nec enim Rex, etiã supposita ea delegatione, & sine eligendi Ministros aptos, potest pro libito designare, quos velit; Paret euidenter; nam aliàs posset eligere in Decanos, Canonicos, & similes, Monachos, & Religiosos Mendicantes; quos tamen eligere non posse, est certo certius. Quippè ita ei à Pontificibus potestas ad id est delegata, vt eligat in eas Præbendas eos, qui aliundè à Iure non prohibentur illas obtinere; sicut contingit etiam in Regno Granatensi, quod subiacet Regio Patronatus. Vnde eadem, & non alia probabilitate, vel improbabilitate poterit, aut non poterit Rex designare Clericos Fratres Militares ad Præbendas sui Patronatus, quæ ipsi possunt, aut non possunt obtinere alias qualvis Præbendas, aut Beneficia secularia, quæ non spectant ad Patronatum Regium. Et cum Fratres Clerici Militiarum, iuxta hucusque dicta impediti sint à Iure, vt obtineant Præbendas, & Beneficia secularia, nec probabilitas præfixa ad praxim sufficiat, cum sit vel speculatiua solum, vel valdè controuersa, fit, non posse Regem nostrum eos præsertare ad eiusmodi Beneficia sui Patronatus, nã præsertare nequit impeditos à Iure. Scio in Principatu Catalaunig aliquos Religiosos opponi ad Canonicatus, eosque obtinere. Sed ibi specialissimum

mū est, & Apostolica Sede concessū, nec id priuilegium, vt à lure exorbitans, exendi valet. Cæterum inter ea munera Ecclesiastica Indiarum est apertum discrimen; nam exercitia docendi, ac instruendi in Fide Indos sunt onerosa, laboriosa, incommodis referta, periculis, etiam ipsius vitæ, obnoxia, atque adeo Religiosorum propria, qui, par est, se exponant laboribus, ac periculis ob proximorum salutem. At Dignitates, Canoniciatus, ac Præbendæ, sunt quid honorificum, vtile, & commodum, ac in nihilo differunt à similibus Muneribus Ecclesiasticis, seu Præbendis, & Beneficijs, que Regio Patronatui non subsunt; imò & illa vtiliora, ac ditiora esse solent.

Questio 5. Præstringuntur Obligationes Clericorum Fratrum Militarium, qui Parochi sunt.

34 **H**ÆC per compendium dabimus, tum quia plura iam exposuimus in superioribus; tum quia hæc obligationes communes sunt Parochis, etiam non Militaribus; nosque ex professo solū specialia ad Ordines Militares spectantia ventilamus. Igitur tenentur Parochi ad administrandum Sacramenta, & exercenda alia munia, que ad curam animarum spectant per se ipsos. Ita sæpè reperitur in Tridentino *sess. 7. cap. 3. sess. 23. cap. 1.* Extat expressa Declaratio Cardinalium adducta à Farinacio *decis. 9.* in qua prohibentur Parochi vti substitutis in exercendis munijs, ad quæ tenentur, nisi in casibus expressis in Tridentino. Sancitum id etiam est in Iure; *cap. extirpanda, §. qui verò, de præbend.* Ita præ sancitum est in synodo Tolerana anno 1622. *fol. 35.* & quidem pastor tenetur per se ipsum de ouis custodia, *leg. qui mercedem, ff. locati.* Hanc obligationē tradunt passim Authores, quorum plures affert Ioannes Sanchez in *selectis. disp. 47. n. 2.* Tractat D. Thom. 2. 2. *quæst. 158 art. 5. & quolib. 9. art. 15.*

85 Et quidem residentia Parochis seuerissimè præcipitur, vt attigimus, & infra repetemus; residentia autē non est sola materialis habitatio loci, inutilisque esset, nisi ad Sacramenta ministranda per se ipsos, & curandum de ouibus di-

rigeretur, vt declarauit Congregatio Cardinalium *ad sess. 23. cap. 1. Tridentini,* adduciturque à Nicolao Garcia de *Benefic. tom. 1. 2. part. cap. 2. n. 179.* Inde Syluester verbo, *residentia, n. 2.* definiuit, residentiam esse personalem solutionē proprii officij in proprio Beneficio, & sic intelligendam esse residentiam, docent Possuinus *de offic. Curat. cap. 1. n. 11. P. Thom. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 13. n. 11.* Durantus, Zerouia, D. Antoninus, Gofredus, P. Sa, Vazquez, & alij innumeri. Et certè inutilis est, qui suæ Ecclesiæ non interuit, iuxta *cap. inter corporalia, de translat. Episc.* Ille non præsens, sed absens est censendus: non pastor, sed mercenarius. Vide Bart. Carranza *tract. de resident. Episc. cap. 1. fol. 14.* Bonacinam *disp. 3. dub. 2. punct. 2. P. Layman lib. 4. summ. tit. 2. c. 6.*

86 Hinc non facere fructus suos Parochum, qui per se ipsum Ecclesiæ non inseruit, Confessiones non audit, cæteraque Sacramenta non ministrat, non secus ac non residentem (cum re ipsa eodem modo se habeat, ac ille, quoad munus suum) tuentur Aragon *in 2. 2. q. 63. art. 2.* Hostiensis, Graffis, Corduba, Ludouicus de S. Iuan, Syluester, Astensis, & alij, quibus subscribit Ioannes Sanchez *vbi supra, num. 4.* Nec iudicis sententia est expectanda ad amissionem fructuum; nā cum Beneficium detur propter officium iuxta vulgata Iura, amissio fructuum non est pœna strictè, sed seruitium Beneficij est conditio, sine qua non ad acquisitionem fructuum, qui non adquiruntur, deficiente condicione. Ita Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. Regul. q. 44. art. 4.* Cardinalis Toletus, Graffis, & alij. Et pœna non residentis, ac non inseruentis Beneficio, vlque ad huius priuationem extenditur in Tridentino *sess. 6. cap. 2. & sess. 23. cap. 1. & in cap. dictum, distin. 81. cap. si quis Episcopi, 1. quæstion. 1.* Nec sufficit, vnum, vel aliud ministrare Sacramentum, sed regulariter omnia, quæ ex equitate à Parochis debent ministrari, vt obseruat P. Vazquez *tom. de pœnit. quæst. 93. art. 3. dub. 6.* Hinc non fat est, Parochum audire Confessiones tempore Paschatis, sed ita esse paratum, vt quoties velint parochiani, possint illi confiteri, cum teneatur ex vi officij neminem arcere à bono spiritali, suam opem negando; & non solū necessitati succurrere, sed commodum, & profectum

etum spirituales sui gregis procurare. Sic P. Suarez tom. de Pœnit. disp. 32. sec. 1. num. 4. Nauarrus, Ochagavia, Coriolanus, Gallego, P. Hurtado de Mendoza, Fagundez, & innumerari. Et sanè, cū sentiat Parochus commodum, sentire debet & onus. Nec consuetudo contraria, si alicubi est, eis fauet, quominus Sacramentorum administrationi, & funeribus, ac Officijs diuinis assistant; nam hæc non consuetudo, sed corruptela, & desertio proprii Officij est vocanda, nec contra ius ipsius naturale dictans, lucro onus esse annexum, præualere valet; & id etiam contra ius diuinum esset. Consultantur Treuiño in praxi examinat. fol. 33. P. Salas de legib. disp. 13. sec. 1. num. 6. & alij. Contra diuersas autem virtutes peccare, iuxta varias circumstantias, Parochum, qui etiam quotidianas Confessiones parochianorum, volentium confiteri, non audiret, latè prosequitur Ioannes Sanchez *ubi supra ex num. 9.*

87 Poterit tamen Parochus per Vicarium noctu administrare Sacramenta, nisi ægrotans cum ipso velit determinatè confiteri. Insuper duobus mentibus in anno, (si totidem non absit) poterit cessare ab administratione, apposito idoneo Vicario, & sanè absque licentia Episcopi, vt cum pluribus tenet ipse Sanchez num. 5. Nec grauitè peccat, qui vna, vel alia vice renueret audire Confessiones, nisi esset vrgens necessitas. Attamen grauitè peccat, si adeò ægrè, ac moleste administrat Sacramenta, vt inde retardentur parochiani à petitione illorum; vt adnotat P. Suarez *ubi supra disp. 32. sec. 1.* Peccat itidem, quamuis alium ministrat Confessarium, cui toties, quoties velint, subditi confiteantur, si sciat, illos velle cum ipso, & non cum alio confiteri. Præterea, si impediatur alios Confessarios pios, & doctos, excipere Confessiones, quando illis libenter confitentur oues ipsi commissæ; debet autem curare, ne Confessarij, quibus zelus animarum non infidet, & veluti conductitij, in sua Ecclesia Confessiones audiant.

88 Alienus à cupiditate, & auaritia debet esse Parochus, cum id admonente Paulo 1. *Timor. vlt.* Damnandique sunt illi, qui nolunt sepelire defunctos, nisi prius stipendium, aut pig-nora accipiant; vt cernitur in Tridentino sess. 22. decreto de obseruandis, & emitan-

dis in celebrat. Missar. in cap. fin. de pact. & in Synodo Pampilonensi anni 1590. tit. de celebrat. Missar. Nec de funeribus pauperum defunctorum possunt exigere pretium.

89 Præterea Parochi debent rectè callere leges Ecclesiasticas diœcesis, aut territorij; item cæremonias, vt constat ex Tridentino *ubi nuper.* Curare tenentur, quòd Altaria, & vestes, ac ornamenta, & linteamina sacra sint munda, iuxta cap. *relinqui nolimus, de custodia Eucharistie*; Incuriam circa hæc vocat crimen valdè intolerabile Caietanus in summ. verbo, *Missæ celebratio*; Et immunda habere corporalia, eisque vti, mortalem esse culpam, docet Dominicus Baltanas in summ. Confess. fol. 146. Missas, ad quas tenentur, illicò celebrare debent; iuxta cap. *oblationes, cum sequentibus, 13. quest. 2. cap. nos quidem, cap. Ioannes, cap. tua, de testament.* Vide D. Thomam quod lib. 6. art. 13. Nauarrum in summ. cap. 25. num. 65. P. Valentia tom. 4. disp. 11. quest. 1. punct. 1. & alios passim. Tenentur rursus Parochi non permittere in Ecclesia garrientes, & inhonestius loquentes; iuxta Tridentinum sess. 22. in Decret. reform. Extat id grauitè iniunctum in Synodo Salmantina tit. 12. fol. 163. celebrata anno 1654. ab Illustrissimo D. Don Petro Carrillo de Acuña, tunc Salmaticensi Antistite, nunc Archipræsule Compostellano.

90 Adhuc Parochus tenetur discordias suarum ouium componere; pauperibus subuenire; Christianam doctrinam edocere; Euangelium prædicare, seu exponere; de Festis, ac Vigilijs certiores facere Parochianos; curare; vt omnes adimpleant præceptum Communionis in Paschate, ita vt de singulis conscius sit, an adimpleuerint; exemplo vitæ omnibus præire, & studio diligenter vacare, vt possit administrare Sacramentum Pœnitentiæ, & alia, ac dubia, & casus occurrentes decidere. Et quidem obligatio docendi populum; & concionandi grauitè vrget Parochos; vt constat ex Tridentino sess. 5. cap. 2. & sess. 24. cap. 4. Quæ obligatio est de iure diuino. Vnde aliqui rigidè censuerunt, ei non satisfacere Parochum, dum per seipsum non doceat populum, quamuis ad id munus alios afferat Concionatores. Verum tuta sententia oppositum docet, dummodò apti Concionatores præstò

prestò sint, qui rectè populum in omnibus necessarijs instruant. Quare non satisfaciet Parochus muneri suo, si in populo, in quo eiusmodi Concionatores nondantur, ipse populum non doceat, & dumtaxat vna, vel alia die Quadrage siue Concionatorem quasi gregarium substituatur. Quin Parochum grauius peccare, si vno integro mense populum non doceat, aut duobus, vel tribus mensibus discontinuatis, docent Authores. Videatur P. Suarez *lib. 2. de Relig. cap. 16. n. 6.* Bonacina *tom. 2. disp. 5. quæst. vnic. punct. 2. ex n. 29. & disp. 6. quæst. vnic. punct. 8. num. 4. & alij passim.*

91 Cæterùm tenentur Parochi in suis Beneficijs residere ex iure diuino relato à Tridentino *sess. 23. cap. 1. & ex iure Ecclesiastico, vt constat ex eodem loco, estò ibi potius hortetur Concilium ad præceptum diuinum implendum, quã nouum aliquid præcipiat; & ex cap. si-cut; cap. peruenit; cap. sciscitaris, 7. quæst. 1. cap. extirpandæ, de præbend. Pius V. in Bulla, quæ est 64. in Bullario. Est autem residentia habitatio in loco Beneficij; sufficit autem ita parùm distare ab illo, vt parochiani facillè possint adire Parochum pro quauis necessitate spirituali; quare non est opus, Parochum in Ciuitate habitare intra fines propriæ Parochiæ, vt docent Beia *part. 4. cas. 21. sub fin.* Bonacina *tom. 1. in tract. var. disp. 5. punct. 1. num.* Qui autem duas Ecclesias habet, debet habitare in digniori; Si vtraque sit equè principalis, potest in qualibet. Ita Barbosa *de potest. Episc. allegat. 43. num. 8.* Nec residere ita quis tenetur, vt nequeat aliquibus horis diei, in agrum, aut oppidum vicinum pergere, statim reuerturus; quis enim, dum nullum parochianis subest periculum, in id offendit, cum nõ censetur abesse, qui per exiguum temporis spatium abest?*

92 Parocho non residenti in Ordinibus Militaribus poterit Prior, cui subiectus est, vel Senatus Ordinum infligere pœnas, aut præcipere infligi iuxta qualitatem culpæ, & contumaciæ, etiam vsque ad priuationem Beneficij; vt constat ex Tridentino *sess. 23. cap. 1. de reform.* præter amissionem fructuum, qui restituendi sunt fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus, quin possit compositio dari. De quo egi *tom. in Bullam Cruciat. disput. 34. num. 35.* Idemque

dicendum est de Coadiutoribus Parochorum, iuxta Declarationem sacre Cõgregationis, vt obseruat Gonzalez *ad regul. Cancellariæ glos. 5. §. 7. n. 17.* Probabile tamen est, non teneri ad integram fructuum partem correspondentem tẽpori absentiæ restituendam, eo quòd etiã fructibus gaudeat propter recitationem Officij Canonici, & titulo Beneficij. In id inclinant Possiuinus *de officio Parochi, cap. 1. num. 35.* Barbosa *de potest. Episc. 3. part. allegat. 43. num. 101.* Bonacina *ubi supra, punct. 4. num. 3.* Videtur ergo satisfieri, si restituantur duæ ex tribus partibus fructuum. Nam, qui non recitat, satisfacit, si restituat tertiam partem iuxta tutam opinionem; ergo duæ remanent, quas retineat titulo onerum Beneficij; igitur e conuerso, si recitet, & non sustineat ea onera, tenebitur restituere eas duas partes, & poterit retinere illam, quæ Recitationi respondet. Coadiutor verò Parochi, cum non recitet ex vi Beneficij, tenebitur totam partem sibi assignatam pro cura animarum restituere, quia non præstat id, ob quod præcisè ea quantitas illi est deputata.

93 Cum autem Parochus iusta de causa, & de licentia Prælati, per bimestre possit abesse, tunc nihil tenetur restituere, cum in ea absentia careat culpa. Ita communis. Quin probabile est, non esse licentiam Episcopi necessariam ad absentiam per bimestre; vt tenet Bonacina *ubi supra num. 9.* cum Nauarro, & alijs. Tutius est oppositum, & probabilius iuxta Tridentini mentem. Ita P. Thom. Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 3. n. 11.* Nicolaus Garcia, Lessius, Reginaldus, & plures. Et quidem licentia Episcopi, seu Prælati non debet extorqueri per dolum, aut mendacia circa causam motiuam, & finalem, nam sic extorta erit inualida, & qui extorsit, non faciet fructus suos, vt docet Barbosa *de potest. Episc. allegat. 43. num. 98.* Et extat Decisio Rotæ apud Nicolaum Garcia *de Benefic. part. 5. cap. 4. num. 228.* Sed, quamuis hæc licentia in scriptis obtinenda sit iuxta Tridentinum, tamen ore tenus concessam sufficere in foro conscientiæ, ne fructus amittantur, sic enim substantiæ præcepti satisficit, docent aliqui apud Bonacinam *ubi supra, punct. 5. num. 16. in fin.* Licentia petita, & non obtenta minimè sufficit, cū Tridentinum exigat de facto licentiam obtentam. Cum

94 Cum datur causa aliqua excusans à residentia, non amittuntur fructus. Cause autem excusantes sunt, Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, & euidens Ecclesiæ, aut Reipublice vtilitas. Sub quibus causis plures continentur casus, de quibus Bonacina *punct. 5. Farinacius ad cap. 1. sess. 23.* & plurimi apud ipsum, qui afferunt varias Decisiones Rotæ, & Congregationes Cardinalium. Ex quibus omnibus sequentes deducuntur propositiones; in quibus supponimus consensum Episcopi, aut Prælati, & quod Vicarius idoneus est substituendus.

95 Excusatur à residentia, qui inimicitias gerit cum aliquo cum periculo vitæ. Is etiam, qui ob morbum nequit residere absque vitæ discrimine; Secus est ob pestem, cuius tempore tenetur residere, & consulere salutem animarum, nisi per alium æquè benè consulat; cum sic euitetur damnum alienum, & aliundè magnum ius detur ad tuendam vitam propriam; sed consultius erit, animam suam ponere pro ouibus suis. Excusatur quis etiam à residentia, si impetret priuilegium à Summo Pontifice, qui iusta de causa potest cum illo dispensare. Excusatur præterea, qui abest ad dirimendas graues lites, & controuersias; Item qui Pontifici inseruit in vtilitatem Ecclesiæ. Rursus qui occupatur in munere cedente in magnam Reipublicæ vtilitatem, si alius non sit, qui illud æquè benè præstet, aut saltem absque damno publico, vt cum Episcopus Proregis, aut Visitatoris, vel simile Munus gerit. Excusatur etiam, qui abest ad sequendam litem ortam super iuribus, aut fructibus sui Beneficij. Causa peragendi Informationes non est sufficiens ad non residendum vltra bimestre, cum non comprehendatur vlllo modo sub causis à Tridentino præfixis, ad excusandum ab illa. Causa studiorum, siuè addiscantur, siuè doceantur, etiam excusat à residentia; Circa quod, & circa Bullam Eugenianam expeditam in fauorem Academicæ Salmantinæ, plura dedi *tom. de Iure Academico lib. 2. quest. 23. & lib. 3. quest. 21.* Et de residentia non pauca præstringi *tom. in Bullam Cruciat. disp. 11. cap. 1.*

96 Nequit Prior Militaris occupare Parochum subditum vltra bimestre in Visitatione territorij. Ita declarauit Sacra Congregatio Cardinalium,

loquens de Episcopis respectu Parochorum; asserturque Declaratio à Riccio *dicif. 50.* Et id docent P. Filiucius *tract. 41. cap. 6. quest. 6.* Nicolaus Garcia, Gonzalez, Barboza, Bonacina, Sanctarellus, & alij; Estò possit Episcopus in visitanda diœcesi occupare Canonicum, vt tenent Nauarrus, Vazquez, Lelsi^o, Reginaldus, & alij, quos sequitur Bonacina *ubi supra punct. 5. num. 23.* Attamen Prosper Farinacius *in decisionibus ad Tridentinum, volumine 4. ad sess. 23. de reform. cap. 1. pag. 55.* ait, posse Parochum singulis annis per quatuor menses occupari à Prælato in visitatione diœcesis, seu territorij. Postmodum verò *pag. 56.* sub titulo, *Causæ excusantes à residentia,* solum per duos menses posse occupari Parochum in visitatione ex Declaratione Cardinalium, ostendit; & huic standum est. Qui Munus Inquisitoris sacre Fidei exercet, parochiale Beneficium debet dimittere, nam id munus non excusat Parochum à residentia, sicut in Hispania excusat Canonicos, & Dignitates Ecclesiarum.

97 Nec excusatur Parochus à residentia, & à seruitio, quamuis vn^o, vel etiam duo Coadiutores perpetui ab ipsa Sede Apostolica cum congrua portione fuerint ei deputati, vt censuit Congregatio Concilij adducta à Farinacio *ubi nuper.* Circa Clericos Fratres Ordinis S. Ioannis, extat ibidem decisio, his verbis; *Postulantibus Equitibus Hierosolymitanis, vt Capellani Melitæ commorantes, Confessores Equitum, & habentes in alijs locis Parochias, non cogantur residere. Congregatio respondit, illis, qui habent Parochias in Italia, permittendum esse, vt non resideant ad annum; Qui verò habent in alijs Prouincijs, ad decem & octo menses.* Scilicet, statim ac eis confertur Beneficium parochiale, excusantur per annum, aut per annum & dimidium, vt possint se parare ad viam, & ex insula Melitensi proficisci ad Prouincias, & loca, in quibus Beneficium eis fuit collatum.

98 Dicta de Parochijs à fortiori aptanda sunt Prioribus iurisdictione quasi Episcopali gaudentibus, cum eos amplius adhuc vrgent obligationes residendi, & aliæ ipsorum propriæ; indeque Tridentinum seueriori disciplina Episcopos adstringit, quam Parochos, & omnes Authores in id ipsum concordant. Superiores locales Monasterio-

rum, qui iurisdictione pro foro externo non gaudent, etiam residere tenentur; sed, si non resideant, ad nullam tenentur restitutionem; imò absque culpa, & iusta causa, idoneos Vicarios relinquendo, & obrenta licentia, si necessaria sit, à maioribus Prelatis, possunt abesse plus temporis à Monasterijs, quàm Parochi à locis Beneficiorum.

Questio 6. Aliqui casus occurrentes circa Parochos, & eorum Vicarios in Ordinibus Militaribus exponuntur.

99 **Q**UÆRES primò, an Rex noster, aut Senatus Ordinum possit cogere Clericum Fratrem, ut acceptet Beneficium? Respondeo, si Beneficium sit seculare, aut non proprium Ordinis, non posse eum cogere, nisi inde utilitas Ordini foret annexa, & aliquo modo id Beneficium spectaret ad Ordinis commune bonum; Nam aliter Prelatus non potest præcipere, & cogere ad ea, quæ non sunt secundum regulam propriam, Statutaque sui Ordinis, ut docet D. Thom. 2. 2. q. 104. art. 5. & nos tradidimus *disq.* 3. Non autem ad Regulam, vel Monasterium pertinet ea Beneficia secularia, imò à Regularibus absque dispensatione obtineri non posse, *suprà* stabiliuimus. Imò adhuc obtenta dispensatione, eorum Beneficiorum obtentio non est quid ad Regulam, vel Monasterium spectans, quare nequit cogendo præcipi. Ita tuetur Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regular. quest.* 34. *art.* 8. At, si Beneficium sit proprium Ordinis, potest cogi Clericus Frater ad illud acceptandum, ut idem Author tuetur. Quippè ille tenetur obedire Prelatis in his, quæ secundum Regulam, & Statuta sunt, & ab eis potest cogi, ut obediat; quod est commune omnibus sub obedientia degentibus, quando iusta non adest excusationis causa; acceptatio autem eius Beneficij regularis, est actus secundum regulam, & Statuta, cum Beneficia Regularia Regularibus sint conferenda; ergo potest cogi Clericus Frater ad illud acceptandum; & quamvis Beneficium non detur inuito, quatenus solam rationem fauoris in-

cludit; at, quatenus Prelatus censet, acceptationem expedire, eam potest præcipere, ut patet in Prælaturis Regularibus; quæ sæpè sub obedientia præcepto acceptari iniunguntur; Etenim Religiosus iudicatur non habere velle, nec nolle; & inde non reputatur inuitus.

100 **Q**UÆRES secundò, an Clericus Frater iam Parochus, si promovendus sit ad aliud Beneficium parochiale, examinari debeat ab eo, à quo debet examinari, cum primum Beneficium obtinuit? Respondeo, si Beneficium sit conferendum, concurrentibus ad illud Oppositoribus, necessario debere examen præcedere, ut contingit in similibus Beneficijs secularibus, ad quæ obtinenda examinantur Parochi, qui ad ea promoveri intendunt; alias non posset fieri discretio de singulorum meritis, nec anteponi is, qui esset dignior. Quando autem concursus Oppositorum non datur, circumstantijs est attendendum; Nam, si non constat, aut rationabiliter dubitatur de incuria, negligentia, aut obliuione scientiæ Parochi, nec requiritur maior scientia ad Oppidum, in quo est situm Beneficium ei de nouo conferendum, non videtur opus esse nouo examine; nã perinde se habet, illud nouum Beneficium regere, ac antiquum continuare; at qui ad perseuerandum in antiquo nouum examen non requiritur; ergo nec ad obtinendum nouum; cum omnia sint paria.

101 **A**ttamen, si rationabiliter dubitetur de sufficientia Parochi, aut constet de eius incuria, & obliuione, debet nouum examen præcedere; Aliter nec Senatus Ordinum potest tutò eum ad Beneficium eligere, seu Regi nostro illum proponere; nec Prior v. g. Alcantaræ valet eum ipsi Senatui, ut idoneum, offerre; nec Tridentini Decretis strictè exposcentibus idoneitatem in Parochis stabitur; nec Bullæ Adriani VI. canenti, quòd Beneficia Ordinum Militarium personis idoneis conferantur. Videatur Ioannes Ramirez, Iacobus in *Commentar. Bullæ Confirmationis Ordinis D. Iacobi, cap.* 18. vbi qualitates proponit eius, qui præficiendus est Curæ animarum; & à domestico libentiùs Clerici Fratres doctrinam excipient. Id ipsum tradit Mota in *Regul. Ordin. D. Iacobi, lib.* 2. *c.* 33. *ex pag.* 207. Iam ergo, cum Priores sint

sint triennales, & adeò frequenter alij post alios de nouo in eo Munere succedant, non facilè exactam notitiam possunt comparare Parochorum, maximè diuitantium, & eorum, qui iam diu in Beneficijs sunt versati, quin de se dederint experimentum; Et in re adeò necessaria, vt digni animarum pastores constituentur, non licet perfunctoriè operari, sed nullo ad temporalia habito respectu, idoneos inquirere Parochos, quibus tutò credatur animarum Cura. Idem dicito, si Oppidum, in quo situm est secundum Beneficium, maiorem scientiã in Parocho exposcat, ob populi numerosiore frequentiam, negotiationes, lites, & similia; nam, qui ad alia minora Oppida est sufficiens, potest non sufficere ad maiora; vnde, si non constet, saltem probabiliter, de sufficientia Parochi, iterum debet examinari. Sic in simili dixi tom. in Bullam Cruciatæ, disput. 22. cap. 5. & 6. approbatum determinatè pro certo genere personarum, aut pro determinato loco, indigere noua approbatione ad audiendum Confessiones in alio loco, aut aliarum personarum; quod proportionatè in presenti est aptandum. Nam licet Parochus approbationem iam habeat ab Ecclesia, & ideò vbique possit eligi per Bullam Cruciatæ, vt Confessiones excipiat, attamen id dumtaxat probat, posse quoslibet eũ adire, & eligere in Confessarium, quia supponitur, esse sufficientem; De hac autem sufficientia quænam, & quanta sit, debet curare Prælati, non penitens, & ea approbatio ab Ecclesia præstita non tollit à Prælato obligationem inquirendi, an ille per incuriam, & obliuionem sit redditus minus idoneus. Quin adde, ad munus Parochi, præter scientiam ad audiendum Confessiones, requiri alia, v. g. peritiã in explicanda doctrina Christiana, & in Euangelijs declarandis, ad quæ Parochi tenentur. Vnde opus est, examinare Parochum ad nouum Beneficium obtinendum in loco, in quo necessaria est expositio doctrinæ Christianæ, & Euangelij per se ipsum præstada; si in loco, in quo prius versabatur, per se id ipsum non peragebat, eo quòd alij huic muneri satisfacerent. Itaque hæc omnia ex circumstantijs pendent sollicitè expendendis.

102 Quæres tertio, an in Ordinibus Militaribus possint permutari

Beneficia, & opus sit examine ad eorum permutationem? Respondeo, de licentia Regis nostri posse permutari Beneficia Regularia Ordinum à Clericis Fratribus, & à Clericis secularibus ea obtinentibus, inter se respectiue; atque ea Beneficia, quæ Senatus Ordinũ, ex Regia commissione, solus per se ipsum præstat, de eius licentia permutari valebunt. Id enim perindè se habet, ac si illi Beneficia non haberent, & hoc illi, illud huic concederetur; cum aliundè concessio sit libera Regi, seu Senatui, & Beneficia sint amouibilia; quin absque eorum licentia permutari nequeunt. Circa examen autem in permutatione idem dicendum est, proportionatè, ac num. precedenti diximus de promouendis ad alia Beneficia. Cæterum propria autoritate permutatio Beneficiorum nequit fieri, continet enim crimen simoniæ, & strictè in iure est prohibita. Videantur Sotus de iustit. lib. 9. quæst. 7. art. 2. P. Layman lib. 24. sum. tract. 10. cap. 8. Bonacina tom. 1. tract. de simonia, disp. 1. quæst. 4. §. 12. ex num. 3. & alij plures apud ipsos.

103 Quæres quarto, si Parochus in Ecclesia Ordinum Militarium sit impeditus graui senectute, aut ægritudine diuturna, vel diu legitime absens, quis sit approbaturus Vicarium, aut substitutum illius? Respondeo, id pertinere ad Ordinarium, qui debet approbare eum, qui in Vicarium constituitur. Sic in Bulla Eugenij IV. expedita in fauorem studentium, & docentium in Academia Salmantina, iniungitur, Parochos debere designare Vicarios ab Ordinario examinandos, & approbandos, vt munus exerceant parochiale, dum illi in Academia versantur; vt latè tradidi tom. de Iure Academico, lib. 2. quæst. 24. In Tridentino etiam sess. 6. cap. 2. de reform. statuitur, quòd, absentibus Parochis, Episcopi curent, per deputationem idoneorum Vicariorum, animarum salutis prouideri. Id ipsum in similibus alijs casibus à Tridentino decernitur. Ordinarius autem respectu Parochorum, de quibus loquimur, est Senatus Regius Ordinum, si Parochi sint intra limites alicuius diocesis; Si autem sint in territorio, in quo Prior Militaris iurisdictione quasi Episcopali gaudet, is est Ordinarius, ad quem examen, & approbatio Vicarij substituendæ spectant. Idem dicito de Vicario constituido

tuendo, dum Beneficium Parochi alē vacat.

104 Similiter, si Parochus ob populi frequentiam indigeat Sacerdote aliquo, qui eum ad Sacramentorum administrationem adiuuet, ille erit examinandus, & approbandus ab Ordinario. Solent autem Parochi designare, seu nominare eum, qui examinandus, ac approbandus est; In quo stari debet consuetudini.

105 Semel autem iam posito, quis sit Ordinarius Parochorum Ecclesiarum Militarium, alia dubia facile diluuntur; cum ea omnia, ad quæ in diocesis Ordinarij potestas requiritur, sint peragenda, interueniente potestate Senatus Ordinum, aut Priorum iurisdictione quasi Episcopali gaudentium, respectiue iuxta Parochorum subiectionem. Hinc, si Parochus velit renuntiare Beneficium, cum renuntiatio coram Ordinario sit facienda, eam exequi debet respectiue coram vno ex prædictis. Rursus, si abesse velit à sua Parochia per id tempus, quod à Tridentino permittitur, & ab Ordinario iniungitur poscenda licentia, ab vno ex prædictis respectiue erit deprecanda. Quod si subditus Prioris Militaris obtendat, se à Senatu Ordinum impetrauisse facultatē, debet manifestare instrumentum illius Priori poscētī, vt de ea constet; & Prior tenetur de ea licentia certior fieri, vt fraudes vitentur, & residentiæ in Beneficijs, cum animarum dispendio, non detrahatur.

106 Eisdem Ordinarijs incumbit, designare congruam sustentationē prædictis Vicarijs, iuxta circumstantias loci, personæ, ac laboris, sicut id præstant in singulis diocesis Ordinarij. Attamen, si Parochus sit adiungendus alius Sacerdos, qui simul cum illo Sacramenta administret, eo quod non sufficiat ipse ob populi frequentiam, & ex redditibus Parochi nequeat sustentatio congrua ei Sacerdoti tribuenda detrahi, eo quod vterque ex eis decenter sustentari non valeat, sanè Commendatario (nisi ex pacto ad parochianos id spectet) incumbet, supplere defectum, cum ipse Decimis Ecclesiæ potiarur, & penes eū sit, Ecclesiæ, & Parochianis contulere. Vacantis autē Beneficij fructus ad quæ pertineant, an ad Parochum defunctum, an ad successorem, aut ad vtrumque, &

quota pars illorum, omnino à consuetudine legitime inducta tum in diocesis singulis, tum in territorijs, seu Ecclesijs Ordinum Militarium, pendet.

107 Quæres quintò, quæ idoneitas requiratur ad obtinenda Beneficia simplicia Ordinum, aut Capellanas, quæ absolutè sub nomine Beneficiorum veniunt; cum Pontifices in Bullis asserant, Beneficia Ordinum Militarium conferenda esse personis idoneis? Respondeo, singulis muneribus, ac Officijs, suam esse proportionatam idoneitatē, nempe eam, quæ desideratur, vt munera, ac officia pro debito exercentur. Sic in Tridentino designatur idoneitas requisita ad suscipiendos Ordines, ad Parochi munus, & ad alia similia. Vnde inspiciendum est, quid requirant ea Beneficia ex natura sua, aut ex institutione, vel Fundatione; scilicet an Ordinē Sacrum, vel etiam Presbyteratus in Beneficiario, aut Capellano exigant; an hanc, vel illam ætatē, seu alia huiusmodi, quæ profectò reperiri debent, vt quis censeatur idoneus. Aliqua etiam communia requiruntur, nempe saltem prima tonsura: Officij Canonici recitandi peritia, aut capacitas proxima, illam habendi; & similia, quæ specialia non sunt Clericorum Fratrum Militarium. Cæterum in Ordine Calatrauæ, vt quis obtineat Prioratum formatum, adhuc sine animarum Cura, Presbyteratus Ordine debet esse initiatus.

108 Quæres sextò, an idem Clericus Frater Militaris possit plures Capellanas, aut Beneficia simplicia obtinere; & an ea possit simul cum Beneficio Curam animarum habente coniungere? Respondeo, si præcisè attendamus ad compatibilitatem, vel incompatibilitatem Beneficiorū, nihil esse speciale respectu Clericorum Fratrum; nā ea, quæ de cæteris communiter docentur, eis omnino congruunt; Nec ad nos attinet, ea discutere; Videantur Nicolaus Garcia, Rebuffus, Barbosa, Illustris. Dom. D. Didacus Frances de Vritigoyti, Episcopus de Barbastro, Bonacina, P. Layman, & alij innumeri per hanc materiam eruditè euoluentes. Si autem ad specialem Professionem Clericorum Fratrum aduertamus, operapretium erit, eos, qui Beneficia præstant, non in vnam plura coaceruare, vt sic inter plures distribuuntur, & commoda

da Ordinum pluribus obuenant; maxime cum Fratrum Clericorum status honestus moderata indigeat opulentia, & par sit, vt concordia, & vniformitas feruentur, & quodd, præter Prælatos, quibus maior est splendor annexus, ceteri inter se se non nimium distent in vitæ, ornatu, & rerum copia; nisi causa meritorum aliud exigat. Et quidem, cum illi Vorum Paupertatis emiserint, estò seruandum iuxta formam apud ipsos consuetam, tamen non debent fræna laxare cupiditati bonorum, & reddituum ex Beneficijs, aut aliunde prouenientibus, ne animus in eis totus occupetur, ac distrahatur, ipsique, quasi sui status, & muneris Religiosi obliui, ad temporalia mentem conuertant, parumque à sæcularibus dissideant.

109 Obseruandum est in presenti, Emanuelem Rodriguez tom. 1. qq. Regular. quest. 34. art. 9. docere, non posse quem habere simul duo Beneficia regularia, nec à Prælato suo reddi habilem ad ea obtinenda, & dispensatione opus esse, vt duo habeat etiam simplicia; hancque dispensationem communiter non concedi, vt quis duo Ordinis Beneficia in titulum habeat, sed aliud in titulum, aliud in Commendâ; Id probat *ex cap. cum singula, de præbend. & ex Rebuffo in praxi beneficior. titul. de dispensation. cum Regular. num. 8.* Et rationem adstruit, quia si duo Beneficia Regularis habeat in titulum in diuersis Monasterijs, esset sub diuersa Prælatorum obedientia, contra ius stabilitum in *cap. final. de religios. dom. cap. quoniam in plerisque, de offic. Ordinar.* nisi ea Beneficia essent vnita, aut vnum ab alio penderet, iuxta dictum *cap. cum singula, de præbend.* Latè hæc exornat Nauarrus in *cap. statutus 19. question. 3.* Hæc doctrina de Beneficijs Parochialibus est certa, cum hæc in Regularibus, & in Clericis sæcularibus sint incompatibilia. Deindè etiam est constans de Beneficijs exigentibus residentiam; nam, cum quis nequeat simul in duplici Ecclesia reside- re, non poterit ea Beneficia simul coniungere; atque ad id tendit ea ratio de duplici Monasterio, & de obedientia diuersa Prælatorum. Prætereà si Beneficium simplex, aut Capellania ex sui institutione contineat onus personale, qui satisfieri nequeat, si aliud Benefi-

cium, aut Capellania cum suis etiam oneribus adnectantur, nec sæculares nec Regulares poterunt simul plura obtinere. Attamen, si nihil horum reperitur, & Beneficia simplicia Regularia sint quoad id eiusdem naturæ, ac Beneficia simplicia sæcularia, eodem modo erit de vtriusque philosophandum in ordine ad coniunctionem, vel incompatibilitatem; ita vt quæ à Clerico sæculati nequeunt simul haberi, proportionatè nequeant intra Ordinem à Clerico Fratre, & e conuerso; quippè non adest in Iure fundamentum, nec in ipsis Ordinibus Statutum, ad discrimen constituendum.

Questio 7. De Resignatione, seu renuntiatione Beneficiorum in Ordinibus Militari- bus.

110 **N**OMINE Beneficiorum intelligo Prioratus, Dignitates, Beneficia Parochialia, & simplicia, necnon Capellanas, quæ omnia Beneficia Ecclesiastica sunt. Resignatio autem est dimissio spontanea, & libera Beneficij obtenti facta cum causa coram Superiore. Quæ verba latè exponit Flaminius Parisius *de resignat. beneficior. tom. 1. lib. 1. question. 1. ex numer. 33.* Confundi autem solet resignatio cum renuntiatione; & aliquando resignatio denotat renuntiationem Beneficij in fauorem alterius; quamuis autem non fiat in fauorem vllius, resignatio erit, dum coram Superiore quis ius suum dimittit. Fieri autem debet coram Superiore, vt cum Abbate in *cap. audita, de restitut. spoliator. num. 3.* tenet communis. Causa verò requiritur, vt constat in *cap. super hoc, de renuntiat.* Resignatio alia est expressa, cum quis nempe expressè coram Prælato dimittit Beneficium; alia tacita, nempe cum quid operatur retentioni Beneficij oppositum; V. g. Si Clericus Frater Parochus obtineat aliud Beneficium Parochiale, aut Canonicatum, aut in Religione non Militari profiteatur, vel Munus aliud acceptet extra locum Beneficij, sanè per quodlibet ex his tacita datur renuntiatio illius, cum sit vtrumque incompatibile. Hb Genr

111 Generaliter loquendo, omnia Beneficia possunt renuntiari à Clericis Fratribus, sicut à quibuscumque alijs, vt constat ex toto titulo *de renuntiat. extra, & lib. 6. & in Clement. Quip* pè vnusquisque potest cedere fauori, ac beneficio tum in spiritualibus, tum in temporalibus, vt communiter Doctores enuntiat. Superior quidem valet non admittere renuntiationem, & maximè respectu Religiosorum, qui non habent velle, aut nolle; & Senatus Ordinum, Rexque noster, sicut possunt cogere Clericos Fratres ad acceptanda Beneficia, iuxta dicta *superius*, sic etiam valent non admittere renuntiationem Beneficij iam accepti, & cogere ad retinendū ipsum.

112 Fit hinc, Priores omnes Militares, & Vicarios iurisdictione quasi Episcopali gaudentes, & Sacristas maiores Ordinum Calatrauensis, & Alcantarensis posse renuntiare Prioratibus, Vicarijs, & Muneri Sacristarum; Sic in casibus similibus de Abbatijs Regularibus, de Prioribus secularibus, & Dignitatibus Ecclesiasticis, sæpè fuit in Sacra Rota decisum, vt videre est apud Parisium *ubi supra lib. 2. question. 1. ex num. 63.* Et tradunt Mandosius *in regul. Cancellan. regul. 3. question. 8.* Oldraldus *consil. 281* & alij plures. Similiter Abbatissæ, seu Superiorissæ Monialium, quæ Ordinibus Militaribus subiiciuntur, sicut & cæteræ alię, possunt renuntiare officio suo, nam Abbatissa æquiparatur Abbati, vt tradit Panormitanus *in cap. vltim. de statu Monachorum, num. 5.* Pariter Beneficia Curata, & simplicia, necnon Capellanicę valent renuntiare; de quo plurimæ extant Rotæ decisiones, & est communis Authorum sententia. Videatur Crescentius *lib. 1. decision. 64.* Paleottus *decision. 383.* Pelegrinus *lib. 2. decision. 247.* Idem dicitur de Vicarijs perpetuis Beneficiorum, nam eę recensentur Beneficia, vt docet Alfonso Hoieda *tract. de incompatibilit. Benefic. part. 1. cap. 15.*

113 Quia tamen Beneficia Ordinum Militarium sunt iurispatronatus, & si renuntiare valeant, non tamen in fauorem alterius absque consensu Patroni, nempe Regis, quod omnibus Beneficijs Iuris Patronatus est commune, vt docent Cauarrubias *in practic. question. cap. 36. num. 9.* Lambertinus *tra-*

ctat. de iure patronat. tractat. 2. articul. 5. question. 3. part. 5. num. 50. & plures alij. Quare aliter facta ea resignatio erit nulla, vt potè in præiudicium Patroni, cuius interest, ne vllus contra ipsius voluntatem, iploque inscio, præficiatur Beneficio. Hinc nec possunt permutari Beneficia, neque vniri absque illius consensu, nec item bona Beneficij propria alienari, nec demùm possunt ea dari in Commendam. Quæ omnia latè exornat Flaminius Parilius *ubi supra, question. 4.* Ibi que tractat, an resignatio absque consensu Patroni facta sit ipso iure nulla, vel sit annullanda, aliaque huiusmodi, quæ non sunt specialia Beneficiorum Ordinum Militarium. Et *question. 7.* ostendit, Beneficia exempta, qualia sunt Militaria, posse renuntiare coram proprio Prælato, adhuc in fauorem alterius, dum Prælatus tamen consentiat, & Patronus. Et *quest. 8.* tuctur, Beneficia etiam, quæ non habent redditus, posse resignari. Huiusmodi autem sunt in Ordine Calatrauç aliqui ex Prioratibus formatis.

114 Et quamuis Beneficia Ordinum Militarium sint amouibilia ad nutum, tamen accedente Regis consensu, possunt resignari, etiam in fauorem alterius, & permutari. Sic decisum fuit in Rota, circa Beneficium amouibile, *in vna Aquilan. coram Domin. Cantuccio die 28. Ianuarij, anno 1583.* Et docent Bellamera *de permutation. Benefic. part. 3. question. 5.* Gamma *in cap. licet, de rerum permutat. lib. 6. num. 84.* & alij. Resignatum autem eiusmodi Beneficium adhuc à Prælati ex causa amoueri potest, quia per resignacionem non est eius natura mutata. Possunt præterea Capellanicę, aut Beneficia iure sanguinis in Ecclesijs Ordinum obteuta resignari in fauorem alterius, cui iure sanguinis competant; sicut Beneficia Patrimonialia possunt resignari in fauorem aliorum, qui sint filij patrimoniales, dummodo accedat consensus eorum, qui habent ius eligendi, seu præsentandi. Sic decisum fuit in Sacra Rota *in vna Calagurritana, coram Domin. Orano, die XXX. Martij, anno 1590.*

115 Cæterum, si Beneficio vacante, Commenda illius pro tempore alicui conferatur, nequit ea Commenda permutari, nec in fauorem alterius

rius resignari, quia illa nullum ius confert, & quancumque est reuocabilis; vt docent Glossa, & Doctores in cap. nemo deinceps, de election. lib. 6. Secus est de Commendis perpetuis Beneficiorum, vt obseruat Rebuffus in praxi, titul. de Commendis. Maius dubium est, an possint resignari Beneficia in fauorem alterius, quãdo datur consuetudo optãdi, aut ius ex Pontificia concessione proueniens; sicut in Ordine Calatrauæ plura Beneficia optantur. Plures Authores loquendo de resignatione facta in Curia Romana, aiunt, ea Beneficia posse resignari; quia sic resignata vacant in Curia, Beneficia autem in Curia vacantia sunt reseruata, in quibus optio non habet locum, & conferuntur à Pontifice, apposita clausula, quod consuetudo, aut statutum contrarium non obstet. Verùm Beneficia Ordinum Militarium coram Rege, aut Senatu Ordinum renuntianda sunt, & ab illis obtinenda, & non aliter; vnde, cum ex Bulla Pontificia detur in Ordine Calatrauæ ius optandi, non poterit Beneficium resignari in fauorem alterius cum præiudicio iuris optionis, quod à Pontifice conceditur.

116 Inquires, an Clerico Fratre ingrediente Religionem strictiorem, eius Beneficium ante Professionem possit conferri alteri, ipseque possit ei renuntiare, seu illud in fauorem alterius resignare? Circa alia Beneficia statutum est in capit. beneficium, de regularibus, lib. sexto, ea non fore conferenda alicui tempore nouitiatus, nisi Beneficiarij nouitij consensus accedat; Vnde, si is accedat, attento eo iure, poterunt conferri. Verùm in Concilio Tridentino session. 25. cap. 16. de Regularib. lancitur, nullam renuntiationem, aut obligationem factam, tempore nouitiatus, nisi intra duos menses proximos ante Professionem, esse validam, quamuis iuretur; & sub voce Renuntiationis non solum intelligi renuntiationem bonorum, sed etiam Beneficiorum, Sacra Congregatio declarauit. Videatur Maiolus de irregularitat. lib. tertio, cap. sexto. Verùm respectu Beneficiorum Regularium hæc non militat; cum enim sint amouibilia ad nulum, sufficiens causa datur, vt alijs conferantur, si Clerici Fratres ingrediantur aliam Religionem strictiorem; ma-

ximè cum cesset finis, propter quem tempore nouitiatus vsque ad duos ultimos menses renuntiatio non permittitur; scilicet vt nouitius onera Religionis penset, & casu, quo ea sustinere nequeat, ac egrediatur, suis se bonis, & redditibus destitutum non doleat, indeque in mendicitate vitam transigat; At verò Clericus Frater, siue renuntiet Beneficio, siue absque eius expressa renuntiatione illud alteri conferatur tempore nouitiatus, & postmodum ipse ab ea Religione strictiori exeat ante emissionem Professionis, in sui Ordinis Monasterio est admittendus, in quo necessaria ei ad victitandum alimenta suppeditantur.

117 Nequeunt autem Clerici Fratres habentes Beneficia Ordinum Militarium renuntiare Beneficia in fauorem secularium; Nec è contra Clerici seculares possunt in fauorem Clericorum Fratrum resignare Beneficia; adhuc independenter ab eo quod ea Beneficia sunt iuris patronatus, & amouibilia. Etenim Beneficia secularia secularibus, Regularia Regularibus sunt conferenda; Et expressè in Concilio Tridentino session. 14. cap. 10. de reformat. & sess. 25. cap. 21. de regul. canetur, Beneficia consueta tribui Regularibus, si vacant per resignationem, aut quouis alio modo, Religiosis ipsius Ordinis esse conferenda.

118 Plures cause sunt, quæ iustæ censentur, vt possit quis renuntiare Dignitati Ecclesiasticæ, aut Beneficio Curato. Nempè in primis illæ, ob quas Alexander Tertius in cap. nisi, de renuntiation. tradit, posse Episcopum suæ Dignitatis exercitio cedere; Conscientia criminis, debilitas corporis, defectus scientiæ, malitia plebis, graue scandalum, irregularitasque personæ. Has causas latissimè exponit, pluribus allatis Iuribus, & Authoribus, Flaminius Parisius tom. 1. de resignation. Benefic. lib. 5. quæstion. 3. & 4. Et quidem causæ ad renuntiandum, quæ Episcopis sufficiunt, militat etiam in Parochis, vnde idem de his est statuendum; nam vbi est eadem omnino ratio, eadem etiam intelligitur iuris dispositio, iuxta vulgatos textus in leg. illud. ff. ad leg. Aquiliam; leg. A Titio, ff. de verborum obligation. leg. his solis, Codic. de reuocand. donation. Quin & sæpè causæ aliquæ ex prædi-

ctis non solum sunt sufficientes, ut quis Beneficio renuntiet, sed ut renuntiare cogatur. Cæterum in resignatione Dignitatum, & Beneficiorum sæcularium iam nulla causa iuxta sty- lum Curiaë exigitur; Et quidem etiam iuxta Ius commune ad resignanda Beneficia simplicia, nullam causam exprimi, est necessum, sola quippe affectio resignantis sufficit, ut tradunt Rebuffus in *praxi, titul. de resignatione*. Redoanus de *simonia cap. 13. num. 12*. Etenim Beneficia simplicia non requirunt industriam personæ, nec residentiam, ut omnes fatentur, & videri possunt Nauarrus in *manual. cap. 25. num. 121*. Ioannes Selsius de *Benefic. p. 4. quest. 1*.

119 Quoad resignationem in fauorem alicuius, nulla est in Ordinibus Militaribus adhuc consuetudo; Nec, si daretur, posset absolute dici resignatio in fauorem, cum non interueniant hæc circumstantiæ, ac solemnitates, quæ ad resignationem in fauorem requiruntur; Esset autem humilis quædam supplicatio ad Regem nostrum, aut ad Senatum Regium Ordinum, ut alium ad Beneficium designare dignarentur; & omnino pro arbitrio suo id possent præstare. Quin, admiffa renuntiatione, aliquando teneretur non conferre Beneficium ei, qui à renuntiante designaretur; nempe si esset insufficientis: si in alio Munere incompatibili detineretur; aut alia causa legitima adesset cogens ad negandam ei collationem Beneficij. At quoad renuntiationem Dignitatum, & Beneficiorum simpliciter peractam, & non in fauorem, possunt plures euenire casus: sed ad eorum praxim sufficiunt, quæ libauimus. Alia videnda sunt apud Authores relatos, aliosque recentiores, qui de resignatione Beneficiorum libros integros conficiunt.

120 Obserua tamen pro Prioribus, aut Vicarijs Ordinum Militarium, qui sunt Ordinarij in suis territorijs, si in his dentur aliqua Beneficia, aut Capellaniæ, quarum concessio non spectet ad Regem nostrum, nec de eius commissione ad Senatum Regium Ordinum, eorum resignationem in fauorem alterius non posse fieri coram ipsis Ordinarijs, nisi certis ex causis; Quippe, nisi ex eiusmodi causis, prohibita est resignatio in fauorem

coram Ordinarijs, ut constat ex Constitutione Pij Quinti, quæ incipit, *Quantæ Ecclesiæ*, expedita Kalendis Aprilis, anno 1568. in qua causæ continentur, & latè exponuntur à Flaminio Parisio vbi *suprà lib. 5. q. 6*.

121 Obserua etiam pro eisdem, si intra territoria Ordinum, ac Priorum aliqua Capellaniæ, aut Beneficium iurispatronatus non spectantis ad Ordines vacet, & Patronus non præsentet, tempore ad id præfixo, iure deuoluto pertinere ad Priores prouisionem Beneficij, aut Capellaniæ; quam poterunt conferre Clerico Fratri, eo quod, dum intra Ordinis territorium est instituta, regularis est censenda; quod *suprà question. 3. stabilimus*; dum tamen Institutor Capellaniæ non designauerit personas, nam, quando Iure deuoluto Prælati præsentat, debet seruare conditiones in Institutione appositas, verbi gratia, quod Capellania conferatur personis ex determinatis familijs, vel sanguine Ita Lambertinus, Rochus, Gutierrez, Azeuedo, Valenzuela, Cábado, Rebuffus, quos refert, & sequitur Barbola de *potestate Episcopi part. 3. allegation. 72. numer. 169*. Vbi plura possunt videri circa præsentationem. Itaque tunc conferri poterit Capellania Clerico Fratri, cum institutioni non repugnet. Verum vacante Beneficio, aut Capellania per obitum eius, cui Prior illam concessit, aut alia ex causa, Patroni incumbit præsentatio, nec Prior iterum eam prouidere valet, nisi rursus iure deuoluto ad eum pertineat. Et sanè potest contingere, Priorem aliquando concessisse Capellaniam Clerico Fratri, quæ iure deuoluto ad illum pertinuit, & postmodum obeunte eo Fratre, alium Priorem, non explorato iure præsentandi, existimare, ad se pertinere prouisionem, ex eo quod videat, eam Capellaniam à Clerico Fratre fuisse obtentam, & ignoret ius deuolutum, ratione cuius eam obtinuerit. Quare maxime oportet, Priores, aliosque eiusmodi Ordinarios sollicitè inuestigare institutionem Cappellaniarum, ne ultra suam potestatem quidquam operentur. Quin, ut malitiæ, & speciei fraudis occurratur, si probabiliter possit ignorari à Patronis, vacare Capellaniam, eo quod Clericus Frater, qui eam

eam obtinebat, in loco distant obierit, aut alia ex causa, tenetur Prior certiores de eo reddere Patronos; aliàs illi vacationis inculpabiliter ignari, & neutiquam negligentes, non poterunt intra tempus præfixum præsentare, indeque contendere Prior, sed non rectè, ad se ins deuolui, & Capellaniam semper Clericis Fratribus ex prouisione ipsius Prioris concedetur in præiudicium Patronorū. Dixi *suprà*, præsentationem Capellaniam, aut Beneficij vacantis spectare ad Patronos; quod respectiue intelligendum est; si Ius Patronatus sit laicum, quouis tempore ad eos spectat præsentatio; si verò sit Ecclesiasticum, solis mensibus iam à Iure, consuetudine, & stylo præfixis, possunt præsentare Patroni; De quo Iure patronatus, & an Patroni post primam præsentationem possint variare, & alium præsentare, plura dedi *tomo de Iure Academico, lib. 1. question. 40.*

Disquisitio 12. De receptione Sacramentorum, ceremonijs, ornatu, victu, & cultu Equitum, & Clericorum Fratrum Militarium.

Questio 1. An sub peccato mortali teneantur Equites Militiarum gestare Habitum, seu Insigne suorum Ordinum? Et quomodo?

DIRIMENDVM est dubium iuxta duplicem sententiam, à qua resolutio pendet. Affero primò, iuxta sententiam (de qua egimus *disquisit. 2. question. 2.*) tuentem Equites Militares esse strictè, & propriè Religiosos, peccare mortaliter, si non afferant Habitum, seu Insigne proprium suorum Ordinum. Ita absolutè docent Calderonde Robles *in questione super hoc dubio; Mota de confirmat. Ordin. Sancti Iacobi, lib. 2. cap. 1. §. 6. Cordoua in Instruction. Confess. part. 2. cap. 3. numer. 6. Diana part. 3. tract. 2. resolut. 30. versu 3. Isla in regul. D. Iacobi, cap. 24. Ra-*

des in Chronic. cap. 4. Nauarrus in summ. c. 27. n. 131.

2 Et in primis *in cap. vt periculosa sit, Ne Clerici, vel monachi, lib. 6.* prohibetur sub pœna excommunicationis maioris quibusuis Religiosis Professis (de his enim est quæstio, nam ante Professionem in nulla sententia sunt strictè Religiosi) deserere Habitum sui Ordinis, absque legitima causa. Deinde Alexander III. confirmans Ordinem S. Iacobi, strictè prohibet, ne redeant Equites Professi ad seculum, sed per censuras cogantur, si redierint, ad Ordinem deuenire; Et Honorius III. eundem Ordinem confirmans vocat Apostatas eos, qui ab Ordine discesserint, & esse vitandos enuntiat. Si autem Eques nunquam gestaret Habitum, censendus esset desertor, & Apostata sui Ordinis, cum iudicaretur communiter indistinctus à cæteris, quin esset aliquod distinctiuum; exterioraque indicia, ac fundamenta ad id iudicium prudenter traherent.

3 Rursus Benedictus XIII. commutans caputia, quæ ab Equitibus de Alcantara afferebantur, in Crucem viridis coloris, hanc ab eis afferri præcipit eo rigore, quò prius illa caputia gestabantur; tuncque planè censetur, gestationem illorum sub peccato lethali esse obligatoriam. Præterea Sixtus V. in Motu proprio expedito, anno 1589. priuat Commendis eos Equites, qui Insignia suorum Ordinum non gestauerint. Demùm in Statutis, ac Definitionibus cuiusque Ordinis Militaris id ipsum grauius præcipitur, & sub pœnis varijs decernitur.

4 Ratio etiam id suadet. Nam is, qui Habitum sui Ordinis non affert, nõ se gerit vt Religiosum, ac suo statui, muneri, & officio non satisfacit in re graui; ergo grauius delinquit, imò incidit in censuras à Iure, & à Clemente VIII. inflictas contra Religiosos desertentes suum Habitum. A paritate etiam id confirmatur; nam quilibet alius ex cæteris Religionibus non afferens suum Habitum absque legitima causa, sine dubio peccati lethalis reus censeretur; ergo similiter sunt censendi Equites, suum Insigne, seu Habitum non gestantes; nam si semel ponatur, eos esse strictè, & propriè Religiosos, cur non peccent, non afferendo Ordinum suorum Habitum, si cæteri Religiosi pec-

cant? A paritate adhuc magis propinqua firmatur. Nullus excusabit a peccato lethali Equites Sancti Ioannis, si suum Habitum non gestent; at in intentione, iuxta quam nunc differimus, ceteri Equites Militares non minus stricte, & proprie sunt Religiosi; ergo pariter peccabunt non afferentes proprium Habitum. Etenim discrimen inter ipsos penes hoc nullum datur, sed solum penes vota rigidioris, aut laxioris materia; quibus Votis positis, & sufficientibus ad constituendam propriam, & strictam Religionem, in alijs pariter se habent, cum gestatio Habitum non dependeat a Votis huius qualitatibus, vel illius, si quidem Vota non tendunt ad gestationem Habitum, sed hæc sit annexa, & consequens ad illa; Vouent enim Castitatem, Obedientiam, & Paupertatem in propria Religione, cuius Habitum est afferendus, cum per Professionem fiat quis membrum eiusmodi Religionis, & intra ipsam viuere, & degere voueat.

Attamen non adeo rigide id est accipiendum, vt peccet mortaliter Eques, qui vno, vel altero die Habitum, seu Insigne non afferret; opus enim est, vt aliquo tempore, quod prudentum iudicio sit notabile, illud deserat ad hoc, vt grauitur delinquat. Sic etiam Religiosi Hospitalis Regij iuxta Burgos, lethaliter peccarent, si per tempus non exiguum enses accintos afferrent; nam eorum Habitum eos excludit, idque iam post longam irrogia fuit obrentum ab Abbatisa de las Huélgas, cui subdantur. Non vero peccabunt lethaliter si breui tempore itinerando, (non vero publice incedendo per oppida, in quibus commorantur) eos afferant; id enim ipsi Sacerdotibus secularibus aliquando permittitur, vt obseruabo infra numer. 13. Dices, Religiosos alterius Ordinis non Militaris peccaret mortaliter, si absque Habitum proprio adhuc vno die per locum deambularet, alieno Habitum indutus; ergo, si Eques Militaris est stricte Religiosus, etiam delinquet mortaliter non afferens suum Habitum vno vel altero die. Nego consequentiam, Disparitas consistit in diuersitate Ordinum; Sicut enim Equites Militares sectantur disciplinam non adeo rigidam, eorumque Vota non obligant ipsos ad ea omnia, ad quæ ceteri Religiosi obstringuntur; ita in pre-

senti casu non sunt eadem mensura metiendi, sed plus illis, quam his est inculcandum. Quod ex alijs euentibus inspicitur. Nam Religiosus non Militaris publice, v. g. ad ludendum pile se vestibus, & Habitum exeret vsq; ad intimas velles, grauitur delinqueret; non autem Eques Militaris. Nec ex peccatis Equitis Militaris, v. g. ex violatione Castitatis, & similibus, graue adeo scandalum sequeretur, ac si eadem peccata Religiosus non Militaris pararet. Id equidem ex diuersitate Institutionum, & obseruantiarum regularis dimanat. Sic etiam inter ipsos Religiosos non Militares diuersorum Ordinum quædam actiones ab alijs licite sunt, quæ non omnibus licite essent; Nam v. g. ad helle aliquos spectaculo agitationis Taurorum, propter tolerantiam, non est lethale peccatum; nonnulli autem, vt Capuccini, Carthulenses, & alij, si adessent, grauitur peccarent, vt late tradidi tom. 9. de Iure Academico, lib. 2. num. 305. & supra disq. 9. q. 7.

6 Obseruandum est iam, a Pontificibus sub penis gratibus fuisse iniunctum, vt Equites Militares afferant Habitum in ipsis vestibus; idque etiam in Definitionibus ipsorum Ordinum leuere fuisse prescriptum. Communiter tamen fere omnes Crucem in pallio gestant, & in pectore Crucem auream, vel argenteam, aut ex alio lapillo constructam. Quia aliqui solam hanc Crucem pendentem afferunt, non vero aliam in pallio superpositam. Hi sane possunt a Prælatibus, & Superioribus eiusmodi Ordinum puniri iuxta propria Statuta, ac Definitiones; Vt in Definitionibus Ordinis de Alcantara, tit. 13. cap. 14. præna statuitur contra illos. Verum arbitror, eos non peccare lethaliter, dum Crucem pendentem collo gestant. Etenim sic distinguuntur sufficienter a ceteris, qui non sunt Equites Militares, & Insigne speciale suorum Ordinum afferunt, ac videntur satisfacere menti Pontificum, qui id optarunt, vt proprio Insigni a ceteris discriminentur. Aliunde id ita inualuit, vt in communi ipsorum Equitum iudicio, ac persuasione, imo & Virorum, & Authorum Sapientum, non censetur lethale peccatum. Consultius tamen agerent, si Habitum gestarent, ad quod sane sunt hortandi.

Veniamus iam ad resolutionem dubij in hac questione propoliti iuxta opinionem defendentem. Equites Militiarum non esse strictè Religiosos, quam proposuimus ea diss. 2. quest. 2. Iuxta eam ergo tenendum est primo, prædictos Equites non subiacere penis, ac censuris, quæ à Pontificibus inflictæ sunt contra Apostatas, etiam si illi Habitum perpetuo deserant; nam Apostata à Religione non sunt, qui Religiosi non censentur; & cum censura sint odiosa, & strictè interpretanda, nullatenus debent extendi ad eos, qui non sunt proprie Apostata.

8. Secundò tenendum est, eos peccare graviter, si Habitum, seu Insignem propriæ Militiæ non gestent. Ita Isla in reg. Ord. D. Jacobi, c. 24. afferens profè D. Antoninum, & Sylvestrum. Quod exinde probant aliqui, nam hi Equites sunt persona Ecclesiasticæ, quamvis non essent absolute Religiosi, gaudentes privilegio Canonis, & proprii Fori, cui post Professionem emissam nequeunt renuntiare, si quidem constituantur Ecclesiastici per emissionem Votorum, quibus semper ligantur, & à quibus nequeunt pro libito exonerari; Sicut initiatus Ordine Sacro non valet renuntiare foro, nec pro nutu liberari ab obligatione Ordinis, & Voti solemnæ Castitatis. At persona Ecclesiastica, quæ non potest pro libito forum, & statum Ecclesiasticum deserere (sicut potest Clericus Beneficiatus non initiatus Ordine sacro) peccat mortaliter, si Habitum Ecclesiasticum non gestet, ut apud Authores est constans; ergo Equites illi peccabunt mortaliter, si Habitum suorum Ordinum non gestent, qui in ipsis est Habitum Ecclesiasticus, eosque designat personas Ecclesiasticas, & discriminat specialiter ab aliis.

9. Unde à sic differentibus præoccupatur fundamentum quorundam, qui consulti de hoc arbitrati sunt, non esse peccatum lethale, non afferre prædictum Habitum, eo quod præfati Equites non sint strictè Religiosi, Habitumque potius ad honorem, & nobilitatis ostensionem gestetur, quæ ad alium finem, nec propterea scandalum generetur, nec statum Religioso detrimentum inferatur. Nam contra, aiunt, licet non sint Religiosi strictè, tamen Equites hi sunt persona Ecclesiasticæ, & hunc statum ratione Pro-

fessionis, & emissionis Votorum nequeunt deserere. At tamen hæc ratio non convincit eos, qui negant Equites esse strictè Religiosos, tum personas Ecclesiasticas. Verum adhuc assertum ex alio capite probatur, nempe quia hi Equites in Professione vouent Obedientiam in proprio Ordine Militari, cui Voto non satisfaciunt, si Habitum non afferant, nam se gerunt, ut extra Ordinem existentes, & ab illo se remouet, & in re grauissima ab Obedientia deficiunt, nempe in gestatione Habitum, qui est discriminatiuus proprii status, & Index fundamentalis Obedientiæ, quam profitentur, ac Ordinis, intra quem degunt; cum aliunde non sit illis liberum ab Ordine ipso, ac a Professione resilire. Ex dictis colligo, tum Equites, tum Clericos Fratres, qui tempore Nouitiatus Habitum non afferrent per tempus notabile, dirumpere annum Nouitiatus, huncque ab illis peragendum fore integrum à die; quo iterum Habitum resumant. Neque enim stat absque Habitum Nouitiatus, nisi ipsi Superiores in gestatione illius dispensent. Verum non nimis scrupulose cum Equitibus est procedendum, qui laxiorem vitæ normam sequuntur, & in sententia tuente, eos non esse strictè Religiosos, rigor erit magis temperandus.

10. Addo, Equitem, qui omnino non afferret Habitum sui Ordinis, quæuis non præstaret id in contemptum, & formalem inobedientiam, tamen ex se præbere sufficiens fundamentum ad iudicandum, cum operari in contemptum, ac inobedientiam. Unde & scandalum gigneret, dum exterius sic communiter iudicaretur, & peccaret ulterius, si de facto formalis inobedientia in re adeo graui, ut contemptus, daretur, iuxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. quest. 104. art. 2. ad 1. & 3. Patris Lessij de iust. & iur. lib. 2. cap. 41. num. 74. & cap. 46. num. 45. P. Vazquez in 1. 2. diss. 158. cap. 4. num. 37. P. Reginaldi in praxi fori penit. lib. 15. num. 32. Quin, siue prima, siue secunda sententia defendatur circa strictam Religionem Equitum Militarium, semper erit peccatum mortale, non afferre Habitum sui Ordinis, etiam per exiguum tempus, si id præstent in contemptum illius, ut ex doctrina prædictorum Authorum, & communis, satis aperte colligitur.

11 Eadem quæstio, quæ de Equitibus est discussa, Clericis Fratribus Militarium est adaptanda (& latius eam discutiemus *infra* quæst. 3. circa hos Clericos Fratres) erga quos absque distinctione est loquendum, cum de eorum stricta Religione non sit opinionum controuersia, sed constanter eos esse absolute, ac propriè Religiosos, omnes affirmant. Quare lethaliter peccarent, si Habitum suorum Ordinū non afferrent; et si ab illis deficerent, essentque desertores, inciderent in censuras inflictas contra Apostatas, atque ut propriè tales, forent puniendi. Et hi quidem, si publicè, tanquam sæculares, incederent, grauitè delinquerent, etiam si id eueniret per exiguum temporis spatium, nam scandalum sequeretur graue, statim ac sic incedere conspicerentur; sicut si Religiosus non Militaris incederet publicè sæculari ornatu indutus, quamuis id præstaret exiguo tempore, graue peccatum patraret; in his enim non attenditur paruitas materiæ temporis, sed grauitas scandali, certumque est, in spatio paruo temporis posse scandali grauis occasionem præberi, sicut possunt in eo spatio plura grauiora peccata committi. Hinc in Definitionibus ipsorum Ordinum grauiſſimis verbis iniunctum est, ut Fratres Clerici suum Habitum decentem, & honestum ferant; designaturque eis, qualis futurus sit. Sic in Definitionibus Ordinis de Alcantara statuitur, *tit. 5. cap. 5. & tit. 12. cap. 3. num. 16.*

12 At non damno peccati mortalis eos, qui absque scandalo, & non publicè, habitu decenti incederent, quantum proprium per tempus exiguum relinquerent; v. g. si quis noctu in agrum, aut fluuium, recreationis causa tendat, & in similibus euentibus; estò semper sit consultius, & decentius, ornatu, & habitu proprio indutos eos incedere. Nec ab alijs Religiosis non Militaribus, qui nec in eis casibus possunt Habitum proprium relinquere, paritas desumenda est; Quippè Religiosos Militares plura decent, aut licent, quæ alijs non licent, nec decent; & id ad diuersitatem Institutorum referendum est; qua inspecta, prudenter est philosophandum.

13 Attamen damno peccati lethalis Clericos Fratres, qui itinerantur, vestibus sæcularibus, ac armis ac-

cincti; cum debeant habitum, qui iniungere Clericos Regulares decet, gestare; & ad summum possint enssem, & tormētum igneum (ob latronum pericula) portare, dum in locis ea secum non afferant, sed statim in aliqua domo relinquunt. Id enim (non autem vestes sæculares) etiam Sacerdotibus honestis aliquando permitti solet ob pericula viarum, ut videre est in *Synodo Salmantina anni 1654. lib. 3. tit. 1.* Quod tamen non est præstandum, si absint pericula. Et consultius esset, in nullo euentu arma à Fratribus Clericis afferri, sicut à Religiosis cæteris itinerantibus non afferuntur.

14 Obserua in præſenti, Equites Militares non afferentes Insignia suorum Ordinum, reddi inhabiles ad obtinendum Commendas. Sic enim sanxit Sixtus V. in Bulla expedita anno 1589. Deinde id docet P. Sa, *in summa, verba, Clericus num. 33.* asserens, eum, qui iam Commendam obtinuit, si Habitum Militarem non afferat, ipso facto priuatum esse Commendam, eiusque redditibus; sicut habens Beneficium, aut Pensionem, si non afferat Habitum Ecclesiasticum, ipso facto est priuatus Officio, & Beneficio. Commendas tamèn, iuxta posita *superius*, non amittet ex eo, quod per exiguum temporis spatium Habitum Militarem non gestent.

Quæstio 2. An Religiosi Militares, dum administrant Sacramenta, possint uti toga Capitulari loco superpellicei, aut Alba?

15 **A**NSAM huic dubio dedit vsus per aliquot tempora vigens Religiosorum, qui immediate super togam Capitularem, stolam imponebant, & insuper pluuiale, cum id exigebat administratio Sacramenti conferendi. Verùm id non posse fieri, sed superpelliceo, aut Alba eos fore vsuros, omnino tenendum esse, sequentibus fundamentis, videtur posse suaderi. Etenim toga Capitularis non est vestis Clericalis, & ad vsus solos Ecclesiasticos instituta, sed vestimentum Religiosorum, quo tam Equites, quam Fratres Clerici vtuntur, & hi quidem non solū

in Choro, sed etiam in triclinio, dum simul vescuntur; nec aliter se habet, quàm in alijs Religionis non Militaribus pallium, seu indumentum superius, quo ornati ad Chorum, & ad Communitatis actus aliquos solent incedere, vel ut cucullus Monachorum S. Benedicti, & S. Bernardi. Constat autem, hos Religiosos non posse administrare Sacramenta, stolam imponentes immediatè super ea tegumenta superiora.

16. Deindè, cum Religiosi Militares prima tonsura initiantur, superpelliceo induuntur, eoq; ornati, & non toga Capitulari, procedunt ad suscipiendos minores Ordines; ynde cernitur, superpelliceum esse habitum Clericalem, quo sunt vsuri, dum actus proprios Ordinum exequentur.

17. Demum Rituale Romanum habet vim obligandi, vt potè autoritate Pauli V. de consilio Eminentissimorum Cardinalium editum; In eo autem, dum obseruationes necessariae ad Sacramentorum administrationem præmittuntur, asseritur; *In omni Sacramentorum administratione superpelliceo sit indutus, & desuper stola eius coloris, quem Sacramenti ritus exposcit, nisi in Sacramento Pœnitentiæ ministrando occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat.* Hoc autem Rituali vtuntur Religiosi Militares, atq; adeò stare debent eiusmodi sanctioni, quamuis intra Monasteria Missali, & Breuiario Benedictino debeant vti Calatraenses, & Alcantarenses. Et sanè in omnibus Sacris Religionibus, adhuc in illis, quæ ex concessione Sedis Apostolicæ non vtuntur Missali, & Breuiario Romano, sed alio speciali, cum diuersis cæremonijs, superpelliceo tamen superuestiuntur, eum Sacramenta administrant. Videantur de his Barbosa ad cap. 10. de celebrat. Missar. Paulus Fuscus de visit. lib. 1. cap. 5. num. 10. Menochius lib. 1. consil. 52. num. 145. Diana part. 3. tract. 3. resol. 4.

18. Nec obstat ille vsus contrarius; iam enim videtur fuisse correctus, & quod bona fide; rebus non accuratè exploratis, exercebatur, maturiori, & attentiori consideratione superueniente, mutatum est. Nec rursus obstat, quòd in Definitionibus Ordinis de Calatraua tit. 12. cap. 10. asseritur, *Mandamos, que los Clerigos de nuestra Orden, que residen en los Beneficios Curados, sean obliga-*

dos à decir las Horas; y administrar los Sacramentos con mantos blancos de Choro de la Orden. Et in Definitionibus Ordinis de Alcantara tit. 23. cap. 23. sic extat dispositum; *Quando el Vffitador visitare el Sanctissimo Sacramento en los lugares de la Orden, sea obligado à lleuar vn Freyle Sacerdote, para hazer la dicha visita; lo qual encargamos se haga con exemplar decencia; y reuerencia con sus mantos blancos, como los deben traer para la administracion de los Sacramentos.* Potest autem Magister, seu Administrator Ordinis in Capitulis Generalibus, de consilio Diffinitorum, Statuta, & stabilimenta de nouo facere, & facta corrigere, ac immurare, quæ illicò eo ipso confirmationem, & approbationem Apostolicam fortiuntur; vt constat ex Bulla Clementis VII. quæ incipit, *Ad statum fidelium*, & asfertur in Bullario Ordinis de Alcantara, pag. 128. Non, inquam, id obstat, quia forsitan conuenientes vsui antiquo, nec re accuratè discussa, eas ordinationes statuerunt, seu inscripserunt hi, quibus demandata fuit cura disponendi, ac ordinandi Definitiones; quòd tunc ob bonam fidem licuit. At id ab ipsis Ordinibus videtur reformatum, si quidem plures iam Religiosi non toga Capitulari, sed superpelliceo in Sacramentorum administratione vtuntur.

19. Adde, non posse Ordines statuta facere aduersus Ecclesiæ Canones, & Ordinationes, id enim non fuit ipsi indultum in ea Bulla; sicut non est concessum alijs Religionibus, quæ in suis Capitulis Generalibus possunt similia statuta condere; nam in ea facultate condendi Ordinationes concessa à Pontificibus, semper illa substat inclusa conditio, *dum non sit contra bonos mores, aut Ecclesiasticas Ordinationes, seu ritus.* Hinc, cum extet Ecclesiasticus ritus, ac ordinatio, vt superpelliceo vtantur, qui Sacramenta ministrant, vim non habet statutum oppositum, quamuis in eo condendo bona fides à culpa excusauerit. Quin, etsi statutum fuisset ab exordio validum, eo quòd adhuc in Ecclesia non esset oppositum stabilitum, statim tamè ac Ecclesia oppositum decreuisset, statutum foret inualidum, ex vi nouæ Constitutionis vniuersalis antiquas oppositas infirmantis. Et quidem ratio postulat; vt in administratione Sacramentorum, non solum quoad substantiam, sed etiam

etiam quoad circumstantias, & exteriores ceremonias, vniuersalis in Ecclesia vsus, ac stylus obseruetur, quod in Sacramentorum reuerentiam, ac populi Christiani cedit ædificationem, ne vel exterior diuersitas infirma pectora turbet.

20 Inquires, an iuxta hunc philosophandi sensum, sit peccatum graue, Religiosos Militares non vti superpelliceo in administratione Sacramentorum? Hoc dubium commune est cæteris, etiam non Religiosis Militaribus, qui Sacramenta administrant. In primis ad Sacramentum Pœnitentiæ administrandum non requiritur superpelliceus, saltem in nostra Hispania, vbi absque illo ab omnibus administrari solet. Deinde dico, aliquando ob causam rationabilem posse excusari ab omni culpa cū, qui superpelliceo non vteretur; v. g. si instaret necessitas vngendi moribundū, nec præstō esset superpelliceus, aut alia similis causa. Rursus si ob leuem negligentiam, aut incuriam quis stolam absque superpelliceo sibi apponeret, posset à culpa lethali excusari, cum nullus adesset contemptus, nec animus obstinatus violandi ritum Ecclesiæ.

21 Demum communiter censendum est (stando dictis) esse peccatum lethale, non vti superpelliceo in administratione Sacramentorum, ad quæ ille deputatus est, veluti ad administrandum Baptismum solemniter, Eucharistiam sacram, & Extremam vnctionem. Sic docent P. Suarez de Eucharist. disp. 72. sec. 2. P. Sa in summ. verbo, Eucharistia, n. 31. P. Antonius de Quintanadueñas in instruct. ordinand. p. 5. §. 12. num. 8. & §. 4. num. 16. Etenim Ecclesiæ ritus in re grauissima, qualis est Sacramentorum administratio, obseruari debent accuratissimè, daturque grauis indecentia, si ea administrantur absque superpelliceo, & populi Christiani ædificationi, ac venerationi detrahitur, ac videntur contemni sollemnitates externæ ab Ecclesia designatæ, atque Concilij Tridentini regula seuerè iniuncta sess. 7. can. 17. Vbi asseritur; *Siquis dixerit, receptos, & approbatos Catholicæ Ecclesiæ ritus in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à Ministro pro libito omitti, aut in nos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.*

22 Itaque pro libito omittere superpelliceum, erit graue peccatum, cum superindui illo sit vnus ex ritibus Ecclesiæ in solemnibus Sacramentorum administratione; & cum Tridentinū ait, id absque peccato omitti non posse, de peccato graui est intelligendum, iuxta principium commune, quod Statuta, & leges obligantes ad peccatum in materijs grauibus, ad mortale quidem extenduntur, nisi reddatur culpa leuis ob aliquam circumstantiam. Et quidem ritus vtendi superpelliceo lineo, & nō laneo, suam habet specialem significationem, & repræsentationem ab Ecclesia intentam; de qua consulti possunt Villalobos in sum. 1. part. tract. 8. diffic. 28. P. Reginaldus in praxi fori pœnit. tom. 2. lib. 19. num. 33. Et inde etiam confirmatur, non posse Religiosos Militares vti toga Capitulari, nam ea lanea est, non lineæ; quare, si ea vterentur in Sacramentorum administratione, deficeret ibi repræsentatio intenta ab Ecclesia in lineo superpelliceo, aut in lineo Alba.

23 Dicta adhuc secundum se inspecta rem suadere videntur. Sed adhuc potest defendi, valere Fratres Militares vti toga Capitulari loco superpellicei ad Sacramenta administranda. Quod suadetur fundamentis euerentibus rationes oppositas. Primò, quia toga Capitularis destinata est ad vltus Ecclesiasticos, cum Fratres illa vtantur, dum Choro assistent, & Equites, cum recipiant Sacramenta, & vtrique, cum Professionibus interfunt. Nec obest, ea etiam vti, cum alijs Actibus Communitatis assistent; sicut Canonici etiam vtuntur superpelliceo, cum suis Capitulis adsunt; Etenim, cum Actus Communitatis ex se sint grauissimi, non dedecet, in eis vti Habitu Ecclesiastico. Nec proportionatur toga Capitularis pallio superiori, quo alij Religiosi non Militares in Choro vtuntur. Etenim horum est proprius Habitus illud pallium, vt Choro assistant; At Fratres Militares sunt Clerici Religiosi, indeque aptandus est illis habitus, quo Clerici vtuntur; at hi superpelliceo vtuntur in Choro; ergo toga Capitularis, qua Militares Fratres in Choro vtuntur, correspondet illi superpelliceo, non verò pallio superiori aliorum Regularium. Et quidem, si attentè res introspectiatur, & supponatur, eos Fratres esse Clericos, argumenta, quæ

quæ probant, debere eos vti superpelliceo, dum administrant Sacramenta, æquæ omnino suadent, debere, eodem superpelliceo vti in Choro, sicut alij Clerici vtuntur. Hoc autem non conuincitur, ergo nec primum.

24 Nec obest, quòd superpelliceo ornentur, cum Ordines accipiunt ab Episcopis. Idem præstat, tum vt cæteris accipientibus conformentur in Habitu, tum, ne Episcopi quæstionem super hoc moueant. Nec paritas fit à suspensione Ordinum ad administrationem Sacramentorum, cum diuersa possint Ornamenta ad ea munia designari; maxime cum in illa administratione Fratres Militares non intermiscèantur cum alijs Clericis, & Prælati extra Ordinem, atque adeo possint iuxta proprios ritus se gerere.

25 Secundò, Fratres Militares Calatrauæ, & Alcantaræ (Fratres Iacobæi non toga, sed superpelliceo vtuntur, atque adeo de illis non est quæstio) intra Monasteria tenentur conformare se Missali, & Breuiario, ac Rituali sui Ordinis, vt extat in Definitionibus Calatrauæ in *Instructione pag. 72.* & in Definitionibus Alcantaræ *tit. 5. cap. 1.* Vnde, estò in Rituali Romano vsus superpellicei requiratur, non tenentur eo vti. Quin extra Monasteria non coguntur Breuiario, & Missali Romano vti, sed possunt ex concessione Clementis VII. Et dum in Ecclesijs Ordinum munus Parochorum exercent, nihil obstat, quominus vtantur suo Breuiario, Missali, & Rituali. Id autem, quod in Statutis, & Ordinum Definitionibus circa ritus decernitur, est ipsorum Rituale, cum ex illis ritibus Rituale componatur. Constat verò ex locis Definitionum suprà allatis, ritus Capitulares esse designatas ad Sacramenta administranda.

26 Nec maior est obligatio conformandi se Rituali Romano, quàm Breuiario, & Missali; vnde, cum ex speciali priuilegio aliqui Ordines vtuntur proprio Missali, ac Breuiario, etiã proprii Ritualis vsus exercent; quod cernere est, dum suos sepeliunt defunctos, & in alijs functionibus Ecclesiasticis, in quibus, specialibus ritibus, ac orationibus vtuntur, etiã post Rituale Romanum editum. Imo ipse Paulus V. qui Rituale hoc edidit, designauit Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ Missale, &

Breuiarium Ordinis S. Benedicti, intra ipsorum Monasteria recitandum, quod nunc præstat, cum olim Breuiario, & Missali Cisterciensium vterentur. Quare ipse Pontifex noluit eos cogere ad Rituale Romanum obseruandum, quod confectarium, & annexum est Breuiario, & Missali Romano.

27 Ex his cernitur, quare nunc intra ipsos Ordines alij Parochi vtantur toga Capitulari in administratione Sacramentorum, alij superpelliceo, & nec hi, nec illi peccent; Quippè primi sequuntur sententiam nuper stabilitam, & iuxta sui Ordinis Definitiones operantur; alij verò aut sectantur opinionem oppositam, quæ fundamentis satis probabilibus fulcitur, maxime cum Paulus V. ediderit Rituale post annum 1600. quo Definitiones Calatrauæ, & Alcantaræ (quas in hoc Opere citamus) in Capitulo Generali fuerunt sancitæ; Aut, cum extra Monasteria possint Fratres aptari Breuiario, & Missali Romano, consequenter etiam conformantur Romano Rituali, in quo superpelliceus ad Sacramentorum administrationem præscribitur.

Quæstio 3. An Clerici Fratres Militiarum peccent lethaliter, & in Excommunicationem incidant, si proprium Habitum non gestent?

28 **D**IXI superius quæst. 1. ac probaui, Clericos Fratres Militares nõ gestantes proprium Habitum peccare mortaliter; & desertores Ordinis, velut Apostatas, incidere in excommunicationem. Alianunchis affinia exponemus. Igitur Clericus Frater, qui adhuc absque animo deserendi Ordinem, dimitteret Religionis Habitum, incidere in excommunicationem maiorem inflictam ipso facto in lute, in cap. *Vt periculosa, ne Clerici, vel Monachi in 6.*

29 Peccaret etiam mortaliter Clericus Frater, qui Habitum occultum afferret, cum perinde se haberet, ac si illum absolute non gestaret, si quidẽ non posset indicari Religiosus, quod ex habitu externo est dignoscendum. Quin in Concilio Tridentino *sess. 25. c. 19.* prohibetur.

hibetur, ne facultas ad tegendum habitum concedatur; ibi; *Nec deur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum suæ Religionis.* Nec sufficiens erit, si Frater Clericus afferat exterius in pectore Insigne aureum, vel argenteum, & nulum aliud Insigne in vestibus, nam Pontifices, tanquam proprium habitum Regularium Militiarum designarunt crucem in vestibus afferendam; vt respectu Ordinis de Alcantara constat ex Breui Benedicti XIII. qui Crucem viridem in panno in vestimentis superioribus gestari præcipit; Vestes autem superiores sunt pallium, & toga, vt declaratum est in Definitionibus eiusdem Ordinis, *rit. 13. cap. 14.*

30 Attamen non peccabit mortaliter, qui in toga solum Crucem attulerit, & non in pallio, cum sit leuis transgressio præcepti, si quidem satisfit fini præcipuo, dum per eam gestationem Crucis dignoscitur quis exterius Religiosus Ordinis. Venialiter autem peccabit; & curandum est semper, vt etiam in pallio Crux afferatur; gloriarique quisque debet de perfecta manifestatione sui habitus, & status Religiosi. Consequenter non incidet in censuras; nam vt excommunicatio maior contrahatur, necessum est, præcedere culpam lethalem, vt decernitur *in cap. nemo, cap. nullus, 11. q. 3.* Et tenent communiter Auctores cum D. Thoma *in 4. distinct. 18. quest. 2.*

31 P. Thomas Sanchez *tom. 2. sum. lib. 6. cap. 9.* asserit, esse valde probabile, non incidere in censuras Religiosum, qui non tollit Habitum, sed illum occultat, attamen cum pluribus Auctoribus ab ipso relatis contrarium tenet. Etenim is, quamuis materialiter obseruare verba legis censeatur, tamen formaliter non obseruat, nec menti Legislatoris obsecundat. Aliquæ tamen sunt causæ excusantes à peccato in occultatione habitus; nempe timor probabilis mortis, si ex habitu quis cognoscatur, aut metus grauis damni, quo imminente, prudenter iudicetur, noluisse Legislatorem obligare ad habitum afferendum, seu manifestandum. In superioribus etiam apposui casus, in quibus non est peccatum, per breue tempus habitum exui à Religiosis Militaribus ob materiæ leuitatem.

32 Attamen si Frater Clericus

absque aliqua causa ex dictis occultaret habitum etiam per breue tempus, eo animo vt in aliqua actione, aut euentu non dignosceretur vt Religiosus, sanè grauitè peccaret, quippè temporis breuitas tunc materialiter se haberet, cum ex alio capite adeslet grauitas in animo occultandi proprium statum Religiosum, vt docent Bañez *in 2. 2. quest. 18. art. 2.* P. Suarez *de censur. disp. 33.* P. Reginaldus *in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 105.* & alij plures. P. Pellizarius tuetur, esse quidem lethale peccatum, Habitum relinquere, non verò incidi in censuras, nisi conditiones concurrant, quæ raro eueniunt. Et in hac opinione posset quis à censuris contrahendis excusari, nisi in eo raro euentu. Oppositum est tutius; videatur Bonacina *tom. 1. de clausura, & pœnis, &c. quest. 2. punct. 2.* Ex his cernitur, Clericum Fratrem, qui noctu è Monasterio, aut Collegio exiret, habitum secularem gestans, grauitè peccare. Nec ad id, nisi ob causam vrgentem licentia à Superioribus ei præstari valet.

33 Sed aduersus dicta opponens doctrinam à nobis supra traditam de Equitibus, quos non peccare lethaliter, asseruimus, si habitum in vestibus non afferant, dum Insigne aureum, vel argenteum, aut simile pendens gestent, esse possint puniri; quare ergo peccent Clerici Fratres Militares, si id ipsum peragant? Si quidem, iuxta plurium sententiam, Equites sunt proprè Religiosi, & licet laxiorem vitæ normam sequantur, tamen quoad habitum proprii status regularis afferendum eadem omnino ratio militet in ipsis, ac in Clericis Fratribus. Nec potest confugi ad usum, & consuetudinem; Nam nec respectu Equitum potest consuetudo præscripta adduci, cum Ordo reclamet, & pœnas designet his, qui Habitum in vestibus non gestant. Imò non multis abhinc annis puniebantur Equites, qui non gestabant Habitum nedum in pallio, verum & in pectore in ipsamet veste.

34 Respondeo tamen, interuenire diuersitatem inter Equites, & Clericos Fratres Militiarum quoad finem præcipuum intentum. Nam Eques afferens Insigne pendens in pectore sufficienter dignoscitur vt Miles Ordinis, & sub eo degens, ac in communi existimatione reputatur asserre habitum proprium

primum equestris Militiæ, quo à cæteris discriminatur; & is fuit finis præcipuus legislatoris, vt per habitum dignosceretur status Militiæ Equestris, qui finis non obtinetur specialiter, si Clericus Frater solum afferat Insigne pendens in pectore, nam non poterit dignosci vt Clericus Frater Regularis, statumque retinens arctioris, & seuerioris discipline, quam est status Equitum; Quin potius in communi existimatione censetur Eques Militaris, quod sane non manifestat proprium eius vitæ Institutum iuxta legislatoris mentem, vt cuique rem introspectanti constabit. Neclat est, vt discriminetur ab Equitibus, quòd togam, & pallium gestet oblongum vsque ad talos; nam plures sunt Equites Scholastici, aut etiã Ecclesiastici, qui similibus vruntur vestibus.

35 Id explicatur à paritate aliquo modo ad id conducente; nam Religiosi vnus Ordinis, alij solent esse Calceati, alij Excalceati; Si ergo Excalceatus eo genere vestium vteretur, quo Calceatus, grauitèr peccaret, quãuis dignosceretur esse eiusdem Ordinis; eo quòd non afferret vestes speciales, quibus seuerior disciplina proprii Instituti, quod intra eum Ordinem proficitur, omnibus manifestaretur. Sic proportione seruata, Clerici Fratres Militares rigidius vitæ Institutum sequuntur intra eundem Ordinem, quam Equites; quare si id occultent non aliter se ornando, quam illi, grauitèr peccabunt. Et confirmatur; quia licet Frater Clericus non sit constitutus in Sacris, nec Beneficium Ecclesiasticum habeat, tamen mortaliter peccaret, si incederet indutus vt laicus, absque veste oblonga, & cum ense ad latus, nulloque signo sui proprii status ostenso, quamuis Insigne Ordinis afferret; ergo non sufficit, id Insigne gestare, sed est necessarium eo modo ornari, quo dignoscatur esse Clericus Frater. Audiui Viros doctos censentes, rigidam esse hanc doctrinam, & iudicantes, non committi in casu proposito peccatum graue. Quibus si aliquis assentiri velit, à peccato lethali in prædicto casu excusabitur.

36 Obseruandum verò est, Crucem, quam ex panno in vestibus superioribus afferri præcipiunt Pontifices, (quod olim obseruabatur tum ab Equitibus, tum à Clericis Fratribus) iam

in Ordinibus de Calatraua, & Alcãtara, solum ex filis retoris confici, ex vsu, & approbatione Ordinis, quia præceptum Pontificium violatur, cum penes substantiam, & colorem nihil fuerit immutatum, & ea Crux, quæ nunc gestatur, sit sufficiens, & manifestum distinctiuum, quo dignoscuntur Militares Equites, ac Clerici Fratres.

37 Cæterum Clerici Fratres præter Habitum, debent etiã afferre veites decentes, & honestas, vt per exteriorè ornatum actionum interiorum moderatio, & affectuum temperantia innorescat; Et sic stabilitum est in Definitionibus ipsorum Ordinum; ac constat in Statutis Ordinis D. Iacobi tit. 6. c. 6. & 7. In Ordine Calatrauæ, tit. 8. c. 2. & in Ordine Alcãtaræ, tit. 5. c. 5. & tit. 12. c. 3. n. 16.

38 Quin, cum Clerici sint, si habitum laicalem afferant, in pœnas incidunt à lure statutas, quæ sancitæ sunt in Concilio Viennensi, & extant in Clementina, Quoniam, de vita, & honestate Clericorum, ac innouantur in Trident. sess. 14. c. 7. de reformat. Vbi habetur. Tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem Clericalem parvipendentes, vestes etiam deferant publice laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus; propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in Sacris fuerint, aut Dignitates, Personatus, Officia, aut Beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum Clericalem illorum Ordini, & Dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatū, non detulerint per suspensionem ab Ordinibus, ac officio, & Beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum Beneficiorum; necnon si semel correpti denuò in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & Beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant.

39 Ex quibus verbis dignoscitur grauitas culpæ, & pœnæ infligendæ. Pœnæ tamen inflictio pertinet ad Prælatos Ordinum, cum Clerici Fratres à iurisdictione Episcoporum sint exempti. Et quamuis inibi asseratur, Episcopum contra quosuis exemptos procedere posse, id intelligendum est de exemptione ratione priuilegij alicuius, non ratione statû Regularis; De his cõsuli possunt Sayrus, Bonacina, P. Suarez, Patet

Thomas Sanchez, Castro Palao, & alij allati à Diana *part. 5. tractat. 10. resolut. 44. & part. 9. tractat. 7. resol. 5.* Qui autem habitus sit censendus indecens, aut laicalis, ex communi existimatione est pensandum; & in vnaquaque Regione proprius vsus ornamentorum viget, quibus laici à Clericis discriminantur, ac in nostra Hispania id facile innotescit.

40 Obseruandum est in presentia, in Ordinibus prohibitas esse vestes sericas Clericis Fratribus, vt constat in Statutis nouissimis Diui Iacobi, *titul. 7. cap. 7.* In Definitionibus Calatrauæ, *titul. 8. cap. 2.* In Definitionibus Alcantaræ idem insinuatur, cum designentur vestes non sericæ afferendæ à Fratribus Clericis, *tit. 5. cap. 11. num. 14. & tit. 12. n. 17.* Sed in primis censeo, eas leges esse solum pœnales. Deinde posset asseri, sanctitas fuisse iuxta normam antiquiorem, cum Clerici modesti non vtebantur vestibus sericis; sed procedente tempore sunt immutate, nec iudicantur profanæ vestes sericæ in Clericis modeste, ac decenter ornatis; Vnde cum finis Ordinum fuerit, quod habitus Clericorum Fratrum is esset, qualis decet Clericos modestos, & graues, videtur, non contrarij ei fini, si vestes sericæ extra Communitatem afferantur, dū hæc splendidæ non sint, nec auro, aut argento circumdantur.

41 Sed dices; etiam nunc temporis Equites ipsi poscunt licentiam à Senatu Regio Ordinum, vt sericas vestes induant; ergo à fortiori etiam nunc Clerici Fratres non poterunt vti his vestibus. Et olim quidem, cum Equites Iacobæi per *regulam 24.* sui Ordinis prohiberentur vti vestibus sericis, Innocentius VIII. dispensauit, vt Magister posset concedere licentiam ad vtendum illis. Quin aduersus vestes profanas Equitum inuehitur acriter *Isla in reg. Orain. Diui Iacobi, cap. 24.* vbi præscribit modestiam in eis seruandam. Respondebit aliquis, vt vim paritas habeat, solum inferri, Clericos Fratres non posse vti vestibus sericis absq; licentia; indeque dum in Communitate viuunt, indigere licentia Priorum, aut Rectorum, vt interius vestibus sericis vtantur, quam tunc expedit, raro, & non nisi cum urgente causa concedi, si quidem id exigat norma Communitatis, quæ est rigidior, &

aliunde vniformitas inter omnes debet seruari in vestibus, ne hi sericis, illi pannis ornentur. At de Clericis Fratribus extra Communitatem degentibus, solum probari ex vi paritatis factæ, egere licentia sui Prælati, quisquis is sit; alias pœnæ Definitionum subiacebant.

42 Priores de Vcles, & Sancti Marci possunt, iuxta Statutum nuper relatum, ornari vestimentis sericis, & Insigne aureum, vel deauretum in pectore pendens gestare; at Iacobæi Fratres possunt Insigne argenteum, & non deauratum asserre. Equitibus de Calatraua loco supra allato conceditur, posse gestare Insigne aureum, quod Definitiones non extendunt ad Clericos Fratres. In Ordine autem Alcantaræ nihil de eo Insigni in Definitionibus habetur nec circa Equites, nec circa Clericos Fratres, sed omnibus indiscriminatim iniungitur *titul. decimotertio, cap. decimo quarto*, quod Crucem ex panno viridi in pectore, ac in pallio gestent. Consuetudo inualuit, vt Crux aurea, vel argentea in pectore gestetur, quod etiam video extendi ad Clericos Fratres extra Communitatem degentes, vnde si ab Ordinibus id toleretur, consuetudini erit standum. Sed omnino non licet, Fratres Clericos gestare Crucis insigne nimis elaboratum, vel lapillis interfertum, sed modestum, & non pretiosum; id enim sui Status norma, & æquitas exposcunt.

Questio 4. An Equites Militares debeant accinctos tenere enses, dum Sacramenta recipiunt?

43 AFFIRMAT Ioannes Sanchez in *select. disputat. 45. num. 3.* P. Peñafiel Araujo de *obligat. Ordin. Militar. tract. 2. cap. 2. num. 21.* Thomas del Bene *part. 1. tractat. de immunitat. Ecclesiastic. dub. 11. section. 2.* Diana 3. *part. tract. 2. de dubijs Regular. resolution. 30.* Probant; nam Equites Militares differunt à cæteris in habitu; at ensis est habitus proprius Equitum Militarium; ergo in eo à cæteris differunt. Tunc sic. Is habitus, in quo quilibet Religio-

Religiosus ab alijs discriminatur, non debet, nec potest deponi, cum recipit Sacramenta; quis enim dicat, posse Religiosum ex Ordine Sancti Dominici, aut Sancti Francisci deponere habitum proprium, quo à cæteris distinguitur, dum Sacramenta recipit? Igitur, licet alij seculares discernant enses ad Sacramentorum receptionem, maximè Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Confirmationis, Equites Militares nec debent, nec possunt.

44 Roboratur. Hi Equites enses afferunt in signum protestationis Fidei, ad quam defendendam sunt parati; in receptione autem Sacramentorum etiam Fidei fit protestatio; atque adeò tunc munus suum adimplent, enses accinctos tenendo. Ideò enim Christiani stant, dum Evangelium in Missa legitur, ut denotent, se protestari Fidem in Evangelio contentam, paratosque esse ad illam tuendam; Imò olim, ut adnotarunt plures, dum recitabatur Evangelium, enses in manibus Fideles habebant. Equites ergo, quibus Fidem tueri ex proprio Instituto congruit, rectè accinctos retinent enses, dum recipiant Sacramenta, fidem Catholicam confitendo; præcipuè cum Eucharistiæ sit, & dicatur mysterium Fidei, tum in consecratione Calicis, tum in *cap. cum Martha, de celebrat. Missar.* tum pœssim apud Concilia, & Patres.

45 Confirmatur adhuc; nam, dum Equites ad Ordinem Militarem admittuntur, eis ensis confertur, & ad latus sinistrum cingitur; unde quasi proprius habitus ipsis ensis donatur, atque adeò eum debent retinere, & non discingere, dum res spirituales, & sacras exercent. Et quidem id etiã locum habet in Sacramento Confirmationis, quod ministratur ad muniendum, & confortandũ animum in Fide; & benè inter se coherent exteriora arma cum interiorib⁹, ut alia ab alijs protegãtur. Demùm ex consuetudine id probatur, cum Equitibus sit frequens, recipere Sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, accinctis ensibus.

46 Negant alij, Equites Militares teneri, aut posse accedere ad Sacramenta recipienda, ensibus accinctis. Probant, nam Equitum Militarium ministeria sunt duplicia; alia, Fidem armis in bello defendere; alia, res spirituales e-

xercere, Orationes recitare, Choro, & Capitulo assistere cum Clericis Fratribus, dum in Monasterijs degunt, Sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ diebus designatis recipere. Igitur enses ad Fidem in bello defendendam, eis accinguntur; ad res autem sacras toga Capitularis, tanquam proprius habitus donatur; atque adeò hac ornati debent, ensibus relictis; cum sit eorum Actuum proprius, & opportunus ille habitus, debeatque signa humilitatis deferre, & arma mansuetudini contraria deponere. Nec enim ad pugnandum pergunt, sed ad propalandum sua delicta, & pabulo saluari animum reficiendum; Nec min⁹ humilitate, ac mansuetudine fit protestatio fidei, quàm armis, cum hæc nec opportuna, nec necessaria sunt.

47 Deindè, quia in ipsis Ordinibus Militarib⁹ stabilitum est, ne Equites ad similes Actus accedant, ensibus accinctis; unde fit, non esse enses habitum proprium Equitum ad omnes Actus publicos; alias in nullo Actu deberent, aut possent deponere enses, sicut Religiosi aliorum Ordinum in nullo Actu publico valent habitum proprium exuere. In Ordine Alcantaræ, in Definitionibus *titul. 13. cap. 14.* statuitur, quòd Equites togis albis laneis ornati recipiant Sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, quia ensium fiat mentio. Et *titul. 15. cap. 1.* præcipitur, quòd Equites in Monasterijs, causa novitiatus, aut pœnitentiæ degentes, Nullum armorum genus secum afferant *Et titulo 1. cap. 10.* iniungitur, quòd Dignitates, Commendatarij, & Equites absque armis ad Capitulum generale conveniant, sub pœna amissionis armorum, quæ detulerint. Præterea anno 1492. cum esset Ordinis Magister Don Ioannes de Zuñiga, Ordinem visitavit Petrus Abbas Clareuallensis auctoritate Apostolica, & in ea visitatione, vixit in illa *cap. 14.* præcepit in virtute Sanctæ Obedientiæ Commendatarijs, & Equitibus, ne Ingredierentur in Ecclesiam, aut Capitulum afferentes secum enses, gladiolos, aut alia arma, sed togis Capitularibus ornati. In Statutis autem Militiæ Divi Iacobi, *titul. 5. in Instructione Equitum*, apponitur forma deferendi eos ad sepulchrum, & cum alia designentur Ornamenta, non fit vllam mentio ensis.

48 Denique assertum fulciunt, eneruando fundamenta opposita. Etenim habitus, quo Equites Militares discriminantur à cæteris, non est ensis, sed Insigne in pectore gestatum; quod est conspicuum, nam id, quod est discriminatiuum, nequit esse cæteris commune; Sic Habitus distinguens Religiosos Ordinis Sancti Dominici non est communis Religiosis Sancti Francisci; Ensis autem communis est Equitibus non Militaribus, & quibuscumque Militibus, ac pluribus alijs; Et præterea plurimi Equites Militares enses non gestant; tum hi, qui in Sacris sunt constituti; tum Togati, & Scholares; tum alij senio, aut imbecillitate laborantes; signum ergo est euidens, enses non esse proprium Habitum Equitum Militarium; alijs Equites incedentes sine ense Habitum proprium non gestarent, quod nullus vnquam asseuerauit.

49 Ad fidei autem protestationem in receptione Sacramentorum magis opportuna est humilitas, & mansuetudo, quam ensis. Quòd autem Fideles stantes Euangelium audiant, ceremonia est valde consentanea ad ostendendum interiorem animum defendendi mysteria Fidei; Sed inde retorquetur argumentum; nam licet stando, manifestetur protestatio Fidei, tamen stando non debent recipi Sacramenta, quia maior humilitas flexis genibus indicatur; ergo, licet accinctus ensis possit esse signum protestationis Fidei, (& nec id, quasi certum, videtur fore supponendum) tamen ob maiorem humilitatem in Sacramentorum receptione discingendus est. Etenim, est in ea receptione Fideles profiteantur fidem, at Sacramenta immediatè, proximè, & primariò non tendunt ad hoc, vt illi fidem profiteantur, sed vt gratiam propriam cuiusque Sacramenti recipiant. Similiter, etsi olim audiretur Euangelium, apprehenso manibus ense, qui ritus in ea circumstantia erat omnino laudabilis; at quis dicat, oportere, Sacramenta recipi à Fidelibus habentibus enses in manibus? Ergo ab omnibus dignoscendum est discrimen inter alias actiones religiosas, & receptionem Sacramentorum, nec ijdem ritus vtrisque sunt aptandi; nec debet ostendi per eas actiones externas

in quibuscumque Actibus, & exercitijs pijs protestatio Fidei, quæ interiùs temper est fouenda.

50 Nec obstat, quòd Eucharistia sit mysterium Fidei, vt in consecratione Calicis exprimitur. Quippe plura alia sunt Fidei mysteria, & dum audiuntur, exercentur, vel recipiuntur, non est opportunum, per eas actiones externas protestari fidem, que animo firmiter debet adherere; Et id patet, instando fundamentum contrariorum; Nam fideles assurgunt, & stant, dum Euangelium in Milla legitur, vt animum paratum ad tuenda Fidei Mysteria manifestent; & tamen non assurgunt, nec stant, dum consecratur Hostia, & Calix, ac Fidei mysterium exprimitur; quia tunc ingentior reuerentia erga Eucharistiam denotatur, si genua flectant, quam si assurgant; ergo dum recipiuntur Sacramenta, attendendum est maiori reuerentia, & humilitati, quam alij signo representatiuo animi parati ad defendendam fidem.

51 Claram etiam instantiam patitur vltima confirmatio; Nam, si ideò Equites recipere debent Sacramenta, accinctis ensibus, quia eis armantur in admissiõne ad Ordinem, sane debebunt etiam calcaria ferre, quia in ipsa admissiõne calcaria eorum pedibus aptantur; Quòd absõnum ex se cernitur. Itaque arma, & calcaria illis apponuntur, vt Equites armentur; hoc est, vt necessaria ad equitandum, & pugnandum contra hostes eis designentur, ac suppeditentur; non vero vt ornati semper eis incedant, tanquam proprius ille sit eorum Habitus; quare nec calcaria afferunt, nec plurimi, vt iam dixi, enses; quia Crux est Habitus proprius Equitum, quidquid gestent has, aut illas vestes, hunc, aut illum ornatum.

52 Et quidem, cum admittuntur in Ordinem, duo præstantur; aliud, armari eos Equites ritu solemnè, quasi olim armabantur Equites alij, qui non admittebantur in vllum Ordinem; atq; adeò ea arma, & ornatus non sunt propria Equitum Militarium, vt Militarium, sed vt Equitum, in quibus conueniunt cum alijs Equitibus, vt olim armabantur, quin essent Ordinum Militarium. Id supponitur, vt requisitum ad hoc,

hoc, ut recipiant Habitum proprium Ordinum, ac ut sint capaces ingrediendi in illos; sicut supponitur Ordo presbyteratus, ut concedatur iurisdictio ad audientias Confessiones. Aliud præstatur, nempe admissio in Ordinem, ac concessio Habitum proprii; Id autem solum per appositionem Crucis in toga Capitulari; quare is est Habitum propriissimus illorum; nempe Crucis Insigne in pectore, quo ornati semper incedant; Et toga Capitularis ad Actus speciales, & determinatos. Et quamvis simul illa duo præstentur, tamen primum, ut requisitum essentiale, secundum ut constitutum admissionis in Ordinem, seu concessio proprii Habitum exercentur. Et hinc asseruit Mora in tract. de Ordine S. Iacobi. lib. 2. num. 76. Habitum eius Ordinis substantialiter in Cruce consistere. De consuetudine autem non multum esse curandum, aiunt hi, qui hanc opinionem defendunt, cum nec sit constans, nec videatur iusta, ut potè contra Ordinationes Militiarum, & Visitationum; unde viterius colligunt, esse peccatum veniale, accintos portare enses, dum Sacramenta recipiuntur, quia eis Ordinationibus contrahitur. Sic philosophantur aliqui, qui hoc dubium in manuscriptis discusserunt.

53 Ego quidem, rem esse exiguam ponderis, arbitror, nec inuenio decentiam, aut indecentiam in eo ritu discingendi enses, aut accintos portandi in receptione Sacramentorum, & video plures, qui Equites Militares non sunt, recipere illa, accinctis ensibus, quin inde vlla nota, aut scandalum generetur; atque adeo non est id signum distinctionis inter Equites Militiarum, & alios. Laudo quidem illos, qui, ut maiorem animi summisionem præferant, discingunt enses; sed eos non damno, qui non discingunt, cum adhuc sic interiorem reuerentiam, ac humilitatem valeant fouere, quæ in Sacramentis recipiendis omnino est necessaria. Res itaque, quæ ceteris est arbitraria, non adeo specialis Equitum Militarium censenda est, ut de illa nimium sollicitentur.

54 Itaque in primis contra secundam opinionem censeo, nullo modo peccare, si accedant ad Sacramenta, ensibus accinctis. Quippe, si Visitationi Abbatis Clareuallensis in Ordine Alcantaræ standum foret, peccatum lethale es-

set, accedere, armis accinctis, quod nec contrarij admittunt, nec dici valet; Et sicut illud præceptum ibi appositum non obligare ad mortale, dicere tenentur, eo quod in desuetudinem ierit, sic de alijs Ordinationibus asserendum est, desuetudine fuisse abrogatas, & scientibus, ac consentientibus ipsis Militarijs Ordinibus, reuocatas. Quare consuetudo contraria nequit vocari corruptela, & abusus, cum Ordines ipsi adfateant, & penes ipsos sit, sua stabilimenta, ac ritus reformare, seu de nouo condere.

55 Deinde sentio, nullo modo peccare Equitem Militarem, qui discingat enses ad recipiendum Sacramentum. Nulla enim lex, aut Satutum extat obligans ad non discingendum illum; sicut non datur obligans ad hoc, ut qui communiter enses non afferunt, eum sibi aptent, dum Sacramenta recipiunt. Aliud enim est, Ordines annuere, ut Equites non teneantur discingere enses, & id nuper asserabamus; aliud est, præscribere, aut præcipere, ut eos accinctos portent; & id non reperitur præscriptum, vel præceptum; cum nec reprehendantur, nec puniantur Equites secus facientes, nec in Capitulis Generalibus denuò coactis Definitio vlla circa hoc fuerit confecta; & verisimile est, non fuisse eam omittendam, si animus foret obligandi Equites.

56 Demum sentio, rectè eos facere non discingendo enses, & deinceps expediens esse, ut ritum hunc prosequantur; quippe, iuxta dicta, nulla in hoc est indecentia, nec legis transgressio; & aliunde iam hæc consuetudo inualuit, Ordinibus annuentibus, & id sibi populus persuasum habet, quod Equites suo quasi priuilegio, ac munere utuntur, dum accinctis ensibus, accedunt ad Sacramenta; ac cum aliunde summisio, & reuerentia interior non minuat, signum ostendunt sui animi parati ad defendendum Fidem, eiusque mysteria, & Sacramenta, quod eorum proprium munus est.

Questio 5. De excommunicatione, qua fertur in Monasterijs Calatrae, & Alcantarae, die Dominica Palmarum.

57 SINGVLIS annis, Dominica Palmarum, in Monasterijs Calatrae, & Alcantarae legitur, ac fertur excommunicatio, in hac verba; *Authoritate Dei Omnipotentis, Patris, Filij, & Spiritus Sancti, & Apostolorum eius Petri, & Pauli, & totius Ordinis, excommunicamus omnes Conspiratores, Incendiarios, Fures, Falsarios, & etiam Proprietarios, qui ab hinc vsque ad proximam Dominicam in Albis non respuerint, hoc emittentes malitiose, vel per contemptum. Fiat. Fiat. Amen.* Sic extat in Definitionibus Ordinis Calatrae tit. 33. cap. 1. Contra eandem personas excommunicatio lata continetur in Definitionibus Ordinis Alcantarae tit. 34. Sed ibi terminus non extenditur vsque ad Dominicam in Albis, sed vsq; ad Feriam V. in Coena Domini. In Ordine Cisterciensi, a quo haec fuit consuetudo desumpta, non est designatus in Definitionibus dies, in quo censuræ contra Proprietarios, & alios legantur, ac intimentur.

58 Plura suboriantur dubiola circa hanc excommunicationem, quæ proculdubio est lata sententia. Dubitabis primo, qui sint Conspiratores? Id exponitur in Definitionibus Alcantarae *ubi nuper*; *Que son aquellos, que blasfeman del Maestro, o de la Orden universalmente, o se levantan contra ella, o hazen confederaciones, o monopolios para ello.* Hi autem blasphemare dicentur, qui verba grauiâ conuiciosa, ac probroia contra Regem, vti Administratorem, loco Magistri succedentem, iactauerint, quibus inhonorari, & veluti contempti intendatur, vel qui disciplinam contra Ordinem præstiterint. Illi vero aduersus Ordinem insurgere censentur, qui conati fuerint eum euertere; Statuta, seu Definitiones dissipare; loca, ditiones, Patronatus, Beneficia, ac similia usurpare, & quoquo modo bellum, insidias, aut detrimentum afferre. Monopolia autem contra Ordinem tunc fierent, si aliqui inter se conuenirent de non soluendo pensiones, aut redditus, quos deberent;

aut de postulando, seu auferendo, quasi tibi debita, quæ non deberentur, aut de alijs huiusmodi.

59 Dubitabis secundo, quinam Incendiarij excommunicentur? Loco relato in Definitionibus Alcantarae aueritur; *Que son aquellos, que queman Iglesias, o Monasterios, o bienes de la Orden, o de la Iglesia.* Itaque comprehenduntur hi, qui incendierint malitiose quancumque rem vniuersaliter, quæ sit Ordinis, siue sit sacra, siue profana; & qui incendierint in communi quancumque Ecclesiam, esto non sit Ordinis, vel bona propria illius. Bona autem Ecclesiarum sunt quancumque bona Ecclesiastica, iuxta communem usurpationem.

60 Dubitabis tertio, quinam intelligantur in præsentî nomine Fures? Intelliguntur illi, *Que roban, hurtan, o roban, o encubren qualesquier bienes, y otras cosas de la Orden.* Ita loco citato. Quare Fures, qui alia bona, quæ non sunt Ordinis deprædantur, sub hac censura non continentur; Nominè autem aliarum rerum Ordinis intelliguntur Instrumenta publica, Bullæ, Diplomata, Priuilegia, libri Bibliothecæ, Schedules, & cætera, quæ in archiuo seruantur, ac alia huiusmodi.

61 Dubitabis quarto, qui Falsarij subiaceant huic excommunicationi? Respondeo ex *ibi*dem appolitis; *Que son aquellos, que hazen, o mueuen alguna falsedad contra la Orden, o personas en general, o falscan letras del Santo Padre, o del señor Maestro.* Mouere autem falsitatem est, instrumenta, epistolas, aut schedules falsas producere, quibus aliquid contra Ordinem, aut personas in generali intenteur. Falsificare autem litteras Regis nostri tunc subiacebit huic censura, cum littere quasi ab Administratore Ordinis expedita falsificentur.

62 Dubitabis quinto, quinam censeantur Proprietarij? Exponitur *ibi*dem, eum censendum fore Proprietariû, qui ex contemptu, vel ex malicia, causa occultandi bona sua Ordini, quorannis non confecerit Inuentarium, cui obligati non satisfacit, qui illud confectum apud se habuerit. Reuolenda sunt, quæ docimus *ay* 7. 4. circa Inuentarium conficiendum; Nec incidetur in hanc censuram, nisi quando omisio Inuentarij, iuxta *ibi* dicta fuerit graue peccatum, cum nequeat contrahi excommunicatione maior

ior nisi ob lethalem culpam, *63* Dubitabis sexto, an hæc excommunicatio extendatur ad omnes Equites, & Fratres Clericos utriusque Ordinis, adhuc extra Monasteria degentes? Ex proemio Definitionum, quas *supra* retulimus, videtur, eam ad omnes extendi, & expressius id extat in Definitionibus Alcantaræ, ubi asseritur, eam excommunicationem promulgari, *En el Conuento, y Monasterios de nuestra Orden universalmente sobre las personas della, assi Religiosos, como Cavalleros.* Præterea, dū ibi exponitur, qui sint Proprietarii, nempe non peragentes Inventarium, asseritur; *Y el que biere Inventario, y le tuviere consigo, cumpla, como si pidiera licencia al señor Maestre.* Quod solum competit existentibus extra Monasterium; nam qui intra illud degunt, Inventarium non apud se retinent, sed Prælato Monasterij tradunt. Illud tamen difficile apparet, quia solum apponitur terminus quatuor dierum, scilicet à Dominica Palmarum usque ad Feriam V. in Cena Domini, & in Ordine Calatravæ, quindecim dierum, nempe usque ad Dominicam in Albis, ut resipiscant, & satisfaciant hi, qui aliquod ex illis peccatis patrarunt. Evidens autem est, non sufficere id tempus, ut excommunicatio perveniat in notitiam absentium, & distantium, & satisfaciant, absolutionemque possint; maxime cum ibi indicetur, ad Monasterium fore accessuros ad emendationis signa propalanda; *Desde que se pone, hasta el Lunes de la Cena, para que vengan a hazer conciencia, y enmienda, y satisfacion à Dios, y à la Orden, y los absuelvan.* Et etiam est evidens, Moniales non posse pro absolutione ad Monasteria Calatravæ, & Alcantaræ aduentare.

64 Dices, iam omnes esse confisos, aut debere esse certiores huius excommunicationis infligendæ, cum in Definitionibus contineatur, quas tenentur apud se habere, & callere; atque a deo posse incidere in illam absentes, & distantes, ac valere, tempus prævenire, ut satisfactionem præstent. Contra, nam in Definitionibus non infligitur hæc censura, sed asseritur, eam infligi debere in Monasterijs; id autem est res facti; quare, dum de facto non infligitur; nequit in illam incidi; & inde opus est notitia, quod sit inflicta, ut contrahatur. Nam demus, Superiorem Monasterij

obincuriam, obliuionem, vel malitiam non promulgasse illam; sane nulla tunc erit appolita excommunicatio; ergo opus est, noscere, eam fuisse promulgatam. Hinc augetur difficultas. Etenim, quomodo sciant Regulares absentes, & præcipue distantes, excommunicatione fuisse pronuntiatam? Crediderim, plurimos, maxime Equites, ignorare, quid in Monasterijs peragatur, nec posse id pluribus ex illis constare, cum careant commercio cum ipsis Monasterijs.

65 Replicabis, saltem constat, aut constare debet omnibus, aliquo anno fuisse promulgatam eam excommunicationem, quæ sane suam vim retinet, donec delinquentes resipiscant, & absoluantur, nam tempus in ea præfixum non est terminus obligationis, hæc enim veterius protrahitur, conservata vi ligandi; sed est terminus, intra quem illa non contrahitur, si delinquentes resipiscant. Contra primo, quia videtur etiam terminus, intra quem sunt absolventi, ut ex verbis *supra* transcriptis apparet. Contra secundo, nam excommunicatio hæc non fertur contra eos, qui post illius promulgationem, & terminum in ipsa designatum, delicta patrauerint, sed contra eos, qui antecedenter illa commiserunt, aut intra terminum præfixum non confecerint Inventarium bonorum ex malitia, vel contemptu. Quod probatur, tum quia quotannis pronuntiat, ut qui in eadelicta inciderint, resipiscant, qui finis satis exprimitur in verbis relatis; tum quia iniungitur, ut pro absolutione accedant usque ad diem præfixum; non autem possunt accedere, qui post illum diem delinquent. Hinc, quamvis constet, aliquo anno fuisse promulgatam eam excommunicationem, si postmodum quis deliquit, opus est, ut noscat, iterum fuisse pronuntiatam, alias quomodo in illam incidat, si eundem necessum est ad contrahendam excommunicationem notitia illius?

66 Accedit, eam censuram, utpote odium, esse restringendam, non ampliandam; & quamvis dicatur *loco retulato*, extendi ad omnes Equites, & Fratres Clericos Ordinis, debent supponi termini habiles, nempe si in Monasterijs adsint, ubi eius notitiam habeant. Nam quomodo degens in Italia, Flandria, Indijs, imò in locis Hispaniarum, maxime distantibus, sciat, eam excommuni-

municationem fuisse promulgatā? Nec ignorantia illius est crassa, aut affectata, sed moraliter, & communiter contingens; nec tenentur singuli Equites, & Clerici Fratres inquirere à Monasterio per epistolas, an promulgata fuerit ea cētura, vt ex sola terminorum propositione quilibet prudenter arbitrabitur.

67 Ego quidem, melius expectans iudicium, censerem, eiusmodi excommunicationem solū extendi ad eos, qui in Monasterio versantur, vel extra illud certam notitiam percipiunt, quòd de facto fuerit promulgata; quę notitia sufficiens est, vt contrahatur, si quis delinquens non resipiscat intra dies respectiue annumerandos, sicut in ea præfiguntur; nam ex verbis iam adductis constat, ad omnes Ordinis personas extendi, suppositis nempe terminis habilibus, notitiā illius, absque obligatione inquirendi de illa, & non resipiscentiā intra dies connumeratos; qui non pauciores debēt designari absentibus, quā presentibus; Et materialiter se habet, quòd sint dies immediati post Dominicam Palmarum, quando quis post mensem, v. g. notitiā certam habuit excommunicationis; nam à tempore eius notitiā incipiunt annumerari dies.

68 Dubitabis septimò, à quo sit hæc absolutio præstanda? Respondeo, hanc excommunicationem, vt constat ex verbis illius, non esse reseruatā, atq; adeò posse absoluere ab illa quemlibet Sacerdotem, qui possit absoluere Regulares earum Militiarum à peccatis lethalibus; quæ est doctrina communis, & certa circa censuras. Et quidem constans est apud Ordines præfatos Militares, nullum esse in eis casus de facto reseruatōs. Cæterum si tolleretur à Regularibus facultas eligendi Confessarium, vt à Superioribus tolli potest, non valent absolui ab ea censura, nisi per Confessarios in Ordine designatos, quia hi soli possent absoluere eos à peccatis lethalibus. Adhuc tamen in hoc casu possent Regulares, si Bullam Cruciatæ haberent, eligere quemuis Confessarium approbatum ab Ordinario, qui eos absolueret à peccatis lethalibus, & censuris, cum supponamus, non esse reseruatōs intra ipsum Ordinem. Idlatissimè tradidi *tom. in Bull. Cruciat. disp. 24. ex n. 185.* Nec ea verba; *para que vengā à ha-
xer emmienda;* ostendant, reseruatam

Priori esse censuram; Nam, quomodo à Priore Equites nimium distantes, vel Clerici Fratres, aut Moniales absolutionem exposcerent? Deindè reseruatō est odiosa, nec extendenda ad verba adeò obscura, cum semper apponatur sub expressis vocibus *reseruatōis*, aut similibus. Rursus in sententia asserente, Equites non esse strictè Religiosos, etiam absque Bulla Cruciatæ, possunt absolui à quauis censura non reseruatā per quemlibet Confessarium approbatum ab Ordinario loci.

69 Dubitabis octauò, an præfata excommunicatio promulgari possit, & debeat in Collegijs Salmanticensibus Calatrauæ, & Alcantara? Mihi constat, nunquam promulgatam fuisse eam excommunicationem in prædictis Collegijs. Et ex hoc facto respondeo, in primis non dari obligationem promulgandi illā. Etenim ea consuetudo (quæ abusus, & corruptela nequit vocari, cū tot extiterint in his Collegijs Rectores apprime docti, ac in Ordinum suorum Definitionibus, ac obligationibus versati, nec non timorata conscientie, qui ei consuetudini indusserunt) sit optima legis interpret, ex eaque colligatur, Definitiones, quæ de hac excommunicatione loquuntur, strictè intelligi de Monasterijs, nec vocem *Monasteria* in præfati extendi ad Collegia. Ea cæterum consuetudo non promulgandi excommunicationem est antiquissima, siquidem vtriusque Collegij Erector, ac Fundator fuit inuictissimus Imperator Carolus V. Hispaniarum Rex; & à prima erectione vsque adhuc non extat memoria, nec vestigium, quòd ea excommunicatio fuerit vnquam promulgata; cū tamen in Monasterijs semper fuerit repetita; non tamen in Monasterijs Monialium, in quibus nunquam fuit promulgata.

70 Deindè censeo, non posse in his Collegijs præfata censuram à Rectoribus promulgari, (estò data vrgenti causa illi valeant censuras in subditos ferre) Nam ex consuetudine posita, interprete optima legis, infertur, Definitiones nō locutas fuisse de Collegijs; aliàs incredibile apparet, omnes Rectores muneri suo defuisse; id ignorasse; Senatū Ordinum non fuisse monitū; nec præcepisse obseruantiam eiusmodi Definitionum. Si ergo hæc de Collegijs non

non loquuntur, non est penes Rectores potestas, ut ipsi extendant eam Ordinationem ultra mentem, & placitum Capitulorum Generalium, ac ipsorum Ordinum; nec quod imponant hoc onus, & gravamen subditis, qui saltem, dum ignorant, excommunicationem illam de facto fuisse promulgatam in Monasterijs, ea nequeunt ligari, iuxta dicta *superius*; iuxta quæ non absq; fundamento etiam contendere posset, solum extendi eam excommunicationem ad Fratres Clericos degentes in ipsis Monasterijs, & ad Equites in eisdem ratione novitatus, poenitentia, aut alia ex causa commorantes. Cæterum Novitij nequeunt culpam Proprietariorum contrahere, cum votum Paupertatis non emiserint.

71 Obserua in præsentem, vocem *Proprietarios* contentam in formula excommunicationis latius patere, quam expositum est *suprà*, secundum se sumptam; attamen potuerunt Ordines restringere censuram ad eos solos Proprietarios, qui Inventarium ex malitia, aut contemptu non peragerent; utpotè deficientes in actione præcipua, rationis cuius Votum paupertatis in Ordinibus Militaribus viget, (quamvis ad plura extendatur, de quibus *disq. 4.*) & subiectio, ac subordinatio significantur. Restrinxisse autem ad solos Proprietarios non peragentes Inventarium bonorum, constat ex eis verbis; *Y declaro el Capitulo, que a quel se tendra por Proprietario, y caera debajo de la excomunion susodicha, que de jure de hazer Inventario cada año, como de Orden es mandado, por menosprecio, ò por malicia de encubrir algo à la Orden*; Ergo cæteri alij, qui aliud peccatum proprietatis commiserint, in eam non incident excommunicationem. Hæc consequentia est recta, suppositis duobus principijs; scilicet quod exceptio firmat regulam in contrarium; & quod odium autem est præfata excommunicationis, ut ex se liquet non sunt amplianda, sed restringenda. Nec restrictio prædicta continet quidquam absolutionem, imò est iuxta ipsorum Ordinum mentem, & expositionem expressam.

* * *

Quæstio 6. Ostenditur expediens, diem S. Benedicti institui Festum in territorijs Ordinis Alcantaræ. Ubi attinguntur Indulgentia Ordinum Militarium.

72 **S**UPPONENDUM est, Clementem VII. expedivisse Bullam anno 1530. quæ incipit *Pastoris*, & affertur in Bullario Alcantaræ pag. 126. in qua statuit, ut in omnibus locis, ac territorijs Ordinis Alcantaræ, omnes tum ex Ordine, tum cæteri inibi habitantes diem S. Benedicti, ut solemnem, & festum colerent, atque ab omni opere servili cessarent, sicut in diebus Dominicis, & alijs Festivis; poena excommunicationis latæ sententiæ inflicta transgressoribus. Deinde indulgentias concedit, de quibus *infra*.

73 Supponendum est rursus, S. Benedictum esse Patronum, & Advocatum prædicti Ordinis Alcantaræ, ut exprimit ibi Pontifex; simul, & eque præcipue, ac S. Bernardum; Imò cum videatur, S. Bernardum fore anteposendum, si quidem hæc Ordo est Cisterciensis, nihilominus in omnibus Ecclesijs Ordinis simul apponuntur effigies S. Benedicti, & S. Bernardi; Et quod amplius est, ut extat in Definitionibus *tit. 39. c. 2.* quoties Equites Alcantarenses simul ad bella procedunt, in vexillo Ordinis ex vna facie effigies Christi crucifixi, ex alia effigies S. Benedicti afferuntur, & in vtraque facie Insigne proprium Ordinis. Id quæ speciali ratione fiat, non liquet; nisi quod sic ab exordio Ordinis fuit inductum. Supponendum est demum, Urbanum VIII. aliquos dies Festos & medio tulisse, ita ut dumtaxat ex præcepto observarentur hi, quos ipse declaravit, & passim circumferuntur; indulgisse tamen potestatem, ut dies Sancti, Patroni diœcesis valerent festivus institui; necnon in quovis Oppido posset Patronus eligi, cuius dies festus institueretur.

74 Hinc dies S. Benedicti Festivus esse desijt, cum non fuerit expressus inter designatos ab Urbano VIII. & aliunde non fuerit de novo institutus in territorijs Ordinis de Alcantara; nec enim

nim datur obligatio, sed permissio, aut indultum, vt possint institui festiui dies Patronorum.

75 His suppositis, assero, posse Ordinem Alcantarę instituere Festum diem S. Patriarchę Benedicti in cunctis suis ditionibus, territorijs, ac Oppidis; & insuper valdè congruum, expediens, ac debitum esse, vt instituat. Primū patet; nam dięceses, & Oppida possunt eligere Patronos, quorum dies, vt Festos, obseruent; cum autem Ordines habeant iurisdictionem spiritualem, & tēporalem in suis territorijs, & Oppidis, & ex eis consentur quędam quali dięceses, nulli alij subiectę Antistiti, in quibus Ordines idem possunt, ac Episcopi in suis dięcesibus, sit, vt valeat Ordo Alcantarę designare Patronum S. Benedictum, ac eius diem adscribere Festiuium in suis territorijs.

76 Imò, etsi in toto aliquo territorio, vel Prioratu, alius iam fuisset Patronus præfixus (quod tamen consensum Ordinis requirit) potest ipse in quouis Oppido determinare S. Benedictum promulgare, vt eius Patronum, & diem obseruandum iniungere; siquidem, præter Patronum dięcesis, alius cuius Oppido ab Apostolica Sede indulgetur. Id tamen, fateor, præstari non posse, si de consensu, ac licentia Ordinis sint iam præfixi duo alij dies Festi, alter ratione Patroni dięcesis: alter ratione Patroni specialis Oppidi. Nec id semel stabilitū potest, nisi à Pontifice, immutari; cum ille solum permiserit primam designationem, & electionem, qua peracta, idemet Pontifex solemnitate conferret diebus designatis, atque ad eam solemnitas, vt ab eo dimanans, nequit, nisi ab ipso reuocari, aut immutari.

77 Iam verò institutionem eiusmodi Festi S. Benedicti expedire, & veluti ex debito, fore præstandam, facile suadet. Etenim quę Religio sacra suum Patronū maiori solemnitate, qua potest, non veneretur in suis Domibus, & Ecclesijs, cum nequeat cultum ampliùs extendere? Vel quę, si posset, eius diem obseruari, totis animis non conaretur? Ratio ad id vrget. Nam, qui parentes honorare potest, & omittit, ingratiitudinis notatur, ne dicam, exiguę pietatis; Cum ergo possit Ordo præfatus Parentem suum S. Benedictum hoc

exteriori cultus, ac honoris signo, & obsequio donare, si non præstet, argui potest videtur, quasi parū sollicitus de splendore Parentis. Quod si Militia Iacobæ adeo sedulè suum, & Hispaniæ vnicum Patronum veneratur, & colit, cur Militia Alcantarę strenuam operam in sui Patroni cultum non impendat? Maximè cum id in animo feruenter habuerit, si quidem Pontificem Clementem VII. Alcantarense ad eam Bullam expediendam excitauerint; & præterea Apostolica Sedes, vt in ea exprimitur, cupierit, vt ipse S. Benedictus amore per amplius honoretur, ac Militia, & Ordinis prædictorum, aliorumq; fidelium deuotio ad illud augeatur; Et idcirco Indulgentias infra referendas pro Festo S. Benedicti concesserit. Quare in eiusmodi Festi institutione, cęptis, & desiderijs antiquis insistitur, & Pontificiæ voluntati indulgetur.

78 Potest autem hoc Festum instituere Capitulum generale Ordinis, & Senatus Regius Ordinum. Quin & Priores Militares, iurisdictione quasi Episcopali gaudentes id valent præstare in suis dięcesibus, aut Oppidis; Sed tamē quia hi Priores, præter ea, quę specialiter, & personaliter ad ipsorum potestatem spectant, maximè subordinatam ipsis Ordinibus retinent iurisdictionem, nec quid pertinens generaliter ad totū Ordinem possunt absque ipsius consensu peragere, idèò nequeunt hunc diem Festum instituere, quin Capitulum, vel Senatus Ordinū monitus ratum habeat. Quod cernere est in aliquibus alijs actibus ad territorium spectantibus, v. g. in ædificatione Monasteriorum, & similibus, in quibus recursus ad Capitulum, vel Senatum est necessarius. Sicut etiā in alijs Religionibus, etsi omnis potestas Ordinaria sit penes Superiores locales, & Prouinciales, attamen in materijs grauissimis exigitur recursus à Superioribus localibus ad Prouinciales, & ab his ad Generalem, & ad Capitulum sæpè; Capitulum autem generale Ordinis Militaris representat ipsum Ordinem; Senatus autem habet se instar Generalis trium Ordinum.

79 Inquires, an, si id Festum institueretur, Regulares existentes extra territoria Ordinum tenerentur illud obseruare? Respondeo, non teneri; quia

quia Institutio Festorum, prout communiter fit in Ecclesia, non est pro personis seorsim, & secundum se, sed pro locis simul, & personis; seu pro personis in hoc, aut illo loco existentibus; leges autem locales non obligant eos, qui extra loca, pro quibus promulgantur, existunt; ut cum communi Authorum sententia tradidi, & exposui *tom. de Iure Academico lib. 3. quæst. 22. ex num. 239.*

80 Dices, posse Capitulum obligare sub præcepto Sanctæ Obedientiæ omnes suos Regulares, ut ubique illud Festum obseruent. Respondeo, sub hac ratione, non posse; nam id esset instituere Festum in alieno territorio pro aliquibus personis, quod Capituli excedit potestatem; cum obligatio diei Festi afficiat pariter personam, & locum, non autem potest Capitulum, nec Senatus Ordinum instituere diem Festum pro Regularibus suis Matriti, v. g. versantibus; nam ea obligatio afficeret illos, & Matritum respectu illorum, quod esset, suam iurisdictionem ad alienum territorium protrahere. Sub alijs rationibus posset Capitulum, aut Senatus præcipere, ut in die S. Benedicti omnes subditi Regulares audirent Missam, sicut potest præcipere, ut die eo peccata cõfiteantur, & sicut alia pia opera valet iniungere. Prælati enim possunt subditis præcipere opera pietatis, maxime cum vrgens, & grauis causa datur, & hi tenentur illis obedire ex vi Voti Obedientiæ. Vnde, si tunc Regulares Militiarum existentes extra territorium, in quo dies S. Benedicti obseruaretur, non audirent Missam præceptam à Capitulo, peccarent contra Votum Obedientiæ, non verò contra præceptum Ecclesiasticum audiendi Missam die Festo; Hinc ab effectu, & à posteriori infertur, per illud præceptum Capituli non institui diem Festum extra territorium; est eadem (aut maior ratione Voti) esset obligatio præstanti in illo die, quidquid in diebus Festis præstari debet. Sic etiã posset Prælati præcipere subdito sub virtute Sanctæ Obedientiæ, ut audiret Missam die Dominico, & alio die non Festo; Tunc, si subditus ommitteret utroque die Missam; prima die peccaret, peccato sacrilegij contra Votum Obedientiæ; & præterea contra præceptum Ecclesiasticum; Secunda verò die, primum dumtaxat peccatū committeret.

Videantur dicta à Me *tom. de Iure Academico lib. 3. quæst. 25. ex num. 268.* Vbi id punctum exagitaui.

81 Deueniamus ad Indulgentias, quæ ad inuicem cõmunicantur ab Ordinibus, nisi loco sint affixæ. Clemens VII. in præfata Bulla pro Alcantarensis expedita cõcedit triginta annos, & totidem Quadragenas Indulgentiæ de iniunctis penitentijs eis, qui annuatim visitauerint in Prioratu Alcantaræ quamlibet Ecclesiã totius territorij à primis Vesperis vsq; ad Occasum Solis quouis ex diebus, seu festiuitatibus sequentibus; In Epiphania Domini; In Natiuitate Virginis, eiusque Annuntiatione, & Assumptione, ac in Festo S. Benedicti. Eandem indulgentiam impertitur his, qui in territorio Prioratus *de Villanueva*, seu *de Magacela*, visitauerint quamlibet Ecclesiam, in Festo Resurrectionis Domini, Corporis Christi, Omnium Sanctõrum S. Iacobi, & S. Benedicti, fundendo preces, ut ad similes Indulgentias obtinendas assolet fundi. Obiter nota, quòd pro mortis articulo; seu periculo omnes ex Militibus Cisterciensibus plenariè possunt absolui, & obtinent eas Indulgentias, quas lucratur, qui tempore Iubilæi Ecclesias Romæ visitant. Ita Sixtus IV. ut extat in Definitionibus Alcantaræ *pag. 329.* & in Bullario *pag. 205.* Aliæ Indulgentiæ continentur in Bullis Pontificijs, quæ afferuntur in Bullario Alcantaræ *pag. 172. & 242.* Pro mortis articulo eadem Indulgentia plenariè, & item semel in vita, applicanda à Confessario, concessa est Clericis Fratribus Iacobæis Monasteriorum de Vcles, & S. Marci à Leone X. In Bulla, quæ incipit *Religionis zelus.* Ibi etiam eis conceduntur omnes Indulgentiæ Stationum Romæ, dum iisdem diebus Stationum visitent vnã, vel duas Ecclesias, seu Monasteria, aut Capellas, seu duo, aut tria Altaria, intra, vel extra Monasterium. Quæ Indulgentiæ ibi etiam conceduntur seruitoribus, & domesticis sacularibus eorundem Monasteriorum, sed hi absq; Bulla Cruciatæ nequibunt eas obtinere. Deindè Paulus V. in Bulla expedita anno 1619. quæ extat in Bullario Alcantaræ *pag. 172.* concessit Clericis Fratribus trium Ordinum Militarium omnes Indulgentias concessas cunctis Religionibus, siue Mendicantes sint, siue non. Urbanus VIII. in Bulla allata in

in eodem Bullario pag. 239. concedit Indulgentiam plenariam Equitibus Iacobæis sumentibus Eucharistiam in die Natiuitatis Domini, Pentecostes, & Assumptionis. Quas Indulgentias communicare etiam Equites Calatrae, & Alcantare, asserui in superioribus. Non verò hanc vltimam Indulgentiam communicant Clerici Fratres, estò communicent alias non designatas in speciali Equitibus, quia communicatio semper est respectiua, Equitum nempe ad Equites; cum proportio sit inspicienda, attētis personis, & circumstantijs qualitatis, & capacitatis, & causæ motiua, ac finalis.

82 Quomodo intelligantur anni, & Quadragee Indulgentiæ, exposui tom. in Bullam Cruciat. disp. 6. c. 1. num. 7. Quid significant ea verba de penitentijs iniunctis, declaravi ibidem num. 9. Quota oratio sufficiat, & an mentalis, & in quo Ecclesiæ loco, tradidi eo loco disp. 19. ex num. 4. 7. ac 12. & disp. 20. ex num. 28. An oratio vocalis determinata? ibi disp. 20. num. 30. Non esse necessarium, exprimere finem, pro quo oratur, sed satis esse, orate pro intentione concedentis Indulgentiam, asserui inibi disp. 19. num. 6. Posse eandem Indulgentiam toties quoties eadem die obtineri, visitatione, & oratione repetita, docui ibidem disput. 6. cap. 5. Plurima his affinia ventilavi eo tom. per plures disputationes, circa Indulgentias, quæ huius loci specialia non sunt, sed communia omnibus Indulgentijs, ideòque à repetendis iisdem abstinere. Aliqua alia scitu digna nunc attingam, non tamen ex professo discutiam, quia etiam cæteris similibus Indulgentijs aptari queūt.

83 Igitur obseruandum est primò, Indulgentias concessas à Vesperis diei obtineri posse ab ea hora, in qua pulsantur campanæ in Ecclesia Matrice territorij ad Vesperas, tunc enim incipit Festum celebrari; quare tempore Quadragesimæ, cum ante meridiem Vesperæ dicantur, ab ea etiam hora antemeridiana incipit Iubilæum aut Indulgentia obtineri. Ita cum Nauarro, Medina, Rodriguez, Bonacina, P. Enriquez, Suarez, Reginaldo, & Coninch tenet P. Antonius de Quintanadueñas tom. 1. singularium, in appendice tract. 3. dub. 3. Ipse verò dub. 4. docet, Occasum Solis, qui est terminus Iubilæi, intelligi, cum Cō-

pletorium finitur, quod in Monasterijs solet finiri sub Occasum Solis, tunc enim, ait, Festum illud Ecclesiasticè terminatur. Sed id scrupulis est obnoxium; cum soleat Completorium in Monasterijs hora quinta recitari, aut cantari; & tempore veris adhuc Sol non illicò ad Occasum pergat; Nec est, cur restringamus verba Pontificum in materia fauorabili; quare, cum propriè possint intelligi de ipso Occasum Solis, vsque ad ipsum posse Iubilæum, seu Indulgentiam obtineri, est asseuerandum.

84 Secundo obseruandum est, si Festi celebratio Ecclesiastica transferatur in diem alium, (v. g. Annuntiatio Virginis incidens in diem Dominicam Quadragesimæ, aut in quamlibet diem hebdomadæ maioris, transfertur in aliud diem) Iubilæum, seu Indulgentiam non transferri, nam conceditur in honorem diei, & ille est proprius dies. Ita P. Azor tom. 2. instit. moral. lib. 1. cap. 28. P. Fagundez in 1. præcep. Ecclesiast. lib. 1. cap. 2. num. 10. P. Quintanadueñas ubi supra dub. 5. Qui dubijs sequentibus, tractat, quomodo hæc Iubilæa debeant esse signata, quo sigillo, & à quo Notario subscripta, & à qua persona in Dignitate Ecclesiastica constituta, & qui hanc Dignitatem obtinere dicantur? Deinde in Appendice tract. 4. dub. 1. & 2. exprimit plurimas, & ingentes Indulgentias Regularibus ab Apostolica Sede concessas, quæ Ordinibus Militaribus per communicationem priuilegiorum competunt, & consonum esset, ab omnibus dignosci, vt thesaurum adeò copiosum, ac æstimabilem comparare valerent. Nos etiam disq. 7. attigimus aliquas Indulgentias ex innumeris, quas Religiosi Militares lucrari queunt.

85 Tertiò obseruandum est, Regulares, qui per Obedientiam reperiuntur extra Monasteria, aut loca, quorum visitationi annexa est concessio Indulgentiæ, si aliud requisitum præter visitationem non exigatur, posse obtinere Indulgentiam visitando Ecclesiam loci, in quo adsunt; & etiam infirmos eam lucrari, recitando in cellis, seu valetudinarijs preces, quæ in Ecclesia erant recitanda. Latè id probat P. Quintanadueñas eo tract. 4. dub. 4. Præterea si Regulares euehantur in Episcopos, gaudent priuilegijs, & Indulgentijs Religionum, nisi specialiter à Pontifice ali-

quibus id sit denegatum. Ita idem Author. Nouitij etiam obtinere possunt Indulgentias Religionum, vt nos diximus de Nouitijs Militaribus *disquisit.* 3. & cum pluribus docet P. Quintanaduernas *suprà dubio* 3. Qui per plura dubia sequentia tractat, quomodo detur communicatio Indulgentiarum inter Religiones Sacras? an ad lucrandas omnes Indulgentias indigeant Regulares Bulla Cruciatæ, vbi hæc viget? An Religiosi (hæc omnia aptanda etiam sunt Monialibus) possint in suis Ecclesijs lucrari Indulgentias concessas pro Ecclesijs, locis, & Stationibus totius Orbis? Videndus est ille, nam longum hæc desiderabant tractatum.

Quæstio 7. Cui confiteri teneantur Equites, & Clerici Fratres Ordinum Militarium? Vbi de Reseruatione casuum?

86 **Q**VAMVIS in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.* 7. *cap.* 2. præcipiatur, Equites, & Fratres Clericos tempore Palchatis (nec enim ibi de Confessione per annum quidquam decernitur) confiteri Prioribus, aut Sacerdotibus Ordinis idoneis, qui ab ipso Ordine licentiam obtinuerint excipiendi Confessiones; Et designantur ibi loca, ad quæ ex singulis Hispaniæ territorijs Equites, ac Fratres sunt accessuri, vt sua peccata confiteantur; Ac insuper additur in Festis Natiuitatis, Pentecostes, & Assumptionis Dei paræ, posse confiteri Clerico sæculari, dum tamen à Prioribus facultatem habeant, quibus missuri sint testimonium Confessionis peractæ; excepto articulo mortis, vel si adeo distent, vt licentiam poscere nequeant; Et præterea iniungitur, quòd Regulares ex Ordine extra Hispaniã commorantes impetrent facultatem à Priore S. Iacobi de Vcles, vt possint confiteri Sacerdoti idoneo sæculari, aut Regulari; Similia ferè præcipiuntur in Definitionibus Calatravæ *tit.* 4. *c.* 2. & 3. Et in Definitionibus Alcantaræ *tit.* 16. *c.* 1. laxior facultas permittitur confitendi cui libet Sacerdoti approbato de licentia Prioris. Quamuis, inquam, hæc ita se habeant, legitima tamen consuetudine vt

plurimum sunt abrogata, vt obseruat P. Quintanaduernas *tom.* 2. *singul. tract.* 3. *singul.* 10.

87 Etenim Equites, & Clerici Fratres extra Communitatem degentes, confitentur cuiuscumque Sacerdoti approbato. Et quidè cum adeo sint dispersi, difficillimum esset, normam præscriptam exequi, quæ sanè ortum habet ab eis temporibus, in quibus pauciores erant Equites, nec adeo à Monasterijs seiuncti. Præterea, cum in Ordinibus Militaribus nullus de facto casus sit reseruatæ Superioribus, & virtute Bullæ Cruciatæ possint omnes Religiosi eligere Confessarium approbatum, qui eos ab omnibus peccatis, & censuris non reseruatæ Superiori, nec Sedi Apostolicæ, absoluat, iuxta tradita à Me *tom.* in Bullam Cruciatæ, *disput.* 24. *cap.* 18. fit inde, virtute Bullæ, adhuc vigentibus præfatis Statutis, & Definitionibus, Equites, & Fratres Clericos extra, & intra Communitatem degentes posse eligere quemcumque Confessarium approbatum ad omnia peccata, & censuras. A reseruatæ tamè Pontifici Regulares nequeunt absolui virtute Bullæ, nisi facultas Superiorum accedat, vt latè tradidi *loco relato, dis.* 24.

88 Demum circa Equites, Ordines annuunt, quòd cuius Confessario approbato confiteantur. Etenim cum visitantur, non poscitur ab eis testimonium licentiæ Prioris, nec quòd confessi fuerint Sacerdoti ex Ordine, sed dumtaxat testimonium Confessionis, diebus festiuis ab Ordine designatis; Vnde Equites virtute Bullæ poterunt absolui, etiam à reseruatæ Pontifici, eo modo, quo in ipsa Bulla indulgetur, & ego explanauit *eo tom.* in Bull. *Cruc. disp.* 23. Etenim liberæ eis potestas est, non secus ac sæcularibus, ex consuetudine, & conuenientia Ordinum, vt cuiuscumque Confessario approbato confiteantur.

89 Verum non esse necessariam approbationem Ordinarij in Sacerdote excipiente Confessiones Equitum, sed sufficere Superiorum licentiam, docent Ioannes Sanchez in *select. disputation.* 49. *num.* 11. Diana *part.* 3. *tractat.* 2. *resolut.* 30. P. Quintanaduernas *vbi supra num.* 4. (Quod intelligendum est in sententia tuente, Equites esse strictè Religiosos; nam in sententia opposita idem de illis quoad hoc dicendum est.

ac de cæteris sæcularibus) Etenim Tridentinum solum exigit approbationem Ordinarij ad excipiendas Confessiones sæcularium, non verò Religiosorum; Verùm addit Diana, contrariam esse consuetudinem. Ego quidem censeo, ideò contrariam esse, vel quia statuta sententiæ tuenti, Equites non esse strictè Religiosos, vel quia prædicti Equites, vt iam attigi, virtute Bullæ Cruciatæ eligunt Confessarium; electio autem facta vigore Bullæ, etiam à Regularibus, debet esse Confessarij approbati ab Ordinario, & non aliter, vt docui latè *tom. in Bullam Cruciatæ, disputat. 22.* Et aliundè, cum Ordines annunt, vt Equites confiteantur cuilibet Sacerdoti, non secus ac sæculares, consequenter volunt, vt ea qualitas approbationis in Confessario detur, sicut datur ad audiendū Confessiones sæcularium; Quod patet, tum quia ipsi Ordines non deignant alios Sacerdotes non approbatos, quibus possint Equites confiteri; eatenus autem possent confiteri illis, quatenus à Superioribus fuissent designati; nam alias occasione daretur confitendi Sacerdotibus inidoneis. Vnde cum specialiter ab Ordinibus in Confessarios designantur Fratres Clerici, supponitur, aut exprimitur, eos prius fore idoneos iudicandos; Tum quia expressè, Confessarios approbatos fore eligendos, decernitur in Definitionibus Alcantaræ *vbi supra*; Et in Statutis Diui Iacobi asseritur, extra Hispaniam Equites de licentia Prioris de Vclis electuros esse Confessarios idoneos, quæ idoneitas per approbationem constare debet, cum id non sit relinquendum arbitrio, & iudicio ipsorum Equitum.

90 Id vires accipiet ex dicendis *disq. 14. num. 56.* de priuilegio Clericorum Fratrum Ordinis D. Iacobi ad eligendum in Confessarium quemcumque Sacerdotem; vbi conuincemus, debere esse idoneum. Quod nunc fundamento manifesto adhuc luadeo; nam in Statutis *loco relato*, iniungitur, quòd Equites, & Clerici Fratres confiteantur *A los Priores, ó otros Sacerdotes de la Orden idoneos, que su licencia tuuieren, ó à los Confessores diputados por Capitulo.* Si ergo Confessarij intra Ordinem eligendi debent esse idonei, & simul habentes licentiam à Priore, aut à Capitulo deputati, quomodo liceat, eligere extra Ordinem Sa-

cerdotes non approbatos, nec licentiam à Superioribus habentes. Et loquendo in communi, is qui habet facultatem eligendi Confessarium, non alium eligere potest, nisi approbatū ab Ordinario, vel à suo Superiore, iuxta qualitatem priuilegij, quo in electione vtitur. Nam in generali concessione non veniunt ea, quæ Superior non concederet, si specialiter rogaretur; Sūmus autem Pontifex non concederet in specie facultatem confitendi cuicumque Sacerdoti, sine delectu; cum periculum esset, vt penitens Sacerdoti rudi, & indocto confiteretur. Itaque Cardinalium Congregatio *ad ses. 23. c. 15.* Viualdus, Angelus Vancius, Suarez, Vazquez, Reginaldus, Filiucius, & plures alij, quos sequitur Bonacina *tom. 1. disp. 5. q. 7. punct. 3. n. 5.* Videatur Ioannes Sanchez *in selectis, disp. 59. num. 4.* Dices, id concedi specialiter à Pontifice in Bulla super hoc expedita. Sed *loco relato* huic obiectioni respondebo, & assertum firmabo; & ex dictis ei satisficit.

91 Inibi etiam agam de absolutione à reservatis, si Prælati Monasteriorum reseruarent aliquos casus ex his, quos iuxta Breue Clementis VIII. Prælati locales reseruare possunt. Quin ibi concedit Pontifex, posse alios casus à Capitulis Generalibus, & Prouincialibus reseruari. Quod Breue fusè exposui *tom. in Bullam Cruciatæ, disput. 24. ex cap. 1.* Et ex eo colligitur, posse Capitula Generalia Ordinum Militarium reseruare de facto tum casus in illo Breui contentos, tum similes alios, etiam respectu Equitum (sequendo sententiam, quòd sint strictè Religiosi) & committere absolutionem Prioribus, aut alijs Confessarijs determinatis. Præterea dicat aliquis, Senatū Ordinum posse casus in eo Breui contentos reseruare respectu Equitum, & Fratrum Clericorum, aut respectu horum dumtaxat, vel dum intra Communitatem degunt, vel etiã extra, committendo absolutionem Confessarijs specialiter deputatis. Quippè reseruatio casuum, qui in Bulla Clementis VIII. includuntur, fieri valet à Prælatis immediatis, & mediatis; Senatus autem Ordinum, iuxta sæpè dicta, est Prælatus, & velut Generalis Ordinum, iurisdictione Ecclesiastica erga illos gaudens, & ei immediatè subiunguntur Equites, & Fratres Clerici extra
Con-

Communitatem degentes; & qui intra Communitatem vertantur, ac immediate substant superioribus Monasteriorum, aut Collegiorum, mediate Senatui subijciuntur; id est, inter ipsos, & Senatuum, qui eorum est Prælatas; alius Prælatas interijciuntur. Verum cum reservatio sit actus merè spiritualis, iudicaverim, non posse à Senatu Ordinum immediate præstari, cum iuxta doctrinam sæpe traditam, iurisdictio Ecclesiastica ei competat ad omnia immediate, dum non sint merè spiritualia.

92 Attamen non videtur fore expediens, aliquos casus in Ordinibus Militaribus reservari; tum ob difficultatem accedendi pro absolutione, aut licentia ad Priores, vel speciales Confessarios, cui esset absolutio commissa; cum nec per epistolas, aut nuntium ea esset licentia petenda, nec possent personaliter adire pro absolutione ad illos hi, qui in casus reservatos inciderent, cum adeo dispersi, ac distantes sint; dareturque occasio omitendi, aut diu differendi Confessiones; nec par esset, ut lus positivum ad ingentem adeo laborem itinerandi per ampla terræ spatia obligaret; cum id sit vulgatissimum, præcepta Ecclesiæ non obligare cum incommodo graui. Præterea cum Regulares Militiarum, maximè Equites, inter sæculi illecebras, non secus ac alij sæculares, viuunt, indeque maiora, & frequentiora sint pericula cadendi in plures casus designatos in Breui Clementis VIII. & in alios similes; sanè per reservationem frænum conuerteretur in laqueum, & irretirentur peccatis reservatis frequenter, pro fragilitate hominum inter mundi voluptates commorantium, & difficultas obtinendæ absolutionis (cum non possent tunc à quolibet Confessario absolui; nam si possent, non daretur reservatio) retraheret eos à Pœnitentiæ Sacramento, quod in graue vergeret animarum detrimentum.

93 Adde, inutilem reddendam fore reservationem respectu Equitum. Quippè hi possent, eo casu conformari opinioni tuenti, Equites non esse strictè Religiosos, qua posita, virtute Bullæ Cruciatæ possent absolui à quolibet Confessario à se electo; cum Urbanus Octauus in Bulla, que in-

cipit *Inspecula*, quam transcripsi *com in Bullam Cruciatæ, disputation. 24. cap. 12.* Religiosis prohibeat usum Bullæ Cruciatæ quo ad absolutionem à casibus reservatis; quæ prohibitio odiosa est, & restringendâ ad Religiosos strictè tales. Nec contrarium defendi *ibidem cap. 16. num. 173.* asserens, Regulares Militarium Ordinum non posse virtute Bullæ Cruciatæ absolui à casibus reservatis, si qui essent in Ordinibus; nam locutus sum de Clericis Fratribus Militaribus, quos strictè etiam Religiosos, nullus negauit; Et de eis loquendo, nunc idem assero propter fundamenta *ibi* allata; esto Trullench à me *ibidem* impugnatus contrarium sentiat.

94 Præterea quamuis non esset inutilis casuum reservatio respectu Clericorum Fratrum, qui in omnium sententia strictè Religiosi sunt, tamen eam non fore expediens, probant rationes *superius* appositæ, cum etiam ex illis plurimi extra Claustra degant, valde dispersi, ac sæpe distantes, paucioresque intra Communitatem habitent; & vitari debent species occasionum, quibus Pœnitentiæ Sacramentum reddatur maximè arduum. Et quidem, si res introspectatur attentè, reservatio est medium opportunum respectu Regularium, qui intra Claustra semper versantur, & strictiorem, ac aperiorem vitæ disciplinam sequuntur, quàm Clerici Fratres Militares, respectu quorum non videtur proportionatum medium casuum reservatio, ut à culpis abstineant, si omnes circumstantiæ perpendantur. Sed non inficior, in Monasterijs, & Collegijs, vbi leuior disciplina obseruatur, & ædificationi externorum incumbitur, posse contingere, quòd aliquando expediat, Priores, & Rectores reservare aliquos casus ex contentis in Breui Clementis Octauus, quod eorum zelo, & prudentia est relinquendum; nam ipsi expendere debent, quàm ægrè subditi ferant, res nouas induci, nouaque onera imponi, & aliunde an utilitas, seu necessitas præ illa molestia subditorum præualeant, & momentis ytrinque libratis, id erit exequendum, ex quo maiora bona, minoraque incommoda oriuntur.

95 Nouitij Militarium Ordinum tam Equites, quàm Clerici Fratres

tres possunt in primis confiteri his omnibus Sacerdotibus, quibus possunt Professi, nam in fauorabilibus veniunt nomine Religiosorum, & gaudent omnibus priuilegijs, quibus Professi, vt ostēdimus *disq. 3.* Præterea, non obstantibus quibuscumque prohibitionibus, & Statutis Ordinum præcipientibus confiteri determinatis Sacerdotibus, virtute Bullæ possunt illi absque licentia Superiorum eligere Confessarium, qui eos absoluat à peccatis omnibus, à quibus per eam potest absolui. Hoc assertum tenui, & probaui *tom. in Bullam Cruciat. disput. 24. c. 19. num. 171.* cum P. Suarez, Ledesma, Acofta; Fernandez, Villalobos, Trullench, Ludouico à Cruce, Diana, & alijs.

Quæstio 8. An is, qui intendens adscribi Militiæ Iacobæ paratus est ad duellum acceptandum, sit absolvens in Confessione?

96 **H**ANC quæstionem discutit P. Quintanadueñas *tom. 2. singular. tr. 3. singular. 11.* & nos fundamenta ad eius decisionem iecimus *suprà disq. 3.* Vbi ostendimus sensum, & expositionem interrogationis, quæ in Informationibus admittendorum ad Ordinem Iacobæum interleritur, nempe an illi protocati ad duellum, suo honoris satisfecerint: Et ex dictis ibi breuissimè hanc quæstiunculam diluemus. Dicendum ergo est; Non peccare eum, qui paratus est acceptare duellum, ob tuendam vitam, vel grauissimam honoris iniuriam resarciendam, quando non est aliud medium pro vitæ, aut honoris defensione. Id sentiunt Authores *loco relato* allati; nam, vt asseritur *in leg. in eadem, ff. in quibus causis; Non potest fieri, quod sine dedecore non fit;* indeque non teneretur quis in prædictis circumstantijs fugere duellum; (& quod de acceptatione duelli asserimus, pariter extendunt Authores ad prouocationem) Tunc sic. Hæc opinio saltem est probabilis, esto opposita sit tutior; ergo potest poenitens eam sequi, atque a-

deò non erit in statu peccati lethalis, nec poterit ei absolutio denegari.

97 Etenim hæc opinio habet pro se triginta tres Authores relatos à P. Thom. Sanchez *tom. 1 summ. lib. 1. cap. 9. num. 14.* & à Diana *part. 2. tractat. 13. resolution. 11.* non ergo ei potest probabilitas negari; Nec hæc duella iusta damnantur per Concilium Tridentinum, & Pontifices, cum censura ibi infligantur, quæ, vbi non datur culpa lethalis, locum non habent, iuxta certissimam sententiam. Et quamuis tutior opinio eiusmodi duella prohibeat, nullus tenetur sequi opinionem tutiorem, & probabiliorem; si quidem prudenter operatur, si sequatur probabilem. Aliundè Confessarius, esto censetur oppositum, tenetur sequi opinionem poenitentis, si sit probabilis, vt docent Montefinos, Basilius Legionensis, Ioannes Sanchez, Villalobos, Pater Azor, Syluester, Salas, Valencia, Pater Thomas Sanchez, Coninch, Gaspar Hurtado, & alij apud Dianam *vbi nuper resolution. 11.* Ergo debet absoluerè paratum ad exeundum in duellum in prædictis circumstantijs, si ille se non peccare arbitretur. Consultius tamen erit, si Confessarius eum ab illo animo remoueat, aliaque media inuestiget, quibus honor resarci ri valeat; nam raro continget, duellum esse vicium medium.

98 Consequenter si quis eo animo sit; *Acceptaturus sum duella, quæ sese offerant, ea acceptatione, quæ necessaria est, iuxta piorum, & prudentum captum, ne ab Ordine Diui Iacobi repellar, si in illum admitti curauero, seu ne infamiam contraham, quæ me indignam reddat alijs Ordinibus Militaribus,* absolvens est in Confessione. Etenim Statuta Ordinum non exigunt acceptationem duelli, quæ sit illicita, cum sint confirmata à pluribus Pontificibus, & à pijsimis Regibus, qui leges contra illicita duella condiderunt; ergo ea acceptatio duelli exacta ab Statutis, & ita requisita, vt eadefficiente, quis non sit admittendus in Ordines, licita est; sed habere animum acceptandi duellum, cum licitum fuerit, ex se est licitum; igitur quis non est in actuali peccato, quamuis eum animum retineat, atque adeò debet absolui.

99 Sed quia animus, cum de his cogitat, facile in iram excitatur, nec

nec ad eò se temperat ab intentione via dictæ, vt intra terminos inculpatae tutelæ cohibeatur; Et quia laici homines in sententijs Authorum parùm experti, quin ad probabilitatem attendant, sui honoris immoderatè anxij, aliquando non nimium sollicitantur de violatione diuinæ legis vitanda, ideò cautissimè cum illis est procedendum, nec habentæ laxandæ, vt ad duella pronocent, vel prouocati acceptent; Quin potius absterrendi sunt ab his cogitationibus, & illis omnino suadenda Christiana mansuetudo, vt longiùs abstant à duellis illicitis tum publicis, tum priuatis, quæ Tridentinum, Pontifices, & nouis Sanctionibus Hispani Catholici Reges ab orbe Christiano penitus fugare contendunt.

Questio 9. De Voto defendendi Immaculatam Conceptionem Deiparæ Virginis, quod emittitur in tribus Ordinibus Militaribus. Vbi aliqua de hoc Mystero obseruantur.

100 **H**ISPANIA nostra, quam Deipara Virgo, adhuc inter mortales degens, sua præsentia dignata est illustrare, ac sub patrocínio suo iam indè suscipere, dum apud Cæsaraugustam Diuo Iacobo Hispaniarum vnico Patrono apparuit, in animi grati tesseram, pietatem semper erga ipsam, ac deuotionem totis conatibus promouit; atq; vt gratissimum ei obsequiũ, Mystrium Immaculatæ Conceptionis ipsius coluit, firmiter tenuit, ac strenuè prosecuta est. Huius mysterij certissimam veritatem Ego, vt amantiſsimæ Matri, per quaecumque obsequium, totum meum animum litarem, Hispano primùm sermone concinnauit, ac in lucem edidi; deinde latino Idiomate ad calcem *tomii de Iure Academico*, in Appendice præstrinxi, vt exponerem veritatem, iustitiam, & necessitatem iuramenti, quod Academia emittunt defendendi Immaculatam Virginis Conceptionem. Ibi plurima dedi; & elucidaui, ad quid obliget id iuramentum, seu votum; Quæ erunt pro-

ſus in præſenti aptanda. Ibi etiam *num. 121.* attigi, Ordines Militares hoc se Voto obstrinxisse.

101 Itaque, cum Ordines Diui Jacobi, Calatrae, & Alcantara militauerint semper Deiparæ obsequijs, & erga ipsam nihil vnquam pietatis prætermiserint; in suis Capitulis Generalibus celebratis anno 1652. statuerunt, nouo se vinculo iucundissimè in ipsius venerationem constringere; ac emittere Votum defendendi Immaculatam eius Conceptionem. Nullus fuit in Capitulis, qui certatim suum non ferret suffragium, vt in perpetuum Statuto, aut Definitione firmissima id Votum ab omnibus emittendum stabiliretur, dum Professio fieret, ac prius ipsi Ordines solemni ritu publicè emitterent, vt suam mentem, & animum Ecclesiæ, Hispaniæ, & orbi testarètur. Conſuluerunt Regem nostrum Philipum IV. vt ipsorum Ordinum Administratorem perpetuũ; Ipse verò, (qui erga hoc Mystrium mira, ardenti, & inuiscerata afficitur deuotione, sæpè que testatus est, si per Regnorum suorum immensa negotia illi liceret, nihil gratius, ac promptius peracturum, quàm Romam adire, vt Definitionem huius certissimæ veritatis à Sede Apostolicâ impetraret) Ordinũ suorum Militarium desiderijs annuit; Non mihi licuit Decreta videre; quæ ad Capitula Generalia Ordinis Diui Jacobi, & Calatrae transmisi; verùm simili verborum tenore respondit, quod in Decreto ad Alcantarense Capitulum misso suum animum per hæc verba explicauit *y Doy muchas gracias al Capitulo por tan loable resolucion, y de tanto agrado, y consuelo mio, manifestando tan señalada piedad, y deuocion en este santo Mysterio; y asi aprueuo, que el Capitulo General haga este Voto, que se propone, haciendo Estatuto, o Definicion, sobre defender este Mysterio.*

102 Igitur Capitula Generalia trium Ordinum Militarum, institutis solemniſsimis Nouenarijs, Ecclesijs admiraculum vsque exornatis, easque Regibus nostris sua præsentia illustrantibus, Conclonatoribus ad singulos dies mirè pro sua insigni doctrina, ac eruditione declamantibus, Missis celebratis in Pontificalibus ferè quotidie à Prioribus Ordinum ipsorum, Abbatibusque Benedictinis, & Cisterciensibus,

sibus, Votum, ac iuramentum præfatum deuotissimè emiserunt; Et quidè diuersis temporibus, ne solemnitas solemnitati detraheret; Ordo Diui Iacobi suum Munus peregit in Ecclesia Collegij D. Augustini, quod vulgò dicitur, *de Doña Maria de Aragon*. Ordo Calatrauæ in Ecclesia S. Martini, Ordinis Benedictini; Ordo Alcantaræ in Ecclesia S. Bernardi, Ordinis Cisterciensis. Adstitit solemnè Actui in vnoquoque templo totus Ordo Militaris in Capituli specie, ac forma congregatus; Post Missæ Euangelium nomine totius Ordinis vnus ex illo, Iuramenti, ac Voti formulam, elata voce expressit, & emisit; singuli postmodum coram Celebrante (ipseque prius id ipsum peregit) super Crucem, & Euangelia vouerunt, atque iurarunt. Elegantem scripsit relationem panegyricam Don Gabriel de Bocangel Vnzuela de Nouenario Ordinis de Alcantara. Huius Ordinis Monasterium in oppido Alcantaræ situm Immaculatæ Virginis Conceptioni est dicatum.

103 Statutum itaque fuit in singulis Capitulis Generalibus, vt omnes in Professione id votum emitterent. Quare in formula Professionis Ordinis D. Iacobi post tria vota emissâ, sic immediatè Proficiens asserit; *Y asimesmo hago voto de tener, defender, y guardar en publico, y en secreto, que la Virgen Maria Madre de Dios, y Señora nuestra fue concebida sin mancha de pecado original*. Ita in Statutis tit. 5. cap. 3. Et in Instructione Equitum fol. 78. tit. 5. sub titulo, *Confession, y Comunion*; stabilitur, Festum Conceptionis Immaculatæ, iuxta veterem ordinis consuetudinem, solemnè ad eodè ritu publico celebrari, ac Festa Patronorum magis insignium in Ecclesia celebrantur; illudque fore dotandum, vt nulla ei prorsus solennitas desit. Tres itaque Ordines Militares primi adhuc extitere, qui in Professione quartum hoc Votum de defendenda Immaculata Conceptione emittant; Vtinam cæteris sacris Religionibus semitent, vt quod corde, voce, & scriptis tenent, in ipsa Professione pronuntient. Obligat id Votum primò ad ipsum id, quod ex Pontificio Decreto est obligatorium, nè pè ad non defendendam opinionem minus piam; res enim præcepta meritorie vouetur, & duplici vinculo quis ad

eam tenetur. Secundo, adhuc si reuocaretur illud Decretum, & liberum esset cæteris opinari, (quod non eueniet) Votum constringeret ad non defendendum opinionem minus piam. Tertiò, si quis interrogetur, quid sentiat, & sua taciturnitate ansam præberet iudicandi; se adherere opinioni minus piæ, teneretur ex vi Voti, piam opinionem manifestare; nam obligatio defendendi illam, adstringit ad non defendendam contrariam nutu, signis, aut silentio.

104 Prodeunt in die s docti, ac eruditi Authores pro Immaculata Virginis Conceptione decertantes; Innumeros ferè expressi, ac laudauit in *meo appendice de Conceptione in relato tom. de Iure Academico*. Postmodum vidi, ac perlegi Fr. Gabrielem de Morales, Fr. Cyprianum de S. Maria, Don Ferdinandum de Vergara; Et nunquam pro debito laudandum D. Don Michaelém de Luna, & Arellano, Senatus Regij Ordinum meritissimum Consiliarium, qui Theoremata sacra, Theologica, & Iuridica, Topica, & Anaglyphica pro Immaculata Deiparæ Virginis Conceptione in lucè edidit. Præterea F. Siluestrum de Saucedra; Fr. Ludouicum de la Concepcion; Don Franciscum de Amolæz; Illustr. Dom. Don Ludouicum Crespi, Episcopum Orialem; Didacum Alfontum Maluenda; P. Ioannem Eusebium Nieremberg, tribus integris libellis eruditissimis; P. Christophorum de Vega; P. Martinum Philippum de Connel, qui tom. *Excellentiarum Deiparæ, seculo 16. pag. 1211.* ostendit, supra quadringentos Authores Societatis Iesu hanc veritatem defendisse; Et *ex pag. 1203.* recenset Doctores Ecclesiæ, & Authores sexdecim sæcula eidem veritati suffragium ferentes; Et *pag. 656.* transcribit formulam, qua Votum defendendi huius mysterij emisit Imperator; Ac *ex pagin. 1212.* affert plures causas, cur orbis tanto ardore, & zelo Immaculatæ Conceptioni defendendæ militet. Certat in omnibus cum deuotione eruditio, cum pietate doctrina.

104 A primo indè Apostolorum tempore Festum Immaculatæ Conceptionis solemnissimè in Hispania fuit celebratum. At Vrbanus VIII. anno 1642. Idibus Septembris Bullam expedit, in qua recensuit dies Festos ab omnibus

nibus Fidelibus obseruandos, aliaq; Festa obseruari solita abrogauit. Inter eos dies, Conceptionis Festum non fuit annumeratum. Pijssima Hispaniarum acclamatio diem Conceptionis sibi Festū adscribi ex postulabat; Rex noster Philippus IV. id ipsum anxie efflagitauit ab Innocentio X. qui die 10. Nouembris, anno 1644. denuò pro Regnis Hispaniarum eum diem Festum restaurauit. Què obseruandum esse non solum in Hispaniarum locis, sed in omnibus Oppidis, etiā extra Hispanias, Regi nostro iubeatis, valde probabiliter tuetur P. Quinranadueñas tom. 2. singul. tract. 1. singul. 7.

105 Non patitur animus hinc digredi, quin aliqua, quæ post prædictū de Conceptione Appendicem à me editum obseruauit, breuissimè de huius veritatis Mysterio præstringam. Incidi in tractatum Typis excussum centum quadraginta ab hinc annis, & ampliùs, cui Titulus est, *Verificatio Immaculatæ Conceptionis*, insertum quidem in Opus, quod inscribitur *Disputatio solemnis de Conceptione B. Virginis*. In eo ergo ex pag. 2. continetur Decretum Concilij Basileensis (cuius autoritas quam vim habeat, ostendi in prædicto Appendice) de clarantis, Deiparam fuisse à labe originaria immunem; Decreta aliqua Synodorum Prouincialium statuentium, obseruari ea, quæ circa id Mysterium Concilium Basileense stabillerat; Necnon confirmatio præstita ab Archiepiscopo Sintonino, Auditore generali Curie; Bulla item Nicolai V. expedita anno 1449. quæ valde firmat ea, quæ à Concilio Basileensi fuerunt peracta. Deindè transcribitur ibi Bulla Sixti IV. data anno 1480. in qua approbat Pontifex Officium de Conceptione ordinatum à Fr. Bernardino de Busti, in quo sæpè repetitur *Immaculata Conceptio*, & concedit, vt illud possint omnes liberè, & licitè recitare. Insuper pag. 8. continetur sententia prolata ab integra Academia Parisiensi anno 1497. contra Concionatorem, qui impugnabat Mysterium Immaculatæ Conceptionis; & simul retractatio ipsius Concionatoris solemniter facta. Et ex pag. 10. transcribitur processus, & sententia executorialis lata à Prælato quodam sacri Ordinis B. Mariæ de Mercede, Iudice per Pontificem deputato, contra quosdam, qui Mysteriū

illud etiam impugnabant, & contra defendentes ipsum iactabant offensiuæ verba; quæ sententia pronuntiata fuit anno 1508. in vrbe de *Huete*, autoritate Iulij II. Liber hic antiquissimè extat in insigni Salmantino Collegio Veræ crucis, prædicti Ordinis B. Mariæ de Mercede.

106 Et in eo sacro Ordine deuotio, ac defensio Mysterij Immaculatæ Conceptionis à prima Fundatione maxime viguit. Quare in *Speculo Fratrum eius Ordinis*, excusso anno 1532. præfigitur fol. 96. celebrandum quotannis Festum Conceptionis, cum ea Oratione signatè appolita; *Deus, qui per Immaculatam Virginis Conceptionem*. Quin Reu. Fr. Marcus Salmeron, Concionator Regiæ, & eiusdem sacri Ordinis Generalis in libro *Recuerdos historicos, y politicos, &c.* f. glo 3. *recuerdo 33. §. 3. pag. 243.* ostendit, præfatum Ordinem fuisse erectum in honorem Immaculatæ Conceptionis Deiparæ, & vt à Religiosis eiusdem Mysterium id defenderetur, quod ab ipsius Ordinis incunabulis fuit præstitum, ac Festum Conceptionis celebratum. Et ibi §. 4. refert edicta Regum Aragoniæ, & Hispaniæ deindè, qui contra impugnatores eius Mysterij poenas promulgarunt. Affert præterea clausulam Bullæ Gregorij XV. rescribentis ad nostrum Regem Philippum IV. qui pro Definitione huius Mysterij ad eum Pontificem instanter scripsit; clausula autem ea est; *Vix dici potest, quanto nos gaudio cumularint nuper littere Maiestatis tue de Immaculatæ Deiparæ Conceptione differeres. O curam Catholico Rege dignam, & Christi Vicario gratissimam!* Expeditum fuit hoc Breue die 4. Iunij, anno 1622. Vides, Pontifici, Sedi que Apostolicæ esse gratissimum, sollicitare Definitionem Mysterij Immaculatæ Conceptionis, & hanc curam esse dignam animis Regijs, & Catholicis? Demùm ille Author pag. 244. rarum, & authenticum enarrat miraculum pro Festo Conceptionis peractum in Cenobio ipsius Ordinis Barcinonensi.

107 Ex ipso Ordine pro Conceptione Immaculata scripserunt Fr. Petrus de Oña, Episcopus Gaetanus; & Fr. Gabriel de Saavedra. Cuius asserta aliqua edita nuper in tomo, cui titulus est *Sacra Deipara*, quasi Indice facto, breuiter præstringere decreui, vt Marianæ Con-

Conceptioni splendor accrescat. Igitur disp. 17. num. 352. ait; *Asserimus, de potentia absoluta Sacram Deiparam maculari non posse Originali peccato. Quod assertum latè antecederet probauerat; iuxta quod Deipara nec contraxit peccatum Originale, nec de potentia absoluta Dei potuit illo fœdari. Deindè sect. 2. hanc constituit conclusionem; Immaculata Sacra Deipara Conceptio euidenter est credibilis (tametsi remotè) fide diuina. Id vsque ad finem disputationis probat luculenter.*

108 Postmodum disp. 18. num. 392. inquit; *Dico primò; Pûssima sententia ab originali macula Virginem purissimam præseruans his nostris temporibus ita est vera, vt nullo modo à parte rei possit esse falsa. Quare implicat omnino, falsum esse, quod Virgo fuerit immunis à labe originaria, ita vt à parte rei ea propositio falsificetur. Addit num. 396. Dico secundo; Probabile est, Ecclesiam iam determinasse, piam sententiam ita esse veram, vt à parte rei falsa esse non possit, idque implicite, & virtualiter saltem.*

109 Rursus disp. 19. num. 404. statuit; *Dicendum igitur est, pûssimam sententiam per Sedem Apostolicam posse definiri, declarari, & proponi Ecclesie fide diuina credendam. Et disp. 20. num. 409. doctum, & pacati animi Theologum ad suam doctrinam desiderans, docet, dupliciter posse aliquam propositionem dici, & esse de Fide; primò si sit obiectum fidei diuinæ, ita vt fide diuinæ credatur ab eo, cui sufficienter proponitur, quod à diuina immediatè reuelatione prouenit, eo quod à Deo sit reuelata propositio, quamuis non sit ab Ecclesia proposita, nec à nobis cognoscatur; sicut potest aliquod esse præceptum à Deo dimanans, quin à nobis, esse præceptum dignoscatur. Indè ea veritas, quia includit, aut supponit diuinam veracitatem, participat certitudinem Fidei. Secundò propositio est de Fide, cum reuelata est à Deo, & reuelatio proponitur ab Ecclesia, daturque obligatio assentiendi illi, & est peccatum, non assentiri. Qua doctrina supposita, num. 418. ait; *Asserendum omnino est, ex eo quod veritas aliqua sit proximè definibilis ab Ecclesia, necessario inferri, tum illam iam esse reuelatam à Deo, tum esse de fide, priori modo ex illis, quos explicuimus.**

110 Itidem disp. 21. sect. 1. hoc assertum statuit; *Pûssima sententia*

*probabiliter iam Ecclesie est reuelata. Et sect. 2. subdit pro conclusione; Probabile est, in sensu litterali Immaculatam Conceptionem contineri in Sacra Scriptura. Præterea sect. 3. num. 432. inquit; Non desunt in nouo Testamento testimonia, quæ videntur probabiliter in sensu litterali Immaculatam Conceptionem Sacrae Deiparae continere; eaque testimonia proponit, & exornat. Ex his disp. 22. num. 439. conditionatam propositionem stabilinuit; *Verum dicendum est, si pia sententia est iam reuelata, non esse improbable assere, quod etiamsi Immaculata Virginis Conceptio neque sit ab Ecclesia definita, neque sufficienter fidelibus ad credendum, cum obligatione inducente assensum supernaturalem Fidei, proposita, & explicata, iam Immaculata Conceptio, formaliter loquendo, est fidei diuinæ obiectum. Præmiserat autem, probabiliter eam veritatem fuisse reuelatam.**

111 Ad hæc num. 451. fatetur; *Dicendum existimo, quod si Angelicus Doctor, fulgentissimus Sol, viuens nunc lampade Phœbea cunctas illustraret Ecclesias, proculdubio amplecteretur vltroque sententiã pûssimam; & defenderet viribus totis Virginis Conceptionem Immaculatissimã. In hoc, & sic Salmanticensibus, Complutensibus Magistris libenter adhareo, & hereo iudicio Sancti Ludouici Beltran, Syderis Dominicani illustrissimi.*

112 Demum disp. vlt. n. 467. asserit; *Dico primò; Qui sanguinem & vitam profunderet, vt asseueret, Ecclesiam Catholicam piè, & Religiosè seruare, & celebrare Festum Conceptionis Immaculatae, & nullo falso cultu illam fidelibus celebrandum proponere, piumque esse, & Catholicam, & sacris litteris, & Sanctorum testimonijs nullatenus dissonum, sed potius consentaneum valdè, & conforme, illam prædicare, & defendere, verè esset Martyr. Concludit n. 470. aiens; Dico secundo; Qui mortem occumberet pro asserenda Immaculata Conceptione, sumpta solum, vt est veritas speculatiua, & vt præscindit à praxi, quam præma conclusione explicuimus, verè esset Martyr. Supponit autem in probatione, eum certissimum fore, seu certissimè iudicaturum esse, hanc veritatem esse iam reuelatam à Deo, & formaliter de Fide modo superius ab ipso Authore exposito. Prædictas omnes propositiones latè, & eruditè ratione, & autoritate confirmat; Quas in compendium redactas transcripsi, quia nihil vltra de veritate*

fate Mysterij Conceptionis potest asseri; erga quod Fidelium deuotio his doctrinæ institutis pro captiui, & longè à tu multibus, & scandalis mouendis (quod enixè est conandum) possit illud auergeri. An omnes prædicti Authoris propositiones sint veræ, non est huius Insti tuti disputare. Fideliter eas transcripsi.

Questio 10. An in Ecclesijs exemptis Ordinum Militarium sitis intra limites Diocesium Episcopaliū liceat peragere Officiū diuinum de Sanctis specialibus earum diocesium, & e conuerso?

113 **L**OCA, & Ecclesiæ plures subiectæ Ordinibus Militaribus intra limites Diocesium Episcopaliū sunt, quamuis Prælati Militares gaudeant iurisdictione quasi Episcopali, & eorum subditi dicantur nullius Diocesis. Quin & intra ipsas Vrbes, & Oppida, quæ Episcopis sunt subiecta, extant Ecclesiæ Militarium Ordinum ab Episcoporum iurisdictione exemptæ, vt Salmanticæ Ecclesiæ B. Magdalenæ, Ordinis de Alcantara; S. Ioannis de Barbalos, & S. Christophori, Ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani; & Ecclesiæ S. Spiritus, simul cum Monasterio Montalium, Ordinis D. Iacobi; Ac Martiri, Toleti, Hispali, Burgis, Zamoræ, Barcinone, & pluribus alijs in locis similes sitæ sunt Ecclesiæ. Inquirimus ergo, vtrum in ipsis, & earum districtu liceat recitare Officia Sanctorum, quæ specialiter in ea Diocesi celebrantur?

114 Affirmatiua sententia est tenenda. Primò, quia Gregorius XIII. anno 1573. concessit, quod Ecclesiæ Hispaniæ possent celebrare de Sanctis, qui illius Diocesis essent Naturales, aut Patroni, vel quorum Corpora, seu notabiles Reliquiæ in ea Diocesi requiescerent. Sub nomine autem Diocesis comprehendendi loca exempta intra illius limites sita, docet Lapa *consil. 2. ex Decisionibus Rotæ, & ex Clementina Archiepiscopus, de priuileg. Felinus in cap. graue, vers. Considera, de offic. Ordinar. Tuschus tom. 2. litt. D. concl. 490. ex cap. cum E-*

piscopus, de offic. Ordinar. lib. 6. Federicæ consil. 2. Baldus de præscript. part. 5. q. 11. num. 9. Gratianus tom. 1. disceptat. cap. 298. & tom. 2. cap. 209. num. 19. Idque colligendum etiam est aperte ex modo loquendi in Tridentino *sess. 23. de reform. cap. 10.* Et quidem in Bulla Gregorij *Diocesis* sumitur pro eodem ac *Provincia*, vnde ipse statim commutans eam vocem, ait, *Officia propria illius Prouinciæ, &c.* Hæc tamen assertio non est intelligenda de Sanctis, quorum Reliquiæ insignes extant in aliqua Ecclesia, de quibus redibit infra sermo; cum scilicet Sancti non sunt Naturales, nec in territorio obierunt aliquod Munus, seu in eo vita sunt functi. De his enim non est sermo in relato priuilegio Gregorij XIII.

115 Hinc secundò probatur assertum; Nam in celebratione huiusmodi Sanctorum attenditur potissimè ad loca, seu Prouincias, in quibus nati sunt, vel vita functi, vel Dignitatem consecuti; vnde S. Leo Papa *in serm. de Natal. Apostol. asseruit; Vbi glorificatus est exitus, ibi in die Martyrij eorum fit lætitiæ principatus.* Cum ergo Ecclesiæ illæ Militares sint intra limites Prouinciæ, par est, vt in illis hi Sancti colantur. Nec vox *Diocesis* apposita in Bulla Gregorij strictè est desumenda, sed vt fauor, amplianda ad Ecclesias, quæ sunt intra Diocesium, seu territorium, etiam exemptas; Quare aiunt Tuschus *tom. 3. litt. E. concl. 576. Castrensis lib. 2. consil. 187. num. 5.* in his, quæ tendunt ad fauorem, loca exempta esse de Territorio, sicut Clerici exempti sunt de populo. Præterea verba legis, seu priuilegij, quantumuis præcisa, intelligenda sunt iuxta subiectam materiam, vt probat Barbosa *de princip. litt. V. num. 9.* Constat autem ex materia eius Bullæ, non tam attendisse Pontificem ad Diocesium, vt importat terminum iurisdictionis Episcopalis, sed vt denotat limites Prouinciæ.

116 Accedit consuetudo, quæ fit argumentum à solitis, validum quidem, & efficax. Quippè in locis, & Ecclesijs exemptis recitatur de Sanctis diocesis. Sic in Oppido *de Consuegra*, quod est caput aliorum tredecim locorum, quæ Ordini S. Ioannis subiciuntur, quia existunt intra limites diocesis Toletanæ, recitatur de Sanctis proprijs eius diocesis. Præterea de Sanctis diocesis

sis Hispalensis recitatur in locis, & Ecclesijs exemptis, quæ in diocesi sunt, vt in Territorio S. Ioannis Dacle, in Oppidis de Lora, Tocina, Alcolea, Castilleja de la Cuesta. Et idem de pluribus alijs locis possem in medium producere.

117 Quòd si in aliquibus ex illis non recitetur, potest denumò recitari, quia priuilegium non amittitur per non usum, si hi, qui erant eo potituri, illud ignorabant, vel non habebant voluntatem positiuam non fruendi illo; nam, vt vsus priuilegij amittatur, requiritur, quòd non ignorètur, & simul quòd detur voluntas positiuam non potiendi illo, vt docet Miranda *in manual. tract. 2. quest. 46. art. 8.* & præterea vt vsus priuilegij concessi Monasterio, aut Ecclesiæ amittatur, opus est, vt centum anni intercedant, iuxta priuilegium ab Eugenio IV. concessum Monasterio S. Pauli extra muros Romæ, quod Religiones Militares communicant; & aliæ gaudentes communicatione priuilegiorum. Ita tenent Portel *in dub. Regul. verbo, prescribere, num. 2.* Hieronymus Rodriguez, *In quibus regul. resol. 115. num. 5.* Non autem intercesserunt adhuc centum anni à priuilegij concessione facta à Gregorio XIII. anno. 1573.

118 Cæterum si Territorium Ordinis Militaris ita sit circumscriptum, vt non iaceat intra limites alicuius diocesis, imò per varia confinia diuersas æquè dioceses pertingat, (vt cernere est in Prioratu Magacelæ Ordinis de Alcantara,) non poterit recitari de Sanctis diocesis, cum intra limites nullius existat; & aliunde esset absonum, & absque fundamento, quòd recitaretur de Sanctis omnium diocesum, quas hinc inde per extremos terminos contingit; nec priuilegium Gregorianum ei potest aptari.

119 Iam verò è conuerso videndum est, an possint Officia diuina celebrari in Diocesis de Sanctis proprijs locorum, & Ecclesiarum, quæ sunt exemptæ, & in speciali proprijs Ecclesiarum, quæ Ordinibus substant? In primis non est sermo de Sanctis, de quibus Clerici Fratres Calatraux, & Alcantaræ vtentes Breuiario Benedictino recitant, rationè Ordinum, & quæ Regulares illorum sunt; De his enim certum est, non fore recitandum in Diocesi, imò nec à Clericis sæcularibus existentibus

intra ipsum territorium Ordinum. Omnes enim sacræ Religiones habent Festa propria, de quibus in ipsis recitatur, & non extenditur facultas recitandi ad externos, aliàs nec dies anni sufficerent, vt quis de omnibus eis Sanctis recitaret; Nam v. g. Salmanticæ, vbi innumera sunt diuersarum Religionum Monasteria exempta, & in singulis de Sanctis proprijs recitatur, si simul quis de omnibus illis foret recitaturus, non inueniret dies vacantes, qui sufficerent. Ordines ergo Militares sua etiam Calendaria habent, quæ in ipsis libris Definitionum extant, & præterea in prædicto Breuiario plures adhuc Sancti superadduntur, de quibus hoc dubium ventilari nequit; sed de Sanctis, qui nati, aut vita functi, vel Dignitatem obtinuerunt in Territorijs Ordinum; & ob aliquam ex his rationibus, de eis recitatur in prædictis Territorijs.

120 Affirmatiuam ergo sententiam defendit P. Quintanadueñas *tom. 2. singular. tract. 2. sing. 5.* Probat primo vtendo eisdem ferè rationibus, quas pro primo attulimus asserto, quæ æquè hinc militant; ac simul argumento desumpto à contrario; quippe loca exempta intra limites diocesis sita possunt vt priuilegio recitandi de Sanctis diocesis; ergo in cæteris locis diocesis poterit recitari de Sanctis Territorij exempti. Hæc ratio eatenus probat allumptum, quatenus aptantur fundamenta iacta vtrique casui; non verò probat ex vi formæ; Nam hæc propositio est vera; In Monasterijs exemptis potest recitari de Patrono Diocesis cum Octaua, & de Sanctis Diocesis; ergo in Diocesi potest recitari de Patronis Monasteriorum cum Octaua, & de Sanctis illorum; falsa est illatio; ergo ratione formæ non est rectum argumentum semper à contrario sensu; tunc scilicet, quando non sunt extrema paria, vt non sunt in ea ratiocinatione. Etenim rationi consonum est, vt minor pars conformetur maiori parti, & singula membra corpori; quod è conuersio non est æquum. Demum probat à solitis, asserendo plures Sanctos, qui sunt proprii locorum exemptorum, & de illis recitatur in diocesi.

121 Hæc sententia mihi sanè probatur ex dictis superius; Etenim loca exempta intra limites diocesis sita vnà constituunt cum ea Prouinciam; in celebratione

lebratione autem eiusmodi Sanctorum attenditur ad eam Prouinciam, quam ipsi sua patriuitate, vita, morte, aut Munere illustrarunt. Sed non mihi probatur P. Quintanadueñas asserens eodem singular. num. 4. casu quo loca exempta attingant limites duarum, vel trium Diocesum, eam Diocesem recitaturam esse de Sanctis Territorij exempti, quæ sit velut Metropolitana sedes; & è contra in Territorio exempto recitandum fore de Sanctis eius Diocesis. Vocat autem Metropolim, eam, cuius Episcopus iuxta Tridentinum sess. 7. de reform. cap. 8. & 14. & sess. 21. cap. 8. tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus potest visitare ea loca exempta, ad eumque pertinent aliquæ causæ illorum. Verum in superioribus, præcipuè disquis. 2. & 7. ostendimus, esse Territoria Ordinum Militarium, ad quæ visitanda Episcopi iurisdicatio nullatenus se extendit, nec ad eum vllæ causæ illorum pertinent, exposuimusque Tridentinum, atque auctoritate hoc prolatum firmauimus. Vnde in hoc euentu Territoria attingentia limites plurium Diocesum non respiciunt vllam, vt sedem Metropolitanam; atque adeo nec vlla poterit recitare de Sanctis proprijs eiusmodi Territorij exempti, nec omnes poterunt simul; non primum, quia non est maior ratio de vna, quam de alia; Non secundum, quia & id fatetur P. Quintanadueñas, & ex terminis constat, priuilegium recitandi concessum pro diocesi non fore extendendum ad plures Dioceses. Indè etiam supra asseruimus, ipsum Territorium exemptum, quod est extra limites Diocesium, veluti separatum, & plures attingit, non posse gaudere priuilegio recitandi de Sanctis alicuius ex illis; Etenim nec de omnibus potest; nec maior est ratio de vna, quam de alia. Quod si Territoria exempta sint eiusmodi, vt in aliquibus subiaceant Episcopo, v. g. Vicaria de Marto Ordinis Calatrauensis Episcopo Giennensi, & alia si quæ sunt eiusmodi, tunc doctrina Patris Quintanadueñas est tenenda, quamuis illa Territoria attingant plures Dioceses; nam attendendum dumtaxat est ad illam, cui in aliquibus Territoria subduntur, vt ad Inticem possit de proprijs Sanctis recitari. Obserua in præsentem, non dici vnâ Prouinciam in ordine ad recitandum de Sanctis Naturalibus, illam, quæ etiam vi-

cina alteri sit, diuersum tamen Territorium, aut diocesim constituit; Sicut Vallisolerana, & Palentina diocesis inter se; Salmantina, Cluiratensis, Zamorenensis, Vallisolerana, ac Abulensis valde coniunctæ sunt; nequit tamen ex se de Sancto Naturali vnus in alia recitari. Sic nec de Sancto Naturali Territorij de Alcantara, v. g. de S. Petro de Alcantara, potest recitari in Territorio de Magacela; Quia licet ea Territoria sint sub eodem Ordine Militari, tamen inter se sunt diuisa, & suis limitibus, ac Prælati circumscripta. Idem dicitur de Territorijs de Vcles, & S. Marci Legionensis, ac similibus, & sicut potuerunt Ordines Militares duos Prioratus sub vno solum constituere, ita duæ dioceses valuerunt sub vna constitui, & nihilominus de Sancto vnus diocesis nequit in alia recitari.

122 An verò quælibet Ecclesia Hispaniæ possit cum Missa, & Officio celebrare de Sanctis Naturalibus suarum diocesum, absque noua facultate, & consultatione Sedis Apostolicæ, aut Sacre Rituum Congregationis? Et an de his Sanctis possint Officia diuina peragere, si dumtaxat sint Beatificati? Vel si neque in Calendario, neque in Martyrologio Romano sint adscripti? Aut, si nullum extet Canonizationis eorum indultum? Et quinam Sancti dicendi sint Naturales diocesum; & quonam Ritu sint celebrandi? Pluraque huiusmodi alia, quamuis affinia dubijs præcedentibus, tamè communia sunt omnibus; nec vacat ea exponere; latè de his egit idè P. Antonius de Quintanadueñas tom. 1. singular. tract. 7. ex singulari 9. usque ad singulare 26.

123 Cæterum de Sanctis, quorum Reliquiæ insignes sunt in aliqua Ecclesia diocesis, non potest recitari, nec celebrari in locis exemptis, nec è conuerso; etiam si ea loca sint intra limites diocesis. De his enim (si aliunde in Calendario non extant, nec generaliter de illis recitetur, nec Hispani sint,) non valet recitari, nisi in Ecclesia, seu Monasterio, in quibus requiescunt. Sic decreuit, annuente Urbano VIII. Sacra Rituum Congregatio die 8. Aprilis, anno 1628. Quod Decretum in Breuiarijs nouis præfigitur, & illud afferunt Barbosa de offic. Paroch. cap. 10. num. 17. Gauantus in Rubr. Breuiar. sec. 3. cap. 3. num. 5.

Id ipsum prius decreuit Congregatio die 25. Nouembris, anno 1602. & die 24. Septembris, anno 1605. & die 23. Iunij, anno 1617. Quæ Decreta aſſert Nouarius in *Lucerna, verbo, Officium, n. 7.* Id autem eſt verum, quamuis Reliquia inſignis ſit in Eccleſia Cathedrali, Collegiata, aut Matrice; Quod etiam declarauit Sacra Rituum Congregatio die 1. Septembris, anno 1612. & die 3. Iunij, anno 1617. & die 12. Martij, anno 1618. Quòd ſi in aliquibus Oppidis, aut diœceſibus celebretur de Sanctis non Hiſpanis, quorum Reliquiæ inſignes exant in Eccleſia Cathedrali, vt contingit in hac diœceſi Salmantina, id non præſtatur ex eò priuilegio Gregorij XIII. ſed ex conſuetudine, aut ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ indulto. At, ſi Sancti ſint Hiſpani, & Reliquiæ inſignes extent in aliqua Eccleſia diœceſis, poſſe in tota diœceſi de illis Sanctis recitari, ſatis liquet ex Bulla Gregorij, ſi attentè expeditur; Ea autem aſſertur in Breuiario ante Feſta Sanctorum Hiſpanorum. Obſeruo tamen, valdè communem eſſe opinionem cenſentem, poſſe in loco, vbi extat Eccleſia Cathedralis, ſeu Marris, recitari de omnibus Sanctis, de quibus in ea recitatur; quod extra ipſum locum non extenditur.

124 Obſeruandum abſolutè eſt primò, poſſe recitare, & celebrare de Sanctis, quorum Reliquiæ inſignes ſunt in aliqua Eccleſia, v. g. in Cathedrali, omnes, qui ad eam Eccleſiam attrinent, ſcilicèt Dignitates, Canonicos, Portionarios, & quicumque in ea Capellaniam obtinent. Et hi quidem (idè dicitur de Religioſis Monafteriorum) ſi extra oppidum, in quo domicilium habent, verſentur, poterunt recitare de Sanctis ſuæ diœceſis, & de Sanctis, quorum Reliquiæ inſignes in ſua Eccleſia, aut Monalterio aſſeruantur. E conuerſo Clerici, aut Regulares aduenæ, ſeu peregrini poterunt celebrare in Eccleſia ſæculari, aut Regulari de Sanctis, de quibus in ea celebratur. Obſeruandum eſt ſecundò, vt in Eccleſia celebretur de aliquo Sancto ob inſignem Reliquiam, non eſſe neceſſariam, eam intra ipſam Eccleſiam aſſeruari, ſed ſatis eſſe, ſi intra Monafterium, aut in aliqua Capella Eccleſiæ annexa cuſtodiatur.

125 Obſeruandum eſt tertio, non poſſe Prælatos Ordinum Militariũ

(ſicut nec vlllos alios) ſpecialia Officia condere de Sanctis proprijs, ſed vtendũ fore communi Officio in Breuiario præfixo, niſi authoritate Sedis Apoſtolicæ Officium ſpecialè confirmetur; quidquid in contrarium dicat Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. Regular. quaſt. 42. art. 21. docens, poſſe Religiones vti Officijs non approbatis à Sede Apoſtolica, dummodo digna ſint, vt approbentur, vel Religiones eis vtantur, animo obtinendi eam approbationem. Etenim opoſitum ſtatuit Pius V. in Bulla edita anno 1568. quæ in Breuiarijs præſignitur. Idem decreuit, approbante Urbano VIII. Sacra Rituum Congregatio; quod decretum in aliquibus Breuiarijs extat, & eius meminere Barboſa de offic. Parochi, cap. 10. num. 12. Gauantus in Breuiar. ſect. 1. c. 3. tit. 2. num. 9. Quòd ſi Apoſtolica Sedes Officium aliquod approbauerit pro vna diœceſi, & in alia de Sancto, cuius eſt illud Officium, recitetur, poterit id ipſum Officium in ea perſolui, cum abſolutè per eam approbationem illud Officium iudicatum fuerit omni ſuſpicionè falſi carens, aliàs nec pro vna diœceſi fuiſſet approbatum; ſiſ autem approbationis impetrandæ iſ eſt, vt nihil in Eccleſia permittatur, quod aliquam falſi ſuſpicionem ſubire queat. Id docet P. Laymam lib. 4. ſumme cap. 5. num. 6. Videantur alia apud Bonacinam de Horis Canonici; Guillelmum Durantum de Ritibus. Barboſam, Quintanadueñas, Gauantum, relatos, & plures alios paſſim.

Quæſtio 11. An liceat Regularibus Militiarum vti Altari portatili? Vbi de receptione Eucharistiæ, & de alijs.

126 **A**B hoc vltimo incipiendo, vt gradum indè ad primum faciamus, iam in ſuperioribus oſtendimus, designatum eſſe in Statutis, & Definitionibus Ordinum Militarium, quibus diebus per annum Regulares Sacram Communionem ſumere teneantur. Et quamuis ad Equites ſpecialiter eæ Ordinationes tendant, non propterea Clerici Fratres eam euadunt obligationem; cum ſupponatur, illos, qui

qui Sacerdotes sunt, vel quotidie, vel frequenter, aut saltem diebus Festis, si impedimentum non adsit, fore celebraturos Sacram; Eos verò, qui Sacerdotes non sunt, ut potè intra Communitatem degentes, cuius austerior est disciplina ratio, sæpè fore communicaturos, cum Communio sacra adeò sit opportuna, ac necessaria ad spiritum promouendum, & acquirendas virtutes; Et sanè in omnibus alijs Religionibus hi, qui Sacerdotes non sunt, octauo quoq; die communiter ad Eucharistiam suscipiendam accedunt, præter alia festa solemniora, in quibus idem præstant; & id ipsum comperit prædictis Clericis Fratribus Militarum, qui Sacerdotes non sunt.

127 Et sanè Militares omnes, qui Regulam Sancti Benedicti profitentur, frequentiam, & usum Communicationis Eucharistiæ apud eam reperient. In Concilio Viennensi Clemens V. statuit, ut Benedictini saltem singulis mensibus, prima illorum Dominica, sacro Eucharistiæ pabulo reficerentur. Quin singulis Dominicis Monachos quondam communicare fuisse solitos, scribunt Palladius in *Lausiac. capit. 55.* Calsianus *collation. 23. cap. 21.* Sanctus Damascenus in *histor. Barlaam, cap. 12.* Aliqui etiam ex illis ex regula omnibus Sabbatis, & Dominicis ad Christi communionem accedebant, ut refert Euagrius in *vitis Patr. lib. 1.* Adhuc nonnulli ritum primitiuum Ecclesiæ sectantes quotidie cibum percipiebant diuinum, testante Ruffino de Apollonio in *vitis Patr. libr. 2. cap. 7.*

128 Hinc etiam Benedictinos Monachos ad sacram mensam singulis diebus accessisse ex varijs locis ipsius Regulæ Sancti Benedicti colligunt Fr. Antonius Perez in *Regul. cap. 48. num. 12.* Benedictus Haestenus in *disquisitionibus Monasticis, lib. 3. tract. 7. disquisition. 3.* qui affert auctoritatem Sancti Gregorij, Sancti Dunstani, & Ioannis Beletli id confirmantium; quorum vltimus in *explication. Diuin. Officij, cap. 119.* inquit; *Debent autem singulis diebus Religiosi communicare.* Hinc Benedictus Haestenus laudat Patrem Didacum Laynez, secundum Societatis IESV Præpositum Generalem, in Concilio Tridentino Theologum celeberrimum, quòd introduxerit consuetudinem communicandi quotidie in Mona-

sterio Monialium Florentino, Angelorù nuncupato.

129 Quin Monachos Benedictinos Sacram Communionem recipere ipsa Feria sexta Parasceues, exeat in ceremonijs Congregationis Benedictinæ antiquæ Vallisoletanæ, *cap. 30.* Statuit deinde id Sanctus Dunstanus in *Statut. cap. 3.* Confirmant Lansfrancus in *Decret. cap. 1. §. 4.* Boerius ad *cap. 63. Regul. Bursfeldensis distinction. 3. cap. 35.* Quem morem olim in Ecclesia fuisse obseruatum, tradunt Amalarius *lib. 1. de Eccles. offic. cap. 11.* Beletus in *explication. diuin. offic. cap. 99.* Guilielmus Durandus *lib. 6. cap. 75. num. 9.* Pamellius in *Liturgia Latina;* Alcuinus de *Offic. Diuin. in Parasceue. cap. 18.* Theodulphus, Episcopus Aurelianensis in *epistol. ad Compresbyteros;* Pater Suarez *tom. 3. in 3. part. disputation. 90. session. 2.* Ex his orta est quæstio; an liceat Fidelibus eo die Parasceues sacram sumere Synaxim? Negat Francolinus de *tempor. horar. canonic. cap. 30.* eoquòd in Missali Romano præscribitur, seruandam esse vnã, vel plures hostias consecratas in loco decenti pro infirmis, ad eum diem; Vbi innuitur, alijs non licere communicare; Et in *cap. Sabbato, de consecration. distinction. 3.* iniungitur, illo die Sacramenta penitus non celebrari. Sed P. Suarez *vbisuprà,* & alij post ipsum tenent, id non esse prohibitum, cum nullum ius prohibens extet; si quidem in Missali non asseritur, Communionem alijs, nisi infirmis, non fore ministrandam, sed dumtaxat apponitur causa maximè necessaria, ut Eucharistia seruetur, ne infirmi absque illius susceptione decedant; Et præterea in *eo capit. Sabbatho,* prohibetur celebrari Sacramenta; non autem est, ea celebrari, ministrari Eucharistiã. Vnde independentè à noua lege prohibente, ea ministratio licet.

130 Nihilominus Sacramentum Congregatio die 19. Februarij, anno 1622. apud Gauantum *comment. Rubric. Miss. part. 4. titul. 9. num. 25.* decreuit præsentem vniuersalis Ecclesiæ consuetudinem esse, non ministrare die Parasceues Eucharistiam, nisi infirmis, eamque fore seruandam. Quod Decretum an Monachos Benedictinos comprehendat; noluit decideret Haestenus *vbisuprà,* sed aliorum iudicio

reliquit, optans, quòd Sacra Congregatio consulatur.

131 Dicta adhuc ob oculos satis proponunt Regularibus Militiarum, quæ sub Regula Sancti Benedicti degunt, quàm frequenter debeant ad sacram Eucharistiam accedere, vt vestigijs Benedictinorum insistant. Et quâuis Equitibus, qui valdè immilcentur negotijs temporalibus, non sit expediens assidua adeò Communio, illique arbitrium docti, & prudentis Confessarij debeant sequi, vt maiori cum reuerentia ad sacram mensam accedant, alij quidem frequentiùs alijs, pro vitæ, status, & muneris circumstantijs; tamen nullus ex eis debet nimium Communionem differre, nec solum communicare diebus statutis in Definitionibus. Meminerint sui status, & se per ingressum in Ordines, ac per Professionem, Deo specialiter fuisse mancipatos; atque ab alijs, vita, moribus, & frequentia Sacramentorum fore discriminandos; Alias quid se Religiosos iactant, & priuilegia Regularium affectant? Hæc strictiùs urgent Clericos Fratres, maximè intra Communitatem degentes, qui, iuxta institutum, arctiorem vitæ disciplinam sectantur. Et crediderim, indè Apostolicam Sedem indulsisse illis vsum Oratorij, & Altaris portatilis (de quibus illicò agam) vt expediùs, ac frequentiùs sacro Eucharistiæ pabulo reficerentur, quin ob egritudines, aut alia impedimenta, exultationem abstinendi à Communionem prætenderent.

132 Igitur Leo X. in Bulla, quæ asseruatur in Monasterio Sancti Iacobi de Vcles, & incipit *Religionis zelus*, expedita sexto Calendas Iunij, anno 1614. concessit Regularibus Iacobæis nobilibus, seu Presbyteris, gradu insignitis intra Monasteria de Vcles, & Sancti Marci Legionensis degentibus, vt possent vti Altari portatili, pro qualitate negotiorum, ac sine præiudicio iuris alieni, & ante diluculum circa diurnam lucem, (id tamen parcè) celebrare; omnia etiam Monasteria Militaria possunt interius Oratorium extruere, vt qui Ecclesiam nequeunt adire, celebrent, vel maioris deuotionis causa, aut ob quamlibet aliam; Quod priuilegium eis competit ex communicatione, qua gaudent, priuilegiorum cum alijs Religio-

nibus, queis id ipsum licet; & Societati IESV id concessit Gregorius XIII. anno 1576. vt extat in Bullario Societatis, *pagin. 143.* nec opus est, ab Ordinarijs approbari hæc Oratoria, sed à Provincialibus, vt Gregorius indulget, non obstante Decreto Concilij Tridentini *de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, sessio. 22.* Quin ex participatione priuilegiorum Ordinis Cisterciensis, & aliarum Religionum, possunt Monasteria Militarium in suis villis, seu grangijs erigere Oratoria; Quod ab omnibus Religionibus posse prætari, docent Diana, & Lezana, quos sequitur Domin. Vrritigoyti *in Pastoralis Regular. part. 2. question. 15. ex num. quarto, Pasqualigus, Villalobos, vterque Rodriguez, & Pater Fagandez*, quos refert, & sequitur Pater Quintanadueñas afferens plures Bullas Pontificum *tom. 1. singular. tractat. 8. singular. 34. & in append. tractat. 1. dub. 7.* Et sane prædia Monasterij sub nomine Monasterij comprehenduntur. Equitibus autem Iacobæis, vbi quatuor, aut plures essent, concessit Alexander III. in Bulla Confirmationis Ordinis, quòd possent Oratorium habere, & tempore interdicti facere celebrari.

133 Altaris portatilis vsus, nempe aræ consecratæ, cum qua intra Monasteria prædicta Altare extruatur, supra quod Missa celebretur, conceditur à prædicto Leone Decimo. Vnde si cubiculum Fratris egrotantis sit decens, poterit in eo Altare componi, & Missa celebrari ab ipso, si inde exire nequeat ad celebrandum, vel ab alio, vt eger eam audiat, & sacram Eucharistiam pro deuotione, aut necessitate sumat. Vsum Altaris portatilis concessit Sixtus Quartus Fratribus Minoribus, vt extat *in Monument. Ordin. concessione 344.* indulgens, vt non solum in Oratorijs, sed in quouis loco congruenti, & honesto, possint super Altare portatile Missas celebrare. Id ipsum eisdem concessit Alexander VI. vt continetur *ibidem concessione. 371.* Societati Iesu concessit etiam Gregorius XIII. vt habetur *in Compendio priuilegiorum Societatis, verbo, Altare;* quòd non obitante Decisione Concilij Tridentini *eo Decreto allato supra, in Missionibus, & in Castris Militum, in loco tuto, & honesto, quâuis sit profanus, possint Religiosi ipsius Socie-*

Societatis Missas super Altare portatile celebrare, ibique ministrare Eucharistiam fidelibus. Emanuel Rodriguez. tom. 1. 99. Regular. question. 43. artic. 5. ostendit, privilegia relata Minoritis concessa, non fuisse per Tridentinum reuocata.

134 Præterea Altaris portatilis usum concessit Urbanus V. Carthusianis anno 1363. Alexander VI. Prædicatoribus; vt refert Barboſa in *summa Apostolic. Decif. collectan. 22. num. 3.* Hinc cum Regulares Militiarum communicent privilegia omnium Religionum, iuxta dicta *disquis. 2.* etiam poterunt vti Altari portatili, vbi casus necessitatis, aut ingentis vtilitatis occurrat; nec enim ea privilegia indulgentur, nisi ad hos casus; id rerum natura, & ratione ipsa distantibus, cum alienum sit à Pontificum mente, ansam præbere indecentijs, & contemptui, quæ posset confurgere ex celebratione super altari portatili absque necessitate, seu graui vtilitate; alias posset ex vi privilegij passim in agro, in compitis, & plateis, atque in qualibet domo celebrari; quod absonum est, & omnino improbabile. Aliundè etiam possunt Clerici Fratres Militiarum Calatrae, Alcantarae, Montefæ, & Christi, intra Communitatem degentes vti Altari portatili; nam gaudent privilegij Cisterciensium, iuxta sepe dicta; Cistercienses autem intra sua Monasteria Altari portatili vtuntur; nempe cum ægrotant, maximè Abbatres, & Viri insignioris notæ, (ne respectu omnium id passim fiat) Altare in eorum cameris extruitur, in quo Missa celebratur. Quod in Monasterijs Militariibus etiam potest fieri, seruata proportionè; Nec enim par est, vt in cuiuslibet ægrotantis cubiculo statim Altare extruatur, nisi sit Vir ex primoribus. Non tamen indecens erit, quod instante morte, si inde speciale solatium proueniat moribundo, vna vel alia Missa ante ipsum celebretur, & ibi Viaticum ipse recipiat.

135 Non tamen licebit Clericis Fratribus extra Communitatem degentibus, nec Equitibus Militiarum Sacerdotibus, habere Oratorium, aut vti altari portatili. Etenim respectu locorum privilegium Leonis X. solum loquitur de his, qui in Monasterijs de Vcles, ac S. Marci versantur; cum enim

in administratione Munerum, aut Beneficiorum degunt, nec reputantur, nec sunt à Monasterijs, si quidem Prioribus, vt Prelatis Regularibus Monasteriorum, non subijciuntur. Aliundè nec ex communicatione privilegiorum ipsis id licet. Primò ob absurdum; nam quis audeat dicere, omnes Equites Militiarum, quotquot sunt, & omnes Clericos Fratres posse habere Oratorium, omnesque ex Militijs Sacerdotes valere vti Altari portatili? Nihil magis contrariū menti Pontificū. Secundo, quia id privilegium conceditur Religionibus prædictis, ita vt approbatio, & licentia Superiorum præcedat, & subditi vtantur altari portatili, cum Superioribus expedire videbitur, ac dum iunt sub eorum immediata obedientia, regulariter intra Claustra degentes; Oratorium verò solum intra Monasteria conceditur. Clerici autem Fratres (& à fortiori Equites) non degunt intra Claustra in casu posito, nec Obedientiam Prioribus profitentur, sed solum Regi, & Senatui Ordinum, qui solum de regimine generali curant, nec ad quemuis in speciali, vt Priores ad subditos, attendere valent; quare non est equi paratio (quæ reperiri debebat) vt hi possint Altari portatili vti.

136 Imò nec Senatus Ordinum potest eis concedere facultatem, vt Oratoria in priuatis domibus habeant; id enim privilegium respectu Monasteriorum dumtaxat est concessum. Poterit tamen approbare in aliquibus casibus, vt Altari portatili vtantur Fratres Clerici; nempe si in bello assistant ad Sacramenta ministranda; tunc enim privilegium Societatis Iesu eis communicabitur concessum ad similem euentum; aut in alio casu, in quo Superiores Religionum concederent subditis usum Altaris portatilis. Quin P. Suarez in 3. part. *disputation. 81. section. 2.* Emanuel Rodriguez *vbi supra artic. 6.* censent, per Tridentinum non esse ablatam Episcopis potestatem concedendi licentiam, vt in aliquo casu necessitatis super altare portatile celebretur Missa in loco honesto. Vnde cum id ipsum competat Prioribus Militariibus iurisdictione quasi Episcopali in territorio gaudentibus, iuxta dicta *disquisition. septima,* poterunt illi hanc licentiam præbere cuiilibet Sacerdoti subdito, etiam seculari, vt adhuc extra Monasterium in ca-

su necessitatis celebret super Altare portatile. Deinde aduertit idem Suarez *ubi nuper, disputat. 80. section. 3. in fin.* priuilegium Oratorij concessum Societati non restringi ad Sacerdotes Societatis, qui in eo Missam celebrent, sed posse quoscumque Sacerdotes in eo celebrare; quia non dirigitur ad solas personas sacrificantes, sed ad locum, & ad Prouincialem, qui illud approbet. Quod aprandum est Religionibus communicantibus id priuilegium. In Monasterijs autem Militaribus Priores vires Prouincialium gerunt quoad hoc; maximè cum in Ordine Cisterciensi Abbatibus incumbat approbare Oratoria intra Monasteria; Priores autem sunt quidam Abbates Militares in Ordinibus Calatraua, Alcantara, & alijs sub Instituto Cisterciensi erectis.

137 Circa priuilegium celebrandi Missam ante auroram Iacobæis concessum, obserua, simile priuilegium in casibus necessitatis, Superiorum arbitrio, concessum esse absque temporis, & horarum limitatione, Fratribus Minoribus, iuxta Emanuelem Rodriguez *ubi supra articul. 3.* Cæterum Lezana *in summ. qq. Regular. tom. 1. cap. 21.* Congregationis Concilij declarationem affert reuocantem priuilegia concessa ante Tridentinum celebrandi ante diem, quæ etiam Iacobæos comprehendit; At tamen Rodriguez, qui forsitan eam Declarationem non vidit, non esse reuocata ea priuilegia, docet *art. 5.* Gregorius XIII. concessit Presbyteris Societatis, vt extat *in Compendio priuileg. verbo, Missa, §. 3.* vt ratione itineris, aut alterius legitimi impedimenti possint de licentia Superioris Missam celebrare vna hora post meridiem, & alia hora ante auroram. Dixi autem *tom. in Bullam Cruciate, disputation. 37. num. 98.* absque priuilegio licere, Missam celebrari, incipiente Aurora, seu primo crepusculo diei, quod plus, minusve est hora, & dimidia ante ortum Solis; Vnde ex vi huius priuilegij poterit Missa celebrari duabus horis, & dimidia ante Solis ortum. Et de communicatione huius priuilegij respectu Militarum eodem modo est philosophandum, ac de priuilegijs antecedentibus. Episcopi ex causa possunt dispensare, vt ante auroram, & post meridiem Missa celebretur, vt cum communi docet Pater Suarez *supra dis-*

putat. 80. section. 4. Quod pariter præstare poterunt præfati Priores Militares, iuxta dicta.

138 Demum à Leone X. conceditur prædictis Iacobæis, vt tempore interdicti celebrent, non pulsatis campanis, dum interdicto causam non dederint. Verum id non est priuilegium post *cap. Alma mater, de sentent. excommuni. lib. 6.* interdicti enim tempore licet omnibus Clericis, qui causam non dederunt interdicto, celebrare Missam, & diuina Officia submissa voce, ianuis clausis, campanis non pulsatis, & eiectione excommunicatis; esto id olim rigidius se habuerit. Ibi autem eis conceditur, vt diuina Officia celebrare possint, & facere celebrari per alios tempore interdicti, adhuc in præsentia Familiarium; Et id etiam possunt hi Clerici Fratres, licet non sint Sacerdotes, dum tamè sint Nobiles, & Gradu insigniti, vt in Bulla præfata exprimitur. Plurima de interdicto, & de priuilegijs tum virtute Bullæ, tum priuilegiorum Regularium, Militaribus aptanda. Vide apud Me *tom. in Bullam Cruciate, disputat. 15.*

Quæstio 12. Exponuntur aliqua circa victum, & ornatum Equitum, & Clericorum Fratrum Ordinum Militarum. Vbi de esu ouorum, & lactu ciniorum tempore Quadragesimæ?

139 **P**RO complemento huius disquisitionis aliqua nunc erunt præstringenda. Sciendum est primo, in Statutis, & Definitionibus Ordinum Militarum cautum esse, ne Equites necessarijs destituantur, sed quod eis à Magistro alimenta suppeditentur. Et quidem abundantius illa præstabantur in primo Ordinum exordio; tunc enim Equites militiæ intenti de rebus familiaribus non poterant sollicitari, & nisi alerentur à Magistro, inopia premerentur hi, qui Commendas non habebant; Commendatarijs quippè nihil concedebatur, cum gauderent Commendarum redditibus. Succedente autem tempore, cum redditus mensq; Magistralis decreuissent,

sent, & Equites communiter ferè omnibus necessarijs ad victum abundarent; pariter alimenta sunt imminuta, quæ his temporibus à nostro Rege, vt Administratore perpetuo Ordinum præstantur, & nuncupantur *el pan, y agua*. Hæc taxata sunt sub determinata pecuniæ summa, quæ quorannis perfoluitur. In Definitionibus Calatrae *titul. 1. cap. 5.* designantur pro vnoquoque Equite duodecim mille teruntij singulis annis. In Definitionibus Alcantaræ *titul. 18. cap. 11. & 12.* cum olim designati fuissent viginti mille teruntij, ad triginta mille sunt aucti. Sed postmodum sunt imminuti.

140 Hæc alimenta non tribuuntur Commèdatarijs, nec Nouitijs. Et in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit. 11. cap. 11.* decernitur, ea non conferri his, qui non ostendant testimonium Visitatorum Ordinis, qui iam ipsos visitaerint. Ibidem *tit. 5. cap. 11.* statuitur, Equitibus tempore probationis commorantibus in Monasterio de Vcles necessaria alimenta à Priore suppeditari in Refectorio, non tamen seorsim in cubilibus; Eis etiam, qui ad ipsum Monasterium pœnitentiæ causa fuerint missi, dummodò non sint Commendatarij, nec antecesserint tempore probationis, seu Nouitiatus illic versati fuerint. Quare hi, dum pœnitentiæ causa in Monasterio degerint, soluere tenentur pro rata in singulos annos quindecim mille teruntios pro alimentis; Idemque stabilitur de Clericis Fratribus habentibus Beneficia, qui in Monasterio pœnitentiæ causa versantur. Alimenta autem prædicta non sunt soluenda à Magistro, seu Administratore Ordinum Clericis Fratribus Militiarum; nam hi vel in Monasterijs degunt, aut in Collegijs, in quibus sustentationi necessaria percipiunt; vel si extra Communitatem degant, Beneficia, aut Munera obtinent, ex quorù redditibus victitent. Quòd si aliqui sint in Collegijs, qui proprijs expensis aluntur, eo quòd supra numerum designatù Collegiarum sunt, & à Senatu Regio Ordinum licentiam impetrant ingrediendi in Collegia; hi sanè ipse sua expensas faciunt, nec Ordo, aut Magister ad eas tenetur, si quidem, si velint in Monasterijs perseverare, nec adire Collegia, ibi necessaria percipiunt; quare sumptus illi sunt voluntarij, nec ab Ordine supplendi.

141 In Regula Ordinis D. Iacobi præscripti sunt cibi Religiosis omnibus suppeditandi, & ieiunia, quæ obseruare debebant, sed *ibi cap. 8.* adnotatur in margine, Innocentium VIII. dispensasse in hac regula, indeque non tene ri Equites, nec Clericos Fratres, nisi ad ieiunia, ad quæ alij Fideles tenentur. In ipsis etiam Statutis *tit. 12. c. 11.* præfigitur, quid possint edere Equites, ac Fratres Clerici, & quid hospitibus in sua mensa præbere. Obseruatione quidem digna, & decens moderatio, sed per desuetudinem abolita. In Definitionibus Calatrae in Instructione *pagin. 73. in fin. & titul. 2. cap. 1.* plurima ieiunia iniunguntur, de quibus adimplendis, video, non multum curari; Crediderim, in desuetudinem abiisse; Et saltem non obligare ad culpam eas Definitiones constat ex *disquisit. 6. quest. 2.* Intra Monasteria ægrotantibus omnia necessaria suppeditari, quin ad eorum leuamen aliquid desideretur, valde commendatur in Statutis, & Definitionibus ipsorum Ordinum; vbi etiam præfigitur elemosyna pauperibus eroganda; vrbalitas, & pietas erga hospites exercenda, & huiusmodi alia, quæ non indigent discussione, sed eorum lectitatione sincera.

142 Sciendum est secundo, Equites, & Fratres Clericos suum proprium Insigne gestaturos, etiam si extra Hispaniarum Regna versentur, cum nunquam valeant suum Habitum dimittere iuxta dicta in *superioribus*. Ceterum obseruare oportet, in *Codice additionum ad nouam Recopilationem, lib. 1. tit. 6. leg. 10.* præcipi, nullum in Regnis Hispaniarum natum, in eisque commorantem, posse absque Regis licentia afferre Habitum Militarem ex his, quos conferunt exteri Principes, excepto Habitu Ordinis Sancti Ioannis; Et secus agentibus infligitur pœna pecuniaria, exiliù, & inhabilitas ad Habitum Ordinum Militarium, qui Hispanorum sunt proprij.

143 Sciendum est tertio, Equites, & Clericos Fratres Militiarum, si Dignitates, aut Canonici sint Ecclesiarum Cathedralium, seu Collegiatarum, non posse gestare Insigne sui Ordinis supra togam Chori, Hispanè *Manto de Choro*. Sic enim decisum est, teste Barbosa in *summ. Apostolicar. decis. verbo,*

Canonici; à Sacra Congregatione Rituū, in vna Toletana, die 2. Octobris, anno 1601. Et eam decisionem affert Sellius in *select. Canonio. c. 27. n. 52.*

144 Sciendum est quartò, in Statutis, ac Definitionibus Ordinum valdè commendari Equitibus decetiam in corporis ornatu, vt velut Equites honesti, vestitum gestent. Verùm à cæteris sæcularibus nullatenus eos in ornatu discriminari, vsus, & consuetudo obtinuerunt, nec exindè vllum confurgit scandalum; quamuis valdè deceret eos moderatio. Præterea Clerici Fratres præscribuntur afferendæ vestes, & inter alias eis prohibentur sericæ, in Statutis Iacobæis *titul. 6. cap. 7.* In Definitionibus Ordinis Calatrauæ *titul. 8. cap. 2.* & vestium honestas designatur in Definitionibus Alcantaræ *titul. 5. cap. 15. & titul. 12. cap. 3. num. 16.* Sane, dum intra Communitatem degunt, id strictè obseruatur; Dum verò extra illam, sericis vestibus eos ornatos video; mouenturque ex eo quòd nunc temporis etiam Clerici honesti decenter similibus vestimentis vtuntur; Nec Senatus Ordinum egrè ferre videtur, Clericos Fratres sericis vestibus ornari. Quare eos licitè operari censuerim. Certum tamè est, si essent nimis elaboratæ, & auro, argèto, uè cõtextè vestes, quæ in teriùs gestantur, aut coloris indecentis respectu status ipsorum, peccatum fore lethale; cum strictior disciplinæ norma, quam sequuntur, & Clericalis status maximè ab his vestibus abhorreat, Iadèque Religionis sequeretur iactura; nec dissimulari intus ita valent, vt non cernantur, ingenerentque in aspicientibus scandalum.

144 Sciendum est quintò, Clericos Fratres eam fore in capite comæ tonsuram gestaturos, quam cæteri Clerici gestant; estò Calatrauensibus iniungatur in Definitionibus *titul. 8. c. 2.* vt circulus aliquantò sit maior, non ramen adeò ac solet esse, qui à Religiosis plurium Sacrorum Ordinum afferitur. Iacobæi quidem ex institutione sunt Canonici Regulares; Calatrauenses autem, & Alcantarenses sunt Clerici Regulares Militares; in nullo autem Sacro Ordine Clericorum Regularium circulus in coma capitis affertur. Quin respectu Calatrauensium, & Alcantarensium, cum nescio qui nimio zelo du-

cti, nec nimis Instituti Religiosi Clericalis, & Definitionum Ordinum gnari, mouissent Senatū Regium Ordinum, vt expediret Decretum, in quo præcepit prædictis Clericis Fratribus, vt comam circularem afferrent, die 11. Aprilis, anno 1641. Illic re attentiùs expensas, ipse Senatus Decretū illud reuocauit die 6. Iulij, anno 1641. & in posteriori Decreto inseruit ipsorum Ordinum Definitiones agentes de cultu, & ornatu corporis, vt constaret, nihil in eis de coma circulari fuisse stabilitum. Plura in presenti possem de habitu, & coma Clericorum, ac Monachorum afferre, ex Iure, & ex eruditiori disciplina deprompta; sed in his exornandis immorari, esset, à nostro scopo deflectere, & approbare eorum morem, qui plus, quam par esset, deferunt ornatui Iurium, ac Authorum pro singulis propositionibus, adhuc manifestis, agglomerationi, quod nec difficile est, nec nimis vtile. De vestium, & comæ nimis delicijs in Republica vitandis, non pauca ego dedi iam meo libro Hispano, *Principe Perfecto, y Ministros ajustados, documento 26. & 27.*

145 Sciendum est sextò, quid afferendum sit de esu ouorum, & lactici niorum tempore Quadragesimali. Posse omnes Equites, ac Clericos Fratres, & Moniales Militiarum gaudere priuilegio Bullæ Cruciatæ quo ad vescendum ouis, & lacticijs, eo tempore, mihi est certum, & latè probaui *tom. in Bullam Cruciatæ, disputat. 18. cap. 3.* nec non priuilegio vescendi carnis, diebus prohibitis, cum necessitas est dubia (nam si sit certa, aut probabilis, possunt absque priuilegio edi carnes illis diebus) de consilio tamen vtriusque medici, spiritualis, & corporalis. Quod priuilegium circa carnes, & medicorum consilium exposui *ibi disp. 17.*

146 Præterea ea *disput. 18. ex num. 20.* docui, & stabilitui, Equites, aut Clericos Fratres Militiarum, si sint Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, aut Prælati, non posse gaudere priuilegio Bullæ Cruciatæ communis viuorum, ad vescendum ouis, & lacticijs, tempore Quadragesimali, nec ad edendum carnes, diebus prohibitis, in casu prædicto. Vndè fit, nullum Priorem Militarem gaudentem iurisdictione quasi Episcopali in suo territorio, nec vllum alium ex Militijs, qui Prælatus sit quoad

ad forum externum sæcularium subditorum, posse vti priuilegio Bullæ Cruciatæ ad vescendum præfatis cibis. Qui autem sint Prælati in Ordinibus Militaribus, diximus *disp. 17.* Vbi obserua, licet Senatus Ordinū subbeat vices Prælati, & sit Superior ipsis Prælati Militiarum, tamen singuli ex Senatu Prælati non sunt, sed prout vnum constituunt Tribunal; quare singulis suffragatur Bullæ priuilegium ad vescendum præfatis cibis prohibitis. Idem dicitur de Assemblea Ordinis S. Ioannis, quod est etiam Tribunal aliquibus constans Equitibus eius Ordinis.

147 Leo X. in Bulla, quæ incipit, *Religionis zelus* expedita sexto Kalendas Iunij, anno 1514. in fauorem Monasteriorum S. Iacobi de Vcles, & S. Marci Legionensis, Ordinis S. Iacobi, concessit Religiosis eiusmodi Conuentuum, nec non familiaribus, & famulantibus, quod possent de vtriusque medici consilio oua, & butyrum, & alia lacticia edere in Quadragesima, & alijs diebus anni prohibitis ex lure, aut consuetudine, vel per ipsius Ordinis instituta. Familiarium nomine quoties hi in aliquo priuilegio præfigurantur, quinam intelligantur, exposui *tom. in Bull. Cruciat. disp. 15. num. 10.* nempe Commensales, Administratores honorum, & alij expensis eius, cuius sunt familiares, viuentes, dummodo ministerijs proximis mancipientur; Et quidem in præsentia, cum priuilegium ad ipsa Monasteria priuatiuè tendat, hi reputandi erunt familiares, qui in obsequio eorum occupantur, vt æconomi, & similes.

148 Obseruandumque est, id priuilegium non suspendi, nec reuocari per clausulam Bullæ Cruciatæ, in qua suspenduntur omnia priuilegia similia his, quæ in ipsa Bulla continentur, & præterea reualidantur respectu eorum, qui Bullam accipiunt. Etenim, vt *loco relato, disp. 29. num. 37.* probaui, per eam Bullæ clausulam non suspenduntur, nec reuocantur priuilegia concessa in fauorem Religionum, seu Monasteriorum, quoad ipsos Religiosos. Quare non est opus Bulla Cruciatæ Religiosis designatis in eo priuilegio, vt edant oua, & lacticia. Quin Priores de Vcles, & Sancti Marci virtute illius priuilegij poterunt ea edere, licet non possint virtute Bullæ Cruciatæ, iuxta dicta *num. 146.*

Indigent autem ea Bulla seruitores, & domestici sæculares; nam quoad sæculares in ea reuocantur eiusmodi priuilegia.

149 Bullæ Leonis X. mentionem faciens Cruz *in directorio Conscientie lib. 6. concl. 2. fol. 37.* asseruit, priuilegium edendi oua, & lacticia temporibus prohibitis in ea contentum communicari ab alijs Religionibus. Retulit opinionem, & verba huius Authoris Fr. Ioannes Enriquez *in quaestionibus practicis sect. 16. quest. 9.* & videtur ei subscribere. Penitus sane improbandum est hoc profarum; Et mirum est, nullum Authorem fuisse, centum & quadraginta tribus annis elapsis (nam Leo X. expedit illam Bullam anno 1514.) qui id dixerit, aut speciem probabilitatis præferre existimauerit; & hos Authores, tanquam rem certam, vno verbo, absq; fundamentorum solida discussione, id pronuntiasse, cum non de nouo ea Bulla comperta fuerit.

150 Reijcitur ergo ea opinatio, primò, quia, vt commune est apud Authores, priuilegia laxantia discipline regularis institutum non communicantur a Religionibus, quæ gaudent communicatione priuilegiorum; Sic non communicant Religiones priuilegium testandi concessum Clericis Fratribus Iacobæis, nec plura alia huiusmodi, vt *alibi* asserui; Cum autem priuilegium edendi oua, & lacticia laxet disciplinam Regularem, non participatur a Religionibus; Etenim quod omnibus fidelibus Christianis est interdictum tempore Quadragesimæ, vt tunc ieiunijs asperioribus affligantur, multò magis Religiosis incumbit, qui plùs se ieiunijs macerare debent; Et hinc, cum Pontifices in Bulla Cruciatæ dispensent in ea asperitate, tamen cum Religiosis non dispensant, vt potè quos decet, rigidiorum sequi normam, & austeritatem. Et quis absurdum ex terminis ipsis non iudicet, sæculares non posse vesci ouis, & lacticijs in ieiunijs Quadragesimæ, propter maiorem obseruantiam, Religiosos verò posse; & horum ieiunia esse laxiora, quàm illorum.

151 Reijcitur secundò, quia ipse Pontifex Leo X. id cauit in ea Bulla, asserens, solis illis duobus Monasterijs, & non alijs, concedi à se priuilegia in ea contenta; Quæ exceptio excludit com-

communicationem, præsertim cum priuilegiū maximè à iure communi exorbitet. Sic plura priuilegia concessa aliquibus sacris Religionibus non participantur ab alijs, vt priuilegia non incendi in processionibus publicis; priuilegium non transeundi ad Religionem strictiorem, etiam Carthusiensem, absque licentia petita, & obtenta, aliaque similia. Huiusmodi autem est priuilegium præfatum. Tertio, quia sicut in generali concessione non veniunt ea, quæ verosimiliter in speciali non forent concedenda; ita nec in communicatione generali priuilegiorum, ea veniunt, quæ in speciali non communicantur; Expendat autem quisque, an sibi credibile appareat, Pontifices voluisse concedere communicationem præfati priuilegij, & ieiunia Quadragesimalia laxare omnibus Religionis, cum dispendio Regularis disciplinæ, & minuendo populū ædificationem, cum sæculares merito conquererentur, se strictioribus legibus obligari, quàm Religiosos, in eborum qualitate. Quarto, quia nec ipsi Equites Iacobæi, cum sint eiusdem Ordinis, hoc vnquam priuilegio vsi sunt, nec aliquis fuit, qui eis affirmaret, posse vti eo priuilegio; ergo multò minus alij Ordines valebunt ipso vti; atque adeò nec etiam alia Monasteria Ordinum Militarium illud communicant, vt eorū persuasio, & praxis ostendit. Ad hanc disquisitionem spectabat, agere de pœnis, quæ in Ordinibus Militaribus sunt stabilitæ; Aliquas decursu Operis attigim⁹; & cunctæ in Statutis, & Definitionibus sunt præfixæ, quin aliquid sit controuersæ obnoxium. Videatur P. Peñafiel de Ordinibus Militaribus tract. 4.

Disquisitio 13. De Orationibus recitandis in Ordinibus Militaribus.

Questio 1. Proponuntur Orationes recitandæ à Regularibus Militaribus.

MILITARE Equitum institutum non Chorum, sed cæpulum, non Monasterium, sed

aciem exoptat; vnde longè alia exercitia eos decent, quàm Clericos Fratres, & Religiosos cæteros, qui intra Cenobiorum claustra propriæ animarum salutis, seu etiam proximorum incumbunt. Vt tamen præ oculis habeant, se Deicultui in Ordinibus esse mancipatos, aliquæ Orationes ab ipsis fundendæ præscribuntur, quæ, vt potè breuiiores, eos non impediunt, quominus sua munera exequantur, & aliundè veluti symbolum sint sue professionis, dum loco Officij Canonici recitantur. Vnde cernitur, quàm exactè debeant huic obligationi satisfacere, vt etiam in hoc à cæteris laicis discriminentur. Obligationis autem huius, vis *quest. seq.* discutietur.

2 In Statutis Ordinis D. Iacobæi *ex fol. 76. tit. 3. cap. 13.* designantur Orationes ab Equitibus Iacobæis persoluedæ. Manè, cum surgunt, Orationē ibi præfixam debent recitare, & aliam, cum cubitum eunt, ac post illam ter Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam; & quotidie Psalmum ibi appositum. Deindè loco *Matutini* post exordium *Domine labia mea, &c.* viginti sex vicibus Orationem Dominicam sūt recitaturi. Loco *Primæ* vigintiquem vicibus eandem sunt dicturi Orationē, cum *Gloria Patri* (quæ semper repetitur post eam Orationem in omnibus Horis) exceptis septem vicibus, quibus post Orationem illam non dicitur *Gloria Patri*. Loco aliarum Horarum, pro qualibet est repetenda sexies Oratio Dominica; loco tamen Vesperarum decies. Vt suppleantur defectus in recitatione immixti, dicitur ea Oratio *Sanctissimæ Trinitati, & indiuiduæ vnitati*; quæ ex Bulla Pontificia vim habet, vt defectus suppleantur. Voluntarium tamen est, vt dicatur. Quotidie Missam audire debent. Pro defunctis alias Orationes, aut Missas persoluere tenentur tam ipsi, quàm alij ex cæteris Ordinibus Militaribus, de quibus agemus *disq. 16. quest. 2.* Quotidie præterea tam Equites, quàm Fratres Clerici, tenentur viginti tres Orationes Dominicas recitare pro viujs, & defunctis, ea intentione, quæ præfigitur in Statutis *in Regula Ordinis, cap. 4.* Vbi designantur persone, & causæ, pro quibus sunt recitandæ.

3 In Ordine Calatrauæ iniungitur in Definitionibus *ex pag. 63.* quòd Equites loco *Matutini* post commune exordium

exordium recitent viginti Orationes Dominicas cum *Gloria Patri*; diebus vero, seu Festis duplicibus, quadraginta. Assignantur autem ut Festa duplicia, omnes dies Dominicæ, Pascha Resurrectionis, & Pentecostes, Ascensio Domini, & eius dies Octava, Festum Corporis Christi, atque eius etiam dies Octava, necnon alia Festa, quæ per menses distributa præfiguntur *ibi ex pag. 57.* in Calendario Ordinis Benedictini; nam iuxta dicenda *inferius* non est sequendum Calendarium Cisterciense appositum in Definitionibus antiquis. Pro *Laudibus* decem Orationes Dominicæ, totidem pro *Vesperis*; quinque pro singulis cæteris Horis sunt recitandæ. Dum actus sunt Equites in bello contra Infideles; aut in exercitu ad bellum accincti, deobligantur ab eiusmodi recitatione ex concessione Eugenij IV. qui tamen eis commendat, ut bene hoc utantur indulto; optans sanè, ut, si per munia bellica liceat, eas Horas persolvant. Feria secunda per totum annum, nisi dies Festus sit, pro defunctis Ordinis septem Psalmi Pœnitentiales, aut septies Oratio Dominica, & ad finem *Requiem æternam*, recitanda sunt. Omnibus Ferijs sextis per annum etiam Psalmi pœnitentiales sunt dicendi, aut eorum loco septies Oratio Dominica, pro personis, & statu Ordinis. In Hebdomada maiorj Equites tenebantur recitare Psalterium, aut eius loco centies, & quinquagies Oratione Dominicam, & ad finem ultimæ versiculum *Gloria Patri*; quod erat præstandum Feria V. in Cæna Domini, aut Feria VI. Parasceves. Sed, postquam Officium Benedictinum recitatur, non dicitur in Monasterijs Psalterium, atque adeo extra illa, hæc obligatio videtur ab omnibus ablata.

4 In Ordine Alcantaræ modus recitandi Horas Canonicas pro Equitibus præscriptus fuerat ab Innocentio VIII. & Alexandro VI. postmodum correctus, ac mutatus à Clemente VII. in Bulla ad id expedita; sicut etiam in Ordinibus D. Iacobi, & Calatrauæ in Bullis Pontificijs fuit præfixus recitandi tenor. Igitur Alcantarense pro Matutino post exordium *Domine labia*, &c. qui versiculus ter repetitur, vicies recitanda est Oratio Dominica, cum versiculo *Gloria Patri*, & diebus Dominicis, ac Festis duplicibus, seu duodecim lectionum,

in Calendario Ordinis Benedictini annotatis, geminatur numerus præfatus Orationis Dominicæ. Pro *Laudibus* decies eadem Oratio est repetenda; totidè pro *Vesperis*; quinquies pro singulis ex alijs Horis, nempe *Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio*. Præterea ipsi Equites omnibus Ferijs secundis, nisi sint duplices, seu duodecim lectionum, loco Psalmorum Pœnitentialem, debent recitare septies eam Orationem, & ad ultimæ finem versiculum *Requiem æternam*. Totidem omnibus Ferijs sextis sunt recitaturi, & ad finem cuiusque versiculum *Gloria Patri*; Clerici autem Fratres septem Psalmos Pœnitentiales tenentur recitare, sicut in Monasterio Alcantaræ præstatum. Ita extat in Definitionibus *tir. 13. cap. 18.* Hæc obligatio per desuetudinem abrogata est, nam Clerici Fratres extra Monasterium eos Psalmos non recitant; intra illud autem tum illi, tum Psalmi Graduales, Officium defunctorum, & Officium parvum B. Mariæ in Choro dicuntur his diebus, pro quibus ab Ecclesia designantur. Eo etiam *c. 18.* apponitur eadem obligatio, quam Calatrauenses habere diximus, in die Ferie V. in Cæna Domini, vel Ferie VI. Parasceves, à tempore, quo Corpus Christi D. assernatur, usque dum referetur. Calendarium autem Ordinis asseritur *ibidem tir. 14. cap. 1.* sed non id, sed Benedictinum est sequendum, ut *infra* dicemus.

5 Clemens VII. qui Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ præfatos recitandi modos pro Equitibus designavit, in Bulla declarat, fieri satis obligationi, si recitentur Orationes prædictæ in Ecclesia, aut extra illam, & quocumque corporis situ, & qualibet hora diei, vel noctis; estò commendet, ut horis competentibus recitentur. Deinde non recitantes, aut se non adaptantes prædictæ formulæ recitationis, præcipit Pontifex, ut puniantur arbitrio Magistrj, seu Administratoris, & Seniorum, iuxta qualitatem culpæ, & contumaciæ, ac excessus, ita ut, si opus fuerit, possint ab Ordine eijci, reputenturque indigni quolibet Ordinis Munere, & Officio.

6 Clerici Fratres, dum sunt in Monasterijs, Officium Canonicum in Choro simul, canendo aliquas Horas, persolvunt; & dum sunt in Collegijs Salmantinis Calatrauenses, & Alcantarense

renses in suis Capellis Matutinum, & Laudes toto anno hi, illi verò à die D. Lucæ vsque ad Pascha Resurrectionis recitant, Communitate ad id conuocata. Dum intra Monasteria degunt Calatrauenses, & Alcantarenses, tenentur persoluere Officiū Canonicū, ac Missam celebrare iuxta ritum, Missale, & Breuiarium S. Benedicti; Extra Monasteria autem degentes possunt, sed non tenentur, vti Missali, & Breuiario Romano. Videatur in Definitionibus Calatrauæ *caput 1. tit. 2.* & in Definitionibus Alcantaræ *cap. 1. tit. 5.* Vbi, & simul in Statutis D. Iacobi *tit. 12. cap. 12.* præscribitur cantus, solemnitas, deuotio, tempus, & alię circumstantiæ ad Officij Diuini, & Missarum solemnitas peragenda, in quibus pietas, ac Religio resplendent. Sed obserua, in eis Definitionibus, vt dixi, assignari pro Calatrauensibus, & Alcantarenibus Breuiariū Cisterciense; Id autem postea in mutatum est, nam Paulus V. præcepit eis, vt Breuiario Benedictino. Indè etiam immutata sunt Calendaria, quæ *suprà* asseruimus, in eis Definitionibus esse præfixa; atque adeò Equites Calatrauæ, & Alcantarę, vt dignoscant, quādo sunt geminaturū Orationes Dominicis in Festis duplicibus, attendere debent ad Calendarium Benedictinum, non ad Cisterciense in Definitionibus antiquis præscriptum. Dixi, Paulum V. præcepisse; nam generaliter iussit, omnes sub Regula S. Benedicti militantes (inter quos sunt Calatrauenses, Alcantarenses, & alij quos *disq.* 1. retulimus) iuxta Breuiarium Benedictinum recitare; Quod præceptum extendi ad omnes Regulares vtriusque sexus sub præfata Regula militantes, declarauit Congregatio Rituum die 24. Ianuarij, anno 1616. non obstante, quòd antecedenter vsi fuissent alio quouis Breuiario. De Officio Benedictino plurima eruditè tractat Benedictus Haestenus *in disq. Monast. lib. 7. tract. 5. ex disq. 4.*

7 Sed dubitabis primò, an Clerici Fratres non initiati sacris Ordinibus teneantur sub peccato lethali persoluere Officiū Canonicum etiam extra Chorum? Hoc dubium commune est cæteris Religiosis non Militaribus, qui non sunt Sacris initiati; (exceptis Religiosis Societatis Iesu, qui ex Instituto proprio, Confirmationibus Apostolicis

munito, non sunt Choro addicti, vt saluti proximorum spirituali expeditius incumbant, vnde vberes adeò fructus Republica Christiana reportat; Pontificibus sic inclamantibus, ac Societati ipsi gratulantibus.) Sentio ergo, teneri sub lethali ad Horas Canonicas recitandas. Ita Portel *in dubijs regular. verbo, Hora Canonica, num. 2.* Emanuel Rodriguez *in addit. ad summ. tom. 3. verbo, Hora Canonica, conclus. 12.* vbi alios Authores refert; P. Suarez, & viginti vnum Authores, quos recenset, & sequitur Diana afferendus *infra.* Idem tenendum est de Monialibus.

8 Fundamentum huius sententiæ est, nam prædicti sunt positi in statu irreuocabili addicto ad Chorum, & aliunde vis consuetudinis obligationem sub lethali induxit. Nihilominus opinioni oppositæ, limitationibus statim apponendis, non est neganda sua probabilitas; nam Caietanus, & alij sex Authores dubitant de prædicta consuetudine, cui solidius innititur sententia communis. Deindè eam absolutè negat P. Lessius, & alij alij. Excipiunt tamen illos, qui ex vi Regulæ, vel voti speciale præceptum recitandi Horas Canonicas habent, vt Fratres Ordinis Minorum, & Moniales Annuntiatae; Rursus alij Authores ita apponunt obligationem sub lethali in prædictis non initiatis Sacris Ordinibus, vt asserant, non peccare lethaliter, si bis, vel ter omitant Horas Canonicas; (quod videtur intelligendum, in vno quoque anno) eo quòd exindè obligatio ex consuetudine proueniens grauitè non violetur, quia minùs stricta est censenda, quàm ea, quæ ex præcepto prouenit. Refero, non difficultio hos sentiendi modos. De prædictis omnibus videndus est Diana *part. 2. tract. 12. resol. 17. & part. 3. tract. 2. resol. 99. & part. 6. tract. 8. resol. 12. & part. 7. tract. 11. resol. 4. & part. 9. tract. 6. resol. 7.*

9 Obligationem autem Monialium, quæ Choro sunt addictæ, recitandi Horas Canonicas, sub lethali, tunc tur Nauarrus *de Oration. & Hor. Canonic. cap. 7. num. 21.* Durantus *de ritibus Ecclesie lib. 3. cap. 22.* Rodriguez *vbi supra;* Portel *suprà num. 3.* & alij plures à Diana relati *locis proxime citatis.* Quòd si Monialis legere nesciat, ab obligatione manet immunis; Prælati verò alias Orationes

tiones ab ea recitandas iniungere debet; sicut Moniales Sanctæ Claræ legere nescientes tenentur ad recitandum Officiū laicarum, vt extat in Compendio Minorum verbo, *Moniales*, §. 3. Dubium tamen præsens circa Religiosos, & Moniales Profestas versatur; nam eos, qui Professionem non emiserunt, minimè teneri, sub lethali saltem, ad recitandas Horas Canonicas, apud omnes est commune.

10 Dubitabis secundò, an Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ in Monasterijs versâtes possint extra Chorum priuatè recitare Horas Canonicas iuxta Breviarium Romanum? Emanuel Rodriguez *vbisuprà*, cap. 195. conclus. 2. Portel *suprà* num. 6. & alij loquētes generaliter de Religiosis non vtribus Breviario Romano tuentur, posse recitare extra Chorum iuxta Breviarium Romanum, etiam absque licentia Prælati, eo quòd Pius V. qui formam recitandi præscripsit, solū locutus fuerit de Horis recitandis in Choro iuxta Breviarium proprium cuiusque Ordinis. Quod etiam suaderi posset in sententia Dianæ, ac aliorum asserentium, non peccari lethaliter, dū mutatur modus, & nō substantia Officij Canonici; Vnde aiunt, non esse lethale recitare vnum Officiū pro alio, dum non sit Officiū Resurrectionis [quod adhuc Caramuel non excipit] Videndus sum ego *tom. de Iure Academico lib. 2. ex num. 397*. Verū hæc mutatio, si fiat absque causa, erit peccatum veniale; Authores verò prædicti, quorum tuta est sententia, defendunt, posse priuatim iuxta Breviarium Romanum recitari, quin causam ad id exigant. Circa recitationem plurimæ excitantur quæstiones, sed quæ non sunt speciales huius tractatus. Videri possunt Nauarrus, Bonacina, P. Azor, Suarez, & innumeri alij, qui de Horis Canonicis tractant; & ego non pauca attuli loco relato, & *tom. in Bullam Cruciat. disput. 19. num. 11. & disp. 20. num. 29. & disp. 34. num. 28*. Animaduertendum hic est, obligationem recitandi intra Communitatem iuxta Breviarium Benedictinum restrictam fuisse ad Monasteria Calatrauæ, & Alcantaræ; nam in Collegijs Salmantinis, cum non detur Chorus, censentur Collegæ quoad recitationem quasi priuatim degentes. Inde in Collegio Calatrauensi Salmantino

iuxta Breviarium Romanum persoluitur Officium. Idem posset præstari in Collegio Alcantarensi, cum etiam accesserit iam diu Scheda Regia Senat⁹ Ordinum super hoc ipso, vt tutius, & absq; reatu penę operarentur; At sponte sua Breviarij Benedictini vsum retinet hoc Collegium.

11 Obserua etiam, Superiores Monasteriorum, & Rectores Collegiorum, eisque absentibus, illos, qui ipsorum vices gerunt, posse dispensare cum Clericis Fratribus subditis, ne Horas Canonicas recitent, si impedimento doloris, grauis tædij, aut difficultatis præpediantur; Id enim absolutè competit Prælati Regularibus, & plurima priuilegia ad id circumferuntur, quæ omnia participantur ab Ordinibus Militarib⁹, vt probauimus *disq. 2*. Videantur Rodriguez, & Portel *vbisuprà*, cum alijs. Vbi id notandum est; non esse sermonē de impedimento certo excusante à Recitatione; nec de probabili, cui potest quilibet se conformare, sicut potest sententiæ probabili, sed de impedimento dubio, seu de illo, de quo dubitatur, an sit sufficiens ad omittendum Horas Canonicas, vt in simili casu docui *tom. in Bullam Cruciat. disp. 17. cap. 2*. circa priuilegium edendi carnes diebus prohibitis, per dispensationem Bullæ de consilio vtriusque medici; quod non operatur in necessitate certa, aut probabili, in qua non requiritur priuilegium ad vescendum carnibus, sed in necessitate dubia; nam necessariò euentus sunt considerandi ita, vt priuilegium aliquid operetur, & non sit inane. Id ipsum in præsentem est aptandum. Sed quia ad valorem dispensationis requiritur causa, ideo Prælati, cum dispensant super Recitatione Horarum, iniungunt aliquas Orationes dicendas, vt hæc simul cum ea causa, ob quam dispensant, consent causam vnde quaque sufficientem, & dispensatio ob defectum causæ illicita, & inualida non euadat. Hinc cernes, cum medicus dicit ægroto, ne recitet Horas, non esse opus dispensatione Prælati, quia medicus eo ipso declarat, dari causam sufficientem, ac minimè dubiam ad non recitandum; vt expressè docent Emanuel Rodriguez *in addit. ad summ. tom. 3. cap. 197. conclus. 1*. & Nauarrus, ac alij. Portel *in summ. verbo, Hora Canonica, num. 11*. ait, melius, ac certius

certius esse; consulere Prælatum. Non inficior, id esse tutius; neutiquam requiri, assero, & id tutum esse.

12 Obserua prætereà, Clericum Fratrem ex prædictis Ordinibus Calatraug, & Alcantare promotum ad Episcopatum posse priuatim persoluere Horas Canonicas iuxta Breuiarium Benedictinum; quippè statum proprium Religiosum non amittit, cui illud Breuiarium est concessum. Ita docent Emanuel Rodriguez *in addit. ad summ. tom. 4. cap. 68. num. 10.* Portel *vbisuprà, n. 14.* Eademq; est ratio, si promoueat ut ad Cardinalatum; sicut Monachi Benedictini ad Episcopatum, vel Cardinalitiam Dignitatem assumpti possunt priuatè, iuxta sui Ordinis Breuiarium Horas Canonicas persoluere, vt omnibus est in confesso; Et eadem etiam est ratio de Clericis Fratribus Parochis, dum priuatim recitant.

13 In Ordine D. Ioannis, vt constat ex Statutis *tit. 3. §. 2.* omnes Clerici Fratres, etiam non initiati Sacris, tenentur persoluere Horas Canonicas. Equites verò quotidie debent recitare Officium paruum B. Mariæ, & Officium defunctorum; seu vtriusque loco, centies quinquages Orationem Dominicam, vulgò *Pater noster*; qui numerus resultat ex computatione, ac distributione pro Horis singulis vtriusque præfati Officij.

Quæstio 2. An Equites Militares, & Clerici Fratres teneantur sub peccato recitare Orationes in suis Statutis præscriptas? Ubi alia similia deciduntur.

14 **C**ONCLUSIO sit; Equites non peccare mortaliter. Et sermo est tam de Orationibus quotidie recitandis, quam de Missis offerendis pro defunctis. Ita P. Thomas Sanchez *lib. 7. consilior. cap. 2. dub. 5.* P. Peñafiel, Araujo, *tract. de obligat. Ordin. Militar. tract. 2. cap. 1.* referens Molinam, Azor, & alios. Didacus Mota *in regul. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 2.* Probat ratione à priori; Non est imponenda obligatio sub peccato mortali, vt po-

tè grauissimum onus, nisi constet de lege obligante sub mortali; sed nulla est in præfenti; ergo non datur eiusmodi obligatio. Minor suadetur. Si aliqua lex daretur, maximè Pontificia, aut stabilita in Definitionibus Ordinum Militarium; sed non colligitur obligatio sub mortali ex legibus, quæ circa hoc dantur; ergo nulla in præfenti existit. Etenim, si leges possumus rectè interpretari, quin ad mortale obligent, non debemus adeò stricta interpretatione illas donare, vt graue adeò onus imponatur, cū odia sint restringenda.

15 Et quidem Bullæ Pontificiæ non exprimunt obligationem sub mortali, cum Orationes, & Missas designant; & quamuis Pontifices vtantur his verbis, *mandamus, præcipimus, obligamus. Debeant, obligentur, teneantur*; adhuc non inducitur de terminatè, & expressè obligatio sub mortali. Nam, cum sint verba generalia, & indifferentia, ac apta ad obligandum sub mortali, vel sub veniali, vt docent Nauarrus, post Caietanum *in Enchirid. cap. 23. num. 50. & 51.* Villalobos *tom. 1. sum. tract. 2. diff. 19. n. 2.* in eoq; differunt à verbis consiliariis, quòd hæc, adhuc sub culpa veniali, non obligant; indè est, quòd præfata verba Pontificum non sint accipienda de obligatione sub mortali, sed sub veniali.

16 Ad quam benigniorem interpretationem ea sunt fundamenta. Primum, quòd obligatio expressa sub mortali in eis non continetur, nec debet adeò graue onus imponi, vbi potest leuius induci, sicut potest sub eiusmodi verborum serie, quæ absque violentia sic exponuntur; & similia verba, iuxta prædictos Authores in alijs euentibus reperiuntur, quin ad mortale obligent, vnde recta paritas ad casum præsentem deducitur. Secundum, quia, cum Equites Militares, pro sui Instituti essentia, non debeant rebus spiritualibus vacare, sed Militiæ temporali ad Deum ordinatæ, non videtur, intendisse Pontifices eis sub peccato mortali iniungere eas Orationes; maximè cum supponerent, Milites hos in belli laboribus occupari, inter quos labores non nimium temporis, ac quietis superest, vt possint Orationibus insistere post bellicam fatigationem; & ania indè scrupulorum daretur, dum inter se perpendere, an haberent sufficientem causam ad non recitandum, & ad

ad liberandum se ab obligatione graui. Quod si obligatio sit leuis, & minor causa censetur ad excusationem sufficiens, & scrupulorum occasio cessabit; quò enim leuior est obligatio, leuius, ac facilius quis ab illa excusatur, quando non est intrinsecè malum id, quod sub obligatione leui prohibetur; nam si intrinsecè sit malum leuiter, vt mendacium iocofum, nulla potest dari causa honestandi illud.

17 Interpretatio apposita applicanda est etiã verbis preceptiuis, que circa hoc extant in Constitutionibus, & Definitionibus ipsorum Ordinum Militarium; cum hæc non plus roboris contineant, quàm similia verba Pontificia, dum non exprimitur obligatio sub peccato mortali.

18 Interpretatio autem huiusmodi, & conclusio nostra etiã probatur ex cõmuni acceptione, & peruatione ipsorum Ordinum, in quibus non iudicatur, esse obligationem sub mortali ad recitandũ prædictas Orationes; Quæ acceptio, & persuasio habet vim quasi consuetudinis, ac legis interpretantis. Rursus pro hoc asserto stat extrinseca auctoritas; quippè hoc dubium fuit Salamancae consultum cum Viris Sapientioribus Academia, qui steterunt à nostra sententia, vt mihi sedulo remiuestiganti fuit compertum.

19 Adhuc assertum firmatur. Non est maior obligatio in vno Ordine Militari, quàm in alio, ad recitandum Orationes ab vnoquoque respectiue præscriptas, cum in Bullis Pontificijs, & Statutis proprijs ea obligatio similibus verbis imponatur, eademque fundamenta in omnibus militent. At in Ordine Alcantarensi non datur obligatio sub mortali ad Orationes recitandas; ergo nec in cæteris. Loquor autem tum de Orationibus quotidianis, tum de Trecenario (vt vocant) Sancti Lamberti, de quo est sermo in Definitionibus titul. 13. capit. 19.

20 Id vt constat, prænotandum est, olim dubium extitisse de Orationibus recitandis ab Equitibus, & Clericis Fratribus eius Ordinis, & super eo Imperatorem nostrum Carolum V. ad instantiam ipsius Ordinis consuluisse Abbatem Cisterciensem, & Abbatẽ de Morimundo; hos verò misisse designatas Orationes, & modum, quo recitantur à

Fratribus Conuersis ipsius Ordinis Cisterciensis, iudicantes, eas esse opportunas, vt à Religiosis Militaribus persoluerentur. Lecte sunt in Capitulo Ordinis de Alcantara celebrato Burgis anno 1525. & approbatæ; Imperatorque à Pontifice Clemente VII. exorauit, vt eas confirmaret. Præstitit id ille in Bulla, quæ incipit, *Ad ea, que personarum*, in qua præcepit, vt recitarentur Orationes prædictæ. Extat ea Bulla in Bullario Ordinis, fol. 132. Et hic recitandi modus designatur in Definitionibus tit. 13. c. 18.

21 Quo supposito, sic argumentor. Conuersi Ordinis Cisterciensis non tenentur sub peccato mortali recitare eas Orationes, vt latè docet Caramuel in Comment. Regula S. Benedicti, l. 1. p. disp. 103. art. 1. ergo nec tenentur ad eas sub mortali Equites Alcantarenses. Etenim non videtur æquum, nec credibile, Pontificem voluisse amplius, & sub mortali obligare ad Officium, & Orationes, Equites Militares laxiorem vitæ normam sub disciplina Cisterciensi profertentes, quàm Conuersos sub eodem Cisterciensi Instituto victitantes, & austeriorem victus cultum sequentes. Perpende rē. Equites hi, & Conuersi sub eadẽ sunt Cisterciensi disciplina, Orationes ab vtriusque recitandæ eadẽ præcipiuntur; Equites non adeo austeram vitam, ac Conuersi amplectuntur; Quis ergo prudentes censeat, Pontificem intendisse strictius, & rigidius obligare Equites, quàm Conuersos, ad eas Orationes persolendas? Accedit, quòd legislator præcipiens aliqua tunc iudicandus est, intendere obligationem sub mortali inducere, cum ea spectant ad essentiam rei, vel status, non vero cum pertinent ad ornatum, & maiorem perfectionem, nisi eius voluntas etiam in his exprimat. Recitatio autem, quamuis respectu ferè omnium Ordinum non Militarium sit coniuncta, seu valde pertinens ad essentiam Instituti, (loquendo de Recitatione Officii), que tũ in Choro tũ priuatim sanctissime exercetur) Attamen respectu Instituti Equitũ Militariũ, ex se constat, Recitationem Orationum non pertinere ad essentiam, sed ad maiorem ornatum, atque perfectionem; cum eorum Institutum sit, arma exercere, bellis interesse, & cum hostibus Fidei, & Ecclesiæ pugnare.

22 Sed dices, in ea Bulla Sixti V. imponi graues poenas, nempe quod ab Ordine expellatur, aut alia poena arbitraria puniatur, quicumque in recitandi modo, & forma non se adaptauerit preceptis inibi statutis; Graues autem poenae, non nisi peccato mortali praecedente, infliguntur. Respondeo in primis, hanc vltimam propositionem secundum se, & independentem ab hac materia, non esse veram; siquidem leges pure poenales saepe graues poenas designant, quin sub mortali obligent, saltem cum poenae non sunt grauissimae, vt tradunt communiter Authores in tractatu de legibus.

23 Respondeo deinde, in praefata Bulla non infligi eiusmodi poenas non Recitanti- bus, sed ei, *Qui cum alijs Praeceptoribus, Fratribus, & Militibus Confratribus suis in huiusmodi recitandi modo, & forma non se conformauerit.* Itaque aliud est, non recitare; aliud, intendere nouum modum, & formam recitandi, eaque vti. Poenae igitur apponuntur contra eos, qui hoc vltimum conantur, vt contra turbantes pacem, & vnionem Ordinis, ac separantes se ab aliorum stylo, & norma, ac contumaces contra Pontificis praecipuum, dum iubet, non aliam formam, nec modum recitandi retineri; Quod satis indicatur per verba Bullae sequentia, in qua poena arbitraria infligenda indicitur, *prout qualitas contumaciae, & excessus exegerit.*

24 Hic aduerte, in Ordine Cisterciensi in Gallia institutum fuisse trecentarium, quod fuit nuncupatum Sancti Lamberti, eo quod die 17. Septembris, in quo eius Festum celebratur, & quo Capitulum generale eius Ordinis incipiebat, omnes Sacerdotes tenebantur peragere viginti Missas, & ceteri decem Psalteria recitare pro defunctis, & benefactoribus; & haec Psalteria ab Equitibus recitabantur. Attamen nulla est obligatio grauis recitandi illa; Imo Moniales Coenobij Sancti Clementis in vrbe Hispalensi, quae sub Habitu, & Instituto Sancti Bernardi degunt, declarationem Romae impetrarunt circa deobligationem recitandi ea decem Psalteria, eo quod non sint subditae Ordini Cisterciensium. Par autem ratio militaret in Ordinibus Militaribus, nisi ipsi retinuissent laudabilem morem recitan-

di ea Psalteria, aut Missas celebrandi, seu celebrari faciendi iuxta dicenda *disquis. 16. quest. 2.* Quin etiam si subiecti essent Cisterciensibus, non tenerentur sub peccato recitare illa Psalteria iuxta doctrinam Caramuelis, qui in *Comment. Regulae S. Benedicti disp. 104. n. 1360. fol. 844.* tradit, nec sub peccato veniali teneri ipsos Cistercienses ad recitandum praedicta Psalteria.

25 Aduerte rursus, in Ordinibus Militaribus praescriptas esse Missas, & Orationes dicendas tum a Sacerdotibus, tum ab alijs, pro vnoquoque defuncto ipsorum Ordinum. Verum censeo, & si omnino consulendum sit, vt ita praestetur, & Animabus defunctorum pie, sancte, & salubriter ea suffragia, ac solatia diligenti cura impendantur, tamen Equites Militares, adhuc Commendatarios, ad ea non teneri stricte. Ratio est, quia consuetudine, ac impossibilitate morali, & ex defectu quasi contractus, ea obligatio fuit ablata. Primo, consuetudine contraria, seu desuetudine; cum id non praestetur multis abhinc annis in his Ordinibus. Secundo impossibilitate morali; nam est in exordio Ordinum Militarium pauci extiterint Milites, & facile mors cuiusque potuerit dignosci, nunc vero tot sunt Equites, & adeo per distantissima Regna dispersi, vt moraliter sit impossibile de eorum morte notitia haberi; nec illi degunt in Coenobijs, ex quibus possit moneri de obitu illorum Magister, Administrator, aut quis alius; nec si moneretur, posset ad Equites superstites vnde quaque dispersos dimanare notitia. Quod secus se habet in Religionibus non Militaribus; Et in nostra Societate IESV monetur Praepositus Generalis de obitu cuiusvis, etiam in extremis Indiarum Regionibus obeuntis, ipse vero defunctorum Catalogum ad omnes Prouinciales per totum Orbem assidue mittit; hi vero ad singula Collegia, vnde ad omnes peruenit notitia defunctorum, vt suffragia persoluant; indeque singuli defuncti e Societate ingentissimo numero Missarum, & Orationum potiuntur. Demum datur defectus quasi contractus; Etenim quasi inter se contrahunt Religiosi, vt viuui superstitis pro his, qui primi decesserint, suffragia persoluant; Cum autem hi, qui decesserint, non persoluerint ea pro alijs an-

recedenter obeuntibus, iuxta dicta, restat, ut ne ceteri pro ipsis persolvere illa teneantur; si quidem cum aliquis ex ineuntibus contractum non adimplet illum, exoneratur alius ab adimplerione.

26 Alter est philosophandum de Clericis Fratribus Militiarum respectu aliorum Clericorum Fratrum, qui sane tenentur ad Missas, & Orationes, in suis Statutis designatas, persolvendas pro alijs defunctis Clericis Fratribus in vnoquoque Ordine. Etenim hi pauci sunt numero, & plures ex illis in Communitatibus Coenobiorum, & Collegiorum degunt, alij vero vel in Curia, vel in suis Prioratibus, seu Beneficijs, & vix vnus e vita decedit, cum ceteri eius obitum noscunt; vnde cessat ex eo capite ratio appositae nuper; & aliunde non datur consuetudo contraria, seu defuetudo, nec defectus quasi contractus, cum potius inter ipsos obseruetur id Statutum, quod pro viribus est curandum, ut semper promoueatur. Videatur Didacus Moza in reg. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. c. 30.

27 Ceterum non peccabunt, nisi venialiter, Clerici Fratres non persoluentes eiusmodi Missas, & Orationes pro defunctis; nam haec obligatio in Militares Cistercienses deriuata est ab Ordine Cisterciensi, & non reddita est grauior post separationem ab eo Ordine; in quo, in Capitulo Generali celebrato in Gallia anno 1618. declaratum est, hanc obligationem dumtaxat vrgere sub peccato veniali, vt testatur Caramuel vbi supra, disp. 103, art. 2. resol. 8. num. 1355. Alij autem Clerici Fratres, qui sub Ordine Cisterciensi non extiterunt, eadem mensura sunt metiendi; tum a paritate; tum quia in hac materia non est imponenda eis maior obligatio, quam imponitur Religiosis non Militaribus subtrictiori disciplina degentibus; tum demum quia expressa obligatio sub lethali in ordine ad hoc nullibi continetur, & aptanda sunt hic, quae superius pro decisione primi dubij expendimus. Ad calcem quaestionis obserua, Equites Commendatarios non teneri sub grauiori obligatione, quam ceteros, ad recitandum Orationes, de quibus adhuc egimus, cum ex Commendis ea non resultet obligatio.

28 Aduerte, etiam si quis ratio-

ne pensionis recitet Officium paruum B. Mariae, & assumat Habitum Ordinis Militaris, potest satisfacere praecipio recitandi illud, dum recitet Orationes praescriptas sui Ordinis; nam Pius V, qui praecipuum imposuit, solum obligabit ad recitandum Officium paruum eos, qui ad alias Orationes ratione status, siue Ordinis Sacri, siue Religiosi, non essent adstricti, iuxta doctrinam Dianae p. 10. tract. 16. res. 95. ex Bonacina, Castro Palao, & alijs. Idem dic, si postquam Habitum quis suscepit, ei pensio conferatur; eadem enim est ratio.

Disquisitio 14. De Monialibus Ordinum Militarium.

Quaestio 1. Referuntur Monasteria Monialium Ordinum Militarium, & aliqua communia suppennuntur.

NON solum virorum, sed etiam foeminarum erecta sunt in Ordinibus Militaribus Monasteria, in quibus illae se Deo sacrarent, eumque per omnia virtutum exercitamenta propitium redderent, ut Milites pro sua Fide, & Ecclesia bellantes iuuaret; & ipsae, calcatis saeculi pompis, caelestem sibi sedem pararent. Subiecta sunt haec Monasteria Ordinibus Militaribus; & vndique sane perillustria. Septem sunt in Ordine Diui Iacobi, scilicet Monasterium Sancti Spiritus in vrbe Salmantina; Sanctae Fidelis in Toletana; Virginis Dominae nostrae de Iunquera in Barcinonensi; Sanctae Crucis in Vallisoletana; Sanctae Eulaliae in Emeritensi; Matris Dei in Granatensi; & in Matritensi Curia nuper fundatum est huius Ordinis Coenobium. In Lusitania etiam sunt Monasteria Monialium earum Militarium, quae ibidem vigent, de quibus egimus disquisitione prima. Inter eos autem Ordines etiam floret Iacobaeus.

2 Tria in Ordine Calatrae Monialium sunt Coenobia, nempe Monasterium Sancti Felcisi in ciuitate Bur

genū. Assumptionis Dei parā in Oppido de Almagro; & Conceptionis Regiæ in Curia Matritensi, vulgò *las Calatravas*, quod dicebatur Sancti Saluatoris in Oppido de Pinilla; translatum postea ad Oppidum de Almonacid de Zorita; & hinc ad Curiam Matritensem. In Ordine Alcantaræ duo creata sunt Monasteria, alterum Sancti Spiritus in ipso Oppido Alcantaræ, alterum Sancti Petri in Oppido de Brozas. In Ordine Divi Ioannis etiam sunt sacra Monialium Domus in diversis Hispaniæ locis; vt Vallisoleti, Zamoræ, & in oppido de Tordeillas. Alia etiam sunt Monasteria Monialium, quæ licet non sint Militares, tamen quia in territorio Ordinum sunt, subduntur vel immediate Magistro, & Regi nostro Administratori perpetuo; siue Prioribus habentibus iurisdictionem in territorijs, & exinde etiam Senatui Ordinum.

Circa Moniales Militares plura sunt in presenti supponenda, & aliqua ventilanda. Ea quidem dilectem, quæ specialiter ad eas, quatenus sunt sub Ordinibus Militaribus, spectant. Cætera verò, quæ ipsi sunt communia cū alijs Monialibus, breuiter attingemus; cum non sint nostri specialis instituti, & tomos integros hæc impleat materia. Videantur præter alios P. Franciscus Pellizarius in *Manuali Regularium tota tractatione* 10. Iosephus Gibalinus in *disquisitionibus Canonicis, de clausura Regularium tota disq. 15.* Nos ferè omnia libabimur in sequentibus, quæ vel certa sunt, vel non ita iudicio probabiliora; Et quia dicenda vt plurimum comperunt statui religioso, etiam viris Regularibus aptari poterunt; qui quasi per compendium, cuncta penè, quæ ad ipsos attinent ex obligatione votorum, ac proprijs status, poterunt hic præstricta lectitare.

Simul ac Institutores Religionum olim Regulam viris Religiosis tradiderunt, status etiam Monialium exordium habuit, vt adnotat P. Suarez tom. 4. de *Relig. tr. 9. lib. cap. 10. v. 11.* Vbi agit, quomodo illæ votis se obstrinxerint; quo habitu quibus domibus, & similia. Hinc cū aliquibus Ordinibus Militaribus Virorum experit etiam Monasteria Sancti monialium, quæ sub eorum subiectione, eodemque Habitu dicata Deo vitam Religiosam agerent, sequentes Regulam illorum; Etenim sicut est

de essentia status Religiosi Monialium, emittere tria substantialia vota, sic est de substantia illius, amplecti aliquam Regulam ex approbata a Deo Apostolica, iuxta capitulum de *Relig. domib. c. 1. vlt. eodem tit. lib. 6.* & iuxta Regulam, & Institutum, quod fecerunt Moniales, alie dicuntur Monachales, alie Mendicantes, alie Canonicæ; nec ad id opus est, vt assimilentur omnino viris Religiosis, sed vt Regulam eorum obseruent; vt aduertit Pellizarius supra cap. 1. n. 6. Vnde etiam Moniales Militarium, dicuntur Militares. Inter ipsas Moniales datur sua diversitas, cum alie sint Choro addictæ, alie ministris, corporalibus inserviant, quæ dicit solent *Conuersæ, Baitæ, Sergentæ*, vel alijs nominibus appellantur, & communiter aliqua in ornata solet esse diversitas inter has, & Choristas. In Monasterijs Militaribus hæc etiã differentia reperitur. Monialis addicta Choro potest transferri ad statum Monialium Conuersarum, nam non mutat substantiam status, siquidem omnes sub eadē Regula emittunt tria substantialia; solumq; indirectè tunc Prædictus tolleretur obligationem recitandi Officium Canonicum, quatenus Conuersæ ad illud non tenentur, vt animaduertit P. Thom. Sanchez *lib. 6. moral. c. 7. n. 80.* Imò Conuersa potest transferri ad statum Choristæ; nisi obstat Decretum Sacræ Congregationis iussu Clementis VIII. editum die 19. Maij, anno 1603. quo iniungitur, vt recepti ad statum Conuersorum, adhuc tempore Nouitatus nequeant ad statum Clericorum transferri. At si quis contendat, hæc decisionem esse odiosam, & non extendendam ad Moniales, poterit ea translatio fieri; sed in Monasterijs Militaribus eo casu peragè de essentia Informationes, quæ ad statum addictarum Choro requiruntur, nisi iam fuissent peractæ, non subijcitur statum Moniales vt iam contemplatiuam profitentur; non enim stat eum earum clausura, & sexu, vita actiua spiritalis erga proximos. Non tamen est de intrinseca ratione status Religiosi ipsarum clausura, esto sic valde conueniens; Etenim tria vota substantialia possunt seruari absque illis, vt olim seruabantur in proprijs domibus, vt constat ex *Canone 330. Concilij tertij. Carthagenensis.* Monialium receptio de iure communi pertinet ad proprios ipsarum

Prælatos, cum consensu tamen ipsius Monasterij, vt tenet Miranda *quest. 8. de Monialib. art. 1.* ita vt maior pars Capituli sufficiat ad receptionem, vt declarauit Sacra Congregatio allata à Gauanto *in manud. Episc. verbo, Moniales, n. 30.* Nec statutum est in Iure, an suffragia debeant esse secreta; id expediens videtur, sed standum consuetudini. Exploratio autem voluntatis puellæ extat in Tridentino *sess. 25. de Regular. cap. 17.* Quæ an faciendâ sit ante receptionem, an ante Professionem, an vtrobique, disputant Tamburinus *de iure Abbatisarum disp. 4. q. 2.* & alij; Communiter solùm fit ante Professionem. Ita Lezana *tom. 1. cap. 25. n. 12.* Emanuel Rodriguez, Miranda, Diana, & plures, qui tenentur, sic satisfieri præcepto Tridentini. Nequit dari expectatiua loci primò vacaturi per mortem Monialis alteri petenti ingressum in Religionem, neque in Capitulo de ea agere licet; Sic enim decreuit Sacra Congregatio Concilij allata à Quaranta *in Bullario, pag. 462.* Quod præ oculis habeatur in Monasterijs Militaribus, in quibus numerus recipiendarum est præfixus. Si redditus crescant, an possint aliquæ supra numerum recipi, discutitur. Probabile, & tutum est, posse, quia Decreta contraria solùm in id tendunt, ne Communitas grauetur. Ita Portel *in dub. Regular. verbo, Monialis, in addit. n. 1.*

6 Conuersarum numerus non debet excedere tertiam partem ceterarum; vt notat Mosconius *de maiest. milit. Eccles. lib. 1. part. 4. cap. 4.* Vt autem fœmina in Monialem recipiatur, non est impedimentum, quòd virgo non sit, iuxta *cap. vidua, 20. quest. 1.* Quas autem qualitates debeat circa mores, & famam habere recipienda, tractat Tamburinus *ubi supra q. 3.* Fœmina coniugata de consensu viri potest admitti in Monialem; imò absque consensu intra bimestre post nuptias, si matrimonium non consummauit, iuxta *cap. ex publico, de conuers. coniug.* Potest etiam fœmina ante duodecimum annum recipi, nam Tridentinum *supra* exigēs, vt maior sit duodecim annis, exponitur, non de ætate admittendæ, sed de exploratione voluntatis post eam ætatem faciendæ, vt explicant P. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 1. n. 9.* & alij. At in aliquibus diocesisibus non licet ea receptio, nam in vsu est, & admis-

sa declaratio sacre Congregationis Concilij adducta à Vechio *in praxi Nouit. disput. 52. n. 9.* recipi prohibens Moniales ante duodecimum annum. Si licentia Prælati adsit, & maior pars Conuentus consentiat, etiam inuita ea, quæ illum gubernat, potest admitti fœmina in Monialem; Prælati autem, non consentiente maiori parte, nequit cogere, vt aliqua recipiatur, nisi constet, esse rationabiliter inuitas Moniales, & idem dicitur de Professione; sic P. Pellizarius *ubi supra cap. 2. n. 34. & cap. 3. quest. 25.* post consultum de hoc nostrum Cardinalem Lugo. Claudam, gibbosam, cæcam, mutam, & similes nullo Iure prohiberi, quominus in Moniales admittantur, docet idem Pellizarius *eo tom. 2. tract. 10. cap. 2. sect. 1. num. 12.* Mutas etiam admitti non semel, est certum; & mutam ego Monialem agnouit; aliæque nunc temporis sunt huiusmodi.

7 Nouitiæ Moniales in loco separato à cæteris debent habitare; extat enim de hoc Decretum sacre Congregationis, quod affert Gauantus *in manual. Episcop. verbo, Monialium receptio, n. 39.* Ante Professionem annus integer in Nouitiatu est peragendus, iuxta Tridentinum *sess. 25. de Regularibus, cap. 15.* Et quidem completus esse debet de momento ad momentum, vt cùm cõmuni docet P. Lessius *de iust. lib. 2. cap. 41. n. 59.* Quòd si Nouitiæ per aliquod anni tempus egrediatur ex Monasterio, curandæ valetudinis causa, non idèò interruptitur annus probationis, vt sacra Congregatio Cardinalium declarauit, teste P. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 15. cap. 14. n. 13.* Præterea si initio anni probationis instatu Conuersæ capit Nouitiatum agere, & ad statum Choristæ admittatur, vel e contra, annus continuatur, cum fuerit semper sub obedientia Superioris, nec opus sit, toto anno experiri asperitates, & ministeria status, in quorum missura est Professio; sat est, experiri in genere, quamuis non in specie. Ita cum Bordonio, Lezana, Sanctarello, & alijs docet Diana *part. 9. tract. 6. resolut. 12.* Nec interruptitur annus probationis, si Nouitiæ ex vno Monasterio transeat in aliud de licentia Prælati, sicut si Nouitiæ, iubente Superiore, ab vna Domo ad aliam pergeret. Si verò Nouitiæ recedat à Monasterio, animo deserendi Religionem, licet poenitentia ducta redeat postmodum,

dum, annus Nouitiatus interruptus censetur, & nequit iterum admitti absque licentia Prælati. Ita communis.

8 Iuxta Tridentinum *sess. 25. de Regular. cap. 16.* renuntiatio bonorum nequit fieri nisi intra duos menses proximos ante Professionem (Vbi nihil innovari circa consuetudinem Societatis lesu, circa tempus renuntiationis faciendæ, ipsum Tridentinum declarat) Quod decreto includitur renuntiatio irreuocabilis, quæ difficilem reddat egressum à Religione, non verò aliæ donationes, aut obligationes, veluti testamentum, donatio causa mortis, donatio sub conditione, si perseuerauero, nec alij contractus. Videatur P. Castro Palao *tract. 16. disp. 1. p. 17.* Debet autem licentia Prælati præcedere renuntiationem: sufficitque fieri ultimo die bimestris, vt docet Barbosa *de officio Episcop. alleg. 99. n. 11.* Bonæ autem tradi debent renuntiatario statim, ac sit renuntiatio, estò dominium non transferatur, nisi secuta Professione. Ita P. Thom. Sanchez *lib. 7. mor. cap. 5. n. 62.* Nec requiritur cessio, aut consensus Monasterij ad renuntiandum in fauorem alterius, estò sit conueniens ad euitandas lites, cum aliqui censuerint, requiri. Nec potest renuntiatio semel facta intra bimestre reuocari ante Professionem, vt docet idem P. Thom. Sanchez *num. 58.* Fructus autem bonorum à tempore renuntiationis, vsque ad Professionem, pertinent ad renuntiantem, non ad renuntiatarium. Quod si Nouitia moriatur ante Professionem, poterit per testamentum reuocare renuntiationem, cuius valor tunc cessat, cum non fuerit Professio secuta; at tamen valebit renuntiatio, si non reuocetur in eo casu, quamuis oppositum sit probabile. Ita P. Castro Palao *suprà p. 16. n. 2.* At si Nouitia egrediatur à Religione, corrumpitur renuntiatio, quamuis postea ad illam redeat; Idem dicitur, si transeat ad alium Ordinem. Vide P. Pellizarium *suprà cap. 2. num. 73.* Si Professio sit inualida, non firmatur per illam renuntiatio, nam Tridentinū intelligendum est de vera Professione firmante renuntiationem, non de præsumptione Professionis, vt aduertunt P. Thomas Sanchez, & Castro Palao *locis relatis.*

9 Professio non redditur inualida ex eo, quod non præcesserit exploratio voluntatis Nouitiæ. Ita declara-

uit Congregatio Cardinalium apud Barbosam *de officio Episcop. alleg. 100. num. 9.* Fieri autem debet Professio de consensu maioris partis Capituli, nā quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet, *reg. 29. de regul. iuris lib. 6.* & præterea de licentia Prælati. Acceptatio autem Professionis fieri valet tum à Prælato, tum à Superioribus Monasterij, cum non sit actus iurisdictionis propriæ, quamuis aliqui contrarium sentiant, & requirant ad valorem Professionis acceptationem Prælati. At *in cap. consuluit, Qui Clerici, vel vouentes,* inualida decernitur Professio cuiusdam femine, eo quod illam non emisit in manu Episcopi, aut Abbatis, vel Abbatissæ; ergo supponitur, in manu Abbatissæ acceptantis validè posse emitti. Ad Professionem requiritur annus decimus sextus completus, in Tridentino *suprà cap. 15.* Cæterum ex indulto Pij V. facti Monialibus S. Dominici, si Nouitia incidat in periculum mortis, potest profiteri solemniter ante annum expletum probationis; Quod indultum non fuisse reuocatum per Gregorium XIII. docet Emanuel Rodriguez *tom. 3. qq. reg. quest. 15. art. 16.* atque adeò illud communicant Religiones gaudentes participatione priuilegiorum, qua gaudent Militares. Cæterum Professio Militarium acceptatur, & fit ex Decreto Senatus Ordinum, à Rege, vt Administratore, & Prælato Supremo Ordinum, subscripto.

10 Ex causa iusta potest protrahi Professio Monialis post expletum probationis annum; ad Professionem autem Nouitiæ addictæ Choro nequeunt admitti, nisi sciant legere, vt declarauit Congregatio Cardinalium die 12. Ianuarij, anno 1604. allata à Tamburino *de iure Abbat. q. 7. n. 3.* Quod ad Conuersas non extenditur. In hoc autem dispensari video à Prælati, cum utilitas Monasterio accrescit. Quin cum mutæ persint recipi in Moniales, cernitur, requisitum præfatum non esse essenziale. Qui iniuste cogunt Nouitiam emittere Professionem, incurrunt excommunicationem latam in Tridentino *sess. 25. de Regularibus, cap. 18.* Eandem contrahunt, qui eam impediunt, ne liberè Professionem emittat. Iam Professæ potest transire ad Religionem arctiorem iuxta dicta *disp. 3.* Licentia autem requisita ad transitum debet esse Prælati, vt tradit Bonacina *quest.*

quest. 2. de clausura. §. 3. difficult. 1. n. 11. Attento rigore iuris, Monialis Professio incorrigibilis potest à Religione eijci, non verò attentò Decreto sacre Congregationis allatò à Lezana tom. 1. cap. 25. n. 17. in quo requiritur, Sedem Apostolicam consuli. Vt autem corrigatur, potest ad aliud Monasterium transferri; Quam translationem ex quavis causa Congregatio sacra prohibuit; iuxta Barbosa in collect. Bullar. verbo, *Monialium translatio*; Sed eam declarationem esse authenticam, plures negant, vt colligitur ex Diana p. 5. tr. 2. ref. 96. & praxis ei opponitur.

11 Inualida est Professio facta ex metu cadente in constantem virum, non quidem ex iure naturæ, sed ex iure Canonico, vt probat P. Suarez tom. 3. de relig. lib. 6. cap. 4. n. 8. Item facta ex metu reuerentiali, si alia simul concurrant, vt imperij repetitio, precum importunitas, grauis offensio, diu duratura indignatio, & similia. De quibus P. Layman lib. 4. summ. tract. 5. cap. 5. num. 6. Nec valet Professio, si fiat cū dolo, errore, aut ignorantia circa substantialia Religionis, v. g. si Nouitia in Professione censeat, se non obligari in perpetuum; aut non priuari dominio rerum; Secus si error sit circa accidentalia; etenim ignorantia, & error circa substantiam causant inuoluntarium; dum tamen ignorantia non sit affectata. Nec valet, si fiat ex ira, aut alia animi passione, quæ iudicium obtenebret, & deliberationē impediatur, cum debeat esse promissio deliberata. Nec est valida, si fiat absque animo se obligandi; estò in foro externo possit Professio compelli ad seruandam suam Professionem; in interno verò non tenetur, secluso scandalo, vt docet P. Caitro Palao tractat. 16. disput. 2. part. 4. n. 3.

12 Tenet Professio facta à Nouitia occultate aliquod impedimentū, quod ex se non irritat Professionē, estò non admitteretur ad illam, si manifestasset; nam ignorantia circa accidentia non facit, vt liberè Moniales eam non admittant, cum sit circa accidentia eiusmodi ignorantia. Ita Emanuel Rodríguez tom. 3. quest. 1. art. 9. Tenet etiam, quauis Nouitia toto anno probationis ægrorauerit, nec experta fuerit asperitates Religionis, nam sufficit eas experiri in genere, viuendo sub obedientia. Sic P. Thom. Sanchez lib. 5. mor. cap. 4. n. 52.

Adhuc valida est Professio, quamuis admittens eam recipiat ex metu cadente in constantem virum, nam hic ad annullandum Professionem inductus est ex iure positivo, quod solum versatur circa ipsam emittentem Professionem, nec est extendendum. Ita P. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 4. n. 19. Probabilis est opinio opposita.

13 Si Ordinarius explorator voluntatis Nouitiæ dicat, eam esse indignam Professione, valide, sed illicitè ad Professionem recipietur, nisi casu quo Ordinarius sit Prælatus Monasterij; & prohibeat, admitti ad Professionem, nā cum Prælatus id prohibet, suspendit potestatem Superioriæ ad acceptandam Professionem. Econtrà verò nequit Prælatus cogere Moniales, vt Nouitiam admittant ad Professionem, si rationabiliter sint inuitæ; si verò irrationabiliter, valet ipse acceptare Professionem. Videatur P. Pellizarius *ubi supra* cap. 3. sec. 1. ex num. 33. Monialis Professio potest reclamare contra nullitatem Professionis, seruatis conditionibus stabilitis in Tridentino sess. 25. de Regularib. cap. 19. De admissione, & Professione hermaphroditi, vide plura apud Dianam part. 5. tract. 14. resol. 49. P. Thomā Sanchez *ubi supra* n. 41. Portel in dub. regular. verba, *Professio hermaphroditi*.

14 Dicta adhuc, & dicenda omnino aptanda sunt Monialibus Ordinum Militarium; Quin plura ex illis circa Nouitiatum, & Professionem pariter congruunt Viris Miliciarum, dum Nouitiatum, & Professionem peragunt, & suo respectu, ac proportione seruatis, eis sunt applicanda.

Questio 2. Libantur alia in comuni de Monialibus; quæ Militaribus sunt adaptanda.

15 PRO admissione Monialis dos recipitur absq; labe simonia; nam sicut in matrimonio carnali potest attendi ratio Sacramenti, & onus sustentandi coniugem, ac familiam, cuius incurru dos recipitur; ita in matrimonio spiritali, seu Professione, considerari valet itatus spiritalis, & onus sustentandi Monialem; & hoc est tēpora-

porale, ac pretio æstimabile; quare valet exigi ad id dos, & fieri pactio super illa, quamuis Monasterium sit opulentum, vt non decreſcat opulentia, ſicuti ex varijs aliundè euentibus ſolet. Videatur P. Layman *lib. 4. tr. 10. cap. vlt.* Taxanda autem eſt quantitas dotis à Prælatis Monasteriorum iuxta loci conſuetudinem, & circumſtantias. Ita Tamburinus *de iure Abbatiffarum, diſp. 5. quæſt. 4.* Qui *quæſt. 7.* docet, Moniales non poſſe admittere Religioſam Choriſtam abſq; ſolutione dotis, ſic verò Conuerſam, quia in Conuerſarum admiſſione attenditur neceſſitas Monasterij ad operas domeſticas. Hinc ſi etiam eſſet neceſſaria Choriſta ad cantum, ſeu muſicam, poſſet ſine dote recipi, quod frequenter contingit. Dos autem non eſt ſoluenda ante tempus Profeſſionis, ſed deponenda, aut cautio de illa præſtanda. Poterit tamen, ſi neceſſitas Monasterij, aut maius commodum Nouitiæ vrgeat, de licentia Prælatis dos tradi ante Profeſſionem, præſtita cautione, quòd ſit reſtituenda, ſi Nouitia nolit Profeſſionem emittere, Ita P. Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 11.* Sic enim videtur ſatiſſeri menti Concilij Tridentini prohibentis traditionem dotis ante tempus Profeſſionis *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 16.* Hinc P. Thom. Sanchez non audet improbare ſententiam aſſerentium, poſſe Monasterium ante Profeſſionem recipere è bonis Nouitiæ aliquid mutui, aut commodati titulo. Sic *lib. 7. moral. c. 5. n. 24.* Tutior eſt oppoſita ſententia. Videatur P. Suarez *tom. 3. de relig. lib. 5. c. 9. n. 16.*

16 Valor monetæ in dote ſoluenda attendendus eſt iuxta rēpus contractus. Sic Lezana *verbo, dos, num. 3.* Si differatur ſolutio dotis, poteſt Monasterium exigere, ac recipere aliquid ratione damni emergentis re vera, non verò lucri ceſſantis. Primum enim admittitur vt licitum reſpectu omnium contractuum, & perſonarum; ſecundum verò ſolis negotiatoribus; viris autem Eccleſiaſticis iure Eccleſiaſtico interdicitur eſt, negotiari. Ita Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. Regular. art. 7.* Miranda, Tamburinus, & alij. Dotem in pecunia ſolui debere, non in bonis ſtabilibus, declarauit Sacra Congregatio adducta ab eodē Tamburino *ubi ſuprà quæſt. 7. num. 2.* ſed cenſet, poſſe in his bonis ſolui, ſi ceſſet

fraus, quam Congregatio vitare intendit, ne bona illa taxentur nimio pretio à ſoluente dotem. Si transferatur Monialis ab vno ad aliud Monasteriū ſponte ſua, non debet tradi dos à primo, nam non ſoluitur ſub conditione, ſi permanſerit; ſed ſi profeſſa fuerit. Ita Bonacina *quæſt. 2. de clauſur. quæſt. 6. §. 4. diffic. 2. n. 6.* Si propter delictum extrahatur Monialis à Monasterio, & dos ſiſco applicetur, non tenetur Monasterium eam alere. Sic P. Fagūdez *lib. 4. Decalog. cap. 13. n. 24.* Dotes alienari poſſe, ſi ſint Monialium intra numerum præfixum; ſi verò extra illum, debere impendi in bonis ſtabilibus (etiã ſi ſint dotes Conuerſarum) declarauit ſacra Congregatio Cardinalium, die 6. Iunij, annò 1615. allata ex Gauanto à Tamburino *ubi ſuprà n. 6.* Sed de his conſultur Peyrinus *In formul. litt. B. c. 1. Lezana tom. 2. c. 19. n. 57.*

17 In Profeſſione communiter velum Moniali imponitur; vel vt ſignificetur, aſſumi eam in Chriſti ſponſam, cum olim ſponſæ, velato capite, viris traderentur; vel vt denotetur, eam renuntiare ſæcularibus pompis, & ornatibus, cum fœminæ ornatui capitis valdè incumbere ſoleant, quæ cura, velando illud, negligitur; vel ob alias rationes, quæ paſſim reperiuntur. De velo, benedictione, & conſecratione Monialium plura inuenies apud P. Suarez *tom. 4. de relig. lib. 1. tract. 9. cap. 11.* P. Pellizariū *tom. 2. manual. Regular. tract. 10. cap. 3. ſect. 3.* Barboſam, Tamburinum, Mirandam, Leſſium, Filiucium, Azor, & alios.

18 Votum Paupertatis obligat Monialem, vt à ſe abdicet bonorum omnium proprietatem, ſeu liberam, & independentem facultatem diſponendi de bonis, & ad id ſe reddat incapacem in perpetuū, ita vt omnis diſpoſitio abſque licentia Prælatis ſit illicita, & inualida, vt colligitur ex *cap. ne dicatis, 12. quæſt. 1. cap. Monachi, cap. ſuper quamdam. c. cum ad Monasterium, de ſtatu Monach.* Poteſt tamen Monialis retinere aliquos redditus annuos inſumendos cum licentia; nam id conſuetudo induxit, annuentibus Prælatis, eo quòd Monasteria non omnia neceſſaria miniſtrant. Ita Azor *tom. 1. inſtitut. moral. lib. 12. cap. 9. quæſt. 2.* Debent autem eſſe moderati, ſcilicet iuxta ſtatum, gradum, ac conditionem Monialium. Tridentinum autem *ſeſſ. 25. de regu-*

de regulari: cap. 2. prohibēs vsum fructum bonorum immobilium; intelligitur de vsum fructu habito vt proprio, & irrevocabili per Prælatos. Ita P. Thom. Sanchez lib. 7. moral. cap. 22. num. 11. Et cap. 17. n. 8. ait, neque de licentia Papa posse retinere Monialem aliquid ad vsum irrevocabilem, nisi Papa intendat absolvere eā a voto paupertatis; nam is actus esset proprietarius, & oppositus voto, quo quis se reddit incapacem acquirendi dominium. Id tamen intelligo de voto paupertatis, quale communiter emittitur à Religiosis non Militaribus, ac etiam à Clericis Fratibus, & Monialibus Militaribus; verum, vt *disq. 4.* ostendi, potest Pontifex moderari votum paupertatis, ita vt emittitur ab Equitibus Militarum, cum exigua dependentia à Prælati in bonorum dispositione, & eorum proprietate: sed an, permanente essentia strictæ Religionis, discussi, *disquis. 2. quest. 2.*

19 Potest Monialis acceptare legatum ei relictū sub conditione quod Superior permittat, illo frui, & alias transferat in alterum; nam hæc conditio non est turpis. Ita P. Molina de iust. & iur. disp. 140. tom. 1. Monialis valet succedere ab intestato in hæreditatem, & recipere legatum ex testamento, si Ordo sit capax hæreditatis, aut legati (quales sunt Militares) sed ea acquiruntur Monasterio. Sic P. Thomas Sanchez *suprà cap. 25. & 26.* Nequit autem habere superflua, habito respectu ad Religionem, Monasterium, gradum, nobilitatem, & similia; Si autem bona fide ea retineat, non est ei nimis scrupulus iniiciendus, maxime si non speretur, admonitionem fore profuturam, vt idem Sanchez advertit *suprà e. 2. n. 17.*

20 Si Monialis licentiam obtineat ad expendendū peculium, in quovis usus maluerit, etiam si in illicitos expendat, probabile valde est, non peccare contra votum paupertatis (esto peccet contra aliam virtutem) nec accipientem teneri restituere; nam Superior non censetur limitasse licentiam ad usum honestos, sed quantum est ex parte sua, abstrulisse impedimentum, vt usus non sit contra votum paupertatis. Ita Cardinalis Lugo de iust. & iur. disp. 3. num. 142. Bañez, Rebellus, Salas, Sayrus, Lopez, & Diana ab illo allati. Potest Monialis eleemosynas moderatas

facere ex licentia tacita Superioris, que colligitur ex consuetudine Monasterij, scientibus, & consentientibus Prælati. Quin absque licentia posse elargiri suam portionem, docet Diana *part. 1. tract. 6. resolut. 28.* nam in rebus, quæ unico actu consumuntur, nequit secerni usus à dominio, & cui usus conceditur, videtur omnimoda dispositio concessa. Nequit Monialis in morte disponere de suis bonis, quia eorum usum dumtaxat habet, & usus finitur in usufructu; potest tamen rogare Superiorem, vt ratam habeat aliquam dispositionem. Hinc Sacra Congregatio declaravit, non esse concedendam facultatem Monialibus ad disponendum de proprijs cellis post mortem. Refert eam Barbosa de iure Ecclesiastic. lib. 1. cap. 44. num. 59. Nec valet testari de bonis, quorum vsum fructum retinuit, nec potest ad id licentiam concedere Superior; quia testari, sapit naturam dominij, ideoque iure Ecclesiastico est interdictum Religiosis. Sic P. Sanchez lib. 7. moral. cap. 8. num. 19. Qui cap. 11. num. 5. etiam tradit, non posse Monialem reuocare testamentum à se conditum ante Professionem, nam qui nequit tunc condere, nequit reuocare; nec valebit potestas, si eam sibi reliquit, reuocandi testamentum post Professionem.

21 Monialis occultans res cum licentia habitas, ne reperiantur à Superiore visitante, violat paupertatem, si eo animo occultet, ne auferatur, minime parata ad eas tradendas; is enim animus est proprietarius; Scelus si occultet ob vitandam confusionem, vel verecundiam, parata tamen eas tradere, si possentur. Idem dicitur de Clerico Fratre occultante aliquid, ne Prælati in illud offendat, dum seratur in ium peccat. Imo si habet licentiam à Prælato, potest Monialis occultare Abbatissa, ne hæc curet, ab ipso Prælato eas res tolli; sufficit enim de penitentia à Prælato, ne proprietaria sit. Sic Cardinalis Lugo *ubi supra num. 156.* Habens licentiam ad expendendam summam in aliqua re determinata, nequit in alia expendere, absque licentia saltem præsumpta; nam dum prima licentia non extenditur, saltem præsumptivè, ad alium usum, perinde est, ac si absque licentia summa expendatur. Sic cum alijs Tamburinus de iure Abbatissar. disput. 90. questionum 3. num. 19. Nec

potest dare vni, quod ad concedendum alteri, Superior permisit, ob eandem rationem. Sic Barcus *in speculo cap. 6.* Si Monialis accipiat aliquid non sibi, sed Communitati, cui illud tradat, non peccat, quia præsumitur licentia. Nec peccat, si accipiat sibi ea, quæ ex bonis Monasterij sibi essent præstanda, dum non accipiat, nec retineat cum maiori proprietate, aut reservatione, quam si à Monasterio acciperet; nam in acceptione absque ea proprietate, perinde est, ea tenere, ac vlti communi deputare; in quo tamen attentè debet procedi, ne animus proprietarius irreat. Videatur P. Pellizarius *vbi supra cap. 4. sect. 1. ex n. 37.*

22 Valet Monialis sibi accipere necessaria ex bonis communibus Monasterij, si iniuste sibi à Superiorissa denegentur, nam hæc tunc abutitur sua potestate, & bona communia deuoluuntur ad subditos. Ita P. Thom. Sanchez *vbi supra lib. 4. cap. 9. num. 54.* Sumere esculenta, & poculenta ex bonis communibus, dum non sint pretiosa, non est peccatum lethale, cum Religiosi habeantur vt filij respectu patris; non tamen possunt accipi, vt extraneo concedatur. Sic P. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 8. cap. 11. num. 41.* Monialis, quæ cogitur exercere officium Conuentus, requirens plures expensas, quam sibi conceduntur, & non potens ex suo peculio eas sustinere, valet ex bonis communibus accipere, cum locum habeat tunc rationalis compensatio, nec ea teneatur ad impossibile. A consanguineis autem, vel amicis potest eas expensas accipere ex præsumpta licentia Superioris illud officium commendantis. Ex bonis communibus, vt ex bibliotheca, accipere aliquid ad vsum temporalem sine licentia, non esse peccatum contra paupertatem, tuetur P. Azor *tom. 1. instit. mor. c. 12. quæst. 3.* Nequit Monialis accipere aliquid sine licentia ad proprium vsum, relicto dominio penes donantem, nam vsus ipse est pretio æstimabilis. Potest autem petere ab eo, vt deponat pecuniam apud aliquem, vt sic eam promptiorem habeat ad vsum, poscendo licentiam; & quamuis deponens habeat animum transferendi dominium, nihil refert, cum non acceptetur translatio, & sine acceptatione non transferatur. Sic P. Sanchez *supra n. 49. & 59.*

23 Potest Monialis accipere aliquid, animo petendi licentiam à Superiore mediato, relicto interim dominio penes donantem; & item accipere, sub conditione, si Superior concederit licentiam, sub qua etiam potest alienare. Sic Cardinalis Lugo *de iust. & iur. disput. 3. num. 161.* Si accipiat absque licentia quantitates parvas, quæ demum conficiant quantitatem notabilem, lethali-ter peccat; si tamē sint esculenta, multo maior quantitas requiritur ad lethale; quippe circa primum inuitus censetur Superior, non circa secundum, nisi sit magna quantitas. Ita P. Pellizarius *supra num. 47.* Obtenta licentia ab Abbatisa alienandi aliquid, & succedente noua Abbatisa, quamuis censetur, hanc non fore concessuram eiusmodi licentiam, potest subdita illud alienare, quia est gratia facta, quæ non expirat, dū nō reuocatur; quare etiam si sciat, voluisse primā Abbatisam reuocare illam, imò & significasse id alteri, dum non intimatur reuocatio, licentia durat. Imò si subdita statuisset apud se non alienare eam rem, potest mutare animum, & alienare, cum iam sit semel ablatum impedimentum. Sic idem Pellizarius *ex num. 49.* Mutuare, aut commodare res proprijs vltibus concessas non est lethale; quia vltus non perpetuus libri, v. g. aut tunica, & si sit in se æstimabilis, cum sit vltus temporalis, non adeo æstimatur, vt peccatum lethale sit, maximè inter ipsos domesticos, respectu quorum facile licentia præsumitur. Sic P. Layman *lib. 4. tract. 5. cap. 7. hum. 4.* In mutuo tamen, cum transferatur dominium, potest respectu extraneorum, tam in datione, quam in acceptatione, peccatum lethale reperiri; sed maior quantitas ad id requiritur, quam si dono acciperetur, cum sit minor moralis illius æstimatio. Sic P. Suarez *vbi supra, cap. 11. num. 44.* Commutare vnam rem pro alia simili, aut æquali, non esse lethale, tuetur aliqui, & præsumitur sanè licentia saltem quoad substantiam. Videatur Diana *part. 1. tract. 6. ref. 38.*

24 Non peccat contra paupertatem Monialis recusans, etiam sine causa, res sibi donatas, nā ex vi voti non tenetur acquirere; at peccat contra charitatē impediens bonum Monasterij, sicut peccaret, qui à volente relinquere alicui legatum, rogaret, ne relinqueret. Ita P. Fa-

Fagundes lib. 7. in decal. cap. 7. n. 5. Accipiens aliquid distribuendum pauperibus nomine dantis non peccat contra paupertatem, cum sibi nec dominium, nec vsum acceptet. Sic contra plures Diana supra, resolut. 29. Recipiens in depositum quantitatem grauem, non peccat contra paupertatem, ob rationem nuper attactam; peccat tamen aliunde ob contractum grauem, & obligationem susceptam absque licentia. Quod si datur licentia, imò si Superior, vt persona priuata, depositum accipiat, non tenetur Monasterium compensare, si amittatur, aut deterioretur, cum non fuerit obligatum, nec consenserit; nec licentia Prælati tendat ad id, vt Monasterium obligetur. Sic P. Castro Palao tr. 16. disp. 4. p. 13. §. 4. n. 3.

25. Cum Monialis habet licentiam dandi aliquid, non indiget alia Monialis eiusdem Monasterij licentia ad accipiendum; ea enim videtur esse mens Superioris. Sic contra aliquos Cardinalis Lugo de iust. disp. 3. num. 164. Et addit num. 159. eam, quæ habet facultatem dandi, & accipiendi, posse vendere, & emere; nam sub ea facultate comprehenditur licentia acquirendi, & transferendi dominium; vnde cum licentia sola dandi non posset vendere, cum venditio sit prerij adquisitio; nec ea licentia extenditur ad negotiationem Religiosis prohibitam. Dans cum licentia alicui, qui peccet accipiendo absque licentia, & si delinquat contra charitatē, quia est occasio ruinæ proximi, non vero contra paupertatem; sicut non peccat contra castitatem, qui præbet alteri occasionem violandi illam; & non cum ipso. Ita contra P. Thomam Sanchez Cardinalis Lugo supra n. 162.

26. Licentia excusans à violatione paupertatis est expressa, vel tacita, vel præsumpta. De quibus consulatur P. Pellizarius supra cap. 4. ex num. 62. Communiter autem peccatur venialiter vtendo licentia præsumpta; quia Superior inuitus est quoad modum. Sic Nauarrus tom. 2. de regul. num. 20. Consuetudo recepta in Monasterio excusat à vitio proprietatis; intelliguntur enim Superiores consentire. Ita P. Thom. Sanchez lib. 7. mor. cap. 19. num. 7. Monasteriorum Superioribus possunt licentiam concedere ad quamuis quantitatem dandam, vel accipiendam, dum sit iusta,

& aliunde potestas non sit eis restricta; ipsæ enim habent administrationem Conuentuum, & sub earum obedientia subditæ verlantur. Quæ accepit aliquid iniuste ex bonis Monasterij, tenetur ex proprio peculio compensare; quæ compensatio non est restitutio, cum non sit nisi ex bonis proprijs ipsius Monasterij; tamen cum sola impotentia eam excuset à restitutione, & non sit impotens abdicare à se vsum proprij peculi, ad id tenetur. Quod si extraneo aliquid de suo absque licentia concedat, non teneri ad restituendum Monasterio, tenet Syluester verbo, Religio 8. quest. 3. Et eum, qui accipit, non debere illud restituere, per accidens, (estò per se loquendo debeat) eoquod præsumatur, Religionem consentire, ne ipsius honor, aut dantis, periclitetur, docet P. Castro Palao tract. 16. disp. 3. part. 23. num. 5. Monialis accipiens aliquid absque licentia debet reddere Monasterio (cui hoc ipso acquiritur) & non danti, nisi constet de expressa, aut tacita voluntate dantis, non aliter à se abdicasse dominium eius, nisi cedat in proprium vsum Monialis, inde pendente à Superiore. Ita P. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 11. n. 35.

Questio 3. Attinguntur alia communia Monialibus, & aptanda Militaribus.

27. VOTVM Castitatis emissum à Monialibus est impedimentum dirimens matrimonium, vt constat ex Tridentino sess. 24. de matrim. Can. 9. Ex vi illius voti tenentur abstinere ab omni actu Venereo externo, & interno delibato, & à delectatione morosa, quamuis coniugatur cum proposito non committendi actum exteriorem. Ita P. Suarez tom. 3. de relig. lib. 9. cap. 2. num. 2. Poena autem Monialis permittentis, se violari, est carcer perpetuus, iuxta cap. impudicas, 27. question. 1. Peccatum contra Castitatem inuoluit malitiam sacrilegij, post emissum votum; Glossa autem in cap. virginibus, 27. question. 1. asserens tria crimina committi in violatione eius voti, exponitur communiter sano modo, ita vt significet, reperiri ibi quasi tres circumstantias aggravantes intra eandem speciem;

ciem; sufficit autem exponere circumstantiam sacrilegij in Confessione, & statum complicitis. Omnes cæterum actus, qui secundum se sunt contra virtutem Castitatis, in Moniali Professa sunt sacrilegia. De Voto Castitatis Monialium Ordinis D. Iacobi redibit sermo *inferius*.

28 Tenentur Moniales ex vi Voti obedire omnibus Superioribus, quibus se subiiciunt, cum emittunt Professionem. Hinc Moniales Militares tenentur obedire Regi nostro, Capitulo Generali, Senatui Ordinum, & Visitationibus, eo modo quo *disq.* 6. locuti sumus de cæteris Regularibus Militariis, & ibi dicta Monialibus respectiue sunt adaptanda. Et expressè Iulius II. in Bula, quæ incipit, *Ex debito*, expedita 12. Calendas Iunii, anno 1506. concessit Regibus Hispaniæ erga Moniales Ordinum Militarium *Omnimodam, & supremam in temporalibus per se ipsum, & in spiritualibus per aliquam pro tempore ad id eligendam, & ad eius nutum amouendam, eiusdemque Militiæ personam idoneam* (loquitur de Iacobæa, idemque de cæteris in alijs Bullis generaliter conceditur) *Superioritatem, correctionem, dominium, iurisdictionem, & auctoritatem*. Debent Moniales obedire Superiorissæ iuxta potestatem, cuius ipsa est capax; communior autem sententia docet, non posse illam præcepta sanctæ Obedientiæ imponere, sicut non possunt Principes, & Iudices sæculares, nisi ex speciali concessione Pontificia; quia solum habet potestatem domesticam, & civilem, sicut habet mater in filios, & Magistratus civilis in ciues; Imponere autem præcepta sanctæ Obedientiæ est actus iurisdictionis spiritualis; Ita P. Valentia *romo 4. disp. 7. quest. 16. p. 3.* Sylvester, P. Thomas Sanchez, Baldellus, Portel, Pellizarius, & alij. Contrarium est valde probabile, & defenditur a Lezana, Emanuele Rodriguez, Cornejo, Naldo, Salas, Azor, Sanctoro, Miranda, & alijs apud P. Pellizarium *in manual. Regular. tom. 2. tract. 10. cap. 4. sect. 3. n. 109.* Aduertendum tamen est, posse rem præceptam esse adeo grauem, ut, dum Abbatissa eam præcipit in virtute Obedientiæ sibi debitæ, seu omni vi, & potestate, qua viget, obliget ad mortale, sicut Principes sæculares obligare possunt suis legibus ob materiæ grauita-

tem ad mortale. Sic P. Thom. Sanchez *lib. 6. moral. cap. 4. num. 45.* Ex verbis autem, materia, & circumstantijs dignoscetur, quando detur obligatio obediendi sub peccato lethali.

29 Eodem etiam modo tenentur obedire Vicariæ, vel Subpriorissæ, cum hæc etiam habeat potestatem civilem, ac politicam, etsi Abbatissæ subordinatam. Ita P. Pellizarius *suprà num. 101.* Non tamen tenentur obedire Vicarijs, qui ad Sacramentorum administrationem dumtaxat designantur, cum Superiores non sint. Sic Miranda *in manual. tom. 2. quest. 21. art. 2.* Si Prælatas præcipiat Monialibus, ut obediant Abbatissæ, quoties ipsius nomine præcepta imponat, ex vi Voti tenebuntur obedire, quia ea præcepta à Prælato dimanant. Cum autem nomine proprio agit Abbatissa, nequit iuxta præfatam primam sententiam obligare ad mortale, dum iubet aliqua in ordine ad finem spiritualem, nam potestas politica solum valet obligare ad mortale, dum præcipit ea, quæ grauius pertinent ad rectam gubernationem domus; ut contingit in Principibus, & Magistratibus sæcularibus. Ita Sotus *in 4. distin. 20. quest. 1. art. 4.* Hinc Abbatissa, ut executrix regularium, potest præcipere earum obseruantiam, ut rectè Monasterium gubernetur; nequit tamen præcipere, obligando ad mortale (sicut potest Prælatas) ea, quæ præter regulam sunt, & ad maiorem spirituales progressum spectant. Nec potest, etiam simul cum Capitulo, condere legem, aut præceptum, quod deinceps obliget Moniales, nam hic est actus propriæ iurisdictionis. Et quamuis Moniales voueant obedire Abbatissæ, non ideo conferunt ei iurisdictionem; sicut si quis voueat obedire consilijs alterius priuati, non propterea ei iurisdictionem præstat. Ita P. Baldellus *lib. 5. disput. 6. ex num. 10.*

30 Monialis non tenetur obedire in his, quæ apertè contra Regulam ipsi præcipiantur, nisi præcipiens habeat potestatem dispensandi in regula. Sic Caietanus *2. 2. quest. 104. art. 5.* Nam illud præceptum est impeditiuum maioris boni, quare eius materia nequit cadere sub obedientia; cum autem dispensatur, non impedit, quia non contrariatur formaliter. Nequit Prælatas infringere nouas austeritates graues Monialibus,

nalibus, quæ sint omnino extra regulam, & ad eius obseruantiam non sint necessaria, nec per se conducentes; potest verò in pœnam delicti, & ad præcauendum reciduum. Ita P. Lelsius *de iust. lib. 2. cap. 41. n. 75*. In aliquo casu potest obligare Prælatus ad rei executionem Monialẽ cum periculo vitæ ipsius; si tempore pestis teneretur Monialis, cui præcipitur, inseruare alijs eiusdem Monasterij peste infectis, cum ad gubernationem rectam Monasterij pertineat, quod mutuo sibi succurrant in necessarijs; quando autem commune bonum status Religiosi exigat, debet Religiosus parere cum periculo vitæ. Sic Emanuel Rodriguez *tom. 3. qq. Reg. q. 31. ar. 2.*

31 Sub culpa leui potest Monialibus prohiberi aliquid graue à Prælato non intendente obligare ad mortale; & contra sub culpa graui potest prohiberi aliquid leue, si id relatum ad pacem Communitatis, bonam famam, disciplinam Religiosam, & ad scandalum præcauendum, sit graue; Ita P. Pellizarius *suprà num. 120*. Verùm communiter res in specie leues (nisi grauitas finis exigat) non sunt præcipiendæ sub mortali. Similiter possunt præcipi actus ex se indifferentes, si honesti sint ex conducentia graui ad finem honestum. Sic P. Suarez *tom. 3. de relig. lib. 10. cap. 8. num. 2*. Ex vi voti non tenentur Moniales determinatè sub mortali, aut veniali ad seruandum regulas, sed eo modo, qui regulis continentur; ita vt quæ expressè ad mortale, vel veniale obligant, sint ita seruandæ, ceteras verò violare, sit imperfectio, non peccatum. Moniales Militares sub qua obligatione teneantur obedire Regulis, & Statutis, diximus *disq. 3. loquentes de illis pariter conueniunt.*

32 Monialis absque licentia non potest validè contrahere circa materiam concernentem votum paupertatis, cum nequeat se obligare ad dandum, vel recipiendum absque ea licentia; quæ tamen habita, potest obligari; sed si Abbatissa licentiam iniuste concedat, poterit Prælatus rescindere contractum, corrigendo Abbatissæ delictum; De proprijs autem actionibus personalibus potest Monialis contrahere, si Superior non contradicat, quia nulla lex resilit, & dum Superior non callat promissionem factam homini, ea obligat promit-

tentem. Videantur P. Thomas Sanchez *lib. 6. moral. cap. 4. ex num. 40*. Nauarrus *comm. 2. de regular. num. 42*. In dubio tenetur obedire Monialis, quando dubium est, an res præcepta sit licita; nam tunc possessio stat pro Superiore. Cum autem dubium est de potestate Superioris, possessio stat pro subdito, atque hic, & nunc obedire non tenetur, iuxta P. Sanchez *vbi nuper, Fragosum part. 2. lib. 11. disp. 24. §. 9. n. 15*. Ego tamen cum P. Bressero *de conscientia lib. 4. cap. 15. num. 159*. dicerem, in dubio parendum esse Superioribus, cum Religiosi magis teneantur extrinsecè, & intensiuè parere suis Prælati, quàm sæculares suis. Ceterùm cum dubitatur de iustitia rei præceptæ, posseditum de illa consulere virum doctum, docet Syluester *verbo, obedientia, q. 2*. Id verò non esse opus, imò nec posse superfedere subditum ab obediendo, dum non constet ei, rem præceptam esse illicitam, est probabilius.

33 Lege data pro omnibus Monialibus alicuius diœcesis, vel territorij, si in aliquo Monasterio fuerit abrogata, aut ab initio non acceptata, non tenentur Moniales; etiam si in alijs Monasterijs obseruetur; quia lex debet acceptari non solum à maiori parte Communitatis totalis, sed Communitatis particularis, vt satis apertè indicat Bonacina *disput. 1. delegib. quæst. 1. punct. ult. §. 3. n. 15*. Sententia communior, probabilior, & tutior docet, teneri sub mortali Moniales additas Choro recitare Horas Canonicas, ex vsu antiquissimo inducto tãquam ex obligatione vbiq; recepta, sicut etiam tenentur alij Religiosi Choro additi, non adhuc Sacris initiati; Ita Emanuel Rodriguez, Sorus, Miranda, Diana, plurimique alij apud P. Pellizarium *vbi supra cap. 6. num. 13*. Oppositum est probabile, saltè ob authoritatem extrinsecam, videndam apud ipsum Authorem. Innocentius IV. allatus *ibi num. 16*. concessit Monialibus sub cura Fratrum Minorum degentibus, vt si ex rationabili causa nequeant recitare Horas Canonicas, satisfaciant recitando Officium fororum laicorum. Quod priuilegium competit etiam Militaribus, vt potè communicantibus priuilegia aliarum Religionum. Ceterùm non tenentur extra Chorum recitare Officiũ Defunctorum, quod pro Benefactoribus in Choro per soluitur etiã ex obligatione iustitiæ; nã

hæc obligatio non afficit singulas Moniales, vt singulas; sed vt constituunt vnum corpus morale. Idem dicit de alijs Orationibus similibus. Sic idem Pelizarius n. 19.

34 Tenentur Moniales gestare Habitum sui Ordinis. De quo nos *disq.* 12. agentes de Equitibus, & Fratribus Clericis, & *ibi dicta* Monialibus Militaribus respectiue conueniunt. Tenentur etiam, sicut cæteri Religiosi, obseruare Festa loci, & censuras, ac interdicta inflicta ab Ordinario, vt decernitur in Tridentino *sess. 25. de Regul. cap. 12.* Diebus Rogationum non tenentur facere Processiones intra Monasterium; nisi consuetudo inducta fuerit, que ex circumstantiis dignoscatur obligare ad mortale. Ita Bonacina *disp. 1. de legib. quest. 1. p. 1. ult. §. 3. n. 21.*

35 Debita realia contracta ante Professionem debet Monialis ante illam soluere; si verò non soluit ob culpam propriam, peccabit, sed facta Professione, ex se non tenetur soluere, quia reddita est incapax habendi bona propria, vnde soluat; cum tamen debeat compensare damnum modo possibile, si habeat peculium suis visibus concessum, ex eo debet soluere. Ita P. Thom. Sanchez *lib. 4. mor. cap. 19. num. 38.* Monasterium verò si Monialis non possit, dum in eius bona successerit, & hæc suppetant, tenetur soluere, nam per Professionem non derogatur iuri creditorum contra bona, ex quibus ante Professionem debebat eis solui. Sic idem Sanchez *lib. 7. mor. c. 31. num. 4.* Debita autem contracta post Professionem absque licentia non tenentur soluere Monasterium, iuxta doctrinam generalem, quod personæ delictum non est conuertendum in Ecclesiæ damnum, *cap. si Episcopi 16. quest. 6.* Tenentur autem, si licentia præcessit, dum modo hæc potuerit concedi à Superiore ad summam quantitatem absque consensu Capituli; secus si non potuerit; atque etiam tenebitur, esto licentia non præcesserit, si inde Monasterium factum fuerit locupletius, quoad eam partem augmenti. Videatur P. Sanchez

Supra num.

30.

Questio 4. Traduntur alia ad praxim opportuna de Monialibus, quæ respectiue Militaribus congruunt.

36 PROHIBITIONES iure communi latae contra Religiosos, seu Ecclesiasticos indefinite, etiã afficiunt Moniales in materijs, quæ æquè vtrisque congruunt, cum in his sub masculino genere comprehendatur femineum; nisi specialiter omnes, vel aliqua priuilegio gaudeant, quo in iure communi cum ipsis dispensetur. Ita omnes.

37 In Tridentino *sess. 25. de reg. c. 10.* prohibetur, Eucharistiæ Sacramentum intra Chorum, & septa Monasterij conseruari, ac in Ecclesia publica præcipitur retineri. Quo decreto, docet P. Quintanadueñas *tom. 1. sing. tr. 4. sing. 3.* reuocatum fuisse indultum Clementis VII. erga Moniales Minoritas, concedens posse conseruari intra Ecclesiam interiorē. Addit, non contraueniri Tridentino, si vno vel altero die intra Chorum apponatur, dum ibi non conseruetur; verum subdit, ne hoc fore consulendum. Reijcitque Emanuelem Rodriguez asserentem, non resisti Concilio, si simul in Ecclesia, & in Choro Eucharistia seruetur; Cuius oppositum Congregatio declarauit; eademque sacra Congregatio cœsui, clauem custodiæ S. Eucharistiæ non tradendam esse Monialibus, sed Sacerdoti ministranti eis Sacramenta. Sic Barbosa *in collectan. verbo, Moniales.* Scio, Eucharistiam in aliquibus Monasterijs Monialium non solum in Ecclesia, sed interius in Choro conseruari; vt in Cœnobio Iacobæo Sanctæ Crucis Vallisoletano, in Monasterio Cisterciensi *de las Huelgas;* iuxta Burgos, & in alijs; sed id præstabitur ex priuilegio speciali, aut consuetudine præscripta.

38 Vt Sacerdotes celebrent in Ecclesijs Monialium, opus habent licentiæ Prælati ipsarum, siue generalis, siue specialis. Ita decreuit Clemens VIII. *relatus à Mosconio de maiest. milit. Eccl. p. 1. l. 4.* Nequeunt sepeliri intra septa Monasterij, sed in Ecclesia, sæculares, qui ibi sepulturam elegerint. Ita declarauit Gregorius XIII. adductus à Portel *in dub. regul. verbo sepultura, n. 14.* Ipsæ verò Moniales, si extet consuetudo, possunt

funt sepeliri in Ecclesia exteriori (vt Sal-
 manica sepeliuntur Moniales Militiæ
 S. Iacobi, in Cœnobio Sancti Spiritus)
 Sic Tamburinus *de iure Abbatissarum disp.*
34. quest. 1. n. 5. Abstinerere debent Mo-
 niales à tangendis corporalibus, purifi-
 catorijs, Agnis Dei; estò, si fiat absque
 contemptu, maxime à Sacristis, & ab ijs,
 qui Agnos Dei artificiosè componunt,
 nulla detur culpa. Ita P. Thom. Sanchez
lib. 2. mor. cap. 43. n. 27. Perficus *lib. 1. de*
precip. Sacend. offic. c. 9. n. 56. Nequeunt
 Moniales habere ostium, per quod ad
 Ecclesiam egrediantur. Decreuit id Gre-
 gorius XIII. allatus à P. Pellizario *in ma-*
vual. Regul. tom. 2. tract. 10. cap. 7. num.
20. Quamvis *in cap. perniciosam 18. quest.*
2. prohibeatur Monialibus sub pœna ex-
 communicationis habere priuata recep-
 tacula, & iubeatur, omnia esse commu-
 nia, dormitorium, & refectorium; at ex
 consuetudine in pluribus Monasterijs in
 suis cellis priuatis Moniales dormiunt.
 Pius V. in Constitutione, quæ incipit,
Circa pastoralis, prohibuit, admitti Con-
 uersas; sed consuetudine oppositum est
 receptum. Videatur P. Sanchez *lib. 6.*
moral. cap. 15. num. 52. Ibidem prohi-
 buit, ne admittantur fœminæ seculares,
 vt probentur ad suscipiendum habitum
 Religiosum.

39 Bona Monasterij alienare;
 census supra ipsa bona suscipere: nec non
 mutua accipere cum onere soluendi lu-
 crum cessans, aut dampnum emergens: &
 mobilia pretiosa oppignorare, prohibi-
 tum est Religiosis; de quibus plura vidē
 da sunt apud Pellizarium, & alios ab eo-
 dem relatos *ubi supra n. 29.* Vbi ex *n. 30.*
 adducit prohibitiones, cum suis limita-
 tionibus, Clemētis VIII. & Urbani VIII
 circa largitiones munerum; & item pro
 hibitionem negotiationis, contentam *in*
c. secundum, Ne Clerici, vel monachi. Non li-
 cet appellare à correctione Superiorum,
 nisi notabilis iniuria inferatur, iuxta *c.*
ad nostram, c. reprehensibilis, de appell. Nec
 stat appellatio propriè dicta à mandatis
 Superioris, cum hæc propriè, in sentē-
 tia valde communi, iurisdictione nō gau-
 deat; Potest verò ad defensionem natu-
 ralem supplicari, aut deferri causa per
 viam querelæ ad Superiorem mediātū,
 vt tradit P. Suarez *tom. 4. de Relig. tr. 8.*
lib. 2. cap. 11. n. 4. Moniales valent esse
 testes in causis etiam criminalibus alia-
 rum Monialium, & duas sufficere ad cō-

demnationem, estò duæ fœminæ laicæ
 non sufficerent, docet Emanuel Rodri-
 guez *tom. 2. qq. reg. quest. 11. art. 3.* An ve-
 rò possint fœminæ esse absolute testes
 in causis criminalibus, controuerti so-
 let, & pars affirmatiua est in praxi; Mo-
 niales autem nequeunt in causis secula-
 rium cogi ad testificandum de delictis, si
 agatur de condemnatione; nec in causis
 ciuilibus, nisi quando aliter nequit con-
 stare veritas. Ita Lezana *tom. 1. cap. 11.*
num. 24.

40 In prohibitione contenta *in*
cap. peruenit 1. 18. quest. 2. quod Religio
 si nequeunt suscipere infantes, aut adul-
 tos, non includi Moniales, sed has posse,
 tuetur cum non paucis P. Quintanadue-
 ñas *ubi supra sing. 8. tr. 1.* Possunt etiā ex-
 cutrices esse testamenti, quia id in com-
 muni non est prohibitum Religiosis, si
 adit licētia Superioris. Ita P. Thom. San-
 ch. *lib. 6. mor. c. 11. n. 15.* Non peccāt, gra-
 uiter saltem, Moniales assumendo pro
 breui tempore ad actionem aliquam lu-
 dicram alium habitum, vt tenet. P. Sua-
 rez *de censur. disp. 23. sect. 4. n. 29.* Quod
 intellige, etiam si habitus sit viri, du ab-
 sit scandalum, & non sit in vsu Declara-
 tio sacre Congregationis id prohibens,
 allata à Barbota *lib. 1. de iure Eccles. c. 44.*
v. 57. In Ecclesijs Monialium non posse
 erigi Confraternitates, decidit Rota al-
 lata à P. Pellizario *ubi supra n. 50.* & de-
 clarauit sacra Congregatio Episcoporum
 adacta à Rucciullo *lib. 4. lucubrat. Ecce-*
lesiast. c. 3. n. 4.

41 Sicut Moniales subiacent
 prohibitionibus iure communi latis, ita
 & pœnis. Quæ verò sunt exemptæ (qua-
 les sunt Militares) nequeunt ab Ordina-
 rio, qui non sit ipsarum Prelatus, excom-
 municari; nisi se habeat tanquam Sedis
 Apostolicæ delegatus; imò nec id latis
 esse, nisi expresse ei concedatur, vt pos-
 sit ferre censuras, notat P. Thom. San-
 ch. *lib. 7. de matrim. disp. 33. n. 23.* cæterum
 Moniales Militares omnino exemptas
 esse ab Ordinarijs locorum expresse pro-
 nuntiat Iulius II. in Bulla, quæ incipit,
Ex debito, expedita anno 1509. & constat
 ex alijs Bullis, in quibus exemptio Ordī-
 num Militarium sæpè repetitur. Hinc,
 & quia immediatè sunt sub protec-
 tione Regia, videtur, aptanda eis, eam-
 que Ecclesijs fore; quæ *in Superiori-*
bus asseruimus de Episcopis circa Ec-
clesias Ordinum, Monasteria, & Cie-

ricos Fratres. Monialis, quæ fuerit apostata, incurrit excommunicationem reservatam Papæ, aut suo Prælato. Præterea quæ appellauerit à proprijs Prælati ad Tribunal sæculare, vel indebitè ab vno Prælato ad alium adhuc proprium, contrahit excommunicationem Pontifici ei reservatam, & pœnam priuationis officiorum, & inhabilitatis ad illa. Videatur de his P. Pellizarius *vbi supra ex n. 10. cap. 8.* Si Monialis (quod Deus auertat) prægnans procuraret suum abortum, non incidere in excommunicationem latam à Sixto V. tuentur Trullench *lib. 5. in Decalog. cap. 1. d. 3. n. 3.* P. Auila, Naldus, Cardinalis Lugo, & alij; censentes, solum ibi excommunicari eos, qui procurant abortum alterius. Si Moniales impediunt Prælatos, aut Visitatores suos, quominus suum munus exerceant, incurrunt in excommunicationem latam in *Clementin. Attendentes, de statu Monach.* Plurimæ alię censuræ latæ sunt in iure, & in Tridentino in Religiosos, hæc, vel illa delicta committentes, quæ æquè Monialibus competunt, de quibus videndus est P. Pellizarius *vbi supra ex num. 19.* cum pluribus ab ipso allatis.

42 Probabile est, illegitimam posse esse Superiorissimam absque dispensatione. Ita Lezana *tom. 1. cap. 26. n. 6.* Emanuel Rodriguez, & Portel. Probabilius est oppositum. Et sequendum omnino in Religionibus, in quibus de eo sit speciale statutum. Eligi tamen potest in Abbatissam Monialis, quæ non sit virgo, quamuis non sit communiter expediens, vt virginibus præsit. Videatur Tamburinus *disp. 28. quæst. 12. n. 4.* Infamis autem infamia siuè iuris, siuè facti eligi nequit; possiet autem post emendationem, si infamia esset facti. Consultè Bonacinam *de censur. in gener. disput. 7. quæst. 3. p. 1. n. 5.* Abbatissa nequit eligi ultra triennium, iuxta Constitutionem Gregorij XIII. editam die 1. Ianuarij, anno 1583. Nō autem illi contraueniri, si Abbatissa, expleto triennio, dum alia eligitur, gerat munus Præsidentis, dum id exigat ingens Monasterij vtilitas, tradit cum alijs Diana *p. 7. tr. 12. ref. 19.* Et praxis suadet.

43 Gaudent Moniales omnibus priuilegijs sui Ordinis, quorum sunt capaces, siuè subiectæ sint Prælato ipsius Ordinis, siuè Ordinario loci, siuè cuius alij. Etenim in concessione priuilegiorū

non attenditur sexus, sed qualitas status Religiosi, & in fauorabilibus sub masculino includitur femineum. Ita P. Suarez *de legib. lib. 4. cap. 10. n. 3.* & alij plures. Quin Moniales communicant priuilegia aliarum Monialium vt in plurimū, mediata, vel immediata; nempe per participationē immediatā priuilegiorū, quibus Moniales aliorum Ordinū gaudent, quā participationem eis competere, docent Palqualigus *decis. 179. num. 3.* & alij; vel communicando priuilegia Religiosorū Ordinum aliorum, qui vtique Religiosi participant priuilegia suarum Monialium, vt docent Peyrinus *tom. 2. priuileg. const. 8. Pij V. §. 2. n. 3.* Peregrinus, & alij. Moniales autem Militares Cistercienses gaudere priuilegijs, & indulgentijs Ordinis Cisterciensis, constat ex Bulla Urbani IV. quæ incipit, *Meritis*, & assertur in Bullario Ordinis Alcantaræ *fol. 189.* & Moniales Alcantarenses, earumq; Monasteria frui omnibus priuilegijs concessis, & concedendis Ordini Cisterciensi, constat ex Bulla Leonis X. quæ incipit, *In Apostolica*, allata in eodem Bullario, pag. 108.

44 Exemptæ sunt Moniales à potestate fori sæcularis, iuxta omnes; nō verò puellæ sæculares, quæ intra Monasteria educantur; Si tamen ibi delictū committant, probabile est, gaudere immunitate Ecclesiastica; & non minus probabile oppositum; De quo Bonacina *de censur. in partic. disp. 2. quæst. 3. p. 16. §. 5. n. 5.* Laicos, qui ornati habitu Religioso adhibentur ad obsequia Monialium, seu ad petendum pro illis elemosynam, esseemptos esse à foro sæculari, vt potè pertinentes ad personas Religiosas, & specialiter Deo deuotos, tuetur Diana *part. 4. tr. 1. ref. 31.* Gaudent etiam Moniales, adhuc Conuersæ, & Nouitiæ priuilegio Canonis, nam comprehenduntur sub nomine Monachorum, iuxta sæpè libata, & Nouitiæ nomine Religiosarum in fauorabilibus. Sic P. Pellizarius *vbi supra cap. 9. n. 12.* Idem de laicis additis earum obsequio *nuper dictis tenet Bonacina de censur. in commun. q. 4. p. 1. n. 9.*

45 Exemptæ sunt Moniales à iuribus Parochiæ, intra quam degunt, sicut omnes Religiosi; nec Parochus debet eis Sacramenta ministrare, adhuc in articulo mortis, sed Sacerdos eis deputatus. Ita Tamburinus *de iure Abbatissar. dis-*

disp. 33. quest. 4. Indè non tenètur solue
re Parochiæ quartam funeralem, vt tra
dit Portel *in dub. Regul. verbo Canonica
partio, num. 8.* nec item decimas, vt cum
communi docet ipse *verbo, decime. n. 3.*
Præterea aptanda sunt Monialibus om
nia priuilegia eis congruentia, quibz Re
ligiosi Ordinis ipsarum gaudent in qua
uis materia, & etiam circa indulgètijs;
quin & ad eligendos Iudices Conserua
tores, cum subduntur Prælati regulari
bus; quod tamen non esse communiter
in praxi, & quare, ostendit Pellizari⁹ *vb
i suprà n. 37.*

46 Prælati Regulares valent
benedicere Ecclesias Monialium sibi
subiectarum, ornamèta, & calices earū,
ipsasque Ecclesias reconciliare, si pol
luantur; in eis etiam vti Pontificalibus,
si aliunde eis vti queant, vt ex Naldo,
Baldello, Bordonò, Barbofa, & alijs prob
at idem Pellizari⁹ *ex n. 38.* Moniales
subdiçe Ordinario etiam subijciuntur Vt
cario Generali, qui vnum constituit cū
eo Tribunal, vnde quæ subduntur Prio
ribus Militaribus, pariter eorum Vica
rijs subiectæ sunt; & Prioribus deficien
tibus, eis, qui ipsorum vices gerunt; si
cut subiectæ Ordinario, Sede vacante, Ca
pitulo subiacent. Ita communis. Proba
bile est, Moniales de consensu Superio
rum Regularium posse se subijcere Or
dinario loci, dum id cedit in bonum ip
sarum. Sic P. Thom. Sanchez *lib. 4. mor.
cap. 39. n. 32.* Attamen id non posse, neq;
Regulares valere dimittère Moniales,
docet, vt probabilius, Tamburinus *vb
i suprà quest. 4. n. 2.* Si Monialis cum scan
dalo delinquat, & Prælati regularis,
Episcopo iustante, non puniat, poterit ab
Episcopo puniri iuxta Tridentinum *sess.
25. de Regul. c. 14.*

47 Prælati Monialium possunt
interesse, & præsidere electioni Abbatis
sæ, iuxta Bullam Gregorij XV. editam
die 5. Februarij, anno 1622. quæ incipit
Inscrutabili; atque id valent præstare per
se, aut per alios; Monendi que sunt præ
dicti Prælati à Monialibus ante tempus
electionis. Et quidem Prælati habent po
testatē ordinariam erga Moniales, qua
re possunt eam delegare, vt docet Ema
nuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. quest.
17. art. 10.* Immediati autem Prælati
Regulares potestate gaudent erga Mo
niales communiter delegata à Prælato
superiori. Cæterum hi Prælati habent

eandem potestatem coactiuam, iudicia
lem, ac directiuam erga Moniales, qua
gaudēt Prælati Regulares erga suos sub
ditos. De quibus plura reperies apud P.
Pellizarium *vb i suprà c. 10.*

48 Potest Prælati Monialium
ingredi intra earum clausuram tum ad
visitandum, tum in casibus magnæ vtili
tatis, aut necessitatis, tum ad ministran
dum eis Sacramentà, loco Sacerdotis ab
ipso deputati. Videatur Barbofa *de offi
cio Episcop. allegat. 102. num. 43.* Et tum
ipse, tum Confessarius, maximè regula
ris, potest secum ducere socium. Etiam
spectat ad Prælati potestatem, suspende
re, aut deponere Abbatissam, si causa id
exigat, & rationes sumere de bonis tem
poralibus; non tamen valet disponere de
bonis Monasterij absque consensu Capi
tuli per contractus grauioris momenti,
cum nec Superioris, quæ immediatam
administrationem bonorum gerunt, va
leant absque eo consensu id exequi. Præ
lati regularis potest concedere licen
tiã Sacerdoti, vt in Monasterio sibi subie
cto celebret; atque vt priuatè Moniali
bus concionetur; imò etiam publicè, do
cet Bordonus *resol. 6. n. 33.* At cum sæcu
lares promiscuè intersunt concionibus,
licentiam Ordinarij requiri, statuitur
in Tridentino *sess. 5. cap. 2. de refor.*

49 Tenentur Prælati Monialium
ad earum canonicam visitationem, iux
ta Tridentinum *sess. 25. de Regul. cap. 1.*
per se, vel per alios, inquirendo statum,
& mores, corrigendo excessus, & oppor
tuna mediâ prouidendo ad bonum spiri
tuale, & temporale. Id communiter sin
gulis annis est præstandum, iuxta *Clemen
tin. attendentes, 2. de statu monachor.* nisi
ob aliquem euentum occurrentem ex
pediat, adhuc anticipatè specialem visi
tationem peragere. Hæc visitatio in Or
dinibus Militaribus fit tum per Visitato
res Ordinum, tum per Priores, statis tē
poribus.

50 Visitatores tempore Visita
tionis possunt ingredi Monasteria, & tres
secum socios ducere, qui tamen sint Vi
ri virtute præditi. Sic Miranda *quæst. 2.
de Monialib. art. 5.* & id fert communis
stylus, & praxis. Visitatio peracta gene
raliter non debet fieri in forma iudicia
li; secus si detur aliquis grauis excessus,
quem puniri extraordinariè oportet. Vi
sitatores autè nequeant impediri, quo
minus suam exequantur visitationē, sub

poena excommunicationis latae in praedicta Clement. Attendentes, de statu Monachi.

51 Superiorissae electio ut plurimum pertinet ad ipsas Moniales, canonicaque debet esse electio, constans ex maiori parte suffragiorum, communiisque fit per scrutinium, esto etiam fieri valeat per compromissum, aut per communem inspirationem. In aliquibus Ordinibus specialia vigent statuta, quae seruanda sunt, circa electionem; nempe ut Capitulum Generale Religiosorum designet duas, aut plures, quarum una sit eligenda; vel ut electa confirmetur à Praelato, vel ab alia Superiorissa; sic Abbatisa de las Huelgas, propè Burgos, confirmat Abbatisas Monasteriorum, quae ipsi subduntur. Quin Episcopus Salmantinus per se designat Priorissam Coenueus Pœnitentiæ, quam malit, electioque non stat penes Moniales. Alia huiusmodi stabilita sunt, quibus est standum.

52 Monialis eligenda in Superiorissam debet esse professa, octo annis ante electionem, & non minor quadraginta annis iuxta Tridentinum *sess. 25. de Regular. cap. 7.* Quod si nulla esset huius ætatis, nec expediret, ex alio Monasterio eiusdem Ordinis adduci, poterit, consentiente Praelato, eligi aliqua, quae excedat triginta ætatis annos, & quinque ante annis Professionem emisserit. Sufficere autem quadagesimum annum Inchoatum, & non expletum, aliqui tenent; probabilius est oppositum, de quo Diana *part. 7. tract. 12. res. 9.* Hæ autem conditiones an sint de essentia ad valore electionis, controuertitur; non esse, docet contra aliquos P. Suarez *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 5. num. 8.* Si duæ solum sint idoneæ ad Abbatisæ munus, & alia habeat quadraginta annos ætatis, non verò octo post Professionem: alia verò habeat hos octo, non illos quadraginta, excedat verò triginta, quænam sit anteponenda, res est sub lite, & videtur arbitraria, cum habeant se tanquam excedens, & excessum, & inde quæ secundum alias circumstantias fuerit dignior, erit præferenda. Iuxta Tridentinum *ubi supra*, is, qui electioni præsidet, non est ingressurus Monasterium, sed ante Cancellorum fenestellam suffragia debet percipere. Monialis egrotantis suffragium polci debet. Conuer-

se ex consuetudine suffragium non præstant. Pro se ipsa nulla potest ferre suffragium; casum excipit Tamburinus *de iure Abbatissar. disp. 28. quasi. 9.* si consuetudo permittat, quod suffragantes ante electionis Decretum possint variare, & adherere illi, in quam plures consenserint, tunc enim si medietas suffragiorum pro aliqua stet, ait ille, posse consentire ipsam suo suffragio in suimet electionem. Cæremoniæ, solemnitas, forma, & alia, quæ ad electionem, & publicationem exiguntur, sunt eadem respectiue, quæ in electionibus Superiorum Regularium factis à Capitulo Monasterij obseruantur. Videatur P. Pellizarius *ubi supra ex num. 105.* Potest electa renuntiare electioni; sed, si expediat valdè ad commune bonum, quod gerat munus, non debet admitti renuntiatio.

53 Abbatisa, statim ac confirmata est, suum munus exercet, non verò ante confirmationem. Superiorissæ Militares à Senatu Ordinum confirmantur, & titulus à Rege subscriptus eis cõceditur, ut à subditis præsterur illis obedientia. Abbatisa potest irritare Vota Monialium, nam irritatio pertinet ad potestatem dominatiuam, quæ ipsi competit. Ita Thom. Sanch. *lib. 4. mor. c. 39. num. 7.* excepto Voto transeundi ad Ordinem arctiorem, quod non cadit sub eius potestatem, cum id Votum possit adimpleri, ea adhuc inuita; Sic cum P. Lessio P. Pellizarius *ubi supra n. 135.* Nequit cum subditis dispensare in obseruatione Regularum, nisi per viam declarationis, quod hic, & nunc non teneatur subdita ad hanc, vel illam Regulam. Potest exhortationes in Capitulo ad Moniales habere, non autem prædicare; id enim munus in feminam non cadit. Valet conferre extraneis litteras communicationis, seu participationis bonorum operum, quæ in Monasterio fiunt, nam habet auctoritatem dispensatiuam bonorum communium Conuentus. Ita Lezana *tom. 1. c. 18. num. 67.* cum pluribus. Inde etiam potest subditis concedere licentiam donandi, accipiendi, aut disponendi de rebus ipsarum vsui concessis. Sic communis. Ipsa etiam de bonis Monasterij valet elemosynas præstare, & donationes remuneratorias, habito respectu ad facultates, & redditus Domus. Quod colligitur ex

P. Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 26. num. 11. Et id potest, adhuc inconsulto Capitulo, quia communiter hæc donationes non adeo ingentes sunt, vt non cadant sub generali facultate administrandi bona Monasterij. Hinc ex bonis Monialis defunctæ, quæ etiam Monasterio cedunt, poterit ex rationabili præsumpta voluntate Conuentus infumere centumducata v.g. in Missis pro ea celebrandis. Hic obserua, me non agere de benedictione, & consecratione Monialium, quia id in Hispania in praxi non est, nec conducit ad præsens Institutum Monialium Militarium. Videantur Authores relati in superioribus, qui rem antiquitatum exornatione venustant.

Questio 5. Exponuntur aliqua de Confessarijs Monialium; necnon Religiosorum Militarium utriusque sexus, maxime Iacoborum.

54 **S**I Prælati in Monasterio Monialium peccata sibi referuēt, nequeunt illæ absolui nisi de licentiâ ipsorum adhuc virtute Bullæ Cruciatæ; quod latè tradidi tom. in Bull. Cruciat. disp. 24. Vbi ex num. 155. docui, posse quosuis Regulares utriusque sexus absolui virtute Iubilæi extraordinarij ab omnibus referuatis intra Religionem, & etiam Pontifici, per quemuis Confessarium sæcularem, aut Regularem, dum sit approbatus ab Ordinario. Addo, si Regularis Regulari confiteatur virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi, doceri à Ioanne Sanchez in select. disp. 44. num. 6. sufficere, Confessarium illum esse approbatum à suo Superiore Regulari; pro qua sententiâ affert Bonacinam, Rodriguez, Ledesnam, Peirinis, Nauarrum, Moure, Graffis, Angles, & Valerum. Aduerto tamen, nec virtute Iubilæi extraordinarij posse absolui à crimine hæresis, nisi in ipso potestas exprimat, & hanc esse mentem Pontificum declarauit Sanctiss. PP. Alexander VII. anno 1656. & Declaratio intimata est omnibus ex præscripto Tribunalium Sanctæ Fidei. Cæterum in Ordinibus Militaribus nulli sunt casus referuati. **A**

mortalibus non referuatis possunt omnes Regulares utriusque sexus absolui virtute Bullæ per quemcumque Confessarium approbatum. Ita ostendi loco relato, num. 198. Respectu Nouitiorum non dantur peccata intra Religionem referuata, cum in odiosis nomine Religiosorum non veniant.

55 Certum est ad audiendas Confessiones Regularium non esse opus approbatione Ordinarij, sed Superioris; nam Tridentinum sess. 23. cap. 15. de reformat. solum requirit eam approbationem ad audiendas Confessiones sæcularium. Ea autem Superioris approbatio, aut quid æquiualens etiam requiritur ad audiendas Confessiones Clericorum Fratrum Ordinis Iacobæi. Id eis apertè, & inconcusse ostendamus. Sane Leo X. respectu Monasteriorum S. Iacobi de Vcles, & Sancti Marci Legionensis in Bulla, quæ incipit Religionis zelus, concessit; Nec uon vobis, & familiaribus vestris, & cuilibet vestrum, vt aliquem Sacerdotem idoneum sæcularem, vel cuiusuis Ordinis Regularem in vestrum possitis eligere Confessarium. Hinc possunt arguere; Sacerdos, vt sit idoneus, non indiget vlla approbatione, sed quilibet Sacerdos non excommunicatus, aut aliter non priuatus, est idoneus, vt videntur docere Fr. Ludouicus à Conceptione in exam. veritat. mor. tract. vltim. quest. vnic. num. 12. & aliqui apud Ledesnam 1. part. tract. de Sacram. Pœnit. cap. 12. vers. De la resolution; ergo quilibet Sacerdos simplex, nulla approbatione, aut licentiâ Superioris prærequisita, poterit ab eis eligi, dum non sit censura innodatus.

56 Verum mihi certo certius est, dum à Pontifice exprimitur, eligendum fore Sacerdotem idoneum, iniungere pro forma, requisitum idoneitatis, quæ constat vel ex approbatione, licentiâ, aut designatione Superioris; vel ex manifesta notorietate illius. Probatur primò; Nam in simili omnino calu, sic sensisse plures Theologos, & Canonistas docet Ledesma supra versu, La segunda; Et addit verba valde notanda; Por que no parece, que el Papa, ministro de Dios en tal concession quisiese usar de su poder para destruccion de la Iglesia, y no para su edificacion. Lo qual se seguiria, si el Papa concediera licencia de elegir Confesor idoneo, y en nombre de Confesor idoneo se entendiese qualquier Sacerdote, que no estuuiese suspenso, ni descomulgado.

57 Probatur secundò. Vt quis ad Sacerdotium perueniat, non indiget scientia doctrinæ moralis, & casuum conscientia, quorum notitia requiritur necessariò ad audiendas Confessiones; aliàs quomodo Confessarius se iudicè, & medicum gerat, si ignoret vulnèrum qualitatem, & medicamenta parare nesciat, nec nouerit merita causæ, distinctiones, species, & grauitatem peccatorum, votorum naturam, censurarum vim, & reservationes, contractuum honestatem, & malitiam, ac cætera alia, quæ penitens, & necessariò scienda sunt, vt sententia absolutionis, vel ligaminis proferatur, & animarum vlcera curentur? Id lippis est, & tonforibus notum. Tunc sic. Simplex Sacerdos non tenetur ea omnia scire, & manifestè, ac euidenter constat omnibus, plurimos Sacerdotes simplices esse earum rerum ignaros! ergo illi nequeunt eligi, vt excipiant Confessiones; aliàs nec forsàn scient formam absolutionis, nec peccatorum species, & grauitatem callebunt; nec noscent, quid possint prestare, aut quomodo se gerant. Hæc ad eò aperta sunt, vt nullus, nisi cæcus, non videat. Adde, Confessionem factam Sacerdoti omnino illiterato inuolidam fore, doceri à Syluestro, Corduba, Adriano, Ricardo, Gabriele, Medina, Nauarro, & P. Vazquez, quos sequitur Ioannes Sanchez *ubi supra num. 8.* quia ille Confessarius est incapax naturaliter; ad eò vt etiam Confessionem cum eo peractam in articulo mortis fore nullam, doceat *ibidem* Ochagauia, P. Vazquez, & Ioannes Sanchez. At, si quis Sacerdos simplex eligi possit, contingere valeret, eligi omnino illiteratum, maximè si eligeretur is, qui benignior speraretur; aut si (ante Tridentinum, à quo respectu secularium reuocatum est id priuilegium, dum requiratur in illo approbatio Ordinarij ad audiendas Confessiones secularium) electio fieret à familiaribus eorum Conuentuum, cum nomine familiarium veniant omnes famulantes. Ecce tunc virtute huius priuilegij, non secùs ac Clerici Fratres, possent pueri ministrantes Sacristiæ, coquus, rustici hortorum cultura incumbentes eligere Confessarium; An quicumque Sacerdotem simplicem? Rectè profectò. Scirent ne illi, an esset illiteratus, an doctus? O quam præclari eli-

gerentur aliquando Confessores! Ex ipsa rerum prolatione hinc indè pullulant absurda. Sed rursùs; Vidit Clericus Frater Sacerdotem celebrantem, quem nullatenùs noscit; ex celebratione infert, non esse illum excommunicatum; Ergone asserat? hunc eligo in Confessarium; hic est idoneus. Et vnde tibi constat, eum non esse illiteratum, ignarum, & nec prima forsàn rudimenta casuum conscientia callentem? Hoc concessit Leo Pontifex? Absolutum est: falsissimum: penitens incredibile; Nec quisquam rem expendens in id intellectum flectat.

Idoneus ergo requiritur in priuilegio Confessarius; sed de idoneitate non iudicet quisque, adhuc puer, rusticus, vel ignarus. Sit ea idoneitas omnibus notoria, aut tutius per designationem, licentiam, & approbationem Superioris proponatur. Quare id operabitur id priuilegium; nempe quòd propositis à Prælato idoneis Confessarijs, absq; alio requisito sint eligibiles; & quòd idoneus notorietate idoneitatis eligi queat; & quòd non sit opus, iurisdictionem præberi à Superiore, quæ separabilis est ab approbatione, sed solà approbationem; & iurisdicção à Pontifice Leone conceditur; sicut in Bulla Cruciatæ, & in Iubilæis extraordinarijs, supposita approbatione, conceditur iurisdicção à Pontifice; & indè non frustranea, sed ingentia censentur hæc priuilegia; vt de etiam est ingens Leonis X. priuilegium. Etenim concedit, vt Confessarius electus possit etiam semel in vita, & semel in articulo mortis absolute à casibus adhuc Sedi Apostolicæ re seruatis, præter aliquos in ea contentos, & nisi ex confidentia eius Bullæ delinquatur; & quòd valeat commutare vota præter quinque reseruata Apostolicæ Sedi. Quæ priuilegia reuocari respectu secularium per Bullam Cruciatæ, & non reualidari, nisi ea accipiatur, docet *tom. in Bull. Cruciat. disp. 29.* In præsentia aduerte, Capellanos honorarios Regis ex Militijs, approbatos esse ab Ordinibus, vt possint excipere Confessiones Regularium Militarium.

58 Redeo ad Moniales, respectu quarum (non obstantè Decreto Tridentini non requirentis approbationem Ordinarij ad earum Confessiones excipiendas) Gregorius XV. in Bulla expedita

pedita die 5. Februarij, anno 1622, quæ incipit, *Inscrutabili*, præcepit, quod earum Confessarij, etiam si exemptæ sint, debeant ab Episcopo diocesano approbari. Verùm in Hispania non est recepta hæc Bulla, nec intimata, vt docet Ioannes Sanchez *in select. disp. 49. n. 27.* Prælati potestate gaudent designandi Confessarios Monialibus; & quamuis alibi permittant, eas liberè cuilibet approbato confiteri, possunt tamen rem immutare, & restringere, nec enim ea permissio ius aliquod contrarium tribuit Monialibus; quare pro rerum exigentia ab ipsis Episcopis, quod mihi constat, aliquando restringitur Confessorum deputatio. Quin valde expedit, designari Confessarium doctum, ac pium, qui communiter Confessiones earum audiat, & conscientiarum statum dignoscens, possit eas ad perfectionem sectandam ducere; & simul Parochi vices gerat ad Sacramenta ministranda, quæ maxime in articulo mortis à proprio Parochio sunt recipienda.

59 Fateor, Moniales quascunque, modo *suprà* dicto, posse virtute Bullæ Cruciatæ eligere quemuis Confessarium approbatum; verùm si eis deputaretur Confessarius doctus, prudens, ac spiritualis, valde allicerentur ad eius doctrinam suscipiendam. Aduertendū hic est, Priores Monasteriorum Militarium esse Confessarios ab Ordinibus deputatos omnibus Regularibus vtriusque sexus cuiusuis Ordinis Militaris respectu, & habere approbationem à iure, cum sint Parochi Ordinum, & præterea sint Prælati iurisdictione quasi Episcopali gaudentes; qua licet careat Administrator Monasterij Calatrauensis, tamen Ordinis est Parochus; Priores vero de Vcles, Sancti Marci, & Alcántara, vtroque munere potiuntur.

60 Confessoribus deputatis ad Moniales debent ab eis tribui sufficientia ad victum, vt declarauit Sacra Congregatio apud Barbosa *in Collect. verbo, Confess. Monial. §. 11.* Sed id iuxta consuetudines regionum attenditur; in aliquibus enim valde modicum stipendium tribuitur, quia facillè reperiuntur, qui id munus exerceant, habentes aliud de necessaria, saltem ex parte, ad victum. De licentia Prælati Monialium potest Confessor ingredi claustrum non solum ad Sacramenta ministranda in pericu-

lo mortis, sed quoties infirma est Monialis, & vrget præceptum Ecclesiæ, seu regulæ, aut etiam propria deuotio, imò quoties illa ailerit, se indigere Sacramento penitentiæ; Etenim præstita licentia ad ingrediendum, dum rationalis, & manifesta causa detur, iudicandum est, eam causam in præfatis euentibus dari. Ita Villatobos *tom. 2. sum. tractat. 35. diffic. 47. num. 4.* Portel, Rodriguez, Diana, Tamburinus, & alij. Pariter potest ingredi in eisdem casibus ad administrandam Eucharistiam sacræ Moniali infirmæ, aut impeditæ; imò quoties Monialis, dū non ægrotaret, solebat Sacramenta recipere, cū non sit rationi consonum, eo solatio illam destitui. Sic P. Thom. Sanchez *lib. 6. mor. cap. 16. num. 45.* Quin, si quotidie solebat Monialis sacra Communionem refici, posse quotidie ingredi quem ad ministrandum ei Communionem, docet P. Antonius de Quintanaduenas *tom. 1. singular. tract. 3. sing. 3. num. 10.* Quod aduertendum est, vt à Monialibus erronea quædam existimatio tollatur, nempe non licere nisi in periculo mortis, vel raro post longam ægrotudinem, intra Monasterium ingredi ad Sacramenta ministranda; quam deceptionem sæpè sum expertus.

61 Potest etiam ingredi Confessarius ad assistendum infirmæ laboranti in extremis, quousque è vita decedat, cum hæc assistentia sit valde necessaria, & inter causas rationabiles, ac manifestas ad ingressum annumeranda. Ita Peyrinis *tom. 2. priuil. constitut. 6. Pij V. num. 30.* In ingressu vero tum Confessarij, tum aliorum ad se peliendum Moniales defunctas, & Officium funerale peragendum, standum est consuetudini receptæ de licentia Prælatorum. Videatur P. Pellizarius *in manual. Regular. tom. 2. tract. 10. ex num. 231.* Sanè valde curandum est à Prælati, & Superioribus, ne vllus ingrediatur, nisi sit necessarius; & quod dumtaxat hi ingrediatur, qui præcisè requiruntur, personarum etiam habito prudenti delectu. Id enim & expedientissimum est, multaque vitantur incommoda; & cononum menti Pontificum, plurimam sollicitudinem in tollendis ingressibus ad Monialium claustra impendentium.

62 Iuxta Tridentinum *sess. 25. de Regular. cap. 10.* tenentur Prælati, præter

præter Ordinarium Confessorem, aliū extraordinarium, bis, aut ter in anno, Monialibus offerre, vt sic liberius confiteri valeant. De quo plura reperies apud Pellizarium *vbi supra ex num. 247.* Id verò præcipuè incumbit Prælatis Regularibus, qui vnum, aut duos Confessarios designatos Monialibus habent, prohibentque, cum alijs confiteri, (sed nequeunt proinde suspèdere virtutem Bullæ Cruciatæ, & Iubilæi extraordinarij quoad Confessarios, modo dicto *suprà*) At, quando vel non est deputatus Monialibus Confessor, vel simul est deputatus, & eis licet confiteri cuilibet alij approbato ab Ordinario, non est necessum, designare Confessorem extraordinarium, vt ex terminis, & ex fine Decreti Tridentini patet. Vnde non est opus, illum designare Monialibus, quæ subijciuntur Ordinibus Militaribus,

Quæstio 6. De Informationibus Monialium Ordinum Militarium.

63 **V**T admittatur fæmina in Monialem Militarem, præcedit consensus Capituli Monasterij, & postmodum à Superiorissa moneatur Senatus Regius Ordinum, tum vt licentia eius, tanquam Prælati, obtineatur; tum vt iubeat, Informationes de qualitatibus admittendæ peragi, eisque peractis, & ab ipso Senatu inspectis, ac approbatis, Superiorissæ intimetur, vt admittat Nouitiam. Præses autem Senatus designat Clericum Fratrem Professum, (temper enim prærequiritur tū in Equitibus, tum in Fratribus Clericis ad Informationes peragendas designatis Professio) qui sit ex eodem Ordine, vt Informationem suscipiat.

64 In Ordine D. Iacobi easdem prorsus Informationes de qualitate, ac nobilitate sanguinis debere peragi de Moniali Habitum susceptura, ac de Equitibus, constat ex Statutis *tit. 3. c. 1.* Et *tit. 14. cap. 6.* præcipitur, vt moneatur Senatus Ordinum à Monasterio, statim ac admittendam acceptauerit, vt iubeat, Informationes de ea fieri. Sed quamuis id in Statutis iniungatur, certum est, non peragi Informationes de nobilitate sanguinis, sed de eius purita-

te, ad Moniales Iacobæas admittendas, ad quam praxim dispensatio Pontificia præcessit. De Conuersis autem Informationes peraguntur etiam circa sanguinis omnimodam puritatem. Nec gestant Conuersæ Insigne Iacobæum eodẽ modo elaboratum, ac gestant Moniales, & Equites, sed cum aliqua diuersitate tum in materia, tum in forma Crucis, seu gladij.

65 In Ordine Calatrauæ, Moniales olim admittebantur ad Monasteria S. Felicis in vrbe Burgenfi, & S. Saluatoris in oppido de *Pinilla*, & in loco de *Almonacir de Zorita* absque Informationibus, sed in Capitulo generali celebrato anno 1600. vt constat ex Definitionibus *tit. 6. cap. 11.* stabilitum fuit, vt deinceps de Monialibus, & Conuersis admittendis ad eadem Monasteria peragerentur Informationes de omnimoda puritate sanguinis, & sic obseruatur. Informationes autem, quæ sumuntur de Monialibus admittendis ad Conuentum Assumptionis oppidi de *Almagro*, fiunt de nobilitate sanguinis paterni, & materni; non tamen obstat, quod vtraque auiam non sit nobilis, dum tamen puritatem sanguinis habeat, quæ puritas requiritur omnimoda in progenitoribus. Aduerte, Monasterium, quod nunc est in oppido Matriti, & prius fuerat in oppido de *Almonacir*, extitisse olim in loco de *Pinilla*, & inde sub hoc nomine fit mentio de eo in Definitionibus *tit. 6. c. 11.* tempore verò Philippi II. Regis translatum fuit ad oppidum de *Almonacir*; Sicut eodem tempore ad ciuitatem Burgensem fuit translatum Monasterium S. Felicis, quod trecentis, & quinquaginta annis extiterat propè locum de *Amoy* in Burgenfi diocesi, creclumq; fuerat, dum esset Magister Ordinis D. Gundisaluis Ioannes de Noboa ex gente, & stirpe Gallæca, qui electus fuit anno 1218. cum regnaret Ferdinandus cognomento *Sanctus*.

66 In Ordine Alcantaræ, vt admittatur aliqua ad Monasterium Sancti Spiritus in oppido ipso de *Alcantara*, Informationes de ea fiunt, circa nobilitatem sanguinis paterni, ac materni, & in quatuor auiis paternis, & maternis, circa omnimodam puritatem ipsius sanguinis, & simul quod nullus ex progenitoribus vsque ad quartam generationem fuerit in Tribunalibus Sanctæ Inquisitionis

quisitionis punitus. Cæterùm quæ ibi admittuntur in Conuerſas, non geſtant Inſigne, ſeu Crucem viridem, ſed de puritate ſanguinis ſunt Informationes, antequam recipiantur. Lege in Definitionibus titulum 8. cap. 2. Vbi licet videatur in quarta interrogacione requiri nobilitatem in quatuor auis Monialiũ, tamen ex decurſu interrogatorij, & ex initio capituli conſtat, ſolum deſiderari nobilitatem in patre, & matre, & praxiſ. Id confirmat. In Monasterium autem S. Petri de Brozas nulla poteſt admitti in Monialem, quæ nõ habeat eadem requiſita circa ſanguinem, quæ in Fratribus Clericis huius Ordinis deſiderantur: nempe puritas ſanguinis quoad omnes progenitores; nobilitas item ſanguinis patris, & aui paterni, & quod nullus ex progenitoribus uſque ad quartam generationem fuerit punitus à Quæſitoribus Fidei. Huius Monasterij fuit Fundator Clericus Frater F. Don Perrus Gutierrez Florez, Sacriſta maior ipſius Ordinis, & inde videtur, eadem appoſuiſſe requiſita in Monialibus, quæ in ipſis Clericis Fratribus reperiuntur. Hoc Monasterium ſubſtat Patrono laico, ex genere, & ſanguine Fundatoris, qui aliquas Moniales abſque dote recipiendas præſentat. Confraternitas prætereà Sancti Spiritus de Alcantara, ex nobilioribus Oppidi conſtans, etiam præſentat aliquas Moniales in Monasterium Sancti Spiritus admittendas, eo quod ex bonis ipſius Confraternitatis fuerit fundatum Monasterium. De præſentatis autem ad duo præſata Monasteria Informationes ſunt reſpectiue, ſicut de cæteris Monialibus.

Queſtio 7. De clauſura Monialium Ordinum Militarium.

¶ 1. Libantur aliqua Monialibus communia circa clauſuram.

67. **V**T gradum recta via ad Moniales Militares ducamus, prius attingere oportet, quid circa Monialium clauſuram in communi ſit ſtabilitum, & quid obſeruari de-

beat ratione Voti, præcepti, aut conſuetudinis, & quæ ſint cauſæ ab illa excuſantes. Clauſura, vt omittam varias vocis nomenclaturas, quæ afferuntur à P. Iosepho Giballino in diſquiſ. Canonice de clauſura Regulari, ex pag. 1. ſumitur in præſenti pro ſeptis Monasterij, ſeu pro ipſo Monasterio ſuis cincto muris, ſeptis, ſeu clauſuris, reſpectiue ad legem, qua prohibetur Monialibus egreſſus ex illis, & externis ingreſſus in illa. Hæc clauſura non eſt de iure diuino, nec naturali, vt probant P. Azor tom. 1. inſtit. mor. lib. 18. cap. 8. & innumeri paſſim. Eccleſia autem iam ex antiquis temporibus prohibuit Monialibus egreſſum à Monasterijs, in quibus illæ ſub Præpoſitæ obedientia debebant; (nec enim eſt ſermo de Virginibus, quæ olim per ſolemne Votum Deo dicabantur, & in parentum exiſtebant domibus) Id ex Concilijs pluribus eruditè exornat Giballinus ubi ſuprà diſq. 1. cap. 1. oſtendens, decurſu temporum, ob varia accidentia hanc diſciplinæ ſeueritatem aliquando fuiſſe laxatam, donec in cap. Periculoſo, de ſtatu Monachor. lib. 6. Bonifacius VIII. eam ſtriçtè innouauit, & demùm Concilium Tridentinum ſeſſ. 15. de Regular. cap. 5. ibi; Nemini autem Sanctimonialium liceat poſt Profefſionem exire à Monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epifcopo approbanda; indultis quibuſcumque, & priuilegijs non obſtantibus. Pariter ibidè prohibetur ingreſſus in ſepta Monasterij omnibus cuiuſcumque generis, conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint, ſine licentia Epifcopi, aut Superioris in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pena ipſo facto incurrendæ, qua licentia in caſibus dumtaxat neceſſarijs debeat concedi; & nullus alius poteſt præter Epifcopum, vel Superiorem, eam concedere. Prohibitionem eiufmodi ingreſſus per leges Eccleſiaſticas inductam, & cõfirmatam, oſtendit idem Giballinus ex pluribus Concilijs, & Patribus ubi ſuprà ¶ 3. ex num. 8. Et in ſequentibus doctè manifeſtat, Eccleſiam potuiſſe ſuis legibus hanc clauſuram ſancire: ſapienter eam ſtabiliriſſe: atque, vt adeo opportunam obſeruantia Regulari, pertinere ad Prælatos Monialium poteſtatem indicendi illam, adhuc independentè à Decretis Pontificijs.

68. An autem Epifcopi poſſint procurare

procurare clausuram Monialium non solum sibi subditarum, sed etiam exemptarum, quamuis immediatè Sedi Apostolicæ subijciantur, non quidem per potestatem ordinariam, sed per specialem concessam à Bonifacio VIII. innouatam à Tridentino, & à Pio V. in Bulla, quæ incipit, *Pastoralis*, dubium est inter Authores; Affirmant Barbosa in *collect. ad id cap. Trid. & de potest. Episc. alleg. 102. ex num. 7.* & ita sæpè decisum à Sacra Congregatione Tridentini refert; item P. Ferdinandus de Castro Palao, Margarita casuum, & alij. Negant P. Thomas Sanchez *lib. 6. in Decalog. cap. 15. num. 11.* Bonacina, Tamburinus, Nauarrus, Llamas, & alij. Quorum sententia præcipuè vim habet respectu Monialium Militarium, iuxta ea, quæ *quæst. 4.* attigimus de Episcopis circa Militares. Media via incedit P. Giballinus *vbi supra cap. 1. §. 6. num. 15.* asserens, Episcopos non ex vi Tridentini, neque ex Constitutione Bonifacii, sed ex sanctione Pij V. aliquam potestatem habere circa procurandam clausuram in Monasterijs exemptis, nempe vnà cum eorundem Monasteriorum Superioribus, quin horum potestati quidquam detrahatur. Hæ variae opiniones efficiunt, vt quisque pro sua iurisdictione contendat; Episcopi de sua non dubitent; Superiores exempti eam illis denegent. Christiani Principes tenentur suum auxilium præbere Prælati clausuram procurantibus; nec non Magistratus inferiores, & hi quidem sub excommunicationis pœna à Tridentino lata.

69 Per consuetudinem potest derogari clausuræ quoad ingressum, vel quoad egressum, siue consuetudo ante Tridentinum inducta fuerit, & postea continuata, non recipiendo quoad hoc Decretum Tridentini; siue post illud etiam receptum, fuerit inducta, & continuata. Ita P. Suarez *lib. 1. de Religion. tract. 8. cap. 8. num. 12.* P. Thom. Sanchez, Azor, Layman, Castro Palao, Giballinus, & alij. Quippè clausura sola lege humana Ecclesiastica fuit inducta, cui potest per consuetudinem derogari, nec implicite continetur in votis, vt voluit Llamas in *method. curat. in append. §. 2.* cum nec ex natura rei in voto Castitatis includatur, nec iure diuino; & si includeretur lege Ecclesiastica, posset huic derogari. Hinc Salmantica in non

paucis Monasterijs Monialium, quæ Episcopo subijciuntur, statim ac Sedes vacat per obitum, aut promotionem Episcopi, consuetudo obtinuit, vt breui tempore Moniales possint egredi à clausura, & nonnumquam id exequuntur quasi per ceremoniam, ne consuetudo interrumpatur; Quare à Monasterio S. Elisabethæ consulti de hoc Illustrissimus Fr. Angelus Manrique, Episcopus Pacensis, & Illust. D. Don Martinus Lopez de Hontiueros, nunc Episcopus Calagurritanus, posse Moniales egredi, censuerunt, & subscripserunt. Inde in prædicta Monasteria femine ingrediuntur, & aliquando Viri, sub moderatone ex consuetudine præscripta; nec tamen ideò vnquam Religionis splendor fuit temeratus.

70 Difficilius est, an, vbi ex consuetudine clausura non seruetur, possit de nouo induci? Ex vi Tridentini, & Constitutionum prædictarum induci nequit, nam vbi lex derogata est, nemo cogi potest ad eam seruandam, nisi ab ipso Legislatore eam iterum promulgante, subditisque acceptantibus. Prælatum verò posse suo præcepto inducere illam, docet Giballinus *vbi supra num. 19.* si iudicet necessariam, ad obseruantiam Regulæ, & disciplinæ Religiosæ, cum possit præcipere ea, quæ sunt necessaria ad illum finem; &posito præcepto, non minus tenerentur Moniales ad clausuram ex vi illius, quam ex vi voti, si clausuræ votum emisissent; esto violatio clausuræ in videntibus illam habeat circumstantiam sacrilegij. Sanè in hac sententia ea conditio purificari debet, quòd sit necessaria clausura ad obseruantiam disciplinæ Regularis in Monasterijs, in quibus adhuc non seruata, vel inducta fuit; contendunt enim Moniales, non esse necessariam, nec laxatam fuisse disciplinam Regularem ob defectum clausuræ, adhuc post plures annos; quòd si aliquod fuit incommodum expertum, id non tribuendum esse defectui clausuræ, cum etiam aliquando similia incommoda sentiantur in Monasterijs clausuram obseruantibus. Addent, se non professas fuisse Religionem sub onere clausuræ; & quamuis Prælati possit aliqua onera addere opportuna ad obseruantiam; non tamen notabilia, & quæ notabiliter immutant statum, quem professi sunt, & quem forsitan sub eo onere non susceperunt.

suscēpissent. Et huc facit illud D. Bernardi de disc. & præcep. aientis: *Prælati nihil inibi præcipiat, quod sit supra regulam.* Quin ex clausura de nouo Inducta grauem infamiam sequi Monialibus, ipsæ contentent, quam subire nequeunt cogi; Si enim per innumeros, aut plurimos annos absque clausuræ præcepto cætera ibi vitam duxerunt religiosam, bonæ famæ, & virtutis odore refertam, quid cogitent homines, si denuò clausura præcipiatur, nisi quod iam Moniales disciplinam regularem laxarunt, & occasione de prauatione morum nouo præcepto suggererunt? Hæc, & alia pro illis stant; unde præscindendo à potestate Prælatorum, vt prudenter operentur, dicat aliquis minimè fore præcepturos clausuram, nisi vel Moniales ipsæ exposcant, aut contentiant, vnde posteris ingressuris eam Religionem constet de clausura iam Inducta; vel (quod non continget) abutantur licetia ingressus, vel egressus, cum scandalo Reipublicæ, & graui detrimento disciplinæ Regularis; quia in pluribus casibus non attendendum est, quid liceat, sed quid deceat, & oporteat.

Res sanè ardua est, & indè Episcopi Salmantini nihil vnquam circa clausuram in prædictis sibi subiectis Monasterijs innouarunt. Potestatem inducendi de nouo clausuram, si iudicetur necessaria ad obseruantiam disciplinæ regularis, censeo, dari in Prælatis (& cõsequenter in Superioribus Monialium Militarium) quia non est præceptum supra regulam, nec onus supra vota, quod iudicatur necessarium ad obseruantiam Regulæ, & votorum; cum in medijs necessarijs ad eum finem exequendis teneantur subditæ obedire, nec valeant excusationem prætere, quod non sunt amplexæ Religionem cum eo onere; nam implicitè amplexæ sunt omnia onera, quæ ad ipsam Religionis normam seruandam fuerint necessaria. Hæc de potestate. Deindè iudico, maturo iudicio fore procedendum, ne lites, turbationes, querele, & alia damna pullulēt, quæ sint graue detrimentum Religionis ipsius. Demùm arbitror, posse suauis clausuram induci respectu sequentium deindè Monialium, quin vlla deinceps admittatur, nisi sub ea conditione seruanda clausuræ. Demùm si Prælatis absolute clausuram de nouo inducere velint, iudi-

cabo profectò, attentè rem expēdisse, & prudenter operari; cum pro eis stet præsumptio.

71 Cæterum limites clausuræ sunt Ianua, & septum Monasterij, quo Moniales clauduntur; vt tradit Emanuel Rodriguez tom. 1. q. 97. *Regular. question. 47. articul. 1.* Bonacina, Comitulus, & communis, & ita declarauit Gregorius XIII. in Constitutione *De sacris Virginitibus*, edita tertio Calendis Ianuarij, anno 1572. Quod sic clarè expono. Omnia loca, ad quæ liber secularibus patet accessus, sunt extra clausuram, etiam si contigua sint, vel intra primam ianuam, aut septum exterius Monasterij; Illa verò, à quibus seculares communiter prohibentur, intra clausuram sunt. Quare non est locus medius, communis Monialibus, & secularibus, vt aliqui finxerunt apud P. Suarez *vbi supra cap. 10. n. 7.* Nec licet Monialibus exteriorē Ecclesiā adire, aut domos Monasterio contiguas, vt definiuit Gregorius Pontifex in Constitutione *nuper* relata.

72 Ex his, si Monialis intra rotam volueretur ad locum externis patet, violaret clausuram. Sic Comitulus in *respons. moral. lib. 6. question. 3.* Portel, & alij; Estò probabiliter asserat Tabarinus *de iure Abbatissar. disp. 18. quest. 4.* peccare eam grauiter, sed non violare clausuram. Si verò ascendat tegulas Monasterij, aut murum, illam non violat, vt tradit cum pluribus Texeda in *controuers. moral. tom. 1. lib. 2. controu. 14. dub. 8. num. 9.* quia tectum pertinet ad Monasterium: Muri verò superior pars nondum extra clausuram est. Ait autem Giballinus *vbi supra num. 37.* secularem ascendentem ad eam partem muri non violare clausuram. Sed contra; nam factum ille locus (estò extraordinarius) communis erit Monialibus, & externis; locum autem communem non admittit hic Author. Contra etiam, nam idem probat, Monialem supra murum non violare clausuram, quia adhuc ea pars muri non est extra clausuram; ergo eadem ratione violabit illa pars, si sit extra clausuram, quia accessus ad locum, qui est extra clausuram, non est extra clausuram.

*§. 2. Attinguntur alia pro pra
xi circa clausuram Mo-
nialium.*

73 **C**VM semel Monialis iusta de
causa, habitaque licentia è
Monasterio egreditur (Imò &
si iniuste violando clausuram fuisset e-
gressa) non violat postea illam, quam-
uis egrediatur è domo, in qua commo-
ratur. Ita omnes cum Nauarro *comment.*
4. de Regularib. notab. 4. num. 44. In Mo-
nasteria, quæ actu ædificantur, licet ibi
aliquæ Moniales assistant, dummodò
adhuc in parte separata valuis, & septo
non circumdentur, possunt ingredi cun-
cti; sicut foeminae possunt ingredi ad Mo-
nasterium virorum, quod actu extrui-
tur, & in quo Communitas Religioso-
rum non versatur, estò ibi aliqui ex ipsis
Religiosis assistant. Sic Tamburinus *de*
iure Abbatissarum, disputation. 18. quest.
1. Cum verò in aliqua parte separata de-
gunt Moniales, & adhuc opus domus in
ternæ conficitur, possunt externi ad il-
lum operis locum accedere, non verò
Moniales illuc exire, vt tradit Giballi-
nus *de clausura Sanctimonialium disquis. 1.*
c. 2. §. 17. n. 40.

74 Lex Ecclesiastica omnes,
& singulas Moniales ad clausuram obli-
gat ex se, & stat pro lege possessio, dum-
modò non probetur deobligatio. Ita om-
nes; Videatur Villalobos *2. part. summ.*
tractat. 35. difficult. 44. Conuersæ solem-
niter Professæ (vt excludamus aliquas,
quæ emittentes Vota simplicia desti-
nantur ad colligendas foris eleemosy-
nas) tenentur etiam ad clausuram, vt li-
quet ex Constitutione *suprà* dicta Pij V.
Circa Pastoralis. Quin dubium exortum
fuit super verbis eius Constitutionis, an
Pius prohibuisset omnino, recipi Con-
uersas; & asseruit P. Thomas Sanchez
lib. 6. in Decalog. cap. 15. num. 59. stan-
do rigori litteræ, prohibitionem ibi cõ-
tineri, sed consuetudine fuisse ei dero-
gatum. Tertiariæ Ordinis Sancti Fran-
cisce, quæ in Congregatione viuunt,
(non enim est sermo de his, quæ domi-
sux sub certo habitu, & regulis degunt)
tenentur etiam ad clausuram, vt docuit
Villalobos *ubi supra;* ideòque reuocatũ
est oppositum indultum eis concessum à
Leone X. de quo Corduba *in annotat. ad*
Collector. priuileg. verbo, Clausura, notab. 1.

Eadem distinctio, quæ reperitur in Ter-
tarijs in Communitate cum solemnĩ
Professione viuentibus, & alijs extra
Communitatem absq; ea Professione,
datur in alijs quibusuis nũcupatis varijs,
nominibus, de quibus circa clausuram
eodem modo est philo sophandum. Vi-
deatur Giballinus *ubi supra, cap. 3. ex n.*
8. Et ea sit regula generalis; teneri ad
clausuram eas, quæ in Religione appro-
bata in Communitate degunt; non verò
eas, quæ extra Communitatem, vel nõ
profitẽdo Religionem approbatam, ad-
huc pium viuendi modum simul in ali-
qua domo sectantur.

75 P. Giballinus *ubi nuper*
num. 17. supponens cum Caietano, Ba-
silio Legionensi, Thoma Sanchez, Vaz-
quez, Suarez, & alijs, posse institui Re-
ligionem, in qua solum Vota simplicia
emittantur, & non fiat Professio, sicut
in Societate IESV sunt verè, strictè,
& propriè Religiosi, antequam Profes-
sionem succedente tempore emittant,
hi, qui post biennium Vota simplicia e-
miserunt, de quo dubitare, esset nefas,
post Bullam Gregorij XIII. quæ inci-
pit, *Ascendente Domino,* allatam in Bulla-
rio Societatis; supponens præterea nul-
lam Religionem Monialium de facto
dari solis Votis simplicibus constan-
tem; Docet, casu quo daretur, teneri
Moniales ad clausuram, quia illa Vota
æquiualerent Professioni quoad hunc
effectum, qui specialiter non inuolui-
tur in Professione, sed in Votis consti-
tuentibus essentialiter Religionem,
qualiter tunc ea Vota constituerent.
Villalobos *suprà num. 2.* ait, Moniales
omnes etiam Tertiarias, & Militares
teneri ad clausuram, *auunque sean legas,*
como tengan hecho Voto solemne; vbi vide-
tur innuere, non teneri, si Vorum so-
lemne non emiserint. Sed potest expo-
ni primò, ea verba, *como tengan hecho vo-
to, &c.* cadere supra Laicas, seu Con-
uersas; denotando, vt *suprà* nos aduer-
timus, esse aliquas Conuersas deputa-
tas colligendis eleemosynis, quæ Vo-
ta simplicia dumtaxat spontè emit-
tunt, quin sint propriè Religiosæ. Se-
cundò, quamuis ea verba cadant su-
prà priora de Monialibus, cum etiam
ibi locutus fuerit is Author de Ter-
tarijs, quæ, vt asseruimus, sunt in
duplici differentia, voluit discrimi-
nare eas, quæ solemniter in Com-
muni-

Communitate profitentur, ab alijs, quæ aliqua Vota extra Communitatem degentes emittunt. Demùm si de facto eum Giballino supponat Villalobos, nullam dari Monialium Religionem cum solis votis simplicibus, certum est, eius verba non se extendisse ad casum; de quo in præsentî, nempe si de nouo institueretur, & approbaretur à Pontifice Religio solis Votis simplicibus constans.

76 Nouitiæ, cum non sint adhuc propriè Religiosæ, nec Professe, ad clausuram non obligantur. Sic Zerola in præxi Episcop. verbo, *Moniales*, ad 14. *quesitum*, dub. 3. & communis. Nec interruptur nouitiatus, si de licentia Superiorum exeant è Monasterio, curandæ valetudinis causa, aut simili. Ita Nauarrus *consil.* 32. de *Regular.* docens, posse nouitiatum magna ex parte peragi extra Monasterium. Si vero absque licentia Nouitiæ exeat à clausura, maxime per tempus non exiguum, censeo eam interrompere nouitiatum; tum quia Authores asserentes, illum non interrupti, signatè addunt, si de licentia Superiorum ab ea exeat; ergo à contrario, si absque licentia id peragat, sentiunt hi Authores, interrupti; aliàs non addidissent limitationem appositam, sed assererent absolute, non interrupti nouitiatum per exitum à clausura; Tum quia ille exitus externè manifestat animum deserendi Religionem, cui clausura est annexa, & simul desertionem illius; quamuis possit contingere, Nouitiæ non fuisse affectam eo animo interiori; v. g. si retento habitu, Nouitiæ perterrita seueritate, aut iracundia Superiorissæ, absconditè exeat è Monasterio, causa se occultandi, sed animo redeundi; Quo casu ex Galuano asserit Diana, in Viris nouitijs non interrupti Nouitiatum.

77 In superioribus iam ostendimus, quinam externi possint ingredi clausuram Monialium, si sint Prælati, Visitatores, Confessarij, & similes. Nunc circa Ingressum alia libabimus. Absolutè ab omnibus externis vitandum esse ingressum ad earum Monasteria, statuitur à Bonifacio VIII. Gregorio XIII. Pio V. & à Concilio Tridentino; At eorum verbis generalibus non comprehendunt Reges, ac Reginas, & posse ingredi ad ea Monasteria, tradunt Emanuel Rodriguez tom. 1. *questionum*

Regularium; *question.* 48. *articul.* 1. P. Thomas Sanchez, Castro Palao, Giballinus, & alij. Fundatrices posse ingredi ad Monasteria Virorum, & consequenter, à fortiori, Monasteria Monialium, probabile est; Sic P. Ferdinandus de Castro Palao *tract.* 16. *disputacion.* 4. *punct.* 8. *num.* 4. P. Giballinus *vbi supra* cap. 4. *num.* 3. Monialis uetus Monasterij, quæ ex aliqua causa extra illud versatur, potest ingredi Monasterium aliud eiusdem Ordinis, non verò alterius. Ita Peirinis de *privileg. Regular.* in *Constitut.* 6. *Pij V. question.* 6. *num.* 26. Bonacina, Thom. Sanchez, & plures. Negat P. Castro Palao *suprà puncto* 10. §. 1. Sed tutum est, posse ingredi. Imò etiam in Monasterium alterius Ordinis posse, docet Llamas in *method. curat. in appendic.* §. 11. Pueri ante usum rationis possunt ingredi Monasteria. Ita P. Henriquez *lib.* 4. de *pœnitent. cap.* 5. *num.* 2. in *commen. litter. M.* & communis; non enim sunt capaces præcepti, & legis. At quâuis amentes adulti non sunt capaces præcepti, nequeunt admitti intra clausuram; quia licet ipsi sint culpæ incapaces, urget tamen lex circa illos quo ad alios effectus, cum possint esse materia peccandi, turpiter iocando, tumultum excitando, & alia incommoda suggerendo. Vide Giballinum *vbi supra* n. 6.

78 Licentiam, quam ex iusta causa possunt Prælati concedere Monialibus exemptis ad egrediendum è Monasterio, fore approbandam ab Episcopo, iuxta Bullam Pij V. *Decoris, & honestati*, declaratoriam Tridentini; tuentur Barbosa de *potestat. Episcop.* *allegation.* 102. *num.* 20. Emanuel Rodriguez, Peirinis, Llamas, Nauarrus, Thomas Sanchez, Azor, Suarez, Giballinus, & alij. Circa Militares id non est in præxi. Circa alias standum est consuetudini, per quam potest ea lex esse derogata. Portel tom. 3. *dub. regular.* *cap.* 15. *num.* 6. ait, non esse in Hispania receptam quoad hoc Bullam Pij V. Ad Monasteria Sanctæ Claræ (quorum Moniales expressè vouent clausuram) non possunt Prælati ipsarum concedere licentiam, ut quis ingrediatur, nisi in casibus in Regula expressis, ut decreuit Iulius II. in *cap. 9. Regule.*

79 Causa legitima requiritur ad licentiam præstandam ingrediendi ad Monasteria, & in scriptis concedi, statiliuit

luit Pius V. in Constitutione, relata *De cori*. Video tamen, non multum curari de hac licentia in scriptis habenda, cum sese offert occasio Confessarijs ingrediendi ad excipiendas Confessiones aegrotantium; Censeo quippe, eam formam fuisse præfixam, ut certius de licentia constaret, & fraudibus occurreretur; unde consultius est, eam seruari; at dum certò de illa constat, & fraus nequit timeri, non videtur resisti menti Pontificæ; In casibus autem repentinis, in quibus necessitas non patitur moram, certum est, non esse opus licentia in scriptis, ut cum pluribus docet Tamburinus *de iure Abbatissar. disp. 23. quæst. 6*. Id etiam certum est, quod si Prælati committat alicui facultatem, ut concedat licentiam egrediendi, aut ingrediendi Monasteria, non est necesse, tradere in scriptis eam commisionem, seu facultatem; nam de ea non loquuntur Pontifices, nec Tridentinum, cum iungunt, fore tradendam in scriptis licentiam. Cæterum adhuc circa licentiam ingressus, & egressus, esse solum formam quoad forum externum, & non pertinere ad substantiam, quod habeatur in scriptis, tenent Homobonus *de casib. refer. p. 2. cas. 5. q. 2*. Valerius, Sosa, & alij, contra opinionem Giballini, & plurimum sententiarum oppositum. Superiorissa nequit dare Monialibus facultatē egrediendi à Monasterio. Ita P. Suarez *tract. 8. de Relig. lib. 1. cap. 10. n. 14.* & communis, ex verbis Tridentini id colligens. Poterit verò licentiam concedere, si Prælati id illi commiserit, quia tunc nomine illius operatur. Ita Grassus *1. part. decis. lib. 4. cap. 23. n. 6.* cum alijs. Quod si casus urgeat, & Prælati adiri nequeat, ex præsumpta illius voluntate valebit licentiam tribuere. Sic P. Thom. Sanchez *ubi supra cap. 16. n. 37*. Idem dicit in his casibus de licentia ingrediendi concedenda externis. Quoties autem Prælati licentiam concedit, supponitur, dari consentum Superiorissæ, & Conuentus, contra cuius voluntatem, non est credendum, Prælatum velle operari, (nisi necessitas exigat cogere Conuentum, ut admittat ingredientem) ne perturbationes sequantur. Ita Castro Palao *ubi supra, disput. 4. punct. 10. §. 2. n. 8.*

80 Vicarium generalem Episcopi posse idem, ac ipsum Episcopum,

circa concessionem, & approbationem caularum, tenent Merolla *tom. 1. disput. Theol. Mor. disp. 1. cap. 2. n. 488*. Bonacina, & alij plures; Eum autem indigere ad id speciali mandato Episcopi, cœcisum fuisse à sacra Congregatione, plures docent apud Barbotam *allegat. 102. n. 28. & 38*. Capitulum, Sede vacante, potest eam licentiam egrediendi, & ingrediendi ad Monasteria Monialium concedere, cū ad illud spectent, quæ ad Episcopi iurisdictionem attinent. Sic Ioannes de la Cruz *lib. 1. de statu Religioso, cap. 5. conclusio. 3. notab. 1.* & communis. Negata iniuste licentia in casu necessitatis, potest Monialis egredi, vel externus ingredi clausuram, quia hæc est lex Ecclesiastica, quæ cum graui detrimento non obligat. Ita P. Thomas Sanchez *suprà cap. 15. n. 51.* & plurimi alij. Cessante causa, aut finito tempore, pro quo licentia datur, hæc cessat; quod si causa falsa fingatur, ea est inualida. Cū verò quis ex iuxta causa ingreditur Monasterium, quamvis ex curiositate lustret cubicula, & totam domum, non peccat, saltem grauius. Ita Miranda *de Monialibus quæst. 2. art. 20*. Rodriguez, Bonacina, Molfesius, Thom. Sanchez, & alij. Cum verò Monialis egreditur, finito negotio, si diu immoretur in redeundo, grauius peccabit, secus si mora non sit notabilis, prudentis viri iudicio.

81 P. Giballinus *de clausura Sanctimonial. disquisition. 1. cap. 6. per totum*; & P. Pellizarius *tom. 2. manual. Regular. tractat. 10. cap. 5. section. 2.* ac plures ab ipsis relati late exponunt, & exagitant causas, propter quas licitus est egressus Monialium à Monasterio; morbum scilicet, cui intra illud nequit occurrere: epidemiam; lepram; pestem; inundationem; aut ruinam Monasterij; aliasque similes apud eos expendendas. Deinde idem Giballinus *cap. 7.* & Pellizarius *section. 3.* discutunt causas, ob quas licet externis ingressus in Monasteria Monialium, nempe ob necessitatem vel ipsius Conuentus, vel alicuius Monialis, quæ necessitas exigat vel Medicum, vel Chirurghum, Confessarium, fabros, operarios, Architectos, & alios huiusmodi. Circa ingressum famularum, ut inferuiant Communitati, aut priuatis Monialibus, & an semel ingressæ possint egredi, & regredi, & circa edu-

cationem puellarum intra Monasteria sunt varieg Declarationes Cardinalium, & quidem strictæ, allatæ ab Emanuele Rodriguez, Peirinis, Tamburino, Miranda, Giballino, Pellizario, & alijs. Sed non vna regula in omnibus Monasterijs circa id seruatur, nec præfigi potest, cum per contrariam consuetudinem diuersa in diuersis Conuentibus sint inducta; quare consuetudini legitimæ erit standum; conandumque semper, vt non reddatur clausura laxior, sed quoad fieri possit, ad legum Ecclesiasticarum terminos reuocetur, vtpotè disciplinæ regulari expedientissima.

82 Qui iudicem, aut satellitem fugit, ingrediens Monasterium, non peccat, vt se liberet; idem dicitur de fugiente manus inimicorum. Cæterum Moniales quamprimum debent eum expellere; & si reus sit, ac immunitate Ecclesiastica non gaudeat, poterunt Iudices ingredi, vt eum apprehendant, si exire nolit. Videatur Bonacina de Clausura, punct. 4.

83 Monialis egrediens è Monasterio violans clausuram incurrit in excommunicationem Pontifici reseruatam, vt constat ex Pio V. in Constitutione, *Decoris, & honestati*; Vbi eandem censuram infligit omnibus comitantibus, seu recipientibus, qui nempe egressui cooperentur; & item omnibus, qui iniuste concedunt licentiam egrediendi, quos præterea priuat omnibus officijs, & muneribus, & inhabiles reddit ad alia. Varia circa id dubia consule apud Patrem Thomam Sanchez *suprà cap. 15. P. Castro Palao, Giballinum, Pellizarium, Llamas, & alios iam relatos.*

84 Ingredientem absque licentia. incurtere excommunicationem à Concilio Tridentino latam, sed non reseruatam, diximus *superius*. Qui vero præsumit ingredi prætextu facultatum à Pontifice, aut ab alijs concessarum, quæ deinceps per Pontifices Paulum V. & Gregorium XIII. fuerunt reuocata, incidit in excommunicationem Sedi Apostolicæ reseruatam, quam Idem Paulus in foeminas inflixit in Bulla, quæ incipit, *Monialium statui*, & generalitè Gregorius in Bulla, *Vbi gratia*. Sed iam quæ facultas concessa ante eos Pontifices possit subsistere? Hinc opus non est exponere pœnas inflictas Super-

riorissis, & iantricibus permittentibus ingressum sub prætextu eiusmodi facultatum. Urbanus VIII. die 27. Octobris, anno 1624. expedit Motum proprium, infligens excommunicationis pœnam in eos, qui ex priuilegio Pontificis ingrediuntur Monasteria Monialium, si prius non præcedat consensus Capituli ipsarum per secreta suffragia præstitus. Sed hunc Motum proprium nec innotuisse nostræ Hispaniæ, crediderim.

85 Seuera antiquis temporibus extitit disciplina circa accessum ad colloquendum cum Monialibus. Innumerantur circa id Conciliorum Decreta, quibus possent paginae impleri; sed hæc ad notitiam, & exornationem, non ad scopum nostrum collimant. Videantur plures ex Authoribus decursu relatis. Sed quia iam ex illis plurima per consuetudinem sunt antiquata, breuiter dicendum est, accessum ad colloquendum cum Monialibus, seclusa prohibitione Prælatorum, absque prauo fine, & scandalo cessante, ex se non esse culpabilem. Deinde Prælati possunt collocationem, nisi certis personis, aut in determinatis temporibus, & circumstantijs, iuxta exigentiam rerum prohibere. Quod si Episcopus excommunicet accedentes ad alloquendum cum Monialibus, potest simul comprehendere, si exprimat, subditos suos accedentes ad Monasteria exempta sita in ipsius territorio; nam crimen accessus per locum sit ipsi subiectum. In prohibitione autem accessus non continetur allocutio facta ex domo propria per fenestras, nec in prohibitione collocationis comprehenditur scriptio litterarum. Videantur Tamburinus *suprà disputation. 25. ex*

question. 5. P. Suarez de Relig. lib. 1.

tract. 8. cap. 10. P. Castro Palao

tractat. 16. disputation. 4. punct.

11. P. Thomas Sanchez

lib. 6. in Decalog. cap.

16. & alij in su-

perioribus

adduc-

ti.

§. 3. *De Clausura Monialium Militarium. Vbi alia circa ipsas exponuntur.*

86 **F**ACILE iam ex præiactis, quæ ad clausuram Monialium Militarium spectant, deciduntur. Quippè eis sunt aptanda respectiue omnia, quæ vt certa, vel tuta, *superius* præfiximus, quoad egressum ipsarum è clausura: quoad ingressum aliorum in illam; & quoad licentiam, causas, pœnas violationis, & similia. Cæterum concessio licentiæ pertinet ad Senatum Regium Ordinum, qui, iuxta sæpè dicta, est Prælati trium Ordinum; pertinet etiam ad Priores Militares, si illis immediate subdantur Monasteria Monialium Militarium, aut alia non Militarium, in territorijs ipsorum Ordinum, vel si eis, aut Visitatoribus commiserit Senatus, vt possint ex causa iusta concedere licentiam. Et quamuis non sint frequentes casus necessitatis, vt Moniales egrediantur, indeque possit expectari licentia à Senatu; tamen necessitas, vt in Monasteria ingrediantur Confessarij, Fabri, Operarij, & similes, frequens est, nec valet à Senatu Ordinum distante exposci, ac expectari licentia; vnde opus est, quòd Senatus id committat, vt de facto præstat, Prioribus, aut alijs ex Ordine, circa Monasteria degentibus, vel Superioribus, vt licentiam eiusmodi concedant.

87 Præterea in casibus, in quibus diximus, posse Prælatos ingredi Monasteria, vel ad ea visitanda, vel ad necessaria munia, possunt Visitatores ingredi, & item Priores, quibus ordinaria, aut extraordinaria visitatio est commissa; sicut Priori Monasterij de Alcantara commissa est visitatio Conuentus Sancti Spiritus in eodem Alcantaræ oppido, & S. Petri de Brozas semel quolibet triennio. Dum autem ingrediuntur clausuram, debent ob decentiam, & honestatem, secum duos, vel tres socios probatæ virtutis adhibere, vt *suprà* libauim⁹.

88 In Monasteria Militarium Calatraug, & Alcantaræ, quoties aliqua Monialis è viujs decedit, Equites, & Fratres Clerici eiusdem Ordinis inibi degentes, aut assistentes ingrediuntur,

vt Funeri adstent, & Officia defunctorum persoluant. In omnibus ergo Conuentibus sua etiam praxis, & consuetudo circa clausuram est præfixa. Id sanè semper monuerim, eos, qui intra clausuram ingrediuntur, maximè ad lugubria, & funerealiam, non fore cum Monialibus, nisi quæ urbanitas suo iure poscit, collocuturos, nec æquum esse per Monasterium dinagari, cellas percurrere, nec ibi, nisi tempore necessario, immorari; alias inritum luctus vertitur: pietas in curiositatem, & festiuam recreationem mutatur, suggeriturque materia incommodis, quæ exinde pullulare valent. Dissoluitur autem est, abuti sine, propter quem ingrediendi consuetudo est inducta. Præcaueo damnum: non suppono, nec suspicor. In Lusitania, teste Portel *tom. 3. de dub. Regular. lib. 6. cap. 15. n. 1. & 3.* non seruetur clausura in Monasterijs Monialium Militarium S. Iacobi, & S. Benedicti de Auis.

89 In Monasterio Iacobæo Toletano Sanctæ Fidei foemine solè ad aulam intra ostium ingredi consueverunt. In Cœnobio verò Regio Sancti Spiritus Salmantino eiusdem Ordinis D. Iacobi, quod illustre sanè est, & Ordinum Militarium primum, Viri, & foeminae (cum delectu, & ex licentia Commendatariæ) per sexcentos annos, constanti consuetudine, adhuc post Tridentinum continuata, sunt ingressæ; Cui consuetudini innumerum Magistri, & Doctores Salmantini, inter quos Magist. Basilius Legionensis, adstipulati sunt. Ipsæ verò Moniales, vt profiteantur, ad clausuram nonteneri, aliquibus diebus ad Ecclesiam exteriorem, atque ad atrium egrediuntur. Non verò possunt ulterius egredi abque Senatus Regij Ordinum licentia; intenduntque, sola prohibitione pœnali prohiberi, non verò ex vi Regulæ, & Professionis. Id verò iuxta dicta *superius*, & dicenda *inferius*, mihi non probatur; nam dum consuetudo aliquid è clausuræ obligatione non minuat, annexa est clausura statui Monialium; & quamuis in Regula non præcaueatur, attamè id prouenit, quia Regula pro Viris Militaribus est confecta, & aptanda foeminis, seruatâ proportionem, cum nec omnia, quæ in Regula continentur, eis competant; nec ea, quæ statui Monialium ex Ecclesiæ prescripto congruunt, repeti oportuit, sed supponi. Id euidenter ostendit. Nam non

non est Regula specialis pro Monialibus Calatrauensibus, & Alcantarensibus; nec in Regula quidquam de clausura enūtiatur; & tamen nec in mentem eis venit, clausuræ præcepto non teneri. Id enim iam diu annexum est statui Monialium ex legibus Ecclesiasticis. Quare id, quod consuetudo circa Iacobas non obtinuit, ex præcepto Ecclesiastico debetur. An autem possit Rex noster, seu Senatus Ordinum eis clausuram de nouo præcipere, attingi *suprà num. 70.*

90 Sed quid dicendum in casu clausuræ Monasterij Iacobæi Matritensis? Contenditur in illo, fuisse fundatū instar Monasterij Salmantini Sancti Spiritus, atque adeò non aliam clausuram ei præfigendam fore, quam illud habet, si quidem sub ea conditione nuper fuit erectum, & primæ Moniales sub ea ipsa conditione ibi degere cæperunt. Resistit Ordo, nec conditioni assentitur, & suam resistantiam, in receptione, ac Professione Nouitiarum, conatus est Senatus Ordinum manifestare, eis præcipiēs iudici seruandam clausuram. Sunt pro utraque parte Patroni. Afferunt Moniales, Fundationem ab Ordine fuisse acceptatam sub ea conditione; adeòque seruandam, utpotè contractum onerosum. Addunt, se non aliter ad illud Monasterium peruenturas, nec noua austeritate, notabiliter rerum statum mutante, fore grauandas; & in receptione, seu Professione Nouitiarum, reclamasse Decreto Senatus intimanti clausuram, vel de illo eis non sufficienter constituisse. Hæc earum præcipua erunt fundamenta.

91 E contra asseret Ordo, in instrumento Fundationis non exprimi quidquam de clausura, sed generaliter asseri, illud Monasterium erigendum fore instar Salmantini, quod, ut primum Ordinis, tanquam Ideam, Fundator proposuit, cupiens, omnia substantialia circa Informationes, Vora, electionem Comendatarie, aliaque eiusmodi esse omnino similia, & de clausura forsitan non cogitans, quam, verosimile est, fore restricturum, si cogitasset. Indè Ordo acceptans Monasterium sub ea conditione generali, non accepit sub hac speciali laxitatis clausuræ, nec præfixa expresse in Fundatione, nec acceptanda, si fuisset expressa; & quæ verosimiliter quis in speciali non foret acceptaturus, non

intelliguntur in generali acceptatione comprehensa.

92 Insuper addet; laxitatem clausuræ in Salmantino Monasterio, utpotè adeò diuturnam, per consuetudinem derogantem legibus Ecclesiasticis honestari; At in Monasterio Matritensi quomodo laxitas honestetur? Quo pacto, titulo, privilegio, aut dispensatione, Concilio Tridentino, Bonifacio VIII. Gregorio XIII. Pio V. & alijs Pontificibus, innumerisq; Declarationibus Sacre Congregationis Cardinalium resistatur? Possuntne pro placito Moniales contra leges Ecclesiasticas operari, aut nunc de nouo non acceptare Tridentinum in Hispania receptum? Nec se ipsum posse, addet Ordo, id permittere, nec facultatem habere contraueniendi Sacris Canonibus; Indeque totis conatibus restitisse laxitati clausuræ, & repetitò obseruantiam illius intimasse Monasterio.

93 Quin etiam dicet; casu negato quòd Fundator expressisset laxitatem clausuræ pro conditione, hæc esse turpem, inuolidam, minimè adimplendam, nec potuisse acceptari. Nam quis facultatem indulgit Fundatori, ut Tridentino, & legibus Ecclesiasticis derogaret, denuò erigens Monasterium contra eas leges, & sanctiones? aut quomodo Ordo, & Senatus Ecclesiæ obsequentissimus acceptaret conditionem ei pernitens oppositam? Equidem nunc Monasterij noui fundatio non est mensuranda cum antiquis, quoad ea, quæ vsus, & consuetudo induxit; nam consuetudo derogatoria legis alligata est Monasterio, in quo est indicta, non transit ad aliud; præcipuè cum per eam derogatur disciplinæ Ecclesiasticæ. Quippè lex Ecclesiastica possidet, & incūbit onus probandi contra illam ei, qui vult se ab obligatione eximere. Monasterium Salmantinum eximit se non aliter, nisi probans consuetudinem propriam, sibi inuisceratam, & intransibilem ad aliud. Videamus ergo, quomodo probat Monasterij Matritense, ut se eximat à legis obligatione. An per consuetudinem? His nuper annis est erectum. An per dispensationem legis à Pontifice obtentam? Nō obtinuit. Sanè per conditionem appositam à Fundatore, & per acceptationem Ordinis. Fundator non expressit conditionem laxitatis clausuræ; non potuit apponere;

apponere: & si apposuisset, turpis, & inualida foret. Senatus Ordinum, & Ordo ipse non acceptauit hanc conditionem in speciali, nec potuit, nec potest acceptare. Pontificis solius est, dispensare, aut derogare legibus Ecclesiasticis, nisi lex per consuetudinem contrariam derogetur. Fundator, Ordo, Senatus, & Moniales nequeunt præstare, quæ soli Pontifici priuatiuè incumbunt.

94 Hinc respondebit Ordo, seu nouum onus non imponere; sed præcipere, sustineri onus ex legibus Ecclesiasticis obligantibus annexum Monasterijs Monialium, quæ de nouo eriguntur; Ideoque illud à Senatu intimari ingredientibus Nouitijs, seu Professis, ut sciant onus, quod sunt subitura; easque absque fundamento solido in eam deuenisse cogitationem, quod non forent seruaturæ clausuram quoad ingressum externorum in Monasterium. Atque id onus in ipsis Statutis Ordinum continetur; *tit. 14. cap. 12. ibi; A tento que todos los dichos Monasterios de la Orden estan oy muy encerrados, y los comprehende el rigor de la clausura del Concilio Tridentino, y la malicia de los tiempos no sufre la llaneza de los pasados; Establecemos, y mandamos, que la clausura de los dichos Monasterios de nuestra Orden se guarde con todo rigor, &c.* Id ipsū per plura capita *roto eo titulo* reperitur. Nec dicat aliqua, se non aliter emissuræ fuisse Professionem; nam non apposuit vlla (si rationi innitatur) hanc conditionem, *Nolo me obligare ad hæc vota, quæ emitto, seruanda, nisi externi possint ingredi hoc Monasterium absque licentia Prælati, & ego possim egredi pro libito.* Nam quis non rideat spiritum, & fernorem sic se Deo per vota sacrantis? Quod si eam conditionem non apposuit, tenetur Professione, quamuis sibi tuaserit, non fore seruandam clausuram. Quod si aliqua cum ea conditione Professionem emisit, sanè, ut docet cum alijs P. Giballinus, Professio nulla esset ex defectu voluntatis se obligandi; quæ, si exterius probari posset, pro nulla in foro externo esset iudicanda.

95 Hæc ego excogitauī (antequam Iuris Allegationes pro vtraque parte vldissē;) possent sanè illa latè exornari Iuribus, & Authoribus, sed breuitati consului. Litem proposui; nihil de mea sententia curabitur; adhuc tamē

illam pro Ordine profero; & *quest. sequenti* latiùs euoluam, quæ in Allegationibus circumferuntur.

96 Olim in Statutis Iacobæis decernebatur, vxores, & filias Commendatariorum, & Equitum, dum hi ad bella procedebant, pro determinato tempore intra Monasteria Monialium ipsius Ordinis commorari; & si illi è viuīs decedebant, designabatur prædictis feminis tempus, quo de consilio, & auctoritate Magistrī, vel Habitum Monialium susciperent, vel exirent è Monasterijs. Id tamen omnino fuit ablatū, tum ob incommoda experta, tum quia crescente in dies Ordine, auctus est numerus vxorum, viduarum, ac filiarum Equitum, quibus recipiendis plurima Monasteria non sufficerent. Vide in Statutis *titulum 14. cap. 12.* Et obiter aduerte errorem vulgi existimantis, aliqua ex prædictis Monasterijs in suis exordijs solū fuisse deputata ad præfatas vxores, & filias Equitum, & non ad Moniales. Etenim à prima institutione Monialibus fuerunt destinata, & accessorie illuc admittebantur vxores, & filie Equitum. In præsentī etiam aduerte, Moniales Monasterij *de las Tunqueras* in ciuitate Barcinonensi, sub obedientia Ordinis Iacobæi degentes, non emittere votum Castitatis absolutæ; Quippè indè quæ volunt, exeunt inituræ matrimonium; semper autem, etiam vxorata, & postmodum viduæ, Insigne Iacobæum in pectore gestant.

97 Rigidè prohibitum est in Statutis, & Definitionibus Ordinum, ne femine intus admittantur à Monialibus Militaribus, vel educationis causa, vel ut eis famulentur, si excedant numerum famulantium præfixum; De quo vide in Statutis Ordinis D. Iacobi *titulū 14. cap. 7.* & in Definitionibus Alcantaræ *tit. 8. cap. 3. & 7.* sublata ibi Visitationibus potestate concedendi licentias, ut feminæ sæculares admittantur. Attamen non ad vnguem hæc obseruari videntur. Confugitur ad consuetudinem diurnam contrariam; quæ, si legibus Pontificijs valet derogare, Statutis, & Definitionibus etiam derogare valebit.

98 Visitatores, cum Monasteria Monialium inuident, rationem tenentur sumere de administratione facultatum, & reddituum, & de his, quæ ad obseruantiam Regulæ, Statutorum, seu Defi-

Definitionum spectant. Circa id, ac tēpus in Visitatione infumendum, & huiusmodi alia, legantur in Statutis Iacobæ *tit. 11.* In Definitionibus Calatravæ *tit. 19.* In Definitionibus Alcantaræ *tit. 23.* & *tit. 8. ex cap. 3.* Cæterum in Definitionibus Calatrauensibus *articulo 19. cap. 17.* stabilitur, stipendia Visitationum Monasteria Monialium, & Collegium Ordinis Salmantinum, expensis Magistri Ordinis ipsius, fore numeranda, eo quod propria ipsius sint visitationes, & ea Monasteria, ac Collegium inopia laborent.

99 In Statutis Ordinis D. Iacobi *tit. 22. cap. 10.* prohibentur Equitibus, & Clericis Fratribus ludii vetiti alearum, nec non & chartarum pictarum, nisi cum ea moderatione, quam sibi postulat honesta recreatio; & iniungitur, eos, qui aliter ludant, à Senatu Regio Ordinum, & à Visitatoribus fore multandos pœna pecuniaria iuxta qualitatem, & circumstantias excessus; ea autē pœna præcipitur applicari pro medietate Monasterijs pauperibus Monialium Ordinis, & Xenodochijs ipsius Ordinis. Crediderim, subsidio huius pœnæ non multum fore subleuanda Monialium Monasteria; nam cum Equites dominium bonorum retineant, ea pro libito infumant, & disperdunt, quin de eo curetur. Circa ludum autem Clericorum Fratrum standum est his, quæ suo loco in superioribus tradidimus. In eisdem Statutis *cap. 10. tit. 14.* præcipitur, Moniales admitti, & emittere Professionē iuxta Decretum Tridentini *sess. 25. cap. 17.* Quod etiam in Ordinibus Calatravæ, & Alcantaræ observatur.

100 Numerus Monialium, quæ in Monasteria Ordinis D. Iacobi admitti possunt, decernitur in Statutis *tit. 14. cap. 2.* In Monasterium autem S. Spiritus Alcantaræ admittendæ præfiguntur in Definitionibus *tit. 8. cap. 3.* Vbi stabilitur, Priorem Monasterij Alcantaræ sem, ipsoq; absente, aut impedito, Subpriorem, vel Præsidentem, & non alium, concessurum fore Habitum, ac Professionem Monialibus Conuentus S. Spiritus; & cauetur, hac occasione non fore ingressurum ad eius Conuentus clausuram. Cæterum Professio coram vno ex prædictis emittitur à Monialibus in manibus Abbatis; quod consonat doctrinæ superioribus traditæ de Professionis ac-

ceptione. Oratio mentalis, & vocalis à Monialibus Militiarum habenda contingetur in prædictis Statutis, ac Definitionibus. Moniales Iacobæ vtuntur Breuiario, & Missali Romano; At Calatrauenses, & Alcantarenenses Breuiario, ac Missali Benedictino, iuxta dicta in superioribus de Clericis Fratribus.

Questio 8. De Clausura Monialium Ordinis D. Iacobi.

Ubi de Voto Castitatis ipsarum.

101 **T**RADIDI *quest. precedenti,* quæ circa clausuram Monialium Militarium, etiam Ordinis D. Iacobi, excogitaueram, antequam inciderem in Allegationes Iuris, quæ circa Monasterium Matritense eisdem Ordinis D. Iacobi in lucem prodierunt. Et quidem Memoriale Magistri Gregorij Roman, perdoctum sanè, ea solidiora fundamenta continet, quæ superius libauimus, vt clausuram seruandam persuadeat. Quare Allegatio erudita aduersus ipsū edita huius est questionis scopus, in qua eius rationes discutere erit operæpretium; quin tamen neutri parti præiudicium ferre, sit in animo, sed dumtaxat controuersie momenta reuocare in examen; nec enim meum est, litem dirimere, nec querelæ, aut offensionis umbram præferre. A Senatu tamen Regio Ordinum, & à Rege nostro stare, & tutius, & rationi conformius, semper sum arbitratus.

102 Proponitur Constitutio eius insignis Monasterij Matritensis à Patronis tradita, & à Rege nostro confirmata, in qua asseritur, non fore innouandum in Professionibus, sed has debere peragi iuxta ritum aliorum Monasteriorum Ordinis; cum ergo clausura in Professione non promittatur, nec in eo Monasterio debet promitti. Nec confundendam esse hanc Constitutionem, additur, cum alia eiusdem Monasterij, in qua clausuram fore seruandam iniungitur; Cum vnaquæque ex his suum valeat effectum sortiri; nempe si absolute omnimoda clausura non seruetur, sicut non seruetur in alijs Monasterijs Ordinis; & si simul seruetur aliqua clausura, nempe quoad ingressum Virorum; in dō
&

& feminatum, nisi vsque ad determinatum locum intra Cœnobium. Cæterum in alijs Monasterijs, inductum esse consuetudine, non feruari clausuram, constitatur, tum à prima fundatione, tum post Tridentinum; & cum clausura sit de lege humana, potest per consuetudinem contrariam abrogari, vt tuentur Nauarrus *de regular. comment. 4. num. 39. & 42.* Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. regular. quest. 44. art. 2.* Vega *tom. 2. summ. cap. 86. cas. 19.* Basilius Legionensis *de impediment. matrim. cap. 8.* P. Azor *tom. 1. instit. moral. lib. 13. c. 8 quest. 1.* P. Thomas Sanchez *lib. 6. de matrim. cap. 15. n. 4.* & alij à nobis *superius* allati.

103 Plura hic inuoluuntur expedienda. In primis Monasterium Matritense adhuc contendit, non aliam clausuram in eo fore seruandam, quam in Monasterio Salmantino S. Spiritus seruatur, iuxta cuius normam fuisse fundatum, asseritur. Multo autem laxior clausura fuit in Monasterio S. Spiritus, quam in alijs Ordinibus eiusdem, vt est constans; Nam intus, & in totum ferè Cœnobium, de licentia Commendataria, Viri, & femine (cum delectu) vsque adhuc annum 1656. ingressi sunt; quod in alijs Monasterijs Ordinis non contingit; & Author Allegationis fateatur, in Monasterio Sanctæ Fidelis Toletano solum ad aulam intra ostium feminas ingredi, & ait, si hoc concedatur Matritensibus, satisfieri earum animo. Iam en concedit, Matritenses non intendere suam clausuræ laxitatem æquari Salmantinis; cuius oppositum valde percrebuerat.

104 Deinde, si in vno Monasterio maior clausuræ laxitas datur, quam in alio, signum manifestum est, laxitatem non provenire ex forma Professionum Monialium Ordinis, nec ex Ordinis Instituto, cum in his omnes sint pares; sed ex consuetudine dimanare; quæ, fateor, & iam *superius* docui, posse abrogare clausuram. Hinc tamen validum desumitur argumentum. Consuetudo contra leges Pontificias, & contra Tridentinum non operatur, nisi vbi est inducta, nec extenditur vltra; at hæc consuetudo non est inducta in toto Ordine, vt Ordo est, (quod magis constabit *infra num. 124.*) sed in specialibus Monasterijs, & etiam si in omnibus illis sit inducta, at tamen laxius in vno, quam in alio, & nõ

vniiformiter in cunctis; ergo nequit extendi ad Monasterium Matritense. Minor propositio est res facti, & omnibus manifesta. Maior, & consequentia probantur. Primo; si ea consuetudo extendetur ad Matritense Monasterium, inquiri, quænam consuetudo, & cuius Monasterij? cur potius Monasterij Toletani, quam Salmantini? & tamen pro sola consuetudine Toletani itat Author prædictus. Nequit sanè de hac potius, quam de illa consuetudine res dirimi; idè profectò, quia consuetudo non extenditur. Secundo, si consuetudo vni Monasterij ad aliud deriuatur, quomodo Moniales Toletanæ non contenderunt, nullam aliam clausuram seruare, quam Salmantinam Monasterij S. Spiritus? An quis dicat, potuisse consuetudinem Salmantini Monasterij Toletano fauere, vt eadem ibi esset norma clausuræ? Si ergo consuetudo Salmantina non fauet Toletanis, cur consuetudo Toletana faueat Matritensibus?

105 Tertiò, quia, vt *quest. 7.* assereram, consuetudo vim habet, vbi legitimè inducitur, nec vltra protrahitur, maximè cum aduersatur legibus Ecclesiasticis. Quod ex terminis ipsius videtur innotescere; nam consuetudo perficitur ex actibus continuatis alicuius Oppidi, Monasterij, aut Communitatis; vbi autem illi actus non dantur, nec consuetudo dabitur, imò nec extensio illius, cum essentialiter consuetudo in se imbibat eam actuum frequentiam; & vbi deficit ea frequentia actuum, quæ est constitutum, necesse est, deficere constitutum. Nec sufficit, Monasterium fundatum esse iuxta normam Monasterij S. Spiritus; quippè, vt *in superioribus* ostendi, id intelligitur de his omnibus, in quibus potest ei assimilari, non verò de his, quæ Monasterium S. Spiritus habet ratione consuetudinis incommunicabilis. Quare, si in Institutione Monasterij Matritensis fuisset appositum, quod in eo non seruaretur clausura, sanè hæc conditio esset nulla, vtpotè contraria sacris Canonibus, qui vigent, dum consuetudo legitima eos non abrogat; in Monasterio autem, quod de nouo instituebatur, non poterat ea esse adhuc consuetudo; nec item in Ordine, vt dicebamus *num. præcedent.* Hinc nec ea conditio implicita est in alijs conditionibus expressis, per quas Monasterium Matritense

tritenſe aſſimilari intenditur Salmantino; nam conditio, quæ non potuit expreſſè apponi, vel fuiſſet nulla, ſi apponeretur, nec implicite appoſita intelligitur; irritaque foret, ſi intelligeretur appoſita.

106 Rem exemplo elucidemus. Si in Monasterio Salmantino inducta fuiſſet conſuetudo non ieiunandi v. g. in Vigilia Pentecoſtes; & inſtitueretur aliud Monasterium, apponendo conditionem, quòd eſſet iuxta normam Monasterij Salmantini; nullus diceret, poſſe ſe non ieiunari in illo, ea Vigilia Pentecoſtes, aut eam conſuetudinem abrogare præceptum Eccleſiæ poſſe extendi ad illud aliud Monasterium; nec potuiſſe ab Inſtitutore, vel Patrono clauſulam apponi, per quam expreſſè, aut implicite iniungeretur, non fore ieiunandum in ea Vigilia; Quòd ſi ea conditio, aut clauſula fuiſſet appoſita, iudicaretur rursus, & inualida. Similiter ergo in noſtro caſu contingit, nec diſcrimen facile reperies.

107 Nec in ordine ad clauſuram opportunè adducitur Profeſſio, hoc, vel illo modo peracta. Etenim (ſi excipias Moniales Sanctæ Claræ) nihil de clauſura ab alijs Monialibus in Profeſſione profertur; quia lex Eccleſiaſtica clauſuram obligat Moniales ſtatim, ac Profeſſionem emittunt, & hoc ipſo quòd emittant, ſubiiciunt ſe legibus Eccleſiaſticis obligantibus in eo ſtatu. Sicut ſtatim ac quiſ ſacris Ordinibus initiatur, obligatur lege Eccleſiaſtica recitandi Horas Canonicas, quamvis in receptione Ordinum nihil promittat circa recitationem; eo quòd hæc incipit eum tunc obligare; nec poteſt ipſe ſuſcipere Ordines, & velle non obligari ad recitandum, nam lex eum urget. Idem contingit in noſtro caſu.

108 Hinc, quòd Rex noſter, ac Senatus Ordinum præceperint, vt Profeſſionem emittant Moniales Ordinis D. Iacobi, iuxta normam Tridentini, non ſuadet, intendiſſe, vt ſolemniter promitterent clauſuram; ſed cum animaduertent Senatus, eas lege clauſuræ non obligatas eſſe cenſere, voluit ob oculos obligationem apponere, ne poſtea rei prætenderent ignorantiam, & de obligationem affectarent. Quiniam à Rege noſtro iniunctum eſt, ne in Profeſſione quidquam addant, ſed tamen clauſuram præcepto conſtringendas eſſe, intelligant.

ſuram præcepto conſtringendas eſſe, intelligant.

109 Inſiſtit adhuc doctus is Author, contendendo Ordinem Monialium D. Iacobi inſtitutum fuiſſe, maiori cum ſuauiſſime in Votorum obſeruantia, ac alios Ordines ſacros, atque adeò maiorem debere eſſe in clauſura ſuauiſſimam, & laxitatem, vt inter ſe vtraque proportionentur; & inde ait, à Senatu Ordinum præberi facultatem, vt Moniales extra Monasterium verſentur, dum laborantes prolixa aliqua ægritudine ſanantur. Deinde aſſerit, hæc præ eminentiam non ſeruandi clauſuram, iuſtè à Monialibus Iacobæis contendere, ſartam rectam ſeruari, cum nullæ aliæ Moniales ea gaudeant; & illæ abſque clauſura eam retinuerint ſemper vitæ perfectionem, quam cum clauſura aliqua vix retinere potuerunt. Aſſertq; plures Doctores, & Magiſtros Salmantinos, qui cenſuerunt, & ſubſcripſerunt, Moniales Iacobæas non comprehendere ſub Decreto Tridentini, nec ſub Conſtitutione Pij V. præcipientium clauſuram.

110 Hic Author ſupponere videtur, de quo inferius, Moniales Iacobæas laxam adeò viuendi normam ſeſtari, ac ipſos Iacobæos Equites; quod nullatenus eſt verum. Deinde eodem proſus modo Moniales Iacobæas, ac alię ceterę obſtringuntur ad ſeruandam Paupertatem, Caſtitaſtem, & Obedientiam; niſi quòd Prælati, quibus ex vi Voti obedire tenentur, mitius cum illis ſolent ſe habere, dum licentiam ex cauſa prolixa ægritudinis ad exeundum e Monasterio indulgent; quod tamen in ipſis Monialibus non ſuadet minorem obediendi obligationem. Quin oppoſitum, ac is Author, ipſæ Moniales S. Spiritus, & S. Fidei aſſerunt, in libello ſupplicis ad Regem noſtrum, circa clauſuram, conqueſta de eo, quòd Senatus Ordinum noluerit licentiam præbere duabus Monialibus S. Spiritus, vt ad balnea pergerent, indeque impeditas corpore remaſiſſe. Ecce negatum ipſis, quòd in ipſa vrbe Salmantina ſolent Epilcopi Monialibus ſubditis concedere. Prætereà ea præ eminentiam non ſeruandi ſtrictam clauſuram non eſt ſolum propria, & ſpecialis Monialium Ordinis D. Iacobi; Nam vt omittam Legionenſes, & alias, in hac vrbe Salmantina in non paucis Monasterijs Monialium clauſura non ſeruatur ſtricta,

stricta, & fœminæ ingrediuntur in illa; imò, cum Sedes Episcopalis vacat, vt ostendant, se non adstringi lege clausuræ, etiam quoad exitum à Monasterio, solumque præcepto Prælati fuisse detentatas, solent exire è Monasterijs, dum à Capitulo, Sede vacante, Vicarij diocæcis eliguntur; Quod his nostris temporibus vsitatur; Et subscribentibus Viris doctissimis, vt dixi *suprà*, è Monasterio S. Elisabethę Communitas Monialium tota ab ostio ad Ecclesiam exiit, annis elapsis, indeque ad inuisendas Moniales Monasterij Corporis Christi perrexit, vt sic suam consuetudinem tuerentur. Quippè ratione consuetudinis abrogantis legem clausuræ id eis licet, & non aliundè; quod idem de Monialibus Iacobæis S. Spiritus, & Sanctę Fidei est dicendum. Quod verò additur de Magistris Salmantinis subscribentibus deobligationi clausuræ, aliter à me adhuc fuerat apprehensum. Quippè vidi ego censuras Magistrorum consentium, Moniales S. Spiritus non teneri stricta lege clausuræ, ex eo quòd consuetudo præscripta abrogauerit omnes leges politiuas, & ipsam Tridentini Decretum, & constas sit apud Authores, posse eas leges, & Decretum per consuetudinem abrogari; quod militat pariter respectu Monialium S. Spiritus, ac quarumcumque aliarum, quæ clausuram strictam non seruant, quales sunt non pauca Salmanticensis. Ea autem censura, quam ego legi, nec loquitur de Monialibus S. Fidei, nec intendit, Decretum Tridentini non comprehendisse, cū editum fuit, Moniales Iacobæas, sed vel non acceptasse illud, vel per consuetudinem post ipsum contrariam abrogasse ipsum; Id autem longè diuersum est, ac quòd Author relatus tradit. Sed quia res facti, & quidem non publica, nequit facile impugnari, & ea censura, quam ille refert, potest esse apud ipsum, non immoror in impugnatione quòd censura sit, vt ab ipso refertur.

111 Insuper conatur suadere, Moniales S. Spiritus, & cæteras Iacobæas non profiteri ex vi Regulæ Castitatem absolutam, sed coniugalem, solumque ex vi Statutorum vouere Castitatem absolutam, indeque votum Castitatis absolutæ esse simplex, & non solenne, vt porè absque approbatione Pontificia emissum; ex quo fundamento in-

fert, eas ad clausuram ex vi Regulæ, & Instituti non teneri, siquidem ex vi illius poterant nuptias contrahere, sicut possunt Equites, atque adeo è Monasterio exire, sicut exeunt Moniales Iacobææ Barcinonenses de las Iunqueras:

112 Assumptum probat Author. Nam non datur alia Regula respectu Monialium Ordinis D. Iacobi, nisi ea, quam confirmauerunt Alexander III. & alij Pontifices post ipsum, estque eadem ac Regula Equitum, qui solum Castitatem coniugalem promittunt, indeque poterant nuptias contrahere Moniales ante annum 1480. in quo statutum fuit ab Ordine, ne possent nubere, tempore Magistri Don Alfonso de Cardenas; & in proœmio Statutorum, quæ respectu Monialium sunt confecta, manifestè exprimitur, Regulam Equitum, & Monialium esse eandem. Et quidem, si ante id Statutum emisissent votum solemne Castitatis, non valuisent nubere, nec Ordo dispensare, quia id votum erat impedimentum dirimens matrimonium adhuc ante Alexandrum III. qui primò Regulam confirmauit, in quo impedimento solus Pontifex dispensare valet, iuxta omnium sententiam, vt docent P. Thom. Sanchez de *matrim. lib. 8. disp. 8.* Nauarrus, P. Lessius, & alij communiter.

113 Id etiam suadet, quia in Monasterio Iacobæo Barcinonensi de las Iunqueras, & in Lusitano Iacobæo Monasterio de Sanctos, Moniales solum vouent Castitatem coniugalem, & nubere queunt; ergo, cum sit eadem Regula earum, ac aliarum Monialium Ordinis D. Iacobi, ex vi Regulæ non emittitur votum solemne Castitatis absolutæ. Ex his ait, clausuræ legem eas non obligare, tum iuxta dicta *suprà*; tum quia Bonifacius VIII. clausuram non iniunxit, nisi Monialibus Professis; Tridentinum autem, & Pius V. renouarunt Constitutionem Bonifacij, atque adeo de Professis debent exponi; Moniales autem Iacobææ, cum non emittant votum solemne Castitatis absolutæ, non est Professio ea, quam emittunt, atque adeo non comprehenduntur sub ea clausuræ lege. Verba eius sunt; *For que, aunque demos, que hablan de las Milicias, es conforme dicha Constitucion de Bonifacio, en la qual solo obliga, à las que expresa, è tacitamente profesan, ibi; Nulli earum tacite,* vel

vel. expressè Professe, &c. y lo mismo dice la de Pio V. y cosa asentada es, que no siendo el Voto de Castidad solenne, no es Profesiõ &c.

114 O quot, & quanta profert hic Author contra ipsas Moniales; & Ordinem ipsum, dum eis intendit facere! Nam incipiamus ab hoc ultimo prolato. Ergo Moniales Iacobæ; & Equites Iacobæ; ac Calatrauenses, & Alcantarenses, atque similes non emittunt verè, & realiter Professionem, iuxta hanc doctrinam, nec vnquam sunt Professi; quo quid falsius? Patet consequentia; Exindè probat, non comprehendit Moniales eas sub relatis Constitutionibus Pontificum, quia hæ obligant solum Moniales Professas, quin tamen Constitutiones ipsæ distinguant Professionem horum, vel illorum Votorum; ergo nunquam sunt Professæ. Deindè ait, non esse Professionem, quia non emittitur in ea Votum solenne Castitatis absolutæ; sed illi Equites non emittunt id Votum, ergo nunquam Professionem peragunt. Dicit forsitan, esse quidem Professionem, sed non esse Professionem quoad Votum Castitatis absolutæ. Benè; ergo iam sunt Moniales Professæ; igitur comprehenduntur sub Constitutionibus Pontificum non distinguunt hanc, vel illam Professionem. Rursus impropria est hæc locutio euasivæ, si sic excogitetur. Nam verbi gratia, in Societate Iesu, vt ipse Author observat, cum Professio fit, alia simul Vota simplicia emittuntur; Quis ergo dicit, eam non esse Professionem, quia ea Vota solemniter non emittuntur? Ergo si Monialis Professionem peragit, in qua iuxta ipsum Authorem solemniter vouet Paupertatem, Castitatem conjugalem, & Obedientiam, nequibit asseri, eam non esse absolutam Professionem, licet simul emittatur Votum simplex Castitatis absolutæ.

115 Sed adhuc altius rem euoluamus. Votum illud simplex Castitatis non est approbatum, iuxta hunc Authorem, à Pontificibus; sed ab Ordine in Statutis iniunctum; vt sic autem nequit per se constituere statum religiosum; nam in Societate Iesu ideo Vota simplicia post biennium emissa constituunt religiosum statum, & vouentes veros Religiosos, quia approbata, & confirmata sunt à Sede Apostolica. Tunc sic; ergo Moniales Iacobæ in sententia

asserentium, Equites non esse strictè, & propriè Religiosos, sed secundum quid, non sunt Religiosa verè, sed secundum quid. Consequentia est plana, quia præcipuum eorum fundamentum est, quod requiritur ad verum statum religiosum Castitas absoluta; quam Equites non vouent; Moniales autem, etiam eam voueant, at iuxta hunc Authorem, id prouenit ex præcepto Statuti, non ex approbatione Pontificia, atque adeo nihil id Votum operatur ad constituendum strictum statum Religiosum earum, & remanent in eodem statu; in quo sunt Equites. En quantum hic Author faueat Monialibus Iacobæ; cum relinquat sub opinione; an sint strictè Religiosa; aut solum secundum quid? & consequenter an sint exempta à iurisdictione temporalis Regiæ, necne? & sententia negativa non parum odiosa est Ordinibus Militaribus. Recolantur ea, quæ latè discussimus *disq. 2. q. 2.*

116 Præterea inquiri ab hoc perdocto Authore, an Clerici Fratres Iacobæ, qui antequam Ordini vniuerentur, erant Canonici Regulares, post vniuerionem toto temporis decursu vsque nunc, mutauerint Regulam sui Instituti primæui, necne? Si non mutauerint Regulam, ergo Clerici Fratres nunquam vixerunt, nec nunc viuunt sub Instituto Regulæ Ordinis Sancti Iacobi, quæ longè diuersa est in norma Instituti ab illa Regula Canonorum, si quidem Castitas absoluta in hac exigitur, non in illa, & plura alia sunt dissimilia, ac diuersa; Quamuis enim vtraque dicatur, & fit Regula Sancti Augustini, tamen sub ea comprehenduntur plura Instituta specificæ, & determinata, quæ inter se differunt; Quod patet, nam sub Regula Sancti Augustini militant plures sacræ Religiones, quæ inter se sunt diuersæ; Quare sicut vna sacra Religio differt ab alia, sic etiam Religio Canonorum Regularium differt ab Ordine Sancti Iacobi. Fit id planius; Nam Canonici Regulares, qui nunc dantur in Ecclesijs insignibus Pampilonensi, Sancti Iudori Legionensis, Cæsaraugustanæ Virginis Deiparæ del Pilar, sub Regula Sancti Augustini degunt, & tamen diuersa est eorum Religio, ac Ordo Sancti Iacobi. Ergo, si Clerici Fratres Iacobæ adhuc retinent Regulam, & Institutum Canonorum Regularium, non magis

in Instituto Regulę pertinent ad Ordinem Diui Iacobi, quam Cononici Pampilonenses, aut CęsarAugustani. Et tam diuersa est eorum Religio ab Ordine Iacobæo, ac diuersa est ab ipso Religio Canoniorum eiusmodi. Id autę videtur absurdum; quamuis Petrus Gonzalez Gręgera in allegatione pro precedentia Clericorum Fratrum Hispanensium Sacerdotum ad Equites Iacobęos num. 5. asserat; ita unitos fuisse Canonicos de Loyo Ordini Iacobęo, quod inter se distincti, & separati remanserint, non mutata vita, nec Professione. Et numer. septimo, addit; modificatam fuisse Regulam Canoniorum Regularium per Regulam ab Alexandro Tertio traditam. Verum clarę pronuntiet; Viuuntne sub Regula Ordinis Sancti Iacobi, vel non? Si viuunt, numer. sequent. me videro. Si non viuunt; ecce intra ipsum Ordinem duę Regulę; enī difformitas; En Clerici Fratres non profitentur Regulam Ordinis D. Iacobi. Id egrę ipsi ferant. Et merito:

117 Si dicatur, eos statim ac uniti sunt Ordini Iacobęo, mutasse Religionem, seu (ne verbis hęreamus) nouam Religionem constituisse, cum diuersa norma, & Instituto Regulę, quam Alexander Tertius confirmauit. Ecce maius absurdum, & falsitas ingentior, iuxta huius Authoris principia. Quippę ideō Moniales, iuxta ipsum, solam Castitatem conjugalem solemniter vouent, quia degunt sub Regula approbata ab Alexandro Tertio, in qua ea solum Castitas exigitur, nec ex ea Regula liberū manet, quod intra ipsā Religionem alij solemniter vouęant Castitatem conjugalem, alij absolutam, quod ait is Author, fore ingentem absurditatem; estō possit addi Votum simplex Castitatis absolutę, non ex Regula, sed ex Statutis; Ergo Clerici Fratres Iacobęi viuentes sub Regula Ordinis Sancti Iacobi, cum alia Regula respectu ipsorum non reperiat, & aliundę in hac secunda parte dilemmatis, cui insistimus, supponatur, non viuere eos sub Regula Canoniorum Regularium, seu sub Instituto, & Religione eorum, quatenus diuersa ab Ordine Sancti Iacobi, illi, inquam, non emittunt sollemnē Votum Castitatis absolutę; & verius sub eadem opinione, sub qua est, an Equites Ordinis Sancti Iacobi sint strictę Religiosi, illi etiam versantur.

Vtrumque autem est penitus falsum, & absonum, nec vllus adhuc Author, etiam per dubitationis viam, in eam mentem deuenit; quod hi Clerici Fratres non vouęant sollemniter Castitatem, & non sint strictę Religiosi. Dum igitur Monialibus hic Author patrocinium fert, Clericis Fratribus, quę adeo pręcipua pars Ordinis est, parum adstipulatur. Et quidem iuxta principia huius Authoris, omnes, qui sub vno Ordine sunt, sub vna Regula degere debent, vt difformitas vitetur; estō iuxta diuersos status, respectu horum, vel illorum ipsa Regula, seu Statuta Ordinis diuersam normam possint pręscribere, aut Pontifex dispensare, sicut dispensauit in Regula Ordinum Calatraę, Alcantaraę, Montesa, Auisij, & Christi, vt Equites possent nuptias contrahere, non Clerici Fratres, nec Moniales. Aliundę ait, solam Regulam ab Alexandro Tertio confirmatam dari in Ordine Sancti Iacobi; ergo ne sibi ipsi aduersetur, sub ea Regula degunt Clerici Fratres Iacobęi; At in illa non datur locus, iuxta ipsum, emittendi Votum sollemnē Castitatis absolutę; ergo legitimę infertur ex his principijs, Clericos Fratres Iacobęos non emittere Votū sollemnē absolutę Castitatis.

118 Deinde non rectę equiparat hic Author Votum simplex Castitatis absolutę, quod ait, emitti a Monialibus Ordinis Diui Iacobi, Votis simplicibus, quę in Societate Iesu emittuntur post biennium Nouitiatus. Primō, quia Institutum Societatis ea Votā continens approbatum, & confirmatum est a Sede Apostolica in pluribus Bullis Pontificijs, & a Concilio Tridentino *session. 25. de Regularibus, cap. 16.* Fateatur autem ille, Votum simplex Monialium non habere confirmationem Pontificiam, sed ex Statutis Ordinis dimanare. Secundō, quia Vota simplicia in Societate post biennium emissā sunt impedimentum dirimens matrimonij contrahendi, vt definiuit Gregorius XIII. in Bulla celebri, quę incipit, *Ascendente Domino*, & constituunt verum, proprium, & strictum statum Religiosum. At hic Author contendit, Votum Castitatis absolutę emissum a Monialibus non esse impedimentum dirimens matrimonium contrahendum, siquidem (vt ait) Ordo illud Votum appo-

fuit, & Ordinequit constituere impedimenta dirimentia, id enim solius Pontificis est. Aliundè Pontifices non declarant, id Votum simplex Castitatis constituere Moniales veras Religiosas. Quomodo ergo adeo insitit æquiparationi Votorum simplicium Societatis Iesu, & Voti simplicis Monialium, cum in his, quæ præcipua sunt, omnino discriminantur. Si dicat, in eo convenire, quòd non dirimat antecedens matrimonium ratum; estò id esset ita, sanè commu- ne id est Voto cuicumque simplici Castitatis etiam extra Religionem emissio. Quare vt æquiparatio vim specialem haberet, deberet fieri in eo, quod speciale inest Votis simplicibus Societatis, ex cõ- cessione, authoritate, & confirmatione Apostolica; & ea æquiparatio non datur. Si vlteriùs dicat, convenire in eo, quòd in Religione emittantur absque Professione illa Vota simplicia. Bene; Cur ergo vltra non progreditur, & animaduer- tit, Vota illa simplicia absque Profes- sione emissia in Societate esse impedi- mentum dirimens matrimonium con- trahendum, & constituere strictum sta- tum Religiosum? Quod non aprat Voto simplici Monialium. Etenim posse vt- cumque extra Religionem emitti Vota simplicia absque Professione, certo cer- tius est; in Religione autè emitti, quin constituant statum Religiosum, & diri- mant matrimonium contrahendum, sin- gularissimum est in Monialibus Iacobæis, iuxta doctrinam huius Authoris; & ad id nequit, nec ex Societate, nec ex alia sacra Religione paritatem, aut æquiparationem adducere.

119 Verum adhuc huius Au- thoris doctrina est contra Ordines ipsos Militares, & eorum priuilegia Aposto- lica. Ait enim, Votum Castitatis absolu- te emissum à Monialibus Iacobæis esse simplex ex Statuto Ordinis iniunctum, & nulla approbatione Pontificia roboratur. Contra, nam vt tradidi *disquis. 7. n. 12.* Sixtus IV. Clemens VII. & Paulus III. concesserunt (quæ concessio est cõ- muni omnibus Ordinibus Militaribus, iuxta dicta sepè in hoc tractatu ratione communicationis priuilegiorum) vt quæcumque statuerentur à Capitulis Generalibus Milliciarum, illico intelli- gerentur firmata, & roborata, ac confir- mata authoritate Pontificia, non se cùs ac si expressè approbatio, & confirma-

tio ab ea exposcerentur, ac obtineren- tur; ergo ex hoc capite illud Votum Ca- stitatis absoluta in Capitulis Generali- bus stabilitum, authoritate Pontificia est confirmatum, & approbatum, nec nudam Ordinis authoritatem retinet; alias nihil operaretur illa concessio in tot bullis repetita; Contra quam con- cessionem, & Apostolica priuilegia agi- tur, dum sola authoritas Capituli cum exclusione approbationis Pontificiæ ei tribuitur. Et quidem magis faueretur Ordini, si ex hac approbatione contende- retur, illud Votum esse solemne, quàm tollendo effectum eiusmodi priuilegio- rum, & Bullarum.

120 Itidem non capio, quo- modo Moniales Iacobææ, dum Profes- sionem peragunt (nam extra Profes- sionem nullum Votum emittunt) duo Ca- stitatis Vota offerant, aliud solemne Castitatis conjugalis, aliud simplex Ca- stitatis absoluta sub vnica voce, nem- pè *Castitatem*. Potest sanè euenire, Equi- tem Iacobæum, verbi gratia, per erro- rem, aut etiam vltroneum, cum Profes- sionem facit, emittere Votum Castita- tis absoluta, & tunc, vt asserui *disquisit. 5. questio. 2.* ad solam Castitatem con- iugalem maneret obstrictus, si error in- tercessisset; Si verò vouisset vltroneus, ad Castitatem absolutam solum obliga- rerur, tanquam ex Voto simplici, cum ipse nequiverit facere, vt quoad hanc esset solemne; & ad Castitatem coniu- galem teneretur ex Voto solemnè. At id per accidens, & in raro euentu valet contingere. In præsentè autem, cum quotidie fiant à Monialibus Profes- siones, mirum est, formam profitendi non fuisse immutatam, & clarè, ac distinctè dispositam, vt Moniales intelligerent, quid in Professione solemnè voueant, & an Professio supra Votum Castitatis ca- dat, & quomodo ad Castitatem ex vi Professionis obligentur; nam si ab ipsis, saltem vt plurimum inquiras, quam Ca- stitatem Voto simplici, & quam Voto solemnè promittant, & in quo differat Votum solemnè a simplici, & quo pacto vnum, idemque Votum possit esse ex vna parte solemne, & ex alia sim- plex; sanè nec terminos forsitan intelli- gent. Non ergo rectè prouultum cen- sebitur, si Professio ita obscura, & imple- xa sit, vt nec ipsæ vouentes capiāt, quid peragunt.

121 Et quidem, si Votum Castitatis absolutè simplex esset, debuisset in Professione exprimi Votum Castitatis conjugalis, vt ab Equitibus exprimitur; & peracta Professione, seorsim ex vi Statuti postea Votum simplex Castitatis absolutæ esset emittendum. Sic in Societate Iesu Vota simplicia, quæ post Professionem emittuntur, scilicet non ambiendi Prælaturas, & similia (quorū hic Author meminit) non proferuntur in ipsa Professione; sed hac in templo publicè peracta, ad Sacristiam pergitur, & ibi ante ipsum, qui Professioni adstitit, vt Superior, aut Superioris nomine, coram Communitate illa Vota simplicia emittuntur. Absolum namque apparet, Moniales in Professione, eodem verborum tenore, pronūtiare Castitatem absque vilo addito, & tamē non facere Professionem Castitatis absque vilo addito; & solemnia esse Vota, quæ simul, & vno sūto verborum cum Castitate coniunguntur, simplex verò Votum Castitatis, vt ibi profertur; nam ibi Castitas absoluta exantiatur.

122 Instipantia allata ab hoc Authore ex Monasterio *de las Inuqueras*, ab eodem diluenda est. Nam fatetur ipse, (& Statuta refert) ex vi Statutorum non posse Moniales Iacobæas nubere, & præterea eas emittere Votum simplex Castitatis absolutæ. Tunc sic. Sicut ipse contendit, eadem esse Regulam omnium Monialium, sic etiam sunt eadem Statuta; ergo sicut infert ex Regula, cæteras Moniales solum emittere Votum Castitatis conjugalis solemnè ad instar Monialium *de las Inuqueras*; inferre debebat, has Moniales non posse nubere, ex vi Statutorum, ad instar cæterarum Monialium; siquidem eadem Statuta sunt respectu omnium, sicut eadem Regula. Igitur, sicut non obstantibus Statutis, illæ nubere possunt, ratione tolerantie, consuetudinis, aut specialis priuilegij Pontificij ipsis concessi, sic hac eadem ratione solum emittunt Votum Castitatis conjugalis, & à clausura deobligantur. Et sicut potestas nubendi, qua gaudent, nequit extendi ad alias Moniales, sic nequit deobligatio clausuræ, & emissio Voti solius Castitatis conjugalis, quæ in ea potestate nubendi fundantur. Nec recta sit paritas, cum in ipsis rebus, à quibus fit, disparitas clara innotescit, maximè cum paritas, si

concedatur, plurimum probet, dum consequentia retineatur.

123 Denique, cur hic Author Statutorum repetitione adeo se tuetur, vt Votum solemnè Castitatis absolutæ à Monialibus Iacobæis releget, indeque vltimè aperiat ad deobligandum eas à clausura; Et simul non affert Statuta, quæ clausuram non de nouo iniungunt, sed supponunt? Maximè illud Statutum, quod *questione præcedenti* transcripsi, in quo Capitulum Generale supponit, tanquam certissimum, Moniales Iacobæas comprehendi sub lege, & rigore Concilij Tridentini iniungentis clausuram? Sanè, si Statutorum autoritas eum mouet ad aliqua fundamenta ex prædictis tradenda, quare non moueatur eadem autoritate Statutorum ad defendendam clausuram? Nonne eadem vi pollent hæc, & illa Statuta? Quæ maior vis est in his, quæ ipse affert, & nos obiter exposuimus, quin clausuræ derogetur, quam in illis, quæ sine tergiversatione, verbis manifestissimis, stant pro obligatione clausuræ seruandæ?

124 Hinc ego pro clausura validum desumo argumentum. Capitulum generale in eo Statuto pronūtiat, & declarat, sub lege, & rigore Tridentini comprehendi Moniales Iacobæas; ergo comprehenduntur. Probo consequentiam. Primò, quia Capitulum generale totum Ordinem repræsentat, constatque Viris grauissimis, nec Statuta proferuntur, ac subscribuntur à Rege nostro, nisi post accuratum examen, & inuestigationem, ac consultationem cum Viris Sapientissimis; Ex hoc ergo capite auctoritatis Capituli Generalis plus est deferendum, quam alijs, si contrariū opinetur. Et alij sanè, vt crediderim, in id insistant, quòd in Monasterijs, in quibus est consuetudo localis, & specialis contraria, non datur clausuræ obligatio; dum vltimè de nouo non imponatur; quod & ego fateor; Sed ea consuetudo affixa est locis, & Monasterijs, in quibus datur; non extenditur vltra, nec est consuetudo Ordinis circa Moniales suas; implicaret enim esse consuetudinem Ordinis respectu omnium Monialium, & Monasteriorū, tum quæ fundata sunt, tum quæ de nouo fundentur, & Ordinem ipsum congregatum in suo Capitulo pronūtiare, non esse talem consuetudinem, sed Moniales comprehendi sub lege Tridentini. Etenim
fi

si esset consuetudo generalis Ordinis, ea lex Tridentini respectu Ordinis iam esset abrogata, & perperam, ac cum implicatione assereretur ab Ordine, Moniales suas comprehendi sub ea lege; si quidem lex abrogata non obligat.

125 Secundò, nam Capitulum generale Ordinis, ut tradidi *disq.* 7. *quaest.* 2. fungitur potestate concessa à Sede Apostolica interpretandi, & exponendi dubia circa Regulam. Tunc sic. Praesens dubium est circa Regulam, siquidem Author praefatus ex Regula infert, Moniales non emittere Votum solenne Castitatis absolutæ, & non teneri ad servandam clausuram. Sed Capitulum Generale declarat hoc dubium, quod praetendit, posse exoriri, aut exortum animaduertit, & pronuntiat ex potestate, quam à Pontificibus habet, Moniales lege clausuræ à Tridentino lata teneri; ergo vel asserendum est, eas teneri, vel potestati, & authoritati Capituli generalis, & privilegio Pontificio concedenti eam potestatem detrahitur. Nec video, quomodo saluis his, possit clausuræ deobligatio defendi.

126 Hæc omnia proposuerim, ut rei momenta perpenderem, non ut apologiam conficerem; tum quia eruditionem, ac doctrinam Authoris, cum quo egi, debita veneratione protequor, & licet nomen ille suum non prodiderit, illusterrimum subodoror, tum quia alienus sum ab umbra offensionis cuiquam exhibenda. Indè etiam, quia rem hanc adhuc sub lite esse, existimauerim, eadè orationis clausula, qua coepi, quaestionem, absoluo.

Disquisitio 15. De bonis decedentium in Ordinibus Militaribus.

Quaestio 1. An Equites Militares de omnibus suis bonis testari possint?

1 EXTAT Bulla Gregorij XIII. quæ incipit, *Romani Pontificis*, expedita ad instantiam Catholici Regis Hispaniarum Philippi II. die 6. Octobris, anno 1576. Quæ reuocatoria est alterius Bullæ editæ à Pio V. qui

licentias testandi, & disponendi de bonis mobilibus, & immobilibus abstraherat ab Equitibus Militaribus. Quæ Bulla incipit, *Sacrofanctum*, & est 73. inter Constitutiones Pij V. expeditaque fuit anno 1568. & asseritur in Statutis Ordinis D. Iacobi, & in Bullario Ordinis de Alcantara pag. 167. Gregorius autem concedit inibi Equitibus Sancti Iacobi, de Calatraua, & de Alcantara, ut possint quomodolibet disponere, & testari de rebus, fructibus, bonis Immobilibus, ac femouentibus; indulget etiam, ut dispositiones antecedentes, quæ effectum non fuerint solitæ ratione Constitutionis Pij V. ad firmitatem, ac robur restituantur.

2 Supponit in ea Bulla Pontifex, ante Bullam Pij V. vel consuetudinem, vel licentias extitisse, ratione quarum Equites Militares de suis bonis disponebant, ac testamenta condebant, approbatque consuetudinem, & licentias prædictas, easque de nouo concedit. Vnde duo sunt manifesta. Alterum, præfatos Equites posse quomodolibet disponere de suis bonis, & de eis testari, sicut ceteri sæculares possunt. Alterum, valida esse testamenta, donationes, contractus, ac dispositiones, quæ ab Equitibus fuerunt conditæ, dum Constitutio Pij V. viguit, nam ait Gregorius XIII. *In eum, quem, antequam à dicto Pio prædecessore Constitutio prædicta edita fuisset, quomodolibet erant, statim restituimus, reponimus, & plenariè redintegramus, suosque plenarios, & integros effectus, impedimentis omnibus sublatis, quæ ex dicta Constitutione proueniunt, sortiri debere volumus, statuimus, & ordinamus.* Hinc tutè possidentur bona, in quæ successit quilibet ex vi dispositionum, ac testamentorum, quæ tunc temporis fuerunt condita, nec possunt ab eis auferri, quasi inualidè relicta, cum fuerint à Pontifice reualidata.

3 Olim Equites Calatrauæ, & Alcantaræ, antequam possent nuptias contrahere, non valebāt de bonis adhuc mobilibus testari; quod si absq. Inuentario, & vltima dispositione decederent, Magister, ut usufructuarius, & Ordo succedebant in eorum bona; & quia dispensationem non obtinuerant ad testandum, qua indigebāt, & ut longius abessent ab effectu proprietatis, non permittēbantur condere Instrumenta publica testamentorum, sed dumtaxat simpliciter scrip-

ture schedulam propria manu subscrip-
tam, quæ Prælati tradebantur, vt bona
Ordini subordinata cernerentur invita,
& in obitu, ac de licentia, seu permis-
sione eorū, distribuerentur pauperibus,
ac operibus pijs, quibus Equites dece-
dentes designauerant sua bona mobilia,
Postmodū sufficiebat, vt in vltima dispo-
sitione ab Equitibus decedentibus delig-
naretur Eques, aut Frater eiusdem Or-
dinis, qui eorum voluntatem exeque-
rentur, & hæredibus, aut operibus pijs
traderent ea omnia bona, de quibus illi
potuerant, iuxta Ordinis ipsius Statuta,
disponere, nempe bona mobilia; nam de
immobilibus disponere tunc nequibāt,
sed Ordo in ea succedebat, & mensæ Ma-
gistrali applicabantur.

4 Verū cum hæc omnia fue-
rint nouo Iure Pontificio emendata, am-
plissimaque facultas testandi concessa,
parū refert ad præsens Institutum, ac
proximè, examinare, & explorare lura, sti-
lum, & dispositiones antiquas ipsorum
Ordinum, quod iam dumtaxat ad histo-
ricam eruditionem spectat. Nec solūm
Gregorius XIII. sed etiam Paulus III.
eam facultatem Equitibus concessit; &
ipsi Ordines in suis Statutis eam expri-
munt, vt cernere est in Statutis Ordinis
D. Iacobi *tit. 5. c. 5.* & in Definitionibus
Ordinis de Alcantara, *tit. 22. c. 4. 5. & 6.*
imò & alij anteriores Pontifices eam
facultatem præstiterunt, (*infra* referen-
di) Equitibus Ordinis D. Iacobi.

5 Ex dictis cernitur, olim ingen-
tis fuisse vtilitatis, quod Equites quo-
tannis Inuentarium exararēt bonorum,
debitorum, & æris alieni, quod proprio
nomine subscriptum solebat tradi tem-
pore Paschatis Confessarijs in Ordine
designatis, à quo illud accipiebat Præla-
tus, & in archiuo reponebat. Idenim cō-
tetendit, vt, decedente Equite, nosce-
rētur, quæ bona relinquere, & de qui-
bus disponere potuerat, aut in quæ ipse
Ordo succedebat, in casibus, in quibus
successio competeat ipsimet Ordini.
Quæ ratio cum cessauerit, constat aper-
tius, quod *disq. 4. q. 2.* asseruim⁹, non pec-
care lethaliter Equites, qui nunc tem-
poris Inuentarium non condunt, ces-
sante contemptu, & defectu debite sub-
ordinationis.

6 Itaque iam licet Equitibus
per plures Bullas Pontificias condere
testamenta, quamuis secus res se habue-

rit, actis retrò sæculis; siquidē Equites
Iacobæi per trecentos annos, & amplius
testari non valuerunt; de quibus in spe-
ciali agemus *quest. sequenti*; Calatrauen-
ses item, & Alcantarenses, vt *nuper* dice-
bamus, testamēta condere non poterāt,
imò nec de omnibus suis bonis per vlti-
mam voluntatem, etiam absq; testamen-
to, disponere. Vnde in Definitionibus
Ordinis de Alcantara *cap. 6. tit. 2.* fit mē-
tio cuiusdā Definitionis antiquissimæ,
in qua Equitibus, & Fratribus permitte-
batur disponere solūm de medietate bo-
norum mobilium, & remouentium.

7 Deinde *ibidem* asseritur, hæc
facultatem fuisse extensam ad dispen-
dum de cunctis bonis mobilibus, in Capi-
tulo Generali Placentiæ celebrato à loā-
ne de Zuñiga Ordinis Magistro. Demū
additur; *Mas los Caualleros desta Orden,*
que tomaron los habitos despues de la conce-
cion de la Bula de casar, podran hazer inuen-
tario, ò testar de sus bienes muebles, y rayces,
con tal condicion, que no dejen mandas à mu-
ger, con quien ay an pecado, ò sido infamados.
Quæ conditio ab ipsis Pontificibus sub-
iungitur in facultate testandi, vt *quest. se-*
quenti ostendam, & exponam. Quare le-
gatum relictum ei fœmine erit nullum,
cum possint Pontifex, & Ordo, quibus
subordinati sunt Equites, ac Clerici Fra-
tres, similes prohibitiones honestati, æ-
quitati, ac iuri consentaneas, famæque
ipsius Ordinis expedientes, apponere,
ita vt quidquid secus fiat, irritum eua-
dat.

*Questio 2. An, & quomodo
Equites, & Clerici Fratres Mi-
litiæ Sancti Iacobi testari
queant?*

8 I N Statutis Ordinis *titulo 5. cap.*
5. fol. 72. dispositum est, quod
Commendatarij, & Fratres lai-
ci (quo nomine Equites nuncupantur)
possint pro arbitrio suo de omnibus suis
bonis testari; dummodò relinquunt Ma-
gistro Ordinis mulam, in qua equitant,
& vas, in quo bibunt; & insuper equum,
& arma Commendatario maiori. Præte-
rea, qui Commendas habent, domos, ac
facultates illeas, ac reparatas conserua-
re tenentur; alias ex eorum facultatib⁹
proprijs id erit præstandum.

9 Fratres etiam Clerici permittuntur ibi testamenta condere, dummodo Beneficijs Ecclesiasticis gaudeant, ac singulis triennijs a Priore Monasterij licentiam exposcant, ac quintam partem bonorum suis Monasterijs relinquunt. Potest autem Prior Monasterij, sub cuius Prouincia Fratres Beneficiarij degunt, eam licentiam illis praestare, quamuis in eo Monasterio non fuerint in Ordinem admissi. Commendatur ibidem Equitibus, ac Clericis Fratribus decedentibus, vt libros, vel scripta, si quae digna lectu habeant, legent ei Monasterio, erga quod magis afficiantur, vt in eius Bibliotheca ad communem vtilitatem reponantur. Debent etiam Fratres Clerici quotannis Inventarium facere, vt *alibi dixi*, & licentiam ad vtendum suis bonis exposcere. Quod si licentiam ad testandum, vel ad vtendum bonis non exposcant, & e vis decedant, Monasterium eorum bona omnia capit. An autem sufficiat petisse, si ob aliquod accidens concessio non fuit praestita, aut non peruenit ad manus obuentis, lis fuit nostro aeuo celebris; sufficere crediderim, cum Frater Clericus, quantum est ex se, debito suo satisfecerit, & ostenderit subiectionem, ac subordinationem, quae praecipue in eo interditur.

10 Ex hoc Statuto infero primo, Fratres Clericos Iacobaeos, qui Beneficijs non gaudent, non posse condere testamentum, cum id indultum expresse concedatur Beneficiarijs, & exceptio firmet regulam in contrarium; quare disponere poterunt de suis bonis, dum obuent, eo modo, quo Clerici Fratres Calatrae, & Alcantarae, de quibus egimus *supra*. Quod si Frater Iacobaeus fuerit Beneficiarius, & Beneficio renuntiauerit, existimo sane, posse testari, cum priuilegia sint amplianda; & supponatur ille, bona ex redditibus Beneficij adquisiuisse, de quibus animus Pontificis Gregorij XIII. & mens Statuti praedicti fuit, vt testari valerent. Nisi ille post renuntiationem Beneficij ad Monasterium redeat, & degat, vt Conuentualis ex bonis Monasterij; tum enim testari non poterit; si vero quis habeat Capellaniam, & intra Monasterium degens sumptus suos persoluat, testari vaiebit, quia absolute dicendus est actu habere Beneficium, sub cuius nomine Capellania venit.

11 Infero secundo, Priorem proprii Monasterij, in quo admissus est

Frater Clericus, posse facultatem praefatam quolibet triennio concedere, etiam si ille Beneficium habeat extra Prouinciam praedicti Prioris. Etenim, quod in Statuto dicatur, posse Priorem Monasterij, intra cuius Prouinciam Monasterium iacet, eam licentiam impertiri, non tollit, quominus proprii Monasterij Prior id ipsum valeat, cum illud quasi per indultum in Statuto concedatur, non vero vt necessarium designetur.

12 Infero tertio, valde insuetum iam esse, ea legata, quae Magistro, & Commendatario maiori sunt relinquenda, praestare; vel quia Rex noster, qui in locum Magistri in omnia haec iura successit, liberaliter haec condonat, & iridem Commendatarius parum de his curat; vel quia aliqua est incuria in his exigendis legatis, quae sane possunt exigi. In Ordine Calatrae statutum est *tit. 33. c. 8*. Et in Ordine Alcantarae *tit. 22. cap. 9. & 10*. quid ex bonis Equitum Defunctorum pertineat ad Commendatarios maiores, ad Sacristas maiores, & ad Monasteria; & quidem Monasteria conantur obtinere ea, quae ad ipsa attinet; verum valde in desuetudinem abierunt cetera, vt experientia constat.

13 Infero quarto, adeo mihi certum esse Fratres Clericos Iacobaeos, qui Beneficio Ecclesiastico non fruuntur, non posse condere testamentum, vt non videam, quo iure, autoritate, aut ratione, aliqui ex illis (vt audio) sibi persuasum habeant, posse testari. Etenim in Statutis nouissimis Ordinis, editis anno 1655. & relatis *supra*, facultas testandi solis Fratribus Beneficiarijs conceditur, nec vlla in pagina (nam omnes euolui) quidquam aliud continetur. Id autem est irrefragabile fundamentum; Incredible enim est, D. D. Franciscum de Vergara Senatorem tunc Regium Ordinum, nunc Fiscalem Supremi Senatus Castellae, Virum eximium eruditione, ac sapientia, compilantem ea Statuta, omisisse aliquod priuilegium, quod non preuiderit.

14 Deinde nunquam licuit Fratribus Clericis in Monasterio degentibus, nec his, qui redditibus non potiuntur, condere testamentum. Et, vt res comprehendatur, sciendum est, plus trecentis annis post Confirmationem Ordinis non licuisse, adhuc Equitibus, condere testamentum; ac in eorum decedentium bona, Magistrum Ordinis successisse;

cessisse; Eisque facultatem testandi concessam fuisse ab Innocentio VIII. qui in Pontificatum fuit assumptus anno 1484. Postmodum Clemens VII. qui creatus fuit Pontifex anno 1523. dispensauit, ut Fratres Clerici extra Monasterium degentes, & redditibus gaudentes, testari valerent; quibusdam limitationibus adiunctis, ut dilucidè tradit Magister Isla *In Comment. Regula huius Ordinis fol. 37.* Eam facultatem à Clemente VII. concessam confirmauit Paulus III. anno 1534. cuiusque Bullam affert Didacus de la Motte *In tract. de Confirmat. huius Ordinis lib. 1. cap. 4. §. 39.* Deinde Pius V. eas facultates omnes testandi, & disponendi de bonis abrogauit, scilicet quæ ab Apostolica Sede emanabant. De nunc Gregorius XIII. illas restituit solum respectu Equitum Ordinum D. Iacobi, Calatrae, & Alcantaræ, non verò respectu Clericorum Fratrum, ut *superius* annotauimus; alias, cum sit æqua dispositio Gregorij XIII. respectu horum trium Ordinum, pariter ex vi illius possent testari Fratres Clerici Calatrae, & Alcantaræ; quod tamen omnino esse falsum, constat.

15 Igitur nunquam ex concessione Pontificum licuit Clericis Fratribus Iacobæis intra Monasteria degentibus, aut non habentibus redditus etiam extra Monasterium, testari. Rursus omnes facultates testandi reuocatae sunt à Pio V. saltem quoad non Beneficiarios, nec gaudentes redditibus, & à nullo Pontifice restituta. Restat ergo, quod hi solum possint de suis bonis disponere, si id suus Ordo permiserit; nam, ut *superius* attigi, Pontifices non limitauerunt potestatem Ordinis, quominus ipse in suis Statutis valeret præstare facultatem disponendi absque testamento, quoquo modo de bonis. Tunc sic. Ordo non potuit concedere eam facultatem testandi Fratribus Clericis non habentibus Beneficia, (aut similibus *infra* exponendis) nec alicubi reperitur ea concessio facultatis à Pontifice indulta; igitur præter Fratres Beneficiarios nullus alius potest condere testamentum. Nec video vllū penitus fundamentum ad oppositum.

16 Sed dices, iuxta hanc doctrinam nec Fratres Beneficiarios posse testari. Nam à Pontificibus non est restituta eis facultas testandi ablata à Pio V. Deinde Ordo ipse nequit concedere facultatem testandi suis Religiosis; haec

enim solum Pontificem posse præstare, docent Nauarrus *de regularib. cons. 2. v. 22. & 44.* P. Molina *de iustit. tom. 1. disput. 141. vers. Dubium est.* P. Lelsius *de iust. lib. 2. cap. 41. num. 72.* P. Thomas Sanchez *tom. 2. summ. lib. 7. cap. 8. num. 5.* Basilius Legionensis *de matrim. lib. 7. cap. 13.* Vbi proponit antiquas permissiones, ut Religiosi testarentur, & leges Ecclesiasticas postmodum prohibentes eis, testari. Vnde nullum restat caput, ex quo illi testari queant.

17 Primò responderi valet, post Pium V. obtentam fuisse ab Ordine D. Iacobi dispensationem ab aliquo Pontifice, ut Fratres Beneficiarij testari valeant; quam dispensationem sæpè, & facile concedi à Summis Pontificibus, tradit P. Molina *ubi supra, versu, Ibidem.* Id in eo potest fundari, quod in Statuto præfato Ordinis renouato nouissimè asseritur, posse Beneficiarios Fratres testari; quod nequaquam assereretur, si dispensatio, & facultas non fuisset ab Apostolica Sede impetrata; dum supponatur, Ordinem ipsum nequire facultatem ad testandum concedere.

18 Secundò asseri potest; hanc facultatem testandi, qua gaudent Fratres Beneficiarij, dimanare à Pontifice Clemente VII. & Paulo III. quos *suprà* retulimus; & non fuisse reuocatam à Pio V. (non autem extat alia Pontificia reuocatio.) Moueor, nam P. Molina *ubi supra*, hæc habet; *Ad motum proprium Pij V. dicendum est, &c. Adde, receptum non esse usque ad hanc diem eiusmodi Motum proprium in Hispanijs, præsertim quoad Commendatarios. Vbi vox præsertim, non denotat, receptum esse quoad Fratres Clericos, qui aliundè facultatem habebant testandi, ut patet ex communi modo loquendi. Quod si insurgas asserendo, receptum sanè fuisse; alias Philippus II. Rex noster non postulasset Bullam à Gregorio XIII. ut possent Equites trium Ordinum Militariū D. Iacobi, Calatrae, & Alcantaræ testari. Respondeo, piè admodum eā Bullam fuisse efflagitatam, ad maiorem conscientiae securitatem vndique conseruandam, ut *in superioribus* libaui; quod exindè ampliùs innotescit, nam fuit petita quoad Equites, & P. Molina ait, præsertim quoad illos non fuisse in Hispanijs acceptatam.*

19 Sed stando huic secundæ solutioni *suprà* tradite, contendat aliquis, non

non solum Fratres Beneficiarios posse condere testamentum, sed alios, qui extra Monasterium degunt, & gaudent redditibus, qui non sint ex Beneficijs; nam id ex Clemente VII. tradit Magister Isla ubi supra, ibi. *Y por la misma razon tengo por mas seguro, que se aya ansimismo dispensado con los Freyles Clerigos, que tienen rentas, y viuen fuera de los Conuentos, &c.* Respondeo primò, forsan supponi à Magistro Isla, redditus non haberi à Fratribus Clericis, nisi ex Beneficijs Ecclesiasticis, aut muneribus Ecclesiæ annexis, (quales sunt Capellanix honorariæ Regis) atq; adeo de his solum loqui, cum communiter alij redditus à Religiosis non possideantur, nisi Ecclesiastici ex suis redditibus, & ex his, qui ex redditibus illis ipsis per industriam comparantur. Respondeo secundo, in Statuto nouissimo Ordinis (apè relato solù asseri concedi, quòd Fratres Beneficiarij testari possint, vnde estò alij non Beneficiarij velint contendere, se, dum non sint Conuentuales, posse testari, ex prædicto Statuto reuincuntur.

20 Sed dicent, ex vi Bullarum Clementis VII. & Pauli III. eis licere, testamenta condere; nam hi Pontifices concedunt eam facultatem omnibus Clericis Fratribus, dum non sint Conuentuales, aut pro Conuentualibus non deseruiant, de omnibus bonis acquisitis ex Beneficijs (dummodò Beneficia sint propria ipsorum Ordinum) & de quibuscumque bonis alijs vndecumque sua industria licitè acquisitis; quæ sunt verba Pauli III. Ordinem autem in præfato Statuto non potuisse limitare, aut reuocare indultum Pontificium.

21 Respondeo, Ordinem ipsum, In cuius gratiam ea indulta sunt expedita, sic ea intellexisse, & accepisse, vt solum Beneficiarijs concessa esse credantur, qui de bonis Beneficiorum, & alijs sua industria acquisitis, scilicet per vsù, & industriofam administrationem reddituum, quos ex Beneficijs comparant, possint testari. Vnde acceptioni, & persuasioni Ordinis, satis in Statutis expressa, standum est; cum probabile non appareat, à Viris doctissimis, qui Bullas accuratè euoluerant, & Statuta compilarunt ex Ordinis commissione, fore omitterendum quidquã, maximè id, quod ad praxim quotidianam spectat.

22 Hinc Capellani honorarij

Regis testari queunt, quia gaudent prebendi Ecclesiasticis, designatis vt talibus in Statutis, earumque fit collatio, ex suaque natura sunt perpetuæ. At dubitabis, vtrum Priores Monasteriorum, & Rectores Collegij Iacobæi Salmantini possint testari præcisè quæ tales, cum ea sint munera temporalia, triennio durantia, nec ex natura sua perpetua, in quo à ratione Beneficij Ecclesiastici deficere videntur? In primis dicat quis, Prioratus Monasteriorum, qui intra Ordinè sunt Dignitates, maximè hi, in quibus datur iurisdictio quasi Episcopalis, nempe Prioratus de Vcles, & Sancti Marci Legionensis, sortiri rationem Beneficij Ecclesiastici, indeque Priores obeuntes posse testari, cum sit sufficiens fundamentum, vt priuilegia, quæ latè sunt interpretanda, ad eos extendantur. Cui cogitationi non dissentio. Nam quamuis ab ipsis Monasterijs sustententur, alios redditus habent ratione Dignitatis. Et datur fundamentum, vt hæc interpretatio subsistat. At, finito Prioratus tempore, si extra Monasterium absque Beneficio decedant, an possint testari, sicut possunt hi, qui Beneficio renuntiarunt, & ex bonis Monasterij non degunt, dubium exortitur. Censerem ego, posse testari de redditibus, quos ratione Prioratus obtinuerunt, & quos eorum occasione, industria sua, compararunt; nam is videtur fuisse animus, & mens Pontificum, ac Statuti Ordinis, dum semel supponatur conditio requisita, nempe quòd Beneficia obtinuerint. Rectores autem prædicti Collegij, præcisè quæ tales, iuxta dicta, testamentum condere non valebunt.

23 De Administratoribus Hospitalium, & Vicarijs Monialium, etiam dubitabis, an queant testari? Ratio dubitandi est, quia extra Monasteria degunt, nec ex eorum bonis viuunt, nec Priorum sunt subditi; quare viderur eadem esse ratio, vt testari ipsi possint, ac possunt hi, qui ex redditibus Beneficiorum aluntur extra Monasteria. Sanè, si ad verba Statuti attendamus, eos non posse testari, videtur apertum, cum Beneficia non habeant, nec ea munera possint Beneficia nuncupari; nisi eiusmodi sint, vt cura animarum illis annectatur, atque eorum fiat collatio.

24 Nec consuetudo potest illis fauere, cum ipsis Ordo resistat, dum Statutum edit in lucem, quo monentur non posse

posse facere testamentum, nisi Beneficijs Ecclesiasticis gaudeant. Nisi indè moneantur, quia iuxta communem acceptationem, & persuasionem Ordinis sub nomine habentium Beneficia intelliguntur hi omnes, qui extra Monasteria degunt, & in muneribus ipsius Ordinis occupantur, indeque redditus capiunt, unde victitare queant, (sicut in simili statim asseram.) Hæc sanè est res facti, non iuris; standumq; erit asserto Virorum, qui in ipso Ordine sint timoræ conscientia simul, & spectatæ doctrinæ, ac in rebus Ordinis apprimè experti, & versati. Ceterùm si Clericus Frater Iacobæus sit Senator, aut Quæsitore Fidei, vel aliud simile munus obeat, quamvis Beneficiũ non habeat, poterit testari; per æquiparationem enim, & interpretationem, rectè ad hos casus licentia extenditur; Si quidem redditibus propria industria partit tunc gaudet, de quibus possit testari; sicut quando est Beneficiarius; imò redditus sunt titulo temporali acquisiti; Obrentio autem reddituum impulit ad potestatem testandi concedendam; nec fuit aliquod motiuum eius concessionis, quod non reperiatur in his casibus.

15 Id annotauero, in Bullis Pontificum, in quibus licentia testandi modo iam dicto indulgetur, ita limitari facultatem, vt testatores nequeant bona relinquere *filijs, seu nepotibus ex damnato coitu procreatis, nec adulteris, seu inhonestis, aut quarum conuersatio à iure esset eis prohibita, mulieribus.* Hæc tamen prohibitio non maiorem vim retinet respectu Clericorum Fratrum Militarium, quàm ea, quæ edita fuit à Pio V. in Constitutione, quæ incipit, *Quæ Ordini,* respectu Clericorum sæcularium, quibus prohibet, ne possint donare causa mortis, aut in testamento relinquere filijs spurijs bona ex suorum Beneficiorum fructibus acquisita. Et insuper in Constitutione, quæ incipit, *Ad Romanum spectat,* eam prohibitionem extendit ad cætera bona patrimonialia Clericorum.

26 Has autem Constitutiones exponunt Nauarrus, Villalobos, Trullench, P. Azor, & Filiucius, quos retuli, & secutus sum tomo *de Iure Academico lib. 3. à n. 573.* asserentes, Pontificem non potuisse statuere quidquam contra ius naturæ alendi filios, sed positus terminis aptis, solum prohibuisse Clericis, ne quidquam relinquerent filijs, si hi, unde

sustentarentur, haberent; quo posito, potuit Pontifex eam prohibitionem discernere. At, si filij non habeant, unde victitent, ius naturæ vrget, vt eis alimèta relinquatur; & non solum ea, quæ sunt simpliciter necessaria, sed quæ naturali æquitate debentur; unde poterit Clericus filiam spuriam dotare, quia dos nomine alimentorum continetur.

27 Id ipsum aptandum est Clericis Fratribus, si fortè (quod Deus auertat) filios spurios habeant; eis enim relinquere poterunt alimenta, si illi aliundè ea non habeant, quia id est pium legatum; & sicut possunt bona in pia opera expendere, ita & in hoc. Attamen respectu aliorum, ad quos prohibitio Pauli III. in verbis *suprà* appositis extenditur, cum ratio exigentiæ iuris naturæ non vrgeat, debet prohibitio obseruari; nempe respectu faminarum, quarum conuersatio, vt ait Pontifex, est prohibita, & similiũ.

Questio 3. An, & de quibus bonis possint per ultimam voluntatem disponere Clerici Fratres Militiarum Calatrae, & Alcantarae?

28 CLERICIS Fratribus Militariis Ordinum Calatrae, & Alcantarae permissum est disponere de suis bonis mobilibus, cum è viuis decedunt, seruatis his conditionibus. Prima est, quòd id fiat cum subordinatione, & dependentia ab Ordine, eique Prælatis, quorum licentia supponitur ad eam dispositionem, extatque declarata in Capitulis, & Definitionibus Ordinum. Quæ licentia, cum sit ab ipsis Ordinibus reuocabilis, non tribuit Fratribus Clericis dominium, & proprietatem bonorum.

29 Etenim, iuxta doctrinam Patris Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 16. num. 12.* aliud est, concedere facultatem reuocabilem, aliud concedere illam ad actum irreuocabilem; sic patris licentia concessa filio ad contrahendũ matrimonium, ante illud est reuocabilis, estò post ipsum iam contractum sit irreuocabile. Similiter licentia concessa ad disponendum de bonis potest reuocari, licet ipsa dif-

dispositio irreuocabilis foret. Quod sufficit, ut eiusmodi dispositio non aduersetur voto Paupertatis; quia is, qui disponit, præstat id non ut dominus, sed nomine alterius. Inde etiã eã licentia facit, ut donationes à Religiosis peractæ sint licitæ, & validæ, quia reuocabilis est licentia, & Paupertatis voto non detrahitur. Itã docent Emanuel Rodriguez in *quæst. reg. tom. 3. quæst. 29. art. 8.* Ioannes de la Cruz *de stat. relig. lib. 1. cap. 3. dub. 2.* P. Vazquez *de redditibus cap. 3. dub. 2. num. 10.* P. Sanchez *de relig. lib. 7. c. 19.* Diana *1. part. tract. 6. resol. 23.* Eusebius de Herrera *de stat. relig. decis. 5. fol. 163.* Basilius Legionensis, & alij.

30. Secunda conditio est, quod ea dispositio non conficiatur per modum testamenti. Sic enim ab ipsis Ordinibus est dispositum; tum quia testamenti factio prohibita iam est Religiosis; iuxta dicta *n. 24.* nec ab Ordinibus potest dispensari in hac lege Pontificia; tum ut affectus proprietatis longè vitetur; & ut dispositio magis dependens; & subordinata sit Ordinibus ipsis. Hinc anno 1344. cum Fr. Aegidius Abbas Morimundi Ordine in de Alcantara visitaret, id inter alia stabiliiuit; *Otro si mandamos, que ningun Freyle non faga testamento; y si lo ficere, sea echado à la puerta; è si murierè, que no sea soterrado; y si fuerè soterrado, que lo desotierren.* Quæ dispositio etiã penes Equites verfabatur, qui vocabantur Fratres, & adhuc tunc testari nequibant. Et, quamuis iuxta sententiam Patris Suarez *loco nuper relato*, non aduersaretur ex se Voto Paupertatis factio testamenti irreuocabilis proueniens ex licentiã reuocabili, tamen manifestius ei Voto satisfiit, si tum licentia, tum dispositio sint reuocabiles. Quare potest Ordo ipse (quod raro, vel nunquam eueniet) post dispositionem vltimam, & obitum Fratris Regularis, bona ab ipso relicta aliter applicare, & disponere, si id ob vrgentes causas fieri debere censeatur; de quo *infra quæst. 4.*

31. Hæ vltimæ dispositiones olim conficiebantur in Inuentario, aut Memoriali, in quo decedens suam exprimebat voluntatem, & subscribebat; fidesq; ei adhibebatur non secus ac si fuisset peractum Instrumentum publicum coram testibus à Tabellione. Postmodum ut occluderetur aditus fraudibus, quæ interuenire poterant, fuit stabilitum, ut

Clerici Fratres decedentes suam vltimam voluntatem declararent scripro, aut verbis, coram Tabellione, & testibus, ita tamen ut non fieret Instrumentum per modum testamenti; sed simplicis declarationis.

32. Ex ipso autem Ordine debent esse hi, qui vices gerunt Testamentariorum; seu executores sunt vltimæ voluntatis; saltem ex illis vnus, qui statim ac Frater Clericus decedit, absque noua licentia, aut permissione debent adimplere ea, quæ spectant ad suffragia pro defuncto. Deinde monere debent, attentis Definitionibus Ordinum, Capitulum, si tunc temporis sit congregatum; aut aliter Senatuum, Regium Ordinum, de bonis relictis à defuncto, & de eorum dispositione, ut illis non repugnantibus; executioni mandetur; & bona expendantur in vsus pios designatos à defuncto, ut potè in Ecclesias, pauperes, consanguineos indigentes, aliaque similia, ad quæ possunt Clerici Fratres decedentes sua bona destinare, nec enim eis facultas est concessa ad disponendum de bonis nisi in ordine ad opera pietatem redolentia. Videatur in Definitionibus Ordinis de Alcantara *cap. 6. & 7. tit. 22. & cap. 5. tit. 19.* & in Definitionibus Calatrauæ *titulo 33. à cap. 3.* Hodie in vsu non exrat, ut moneatur Capitulum, aut Senatus de dispositione decedentium; sed Visitatoribus redditur ratio de adimplitione voluntatis defuncti; Cui sanè Ordines annuunt. Et sic in Definitionibus Alcantarae statutum est *tit. 22. cap. 7.*

33. Sequitur ex his, Ordinem succedere in bona Clerici Fratris, qui decessit, quin de illis dispoferet; non enim alius ei potest esse hæres necessarius. Etenim ipse Religioni adquisiuit, quæcumque habuit; & de eius beneplacito poterat ad vsus pios relinquere bona mobilia adquisita; unde, si non reliquerit, penes ipsam Religionem manet, cuius sunt. Ita exprimitur in Definitionibus Alcantarae *cap. 7. tit. 19.*

34. Cæterum absque speciali licentia nequeunt Clerici Fratres Militiarum (exceptis referendis *infra*) disponere, cum obeunt, de bonis immobilibus, si fortè aliqua adquisierint. Id suadetur primò, quia Definitiones, seu Statuta permittentia illis disponere per extremam voluntatem de suis bonis, loquuntur de mobilibus, ut ex contextu ipsarum

ipsarum Definitionum, & communi estimatione ipsorum Militariū Ordinū liquet; vnde excepta censentur ab hac permissione, & facultate bona immobilia. Secundò, quia nec viuentes possunt Clerici Fratres bona immobilia donare, vt stabilimus *disquis. 4.* ergo nec morientes poterunt illa expendere, cū nihil speciale eis concessum sit respectu vltimæ dispositionis, quod antecedenter nõ valeant præstare. At, si necessum sit, bona immobilia vendi, vt debita soluantur, id valebit effici, sicut in simili asseruimus *loco relato.*

35 Tertiò, quia aliqui Clerici Fratres, qui bona immobilia in vltima dispositione legarunt, prius specialem ad id facultatem poposcerunt; quod signum est manifestum, absque ea facultate non posse id fieri, alias non posceretur. Et, vt ab alijs absteineam, anno 1560. D. Fr. Petrus Gutierrez, Sacrista maior Ordinis de Alcantara petijt, & obtinuit licentiam ab Imperatore Carolo V. & à Capitulo Generali, vt posset bona immobilia in vltima dispositione prohibito legare. Quam facultatem in Breui speciali approbavit, & confirmavit Pius IV. anno 1562. Vt inde constet, adeò esse certum, non posse Fratres Clericos Militiarum de bonis immobilibus disponere, vt etiam post obtentam licentiam specialem ab Administratore Ordinis, & Capitulo Generali, visum fuerit necessarium, aut expediens, à Pontifice approbationem, & confirmationem eslagitare. Excipiuntur Priores formati Ordinis Calatravæ, qui possunt de bonis immobilibus disponere, dum obeunt, vt extat in Definitionibus *tit. 3. cap. 7.* & similiter dum viuunt.

36 Attamen pro comperto habeo, absque Pontificis speciali facultate, posse ab ipso Ordine præstari licentiam disponendi de bonis immobilibus. Quippe Ordo habet dominium eiusmodi bonorum, & sicut ipse potest de illis disponere, sic etiam valet indulgere alteri, vt disponat, quasi eius nomine. Et sicut concedit Clericis Fratribus, vt de bonis mobilibus disponant, ita concedere potest, vt disponant de immobilibus, cum non minùs sit dominus vnus generis bonorum, quàm alterius. Quod confirmatur, nam de facto Ordo, seu Senatus Regius Ordinum sæpè concessit licentiam Fratribus Clericis, vt in vita donarent

aliqua bona immobilia, vt attigimus *disquis. 4.* quin accederet facultas Pontificis; non autem dubitandum est de potestate Senatus Regij ad eam licentiam concedendam, cū eam concesserit. Vnde potest eandem concedere, vt Fratres Clerici, cum obeunt, de bonis immobilibus disponant.

37 In vltima dispositione tenentur Clerici Fratres relinquere bona necessaria, vt restaurentur res Ordinis sibi commissæ, si deteriores sint redditæ. Alcantarenses etiam debent relinquere suum lectum, aut decem ducata aulæ egrotantium sui Monasterij; Sacristæ maiori libros Ordinis, seu continentes Statuta, & ceremonias Ordinis, aut eorum loco tria ducata; insuper cæteros libros Bibliothecæ Monasterij, seu duodecim ducata. Extat in Definitionibus Ordinis *tit. 2. cap. 5.*

38 Ex dictis etiam colligo, posse Ordinem præstare licentiam, vt Clerici Fratres, qui intra Communitatem è viuis decedunt, (nam hi aliundè nequeunt ibi decedentes de bonis generaliter disponere) de bonis suis disponant. Ratio est *nuper* tradita. An verò valeat Senatus Ordinum, annuente ipso Monasterio, id præstare? Respondeo, posse; cum sit Prælatus Superior, & velut Generalis Ordinum, nec fiat præiudicium Monasterio scienti, & consentienti; sicut Prælatus Religionis non Militaris potest licentiam præbere subdito morienti, maximè annuente Monasterio, vt de aliquibus libris, seu similibus disponat.

39 In præsentia aduerto, Priorem Alcantaræ, cui decedenti è viuis permittitur in Definitionibus *tit. 5. cap. 11. num. 5.* dispositio bonorum, posse de eis disponere, si obeat post Prioratum finitum; ea enim bona supponuntur propria industria, & labore parta, & ex emolumentis Prioratus prouenientia, indeque ei indulgetur, vt possit disponere de ipsis; Quæ ratio adhuc post Prioratum finitum militat; & iusta, ac prudenti interpretatione placitum Ordinis donatur, ac extenditur. Administrator Calatravæ, si aliundè non sit Prior formatus, nequibit de bonis immobilibus disponere, de quibus possunt Priores formati Calatravenses; De mobilibus autem poterit disponere Administrator, si antecedenter extra Communitatem degebat, nã tunc poterat de illis disponere; nec Ordo

vult eius restringere potestatem, dum ad illud munus euahitur. Si verò Administrator nunquam extra Communitatē extiterit, (quod rarò eueniet) cū nihil de illo in Definitionibus, prout Administratore, quoad hoc permittatur, disponere non valebit de bonis, cum obeat; nec enim adest licentia, nec fundamentum extensionis prudens, & per æquiparantiam. Nec possunt alij in Communitate obeuntes disponere de bonis; siuè sint emolumenta, siuè redditus Cappellaniarū, quib⁹ gaudebant. Id ita consuetudine est præfixum, nec licetia ad id expressa; aut interpretatiua datur.

40 Quoties autem Clerici Fratres vbi cumque sint, non disponunt de bonis, dum obeunt, Monasteria in ea tuc cedunt. Rectores Collegiorum, nisi aliundè titulo disponendi de bonis gaudeant, nequeunt obeuntes disponere; & de Rectore Collegij Alcantarēsis iustituitur in Definitionibus tit. 15. c. 11. n. 12. Cuius bona inter Monasteriū, & Collegium ex æquo diuidi, iniungitur.

41 Sed contendat aliquis aduersus dicta, posse hos Clericos Fratres Militiarum facere testamentum de bonis quibuscūq; ex Bulla Gregorij XIII. quæ incipit; *Romani Pontificis*; expedita anno 1576. ad instantiā Catholici Regis Philippi II. & est reuocatoria Motus proprii Pij V. qui prohibuerat facultatē testandi concessam à Paulo III. Militibus Ordinum; vbi sic ait Gregorius; *Nos igitur commodis Militum Militiarum prædictarum*, (scilicet S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ) quibus idem Philippus Rex præest; *consulere ac Philippi Regis voluntati hac in parte satisfacere volentes, Constitutionisq; prædictæ feriem*, ac si de verbo ad verbū infereretur presentibus; pro expressis habentes; illam; nec non illius omnes effectus (quoad hoc vt S. Iacobi de Spatha; de Calatrana; & de Alcantara; Prioribus; Præceptoribus; & alijs ipsarum Militiarum obtinentibus Beneficia, & quouis nomine nuncupatis Militibus, quæcūque licenti e, & facultates testandi, & alias quomodolibet disponendi de rebus; fructibus, & bonis immobilibus, mobilibus; & semouentibus, vt præfertur, suffragentur, eademque licentiæ; & facultates in posterum valeant, ac perpetuam roboris firmitatem obtineat, suosq; effectus plenè sortiuntur) penitus, & omnino; Apostolica auctoritate tenore presentium tollimus, & abolemus. Ecce loquitur Pontifex de Prioribus, & habentibus Benefi-

cia, sed Clerici Fratres sunt, qui Beneficia habent, & etiam sunt Priores Monasteriorum; ergo eis competit potestas testandi de quibusuis bonis.

42 Respondeo, Pontificem in hac Bulla solum loqui de Equitibus Militiarum, non de Clericis Fratribus. Id constat primò, quia Pontifex asserit; *Nos igitur commodis Militum Militiarum prædictarum*, solum intendens vtilitati Militū consulere; Et in Epigraphæ eius Bullæ sic extat; *Gregorius PP. XIII. reuocat Motum proprium Pij V. prohibentis facultatem testandi Militibus à Paulo III. concessam*; vt constat ex Priuilegijs Ordinis de Alcantara, pag. 167. Militum autem nomine non veniunt Clerici Fratres, sed Equites.

43 Secundò, quia verba Priuilegiorum, quæ ad instantiam alicuius imperrantur, intelligenda, ac interpretanda sunt iuxta petitionem supplicantis, vt cum Felino, & alijs docet Emanuel Rodriguez in addit. ad Bull. Cruc. ad §. 9. n. 109. Philippus verò Rex noster solum à Pontifice poposcit reuocationem Motus proprii Pij V. quoad Equites, vt ex narratiua petitionis liquet, ipseq; Pontifex solum intendit annuere postulationi; vt cernitur ibi; *Ac Philippi Regis voluntati hac in parte satisfacere volentes.*

44 Nec obstat vox *Prioribus*; qua vritur Pontifex; non agit namq; de Prioribus Monasteriorum, aut de habentibus Beneficia Curata Ordinum, qui solent Priores nuncupari, sed de Equitibus Prioribus, vt comprehendat omnes Milites Equites quouis nomine nuncupatos, si fortè aliqui dicantur Priores, sicut in Ordine Sancti Ioannis dantur Equites Priores; Imò in Ordine de Alcantara primus Prælatus, seu Magister Don Gomecius nuncupatus fuit Prior, & postmodum alij Equites, qui Beneficia obtinuerunt, eodem Priorum nomine fuerunt appellati.

45 Nec obstant ea verba *Beneficia obtinentibus*. Nam etiam ex Equitibus aliqui Beneficia obtinuerunt, voluitque Pontifex omnes Equites includere, quare postmodum addidit; *Et quouis nomine nuncupatis Militibus*; non ait autem *Religijs*, sed *Militibus*, vt solum de Equitibus sermonem habere cernatur; Vnde cum designasset Milites ijs gradibus, aut qualitatibus affectos, quæ possent verosimiliter reperiri (& inter eos, Bene-

nefficia habentes) insuper adiunxit quous nomine nuncupatos Milites, ne vllus esset euentus, aut Gradus, qui non inclusus iudicaretur.

46 Et sanè id ampliùs stabilitur ab absurdo, quod ex opposito sequeretur; nam si Clerici Fratres inclusi censerentur in eiulmodi Bulla, possent non solùm testamēta condere, verùm & Vincula, ac Maioratus fundare, & relinquere suis consanguineis, aut alijs, sicut posunt Equites ex vi ablationis impediementi à Pio V. impositi, & facultatis à Gregorio XIII. concessæ: quod omnino est absolum, & nunquam in Ordinibus Militaribus permillum, aut intentum.

47 Verùm replicabis. Iuxta doctrinam traditam nihil Gregorius XIII. indulfit Clericis Fratribus Militiarum, nec reuocauit quoad illos Breue, seu Morum proprium Pij V. Ergo hic Motus proprius respectu Clericorum Fratrum in sua vi, & robore manet. Tūc sic. Pius V. reuocauit omnibus Militaribus facultates testandi, & disponendi de suis rebus, vt constat ex ipso Motu proprio, & videri potest apud Nauarrum *comm. 2. de regular. super cap. non dicatis, num. 56*. Igitur non poterunt Clerici Fratres disponere de suis rebus, adhuc mobilibus, non solùm per modum testamenti, sed nec per aliam vllam viam, qua suam aperiant extremam voluntatem. Vnde videtur colligi, falsam esse doctrinam initiationis huius questionis traditam.

48 Respondeo, Pium V. prohibuisse Militaribus, testari, & disponere de suis bonis, virtute priuilegiorum specialium, quæ ab Apostolica Sede fuissent obtenta, quæ per eum Motum proprium reuocauit; At verò non prohibuisse dispositiones, quæ possent fieri iuxta propria Statuta, & Definitiones Ordinum, de quibus non fuit locutus, nec quidquam circa hæc immurauit. Hinc cum iuxta Definitiones, & Facultates ab Ordinibus concessas, possint Clerici Fratres Militiarum disponere de suis bonis, vt *suprà* ostendimus, fit, vt à Pio V. non fuerint reuocate. Quæ doctrina traditur à Miranda in *Manuali Prelator. regular. tom. 1. quest. 28. art. 4. in conclus. circa finem*. Qui addit, etiam extante Motu proprio Pij V. potuisse Ordines Militares concedere facultatem Equitibus ad testandum; id enim non esset contra Motum proprium, in quo so-

lùm facultates Apostolicæ reuocantur, quin tollatur potestas ab Ordinibus, vt iuxta propriū Institutum suas Definitiones decernant; iuxta illud autem est, vt Equites, qui possunt nuptias contrahere, filiosque legitimos procreare, valeant illos hæredes in testamento relinquere; Quare Bulla Gregorij XIII. ad maiorem conscientie securitatem fuit impetrata, non verò quia ipsi Ordines nequirent facultatem prædictam concedere. Eandem doctrinam assertit Emanuel Rodríguez *tom. 3. qq. Regul. q. 29. art. 7.* Hæc doctrina sustineri potest, si defendatur, Equites non esse strictè Religiosos; nam in contraria sententia nequit stare, cum prohibitum sit per Pontifices omnibus Religiosis condere testamentū, & hæc prohibitio nequeat per Ordines auferri, sed solùm per Pontificem.

Questio 4. An Ordines Militares in suis Capitulis, aut Regius Ordinum Senatus possit immutare vltimas dispositiones bonorum à Clericis Fratribus Militaribus Calatraua, & Alcantara relictas? Ubi aliqua obseruantur de Clericis Fratribus Ordinis D. Iacobi.

49 **S**UPERIVS id attigi, & affirmavi, posse. Ratio est, quia bonorum, quæ à Fratribus Clericis possidentur, proprietates penes Ordines est; & hi de illis disponendi licentiam ita concedunt, vt possint tum reuocare licentiam, tum dispositionem bonorum, antequam effectum sortiantur, & bona ad dominium alterius per legitimam apprehensionem, & possessionem transeant. Id enim ad obseruantiam Voti Paupertatis spectat, vt à Clericis Fratribus debet obseruari; & satis exprimitur in Statutis, & Definitionibus ipsorum Ordinum Militiarum, in quibus facultas eis conceditur ad disponendum de bonis; quippe in illis exprimitur, ipsos nihil, tanquam suum possidere, sed nomine Ma-

Magistri, seu Ordinis, & absque eius consensu non valere quidquam alienare. Deinde *ibidem* præcipitur Fratribus Clericis Inuentarium bonorum conficere, ne adhuc, obeuntibus ipsis, fraudentur Ordines eorum bonis; si de illis per Inuentarium non constet. Rursum olim præscribatur forma vltimæ dispositionis, in qua decedens è viuus rogabat Magistrum Ordinis, vt ratum dignaretur habere, quod ille disponebat. Quæ forma adhuc viget respectu Clericorum Fratrum Calatravæ, & Alcantaræ in dispositione vltima bonorum mobilium; quæ tamen impletur, quia Ordo omnino ei annuit.

50 Demum ex ipsis esse debent Ordinibus Executores vltimæ voluntatis, qui (saltem vnus) præcipiuntur rationem reddere omnium, quæ in vltima dispositione à Fratribus Clericis relinquuntur, antequam eam exequantur; (præter solutionem debitorum, quæ impediri nequit; vt potè ex iniustitia debita) neque aliò potest tendere id requisitum, nisi vt ipsi Ordines inspiciant, an sit exequendum, quod Clerici Fratres disposuerunt, an immutandum; quod adhuc expressè *ibidem* cauetur. Videatur in Definitionibus Ordinis de Alcantara, *titulus 22. cap. 4. §. 5. & Acta Capitularia anni 1602. die 25. Septembris*. Estò iam id fuerit immutatum, & solum de executione teneantur reddere rationem Executores, seu Dispositores Visitatoribus territorij intra annum. Sic in Definitionibus Alcantaræ *tit. 22. cap. 7*. Ordo enim ratam habet eam dispositionem; sed non abdicat à se facultatem reuocandi illam ante executionem, si id ob vrgentes causas expediat.

51 Amplius id innotescet, si diluamus dubitandi rationem; quæ potest desumi ex doctrina *suprà* libata Patris Suarez *tom. 3. de Religion. lib. 8. cap. 16. num. 12*. docentis, aliud esse concedi licentiam irreuocabilem; aliud, condid ad actum irreuocabilem; posse autem irreuocabilem esse actum ortum à licentia reuocabili, quæ scilicet ante executionem actus poterat reuocari. Vnde poterit Religiosus, præhabita eiusmodi licentia, absque violatione Voti Paupertatis, donare, & disponere de eis bonis, quorum vsum habet; & Id etiam docent Emanuel Rodriguez *in qq. regular.*

tom. 3. quæstion. 29. articul. 8. 10. & 12 Ioannes de la Cruz *de statu religioso, lib. 1. cap. 3. Diana part. 1. tractat. 6. resolution. 32*. P. Vazquez *in opusculis, tractat. de redditib. Ecclesiastic. cap. 3. dub. 2. num. 10*. P. Thomas Sanchez *in summ. tractat. de religion. lib. 7. cap. 19*. Hinc videtur colligi, non posse immutari dispositionem vltimam Fratrum Militarum; quia estò licentia disponendi fuerit reuocabilis, antequam effectum sortiretur, at postquam dispositio est peracta, hæc irreuocabilis est iudicanda.

52 Respondeo, doctrinam traditam esse veram, quando actus exercitus ex vi licentiæ reuocabilis est eius naturæ, vt reuocari nequeat, nec detur potestas ad reuocationem in illo, qui licentiam concessit reuocabilem. Secus accidit, quando actus non est eius naturæ, sed ita subordinatus concedenti licentiam, vt tam hæc, quam ille sub ipsius liberam potestatem cadant. Primum reperitur in exemplis à Patre Suarez allatis; Secundum in casu nostræ quæstionis. V. gratia, matrimonium semel contractum habet eam firmitatem ex ipsa institutione diuina, vt quod Deus coniunxit, homo non separet, nec sub parentum potestatem cadat, dirimere illud, quamuis absque ipsorum consensu fuisset initum. Et in hoc etiam deficit id exemplum; nam matrimonium ritè contractum est validum, & indissolubile; quamuis non præcedat licentia parentum, imo etiam, si expressè dissentiant, ac resistant; (sermo enim est, non attentò iure ciuili antiquo, sed Canonico, & Ecclesiastico) at dispositio de bonis facta à Religioso absque Ordinis, seu Prelatorum licentia, vel cum eorum resistantia, est illicita, & in vtroque foro invalida.

53 Præterea testamentum conditum ab eo, qui dominium rerum retinet, veluti ab Equite Militari (exceptis Equitibus Sancti Ioannis) posita licentia testandi, vt sic Votum Paupertatis factum rectum seruetur, firmum manet ex natura ipsius testamenti, quod solemniter factum, morte interueniente testatoris, irreuocabile est; nam proprietatis bonorum non est penes Ordinē, qui licentiam testandi concessit, vnde nequit circa id, quod suum non fuit, nec

est aliquid innouare; cum solummodò bona Equitum sint subordinata Prælatiſ eomodo, atque ad eos fines, quos attigimus *disq. 4.*

54 Aliter hæc eueniunt in Clericis Fratribus Calatrauæ, & Alcantaræ, qui nec proprietatem bonorum retinent, nec testamenta condere possunt. Quare ipsa dispositio vltima, non secùs ac licentia disponendi, est subordinata, & dependens ab ipsis Ordinibus, qui, cum proprietatem bonorum apud se habeant, ac possint concedere licentiam ita disponendi, vt ipsa etiam dispositio ab eis sit reuocabilis, si ita oporteat, imò sic licentiam concedant, vt constat ex dictis *suprà*, sit, vt valeant reuocare, variare, & immutare vltimas dispositiones, quæ cum non sint testamenta, si adhuc non supponatur executioni mandate, ex vi propriæ naturæ non sunt irreuocabiles.

55 Confirmatur ex alijs Sacris Religionibus non Militaribus, (& in ordine ad hoc, si casus apponendus eueniat, eodem modo vtrobique est philosophandum) Nam si Prælatiſ immediatus, dum aliundè possit, concedat licentiam Religioso existenti in extremis, vt disponat de aliquibus picturis, v. g. aut libris, quorum vsum habebat, adhuc post eius dispositionem, & mortem, ipse Prælatiſ, aut alius ipso Superior, poterit immutare eam dispositionem, & picturas, aut libros applicare Monasterio, si id magis expediat, rebus attentius consideratis. De quo sanè crediderim, nullis cum sufficenti fundamēto dubitauerit.

56 Cæterum vt vltimæ dispositiones Clericorum Fratrum Militarium immutentur, debet intercedere rationabilis, & vrgens causa; aliàs dederet ipsos Ordines variatio, & immutatio, cum semel ipsi licentiam disponendi concesserint. Attamen facta ab illis teneret; cum absolutè proprietatem retineant, & possint tum denegare licentiam, tum reuocare dispositionem illis penitus subordinatam. Sic si subditus poscat licentiam à Prælato Regulari ad donandum aliquid, & ille neget, etiam absque rationabili causa, imò ob speciem vindiçtæ, seu odij, nequibit subditus donare, nam absolutè licentiam non habet, & absque illa non valet de vllis bonis disponere. Similiter proportio

ne seruata, in eo euentu contingeret, in quo pro libito dumtaxat immutaretur vltima dispositio Clericorum Fratrum; quod tamen nec præsumi debet, nec expedit vllomodo fieri.

57 Inquires, an mortuo Clerico Fratre, si hi, quibus bona relicta sint, ea apprehēderint, possit Ordo immutans vltimam dispositionem ea ab illis extrahere, vt aliter disponat? Cum distinctione respondeo. Si Ordo prius monitus de dispositione defuncti semel annuerit, & adimpletioni non repugauerit, nequit postea quidquam immutare, nam eius consensu expresso, aut tacito supposito, dominium irreuocabiler transferitur, nisi aliqua fraus, aut dolus interuenerit, vel probetur læsio Ordinis, qui, instar minoris, exigat restitutionem. Si verò olim antequam Ordo, seu Senatus Regius Ordinum fieret de dispositione certior, bona apprehenderentur, possiet eam dispositionem inuertere, si expediens animæ defuncti, & ipsi Ordini censuisset; quod tamen non esset præstandum absque matura consideratione, & causa sufficienti. Id constat ex dictis *superius*; nam non aliter approbatur vltima illa dispositio, nec facultas necessaria ad illam concedebatur, nisi ea conditione, vt Executores Ordinem monerent, illeque perspiceret, an expediret, dispositionem variare; quare in suspenso erat dominium rerum, seu potius penes Ipsum Ordinem, donec ea conditio adimpleretur. Nunc verò, cum non requiratur, Ordinem prius moneri, statim dominium in quasi legatarios transit irreuocabile.

58 Cæterum facultas immutandi vltimas dispositiones residet in ipsis Ordinibus, qui in Capitulis generalibus simul cum Rege nostro, Administratore perpetuo, repræsentantur. Præterea Rex ipse, & eius nomine Senatus Regius Ordinum e a facultate gaudent. Quippè Rex munere Magistri fungitur, eo modo, quem sæpè repetiuimus; ad Magistrum autem, velut ad caput, & Superiorem Ordinis spectat, facultates subditis concedere ad dispositionem de suis rebus, quin Paupertatis Voto refragentur.

59 Non fuit nobis in hac quaestione sermo de Clericis Fratribus Ordinis Sancti Iacobi; nam, vt *superius* ostēdimus, possunt condere testamenta, nempe

nempè hi, qui Beneficijs Ecclesiasticis potiuntur & similes; testamenta autem morte testatoris confirmata reuocari nequeunt ab Ordine; dummodo his conditionibus afficiantur, quas ad valorem ipsè Ordo ex privilegijs Pontificijs designauit; aliter inualida erunt, saltem quoad eam partem, quæ ad ipsum Ordinem spectat. Nam ponamus, Clericum Fratrem relinquere hæredem vniuersalem bonorum, quin aliquid Monasterio designet, poterit Monasterium quintam partem bonorum, iuxta Ordinis Statutum, sibi vendicare, & quoad hanc partem institutio hæredis inutilis erit, estò sit utilis, quoad alias, ne vtile per inutile vitetur.

60 Sed inquires, an sit validum testamentum, si constet, Clericum Fratrem non petiisse licentiam à Priore, singulis triennijs, vt Statutum iniungit? Respondeo distinguendo circumstantias. Si Frater ille gerens se, vt dominum bonorum, & independentem ab Ordine, nec ei subordinatum, noluisse obstinate, seu ex contemptu licentiam explicere, iudico, testamentum fore inualidum, & Monasterium in eius bona succedere. Nam ad valorem testamenti defuit conditio essentialiter requisita, & aliundè ex nullo capite excusari ille potest, nec æquitari est locus. Dices, etiam deesse conditionem essentialem, cum Clericus Frater non relinquat quintam bonorum partem Monasterio, & tamen testamentum non esse inualidum. Contrà primò, nam inualidum est quoad eam partem; vnde fit pro nostro asserto paritas; Etenim ea parte, quæ deficit conditio, inualidum est testamentum; ergo, cum conditio licentiæ postulandæ non respiciat partem, sed totum testamentum, deficiente hac conditione, totum testamentum inualidum erit. Contrà secundo, nam defectus conditionis relinquendi quintam partem bonorum est supplebilis, & vendicabilis, cū Monasterium habeat ius vendicandi sibi eam partem, atque adeò, quoad effectum perindè res maneat, ac si relicta fuisset ea quinta pars in testamento. At defectus licentiæ non petitiæ prauo animo non est supplebilis, quia petitio, & non petitio sunt actus voluntarij subordinationis, aut resistentiæ, qui, mortuo testatore, nequeunt suppleri.

61 Rursus, si Frater Clericus licentiam non petierit ex oblivione, aut

aliqua incuria, ita vt constet de eius animo subordinato, & probè erga Ordinem, & Prælatos affecto, cenfeo, non fore testamentum inualidum; nam ex quadam æquitate iudicandum est, ipsum Ordinem supplere eum defectum, ne nimis rigidum erga subditum, ac filium se habeat, sed potius annuat, vt eius extrema voluntas effectum fortiat. Quod quidem cuilibet prudenti, & docto, si rem attentè perpendat, arridebit. Nam, si res rigide iudicetur, testamentum decerneretur inualidum.

62 Demùm si ille omnino inculpate licentiam non petierit, vel ob absentiam longinquam necessariam, vel ob aliam causam, independentem à ratione æquitaris, testamentum valebit; quia præceptum iniungens eam conditionem petitionis licentiæ non obligat in euentu, in quo moraliter nequit impleri; nec ob defectum præcisum petitionis licentiæ nudè sumptum, inualidum redditur testamentum, cuius factio aliundè est licita ob dispensationem Pontificiam; in qua, estò contineatur præceptum poscendi licentiam à Priore, & vt conditio necessaria, apponatur ad valorem testamenti, prudenter interpretanda est, sicut in primo, & secundo euentu eam interpretari sumus, nec extendenda est ad euentum moraliter impossibilem; cum aliundè supponantur adesse, quæ intrinsecè constituunt testamentum validum.

*Disquisitio 16. De Funeribus
Equitum, & Clericorum
Fratrum Militari-
um.*

*Quæstio 1. De Habitu, & pompa,
qua Equites, & Clerici Fratres
Militiarum tumulari
debent, & de ipsorum
sepulturis.*

ANTEQVAM è vita Regulares Militiarum decedant, cautum est in Statutis, & Definitionibus, quòd opportunè eis Sacramenta ministrantur, aliquitque Frater Clericus assistet egrotantibus, ac moribundis, vt exerceat pietatis officia, animamque in

in extremo vitæ discrimine, & agone laborantem orationibus subleuet, Deoque commendet; deficiente autem Clerico Fratre, dum aliquis Calatrâuensis, & Alcantarenſis decedit, ad id munus aduocandus est Monachus Cisterciensis, seu Benedictinus, & in eius defectum quiuſ alius Sacerdos ſæcularis, vel Religioſus. Legantur in Definitionibus Ordinis Calatrâuæ *cap. 2. tit. 34.* & in Definitionibus Alcantaræ, *cap. 2. tit. 22.* Vbi aliqua iniunguntur circa diſpoſitionem bonorū ab Equitibus decedentibus committendā alicui ex Ordine, & circa ea, quæ hic præſtare debebat, vt bonorum decedentis custos. Quæ locum habebant, antequam Equites Militares teſtandi facultatem à Sede Apoſtolica accepiſſent; nunc verò locum non habent, cū liberè teſtari queant, atque ad ſucceſſores, & heredes bona pertineant.

2 In Ordine Calatrâuensi ſtatutum fuerat olim, vt in extremo vitæ hallitu Crux cinericia ſuper pauimentum formaretur, ac ſupra eam aliquis extenderetur pannus, in quo æger à lecto extrahens decumberet, & animam Deo redderet. Verùm quia corporis motus mortem valebat præuenire, iam diu fuit ſtabilitum, vt hæc cetermonia poſt mortē perageretur. Ita legitur *loco ſuprà relato.*

3 Sepeliendi autem ſunt omnes Equites, & Clerici Fratres Militiarum ornati toga Capitulari; Ita in Statutis D. Iacobi *tit. 6. cap. 4.* In Definitionibus Calatrâuæ *tit. 34. cap. 2.* vbi additur, quod eis ſcapulare Ordinis ſub toga collo circumdetur; In Definitionibus Alcantaræ *tit. 22. cap. 3.* In Statutis D. Ioannis *tit. 4. §. 20.* Vbi Habitus ſepeliendorum ſi præſcribitur; *Laudabile cenſeri debet, vt quo habitu Fratres noſtri in ingreſſu Religionis, & in vita fuerint redimiti, eodem in ſepultura, & funeris pompa ornentur. Igitur ſancimus, vt omnes Fratres Hospitalis, cum à vita deceſſerint, mantellis ad roſtra, id eſt, cum punctis, & Cruce alba ſepeliantur.* Video, Equitibus Militaribus, qui ad ſepulchrum efferuntur, entes, & calcariâ addi, quæ in ſulceptione Habitus eis apponuntur; verùm nec in Statutis, nec in Definitionibus id ſtabilitur; quare ſolùm conſuetudine eſt inductum, quam proſequi, laudabile eſt cenſendum.

4 Equitem aut Fratrem Clericum defunctum tenentur in funere comitari omnes Regulares Ordinis ipſius, ſub

poena pecuniaria. Ita in Statutis D. Iacobi *tit. 8. c. 9.* Vbi tamen ſolùm de Equitibus decedentibus eſt ſermo, & ſolùm etiam cæteros Equites comitari funus præcipitur; & additur, hos teneri defuncti corpus vſque ad ipſius ianuam domus portare, ac poſtmodum ipſum in Eccleſiam, in qua eſt tumulandus, inferre. Si verò in Curia decedat Eques, Præſes Senatus Ordinum à teſtamentarijs eſt admonendus de morte, & funere, vt ille conuocari iubeat Equites ad comitatum. Extra Curiam autem monendus eſt Eques Ordinis antiquior Habitu, in eodem Oppido degens.

5 In Ordine Calatrâuæ, quicumque ex Ordine è viuſ decedat, omnes ex eodem Ordine funus comitantur, moniti in Curia à conſanguineis defuncti, quos Capellani honorarij Regis certiores de obitu debent facere; & extra Curiam quomodocumque conſeij Ordinis Regulares funeri tenentur ad eſſe, & corpus ſuis humeris vſque ad Eccleſiam portare, atque intereſſe Miſſæ, & Vigiliæ. Ante Bullam, qua nuptiæ Equitibus ſunt permiſſæ, nequibant illi ſepulturam extra Ordinem eligere, nec Capellas ſibi conſtruere, niſi in Eccleſijs proprijs, in quibus debebant ſuſcipere Sacramenta. Iam verò liberè poſſunt ſepulturam eligere, & Capellas, aut Eccleſias conſtruere, ſeu dotare.

6 In Ordine Alcantaræ quemcumque etiam defunctum comitari in funere omnes ex ipſo Ordine tenentur. Quod ſi aliquis ex eodem Ordine obeat extra oppidum Alcantaræ, eiusque corpus ad Monasterium ſtatim deferatur (nam id non obſeruatur, ſi oſſa poſtmodum portetur) Clerici Fratres toga Capitulari ſuperueſtiti, Cruce præcedente, procedunt obuiam defuncto vſque ad Eremitorium Sanctæ Annæ, ſeu vſque ad Monasterium Sancti Spiritus, reſpectiuè ad viam, per quam corpus defuncti efferitur; Quæ obligatio eſt ſub virtute Sanctæ Obedientiæ, & conſequenter ſub lethali, vt conſtat ex Definitionibus *tit. 10. cap. 1.* Ibidem *c. 2.* licentia conceditur, vt poſſint obeuntes ſepeliri, vbi velint, eo quod ſæpiſſimè obeant in locis diſtantibus à ditione Ordinis; olim autem ſolùm in Eccleſijs Ordinis valebant tumulari. Ibi *cap. 3. & 4.* ſtabilitur, ne in Eccleſia Monasterij ſuper ſepulturas aliquod funebre monumētum apponatur, nec in Eccleſijs Ordinis, niſi intra Capellas, quæ ſub alicuius fuerint

rint patronatu. Si verò quis interius in Monasterij Claustro sepeliatur, per duos menses, & non amplius, supra sepulturam funebris tumulus permittitur. Prohibetur etiam, quòd in Ecclesijs Ordinis possit quilibet sepeliri iuxta Altare maius supra gradus, seu scalas, quæ communiter ante illud iacent, & quòd ibi aliquod apponatur funebre signum. Ex his cernitur, Clericos Fratres intra Monasterium degentes, seu etiam Collegas, si in Monasterio decedant, aut illuc sepeliendi deferantur, non posse eligere sepulturam, sed arbitrio Prælati fore sepeliendos; nam eis non conceditur electionis potestas; vade, sicut alij Religiosi Militares nequeunt eligere sepulturam, ita nec illi. Aduerte tamen in Definitionibus tit. 9. cap. 1. concedi facultatem, vt aliquæ per sonæ Ordinis possint sibi in Monasterio Capellas erigere, quæ ipsi dumtaxat referuentur; quod ita obseruatur.

7 In Ordine D. Ioannis id speciale est, quòd non permittitur, in Funeribus Regularium, quicumque sint, aliquè lugubri veste indutum procedere, non solum ex ipso Ordine, sed nec seculari, quamuis sit consanguineus proximus defuncti. Ita in Statutis tit. 4. §. 22. Mors sanè Religiosorum non lugenda, sed inuidenda est; cum eos, supponatur, disciplina regularis nexibus obstrictos vitam cumulatè meritis, quibus sibi tutius parent regnum cælestè.

Questio 2. De suffragijs, et Orationibus fundendis pro defunctis Ordinum Militarum.

I N omnibus Sacris Religionibus persoluuntur officia, & suffragia pro defunctis, vt debite Fratrum pietati, & benevolentia indulgeatur. Id ipsum etiam præstat in Ordinibus Militaribus. In Ordine D. Iacobi, quoties celebratur Generale Capitulum, tertia die conueniunt omnes ad Vesperas, & Vigiliam Defunctorum, & die sequenti ad Missam pro ipsis celebrandam, in qua omnes, qui ex Ordine è viuis decesserunt post vltimum antecedens Capitulum referuntur. Ita in Statutis in Instrukione Equitum, pag. 80. Deindè quoties quis ex ipso Ordine obit, quilibet Sacerdos Frater Clericus in eodem loco existens

tenetur tres Missas pro eo celebrare; vnam verò, si sit absens; Clericus Frater non Sacerdos Psalterium debet recitare, si sit præsens; quinquaginta autem Psalmos, si sit absens; Equites autem presentes debent recitare centies, & quinquagies Orationem Dominicam; absentes verò quinquagies. Rursus Commendatarius, in cuius ditione obierit aliquis ex Ordine, pro eius anima tenetur quadraginta diebus pauperi vni necessaria alimènta conferre; & totidem diebus Fratres Clerici inibi commorantes debent pro eius anima Commemorationem in Missæ sacrificio facere. Quin & pro familiaribus, seu famulis cuiusque ex Ordine, tenetur Commendatarius, in cuius ditione, vel Commenda illi decesserint è vita, septem diebus egenum alere; Clerici verò Fratres Sacerdotes vnam Missam offerre, cæteri non Sacerdotes quinquagies Orationem Dominicam recitare, si sint presentes; omnes autem absentes ter eandem Orationem. Ita in Statutis in Regula Ordinis, cap. 29. Commendatarij demùm, vt ibidem c. 30. aseritur, quotannis debent celebrari facere triginta Missas pro Defunctis Ordinis. Quæ obligatio explicatur tit. 15. cap. 37. ita vt Commendatarij, qui Parochis conferunt prouentus ex Altari, non teneantur ad eas Missas, sed ipsimet Parochi eas sint celebraturi; At si Commendatarij sint ex his, qui ditione, & Ecclesijs carent, eo quòd Commenda sint venditæ, aut quia Commenda sunt De las casas, ò de los bastimentos (vt Hispanè dicitur,) debent prædictas triginta Missas celebrari curare, & à Visitatoribus Ordinis ratio de his est pòcenda. In Collegio Salmantino D. Iacobi tenentur Fratres Clerici ad Missas, & suffragia, quæ in Domo Virginis de Tudia dicenda erant pro Fundatore Magistro Ordinis D. Pelagio Perez Correa; quippe redditus eius Domus applicati sunt præfato Collegio, vt habetur in Statutis tit. 20. cap. 8.

9 In Ordine Calatravæ pridie ante Capituli Generalis absolutionem Missa, & Vigilia pro Defunctis Ordinis persoluitur, omnesque ex Ordine roga Capitulari induti tenentur assistere, serie antiquitatis in sedibus seruata; Missaque celebranda est à Priore Monasterij Calatravæ, cum detur; & in eius defectu à Sacrista maiori, seu Priore antiquiori. Ita in Definitionibus tit. 1. cap. 13. Pro singulis

singulis defunctis Ordinis tenentur Sacerdotes Clerici Fratres tres Missas celebrare; & omnes alij recitare Psalterium; Et præterea pro Defunctis Ordinis in generali quorannis incipiendo à die S. Lamberti, nempe à die 17. Septembris, Sacerdotes debent viginti Missas (quas S. Lamberti vocant, eo quòd ab eius die incipiant) celebrare, & cæteri recitare decem Psalteria. Hæc autem, si velint recitari, possunt in Missas commutare, ita vt Commendatarij loco decem Psalteriorum triginta Missas celebrari faciant, & pro singulis defunctis Ordinis loco vnius Psalterij recitandi, tres Missas offerant, elemosynâ pro illis erogata; Equites autem non Commendatarij pro decem Psalterijs S. Lamberti decem Missas; Et pro Psalterio recitando pro vnoquoque defuncto vnam offerant Missam. Idem statuuntur de Monialibus Ordinis, tum vt ipsæ recitent, vel Missas offerant; tum vt pro ipsis defunctis eadem præstentur. Idem dicendum de Clericis Fratribus non Sacerdotibus quoad obligationem recitandi, aut offerendi Missas, estò expressè non stabiliatur, sed satis clarè constat ex ordinatione in Definitionibus *tit. 34. cap. 5.*

10 In Ordine Alcantaræ pridie antè Capituli Generalis finem, Vespere, Vigilia, & Missa pro defunctis Ordinis solemniter celebrantur, assistentibus cunctis ex Ordine toga Capitulari indutis, & accensas lucernas gestantibus; & Clerici Fratres eo die Missas priuatas pro eisdem defunctis sunt oblaturi; & relatio defunctorum à Capitulo præcedente vsque ad illud est peragenda, quorum memoriæ cura Priori Alcantaræ, & Capellanis honorarijs incumbit. Ita in Definitionibus *tit. 1. cap. 17.* Prior autem celebrat hanc Missam, Pontificalibus ornatus. In Capitulis autem trium horum Ordinum hoc Officium Defunctorum peragitur in Monasterijs, in quibus ipsa Capitula habentur; & super tumulum funebrem Corona Regia apponitur, propter personas Regias, qui ex Ordinibus fuerunt, ac præcipue propter Reges nostros, eorum Administratores perpetuos. Præterea non Sacerdotes tenentur ad Psalteria S. Lamberti, sicut Calatrauenses (id enim vtrique ab Ordine Cisterciensi acceperunt) & ad viginti Missas hi, qui Sacerdotes sunt; At illa decem Psalteria possunt commutari à non Sacerdotibus in viginti Missas. Pro quouis autem defuncto Ordinis

Sacerdotes celebraturi sunt tres Missas; & non Sacerdotes, siuè Equites, siuè Clerici Fratres, Psalterium recitaturi sunt, aut loco eius vnam Missam celebrari facere. Ita in Definitionibus *tit. 13. c. 19.* In Monasterijs, statim ac notitia peruenit alicuius Defuncti Ordinis, Capitulum congregatur ad absolutionem defuncti, (qui mos, & terminus vocum est proprius Ordinis Cisterciensis) & per triginta dies Oratio pro defuncto ad Primam recitatur. Præterea pro parentibus Regulariū fiunt suffragia; plures alię Missæ dicuntur, seu Anniversaria pro Prælati, & Episcopis ex Ordine assumptis, & pro alijs, qui ea dotauerunt, quod etiam in Collegijs obseruatur, & ratio Visitatori redditur. Fratres autem Clerici, qui omiserint aliquas Missas, vel Psalteria, tenentur, cum obeunt, id declarare, vt pro eis fiat satis eiusmodi obligationi. Ita in Definitionibus *tit. 22. cap. 3. pag. 200.*

11 In Ordine S. Ioannis, feria secunda post Quinquagesimam in omnibus Ecclesijs Ordinis celebratur Missa solennis pro defunctis eiusdem Ordinis, & ipsa die Dominica Vigilię defunctorum ad vespereum cantantur, assistentibus cunctis ex ipso Ordine, qui in locis adfuerint, vbi illæ extant Ecclesiæ. Ita in Statutis *tit. 3. §. 13. & sequent.* Finito etiam Capitulo tum generali, tum Prouinciali preces funduntur pro Defunctis, quæ referuntur *titulo 6. §. 2. pag. 52.*

12 Dubitabis, an obligatio peragendi prædicta suffragia sit sub peccato? Hoc dubium diluimus *suprà disq. 6. & disquis. 13.* Profectò diligentissimè est turandum ab vnoquoque ex Ordinibus ea suffragia exequi; Id pietas suo iure exposcit; fraternitas exigit; vnio, ac beneuolentia sollicitant. Notaueris in præfenti, si Psalteria *suprà dicta* recitentur, ad finem cuiusque Psalmi non fore addendum versiculum *Gloria Patri*; sed *Requiem æternam*. Ego hortarer omnes, vt eorum commutationem in Missas eligerent, quæ ipsorum arbitrio relinquitur. Notaueris etiam, Equites, qui sunt Sacerdotes, non teneri præcisè, & necessariò ad Missas, sed ad eas, vel ad Psalteria, vt cæteri Equites tenentur; nam materialiter se habet, quòd Sacerdotes sint, respectu huius obligationis, vt à Definitionibus præscripæ. Idem die de Iacobæis Commendatarijs, & Equitibus, respectiue ad obligationem eis incumbentem.

Disquisitio 17. & ultima Praxis Regij Senatus Ordinum.

Quæstio 1. Præstringuntur plura de munere potestate, & iurisdictione huius Senatus.

Vbi de Clericis Fratribus Salmantica degentibus.

DISCVSSIMVS ferè cuncta, quæ ad Senatum Regium Ordinum spectant, *disquisition.* 2. & 7. & tota Operis decursu; nunc ea velut in epilogum redigemus, nonnulla insuper addendo. Regius hic Senatus vnum cum Rege nostro, quatenus Administratore perpetuo Ordinum, constituit Tribunal; vnde ab illo non datur ad Regem appellatio, sed dumtaxat supplicari potest. Successerunt Reges in locum Magistrorum cum omnimoda eorum potestate, ita tamen vt quæ ad spiritualia concernunt, per Regulares ipsorum Ordinum exercent, Deputauerunt ergo (præter Priores, & Vicarios) hunc Senatum, qui eam exercent iurisdictionem; hæc verò est Ecclesiastica, quatenus ab eo, vt Administratore, dimanat; à pluribus Pontificibus roborata, & confirmata. Iurisdictione etiam Regia temporali gaudet, iuxta dicta *disquisit.* 2. *question.* 2. Hinc respectu Ordinum Diui Iacobi, Calatravæ, & Alcantaræ, habet se, vt Generalis Regularis, & sub eius iurisdictione, ac obedientia versantur Equites Militares, Clerici Fratres, Moniales Militiarum, territoria, & ditiones Ordinum, ac Clerici seculares in eis versantes, seu Beneficia, vel Capellanas in Ecclesijs Ordinum obtinentes.

Fit inde, appellationes à Iudicibus Ordinarijs Ecclesiasticis, & secularibus deferri ad hunc Senatum; nisi à Priore Alcantaræ, à quo ratione Concordiæ, de qua *disq.* 7. appellatur ad Episcopum Caurientem; præterea in pluribus causis, non tamen in omnibus, à Iudicibus secularibus Ordinum datur in

appellatione electio, vel ad hunc Senatuum, vel ad Regia Tribunalia, de quo *disq.* 2. Præterea in sententia tuente, Equites Militares esse strictè Religiosos, de qua latè *ibidem*, causæ criminales eorum in prima instantia pertinent ad Senatum Ordinum. Ad quem etiam appellatur à sententijs, quas pronuntiant Visitatores Ordinum, & itè Iudices Commissionum, aut alij speciales Iudices ab ipso Senatu ad exploranda, & puniendâ delicta designati.

Extat Tribunal, nuncupatum Hispanè *Iunta de Comisiones*, contans ex duobus Supremi Consilij Castellæ Senatoribus, ex duobusq; alijs huiusce Ordinum Senatus; Ad quod potest appellari, seu supplicari à sententijs prolati à Senatu Ordinum in causis temporalibus Vasallorum ipsorum Ordinum; Et quærelæ, seu appellationes ab executione sententiæ ab hoc Consessu prolatæ ad ipsum deferuntur, & in eo causæ terminantur.

In sententia, de qua *suprà*, tuente, Equites esse strictè Religiosos, causæ criminales Equitum Nouitiorum spectant ad Ordinum Senatum, etiam si ante susceptionem Habitus deliquerint, dummodò non susceperint Habitum in fraudem iurisdictionis Regiæ temporalis (Nec vnquam sermo est de criminibus, quæ ad Sacræ Fidei Tribunalia priuatim spectant.) Nequit hic Senatus sententiam capitis, aut mutilationis membri ferre. Rex verò ex indulto Pontificio, adhuc si defendatur, Equites esse Religiosos strictè, potest designare Iudicem, qui Equitem merentem plectat capite. Ceterum Iudices seculares agnoscunt de causis civilibus Equitum Militarium; De quo observanda sunt, quæ tradidimus *disquisit.* 2. *question.* 2. Vbi etiam egimus de poenis, quæ eis possunt infligi à prædictis Iudicibus ob violationem alicuius pragmatice; & de remissione eorum ad Senatum Regium Ordinum, quando deprehensi in delicto in custodia detinentur.

Quid autem Senatus hic possit præstare circa Clericos Fratres in Collegijs Salmantinis degentes, oportet obseruari. Supponendumq; est, Ordines Militares gaudere communicatione amplissima priuilegiorum, quæ concessa, & concedenda fuerint cuiuscumque

ex Sacris Religionibus. Quod ex Bullis Pontificijs apertissimè in Superioribus patefecimus. Recensui superius disquis. 9. ex num. 63. omnia, quæ circa hanc questionem tradidi *tomode Iure Academico*, & meam mentem explanavi. Videnda sunt *ibi* dicta. Igitur Magistrum Scholæ Salmantinum non posse cognoscere de vilo prorsus crimine Religiosorum (quo nomine Militares Clericos Fratres comprehendere, est evidens) docent Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. regul. question. 2. artic. 9.* Cordoua, & Collector priuilegiorum, quos refert, & sequitur Hieronymus Rodriguez *resolut. 62. num. 6.* Villalobos *2. part. tract. 38. difficult. 4.* Probat primò hi, & alij, quia Prælatis Regularibus concessa est omnimoda iurisdictio priuatiua ad puniendos subditos delinquentes, & eaiurisdictio immediata est Sedis Apostolicæ, vt tradunt Tamburinus, Barbosa, Peyrinus, Schorcia, Cochier, Casalingh, P. Henriquez, P. Thomas Sanchez, Pellizarius, & innumeri passim, & constat ex Bullis Pontificijs concessis erga Sacros Ordines. Ne hæc iurisdictio reuocatur à Martino V. in Bulla concessa erga Academiam Salmantinam, & Magistrum Scholæ, in qua non exprimentur Regulares, dum iurisdictio in criminalibus conceditur erga incryptos albo Acadentiæ. Priuilegia autem Regularium, nisi exprimentur, non censentur vilo modo reuocata, vt cum innumeris docet Fr. Bruno Casalingh *tractat. 1. de priuileg. Regular. cap. 5.* Et priuilegium non exprimens mentionem alterius minimè operatur reuocationem illius, iuxta *cap. veniens 19. de prescript. cap. Abbatum, 40. de rescript.* Et id docent Emanuel Rodriguez, Ioannes de la Cruz, Menochius, P. Suarez, P. Thomas Sanchez, Quintanadueñas, & alij plures. Vnde priuilegia Religionum in suo robore permanent.

6 Probat secundò ex Bulla Innocentij VIII. expedita erga Vicarium Generalem Ordinis Prædicatorum, in qua expressè asseritur, Prælatos Ordinis fore cognituros de delictis Religiosorum, non obstantibus priuilegijs, & Bullis concessis Academiae Salmantiniæ, & Magistro Scholæ. Expedita fuit quarto Idus Martij, anno 1488. & incipit, *Sacra Religionis*; afferturque à Collectore Compendij Mendicantium, verbo

Correctio Fratrum, §. 14. Et in Monumentis Ordinum *fol. 76.* ac ab Emanuele Rodriguez *tom. 2. question. 2. artic. 9.* Præterea aliam Bullam expeditur Pius II. die 15. Octobris, anno 1485. quæ incipit *Religiosorum*, & in Bullario affertur *tom. 1. fol. mihi 385.* in qua omnibus Generalibus Religionum indulget, quòd cognoscant Prælatis de suis subditis delinquentibus in Studijs Generalibus, etiam de Gradu insignitis, non obstantibus quibuscumque Bullis, & priuilegijs, quamuis ad eorum reuocationem exigatur specifica mentio, & de verbo ad verbum. Ex his grauissimis fundamentis inferunt, Magistrum Scholæ omnino teneri, si Religiosum aliquem in delicto fragranti deprehendat, illico remittere eum ad Prælatum proprium; Et consequenter Clericos Fratres ad suos Prælatos, seu ad Senatum Ordinum. Idem dicitur de Equitibus Militarium in Academijs versantibus, in sententiatuente, eos esse strictè Religiosos, de qua *disquisit. 2. question. 2.* Videatur Memoriale editum hoc anno 1657. sub nomine illustris Collegij Salmantini Ordinis Sanctissimæ Trinitatis, in quo omnimoda essemptio Religiosorum in criminalibus à Magistro Scholæ exornatur, & declaratur pluribus fundamentis allatis.

Addunt, responderi non posse, eas Bullas, & essemptionem Religiosorum in Salmantina Academia in vtili non esse, sed potiùs vtili esse contrarium, ac Magistrum Scholæ agnouisse se de causis criminalibus Regularium, nullo refragante. Nam contra primò. Religiones Sacræ pluribus Pontificijs indultis gaudent, quòd sua priuilegia non amittant per renuntiationem, nec per actum contrarium, nec per non vtili; Quod ostendunt, pluribus Bullis allatis, Fr. Bruno Casalingh *in Priuilegijs Regularium, tractat. 1. cap. 5. propos. 1. & 2.* Portel, Diana, & alij. Et quamuis amitti possent per non vtili, si in eo præscriberetur, tamen Casalingh *ibi* demonstrat, impossibilem esse præscriptionem per non vtili aduersus priuilegia Regularium. Contra secundo, quia non potest probari non vtili, nec actus contrarius in præsentem. Etenim quòd aliquando obleues aliquas discordias Magistri Regulares in suis Cœnobijs reclusi fuerint à Magistro Scholæ, id peractum

peractum fuit per modum gubernationis æconomicae, & politicae, absque strepitu iudiciali, & absque actibus ad iudicium criminale spectantibus. Nec illi reclamant, quia id agnoscebant, & quia in rebus ad eò leuibus contro- uersia grauis super iurisdictione non erat agitanda. Etenim (aiunt) si aliquando criminaliter procedere contra Regulares tentauit Magister Scholæ, non obtinuit. Sanè eum Clericus Frater Iacobus homicidij accusaretur anno 1590. & contra eum Magister Scholæ causam cepisset, Senatus Ordinum ipsam ad se auocauit, declarante nostro Rege Philippo II. illam ad eum spectare. Processus apud Iacobos asseruatur. Deindè Religiosum Claustralem exterum, & extra Claustra degentem Salmanticæ, inibi que nulli Prælato Regulari subiectum, Magister Scholæ incarcerationi propter culpam, cuius falso accusabatur; Sed ante sententiæ prolationem Iudex superior à Curia causam ab illo amouit; Et præterea non dabatur Prælatus Salmanticæ, qui reclamaret. Anno 1653. uoluit idem Scholæ Magister cognocere de duobus Clericis Fratribus Calatrauensibus; quod pro illo affertur; Verùm addendum est, non ipsum, sed Senatum Ordinū auocasse ad se causam, & eos puniuisse, quin ille sententiā profarret. Contra denique, quia si in aliqua Religione toleratum fuisset, de delicto subditi cognosci à Magistro Scholæ, Prælati resistere debuerunt; & actus uinitus, aut alterius Religionis non possunt ullo modo cæteris præiudiciū aliquod afferre; vt ex principijs Iuris, & Theologiæ moralis est manifestum. Idcirco hoc anno 1657. Prælatus Collegij Ordinis SS. Trinitatis restitit, & noluit tradere subditum Religiosum delinquentē Magistro Scholæ; Et cum hæc in eum sententiam protulisset, Senatus Supremus Castellæ non permisit, sententiā eam executioni mandari, sed Religiosum temporalitib⁹ (vt aiunt) multauit, exilium à Regnis his dumtaxat ei infligens, cum tamen Magister Scholæ grauissimo supplicio eum damnasset. Et quidem Senatus ille eximius Prætori Urbis Salmanticæ commisit executionem, & monitionem præstandam Prælato Regulari, vt de eo subdito relegando illi eò curaret. Hæc ab his Authoribus traduntur; Quibus assensuros fore tum Senatum Ordini-

num, tum Communitates Religiosas, ac doctissimas, non dubitauerim, à quibus animaduerto, meam opinionem traditam. de Iure Academico impugnari, & derelinqui.

7 Ad alia pergamus. Potest Senatus Ordinum per viam gubernationis præcipere omnibus subditis, quidquid conducens censuerit tum circa temporalia, tum circa Ecclesias, Missarum solemniam, elemosynarum præstationem, Officia funeralia, Confraternitates, Capitula Clericorum sæcularium, ac similia; Nec debet in his apices Iuris obseruare, utpotè Prælatus Regularis. Inde etiam valet poenas infligere omnibus subditis iuxta delictorum qualitatem; & de his explorationem secretam capere, & Reos secreto etiam corrigere. Et etenim incumbit promotio disciplinæ Regularis; cura obseruantia Regularum, Statutorum, & Definitionum; sollicitudo erga Visitatores, & Parochos; bonorum, & Commendarum conseruatio; Templorum splendor; iurisdictionis defensio, ne Ordines vllum detrimentum sentiant.

8 Vocat Senatus in examen ad plura Beneficia; de quo latè *disquis.* 11. Designat Clericos Fratres Calatrauenses, & Alcantarenenses ad Collegia Salmantina. De quo *disquis.* 9. Consulit Regem nostrum de personis idoneis ad Dignitates Ordinum, & ad alia Munera obeunda. Expediit Chirographa circa pecunias ex mensa Magistralis redditibus persoluendas, eorumque reddituum Collectores designat. Decedentibus è vita Regularibus Militiarum, si desides sint Dispositores bonorum, Senatus eos debet cogere ad curam adimplendi defunctorum voluntates, aut alios mittere, qui id promptius exequantur. Monialibus præbet licentiam, vt ex vrgenti causa valetudinis pro limitato tempore è Monasterijs exeant. Clericis Fratribus eas licentias potest concedere, quas Superiores supremi alijs Religiosis valent elargiri.

9 Præsentatio ad omnia Ordinum Beneficia; & munia Ecclesiastica, etiam valde exigua, ex se pertinet ad Regem nostrum, vt Patronum vnicum Ordinum. Aliqua tamen iam à primis exordijs Priores Iacobei præstant, & aliquas Sacristias Commendatarij nonnulli; alia, vt asserimus, Senatui Ordinum sunt

commiffa. Plura egimus *disq. 1. & 11.*

10 Præcepta Obedientiæ valet idem Senatus imponere; & præterea designare Clericum, qui censuras ferat. Potest præterea, vt cæteri Superiores Regulares, vota subditorum irritare; designare Confessarios idoneos Monialibus, & alijs Militaribus. Ad plura tamen ex adhuc dictis, subscriptio Regis nostri in Decretis, seu Schedulis à Senatu expeditis, requiritur, vt suis locis annotauimus.

11 Cæterum potestas, & iurisdic-tio, qua Senatus Ordinū gaudet, non angustatur intra terminos Hispaniarū, sed valet ad se auocare Equites, aut Clericos Frâtes vbicumque delinquentes, etiam in exteris Prouincijs, nam vbiq; illi suo foro potiuntur, nec à Iudice non proprio possunt conueniri. In Regno Neapolitano Equites Militiarum subduntur Iudicibus ordinarijs; quod præstari, quin præiudicium inferatur iurisdictioni, & foro Militiarum, ostendim⁹ *disq. 2. n. 58.*

12 Et crediderim, ex commiffione Regis, idem contingere in Indijs, & Prouincijs distatibus à Senatu Regio Ordinum. Et quidem adhuc in sententia afferente, Equites non esse Religiosos strictè, nec Ecclesiasticos, eorum Superior est Senatus, cum in ea sententia gaudeat circa eos iurisdictione Regia, & ea possit vt, vt ipsos ad suum Tribunal trahat; præ oculis tamen habeantur dicta *disq. 2. q. 2.*

13 Ad electionem Priorum, qui in Monasterijs Iacobejs per suffragia domesticorum fit, & ad electionem in Monasterijs Militaribus Monialium in Cōmendatariam, aut Abbatissam, designat Senatus aliquem, qui ipsi nomine assistat. Quod si Superiores Militares digni sint depositione, causa probata, mature, que perpenfa, Senatus eos valet deponere, vel iuxta causæ qualitatem suspendere; Quin & Beneficia potest Senatus tollere, si causæ iustæ adsint. Recolantur dicta *disq. 11.*

14 Agnoscit deinde Senatus Ordinum in prima instantia de sententijs interlocutorijs, quas proferunt Priores, aut Vicarij Militiarum, à quibus ad Senatum ipsum appellatur. Quin dubitari posset, an Senatus possit ad se auocare in prima instantia causas civiles, vel criminales, quæ inter Priores, seu Vicarios

Generales, & alios Regulares, vel subditos seculares geruntur? Si præcisè consideremus Senatum, vt Iudicem superiorem, idnequit præstari; etenim immediati Iudices primam sibi vendicant instantiam, quam ab eis auferre non valēt Superiores, ne ordo iudicij turbetur, & sua quisquā priuetur iurisdictione. Vnde in causis Beneficialibus, Decimalibus, Iurispatronatus, & similibus, in quibus cum Dignitate Episcopali alijs litigat prima instantia ad Tribunal ipsius Episcopi pertinet, & coram Vicario Generali ventilatur.

15 Verum, si inspiciamus Senatum, vt supremum Superiorem Regularem, & causa agitur inter subditos Regulares, censerem, posse ad se eam auocare; Quippe ita præstant Generales, & Prouinciales Sacrarum Religionum, cum materiæ grauitas id exigat; Deinde cum causæ sunt criminales, Supremum Tribunal potest ad se eas auocare, ratione publicæ vtilitatis, seu ex vrgenti causa; quod ita præstari à Supremo Castellæ Senatu in aliquibus delictis, frequenter cernimus; Cum ergo Senatus Ordinum, quatenus Ecclesiasticum, sit Tribunal supremum respectu ipsorum Ordinum (solum enim est Pontifex summus supra illud) auocare etiam causas criminales subditorum ad se valebit, si vrgens sese offerat ratio. Præterea ad delicta subditorum exploranda, & puniendapoteest Senatus Ordinum delinquere, & mittere Iudicem specialem, non solum ad instantiam partis, verum motu proprio, ob publicum bonum; id autem est, causam ad se auocare.

16 A sententijs prolatis à Iudicibus inferioribus Ordinum requiritur immediatè ad summum Pontificem appellari, omiffio ipsorum Ordinum Senatus, sed prius ad hunc est appellandum, iuxta speciale indultum, & Breue Iulij III. A sententijs autem pronuntiatis ab eodem Senatu Ordinum immediatè ad Pontificem datur appellatio, non vero ad eius Nuntium Apostolicum, ex concessione Pontificum, quorum Bullas retulimus *locis relatis.* Videatur Barbosa *in praxi exigendi pensiones, lib. 2. vot. 36.* qui transcribit verba Bullæ Pontificiæ concedentis prædicta.

17 Iurisdic-tio Senatus Ordinum est ordinaria, vt docet eum pluribus Rodrigue z *tom. 1. qq. Reg. q. 36. art. 3.* & infer-

fertur ex præiactis; eadem quippè est, ac iurisdicção Administratoris perpetui, Regis nostri, cum quo idem Tribunal constituit; quare est delegabilis, & frequenter ad speciales causas delegatur. Quinquamvis ea iurisdicção esset delegata, valeret subdelegari; nam potestas delegata à supremo Principe ad vniuersitatem causarum, subdelegari potest.

Questio 2. Attinguntur ea, de quibus Senatus Regius Ordinum Regem nostrum, ut ipsorum perpetuum Administratorem, consultat. Ubi de alienatione Officiorum?

18 **C**VM totum Ordinum Militarium regimen penes Senatum sit, plura concurrunt grauissimæ negotia, de quibus Rex noster, ut Administrator Supremus, sit consulendus; & ea, quæ secretioram notitiam exigunt, ab vno ex Senatoribus in libello exaratur, ut Rex pro arbitrio decernat. In Definitionibus Alcantaræ tit. 37. c. 3. Senatori ex ordine iniungitur, ut Regem informet, quoties aliquid in præiudicium priuilegiorum tenetur. In praxi autem semper inscriptis sit consultatio. Præterea alleruit Ægidius Gonzalez *ubi infra*, Senatum consulere Regem ipsum de Ordinum Muneribus vacantibus, ut benemeritis distribuantur; Scilicet de Commendis maioribus, Clauigerorum Munijis, Dignitatibus, Commendis, Prioratibus, Beneficijs, Rectorijs, Gubernationib⁹, Præfecturis Munimentorum, Regiminibus, & Custodijs maioribus pratorum, seu pascuorū. Sed tamē non consulit iuxta praxim de Commendis, de Clauigeratu, nec de Præfecturis Arcium.

19 Hæc sanè ingētia sunt, splendore, opulētia, iurisdicçãoe, & numero. Quippe Senatus potestas, ac iurisdicção sub se continet duas Ciuitates, ducentū vintivnum Oppida, & septuagintaquinque pagos. Iam retulimus *disq.* 8. Dignitates, & quot Gubernatores Equites, & Iurisperiti sint in vnoquoque Ordine Militari; & quot Arcium Præfecturæ: item qui Prioratus, & Vicariæ. Et *disq.* 10. recensuimus

Commendas trium Ordinum. Et *disq.* 7. enumerauimus Priores iurisdicçãoe quasi Episcopali gaudentes. Hi quidem à Senatu Regi nostro proponuntur. Rursus *disq.* 9. & 14. Monasteria Militaria Virorum, ac Collegia, necnon Monialium Conuentus designauimus.

20 In Ordine D. Iacobi annui redditus Commendarū omnium sunt ducentū triginta mille ducata. Prioratus, Rectoratus, & Beneficia vltra ducentum existunt. Quatuor sunt itidē Eremitoria, & quinque Hospitalia, quæ sigillatim referuntur ab Ægidio Gonzalez *in Theatro de las grandezas de Madrid*, pag. 487. Sicut etiam territoria propria Ordinis, in quibus duæ sunt Ciuitates, & centum ac septuaginta octo Oppida, & pagi. Ordini autem Calatrae sunt sexaginta quatuor Oppida, & pagi subiecta. Commendarum verò redditus annui centū mille ducata enumerantur. Sub Ordinis Alcantaræ dominio sunt quinquaginta Oppida, & pagi. Commendæ vero nonaginta quatuor mille ducata in annuos redditus habent. In vtroque Ordine Calatrae, & Alcantaræ plurimi sunt Prioratus, & Beneficia. Et præterea ex tribus Ordinibus Capellani honorarij Regis designantur; Quatuor ex præscripto ex Ordine Iacobeo: tres ex Calatraensi, & ex Alcantaraensi totidem.

21 Nonnumquam Præfecturæ Arcium, quæ Equitibus Ordinum sunt deputatæ, alijs sunt traditæ, sed præcedere debere dispensationem Pontificiam, ait Ægidius *ubi supra*; At saltem in Ordine Alcantaræ Præfecturæ à Rege conferuntur alijs ab Ordine absque dispensatione Pontificia, vni, eidemque plures Commendæ sunt collatæ tum ex eodem Ordine, in quo ipse est Professus, tum etiam altera ex eo Ordine, altera verò ex alio. Quod, nisi Pontifex dispenset, non valet præstari. Etenim satis cautum est in Statutis, ac Definitionibus, Commendas fore concedendas Equitibus ex ipso Ordine, & deinde non nisi vnam cui libet elargiendam. Quod etiam Iuri, & rationi est consentaneum. Nam Munera, Dignitates, Beneficia, & quæuis alia Regularia Regularibus ipsis deputantur, respectiue in singulis Religionibus; nec datur inter eas communicatio in his, sicut in priuilegijs; nihilque magis cuius Ordini est inuisceratum, quàm inter suos

subditos omnia Officia, & Munera distribui. Dispensatio etiam requiritur, ut plures eidem Equiti Commendæ conferantur; nã Statuta, ac Definitiones, quæ Apostolica confirmatione roborantur, id prohibent.

22 Præter Beneficia, de quibus Rex noster à Senatu Ordinū consulitur, alia plura, Rege annuente, ex Senatus ipsius electione, & designatione conferuntur, præcedente examine coram ipso; Cæterum quando Capitulum Generale congregatum est, Capitulum, & Senatus consultant Regem super quolibet Beneficio conferendo, etiam ex his, quæ Senatus conferre solet, quando non est Capitulum congregatum.

23 Certum autem est, nihil Ecclesiasticum ex his, quæ Rex cum Senatus consultatione, aut absque illa confert, posse alienari, cum id esset manifestè simoniacum; Sed nec alia Munera, & Officia Ordinum possunt absque dispensatione Pontificia alienari, ut attigimus *ea disq. 8. q. 4.* Etenim ea officia, hoc ipso quòd iam sunt instituta, & erecta, seu de nouo instituantur, sunt bona propria Ordinum; At alienare bona propria Religionum, prohibitum est in Iure, & per innumeras Bullas Pontificias; ergo nequeunt per venditionem, aut donationem alienari, nisi Pontifex in eorum iure positio Ecclesiastico dispenset.

24 Et sanè ea Officia, si venduntur, emptor ea, ut bona propria, ac æstimabilia pretio, retinet, eiusque hæredes in illis succedunt; ergo ex se sunt inter bona annumeranda; sicut inter bona sua quisque recenset officium Tabellionatus, aut Notarij, si proprium ipsius sit, necnò munus Senatoris in Urbibus, & alia eiusmodi, quæ quotidie pretio æstimantur, ac venduntur. Tunc sic; ergo ea Officia, antequam per donationem, aut venditionem transferrentur, erant bona Ordinum. Nam cuius alterius? Si enim apud emptorem, aut donatarium bona propria recensentur illa Officia, sanè etiam apud donantem, seu vendentem bona propria antecedenter sunt iudicanda; imò ex terminis id est perspicuum; Quomodo enim vendantur, nisi sint pretio æstimabilia, & consequenter bona propria. Dices, esse bona ipsius Regis, & ex se merè temporalia; cur ergo Rex non possit alienare; maximè si ille ea de nouo instituat? Cõtrà, quia Officia, quæ

ad Ordines spectant, siuè iam olim instituta, siuè de nouo erecta ad Regem non attinent, nisi quatenus est Administrator perpetuus Ordinū; quare eo ipso quod ea instituat, ipsis Ordinibus vnit, & incorporat; quod patet; nam stipendia, & redditus, quibus ea officia potiuntur, ex ipsis Ordinibus emergunt, vel in communi, vel in speciali ex subditis, & Vassallis ipsorum. Quo pacto igitur possit Rex tua facere, quæ ipsi Ordines pendunt? id enim esset sibi applicare eos redditus, ac stipendia, & ius ad illa, tãquam proprium, alienare.

25 Deindè quòd temporalia sint ea Officia, seu non concernant ad spiritualia, non tollit, quo minus sint bona ipsorum Ordinum, supra quorum alienationem tot prohibitiones circumferuntur. Ad firmatur, nam quamuis plurimi affirmet, quibus ego subscripsi, Commendas concedi titulo temporali, earumque bona, ut iam à Pontificibus applicata Commendatarijs, sapere naturam temporalium bonorum, tamen nemo concedet, posse Commendas vendi, aut alienari ab Ordinibus absque dispensatione Pontificia, quæ nisi ex vrgētissimis causis, non esset obtinenda; igitur bona Ordinum, estò temporalia sint, alienari non valent.

26 Accedit, aliqua Officia ex prædictis alienata fuisse, impetrata prius Pontificia dispensatione; unde iudicatum est, non aliter id posse præstari. Quin ad alienationem peragendam Rex noster consensum à Capitulo Generali non semel poposcit; cum is sit stylus Curia, ut similes dispensationes expediantur iniungendo, ne præiudicium fiat his, qui ius obtendere valent. Et cum hæc Officia sint propria Ordinum, ius in eis datur ad ea retinenda. Ex his cernitur, Senatū Ordinū non posse vlla Officia alienare, nec de alienandis Regem consulere, imò teneri ad consulendum, ne per alienationem transferantur, nisi requisita præfixa concurrant. De simili

Officiorum alienatione videatur Rhenus à Valle in *Hi*
parchofe Religioso negotiatore, pag. 13.
rem concin-
nè exor-
nans.

*

Quest.

Quaestio 3. De Informationum examine; & approbatione ad Senatum Regium Ordinum spectantibus.

27 **E**XPEDITA gratia Habitus à Rege nostro, & monito Senatu per eius Decretum à Secretario Ordinum subscripto, Praeses designat Informantes, qui iuxta Interrogatorium, & formulam in Statutis, ac Definitionibus praefixam, peragunt Informationes de qualitate sanguinis, & personae Candidati; & summariam relationem ad eorum calcem in scriptis deponunt; ac vnus ex illis (cum duo concurrunt, nam Informationes Monialium Militarium vnus peragit, & praeterea Fratrum Clericorum, & de harum examine, & approbatione egimus *disq. 3.*) coram ipso Senatu, si à Praeside interrogetur, rationem etiam de Informationibus praebet. Postmodum illae secreto leguntur, & examinantur. Approbatio ex omnium Senatorum suffragio praestatur. In Statutis Ordinis D. Iacobi *tit. 2. cap. 11.* asseritur, Informationes posse à tribus Iudicibus videri, quorum vnus sit Praeses Senatus, vel alius loco ipsius absentis, & aegrotantis; & non aliter, quam illis tribus conformiter consentientibus, approbandas fore. Praeses autem, si aegrotet, potest suspendere cognitionem Informationum, donec ipse sit praesens. Si reprobentur, excluditur Candidatus ab admissione in Ordinem. Quod si aliquid circa sanguinis qualitatem adhuc sub dubio haereat, vel non exactè, ac plenè fuerit examinatum, & probatum, decernitur noua discussio, quam *diligentiam* nuncupant, Informantibus iterum à Praeside designatis. Secundas autem Informationes peragi prohibetur in Statutis, & Definitionibus; dispensare autem Senatum in hac prohibitionem posse, consuetudine est inductum, & praxis ostendit.

28 Cæterum, cum de honore, & fama Candidati ex vno capite, & ex alio de Ordinum splendore agatur, summa iudicij maturitas requiritur, ne vel ob calumniam, odium, aut inimicitias testium Candidatus patiatur repulsam; vel è contra, si libratibus vndique testimo-

nijs, & circumstantijs pensatis, ille sanguinis puritate, aut nobilitate laboret, ne Ordo suslineat detrimentum; praecipue cum excommunicatio sit inflicta in eos, qui admittunt, aut cooperantur in admissionem eorum, qui impuro sunt sanguine, vt *disq. 3.* exposuimus. Hinc communiter non debent à Senatu admitti facile libelli absque nomine contra Candidatorum qualitatem, cum in se ipsis suspicionem odij, aut inuidiae praeferant; nisi ea adsint circumstantia, quae prudenter inducant ad nouum examen peragendum; Etenim, si Informationes nihil contineant, vnde reprobari queant, non sufficiunt eiusmodi libelli, etiam nomine subscripto, dati, vt reprobentur; cum ad summum indè debeat ad nouum testium examen procedi.

29 Nec sufficit vnus, duo, tres, aut etiam aliqui plures testes contra sanguinis qualitatem praebentes testimonium in Informationibus, si tamen multo ingentior numerus testium detur, qui contrarium asserant, & eorum testimonia diluant; hæc enim est urgentior probatio, cui standum est in rigore iustitiae. Quod si post accurata, & repetita testium examina, adhuc in ambiguo haereatur [qui euentus non videtur praecius] Ordo cernitur possidere suum Statutum, & splendorem, & Candidato incumbere, probare suam nobilitatem, aut sanguinis puritatem, quae probatio fit, dum Informationes peraguntur; vnde, cum eam non probauerit, reiciendus videtur. Nec dici valet, illum possidere, & contra illum non probari. Quippe eius possessio non supponitur, sed inuestigatur, & de ipsa possessione est dubium, & ambiguitas. In Ordine autem supponitur possessio Statuti; sed circa hæc, & similia integri tractatus sunt exarati ab his, qui ex professo de Nobilitate scribunt. Nos non pauca attigimus *disq. 3.*

30 Si in Informationibus vnus, aut alter testis contra Candidatum obloquentur, cæteris pro illo ferentibus testimonium, & indè Informationes approbentur, tenentur, quotquot alsunt Senatu, sub obligatione graui non manifestare labem illam sanguinis falso impositam Candidato; nam, estò Habitum obtineat, indeque eius puritas, aut nobilitas timoratis, ac prudentibus pateat, tamen apud aliquos potest eius opinio imminui,

imminui, aut labefactari, vel sub ambiguitate persistere, si manifestetur id, quod contra ipsum aliquis testis deposuit, quod in ipsius graue præiudicium vertitur; & ex iniustitia datur obligatio non auferendi ab illo famam, ac opinionem bonam, quam possidet. Hinc eadē obstringuntur obligatione Informāres. Plura circa secreti custodiam in simili tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 2. q. 17.* Informationes à Senatu examinatæ asseruantur, donec mittantur ad Scrinia secreta Monasteriorum S. Iacobi de Vcles, Calatrauæ, & Alcantaræ, in quib⁹ illæ, quæ ad singulos respectiue Ordines spectant, colliguntur. Ibi enim sunt Archiua Ordinum.

31 Aduerte in præsentī, Vrbanum VIII. die 23. Maij, anno 1624. expediuisse Bullam, quæ incipit, *Cum sicut*, in qua indulget, quod Informantes Militiam Hispaniæ possint compellere ad testificandum qualuis personas sæculares, & Ecclesiasticas, ne non Regulares, dum non sint Monachales. Et Rex Philippus II. die 24. Ianuarij, anno 1566. stabiliiuit, quod Informantes possent compellere, absque requisitijs litteris, qualuis personas ad deponendum; & quod Senatus Ordinum valeret punire quoslibet, qui falsum deposuissent. Et noster Rex Philippus IV. die 14. Maij, anno 1655. expediuit Decretum præcipiens, quod Capitula Ecclesiarum, Collegia, Monasteria, Confraternitates, Confessus Urbium, & Opidorum, exhiberent, & traderent quæuis Instrumēta, Codices, & libros, quos videri in Senatu Ordinum sit necesse, aut expediens, quoties ab Informantib⁹ poscantur; Et his quidem traditur transcriptum Bullæ prædictæ, & huiusmodi Decretorum, vt eis vtantur.

Questio 4. Exponuntur alia ad Senatum Regium Ordinum pertinentia.

32 **C**VM iurisdictio Ecclesiastica sit penes Senatum Ordinum, eaque potestas, quæ in suis diocesisbus competit Episcopis, modo latè in superioribus exposito, sit, vt ei aptanda sint, proportione seruata, quæ illis incumbunt. Aliundè etiam cum Se-

natus subeat vices Prælati Regularis, & sit veluti Generalis trium Ordinum Militarium, competunt etiam ei, quæ Prælati Regularibus.

33 Hinc ergo potest Senatus Missarum, quæ in Monasterijs, & Collegijs Ordinum dotatæ fuerint, imminuere onus, si redditus decreuerint (adhuc post Declarationem sacre Congregationis editam iussu Urbani VIII.) ratione communicationis priuilegij, de quo *disq. 9. quæst. 5.*

34 An verò possit Senatus reseruare pro Equitibus, & Clericis Fratribus eos casus, qui in Breui Clementis VIII. continentur, reseruabiles ab omnibus Prælati localibus Religiosis pro suis subditis, & committere absolutionem Confessarijs determinatis, cum id sit quid merè spirituale? Videnda sunt, quæ diximus *disquisit. 12. ex num. 91.*

35 Pertinet ad Senatum, confirmare electiones Prioris, Vicarij Generalis, & Magistri Nouitiorum factas à Capitulo Monasterij S. Marci Legionensis; Idem est dicendum de Priorib⁹, & Magistris Nouitiorum S. Iacobi de Vcles, & S. Iacobi Hispanensis, consultq; Regem nostrum de Senatore, qui assistat electionibus in Monasterijs de Vcles, & S. Marci. Potest etiam præcipere, & constringere Priores Militares, v. g. de Alcantara, & de Magacela, vt Vicarios (si eis opus habeant) constituant Clericos Fratres, & non Clericos sæculares. Cæterum in sententijs proferendis circa omnes causas, & negotia, de quibus Statuta, & Definitiones sunt conditæ, tenetur iuxta illas decidere; cum illæ sint leges propriae, & velut municipales, quibus in Ordinibus standum est.

39 Nequit concedere Senatus licentiam Militaribus, ad habendum Orationia in Domibus priuatis; potest autem concedere Sacerdotibus, quod in casu necessitatis, aut ingentis vilitatis Altari portatili vtantur ad celebrandū: id quippè priuilegium Ordines Militares propter communicationem priuilegiorum cum alijs Religionibus participant, vt tradidimus *disquisit. 12. ex n. 132.*

37 Si in territorijs Ordinum aliquod Monasterium adificandum sit, ea licentia, quæ ab Episcopo est obtinen-

da ad Monasteria extruenda in alijs diocesis, conceditur à Rege nostro, vt Prælato Ordinum, seu à Capitulo Generali, vel à Senatu, vt docent Pereira de manu Regia 2. part. cap. 38. n. 20. Dom. Zambrana in allegat. iur. pro Ordin. Militar. fol. 13. num. 37. Verùm ad Senatum etiam Regium Castellæ, vices Regis agentem, spectat ea licentia, nam concessio illius est actus, in quo exercetur Regalia, & hanc non exercet Rex, quatenus Administrator Ordinum Militarium, sed quatenus Regia potestate fungens. Id ita fuit in Curia decisum, vt restatur Don Ioannes de Solorzano in Politica Indiarum, lib. 4. cap. 23. pag. 696. Senatus autem Ordinum absolute concedere potest licentiam, vt Ecclesiæ, Eremitoria, & Xenodochia ædificentur.

38 Collegiorum Militarium, quæ Salmantica sunt, maxima Senatui Ordinum cura, & sollicitudo incumbit, vt studia promoueantur, & benemeriti præmia intra, & extra Ordinem obtineant; quod, quantum ipsorum Ordinū interfit, egimus disq. 9. num. 64. Pertinet ad eum, licentiam concedere cuius Collegæ absentiam à Collegio paranti; nec non eos, qui suo muneri non satisfaciunt, exinde expellere, atque ad Monasteria reuocare. Hinc frequenter à Rectoribus Collegiorū secretam Informationē de subditis exposcit, vt dignoscatur, quinam sint Muneribus apti, quinā correctione, aut etiam expulsionē digni.

39 Potest Senatus Ordinum cogere Clericos Fratres ad Beneficia acceptanda; & examinare eos, qui ab vno Beneficio ad aliud promouentur, seruatis his, quæ tradidimus disquis. 11. Pertinet ad ipsum licentia permutandi ea Beneficia, quæ ipse confert; & præterea designatio, examen, & approbatio Vicariorum, qui constituuntur in Ecclesijs Ordinum (quæ sunt intra limites allicuius diocesis) ratione obitus Parochi proprii, aut impediti, vel propter frequentiam populi; eisque congruam sustentationem debet designare. Ad eundem etiam spectat, concedere licentiam prædictis Parochis, vt possint, iuxta statutum Tridentini, abesse à suis Ecclesijs reimpore per ipsum præscripto. Coram ipso quoque Senatu renuntiatio, si faciēda sit, eiusmodi Beneficiorum debet fieri.

xi. De quo ea disq. 11. quest. 6.

40 Ab eodem Senatu obtinetur facultas ab aliquibus Clericis Fratribus, vt proprijs expensis ad litterarū studium commorentur in Collegijs Salmantinis, cum sint supra numerum eorum, qui ad singula Collegia sunt designati. Nullus autem etiam ex his potest inde absentia parare absque Senatus licentia. Ab eo præterea, vel à Rege nostro debent Equites Militares licentiam exposcere, si sacris Ordinibus velint initiari, alia possunt puniri. De quo disquis. 3. quest. 15.

41 Ad eundem Senatum spectat, punire eos, qui in his Regnis nati à Principibus exteris aliquem Habitum Militarem acceperunt, & illum absque licentia publice in Regnis Hispaniæ gestant. Id enim prohibitum est per leges Regni. Quia id obstaculo est, vt hi ad aliquem Habitum Militarem Hispanum admittantur, exceptis dumtaxat Equitibus, & Clericis Fratribus Ordinis S. Ioannis. De quo disquis. 12. ex num. 142.

42 Si aliquis admittendus sit ad Ordinem Militarem, Informationibus peractis per Actū positiuos, eo quod gratia concessa fuerit ante Statutū conditum in Capitulis Generalibus celebratis anno 1632. quo id de cætero prohibetur, non tenetur Senatus Regius Ordinum (nisi Rex noster aliud præcipiat) admittere Actum positiuum Ordinis S. Ioannis; quia, licet hic sit valde honorificus, tamen non expeditur in ipso Senatu Ordinum; nec in alio Tribunali proprio Regis nostri; Et aliunde, si Assemblea non admittat Actus positiuos aliorum Ordinum Militarium, æquitas, & ratio parem compensationem expostulant. Potest autem Senatus eum Actum positiuum admittere, cum per illum sanguinis puritas, & nobilitas consistat. Demum generaliter loquendo, nihil est Ecclesiasticum in Ordinibus Militaribus, quod, nisi in his, quæ à Rege nostro limitantur, & ea, quæ in hoc Opere sunt tradita, non pertineat ad Senatum Ordinum.

*Questio 5. Ex quibus constitua-
tur personis Illustrissimus
Senatus Regius Or-
dinum.*

43 **E**X prescripto constituitur Se-
natus Regius Ordinū ex Pre-
sidente, ac sex Senatoribus, &
Fiscali, qui omnes aliquo ex tribus Or-
dinibus Habitu debent esse insigniti;
Quamuis ob varias circumstantias, pro
arbitrio Regis nostri sit, numerum adau-
gere.

44 Vnus est omnium Ordinum
Secretarius, qui tamen nihil intra ipsū
Senatum expedit; quippè ad Tabellio-
nes Camerae Senatus attinet expeditio
Consultationum, quæ publicæ sunt, &
eorum, quæ ad iurisdictionem spiri-
tualem, ac temporalem, gubernationem,
& iustitiam in Ordinum territorijs spe-
ctant. Assistit ille Confessui, quem vo-
cant *Iunta de Caualleria*, qui aliquibus
diebus congregatur, & nihil in eo, nisi
temporale, geritur; duoque adduntur
Officiales Secretariæ huius Confessus;
In Officio autem Secretarij tres extant
Officiales, maior vnus, alius secundus,
postremus, quem nuncupant *Entrétenido*.
Secretarius subscribit Schedulis omni-
bus circa Ordines à Rege subscriptis; si-
uè in his Rex noster Commendas, aut
Habit^o conferat (quibus ipsis Senat^o mo-
netur de gratia facta, vt ad Informatio-
nes Candidatorū, vel ad collationē Cō-
mendarum media necessaria apponan-
tur, ac Decreta, & tituli per Camerae
Tabellionem formentur) siuè in qui-
busuis alijs Regio nomine ob signatis. Se-
cretarius etiam Consultationes ad Re-
gem nostrum peragit circa merita Mili-
tum, & aliorum, qui Habituū sunt can-
didati, nam ad illum remittuntur eorū
libelli supplices. Abstinet se ab Actibus
publicis, in quibus assistet Senatus, eo
quod iam diu cum Fiscalij Senatus de præ-
cedentia Sedis contendat, nec adhuc ce-
dere velit. Nunc munus id Secretarij
obtinet Don Petrus Coloma, Eques Ca-
latrauenfis, Commendatarius de Au-
ñon, & Berlinches.

45 Quæstor maior Ordinum,
seu Censor Rationum, Hispanè *Conta-
dor mayor*, in Actibus publicis cum Se-
natu assistet, & intra ipsum sede poti-

tur, cum ad eum ratione negotij alicui-
us aduentat. Lictor maior Ordinum
eadem prærogatiua potitur. Sedem e-
tiam sibi præfixam dumtaxat in Actibus
publicis cum Senatu occupant tres Pro-
curatores Generales, ac tres Equites
Fiscales trium Militiarum, & Thesau-
rarius Generalis Senatus.

46 Duo intra Senatum assistunt
Relatores Iurisperiti; alter ad causas
Ordinis D. Iacobi; alter ad causas Ordini-
um Calatrauæ, & Alcantaræ. Duo præ-
tereà Camerae Tabelliones, seu Secre-
tarij, ex quibus vnus negotia Militiæ Ia-
cobæ expedit; alius negotia Calatra-
uens, & Alcantarenfis Militiæ. In Of-
ficio autem Camerae Ordinis D. Iacobi
quatuor extant Officiales; Maior, &
secundus, stipendio præfixo gaudentes,
ac duo alij absque eo stipendio. In Of-
ficio Camerae Calatrauæ, & Alcantaræ
tres Officiales assistunt; Maiori, & se-
cundo stipendium est designatum, non
verò tertio.

47 Sequentes prætereà Munia
diuersa exequentur; Agens Fiscalis.
Aduocatus pauperum. Procurator eo-
rundem. Thesaurarius Generalis Or-
dinis Iacobæi. Thesaurarius alter ad ip-
sius Ordinis dimidias annatas colligen-
das, & asseruandas. Thesaurarius Ge-
neralis Ordinis Calatrauæ, qui simul re-
tinet, quod spectat ad Munimenta, His-
panè *lo fuerte*, & ad Regna Aragoniæ,
ac Valentia. Quinque Thesaurarij Or-
dinis Alcantaræ. Alius Generalis. Ali^o
reparationum Arcium, & Domorum
territorij de Alcantara, Hispanè *Encasa-
mentos*; Alius reparationum territorij
de la Serena; Alius Munimentorum, seu
de lo Fuerte; Alius demum Lancearum;
Qui omnes Thesaurarij sunt eorundem
Ordinum Equites, sed nullibi cum Se-
natu confident.

48 Est deindè Censor, & Ad-
ministrato Generalis dimidiarum anna-
tarum Ordinis D. Iacobi, cui alius su-
peradditur Censor Rationis, Hispanè
Contador de la Raxõ. Alius rursum Censor
Commendarum, Prioratum, Dignita-
tum, ac Thesaurorum Ordinis Calatra-
uens, & Alcantarenfis. Censor alius
administrationum Propriorum, quæ sūt
in Ordinum territorijs. Alius Censor
pœnarum Camerae, quas Senatus inflig-
git. Alius sumptuum Iustitiæ, & Ope-
rum piorum. Tres item Censores, qui
suo

suo singuli ordine elaborant Instrumenta, Schedulas, & rationes dati, & accepti in Officio Censoriæ maioris Ordinum.

49 Quatuor sunt Ostiarij Senatus; duo Ordinis Iacobæi, quorum alter est ex præscripto, alter supernumerarius; duo verò Ordinum Calatrauæ, & Alcantaræ. Duo præterea Lictores, qui Senatui famulantur. Censor vnus rationis summarum, quæ ex Theſauris Ordinum Calatrauæ, & Alcantaræ persoluendæ à Senatu indicuntur, per chirographa ab ipso data. Insuper Vices gerens Theſaurarij Generalis Senatus. Ac demùm tres Cancellarij, seu Hispanè *Cancilleres*, singulorum trium Ordinum singuli. Prædicti omnes (his exceptis, quos annotauimus) stipendijs annuis ex Ordinum facultatibus potiuntur. Apud Senatum autem est Regestum Generale, in quo exarantur Decreta, Schemata, & cætera, quæ inibi peraguntur, in quo facillè reperiri potest, quidquid deinceps inueniri, sit opus.

50 Vidisti iam numerum, grauitatem, rectamque dispositionem Munerum, & Officiorum, quæ requiruntur profectò, vt quæcumque ad tres Ordines Militares attinent, promptè, exactè, & opportunè tradentur, ac peragantur. Nec enim gloriosa ad eò moles stare posset, nisi his fulcris innixa.

51 Vt autem mireris Senatus ipsius authoritatem, atq; vt grata clausula huic Operi extremam manum admoueam, in mediũ proferre libuit Clarissimos Senatores cum suo Præsidente, qui hoc ineunte anno 1657. Senatum, ac integerrimum Tribunal constituunt. Et quamuis singuli, iure optimo, longa pænegyri nobilitatis, virtutum, scientiæ, aliarumque dotum forent celebrandi, (quod ego sanè præstarem ex animo, ex debito, ex genio) non tamen id patitur libri huius Institutum, & breuitas;quare per summa capita eorum Nomina, & Munera libabo.

52 Præses Regij Senatus Ordinum est Excellentissim⁹ Dominus Don Henricus Pimentel Henriquez, Marchio de Tabara, Comes de Villada; Prorex olim Regni Siciliæ, necnon Regni Nauarræ, ac etiam Aragoniæ, inibique Armorum Gubernator; In Lombardia Præfectus Generalis belli; In Galliciæ Regno Gubernator, ac Imperator mili-

tariæ; Eodemque Munere functus in tractu Pacensi, ac in Castellæ Regno; Regis nostri à cubiculis; Eques Alcantarenſis, & Commendatarius Sancti Spiritus. Quem eximiæ animi dotes ad ingentia hæc Dignitatum euexere fastigia, & suprema Regni Gubernacula suo quasi iure deposcunt.

53 Senatores sunt. Dom. Don Ioannes Giron, & Zuñiga, in Senatum simul supremum Castellæ coaptatus; Eques Iacobæus; Commendatarius de Pozorubio; olim in Maiori Salmantino Collegio Conchenſi togatus; Pintian⁹ Senator; Fiscalis Regij Consilij belli; Menſor diuerſoriorũ Regis; Et à cubiculis Ferdinandi III. Austriaci, Imperatoris Augusti.

54 Ill. Dom. Don Hieronymus de Mascareñas, Filius Excellentissim⁹ Domini Marchionis de Montaluan; Eques Calatrauensis, Ordinisq; Diffinitor Generalis; à Cortinis Regis: Prior de Guimaraens, & electus Episcopus de Leiria.

55 Dom. Don Franciscus de Borja, Excellentissim⁹ Domini Ducis de Villahermosa dignissima proles: Eques Iacobæus.

56 Dom. Don Antonius de Be- nauides, Frater Excellentissim⁹ Domini Comitiss de Santisteuan, nunc, post alia Munera, Regni Nauarræ Proregis; Eques Alcantarenſis, atq; Ordinis Diffinitor generalis: à Cortinis Regis: Archidiaconus de Alcaraz, Dignitas in Alma Ecclesia Toletana, Hispaniarum Primatus; olim in Maiori Salmantino Conchenſi Collegio togatus; & Serenissim⁹ Infantis Hispaniæ Cardinalis Ferdinandi à Secretis cubiculis.

57 Dom. Don Ioannes de Estrada Manrique; Eques Alcantarenſis: olim in Maiori Ouetensi Salmantino Collegio togatus; in eâ Academia Cathedræ Decretalium, necnon Clementinarum Moderator: Senatorque Pintianus.

58 Dom. Don Michael de Luna, & Arellano; Eques Iacobæus: olim in Vrſaonenſi Collegio, & Academia togatus, & Rector; Sacrorum Canonum Professor primarius: Hispalensis, ac Granatensis Senator; apud Belgas, & Burgundos armatæ Castrorum Iustitiæ Præses, annonæque Militum Præfectus; in supremo Admiralitatis Senatu Consiliarius: huius Regij Ordinum Senatus

cus prius Fiscalis, mox Senator.

59 Dom. Don Antonius de Riaño, & Salamanca: Eques Calatrauensis: olim in Pintiano Maiori Sanctæ Crucis Collegio togatus; itidem Senator Pintianus; huius Senatus Ordinum Fiscalis primùm, deindè Senator.

60 Dom. Don Barnabas de Andrada: Eques Alcantarensis: olim in Maiori Diui Ildephonsi Complutensi Collegio togatus; Senator Pintianus; in Regio Curiaë Tribunali Criminum Index.

61 Dom. Don Ferdinandus de Arce: Eques Alcantarensis: olim in Maiori Conchenfi Salmantino Collegio togatus. Granatensis Senator; huius

Ordinū Regij Tribunalis Fiscalis prius, postmodum Senator.

62 Dom. Don Athanasius Ximenez: Eques Calatrauensis; olim Hispalensis, Pintianusq; Senator; nunc huius Senatus Fiscalis.

Hæc de Senatu Regio Ordinum, Hæc de nostro Opere. Ecclesię, & meliori iudicio cuncta submitto. Dicta cedant in Dei Optimi Maximi

gloriam, ac Virginis Dei-

paræ absque labe origi-

naria conceptæ, nec-

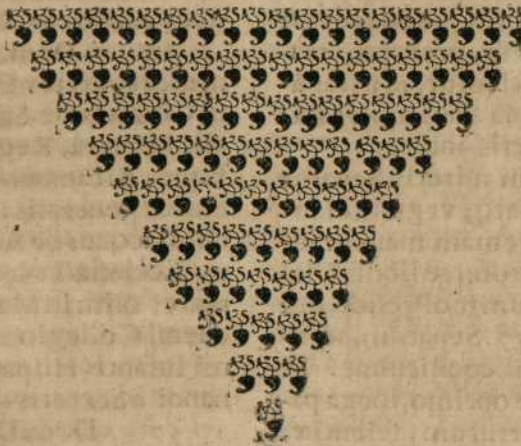
non & Sanctissimi

mi Parentis

Ignati-

tij.

FINIS

Index Rerum,

INDEX RERVM.

Littera D. Disquisitionem; N. Numerum marginalem designat.

A

ABBAS.

ABBATIS, qui iurisdictione quasi Episcopali in territorio gaudet, nomen est apponendū in Missa sub verbis *Antiphonae N. d. 7. n. 108.*

Abbatēs Cistercienses possunt initiare minoribus Ordinibus Clericos Fratres Calatrauae, & Alcantarae, ac alios sub Cistercijs Instituto degentes. *d. 3. n. 158.*

Abbatīs de Morimundo controuersia cum Calatrauensibus super Prioratu Monasterij de Calatraua. *d. 9. ex n. 75.*

ABBATISSA.

Abbatissae an possint praecipere in virtute sanctae obedientiae, *d. 6. n. 2. & d. 14. ex n. 28.* Si res ab eis praecipita sit grauis, transgressio ex alio capite erit peccatum lethale. *ibi n. 7.* An aliqua Abbatisa iurisdictione Ecclesiastica gaudeat? *d. 6. n. 3. & 4. & d. 7. n. 47.* Abbatisa de las Huelgas, propè Burgos eligit personas, quae ea iurisdictione fungantur, *ibi n. 47.* Famina illegitima potest esse Abbatisa. *d. 14. n. 42.* Plura circa electionem, suffragia, renuntiationem, requisita, potestatem Abbatisarum exponuntur. *ibi, & ex n. 51.*

ABORTVS.

Abortus proprii procuratio non subiacet excommunicationi. *d. 14. n. 41.*

ABSENTIA.

Absentias longas parare an possint Equites, & Fratres Clerici Militiarum absque licentia suorum Ordinum? *d. 3. n. 93.* Vt Parochi Ordinum Militiarum absint, tempore praefixo à Tridentino, Senatus ipsorum Ordinum potest licentiam praebere. *d. 11. n. 105.*

ABSOLVERE. ABSOLVTIO.

Absoluere possunt Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gau-

dentes à casibus, à quibus iuxta Tridentinum possunt Episcopi. *d. 7. n. 94.* An possint ab heresi occulta? *ibi n. 98.* Possunt à Capitulis generalibus Ordinum Militiarum designari Confessarij, qui absoluant subditos illorum à censuris, etiam reseruatis. *d. 7. ex n. 18.* Quis possit absolvere ab excommunicatione, quae profertur in Monasterijs Calatrauae, & Alcantarae, die Dominica Palmarum? *d. 12. n. 68.* Priores Militares possunt eligere Confessarium, qui eos absoluat à casibus, à quibus ipsi subditos valent absolvere. *d. 7. n. 128.* A quo possint absolui Regulares Militares à casibus reseruatis in Religione, si darentur? *d. 12. numer. 91.*

Absoluendus an sit, qui, ne impediat eius ingressus in Ordines Militares, paratus est acceptare duellum, aut ad illud prouocare? *d. 12. ex n. 96.*

ACCVSARE. ACCVSATOR.

Accusari Visitatores Ordinum Militiarum an possint? *d. 7. n. 180.* Accusator contra illos, dum visitant, non est admittendus. *ibi.*

ACTVS POSITIVVS NOBILITATIS.

Actus positivus nobilitatis Ordinis S. Iohannis an sit admittendus pro Habitu Militari Hispano, si fortè ad hunc conferendum Informationes fiant per Actus positivos? *d. 17. n. 42.*

ADMINISTRATOR PERPETVVS ORDINUM MILITARIUM.

VIDE, REGES HISPANIARVM.

Administrator.

Administratores Hospitalium non censentur habere Beneficium. *d. 15. n. 29.*

Administrator, & non Prior, nunc designatur Monasterio Calatrauae, & quare? *d. 8. n. 5. & d. 9. n. 97.* Eius iurisdictione. *d. 7. n. 59.*

Administrator bonorum tenetur soluere ea, quae suo muneri sunt annexa, & quanam haec sint? *d. 6. n. 22.* Administrator Calatrauae decedens è vita an possit de bonis disponere? *d. 15. n. 41.*

Index Rerum.

Administratoꝝ specialium Ordinum Militarium diuerſitas, & munus, *d. 8. num. 36.*

ALCANTARENSIS ORDO

Militaris.

Alcantarenſis Ordinis inſtitutio, & confirmatio, Domicilium: Habitus: Vexillum: Magiſtri: incorporatio Magiſtratus. *d. 1. ex n. 156.* Alcantaræ Prior. **VIDE** Prior. In Alcantaræ territorijs dies S. Benedic̄ti erat feſtus. *d. 12 n. 72.* Expediens offenditur, hunc morem renouari. *ibi ex n. 75.* Alcantarenſi Ordini indulgentiæ conceſſæ proponuntur. *d. 12. n. 81.* Et quânam eas lucrari queant? *ibi n. 83.* Concordia Epifcopi, & Eccleſiæ Caurienſis cum Ordine Alcantaræ. *d. 7. num. 148.* Monafterium, & Collegium Salmantinum. *d. 9. n. 4. & 6.* Monafteria Monialium, quæ Ordini ſubiacent. *d. 14. n. 2.* Viſitatores Ordinis. *d. 7. n. 169.* Iuriſdictio ſpiritualis Priorum. *d. 7. ex n. n. 52.* Collegiarum Alcantarenſium electio, *d. 9. n. 9.* Alcantarenſes olim fuerunt vocati Equites *de Trujillo*, & quare? *d. 1. n. 102.* Et prius Ordo fuit dictus S. Iuliani *del Pereiro*, & quare? *d. 1. ex n. 156.*

Alcantarenſium promiſſio facta in Profeſſione de conuerſione à bono in melius exponitur. *d. 3. n. 82.* An ſpecialè obligationem inducat? *ibi n. 83.* Alcantarenſis Ordinis priuilegia. *d. 2. num. 104.* Dignitates. *d. 8. n. 4.* Commendæ. *d. 10. n. 19.* Clerici Fratres inſignes ex Ordine Alcantarèſi referuntur. *d. 9. n. 111.* **VIDE** Ordines Militares Eques Militaris, Clerici Fratres, & plura alia verba.

ALIMENTA EQVITVM

Militarium.

Alimenta, Hispanè *Pan, y Agua*, ſuppeditantur Equitibus Ordinum Militarium à Rege, vt Adminiſtratore perpetuo. *d. 12. num. 179.* Quibus, & quomodo? *ibi.*

ALIENARE. ALIENATIO.

Alienari an poſſit dos Monialium? *d. 14. num. 16.* Alienari an valeant Officia Ordinum Militarium? *d. 8. n. 42.*

ALTARE.

Altari portali poſſunt vti Priores Militares iuriſdictione quaſi Epifcopali gaudètes. *d. 7. n. 129.* An eius vtus liceat omnibus Militaribus? *d. 12. num. 132.* Priuilegia Religionum, circa illud. *ibi, num. 131.*

ANNIVERSARIVM.

Anniuerſaria non debentur Com-

mendatarijs in ſuis Eccleſijs, ſed Parochijs. *d. 10. ex n. 35.* De anniuerſarijs ſitis in Monafterijs, & Collegijs militaribus aliqua elucidantur. *d. 9 n. 27. & ſeqq.*

ANTISTES.

Antiſtitis vox ſæpè comprehendit Abbates, & Priores exemptos. *d. 7. n. 108.* An in Canone, & Collecta ſub nomine *Antiſtitus N.* ſint illi apponendi? *ibi, n. 110.* **VIDE** Epifcopus.

APOSTATA.

Apoſtata eſt cenſendus is, qui, poſtquam tranſijt ex laxiori Religione ad ſtrictiorem, & profeſſionem emiſit, ab illa ad priorem regreditur. *d. 3 n. 127.* Apoſtata, aut fugitiuus, ſi ſit in Prouincijs remotis, vbi nequit ad ſuam Religionem redire, poteſt ingredi aliam, etiam laxiorem, abſque licentia, *ibi num. 131.* Apoſtata Monialis incurrit excommunicationem. *d. 14 n. 41.*

APPELLARE. APPELLATIO.

Appellationes in cauſis ciuilibus ſpectantibus ad Ordines Militares ad quos Iudices ſint deferendæ? *d. 2. n. 85.* Appellationes à ſententijs Iudicum Conſeruatorum immediatè ſunt ad Pontificem deducendæ. *d. 2. n. 143.* Appellationes etiam ad illum in cauſis criminalibus, & in Eccleſiaſticis à Senatu Ordinū deferuntur. *d. 17. n. 5.* Appellari nequit à ſententia interlocutoria Prioris de Alcantara, ad Epifcopum Caurienſem. *d. 7. n. 171.* Nec appellari poteſt à ſententia Viſitatorum generalium Ordinum Militarium. *ibi n. 178.* Nec in territorio Alcantaræ, adhuc poſt Concordiam appellari ab illis poteſt, niſi ad Senatum Ordinum. *d. 7. n. 150.* Nec à mandatis in viſitatione expeditis, *ibi.*

APPROBARE. APPROBATIO.

Confessarij.

Approbatus Confessaricus ab Ordinario poteſt eligi à quibuſcumque Monialibus virtute bullæ Cruciatæ, vt abſoluantur à mortalibus nō referuatis. *d. 14. n. 55. & d. 18. n. 87.* An approbatio Ordinarij requiratur ad excipiendas Confessions Monialium, quæ illi non ſunt ſubditæ? *ibi, n. 57.* Religioſi poſſunt confiteri Sacerdoti designato à ſuperiore, etiam non approbato ab Ordinario. *ibi, n. 56.* Ad Priores Militares iuriſdictione quaſi Epifcopali gaudentes attinet approbatio Confessorum in ſuo territorio ex ſe. *d. 7. n. 47.* Approbatio an requiratur ad audiendas Confessions Equitū, & Cle-

Index Rerum.

& Clericorum Fratrum Militarium, d. 52. ex num. 8.

ARMA.

Arma non sunt afferenda Clericis Fratribus Militaribus, & quid, si tinerentur? d. 12. n. 3.

ASSEMBLEA.

Assemblea Ordinis S. Ioannis quid, & quot Assemblee sint? d. 10. n. 10. Ad eam spectant causae criminales Equitum, & Clericorum Fratrum, & ciuiles, quando sunt Rei. d. 2. n. 84.

AVISII ORDO MILITARIS.

Eius institutio, confirmatio Habitus, & alia ad hunc Ordinem pertinentia. d. 1. ex num. 178.

B

S. BENEDICTVS.

S. Benedicti dies in territorijs Alcantarae erat dies festus, d. 12. n. 72. Expediens ostenditur, vt nunc etiam festus instituat. ibi. ex num. 75. Quis possit festum institueret? ibi. n. 75. & d. 7. n. 139. Sub Regula S. Benedicti degunt plures Ordines Militares, d. 1. passim. Professio secundum Regulam S. Benedicti, quid significet? d. 3. ex n. 36. Communionis frequentia visitata apud Benedictinos d. 12. ex num. 127. Vnde dicatur *San Benito*, signum, quod afferunt puniti a Tribunalibus Sanctae Fidei? d. 1. n. 147. Breuiario Benedictino vti debent intra Monasteria Clerici Fratres Militarium Cisterciensium, d. 13 n. 6. Non intra Collegia. ibi. n. 10.

BENEDICERE. BENEDICTIO.

Benedictiones Habitus Militaris, cum accipitur, a Presbytero sunt praestanda. d. 3. n. 53.

Benedicere populo extra Ecclesiam an possint Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes? d. 7. num. 124. Intra Ecclesiam possunt solemniter benedicere. ibi. n. 124. Benedicere ornamenta Ecclesiastica possunt non solum Priores, sed etiam Rectores Collegiorum Militarium. d. 7. n. 232.

BENEFICIUM.

Beneficium Parochiale nequit habere Clericus Frater Militaris, qui intra Ordinem est superior, aut Dignitatem habet. d. 7. n. 184. Beneficia Ordinum Militarium sunt amouibilia. d. 11. n. 15. Quis possunt obtineri a Clericis Fratribus, dum sint sita in suis Ecclesijs. ibi. n. 19. Et eo ipso, quod in eis sint sita, sunt Regularia. ibi. n. 21. Rex Hispaniae,

vt Administrator Ordinum, potest omnia ea Beneficia praestare. ibi. n. 23. Beneficia Ordinum Militarium nequeunt concedi Equitibus, d. 8. n. 7. Equites possunt obtinere Beneficia saecularia. ibi. n. 18.

Beneficia Ordinum Militarium quomodo concedantur? d. 11. ex n. 1. Examen est premitendum, quamuis sint insigniti Gradu, qui promouentur. ibi. n. 9. Examen non est necessarium in permutatione. ibi. n. 4. Forma examinis requisita ad Beneficia saecularia non est necessaria ad Regularia. ibi. Capellaniae honorarie Regis censentur Beneficia Ecclesiastica. d. 5. n. 28. Non vero Administrationes Hospitalium, & Vicariatus Monialium. ibi. n. 29. Quid de Prioratibus, & Rectorum Collegiorum muneribus? ibi. n. 28. & 41.

Beneficia saecularia an possint obtinere Clerici Fratres Militarium? d. 11. ex n. 44. An in Indijs? ibi. n. 81. An Equites Militares possint Beneficia saecularia obtinere absque dispensatione? ibi. n. 69. Beneficia Ordinum Militarium annumerantur. d. 8. n. 30. Possunt cogi Clerici Fratres ad acceptandum Beneficia Ordinum. d. 11. n. 59. Cum promouentur ab vno ad aliud Beneficium, an debeant examinari? ibi. num. 100. Nequeunt absque licentia Regis, aut Senatus Ordinum respectiue permutare Beneficia. ibi. n. 102. Quae idoneitas in eis requiratur ab Beneficia simplicia, & ad Capellaniae? ibi. n. 107. Coram quo debeant resignare Beneficia? ibi. n. 105. An plura Beneficia, vel Capellaniae habere possint? ibi. num. 118.

Beneficij resignatio, & renuntiatio quid, & quotuplex sit? d. 11. n. 110. Quae Beneficia in Ordinibus Militaribus renuntari queant? ibi. ex n. 111. An Prioratus, Dignitates, & Vicariae, & quomodo? ibi. n. 112. An in fauorem alterius, ibi. & n. 119. Commendae temporales Beneficiorum nequeunt resignari. ibi. n. 115. Beneficia Fratris Clerici transeuntis ad aliam Religionem possunt illico alteri concedi; non vero Beneficia saecularia eorum, qui ingrediuntur Religionem, vsque ad tempus a Tridentino praefixum. ibi. n. 116. Exponuntur causae ad resignandum Beneficia, & Dignitates. ibi. n. 118. In quorum fauorem possint Beneficia resignari? ibi. n. 117. Beneficiorum redditus non obtinent Clerici Fratres cum proprietate illorum. d. 4. n. 10.

Index Rerum?

ma. 66. Beneficium Ordinis potest habere Nouitius, nec in Professione illud amittit. *d. 11. n. 35.*

S. BERNARDVS.

S. Bernardi Militia fuit olim in Hispania. *d. 1. n. 101.* Eius Magister. *d. 1. n. 103.* Sub Ordinis Cisterciensis Instituto plures Ordines Militares degunt. *d. 1. per totam.* Calatrauensis Monasterij cum eo controuersia super Prioratu. *d. 7. ex num. 75.*

BONA.

Bonorum proprietati non aduerfatur votum Paupertatis Equitum Militarium. *d. 4. n. 6.* De omnibus bonis possunt Equites testari. *d. 15. n. 1.* An Clerici Fratres? *ibi n. 8.* De bonis mobilibus possunt Clerici Fratres disponere, dum viuunt extra communitatem, & dum ob-eunt. *d. 15. n. 34.* An de immobilibus? *ibi n. 40.* Ordines possunt concedere facultatem omnibus Clericis Fratribus Calatranæ, & Alcantare ad disponendum de immobilibus. *ibi n. 4.* Cum non disponunt morientes de bonis, Ordines in illa succedunt. *ibi n. 39.* Dispositio eorum manet Ordinibus respectiue subordinata. *ibi num. 50.*

Bona immobilia possunt Clerici Fratres vendere, vt æs alienum soluant. *d. 4. n. 40.* Idem possunt prestare executores, seu Dispositores vltimæ voluntatis eorum. *ibi n. 41.* An possint emere alieno nomine bona immobilia, referuando sibi proprietatem, aut vsumfructum? *ibi n. 42.* Bona mobilia pretiosa an possint habere? *d. 4. n. 60.* Bonorum successio competit Clericis Fratribus, & Equitibus Ordinis D. Ioannis, & quomodo? *d. 4. ex n. 94.* Quenam bonorum successiones competant Religiosis? *ibi.* Bona Ordinum sunt officia, que in illis dantur. *d. 17. numer. 24.* Nequeunt ea absque dispensatione Pontificia, & consensu ipsorum Ordinum alienari. *ibi n. 25.*

Bona castrensis sunt fructus Commendarum. *d. 10. n. 48.* VIDE *Commenda.* Bonorum successio competit Equitibus Ordinis D. Ioannis, quamuis sit clausula excludens Religiosos. *d. 10. n. 62.* Bona Clericorum Fratrum in nouitiatu decedentium ab intestato ad hæredes transeunt, quamuis ex priuilegio emiserint in articulo mortis Professionem. *d. 3. numer. 149.* Bona patrimonialia, & immobilia Equitum, & Clericorum Fratrum an possint Ordines aliquo casu ab eis ab-

ducere? *d. 4. ex n. 104.* Etiam si sint bona Maioratus? *ibi n. 115.* An bonorum redditus teneantur Nouitij tribuere Ordinibus, si ab eis poscantur? *ibi n. 118.* VIDE *Dispositio bonorum.*

BULLA COENÆ.

Bullæ Coenæ excommunicationem contrahunt, qui percuriunt, aut hostiliter insequuntur Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes. *d. 7. n. 131.*

BULLA CRUCIATÆ.

Bulla Cruciatæ possunt vti Nouitij Ordinum Militarium, vt absoluantur ab omnibus casibus in illa contentis. *d. 3. n. 64.* Etiam renuente Prælato. *ibi.* Item Equites, & Clerici Fratres, & quomodo? *d. 9. n. 71.* Possunt virtute Bullæ ecioua, & lacticiuia, diebus Quadragesimalibus à Monialibus Militaribus, & à Clericis Fratribus, dum hi non gaudeant iurisdictione quasi Episcopali. *d. 12. ex numer. 146.* Absque Bulla virtute specialis priuilegij, quod non communicatur alijs, possunt edere oua, & lacticiuia Priores S. Iacobi de Vcles, & S. Marci Legionensis. *ibi n. 147.* Per Bullam Cruciatæ non reuocantur priuilegia concessa Ordinibus Militaribus. *d. 12. n. 148.* Bulla Cruciatæ non indigent Religiosi, vt lucrentur Indulgentias Ordinum. *d. 3. numer. 67.*

C

CALATRAVÆ ORDO MILITARIS.

Calatrauensis Ordinis Militaris Insitutores. *d. 1. n. 141.* Institutionis annus. *ibi.* Regula, *ibi n. 142.* Domicilium, *ibi n. 144.* Magistri, *ibi n. 145.* Priuilegia, *ibi n. 146.* & *d. 2. n. 103.* Habitus, *ibi n. 147.* Compedes in vexillo Ordinis signum sunt, quod ab exordio seruitutem Deiparæ Virginis profitentur Calatrauenses. *ibi num. 149.* Olim non poterant Equites contrahere nuptias. *ibi num. 148.* Ordinis Dignitates. *d. 8. n. 3.* Commende. *d. 10. n. 19.* Beneficia, & Prioratus formati, *d. 8. numer. 30.* Calatrauensis Monasterij super Prioratu controuersia cum Ordine Cisterciensi. *d. 9. ex n. 75.* Calatrauenses Clerici Fratres insignes litteris, & Muneribus referuntur. *d. 9. n. 110.* Calatrauenses Clerici Fratres. VIDE. *Clericus Frater Militaris.* Calatrauæ Prior, aut Sacrista maior absoluit omnes, qui adsunt Capitulo generali. *d. 7. n. 18.*

Calatrauensis Monasterij Administr-

Index Rerum

nistrator, eiusque iurisdictio. *d. 7. n. 50.*
De Missis institutis in Monasterio Calatrae dubia deciduntur. *d. 9. n. 45.* **VIDE**
Ordines Militares. Et plura alia verba. Calatraensem, cum moriuntur, ritus collocandi eos super crucem cinericiam. *d. 16. num. 2.*

CANDIDATUS ORDINIS

Militaris.

Candidatus Habitus quomodo possit inducere Testes, ut in sui favorem deponant de veritate, quam ignorant? *d. 3. n. 36.* Plura circa testes dubia exponuntur ad informationes Candidati. *ibi, ex n. 26.* An possit postulare Habitum, & postea gaudere Commendis, qui scit se impuro, aut ignobili sanguine natum? *ibi ex n. 39.* An qui descendit ab Hebraeis, qui non consentierunt morti Christi D. et crederunt in eum simul cum tota progenie? *ibi n. 51.* **VIDE** *Informationes Testis.* Quo sine, & dispositione Candidatus debeat Habitum petere? *disq. 3. ex num. 168.*

CANON MISSAE.

In Canone Missae sub voce, *Antiphona N.* apponendum est in proprijs territorijs nomen Prioris Militaris, aut Abbatis, iurisdictione quasi Episcopali gaudentis. *d. 7. ex n. 108.*

CANONIS PRIVILEGIUM. VIDE

Privilegium.

CANONICVS.

Canonici Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium possunt eligi in Iudices Conservatores. *d. 2. n. 116.* Canonici nequeunt absque dispensatione obtineri a Clericis Fratribus Militarum. *d. 11. ex n. 44.* Clerici Fratres, aut Equites, si sint Canonici, nequeunt gestare Insigne super Habitum Canonicaem, Chori. *d. 12. n. 143.*

CAPELLANIA. CAPELLANVS.

Capellaniae sitae in Ecclesijs Ordinum Militarium possunt obtineri a Clericis Fratribus. *d. 11. n. 19.* Etiam si pertineant iure sanguinis, vel alio titulo, dum in illis reperiatur. *ibi n. 19.* Quamvis adhuc a Clericis saecularibus fuerint obtentae. *ibi.* Hoc ipso, quod in eis Ecclesijs sint Capellaniae, sunt Regulares. *ibi n. 21.* Nequeunt in eis institui absque licentia Ordinis. *ibi n. 29.*

Capellaniarum Missas in suis territorijs an possit Senatus Ordinum, aut Prior imminuere ex causa? *d. 9. num. 39.* Capellani, aut Monasteria an valeant

committere Missas alijs, minori stipendio soluto? *ibi n. 43.* Capellani, & Beneficij Hispanensis Urbis quo privilegio gaudeant circa Missarum omissionem, cum egrotant, vel sunt legitime occupati? *disq. 9. n. 33.* Capellaniae honorariae Regis annumerantur inter Beneficia Ecclesiastica. *d. 15. n. 28.* Capellani honorarij Regij ex Militijs possunt confessiones Equitum Militarium audire in Cura. *d. 6. n. 45.* Capellaniae saeculares an possint absque dispensatione obtinere Clerici Fratres? *d. 11. ex n. 44.*

Capellaniarum quanam provisiō iure devoluto ad Priores Militares spectet? *d. 1. n. 121.* Possunt, si non praesententur a Patrono, qui est monendus, Clericis Fratribus concedi. *ibi.* **VIDE** *Beneficium Ecclesiasticum.*

CAPITVLARIS TOGA. VIDE

Toga Capitularis.

CAPITVLA ORDINVM MILITARIVM

Capitula generalia Ordinum Militarium, Rex noster, ut Administrator, congregat. *d. 7. n. 8.* Eorum forma in tribus Ordinibus Militaribus, & ceremoniae. *d. 3. n. 8.* Quamvis assistere unicuique debeant? *ibi n. 8.* Eorum potestas. *ibi n. 12.* Representant ipsos Ordines. *ibi.* Possunt immutare statuta, & Definitiones, ac alias condere, sacris Canonibus non contrarias. *d. 7. n. 12.* Valent interpretari dubia circa Regulam. *ibi n. 13.* Poenas infligere, & an censuras ferre? *ibi ex n. 16.* An, & quomodo possint suspendere, & privare Priores, & Abbatissas Militares? *ibi ex n. 19.* Valent designare Confessarios pro subditis, & an irregularitates tollere? *ibi n. 18.* Quae indulgentiae obtineantur tempore Capituli Generalis? *ibi ex n. 22.* Capitula Generalia debent maxime curare de studijs Clericorum Fratrum promovendis. *d. 9. n. 114.*

Capitula Generalia tractant res, quae ad gubernationem Ordinum spectant. *d. 7. n. 23.* Votum defendendae Immaculae Conceptionis Deiparae Capitula Generalia trium Ordinum Militarium emisserunt. *d. 12. n. 102.* Plura circa huius Mysterij devotionem a Capitulis stabilita. *ibi n. 103.* Capitula possunt reservare casus. *d. 12. n. 91.* An expediat reservatio? *ibi n. 92.*

CARDINALIS.

Cardinalis S.R. E. si fiat Religiosus, eodem iure, ac si esset Episcopus, gaudet. *d. 9. n. 57.* Cardinalitiam purpuram obti-

Index Rerum?

obtinere plures Equites Militares. *ibi*,
num. 107.

CASVS RESERVATI. VIDE,
Reservati casus.

CASTITATIS VOTVM.

Castitatis votum ad quid obliget Equites Militiarum? *d. 5. ex num. 1.*
Contra illud peccant in delectatione Venerea morosa. *ibi n. 5.* Item si cum coniuge actus illicitos habeant. *ibi, n. 3. & 20.*
Si voueat Eques in Professione (dum non sit Ordinis D. Ioannis) castitatem absolutam, non erit votum solemne, sed validum, nisi per errorem fiat. *ibi, n. 10.*
Castitatis votum ad quid obliget Clericos Fratres, & Moniales Militiarum? *d. 14. n. 27.* Castitatis votum non exprimitur in Professione aliquarum Religionum, & quare? *d. 3. n. 55.*

Castitatis explicatio. *d. 5. n. 20.*

Castitas coniugalis est virtus, *ibi.* Castitatis absolute votum emittebant olim omnes Equites Militares præter Iacobæos. *d. 2. n. 35. & passim.*

CATHEDRATICVM IVS.

Cathedraicum, ius proprium Episcoporum, quid sit? *d. 7. num. 147.* Ferè non est in vsu. *ibi.*

CATHEDRÆ.

Cathedras obtinere in Artibus, Theologia, & Iure Canonico, licitum est Clericis Fratribus Militiarum. *d. 9. n. 23.* An in Iure Ciuili? *ibi num. 63.* Cathedras in Iure Canonico quinam ex illis in Academia Salmantina obtinuerint. *ibi ex num. 109.*

CAVRIENSIS EPISCOPVS, ET
Ecclesia.

Cauriensis Episcopi, & Alme Ecclesie concordia cum Ordine Alcatare circa iurisdictionem, & cætera Ecclesiastica. *d. 7. ex n. 148.* Plures casus circa illam deciduntur. *ibi ex n. 149.*

CASVÆ.

Causæ criminales, & mixtæ Equitum Militarium tum Professorum, tum Nouitiorum, ad quos iudices pertineant? *d. 2. ex n. 21.* Ad quos causæ ciuiles, siue sint Actores, siue Rei? *ibi n. 55. & 65.* Causæ competentiarum in Ordinibus Militaribus quomodo sint sequendæ? *ibi n. 143.* Causæ decimales ad Tribunal Ecclesiasticum spectant. *d. 10. num. 41.* Causæ pertinentes ad Regium Patronatum Ordinum Militarium in Senatu Ordinum sunt ventilandæ. *disq. 2. n. 87. & d. 7. n. 28.* Causæ omnes Clericorum Fra-

trum criminales, & item ciuiles, cum sunt Rei, ad Senatum Ordinum, aut ad suos Prelatos respectiue spectant. *d. 2. n. 67.*
Causæ Clericorum: Fratrum in Collegijs Salmantinis degentium quænam pertineant ad Magistrum scholæ? *d. 9. n. 63.*

CENSOR.

Censores Rationum dati, & accepti dantur in Ordinibus Militaribus. *d. 8. n. 40.* Eorum munus. *ibi.* Censores ad Senatum Ordinum pertinentes. *d. 17. n. 48.*

CENSURA.

Censuras possunt ferre Priores Militares Monasteriorum in Equites Militiarum, dum hi sunt in Monasterijs. *d. 6. n. 15.* Nequit eas ferre, qui non sit initiatus Ordinibus. *d. 7. n. 17.* Deputantur à Rege, vt Administratore Ordinum, aut ex eius commissione, qui censuras ferant in Ordinibus Militaribus. *d. 6. numer. 15.* Censuras in subditos possunt ferre Rectores Collegiorum Militarium. *d. 7. num. 198.*

Censuræ latæ contra ingredientem clausuram Monialium, & contra has, si egrediantur. *d. 14. n. 83.* Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudent possunt ferre censuras per modum statuti. *d. 7. n. 136.* Durant hæ censuræ, ad huc eis mortuis, aut amotis, secus alia. *ibi n. 136.* Priores non incurrunt in censuras generaliter in iure latas, nisi sub nomine Episcoporum exprimantur. *d. 7. n. 130.* **VIDE Excommunicatio. Interdictum. Absoluere.** Priores an validè sine monitionibus censuras ferre queant? *d. 7. n. 143.* Censuras ferre an possint Capitula, & Senatus Ordinum? *d. 7. n. 17.*

CHRISTI ORDO MILITARIS.

Institutio Ordinis Militaris Christi. *d. 1. n. 195.* Regula. *ibi n. 195.* Habitus, *ibi n. 197.* Commendæ, & opulentia. *ibi n. 198.* Magistri, & Administratores. *ibi n. 197.* Sub regula Ordinis Calatraux à suo exordio degit. *ibi n. 196.* **VIDE Ordines Militares, & cætera verba.**

CISTERCIENSIS ORDO, ET
Institutum.

Sub instituto Ordinis Cisterciensis plurimi Ordines Militares erecti recensentur. *d. 1. per totam.* Eius cum Monasterio Calatraux super Prioratu controuersia. *d. 9. ex n. 75.* Conuersi in hoc Ordine non tenentur sub mortali recitare Orationes præscriptas. *d. 13. num. 20.* Nec vllus tenetur sub mortali persolvere Orationes, & Missas pro defunctis in Ordine

Index Rerum.

Ordine designatas. *ibi n. 14.* Abbates Cistercienses pollunt inlare Minoribus Ordinibus Regulares Militiarum, quæ sub Cistercij Instituto degunt. *d. 3. n. 158*

CLAVIGER.

Clauigeri in Ordinibus Militaribus sunt Dignitates intra Ordines ipsos. *d. 8. num. 3.* Eorum munus. *ibi n. 4.*

CLAUSURA.

Clausuram Monialium quando, & ex quibus causis possit ingredi Confessarius ad ministrandum Sacramenta? *d. 14. num. 60.* Ad quæ alia munia ingredi queat? *ibi n. 61.* Quid de ingressu ad sepeliendas defunctas? *ibi.* Clausura Monialium quid sit, & qui eius limites? *d. 14. n. 67. & 71.* Qua lege introducta? *ibi.* Quid possint circa illam Episcopi erga Moniales exemptas? *ibi n. 68.* Per consuetudinẽ legitimã potest introduci defectus clausuræ? *ibi n. 69.* An clausuram possint Prelati præscribere in Monasterijs, in quibus non datur. *ibi n. 70.* In quibus casibus violetur, aut non violetur clausura? *ibi n. 71.* Non violatur à Moniali, si extra Monasterium ex causa degens exeat è domo, in qua habitat. *ibi n. 73.* Non violatur ab his, qui ingrediuntur Monasteriũ, cum qualificatur, etiam si aliquæ Moniales ibi assistant, & quomodo? *d. 14. num. 74.*

Ad clausuram obligantur Conuersæ Professæ, & Tertiariæ intra Communitatem degentes. *d. 14. n. 74.* Quinam possint ingredi clausuram? *ibi ex num. 77.* Possunt Reges, & Regina. *ibi.* Monialis vnus Monasterij egressã cum licẽtia ex illo an possit ad alia Monasteria ingredi? *ibi.* Clausuræ legibus tenerentur Moniales Religionis, si daretur, quæ cum votis simplicibus absque Professione à Pontifice approbaretur. *ibi n. 75.* Nouitiæ ad clausuram non tenentur. *ibi n. 76.* Quis, & ex qua causa possit concedere licentiam ad ingrediendum in Monasteria Monialium? *d. 14. ex n. 78.* In scriptis licentiam concedi, quomodo sit necessarium? *ibi n. 79.* Exponuntur causæ ingressus ad Moniales, & egressus Monialium ex Monasterio. *ibi n. 81.* Fugiens satelites, aut inimicum non peccat ingrediendo clausuram Monialium. *ibi n. 82.*

Clausuram violentibus pœnæ inflictæ. *d. 14. n. 83.*

CLERICVS FRATER MILITARIS.

Clerici Fratres possunt obtinere Capellanas in Ecclesijs Ordinum sitas,

in sanguinis, aut per præsentationem conferendas. *d. 11. n. 19.* Sunt strictè Religiosi, & emittunt vota solemnia. *d. 1. n. 91.* Tenentur sub mortali gestare suum Habitum, & Insigne. *d. 12. n. 111.* Publicè nequeunt incedere, etiam per exiguum tempus absque illo. *ibi n. 12.* Quid si noctu non gestent illud? *ibi n. 12.* Si deserant Ordinem, sunt Apostatæ, & subiacent pœnis, ac censuris. *ibi n. 28.* Nullus ex illis tenetur asserre comam capitis circularem. *ibi n. 144.*

Clericorum Fratrum vitæ Institutum, & finis perfectus exponitur. *d. 1. ex num. 1. & d. 9. ex n. 1.* Soli ipsi, & non Equites, possunt obtinere Beneficia, & aliquas Dignitates Ordinum. *d. 8. num. 7.* Tenentur facere inuentarium de bonis, & quomodo? *d. 4. n. 28.* Intra Communitatem degentes, de quibus bonis disponere queant? *ibi num. 18.* De quibus extra Communitatem? *ibi n. 31.* Clerici Fratres, præter Iacobæos, nequeunt testamenta condere. *d. 15. n. 36.* Quinam ex Iacobæis possint? *ibi n. 8.* Cæteri de quibus bonis possint disponere, cum è vita decedunt? *ibi n. 34.* Potest Ordo concedere facultatem his qui aliundè non possunt, vt de bonis immobilibus disponant. *ibi n. 41.*

Clerici Fratres cui teneantur obedire ex vi voti? *d. 6. n. 39.* An, si expendant bona in vsus illicitos, peccent contra paupertatem, & iustitiam? *d. 4. n. 52.* An peccent, si habeant pretiosam suppellectilem, & nimiam pecuniæ quantitatem? *ibi n. 60.* An possint exponere ludo pecuniam plurimam? *ibi n. 54.* Si habitum laicalem induant, an incidant in excommunicationem, & alias pœnas? *d. 12. n. 28.* An possint asserre insigne e collo pendens, & illud sufficiat, quin in veste gestetur? *ibi n. 34.* Nequeunt absque dispensatione transire ad statum Equitum. *d. 3. n. 128.* Sic verò è contra. *ibi.*

Clericorum Fratrum dispositiones vltimas an possit immutare Rex noster, aut Senatus Ordinum, quando, & quomodo? *d. 15. n. 50.* Clerici Fratres possunt publicè Ius Ciuile addiscere. *d. 9. n. 14.* An matriculæ in eo iure adscribi? *ibi n. 17.* Valent ad Cathedras opponi, & quarum facultatum? *ibi n. 24.* Possunt Gradus Magisterij, & Doctoratus suscipere, & in quibus Facultatibus? *ibi n. 22.* Clerici Fratres insignes litteris, & Dignitatibus recensentur. *d. 9. ex n. 109.*

Cle-

Index Rerum.

Clerici Fratres Iacobæi quinam dicantur habere Beneficia, vt possint testari? *d. 15. num. 28.* Clericis Fratribus an, & quomodo liceat vti vestibus clericis? *d. 4. num. 63. & d. 12. n. 40.* In Collegijs degentes peccant grauiter, si alij scientiæ studeant ex professo, nisi ei, ad quam designantur. *d. 9. n. 21.* Quomodo eligantur ad Collegia, & ad quas scientias? *ibi n. 9.* Clericos Fratres, expedit, in Visitatores Monasteriorum, & Collegiorum simul cum Equitibus designari. *d. 7. n. 179.* An possint soli absque Equitibus designari in Visitatores à Capitulo Generali, aut particulari? *ibi.* An possint in Oraine Alcantaræ simul cum Equitibus? *ibi.*

Clerici Fratres an veniant in odiosis sub nomine Religiosorū. *d. 11. ex num. 48.* An possint habere Canonatus, Capellanas, & Beneficia secularia absque dispensatione Pontificia? *d. 11. ex num. 44.* Clerici Fratres proprio foro gaudent. *d. 2. ex num. 69.* Apud quos Iudices sunt conueniendi in quibuscumque causis? *d. 2. n. 67.* Salmaticæ in Collegijs degentes in quibus subiaceant Magistro Scholæ? *d. 9. n. 63.*

Clerici Fratres Iacobæi Beneficia habentes licentiam ad testandum quolibet triennio poscere debent. *d. 15. num. 11.* Aliter bona obeuntium ad Monasterium pertinent. *ibi.* Quid, si constet de petitione, & non de concessione licentiæ? *ibi num. 9.* Fratrum Clericorum obeuntium habitus funus, & pompa refertur. *d. 16. ex n. 3.* Clerici Fratres, que suffragia teneantur pro defunctis persoluere? *ibi. ex numer. 8.* Quas orationes debeant recitare communiter? *d. 13. ex n. 1.* Iacobæi ad quas Missas teneantur in Collegio Salmantino? *d. 16. n. 8.*

Clerici Fratres non initiati sacris an teneantur persolvere Officium Canonicum? *d. 13. num. 7.* Calatrauenses, & Alcantarenses in Monasterijs debent vti Breviario Benedictino. *ibi n. 10.* An etiam extra Chorum, & in Collegijs? *ibi.* Possunt eo vti semper, quamuis ad Dignitates promoueantur, & quomodo? *ibi num. 12.* Missæ quomodo persolueudæ sint à Clericis Fratribus Militariibus in Monasterijs, & Collegijs? *d. 9. ex num. 27.* VIDE *Capellania. Missæ.*

Clerici Fratres in Monasteria, & Collegia, ex quibus locis orti admittantur? *d. 9. num. 5.* Ad Clericorum Fra-

trum statum possunt Equites absque dispensatione Pontificia transire. *d. 3. ex n. 97.* Non è conuerso. *ibi.* Clerici Fratres virtute Bullæ Cruciatæ possunt edere oua, & lactinia tempore Quadragesimali. *d. 12. ex num. 146.* Iacobæi in Monasterijs de Vcles, & S. Marci, etiam absque Bulla, ex priuilegio Pontificio. *d. 12. num. 147.* An famuli Monasteriorum eiusmodi? *ibi.* Non verò alij Clerici Fratres communicant hoc priuilegium. *ibi ex n. 149.* Exponitur priuilegium Clericorum Fratrum de Vcles, & S. Marci, circa electionem confessorij. *d. 14. n. 56.* Alia eorundem priuilegia specialia proponuntur. *d. 12. ex num. 132.* Clerici Fratres nouitij an teneantur bona sua præstare, si ab Ordine ex causa poscantur? *d. 4. num. 118.* An possit Ordo à Clericis Fratribus bona quæcumque abducere ex causa? *ibi n. 106.* An possint succedere in bona, & Maioratus? *d. 4. n. 94.*

Clericis Fratribus benemeritis valdè expedit, præmia, & Munera conferre. *d. 9. num. 114.* Clerici Fratris Beneficium, si ad Religionem strictiorem transferat, potest illico alteri conferri. *d. 11. n. 116.* Clericus Frater Nouitius capax est Beneficij Ordinis. *ibi num. 35.* VIDE *Beneficium.* Possunt à Prioribus iurisdictione gaudentibus minoribus Ordinibus initiari. *d. 3. num. 151.* In articulo mortis an possint ante finitum annum Nouitatus Professionem emittere? *ibi n. 149.* Ante susceptionem Sacrorum Ordinum præscribitur Clericis Fratribus tempus eligionis. *d. 3. num. 152.* Indigent litteris dimissorijs sui Prælati, ac cum illis possunt à quouis Episcopo Ordines suscipere. *ibi num. 155.*

Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ emittunt Professionem ex Regis licentia, meritis cognitis. *d. 3. n. 150.* Clerici Fratres cuiuscumque Ordinis Militaris debent examinari, vt Beneficium Parochiale obtineant. *d. 11. n. 8.* An vt ab vno ad aliud promoueantur? *ibi num. 12. & n. 100.* Possunt cogi ad acceptanda Beneficia. *ibi n. 99.* Renuntiare, & resignare an, & quomodo possint? *ibi num. 110.* Eorum strictæ obligationes, dum Parochi sunt. *ibi n. 84.* Negotiatio, an, & quæ sit eis licita? VIDE *Negotiari.* Clerici Fratres Iacobæi non habent bonorum dominium, sicut nec cæteri. *d. 4. ex n. 66.* Clerici Fratres an possint absque licentiâ ad Regna distantia, aut

Index Rerum.

aut exera proficisci *d. 3. n. 93*. An possint uti toga Capitulari loco superpellicei ad Sacramenta administranda? *d. 12. ex numer. 15*.

Clericus Frater, ut Episcopatum acceptet, qua licentia indigeat? *d. 9. num. 50*. Eius bona, habitus, obedientia, & plura alia. VIDE, verbo *Episcopus*. Clerici Fratres possunt assidere spectaculo agitationis Taurorum ex tolerantia, non aliter. *d. 9. n. 59*. Si habeant Beneficium, nequeunt retinendo illud esse Priores Monasteriorum, aut Rectores Collegiorum. *d. 7. ex num. 184*. Clerici Fratres sub Instituto Cisterciensi degentes possunt minoribus Ordinibus initiari ab Abbatibus Cisterciensibus. *d. 3. num. 158*. Clerici Fratres etiam intra Communitatem possunt eligere Confessarium virtutebulle, qui eos absoluat ab omnibus casibus, præter reseruos Pontifici. *d. 9. num. 71*. Possunt de licentia Prælati confiteri Sacerdoti non approbato ab Ordinario. *d. 9. n. 70*. Approbatus à Priore an possit excipere Confessiones Regularium totius Ordinis? *ibi num. 74*. Possunt Clerici Fratres ad aliam Religionem strictiorē transire, & quomodo? *d. 3. ex n. 97*.

Clericorum Fratrum Inventarium potest aperiri à Prioribus, & Rectoribus respectuē. *d. 4. num. 28*. An peccent, si occultent aliquid, ne à Prælato reperiat in scrutinio? *d. 14. n. 21*. Quæ possint expendere intra Communitatē ex licentia generali? *d. 4. num. 30*. Exeuntes à Monasterio aut Collegio nocturno tempore absque licentia grauer peccant. *d. 12. num. 32*. VIDE, *Prior. Rector. Monasterium. Collegium*, & alia verba passim.

COLLATIO AD BENEFICIA,

& Commendas.

Collatio Beneficiorum in Ordinibus Militaribus à quibus prestetur? *d. 11. n. 3*. Collatio Commendarum. *d. 10. num. 54*.

COLLECTA MISSÆ.

In Collecta Missæ sub voce *Assistite* N. debet apponi in proprijs territoris nomen Abbatum, & Priorum Militarium iurisdictione gaudentium. *d. 7. ex num. 108*. Sede vacante, omittenda sunt nomina Prælatorum. *ibi n. 122*.

COLLEGIA MILITARIA. COLLEGÆ.

Collegiorum Militarium Rectores possunt in subditos censuras ferre, & præcepta sanctæ obedientiæ impo-

nerē. *d. 7. n. 198*. VIDE *Rectores. Collegiarum delicta grauiora*, si quæ sunt, deferenda erunt ad Regem, aut Senatū Ordinum. *d. 7. num. 209*. Collegiorum Militarium finis. *d. 9. n. 6*. Salmantina quæ, & quot sint? *ibi ex num. 6*. Erecta sunt à Carolo V. Imperatore. *ibi num. 7*. Collegæ quas Facultates audire debeant? *ibi n. 9*. Nequit deputatus vni audire aliam. *ibi num. 9*. Quomodo ad Collegia eligantur Clerici Fratres? *ibi n. 8*. Collegia quomodo visitentur, & quibus sumptibus? *d. 7. n. 167*. & *d. 14. n. 99*. Quantum curandū sit de promouendis Collegijs. *d. 9. n. 114*. Ex Collegijs quàm Insignes Viri prodierint, & in eis fuerint versati? *d. 9. ex n. 109*. Missæ debitæ in Collegijs quomodo sint persoluendæ? *d. 9. ex n. 27*.

Collegæ Militares in quibus subiaceant Magistro Scholæ Salmantino. *d. 9. n. 63*. Qui suis sumptibus in Collegijs versantur, an debeant poscere licentiam specialem, ut de suis bonis mobilibus disponant? *d. 4. n. 30*.

COMMENDA. COMMENDATARIVS.

Commendæ vox, & origo. *d. 10. n. 1*. Commendas vendere non est simonia, est autem peccatum lethale. *d. 1. num. 233*. Commendæ non sunt Beneficia Ecclesiastica. *ibi n. 234*. & *d. 10. n. 55*. Adeas obtinendas nullus Ordo requiritur. *d. 1. n. 234*. Earum redditus sunt bona castrensia. *ibi n. 50*. Possunt exponi ludō, & infumi in vsus profanos. *ibi n. 43*. Inhabiles sunt ad Commendam obtinendam Equites non gestantes suum Habitum. *d. 12. n. 14*. Possunt Commendis obtentis priuari, si non gestent. *ibi n. 14*.

Commendatarij an teneantur sub peccato persolvere Orationes in statutis præscriptas, & item suffragia profunctis? *d. 13. num. 14*. Teneantur vocati proficisci ad bellum contra Ecclesiæ hostes, & secum alios ferre auxiliares. *d. 1. num. 23*. Commendas plures an possit quis simul habere? *d. 10. ex n. 16*. Vtrum possint Commendæ feminis conferri? Et alijs, qui non sint ex Ordine? *ibi ex n. 11*. Obligationes annexæ Commendatarijs. *ibi n. 19*. Quot Commendæ sint in Ordinibus Militaribus? *d. 10. ex n. 19*. & *d. 1. per totam*. Lanceæ persoluendæ à Commendatarijs. *d. 10. num. 19*. Commendæ maiores quomodo sint præstandæ? *d. 10. n. 18*.

Commendæ quo fine fuerint institutæ? *d. 10. num. 6*. Commendæ Or-

Index Rerum.

ginis S. Ioannis, quomodo in diuersis Regnis fuerint auctæ? *d. 10. ex n. 7.* Commendatariorum S. Ioannis spolia, ac redditus Commendæ vacantis, & iura mortuorij ad erarium commune spectant. *d. 10. n. 10.* Commendatarij maiores Ordinũ Militarium sunt Dignitates intra Ordine. *d. 8. n. 2.* Commendatarij maioris minus pristinum. *d. 8. n. 6.* Commendatarij quid teneantur soluere ex Commendis. *d. 6. num. 22.*

Commendarum ex bonis decimæ non debentur. *d. 10. n. 38.* Commendam an possit licite obtinere, qui seipsum impuro, aut ignobili sanguine ortum? *d. 3. ex num. 39.* Commendatarij ex quibus fructibus debeantur decimæ? *d. 10. n. 1. & 39.* Inuito Commendatario potest dominus agri mutare culturam, quamuis decimas postea non sit soluturus. *ibi num. 42.* Ex decimis, quæ soluantur Commendatarijs, potest aliqua pars deduci ad Collegia puerorum in Ecclesijs Cathedralibus. *ibi n. 43.* Commendatarij an debeantur primitiæ? *d. 10. num. 35.* Oblationes eis non debentur. *d. 10. num. 37.*

Commendatarij tenentur soluere subsidium, & excusatum. *d. 10. n. 46.* Congruam Parochis tribuere, si eis non suppetat. *d. 10. num. 50.* Ecclesiarum ornatum, & restaurationem suis sumptibus suppeditare. *d. 10. num. 50.* Bona, & domus Commendarum conseruare. *1. 6. num. 25.* Decimæ conceduntur eis titulo temporali. *d. 10. num. 48.* Oneribus persoluitis, possunt eas pro libito expendere. *ibi.* Etiam si sint filij familias. *ibi.* Commendarum expectatiue exponuntur. *d. 10. x. 25.* Quis sit preferendus, cum plures gratiam Commendæ, quin vlla designetur, obtinuerunt? *ibi ex num. 28.* Si Commenda designetur, succedit is, cui designata fuit. *ibi n. 27.* Si redditus in gratiæ concessione determinantur, & excedant redditus Commendæ vacantis, nõ succedit is, cui limitati sunt. *ibi n. 28.* Si concedatur cum onere, & id non fuerit adimpletum, quid sit prestandum? *ibi.* Si duo ad Commendam determinatam sine designati, quis sit preferendus? *ibi n. 29.* Commendatarij an sint Prælati? *d. 10. n. 6.*

Commendas vnire, & diuidere, ad Pontificem spectat, non ad Ordines. *d. 10. num. 1.* Commendatarij Ordinis S. Ioannis sunt Ordinarij territorij proprij. *d. 10. num. 52.* Commendarum col-

latio. *ibi n. 54.* Commendatarij non tenentur persoluere Officium Canonicum. *ibi num. 53.* Bona Commendarum sunt Ecclesiastica. *ibi n. 63.* Sed nullus Commendatarij, nec Ordinis S. Ioannis tenetur expedere ea in vsus pios. *ibi n. 60.* Commendas procurare, pretio oblato, non est simonia. *ibi num. 64.* Commendarum trium Ordinum valor annuus. *d. 17. num. 20.*

COMMENDÆ BENEFICIORUM.

Commendæ Beneficiorum temporales nequeunt in alium resignari. *d. 11. num. 115.*

COMMISSIONVM CONSENSVS RE.

gius ad negotia Ordinum Militarium.

Commissionum Consensus ex quibus Senatoribus constat? *d. 2. n. 41.* De quibus causis cognoscat spectantibus ad Ordines Militares? *ibi num. 41.*

COMMVNIO EUCCHARISTIÆ. VIDE

Eucharistia.

COMPETENTIA.

Competentia iurisdictionis erga Equites Militares inter Senatum Supremum Castellæ, & Senatum Regium Ordinum ventilatur. *d. 2. ex n. 21.* Competentia in Ordinibus Militaribus quomodo sint sequendæ? *ibi n. 143.*

CONCEPTIO DEIPARÆ VIRGINIS.

Conceptionem Immaculatam Deiparæ defendere vouerunt tres Ordines Militares in Capitulis Generalibus congregati. *d. 12. n. 102.* Eius Festum speciali cultu obseruant. *ibi num. 103.* Superioria vota addunt Regulares Militares in Professione votum defendendi Immaculatam Conceptionem. *ibi num. 103.* Ad quid obliget id votum? *ibi n. 103.*

Conceptionis Festum in Hispanijs ex præcepto obseruatur, etiam post Festorum moderationem. *d. 12. n. 105.* An debeat obseruari extra Hispanias in locis subiectis Regi nostro? *ibi.* Quantum coluerit Immaculatam Conceptionem Ordo B. Mariæ de Mercede, à sua Fundatione? *d. 12. n. 105.*

Circa Conceptionis mysterium propositiones sequentes à docto Authore Ordinis B. Mariæ de Mercede, ecclitice in lucem referuntur. Scilicet quod Virgo Maria nec de potentia absoluta potuit concipi in peccato originali.

Quod implicet à parte rei, sententiam piam de Conceptione esse falsam.

Quod sit ab Ecclesia definibile myste

Index Rerum

myfterium Immaculate Conceptionis, Quod iam id probabiliter teneatur esse formaliter de Fide absque obligatione assentiendi, & quomodo? *ibid.*

Quod sit Martyr, qui pro hac veritate defendenda vitam profunderet, & quomodo? Et item pro defendenda celebritate Ecclesie. *d. 12. ex n. 106.*

Circa Conceptionem Immaculatam Virginis aliqua exornantur. *disq. 12. ex n. 104.*

CONFESSARIUS. CONFITERI.

Confessarius interroget Equites Militares, an sint Professi, vt dignoscatur grauitatem peccatorum contra castitatem. *d. 5. num. 2.* Confessarios Militaribus subditis possunt designare Capitula Generalia, & Prælati immaculati. *d. 7. n. 13. & d. 9. num. 69.* Confessarium approbatio in territorijs Ordinum ad quæ pertineat? *d. 7. num. 147.* Priores Militares possunt sibi eligere Confessarium, & quomodo? *d. 7. n. 128.*

Confessarius nequit absolueret virtute Bullæ Religiosos, nec Moniales à referuatis suo Superiori, aut Papæ. *d. 14. n. 54.* Potest vero, si sit approbatus ab Ordinario, absolueret eos à non referuatis. *ibi numer. 55.* Nouitij cui possint confiteri? *d. 12. num. 97.* Virtute Bullæ possunt nouitij vtriusque sexus eligere Confessarium approbatum. *ibi.* An Confessarius, vt auaiat Confessiones Monialium, quæ sunt ab Ordinario exemptæ, debeat esse approbatus ab Ordinario? *ibi numer. 57.* Confessarius extraordinarius quando, & quomodo sit designandus Monialibus? *d. 14. n. 62.*

Confiteri cui teneantur Equites, & Clerici Fratres Militiarum? *d. 12. ex num. 86.* An requiratur approbatio Ordinarj in Confessarijs eorum? *ibi ex n. 89.* Potiunt eligere Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ. *ibi numer. 87.* Si darentur in Ordinibus Militaribus casus referuati, à quo possent absolui? *ibi numer. 91.* Ad Confessiones Parochianorum, etiam quotidianas, audiendas debent esse parati omnes Parochi. *d. 11. n. 86.*

Confessiones omnium Regularium Ordinis possunt excipere Priores Militares, & quam ex his? *d. 9. num. 74.* An Confessarius approbatus à Priore possit excipere Confessiones Regularium totius Ordinis? *ibi numer. 74.* **VIDE, Absoluere.**

CONFIRMATIONIS SACRAMENTUM.

Confirmationis Sacramentum an possint conferre Priores Militares de licentia Episcopi? *d. 7. num. 134.* An Minuterillus possit esse alius præter Episcopum? *ibi.*

CONFRATERNITATES.

Confraternitates nequeunt erigi in Monasterijs Monialium. *d. 14. n. 40.*

CONGRUA SYSTENTATIO.

Congrua est tribuenda Parochis à Commendatarijs, si non suppetat ex ingressu Ecclesie. *d. 10. n. 50.* Equitibus Militaribus de licentia Ordinis suscipiendis statum Clericalem, si congrua deficiat, ab ipso Ordine est præstanda. *d. 3. num. 58.*

CONUGALIS CASTITAS. VIDE CASTITATIS VOTVM.

CONSECRARE.

Consecrare aras, calices, & similia an possint Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes? *d. 7. num. 126.*

CONSERVATORES IUDICES.

Conseruatorum iurisdicção. *d. 2. num. 15.* An sit ordinaria, aut delegata? *ibi n. 15.* Ad quid fuerint instituti? *ibi n. 137.* Possunt esse Conseruatores Prælati, Vicarij generales Episcoporum, Canonici Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium, Dignitates, Superiores locales Regulares, Priores, & Rectores Militares. *d. 2. ex num. 116.* Subpriores Militares, præsentate Priore, nequeunt esse Conseruatores, sic versò, absente, aut vacante Munere. *d. 7. n. 2. 4.*

Conseruatoria Bullæ à pluribus Pontificibus concessæ sunt Ordinibus Militaribus. *d. 2. ex num. 121.* Reges, vt Administratores, & Oraines Militares possunt eligere Conseruatores, & pro quibus causis? *ibi numer. 127. & n. 133.* Ab eorum sententijs immediatè ad Pontificem appellatur. *ibi n. 127.* Quam possint eligere Iudices Conseruatores? *ibi n. 128.* Contra quos possint hi procedere? *d. 2. num. 131.* Nequeunt ab aliquo, nisi à Rege, ex territorio sibi subiecto in temporalibus, aut in spiritualibus eligi. *ibi, numer. 136.*

Conseruator an possit eligi Prælati vnus Ordinis à Regulari alterius ad iniuriam personalem propulsandam? *d. 2. num. 135.* Conseruatores Ordinum Militarium ampliori iurisdictione gaudent.

Index Rerum.

dent, quam Conseruatores ex præciso suo munere habent. *ibi n. 138.* Antiquitus etiam Ordines Militares eligebant Conseruatores. *ibi num. 139.* Præuilegia conseruatoria eorum, quæ sunt per modum contractus remuneratorii, an limitentur per Tridentinum, aut per Constitutiones Põtificias? *ibi num. 140.* Conseruator in causis competentia Ordinum Militarium quomodo se gerat? *d. 2. num. 143.*

CONSPIRATOR.

Conspiratores excommunicantur singulis annis in Ordinibus Calatravae, & Alcantaræ. *d. 12. num. 57.* Qui sunt conspiratores? *ibi n. 58.*

CONSVETVDO.

Consuetudo potest tollere obligationem peccati mortalis, & venialis. *d. 5. num. 26.* Potest etiam tollere obligationem Clausuræ respectu Monasteriorum Monialium. *d. 14. n. 69.*

CONSULTATIO.

Consultationes super quibus rebus, Dignitatibus, & Muneribus Ordinum Militarium fiant Regi nostro à Senatu Ordinum? *d. 17. n. 18.*

CONTRACTVS. CONTRAHERE.

Contrahere an possit Monialis, & quomodo, & an inde Monasterium obligetur? *d. 14. n. 32.*

CONVERSÆ MONIALES.

Conuersæ Professione tenentur ad Clausuram seruandam. *d. 14. n. 74.* VI-DE *Monial. s.*

CONVERSIO MORVM.

Conuersio morum de bono in melius, quæ promittitur in Professione Alcantarensium, quid sit, & ad quid obliget? *d. 3. ex n. 82.*

D

DEBITA.

Debita contracta ante, & post Professionem an teneatur Monialis, vel Monasterium soluere? *d. 14. n. 35.*

DECIMÆ.

Decimæ non debentur ex bonis Commendarum Militarium. *d. 10. n. 38.* Ex decimis, quæ Commendatariis soluntur, potest deduci aliqua pars ad Seminaria puerorum in Cathedralibus. *d. 10. num. 43.* Ex quibus fructibus debeantur decimæ Commendatariis? *d. 10. n. 39.* Dominus fundi potest, inuito Commendatario, aut Parocho, mutare culturam, quamuis postea inde non sit soluturus

decimas. *ibi num. 41.* Lites super decimis ad Tribunal Ecclesiasticum atinent. *ibi.* In territorijs Ordinum pertinent ad Priores, & ad Senatum Ordinum. *d. 10. num. 41.*

Decimarum retentio est casus reseruatus in pluribus diocesis. *d. 10. n. 45.* Decimæ conceduntur Commendatariis titulo temporali, & solutis oneribus, possunt hi in quosuis vsus eas expendere. *d. 10. num. 48.* Decimæ Ecclesiarum Ordinum Militarium pertinent ad ipsos Ordines. *d. 10. n. 1.* Decimæ an soluendæ sint ab Equitibus Militariis? *d. 2. n. 113.* An à Clerico Fratre ex vsu fructu, quem sibi reseruauerit, bonorum suorum? *ibi n. 114.*

DEFINITIONES. VIDE STATVTA.

DEFVNCTVS.

Defunctorum Militarium suffragia persoluenda ab omnibus ex Ordine præstringuntur. *d. 16. ex num. 8.* An sit peccatum, ea non persoluere? *d. 13. num. 14.* Expedit valde ea adimplere? *d. 13. n. 25.* Defunctorum Equitum, & Fratrum Clericorum funus, habitus, & pompa. *d. 16. n. 1.*

DEGRADARE.

Degradare nequeunt Clericum subditum Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes. *d. 7. numer. 143.*

DELICTVM.

Delicta grauiora Fratrum Clericorum Militarium (si quæ sint) in Collegijs degentium ad Senatum Ordinum sunt deferenda. *d. 7. num. 208.* De delictis Equitum Militarium, qui Iudices cognoscant? *d. 2. ex n. 21.*

DEPOSITARIVS. DEPOSITVM.

Depositis pecunijs obtentis ex Informationibus, aut aliundè, an possint vti absque licentia speciali Superioris Clerici Fratres intra Communitatem degentes? *d. 4. n. 30.* Depositarij Ordinum Militarium. *d. 8. n. 40.*

DIGNITATES.

Dignitates alię sunt intra Ordines Militares, alię extra ipsos. *d. 8. n. 1.* Potest vna, eademque Dignitas esse talis intra, & extra Ordinem. *ibi n. 1.* Recensentur Dignitates trium Ordinum Militarium. *ibi n. 2.* Clericus Frater habens Dignitatem intra Ordinem nequit esse Prior Monasterij, aut Administrator, nec Rector Collegij, nisi renunciet Dignitati. *d. 7. ex n. 184.* Dignitates con-

Index Rerum.

facta conferri Clericis Fratribus nequeunt concedi Equitibus, & e conuerso. *d. 8. num. 7.* Dignitates possunt renuntari, & quomodo? *d. 11. n. 112.* Exemptiones Dignitatum Ordinum Militarium. *d. 8. num. 26.* Quia teneantur Dignitates soluere ex redditibus? *d. 6. n. 24.*

Dignitates seculares in Ecclesijs nequeunt habere Clerici Fratres absque dispensatione. *d. 11. n. 44.* An Equites Militares possint eas obtinere? *ibi n. 54.* Dignitates Ordinum Militarium quomodo sint praesandae. *d. 10. n. 18.*

DIMISSORIAE LITTERAE.

Dimissorias ad Ordines possunt concedere Priores Militares suis subditis. *d. 7. num. 69.* An possint Subpriores, illis deficientibus? *ibi num. 81.* An, ut Equites Militares Ordinibus initietur, debeant petere litteras dimissorias a Prioribus? *d. 7. num. 89.* Clerici Fratres nequeunt sine dimissorijs Priorum Ordines suscipere. *d. 6. n. 45.* Priores potestate quasi Episcopali fungentes possunt Ordines minores conferre his, qui litteras dimissorias a suis Praelatis asserunt. *d. 7. n. 77.* Vicarij Priorum, sede vacante, nequeunt intra annum dimissorias concedere subditis secularibus, sic vero, transacto anno. *d. 7. num. 81.* Nisi intra annum ratione Beneficij obtenti subditus debeat initiari sacris. *ibi num. 81.* Possunt eas concedere intra annum Clericis Fratribus subditis. *ibi num. 87.* Litterae dimissoriae concessae ab Episcopo, aut Priore, adhuc eis morientibus, aut a Praelatura cessantibus, non expirant. *d. 7. n. 80.*

DIOECESIS.

Sanctorum Dioecesis, intra quam sunt loca exempta, seu Ordinum Militarium, Officium diuinum potest in his recitari. *d. 12. num. 113.* An possit recitari in ipsa Dioecesi Officium diuinum Sanctorum, qui sunt proprii loci exempti? *ibi num. 119.* Subditi seculares Priorem Militarium sunt nullius dioecesis. *d. 7. num. 35.*

DISPENSARE. DISPENSATIO.

Dispensare an possint Priores Militares territorio gaudentes in omnibus casibus, in quibus Episcopi possunt? *d. 7. num. 94.* In quibus possint Subpriores Militares, absentibus Prioribus, dispensare cum subditis? *d. 7. ex n. 220.* Dispensationes concessae a Priore, aut Subpriore absque limitatione temporis, non expirant, quamuis illi sua officia

absoluant. *d. 7. num. 226.* Dispensare an, & quomodo possint Priores in impedimentis matrimonij, in iure, & ad petendum debitum. *d. 7. num. 138.*

DISPOSITIO BONORVM.

Dispositiones vltimas Clericorum Fratrum an possint immutare Reuerendo, aut Senatus Ordinum? *d. 15. num. 5.* An possit apprehensam possessionem bonorum defuncti? *ibi num. 51.* Clerici Fratres intra Communitatem obeuntes nequeunt disponere de bonis. *ibi num. 41.* Nec Rectores Collegiorum Militarium. *ibi.* Sic vero Priores Monasteriorum, adhuc finito officio. *ibi.* An Administrator Monasterij Calatrauae? *ibi.*

Disponere possunt de bonis mobilibus Clerici Fratres extra Communitatem degentes, dum viuunt. *d. 4. num. 31.* Et in morte, sed quibus conditionibus? *d. 15. num. 34.* De bonis immobilibus possunt disponere, dum viuunt, & dum obeunt Clerici Fratres Iacobaei Beneficia habentes, & Priores formati Calatrauenses, & Sacrifera maior. *d. 14. ex n. 31. & d. 15. n. 8. & n. 40.* Nulli vero Alcantarenses. *d. 4. n. 35. & d. 15. n. 40.* Bonaeorum, qui non disponunt de bonis, dum moriuntur, ad Monasterium pertinent. *d. 15. num. 40.* Et bona eorum, qui disponunt, deficientibus conditionibus necessario requisiti. *ibi num. 33.* De licentia Ordinis possunt disponere de bonis Clerici Fratres obeuntes intra Communitatem. *d. 15. num. 41.*

DOCTORATVS. VIDE GRADVS.

DOMINIUM.

Dominium bonorum habent Equites Militares. *d. 4. num. 5.* Non habent illud Clerici Fratres, adhuc Iacobaei. *ibi n. 66.* Dominium stat cum voto Paupertatis. *d. 10. ex n. 58.*

DONARE. DONATIO.

Donans rem, instrumento publico facto, & sibi reseruans proprietatem, iudicatur, fictam donationem peregrinabilem. *d. 4. num. 44.* Monialis, & quomodo facere queat donationes causa mortis? *d. 14. n. 8.*

DOS.

Dos recipitur pro admissione Monialis absque simonia. *d. 14. num. 15.* Quando sit dos recipienda? *ibi.* Valor monetae soluendae pro dote attenditur iuxta tempus contractus. *ibi n. 16.* Potest recipi aliquid pro damno emergente, si dos non solvatur; nihil vero pro iucto cessante.

Index Rerum.

cessante. *ibi.* Dos Monialis an alienari possit? *ibi.*

DVBIVM.

Dubia circa Regulam possunt interpretari Capitula Generalia Ordinū Militarium. *d. 7. num. 13.* In dubio, an sit strictior Religio, ad quam vult transire Religiosus ex alio Ordine, standum est viri prudentis arbitrio. *d. 3. n. 133.*

DVELLVM.

Duelli acceptatio an aliquando sit licita? *d. 12. ex num. 69.* An prouocatio ad duellum? *ibi.* Quomodo in sentu recto intelligatur interrogatio in informationibus ad Ordinem D. Iacobi, an Candidatus prouocatus ad duellum se purgauerit ab ignominia? *d. 3. ex num. 15.* Non potest excludi ab Ordine Iacobæi ingressu is, qui propter Deum remiserit iniuriam, & prouocatus non acceptauerit duellum. *d. 12. num. 16.* An absoluentus sit, qui paratus est acceptare duellum ob vitandam infamiam, aut ne impediat egressus in Ordinem D. Iacobi? *d. 12. num. 96.* Etiam si acceptatio aut prouocatio ad duellum in aliquo casu licite censeatur, conuulendum est, abstinere semper à duellis. *d. 12. n. 99.*

E

ECCLESIA.

Ecclesiæ Ordinum Militarium. **VIDE.** Beneficium. Exemptio. Visitatio.

ELEEMOSINA.

Elemosyna largienda à Commendatarijs Militarum in suis territorijs. *d. 6. num. 22.* Elemosynæ à Parochijs tribuendæ. *d. 4. n. 93.*

ENSIS.

Ensis accitis possunt Equites Militares recipere Sacramenta, sed oppositum non est peccatum. *d. 12. ex n. 43.* Enses sunt proprius Habitus Equitum quorumcumque, non verò Militarium, vt Militares sunt. *ibi n. 47.*

EPISCOPVS.

Episcopi poterant olim Religiones approbare, & eas approbant. *d. 1. num. 157.* Episcopus Salmantinus, ante approbationes Pontificias, approbavit Ordinem S. Iuliani del Pereiro, qui nunc Ordo Alcantaræ vocatur. *ibi numer. 157.* Quare Episcopi plures reuocant initiare Ordinibus eos, qui afferunt litteras dimissorias ab Abbatibus, & Prioribus Militaribus? *d. 7. num. 76.* Quare in litteris dimissorijs, quas expediunt, pro-

hibeant subditos initiari Ordinibus minoribus ab Abbatibus, & Prioribus? *ibi num. 78.* Episcopi nomen in territorijs exemptis an sit apponendum in Canone, & Collecta Missæ? *d. 7. n. 108.* An nomen Episcopi Cauriensis in territorio Alcantaræ? *ibi num. 114.* Omitterendum est nomen, sede vacante. *ibi n. 122.*

Episcopus an valeat excommunicare Moniales eximpras? *d. 14. n. 41.* Episcopi possunt censuras ferre per modum statuti, quæ durant, ipsis mortuis, aut amotis. *d. 7. n. 136.* Non verò aliter durant. *ibi.* Episcopi an, & quomodo possint commutare voluntates Fundatorum, circa opera pia? *d. 7. num. 140.* An valeat familiam armatam habere ad iustitiæ executionem? *ibi num. 141.* Plura, quæ possunt prestare, præstringuntur. *ibi, seqq.* Episcopus de nouo adueniens potest obligare Sacerdotes, etiam Religiosos, ad nouum examen, vt conuentur, & audiant Confessiones. *d. 7. n. 107.*

Episcopus potest Ordinibus initiare Nouitios, qui à suo Prelato afferant litteras dimissorias. *d. 3. num. 153.* Etiam si non afferant, potest Episcopus loci, in quo est Nouitiatus, eos Ordinibus initiare. *ibi num. 153.* Ad Episcopatum potest promoueri quilibet Religiosus, nisi statuta sui Ordinis obstant. *d. 9. num. 50.* Quæ licentia requiratur ad acceptandum Episcopatum? *ibi.* Bona Religiosi promoti ad Episcopatum ad suam Religionem spectant. *d. 9. num. 51.* Clericis Fratribus, si ad illum promoueantur, licentia vtendi eis bonis conceditur. *ibi, num. 51.*

Episcopus Religiosus, cum decedit è vita, an possit disponere de bonis, quæ ante Episcopatum habebat? *ibi num. 51. & 58.* An de alijs sua industria acquisitis? *ibi.* Episcopus Religiosus non absoluitur à votis. *ibi num. 52.* Quomodo ad ea teneatur? *ibi.* Non tenetur nisi ex æquitate ad obseruantias sui Ordinis. *d. 9. n. 54.* Tenetur gestare Habitum sui Ordinis. *ibi num. 55.* Et Clericus Frater crucem. *ibi.* Et conformari Officio Canonico Ecclesiæ, cui præest. *ibi num. 56.* Statim ac confirmatur Episcopus, liberatur ab obseruantia Regulari, & ab obedientia Prelati. *ibi num. 57.* Quamuis renuntiet Episcopatum, non subest Prelato Ordinis. *d. 9. num. 58.* Idem potest tunc prestare circa dispositionem bonorum, ac si non renuntiauerit. *ibi.* Episcopus Religiosus

Index Rerum

ius post consecrationem potest succedere in bonis hereditarijs, *ibi num. 54.* Episcopi Cauriensis concordia cum Ordine Alcantaræ, *d. 7. ex n. 148.*

EQUES MILITARIIS.

Equites Militares Ordinis S. Ioannis sunt strictè Religiosi, *d. 1. n. 12.* An ceteri Equites Militares sint absolute, et strictè Religiosi? *d. 2. ex num. 21.* An persona Ecclesiastica? *ibi.* An in causis criminalibus, & mixtis exempti à iurisdictioni seculari? *ibi.* Quo fine, & animo debent Habitum poscere, & suscipere? *d. 3. n. 168.* Ad quid teneantur ratione voti Obedientiæ? *d. 5. ex num. 1.* Ad quid ratione voti Paupertatis? *d. 4. ex n. 1.* Ad quid ratione voti Castitatis? *d. 6. ex n. 1.* Non tenentur sub peccato seruare Regulas, statuta, & Definitiones Ordinum, nisi in eis censura, aut præceptum obedientiæ imponatur, aut materia ex se grauius obliget, *d. 6. ex num. 17.* Nec tenentur sub peccato graui recitare orationes præscriptas in statutis, *d. 13. n. 14.* Nec facere Inuentarium, *d. 4. ex num. 11.* Nec persolvere suffragia præfixa pro defunctis, *d. 13. num. 14.* Ea tamen omnia explere omnino par est, *ibi.* Equitum, qui Commendis potiuntur, obligationes, *VIDE Commenda.*

Equites Militares an gaudeant priuilegio Canonis? *d. 3. num. 66.* An, si poniti sint, eo gaudeant, & priuilegio fori proprii? *ibi n. 65.* An teneantur Equites sub mortali gestare Habitum suorum Ordinum, *d. 12. n. 1.* A peccato excusabit eos paruitas temporis, *ibi n. 5.* Si non gestent, inhabiles sunt ad Commendas, *ibi n. 14.* Possunt eis priuari, si non gestent Habitum, *ibi.* An sufficiat afferre Crucem è collo pendentem? *ibi num. 6.* Equites à quo debeant accipere Habitum, *d. 3. num. 52.* A quo Professionem? *ibi num. 54.* In quo casu possit alius, qui non sit ex Ordine, Habitum, & Professionem præbere? *ibi n. 56.*

Equites Militares vocati à Rege nostro ad pugnandum contra hostes Ecclesiæ tenentur ad bellum proficisci, *d. 6. n. 13.* Eorum institutum, & finis, qui pius, & perfectus est, exponitur, *d. 1. ex n. 1.* Eques Professus peccat contra votum Castitatis, si habeat delectationem veneream mortuam, *d. 5. n. 5.* *VIDE Castitatis votum.* Si moueat in Professione votum Castitatis absolute, illud non erit solemne, sed validum, nisi per

errorem fiat, *d. 5. in 16. num. 1.*

Equites Militares proprietatem retinent bonorum, *d. 4. num. 6.* Non violant votum Paupertatis expendendo bona in usus illicitos, *ibi n. 14.* Nequit Ordo tollere ab eis proprietatem bonorum, sic verò redditus ob causas vigentes, *ibi n. 10.* Quid de Nouitijs? *ibi num. 116.* *VIDE Paupertatis votum.* Equites (excipe Equites Ordinis S. Ioannis) possunt testari de omnibus bonis, *d. 13. num. 1.* Equites, an debeant impetrare litteras dimissorias à Prioribus Militaribus, vt Ordinibus initièntur? *d. 7. n. 89.* Nequeunt obtinere Prioratus, & Dignitates Ordinum consuetas præstari Clericis Fratribus, nec item similia Beneficia, *d. 8. num. 7.* Nec è conuerso Clerici Fratres possunt obtinere Commendas proprias Equitum, *ibi.* Accensis ensibus possunt Equites recipere Sacramenta, & item diuinctis, *d. 12. ex n. 43.*

Equites Ordinis S. Ioannis, & ceteri possunt validè ad Religionem strictiorem transire, *d. 3. ex n. 97.* An licitè? *ibi n. 120.* Quæ licentia sufficiat? *ibi num. 120.* Eques Ordinis S. Ioannis potest ex dispensatione Pontificia ad alios Ordines Militares transire, *ibi n. 134.*

Equites Militiarum in Regno Neapolitano conueniuntur in causis criminalibus coram Iudicibus secularibus, *d. 2. num. 56.* Quid in alijs Regnis extra Hispaniam? *ibi.* Si delictum ante susceptionem Habitus commiserunt, ad quem pertineat cognitio? *d. 2. n. 78.* Propter delicta concernentia officium publicum Regium iuxta omnes sententias possunt puniri à Iudice seculari, *ibi n. 80.* An pena corporalis? *ibi.* Propter violationem pragmatice in fragranti deprehensi à Iudice seculari pena imposita possunt affici, & quomodo? *ibi num. 81.* An possit Actor in causis civilibus Equitem conuenire coram Senatu Ordinum? *d. 2. n. 83.* Eques Actor in civilibus debet conuenire Reum in huius foro, *ibi n. 66.* Eques Reus in civilibus, iuxta omnes sententias, coram Iudice seculari conuenitur, *ibi n. 85.* Quid circa id ab aliquibus censetur? *ibi n. 64.* Cuius vterque litigans est Eques Militaris, an Actor coram Senatu Ordinum debeat Reum conuenire? *ibi n. 83.* Equites Ordinis S. Ioannis, etiam in causis civilibus, coram Assemblée sunt conueniendi, *ibi n. 84.* Qui in Ordine

Index Rerum.

Ordine D. Ioannis dimidiam Crucem pro Insigni gestant, non gaudent priuilegio fori. *ibi.*

Equitum Militarium funera, habitus, pompa, & comitatus. *d. 16. ex num. 3.* Equites an possint contrahere nuptias absque licentia, & ad quid hæc licentia requiratur? *d. 3. num. 86.* An valeant absque licentia suscipere Ordines Sacros? *ibi num. 96.* An ad extera, & ad distantia Regna proficisci? *d. 3. n. 94.* Eques potest absque dispensatione transire ad statum Clericorum Fratrum, non verò è conuersione. *d. 3. n. 128.*

Equitibus Ordinis D. Ioannis competit honorum successio, quamuis sit clausula excludens Religiosos. *d. 10. num. 60.* A fortiori ceteris Equitibus. *ibi.* Equitibus Iacobæis vsus coniugij prohibetur in statutis, certis diebus. *d. 5. ex numer. 22.* An sit peccatum is vsus illis diebus? *ibi.* Equitibus Iacobæis præscribitur forma relinquendi legata. *d. 15. n. 8.* Ut quis Habitum Equestrem recipiat, & Professionem emittat, si sit coniugatus, requiritur licentia vxoris. *d. 3. num. 159.* Quæ licentia sufficiat? *ibi ex n. 166.* Equitis Professi filius extra matrimoniū habitus est sacrilegus. *d. 5. num. 9.* An legitimer per subsequens matrimonium? *ibi.*

Equites Militares possunt obtinere perfectionem virtutis per media in suis Ordinibus stabilita. *d. 3. n. 170.* Debent abstinere à iuramentis, & iudiciis immoderatis. *ibi numer. 172.* Possunt, etiam in sacris constituti, assistere spectaculis agitationis Taurorum, adhuc independenter à tolerantia. *d. 9. numer. 59.* Cum quo debeant, & possint confiteri? *d. 7. n. 18. & d. 9. n. 69. & d. 12. n. 86.* VIDE *Ordines Militares.*

EVCHARISTIÆ SACRAMENTVM.

Eucharistiæ Sacramentum an sint accepturi Equites Militares, accinctis ensibus? *d. 12. ex n. 43.* Præfixi sunt dies, vt Equites illud accipiant. *d. 6. num. 34.* Non peccant, quamuis id non præstent. *d. 6. num. 34.* Antè Capitula Generalia Eucharistia ab omnibus adflictoris recipitur. *d. 7. num. 8.* Eucharistiam nequeunt habere Moniales intrâ clausurâ, nisi ex speciali priuilegio. *d. 14. numer. 37.* Eam habent plura Monasteria. *ibi.* Eucharistiam frequenter sumere debent Milites. *d. 12. ex n. 126.* An acceptio Eucharistiæ sit prohibita in

die Parasænes? *d. 12. num. 129.* Olim eodie sumebatur. *ibi.*

EXAMEN. EXAMINARE.

Examinandi sunt omnes Clerici Fratres, vt Beneficium Parochiale obtineant. *d. 11. num. 8.* Quid Senatus Ordinum præstet circa examen ad Beneficia? *ibi ex n. 100.* Si ab vno ad aliud Beneficium promoueantur, an sint examinandi? *ibi n. 12. & 100.*

Episcopus de nouo adueniens potest vocare ad examen Confessarios, & Concionatores, etiam Religiosos approbatos à suo prædecesore. *d. 7. n. 107.* Quamuis sint Gradu insigniti Clerici Fratres, sunt examinandi ante collationem Beneficij. *d. 11. ex num. 2.* In permutationibus, & resignationibus Beneficiorum an sit necessarium examen? *ibi n. 14.* Non requiritur ad Beneficia Regularia ea forma examinis, & Examinatorum, quæ ad Beneficia secularia. *ibi.*

EXCOMMVNICATIO.

Excommunicatio lata per modum statuti ab Episcopis, aut Prioribus Militaribus, adhuc ipsis deficientibus, durat. *d. 7. num. 136.* Secus aliæ excommunicationes. *ibi.* Excommunicatio, quæ fertur die Dominica Palmarum in Monasterijs Calatraue, & Alcantaræ, exponitur. *d. 12. ex num. 57.* An comprehendat Equites, & Clericos Fratres absentes? *ibi n. 63.* An Moniales Milites? *ibi num. 69.* An possit legi in Collegijs Militaribus, & Monasterijs Ordinum? *ibi n. 69.* Quomodo incidant in excommunicationem Clerici Fratres non facientes Inuentarium? *d. 4. num. 28.* VIDE *Absolue. Censura.*

EXCVSATVM. VIDE SVBSIDIVM.

EXEMPTIO. EXEMPTVS.

Exemptio Ordinum Militarium. *d. 2. ex n. 1. & d. 7. num. 33.* Ecclesiæ Ordinum, & Clerici Fratres exempti sunt ab Ordinarijs. *d. 2. num. 8. & d. 7. n. 33.* An Equites Militares sint exempti? *d. 2. ex num. 21.* An Episcopus possit excommunicare Moniales exemptas? *d. 14. numer. 41.*

EXPLORATIO VOLVNTATIS.

Explorari debet ab Ordinario voluntas Monialis ante Professionem. *d. 14. numer. 9.* Quamuis non exploretur, est valida Professio secuta. *ibi.* Exponantur aliqua circa eam explorationem. *ibi, & numer. 13.*

Index Rerum.

EXPOSITVS.

Expositi nequeunt recipi ad Ordines Militares. *d. 3. n. 49.*

F

FALSARIVS.

Falsarij excommunicantur in Monasterijs Calatrae, & Alcantarae, die Dominica Palmarum. *d. 12. num. 57.* Qui intelligantur falsarij? *ibi n. 61.*

FAMVLVS. FAMVLA.

Famulae vt admittantur in Monasterijs Monialium, consuetudini est standum. *d. 14. num. 97.* Famuli Equitum, & Fratrum Clericorum an gaudeant in aliquibus casibus priuilegio fori dominorum? *d. 2. num. 72.* Priuilegia concessa à Leone X. Famulis Monasteriorum de Vesles, & S. Marci, nequeunt ab illis obtineri absque Bulla Cruciatâ. *d. 12. num. 148.* Famuli Ordinum Militarium, seu personarum, quibus priuilegijs potiantur? *d. 2. n. 107.*

FESTVM.

Festum Immaculatae Conceptionis Deiparae obseruatur ex præcepto in Hispanijs. *d. 12. numer. 105.* An extra Hispanias in locis Regi nostro subiectis? *ibi.* Festus erat olim dies S. Benedicti in territorio Ordinis de Alcantara. *d. 12. num. 73.* Expediens est, vt festus ille dies inibi instituat. *ibi ex num. 75.* Quis possit eundem festum instituire? *ibi n. 75. & d. 7. n. 139.*

FIDES; ET FIDEI SACRVM

Tribunal.

Fidei protestatio fit, cum assurgitur ad Euangelium in Misa. *d. 12. numer. 44.* Olim in ensibus manus tenebantur. *ibi.*

A Fidei sacris Tribunalibus non sunt exempti Equites, nec Clerici Fratres militarium in causis ad illa pertinentibus. *d. 2. num. 90.* In Tribunalibus Fidei ad causas Reorum saecularium, qui sunt subditi Priorum Militarium, debent assistere Ordinarij Priorum, sicut assistunt ad similes causas Ordinarij Episcoporum. *d. 7. num. 147.* In sacris Fidei Tribunalibus plures Clerici Fratres faerunt, ac sunt Quæsitores, & Fiscals. *disq. 9. n. 109.*

FILIVS.

Filius Equitis Militaris Professi habitus extra matrimonium, est sacrilegus. *d. 5. n. 9.* An legitimetur per sublequens matrimonium? *ibi.*

FINIS ORDINVM MILITARIVM.

Finis Instituti Ordinum Militarium quoad Equites, & Clericos Fratres exponitur. *d. 1. ex numer. 1.* Est valde pius, & perfectus. *ibi n. 1. & seqq.*

FISCALIS.

Fiscales Equites dantur in Ordinibus Militaribus. *d. 8. num. 35.* Eorum munus, & electio. *ibi.* Eorum sedes. *d. 17. num. 45.*

FISCVS.

Fiscum habere possunt, cui poenae applicentur, Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali in territorio gaudentes. *d. 7. num. 141.* Ad quem spectent poenae Fisco applicatae? *ibi.*

FOEMINA

Fœmina an, & quomodo possit habere Commendam Ordinum Militarium? *d. 10. num. 11.* Fœmina, si succedat in Regna Hispania, erit Administratrix Ordinum Militarium. *d. 6. n. 1.* Fœminae an sint capaces iurisdictionis spiritualis? *d. 6. num. 2.* Fœmina coniugata potest de consensu viri in Monialem admitti. *d. 14. n. 6.* Et ante consummatum matrimonium intra bimestre sine consensu. *ibi.*

FORI PRIVILEGIVM.

Fori priuilegio an gaudeant Equites Militares? *d. 2. ex num. 21.* Gaudent illo Clerici Fratres. *ibi n. 69.* Et Moniales Militarium. *ibi.* An Nouitij Equites? *d. 2. num. 70. & d. 3. num. 65.* Nouitij Clerici Fratres eo gaudent. *ibi.* Et Nouitiae Moniales. *d. 14. num. 44.* An eo potantur famuli, & Ministri Priorum potestate quasi Episcopali gaudentium? *d. 7. num. 133.* An eo gaudeant uxores Equitum, viduae, filij, famuli, & Vasalli Ordinum? *d. 2. num. 71.*

B. FRANCISCVS DE BORJA.

B. Franciscus de Borja, Dux Gandiae, tertius Praepositus Generalis Societatis IESV, fuit Eques Ordinis D. Iacobi. *d. 6. num. 116.* Eius corpus Martiri in Domo Professa Societatis summa veneratione colitur. *ibi.*

FRATER CLERICVS MILITARIS.

VIDE, Clericus Frater.

FVNVS.

Funeris Equitum Militarium, & Clericorum Fratrum, forma, comitatus, & pompa. *d. 16. ex n. 3.*

FVR.

Fures excommunicantur in Monasterijs Calatrae, & Alcantarae. *ibi.*

Index Rerum

singulis annis, die Dominica Palmarū.
d. 12. num. 57. Quinam fures huic ex-
communicationi subiaceant? *ibi n. 60.*

GRADVS.

Gradum Bacchalaureatus in
Iure Ciuili an possint recipere Clerici
Fratres Militiarum? *d. 9. num. 18.* An
gradum Doctoratus? *ibi n. 67.* Possunt
insigniri Gradibus Magisterij, & Docto-
ratus in Artibus, Theologia, & in Iure
Canonico. *ibi num. 22.* Nobilitatis re-
quisitum in Clericis Fratribus Calatra-
uensibus dispensatur per Definitiones,
si sint insigniti Gradū Bacchalaureatus
in Artibus, Theologia, aut Iure Canoni-
co in aliqua ex Academijs ibi designa-
tis. *d. 3. num. 12.* Quamuis sint Gradu in-
signiti Clerici Fratres, cum promouen-
tur ad Beneficia Curata, debent exami-
nari. *d. 11. n. 9.*

GVBERNATOR.

Gubernatores Ordinum Mi-
litarium recensentur. *d. 3. ex n. 30.*

H

HABITVS.

Habitum suorum Ordinum
tenentur gestare sub peccato mortali E-
quites Militares, & Clerici Fratres. *d.*
12. ex num. 1. Clerici Fratres nec per exi-
guum tempus possunt publice absque
illo incedere. *ibi num. 32.* An lethaliter
peccent, si illum noctu non gestent? *ibi*
n. 12. Si Habitum, & Ordinem deserāt,
sunt Apostatae, subiacentque censuris,
& poenis. *ibi num. 11.* Habitum an suffi-
ciat gestare e collo pendentem? *ibi num.*
6. An Clerici Fratres, & quomodo va-
leant illum sic afferre? *d. 12. n. 29.* Equi-
tes non gestantes Habitum, inhabiles
sunt ad Commendas. *ibi n. 14.* Commen-
datarij absque Habitu incedentes pos-
sunt Commendis priuari. *ibi.*

Habitum a quo accipere de-
beant Equites? *d. 3. num. 52.* A quo Cle-
rici Fratres? *ibi num. 57.* A quo Monia-
les Militiarum? *d. 14. num. 63.* In quo ca-
su secularis possit Equiti præbere Ha-
bitum? *d. 3. n. 56.* Benedictiones Habir-
us a Presbytero sunt præstandæ. *ibi num.*
mer. 50.

Habitum laicalem afferentes
Clerici Fratres peccant grauiter, quam-
uis Crucem gestent. *d. 12. num. 11.* Enes
non sunt habitus proprius Equitum Mi-

litarium, qua Militares sunt, sed qua E-
quites in communi. *d. 12. num. 51.* Quo
habitu possint vti Clerici Militares in
administratione Sacramentorum? *ibi n.*
15. Quo fine sit exposcendus Habitus
Militaris? *d. 3. n. 168.* Simonia non est,
Habitum Equitum vendere. *d. 1. n. 233.*
An sit peccatum graue? *ibi n. 243.*

Habitus omnium Militiarum
describitur. *sota disq. 1. ex quest. 2.* Habi-
tus, iuxta statuta Ordinum, debet ab E-
quitibus accipi in Monasterijs Ordinū.
d. 3. num. 53. In hoc facile dispensatur.
ibi. Habitus a Principibus exteris con-
cessus viris Hispanis, nisi sit S. Ioannis,
nequit ab eis afferri in Hispania. *d. 12. n.*
142. Fiunt inhabiles ad accipiendum
Habitus Equestrium Ordinum Hispani-
æ. *ibi.* Quo Habitu sepeliendi sint E-
quites, & Clerici Fratres? *d. 16. n. 1.*

HÆRESIS.

Ab hæresi occulta an possint
absoluere Priores Militares iurisdic-
tione quasi Episcopali gaudentes? *d. 7. num.*
98. Cum datur facultas absoluendi ab
omnibus casibus reseruatis Sedi Aposto-
licæ, semper intelligitur exceptum cri-
men hæresis, nisi exprimatur. *d. 3. n. 18.*
Decretum Pontificium super hoc iam
est intimatum omnibus Communitati-
bus Religiosis, & Confessarijs. *ibi.* Quo-
tannis debet id Decretum legi in Com-
munitatibus, ac in omnibus Capitulis
Generalibus, & Prouincialibus. *ibi.*

HEBRÆVS.

Hebræorum sanguine infecti
quocumque ex latere nequeunt admit-
ti ad Ordines Militares. *d. 3. num. 4.* Plu-
res Hebræi in Hispania execrati sunt
per litteras necem illatam Christo D. *d.*
3. num. 51. Per prædicationem D. Iacobi
fidem Christi acceperunt. *ibi.* An, si quis
probarer, ab his Hebræis descendere,
posset admitti ad Ordines Militares, &
ad Communitates, quæ statutum puri-
tatis sanguinis habent? *ibi.*

HISPALIS.

In vrbe Hispalensi Monaste-
rium est Ordinis D. Iacobi. *d. 9. n. 4.* Et
Benedictus Arias Montanus ex conces-
sione Regiæ, & dispensatione Pontifi-
cia Commendam Ordinis applicauit.
ibi num. 109. In Hispalensi diocesi, quo
priuilegio potiantur circa Missas, qui
eas tenentur dicere ratione Beneficij,
aut Capellani. *ibi n. 33.*

Index Rerum.

HORÆ CANONICÆ. VIDE, OFFICIUM

Divinum.

HOSPITALIÆ.

Hospitalium Ordinum Militarium Administratores non censentur habere Beneficia Ecclesiastica. *d. 15. n. 29.* Hospitalibus applicantur certe pecuniaria pœna in Ordine D. Jacobi. *d. 14. num. 99.* Hospitalis Regii juxta Burgos Ordo, seu Congregatio, Habitus, & aliqua ad illud spectantia. *d. 12. num. 5. & d. 3. n. 56. & 146.*

I

D. IACOBI ORDO MILITARIS.

Iacobæi Ordinis Militariis institutio, & varia circa illam. *d. 1. ex num. 124.* Proponitur sententia asserens fuisse institutum in Civitate Locruentium. *ibi n. 126.* Progressus Ordinis, & fundatio Monasteriorum. *ibi ex n. 127.* Ipsius propagatio in Lusitania. *ibi n. 129. & 136.* Magistri Ordinis. *ibi n. 130.* Approbationes, & privilegia Pontificum, & Regum. *ibi ex numer. 131.* Constitutio Tredecemvirorum, & munus. *ibi num. 133.* Insigne, & Habitus Equitum, & Clericorum Fratrum. *ibi num. 135.*

Iacobæi Ordinis Magister fuit vocatus à Pontifice, ve assisteret Concilio, in quo Templarij fuerunt damnati. *d. 1. n. 28.* Magistratus Ordinis fuit univertus Regiæ Coronæ Hispaniæ. *ibi n. 130. & 137.* Forma, & modus congregandi Capitula Generalia Ordinis. *d. 7. num. 9.* Ceremoniæ Capituli; quinam ius suffragij habeant? Pœnas, & alia ad ipsi spectantia. *d. 7. n. 10.*

Iacobæi Clerici Fratres non habent bonorum dominium. *d. 4. n. 66.* Possunt testari soli illi, qui Beneficia Ecclesiastica obtinent. *d. 15. n. 10.* Privilegia concessa Monasterijs de Vcles, & S. Marci Legionensis. *d. 12. numer. 132. & 147.* Plures Clerici Fratres Insignes litteris, & muneribus referuntur. *a. 9. num. 108.* An absque dispensatione possint obtinere Beneficia secularia? *d. 11. num. 44.* In Collegio Salmantino quas Missas teneantur dicere? *d. 16. n. 8.*

Iacobæi Ordinis Dignitates. *d. 8. num. 2.* Priores, & Vicarij. *ibi.* Commendæ, & earum valor. *d. 10. n. 19. & d. 17. num. 20.* Beneficia. *d. 17. num. 20.* Iacobæi Equites ab exordio Ordinis potuerunt nuptias contrahere. *d. 2. n. 36.* Quomodo possint concere testamen-

ta, & que legata relinquere? *d. 15. num. 8.* Priores Monasteriorum huius Ordinis eliguntur per suffragia Clericorum Fratrum. *d. 8. num. 51.* **VIDE** Ordo Militarij Eques Militarij. *Claricus Frater.* Et cetera verba.

IEIUNIVM.

Ieiuniorum dies præscripti in Regula Ordinis D. Jacobi. *d. 5. ex numer. 22.* Que obligatio vigeat ad illa? *ibi n. 23.* In ieiunijs Quadragesimæ possunt Clerici Fratres virtute Bullæ Cruciatæ edere ova, & lactinia, & quinam ex eis non possint? *d. 12. num. 145.* Fratres Clerici in Monasterijs Vcles, & S. Marci absque Bulla Cruciatæ possunt ea edere ex privilegio. *d. 12. n. 148.*

D. IOANNIS BAPTISTÆ ORDO

Militarij.

D. Ioannis Ordinis Militariis institutio, exordium, & sedes. *d. 1. ex n. 108.* Insulam Melitensem Ordini donavit Imperator Carolus V. *ibi num. 111.* In donationis signum ad Reges nostros transmittitur inde avis *Azor.* *ibi n. 111.* Episcopus Melitensis eligitur à Rege nostro vnus ex tribus, quos magnus Magister præsentat. *ibi.* Vocatur Magister voce Eminentiæ. *ibi n. 112.* Augmentum huius Ordinis. *ibi n. 113.* Confirmationes Pontificiæ, & privilegia. *d. 1. n. 109. & ex n. 113. & ex n. 119.* Series, & gradus Equitum. *ibi n. 115.* Senatus supremus ex quibus constet? *ibi n. 115.* Ordinis Officia. *ibi n. 114. & n. 117.* Modus optandi Commendas. *ibi n. 2. 6.* Commendæ quomodo per omnia Regna creveriat? *d. 10. n. 7.* Magistri Ordinis iurisdictio, & potestas. *ibi n. 118.*

D. Ioannis Ordinis Equites videntur Castitatem absolutam. *d. 1. n. 117.* Sunt strictè Religiosi. *ibi num. 121.* In omnibus causis conveniuntur in suo Tribunali, nempe Assemblée. *d. 2. num. 84.* Monasteria virorum, & Monialium Ordinis. *d. 9. num. 4.* Collegium Salmantinum. *ibi num. 7.* Nullus ex Ordine potest testari. *d. 10. numer. 57.* Commendatarij eligunt Parochos examinandos, & approbandos ab Assemblée. *d. 11. n. 7.* Si non sint Parochi electi ex Ordine, in illum admittuntur, & loco Novitiatus Parochiæ inferunt. *d. 3. n. 2.*

Ordinis D. Ioannis habitus. *d. 1. num. 115.* Numerus linguarum, seu Nationum, Commendarum, & Prioratuum. *ibi num. 114.* Magnæ cruces. *ibi n. 2.*

115. Bahuliui. *ibi*. Dimidia cruce famulantium. *ibi*. Hi non gaudent exemptione fori. *d. 2. num. 84.* Commendas, mag-nos Prioratus Bahuliuarus, & Beneficia Ordinis in Hispania nequeunt exteri obtinere. *d. 1. n. 21.* Equites Ordinis possunt transire ad alios Ordines Militares ex dispensatione Pontificia. *d. 3. n. 134.* Tam ipsi, quam Clerici Fratres possunt transire ad Religionem strictiorem absque licentia expressa sui Ordinis. *d. 3. ex num. 97.* Presumitur licentia. *ibi n. 121.* Etiam absque illa validus est transitus. *ibi ex num. 97.* Vota Ordinis S. Iohannis dissoluunt matrimonium ratum non consummatum etiam quoad vinculum. *d. 5. ex num. 13.* Actus positivus Ordinis S. Iohannis an deberet admitti in Senatu Regio Ordinum, si Informationes per actus positivos peragerentur? *d. 17. num. 42.* *VIDE Eques Militaris. Clericus Frater. Ordo Militaris.*

IMMUNITAS.

Immunitate Ecclesiastica an gaudeant domus Priorum Militarium iurisdictione quasi Episcopali pro foro externo gaudentium? *d. 7. n. 132.*

INCENDIARIUS.

Incendiarij excommunicantur in Monasterijs Calatrae, & Alcantarae, quotannis die Dominica Palmarum. *d. 12. num. 57.* Quinam incendiarij ei excommunicationi sint obnoxij? *ibi n. 59.*

INDULGENTIA.

Indulgentia concessa Ordinibus Militaribus praestringuntur, & declarantur. *d. 3. num. 108. & d. 12. num. 81.* Dispositio requisita ad obtinendas indulgentias. *d. 7. num. 67.* An eas valeant concedere Priores Militares? *ibi n. 63.* Quae indulgentiae obtineantur tempore Capitulorum Generalium a Militaribus? *d. 3. num. 21.* Indulgentiae concessae Ordini de Alcantara. *d. 12. num. 81.* Indulgentijs Ordinis gaudent Nouitij. *d. 3. num. 67.* Et Religiosi ad Episcopatum promoti. *d. 3. num. 56.* Et infirmi Religiosi ex suo lecto recitantes orationes praefixas ad lucrandum indulgentias. *d. 12. n. 25.* Et qui ex obedientia existunt extra loca, quibus Indulgentiae sunt concessae. *d. 12. num. 85.* Ordines Militares gaudent communicatione Indulgentiarum aliarum Religionum. *d. 3. n. 108.* Ut Religiosi lucrentur Indulgentias suorum Ordinum, non indigent Bulla Cruciatum. *d. 3. n. 67.*

INFIRMVS.

Infirminus Religiosus potest lucrari Indulgentias sui Ordinis, si ex lecto recitet orationes requisitas. *d. 12. n. 85.* Infirmi Beneficarij, aut Capellani, quo privilegio gaudeant in dioecesi Hispanensi circa Missas, quas tenentur celebrare? *d. 9. n. 33.*

INFORMATIONES.

Informationes qualitatis sanguinis praecedunt susceptionem Habitus Militaris. *d. 3. n. 1.* Quis eas peragat ad Equites admittendos, ad Clericos Fratres, atque ad Moniales? *ibi, & 57. & d. 14. num. 63.* Quae puritas, & nobilitas sanguinis in singulis ex his requiratur? *ibi num. 8.* Senatus Regius Ordinum Informationes Equitum, & Monialium probat, aut reprobat. *d. 3. num. 1. & d. 17. num. 27.* Informationes Clericorum Fratrum a quibus videantur, & probentur? *d. 3. num. 57.* Quo pacto testes in Informationibus deponere debeant? *d. 3. num. 26.* Plures casus circa id exponuntur. *ibi* Si dubium sit de qualitate Candidati, quid sit circa Informationes decernendum? *d. 17. numer. 27.* Informationes secundae an peragi possint? *d. 3. num. 25. & d. 17. num. 27.* Informantes designantur a Praeside Senatus Ordinum. *d. 17. n. 27.* Quid ipsi de Informationibus censeant, declarant. *ibi.* Iuramentum fideliter se habendi emittunt. *ibi num. 18.* An ante, aut post Informationes possint recipere aliquid a Candidatis? *ibi.*

Informationes probatae, aut reprobatae a Senatu Ordinum mittuntur ad Archidiaconos Monasteriorum Militarium. *d. 3. numer. 25.* Informationum stipendium an possint pro libito expendere Clerici Fratres intra Communitatem degentes? *d. 4. n. 30.* In nulla Communitate Hispaniae Informationes puritatis omnimodae, & nobilitatis sanguinis patrum simul requiruntur, nisi in Monasterio Alcantarae; atque etiam in Monasterio Calatrae. *d. 3. num. 12. & 13.* Sed in hoc qualitas nobilitatis dispensatur cum insignitis Gradu Bacchalaureatus. *ibi n. 12.* Quae informationes requirantur ad Moniales, & ad Conuersas Ordinum Militarium? *d. 14. ex num. 63.* Si per Actus positivos fierent Informationes, an eber admittendus Actus positivus Ordinis S. Iohannis? *d. 17. num. 42.* Secretum seruandum circa illas. *ibi n. 30.*

Index Rerum.

INSIGNE MILITARE. VIDE

Habitus.

INSTITVTIO, ET INSTITVTVM

Ordinum Militarium.

Institutio Ordinum Militarium extra Hispaniam. *d. 1. ex num. 15.* Eorum institutio intra Hispaniam. *d. 1. ex n. 94.*

VIDE *Ordo Militaris.*

Institutum Ordinum Militarium exponitur. *d. 1. ex n. 1.* Plurim valde est, & perfectum. *ibi.* Et satisfacere debent Militares. *d. 3. num. 168.* Animo adimplendi illud debent Candidati petere *Habitus.* *ibi.*

INTERDICTVM.

Interdicti tempore, quid liceat Clericis Fratribus Monasterij de Vcles, & S. Marci, ex speciali priuilegio? *d. 12. num. 138.* Quid eo tempore possint prestare omnes Clerici Fratres? *ibi.*

INTERPRETARI. INTERPRETATIO.

Interpretari dubia circa Regulam, & statuta Ordinum Militarium possunt Capitula Generalia. *d. 3. n. 13.* Hæc Interpretatio fit autoritate Apostolica. *ibi.*

INVENTARIVM.

Inuentarium suorum bonorum debent Equites Militarium conficere. *d. 4. n. 11.* An illud sint tradituri, & cui? *ibi num. 7.* An peccent, si non conficiant? *ibi n. 12.* Clerici Fratres tenentur illud facere. *ibi num. 28.* Cui sint illud tradituri? *ibi.* An peccent, si non faciant? *ibi.* Dispositio bonorum peracta à Clericis Fratribus, dum obeunt, an sit valida, si Inuentarium non fecerint, aut licentiam non petierint? *d. 15. num. 50. & 60.* Inuentarium traditur clauum, sed potest aperiri à Prioribus, & Rectoribus receptu subditorum. *d. 4. num. 28.*

IRREGVLARITAS.

In irregularitatibus, in quibus Episcopi possunt iuxta Tridētinum dispensare, possunt etiam Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes. *d. 7. num. 97.* Cum subāitis Religiosis potest Subprior, absente Priore, dispensare in irregularitatibus, in quibus ipse Prior potest. *d. 7. num. 220.*

IVDEX.

Iudices potest designare Senatus Ordinum pro rebus grauibz in ditionibus Ordinum, auocando ad se causas. *d. 3. num. 31.* Iudices Conseruatores Ordinum. **VIDE** *Conseruatores.* Iudices sæculares an possint cognoscere de

causis criminalibus, & mixtis Equitum? *d. 2. ex n. 21.* Cognoscunt de ciuilibus.

ibi num. 55. A Iudicibus Ordinum Militarium ad quem appelletur? *ibi n. 5.* Clerici Fratres possunt esse Iudices in Senatibus Ecclesiasticis, & sæcularibus. *d. 11. num. 61.* Plures ex illis id munus exeruerunt, & exercent. *d. 9. ex n. 109.*

VIDE *Forum. Iurisdictionis.*

IURAMENTVM.

Iuramento amphibologico, & cum restrictione, quando teneatur vti testis deponens in Informationibus sanguinis? *d. 3. numer. 30.* An possit iudici à Candidato, vt iuret is, qui rem nescibat, & ostenduntur ei instrumenta, seu alij eum de re conscium reddunt? *ibi n. 36.* Quando teneatur testis iurate defectum sanguinis Candidati? *ibi n. 28.* Si examen alicuius rei non est necessariū ad finem Informationum, non tenetur affirmare cum iuramento, quod nouit. *ibi num. 37.* Equites Militares debent abstinere à iuramentis. *d. 3. n. 170.*

IURISDICTIO.

Iurisdictionio Regum Hispaniæ erga Ordines Militares. **VIDE** *Reges Hispaniarum.* Iurisdictionio Capitulorum Generalium. **VIDE** *Capitulum Generale.* Iurisdictionio Regij Senatus Ordinum. **VIDE** *Senatus Regium Ordinum.* Iurisdictionio quotuplex sit? *d. 2. num. 1.* Ordines Militares gaudent iurisdictione pro vtroq; foro, tum spirituali, tum temporali. *ibi, ex num. 2.* **VIDE** *Ordines Militares.* Plures Priores Militares gaudent iurisdictione pro vtroque foro. *d. 7. ex n. 32.* Nec ad eius vsum indigent confirmatione Pontificia. *ibi num. 37.* Iurisdictionio Senatus Regij Ordinum est Ecclesiastica. *d. 7. num. 24.* Item temporalis. *d. 2. num. 3.* Quomodo possit vti iurisdictione Ecclesiastica, si Senatores sint laici, & non Ecclesiastica personæ, iuxta pluriū sententiam? *d. 7. num. 27.* Iurisdictionio Ecclesiastica potest à Pontifice laicis concedi. *ibi.* An feminis? *ibi, & d. 6. num. 2.* Abbatissæ an gaudeant iurisdictione ad imponendum præcepta obedientiæ? *ibi, & d. 14. num. 28.* Abbatissa de las Huelgas, prope Burgos designat personas, quæ gaudeant iurisdictione Ecclesiastica. *d. 7. numer. 47.*

Iurisdictionio ad visitandum sua territoria, & Ecclesia residet in Ordinibus Militaribus. *d. 2. ex num. 10.* Equites Visitatores Ordinum iurisdictione Ecclesiastica.

Index Rerum:

eclesiastica videntur. *d. 7. num. 177.* Iurisdictioni Senatus Ordinum quinarum subiacent? *d. 7. ex num. 26.* Rex noster designat Viros ex Ordinibus, qui iurisdictioni Ecclesiastica gaudeant. *d. 7. num. 24.* In eo datur erga Ordines Militares iurisdictioni Ecclesiastica mediata, non exercenda per ipsum, sed per alios ab ipso deputandos. *ibi.* Iurisdictionis competentia in Ordinibus Militaribus quomodo tractantur? *d. 2. num. 143.* Equites Militarium an subiacent iurisdictioni Regiae in causis criminalibus, & mixtis? *d. 2. ex num. 2.* In quibus ei subiacent iuxta omnium sententiam? *ibi num. 26.* Reges Collegiorum Militarium iurisdictione gaudent erga subditos. *d. 7. n. 198.* Quos actus erga eos possint exercere ex vi iurisdictionis? *ibi numer. 199.* Iurisdictioni Conservatorum. *d. 2. ex num. 115.*

Iurisdictioni Vicariorum. *d. 7. n. 241.* Iurisdictioni Subprioris Militaris, absente Priore. *d. 7. ex num. 212.* Iurisdictioni Regij Consensus Commissionum, circa Officia Militares. *d. 2. n. 5. & 41. & 85.* **VIDE** Prior, Subprior, Rector. Iurisdictioni Tribunalium Sancte Fidei privatim subiacet omnes Militares in causis ad illa pertinentibus. *d. 2. n. 90.*

IVS CANONICVM, ET CIVILE.
Ius civile possunt publice addiscere Clerici Fratres trium Ordinum Militarium. *d. 9. num. 14.* Non vero matricule adscribi in eo iure, nec Gradum baccalaureatus in eo accipere, nisi post auditum Ius Canonicum. *ibi n. 17.* Possunt Clerici Fratres Gradus Magisterij, & Doctoratus in Iure Canonico accipere. *d. 9. num. 23.* Et illud publice docere. *ibi num. 24.* Cathedras eius Iuris moderari, & ad eas opponi. *ibi.* Obtinerunt plures in Academia Salmantina. *ibi ex n. 109.* An possint eum Gradum in Iure Civili assequi? *ibi num. 18. & 67.* Non possunt publice illud docere, nec Cathedras Iuris Civilis moderari. *ibi n. 67.* Iuri Canonico addiscendo deputati in Collegijs Militaribus nequeunt ex professione Theologiam audire, nec de conuerso. *ibi num. 9.*

IVS SPIRITUALE.
Ius spirituale percipiendi decimas non conceditur laicis, quando decimae ipsis conceduntur a Pontifice. *d. 10. num. 47.*

IVS PATRONATUS.
Ius patronatus Ordinum Militarium est penes Reges Hispaniae. *d. 1. ex num. 202.* Ratione illius omnia Ecclesiastica Beneficia, Prioratus, Dignitates, Commendae, Habitus, ab ipsis conceduntur. *ibi numer. 206.* Nisi ab exordio Ordinum, his consentientibus, aliqua Beneficia, aut Sacrificia concedi a Commendatariis, & Prioribus, consuetudo ut praescripta. *ibi n. 207.*

LEGATVM.
Quanam legata ex bonis defunctorum Militarium debeantur Magistro, Commendatario maiori, Sacrificae maiori, & Monasterio? *d. 1. 5. ex n. 8.* Quae legata liceant ab Equitibus Iacobaeis in testamento relinqui? *ibi num. 8. & 31.*

LEX.
Lege lata pro omnibus Monialibus diocesis non tenentur illae Moniales, quae eam non acceptarunt, vel iam abrogarunt. *d. 14. num. 33.* Nequit Abbatia, nec Conuentus condere legem obligantem. *ibi num. 29.* Legum obligandi vis ex quibus capitibus dignoscatur? *d. 6. num. 19.*

LICENTIA.
Licentia ad transeundum ab una ad aliam Religionem quatuorplex fit? *d. 3. num. 104.* Quanam sufficiat? *ibi & num. 120.* Vxoris licentia est necessaria, ut maritus suscipiat Habitum Militarem, & Professionem emittat. *d. 3. ex num. 159.* Quanam licentia sit ad id sufficiens? *ibi num. 166.* Licentiae concessae a Praelatis absque limitatione temporis non expirant, eis deficientibus. *d. 2. numer. 226.*

LICTOR.
Lictores Ordinum Militarium. *d. 17. num. 45.* Eorum munus, & numerus. *ibi.*

LITTERA DIMISSORIAE. **VIDE** Dimissoriae Litterae.

LVCRVM.
Pro lucro cessante nihil potest recipi a Monialibus, quando differretur solutio dotis alicuius ex illis; potest vero recipi pro damno emergente. *d. 14. num. 16.*

LVIVS.
In ludo amissi redditus Commendarum, etiam a filio familias non debent restitui. *d. 10. num. 50.* Possunt hi reddi.

An Commendatarij? *ibi.* An Clerici Fratres? *ibi n. 26.* Quæ, & quot Missæ sint pro defunctis Militaribus persoluendæ? *d. 16. ex num. 8.* Quæ sint Missæ S. Lamberti in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ? *d. 16. ex n. 9.*

Missæ in Monasterijs, & Collegijs quomodo à Clericis & Fratribus sint persoluendæ? *d. 9. num. 27.* Quando per ipsos, & non per alios: in Altari determinato, & non in alio sint celebrandæ? *ibi ex n. 28.* Casus absentia, & egrotudinis, qui excusant à Missis debitis celebrandis. *ibi n. 30.* Etiam si quotidie teneatur Capellanus Missam celebrare, potest omittere duos menses in anno, & semel in hebdomada, si legitime sit occupatus. *d. 9. num. 31.* Si non teneatur ad Missam quotidie celebrandam, quid possit præstare? *ibi num. 32.* Si in Communitate Clerici Fratres agrotent, aut absentes sint, quid de Missis debitis celebrandis sit tenendum. *ibi num. 36.* An qui in alio Altari, aut Ecclesia, extra præfixam, celebrat, restituere debeat elemosynam pro Missa acceptam? *ibi n. 37.* An peccet grauius? *ibi.* An, si celebret aliam Missam, præter designatam à concedere elemosynam? *ibi num. 38.* Priuilegium Hispalenensis cõcessis ad omitendum Missas Capellania, aut Beneficij, tempore egrotudinis, aut legitima occupationis. *ibi n. 33.*

DE Missarum numerum an possint ex causa Senatus Ordinum, & Priores in suis territorijs imminuere. *d. 9. n. 39.* An possit quis committere alij Missas celebrandas minori stipendio, quam ipse pro illis celebrandis accepit? *ibi n. 43.* Missas ex obligatione Ordinis, sed non dotatas, an possint Clerici Fratres primarij offerre pro alijs? *ibi numer. 45.* Quid dicendum sit de Missis celebrandis in Monasterio Calatrauæ? *ibi.* Missam celebrare an possint Clerici in territorio Ordinum Militariũ de Sanctis diocesis, intra quam sunt, & e conuersio? *d. 12. n. 113.* **VIDE** *Officium Diuinum.* Missam celebrare ante Aurorã possunt Priores Militares iurisdictione quã Episcopali gaudentes. *d. 7. num. 129.* Et Clerici Fratres Iacobai in Monasterijs de Vicles, & S. Marci. *d. 12. n. 132.* An ceteri Militares? *d. 12. num. 137.* Possunt prædicti Priores concedere licentiam celebrandi Missam ante Auroram, & post meridiem ex causa? *ibi.* Possunt ipsi post

diem celebrare. *d. 12. n. 129.* Missam celebrare nequeunt Sacerdotes in Monasterijs Monialium, nisi de licentia Prælati ipsarum. *d. 12. n. 38.*

ONACHVS. Monachi Sarabaitæ quinam fuerint? *d. 3. num. 77.* Apud Monachos Benedictinos, quàm frequens fuerit sacra Eucharistia susceptio? *d. 12. ex num. mer. 126.*

MONASTERIUM.

Monasteria Militaria Clericorum Fratrum, & Monialium recensentur. *d. 9. ex num. 4. & d. 14. num. 1.* Monasteria Clericorum Fratrum sunt capita Ordinum. *d. 9. num. 2.* Sunt etiam in proprijs territorijs Ecclesiæ Matrices. *d. 9. n. 3.* Monasterij de Calatraua controuersia super Prioratu cum Abbate Montmundi, & Ordine Cisterciensi late expenditur. *d. 9. num. 75.* Monasteria Clericorum Militarium possunt iuris habere Oratoria, in quibus Missæ priuati celebrentur. *d. 12. ex n. 131.* Quam illustres Viri ex Monasterijs Militaribus prodierint? *d. 9. ex num. 108.* Monasteria Monialium non tenentur lego lata pro omnibus Monialibus, si illam non acceptarunt vel iam abrogarunt. *d. 14. num. 33.* Intra Claustram Monasterij nequeunt Moniales seruare Eucharistiam, nisi ex speciali priuilegio. *d. 14. n. 37.* In pluribus earum Monasterijs intra claustram seruatur. *ibi.* **VIDE** *Monialis.*

Monasteria Clericorum Fratrum, quo fine fuerint erecta? *d. 9. num. 1.* In eis debet esse litterarum exercitium. *d. 9. num. 13.* Missæ in Monasterijs dicendæ. **VIDE** *Missæ. Clericus Frater. Prior. Subprior.* Monasteria uisitari non solum ab Equite, sed simul à Clerico Fratre, videtur expediens. *d. 7. num. 176.* Monasteriorum villæ possunt habere Oratoria. *d. 12. num. 132.* Vt Monasteria fundentur in territorijs Ordinum Militarium, præter horum licentiam, necessaria est licentia Regis, quæ Rex est, seu Senatus Regij Castellæ. *d. 14. n. 37.*

MONIALIS. Monialium Militarium Monasteria recensentur. *d. 14. num. 1.* Informationes quomodo fiant ad admittendas Moniales, & conuersas militares? *d. 14. num. 63.* Informationes hæc à Senatu Regio Ordinum examinantur, ac iudicatur de illis. *ibi.* Commendataria, & Abbatissæ confirmantur à Rege nostro, tanquam

Index Rerum:

redditis à Commendatarijs exponi ludo. *ibi.* Debent Equites Militares abstinere à ludis immoderatis. *d. 3. n. 170.* Multò magis Clerici Fratres quibus strictius prohibentur. *d. 4. m. 59.* Statuta, & Definitiones Ordinum Militarium, quae ludos prohibent, sunt solum penales. *d. 4. num. 35.* Clerici Fratres immoderatas pecunias in ludo expendentis an peccent contra Paupertatem, & iustitiam? *d. 4. n. 52.*

MAGISTER ORDINVM
Militarium. Magistratus.
 Magistri nomen cur fuerit impositum supremo Capiti cuiusque Ordinis Militaris? *d. 1. numer. 130.* Magistri quot fuerint in singulis Ordinibus intra Hispaniam erectis? *d. 1. per totam.* Magistri potestas, & iurisdictionio. **VIDE** *Reges Hispaniarum.* Magistri Ordinis S. Ioannis potestas. *d. 1. num. 118.* Magistratus Ordinum Militarium Regie Coronae fuerunt vniti perpetuo sub titulo Administrationis. *d. 1. ex num. 132.* Ex quo tempore in singulis Ordinibus fuit vnio peccata? *ibi.* Reges nostri possunt circa Ordines Militares, quod poterant Magistri. *d. 1. num. 202.* Dum tamen non per se ipsos exerceant spiritualia, & spiritualibus annexa, *ibi.* Magister Militiae S. Bernardi fuit olim in Hispania. *d. 1. numer. 103.*

MAGISTER NOVITIORVM.
 Magister nouitiorum, si non sit Prælatus Monasterij, nequit Vota nouitiorum irritare. *d. 7. num. 215.*
MAGISTERII GRADVS. **VIDE** *Gradus.*
MAIORATVS.
 Maioratus successio an competat Clericis Fratribus? *d. 4. ex num. 94.* An Equitibus Ordinis D. Ioannis? *ibi.* Exponuntur vatic. constitutiones Maioratum ad excludendum Religiosos. *ibi num. 95.*

MARTYR.
 Martyr an eilet, & quomodo, qui vitam profunderet pro defensione Mysterij Immaculate Conceptionis, & pro celebritate Ecclesie circa illam? *d. 12. ex num. 106.* Non pauci Clerici Fratres olim pro Bide fuerunt occisi. *d. 9. num. 112.*

MATRIMONIUM.
 Matrimonium contrahere non

poterant Equites Militares, præter Jacobos, vsque dum dispensatio fuit obtenta. *d. 2. num. 36.* An indigeant licentia, vt matrimonium contrahant? *d. 3. num. 87.*

Matrimonium ratum non consummatum dissoluitur, quoad vinculum etiam, per Professionem Equitum Ordinis D. Ioannis. *d. 5. ex num. 131.* Consummatum non dissoluitur quoad vinculum per Professionem in qualibet Religione. *ibi num. 14.* Inualidum est matrimonium contractum post Professionem in Ordine D. Ioannis, & in Religionibus non Militaribus. *d. 5. n. 16.* Et post Professionem Clericorum Fratrum Militarium. *ibi num. 19.* Non verò post Professionem Equitum Militarium. *ibi.* Intra bimestre post matrimonium ratum non consummatum potest quis ingredi Religionem, etiam inuito altero coniuge. *ibi num. 15.*

Matrimonij vsus prohibitus certis diebus Equitibus Iacobis an sit peccatum? *d. 5. ex num. 22.* Matrimonium potest stare cum limitatione vsus illius, & absque vsu. *d. 3. ex num. 160.* An, & in quibus matrimonij impedimentis possint dispensare Piores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes? *d. 7. num. 138.* Valent dispensare in impedimento ad petendum debitum contracto post matrimonium. *ibi.*

MILITARES ORDINES. **VIDE** *Ordines Militares.*

MILITARES EQVITES, BT CLERICI FRATRES. **VIDE** *Eques & Clericus Frater.*

MILITAE EQVESTRES.
 Militiae Equestres extra Hispaniam erectae recensentur. *d. 1. ex n. 18.* Instituta intra Hispaniam. *ibi ex n. 64.* Plures non obtinuerunt confirmationem Apostolicam. *ibi numer. 15.* Plures fuerunt, & sunt veræ Religiones approbatæ, non vrbaliter. *ibi.* Espanapud Gentiles, Mahometanos, & Hereticos Militie Equestres reperiuntur. *ibi num. 90.* **VIDE** *Ordines Militares.*

MINOR ETATE.
 Minores etate an, & quomodo possint gaudere Commendis Ordinum Militarium. *ibi.*

MISSA.
 Missas præscriptas in Statutis, & Definitionibus Ordinum Militarium pro defunctis an Equites teneantur dicere, aliter peccaturi? *d. 13. n. 29.*

Index Rerum:

tanquam Administratore. Orarium. *d. 14. num. 53.* In docibus Monialium accipiendis nulla simoniae labe Interuenit. *d. 14. num. 15.* An, si Monialis nouitia exeat extra Clausuram sine licentia, interrumpat nouitiatum? *d. 14. numer. 76.* Moniales Militares possunt edere oua, & lactinia virtute Bullae Cruciatæ in Ieiunijs Quadragesimæ. *d. 12. ex numer. 146.*

Monialis ante annum nouitiatum expletum quo casu possit emittere Professionem? *d. 14. num. 10.* Annus decimus sextus ætatis requiritur ad eius Professionem. *ibi num. 9.* Potest Professa transire ad Religionem strictiorem, & quomodo? *ibi num. 10.* Quid præstadium sit cum Moniali incorrigibili? *ibi.* Non peccat Monialis assumendo pro breui tempore absque scandalo. Item virilem ad aliquod ludicrum. *d. 14. num. 40.* Vos pro Moniali quando sit recipienda? *ibi num. 15.* Valor monetæ soluendæ pro illa attenditur iuxta tempus contractus. *ibi n. 16.* Si differatur solutio, potest aliquid ultra accipi pro damno emergente, non verò pro lucro cessante. *ibi.* An dos Monialis alienari possit? *ibi.*

Monialis quando teneatur ex vi voti obedire? *d. 14. num. 30.* An in dubijs teneatur? *ibi num. 32.* An aliquando in rebus leuibus sub culpa graui teneatur? *ibi.* An teneatur, si præcipiantur austeritates supra Regulam? *ibi n. 30.* Aliquando tenetur obedire cum periculo vite. *ibi.* Monialis tenetur extra Chori recitare Horas Canonicas, si in illo non recitet. *d. 14. num. 33.* Quid de Orationibus ex obligatione iurium debitis pro Benefactoribus? *ibi.* Priuilegia Monialium circa recitationem Horarum *ibi.*

Moniales tenentur ad interdicta, & Festa loci seruanda. *d. 14. n. 31.* Non tenentur lege lata pro omnibus Militaribus diocesis, si eam non acceptarunt, aut iam abrogarunt. *ibi num. 33.* Diebus Rogationum non tenentur assistere Processionibus intra Monasterium, nisi detur consuetudo obligans. *ibi.* Monialis potest suscipere infantem, aut adultum in Sacramento Confirmationis. *ibi num. 40.* Monialis, si forte ex causa sit extra Monasterium, potest assistere spectaculo agitationis taurorum. *d. 9. num. 62.* Monialis quomodo possit vendere officina manuum, & operas suas locare? *d. 4. num. 91.* Quæ moderatio in hoc

requiratur? *ibi num. 92.* Monialium Confessor. *VIDE Confessarius.*

Moniales, maxime Sacristæ, non peccant tangendo corporalia, Agnos Dei, & similia. *d. 14. numer. 38.* Nequeunt à Monialibus recipi femina, vt probentur, ante Nouitiatum. *ibi.* Non possunt Moniales alienare bona Monasterij, nec suscipere census annuos, aut pecuniam ad soluendum lucrū cessans, aut damnum emergens. *ibi num. 39.* Moniales exemptæ an excommunicari possint ab Episcopo? *d. 14. num. 41.* Moniales omnes sunt exemptæ à potestate seculari. *d. 14. num. 44.* An famulantes eis? *ibi.* Exemptæ sunt à iuribus Parochiæ, nec à Parocho accipere Sacramenta tenentur. *ibi num. 45.* Moniales subiectæ Prælato Regulari an possint subijci Episcopo? *ibi n. 46.* Quæ subduntur Episcopo, etiam Vicario eius generali subijciuntur. *ibi.*

Monialium priuilegia. *d. 14. n. 43. & 45.* Monialium Ecclesias an possint benedicere, & reconciliare Prælatis Regulares. *d. 14. num. 46.* An benedicere ornamenta sacra? *ibi.* Monialium Prælatis, quid possint circa electionem Superioris, ingressum in Monasteria, & alia huiusmodi? *ibi ex num. 47.* Moniales debent visitare à Prælatis, & quoties? *ibi n. 49.* Monialium Abbatissæ potest esse illegitima. *d. 14. num. 42.* Exponuntur plura circa electionem, suffragia, renuntiationem, requisita, & potestatem Superioris. *ibi, & ex num. 51.* Monialium Visitatores ad quid teneatur, & de eorum potestate. *d. 14. num. 50.* Monialium Superiorissa potest ex bonis Monasterij donationes remuneratorias facere. *ibi numer. 53.*

Monialibus deputandus est ordinarius Confessarius à Prælatis. *d. 14. num. 58.* Et etiam extraordinarius. *ibi n. 62.* Quando possit ingredi Confessarius earum clausuram ad ministranda Sacramenta? *ibi n. 60.* Ad sepeliendas defunctas, atque ad alia pia munia? *ibi num. 62.* Moniales Militares non valent ea præstare circa dispositionem bonorum, quæ Clerici Fratres. *d. 4. n. 79.*

Monialium Clausura quid sit? *d. 14. num. 67. & 71.* Quinam eius limites? *ibi.* Quæ lege introducta? *ibi num. 67.* Quid possint Episcopi circa illam in exemptas Moniales? *ibi num. 68.* Per consuetudinem potest introduci defectus

Index Rerum.

Clausura. *d. 14. num. 69.* Sic præstitum est in Iacobæo Monasterio Sancti Spiritus Salmantino. *ibi num. 88.* Et in aliquibus Militaribus. *ibi num. 89.* Et in alijs diuersorum Ordinum. *ibi num. 70.* Clausura an seruanda sit in Monasterijs de nouo erectis? *ibi num. 90.* Esto Fundator ea erigat ad instar aliorum, quæ Clausuram non seruant? *ibi num. 94.* An Prælati possint inducere Clausuram in Monasterijs, in quibus non datur? *ibi num. 70.* In quibus casibus violetur, aut non violetur Clausura? *d. 14. num. 71.* Non violatur à Moniali, quæ existens extra Monasterium egreditur è domo, in qua habitat. *ibi n. 73.* Si Monasterium actu edificetur & aliqua ibi. Moniales adiunt, an violetur Clausura ab externis ingredientibus? *ibi.* Conuersæ Professæ obligantur ad Clausuram. *ibi n. 74.* Etiam Tertiariæ in Communitate degentes. *ibi.* Nec non Militares, nisi aliud consuetudine sit in ductum. *d. 14. n. 74. & ex n. 86.*

Moniales Nouitiæ non tenentur lege Clausuræ. *d. 14. n. 76.* Si Monialium Religio cum solis votis simplicibus approbaretur à Pontifice, adhuc illæ tenerentur ad Clausuram. *d. 14. num. 75.* Monialis egressa cum licentia è suo Monasterio an possit alia Monasteria Monialium ingredi? *ibi ex num. 77.* Clausuram Monialium quibus ingredi possint? *ibi.* Possunt Reges, & Regina. *ibi.* Quis, & ex qua causa possit concedere licentiam ad ingrediendum? *d. 14. ex n. 78.* An Vicarius generalis Episcopi? *ibi.* An Capitulum, sede vacante? *ibi.* Quomodo sit necessarium, licentiam in scriptis concedi? *ibi.* Ex quibus causis possint Moniales egredi à Clausura? *ibi num. 81.* Fugiens latellites, aut inimicum non peccat ingrediendo Clausuram Monialium. *ibi num. 82.* Censuræ, & pænæ impositæ violantibus Clausuram. *ibi n. 83.*

Cum Monialibus colloqui an sit peccatum? *d. 14. num. 85.* Prohibita colloquutione, non prohibetur litterarum scriptio. *ibi.* Prohibito accessu ad illas, non prohibetur collocutio ex fenestra. *ibi.* Excommunicatis ab Episcopo his, qui accedunt ad colloquendum cum Monialibus, si exprimat Monasteria exempta, comprehenduntur accedentes ad illa. *ibi.* In admittendis famulis, consuetudini standum est. *d. 14. n. 97.*

In Monasterijs Iacobæis Monialium olim debebant vxores, & filia

Equitum militantium. *d. 4. n. 96.* Iam id sublatum est. *ibi.* Moniales Barcinonenses de las Lunqueras, non emittunt Votum Castitatis absolute. *ibi.* Nubere possunt. *ibi.* Nuptæ iam, & viduæ Habitum Iacobæum gestant. *ibi.* Monasteria Monialium Calatrauensium visitanda sunt sumptibus Magistri. *ibi num. 99.* Alcátaresium Monialium Sancti Spiritus visitatio ad quem pertineat? *d. 14. ex num. 87.* Visitatores quid præsentent circa Moniales? *ibi num. 98.* Pænæ quædam pecuniariæ in Ordine D. Iacobi applicantur Monasterijs Monialium. *ibi n. 99.* Numerus præfixus Monialium in Monasterijs; Oratio, Horarum recitatio, & Breuiarij vsus. *ibi n. 100. & d. 13. n. 7.*

Monialium diuersitas, & finis. *d. 14. n. 4.* Vitam contemplatiuam profitentur. *ibi n. 5.* Earum receptio ad quem pertineat? *ibi.* Nequit dari expectatiua loci vacaturi. *ibi.* Numerus Conuersarum quantus esse possit? *ibi num. 6.* Conuersa an possit, & quomodo trāsire ad statum Choristæ. *d. 14. num. 4.* Femina coniugata potest de consensu viri admitti in Monialem. *ibi num. 6.* Et sine consensu intra bimestre post matrimonium ratum, sed non contumatum. *ibi.* In qua ætate possit recipi Monialis? *ibi.* Nouitiæ in loco separato debent degere. *ibi n. 7.* Quomodo annus Nouitiatus continetur, aut interrumpatur? *ibi.* Monialis quando, & quo pacto renuntiationem bonorum facere debeat? *d. 14. num. 8.* An, & quomodo possit condere testamentum, & donare causâ mortis? *ibi.* Cui competant fructus à tempore renuntiationis vsque ad Professionem? *ibi.* An renuntiatio reuocari possit? *ibi.* Monialis voluntas ante Professionem exploranda est ab Ordinario. *ibi num. 9.* Si exploratio non fiat, adhuc non redatur Professio inualida. *ibi.* Aliqua circa explorationem voluntatis exponuntur. *ibi, & ex n. 13.*

MONTESE ORDO MILITARIS.

Montesæ Ordinis institutio. *d. 1. num. 170.* Confirmatio. *ibi.* Habitum, Regulam, Institutum, & filiatio Ordinis Calatrauensis. *ibi num. 171.* Magistri, & Administratores perpetui. *ibi num. 172. & 173.* Commendæ, Dignitates, & Munera. *ibi.* Vnio Ordinis S. Georgij de Alfama. *ibi.* Priuilegia Ordinis. *ibi n. 174.* Quæ de Ordine Calatrauensi exponuntur, ei sunt adaptanda. *ibi.* Prior Monasterij Montesæ est Monachus Cisterciensis.

Index Rerum.

fis. d. 3. num. 5. Ordo intendit, ut Clericus Frater sit Prior. *ibi*. **VIDE** Ordines Militares, Eques, Clericus, & alia plura verba.

MORIMUNDI ABBAS.

Morimundi Abbas militum dicitur Priorem, & Subpriorem Monachorum qui praesident Monasterio Calatrae. *d. 9. ex num. 92.* Quare id Monasterium fuerit filiatio Monasterij Morimundi? *ibi*. 88. Controverfia Ordinis Calatrae cum Ordine Cisterciensi, & cum Abbate Morimundi super Prioratu Calatrae. *ibi*. *ex num. 75.*

MUNERA.

Munera, & Officia Ordinum Militarium. *d. 8. ex num. 17. ex n. 43.* Quae Munera obtinuerint plures Clerici Fratres Militares? *d. 9. ex num. 108.* Equites Militares ad praecipua Regni munera promoventur. *ibi*. *num. 107.*

N

NEGOTIATIO, NEGOTIATOR.

Negotiari Dignitates, & Beneficia per munera, est simonia. *d. 4. n. 81.* Negotiationis species proponuntur. *ibi*. *num. 82.* Veni à Religiosis, & Clericis, quae ipsis superflua, non est negotiatio prohibita. *ibi*. *num. 83.* Etiam si ea empti fuerint ad usum, & carius vendantur, cum in emptione al fuerit animus revocandi. *ibi*. *ex num. 82.* Prohibita est Clericis negotiatio, qua merx emitur, & venditur immutata. *ibi*. *n. 84.* Quae panis Clerico negotiatori sint insufficientes? *d. 4. num. 86.* Quam excusentur ab his panis? *ibi*. *num. 87.* Negotiari per alium an sit prohibitum? *ibi*. *num. 88.* Non est prohibitum, vendere res immutatas, aut melioratas, nisi indecentia interueniat. *ibi*. Exponuntur pro praxi aliqui casus negotiationis. *ibi*. *num. 89.* Officia manuum vendere, est licita negotiatio. *ibi*. *num. 90.*

NOBILITAS.

Nobilitas requisita ad Ordines Militares in quo consistat? *d. 3. num. 25.* **VIDE** Informationes.

NOTARIUS.

Notarius est invigilandum, ne aliqui d. supra taxam recipiant. *d. 7. num. 249.*

NOVIUS, NOVITIA.

Novitij Religiosi, & Militares possunt Professionem emittere in articulo mortis ante finem Novitatus. *d. 3.*

num. 149. Si convalescant, debent annum finire, & iterum profiteri. *ibi*. Quae licentia ad eam Professionem requiratur? *ibi*. *n. 150.* Si decedant, eorum bona transeunt ad haeredes. *d. 1.* Clerici Fratres Calatrae, & Alcantara Professionem emittunt de Regis licentia, meritis cognitis. *ibi*. Novitij Clerici Fratres sunt capaces Beneficiorum. *d. 11. num. 132.* Possunt minoribus Ordinibus initiari a Prioribus iurisdictione quasi Episcopali gaudentibus. *d. 3. n. 15.*

Novitij, nisi obstat prohibitio Religionis, possunt omnes Ordines suscipere. *d. 3. ex num. 151.* A quolibet Episcopo possunt Ordinibus initiari, dum habeant dimissorias litteras à Praelato. *ibi*. *num. 153.* Si non habeant, possunt ab Episcopo loci, in quo est novitiatus. *ibi*. *num. 153.* Novitiatus annum omnes Militares agere debent, & quo fine? *d. 3. n. 60. & 170.* Novitius Militaris non amittit Beneficium Ordinis, cum Professionem emittit. *d. 11. num. 35.*

Novitiae Moniales non tenentur lege clausurae. *d. 14. num. 76.* **VIDE** Monialis. Novitij non tenentur observare Regulas, nec Definitiones suorum Ordinum. *d. 3. numer. 59.* Possunt uti Bulla Cruciatæ, ut absolvantur ab omnibus calibus in ea contentis. *ibi*. *num. 64.* Etiam renuente Praelato. *ibi*. Novitij Equites Militarium tenentur militare in trimestribus per sex menses, & in Monasterio per mensem versari, nisi dispensetur cum illis. *d. 3. num. 60.* Debent Habitum in Monasterio suscipere. *ibi*. *num. 53.* An gaudeant privilegio Canonis, & fori? *d. 2. num. 65. & d. 3. num. 70.* Gaudent externis privilegijs Ordinum. *d. 3. num. 64.* In odiosis non comprehenduntur nomine Religiosorum. *ibi*. Novitios Equites emittere Professionem, finito anno novitiatus, non obligat ad culpam, sed ad penam. *d. 3. num. 63.* Novitiatus an interrumpatur, si Equites, aut Clerici Fratres Habitum non gestent? *d. 12. num. 9.* An, si Monialis exeat absque licentia à Clausura, interrumpat illum? *d. 14. num. 76.*

O

OBEDIENTIAE VOTUM.

Obedire quibus tenentur ex voto Equites Militares? *d. 6. ex num. 1.* Quibus Clerici Fratres? *ibi*. *ex num. 139.* Quando non teneatur obedire Religio-

sus, seu Monialis? *d. 14. num. 30.* In dubijs
 an teneatur? *ibi n. 32.* Res leues aliquan-
 do possunt præcipi sub culpa graui. *ibi n.*
31. Et res graues sub culpa leui. *ibi.* Reli-
 giosus an teneatur obedire, si imponan-
 tur austeritates supra regulam? *ibi num.*
30. Aliquando tenetur obedire etiam
 cum periculo vitæ. *ibi.* Obedire tenen-
 tur Clerici Fratres Subpriori, & quomo-
 do peccent non obediendo? *d. 7. n. 214.*
 Obedientia secundum Regu-
 lam, quæ promittitur in Professione a-
 liquarum Religionum, includit alia vo-
 ta. *d. 3. num. 75.* Hæc verba, *in virtute san-
 ctæ obedientiæ,* cum apponuntur in statu-
 tis, aut Definitionibus Ordinum Milita-
 rium, obligant sub mortali. *d. 6. num. 211.*
 Secus in Ordine Cisterciensi. *ibi.* Votum
 obedientiæ factum seculari non præbet
 illi iurisdictionem ad præcipiendum in
 virtute sanctæ Obedientiæ. *d. 6. num. 5.*
 Ad præcipiendum sic, requiritur potestas
 spiritualis. *ibi num. 4.* Plures casus circa
 obedientiam exponuntur. *d. 14. ex num.*
28. Superiorissæ Monialium an valeant
 præcepta obedientiæ imponere? *ibi.* Pos-
 sunt aliunde obligare subditas sub mor-
 tali. *ibi.* An teneatur Monialis obedire
 Vicarij, seu Subpriorissæ? *ibi n. 9.*

OBLATIONES.

Oblationes, quæ fiunt in Ec-
 clesijs Ordinum Militarium, non debentur
 Commendatarijs, sed Parochis. *d.*
10. num. 37.

OBLIGATIONES STATUS.

Obligationes proprii status tenentur
 Equites Militiarum, & Clerici Fratres
 dignoscere. *d. 6. num. 23.* Obliga-
 tiones Priorum Militarium. *d. 7. n. 134.*
 Obligationes Parochorum. *d. 11. n. 84.*
 Obligationes Commendatariorum. *d.*
30. ex num. 39. & d. 6. ex num. 24. Obliga-
 tio residendi in Parochis, quam stricta
 sit? *d. 11. num. 91.* Obligationes designan-
 di Visitatores Ordinum Militarium, &
 curandi, vt visitent. *d. 7. num. 31.* Obliga-
 tio promouendi ad Beneficia benemerit-
 os. *d. 11. num. 8.* Obligatio designandi
 ad Collegia Militaria Clericos Fratres
 magis idoneos. *d. 9. num. 20.* Obligatio
 ad celebrandas Missas in Monasterijs, &
 Collegijs. *d. 9. num. 27.* Regula, statuta,
 & Definitiones Ordinum Militarium
 non obligant ad culpam, nisi exprima-
 tur. *d. 6. ex num. 17.* Ex promissione con-
 uersionis de bono in melius in Profes-
 sione Alcantarensum nulla specialis ob-

bligatio resultat. *d. 3. ex n. 82.*

OCCULTA LABES.

Occulta labe sanguinis Candi-
 dati Ordinum Militarium nequit à teste
 in Informationibus aperiri. *d. 3. num. 30.*
& 33. Debet ille vti restrictione in iura-
 mento. *ibi.* Quando dicatur occulta? *ibi*
num. 32. **VIDE** *Informationes Testis.*

OFFICIALIS.

Officiales Ordinum Militarium,
 seu officia gerentes recensentur. *d. 8. ex*
num. 29. Qui munera, & officia erga Se-
 natum Ordinum gerunt, enumerantur.
d. 17. ex n. 44.

OFFICIUM DIVINUM, SEV CA.

Officium Canonicum an te-
 neantur persolvere Moniales? *d. 14. num.*
33. Priuilegia Monialium circa recita-
 tionem Officij. *ibi num. 33.* In territorijs
 Ordinum Militarium potest recitari Of-
 ficium Sactorum, qui sunt ptoprij dioe-
 cesis, intra quam territoria extant. *d. 12*
num. 113. An è conuerso? *ibi num. 119.*
 Quando dantur Reliquiæ insignes in a-
 liqua Ecclesia, in ea solum, sed ab omni-
 bus, potest Officium de eis Sanctis per-
 solui, & Missa ab aduenis etiam celebra-
 ri. *ibi num. 123.* Potest etiam ab his, qui
 sunt ex ea Ecclesia, quamuis alibi exi-
 stant. *ibi num. 124.* Quæ approbatio in
 Officio Diuino recitando requiratur? *d.*
12 num. 125. Potest in Ecclesia recitari,
 & celebrari de Sancto, cuius Reliquiæ
 non sunt in Ecclesia, sed intra Monaste-
 rij Claustra. *ibi num. 124.* Missali, & Bre-
 uuario Benedictino vti debent Clerici
 Fratres Militarium Cisterciensium in-
 tra Monasteria. *d. 13. num. 6.* Extra illa
 possunt vti illis, sed non tenentur. *ibi.*

OFFICIA ORDINVM MILITARIVM.

Officia, & munera Ordinum
 Militarium recensentur. *d. 8 per totam, &*
d. 17. num. 44. Officia Ordinum Milita-
 rium nequeunt absque dispensatione
 Pontificia in perpetuum donari, vendi,
 aut alienari. *d. 17. ex num. 24.* Sunt bona
 ipsorum Ordinum. *ibi.* Eorum consen-
 sus requiritur ad alienationem. *ibi n. 26.*

OPERARIVS ORDINIS CALA-

trauæ.
 Operarius Ordinis Calattauæ
 est Dignitas intra Ordinem propria E-
 quitum. *d. 8. num. 3.* Ejus munus. *ibi.*

ORATIONES.

Orationes præscriptæ in sta-
 tutis, & Definitionibus Ordinum Militarij

Index Rerum

tarium recensentur. *d. 13. ex num. 1.* Non tenentur Equites sub peccato eas persolvere. *ibi numer. 14.* An Clerici Fratres? *ibi numer. 26.* Nec Commendatarii tenentur. *ibi numer. 14.* Ab Ordine Cisterciensi in Alcantarensem Orationes diminuantur. *ibi numer. 27.* Militaris, qui gaudet pensione Ecclesiastica, & recitat Orationes prescriptas in suo Ordine, non tenetur ad recitandum Officium paruum B. Mariæ. *d. 13. numer. 27.*

ORATORIA.

Oratoria an liceat habere Militaribus? *d. 12. ex num. 131.* Nequit Senarius Ordinum ea concedere. *ibi n. 136.* Monasteria Militarum possunt habere Oratoria, etiam in suis villis, seu praedijs. *ibi numer. 132.* Priores Militares territorio gaudentes possunt habere Oratoria. *d. 7. numer. 129.*

ORDINARIUS.

Ordinarius territorij de Alcantara est Prior Alcantarae, adhuc post concordiam cum Episcopo Cauriensi. *d. 7. numer. 164.* Commendatarij Ordinis S. Iohannis sunt Ordinarij territorij Commendatum. *d. 10. numer. 52.* Exemptio Ordinum Militarum ab Ordinarijs. *d. 2. ex numer. 10.*

ORDO SACER, ET ORDINES

minores.

Ordo sacer dirimit matrimonium ratum, non vero dirimit quoad vinculum matrimonium consummatum. *d. 5. ex n. 13.* Militares sub Instituto Cisterciensi degentes possunt Ordinibus Minoribus initiari ab Abbatibus Cisterciensibus. *d. 13. numer. 158.* Priores Militares possunt conferre Ordines Minores subditis, & alijs afferentibus dimissorias a suis Praelatis. *d. 3. numer. 77.* Clerici Fratres ut a quouis Episcopo Ordines recipiant, indigent dimissorijs sui Praelati. *ibi numer. 155.* Nouitij Religiosi, seclusa Ordinis prohibitione, possunt omnes Ordines suscipere. *d. 3. numer. 151.* Priores Militares suis subditis dimissorias valent concedere, ut Ordinibus initiarentur. *d. 7. numer. 69.* VIDE Dimissoria *libera.*

ORDO CISTERCIENSIS. VIDE CISTERCIENSIS Ordo.

ORDO B. MARIÆ DE MERCEDE. Ordo B. Mariæ de Mercede, quantum coluerit a sui exordio Immaculatam Conceptionem Deiparæ. *d. 12. numer. 105.* Ordo Militaris B. Mariæ de

Mercede. *d. 1. numer. 100.* Eius institutio, & confirmatio, ac finis. *ibi.*

ORDINES MILITARES, ET

Militia Equestres.

Ordines plures Militares, atque etiam Militia Equestres institutæ fuerunt intra, & extra Hispaniam. *d. 1. per totam.* Plures extinctæ fuerunt. *ibi.* Recensentur per Ordinem Alphabeti.

ORDINES, ET MILITIA VIGENTES;

& extinguitæ.

Ala Militia in Lusitania. *d. 1. n. 97.* Alcantarensis Ordo. VIDE *suprà* Alcantarensis Ordo.

Ampullæ Militia in Gallia. *d. 1. n. 87.*

Annunciata Virginis in Sabaudia. *d. 1. n. 64.*

Annunciata alius Ordo, Mantuae. *ibi numer. 63.*

S. Antonij Ordo. In Æthiopia. *d. 1. n. 20.*

Argonautarum Militia. Neapoli. *d. 1. numer. 77.*

Armillini muris Militia. Neapoli. *d. 1. numer. 72.*

Auisij Ordo Militaris in Lusitania. *d. 1. ex numer. 178.*

Auricularium Militia olim apud Limenses. *d. 1. n. 91.*

Balnei Militia in Anglia. *d. 1. n. 35.*

De la Banda Militia iam extincta in Castella. *d. 1. numer. 99.*

S. Blasij Ordo in Palæstina. *d. 1. numer. 87.*

Bricianorum Militia in Suecia. *d. 1. numer. 45.*

Burgundiæ Militia ab Imperatore Carolo V. instituta. *d. 1. numer. 106.*

Calatrauensis Ordo. VIDE *suprà* Calatrauensis Ordo.

Calcaris Militia in Italia. *d. 1. n. 81.*

Canis Militia in Lybia. *d. 1. n. 88.*

Carai Militia in Burgundia. *d. 1. n. 86.*

S. Catharinae Ordo in Græcia. *d. 1. n. 26.*

Christi Ordo Militaris in Lusitania. VIDE *suprà* Christi Ordo: Alius Ordo Christi in Italia. *ibi n. 57.*

Columbæ Militia iam extincta in Castella. *d. 1. n. 104.*

Conceptionis Deiparæ in Italia. *d. 1. numer. 58.*

Conchæ Militia in Gallia. *d. 1. n. 69.*

Constantinæ Militia Ordo, olim apud Græciam, nunc in Italia. *d. 1. numer. 15.*

Cygni Militia in Belgio. *d. 1. numer. 79.*

Cypri Militia apud Cyprum. *d. 1. n. 65.*

Disciplinae Militia in Bohemia. *d. 1. numer. 76.*

Draconis victi Militia in Vngaria. *d. 1. numer. 67.*

Index Rerum.

- numer. 67.*
 De la Encina in Nauarra Militia iam extincta. *d. 1. n. 94.*
 Ensum Militia in Suecia. *d. 1. n. 71.*
 Frithorum Ordo apud Frisonum Prouinciam. *d. 1. n. 25.*
 Funis Militia in Anglia. *d. 1. n. 89.*
 S. Georgij Ordo in Germania. *d. 1. numer. 48.*
 S. Georgij Ordo in Carinthia, & Austria. *d. 1. n. 60.*
 S. Georgij Ordo in Italia. *d. 1. n. 54.*
 S. Georgij Ordo apud Rauennam. *d. 1. n. 55.*
 S. Georgij Ordo apud Gen uenfes. *d. 1. n. 83.*
 De la Gineta Militia in Gallia. *d. 1. n. 84.*
 De la Hacha Militia faminarum, ad instar; iam extincta in Catalaunia. *d. 1. n. 107.*
 Hystricis Militia in Gallia. *d. 1. n. 73.*
 D. Iacobi Ordo. VIDE *D. Iacobi Ordo Militaris.*
 De la Iarra, seu lilliorum Militia extincta in Aragonia. *d. 1. n. 105.*
 De la Jarretera Militia in Anglia. *d. 1. numer. 66.*
 Iesu-Christi Ordo in Anglia iam extinctus. *d. 1. n. 29.*
 Iesu-Christi, & Ensum Ordo iam extinctus apud Liouoniam, & Polonia. *d. 1. n. 37.*
 Iesu-Christi Ordo sub Sancto Dominico apud Lombardos, & Tolofanos. *d. 1. n. 36.*
 S. Ioannis Hierosolymitani Ordo. VIDE *D. Ioannis Ordo Militari.*
 S. Ioannis de Ancona, & S. Thomæ, aggregatus iam Ordini D. Ioannis. *d. 1. numer. 49.*
 S. Lazari Ordo in Sabaudia. *d. 1. n. 38.*
 Lilliorum Militia iam extincta in Nauarra. *d. 1. n. 95.*
 Lunæ crescentis, seu Stellæ Ordo in Sicilia. *d. 1. n. 42.*
 Lunæ Byzantinæ Militia apud Turcas. *d. 1. n. 91.*
 S. Marci Ordo, Venetijs. *d. 1. n. 61.*
 S. Mariæ Theutonicorum Ordo in Germania. *d. 1. n. 31.*
 B. Mariæ de Mercede Ordo in Aragonia. *d. 1. n. 100.*
 S. Mariæ Matris Domini Ordo, vulgò Gaudentium, in Italia. *d. 1. n. 33.*
 S. Mariæ, & Elephantum Militia in Dania. *d. 1. n. 85.*
 S. Mariæ de Montè Carmelo Ordo in Gallia. *d. 1. n. 46.*
 Martyrum Ordo apud Palaestinam. *d. 1. n. 40.*
 S. Maurij Ordo in Sabaudia. *d. 1. n. 39.*
 Mensæ circularis Militia in Anglia. *d. 1. numer. 74.*
 Montelæ Ordo. VIDE *Montesæ Ordo Militaris.*
 Montis Gaudij Militia, Hierosolymis. *d. 1. n. 39.*
 Nengori Equestres Milites in Iaponia. *d. 1. n. 90.*
 Nodi Ordo iam extinctus, Neapoli. *d. 1. numer. 34.*
 SS. Petri, & Pauli Militia, Romæ. *d. 1. numer. 53.*
 De la Razon Militia extincta in Castella. *d. 1. n. 104.*
 Redemptoris Ordo, in Mantua. *d. 1. numer. 62.*
 Rutte Militia in Scotia. *d. 1. n. 68.*
 Saluatoris Militia iam extincta in Aragonia. *d. 1. n. 96.*
 S. Sepulchri Ordo, Hierosolymis. *d. 1. numer. 22.*
 Seraphinorum Militia in Suecia. *d. 1. numer. 70.*
 Spicæ Militia in Anglia. *d. 1. n. 75.*
 S. Spiritus Ordo, Romæ. *d. 1. n. 51.*
 S. Spiritus Ordo in Gallia. *d. 1. n. 52.*
 Squammæ Militia iam extincta in Castella. *d. 1. n. 98.*
 Stelle Militia in Gallia. *d. 1. n. 80.*
 S. Stephani Ordo, Florentiæ. *d. 1. n. 43.*
 Templi Militum Ordo iam extinctus, vulgò *Templarios.* *d. 1. n. 27.*
 Teuclides, Militia olim Equestris apud Limentes. *d. 1. n. 9.*
 S. Thomæ Ordo. *d. 1. n. 50.*
 Del Tusino Militia in Austria. *d. 1. n. 78.*
 Velleris aurei Militia Regia, Hispaniæ. *d. 1. n. 91.*
 Virginis de Loreto Ordo in Italia. *d. 1. numer. 56.*
- Ordines Militares in Hispania, quo sine fuerint instituti? *d. 1. ex numer. 1.* Constant ex Equitibus, & Clericis Fratribus. *ib.* Sunt veræ Religiones approbatæ, & confirmatæ à Pontificibus. *d. 1. ex numer. 124.* Eorum priuilegia Pontificia, & Regia; *ib.* & *d. 2. n. 2.* Eorum iurisdictio spiritualis, & temporalis. *d. 2. ex numer. 1.* Eorum Administratio perpetua, Patronatus, & Protectio est penes Reges nostros Hispaniæ. *d. 1. ex numer. 202.* & *d. 7. ex n. 1.* VIDE *Reges Hispaniarum.*

Index Rerum:

Ordinum Militarium Capitula Generalia. *d. 7. ex num. 8. VIDE Capitula.* Eorum Vota. *d. 4. §. 5. & 6.* Eorum Prelati. *d. 7. per totam.* Eorum Dignitates, & Munera, ac Officia. *d. 8. per totam, & d. 17. ex num. 43.* Eorum Commendatarii, & Commendae. *d. 10. per totam.* Eorum Monasteria Virorum, & Collegia. *d. 9. per totam.* Eorum Beneficia. *d. 11.* Eorum ceremoniae, victus, ornatus, & Sacramentorum receptio. *d. 12.* Eorum Orationes. *d. 13.* Eorum Moniales. *d. 14.* Eorum consuetudo circa defunctos. *d. 16.* Eorum iura, & statuta circa testamenta, dispositiones ultimas, & legata. *d. 15.* **Ordinum Regius Senatus.** *d. 7. ex n. & d. 17. per totam.*

Ordinum Militarium informationes sanguinis. *d. 3. ex num. 15.* Habitus acceptio. *ibi ex num. 52.* Professio. *ibi ex n. 34.* **Ordinum Militarium Equites an sint strictè Religiosi, & exempti à iurisdictione seculari Regia?** *d. 2. ex n. 21.* **Ordines Militares communicant omnia priuilegia Religionum.** *ibi num. 107.* Eorum priuilegia communicantur à Religionibus Mendicantibus, dum non repugnent proprio Instituto. *ibi n. 109.* **Ordinum Militarium amplissima priuilegia ad eligendos Iudices Conservatores.** *d. 2. ex num. 115.* An absque licentia Ordinis possit Eques Militaris nuptias contrahere? *d. 3. num. 87. VIDE Eques Militaris.* **Ordinum Militarium Equites quā illiberae fuerint, & sint?** *d. 9. n. 107.* Eorumdem Ordinum Clerici Fratres insignes recessentur. *ibi ex n. 108.*

Ordines Militares an in aliquibus casibus possint abducere bona patrimonialia, & etiam Maioratus ab Equitibus, & a Nobilibus, nec non bona immobilia a Clericis Fratribus? *d. 4. ex num. 106. & n. 115. ac 118.* An Ordines possint inmutare ultimas dispositiones Clericorum Fratrum? *d. 15. num. 30.* **Votum assumendi statum Equestrem Ordinum Militarium an sit validum?** *d. 3. num. 140.* Non satis sit voto Religionis assumendo statum Equestrem Ordinum, nisi sit Ordinis S. Ioannis. *ibi n. 144.* Sic vero assumendo statum Clericorum Fratrum. *ibi.* **Ordines Militares quot habeant in sua ditione vrbes, & oppida; quibus Gubernatores, & Iudices praeficiunt?** *d. 17. num. 19.* **Ordinum officia, seu munera nec vendi, nec alienari queunt absque dispensatione Pontificia, & confer-**

su ipsorum Ordinum. *d. 17. num. 24.* **Ordinum Militarium votum emittum de defendenda Immaculata Conceptione Deiparae.** *d. 12. num. 100.* In Professione Militarium additur id votum. *ibi n. 103.* Expositi nequeunt ad Ordines Militares admitti. *d. 3. num. 49.* De alijs exponitur, an possint. *ibi num. 51.*

OSTIARIUS.

Ostiarius Senatus Ordinum. *d. 17. num. 49.*

OVA, ET LACTICINIA.

Oua, & lacticinia possunt edī à Clericis Fratribus, & Monialibus Ordinum Militarium virtute Bullae Cruciatæ in ieiunijs Quadragesimalibus. *d. 12. ex num. 146.* Et absque Bulla Clerici Fratres Iacobæi in Monasterijs de Vcles, & S. Marci. *ibi num. 147.* Non verò eorum famuli. *ibi.* Nec id priuilegium communicatur alijs Religiosis Militarijs, nec cæteris, nec Equitibus Iacobæis. *ibi ex n. 149.* Ex eo priuilegio Piores de Vcles, & S. Marci possunt edere in ieiunijs Quadragesimæ ova, & lacticinia. *ibi num. 148.* Alij Piores Militares iurisdictione in territorio gaudentes nequeunt virtute Bullae Cruciatæ communis vesci ouis, & lacticinijs, quamuis alijs Clerici Fratres possint. *ibi n. 146.*

P

PARASCEVES.

In die Feria sextæ in Parasceues an sit prohibita Communio sacra. *d. 12. num. 129.* Olim sumebatur. *ibi.*

PAROCHVS.

Parochorum obligationes. *d. 11. ex num. 84. & d. 4. num. 93.* Tenentur per se ipsos administrare Sacramenta, Ecclesie inferuire, & assistere funeribus. *ibi num. 85.* Non sufficit, vnum, vel aliud administrare Sacramentum. *ibi n. 86.* Parati esse debent ad Confessiones etiam quotidianas Parochianorum audire. *ibi.* Quando excusentur à non administrando per se ipsos? *d. 11. num. 87.* Avaritiam debent fugere. *ibi num. 88.* Quid teneantur cum Parochianis, & pauperibus prestare? *ibi.* Ad residentiam strictissime tenentur, & quantum temporis? *ibi ex num. 90.* Si non resideant, aut non administrant per se ipsos, non faciunt fructus suos, etiam ante Iudicis sententiam. *d. 11. ex n. 92.* Praelati possunt etiam alias adhuc penas infligere. *ibi.* **Ad non residentium per duos menses quomodo**

sic

Index Rerum.

fit necessaria in scriptis licentia? *ibi num.*
93. Causæ excusantes à residentia. *ibi n.*
94. Parochi Ordinis S. Ioannis, quid
speciale circa residentiam habeant? *ibi*
num. 97.

Parochis Ecclesiarum Ordinum
Militarium debentur primitiæ, &
oblaciones, non Commendatarijs. *d. 10.*
num. 35. & 37. Parochis Militaribus, si
aliundè non supersit, tribuenda est à Cõ-
mendatarijs congrua. *d. 6. n.* 25. In Pa-
rochum nullus debet, nec potest assu-
mi absque prævio examine, nisi noto-
ria, & manifesta sit eius scientia. *d. 11. ex*
num. 8. Parochus nequit esse Prior Mo-
nasterij, nec Rector Collegij Militaris.
d. 7. ex num. 184. Nec Visitator, nec Vi-
carius Generalis. *ibi num.* 185. & *d. 11.*
num. 96.

PATRONATUS REGIUS ORDINVM *Militarium.*

Patronatus Regius Ordinum
Militarium stabilitur. *d. 1. ex n.* 202. Ne-
quit præscribi contra illum. *ibi num.* 212.
Reges præsentare possunt ad omnia Be-
neficia Ordinum, quamvis ad aliqua ad-
huc non præsentauerint. *ibi ex num.* 209.
Patronatus hic est Ecclesiasticus. *ibi num.*
217. Sed Reges quouis tempore præsen-
tant, ac si essent Patroni laici. *ibi n.* 225.
Possunt etiam variare, & aliù ante col-
lationem præsentare. *ibi n.* Patronatus hic
an possit à Pontifice reuocari? *d. 1. num.*
226. Nihil Ecclesiasticum in Ordinibus
potest præstari, nisi à Regibus, aut ex
eorum consensu, & consuetudine. *d. 1.*
num. 205. & 230. Nequit edificari in
territorijs Ordinum locus pius absque
Regum, vt Patronorum licentia. *ibi n.*
232. Quomodo eis subiaceant, postquã
extruuntur. *ibi n.* 232. Omnes causæ ad
Patronatum Regium Ordinum perti-
nentes ad Senatam ipsorum Ordinum
spectant. *ibi num.* 229.

PANIS, ET AQVÆ ALIMENTA.

Panis, & aquæ alimenta, vul-
gò *Pan,* & *agua*, suppeditantur Equitibus
Militaribus à Rege nostro. *d. 12. n.* 139.
Quibus, & quomodo? *ibi.*

PAUPERATIS VOTVM.

Paupertatis Votum ad quid
obliget Equites Militares Professos? *d.*
4. ex num. 1. Retinent illi proprietatem
bonorum *ibi numer.* 14. Non aduersatur
dominium paupertati. *d. 4. ex n.* 7. Non
verò Clerici Fratres, adhuc Iacobai. *ibi*
num. 66. An teneantur Equites, & Cleri-

ci Fratres sub mortali facere Inuentar-
ium? **VIDE** *Inuentarium.* Nequeunt Or-
dines tollere ab Equitibus proprietatem
bonorum. *ibi num.* 9. Nisi in calibus ra-
ris, & specialissimis. *ibi n.* 106.

Paupertatis voto non contra-
riantur Clerici Fratres, dum obtinent
Beneficia, & redditus eorum. *d. 4. n.* 23.
Nec ei aduersatur, posse eos disponere
de bonis, limitationibus adhibitis, dum
viuunt, & dum obeunt. *d. 15. ex num.* 18.
Proprietarij excommunicantur quo-
tannis in Monasterijs Calatrae, & Al-
cantaræ. *d. 12. num.* 57. Qui fiat proprie-
tarij? *ibi num.* 62. An violetur paupertas,
si occultent aliquid, dum scrutinia fiunt,
à Prioribus, & Rectoribus? *d. 14. n.* 21.
Paupertatis Votum non exprimitur in
Professione aliquarum Religionum, &
quare? *d. 3. numer.* 75. An ex vi voti Pau-
pertatis teneantur Equites in aliquibus
casibus bona sua Ordinibus tradere? *d. 4.*
ex num. 106. Etiam si sint bona Maiera-
tus. *ibi num.* 115. Idem de Clericis Fratri-
bus decernitur. *ibi ex num.* 106. Paupe-
tatis votum ad quid obliget omnes Re-
ligiosos, & Moniales? *d. 14. ex numer.* 18.
Exponuntur plures casus ad praxim. *ibi.*
Paupertas an violetur, si Clerici Fratres
absque licentia speciali vtantur pecu-
nijs in Deposito constitutis, & habitis
ex Informationibus, aut aliunde. *d. 4.*
num. 30.

PENSIO.

Pensionem Ecclesiasticam ha-
bens Militaris, si recitet Orationes in
Ordine prescriptas non tenetur ad per-
soluendum Officium paruum B. Mariæ.
d. 13. n. 27.

POENA.

Sub pena, non sub culpa obli-
gant Regula, statuta, & Definitiones
Ordinum Militarium, nisi aliud in eis
exprimatur. *d. 6. num.* 17. Penæ impo-
sitæ violantibus Clausuram Monasterij.
d. 14. num. 83. Penæ quædam pecuniariæ
applicantur in Ordine D. Iacobi Mona-
sterijs Monialium, & Hospitalibus. *d.*
14. num. 99. Penas nequit sibi applicare
Vicarius Episcopi, aut Prioris Milita-
ris. *d. 7. num.* 246. Penæ latæ in lege cõ-
tra Religiosos extenduntur ad Monia-
les. *d. 14. n.* 36.

PONTIFEX VMMVS.

Pontifex potest dispensare in
votis solemnibus Religionis. *d. 3. n.* 134.
Si Religiosus euehatur ad Pontificatum,
libera-

Index Rerum.

liberatur ab obseruatione Regulari, & à votis. *d. 9. n. 57.*

PONTIFICI ALIUM VSVS.

Pontificalibus vti possunt Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali in territorio gaudentes *d. 7. num. 61.* Quinam hi sint? *ibi, & n. 123.* An possint eis vira extra territorium in Capitulis Generalibus? *ibi num. 61.* Prior Alcantaræ, adhuc stante Concordia cum Episcopo Cauriensi potest vti Pontificalibus in Missa in suo Monasterio, & an in suo territorio? *d. 7. num. 157.* Exercere Pontificalia, & vti Pontificalibus, non est idem. *ibi num. 155.*

PRÆBENDA.

Præbendas sæculares an possint obtinere Clerici Fratres Militiarum absque dispensatione Pontificia. *d. 1. ex n. 44.* Plures ab illis obrentæ sunt. *d. 9. ex n. 109.*

PRÆCEPTVM.

Præcepta Obedientiæ possunt subditis imponere Capitula Generalia Ordinum *d. 7. num. 17.* Senatus Ordinū. *ibi num. 2.* Visitatores. *ibi n. 177.* Priores Monasteriorum, & Rectores. *d. 7. n. 33.* & n. 198. Sub-Priores, & Vice-Rectores absentibus Prioribus, ac Rectoribus. *ibi, num. 219.* Administratores perpetui Reges nostri non possunt per se immediate ea imponere, sic verò per alios à se deputatos. *d. 6. num. 5.* An Abbatissæ, seu Superiorissæ possint? *ibi num. 2.*

PRÆFECTVS ARCIS.

Præfecti Arcium Ordinum Militarium recensentur. *d. 8. ex n. 30.*

PRÆLATVS REGVLARIS.

Prælatus potest negare, & limitare Clericis Fratribus intra Communitatem degentibus facultatem ad disponendum de distributionibus. *d. 4. num. 19.* Prælati Clericorum Fratrum possunt dispensare cum illis, ne recitent Horas Canonicas, & quomodo? *d. 13. n. 11.* Prælatus Regularis nequit negare subdito licentiam transeundi ad Religionem strictiorem, si non sit priuilegium speciale prohibens transitum. *d. 3. num. 133.* Si dubitetur, an Religio illa sit strictior, standum est arbitrio viri prudentis. *ibi.* Prælati Regulares valent benedicere Ecclesias Monialium subditarum, ac ornamenta, & ipsas Ecclesias reconciliare. *d. 14. num. 46.* Prælati an possint de nouo indicere Clausuram in Monasterijs Monialium, in quibus ex consuetudine non datur? *d.*

14. num. 70. VIDE Prior. Prælati Monialium debent visitare eas per se, aut per alios. *d. 14. num. 49.* Quoties? *ibi.* Quid possint circa electiones, Clausuram, & alia? *ibi ex num. 47.* Prælati Regulares possunt esse Conservatores. *d. 2. n. 118.*

PRÆSENTATIO AD ECCLESIA- STICA.

Præsentatio ad omnia Ecclesiastica Ordinum Militarium, pertinet ad Reges nostros, tanquam Patronos. *d. 1. num. 230.* Possunt præsentare, etiam ad ea Beneficia, ad quæ adhuc non præsentarunt. *ibi num. 209.* Præsentant quouis tempore. *ibi numer. 225.* Possunt variare ante collationem, & alium præsentare. *ibi.* Priores de Vcles, & S. Marci præsentant ad aliqua Beneficia. *ibi n. 206.* Aliqui Commendatarij præsentant ad Sacristias. *ibi.* Commendatarij Ordinis S. Ioannis præsentant Parochos suæ Commendæ. *d. 10. num. 64.*

PRÆSES SENATVS REGII

Ordinum.

Præses Senatus Ordinum. *d. 17. n. 51.* Designat Informantes, qui Informationes peragant de omnibus viris usque sexus admittendis ad Ordines Militares. *d. 17. num. 27.* VIDE Senatus Ordinum. Præsidis obligationes. *d. 7. n. 31.*

PRÆSIDENS MONASTERII, AVT

Collegij Militaris.

Præsidens Monasterij, aut Collegij Militaris qua potestate, & iurisdictione gaudeat? *d. 7. ex n. 217.*

PRAXIS SENATVS REGII

Ordinum.

Praxis Senatus Regij Ordinum recensetur *d. 17. per totam.*

PRIMA TONVRA. VIDE ORDO

sacer, & Ordines minores.

PRIMITIÆ.

Primitiæ non debentur Commendatarijs in Ecclesijs Ordinum Militarium, sed Parochis. *d. 10. num. 35.*

PRIOR MILITARIS. PRIOR AVT.

Priores in Ordine D. Iacobi, quinam iurisdictione quasi Episcopali in territorio gaudeant? *d. 7. num. 49.* Quinam in Ordine Alcantaræ? *ibi n. m. 52.* Possunt hi Priores præstare ea, quæ possunt Episcopi, præter ea, quæ possunt Ordinem Episcopalem. *d. 7. num. 126.* & n. m. 135. Possunt vti vestibus Episcopalibus. *ibi n. 123.* Benedicere populo solemniter, & an extra Ecclesiam? *ibi numer. 63.* & 124. Concedere Indulgentias. *ibi n. 63.* Initia-

Index Rerum

re Ordinibus minoribus subditos, & alios afferentes litteras dimissorias? *ibi n. 77.* Concedere subditis litteras dimissorias. *ibi num. 69.* Benedicere, & reconciliare Ecclesias. *ibi num. 125. & 232.* Et quavis ornamenta? *ibi num. 125.* An consecrare aras, & calices, ac similia? *d. 7. n. 126.* Valent Synodum congregare. *ibi n. 137.* Censuras per modum statuti in perpetuum durantes ferre. *ibi num. 136.* Absolvere à casibus, à quibus possunt Episcopi. *ibi num. 94.* Dispensare in irregularitatibus, in quibus Episcopi possunt. *d. 7. n. 97.* Dispensare in impedimentis matrimonii, in quibus Episcopi. *ibi num. 138.* Non indigent confirmatione Pontificia. *ibi num. 57.*

Priores prefati valent habere Oratoria. *d. 7. num. 129.* Vti altari portatili. *ibi n. 129.* Celebrare ex causa anteriorum, & post meridiem. *ibi.* Eligere sibi Confessarium, qui eos absoluat à casibus, à quibus ipsi possunt alios absoluerè. *ibi n. 128.* Visitare suas Ecclesias possunt, & debent per se, aut per alios. *d. 2. ex n. 10.* Approbare Confessarios, & Concionatores in suo territorio. *ibi n. 147.* Eorum domus quomodo gaudeant immunitate Ecclesiastica? *ibi num. 132.* Eorum ministri, & famuli an gaudeant privilegio fori? *ibi num. 133.* Non incurrunt in poenam suspensionis, nec interdicti generaliter latam in lure, nisi ibi exprimat, Episcopos incurrere. *ibi num. 130.* Percutientes hostiliter illos contrahunt excommunicationem Bullæ Cœnæ. *ibi num. 131.* Eorum obligationes. *ibi n. 134.*

Priores nequeunt esse in Ordinibus Militaribus, qui aliunde sint Parochi, aut aliam Dignitatem habeant, nisi in euentu speciali. *d. 7. ex n. 184.* Residere tenentur in suis Prioratibus. *ibi n. 154.* An ab illis sint obtenturi litteras dimissorias Equites Militares, vt Ordines suscipiant? *d. 7. num. 89.*

Priores in Ordine Alcantaræ quinam possint vti Pontificalibus? *d. 7. num. 61.* An Prior Alcantaræ in suo Monasterio, & territorio? *d. 7. n. 157.* Concordia cum Episcopo, & Ecclesia Cathedrali Cauriensi cum Ordine, & Priore Alcantaræ. *d. 7. n. 148.* Plures casus circa illam, & circa potestatem Prioris, stante concordia. *ibi ex num. 149.* Priores an extra sua territoria possint in celebratione Missæ, vti Pontificalibus? *ibi num. 61.* An possint absoluerè ab heresi occulta? *ibi*

num. 98. Vicarij Priorum, & item Prioratum vacantium. VIDE *Vicarius. Subprior.*

Prioris iurisdictione quasi Episcopalis gaudentis in territorio nonnisi apponendum est in Canone, & Collecta Militæ. *d. 7. ex num. 108.* Prioratus nequeunt obtineri ab Equitibus Militaribus, sed solum à Clericis Fratribus. *d. 8. ex num. 7.*

Prior Monasterij de Alcantara, si obeat, potest de suis bonis mobilibus disponere. *d. 15. num. 42.* Eriam, finito Prioratu. *ibi.* Quinam Priores in Ordinibus Militaribus sint Dignitates intra, & extra Ordinem? *d. 8. num. 2.* Prior Caltrae non datur, & controversia super Prioratu cum Ordine Cisterciensi exponitur. *d. 9. ex num. 75.* Priores in Ordine Alcantaræ designantur à Rege nostro, eiusque Senatu Ordinum. *d. 8. n. 6.* Priores de Vcles, & S. Marci, eliguntur per suffragia, & quomodo? *d. 8. n. 5.*

Priores gaudentes iurisdictione quasi Episcopali possunt absoluerè à casibus reservatis Pontifici, cum datur impedimentum ad eundem illum. *d. 7. num. 107.* Possunt commutare Fundatorum voluntates circa pia opera, & quomodo? *d. 7. num. 140.* Ad eos spectat concedere licentias ad poscendum elemosynas. *ibi.* An possint familiam armatam habere ad iustitiæ executionem? *ibi n. 141.* Filium habere possunt, & cui sint poenæ applicandæ? *ibi.* Possunt inuocare auxilium brachij sæcularis. *ibi.* Et habere carcerem, ac vincula. *ibi.* Priores de Vcles, & S. Marci possunt ex Statutis vti Insigni aureo, & vestibus sericis. *d. 12. n. 42.*

Priores prefati an possint validè ferre censuras absque monitionibus? *d. 7. num. 141.* Possunt Clericum deponere, non verò degradare. *ibi n. 143.* Quam, & in quibus causis sæcularium iurisdictionem habeant? *ibi ex num. 144.* Ad eos spectat visitatio Ecclesiarum, Confraternitatum, Hospitalium, & operum piorum sui territorij, ac cura executionis testamentorum. *d. 7. ex num. 145.* Exactissime est peragenda ab illis Visitatio. *ibi n. 248.* VIDE *Visitatio Ecclesiarum.* Priores, tanquam Ordinarij, debent per se, aut per alios assistere ad causas subditorum in sacris Tribunalibus Fidei. *ibi n. 147.* Priore Alcantaræ mortuo, absente, aut vacante Officio, Presidens Monasterij gaudet iurisdictione ordinaria in territorio. *ibi n. 240.*

Index Rerum

Priores Monasteriorum possunt referuare calus respectu subditorū, & quomodo? *d. 12. n. 91.* An expediat eos referuari? *ibi num. 92.* Tenentur reuiderē, & quomodo? *d. 11. num. 98.* Priores territorio gaudentes an possint ex causa numerum Miliarum in Capellanis imminuere? *d. 9. ex num. 39.* Possunt concedere licentiam, ex causa, celebrandi ante Auroram, & post meridiem. *d. 12. n. 137.* Priores de Vcles, & S. Marci, ex quibus locis ortū debeant eligi? *d. 9. num. 5.*

Priores de nouo aduenientes possunt ad nouum examen vocare Confessarios, & Concionatores. *d. 7. n. 107.* Valent constituere, & approbare Parochorum Vicarios. *d. 11. num. 103.* Licentiam præbere, vt ex causa legitima absint Parochi à suis Ecclesijs. *ibi num. 105.* Priores possunt esse Conseruatores respectu aliorum Ordinum. *d. 2. n. 135.*

Ad Priores iurisdictione quasi Episcopali gaudentes pertinet iure deuoluto prouisio Capellanarum, in casibus, in quibus ad Episcopos in suis diocesisibus pertinet. *d. 11. numer. 121.* Possunt eas concedere Clericis Fratribus. *ibi.* Debent inuestigare Fundationem earum. *ibi.* Item monere Patronos. *ibi.* Prioratus an possint renūtiari à Prioribus, & quomodo? *d. 11. num. 112.*

Priores Cisterciensis Ordinis extiterūt in Monasterio Calatrauæ quadringentis, & duodecim annis. *d. 9. num. 97.* Priores formati in Ordine Calatrauæ quinam dicantur? *d. 8. num. 31.* Possunt de bonis immobilibus disponere, dum viuunt, & dum obeunt. *d. 4. num. 36. & d. 15. num. 40.* Sacrista maior Ordinis gaudet priuilegijs Prioris formati. *d. 8. num. 31.* In Capitulo Generali Ordinis assistent. *d. 7. num. 8.*

Prior Alcantaræ, & eo absente, Prior de Magacela, aqua lustrali aspergit Regem nostrum, prima die Capituli Generalis Ordinis, & incipit Missiam ante ipsum. *d. 7. num. 10.* Prior Alcantaræ, adhuc post Concordiam, nequit excommunicari ab Episcopo Cauriensi in inhibitorijs. *d. 7. n. 163.* A sententia interlocutoria ipsius nequit appellari ad Episcopum, sed à definitiua. *ibi num. 160.* Nec à mandatis ipsius in Visitatione præstitis. *ibi num. 165.* Senatus Ordinum cognoscit de sententijs interlocutorijs Priorum. *d. 17. num. 14.* An possit cognoscere in prima instantia de causis criminali-

bus, ac ciuilibus Priorum, & Vicariorū? *ibi.* Prior Alcantaræ est Parochus Orānis, & præcipuus inter Alcantarenses. *d. 7. num. 68.* Potest celebrare in Pontificalibus in suo territorio. *ibi n. 153.*

Priores possunt dispensare cum subditis in votis non referuatis, & irritate vota subditorum Fratrum; nec non dispensare in obseruantijs regularibus, ac in irregularitatibus, & quomodo? *d. 7. ex num. 220. & numer. 229.* Potest item Prior dispensare, & efficere secum, quod cum alijs. *d. 7. numer. 227.* Si dispensatio non sit excurioni mandata, finito Prioratus munere, potest mandari. *ibi n. 228.* Nequit Prior sibi ipsi concedere licentiam ad tempus post finitum Prioratum. *ibi num. 227.* Prioris sedes nō occupatur à Subpriorē, etiam illo absente, aut deficiente. *ibi num. 230.* Si absens sit Prior, & Subprior eius vices gerat, an vterque iurisdictione ordinaria gaudeat? *d. 7. ex numer. 233.*

Priores territorio gaudentes possunt indicare interdicta, & cessationes à diuinis. *d. 7. num. 142.* Dispensare in iure, & quomodo? *ibi num. 138.* Dispensare ad petendum debitum. *ibi.* Valent approbare miracula, & Reliquias Sanctorum, & quomodo? *ibi numer. 139.* An possint conferre Sacramentum Confirmationis ex commissione, & licentia Episcopi? *d. 7. num. 134.* Priores possunt designare subditis Fratribus Confessarios. *d. 9. num. 72.* Et excipere Confessiones omnium Regularium sui Ordinis. *ibi num. 74.*

PRIMITIÆ.

Primitiæ in Ordinibus Militaribus an debeantur Commendatarijs? *d. 10. num. 35.* Cui deputentur? *ibi.* Primitiarū retentio est calus referuatus in pluribus diocesisibus. *d. 16. num. 45.*

PRIVILEGIUM.

Priuilegia Ordinum Militarium. *d. 2. ex num. 101.* Ordinis D. Iacobi. *ibi num. 102.* Ordinis Calatrauæ. *ibi num. 103.* Ordinis Alcantaræ. *ibi n. 104.* Ordinis D. Ioannis. *d. 2. num. 106.* Ipsi, & Ordines Montesa, Christi, & Auusij communicant priuilegia inter se, & Ordinū aliorum, & præcipuè Calatrauæ, Alcantaræ, & Cistercij. *d. 2. num. 106.* Equites Militares an gaudeant priuilegio fori? *d. 2. ex num. 21.* An priuilegio Canonis? *d. 3. num. 66.* Gaudent vtroque Clerici Fratres Militares. *d. 2. num. 303. & 67. & d. 3.*

Index Rerum

n. 66. Et Moniales Militiarum. d. 14. num. 44.

Priuilegia concessa Ordinibus Militaribus non reuocantur per Bullam Cruciatam. d. 12. num. 148. Quamnam priuilegia communicentur adinuicem in Religionibus? *ibi num. 150.* Priuilegio audiendi publicè Ius Ciuile gaudent Clerici Fratres. d. 9. num. 14. Priuilegia amplissima eligendi Conseruatores concessa sunt Ordinibus Militaribus. d. 2. ex num. 115. Nouitij gaudent priuilegijs Religionis. d. 3. ex num. 64. Priuilegia Ordinū Militarium quibus personis competat? d. 2. ex n. 69. Personalissima non extenduntur ad eos, qui non sunt ex Ordinibus. *ibi num. 77.* Religiones Mendicantes communicant priuilegia Ordinum Militarium, quæ non repugnant proprio Instituto, & obseruantia. d. 2. num. 109. & d. 12. num. 150. Quibus priuilegijs gaudeant Moniales? d. 14. num. 43. & 45. Priuilegia aliquarum Religionum, ne Religiosi ad alias Religiones strictiores transeant, exponuntur. d. 3. n. 116. An communicentur Ordinibus Militaribus? *ibi.*

PROCESSIONES.

Ad Proceffiones intra Monarium diebus Rogationum non tenentur ex se assistere Moniales. d. 14. n. 34.

PROCURATOR.

Procuratorum generalium Ordinum Militarium electio, & munus. d. 8. num. 34.

PROFESSIO.

Professione facere coram quo debeant Equites Militares? d. 3. num. 54. Et Clerici Fratres? *ibi num. 56.* In quo casu possit Professio fieri coram seculari? *ibi num. 54.* Qui se ipsum noscit sanguine infectum, an possit Ordinem Militarem postulare, & Professionem emittere? d. 3. num. 39. In Professione mittunt Militares trium Ordinum votum defendendi Immaculatam Conceptionem Deiparæ. d. 12. num. 103. Professionis formula, & verba Professionis Ordinum Militarium exponuntur. d. 3. n. 68. Professio emissa à Clericis Fratribus, & ab Equitibus Ordinis S. Ioannis dissoluit quoad vinculum matrimonij ratum non consummatum. d. 5. num. 13. & 19. Non dissoluitur quoad vinculum matrimonij consummatum. *ibi n. 14.* Inualidum est matrimonium contractum post Professionem prædictorum. *ibi num. 16.* Validum verò post Professionem alio-

rum Equitum Militarium. *ibi n. 19.*

Professione postunt emitte re nouitij ante annum finitum probationis in articulo mortis. d. 3. n. 149. Militares Nouitij, ex qua licentia id possunt? *ibi num. 150.* Si conualescant, debent finire annum Nouitatus, & iterum Professionem emitte re. *ibi num. 149.* Professionem de licentia Regis emittunt Clerici Fratres Calatravæ, & Alcantaræ. d. 3. ex num. 57. Formula Professionis Ordinis Cisterciensis. d. 3. num. 83. Validè Professionem emittunt Militares, etiam Ordinis S. Ioannis, professi in ipso, qui ad aliam strictiorem Religionem transeunt, adhuc sine licentia Prælatorum. d. 3. ex num. 97. Monialis ante Professionem debet explorari de consensu ab Ordinario. d. 14. num. 9. Non redditur inualida Professio, quamuis non præcedat exploratio. *ibi.*

Professio ad sui valorem requirit in proficiente annum decimū sextum ætatis. d. 14. num. 9. Quo calu Monialis possit emitte re Professionem ante annum expletum nouitatus. *ibi n. 10.* Monialis post Professionem quomodo valeat ad Religionem strictiorem transire? *ibi.* Professio inualida est, si fiat ex metu cadente in constantem virum. d. 14. n. 11. Et item facta ex errore circa substantiam Religionis. *ibi.* Item, si fiat cum animo non obligandi se; sed in foro externo potest compelli ad illam seruandam is, qui eo fuit animo. *ibi.* Valida est professio, occultato impedimento non irritante eam. *ibi num. 12.* Etiam est valida, & si nouitius toto anno probationis ægrotet. *ibi.* Renuntiatione facta ante Professionem, cui competant fructus, & an renuntiatione reuocari valeat? d. 14. n. 8.

PROHIBITIO.

Prohibitiones factæ in Iure contra Religiosos extenduntur ad Moniales. d. 14. n. 36.

PROPRIETARIVS. PROPRIETAS.

Proprietarij excommunicantur quotannis in Monasterijs Calatravæ, & Alcantaræ. d. 12. num. 57. Quamnam hi sint? *ibi num. 62.* Proprietas non aduertatur Voto Paupertatis Equitum Militarium. d. 4. ex num. 7. Clerici Fratres, nec adhuc Iacobæi, non retinent proprietatem bonorum. *ibi ex num. 66.* VIDE Paupertatis Votum.

PSALTERIVM.

Psalteria recitanda in Ordinibus Militarijs.

Index Rerum.

Militaribus. *d. 16. num. 9.* Non tenentur sub peccato Militares ea recitare. *ibi numer. 12.*

PVRITAS SANGVINIS.

Puritas sanguinis ab omni labe infectionis requiritur in Equitibus ad mittendis ad Ordines Militares in quatuor auis. *d. 3. num. 8.* Et in Clericis Fratribus. *ibi numer. 11.* Et in Monialibus. *d. 24. num. 64.* Adhuc in Conuersis. *ibi.*

R

S. RAYMUNDVS.

S. Raymundus Fundator fuit Ordinis Calatrae, cum Rege Don Sanctio. *d. 1. n. 141. & d. 9. n. 76. & 87.*

RECEPTOR.

Receptores Ordinum Militarium, & eorum manus. *d. 8. n. 40.*

RECITATIO OFFICII DIVINI.

VIDE *Officium Diuinum.*

RECTOR COLLEGII MILITARIS.

Rector Collegij Militaris potest censuras in subditos ferre, & præcepta imponere. *d. 7. ex num. 198.* Eius iurisdictione. *ibi, & d. 6. num. 41.* Debet enixè conari ad studia promouenda. *d. 9. num. 10.* A quo accipiat iurisdictionem erga subditos? *d. 7. num. 198.* Non censetur habere Beneficium Ecclesiasticum in ordine ad effectum testandi in Ordine D. Iacobii. *d. 15. num. 28.* Rectores Collegiorum possunt esse Iudices Conferuatores. *d. 2. num. 135.* Possunt designare Confessarios subditis. *d. 9. numer. 69.* Possunt benedicere ornamenta ad Cultum Diuinum necessaria. *d. 7. num. 232.* Nequit esse Rector, qui Beneficium Parochiale habet. *d. 7. num. 184.* Rectores præcise quæ tales, nequeunt disponere de bonis, dum obeunt. *d. 15. num. 41.*

REDDITVS.

Redditus annuos quomodo possint habere Religiosi? *d. 4. num. 104.* Eos valent habere Clerici Fratres Militiarum. *ibi n. 105.* Commendatarij non tenentur in vsus pios expendere redditus Commendarum. *d. 10. n. 61.*

REGVLA.

Regulæ Ordinum Militarium non obligant sub peccato, nisi id exprimat. *d. 6. ex num. 17.* Profiteri secunda Regulam, quid sit? *d. 3. ex num. 69.* Regulam imitari solus Pontifex potest. *d. 7. num. 12.*

RELIGIO. RELIG'VS.

Religiosis quibus, & quantum

bonorum successiones comperant? *d. 4. ex num. 94.* Exponuntur Clausula Maioratum ad excludendos Religiosos. *ibi n. 95.* Aliquæ Religiones sunt capaces successions, non aliæ. *ibi num. 99.* Capaces possunt capere bona ex testamento, & iure sanguinis. *ibi num. 103.* Quomodo possint Religiosi redditus annuos habere? *ibi num. 104.* Religiosus an possit esse Vicarius Generalis Episcopi? *d. 7. n. 243.* Visitator Ordinarij, nec Ordinarius possunt visitare Ecclesias Regularium exemptorum, nisi sint Parochiæ. *ibi num. 251.*

Religiones Mendicantes communicant priuilegia Ordinum Militarium, quæ non aduersantur proprio Instituto, & obseruantie, ac è conuerso. *d. 2. num. 76. & 79.* Regulares Ordinum nequeunt suo foro renuntiare. *ibi n. 66.* Nocti Religiosi gaudent indulgentijs, & priuilegijs suæ Religionis. *d. 3. n. 64.* VIDE *Noctius.* Religiosus, si promoueatur ad Episcopatum, gaudet indulgentijs suæ Religionis. *d. 9. n. 56.* VIDE *Episcopus.* Religiosi infirmi, & absentes quomodo possint lucrari Indulgentias suarum Ecclesiarum? *d. 12. num. 85.* VIDE *Indulgentia.* Religiosi nequeunt appellare à correctione Superiorum, nisi ratione notabilis iniuriæ, & ad quem? *d. 14. n. 39. & 41.*

Religiosus transiens ad aliam Religionem arctiorem sine licentia Prælati valide in illa emittit Professionem. *d. 3. ex num. 97.* Conditiones ad transitum licitum *ibi ex num. 99.* Quæ sit censenda Religio strictior? *ibi.* Nequit Superior concedere licentiam, nisi ex speciali priuilegio ad transeundum in Religionem laxiorem. *ibi num. 133.* Quæ licentia requiratur ad transitum in Religionem æqualem? *ibi.* Qui transijt ad Religionem strictiorem, & emisit Professionem, si redeat ad laxiorem, est Apostata. *d. 3. numer. 124.* Religiosus Apostata, aut fugitiuus, si sit in Prouincia remota, vbi nequit ad suam Religionem reuerti, potest ingredi aliam laxiorem absque licentia. *ibi n. 131.* VIDE *Apostata.* Religiosi Prælati. VIDE *Prælati.*

Ad Religiosorum Confessiones audiendas non requiritur approbatio Ordinarij, sed Superioris. *d. 14. num. 56.* VIDE *Approbatio.* Confessarius. A quibus peccatis absolui possint virtute Bullæ Cruciatæ? *d. 4. ex num. 54.* VIDE *Bullæ Cruciatæ.* Examinari possunt, vt Confessiones

Index Rerum I

giones audiant, & c. oncionentur, ab Episcopo de nouo adueniente. *d. 7. num. 107.* An, vt audiant Confessiones Monialium exemptarum, debeant esse approbati ab Ordinario? *d. 14. num. 57.* Religiosi aliqui in Catalunia ad Canonicatus opponuntur, & eos obtinent. *d. 11. numer. 83.* Religiosus, si fiat Cardinalis, eodem iure, ac si promoueatur ad Episcopatum gaudet. *d. 9. num. 57.* VIDE *Clericus Frater. Ordines Militares.* Professio in Religione. VIDE *Professio.* Vota Religiosorum. VIDE *Votum.*

RELIQUIÆ SANCTORVM.

In Ecclesia, in qua extant Reliquiæ insignes Sanctorum, potest de eis persolui Officium Diuinum, non in alijs. *d. 12. num. 123.* VIDE *Officium Diuinum.* Priores Militares territorio gaudentes possunt approbare Reliquias Sanctorum, & quomodo? *d. 7. num. 139.*

RENUNTIATIO BENEFICII.

VIDE *Beneficium.*

RESERVATI CASVS, ET VOTA reseruata.

A reseruatis casibus, à quibus Episcopi possunt absoluere, possunt etiã Priores Militares territorio gaudentes. *d. 7. num. 94.* An ab hæresi occulta? *ibi num. 98.* In pluribus diocæsis est casus reseruatus retentio decimarum, & primitiarum. *d. 10. num. 45.* Reseruatio casuum in Religione non extenditur ad Nouitios. *d. 3. num. 64.* Nulli casus reseruati sunt in Ordinibus Militaribus. *ibi.* Reseruata vota. VIDE *Votum.* Reseruari possunt casus à Capitulis Generalibus, & à Prioribus. *d. 12. num. 91.* Qui casus, & quomodo? *ibi numer. 90.* An possint reseruari à Senatu Ordinum? *ibi num. 91.* Reseruatio non videtur in Ordinibus Militaribus expedirens. *ibi num. 92.*

RESIDENTIA.

Residere tenentur Priores Militares in suis Prioratibus, in quibus iurisdictione gaudent. *d. 7. num. 194.* Non excusantur à residentia Clerici Fratres Parochi ratione Informationum, nisi tempore à iure permissio. *d. 11. num. 95.* Residere in suis Ecclesijs tenentur strictissime Parochi. *d. 11. num. 85. & d. 7. numer. 1186.* Nec solum includitur in obligatione residentia in loco, sed administratio Sacramentorum, & alia functiones. *d. 11. num. 85.* Cause excusantes à residentia. *d. 11. n. 94.* VIDE *Parochus.*

RESIGNATIO BENEFICII. VIDE

Beneficium.

RESITVTIO.

Restituere an teneatur Sacerdos, qui Missas celebrat in alia Ecclesia, aut altari, quam præfixo aberogante elemosynam? *d. 9. num. 37.* Qui lucratur in ludo pecuniam à Commendatario, etiam filio familias, quæ sit ex redditibus Commendæ, non tenetur restituere. *d. 10. n. 50.* Qui se infectum sanguine nocet, & Habitum per industriam obtinuit, ac Commendam, an teneatur restituere? *d. 3. num. 45.*

REX HISPANIARVM.

Reges Hispaniarum sunt Administratores perpetui Ordinum Militarium, qui in Hispanijs fuerunt instituti. *d. 1. ex n. 130.* Si in feminam Regna deuoluantur, Regina erit Administratrix. *d. 6. num. 1.* Possunt circa Ordines, quidquid Magistri poterant, cum amplissima potestate, dum non per se, sed per alios Ordinum à se designandos exerceant spiritualia, & his annexa. *d. 6. ex num. 1. & d. 7. ex num. 1.* Sunt veluti Prælati Generalissimi Ordinum. *d. 1. num. 205.* Sunt Patroni eorundem Ordinum. *d. 1. ex num. 202.* Præsentant ad omnia Ecclesiastica Ordinum, nisi ad aliqua Beneficia, & Sacristias, quæ ex cõsuetudine ab alijs præsentantur. *ibi num. 205.* Quis tempore, & cum potestate variandi ante collationem præsentant. *ibi num. 225.* Sunt Protectores Ordinum Militarium. *d. 7. num. 3.* Conuocant Capitula Generalia Ordinum. *d. 7. num. 9.* Ceremoniæ, quæ sunt in praxi, dum Reges assunt Capitulis. *ibi.*

Rex potest præsentare ad Beneficia sita in Ecclesijs Ordinum, quamuis adhuc non præsentauerit. *d. 1. ex num. 209.* Nequit contra eius Patronatum præscribi. *ibi num. 212.* Regi tenentur obedire ex vi Voti Equites, & Clerici Fratres Professi. *d. 6. n. 1.* Reges conferunt Equestres Habitum, Commendas, & Dignitates Ordinum, Prioratus Ordinis Alcantaræ, Administrationem Monasterij Calatraux, & alia plura. *d. 7. num. 3. & d. 8. ex num. 5.* Confirmat Superioritas Monialium Militarium. *d. 14. num. 53.* Cum Senatu Ordinum vnum Tribunal constituit, vt Episcopus cum Vicario Generali. *d. 17. n. 2.* Regum priuilegia concessa Ordinibus Militaribus attinguntur. *d. 1. ex num. 132. & d. 2. n. ex num. 102.*

Rex

Index Rerum.

minori Rex debet approbare statuta, & Definitiones à Capitulis Generalibus conditas, vt validae sint. *d. 7. num. 12.* Ex munere Administratoris Ordinum quæ obligationes eum urgeant? *d. 7. numer. 6.* Regis licentia expectatur, vt Clerici Fratres Calatrae, & Alcantare Professionem emittant. *d. 3. num. 57.* Rex consulitur à Senatu Ordinum, & de quibus rebus? *d. 17. ex num. 18.* **VIDE Patronatus Regius.** Rex confert Equitibus alimēta, Hispanè *pansy agway*, & quomodo? *d. 12. num. 139.* Rex noster Philippus IV. fouit maxime, quòd Capitula Generalia emitterent Votum defendendi Immaculatam Conceptionē Deiparæ. *d. 12. num. 101.* Eius insignis deuotio erga hoc mysteriū *ibi num. 101. & 106.*

S

SACRAMENTA.

In Sacramentorum administratione an possint Militares vti toga Capitulari, loco superpellicei? *d. 12. ex num. 15.* Sacramenta recipere an possint, & debeant Equites Militares accinctis ensibus? *d. 12. ex num. 43.* Sacramenta administrare tenentur per se ipsos Parochi. *d. 11. n. 85.* **VIDE Pirochus.** Sacramenta Eucharistiæ receptio frequens vilitata apud Monachos Benedictinos. *d. 12. ex num. 127.* Frequenter Eucharistia à Militaribus est recipienda. *d. 12. ex num. 126.* **VIDE Eucharistia.**

SACRISTA.

Sacrista maior Ordinis Calatrae est Dignitas intra Ordinem. *d. 8. n. 3.* Et Sacrista maior Ordinis Alcantaræ. *ibi num. 4.* Eorum munus. *ibi.* Sacrista maior Ordinis Calatrae gaudet exemptionibus prioris formati. *ibi numer. 31.* Potest disponere de bonis immobilibus. *d. 15. n. 40.*

SALMANTINA COLLEGIA MILITARIA.

Inertia. **VIDE** Collegia.

SANCTIA ALFONSA.

Sanctia Alfonsa Monialis Iacobæi Ordinis eximie fuit sanctitatis. *d. 9. num. 115.*

SANCTORVM OFFICIA. **VIDE**

Officium Diuinum.

SANGVIS. **VIDE** PURITAS

sanguinis.

SARABAITÆ.

Sarabaitæ Monachi quinam fuerint? *d. 3. num. 77.*

SECRETARIVS.

Secretarius vnus est Ordinum Militarium. *d. 17. num. 44.* Abstinet à concursu cum Senatu Ordinum propter sedem, quam sibi debent ante Fiscalem Senatû intendit. *ibi.*

SECRETVM.

Secretum seruandum circa Informationes, maxime cum vnus vel alius testis solum de defectu sanguinis Cædidati deponunt. *d. 17. num. 30.*

SCRVTINIVM.

Scrutinia dum faciunt Priores, & Rectores Militares, an sit peccatum, aliquid occultari à subditis? *ibi. 14. n. 21.*

SEDES VACANS.

Sede vacante, omittendum est nomen Pontificis, & respectiue Episcopi, aut Abbatis, vel Prioris Militaris iurisdictione in territorio gaudentium, in Canone, & in Collecta Missæ. *d. 7. num. 122.* Sede vacante, intra annum litteræ dimissoriae non sunt præstandæ, nisi ratione Beneficij coarctati, à Episcopo, nec secularibus subditis à Vicario Prioratus. *d. 7. num. 81.*

SENATVS SVPREMVS CASTELLÆ.

Senatores duo ex Senatu Supremo Castellæ cum duobus alijs Senatoribus Ordinum constituunt Cõfessum Commissionum, ad quem appellatur in pluribus causis à Senatu Ordinum. *d. 2. num. 54. & 85.* In territorijs Ordinum Militarium nequeunt edificari Monasteria absque licentia Regis, quæ Rex est, seu eius Supremi Senatus Castellæ. *d. 14. num. 37.* Senatus Supremus Castellæ quo modo se habuerit in causis Competentiam Ordinum Militarium, & in causis criminalibus Equitum? *d. 2. num. 54.* Quid circa iurisdictionem respectu Equitum Militarium proposuerit ipse Senatus consultus Regi nostro? *d. 2. n. 61.*

SENATVS REGIVS ORDINVM.

Senatus Regij Ordinum iurisdictione confirmata est à pluribus Pontificibus. *d. 7. ex num. 24.* Vnum cum Rege, prout Administratore Ordinum constituit Tribunal. *d. 17. num. 2.* Superior, & Prælatus est respectu trium Ordinum D. Iacobi, Calatrae, & Alcantaræ. *ibi.* Subiacent ei Monasteria, Collegia, territoria, Equites, Clerici Fratres, Clerici seculares in territorijs degentes, & Vassalli. *d. 7. num. 31.* Omnes res iustitiæ, & plurimæ aliæ ad eum spectant. *ibi numer. 26. & num. 30.* Ad quæ eius potestas, ac iuris.

Index Rerum

iurisdictione extendatur? *ibi n. 30. & d. 17. ex n. 1.* De quibus rebus Regem nostrum consulat. *d. 17. n. 18.* Quibus illis tribus Senatoribus constat? *ibi ex n. 51.* Quibus Officialibus? *ibi ex n. 44.* Quomodo se habeat circa examen Informationum? *ibi ex n. 27.* Eius praxis. *d. 17. per totam.*

Senatus Ordinum ex causa potest imminuere Missas Capellaniarum, quæ sitæ sunt in Ecclesijs Ordinum. *d. 9. n. 40.* Valet concedere licentiam, ut Militares ex causa utantur Altari portatili. *d. 12. n. 136.* De studijs promouendis in Collegijs Militaribus debet maximè curare. *d. 9. n. 114.* Ad eum spectat examen Parochorum, & Vicariorum Ordinum. *d. 11. ex n. 100.* Et licentiæ concessio, ut Parochi Militares non subiecti Prioribus possint abesse à Beneficio, tempore præfixo à Tridentino. *ibi n. 103.* Potest concedere facultatem ad permutanda Beneficia Ordinum. *ibi n. 102.* Valet cogere Clericos Fratres ad acceptandum Beneficia. *d. 11.*

num. 99.

Senatui Ordinum tenentur obedire Equites Militares Professi ex vi voti. *d. 6. n. 15.* Et Clerici Fratres. *ibi n. 39.* Quomodo iurisdictione Ecclesiasticam exerceat Senatus Ordinum, adhuc in sententia asserente, Equites non esse personas Ecclesiasticas? *d. 7. ex n. 27.* An priuatiuè ad ipsum, & ad Iudices Ordinum pertineat cognitio de causis criminalibus, & mixtis Equitum Militarium? *d. 2. ex n. 21.* De omnibus causis Clericorum Fratrum pertinet ad eum cognitio in prima, aut in secunda instantia. *d. 2. n. 67. & d. 7. n. 28.* Quæ appellationes causarum ad ipsum priuatiuè sint deferendæ? *d. 2. n. 87.* Quænam cum electione appellantis ad ipsi, vel ad Cancellarias Regias? *ibi n. 85.* A sententijs in causis Ecclesiasticis, & in criminalibus Equitum à Senatu prolatis immediatè ad Pontificem appellatur. *d. 17. n. 16.* Potest Senatus auocare ad se in prima instantia causas graues subditorum. *d. 7. n. 31.* Potest mittere Iudices Commissionum ad causas graues. *ibi.* Appellatur ad eum à sententijs Priorum. *ibi.* Non verò à sententijs definitiuis Prioris Alcantaræ ob Concordiã cum Episcopo Cauriensi. *d. 7. n. 31. & 148.* An appellandum sit à sententijs interlocutorijs Prioris ad Senatum? *ibi n. 160.* Cognoscit in prima instantia de sententijs interlocutorijs Priorum. *d. 17. n. 14.*

Senatus Ordinum an possit immu-

tare vltimas dispositiones Clericorum Fratrum? *d. 155. ex n. 50.* Omnes causæ pertinentes ad Regium Patronatum Ordinum pertinent ad hunc Senatum. *d. 1. n. 229.* Quomodo possit Senatus dubia Statutorum, & Definitionum interpretari? *d. 7. n. 13.* De causis ipsorum Priorum, & Vicariorum ciuilibus, & criminalibus an possit Senatus cognoscere in prima instantia? *ibi.* Iurisdictione Senatus est ordinaria, & delegabilis. *ibi n. 17.* Nequit Senatus ferre censuras, sic verò designare, qui ferant. *d. 6. n. 15. & d. 7. n. 24.* Potest præcepta obediendi imponere. *d. 6. n. 15.* Senatus, quatenus Superior Regularium, non debet obseruare apices Iuris in pluribus. *d. 7. n. 31.*

SEPELIRE. SEPULTURA.

Sepeliendi quomodo sint Equites, & Clerici Fratres Militares? *d. 16. ex n. 1.* Habitus eis apponendus. *ibi.* Pompa funeris. *ibi.* Spiriti nullus valet intra Claustra Monialium, nisi ipsæ. *d. 14. n. 38.* Moniales, ubi datur consuetudo, possunt sepeliri in sua Ecclesia. *ibi.* Ad sepeliendas Moniales quatenus possint ingredi claustram? *ibi n. 62.*

SIMONIA.

Simonia non est, vendere, aut emere Commendas, & Habitus Equestres. *d. 1. ex num. 233.* Nec est simonia, pretio dato procurare Commendas. *d. 10. n. 64.* Simonia non est, dotem pro Monialibus admittendis, accipere. *d. 14. n. 15.* Simonia est, negotiari per munera Dignitates, & Beneficia Ecclesiastica. *d. 4. n. 81.*

SOCIETAS IESV.

Societatis IESV vota simplicia ante Professionem emissa constituunt verè, & strictè Religiosos. *d. 3. n. 134.* Societatis defuncti innumeris gaudent Missarum, & Oratorum suffragijs. *d. 13. n. 25.* Societatis priuilegium circa Oratoria, & vsum Altaris portatilis. *d. 12. n. 131.* Eius priuilegium circa celebrationem Missæ ante Auroram, & post meridiem. *ibi n. 137.* An Ordines Militares comunicent omnia priuilegia Societatis IESV? *d. 22. n. 111. & d. 3. n. 116.* Societatis IESV tertius Præpositus Generalis B. Franciscus de Borja, fuit Eques Ordinis D. Iacobi. *d. 9. n. 116.* In Societate IESV non tenentur Nouitij renuntiare intra duos menses ante emissionem votorum. *d. 14. n. 8.*

SPONSALIA.

Sponsalia non dissoluntur per Professionem Equitum Militarium, nisi hi sint

Index Perum

Ant Ordinis S. Ioannis. *d. 15. n. 13. & 19.*
VIDE *Matrimonium.*

STABILITAS.

Stabilitas, quæ in Professione aliquorum Ordinum promittitur, quid sit? *d. 3. n. 72.* Ad quid obliget? *ibi n. 74.*

STATUTA, ET DEFINITIONES.

Statuta, & Definitiones Ordinum Militarium non obligant sub mortali, nisi id exprimant, aut ratione materiae. *d. 6. ex n. 17.* Nouitij non tenentur ad illorum observationem. *d. 3. n. 59.* Capitula Generalia possunt immutare statuta, & Definitiones, & alia condere. *d. 7. n. 12.* Statuta de puritate sanguinis, & nobilitate in Ordinibus Militaribus. *d. 3. ex n. 8.*

STIPENDIUM.

Stipendio maiori pro Missæ elemosyna accepto, an possit quis committere eam alij dicendam, minori stipendio dato? *d. 9. n. 43.* Stipendium an sit restituendum, si quis non celebret Missam sibi designatam, aut in Ecclesia, seu Altari prefixo ab erogante elemosynam? *ibi n. 37.*

STVDIA LITTERARVM.

Studia litterarum valde promouenda sunt in Collegijs Militaribus. *d. 9. n. 8. & 114.* Nec non in Monasterijs. *ibi num. 13.* Studiorum causa excusat à residentia in Beneficijs, etiam Ordinum Militarium. *d. 7. n. 197. & d. 11. n. 95.* Collega Militaris, qui non studet, aut non incumbit studijs sibi prefixis, an restituere teneatur? *d. 9. n. 21.* Quæ litterarum studia liceant Clericis Fratribus Militarij? *d. 9. n. 14. & 67.*

SUBPRIOR.

Subprior vacante, vel absente Priore, iurisdictione ordinaria in territorio gaudet. *d. 7. n. 217. & ex num. 233.* Electio Subpriorum Monasteriorum Militarij. *d. 7. num. 212.* Præsentibus Prioribus, non habent iurisdictionem ordinariam. *ibi n. 213.* Eorum potestas æconomica non potest tolli, aut impediri à Prioribus. *d. 7. n. 214. & 216.* Quomodo peccent subditi non obediētes eis? *ibi num. 214.* Non expirat eorum munus, mortuis, aut amotis Prioribus. *ibi n. 216. & 239.* Illegitimus nequit esse Subprior. *ibi n. 216.*

Subprior, absente, mortuo, aut amoto Priore, gaudet erga subditos iurisdictione quasi Episcopali. *d. 7. n. 218.* Potest cum eis dispensare in Votis, & hæc irritare, item dispensare in præceptis Ecclesiasticis, in obseruantijs regularibus, in irregularitatibus, & reseruare casus,

& quomodo? *d. 7. ex n. 220. & 229.* Potest concedere licentiam, quam Prior, dum esset præsens, negauerat. *ibi n. 225.* Valet dispensare, & efficere secum, quod cum subditis. *ibi num. 227.* Si dispensatio, cum finierit officium, non sit executioni mandata, postea valet mandari. *ibi num. 228.* Nequit concedere sibi licentiam ad tempus post finitum officium. *ibi n. 227.* Potest benedicere quauis ornamenta sacra, etiam externorum, ac reconciliare Ecclesiam propriam. *ibi num. 232.* An ipse, & Prior absens, iurisdictione ordinaria seorsum gaudeant. *ibi ex num. 233.* Potest esse Iudex Conservator. *ibi n. 231.*

Subprior Militaris nequit occupare sedem Prioris absentis, aut defuncti. *d. 7. n. 230.* Iniuria ei inflicta non est adeo grauis, ac inflicta Priori. *ibi.* In Dignitate Ecclesiastica censetur constitutus. *ibi num. 231.* Subprior in quauis Religione electus ab ipso Priore in quo differat ab eo, qui designatur à lege, & statutis? *d. 7. n. 235.* Designatus à Generali habet eandem iurisdictionem, deficiente Priore, ac designatus à lege. *ibi n. 237.* Quanta debeat esse absentia Prioris, vt Subprior succedat in iurisdictionem ordinariam, & Prælaturam? *ibi num. 238.*

SUBSIDIUM, ET EXCVS ATVM.

Subsidium, & excusatum tenentur soluere Commendatarij. *d. 10. n. 46.* Item Prioratus, & Beneficia Ordinum Militarium. *ibi.* Ad distributionem subsidij præstandam debet in Congregationibus Generalibus Ecclesiarum assistere Procurator generalis Ordinis Alcantaræ. *ibi num. 47.*

SUFFRAGIA.

Suffragia peragenda pro Defunctis Ordinum Militarium. *d. 16. ex num. 8.* An sub peccato peragi debeant? *ibi n. 12.*

SUPERIOR. VIDE PRÆLATVS.

SUPERPELLICEVS.

Superpellicei loco an possint Militares, vt toga capitulari in administratione Sacramentorum, & in alijs functionibus Ecclesiæ? *d. 12. ex n. 15.*

T

TAVRORVM AGITATIO.

Taurorum agitationi possunt interesse Clerici Fratres Militarium propter tolerantiam, non verò independenter ab illa. *d. 9. ex num. 59.* Equites Militares, etiam sacris initiati, possunt interes-

Index Rerum

se, independenter à tolerantia. *ibi n. 62.*
Moniales etiã, quæ extra Monasterium
fortè existant. *ibi num. 62.*

TERTIARIÆ.

Tertiariæ intra Communitatem
degentes tenentur ad seruandam Clau-
suram. *d. 14. n. 74. & 86.*

TESTAMENTARIVS. TESTA-

mentum.

Testamentarij, dispositores, seu
executores vltimæ voluntatis Clerico-
rum Fratrum debent esse ex Ordine ip-
so. *d. 15. num. 38.* Quæ possint præstare?
ibi. Cura executionis testamentorum in
territorijs Priorum Militarium spectat
ad ipsos Priores. *d. 7. ex n. 145.* Omnes
Equites trium Ordinum Militarium pot-
sunt condere testamenta. *d. 15. n. 1.* Iaco-
bei Clerici Fratres, dum sint Beneficia-
rij, testari possunt, & non aliter. *d. 15. n. 8.*
Quinam censeantur quoad hoc habe-
re Beneficium? *ibi ex num. 28.* An sint va-
lida testamenta Iacobæorum, si deficiãt
requisita in statutis? *ibi num. 9.* An, si con-
stet de licentia petita à Priore, & non de
concessione. *ibi.* Testamentum quomo-
do condere possit Monialis nouicia, &
donationes mortis causa. *d. 14. n. 8.*

TESTIS.

Testes, si subornentur à Candidato
Habitus, aut per vim, vel fraudem mo-
ueantur ad testificandum falsum, an ille
possit Habitus, Professionem, & Com-
mendam suscipere? *d. 3. ex num. 47.* Testis
in Informationibus tenetur dicere labem
publicam. *ibi num. 28.* Et eam, de qua iam
rumores dantur. *ibi n. 32.* Nequit depo-
nere labem occultam. *ibi num. 30.* Non
tenetur deponere auditos rumores abs-
que fundamento. *ibi num. 34.* Potest depo-
nere de puritate, aut nobilitate, quam-
uis non habeat aliam notitiam nisi præ-
stitam sibi à Candidato per instrumenta
publica, & per Viros timoratos, ac pru-
dentes. *ibi num. 35.*

Testis potest induci à Candida-
to Habitus, vt deponat, quæ ei per Instru-
menta, & per Viros prudentes manife-
stat. *d. 3. n. 36.* Si ignoret labem sangui-
nis, quæ verè datur, potest induci ad iu-
randum, quod scit in fauorem Candida-
ti. *ibi.* Si interrogetur de defectibus, quo-
rum examen non est necessarium ad fi-
nem Informationum, non tenetur res-
pondere. *ibi n. 37.* Monialis an, & in qui-
bus causis possit esse testis? *d. 14. n. 39.*

THESAURARIVS. THESAURVS

Theaurarij Orqinum Milita-
rium, & eorum munus. *d. 8. num. 38.* Bo-
na applicata Thesauro Ordinũ neque-
unt in alios vsus expendi, nisi in præfi-
xos. *ibi num. 39.* Thesaurarij vices gerēs.
d. 17. num. 49.

TOGA CAPITVLARIS.

Toga capitulari an vti possint Mi-
litares in administratione Sacramento-
rum loco superpellicei? *d. 12. ex num. 15.*
Ea debet imponi Militaribus defunctis,
vt ad Sepulchrum deferantur. *d. 16. n. 3.*

TRANSITVS AD RELIGIONEM

Transitus Equitum, & Clerico-
rum Fratrum Militarium, etiam Ordini-
nis S. Ioannis, ad alias Religiones est
validus. *d. 3. ex num. 97.* Et licitus. *ibi num. 120.*
Quamuis fiat absque licentia specia-
li expressa. *ibi.* Præuilegia aliquarum Re-
ligionum, ne ex eis ad alias transitus li-
ceat. *ibi ex num. 116.* Equites Ordinis S.
Ioannis possunt transire ex dispensatio-
ne Pontificia ad statum Equestrem alio-
rum Ordinum Militarium. *d. 3. ex n. 134.*
Equites possunt absque dispensatione
transire ad statum Clericorum Fratrum,
non è conuerso. *ibi num. 128.*

TREDECENVIRI.

Tredecenviri in Ordine D. Iaco-
bi à Pontifice fuerunt instituti. *d. 1. n. 133.*
Eorum munus. *ibi.* Assuntur Capi-
tulis Generalibus Ordinibus. *d. 7. num. 8.* Si
non adsint, eorum loco alij substituun-
tur. *ibi n. 22.* De ipsorum vxoribus fiunt
Informationes circa sanguinis qua lita-
tem. *d. 3. num. 87.* Sunt Dignitates intra
Ordinem. *d. 8. num. 2.* Eorum exemptiones.
ibi num. 26.

TRIBUNALIA SANCTÆ FIDEL.

Tribunalium Sanctæ Fidei iurisdic-
tioni priuatim subiacet omnes Mi-
litares in causis ad illa pertinentibus. *d. 2.*
num. 90. In Tribunalibus his debent assi-
stere Priores Militares territorio gaudē-
tes, aut ipsorum loco alij, tanquam Or-
dinarij, ad causas suorum subditorum sa-
cularium. *d. 7. n. 147.*

V

VAS ALLVS.

Vasallis Ordinum Militarium,
quæ priuilegia competant? *d. 2. ex n. 74.*
Quot oppida Vasallorum Ordines Mi-
litares habeant? *d. 8. num. 30.* Ad quos lu-
dices appellare possint Vasalli Ordinũ?
d. 2. num. 85.

Index Rerum

VELVM.

Velum Monialis, quid significet? *d. 1. n. 17.*

VENDERE. VENDITIO.

Vendere, aut emere Habitibus Bona, & Commendas, non est simonia. *d. 1. ex num. 233.* Est vero peccatum mortale. *ibi num. 243.* Quæ venditio & negotiatio sit licita, & quæ illicita Clericis, & Religiosis? *d. 4. ex num. 86.* Quæ rerum venditio sit licita Monialibus? *ibi n. 91.*

VESTIS.

Vestes afferendæ a Militaribus? *d. 12. num. 144.* An a Clericis Fratribus possint fericæ vestes afferri? *ibi, & n. 41.* Et *d. 4. num. 63.* Vestibus Episcopalis possunt uti Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali in territorio gaudentes. *d. 7. n. 123.*

VICARIUS.

Vicarij Priorum, sede vacante, nequeunt concedere litteras dimissorias subditis secularibus intra annum, nisi ratione Beneficii coarctati. *7. n. 81.* Possunt eas concedere Religiosis subditis. *ibi n. 87.*

Vicarius generalis Episcopi, aut Prioris Militaris vnum cum eo constituit Tribunal; secus Vicarius foraneus. *d. 7. num. 231.* Prior potest Vicarium generalem designare. *ibi n. 242.* Sed non tenetur, si possit per se negotia expedire. *ibi.* Clericus Frater Militaris potest esse Vicarius generalis Episcopi, aut Prioris. *ibi num. 243.* An Religiosi non Militares possint id munus obire? *ibi.* Vicarij generalis Episcopi subditæ sunt Moniales, quæ Episcopi iurisdictioni subduntur. *d. 14. n. 46.*

Vicarius generalis quibus Ordinibus debeat esse initiatus? *d. 7. n. 244.* Parochus nequit esse Vicarius. *ibi numer. 245.* Quæ sedes debeat Vicario generali? *ibi.* Nequit sibi applicare penas in sententijs inflictas. *ibi num. 246.* Non potest removeri abtq; graui causa. *ibi.* Quid circa id in Ordine D. Iacobi? *ibi.* Potest Vicarius visitare territorium. *d. 7. n. 247.*

Vicarius Parochi a quo sit constituendus? *d. 11. ex n. 130.* A quo ei congrua designanda? *ibi.* Vicarij Iacobæ Monialium non censentur habere Beneficium, atque adeo nequeunt testari. *d. 15. ex num. 28.* Vicarij Generales Priorum Militariū non cesant a munere, quamuis Priores cesent. *d. 7. num. 240.* Vicarij

Iacobæ iurisdictione gaudentes recensentur. *d. 8. numer. 1.* Vicarius de Martos Calatrauenis. *d. 7. num. 50.*

VICE-RECTOR.

Vice-Rectoribus Collegiorum Militarium, circa potestatem, & iurisdictionem, absente, aut vacante Rectore, aptanda sunt, quæ Subprioribus in simili euentu conueniunt. *VIDE Subprior.* Vice-Rectorum electio. *d. 7. n. 212.* Idem dicitur de Presidente, quod de Subprior. *VIDE Subprior.*

VIDVA.

Viduis Equitum Militarium competunt plura priuilegia, & quænam? *d. 2. num. 71.* Quando amittunt ea priuilegia? *ibi num. 77.* Moniales Iacobæ Barconenses possunt nubere, & nupte, ac vidua Habitum Ordinis gestant. *ibi.*

VISITARE. VISITATOR.

Visitatorum Ordinum Militarium potestas, & iurisdictione. *d. 7. ex num. 170.* Ordines Militares suas Ecclesias visitare possunt. *d. 2. ex num. 15.* Priores Militares territorio gaudentes debent visitare Ecclesias, Hospitalia, Confraternitates, & Opera pia sui territorij. *d. 7. ex num. 145.*

Visitandi munus per se, aut per alios exactissime est præstandum a Prioribus Militaribus. *d. 7. n. 248.* Nequeunt Visitatores quidquam recipere ultra taxam præfixam. *ibi n. 249.* A qua Ecclesia sit inchoanda visitatio? *ibi n. 250.* Intra quod tempus finienda? *ibi.* Causam, quæ Visitator finit, nequit Prior iterum ad iudicium trahere. *ibi.* Nequit Prior Ecclesias Regularium exemptorum, quæ non sunt Parochiæ, visitare. *d. 7. n. 251.* Quomodo in visitatione crimina sint inquirenda? *d. 7. n. 252.* Non potest Prior in visitatione recusari, aut impediri, quominus corrigat delicta. *ibi.*

Visitorum Generalium, & specialium Ordinum Militarium electio. *d. 7. n. 167.* An Clericus Frater possit esse Visitator generalis? *ibi n. 179.* Eques Visitator potest præcepta obedientiæ imponere. *ibi num. 177.* An censuras ferret? *ibi n. 176.* A sententia Visitorum Generalium solum appellatur ad Senatum Ordinum. *ibi num. 178.* Etiam in territorio Alcantaræ. *ibi & n. 150.* Obligatio designandi Visitatores, & curandi, vt visitet. *ibi n. 171.* Visitatores rerum temporalium possunt ab Ordinibus designari. *ibi num. 172.*

Index Rerum?

Visitatores nequeunt accusari, nec fit de eorum munere residentia. *d. 7. n. 180.* An possint deponi? *ibi.* Visitatores visitatorum hos, vt Equites, non vt munus Visitacionis exercentes, possunt visitare. *ibi.* Quam sedem Visitatores habeant in Monasterijs, & Collegijs? *ibi n. 183.* An in Capitulo Generali, aut in particulari possint Clerici Fratres soli designari in Visitatores? *ibi num. 179.* Aut in Ordine Alcantaræ simul cum Equitibus? *ibi.*

Visitatores missi à Prioribus ad sua territoria qua potestate gaudeant? *d. 7. ex n. 244.* A mandatis in visitatione peractis à Priore Alcantaræ, nequit appellari, etiam post Concordiam, ad Episcopum Cauriensem. *ibi n. 165.* Visitatores Monialium ad quid teneantur? *d. 14. n. 50.* Ad quem pertineat visitatio Monialium S. Spiritus in oppido Alcantaræ? *d. 14. n. 88.* Sumptibus Magistri visitanda sunt Monasteria Monialium Calatrauensiū, & Collegium Salmantinum. *ibi n. 99.* Parochus nequit esse Visitator, ultra duos menses. *d. 7. n. 185. & 245.*

VOTVM.

Votorum solemnitas quando fuerit introducta. *d. 3. n. 135.* Vota simplicia, quæ in Societate IESV emittuntur, consistunt absolutè, & strictè Religiosos. *ibi n. 134.* Diuersitas votorum simplicium à solemnibus. *d. 5. n. 10.* **VIDE** *Pau*upertatis votum. *Castitatis votum. Obedientia votum.*

In votis solemnibus Religionis valet Pontifex dispensare. *d. 3. n. 136.* Qui emisit votum Religionis, satisfacit ei, suscipiendo Habitum Clerici Fratris Militaris. *ibi ex n. 144.* Nec non Habitum Equestrem Ordinis S. Ioannis. *ibi n. 145.* An satisfaciat assumendo Habitum Equestrem aliarum Militiarū? *d. 3. n. 140.*

Votum assumendi Habitum Clericorum Fratrum, & Equitum S. Ioannis est reseruatum. *d. 3. n. 145.* An sit validū, & reseruatum votum suscipiendi Habitum Equestrem Militiarum? *ibi ex n. 141.* Si Eques ex his Militijs in Professione

uoueat Castitatem absolutam, non erit votum solemne. *d. 5. ex n. 107.*

Votum defendenda Immaculata Conceptionis emisit Ordines D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ. *d. 12. ex n. 100.* Omnes ex his Ordinibus tenentur emittere in Professione hoc votum. *ibi n. 103.* Ad quid eos hoc votum obliget? *ibi.* Vota paupertatis, & Castitatis non exprimuntur in Professione aliquarum Religionum, & quare? *d. 3. ex n. 75.*

Vota Religiosorum subditorum possunt irritari à Subprioribus Militariibus, absentibus Prioribus, aut celiantibus, & potest ab illis dispensari in votis nō reseruatīs quarūcumque subditorum. *d. 7. ex n. 220. & n. 225.* Voto Religionis satisfit per susceptionem Habitūs Hospitalis Regij iuxta Burgos. *d. 3. n. 146.*

VSVSFRVCTVS.

Vsumfructum bonorum si reseruet sibi Clericus Frater Militaris, Van ex eo debeat soluere decimas? *d. 2. n. 114.* An valeat Clericus Frater bona immobilia alieno nomine emere, concedendo alij proprietatem, & sibi reseruando vsumfructum? *d. 4. ex n. 42.*

VXOR.

Vxoribus Equitum Militarium, quæ priuilegia competant? *d. 2. n. 71.* De vxoribus plurium in Ordinibus Militariibus informationes sanguinis peraguntur, & quarum? *d. 3. n. 87.* Vxoris licentia est necessaria, vt maritus suscipiat Habitum Equestrem, & Professionem emittat. *d. 3. ex num. 159.* Quæ licentia sufficiat? *ibi num. 166.* Quomodo vxor cedat iuri suo, quoad aliquem matrimonij vsum? *ibi num. 159.* Etiam renuente vxore, intra bimestre post matrimoniū ratum, sed non consummatum, potest maritus ingredi Religionem. *d. 5. n. 13. & 19.* Manet tunc libera vxor, Professione à marito emissa in Religione non Militari, seu in Ordine S. Ioannis, vt alteri nubat. *ibi.* Non manet libera, si suscipiat ille Ordinem sacrum Subdiaconatus extra Religionem. *ibi n. 15.*

E I N I S

